KEN FOLLETT

STÂLPII PĂMÂNTULUI

O saga istorică impresionantă.
The Times

Ken Folett

Stâlpii Pământului

Traducere din limba engleză
ANDREEA ŞELER

www.virtual-project.eu

Pentru Marie-Claire,
lumina ochilor mei

În noaptea zilei de 25 noiembrie 1120, *Corabia Albă* a ridicat ancora din Anglia şi s-a scufundat în apropiere de Barfleur, fără să lase mai mult de un supravieţuitor… Vasul reprezenta cea mai nouă tehnologie în transportul pe mare, dotat cu toate aparatele cunoscute constructorilor de nave din epoca respectivă… Celebritatea acestui naufragiu se datorează numărului foarte mare de persoane distinse aflate la bord: pe lângă fiul şi moştenitorul regelui, pe corabie se aflau doi bastarzi regali, mai mulţi conţi şi baroni, şi mare parte din curtea regală… Semnificaţia sa istorică rezidă în faptul că Henric a rămas fără niciun moştenitor direct… În final, a avut ca rezultat disputarea succesiunii şi perioada de anarhie care a urmat morţii lui Henric.

A.L. Poole,
From Domesday Book to Magna Carta

CUPRINS

Prolog
1123

Băieţii veneau devreme la locul execuţiei.

Era încă întuneric când primii trei sau patru dintre ei se furişară din colibe, mişcându-se la fel de silenţios ca nişte pisici, cu ghetele lor de fetru. Un înveliş subţire de zăpadă acoperea oraşul ca un strat nou de vopsea, iar ei schiţau primii paşi care întinau suprafaţa pură. Îşi croiră drum printre cocioabele îngrămădite de lemn, pe străzile pline de noroi îngheţat, şi ajunseră în piaţă, unde spânzurătoarea aştepta.

Băieţii desconsiderau tot ceea ce preţuiau bătrânii. Dispreţuiau frumuseţea şi îşi băteau joc de bunătate. Izbucneau în hohote de râs la vederea unui invalid, iar dacă vedeau un animal rănit, îl ucideau aruncând cu pietre în el. Se lăudau cu rănile lor şi îşi purtau cicatricile cu mândrie, rezervându-şi admiraţia pentru mutilare: un băiat cu un deget lipsă le-ar fi putut fi rege. Iubeau violenţa; ar fi alergat kilometri întregi pentru a fi martori la o vărsare de sânge şi nu ar fi lipsit pentru nimic în lume de la o execuţie.

Unul dintre băieţi urină la piciorul spânzurătorii. Un altul urcă treptele, îşi apăsă degetele mari în carnea gâtului şi se prăbuşi, schimonosindu-şi chipul într-o parodie sinistră a strangulării: ceilalţi chiuiră admirativ, iar în piaţă îşi făcură apariţia în fugă doi câini, lătrând. Un băieţel foarte mic începu să muşte grăbit dintr-un măr, iar unul dintre cei mai mari îl lovi cu pumnul în nas şi îi luă mărul. Băieţelul îşi exprimă frustrarea aruncând o piatră ascuţită în direcţia unui câine, făcându-l să plece urlând spre casă. Apoi, se treziră că nu mai aveau nimic de făcut, aşa că se ghemuiră cu toţii pe caldarâmul din portalul bisericii mari, aşteptând să se întâmple ceva.

În spatele obloanelor caselor de lemn şi de piatră din jur – căminele meşteşugarilor şi negustorilor înstăriţi – pâlpâiau flăcările lumânărilor, în timp ce bucătăresele şi ucenicii aprindeau focurile, încălzeau apă şi preparau terciul de ovăz. Culoarea cerului se schimbă din negru în cenuşiu. Orăşenii prinseră să iasă, aplecându-se, pe uşile joase, înfofoliţi în pelerine grele de lână, lucrate grosolan, şi porniră tremurând

către râu pentru a lua apă.

Curând, câţiva bărbaţi – grăjdari, muncitori şi ucenici – îşi făcură apariţia în piaţă. Îi alungară pe băieţi din portalul bisericii cu scatoalce şi cu lovituri de picioare, după care se sprijiniră de arcadele de piatră sculptată, scărpinându-se, scuipând pe jos şi discutând, cu o siguranţă studiată, despre moartea prin spânzurare. Dacă era norocos, spunea unul, i se va rupe gâtul imediat ce avea să cadă, o moarte rapidă şi lipsită de dureri; dar, dacă nu se întâmpla aşa, avea să atârne acolo, înroşindu-se la faţă, cu gura deschizându-i-se şi închizându-i-se precum cea a unui peşte scos din apă, până ce avea să moară strangulat; altul zise că o astfel de moarte durează cam cât îi trebuie unui bărbat să meargă pe jos un kilometru şi jumătate; iar un al treilea spuse că putea să fie chiar mai rău decât atât, că văzuse odată cum, până să moară, unuia i se lungise gâtul cam cu o treime de metru.

În partea opusă a pieţei se formase un grup de bătrâne, cât mai departe posibil de tineri, care, altfel, ar fi putut să le adreseze cuvinte vulgare bunicilor lor. Bătrânele se trezeau întotdeauna devreme, chiar dacă nu mai aveau bebeluşi şi copii de care să se ocupe; şi erau primele care-şi aprindeau focurile şi-şi curăţau căminele. Conducătoarea lor unanim recunoscută, voinica Văduvă Brewster li se alătură, rostogolind un butoi cu bere la fel de uşor cum un copil rostogolea un cerc. Înainte de a putea desface capacul, fu înconjurată de un grup măricel de clienţi care aşteptau cu carafe şi cu ciubere.

Aprodul *sheriff*-ului deschise poarta principală, lăsându-i să intre pe ţăranii care locuiau în suburbie, în casele cu acoperiş oblic construite chiar lângă zidul cetăţii. Unii aduceau ouă, lapte şi unt proaspăt pentru a le vinde, unii veneau să cumpere bere sau pâine, iar alţii rămaseră pur şi simplu în piaţă, aşteptând execuţia.

Din când în când, oamenii îşi înălţau capetele, ca nişte vrăbii grijulii, şi priveau către castelul aflat pe culmea dealului de lângă oraş. Zăreau fumul care se ridica molcom din coşul bucătăriei şi, din când în când, pâlpâirea unei torţe din spatele ferestrelor înguste şi ascuţite ale fortăreţei. Apoi, cam în acelaşi timp în care, probabil, soarele începea să răsară în spatele stratului gros de nori cenuşii, porţile masive de lemn se deschiseră şi în piaţă îşi făcu apariţia un grup mic de bărbaţi. Primul era *sheriff*-ul, călare pe un frumos gonaci negru, iar în urma sa venea o căruţă

trasă de un bou în care se afla, legat, prizonierul. În spatele căruţei mergeau călare trei bărbaţi, şi, deşi de la distanţă nu li se puteau distinge chipurile, hainele lor arătau că era vorba despre un cavaler, un preot şi un călugăr. Procesiunea era încheiată de doi ostaşi.

Cu toţii fuseseră, cu o zi înainte, la tribunalul comitatului, ţinut în naosul bisericii. Preotul îl prinsese pe hoţ în flagrant; călugărul recunoscuse potirul de argint ca aparţinând mănăstirii; cavalerul era stăpânul hoţului şi îl identificase ca fiind fugar; iar *sheriff*-ul îl condamnase la moarte.

În timp ce aceştia coborau, încet, dealul, restul locuitorilor oraşului se adunară în jurul spânzurătorii. Printre cei din urmă sosiţi se aflau cetăţenii de frunte: măcelarul, brutarul, doi tăbăcari, doi fierari, cuţitarul şi cel care făcea săgeţi, toţi fiind însoţiţi de nevestele lor.

Starea de spirit a mulţimii era ciudată. În mod normal, oamenilor le plăceau execuţiile. De obicei, prizonierul era un hoţ, iar ei urau hoţii cu toată pasiunea celor care muncesc din greu pentru lucrurile lor. Dar hoţul acesta era diferit. Nimeni nu ştia cine era şi de unde venea. Nu furase de la ei, ci de la o mănăstire aflată la treizeci de kilometri. Şi furase un potir incrustat cu pietre preţioase, un obiect de o valoare atât de mare, încât era aproape imposibil de vândut – ceea ce nu era acelaşi lucru cu furatul unei bucăţi de şuncă, a unui cuţit nou sau a unei cingători bune, o pierdere care ar fi putut afecta pe cineva. Nu puteau urî un om care comisese un delict atât de lipsit de finalitate. La intrarea prizonierului în piaţă, se auziră câteva strigăte de batjocură şi huiduieli, dar aceste insulte erau de-a dreptul apatice, singurele dovezi de entuziasm dispreţuitor venind din partea băieţilor.

Puţini orăşeni fuseseră la judecată, pentru că zilele de judecată nu erau zile de sărbătoare şi toţi trebuiau să-şi câştige existenţa, aşa că acum îl vedeau pentru prima dată pe hoţ. Era destul de tânăr, între douăzeci şi treizeci de ani, de înălţime şi statură medii, dar, altfel, avea o înfăţişare bizară. Pielea era la fel de albă ca zăpada de pe acoperişuri, ochi bulbucaţi de un verde uimitor de aprins, iar părul lui avea culoarea morcovului curăţat. Servitoarele îl considerau urât; bătrânelor le era milă de el; iar băieţii se puseră pe râs până nu se mai putură ţine pe picioare.

Sheriff-ul era destul de cunoscut, dar ceilalţi trei bărbaţi care hotărâseră soarta cruntă a hoţului erau străini. Cavalerul, un

bărbat corpolent cu păr galben, reprezenta, în mod clar, o persoană destul de importantă, pentru că avea un cal de război, un animal uriaş care costa cât câştiga un dulgher în zece ani. Călugărul era mult mai în vârstă, probabil cincizeci de ani sau chiar mai mult, un bărbat înalt şi slab care stătea cocoşat în şa, ca şi cum viaţa n-ar fi fost pentru el altceva decât o povară istovitoare. Cel mai remarcabil era însă preotul, un tânăr cu un nas ascuţit şi cu păr lins, negru, care purta o robă neagră şi călărea un armăsar roib. Arunca în jur priviri agere, rău prevestitoare, ca o pisică neagră care simţea mirosul unui cuib de şoricei.

Un băiat ţinti cu atenţie şi îl scuipă pe condamnat. Se orientase bine şi îl nimeri pe prizonier chiar între ochi. Acesta mârâi un blestem şi se aruncă în direcţia celui care-l scuipase, dar fu oprit de frânghiile cu care fusese legat de părţile laterale ale căruţei. Incidentul nu avea nimic deosebit, cu excepţia faptului că prizonierul vorbea în franceza normandă, limba stăpânilor. Era de viţă nobilă? Sau pur şi simplu se afla departe de casă? Nimeni nu ştia.

Căruţa se opri lângă eşafodul pe care fusese înălţată spânzurătoarea. Aprodul *sheriff*-ului urcă lângă condamnat cu ştreangul în mână. Prizonierul începu să se zbată. Băieţii aclamau – ar fi fost dezamăgiţi dacă acesta ar fi rămas calm. Mişcările prizonierului erau stânjenite de frânghiile care-i legau încheieturile şi gleznele, dar îşi mişca agitat capul, ferindu-se de laţ. După câteva clipe, aprodul – un bărbat imens – făcu un pas înapoi şi îl lovi cu pumnul în abdomen. Prizonierul se încovoie, rămase fără suflare, iar aprodul îi trecu ştreangul peste gât, strângând nodul. Apoi sări în spate şi trase bine de frânghie, legându-i celălalt capăt de un cârlig aflat la baza spânzurătorii.

Acesta era momentul decisiv. Dacă prizonierul se zbătea acum, nu obţinea decât o moarte mai grabnică.

Oştenii dezlegară gleznele condamnatului şi îl lăsară în picioare, în căruţă, cu mâinile legate la spate. În mulţime se lăsă tăcerea.

De obicei, momentul acesta era însoţit de o anumită agitaţie: mama condamnatului făcea o criză de isterie, soţia scotea un cuţit, pornind către platformă într-o ultimă încercare disperată de a-l salva. Uneori, prizonierul îl invoca pe Dumnezeu, cerându-i iertare, sau profera blesteme înfiorătoare la adresa călăilor săi. Soldaţii se poziţionaseră de-o parte şi de alta a eşafodului, gata

să intervină.

Acesta fu momentul în care condamnatul începu să cânte.

Avea o voce înaltă, de tenor, de o mare puritate. Cuvintele erau franţuzeşti, dar chiar şi cei care nu înţelegeau limba îşi puteau da seama, din melodia tânguitoare, că era un cântec trist, plin de regrete.

O ciocârlie, prinsă în laţul unui vânător,
Cântă mai dulce ca oricând,
De parc-acel cânt, înălţându-se în zbor,
Ar rupe laţul pe ea eliberând.

În timp ce cânta, privea fix o persoană din mulţime. Treptat, în jurul acesteia se formă un gol, şi toţi îşi îndreptară privirile către ea.

Era o fată de circa cincisprezece ani. Când îşi aţintiră ochii asupra ei, se minunară cu toţii cum de nu o observaseră înainte. Aceasta avea părul lung, castaniu-închis, des şi bogat, despărţit pe fruntea înaltă într-un loc numit de oamenii vremii piscul-diavolului. Avea trăsături regulate şi o gură senzuală, cu buze pline. Bătrânele băgară de seamă talia ei îngroşată şi sânii grei, traseră concluzia că era însărcinată şi presupuseră că prizonierul era tatăl copilul nenăscut. Dar toţi ceilalţi nu observară nimic altceva decât ochii ei. Ar fi putut să treacă drept drăguţă, dar avea nişte ochi cufundaţi în orbite, cu o privire intensă, de o culoare uimitoare, aurie, atât de luminoşi şi de pătrunzători, încât, atunci când te privea, aveai impresia că ţi se uita direct în suflet, şi-ţi fereai privirile, speriat că ţi-ar putea descoperi secretele. Era îmbrăcată în zdrenţe, iar pe obrajii ei catifelaţi curgeau lacrimi.

Conducătorul căruţei îi aruncă o privire aprodului, indicându-i că aştepta ordinul acestuia. Aprodul se uită la *sheriff,* aşteptând încuviinţarea din cap. Nerăbdător, tânărul preot cu aer sinistru îl înghionti pe *sheriff* dar acesta nu-l băgă în seamă. Îl lăsă pe hoţ să cânte în continuare. Întreaga adunare stătea în aşteptare, în timp ce vocea încântătoare a tânărului urât ţinea moartea la distanţă.

În amurg, vânătorul prada şi-a luat
Iar ciocârlia şi-a pierdut liberul zbor.
Şi păsări, şi oameni, toţi vor muri cândva
Însă cântecul e în veci nemuritor.

Când tânărul se opri din cântat, *sheriff*-ul îi aruncă o privire aprodului şi dădu aprobator din cap. Aprodul strigă „Hăi!” şi lovi spinarea boului cu un capăt de sfoară. Căruţaşul pocni din bici în acelaşi timp. Boul porni înainte, prizonierul aflat în picioare se clătină, boul trase căruţa mai departe, iar condamnatul căzu în gol. Frânghia se strânse, iar gâtul hoţului se rupse cu un sunet sec.

Se auzi un ţipăt, iar toţi cei de faţă îşi îndreptară privirile către fată.

Nu aceasta ţipase, ci soţia cuţitarului, aflată lângă ea. Totuşi, fata fusese pricina ţipătului. Se lăsase în genunchi în faţa spânzurătorii, cu braţele întinse în faţă, poziţia adoptată de cei care rosteau un blestem. Oamenii se traseră de lângă ea, cuprinşi de teamă: toată lumea ştia că blestemele celor care fuseseră nedreptăţiţi se dovedeau extrem de eficiente, iar toţi bănuiau că ceva nu era chiar în regulă în privinţa execuţiei aceleia. Băieţii erau îngroziţi.

Fata îşi aţinti ochii ei aurii, hipnotici asupra celor trei străini, cavalerul, călugărul şi preotul; apoi îşi rosti blestemul, pronunţând cuvinte teribile pe un ton răsunător:

— Vă blestem să aveţi parte de boală şi de jelanie, de foame şi de durere; casele voastre să fie mistuite de foc, iar copiii să vă moară spânzuraţi; duşmanii să vă prospere, iar voi să îmbătrâniţi trişti şi plini de regrete, să muriţi în mizerie şi agonie…

În vreme ce rostea aceste ultime cuvinte, fata băgă mâna într-o traistă aflată lângă ea şi scoase un cocoşel viu. În cealaltă mână, ca prin minune, îi apăru un cuţit şi, dintr-o singură mişcare, tăie capul păsării.

Pe când sângele încă ţâşnea din gâtul retezat, fata aruncă orătania decapitată în direcţia preotului cu părul negru. Nu-l ajunse, dar picături de sânge se-mproşcară spre acesta, şi spre călugărul şi cavalerul aflaţi lângă el. Cei trei se dădură înapoi, îngreţoşaţi, dar fură atinşi de picăturile de sânge, care le pătară feţele şi veşmintele.

Fata se întoarse şi o rupse la fugă.

Mulţimea se despărţi în faţa ei şi se închise după trecerea ei. Timp de câteva momente, în piaţă se instală haosul. Într-un târziu, *sheriff*-ul reuşi să capete atenţia oştenilor şi le spuse plin de mânie să plece în urmărirea fetei. Aceştia începură să-şi croiască drum prin mulţime, împingând fără milă bărbaţii,

femeile şi copiii care le stăteau în cale, dar fata se făcuse nevăzută în numai câteva clipite şi, deşi *sheriff*-ul avea să o caute, ştia deja că nu avea să o găsească.

Sheriff-ul întoarse spatele mulţimii, plin de dezgust. Cavalerul, călugărul şi preotul nu urmăriseră goana oştenilor plecaţi pe urmele fetei. Ei încă mai priveau fix spânzurătoarea. *Sheriff*-ul le urmări privirile. Hoţul mort atârna acolo, iar chipul său palid căpătase deja o nuanţă vineţie, în timp ce, dedesubtul cadavrului care se legăna uşor, cocoşul, decapitat, dar nu mort, se zbătea, trasând cercuri neregulate pe zăpada plină de sânge.

PARTEA ÎNTÂI
1135–1136

Capitolul 1

I

Într-o vale largă, la poalele unui deal lin, alături de un izvor limpede şi repede, Tom construia o casă.

Pereţii aveau deja un metru şi se înălţau cu repeziciune. Cei doi zidari pe care-i tocmise Tom lucrau cu sârg în bătaia soarelui, mistriile lor formând un cor – hârşt, hârşt, toc, toc –, în timp ce muncitorul cu cârca asuda sub greutatea marilor blocuri de piatră. Fiul lui Tom, Alfred, amesteca mortarul, numărând cu voce tare în vreme ce punea nisip pe o scândură. De asemenea, alături de Tom se afla şi un dulgher, care cioplea atent o bârnă de fag cu o teslă.

Alfred avea paisprezece ani şi era înalt, la fel ca Tom. Tom se dovedea cu un cap mai înalt decât majoritatea bărbaţilor, iar Alfred nu avea decât cu câţiva centimetri mai puţin decât el, şi era în creştere. Mai mult, semănau foarte bine: amândoi aveau păr şaten-deschis şi ochi verzi cu irizaţii maronii. Oamenii spuneau că alcătuiau o pereche foarte chipeşă. Principala diferenţă dintre ei era că Tom avea o barbă castanie, cârlionţată, în timp ce Alfred nu avea decât un pufuleţ fin, blond. Şi părul de pe capul lui Alfred avusese, cândva, aceeaşi culoare, îşi amintea Tom cu drag. Acum că Alfred devenea bărbat, Tom îşi dorea să fie mai atent la munca pe care o făcea, pentru că avea multe de învăţat dacă era să devină constructor, ca şi tatăl său; dar, deocamdată, Alfred părea plictisit şi depăşit de principiile zidăriei.

Când avea să fie gata, casa aceasta urma să fie cea mai falnică locuinţă cale de mulţi kilometri. Parterul urma să fie un beci boltit, mare, pe care aveau să-l folosească drept spaţiu de depozitare, cu tavanul în formă de arcadă, astfel încât să nu ia foc. Sala, unde urmau a locui oameni, avea să fie sus, intrarea făcându-se printr-o scară exterioară; fiind înalt, locul avea să fie greu de atacat şi uşor de apărat. Lipit de perete va exista un coş, pentru a evacua fumul. Aceasta reprezenta o inovaţie: Tom nu văzuse decât o dată o casă cu coş, dar i se păruse o idee atât de bună, încât era hotărât să o copieze şi el. La un capăt al casei,

deasupra sălii, avea să fie un dormitor mic, pentru că aşa cereau în ziua de astăzi fiicele conţilor – ele erau prea rafinate pentru a dormi în sală cu bărbaţii, cu servitoarele şi cu câinii de vânătoare. Bucătăria urma să fie o clădire separată, pentru că, mai devreme sau mai târziu, orice bucătărie lua foc; nu exista altă soluţie decât să o construieşti departe de celelalte acareturi şi să te mulţumeşti cu a avea mereu mâncarea doar călduţă.

Tom făcea intrarea casei. Stâlpii îi va rotunji pentru a semăna cu nişte coloane – un element de eleganţă pentru nobila pereche de tineri căsătoriţi care urmau să locuiască aici. Cu ochii pe şablonul mare de lemn pe care-l folosea drept model, Tom îşi puse dalta de fier oblic pe piatră şi bătu uşurel cu ciocanul mare de lemn. De pe suprafaţă căzu o ploaie de aşchii, lăsând-o un pic mai rotundă. Repetă operaţiunea. La fel de neted ca la o catedrală.

Lucrase o dată la o catedrală – la cea din Exeter. La început, tratase munca de acolo ca pe orice altă slujbă. Se înfuriase şi se supărase atunci când zidarul-şef îi spusese că nu se ridica la înălţimea standardelor: ştia că era mai atent decât majoritatea zidarilor. Dar apoi îşi dăduse seama că zidurile unei catedrale nu trebuiau să fie numai bune, ci *perfecte.* Asta pentru că biserica îi era închinată lui Dumnezeu şi pentru că era o clădire atât de *mare,* încât o înclinare cât de mică a pereţilor, o variaţie oarecare a unghiurilor s-ar fi putut dovedi fatală pentru întreaga structură. Resentimentele lui Tom se transformaseră în fascinaţie. Combinaţia dintre un proiect uluitor de ambiţios şi o atenţie nepregetată la detalii îi deschisese ochii în ceea ce privea adevăratul miracol al meşteşugului său. Învăţase de la maestrul său din Exeter importanţa proporţiilor, valoarea simbolică a anumitor nume şi formulele aproape magice care trebuiau folosite pentru a afla lăţimea corectă a unui zid sau unghiul unei trepte dintr-o scară în spirală. Era captivat de lucruri de genul acesta. Era surprins atunci când afla că multor zidari li se păreau de neînţeles.

După un timp, Tom ajunsese mâna dreaptă a zidarului-şef, şi atunci începuse să vadă defectele acestuia. Omul respectiv era un meşter extrem de priceput, dar un organizator incompetent. Era întru totul depăşit de probleme cum ar fi obţinerea cantităţii exacte de piatră necesară pentru a ţine pasul cu zidarii, controlarea fierarilor, astfel încât aceştia să facă uneltele de care aveau nevoie, stingerea varului şi cernerea nisipului pentru cei

care amestecau mortarul, tăierea copacilor pentru dulgheri şi obţinerea de suficienţi bani de la adunarea de canonici pentru a plăti pentru toate cele.

Dacă Tom ar fi rămas la Exeter până ce zidarul-şef ar fi murit, ar fi devenit el însuşi şef; dar canonicii rămăseseră fără bani – parţial din cauza proastei administrări a zidarului-şef – iar meşterii trebuiseră să plece şi să-şi caute de lucru în altă parte. Lui Tom i se oferise postul de constructor al castelanului din Exeter, pentru a repara şi a îmbunătăţi fortificaţiile cetăţii. Ar fi fost o slujbă pentru toată viaţa, dacă nu interveneau eventuale accidente. Dar Tom o refuzase, pentru că voia să construiască o altă catedrală.

Soţia lui, Agnes, nu înţelesese niciodată hotărârea lui. Ar fi putut avea o casă bună de piatră, servitori, propriile grajduri şi carne pe masă în fiecare seară; nu-şi iertase niciodată soţul pentru că refuzase această ocazie. Nu putea pricepe cât de mult era el atras de construirea unei alte catedrale: complexitatea imensă a organizării, provocarea intelectuală pe care o reprezentau calculele, dimensiunea propriu-zisă a zidurilor, extraordinara frumuseţe şi grandoare a clădirii terminate. Odată ce gustase din vraja aceasta, Tom nu mai găsea mulţumire în nimic altceva.

Toate acestea se întâmplaseră în urmă cu zece ani. De atunci, nu rămăseseră în niciun loc pentru prea multă vreme. Proiecta un capitul nou pentru o mănăstire, lucra un an, doi la vreun castel sau construia câte o casă pentru vreun negustor bogat; dar, imediat ce strângea nişte bani, pleca, cu soţia şi copiii, şi lua calea pribegiei, căutând altă catedrală.

Îşi ridică privirea de la banc şi o văzu pe Agnes, care stătea la marginea şantierului, ţinând un coş cu mâncare într-o mână şi o carafă mare de bere sprijinită pe celălalt şold. Venise ora prânzului. O privi cu afecţiune. Nimeni nu ar spune despre ea că era drăguţă, dar avea un chip plin de forţă: o frunte largă, ochi mari, căprui, nasul drept, un maxilar puternic. Părul ei negru, sârmos, era pieptănat cu cărare pe mijloc şi strâns la spate. Era perechea lui Tom.

Agnes le turnă bere lui Tom şi lui Alfred. Rămaseră acolo câteva clipe, cei doi bărbaţi înalţi şi femeia puternică, bând bere din cănile de lemn; apoi, din câmpul de grâu se ivi, sărind, cel de-al patrulea membru al familiei: Martha, care avea şapte ani şi era la fel de frumuşică precum o narcisă, dar o narcisă căreia îi

lipsea o petală, pentru că doi dintre dinţişorii de lapte îi căzuseră şi cei noi nu crescuseră încă. O zbughi către Tom, îi sărută barba plină de praf şi îl rugă să-i dea o înghiţitură din berea lui. Acesta îi îmbrăţişă trupuşorul osos.

— Nu bea prea multă, că altfel o să te adunăm de prin şanţuri, spuse el.

Fetiţa începu să meargă împleticit, prefăcându-se beată.

Se aşezară cu toţii pe o grămadă de lemne. Agnes îi întinse lui Tom o bucată de pâine de grâu, o felie groasă de şuncă fiartă şi o ceapă mică. Acesta luă o muşcătură din carne şi prinse a curăţa ceapa. Agnes le dădu mâncare şi copiilor, după care începu la rându-i să mănânce. „Poate că a fost un gest iresponsabil, îşi spunea Tom, să refuz slujba aia plicticoasă din Exeter şi să plec în căutarea unei catedrale pe care să o construiesc; dar întotdeauna am reuşit să le asigur hrana, în ciuda nesăbuinţei mele.”

Îşi scoase cuţitul cu care mânca din buzunarul din faţă al şorţului său de piele, tăie o felie din ceapă şi o mestecă împreună cu o bucăţică de pâine. O simţea dulce şi usturată în gură.

— Am rămas iarăşi grea, îi spuse Agnes.

Tom se opri din mestecat şi o privi fix. Fu cuprins de un val de încântare. Neştiind ce să spună, se mulţumi să-i zâmbească prosteşte. După câteva momente, soţia sa se îmbujoră şi rosti:

— Nu e o surpriză *chiar* aşa de mare.

Tom o îmbrăţişă.

— Ei, ei, spuse el, zâmbind în continuare de plăcere. Un bebeluş care să mă tragă de barbă. Şi eu, care am crezut că următorul care va face asta va fi al lui Alfred.

— Nu te grăbi cu bucuria, îl preveni Agnes. Aduce ghinion să numeşti un copil înainte de a se naşte.

Tom dădu din cap, în semn de încuviinţare. Agnes pierduse mai multe sarcini şi născuse un copil mort, şi mai fusese încă o fetiţă, Matilda, care nu trăise decât doi ani.

— Mi-ar plăcea un băiat, totuşi, spuse el. Acum că Alfred s-a făcut atât de mare. Când ţi se împlineşte sorocul?

— După Crăciun.

Tom începu să calculeze. Scheletul casei urma să fie gata până la primul îngheţ, apoi piatra va trebui acoperită cu paie pentru a o proteja pe timpul iernii. Zidarii aveau să-şi petreacă lunile reci cioplind piatră pentru ferestre, bolte, cadrul uşilor şi

şemineu, în timp ce dulgherii făceau scânduri pentru podele, uşi şi obloane, iar Tom construia schelăria pentru lucrările de la etaj. Apoi, în primăvară, vor face bolta beciului, vor pune podelele în sala de deasupra acestuia şi vor ridica acoperişul. Slujba aceasta avea să-i hrănească familia până la Rusalii, moment la care bebeluşul ar urma să aibă şase luni. Apoi vor pleca mai departe.

— Bun, spuse el mulţumit. E bine.

Puse în gură o altă felie de ceapă.

— Sunt prea bătrână să mai fac copii, spuse Agnes. Acesta trebuie să fie ultimul.

Tom se gândi la vorbele ei. Nu era sigur câţi ani avea soţia lui, dar o mulţime de femei făceau copii la vârsta ei. Cu toate acestea, era adevărat că, cu cât îmbătrâneau, cu atât sufereau mai mult, iar bebeluşii nu se arătau la fel de puternici. Fără nicio îndoială, avea dreptate. „Dar cum se va asigura că nu va mai rămâne iarăşi grea?” se întrebă el. Apoi îşi dădu seama cum, şi i se mai duse din buna dispoziţie.

— S-ar putea să primesc o slujbă bună, într-un oraş, spuse el, încercând să o îmbuneze. O catedrală sau un palat. Şi-atunci am putea avea o casă mare, cu podele de lemn, şi o servitoare care să te ajute cu copilul.

Faţa femeii căpătă o expresie dură.

— S-ar putea, rosti ea pe un ton sceptic.

Nu-i plăcea să audă de catedrale. Pe chipul ei se citea că, dacă Tom n-ar fi lucrat niciodată la o catedrală, acum ar fi putut să locuiască într-o casă de oraş, având economii pe care să le-ngroape sub şemineu şi nicio grijă pe lume.

Tom îşi feri privirea şi mai muşcă o dată din şuncă. Aveau ceva de sărbătorit, dar nu erau în armonie. Se simţea dezamăgit. Mestecă o vreme carnea tare, după care auzi tropotul unui cal care se apropia. Îşi înălţă capul pentru a auzi mai bine. Călăreţul venea printre copaci, dinspre drum, luând-o pe scurtătură şi evitând să intre în sat.

Câteva clipe mai târziu, un bărbat tânăr, călare pe un ponei, urcă la trap până în dreptul lor şi descălecă. Arăta ca un scutier, un fel de ucenic într-ale cavaleriei.

— Soseşte stăpânul vostru, spuse el.

Tom se ridică.

— Te referi la lordul Percy?

Percy Hamleigh era unul dintre cei mai importanţi oameni din ţară. Era proprietarul văii aceleia şi a multor altora, el fiind cel

care plătea pentru casa care se construia.

— Fiul lui, spuse scutierul.

— Tânărul William.

Fiul lui Percy, William, avea să locuiască în casă după nunta sa. Era logodit cu domniţa Aliena, fata contelui de Shiring.

— Chiar el, spuse scutierul. Şi e furios nevoie mare.

Lui Tom i se făcu inima cât un purice. Chiar şi în circumstanţele cele mai bune, era dificil să discuţi cu proprietarul unei case aflate în construcţie. Cu un proprietar înfuriat, lucrul se putea dovedi imposibil.

— De ce e furios?

— Mireasa lui l-a respins.

— Fata contelui? întrebă Tom, surprins. Simţi un junghi de frică: tocmai ce se gândea cât de sigur era viitorul lui. Credeam că s-au înţeles să facă nunta.

— Ca şi noi toţi… Cu excepţia domniţei Aliena, se pare, spuse scutierul. Din momentul în care l-a cunoscut, a declarat că nu s-ar căsători cu el pentru nimic în lume.

Cuprins de îngrijorare, Tom se încruntă. Nu-şi dorea deloc ca spusele tânărului să fie adevărate.

— Dar, din câte ţin eu minte, băiatul nu arată rău deloc.

Agnes interveni:

— De parcă ar conta în vreun fel, în poziţia în care este. Dacă fiicelor de conţi li s-ar permite să se mărite cu cine le-ar plăcea, am fi conduşi cu toţii de menestreli hoinari şi tâlhari cu ochii negri.

— Şi poate că se va răzgândi, spuse Tom, plin de speranţă.

— O s-o facă, dacă-i pune mamă-sa o nuia de fag pe spinare, zise Agnes.

— Mama ei a murit, spuse scutierul.

Agnes dădu din cap, în semn că pricepuse.

— Aşa se explică de ce nu cunoaşte mersul vieţii. Dar nu înţeleg de ce nu o poate sili tatăl ei.

— Se pare că i-a promis odată că nu o va mărita cu cineva pe care ea să-l urască, răspunse scutierul.

— Un legământ prostesc! exclamă Tom, furios. Cum se poate lega astfel un om puternic de toanele unei fete? Căsătoria ei ar putea afecta alianţele militare, finanţele domeniului… chiar şi construcţia acestei case.

— Are un frate, aşa că nu e *chiar atât* de important cu cine se căsătoreşte, zise scutierul.

— Chiar şi aşa…

— Iar contele este un om inflexibil, continuă scutierul. Nu-şi va călca legământul, chiar dacă a fost făcut faţă de un copil. Cel puţin, aşa se spune, mai zise tânărul, ridicând din umeri.

Tom privi zidurile joase ale clădirii care prindea formă. Îşi dădu seama, cutremurându-se, că nu strânsese încă suficienţi bani pentru a asigura traiul familiei pe parcursul iernii.

— Poate că flăcăul va găsi altă fată care să împartă casa asta cu el. Are o întreagă ţară la dispoziţie ca să aleagă.

— Hristoase, cred că el e! spuse Alfred, cu o voce spartă, de adolescent.

Urmărindu-i privirea, toţi cei prezenţi se uitară peste câmp. Dinspre sat venea un cal în galop, stârnind un nor de praf şi ţărână pe cărare. Exclamaţia lui Alfred fusese pricinuită, în egală măsură, de dimensiunile şi de viteza calului: era un animal uriaş. Tom mai văzuse şi înainte astfel de bidivii, dar probabil că nu şi Alfred. Era un cal de luptă, cu greabănul până la bărbia unui om şi cu un spate lat. Asemenea cai de luptă nu erau de origine din Anglia, ci erau aduşi de peste mare şi costau enorm de mult.

Tom îşi puse restul de pâine în buzunarul şorţului, apoi miji ochii, pentru a se feri de lumina prea puternică, şi privi peste câmp. Calul avea urechile date pe spate şi nările dilatate, dar i se păru că ţinea capul ridicat, ceea ce însemna că nu era complet scăpat de sub control. Suficient de stăpân pe el, pe măsură ce se apropia, călăreţul se lăsă uşor pe spate, trăgând de frâie, iar imensul animal păru să încetinească un pic. De-acum, Tom simţea sub tălpi bufnetul copitelor care făceau pământul să vibreze. O căută din priviri pe Martha, gândindu-se să o ia în braţe şi să o ferească din calea pericolului. Şi Agnes se gândea la acelaşi lucru. Dar Martha se făcuse nevăzută.

— În grâu, spuse Agnes, dar Tom îşi dăduse deja seama şi traversa şantierul, îndreptându-se către marginea câmpului.

Scrută valurile mişcătoare de spice, cu inima plină de frică, dar nu zări copila nicăieri.

Singurul lucru la care se putea gândi era să încerce să facă animalul să încetinească. Se îndreptă către cărare şi porni în direcţia armăsarului în galop, ţinându-şi braţele larg deschise. Calul îl zări, îşi înălţă capul pentru a-l vedea mai bine, şi încetini simţitor. Apoi, spre groaza lui Tom, călăreţul îi dădu pinteni, îndemnându-l să pornească mai tare.

— Nebun blestemat ce eşti! urlă Tom, deşi călăreţul nu-l

putea auzi.

Tocmai atunci, Martha ieşi din grâu şi păşi chiar pe cărare, la câţiva metri în faţa lui Tom.

Preţ de o clipă, Tom rămase nemişcat, cuprins de o panică nebună. Apoi făcu un salt înainte, strigând şi agitându-şi braţele; dar era vorba despre un cal de război, dresat să atace mulţimi gălăgioase, aşa că nu se abătu din drum. Martha stătea în mijlocul potecii înguste, privind fix, ca şi cum ar fi fost hipnotizată de animalul imens care se năpustea spre ea. Tom îşi dădu seama disperat că nu avea cum să ajungă la ea înaintea calului. Făcu o mişcare laterală, atingând cu braţul spicele de grâu care se înălţau spre cer; şi, în ultima clipă, calul coti în partea cealaltă. Scara călăreţului atinse uşor părul fin al Marthei; una dintre copite lăsă o urmă adâncă, rotundă, în pământul de lângă piciorul ei gol; apoi calul trecu, împroşcându-i pe amândoi cu noroi, iar Tom îşi luă repede în braţe fiica şi o strânse la pieptul lui, în care inima îi bătea nebuneşte.

O clipă, rămase nemişcat, copleşit de un val de uşurare, cu mădularele moi şi măruntaiele ca apa. Apoi fu cuprins de furie la adresa nesăbuinţei tânărului cocoţat pe calul masiv de luptă. Îşi ridică privirea încărcată de furie. Lordul William încetinea calul, lăsându-se pe spate în şa, împingându-şi tălpile în scări, trăgând de frâie. Calul coti pentru a evita şantierul. Scutură din cap, după care se cabră, dar William se ţinu bine în şa. Tânărul făcu armăsarul să încetinească, să meargă într-un galop mărunt, apoi la pas, în timp ce îl conducea într-un cerc larg.

Martha plângea. Tom îşi aşeză fiica în braţele lui Agnes şi îl aşteptă pe William. Tânărul nobil era un flăcău înalt, bine clădit, cu păr ca spicul copt şi nişte ochi înguşti care dădeau impresia că el privea mereu spre soare. Purta o tunică scurtă, de culoare neagră, ciorapi negri şi încălţări de piele cu şireturi încheiate în zigzag până la genunchi. Stătea bine în şa şi nu părea afectat de ceea ce se întâmplase. „Băiatul ăsta nebun nici măcar nu ştie ce a făcut, îşi spuse Tom cu amărăciune. Ce mi-ar plăcea să-l strâng de gât.”

William opri calul în faţa grămezii de lemne şi privi către constructori.

— Cine e şeful aici? întrebă el.

Tom şi-ar fi dorit să-i spună: „Dacă mi-ai fi lovit fetiţa, te-aş fi omorât”, dar îşi reprimă furia. Era ca şi cum ar fi trebuit să înghită o gură de pelin. Se apropie de cal şi îl prinse de căpăstru.

— Eu sunt constructorul-şef, spuse el pe un ton încordat. Numele meu este Tom.

— Nu mai am nevoie de locuinţa asta, zise William. Trimite oamenii la casele lor.

Întocmai cuvintele de care se temea Tom. Dar se agăţă de speranţa că William era impetuos în mânia sa şi că putea fi convins să se răzgândească. Făcând un efort, adoptă un ton prietenos şi rezonabil.

— Dar s-a muncit prea mult, spuse el. De ce să irosim ceea ce aţi cheltuit până acum? Într-o zi, tot o să aveţi nevoie de casa aceasta.

— Nu-mi spune tu cum să-mi conduc treburile, Tom Constructorul, spuse William. Sunteţi concediaţi cu toţii! Trase de frâu, dar Tom ţinea bine de căpăstru. Dă drumul la cal, ceru William, pe un ton ameninţător.

Tom înghiţi nodul ce i se pusese în gât. În scurt răstimp, William avea să încerce să facă animalul să înalţe capul. Tom îşi băgă mâna în buzunarul şorţului şi scoase coaja de pâine din care mâncase până atunci. I-o arătă calului, care-şi lăsă capul în jos şi muşcă din ea.

— Sunt multe de discutat înainte să plecaţi, stăpâne, spuse el cu blândeţe.

— Dă-i drumul calului sau îţi iau capul, rosti William.

Tom îşi aţinti privirea în ochii lui, încercând să nu-şi trădeze frica. Era mai voinic decât William, dar această diferenţă n-ar mai fi contat dacă tânărul îşi scotea sabia din teacă.

Temătoare, Agnes murmură:

— Fă cum îţi spune stăpânul, bărbate.

Se lăsă o tăcere ameninţătoare. Ceilalţi muncitori stăteau nemişcaţi, ca nişte stane de piatră, urmărind schimbul de replici. Constructorul ştia că ar fi fost prudent să cedeze. Dar William aproape că-i călcase fetiţa cu calul, iar Tom era furios, aşa că, în ciuda inimii care bătea mai să-i sară din piept, spuse:

— Trebuie să ne plătiţi.

William trase de frâie, dar Tom ţinu bine de căpăstru, iar calul nu era atent, deoarece căuta cu botul în buzunarul şorţului lui Tom, sperând să mai găsească poate ceva de mâncare.

— Cere-ţi plata de la tatăl meu! spuse mânios William.

Tom îl auzi pe dulgher rostind, cu un glas înspăimântat:

— Aşa o să facem, stăpâne, vă mulţumim foarte mult.

„Laş blestemat!”, îşi spuse Tom în gând, deşi tremura la

rându-i. Totuşi, îşi adună puterile:

— Dacă vreţi să ne concediaţi, trebuie să ne plătiţi, aşa cum e obiceiul, zise el. Casa tatălui domniei tale e la două zile de mers de aici, iar când vom ajunge, s-ar putea să nu fie acolo.

— Mulţi au murit pentru obrăznicii mai mici decât asta, spuse William.

Obrajii îi erau roşii de furie.

Cu coada ochiului, Tom îl văzu pe scutier lăsându-şi mâna către teaca spadei. Ştia că ar trebui să renunţe şi să se arate umil în faţa stăpânului, dar simţea în măruntaie un ghem încăpăţânat de furie şi, oricât ar fi fost de speriat, nu putea slobozi căpăstrul.

— Întâi plătiţi-ne, după care mă puteţi omorî, spuse el, cu îndrăzneală. Poate că o să fiţi spânzurat pentru asta, poate că nu; dar veţi muri, mai devreme sau mai târziu, iar atunci eu o să fiu în rai, iar domnia ta în iad.

Zâmbetul dispreţuitor pe care-l afişa William îi îngheţă pe figură, iar pielea îi căpătă dintr-odată o paloare neobişnuită. Tom era surprins: ce anume îl speriase pe băiat? În mod clar, nu aluzia la spânzurătoare: era chiar improbabil ca un nobil să fie spânzurat pentru uciderea unui meseriaş. Să fi fost cumva frica de iad?

Preţ de câteva clipe, cei doi se priviră fix. Tom văzu cu uimire cum expresia hotărâtă de furie şi dispreţ de pe chipul lui William se topeşte, fiind înlocuită de o nelinişte panicată. Într-un final, William scoase o pungă de piele de la brâu şi i-o aruncă scutierului său, spunându-i:

— Plăteşte-i!

În momentul acela, Tom îşi forţă norocul. Când William trase din nou de frâie, iar calul îşi înălţă grumazul puternic, făcând câţiva paşi în lateral, Tom se deplasă odată cu armăsarul, continuând să ţină de căpăstru, şi spuse:

— Plata pe o săptămână la concediere, aşa e obiceiul. O auzi pe Agnes inspirând şuierător, chiar în spatele lui, şi îşi dădu seama că, după ea, era o nebunie să prelungească această confruntare. Dar merse mai departe. Adică 6 penny pentru muncitor, 12 pentru dulgher şi fiecare dintre zidari, iar pentru mine 24 de penny, 66 de penny în total.

Tom ştia să calculeze sumele datorate mai iute decât oricine dintre cunoscuţii săi.

Scutierul îşi privea întrebător stăpânul. Plin de furie, William

spuse:

— Foarte *bine!*

Tom dădu drumul căpăstrului şi făcu un pas înapoi.

William întoarse calul şi îi dădu pinteni; armăsarul porni în galop pe poteca şerpuită ce traversa lanul de grâu.

Muindu-i-se picioarele, Tom se aşeză pe grămada de lemne. Se întreba ce-i venise. Fusese o nebunie să-l sfideze aşa pe lordul William. Se simţea norocos să mai fie în viaţă.

Pe măsură ce William se depărta, bufnetele copitelor calului de război se estompau, auzindu-se ca nişte tunete în depărtare; scutierul goli punga pe o scândură. Văzând monedele de argint rostogolindu-se în lumina vie a soarelui, Tom se simţi cuprins de o bucurie triumfătoare. Fusese o nebunie, dar funcţionase; tocmai făcuse rost de banii ce li se cuveneau lui şi celor din subordinea sa.

— Chiar şi stăpânii ar trebui să respecte obiceiurile, spuse el, aproape numai pentru sine.

Agnes îl auzi.

— Roagă-te numai să nu ai nevoie niciodată de vreo slujbă la lordul William, rosti ea acru.

Tom îi zâmbi. Înţelegea că-i vorbea pe tonul acesta numai din pricină că îi fusese frică.

— Nu te încrunta prea tare, că la naştere n-o să ai decât lapte prins în sâni.

— Nu voi putea să vă dau nimic de mâncare peste iarnă dacă nu găseşti de lucru.

— Mai e până la iarnă, spuse Tom.

II

Rămaseră în sat peste vară. Mai târziu, ajunseră să considere că făcuseră o greşeală teribilă, dar, la momentul respectiv, le păruse o hotărâre destul de înţeleaptă, pentru că Tom, Agnes şi Alfred puteau câştiga câte un penny pe zi lucrând la câmp pe perioada recoltatului. La venirea toamnei, când trebuiră să plece mai departe, aveau o pungă grea cu bani de argint şi un porc gras.

Îşi petrecură prima noapte în portalul bisericii dintr-un sat, dar într-a doua găsiră o abaţie şi profitară de ospitalitatea monastică. În a treia zi, se aflau în inima pădurii Chute, o întindere vastă de

tufişuri şi copaci necurăţaţi, pe un drum doar cu puţin mai lat decât un car cu boi, străjuiţi de o parte şi de alta, printre stejari, de vegetaţia luxuriantă caracteristică verii.

Tom îşi ducea uneltele mai mici într-o trăistuţă şi ciocanele atârnate de brâu. Îşi purta pelerina împăturită sub braţ, şi îşi ţinea ţepuşa de fier în mâna dreaptă, folosind-o pe post de baston. Era fericit că plecase din nou. Poate că următoarea slujbă avea să fie la o catedrală. Poate că urma să devină maistru constructor şi să rămână acolo tot restul vieţii, durând o biserică atât de frumoasă, încât să-i asigure accederea către rai.

Agnes îşi ţinea cele câteva obiecte de gospodărie în ceaunul pe care-l purta prins de spate. Alfred ducea uneltele pe care aveau să le folosească pentru a-şi construi o casă nouă, acolo unde aveau să se oprească: un topor, o teslă, un fierăstrău, un ciocan mic, o sulă pentru făcut găuri în piele şi lemn, şi o cazma. Martha era prea mică pentru a căra altceva decât propriul castron de mâncat şi cuţitul pe care-l folosea, ambele prinse la brâu, şi haina de iarnă legată de spate. Totuşi, ei îi revenea sarcina de a mâna porcul până ce aveau să-l vândă într-un târg.

În drumul lor prin pădurea nesfârşită, Tom stătea mereu cu ochii pe Agnes. Femeia trecuse deja de jumătatea evoluţiei sarcinii, şi purta o povară considerabilă în pântece, ca şi aceea din spinare. Dar nu dădea niciun semn de oboseală. Şi Alfred părea a fi bine: se găsea la vârsta la care băieţii au mai multă energie decât se pricep a consuma. Singura care obosea era Martha. Picioruşele ei subţiri erau făcute pentru zbenguielile jocului, nu pentru marşuri lungi, şi mereu rămânea în urmă, aşa că ceilalţi trebuiau să aştepte ca fetiţa şi porcul să îi prindă din urmă.

Pe când mergea, Tom se gândea la catedrala pe care avea să o construiască într-o zi. Începu, ca întotdeauna, imaginându-şi o arcadă. Era foarte simplu: doi stâlpi verticali care susţineau o boltă semicirculară. Apoi îşi imagină o a doua, aidoma celei dintâi. Cu puterea gândului, le împinse una lângă cealaltă, pentru a forma o arcadă adâncă. Apoi adăugă încă una, şi apoi alta, după care multe altele, până ce obţinu un întreg şir de arcade, lipite, formând un tunel. Aceasta era esenţa unei clădiri, pentru că avea un acoperiş care să ţină ploaia la distanţă şi doi pereţi care să susţină acoperişul. O biserică nu era decât un tunel, cu câteva fineţuri în plus.

Tunelul se arăta întunecos, aşa că primele fineţuri

reprezentau nişte ferestre. Dacă peretele era suficient de puternic, atunci se puteau face găuri în el. Acestea aveau să fie rotunjite sus, cu laterale drepte şi un pervaz plat – exact aceeaşi formă ca a arcadei originale. Folosirea aceluiaşi model şi pentru arcade şi pentru ferestre era unul dintre lucrurile care dădeau frumuseţe clădirii. Un altul era regularitatea, iar Tom îşi închipui douăsprezece ferestre identice, plasate simetric, de-a lungul ambilor pereţi ai tunelului.

Tom încercă să-şi imagineze mulurile de deasupra ferestrelor, dar îşi tot pierdea concentrarea pentru că avea senzaţia că cineva îl urmărea. Îşi spunea că era o idee prostească, având în vedere că *era* observat, într-adevăr, de păsările, vulpile, râşii, veveriţele, şobolanii, nevăstuicile, hermelinele şi şoarecii-de-câmp care mişunau prin pădure.

La amiază, se aşezară lângă un izvor. Băură din apa limpede şi mâncară şuncă rece şi mere pădureţe pe care le culeseseră de prin pădure.

Pe măsură ce orele după-amiezii înaintau, Martha obosea din ce în ce mai tare. La un moment dat, rămăsese cu o sută de metri în urma lor. Rămânând pe loc, pentru a o aştepta să-i prindă din urmă, Tom şi-l aminti pe Alfred la vârsta fetei. Era un băieţel frumos, cu părul auriu, şi se arăta robust şi îndrăzneţ. În timp ce o privea pe Martha cum certa porcul că mergea atât de încet, în sufletul lui Tom afecţiunea se împletea cu iritarea. Deodată însă, din tufişurile joase apăru o siluetă care se postă chiar în faţa ei. Lucrurile care se întâmplară apoi se derulară cu asemenea repeziciune, încât lui Tom nu-i veni să-şi creadă ochilor. Bărbatul care apăruse atât de brusc ridică o bâtă peste umăr. Din gâtul lui Tom se înălţă un strigăt de groază, dar, înainte de a apuca să scoată vreun sunet, bărbatul îşi prăvăli bâta în direcţia Marthei. O lovi în plin, într-o parte a capului, iar Tom auzi bufnetul îngreţoşător al impactului. Fetiţa se prăbuşi ca o păpuşă scăpată din mâna vreunui copil neatent.

Tom se pomeni alergând din toate puterile înspre ei, izbind pământul cu tălpile la fel de tare ca potcoavele calului de luptă al lui William, dorindu-şi cu ardoare ca picioarele să-l poarte spre fiica sa cât mai repede. În timp ce alerga, privea ceea ce se întâmpla, şi era ca şi cum ar fi contemplat o imagine pictată sus, pe zidul unei biserici, pentru că putea vedea tot, dar nu putea face nimic pentru a schimba cursul lucrurilor. Fără îndoială, atacatorul era un tâlhar. Era un bărbat scund, îndesat, îmbrăcat

într-o tunică maronie şi desculţ. Timp de o clipă, se uită direct către Tom, iar acesta reuşi să-i vadă chipul mutilat, de o hidoşenie rară: buzele îi fuseseră tăiate, probabil ca urmare a vreunei infracţiuni care implicase minciuna, ceea ce făcea ca gura lui să schiţeze mereu un rânjet respingător, înconjurat de cicatrici. Dacă nu ar fi avut în faţa sa corpul nemişcat al Marthei, zăcând pe pământ, o astfel de imagine l-ar fi făcut pe Tom să se oprească-n loc.

Tâlharul îşi întoarse privirea de la Tom către porc. Într-o clipită, se aplecă, îl ridică, îşi aşeză animalul care se zvârcolea sub braţ şi o luă la fugă, făcându-se nevăzut printre tufişurile de la baza copacilor, luând cu sine singura proprietate valoroasă a familiei lui Tom.

Imediat, Tom ajunse la Martha şi se lăsă în genunchi lângă ea. Îşi puse palma lată pe pieptul ei micuţ şi îi simţi inima bătând, regulat şi puternic, alungându-i cea mai cumplită dintre temeri; dar fata ţinea ochii închişi şi părul ei blond era pătat de sângele roşu aprins.

Câteva secunde mai târziu, Agnes îngenunche la rându-i lângă copilă. Atinse pieptul, încheietura şi fruntea Marthei, după care îi aruncă bărbatului o privire severă, directă.

— O să trăiască, spuse ea pe un ton încărcat de tensiune. Du-te şi ia înapoi porcul.

Cu mişcări repezi, Tom îşi desfăcu traista cu unelte şi o lepădă pe pământ. Cu mâna stângă, luă ciocanul cel mare, cu cap de fier, de la brâu. În cea dreaptă, ţinea în continuare ţepuşa. Tufişurile erau vizibil călcate în picioare pe acolo pe unde venise şi plecase hoţul, şi se auzeau guiţăturile ascuţite ale porcului. Se aruncă în tufişuri.

Era destul de uşor să-l urmărească pe hoţ. Acesta avea o constituţie greoaie şi alerga cu un porc agitat sub braţ, croindu-şi un drum larg prin vegetaţie, făcând una cu pământul flori, ierburi şi puieţi. Tom se avântă în urmărirea lui, însufleţit de dorinţa sălbatică de a pune mâna pe tâlhar şi de a-l stâlci în bătaie. Îşi deschise drum cu greutate printr-un desiş de lăstari de salcie, coborî mai mult târâş o pantă, stârni stropi de apă călcând apăsat printr-o porţiune mlăştinoasă şi ajunse pe o cărăruie îngustă. Acolo se opri. Hoţul putea să o fi luat la fel de bine spre stânga sau spre dreapta, iar acum nu mai avea la dispoziţie vegetaţia zdrobită care să-i arate drumul; însă îşi încordă auzul şi auzi guiţatul porcului undeva spre stânga. Totodată, auzea şi

paşii grăbiţi ai cuiva care venea după el – probabil că Alfred. Porni după porc.

Poteca ducea într-o zonă joasă, după care cotea brusc şi începea să urce. Acum, guiţăturile porcului se auzeau cât se poate de clar. O porni la deal, respirând cu greutate – anii în care inhalase praf de piatră îi slăbiseră plămânii. Dintr-odată, ajunse în câmp drept şi îl putu zări pe hoţ direct în faţa lui, la numai douăzeci sau treizeci de metri, alergând de-i sfârâiau călcâiele. Tom porni cu toată viteza spre el şi începu să se apropie din ce în ce mai mult. Dacă reuşea să menţină acest ritm, nu avea cum să nu îl prindă din urmă, pentru că un bărbat cu un porc sub braţ nu avea cum să alerge la fel de repede ca unul fără nicio povară. Îl durea însă cumplit pieptul. Hoţul era la cincisprezece metri, apoi la doisprezece. Tom ridică ţepuşa deasupra capului, ca şi cum ar fi fost o suliţă. Încă puţin, şi avea să o arunce. Unsprezece metri, zece…

Înainte de a slobozi ţepuşa, zări, cu coada ochiului, o figură ascuţită încadrată de o pălărie verde ivindu-se din tufişurile de lângă cărare. Era prea târziu – nu mai putea coti. În faţa lui fu aruncat un băţ gros, Tom se împiedică de el, după cum şi fusese intenţia atacatorului, apoi se prăbuşi în ţărână.

Scăpase ţepuşa din mână, dar încă mai avea ciocanul. Se rostogoli şi se ridică într-un genunchi. Văzu că erau doi: cel cu pălărie verde şi un bărbat chel, cu o barbă albă. Amândoi se repeziră către el.

Tom schiţă un pas în lateral şi îşi repezi ciocanul către pălăria verde. Bărbatul se feri, dar capul greu, de fier, al uneltei, îl lovi puternic peste umăr. Tâlharul lăsă să-i scape un ţipăt de durere şi căzu la pământ, ţinându-şi braţul de parcă ar fi fost rupt. Tom nu mai avea timp să ridice ciocanul pentru o a doua lovitură înainte ca bărbatul cel chel să se apropie de el, aşa că aruncă unealta către faţa acestuia şi îi făcu o rană adâncă în obraz.

Ambii tâlhari se retraseră, ţinându-se de răni. Tom îşi dădea seama că acestora le pierise orice fel de dorinţă de a continua înfruntarea. Se întoarse pe călcâie. Hoţul încă mai alerga de-a lungul cărării. Tom porni din nou în urmărirea lui, fără să ia în seamă durerea care-i apăsa pieptul. Dar nu parcursese decât vreo câţiva metri, când auzi un strigăt de undeva din spate, un glas cunoscut.

Alfred.

Se opri şi se uită înapoi.

Alfred se lupta cu ambii bărbaţi, împărţind lovituri cu pumnii şi cu picioarele. Îl pocni pe cel cu pălăria verde de trei sau de patru ori, după care lovi cu piciorul în ţurloaiele celui chel. Dar cei doi se apropiară mult de el, astfel încât să nu mai poată întinde cum se cuvine braţele şi să nu mai poată lovi cu suficientă putere cu piciorul. Tom ezită, sfâşiat între dorinţa de a urmări porcul şi aceea de a-şi salva fiul. În acel moment, bărbatul chel îi puse piedică lui Alfred. Imediat ce băiatul ajunse la pământ, cei doi se năpustiră asupra lui, acoperindu-i faţa şi corpul cu o ploaie de lovituri.

Tom o luă la goană înapoi. Îl atacă direct pe cel chel, aruncându-l în tufişuri, după care se întoarse şi izbi cu ciocanul înspre pălăria verde. Omul simţise şi mai devreme greutatea ciocanului, şi încă nu-şi putea folosi braţul rănit. Reuşi să evite prima lovitură, după care se întoarse şi, înainte ca Tom să-l poată ataca din nou, se făcu nevăzut în tufişuri.

Tom se întoarse şi îl zări pe bărbatul chel alergând în josul cărăruii. Se uită în direcţia opusă: hoţul cu porcul nu se mai vedea. Oftând, rosti un blestem plin de amărăciune: porcul acela reprezenta jumătate din economiile lor de peste vară. Se lăsă la pământ, respirând cu greutate.

— I-am bătut pe toţi trei! spuse Alfred, încântat.

Tom îşi îndreptă privirea către fiul său.

— Dar ne-au luat porcul, spuse el.

Furia îi ardea în stomac, ca o înghiţitură de cidru acrit. Cumpăraseră porcul în primăvară, imediat ce strânseseră suficienţi bani, şi îl ţinuseră la îngrăşat toată vara. Un porc gras putea fi vândut pentru 60 de penny. Împreună cu câteva verze şi cu un sac de grâne, putea hrăni o familie o iarnă întreagă, din pielea lui putând fi făcute şi două perechi de încălţări şi o tolbă sau două. Pierderea lui era o adevărată catastrofă.

Tom aţinti o privire plină de invidie asupra lui Alfred, care deja îşi revenise de pe urma efortului presupus de fugă şi de lupta cu tâlharii şi aştepta, nerăbdător. „Cât a trecut, se întreba Tom, de când puteam alerga ca vântul, fără să simt că mi se îndesesc bătăile inimii? De când eram de vârsta lui… douăzeci de ani.” Douăzeci de ani. Parcă ar fi fost ieri.

Se ridică în picioare.

În timp ce mergeau înapoi pe cărare, îşi trecu braţul peste umerii laţi ai lui Alfred. Băiatul era mai scund decât tatăl său cu o palmă, dar, destul de curând, avea să-l ajungă şi poate că avea

să crească şi mai înalt. „Sper să-i crească şi isteţimea”, îşi spuse Tom în gând. Rosti:

— Orice prost poate să intre într-o bătaie, dar numai un înţelept ştie cum să se ferească de ele.

Alfred îi adresă o privire care nu spunea nimic.

Ieşiră de pe cărare, traversară porţiunea mlăştinoasă şi începură să urce panta, urmând, în sens invers, traseul hoţului. În timp ce-şi croiau drum prin desişul de salcie, Tom se gândi la Martha şi, din nou, simţi furia măcinându-i măruntaiele. Tâlharul o atacase fără niciun motiv, pentru că fata nu reprezentase o ameninţare pentru el.

Tom iuţi pasul şi, câteva secunde mai târziu, el şi Alfred apărură pe drum. Martha zăcea în acelaşi loc, fără să se fi mişcat deloc. Avea ochii închişi, iar sângele din păr începea să se usuce. Agnes stătea îngenuncheată lângă copilă – şi, spre surprinderea lui Tom, lângă ele se aflau o altă femeie şi un băiat. Dintr-odată, îi veni în minte gândul că nu reprezenta lucru de mirare că avusese toată ziua impresia că era urmărit, pentru că, se părea, pădurea mişuna de oameni. Se aplecă şi îşi puse din nou palma pe pieptul Marthei. Aceasta respira normal.

— Se va trezi în curând, spuse străina pe un ton autoritar. Imediat, are să vomite. După asta, se va simţi bine.

Curios, Tom o cercetă cu privirea. Femeia stătea în genunchi, aplecată deasupra Marthei. Era destul de tânără, poate cu zece ani mai tânără decât Tom. Tunica ei scurtă, de piele, lăsa la iveală braţe zvelte, oacheşe. Avea un chip drăguţ, încadrat de un păr castaniu-închis marcat de piscul-diavolului. Tom simţi un fior de dorinţă. Apoi femeia îşi ridică privirea către el, iar el tresări: avea nişte ochi adânciţi în orbite, cu o căutătură intensă şi de o culoare neobişnuită, aurie ca mierea, care dădeau întregului ei chip o expresie magică, iar Tom fu convins că femeia ştia ce gânduri îi trecuseră lui prin minte.

Pentru a-şi ascunde stânjeneala, îşi feri privirea şi şi-o îndreptă asupra lui Agnes. Aceasta era supărată.

— Unde e porcul? întrebă ea.

— Mai erau încă doi tâlhari, spuse Tom.

— I-am bătut, dar cel cu porcul a scăpat, interveni Alfred.

Faţa lui Agnes căpătă o expresie sumbră, dar femeia nu mai rosti niciun cuvânt.

— Dacă o mişcăm cu grijă, am putea muta fata la umbră, spuse străina.

Se ridică, iar Tom îşi dădu seama că era destul de scundă, cu cel puţin 30 de centimetri mai puţin decât el. Tatăl se aplecă şi o ridică uşor pe Martha. În braţele lui, corpul ei de copil aproape că nu avea greutate. O purtă cale de câţiva metri şi o aşeză pe un petic de iarbă, la umbra unui stejar bătrân. Era încă moale.

Alfred aduna uneltele care se împrăştiaseră pe jos în timpul agitaţiei. Băiatul străinei îl privea, cu ochii mari şi cu gura deschisă, fără să scoată vreun cuvânt. Era cam cu trei ani mai mic decât Alfred şi, observă Tom, avea o înfăţişare ciudată, care nu avea nimic în comun cu frumuseţea senzuală a mamei sale. Avea o piele foarte albă, păr roşcat-portocaliu şi ochi albaştri, uşor bulbucaţi. Tom îşi dădu seama că purta pe chip expresia atent-neroadă a unui nătărău; genul de copil care fie moare tânăr, fie ajunge prostul satului. În mod evident, Alfred nu se simţea deloc bine simţindu-i ochii aţintiţi asupra lui.

Sub privirile lui Tom, fără să rostească o vorbă, copilul trase fierăstrăul din mâna lui Alfred şi îl cercetă ca şi cum ar fi fost ceva uimitor. Deranjat de acest gest lipsit de politeţe, Alfred i-l smulse din mână, iar copilul, indiferent, nu opuse nicio rezistenţă.

— Jack! Poartă-te frumos! îi spuse mama lui, cu o expresie stânjenită.

Tom o privi din nou. Băiatul nu semăna deloc cu ea.

— Eşti mama lui? întrebă el.

— Da. Numele meu este Ellen.

— Unde e soţul tău?

— A murit.

Tom nu se aştepta la un astfel de răspuns.

— Călătoreşti singură? întrebă el, nevenindu-i a crede.

Pădurea era îndeajuns de periculoasă pentru un bărbat ca el: o femeie singură de-abia dacă putea nădăjdui să scape cu viaţă.

— Noi nu călătorim, spuse Ellen. Noi locuim în pădure.

Tom era de-a dreptul uimit.

— Vrei să spui că sunteţi…

Se opri, deoarece nu voia să o jignească.

— Nelegiuiţi, spuse ea. Da. Credeai că toţi nelegiuiţii sunt ca Faramond Gură-Cască, cel care v-a furat porcul?

— Da, spuse Tom, deşi, de fapt, ar fi vrut să spună: „Nu am crezut niciodată că o femeie atât de frumoasă ar trăi printre nelegiuiţi.” Incapabil să-şi reprime curiozitatea, întrebă: Care a fost crima de care te-ai făcut vinovată?

— Am blestemat un preot, spuse ea, ferindu-şi privirea.

Pentru Tom, fapta ei nu părea o nelegiuire chiar aşa de mare, dar poate că preotul respectiv era un om foarte puternic sau foarte sensibil; sau poate că Ellen nu voia să-i spună adevărul.

Tom îşi aţinti privirea asupra Marthei. O clipă mai târziu, aceasta deschise ochii. Era dezorientată şi un pic speriată. Agnes îngenunche lângă ea.

— Eşti în siguranţă, spuse ea. E totul bine.

Martha se ridică în capul oaselor şi vomită. Agnes o îmbrăţişă şi o ţinu strâns până ce-i trecură spasmele. Tom era impresionat: se întâmplase exact cum le spusese Ellen. Aceasta mai spusese şi că Martha urma să se facă bine şi, probabil, aşa avea să fie. Fu cuprins de un val de uşurare şi îşi dădu seama, cu surprindere, cât de puternic era acest sentiment. „N-aş putea suporta să-mi pierd fetiţa”, îşi spuse în sinea lui şi trebui să-şi reţină lacrimile care ameninţau să-i inunde ochii. Ellen îi aruncă o privire plină de înţelegere, iar el simţi, încă o dată, că ochii ei deschişi la culoare puteau vedea până în adâncul sufletului său.

Rupse o crenguţă de stejar, o curăţă de frunze şi se folosi de ele pentru a şterge faţa Marthei, care era în continuare la fel de palidă.

— Are nevoie de odihnă, spuse Ellen. Lăsaţi-o să stea întinsă atâta timp cât are nevoie un bărbat pentru a merge cinci kilometri.

Tom aruncă o privire către soare. Mai aveau destul până la lăsarea serii. Se aşeză, dispus să aştepte. Agnes o legăna încet pe Martha în braţe. Băiatul, Jack, îşi îndreptase de-acum atenţia asupra fetiţei, privind-o cu aceeaşi intensitate prostească. Tom voia să afle mai multe despre Ellen. Se întreba dacă ar putea fi convinsă să-şi spună povestea vieţii. Nu voia ca ea să plece.

— Cum s-a întâmplat? o întrebă el, vag.

Ellen îl privi din nou în ochi, iar apoi începu să vorbească.

Tatăl ei fusese cavaler, le spuse ea: un bărbat voinic, puternic şi violent care-şi dorea fii cu care să poată călări, vâna şi lupta, tovarăşi cu care să bea şi să petreacă nopţile. În această privinţă, fusese cât se poate de ghinionist, deoarece se alesese cu Ellen, după care soţia sa murise; se căsătorise din nou, dar a doua soţie se dovedise stearpă. Ajunsese să o dispreţuiască pe mama vitregă a lui Ellen şi, într-un final, o alungase. Probabil că era un bărbat crud, dar, pentru Ellen, care-l adora şi împărtăşea

dispreţul lui pentru cea de-a doua soţie, nu fusese niciodată astfel. Când mama vitregă plecase, Ellen rămăsese alături de tatăl ei şi crescuse într-o gospodărie alcătuită aproape numai din bărbaţi. Îşi tunsese părul scurt, purta un pumnal şi învăţase să nu se joace cu pisoii sau să îngrijească ogari bătrâni şi orbi. La vârsta Marthei, ştia să scuipe pe jos, să mănânce merele cu tot cu cotor şi să lovească burta calului cu piciorul, astfel încât acesta să inspire şi să-i permită să strângă şaua mai bine. Ştia că toţi bărbaţii care nu făceau parte din grupul tatălui ei erau numiţi fătălăi, iar despre toate femeile care nu voiau să-şi petreacă nopţile cu ei spuneau că se însoţeau cu porcii, deşi nu era chiar sigură – şi nici nu-i păsa prea mult – ce însemnau de fapt aceste insulte.

Ascultându-i glasul în aerul blând al unei după-amiezi de toamnă, Tom închise ochii şi îşi închipui o fetiţă cu pieptul plat şi faţa murdară, stând la masă cu tovarăşii neciopliţi ai tatălui ei, bând bere tare, râgâind şi cântând melodii despre război, jafuri şi violuri, cai, castele şi fecioare, până ce adormea cu căpşorul sprijinit de masă.

Dacă pieptul i-ar fi rămas plat pentru totdeauna, ar fi trăit o viaţă fericită. Dar sosise şi vremea în care bărbaţii începuseră să o privească altfel. Nu mai izbucneau în hohote asurzitoare când spunea: „Dă-te din calea mea sau îţi tai boaşele şi le dau la porci!”

Unii dintre ei se uitau lung la ea când îşi scotea tunica de lână şi se culca în cămaşa ei lungă de pânză. Când se uşurau în pădure, se întorceau cu spatele la ea, ceea ce nu făcuseră niciodată înainte.

Într-o zi, îl zărise pe tatăl ei prins într-o conversaţie cu preotul paroh – un eveniment rar –, iar cei doi o tot priveau, ca şi cum ar fi discutat despre ea. În dimineaţa următoare, tatăl ei îi spusese:

— Du-te cu Henry şi Everard şi fă cum ţi se va spune.

Apoi o sărutase pe frunte. Se întrebase ce anume îl apucase – se înmuiase din cauza vârstei? Ellen îşi înşeuase gonaciul cenuşiu – refuzase să călărească vreun buiestraş pentru doamne sau un ponei pentru copii – şi pornise cu cei doi ostaşi.

Aceştia o duseseră la o mănăstire de maici şi o lăsaseră acolo.

Pe când cei doi se îndepărtau, blestemele ei obscene făcuseră pereţii să răsune. O înjunghiase pe stareţă şi se întorsese la casa tatălui ei. Acesta o trimisese înapoi, cu mâinile şi cu picioarele legate, pe şaua unui măgar. Călugăriţele o închiseseră în temniţa

de pedeapsă până ce rana stareţei se vindecase. Locul era rece, umed, întuneric ca în toiul nopţii; avea apă de băut, dar nimic de mâncare. Când îi dăduseră drumul de acolo, plecase din nou spre casă, dar pe jos. Tatăl ei o trimisese iarăşi înapoi, şi, de data aceasta, fusese biciuită înainte de a fi băgată în temniţă.

Bineînţeles că, în cele din urmă, reuşiseră să-i înfrângă rezistenţa, iar ea adoptase rasa de novice, se supusese regulilor şi învăţase rugăciunile, chiar dacă, în inima ei, le ura pe călugăriţe, îi dispreţuia pe sfinţi şi, din principiu, refuza să creadă orice i se spunea despre Dumnezeu. Dar învăţase să scrie şi să citească, începuse să se priceapă la muzică, la calcule şi la desen, şi adăugase latina la engleza şi franceza pe care le vorbise în casa tatălui ei.

Până la urmă, viaţa la mănăstire nu se dovedise chiar atât de rea. Reprezenta o comunitate a unui singur sex, cu propriile reguli şi ritualuri ciudate, exact genul de mediu cu care era obişnuită. Toate călugăriţele trebuiau să se achite de nişte sarcini fizice, şi, destul de curând, Ellen fusese repartizată să lucreze cu caii. Nu peste multă vreme, ajunse responsabilă peste grajduri.

Nu îşi făcuse niciodată griji legate de sărăcie. Nu-i fusese uşor să se deprindă cu supunerea, dar, într-un final, se întâmplase. Cea de-a treia regulă, castitatea, nu-i dăduse bătăi de cap, deşi, din când în când, numai pentru a-i face în ciudă stareţei, îi făcea cunoştinţă vreunei novice cu plăcerile…

În acest moment, Agnes întrerupse povestirea lui Ellen şi, luând-o pe Martha cu ea, plecă să caute un izvor unde să-i poată spăla faţa şi tunica. Îl luă şi pe Alfred, ca să le apere, deşi zicea că nu avea să meargă prea departe, doar până acolo de unde putea fi auzită. Jack se ridică pentru a îi urma, dar Agnes îi spuse pe un ton ferm să rămână pe loc, iar el păru să înţeleagă, pentru că se aşeză din nou. Tom băgă de seamă că Agnes făcuse astfel încât să-i ia pe copii de acolo, ca să nu mai asculte povestea indecentă şi lipsită de pietate a străinei, nelăsându-l însă nici pe el nesupravegheat.

Într-o zi, continuă Ellen, buiestraşul maicii superioare începuse să şchiopăteze tocmai când aceasta lipsea pentru câteva zile de la mănăstire. Întâmplător, stăreţia Kingsbridge era aproape, aşa că maica superioară împrumutase un alt cal de la egumenul de acolo. După ce se întorsese, o trimisese pe Ellen să înapoieze calul stăreţiei şi să aducă la mănăstire buiestraşul

şchiop.

Acolo, la grajduri, în apropierea catedralei în ruină din Kingsbridge, Ellen întâlnise un tânăr care semăna cu un căţeluş bătut. Avea graţia relaxată şi atenţia mereu trează a unui căţelandru, dar era intimidat şi speriat, ca şi cum tot cheful lui de joacă ar fi dispărut din cauza bătăilor primite. Când îi vorbise, acesta nu o înţelesese. Încercase în latină, dar tânărul nu era călugăr. Într-un final, rostise câteva cuvinte în franceză, iar faţa lui fusese inundată de bucurie şi îi răspunsese în aceeaşi limbă.

Ellen nu se mai întorsese niciodată la mănăstire.

Din ziua aceea, trăise în pădure, la început într-un adăpost grosolan făcut din crengi şi frunze, mai apoi într-o peşteră uscată. Nu uitase deprinderile bărbăteşti pe care şi le însuşise în casa tatălui ei: ştia şi acum să vâneze căprioare, să pună capcane de iepuri şi să tragă cu arcul în lebede; ştia să jupoaie, să tranşeze carnea şi să o gătească; şi chiar să răzuiască şi să trateze pieile pentru a-şi face haine. Pe lângă vânat, mânca fructe de pădure, nuci şi legume. Celelalte lucruri de care avea nevoie – sare, îmbrăcăminte de lână, un topor sau un cuţit nou – trebuia să şi le procure prin furt.

Cel mai rău fusese când se născuse Jack…

„Dar ce se întâmplase cu francezul?” voia să întrebe Tom. El era tatăl lui Jack? Şi dacă aşa stăteau lucrurile, când murise? Şi cum? Dar îşi dădea seama, după expresia ei, că nu avea să vorbească despre acea parte a vieţii sale, şi că nu părea să fie genul de persoană care să se învoiască a face un lucru pe care nu-l dorea, aşa că-şi păstră întrebările pentru sine.

Între timp, tatăl ei murise şi grupul lui de tovarăşi se împrăştiase, aşa că Ellen rămăsese fără nicio rudă sau vreun prieten. Când îi venise sorocul să-l nască pe Jack, îşi aprinsese un foc zdravăn, care să ţină toată noaptea, la gura peşterii. Avea mâncare şi apă la îndemână, ca şi arcul, săgeţile şi cuţite cu care să ţină lupii la distanţă; ba chiar avea şi o pelerină groasă, roşie, pe care o furase de la un episcop, în care să înfăşoare bebeluşul. Dar nu fusese pregătită pentru durerile şi spaima naşterii, aşa că, pentru multă vreme, fusese convinsă că avea să moară. Cu toate acestea, băiatul se născuse sănătos şi puternic, iar ea supravieţuise.

Pe parcursul următorilor unsprezece ani, Ellen şi Jack trăiseră o viaţă simplă şi cumpătată. Pădurea le oferea toate lucrurile de care aveau nevoie, atâta timp cât aveau grijă să-şi facă provizii

suficiente de mere, nuci şi carne de căprioară sărată sau afumată pentru lunile de iarnă. De multe ori, Ellen se gândise că, dacă nu ar exista pe lume regi, episcopi, lorzi şi *sheriff*-i, atunci toată lumea ar fi putut trăi aşa şi ar fi fost fericită.

Tom o întrebă cum se descurca în privinţa celorlalţi nelegiuiţi, bărbaţi ca Faramond Gură-Cască. „Ce se întâmpla dacă se furişau până la ea noaptea şi încercau să o siluiască?” îşi puse el problema şi îşi simţi vintrele fremătând la gândul acesta, deşi nu i se întâmplase niciodată să posede o femeie împotriva voinţei ei, nici măcar pe soţia lui.

Privindu-l cu ochii ei luminoşi şi palizi, Ellen îi spuse că nelegiuiţii ceilalţi se temeau de ea, iar el îşi dădu seama de ce: o socoteau a fi vrăjitoare. În ceea ce-i privea pe cetăţenii onorabili care treceau prin pădure, oameni care ştiau că puteau jefui, silui şi omorî un nelegiuit fără a se teme de vreo pedeapsă – Ellen se ascundea de ei. Şi, atunci, de ce nu se ascunsese şi de Tom? Pentru că văzuse un copil rănit şi voise să ajute. Avea şi ea un copil.

Îi transmisese lui Jack tot ce învăţase în casa tatălui ei despre arme şi vânătoare. Apoi îl învăţase tot ce îşi însuşise la călugăriţe: scrisul şi cititul, muzica şi calculele, franceza şi latina, cum să deseneze, chiar poveşti din Biblie. În final, în serile lungi de iarnă, îi transmisese moştenirea francezului, care ştia mai multe poveşti, poeme şi cântece decât oricine altcineva în lume…

Lui Tom nu-i venea să creadă că băiatul putea să scrie şi să citească. Tom ştia să-şi scrie numele şi câteva cuvinte cum ar fi „penny”, „metri” şi „baniţă”; iar Agnes, fiind fiică de preot, ştia mai mult, deşi scria încet şi cu greu, scoţând vârful limbii în colţul gurii; dar Alfred nu putea scrie nimic, şi abia dacă-şi putea recunoaşte propriul nume; iar Martha nu era în stare nici măcar de atât. Era oare posibil ca acest copil prostănac să fie mai învăţat decât toată familia lui Tom?

Ellen îi spuse lui Jack să scrie ceva, iar băiatul netezi o porţiune de pământ şi zgârie nişte litere pe el. Tom recunoscu primul cuvânt, „Alfred”, dar nu şi pe celelalte, şi se simţi ca un prost; apoi Ellen îl salvă citindu-i tare toate cuvintele: „Alfred e mai mare decât Jack.”

Cu mişcări repezi, băiatul desenă două siluete, una mai mare decât cealaltă, şi, deşi erau grosolan realizate, una avea umerii largi şi o expresie destul de bovină, pe când cealaltă era mică şi

însufleţită de un zâmbet. Tom, înzestrat la rându-i cu talent la trasat contururi, era uluit de simplitatea şi de forţa desenului scrijelit în ţărână.

Dar copilul părea a fi idiot.

Ghicind gândurile lui Tom, Ellen mărturisi că, în ultima vreme, începuse să-şi dea seama de acest lucru. Jack nu fusese niciodată în compania altor copii, sau a altor oameni, cu excepţia mamei sale, iar rezultatul era că el creştea precum un animal sălbatic. Cu toată învăţătura lui, nu ştia să se comporte cu oamenii. Tocmai de aceea nu rostea niciun cuvânt, privea fix şi smulgea lucrurile fără să ceară permisiune.

Pe când rostea aceste cuvinte, Ellen părea, pentru prima dată, vulnerabilă. Aerul ei de independenţă impenetrabilă dispăruse, iar Tom putu vedea că era îngrijorată şi destul de disperată. De dragul lui Jack, avea nevoie să se alăture din nou societăţii; dar cum? Dacă ar fi fost bărbat, ar fi avut posibilitatea să convingă vreun latifundiar să-i dea o fermă în arendă, mai ales dacă ar fi putut minţi convingător, spunând că se întorcea dintr-un pelerinaj la Ierusalim sau la Santiago de Compostela. Existau şi femei-fermier, dar, de obicei, era vorba despre văduve cu fii adulţi. Niciun lord nu ar da o fermă pe mâna unei femei cu un copil mic. Nimeni nu ar angaja-o ca muncitoare, fie în târg, fie la ţară; mai mult, nu avea unde să locuiască, şi rar se întâmpla ca un muncitor necalificat să primească şi adăpost. Nu avea identitate.

Tom îi înţelegea situaţia. Îi dăduse copilului ei tot ce putuse, şi nu era suficient. Dar nu vedea nicio soluţie la dilema ei. Oricât era de frumoasă, de inventivă şi de capabilă, era blestemată să-şi petreacă restul zilelor ascunzându-se în pădure cu fiul ei cel ciudat.

Agnes, Martha şi Alfred se întoarseră. Tom îi aruncă o privire îngrijorată fiicei sale, dar Martha arăta de parcă lucrul cel mai rău care i se întâmplase era că mama ei îi frecase bine faţa. Un timp, Tom fusese preocupat de problemele lui Ellen, dar acum îşi aminti de propriile necazuri: nu avea de lucru, iar porcul îi fusese furat. După-amiaza era pe sfârşite. Începu să-şi adune lucrurile.

— Unde mergeţi? întrebă Ellen.

— La Winchester, îi spuse Tom.

În Winchester se aflau un castel, un palat, mai multe mănăstiri şi – cel mai important – o catedrală.

— Salisbury e mai aproape, spuse Ellen. Şi, ultima dată când am fost acolo, se apucaseră din nou de lucru la catedrală – o făceau mai mare.

Inima lui Tom zvâcni. Tocmai asta căuta. Dacă ar fi reuşit să obţină o slujbă la construcţia catedralei, credea că putea, în cele din urmă, să ajungă maistru constructor.

— În ce direcţie e Salisbury? întrebă el, nerăbdător.

— Înapoi pe unde aţi venit, vreo cinci, şase kilometri. Îţi aduci aminte o răspântie, unde aţi luat-o la stânga?

— Da… lângă un iaz cu apa murdară.

— Acolo. Drumul dinspre dreapta duce la Salisbury.

Îşi luară rămas-bun. Agnes nu o plăcuse deloc pe Ellen, însă reuşi să-i spună, politicoasă:

— Mulţumesc că m-ai ajutat să o îngrijesc pe Martha.

Ellen zâmbi şi îi petrecu melancolică din priviri.

După câteva minute de mers pe drum, Tom privi peste umăr. Ellen îi urmărea în continuare cu privirea, stând în mijlocul drumului cu picioarele depărtate, umbrindu-şi ochii cu mâna, cu băiatul ei ciudat alături. Tom îi făcu cu mâna, iar ea îi răspunse la salut.

— O femeie interesantă, îi spuse el lui Agnes.

Agnes nu răspunse.

— Băiatul ăla era *ciudat*, zise Alfred.

Mergeau în lumina difuză a soarelui tomnatic care se apropia de apus. Tom se întreba cum era Salisbury-ul: nu fusese niciodată acolo. Era încântat. Bineînţeles, el visa să construiască o catedrală nouă, dar aşa ceva nu se întâmpla aproape niciodată: se întâmpla mult mai des ca o clădire veche să fie îmbunătăţită sau extinsă, ori reconstruită parţial. Dar avea să se mulţumească şi cu aşa ceva, atâta timp cât îi oferea posibilitatea ca, într-un final, să construiască după propriile planuri.

— De ce m-a lovit bărbatul ăla? întrebă Martha.

— Pentru că voia să ne fure porcul, îi spuse Agnes.

— Ar trebui să-şi ia porcul *lui,* spuse Martha, plină de indignare, ca şi cum abia atunci şi-ar fi dat seama că tâlharul făcuse ceva rău.

Problema lui Ellen ar fi fost rezolvată dacă ar fi ştiut un meşteşug, medita Tom. Un zidar, un dulgher, un ţesător sau un tăbăcar nu ar fi ajuns niciodată în situaţia ei. Întotdeauna putea să se ducă într-un oraş şi să caute de muncă. Nu existau prea multe femei-meşteşugari, şi acestea erau, în general, soţiile sau

văduvele meşteşugarilor.

— Ce-i trebuie ei, rosti el cu voce tare, este un soţ.

— Ei bine, pe-al meu nu poate să-l aibă, spuse Agnes pe un ton tăios.

III

Ziua în care pierdură porcul fu şi ultima cu vreme blândă. Îşi petrecură noaptea aceea într-un hambar, iar dimineaţa, când ieşiră, văzură că cerul avea culoarea unui acoperiş de plumb, că sufla un vânt rece şi că, din când în când, asupra pământului se abăteau averse. Îşi despachetară pelerinele groase, de fetru, şi le îmbrăcară, încheindu-le strâns sub bărbie şi trăgând glugile în faţă, pentru a le proteja chipurile de ploaie. Porniră într-o dispoziţie sumbră, patru fantome mohorâte în mijlocul ploii, stârnind stropi cu saboţii lor de lemn pe drumul noroios şi plin de băltoace.

Tom se întreba cum avea să fie catedrala din Salisbury. O catedrală era, în principiu, o biserică, la fel ca toate celelalte: reprezenta, pur şi simplu, biserica unde îşi avea episcopul catedra. Dar, în realitate, catedralele erau cele mai mari, mai bogate, mai grandioase şi mai sofisticate dintre biserici. Rar se întâmpla ca o catedrală să fie pur şi simplu un tunel cu ferestre. Majoritatea erau alcătuite din trei tuneluri, unul înalt, mărginit de două mai mici, într-o formă care imita felul în care capul este flancat de umeri, formând un naos cu două nave laterale. Pereţii laterali ai tunelului central se reduceau la două coloane de stâlpi legaţi prin bolţi, formând o arcadă. Navele laterale erau folosite la procesiuni – care căpătau dimensiuni spectaculoase în catedrale – şi, de asemenea, puteau oferi spaţiu pentru mici capele închinate diverşilor sfinţi, ceea ce atrăgea alte donaţii importante. Catedralele constituiau cele mai costisitoare clădiri din lume, mult mai scumpe decât castelele şi palatele, şi trebuiau să-şi justifice costurile.

Salisbury era mai aproape decât şi-ar fi închipuit Tom. Pe la jumătatea dimineţii, ajunseră în vârful unui deal şi văzură că drumul cobora uşor în faţa lor, într-o curbă largă: şi, peste câmpurile bătute de ploaie, ridicându-se din câmpia netedă, ca o barcă pe suprafaţa unui lac, văzură, pe o colină, oraşul fortificat Salisbury. Detaliile înfăţişării sale erau ascunse de valurile de

ploaie, dar Tom putu distinge mai multe turnuri, patru sau cinci, care se avântau cu mult deasupra zidurilor ce împrejmuiau cetatea. Văzând atâtea clădiri lucrate în piatră, Tom se înveseli brusc.

Rafale reci de vânt măturau câmpia, îngheţându-le mâinile şi feţele în timp ce urmau drumul care ducea către poarta de est. La poalele dealului se întâlneau patru drumuri, în mijlocul unei îngrămădiri de case care păreau să se fi vărsat din oraş, şi se treziră înconjuraţi de alţi călători, cu toţii mergând cu umerii încovoiaţi şi cu capetele plecate, înfruntând vremea neprielnică şi înaintând către adăpostul oferit de ziduri.

În răstimpul urcuşului către poartă se întâlniră cu o căruţă trasă de boi plină cu piatră – un semn foarte bun pentru Tom. Căruţaşul stătea adus de spate în urma vehiculului grosolan de lemn, împingând cu umerii, adăugându-şi puterea la cea a animalelor care înaintau cu greu la deal. Tom îşi dădu seama că avea prilejul de a-şi face un prieten. Îi făcu semn lui Alfred şi îşi lipiră amândoi umerii de partea din spate a căruţei, ajutând la împingerea ei.

Roţile imense de lemn duduiră, ajungând pe un pod de lemn care se întindea deasupra unui enorm şanţ de apărare, neumplut însă cu apă. Dimensiunile lucrării erau formidabile: probabil că fusese nevoie de sute de oameni pentru săparea şanţului şi scoaterea pământului din care să se construiască zidul oraşului, calculă Tom în gând; o sarcină chiar mai complexă decât săparea fundaţiei unei catedrale. Podul care trecea peste şanţ se zdruncina şi scârţâia sub greutatea carului şi a celor două animale puternice care-l trăgeau.

Panta se îndulci, iar căruţa începu să se mişte din ce în ce mai uşor, pe măsură ce se apropiau de poartă. Căruţaşul se îndreptă de spate, la fel ca şi Tom şi Alfred.

— Vă mulţumesc frumos, spuse căruţaşul.

— Pentru ce e piatra? întrebă Tom.

— Pentru catedrala cea nouă.

— Nouă? Auzisem că nu fac decât să o mărească pe cea veche.

Căruţaşul încuviinţă din cap.

— Asta au spus, în urmă cu zece ani. Dar acum e mai mult nouă decât veche.

Alte veşti îmbucurătoare.

— Cine e maistrul constructor?

— John din Shaftesbury, deşi episcopul Roger a intervenit mult la planurile construcţiei.

Asta era ceva normal. Rar se întâmpla ca episcopii să-i lase pe constructori să facă lucrarea singuri. Una dintre problemele maistrului constructor era să calmeze imaginaţia înfierbântată a clericilor şi să traseze limite practice fanteziilor acestora. Dar cel care angaja mână de lucru era John din Shaftesbury.

Căruţaşul făcu un semn din cap la vederea traistei cu unelte a lui Tom.

— Zidar?

— Da. Caut de lucru.

— S-ar putea să găseşti, spuse căruţaşul pe un ton neutru. Dacă nu la catedrală, atunci poate la castel.

— Şi cine conduce castelul?

— Acelaşi Roger e şi episcop, şi castelan.

„Bineînţeles”, îşi spuse Tom în gând. Auzise de puternicul Roger de Salisbury, care fusese dintotdeauna un apropiat al regelui.

Trecură de poartă şi pătrunseră în oraş. Acesta era atât de înghesuit cu clădiri, oameni şi animale, încât părea a fi în pericol de a-şi vedea bastioanele rupte şi multe dintre construcţii vărsate în şanţul de apărare. Casele de lemn erau înghesuite una într-alta, înghiontindu-se pentru un loc mai bun, ca spectatorii strânşi la o spânzurare. Fiecare peticuţ de pământ avea întrebuinţarea sa. Unde erau două case construite cu o alee între ele, cineva pusese un adăpost mic în aceasta, fără nicio fereastră, pentru că uşa ocupa aproape toată partea din faţă. Acolo unde spaţiul se dovedea prea mic chiar şi pentru cele mai înguste dintre case, se ridicase o tarabă unde se vindea bere, pâine sau mere; iar dacă nu era suficient loc pentru aşa ceva, atunci acolo se afla un grajd, o cocină, o grămadă de bălegar sau un butoi cu apă.

Şi era şi zgomotos. Ploaia nu reuşea să estompeze zarva atelierelor meşteşugarilor, strigătele vânzătorilor ambulanţi care-şi lăudau mărfurile, vorbăria oamenilor care se salutau, se târguiau şi se certau, nechezatul, lătratul şi lupta animalelor.

Ridicând tonul pentru a acoperi zgomotul oraşului, Martha întrebă:

— Ce pute aşa?

Tom zâmbi. Fetiţa nu mai fusese într-un oraş de câţiva ani.

— Aşa miros oamenii, îi spuse el.

Strada era doar cu puţin mai lată decât căruţa trasă de boi, dar căruţaşul nu voia să-şi lase animalele să se oprească, de frică să nu cumva să nu mai pornească, aşa că le biciui să meargă mai departe, ignorând obstacolele, iar acestea îşi croiră drum prin mulţime, împingând fără discriminare un cavaler pe un cal de luptă, un pădurar cu un arc în mână, un călugăr gras pe un ponei, oşteni, cerşetori, gospodine şi târfe.

Căruţa ajunse în spatele unui păstor bătrân care se străduia să ţină laolaltă o turmă mică. Tom îşi dădu seama că, probabil, nimeriseră în zi de târg. În timp ce căruţa trecea pe lângă păstor, una dintre oi ţâşni prin uşa deschisă a unei berării şi, cât ai bate din palme, întreaga turmă era înăuntru, behăind, stârnind panică, răsturnând mese, scaune şi căni cu bere.

Pământul pe care călcau era o mare de noroi şi gunoaie. Tom se pricepea să calculeze scurgerea apei pe un acoperiş şi lărgimea pe care trebuia să o aibă un şanţ de scurgere pentru a o transporta mai departe; putea să-şi dea seama că toată ploaia care cădea pe acoperişurile din această parte a oraşului se scurgea pe străzi. „Dacă ar fi o furtună puternică, se gândi el, ai avea nevoie de o barcă pentru a traversa strada.”

Pe măsură ce se apropiau de castelul aflat în vârful dealului, strada se lărgea. Aici, de-o parte şi de alta, se înălţau case de piatră, dintre care una sau două aveau nevoie de reparaţii. Acestea aparţineau meşteşugarilor ori neguţătorilor, care-şi aveau atelierele sau magazinele la parter, iar camerele de locuit deasupra. Privind mărfurile de vânzare cu un ochi experimentat, Tom îşi putu da seama că era vorba despre un oraş prosper. Toată lumea avea nevoie de cuţite şi de oale, dar numai oamenii care o duceau bine cumpărau şaluri brodate şi curele împodobite cu catarame de argint.

În faţa castelului, căruţaşul îşi mână perechea de boi către dreapta, iar Tom şi familia lui îl urmară. Strada trasa un sfert de cerc, înconjurând bastioanele castelului. Trecând printr-o altă poartă, lăsară imediat în urmă agitaţia oraşului şi pătrunseră într-un alt fel de vârtej: diversitatea copleşitoare, dar ordonată, a unui mare şantier.

Se aflau înăuntrul curţii mărginite de ziduri a catedralei, care ocupa întreaga parte de nord-vest a oraşului de formă circulară. Tom se opri o clipă, pentru a admira priveliştea care se deschidea în faţa ochilor săi. Simplul fapt că vedea, auzea şi mirosea şantierul îi provoca o încântare asemănătoare cu cea

provocată de o zi însorită. În timp ce ei soseau mergând în spatele căruţei încărcată cu piatră, două alte căruţe plecau, goale. În şoproane cu acoperiş oblic, construite de-a lungul pereţilor laterali ai bisericii, Tom putea vedea cum zidarii sculptau blocurile de piatră, cu dălţi de fier şi cu ciocane mari de lemn, dându-le forma potrivită pentru a fi îmbinate ca să alcătuiască socluri, coloane, capiteluri, vârfuri, stâlpi de susţinere, arcade, ferestre, pervazuri, turnuri ascuţite şi parapete. În mijlocul curţii, departe de alte clădiri, se afla fierăria, strălucirea focului putându-se vedea prin uşa deschisă, iar bubuitul ciocanului pe nicovală reverbera prin curte în timp ce fierarul făurea unelte noi care să le înlocuiască pe cele pe care le toceau zidarii. Pentru majoritatea oamenilor, era o scenă haotică, dar Tom nu vedea altceva decât un mecanism imens şi complex pe care-şi dorea să-l controleze. Ştia exact ce făcea fiecare lucrător şi îşi putea da seama imediat cât de mult înaintase lucrarea. Construiau faţada estică.

Spre est erau înălţate schele, până la o înălţime de douăzeci şi cinci sau treizeci de metri. Zidarii erau în portal, aşteptând să mai înceteze ploaia, dar muncitorii lor alergau în sus şi-n jos pe scări cărând pietre pe umeri. Şi mai sus, pe cadrul de cherestea al acoperişului, erau meşterii, ca nişte păianjeni care se târau de-a lungul plasei gigantice de lemn, bătând în cuie foile de tablă de plumb pe bârne şi instalând streşinile şi burlanele.

Cu părere de rău, Tom îşi dădu seama că construcţia era aproape terminată. Dacă avea să fie angajat, nu urma să muncească aici decât vreo câţiva ani – insuficient pentru a avansa în funcţia de maistru zidar, cu atât mai puţin maistru constructor. Cu toate acestea, ar fi acceptat slujba, dacă i s-ar fi oferit, pentru că iarna era aproape. El şi familia lui ar fi putut supravieţui o iarnă fără vreun venit dacă ar fi avut porcul, dar, fără el, Tom trebuia să găsească de lucru.

Urmară căruţa de-a lungul curţii până la locul unde erau depozitate pietrele. Plini de recunoştinţă, boii îşi cufundară capetele în troaca de apă. Căruţaşul strigă către un zidar care trecea pe lângă ei:

— Unde e maistrul constructor?

— În castel, răspunse zidarul.

Căruţaşul dădu aprobator din cap, după care se întoarse către Tom.

— Cred că o să-l găseşti în palatul episcopului.

— Mulţam!

— Eu îţi mulţumesc ţie.

Tom părăsi curtea, cu Agnes şi copiii după el. Parcurseră în sens invers drumul prin străzile aglomerate şi înguste, până la castelul din faţă.

Aici se afla un alt şanţ de apărare fără apă şi un al doilea şir de întărituri din pământ care înconjurau fortăreaţa centrală. Traversară podul lăsat peste şanţul de apărare. Într-o încăpere de pază de lângă poartă, un bărbat îndesat îmbrăcat într-o tunică de piele stătea aşezat pe un scaun, privind ploaia. La brâu avea o sabie. Tom îi vorbi.

— Ziua bună. Numele meu este Tom Constructorul. Aş vrea să-l văd pe maistrul constructor, John din Shaftesbury.

— E cu episcopul, spuse gardianul, pe un ton indiferent.

Intrară. Ca majoritatea castelelor, şi acesta era o adunătură de construcţii diverse în interiorul unui zid de pământ. Curtea avea cam o sută de metri lăţime. Faţă în faţă cu poarta, de cealaltă parte, era donjonul masiv, ultima linie de apărare în cazul unui atac, care se ridica mult deasupra bastioanelor pentru a oferi o perspectivă cât mai bună. Către stânga se afla un pâlc de clădiri joase, majoritatea din lemn: un grajd lung, o bucătărie, o brutărie şi mai multe depozite. În mijloc se găsea o fântână. Către dreapta, ocupând mare parte din jumătatea nordică a incintei, se afla o clădire mare de piatră; în mod evident, palatul. Era construit în acelaşi stil ca şi catedrala cea nouă, cu uşi şi cu ferestre mici, rotunjite şi avea două etaje. Era nou – într-adevăr, zidarii încă mai lucrau la un colţ, construind, după cât se vedea, un turn. În ciuda ploii, în curte se aflau mulţi oameni, angajaţi într-un continuu du-te-vino, grăbindu-se de la o clădire la alta, prin cortina de stropi: oşteni, preoţi, negustori, muncitori în construcţii şi servitori de la palat.

Tom observă mai multe uşi pe unde se putea intra în palat, toate deschise, deşi ploua. Nu era chiar sigur ce să facă mai departe. Dacă maistrul constructor era cu episcopul, poate că nu s-ar cuveni să-i întrerupă. Pe de altă parte, un episcop nu era rege, iar Tom era un om liber şi constructor cu o problemă legitimă, nu un şerb slugarnic cu vreo plângere. Hotărî să fie îndrăzneţ. Lăsându-le pe Agnes şi pe Martha, traversă împreună cu Alfred curtea plină de noroi către palat şi intră pe cea mai apropiată uşă.

Se treziră într-o capelă de mici dimensiuni, cu un tavan boltit

şi o fereastră de cealaltă parte a încăperii, deasupra altarului. Lângă uşă, un preot stătea la un birou înalt, scriind cu repeziciune pe pergament. Acesta îşi ridică ochii.

Pe un ton vioi, Tom întrebă:

— Unde este maistrul John?

— În sacristie, spuse preotul, arătând, cu o mişcare smucită a capului, către o uşă aflată pe peretele lateral.

Tom nu ceru să-l vadă pe maistru. Ştia că, dacă se purta de parcă ar fi fost aşteptat, avea mai multe şanse să nu-şi irosească timpul aşteptând. Din câţiva paşi, traversă capela şi intră în sacristie.

Aceasta era o încăpere mică, pătrată, luminată de o mulţime de lumânări. Mare parte din pardoseală era ocupată de o groapă puţin adâncă umplută cu nisip. Nisipul fin fusese netezit perfect cu ajutorul unei stinghii. În cameră se aflau doi bărbaţi. Ambii aruncară o privire scurtă în direcţia lui Tom, după care-şi întoarseră atenţia către nisip. Episcopul, un bătrân zbârcit cu ochi negri strălucitori, desena în nisip cu un băţ ascuţit. Maistrul constructor, care purta un şorţ de piele, îl privea cu un aer răbdător şi cu o expresie sceptică.

Tom aştepta într-o tăcere plină de nelinişte. Trebuia să facă o impresie bună: să fie politicos, dar nu linguşitor, şi să-şi arate cunoştinţele, dar fără să se laude. Din propria experienţă de angajator, Tom ştia că maistrul constructor voia să aibă subordonaţi pe cât de pricepuţi, pe atât de ascultători.

Episcopul Roger desena o clădire cu două etaje, cu ferestre largi pe trei părţi. Era un desenator priceput, schiţând linii precise şi unghiuri cu adevărat drepte. Trasă în nisip un plan şi o imagine laterală a clădirii. Tom îşi putea da seama că acest proiect nu avea să fie niciodată construit.

Episcopul termină şi spuse:

— Aşa.

John se întoarse către Tom şi spuse:

— Ce e?

Tom se prefăcu a crede că i se cerea părerea despre desen. Spuse:

— Nu se pot construi ferestre atât de mari într-un beci boltit.

Episcopul îl privi, cu o expresie iritată.

— Este un scriptoriu, nu un beci boltit.

— Se va prăbuşi la fel de bine.

— Are dreptate, spuse John.

— Dar e nevoie de lumină la care să se scrie.
John ridică din umeri şi se întoarse către Tom.
— Tu cine eşti?
— Numele meu e Tom şi sunt zidar.
— Mi-am dat seama de asta. Ce te aduce aici?
— Caut de lucru.
Tom îşi ţinu respiraţia.
John scutură pe dată din cap, în semn de refuz.
— Nu te pot angaja.
Tom simţi o greutate apăsându-i inima. Îi venea să le întoarcă imediat spatele şi să plece, dar aşteptă politicos să audă motivele pentru care nu putea fi angajat.
— Construim de zece ani aici, continuă John. Cei mai mulţi dintre zidari au case în oraş. Ne apropiem de sfârşit, iar acum am mai mulţi zidari pe şantier decât am nevoie cu adevărat.
Tom ştia că nu avea nicio şansă, dar întrebă:
— Şi la palat?
— Aceeaşi situaţie, spuse John. Aici îmi folosesc oamenii care nu au ce face la catedrală. Dacă nu ar mai fi de lucru aici, ori la celelalte castele ale episcopului Roger, aş fi început deja să pun pe liber zidari.
Tom încuviinţă printr-o mişcare din cap. Pe un ton indiferent, încercând să nu-şi trădeze disperarea, întrebă:
— Ştiţi vreun loc unde e nevoie de zidari?
— Mai la începutul anului construiau la o mănăstire în Shaftesbury. Poate că încă nu au terminat. E la distanţă de o zi de-aici.
— Mulţam.
Tom se întoarse să plece.
— Îmi pare rău, strigă John în urma lui. Pari a fi un om de treabă.
Tom îşi continuă drumul, fără să răspundă. Se simţea dezamăgit. Îşi făcuse speranţe mult prea devreme: nu era nimic neobişnuit în a fi refuzat. Dar fusese încântat de ideea de a lucra din nou la o catedrală. Acum, era posibil să fie nevoie să lucreze la un zid plictisitor de apărare sau la vreo casă urâtă pentru un argintar.
Îşi îndreptă umerii în timp ce traversa curtea castelului, mergând înspre locul în care Agnes îl aştepta împreună cu Martha. Niciodată nu-şi arăta dezamăgirile de faţă cu ea. Mereu încerca să dea impresia că totul era bine, că situaţia se afla sub

control şi că nu avea mare importanţă că nu exista nimic de lucru aici, pentru că era sigur că în oraşul următor avea să se ivească totuşi ceva, sau în următorul. Ştia că, dacă dădea vreun semn de îngrijorare, Agnes îl va îndemna să caute un loc unde să se stabilească, iar el nu voia să facă asta decât în cazul în care se putea stabili într-un oraş unde să se construiască o catedrală.

— Nu e nimic pentru mine aici, îi spuse lui Agnes. Hai să mergem mai departe.

Agnes părea abătută.

— Având în vedere că aici se construiesc o catedrală *şi* un castel, ai crede că ar fi loc pentru încă un zidar.

— Ambele clădiri sunt aproape terminate, îi explică Tom. Au mai mulţi lucrători decât au nevoie.

Familia traversă podul de peste şanţul de apărare şi se întoarse pe străzile aglomerate ale oraşului. Intraseră în Salisbury prin poarta de est, şi aveau să plece prin cea de vest, pentru că Shaftesbury era în direcţia aceea. Tom o luă la dreapta, conducându-i spre partea de oraş pe care nu o văzuseră încă.

Se opri în faţa unei case de piatră care părea să aibă nevoie urgentă de ceva reparaţii. Mortarul folosit la construirea ei fusese prea slab, iar acum se sfărâma şi cădea. Îngheţul îşi croise drum printre rosturi, făcând unele pietre să crape. Peste încă o iarnă, stricăciunile ar fi fost şi mai mari. Tom se hotărî să-i explice acest lucru proprietarului.

Intrarea de la parter era o arcadă largă. Uşa de lemn stătea deschisă, iar în cadrul ei şedea un meşteşugar, cu un ciocan în mâna dreaptă şi o sulă, o unealtă mică de metal cu vârful ascuţit, în cea stângă. Cioplea un model complicat într-o şa de lemn care se afla pe bancul din faţa lui. În fundal, Tom putea zări provizii de lemn şi piele şi un băiat care mătura aşchiile.

— Ziua bună, jupâne şelar!

Şelarul îşi ridică privirea, îl categorisi pe Tom drept tipul de om care, dacă ar avea nevoie de o şa, şi-ar face-o singur, şi îl salută printr-o mişcare scurtă din cap.

— Sunt constructor, continuă Tom. Văd că ai nevoie de serviciile mele.

— De ce?

— Ţi se fărâmiţează mortarul, pietrele îţi crapă, iar casa ta s-ar putea să nu mai stea în picioare încă o iarnă.

Şelarul scutură din cap, în semn de refuz.

— Oraşul acesta e plin de zidari. De ce aş angaja un străin?

— Prea bine. Tom se întoarse pe călcâie. Domnul fie cu tine!

— Sper, spuse şelarul.

— Un individ grosolan, murmură Agnes pe când se îndepărtau.

Strada îi ducea către o piaţă. Aici, într-o mare de noroi cam de jumătate de acru, ţăranii din satele înconjurătoare schimbau puţinul surplus de carne sau grâne, lapte ori ouă pe care-l aveau, pe lucrurile de trebuinţă pe care nu şi le puteau face singuri – oale, fiare de plug, funii şi sare. De obicei, pieţele erau locuri pline de culoare şi destul de zgomotoase. Oameni tocmindu-se cu însufleţire, rivalităţi glumeţe între vecinii de tarabă, prăjituri ieftine pentru copii, uneori vreun menestrel sau vreun grup de acrobaţi, o mulţime de târfe sulimenite şi poate vreun soldat infirm, gata să povestească despre deşerturile din Orient şi hoardele sălbatice de sarazini. Cei care încheiau un târg avantajos cădeau adeseori în ispita sărbătoririi lui şi îşi cheltuiau tot profitul pe bere tare, aşa că, pe la prânz, în piaţă se instala mai mereu o atmosferă de scandal. Alţii îşi pierdeau banii la zaruri, iar asta ducea la încăierări. Dar acum, în dimineaţa unei zile ploioase, când recolta din anul acela fusese fie vândută, fie depozitată, piaţa era liniştită. Ţărani uzi până la piele se tocmeau posaci cu tarabagii care tremurau, iar toată lumea de-abia aştepta să se întoarcă acasă şi să se aşeze în faţa unui foc zdravăn.

Familia lui Tom îşi croi drum prin mulţimea mohorâtă, ignorând linguşirile anemice ale negustorului de cârnaţi şi ale tocilarului de cuţite. Aproape că ajunseseră de cealaltă parte a pieţei, când Tom îşi văzu porcul.

Era atât de surprins încât, la început, nu-i veni să-şi creadă ochilor.

Apoi, Agnes şuieră:

— Tom! Priveşte!

El îşi dădu seama că îl văzuse şi femeia.

Nu încăpea îndoială: ştia porcul acela la fel de bine pe cât îi ştia pe Alfred şi pe Martha. Era dus la subsuoară, cu o îndemânare de expert, de un bărbat care avea tenul rozaliu şi burdihanul unuia care mănâncă exact atât de multă carne cât are nevoie, ba şi ceva pe deasupra: un măcelar, fără îndoială. Atât Tom, cât şi Agnes rămaseră pe loc fixându-l cu privirea, şi, din moment ce îi stăteau în drum, nici el nu putu să nu-i observe.

— Ei bine? întrebă el, mirat de căutătura lor stăruitoare şi nerăbdător să treacă de ei.

Cea care rupse tăcerea fu Martha.

— Acela este porcul nostru! spuse ea precipitat.

— Aşa este, confirmă Tom, privindu-l în ochi pe măcelar.

Preţ de o clipă, pe chipul bărbatului trecu o expresie ascunsă, iar Tom îşi dădu seama că acesta ştia că porcul fusese furat.

— Tocmai am plătit 50 de penny pe el, iar asta înseamnă că e porcul meu.

— Oricui i-ai dat dumneata banii, porcul nu era al lui de vândut. Fără nicio îndoială, din pricina asta l-ai luat atât de ieftin. De la cine l-ai cumpărat?

— De la un ţăran.

— Îl cunoşti?

— Nu. Ascultă, eu sunt măcelar la garnizoană. Nu pot să cer oricui îmi vinde un porc sau o vacă să-mi aducă doişpe oameni care să jure că animalul este într-adevăr al lui şi-l poate vinde.

Bărbatul se întoarse într-o parte, ca şi cum ar fi dorit să plece, dar Tom îl prinse de braţ şi îl opri. Bărbatul arboră o expresie furioasă timp de-o clipă, dar apoi îşi dădu seama că, dacă intra într-o încăierare, trebuia să lepede porcul, şi că, dacă vreunul dintre membrii familiei lui Tom reuşea să prindă godacul, raportul de putere s-ar fi schimbat, iar măcelarul ar fi ajuns să fie cel nevoit să-şi dovedească dreptul de proprietate. Aşa că se abţinu şi spuse:

— Dacă vrei să faci vreo acuzaţie, du-te la *sheriff.*

Tom cântări rapid această variantă, după care o respinse. Nu avea nicio dovadă. Aşa că spuse:

— Cum arăta omul care ţi-a vândut porcul?

Cu o căutătură ascunsă, măcelarul spuse:

— Ca oricare altul.

— Îşi ţinea gura acoperită?

— Acum că mă gândesc, da.

— Era un nelegiuit şi ascundea o mutilare, spuse Tom cu amărăciune. Presupun că nu te-ai gândit la asta.

— Plouă cu găleata! protestă măcelarul. Toată lumea e înfofolită.

— Spune-mi numai cât a trecut de când a plecat de lângă tine.

— Abia a plecat.

— Şi unde se ducea?

— La o berărie, aş spune.

— Ca să-mi cheltuiască banii, zise Tom, cuprins de dezgust. Du-te de-aici, cară-te! Poate că, într-o zi, ai să fii şi tu jefuit, şi atunci o să-ţi doreşti să nu existe atât de mulţi oameni dispuşi să cumpere la un preţ mic fără să pună întrebări.

Măcelarul părea furios şi zăbovi în loc, ca şi cum voia să mai spună ceva; apoi îşi mută gândul şi se făcu nevăzut.

— De ce l-ai lăsat să plece? întrebă Agnes.

— Pentru că el e cunoscut aici, pe când eu nu sunt, zise Tom. Dacă mă lupt cu el, vina va cădea asupra mea. Şi pentru că porcul nu are numele meu scris pe fund, aşa că, cine poate spune dacă e al meu au ba?

— Dar toate economiile noastre…

— Până una-alta, încă am putea obţine banii pe porc, spuse Tom. Taci şi lasă-mă să mă gândesc! Altercaţia cu măcelarul îl înfuriase, aşa că îşi vărsa frustrarea vorbindu-i dur lui Agnes. Undeva în oraşul ăsta se află un bărbat fără buze şi cu 50 de penny de argint în buzunar. Tot ce trebuie să facem e să-l găsim şi să îi luăm banii.

— Bine, spuse Agnes hotărâtă.

— Tu mergi înapoi pe drumul pe unde am venit. Du-te până la curtea catedralei. Eu ţin drumul înainte şi voi veni spre catedrală din cealaltă direcţie. Apoi ne vom întoarce pe strada următoare, şi aşa mai departe. Dacă nu e pe străzi, atunci e într-o berărie. Când îl vezi, rămâi pe lângă el şi trimite-o pe Martha să mă caute. Eu o să-l iau pe Alfred. Încearcă să nu te laşi văzută de nelegiuit.

— Nu-ţi face griji, spuse Agnes pe un ton sumbru. Vreau banii ăia, trebuie să-mi hrănesc copiii.

Tom îi atinse braţul şi zâmbi.

— Eşti o leoaică, Agnes!

Ea îl privi în adâncul ochilor, după care, brusc, se ridică în vârful picioarelor şi îl sărută pe gură, scurt şi apăsat. Apoi se întoarse şi traversă piaţa, cu Martha după ea. Tom îşi urmări soţia cu privirea până ce aceasta ieşi din câmpul lui vizual, făcându-şi griji pentru soarta ei, în ciuda curajului pe care îl afişa femeia; apoi plecă în direcţia opusă, împreună cu Alfred.

Hoţul părea să se creadă într-o siguranţă deplină. Bineînţeles, când îi fusese furat porcul, Tom se îndrepta către Winchester. Hoţul o apucase în cealaltă direcţie, mergând să vândă porcul la Salisbury. Dar femeia nelegiuită, Ellen, îi spusese lui Tom că aici

se reconstruia catedrala, iar el îşi schimbase planurile şi, fără să se aştepte la aşa ceva, îl prinsese din urmă pe hoţ. Totuşi, bărbatul socotea că nu avea să-l mai vadă niciodată pe Tom, ceea ce-i oferea acestuia şansa de a-l lua prin surprindere.

Tom mergea încet de-a lungul străzii noroioase, încercând să-şi menţină o înfăţişare relaxată în timp ce cerceta cu privirea prin uşile deschise. Nu voia să atragă atenţia asupra sa, pentru că această întâmplare putea să aibă un sfârşit violent, şi nu dorea ca oamenii să-şi aducă aminte de-un zidar înalt care scotocea prin oraş. Cele mai multe dintre case erau nişte colibe obişnuite din lemn, noroi şi stuf, cu paie pe jos, o vatră în mijloc şi câteva piese de mobilă făcută în gospodărie. O berărie era indicată de un butoi şi de câteva bănci; un pat într-un colţ, mascat de o perdea, reprezenta recuzita unei târfe; o mulţime zgomotoasă în jurul unei singure mese însemna că acolo se desfăşura un joc de zaruri.

O femeie cu buzele vopsite în roşu îşi dezveli pieptul în faţa lui, iar el dădu din cap în semn de refuz, după care se grăbi să treacă mai departe. Undeva, într-un ungher secret al minţii sale, era atras de ideea de a o face cu o străină, în plină zi şi plătind pentru asta, dar, în toată viaţa lui, nu încercase aşa ceva.

Se gândi din nou la Ellen, femeia nelegiuită. Şi ea avea ceva misterios. Îl ispitea foarte tare, dar ochii aceia înfundaţi în orbite, cu privirea lor intensă, îl intimidau. O invitaţie din partea unei târfe îl făcuse pe Tom să se simtă nemulţumit timp de câteva clipe, dar vraja stârnită de Ellen nu se spulberase încă, iar el se trezi copleşit de dorinţa subită de a da fuga înapoi în pădure la ea şi de a se prăbuşi asupra ei.

Ajunse în curtea catedralei fără să-l fi văzut pe tâlhar. Se uită la meşterii care băteau în cuie tabla de plumb de acoperişul triunghiular de cherestea al naosului. Nu începuseră încă să acopere apele înclinate ale acoperişului navelor bisericii, şi încă se mai puteau vedea semiarcadele care făceau legătura între marginea exterioară a lateralei şi zidul naosului din centru, sprijinind partea superioară a catedralei. I le arătă lui Alfred.

— Fără suporţii aceia, zidul naosului s-ar înclina în afară şi s-ar prăbuşi din cauza greutăţii bolţilor de piatră din interior, îi explică el. Vezi cum se aliniază semiarcadele cu stâlpii de susţinere în zidul lateralelor? Se aliniază şi cu stâlpii arcadei naosului din interior. Iar ferestrele lateralelor se aliniază cu bolţile arcadei. Elementul puternic faţă în faţă cu cel puternic, iar cel slab tot cu

cel slab.

Alfred avea o căutătură nedumerită şi încărcată de reproş. Tom oftă.

O văzu pe Agnes venind din direcţia opusă, iar mintea sa reveni asupra problemelor imediate. Gluga lui Agnes îi ascundea faţa, dar el îi recunoştea pasul sigur şi postura capului, cu bărbia înainte. Lucrătorii laţi în umeri se dădeau la o parte pentru a o lăsa să treacă. Dacă era ca soaţa lui să întâlnească tâlharul şi se pornea o luptă, medita el mohorât, ar fi fost o înfruntare de pe poziţii egale.

— L-ai văzut? întrebă ea.

— Nu. Evident, nici tu nu l-ai văzut.

Tom nădăjduia că hoţul încă nu părăsise oraşul. Doar n-ar fi plecat fără să-şi fi cheltuit mai întâi o parte din bani! Arginţii nu-i erau de niciun folos în pădure.

Agnes se gândea la acelaşi lucru.

— E pe aici, pe undeva. Hai să mai căutăm.

— Vom merge înapoi pe alte străzi şi ne întâlnim din nou în piaţă.

Tom şi Alfred se întoarseră pe unde veniseră în curte şi ieşiră pe poartă. Deja ploaia le pătrunsese bine pelerinele, iar lui Tom îi trecu fugar prin minte imaginea unei oale de bere şi a unui castron de ciorbă de vită, lângă vatra vreunei berării. Apoi se gândi cât de mult muncise ca să cumpere porcul, şi îl văzu din nou pe bărbatul acela fără buze izbind cu bâta în direcţia capului nevinovat al Marthei, iar furia care îl năpădi îl încălzi.

Era foarte greu să caute sistematic, pentru că străzile nu aveau nicio rânduială. O apucau încolo şi încoace, după cum îşi construiseră oamenii casele, şi existau o mulţime de curbe bruşte şi de alei înfundate. Singura stradă dreaptă era cea care ducea de la poarta de est până la podul de deasupra şanţului de apărare. La primul ocol, Tom se ţinuse aproape de întăriturile castelului. Acum cerceta zonele mărginaşe, mergând în zigzag către zidul de apărare şi înapoi spre interior. Acestea erau părţile mai sărace, cu cele mai multe clădiri afectate de stricăciuni, cele mai zgomotoase berării şi cele mai bătrâne târfe. Marginea oraşului se găsea la vale faţă de centru, astfel încât deşeurile din cartierele mai bogate se revărsau dinspre centru către ei, pe străzi, oprindu-se sub ziduri. Un fenomen similar părea să afecteze şi oamenii, pentru că acest cartier gemea de invalizi, cerşetori, copii înfometaţi, femei bătute şi beţivani neajutoraţi.

Dar bărbatul fără buze nu se vedea nicăieri.

În două rânduri, Tom zări un bărbat cam de aceeaşi constituţie şi cu o înfăţişare asemănătoare şi se apropie mai mult, descoperind însă că nu avea cicatrici pe faţă.

Îşi încheie căutarea în dreptul pieţei, iar acolo o găsi pe Agnes, care îl aştepta nerăbdătoare, cu trupul încordat şi ochii strălucind.

— L-am găsit! şuieră ea.

Tom se simţi cuprins de un val de încântare amestecată cu nelinişte.

— Unde?

— A intrat într-un birt de lângă poarta de est.

— Du-mă acolo.

Merseră pe lângă castel până la podul mobil, o luară pe strada dreaptă care făcea legătura cu poarta de est, după care intrară într-un labirint de alei aflate sub zidurile de apărare. O idee mai târziu, Tom zări birtul. Nici măcar nu era o clădire, doar un acoperiş înclinat fixat pe patru stâlpi, cu un foc uriaş în spate deasupra căruia se învârtea o oaie la proţap şi bolborosea un ceaun. Era aproape de prânz şi micul local se umpluse de oameni, majoritatea bărbaţi. Mirosul cărnii stârni ghiorţăieli în stomacul lui Tom. Scrută acea adunătură cu privirea, temându-se ca nu cumva tâlharul să fi plecat în timpul scurt de care avuseseră nevoie pentru a ajunge acolo. Îl zări imediat, aşezat pe un scaun la ceva distanţă de mulţime, mâncând cu lingura dintr-un castron de tocană, ţinându-şi eşarfa în faţa chipului, pentru a-şi ascunde gura.

Tom se îndepărtă rapid, astfel încât bărbatul să nu-l vadă. Acum trebuia să hotărască în ce fel avea să procedeze. Era suficient de furios cât să-l facă una cu pământul dintr-o lovitură şi să-i ia punga. Dar mulţimea nu l-ar fi lăsat să plece. Ar fi fost nevoie să-şi explice fapta, nu numai în faţa celor aflaţi acolo, ci şi dinaintea *sheriff*-ului. Tom avea tot dreptul să procedeze aşa, iar faptul că hoţul era un nelegiuit însemna că nu exista nimeni care să garanteze pentru cinstea lui; în timp ce Tom era, în mod evident, un bărbat respectabil şi un zidar. Dar stabilirea tuturor acestor lucruri avea să ia timp, poate chiar câteva săptămâni, dacă se întâmpla ca *sheriff*-ul să fie plecat în altă parte a ţinutului; şi exista posibilitatea să se confrunte totuşi cu o acuzaţie de tulburare a păcii regelui, dacă avea să iasă o încăierare.

Nu. Ar fi fost mai înţelept să aştepte până când hoţul rămânea singur.

Bărbatul nu putea sta în oraş peste noapte, pentru că nu avea casă aici, şi nu putea să obţină vreun loc de dormit fără să-şi dovedească în vreun fel statutul de cetăţean respectabil. Ca atare, trebuia să plece înainte ca porţile oraşului să se închidă la căderea serii.

Şi nu erau decât două porţi.

— Probabil că se va întoarce pe unde a venit, îi spuse Tom lui Agnes. Voi aştepta în afara porţii de est. Alfred va supraveghea poarta de vest. Tu rămâi în oraş şi urmăreşte ce face hoţul. Ţine-o pe Martha cu tine, dar să nu cumva să o vadă. Dacă ai nevoie să ne transmiţi vreun mesaj mie sau lui Alfred, trimite-o pe Martha.

— Bine, spuse scurt Agnes.

— Ce ar trebui să fac dacă iese pe la mine? întrebă Alfred.

Vocea lui trăda nerăbdare şi agitaţie.

— Nimic, spuse Tom pe un ton ferm. Fii atent pe ce drum o ia, după care aştepţi. Martha o să vină după mine, şi îl vom ataca împreună.

Alfred păru dezamăgit.

— Fă cum spun, continuă Tom. Nu vreau să-mi pierd şi fiul, pe lângă porc.

Alfred încuviinţă din cap, dar fără nicio tragere de inimă.

— Hai să ne împrăştiem înainte să ne observe cineva şuşotind şi făcând planuri. Duceţi-vă!

Tom plecă imediat, fără să arunce nicio privire înapoi. Putea să se bazeze pe Agnes că va duce la bun sfârşit planul. Se grăbi către poarta de est şi ieşi din oraş, traversând podul şubred de lemn peste care împinsese căruţa cu boi de dimineaţă. Direct în faţa lui se afla drumul spre Winchester, care ducea spre est, cât se poate de drept, ca un covor lung desfăşurat peste dealuri şi văi. La stânga se afla drumul pe care Tom – şi, probabil, şi hoţul – venise la Salisbury, drumul numit Portway, care se încolăcea după un deal şi dispărea. Aproape sigur, hoţul avea să o ia pe Portway.

Tom o luă la vale şi îşi croi drum prin pâlcul de case de la răscruce, după care o apucă pe Portway. Trebuia să se ascundă. Merse pe drum, căutând un loc potrivit. Parcurse două sute de metri fără să găsească nimic. Privind înapoi, îşi dădu seama că ajunsese prea departe: nu mai putea distinge chipurile oamenilor

de la răscruce, aşa că nu avea cum să mai ştie dacă bărbatul fără buze avea să vină şi să o apuce pe drumul spre Winchester. Cercetă din nou împrejurimile. De-o parte şi de alta, drumul era mărginit de şanţuri, care poate că i-ar fi oferit un loc de ascunzătoare pe vreme uscată, dar în acea zi erau pline de apă. Dincolo de fiecare şanţ, pământul prezenta o ridicătură, ca o cocoaşă. Pe câmp, în partea dinspre sud a drumului, câteva vaci păşteau pe mirişte. Tom observă că una dintre ele stătea aşezată la marginea ridicată a câmpului, de unde se putea vedea foarte bine drumul, ascunsă parţial de ridicătură de pământ. Cu un oftat, se întoarse. Sări peste şanţ şi lovi animalul cu piciorul. Vaca se ridică şi plecă. Tom se întinse pe locul cald şi uscat pe care aceasta îl lăsase în urmă. Îşi trase gluga peste faţă şi se puse pe aşteptat, dorindu-şi să fi avut prevederea de a fi cumpărat nişte pâine înainte de a pleca din oraş.

Era nerăbdător şi un pic speriat. Tâlharul era mai mic de înălţime, dar se mişca repede şi era rău, după cum se dovedise atunci când o lovise cu bâta pe Martha şi furase porcul. Lui Tom îi era puţin teamă de faptul că putea fi lovit, dar mult mai îngrijorat era de faptul că nu îşi va putea lua banii.

Spera că Agnes şi Martha erau bine. Agnes putea să aibă grijă de ea, ştia prea bine; şi, chiar dacă o zărea tâlharul, ce putea să facă? Ar fi stat cu ochii în patru, atâta tot.

Din locul în care şedea, Tom putea vedea turnurile catedralei. Îşi dorea să fi avut timp să arunce o privire înăuntru. Era curios cum fuseseră lucraţi stâlpii care reprezentau picioarele arcadei. De obicei, aceştia erau nişte stâlpi groşi, fiecare dintre ei fiind reazemul unor bolte care răsăreau din vârful lor: două arce, spre nord şi spre sud, pentru a face legătura cu stâlpii învecinaţi în cadrul arcadei; şi unul spre est sau spre vest, peste nava laterală. Un efect urât, pentru că era ceva în neregulă la o boltă care ţâşnea din vârful unei coloane rotunde. Când Tom avea să-şi înalţe catedrala, fiecare picior va fi un pâlc de vârfuri ascuţite, cu câte o boltă răsărind din capătul fiecăruia – un aranjament elegant şi logic.

Începu să-şi închipuie ornamentele bolţilor. Formele geometrice erau cele mai comune – nu aveai nevoie de prea multă pricepere ca să sculptezi zigzaguri şi romburi dar lui Tom îi plăceau motivele vegetale, care confereau o anumită blândeţe şi dădeau un aspect mai natural regularităţii dure a pietrelor.

Catedrala imaginară îi ţinu mintea ocupată până pe la mijlocul

după-amiezii, când văzu silueta slăbuţă şi căpşorul blond al Marthei trecând în salturi podul şi venind printre case. Fata ezită la răscruce, după care alese drumul corect. Tom o privi cum mergea spre el, observându-i încruntarea în timp ce se întreba unde ar putea fi. Când fetiţa ajunse în dreptul lui, o chemă încet.

— Martha.

Ei îi scăpă un ţipăt uşor, după care îl văzu şi alergă către el, sărind peste şanţ.

— Mami ţi-a trimis asta, spuse ea, scoţând ceva de sub pelerina care-i acoperea trupul.

Era o plăcintă fierbinte cu carne.

— Pe toţi sfinţii, mama ta este o femeie pe cinste! spuse Tom şi luă o muşcătură imensă.

Era făcută cu carne de vită şi ceapă şi avea un gust dumnezeiesc.

Martha se ghemui lângă Tom pe iarbă.

— Uite ce s-a întâmplat cu bărbatul care ne-a furat porcul, spuse ea. Se scobi în nas şi se concentră pentru a-şi aduce aminte ce i se spusese să repete. Era atât de dulce, încât, privind-o, lui Tom mai că i se tăie răsuflarea. A ieşit din birt şi s-a întâlnit cu o doamnă cu faţa vopsită şi a intrat la ea în casă. Noi am aşteptat afară.

„În timp ce tâlharul ne cheltuia banii cu o târfă”, îşi spuse Tom în sinea lui, plin de amărăciune.

— Continuă.

— Nu a stat mult în casa doamnei, iar când a ieşit s-a dus la o berărie. Acolo e acum. Nu bea mult, dar joacă zaruri.

— Sper să câştige, spuse Tom pe un ton sumbru. Asta-i tot?

— Tot.

— Ţi-e foame?

— Am mâncat o chiflă.

— Lui Alfred i-ai spus toate acestea?

— Nu încă. La el mă duc acum.

— Spune-i că trebuie să încerce să nu se ude prea tare.

— Să încerce să nu se ude prea tare, repetă ea. Să-i zic înainte sau după ce-i spun despre bărbatul care ne-a furat porcul?

Evident, nu avea nicio importanţă.

— După, spuse Tom, pentru că Martha avea nevoie de un răspuns clar. Îi zâmbi. Eşti o fetiţă isteaţă. Hai, fugi!

— Îmi place jocul ăsta, spuse ea.

Îi făcu semn cu mâna şi plecă, picioruşele ei de copilă zvâcnind în vreme ce sărea graţioasă peste şanţ. Ajunsă în drum, o rupse la fugă spre oraş. Tom o urmări cu privirea, cu inima plină de dragoste şi furie. El şi Agnes munciseră din greu ca să obţină bani pentru a-şi hrăni copiii, şi era capabil să ucidă pentru a recupera ce li se furase.

Poate că şi nelegiuitul era dispus să ucidă. Nelegiuiţii se găseau în afara legii, după cum o arăta şi numele: trăiau într-o violenţă fără limite. Era posibil să nu fie prima dată când Faramond Gură-Cască se întâlnea cu una dintre victimele sale. Un om cât se poate de periculos.

Lumina începu să scadă surprinzător de devreme, aşa cum se întâmpla uneori în după-amiezile ploioase de toamnă. Tom începu să-şi facă griji că nu avea să-l recunoască pe hoţ prin ploaie. Pe măsură ce se apropia seara, circulaţia oamenilor ieşind şi intrând în oraş se rări, pentru că, în majoritatea lor străinii plecaseră, astfel încât să aibă timp să ajungă pe la casele lor înainte de lăsarea întunericului. Luminile lumânărilor şi felinarelor începură să pâlpâie în casele din partea mai înaltă a oraşului şi în colibele de sub ziduri. Cuprins de pesimism, Tom se întreba dacă nu cumva hoţul avea să rămână totuşi peste noapte. Poate că avea prieteni tâlhari în oraş, dispuşi să-l găzduiască, deşi ştiau că era un nelegiuit. Poate că... Deodată, Tom zări un bărbat cu o eşarfă peste gură.

Acesta traversa podul de lemn alături de alţi doi bărbaţi. Dintr-odată, Tom îşi dădu seama că cei doi complici ai hoţului, cel chel şi cel cu pălărie verde, ar fi putut să-l însoţească la Salisbury. Tom nu-i văzuse pe niciunul dintre ei în oraş, dar cei trei s-ar fi putut despărţi pentru o vreme, ca apoi să se întâlnească din nou în vederea călătoriei de întoarcere. Tom rosti un blestem în barbă: nu credea că putea dovedi trei bărbaţi. Dar, pe măsură ce se apropiau, cei trei se despărţiră, iar Tom înţelese, cuprins de uşurare, că nu erau împreună.

Primii doi erau tată şi fiu, doi ţărani cu ochi întunecaţi şi apropiaţi şi cu nasuri coroiate. Aceştia o luară pe Portway, iar bărbatul cu eşarfa îi urmă.

Tom studie mersul şi ţinuta hoţului. Părea a nu fi beat. Păcat.

Privind înapoi spre oraş, zări o femeie şi o fetiţă apărând pe pod: Agnes şi Martha. Nu prea-i venea bine asta. Nu-şi închipuise că ele aveau să fie de faţă când urma să-l înfrunte pe hoţ. Îşi dădu însă seama că nici nu le spusese să nu vină.

Pe măsură ce drumeţii se apropiau de el, Tom se simţi din ce în ce mai încordat. Era atât de voinic, încât cei mai mulţi oponenţi cedau în faţa lui; dar nelegiuiţii erau oameni disperaţi, şi nu se putea şti ce avea să se întâmple.

Cei doi ţărani trecură pe lângă el, destul de veseli, discutând despre cai. Tom îşi scoase ciocanul cu cap de fier de la brâu şi îl cumpăni în mâna dreaptă. Îi ura pe hoţi, pentru că nu munceau şi luau pâinea de la gura oamenilor cumsecade. N-ar fi avut nicio remuşcare să-l lovească pe acesta cu ciocanul.

Pe măsură ce se apropia, hoţul păru să încetinească, aproape ca şi cum ar fi simţit pericolul. Tom aşteptă până când acesta ajunse la patru sau cinci metri – prea aproape pentru a o rupe la fugă înapoi, prea departe pentru a putea să treacă în fugă pe lângă Tom. Apoi Tom se rostogoli peste mal, sări şanţul şi se postă în calea lui.

Bărbatul se opri brusc şi îl privi fix.

— Ce-i asta? întrebă el, descumpănit.

„Nu mă recunoaşte”, îşi zise Tom în sinea lui. Spuse:

— Ieri mi-ai furat porcul şi azi i l-ai vândut măcelarului.

— Eu niciodată…

— Nu nega, spuse Tom. Dă-mi banii pe care i-ai luat pe el şi nu o să-ţi fac nimic.

O clipă, crezu că hoţul avea să facă exact asta. În timp ce nelegiuitul şovăia, Tom simţi o undă de dezamăgire. Apoi individul se întoarse pe călcâie şi o luă la sănătoasa – izbindu-se de Agnes.

Nu alerga suficient de repede pentru a o da jos – iar ea era o femeie puternică, nu putea fi dărâmată cu una, cu două –, aşa că, pentru câteva clipe, cei doi se clătinară, ca prinşi într-un dans neîndemânatic. Apoi hoţul îşi dădu seama că femeia se aţinea voit în faţa lui, astfel că o împinse într-o parte. În timp ce el trecea pe lângă ea, Agnes întinse un picior, care nimeri între genunchii tâlharului, şi amândoi căzură la pământ.

În vreme ce gonea către Agnes, Tom îşi simţea inima bătându-i să-i sară din piept. Hoţul tocmai se ridica, proptindu-şi unul din genunchi în spinarea femeii. Tom îl apucă de guler şi îl trase de deasupra ei. Îl zvârli către marginea drumului înainte ca nelegiuitul să-şi recapete echilibrul, după care îl trânti în şanţ.

Agnes se ridică. Martha alergă către ea.

— Eşti bine? o întrebă Tom repede.

— Da, răspunse Agnes.

Cei doi ţărani se opriseră şi se întorseseră cu faţa, privind lung la scena din faţa lor, întrebându-se ce anume se întâmpla. Hoţul era în genunchi, în şanţ.

— Este un nelegiuit, strigă Agnes în direcţia lor, pentru a le descuraja orice intenţie de a interveni. Ne-a furat porcul!

Ţăranii nu răspunseră, dar aşteptară să vadă ce avea să se întâmple mai departe.

Tom se adresă din nou hoţului:

— Dă-mi banii şi îţi dau drumul!

Bărbatul ieşi din şanţ cu un cuţit în mână, iute ca un şobolan, şi se repezi la gâtul lui Tom. Agnes slobozi un ţipăt. Tom se feri. Cuţitul trecu de-a curmezişul feţei sale şi bărbatul simţi o durere arzătoare străbătându-i maxilarul.

Făcu un pas înapoi şi, în timp ce lama cuţitului străfulgeră din nou spre el, lovi cu ciocanul. Hoţul făcu o săritură în spate, iar atât cuţitul, cât şi ciocanul şuierară prin aerul umed al serii fără să se întâlnească.

Preţ de o clipă, cei doi bărbaţi stătură nemişcaţi, faţă în faţă, gâfâind. Tom simţea usturimea tăieturii. Îşi dădu seama că luptau de pe poziţii egale, pentru că, deşi el era mai voinic, hoţul avea un cuţit, o armă mai periculoasă decât ciocanul de zidar. Pe măsură ce începea să priceapă că era posibil să moară, simţi cum gheara îngheţată a fricii îi cuprindea inima. Dintr-odată, se trezi că nu putea să respire.

Cu coada ochiului, zări o mişcare bruscă. Hoţul o sesizase la rându-i, şi aruncă o privire către Agnes, după care îşi feri capul din calea unei pietre pornite din mâna femeii.

Tom reacţionă cu iuţeala unuia care se teme pentru viaţa lui şi lovi cu ciocanul în direcţia capului plecat al tâlharului.

Ciocanul îşi atinse ţinta exact când hoţul îşi ridica privirea. Capul de fier îl lovi în frunte, în locul unde prindea a creşte părul. Era o lovitură dată în grabă, Tom nepunându-şi în ea toată forţa. Hoţul se clătină, dar nu se prăbuşi.

Tom izbi din nou.

Această lovitură fu mai puternică. Avu vreme să ridice ciocanul deasupra capului şi să ţintească, în timp ce hoţul dezorientat încerca să-şi limpezească privirea. Pe când mişca unealta, Tom se gândi la Martha. Lovi cu toată forţa, iar hoţul se prăbuşi la pământ ca o păpuşă scăpată de-un copil.

Tom era prea încordat pentru a simţi vreo urmă de uşurare. Îngenunche lângă hoţ, scotocindu-l.

— Unde îi e punga? Unde e punga, ce Dumnezeu!?

Trupul moale era greu de manevrat. Într-un final, Tom îl aşeză pe spate şi îi deschise pelerina. De cureaua tâlharului atârna o traistă mare, de piele. Tom îi desfăcu catarama. Înăuntru era o pungă moale de lână, legată cu un şnur. Tom o scoase. Era mult prea uşoară.

— Goală! spuse Tom. Trebuie să mai aibă una!

Trase pelerina de sub corpul bărbatului şi o pipăi cu atenţie. Nu avea niciun buzunar ascuns, nicio parte unde să fie tare. Scoase cizmele hoţului. Nu avea nimic în ele. Îşi scoase cuţitul de mâncat şi spintecă tălpile: nimic.

Pierzându-şi răbdarea, îşi strecură cuţitul sub gulerul tunicii de lână a hoţului şi o tăie până la tiv. Nu avea nicio curea ascunsă, unde să-şi fi pus banii.

Hoţul zăcea în mijlocul drumului de pământ, gol puşcă, cu excepţia ciorapilor din picioare. Cei doi ţărani se uitau la Tom de parcă ar fi fost nebun. Furios la culme, acesta îi spuse lui Agnes:

— Nu are niciun ban!

— Probabil că i-a pierdut pe toţi la zaruri!

— Sper să ardă în focul iadului, zise Tom.

Agnes îngenunche şi puse mâna pe pieptul hoţului.

— Acolo şi e acum, spuse ea. L-ai omorât.

IV

Până să fi venit Crăciunul, ajunseseră să flămânzească.

Iarna se instalase devreme, şi era la fel de rece, dură şi necruţătoare ca dalta unui cioplitor de piatră. Când primul îngheţ acoperise câmpurile cu un strat fin, pudrat, merele încă se mai aflau pe ramuri. Oamenii crezuseră că era vorba doar de ceva trecător, gândindu-se că vremea se va mai îmblânzi o ţâră, dar nu se-ntâmplase aşa. Satele care întârziaseră cu aratul de toamnă trebuiseră să-şi înfigă fiarele de plug în pământul tare ca piatra. Sătenii se grăbiseră să-şi înjunghie porcii şi să le săreze carnea pentru iarnă, iar nobilii îşi sacrificaseră o parte din vite, pentru că, pe timp de iarnă, nu exista atât de multă iarbă de păscut ca în timpul verii. Dar îngheţul necontenit distrusese firele de iarbă, aşa că până la urmă şi multe dintre animalele lăsate în viaţă muriseră. Lupii ajunseseră la disperare, şi, la amurg, intrau în sate să înşface găini numai piele şi os şi copii neatenţi.

Pe toate şantierele din ţară, odată cu primul îngheţ, zidurile deja construite fuseseră acoperite în grabă cu paie şi cu bălegar pentru a le feri de temperaturile joase, pentru că mortarul ce ţinea pietrele laolaltă nu era încă uscat complet şi, dacă se întâmpla să îngheţe, s-ar fi crăpat. Unii dintre zidari nu fuseseră angajaţi decât pe timpul verii, aşa că de-acum se întorseseră în satele lor de baştină, unde erau cunoscuţi mai degrabă drept meşteşugari decât drept zidari şi aveau să-şi petreacă iarna făcând pluguri, şei, hamuri, căruţe, lopeţi, uşi şi orice alte obiecte pentru care era nevoie de pricepere în mânuirea ciocanului, a daltei şi a unui fierăstrău. Ceilalţi zidari se mutaseră în atelierele cu acoperişuri oblice de pe şantier şi, pe tot parcursul zilelor de iarnă, sculptau modele complicate în blocurile de piatră. Dar, din cauză că îngheţul venise devreme, munca înainta prea repede; şi pentru că ţăranii flămânzeau, episcopii, castelanii şi nobilii aveau mai puţini bani de cheltuit pe construcţii decât nădăjduiseră; şi, astfel, pe măsură ce iarna înainta, unii dintre zidari erau concediaţi.

Tom şi familia sa merseră de la Salisbury la Shaftesbury, şi de acolo la Sherborne, Wells, Bath, Bristol, Gloucester, Oxford, Wallingford şi Windsor. Peste tot, focurile ardeau în ateliere, iar curţile bisericilor şi zidurile castelelor răsunau de cântecul fierului izbit de piatră, iar meşterii constructori schiţau modele micuţe şi precise de arce şi bolţi cu mâinile lor pricepute acoperite de mănuşi fără degete. Unii meşteri se arătau lipsiţi de orice fel de răbdare, smuciţi sau nepoliticoşi; alţii se uitau cu compătimire la copiii slabi ai lui Tom şi la soţia sa însărcinată, le vorbeau cu blândeţe şi regret, dar toţi spuneau acelaşi lucru: „Nu, nu e nimic de lucru pentru tine aici.”

Ori de câte ori puteau, profitau de ospitalitatea mănăstirilor, unde întotdeauna călătorii puteau căpăta ceva de-ale gurii şi un loc de dormit – dar numai pentru o noapte. Când se copseseră murele pe rugii lor, se hrăniseră zile la rând numai cu aşa ceva, ca păsările. În pădure, Agnes aprindea focul sub ceaunul de fier şi fierbea terci. Şi totuşi, mai mereu, erau obligaţi să cumpere pâine de la brutari şi heringi marinaţi de la negustorii de peşte sau să mănânce în berării şi în birturi, ceea ce era mai scump decât să-şi pregătească singuri mâncarea; iar astfel, banii lor se împuţinau văzând cu ochii.

Martha era plăpândă la trup de la natură, dar slăbi şi mai mult. Alfred creştea în continuare în înălţime, ca o buruiană pe

un sol care acoperea un pat de stâncă, aşa că ajunse deşirat. Agnes mânca puţin, dar bebeluşul care se dezvolta în pântecele ei se arăta lacom, iar Tom putea vedea limpede că femeia era chinuită de foame. Uneori îi poruncea să mănânce mai mult, iar atunci chiar şi voinţa ei de fier se pleca în faţa autorităţii combinate a soţului şi a copilului nenăscut încă. Nu ajunsese rotunjoară şi rozalie, aşa cum se întâmplase în cazul celorlalte sarcini. În loc de asta, în ciuda burţii proeminente, părea slăbănoagă, ca un copil lihnit pe timp de foamete.

De când plecaseră din Salisbury, parcurseseră trei sferturi dintr-un cerc mare şi, până la sfârşitul anului, ajunseră înapoi în vasta pădure care se întindea de la Windsor la Southampton. Se îndreptau către Winchester. Tom îşi vânduse uneltele de zidar, şi, din banii aceia, cheltuiseră aproape tot, păstrând numai câţiva penny: imediat ce avea să găsească de lucru, trebuia să împrumute unelte sau bani cu care să le cumpere. Dacă nu găsea de lucru în Winchester, nu ştia ce aveau să se facă. Tom avea fraţi, în oraşul lui natal; dar acesta era în nord, la câteva săptămâni de mers distanţă, iar familia sa ar fi murit de foame înainte de a ajunge acolo. Agnes nu avea fraţi sau surori, iar părinţii ei muriseră. Nu se făceau niciun fel de munci agricole în mijlocul iernii. Poate că Agnes ar fi căpătat câţiva penny lucrând ca bucătăreasă în vreo casă bogată din Winchester. În mod clar, nu putea să mai stea pe drumuri prea mult, pentru că i se apropia sorocul.

Dar Winchester se găsea la trei zile distanţă şi lor le era foame acum. Nu mai existau mure, nu se afla nicio mănăstire în apropiere, iar Agnes nu mai avea boabă de ovăz în oala pe care o purta în spate. Cu o seară înainte, dăduseră un cuţit pe o bucată de pâine de secară, patru castroane de zeamă fără niciun pic de carne şi un culcuş unde să doarmă, în coliba unui ţăran. De atunci, nu mai întâlniseră niciun sat. Dar, către sfârşitul după-amiezii, Tom văzu o dâră de fum ridicându-se deasupra copacilor şi găsiră casa unui pădurar singuratic, membru al poliţiei regale. Acesta le dădu o traistă de napi în schimbul toporaşului lui Tom.

Mai merseră încă cinci kilometri, când deodată Agnes spuse că se simţea prea obosită pentru a mai continua. Tom era surprins. În toţi anii de când erau împreună, nu o auzise niciodată să spună că se simţea prea obosită pentru a face ceva.

Agnes se aşeză la adăpostul unui castan porcesc bătrân, la marginea drumului. Tom săpă o groapă nu prea adâncă pentru

foc, folosind o lopată uzată de lemn – una dintre puţinele unelte care le mai rămăseseră, pentru că nimeni nu voise să o cumpere. Copiii adunară rămurele, iar Tom aprinse focul, după care luă ceaunul şi porni în căutarea unui izvor. Se întoarse cu ceaunul plin de apă rece ca gheaţa şi îl puse deasupra focului, iar Agnes tăie câţiva napi. Martha adună castanele care căzuseră din copac, iar Agnes îi arătă cum să le decojească şi cum să macine miezul moale într-o făină cu care să îngroaşe supa de napi. Tom îl trimise pe Alfred să mai găsească lemne de foc, în timp ce el luă un băţ cu care prinse a căuta prin frunzele moarte de pe jos, în speranţa că avea să găsească vreo veveriţă sau vreun hârciog cuprinşi de amorţeala hibernării, pentru ciorbă. Nu avu însă noroc.

Pe când se lăsa înserarea, iar supa clocotea, Tom se aşeză lângă Agnes.

— Mai avem sare? o întrebă el.

Agnes scutură din cap, în semn de negaţie.

— Mâncăm terci fără sare de patru săptămâni, spuse ea. N-ai observat?

— Nu.

— Foamea este cel mai bun condiment.

— Ei bine, din ăsta avem din belşug. Dintr-odată, Tom fu copleşit de oboseală. Simţea povara dezamăgirilor din ultimele patru luni şi nu mai era în stare să se arate curajos. Ce a mers atât de prost, Agnes?

— Totul, spuse ea. Nu ai avut de lucru iarna trecută. Ai primit o slujbă în primăvară, dar fata contelui a anulat nunta, iar lordul William a oprit construcţia casei. Apoi am hotărât să rămânem şi să lucrăm la strânsul recoltei – asta a fost o greşeală.

— Pentru că, mai mult ca sigur, ar fi fost mai uşor să găsesc de lucru în vară decât în toamnă.

— Şi iarna a venit mai devreme. Cu toate astea, tot am fi scos-o la capăt, dar ni s-a furat porcul.

Trist, Tom încuviinţă cu o mişcare din cap.

— Singura mea consolare e că în clipa asta hoţul suferă toate chinurile iadului.

— Sper.

— Te îndoieşti?

— Preoţii nu ştiu chiar atât de mult pe cât pretind. Nu uita că tatăl meu a fost preot.

Tom îşi amintea prea bine. Unul dintre pereţii bisericii

parohiale a tatălui ei se prăbuşise şi nu mai putea fi reparat, iar Tom fusese angajat să îl reconstruiască. Preoţii nu aveau voie să se căsătorească, dar acesta avea o menajeră, iar menajera avea o fiică, şi în sat toată lumea ştia că fata era fiica preotului. Agnes nu era frumoasă nici măcar pe vremea aceea, dar pielea ei avea o strălucire tinerească, iar fata părea să aibă o energie nemaipomenită. Vorbea cu Tom în timp ce acesta muncea, iar, uneori, vântul îi lipea rochia de trup, şi Tom putea desluşi curbele corpului ei, chiar şi buricul, vizibile aproape la fel de clar ca şi cum ar fi fost goală. Într-o noapte, venise în coliba mică unde dormea el, îi acoperise gura cu palma, să nu vorbească, şi îşi dăduse jos rochia, arătându-şi trupul gol în lumina lunii, după care el îi cuprinsese corpul tânăr cu braţele lui puternice şi făcuseră dragoste.

— Eram amândoi virgini, rosti el cu voce tare.

Ea ştia la ce se gândea el. Zâmbi, după care faţa ei îşi recăpătă expresia tristă.

— Parcă a trecut o veşnicie de atunci, spuse ea.

— Putem să mâncăm acuma? întrebă Martha.

Mirosul fierturii îl făcu pe Tom să-şi dea seama că stomacul i se contracta de foame. Îşi cufundă castronul în ceaunul cu supă clocotindă şi scoase câteva felii de nap şi o zeamă lungă. Folosi partea boantă a cuţitului său pentru a încerca bucăţile de nap. Nu erau încă pătrunse, dar se hotărî să nu-i mai facă să aştepte. Dădu câte un castron plin fiecărui copil, după care îi duse unul lui Agnes.

Aceasta părea cu gândurile departe. Suflă în supă pentru a o răci un pic, după care duse castronul la buze.

Copiii îşi goliră cu repeziciune castroanele şi mai cerură. Tom luă ceaunul de pe foc, folosindu-şi mâneca pelerinei pentru a nu se frige, şi vărsă zeama rămasă în castroanele copiilor.

Când se întoarse la Agnes, aceasta îl întrebă:

— Şi tu?

— Eu o să mănânc mâine, spuse el.

Femeia părea a fi prea obosită pentru a-l mai contrazice.

Tom şi Alfred puseră vreascuri pe foc, înteţindu-l, apoi adunară alte lemne, cât să le ajungă peste noapte. După care se acoperiră bine cu pelerinele şi se aşezară pe frunze pentru a dormi.

Tom avea somnul uşor, aşa că, atunci când Agnes gemu, se trezi imediat.

— Ce e? întrebă el în şoaptă.

Ea gemu din nou. Avea faţa palidă şi ţinea ochii închişi. După o vreme, spuse:

— Vine pruncul.

Lui Tom i se puse un nod în gât. „Nu aici, îşi spuse el în gând, nu aici, pe pământul îngheţat, în inima pădurii."

— Dar nu s-a împlinit sorocul, zise el.

— Se naşte mai devreme.

Tom făcu un efort să-şi păstreze glasul calm.

— S-a rupt apa?

— La puţin timp după ce am plecat de la coliba pădurarului, rosti Agnes gâfâind, fără să-şi deschidă ochii.

Tom îşi aduse aminte cum femeia intrase repede în tufişuri, de parcă ar fi trebuit să-şi facă nevoile urgent.

— Şi durerile?

— De atunci încoace.

Îi stătea în fire să nu se plângă.

Alfred şi Martha se treziră.

— Ce se întâmplă? întrebă Alfred.

— Vine pruncul, îi răspunse Tom.

Martha izbucni în lacrimi.

Tom se încruntă.

— Poţi să rezişti până ne înapoiem la coliba pădurarului? o întrebă pe Agnes.

Acolo, cel puţin, ar fi avut un acoperiş deasupra capului, ceva paie pe care să stea şi un om care să-i ajute.

Agnes scutură din cap.

— Bebeluşul a coborât deja.

— Atunci nu mai durează mult!

Erau în cea mai pustie parte a pădurii. Nu mai văzuseră niciun sat de dimineaţă, iar pădurarul le spusese că nu aveau să vadă unul nici a doua zi, până la căderea nopţii. Asta însemna că nu exista nicio posibilitate să găsească o femeie care să servească drept moaşă. Tom trebuia să ajute chiar el la naşterea copilului, în frig, fără alt ajutor decât cel din partea copiilor, iar, dacă era să se întâmple ceva rău, nu avea niciun fel de leacuri, nici cunoştinţe…

„E vina mea, îşi spuse el în sinea lui. Eu am lăsat-o grea şi din cauza mea am ajuns atât de săraci. Agnes a avut încredere în mine, că voi câştiga suficient cât să îi întreţin pe copii şi pe ea, iar acum iacătă, naşte sub cerul liber în mijlocul iernii." Tom îi

dispreţuise dintotdeauna pe cei care făceau copii, după care îi lăsau să flămânzească; iar acum el nu era cu nimic mai breaz decât ei. Se simţea copleşit de ruşine.

— Sunt foarte obosită, spuse Agnes. Nu cred că o să pot să aduc copilul acesta pe lume. Vreau să mă odihnesc.

În lumina flăcărilor, faţa ei lucea, acoperită fiind cu o peliculă fină de sudoare.

Tom îşi dădu seama că trebuia să se mobilizeze. Trebuia să-i dea putere lui Agnes.

— O să te ajut eu, spuse el.

Nu era nimic misterios sau complicat în ceea ce avea să se întâmple. Fusese martor la câteva naşteri. Era o muncă făcută în mod normal de femei, pentru că acestea ştiau ce simţea mama, iar prin asta se dovedeau mai pricepute; dar nu exista niciun motiv pentru care un bărbat să nu o poată face, la nevoie. În primul rând, trebuia să o îi asigure o poziţie confortabilă; apoi, să afle cât de înaintat era copilul; după care, să facă pregătirile; apoi să o calmeze şi să o liniştească în timp ce aşteptau.

— Cum te simţi? o întrebă el.

— Mi-e frig, răspunse ea.

— Vino mai aproape de foc, spuse el.

Îşi scoase pelerina şi o întinse pe pământ, la un pas de flăcări. Agnes încercă să se ridice în picioare. Tom o luă uşurel în braţe şi o aşeză cu blândeţe pe pelerina lui.

Îngenunche lângă ea. Tunica de lână pe care o purta Agnes pe sub pelerină avea nasturi în faţă, până jos. Tom desfăcu doi dintre aceştia şi îşi băgă mâinile înăuntru. Agnes trase adânc aer în piept.

— Doare? întrebă el, surprins şi îngrijorat.

— Nu, spuse ea cu un zâmbet care dispăru îndată. Ai mâinile reci.

Tom îi pipăi burta. Umflătura era mai mare şi mai ascuţită decât fusese noaptea trecută, când cei doi dormiseră împreună, pe paie, în coliba ţăranului. Tom apăsă un pic mai tare, căutând cu degetele forma copilului nenăscut. Găsi un capăt al trupşorului chiar sub buricul lui Agnes; dar nu putea localiza celălalt capăt. Spuse:

— Îi simt fundul, dar nu şi capul.

— Asta pentru că a pornit spre ieşire, zise ea.

Tom o acoperi cu pelerina, pe care o strânse bine în jurul corpului ei. Trebuia să se pregătească rapid. Se uită la copii.

Martha se smiorcăia. Alfred avea o figură speriată. Ar fi fost bine să le dea ceva de făcut.

— Alfred, ia ceaunul şi du-te la izvor! Spală-l şi adu-l înapoi plin cu apă. Martha, tu culege nişte trestie şi împleteşte-mi două bucăţi de sfoară, fiecare suficient de mare pentru un colier. Repede, acum! Până dau zorii, o să aveţi un frăţior sau o surioară.

Copiii plecară. Tom îşi scoase cuţitul cu care mânca şi o piatră mică, dură, şi începu să ascută lama. Agnes gemu din nou. Tom lăsă jos cuţitul şi o luă de mână.

Stătuse aşa cu ea când se născuseră şi ceilalţi copii: Alfred; apoi Matilda, care murise la doi ani; apoi Martha; după care pruncul care se născuse mort, un băieţel şi pe care, în sinea lui, Tom plănuise să-l boteze Harold. Dar, de fiecare dată, mai existase cineva care să ajute şi să-i liniştească: mama lui Agnes, în cazul lui Alfred; o moaşă din sat pentru Matilda şi Harold; şi nici mai mult, nici mai puţin decât doamna de la conac pentru Martha. De data asta trebuia să se descurce singur. Dar trebuia să nu-şi arate frica: trebuia să o facă să se simtă fericită şi încrezătoare.

După trecerea contracţiei, Agnes se relaxă.

— Ţi-aduci aminte când s-a născut Martha şi doamna Isabella a moşit-o? a zis Tom.

Agnes zâmbi.

— Tu construiai o capelă pentru lord, şi ai rugat-o să trimită menajera după moaşa din sat…

— Iar ea a zis: „Vrăjitoarea aia bătrână şi beţivă? N-aş lăsa-o să moşească nici măcar nişte pui de ogar!” Şi ne-a dus în dormitorul ei, iar lordul Robert nu s-a putut culca până nu s-a născut Martha.

— Era o femeie bună.

— Nu sunt pe lume multe doamne ca ea.

Alfred se întoarse, cu ceaunul plin de apă rece. Tom îl aşeză lângă foc, nu atât de aproape încât să fiarbă, ci doar cât să aibă la dispoziţie apă caldă.

Agnes băgă mâna într-un buzunar al pelerinei şi scoase o trăistuţă mică de pânză în care erau cârpele curate pe care şi le pregătise din vreme.

Martha sosi cu un braţ de fire de trestie şi se aşeză pentru a le împleti.

— Pentru ce ai nevoie de sfori? întrebă fetiţa.

— Pentru ceva foarte important, o să vezi, spuse Tom. Fă-le bine.

Alfred părea neliniştit şi stânjenit.

— Du-te şi mai adună lemne, îi zise Tom. Hai să facem un foc şi mai mare.

Băiatul plecă, bucuros că avea ceva de făcut.

Trăsăturile lui Agnes se încordară iarăşi, pe când femeia începea din nou să împingă bebeluşul afară, scoţând un zgomot surd, asemănător scârţâitului unui copac în mijlocul furtunii. Tom îşi dădea seama că efortul o epuiza, storcându-i şi ultimele puteri; îşi dori, din adâncul sufletului, să poată împinge el în locul ei, să simtă el efortul şi să îi uşureze sarcina. Într-un târziu, durerea păru să se mai atenueze, iar Tom putu din nou să respire în voie. Agnes părea să aţipească.

Alfred se întoarse ţinând o grămadă de lemne în braţe.

Agnes începu din nou să se agite.

— Mi-e atât de frig! zise ea.

— Alfred, înteţeşte focul, spuse Tom. Martha, întinde-te lângă mama ta şi ţine-i de cald.

Amândoi copiii se supuseră, cu expresii îngrijorate întipărite pe chipuri. Agnes o îmbrăţişă pe Martha şi o ţinea strâns, tremurând.

Tom era extrem de îngrijorat. Focul ardea cu putere, dar aerul se făcea din ce în ce mai rece. Era posibil să fie atât de rece, încât să omoare pruncul odată cu prima sa respiraţie. Nu reprezenta un lucru nemaiîntâlnit ca bebeluşii să fie născuţi sub cerul liber; de fapt, se întâmpla destul de des în perioada recoltei, când toată lumea era foarte ocupată, iar femeile munceau până în ultimul moment; dar, în perioada recoltei, pământul era uscat, iarba era moale, iar aerul, blând. Nu auzise niciodată ca vreo femeie să nască afară în timpul iernii.

Agnes se ridică pe coate şi îşi depărtă şi mai mult picioarele.

— Ce se întâmplă? spuse Tom, pe un ton înspăimântat.

Agnes făcea un efort prea mare pentru a-i răspunde.

— Alfred, ghemuieşte-te la spatele mamei tale şi las-o să se sprijine de tine, zise Tom.

Când Alfred se aşeză cum i se spusese, Tom deschise pelerina lui Agnes şi desfăcu nasturii de la fusta ei. Îngenunchind între picioarele ei, văzu că orificiul naşterii începea deja să se dilate un pic.

— Nu mai e mult de-acum, draga mea, murmură el, încercând

să alunge tremurul de frică din vocea sa.

Agnes se relaxă din nou, închizând ochii şi lăsându-şi greutatea pe Alfred. Orificiul păru să se micşoreze un pic. Pădurea era cufundată în tăcere, se auzeau doar trosnetele focului. Dintr-odată, Tom se gândi la felul în care femeia nelegiuită, Ellen, născuse în pădure, de una singură. Trebuia să fi fost îngrozitor. Spusese că se temuse ca nu cumva, atâta timp cât ea era vulnerabilă, să vină vreun lup şi să-i fure pruncul. Umbla vorba că, în anul acela, lupii se arătau mai îndrăzneţi decât de obicei, dar, în mod sigur, nu ar ataca un grup de patru persoane.

Femeia se încordă din nou şi pe faţa ei contorsionată apărură noi picături de sudoare. „Acum e acum”, îşi spuse Tom în gând. Îi era frică. Privi deschizătura lărgindu-se din nou şi, de data aceasta, putu zări, la lumina difuză a flăcărilor, capul umed şi negru al bebeluşului care îşi croia drum, împingând. Se gândi să înceapă să se roage, dar nu era timp. Agnes începu să respire sacadat, în gâfâieli scurte. Orificiul se lărgi şi mai mult – *imposibil* de mult – şi apoi capul începu să iasă, cu faţa în jos. Imediat după aceea, Tom zări urechile zbârcite lipite de capul bebeluşului; apoi văzu pielea plină de cute a gâtului. Încă nu-şi putea da seama dacă bebeluşul era normal.

— A ieşit capul, spuse el, dar Agnes ştia deja acest lucru, bineînţeles, pentru că simţea tot ce se petrecea.

Femeia izbuti să se relaxeze din nou. Încet, bebeluşul se întoarse, astfel că Tom îi văzu ochii închişi şi gura, pielea plină de sânge şi de lichidele alunecoase din uter.

— Oo! Uită-te ce faţă micuţă are! strigă Martha.

Agnes o auzi şi zâmbi fugar, după care începu din nou să se încordeze. Tom se aplecă între coapsele ei şi susţinu capul micuţ, în timp ce ieşeau şi umerii, mai întâi unul, după care şi celălalt. Apoi ieşi repede şi restul corpului, iar Tom îşi puse mâna dreaptă sub şoldurile copilului şi îl ţinu în vreme ce picioruşele sale alunecau în lumea rece din jurul mamei sale.

Imediat, deschizătura lui Agnes se închise în jurul cordonului vânăt care pornea din buricul copilului.

Tom ridică bebeluşul şi îl cercetă, neliniştit. Era acoperit de mult sânge şi, la început, se temu că ceva nu era în regulă: dar, la o privire mai atentă, nu zări vreo rană. Se uită între picioarele micuţului. Era băiat.

— Arată oribil! spuse Martha.

— E perfect, spuse Tom şi se simţi slăbit, cuprins de uşurare. Un băiat perfect.

Copilul deschise gura şi ţipă.

Tom îşi îndreptă privirea către Agnes. Ochii li se întâlniră, şi zâmbiră amândoi.

Tom ţinea bebeluşul la piept.

— Martha, dă-mi un castron cu apă din ceaun!

Fetiţa se ridică să facă repede ceea ce i se ceruse.

— Unde sunt cârpele alea, Agnes?

Agnes îi arătă traista de pânză aflată lângă umărul ei. Alfred i-o dădu lui Tom. Faţa băiatului era scăldată în lacrimi. Asistase pentru prima dată la naşterea unui copil.

Tom înmuie o cârpă în castronul cu apă caldă şi curăţă cu grijă sângele şi mucusul de pe faţa micuţului. Agnes îşi desfăcu nasturii de la tunică, iar Tom îi puse pruncul în braţe. Bebeluşul ţipa în continuare. Sub privirile lui Tom, cordonul vânăt care unea buricul copilului cu pântecul lui Agnes se opri din pulsat şi se făcu alb.

Tom îi spuse Marthei:

— Dă-mi sforile pe care le-ai făcut. Acum o să vezi pentru ce sunt.

Martha îi dădu cele două bucăţi de trestii împletite. Tom le legă în jurul cordonului ombilical în două locuri, înnodându-le strâns. Apoi luă cuţitul şi tăie între cele două noduri.

Se lăsă pe coapse. Reuşiseră. Ce era mai rău trecuse, iar copilul era bine. Se simţea mândru.

Agnes mişcă bebeluşul astfel încât să ajungă cu faţa la sânul ei. Guriţa lui găsi mamelonul umflat, se opri din plâns şi începu să sugă.

— Cum de ştie că asta ar trebui să facă? întrebă Martha, pe un ton uimit.

— E un mister, zise Tom. Îi întinse castronul şi îi spuse: Adu-i mamei tale nişte apă proaspătă să bea.

— O, da, spuse Agnes pe un ton plin de recunoştinţă, ca şi cum abia atunci îşi dădea seama că îi era nemaipomenit de sete.

Martha aduse apa, iar Agnes o bău până la ultima picătură.

— A fost minunată, spuse ea. Mulţumesc. Privi la copilul care sugea, după care la Tom. Eşti un bărbat bun, rosti ea, încet. Te iubesc.

Tom îşi simţi ochii inundaţi de lacrimi. Îi zâmbi, după care îşi plecă privirea. Văzu că Agnes încă mai sângera abundent.

Bucata zbârcită de cordon ombilical care încă mai ieşea din ea stătea încolăcită într-o baltă de sânge pe mantia lui Tom, între picioarele lui Agnes.

Ridică din nou privirea. Pruncul se oprise din supt şi adormise. Agnes îl acoperi cu marginile hainei sale şi închise ochii la rându-i.

După o vreme, Martha îi spuse lui Tom:

— Mai aştepţi ceva?

— Casa copilului.

— Ce e asta?

— O să vezi.

Mama şi copilul moţăiră un timp, după care Agnes deschise din nou ochii. Muşchii i se încordară, deschizătura ei se dilată un pic şi lăsă să iasă placenta. Tom o ridică de jos şi o privi. Semăna cu resturile pe care le vedea de obicei pe tejghelele măcelarilor. La o privire mai atentă, observă că părea a fi ruptă, ca şi cum ar fi lipsit o bucată. Dar nu se mai uitase niciodată atât de atent la casa copilului şi presupuse că mereu arăta aşa, pentru că se desprinsese de uter. O puse pe foc. Arzând, degajă un miros neplăcut, dar, dacă ar fi aruncat-o, ar fi putut atrage vulpile sau chiar un lup.

Agnes sângera în continuare. Tom îşi aminti că placenta era însoţită întotdeauna de un val de sânge, dar nu-şi amintea să fie vorba de chiar atât de mult. Îşi dădu seama că greul încă nu trecuse. Preţ de o clipă, se simţi copleşit de o senzaţie de leşin, din cauza efortului şi a foamei, dar slăbiciunea se duse şi el reuşi să se adune.

— Încă mai sângerezi puţin, îi spuse lui Agnes, încercând să-şi elimine unda de îngrijorare din glas.

— Se va opri în curând, spuse ea. Acoperă-mă.

Tom îi închise nasturii de la fustă, după care înfăşură pelerina în jurul picioarelor ei.

— Pot să mă odihnesc acum? întrebă Alfred.

Acesta stătea în continuare în spatele lui Agnes, susţinând-o. „Probabil că a amorţit, îşi zise Tom în sinea sa, de la statul în aceeaşi poziţie.”

— Te înlocuiesc eu, spuse Tom.

„Agnes s-ar simţi mai bine cu bebeluşul la sân dacă stă ridicată pe jumătate, îşi zise el în gând. Şi, de asemenea, cineva lipit de spatele ei i-ar ţine de cald şi ar proteja-o de vânt.” Făcu schimb de locuri cu Alfred. Acesta gemu de durere atunci când

își întinse picioarele, pentru a le dezmorți. Tom își petrecu brațele în jurul lui Agnes și al copilului.

— Cum te simți? o întrebă el.

— Doar obosită.

Bebelușul prinse a țipa. Agnes îl aduse astfel încât să îi găsească sfârcul. În timp ce el sugea, Agnes păru să adoarmă.

Tom nu se simțea în largul său. Era normal să se simtă obosită, dar starea de letargie a lui Agnes îl îngrijora. Era prea slăbită.

Bebelușul adormi și, după o vreme, ceilalți doi copii se cufundară și ei în somn, Martha ghemuită lângă Agnes, iar Alfred întins de cealaltă parte a focului. Tom o ținea pe Agnes în brațe, mângâind-o ușor. Din când în când, o săruta pe creștet. Îi simțea corpul relaxându-se pe măsură ce aluneca într-un somn din ce în ce mai adânc. Ajunse la concluzia că, probabil, așa era cel mai bine pentru ea. Îi atinse obrazul. Avea pielea rece și umedă, în ciuda tuturor eforturilor lui de a-i ține de cald. Băgă mâna înăuntrul pelerinei și atinse pieptul bebelușului. Pielea copilului era caldă și inima îi bătea cu putere. Tom zâmbi. „Un copil puternic, își spuse el în gând. Un supraviețuitor.”

Agnes se trezi.

— Tom?

— Da.

— Îți aduci aminte noaptea când am venit la tine, în atelierul tău, când lucrai la biserica tatălui meu?

— Bineînțeles, spuse el, mângâind-o. Cum aș putea uita vreodată?

— N-am regretat niciodată că m-am dăruit ție. Niciodată, nici măcar pentru o clipă. Ori de câte ori mă gândesc la noaptea aia, îmi simt sufletul inundat de bucurie.

Tom zâmbi. Era bine de știut.

— Și eu, spuse el. Mă bucur că ai făcut-o.

Agnes moțăi o vreme, după care vorbi din nou.

— Sper să-ți construiești catedrala, spuse ea.

Tom fu surprins.

— Credeam că nu erai de acord.

— Nu eram, dar nu aveam dreptate. Meriți ceva frumos.

Tom nu-și putea da seama la ce se referea.

— Construiește o catedrală frumoasă pentru mine, spuse ea.

Vorbea în dodii. Tom se bucură când Agnes ațipi din nou. De data aceasta, corpul ei se lăsă foarte moale și capul îi lunecă

într-o parte. Tom trebui să susţină pruncul pentru a nu cădea de la pieptul ei.

Stătură aşa o perioadă lungă de timp. Într-un târziu, bebeluşul se trezi şi începu să plângă. Agnes nu reacţionă. Plânsetele îl treziră pe Alfred, iar acesta se ridică în capul oaselor şi îşi privi frăţiorul.

Tom o mişcă uşor pe soţia sa.

— Trezeşte-te, spuse el. Copilul vrea de mâncare.

— Tată! zise Alfred, pe un ton speriat. Uită-te la faţa ei!

Tom fu cuprins de nelinişte. Sângerase prea mult.

— Agnes! spuse el. Trezeşte-te!

Nicio reacţie. Era inconştientă. Se ridică, lăsând-o uşurel pe spate până se găsi cu spinarea pe pământ. Chipul ei avea o paloare spectrală.

Temându-se de ceea ce avea să vadă, desfăcu faldurile pelerinei din jurul coapselor ei.

Peste tot, numai sânge.

Alfred icni şi îşi feri privirea.

Tom şopti:

— Isuse Hristoase, ai milă de noi!

Plânsetele bebeluşului o treziră pe Martha. Aceasta zări sângele şi începu să ţipe. Tom o ridică şi o lovi cu palma peste faţă. Fetiţa amuţi.

— Nu ţipa, spuse Tom calm şi o puse din nou jos.

— Mama e pe moarte? întrebă Alfred.

Tom îşi puse mâna pe pieptul lui Agnes, chiar sub sânul stâng. Nu se simţea inima bătând.

Inima nu bătea.

Apăsă mai tare. Carnea ei era caldă, iar partea inferioară a sânului ei greu îi atingea mâna, dar femeia nu respira şi inima nu-i bătea.

Asupra lui Tom coborî o răceală amorţită, ca o ceaţă. Murise. Se uita fix la chipul ei. Cum era posibil să nu fie acolo? Îşi dori cu toată fiinţa lui ca ea să se mişte, să-şi deschidă ochii, să tragă aer în piept. Rămase cu mâna pe pieptul ei. Auzise că, uneori, inima porneşte din nou… dar pierduse atât de mult sânge…

Se uită la Alfred.

— Mama a murit, spuse el în şoaptă.

Alfred îl fixa cu privirea, părând a nu pricepe. Martha începu să plângă. Bebeluşul plângea şi el. „Trebuie să am grijă de ei, îşi spuse Tom. Trebuie să fiu puternic pentru ei.”

Dar simţea nevoia să plângă, să-şi petreacă braţele în jurul ei, să o îmbrăţişeze în timp ce trupul i se răcea, să-şi aducă aminte de ea pe când era fată, râdea şi ei făceau dragoste. Voia să se vaite de furie şi să-şi agite pumnul în faţa cerurilor neîndurătoare. Îşi împietri inima. Trebuia să se controleze, trebuia să fie puternic pentru copii.

Nicio lacrimă nu se ivi în ochii săi.

Se gândi:

„Ce trebuie să fac întâi?

Să sap un mormânt.

Trebuie să fac o groapă adâncă şi să o aşez acolo, pentru a nu ajunge lupii la ea, şi să-i las oasele să i se odihnească până la Ziua Judecăţii; apoi să rostesc o rugăciune pentru sufletul ei. O, Agnes, de ce m-ai lăsat singur?”

Bebeluşul plângea în continuare. Avea ochişorii închişi, iar guriţa i se deschidea şi se închidea ritmic, de parcă s-ar fi putut hrăni cu aer. Avea nevoie de mâncare. Sânii lui Agnes erau plini de lapte cald. „De ce nu?” se gândi Tom. Aduse bebeluşul către sânul ei. Copilul găsi un mamelon şi prinse să sugă. Tom trase pelerina lui Agnes mai strâns în jurul pruncului.

Martha privea cu ochii larg deschişi, sugându-şi degetul mare.

— Ai putea să ţii tu bebeluşul acolo, ca să nu cadă? o întrebă Tom.

Fetiţa încuviinţă şi îngenunche lângă femeia moartă cu copil la sân.

Tom luă lopata. Ea alesese acest loc ca să se odihnească şi stătuse sub crengile castanului. Atunci, acesta să fie locul odihnei de veci. Înghiţi nodul ce i se pusese în gât, luptându-se cu dorinţa de a se aşeza pe pământ şi de a plânge. Trasă în ţărână forma unui dreptunghi, la câţiva metri de trunchiul copacului, unde nu erau rădăcini aproape de suprafaţă; apoi începu să sape.

Descoperi că munca fizică îi linişteşte starea lăuntrică. Când se concentra asupra înfigerii lopeţii în pământul îngheţat şi asupra ridicării ţărânii, restul minţii sale se golea şi îşi putea păstra cumpătul. Îi ceru lui Alfred să-l ajute, pentru ca băiatul să găsească uşurare în efortul presupus de o astfel de muncă fizică repetitivă. Săpau repede cu rândul, forţându-se, şi, în ciuda gerului muşcător, transpirară ca şi cum ar fi fost amiază.

La un moment dat, Alfred întrebă:

— Nu e de-ajuns?

Tom îşi dădu seama că se afla într-o groapă aproape la fel de adâncă pe cât era el de înalt. Nu voia să fi terminat. Ezitant, dădu din cap, în semn de aprobare.

— Ajunge, spuse el. Ieşi din groapă.

Cât săpaseră, prinseseră a miji zorii. Martha luase copilul în braţe şi stătea lângă foc, legănându-l. Tom se apropie de Agnes şi îngenunche. Îi strânse bine pelerina în jurul corpului, lăsându-i faţa la vedere, după care o luă în braţe. O duse la groapă şi o aşeză pe marginea acesteia. Apoi coborî în mormânt.

O luă pe Agnes şi o aşeză cu blândeţe pe ţărâna din groapă. O privi o vreme, îngenuncheat lângă ea, acolo, în mormântul îngheţat. Îi sărută buzele o dată, uşor. Apoi închise ochii.

Ieşi din mormânt.

— Veniţi aici, copii, spuse el.

Alfred şi Martha se apropiară şi rămaseră lângă el, de-o parte şi de alta, fetiţa ţinând bebeluşul în braţe. Tom îşi puse palmele pe umerii lor. Priviră în mormânt. Tom zise:

— Acum spuneţi: „Dumnezeu să o binecuvânteze pe mama.”

Ambii copii rostiră:

— Dumnezeu să o binecuvânteze pe mama.

Martha suspina, iar ochii lui Alfred erau plini de lacrimi. Tom îi îmbrăţişă pe amândoi şi îşi înghiţi lacrimile.

Se smulse din îmbrăţişare şi luă lopata. Când aruncă primii bulgări de pământ, Martha ţipă. Alfred îşi îmbrăţişă sora. Tom continua să arunce ţărână în groapă. Nu putea suporta să-i arunce pământ pe chip, aşa că îi acoperi întâi tălpile, apoi picioarele şi trunchiul, formând moviliţe înalte, iar fiecare lopată de ţărână aluneca spre bază şi, într-un final, pământul ajunse să-i acopere gâtul, apoi gura pe care o sărutase şi, în cele din urmă, faţa ei dispăru, fără a mai putea fi zărită vreodată.

Umplu repede mormântul.

Când termină, rămase privind lung movila de pământ.

— La revedere, draga mea, şopti el. Ai fost o soaţă bună şi o să te iubesc mereu.

Cu un efort de voinţă, se îndepărtă.

Pelerina lui se afla încă pe pământ, în locul în care născuse Agnes. Partea inferioară era îmbibată cu sânge coagulat şi în curs de uscare. Îşi scoase cuţitul şi tăie pelerina în două. Aruncă partea însângerată în foc.

Martha ţinea pruncul în braţe.

— Dă-mi-l mie, spuse Tom.

Martha îl privi cu teamă în ochi. Tom înfăşură bebeluşul gol în jumătatea curată a pelerinei şi îl aşeză pe mormânt. Pruncul plângea.

Se întoarse către copii. Aceştia se uitau la el, fără să înţeleagă.

— Nu avem lapte să-l ţinem în viaţă, aşa că trebuie să stea acolo, cu mama lui.

— Dar o să moară! spuse Martha.

— Da, zise Tom, făcând un efort să-şi controleze inflexiunea vocii. Orice am face, va muri.

Îşi dori ca bebeluşul să se oprească din plâns.

Strânse lucrurile lor şi le puse în ceaun, după care şi-l legă de spate, aşa cum făcea Agnes.

— Haideţi să mergem, spuse el.

Martha începu să suspine. Faţa lui Alfred era palidă. Porniră la drum în lumina cenuşie a unei dimineţi reci. În cele din urmă, plânsetele bebeluşului se estompară în neant.

Nu avea niciun rost să rămână lângă mormânt, întrucât copiii nu ar fi putut dormi acolo şi nu le-ar fi făcut niciun bine să stea treji o noapte întreagă. În plus, le-ar fi fost de folos tuturor să se mişte.

Tom impuse un ritm alert, dar, acum, gândurile îi umblau prin cap în voie, şi nu mai putea să le controleze. Nu avea nimic altceva de făcut decât să meargă: nu mai trebuia aranjat nimic, nu avea nimic de lucrat, nimic de organizat, nimic de privit în afară de pădurea întunecoasă şi de umbrele care se schimbau după cum dansa lumina torţelor. Se gândea la Agnes, mergea pe firul vreunei amintiri, zâmbindu-şi sieşi, după care se întorcea să-i povestească ce îşi amintise; apoi, şocul ideii că ea murise îl lovea cu forţa unei dureri fizice. Se simţea dezorientat, ca şi cum tocmai se întâmplase ceva de necuprins cu mintea, deşi, bineînţeles, era cel mai comun lucru din lume ca o femeie de vârsta ei să moară la naştere şi ca un bărbat de vârsta lui să rămână văduv. Dar conştientizarea acestei pierderi era asemenea unei răni în trup. Auzise că oamenii cărora li se tăiau degetele de la picioare nu puteau sta vertical, ci cădeau de multe ori înainte de a putea învăţa să meargă din nou. Aşa se simţea şi el, ca şi cum i-ar fi fost amputată o parte din trup şi nu se putea obişnui cu ideea că o pierduse definitiv.

Încerca să nu se gândească la Agnes, dar îi venea mereu în minte felul în care arătase înainte de a muri. I se părea incredibil

că ea fusese în viaţă cu numai câteva ore în urmă, iar acum plecase dintre cei vii. Îşi aminti chipul ei în timp ce se chinuia să nască, iar apoi zâmbetul ei mândru când îşi privise băieţelul. Îşi aminti ce îi spusese apoi: „Sper să-ţi construieşti catedrala”; iar apoi: „Construieşte o catedrală frumoasă pentru mine.” Vorbise de parcă ştia că avea să moară.

Pe când îşi urma drumul, se gândea din ce în ce mai mult la bebeluşul pe care îl lăsase, înfăşurat în jumătate din pelerină, deasupra mormântului. Probabil că încă mai era în viaţă, asta dacă nu-l mirosise deja o vulpe. Oricum, urma să moară până dimineaţă. Avea să mai plângă o vreme, apoi va închide ochii şi viaţa se va scurge din el pe măsură ce trupul avea să se răcească în somn.

Asta dacă nu-l mirosea vreo vulpe.

Tom nu putea face nimic pentru bebeluş. Avea nevoie de lapte ca să supravieţuiască, iar ei nu aveau deloc: nu exista niciun sat în împrejurimi unde Tom să caute o doică, nicio oaie, capră sau vacă de la care să ia lapte. Tom nu avea decât napi, iar aceştia l-ar ucide la fel de sigur ca o vulpe.

Pe măsură ce timpul trecea, i se părea din ce în ce mai îngrozitor că abandonase copilul. Ştia prea bine că era un lucru destul de obişnuit: ţăranii cu pământ puţin şi familii numeroase îşi lăsau de multe ori bebeluşii în frig, să moară, iar uneori preoţii se făceau a nu şti; dar Tom nu aparţinea soiului acesta de oameni. Ar fi trebuit să-l poarte în braţe până murea, după care să-l fi îngropat. Aşa ceva nu avea niciun rost, bineînţeles, şi, cu toate acestea, aşa ar fi fost bine să facă.

Îşi dădu seama că se luminase de ziuă.

Dintr-odată, se opri în loc.

Copiii rămaseră nemişcaţi şi îl priveau fix, aşteptând. Erau pregătiţi pentru orice: nimic nu îi mai putea surprinde acum.

— N-ar fi trebuit să las copilul, spuse Tom.

— Dar nu avem ce să-i dăm de mâncare, zise Alfred. O să moară mai mult ca sigur.

— Totuşi, n-ar fi trebuit să-l las, spuse Tom.

— Haideţi să ne întoarcem, interveni Martha.

Însă Tom ezita. Dacă se întorceau, ar fi recunoscut că greşise abandonând bebeluşul.

Dar lucrurile tocmai aşa stăteau. Greşise.

Se întoarse pe călcâie.

— Bine, spuse el. Mergem înapoi.

Acum, toate pericolele pe care încercase să le respingă cu gândul mai înainte păreau foarte probabile. Mai mult ca sigur, până acum, vreo vulpe îl mirosise şi îl târâse până la bârlogul ei. Sau poate un lup. Porcii mistreţi erau şi ei periculoşi, chiar dacă nu mâncau carne. Şi bufniţele? O bufniţă nu putea să ducă un prunc în gheare, dar putea să-i ciugulească ochii… Iuţi ritmul, simţindu-se sleit de oboseală şi de foame. Martha trebuia să alerge pentru a ţine pasul cu el, dar nu se plângea.

Se temea de ceea ce ar fi putut vedea când ajungea la mormânt. Animalele de pradă erau necruţătoare şi îşi puteau da seama imediat când o fiinţă era lipsită de apărare.

Nu mai ştia sigur cât de departe ajunseseră: pierduse noţiunea timpului. De-o parte şi de alta a drumului, pădurea îi părea străină, chiar dacă tocmai trecuse pe acolo. Căuta neliniştit locul unde era mormântul. Mai mult ca sigur, focul nu avea cum să se stingă încă… îl făcuseră atât de mare… Cerceta copacii, căutând frunzele aparte ale castanului porcesc. Trecură de un cot al cărării pe care nu şi-l amintea, şi începu să se întrebe, fără noimă, dacă nu cumva era posibil să fi trecut deja de mormânt şi să nu-l fi văzut; apoi i se păru că vede o strălucire slabă, portocalie în faţă.

Inima mai că-i sări din piept. Iuţi pasul şi-şi miji ochii. Da, era un foc. O luă la fugă. O auzi pe Martha ţipând, ca şi cum ar fi crezut că o părăsea, şi strigă peste umăr:

— Am ajuns!

Îi auzi pe cei doi copii alergând după el.

Ajunse în dreptul castanului, cu inima bătându-i nebuneşte în piept. Focul ardea vesel. Văzu grămada de vreascuri. Recunoscu locul îmbibat de sânge unde Agnes îşi dăduse duhul. Găsi mormântul, o moviliţă de pământ proaspăt săpat, sub care ea zăcea acum. Iar pe mormânt era… nimic.

Tom privi în jur, înnebunit, gândurile învârtejindu-i-se prin minte. Nici urmă de bebeluş. Îşi simţi ochii inundaţi de lacrimi de frustrare. Chiar şi jumătatea de pelerină în care fusese înfăşurat pruncul dispăruse. Cu toate acestea, mormântul nu era deranjat – nu exista nicio urmă de animal pe pământul moale, nicio picătură de sânge, niciun semn care să indice că bebeluşul fusese târât…

Lui Tom i se înceţoşă privirea. Izbutea cu greu să mai gândească limpede. Îşi dădea acum seama că făcuse un lucru îngrozitor lăsând bebeluşul cât acesta era încă în viaţă. Nu avea

să-şi găsească odihna decât atunci când va şti sigur că era mort. Dar încă mai putea fi viu pe undeva... pe undeva pe aproape. Hotărî să umble prin jur şi să-l caute.

— Unde te duci? întrebă Alfred.

— Trebuie să căutăm pruncul, spuse Tom, fără să privească înapoi.

Dădu ocol micului luminiş, uitându-se pe sub tufişuri, simţindu-se în continuare ameţit şi gata să leşine. Nu vedea nimic, nici măcar un indiciu legat de direcţia în care lupul ar fi putut să ducă bebeluşul. Acum era sigur că era vorba despre un lup. Bârlogul animalului putea fi prin apropiere.

— Trebuie să căutăm pe o suprafaţă mai mare, le spuse el copiilor.

Îi conduse într-un tur circular, în jurul mormântului, depărtându-se din ce în ce mai mult de foc, căutând prin tufişuri şi prin vegetaţia joasă. Începea să se simtă dezorientat, dar reuşea să-şi menţină mintea concentrată asupra unui singur lucru, nevoia imperioasă de a găsi copilul. Acum nu mai simţea durere, ci doar o hotărâre feroce, furioasă, şi, undeva în fundal, avea conştiinţa că toate acestea erau din vina lui. Se împleticea prin pădure, cercetând pământul cu privirea, oprindu-se la fiecare câţiva paşi pentru a încerca să audă vaietul monoton al unui nou-născut; dar, atunci când şi el şi copiii nu scoteau vreun sunet, pădurea era cuprinsă de linişte.

Pierdu noţiunea timpului. O vreme, cercurile din ce în ce mai largi îl aduceau din când în când înapoi la drum, dar mai apoi îşi dădu seama că părea să fi trecut mult timp de când îl traversaseră ultima dată. La un moment dat, se întrebă de ce nu dăduseră de căsuţa pădurarului. Îi trecu prin minte, vag, că se rătăcise şi că era posibil să nu mai meargă în cerc în jurul mormântului, ci înainta prin pădure mai degrabă la întâmplare; dar nu conta cu adevărat, atâta timp cât continua să caute.

— Tată, spuse Alfred.

Tom se uită la el, iritat de această întrerupere a concentrării sale. Alfred o căra în spinare pe Martha, care părea să doarmă adânc.

— Ce e? zise Tom.

— Putem să ne odihnim? întrebă Alfred.

Tom şovăi. Nu voia să se oprească, dar fiul lui părea pe cale să se prăbuşească.

— Bine, spuse el, fără nicio tragere de inimă. Dar nu pentru

mult timp.

Se găseau pe o coastă a pădurii. Era posibil ca la baza ei să fie un izvoraş. Îi era sete. O luă pe Martha din cârca lui Alfred şi îşi croi drum la vale, cu fetiţa în braţe. După cum se aşteptase, găsi un izvoraş cristalin, cu gheaţă pe margini. O aşeză pe Martha pe mal. Aceasta nu se trezi. El şi Alfred îşi umplură pumnii cu apă rece.

Alfred se aşeză lângă Martha şi închise ochii. Tom aruncă o privire în jur. Se aflau într-un luminiş în care pământul era acoperit cu un covor de frunze moarte. În jurul lor, copacii erau stejari scunzi, cu trunchiuri groase, iar crengile lor goale li se întreţeseau deasupra capetelor. Tom traversă luminişul cu intenţia de a căuta bebeluşul în spatele copacilor, dar, când ajunse de partea cealaltă, genunchii i se înmuiară şi se văzu silit să se aşeze.

Era zi acum, dar domnea ceaţa, şi părea să fie la fel de rece ca la miezul nopţii. Nu-şi putea stăpâni tremurul trupului. Îşi dădu seama că mersese îmbrăcat numai cu tunica. Se întrebă ce se întâmplase cu pelerina lui, dar nu-şi mai putea aduce aminte. Fie se îndesise ceaţa, fie se întâmplase ceva ciudat cu vederea lui, pentru că nu mai putea zări copiii aflaţi de cealaltă parte a luminişului. Voia să se ridice şi să se ducă la ei, dar picioarele nu-l mai ascultau.

După un timp, norul fu străpuns de o rază timidă, iar curând după aceea sosi îngerul.

Aceasta traversă luminişul dinspre est, îmbrăcată într-o pelerină lungă de iarnă din lână decolorată, aproape albă. Tom o privi apropiindu-se fără nicio urmă de surprindere sau de curiozitate. Era dincolo de orice uimire sau frică. O privi cu ochii amorţiţi, goi, lipsiţi de orice emoţie, pe care-i aţintise asupra trunchiurilor masive ale stejarilor din jurul său. Chipul ei oval era încadrat de un păr bogat, iar pelerina îi ascundea picioarele, aşa că părea să plutească peste frunzele moarte. Se opri chiar în faţa lui, iar ochii ei, de un auriu stins, păreau să vadă până în străfundul sufletului său şi să-i înţeleagă durerea. Avea o înfăţişare familiară, ca şi cum ar fi văzut o imagine a acestui înger în vreo biserică unde intrase de curând. Apoi, ea îşi deschise pelerina. Sub strai, era goală. Avea trupul unei pământence de vreo douăzeci şi cinci de ani, cu piele albă şi sfârcuri roz. Tom îşi închipuise întotdeauna că îngerii nu aveau păr pe corp, dar ea avea.

Se lăsă într-un genunchi în faţa lui, lângă trunchiul de stejar unde şedea el. Aplecându-se spre Tom, îl sărută pe gură. El era prea amorţit de şocurile anterioare pentru a fi surprins chiar şi de acest gest. Îl împinse uşor până ce bărbatul ajunse să stea pe spate, apoi îşi deschise pelerina şi se aşeză deasupra lui, cu trupul ei gol lipit de al lui. El simţi căldura corpului ei prin tunică. După puţină vreme, Tom se opri din tremurat.

Ea îi cuprinse faţa bărboasă între palme şi îl sărută din nou, cu sete, ca şi cum ar fi băut apă rece după o zi lungă şi secetoasă. O clipă mai târziu, îşi plimbă palmele de-a lungul braţelor lui până la încheieturi, după care-i ridică mâinile către sânii ei. El îi cuprinse cu un gest reflex. Erau moi şi dornici, iar sfârcurile se întăriră sub atingerea degetelor sale.

Undeva, într-un ungher al minţii sale, încolţi ideea că era mort. Ştia că raiul nu trebuia să fie aşa, dar nici că-i păsa. Facultăţile sale critice fuseseră reduse la tăcere cu ore în urmă. Dispăru şi bruma de putere ce-o avea de a-şi ţine gândurile raţionale, şi îşi lăsă corpul să preia conducerea. Se încordă, într-o mişcare de du-te-vino, apăsându-şi trupul de al ei, trăgându-şi puteri din căldura şi din goliciunea ei. Ea îşi deschise gura şi-şi băgă limba în gura lui, căutându-i-o pe a sa, iar el reacţionă plin de dorinţă.

Ea se retrase pentru puţin timp, desprinzându-şi corpul de al lui. Tom o urmări, vrăjit, cum îi ridica poalele tunicii până la talie, după care ea îi încălecă şoldurile. Se uită în ochii lui, cu privirea aceea atotştiutoare, în timp ce se lăsa să coboare peste el. Când trupurile li se atinseră, fură cuprinse de o dorinţă chinuitoare, iar ea ezită; apoi Tom simţi cum o pătrunde. Era o senzaţie atât de minunată, încât simţea că explodează de plăcere. Ea îşi mişca şoldurile, zâmbindu-i şi sărutându-i chipul.

După o vreme, ea prinse a respira sacadat, iar el îşi dădu seama că începea să-şi piardă controlul. O privea, cuprins de o fascinaţie încântată. Ea scotea ţipete uşoare, ritmice, mişcându-se din ce în ce mai repede, iar extazul ei îl mişcă pe Tom până în străfundurile sufletului său rănit, astfel încât nu ştia dacă voia să plângă de disperare, să ţipe de bucurie sau să râdă isteric; iar apoi, o explozie delicioasă îi zgudui pe amândoi, ca pe nişte copaci într-o vijelie, o dată şi încă o dată; până ce, într-un final, pasiunea lor se potoli, iar ea se lăsă moale pe pieptul lui.

Rămaseră aşa pentru un timp destul de îndelungat. Căldura corpului ei îl încălzi până în străfundurile fiinţei sale. Alunecă într-

un fel de somn uşor. Îi păru a nu fi trecut decât puţin timp, ca şi cum ar fi visat cu ochii deschişi în loc să doarmă; dar când deschise ochii, avea mintea limpede.

Se uită la femeia frumoasă care stătea peste el şi îşi dădu seama imediat că nu era deloc un înger, ci acea nelegiuită, Ellen, pe care o întâlnise în pădure în ziua în care li se furase porcul. Aceasta îl simţi mişcându-se şi deschise ochii, privindu-l cu o expresie ce aduna afecţiunea şi neliniştea. Dintr-odată, Tom se gândi la copii lui. O împinse uşurel pe Ellen şi se ridică. Alfred şi Martha erau culcaţi pe frunze, înfăşuraţi în pelerinele lor, cu soarele luminându-le chipurile adormite. Apoi evenimentele de peste noapte îl năpădiră într-un val de oroare, iar el îşi aminti că Agnes era moartă, iar bebeluşul – fiul lui! – dispăruse; Tom îşi acoperi chipul cu palmele.

O auzi pe Ellen fluierând într-un fel bizar, pe două tonuri. Îşi ridică privirea. Din pădure îşi făcu apariţia o siluetă, iar Tom îl recunoscu pe fiul ei cu înfăţişare ciudată, Jack, cu pielea lui palidă, ca de mort, părul portocaliu şi ochii de un albastru intens, asemănători cu cei ai unei păsări. Tom se ridică, aranjându-şi hainele, iar Ellen se ridică la rândul ei, încheindu-şi pelerina.

Băiatul avea ceva în braţe, şi îl aduse pentru a i-l arăta lui Tom. Acesta recunoscu obiectul. Era jumătatea pelerinei sale, cea în care înfăşurase pruncul înainte de a-l pune pe mormântul lui Agnes.

Fără să înţeleagă, Tom se uită lung la băiat, după care la Ellen. Aceasta îi luă mâinile într-ale ei, îl privi în ochi şi spuse:

— Bebeluşul tău e în viaţă.

Tom nu îndrăznea să o creadă. Ar fi fost prea minunat, un lucru prea fericit pentru lumea aceasta sumbră.

— Nu se poate, spuse el.

— Ba da.

Tom începu să spere.

— Cu adevărat? întrebă el. Cu adevărat?

Ellen încuviinţă printr-o mişcare a capului.

— Cu adevărat. Te voi duce la el.

Tom îşi dădu seama că vorbea serios. Fu năpădit de un val de uşurare şi de fericire. Căzu în genunchi; şi atunci, ca şi cum s-ar fi ridicat un stăvilar, izbucni în plâns.

V

— Jack a auzit copilul plângând, îi explică Ellen. Se ducea la râu, undeva la nord de aici, unde poţi omorî raţe cu pietre, dacă eşti ţintaş bun. Nu ştia ce să facă, aşa că a fugit acasă să mă aducă aici. Dar, în timp ce noi ne întorceam la locul acesta, am văzut un preot, călare pe un buiestraş, cu copilul în braţe.

— Trebuie să-l găsesc… spuse Tom.

— Nu intra în panică, zise Ellen. Ştiu unde e. A luat-o pe o potecă la dreapta, destul de aproape de mormânt; o cărare care duce la o mică mănăstire ascunsă în pădure.

— Bebeluşul are nevoie de lapte.

— Călugării au capre.

— Mulţumesc lui Dumnezeu, rosti Tom, cuprins de fervoare.

— Te duc acolo, după ce mănânci ceva, spuse ea. Dar… Femeia se încruntă. Nu le spune încă nimic copiilor despre mănăstire.

Tom îşi aţinti privirea către cealaltă parte a luminişului. Alfred şi Martha dormeau în continuare. Jack mersese până în dreptul lor şi îi privea fix, în felul lui absent.

— De ce nu?

— Nu sunt sigură… Pur şi simplu, cred că ar fi mai înţelept să aştepţi.

— Dar fiul tău le va spune.

Ellen negă printr-o mişcare a capului.

— El l-a văzut pe preot, dar nu cred că şi-a dat seama încă de tot restul.

— Bine. Tom avea o dispoziţie solemnă. Dacă aş fi ştiut că eşti aproape, poate că mi-ai fi salvat-o pe Agnes a mea.

Ellen clătină din nou din cap, iar părul ei întunecat dansă în jurul chipului ei.

— Nu se putea face nimic, în afară de a-i ţine de cald femeii, iar tu ai făcut asta. Când o femeie sângerează înăuntru, fie se opreşte, şi atunci se face bine, fie nu, şi atunci moare.

Ochii lui Tom se umplură de lacrimi.

— Îmi pare rău, mai zise Ellen.

Incapabil să articuleze, Tom încuviinţă din cap.

— Dar cei vii trebuie să aibă grijă de cei vii, iar tu ai nevoie de mâncare şi de o haină nouă, spuse ea.

Se ridică.

Îi treziră pe copii. Tom le spuse că bebeluşul era bine, că Ellen

şi Jack văzuseră un preot care-l ţinea în braţe; şi că Tom şi Ellen aveau să se ducă în căutarea preotului mai târziu, dar, mai întâi, Ellen avea să le dea ceva de mâncare. Copiii primiră această veste uimitoare cu calm: nimic nu-i mai putea şoca acum. Tom nu era nici el mai puţin năucit. Viaţa se mişca prea repede pentru ca bărbatul să poată înţelege pe deplin toate schimbările. Era ca şi cum ar fi fost în spinarea unui cal care gonea nebuneşte: totul se întâmpla atât de repede, încât nu avea timp să reacţioneze la evenimente, şi tot ce putea face era să se ţină bine şi să încerce să-şi păstreze sănătatea minţii. Agnes născuse în aerul rece al nopţii; în mod miraculos, băieţelul venise pe lume sănătos; totul păruse a fi bine, după care Agnes, sufletul-pereche al lui Tom, sângerase până la moarte în braţele sale, iar el îşi pierduse minţile; băiatul fusese condamnat la pieire şi lăsat să moară; apoi încercaseră să-l găsească, fără a răzbi; după aceea, Ellen apăruse din nou, iar Tom o socotise a fi un înger şi cei doi făcuseră dragoste ca prin vis; iar ea spusese că bebeluşul era sănătos şi la adăpost. Oare avea vreodată să încetinească viaţa suficient de mult pentru ca Tom să apuce să se gândească la aceste evenimente?

Porniră la drum. Tom crezuse mereu că nelegiuiţii trăiau într-o mizerie cumplită, dar Ellen nu avea nimic respingător, iar Tom se întreba cum era casa ei. Femeia îi conduse pe un traseu în zigzag prin pădure. Nu exista vreo potecă, dar Ellen nu ezita defel, traversând izvoare, aplecându-se pentru a trece pe sub crengi joase şi străbătând o mlaştină îngheţată, un desiş de tufişuri şi apoi trecând peste trunchiul enorm al unui stejar prăbuşit. Într-un final, ajunse să se îndrepte către o tufă deasă de rugi de mure şi păru să dispară din ea. Urmând-o, Tom văzu că, în ciuda primei impresii, prin desiş era o cărăruie îngustă şi şerpuită. Merse în spatele lui Ellen. Rugii părură a se uni deasupra capului său şi se trezi în semiîntuneric. Rămase nemişcat, aşteptând ca ochii să i se deprindă cu lumina difuză. Treptat, îşi dădu seama că se afla într-o peşteră.

Aerul era cald. În faţa lui lucea un foc aprins într-o vatră de lespezi de piatră. Fumul se ridica perfect vertical; probabil că, undeva, se afla un horn natural. De-o parte şi de alta a flăcărilor se aflau piei de animale, de lup şi de cerb, prinse de pereţii peşterii cu ţăruşi de lemn. O pulpă afumată de căprioară era atârnată de tavanul cavernei, deasupra lui. Văzu o cutie făcută artizanal plină cu mere pădureţe, pe ieşiturile stâncii se aflau

opaiţe, iar pe jos erau trestii uscate. La marginea focului se afla un ceaun, ca în orice altă gospodărie obişnuită; şi, judecând după miros, conţinea aceeaşi supă pe care o mânca toată lumea – legume fierte cu oase, carne şi ierburi. Tom era uluit. Acesta era un cămin mai confortabil decât multe case de şerbi.

Dincolo de foc se aflau două saltele făcute din piei de cerb şi umplute, probabil, cu trestii; şi, rulate ordonat la căpătâiul fiecăreia, se afla câte o blană de lup. Probabil că Ellen şi Jack dormeau acolo, ţinând focul între ei şi gura peşterii. În fundul cavernei se afla o colecţie impresionantă de arme şi instrumente de vânătoare: un arc, nişte săgeţi, plase, capcane de iepuri, câteva pumnale, o lance de lemn făcută cu grijă, cu vârful ascuţit şi întărit în foc; şi, printre toate aceste echipamente primitive, trei cărţi. Tom era uluit: nu mai văzuse niciodată cărţi într-o *casă,* cu atât mai puţin într-o peşteră; cărţile îşi aveau locul în biserici.

Băiatul, Jack, luă un castron de lemn, îl băgă în ceaun şi începu să bea: Alfred şi Martha îl priveau înfometaţi. Ellen îi adresă lui Tom o privire cerând iertare şi spuse:

— Jack, când sunt de faţă străini, le dăm lor mâncare mai întâi, după aceea mâncăm noi.

Băiatul o privea fix, uimit.

— De ce?

— Pentru că aşa se cuvine. Dă-le copiilor nişte supă.

Jack nu era convins, dar îşi ascultă mama. Ellen îi dădu nişte supă şi lui Tom. Acesta se aşeză pe jos şi începu să bea. Avea gust de carne şi îl încălzea pe dinăuntru. Ellen îi puse o blană pe umeri. După ce bău zeama, bărbatul apucă legumele şi bucăţile de carne cu degetele. Trecuseră câteva săptămâni de când nu mai mâncase carne. Aceasta părea să fie de raţă – doborâtă de Jack cu pietre şi o praştie, probabil.

Mâncară până ce se goli ceaunul; apoi, Alfred şi Martha se întinseră pe trestiile de pe jos. Înainte ca ei să adoarmă, Tom le spuse că el şi Ellen vor pleca în căutarea preotului, iar femeia spuse că Jack va sta acolo şi va avea grijă de ei până la întoarcerea părinţilor. Cei doi copii, extenuaţi, încuviinţară prin mişcări ale capului şi îşi închiseră ochii.

Tom şi Ellen ieşiră, bărbatul ţinând pe umeri blana de lup pe care i-o dăduse femeia, ca să-i ţină de cald. Imediat ce ieşiră din desişul de rugi, Ellen se opri, se întoarse către Tom, îi trase capul aproape de al ei şi îl sărută pe gură.

— Te iubesc, spuse ea cu aprindere. Te-am iubit din primul

moment în care te-am văzut. Întotdeauna mi-am dorit un bărbat care să fie puternic şi blând, dar am crezut că aşa ceva nu există. Apoi te-am văzut pe tine. Te doream. Dar mi-am dat seama că îţi iubeşti soţia. Dumnezeule, cât de mult o invidiam! Îmi pare rău că a murit, chiar îmi pare rău, pentru că văd durerea din ochii tăi, toate lacrimile care aşteaptă să fie vărsate, şi mi se frânge inima când te văd atât de trist. Dar, acum că ea nu mai e, te vreau pentru mine.

Tom nu ştia ce să zică. Era greu de crezut că o femeie atât de frumoasă, de inventivă şi de independentă s-ar fi îndrăgostit de el la prima vedere; îi venea şi mai greu să-şi dea seama ce anume simţea el. Era încă distrus de pierderea lui Agnes; Ellen avea dreptate când spunea că avea o mulţime de lacrimi nevărsate, le simţea apăsarea îndărătul ochilor. Dar, de asemenea, era măcinat de dorinţă faţă de Ellen, femeia cu trupul minunat şi fierbinte, cu ochi aurii şi pofte lipsite de orice prejudecată. Se simţea cumplit de vinovat pentru că o dorea pe Ellen atât de mult, când Agnes se afla de numai câteva ceasuri în mormânt.

O privi în ochi şi, o dată în plus, căutătura ei îi pătrunse în suflet, iar Ellen spuse:

— Nu spune nimic. Nu trebuie să te simţi ruşinat. Ştiu că ai iubit-o. Şi ea o ştia, mi-am dat eu seama. Încă o mai iubeşti... bineînţeles că o mai iubeşti. O vei iubi întotdeauna.

Îi spusese să nu rostească niciun cuvânt şi, oricum, el nu avea nimic de zis. Era năucit de această femeie extraordinară. Ea făcea ca totul să pară a fi în regulă. Cumva, faptul că ea părea a şti tot ce se petrecea în sufletul lui îl făcea să se simtă mai bine, ca şi cum de-acum nu mai avea pentru ce să îi fie ruşine. Ofta din rărunchi.

— Aşa, spuse ea.

Îl luă de mână şi împreună lăsară peştera în urmă.

Străbătură pădurea virgină cale de un kilometru jumătate, după care ajunseră la drum. În timp ce mergeau de-a lungul lui, Tom se tot uita la faţa lui Ellen, care păşea lângă el. Îşi aducea aminte că, prima dată când o văzuse, se gândise că nu era frumoasă, din pricina ochilor ei stranii. Acum nu putea înţelege cum de gândise vreodată aşa ceva. Acum, vedea în ochii aceia uimitori o ilustrare a fiinţei ei unice. Acum îi părea absolut desăvârşită, şi singurul mister îl reprezenta motivul pentru care se însoţea cu el.

Merseră astfel cinci sau şase kilometri. Tom încă resimţea oboseala, dar supa îi dăduse putere şi, deşi avea încredere deplină în Ellen, era nerăbdător să vadă pruncul cu ochii lui.

Când ajunseră să vadă mănăstirea printre copaci, Ellen spuse:

— Hai să nu ne arătăm încă în faţa călugărilor.

Tom era uluit.

— De ce?

— Ai abandonat un bebeluş. E ca şi cum ai fi comis o crimă. Hai să cercetăm locul de la adăpostul copacilor şi să vedem ce fel de oameni sunt.

Tom nu credea că urma să aibă probleme, având în vedere situaţia, dar nu era nimic rău în a fi precauţi, aşa că dădu din cap, în semn de încuviinţare, şi o urmă pe Ellen în vegetaţia deasă. Câteva clipe mai târziu, stăteau întinşi la marginea luminişului.

Era o mănăstire foarte mică. Tom construise la viaţa lui mănăstiri, aşa că presupuse că aceasta era ceea ce clericii numeau un schit, o ramură sau o filială a unei stăreţii ori abaţii. Erau numai două clădiri de piatră, capela şi dormitorul. Restul erau făcute din lemn şi lut amestecat cu nuiele: o bucătărie, grajduri, un hambar şi o serie de clădiri mai mici, legate de cultivarea pământului. Aşezământul avea o înfăţişare curată, bine întreţinută şi dădea impresia că monahii se ocupau în egală măsură cu agricultura şi cu rugăciunea.

Nu se zăreau prea mulţi oameni prin preajmă.

— Majoritatea călugărilor au plecat la muncă, spuse Ellen. Construiesc un hambar în vârful dealului. Femeia ridică privirea către cer. Se vor întoarce în jurul amiezii pentru a lua prânzul.

Tom cercetă cu privirea luminişul. Către dreapta, parţial ascunse de o mică turmă de capre priponite, văzu două siluete.

— Uite, spuse el, arătând cu degetul. În timp ce studiau cele două persoane, Tom mai zări ceva. Cel care stă jos e un preot, şi…

— Şi ţine ceva în poală.

— Hai să mergem mai aproape.

O apucară printre copaci, dând ocol luminişului, şi ieşiră într-un loc unde erau mai aproape de capre. În vreme ce privea la preotul aşezat pe un scăunel, Tom îşi simţea inima bătând cu putere. Acesta ţinea un copilaş în poală: pruncul lui Tom. Bărbatului i se puse un nod în gât. Era adevărat, chiar era; bebeluşul supravieţuise. Ar fi vrut să-şi petreacă braţele pe după

trupul preotului şi să-l îmbrăţişeze.

Alături de preot se afla un tânăr călugăr. Privind cu atenţie, Tom văzu că tânărul înmuia o cârpă într-un ciubăr cu lapte – lapte de capră, probabil – şi apoi băga colţul ud al cârpei în gura bebeluşului. Era o metodă ingenioasă.

— Ei bine, spuse Tom neliniştit, aş face bine să mă duc să recunosc ce am făcut şi să-mi iau fiul înapoi.

Ellen îl privi fix.

— Gândeşte-te o clipă, Tom, spuse ea. Şi apoi ce o să faci?

El nu era sigur la ce se referea femeia.

— O să le cer călugărilor nişte lapte, spuse Tom. Vor vedea că sunt sărac. Ei dau de pomană.

— Şi apoi?

— Ei bine, sper că-mi vor da suficient lapte cât să-l ţină în viaţă timp de trei zile, până ce ajung la Winchester.

— Şi după asta? insistă Ellen. Cu ce îţi vei hrăni băieţelul acolo?

— Ei bine, voi căuta de lucru…

— Îţi cauţi o slujbă de data trecută de când te-am văzut, la sfârşitul verii, spuse ea. Părea cumva a fi furioasă pe Tom, iar el nu înţelegea pricina. Nu ai nici bani şi nici unelte, continuă ea. Ce se va întâmpla cu pruncul dacă nu e de lucru în Winchester?

— Nu ştiu, spuse Tom. Se simţea afectat de tonul ei aspru. Ce vrei să fac… să trăiesc ca tine? Eu nu pot să omor raţe cu pietre… eu sunt constructor.

— Ai putea lăsa bebeluşul aici, spuse ea.

Tom era stupefiat.

— Să-l las? întrebă el. Când abia ce l-am găsit?

— Ai fi sigur că stă la căldură şi e bine hrănit. Nu ar trebui să-l porţi după tine în vreme ce-ţi cauţi de lucru. Şi când găseşti ceva, poţi să te întorci aici şi să iei copilul.

Instinctele lui Tom se răzvrătiră împotriva acestei idei.

— Nu ştiu, spuse el. Ce vor crede călugării despre mine, că mi-am abandonat copilul?

— Ei ştiu deja că l-ai abandonat, rosti ea pierzându-şi răbdarea. E vorba doar de momentul în care recunoşti: acum sau mai târziu.

— Ştiu oare călugării cum să aibă grijă de bebeluşi?

— Ştiu la fel de multe ca şi tine.

— Mă îndoiesc!

— Ei bine, şi-au dat seama cum să hrănească un nou-născut

care nu ştie decât să sugă.

Tom începea să-şi dea seama că femeia avea dreptate. Oricât de mult şi-ar fi dorit să ţină copilaşul în braţe, nu putea nega faptul că monahii l-ar fi îngrijit mai bine. Tom nu avea mâncare, bani şi nicio perspectivă sigură de a găsi de lucru.

— Să-l las din nou, rosti el cu tristeţe. Presupun că trebuie s-o fac.

Rămase locului, privind peste luminiş, către trupuşorul din poala preotului. Băiatul avea părul negru, ca Agnes. Tom se hotărâse, dar nu se putea smulge de-acolo.

Deodată, de cealaltă parte a luminişului apăru un grup mare de călugări, cincisprezece sau douăzeci, cu topoare şi cu fierăstraie în mâini; Ellen şi Tom erau în pericol de a fi văzuţi. Cei doi se ascunseră în tufişuri. Acum, Tom nu mai putea zări bebeluşul.

Se îndepărtară, croindu-şi drum prin tufişuri. Când ajunseră la drum, o luară la fugă. Alergară cale de trei sau patru sute de metri, ţinându-se de mână; Tom era extenuat. Totuşi, ajunseseră la o distanţă suficient de mare pentru a fi la adăpost. Ieşiră de pe drum şi găsiră un loc de odihnă, unde să nu fie văzuţi.

Se aşezară pe un mal acoperit de iarbă, luminat de soarele care pătrundea printre frunze. Tom se uită la Ellen, aşezată pe spate, respirând greu, cu obrajii roşii şi privindu-l zâmbitoare. Haina i se deschisese la gât, lăsând la vedere gâtul şi umflătura unui sân. Dintr-odată, Tom se simţi cuprins de dorinţa de a-i zări din nou goliciunea, iar dorinţa era mai puternică decât vinovăţia ce îl încerca. Se aplecă să o sărute, apoi şovăi, pentru că era atât de frumoasă şi se simţea atât de bine privind-o. Când vorbi, o făcu fără să se gândească înainte, aşa că fu luat prin surprindere de propriile cuvinte.

— Ellen, spuse el, vrei să fii soţia mea?

Capitolul 2

I

De mic, Peter din Wareham fusese mereu un scandalagiu.

Fusese transferat la micul schit din pădure din mănăstirea-mamă din Kingsbridge, şi era clar de ce se grăbise stareţul de la Kingsbridge să scape de el. Înalt şi zvelt, bărbatul de aproape 30 de ani avea un intelect bine dezvoltat şi un comportament batjocoritor, trăind mereu într-o stare de indignare profundă la adresa lumii. Când venise la schit şi începuse lucrul, se forţase să muncească într-un ritm înnebunitor şi, apoi, îi acuzase pe ceilalţi că erau leneşi. Cu toate acestea, spre surprinderea lui, majoritatea călugărilor reuşiseră să ţină pasul cu el şi, în cele din urmă, cei mai tineri izbutiseră să-l aducă la epuizare. Apoi căutase alt păcat în afară de lene, iar cea de-a doua alegere fusese lăcomia.

Începuse prin a-şi mânca numai jumătate din tainul de pâine şi nicio îmbucătură din cel de carne. În timpul zilei, bea apă de la izvoare, îşi dilua berea şi refuza vinul. Îl certase pe un monah tânăr şi sănătos la trup care ceruse încă o porţie de terci şi îl făcuse să plângă pe un băiat care băuse, în joacă, vinul altuia.

„Monahii nu dau dovadă de lăcomie”, îşi zicea stareţul Philip în timp ce se întorcea cu ceilalţi din vârful dealului către mănăstire, la ora prânzului. Cei tineri erau zvelţi şi musculoşi, iar cei mai în vârstă erau arşi de soare şi vânoşi. Niciunul dintre ei nu dovedea rotunjimea palidă şi moale a celor care aveau mâncare din belşug şi nimic de făcut. Philip era de părere că toţi călugării ar trebui să fie slabi. Monahii graşi provocau invidie în sufletele săracilor, făcându-i să-i urască pe slujitorii lui Dumnezeu.

Tipic pentru el, Peter îşi ascunsese acuzaţia sub forma unei confesiuni.

— M-am făcut vinovat de păcatul lăcomiei, spusese în dimineaţa aceea, pe când luau o pauză, aşezaţi pe trunchiurile pe care le doborâseră, mâncând pâine de secară şi bând bere. Am încălcat Regula Sfântului Benedict, care spune că monahii nu trebuie să bea vin şi nici să mănânce carne. Se uitase în jur, cu

capul ridicat trufaş şi ochii lui negri înflăcăraţi de mândrie, lăsându-şi privirea, în cele din urmă, asupra lui Philip. Şi toţi cei prezenţi sunt vinovaţi de acelaşi păcat, încheie el.

„E foarte trist că Peter este astfel”, îşi spunea Philip în sinea sa. După părerea lui, era un om extrem de dedicat slujirii lui Dumnezeu, avea o minte ascuţită şi se arăta extrem de hotărât. Dar părea să aibă o nevoie extrem de puternică de a se simţi special şi de a fi observat mereu de ceilalţi; iar asta îl făcea să creeze scene. Era o adevărată pacoste, dar Philip îl iubea la fel de mult pe cât îi iubea pe ceilalţi, pentru că Philip putea vedea, dincolo de aroganţă şi de batjocură, un suflet chinuit, care nu credea că ar fi posibil ca totuşi cineva să-l îndrăgească.

Philip spusese:

— Asta ne dă posibilitatea să ne reamintim ceea ce a zis Sfântul Benedict în legătură cu acest subiect. Îţi aminteşti cuvintele lui, Peter?

— A spus: „Toţi, în afară de cei bolnavi, trebuie să se abţină de la carne.” Şi apoi: „Vinul nu e deloc o băutură pentru călugări”, răspunsese Peter.

Philip încuviinţase cu o mişcare din cap. După cum bănuise, Peter nu ştia regula la fel de bine ca el.

— Aproape corect, Peter, spusese el. Sfântul nu se referea la carne în general, ci la carnea animalelor cu patru picioare, şi, chiar şi aşa, făcea şi excepţii, nu numai pentru cei bolnavi, ci şi pentru cei slabi. La ce se referea când vorbea despre cei slabi? Aici, în mica noastră comunitate, noi credem că aceia care sunt slăbiţi de munca obositoare la câmp au voie să mănânce din când în când carne de vacă pentru a-şi păstra puterile.

Peter îi ascultase cuvintele cufundat într-o tăcere mohorâtă, cu fruntea încreţită dezaprobator şi sprâncenele groase, negre, unite deasupra nasului mare şi coroiat, întreaga lui figură alcătuind o mască a sfidării reţinute.

Philip continuase:

— Legat de vin, sfântul spune: „Citim că vinul nu e deloc o băutură pentru călugări.” Folosirea cuvintelor indică faptul că nu e total de acord cu această interdicţie. De asemenea, spune că o jumătate de litru pe zi ar trebui să fie suficient pentru toată lumea. Şi ne avertizează să nu bem până la saţiu. E clar, nu-i aşa, că nu se aşteaptă ca monahii să se abţină în totalitate!

— Dar afirmă că în toate trebuie să existe cumpătare, spusese Peter.

— Şi tu eşti de părere că noi nu suntem cumpătaţi aici? îl întrebase Philip.

— Da, spuse el cu un glas răsunător.

— „Iar cei cărora Dumnezeu le dă darul abstinenţei ştiu că îşi vor primi răsplata”, citase Philip. Dacă ţi se pare că aici tainul e prea generos, poţi să mănânci mai puţin. Dar adu-ţi aminte ce spune alt sfânt. Citează din prima Epistolă către Corinteni, în care Sfântul Pavel spune: „Fiecare are de la Dumnezeu darul lui: unul aşa, altul într-alt fel.” Iar apoi sfântul ne spune: „Din acest motiv, cantitatea de hrană a altuia nu poate fi determinată fără putinţă de greşeală.” Te rog să-ţi aminteşti aceste cuvinte, Peter, în timp ce posteşti şi meditezi asupra păcatului lăcomiei.

Apoi se întorseseră la lucru, Peter cu o expresie de martir întipărită pe chip. Philip îşi dădu seama că nu avea să se lase redus la tăcere aşa uşor. Dintre cele trei legăminte ale călugărilor, al sărăciei, al castităţii şi al ascultării, cel care-i dădea cele mai multe bătăi de cap lui Peter era legământul de pe urmă.

Bineînţeles, existau metode de îmblânzire a călugărilor neascultători: arestul solitar, regim cu pâine şi apă, biciuirea şi, în cele din urmă, excomunicarea şi alungarea din sânul mănăstirii. În mod normal, Philip nu ezita să facă uz de asemenea pedepse, mai ales când vreun călugăr părea să îi conteste autoritatea. Ca atare, era considerat a fi un stareţ extrem de exigent. Însă, de fapt, detesta aplicarea pedepselor – strica armonia comunităţii lor fraterne şi îi făcea pe toţi să se simtă nefericiţi. Oricum, în cazul lui Peter, pedeapsa nu era de vreun folos: l-ar fi făcut încă mai mândru şi neiertător. Philip trebuia să găsească o cale de a-l controla pe Peter şi, totodată, de a-l înmuia. Nu avea să fie deloc uşor. „Dar, îşi zise el în gând, dacă totul ar fi uşor, oamenii nu ar mai avea nevoie de îndrumarea Domnului.”

Ajunseră în luminişul unde se afla schitul. În timp ce traversau spaţiul deschis, Philip îl zări pe fratele John în ţarcul caprelor, făcându-i semne energice cu mâinile. Acesta era numit John Opt-Penny, şi era cam slab de minte. Philip se întrebă care era motivul lui de încântare. Alături de Johnny se afla un bărbat în straie de preot. Avea o înfăţişare vag familiară, iar Philip grăbi pasul spre el.

Preotul era un bărbat scurt şi îndesat de vreo douăzeci şi cinci, douăzeci şi şase de ani, cu un păr negru tuns scurt şi ochi

de un albastru-deschis, cu sclipiri de vioiciune şi inteligenţă. Privindu-l, Philip se simţi de parcă s-ar fi uitat într-o oglindă. Preotul, îşi dădu el seama cu uimire, era fratele său mai mic, Francis.

Iar Francis ţinea în braţe un bebeluş nou-născut.

Philip nu putea spune ce îl uimea mai tare: prezenţa lui Francis sau cea a pruncului? Toţi călugării se îngrămădiră în jurul lui. Francis se ridică şi îi întinse bebeluşul lui Johnny; apoi, Philip îl îmbrăţişă.

— Ce cauţi aici? întrebă Philip, plin de încântare. Şi de ce ai un copil cu tine?

— O să-ţi spun mai târziu de ce sunt aici, zise Francis. Cât despre bebeluş, l-am găsit în pădure, singur-singurel, lângă un foc aprins.

Francis îşi curmă vorba.

— Şi… îl încurajă Philip.

Francis ridică din umeri.

— Nu-ţi pot spune mai mult de atât, pentru că asta-i tot ce ştiu. Sperasem să ajung aici aseară, dar nu am reuşit, aşa că mi-am petrecut noaptea în coliba unui pădurar. Am plecat azi-dimineaţă, în zori, şi mergeam pe drum când am auzit ţipetele unui copilaş. Câteva clipe mai târziu, l-am văzut. L-am luat şi l-am adus aici. Asta e tot.

Philip privi, fără a-i veni a crede, legăturica din braţele lui Johnny. Întinse ezitant o mână şi ridică un colţ al păturicii. Văzu o feţişoară trandafirie, numai creţuri, o guriţă deschisă şi lipsită de dinţi şi un căpşor chel – o versiune miniaturală a unui călugăr bătrân. Desfăcu un pic mai mult pătura şi văzu nişte umeri mititei şi fragili, două braţe care se agitau şi doi pumnişori încleştaţi. Se uită mai atent la umflătura cordonului ombilical care atârna de buricul copilului. Era oarecum dezgustător. „E normal să fie aşa?” se întrebă Philip. Arăta ca o rană care se vindeca bine şi ar fi fost indicat să fie lăsată în pace. Trase şi mai jos păturica.

— Un băiat, spuse el, tuşind jenat, după care acoperi din nou pruncul.

Unul dintre novici chicoti.

Dintr-odată, Philip se simţi neajutorat. „Ce ar trebui să fac cu el? se întrebă el în gând. Să-i dau de mâncare?”

Bebeluşul începu să plângă, iar acest sunet îi îmboldi inima ca un imn iubit.

— Îi e foame, spuse el, gândind, undeva, într-un colţişor al minţii: „Cum de am ştiut asta?”

— Nu putem să-l hrănim, spuse unul dintre călugări.

Philip era gata să spună: „De ce nu?” Apoi îşi dădu seama de pricină: nu era nicio femeie prin jur, cale de mai mulţi kilometri.

Cu toate acestea, Philip descoperi că Johnny rezolvase deja această problemă. Johnny se aşeză pe scăunel, cu bebeluşul în poală. În mână avea un ştergar cu un colţ răsucit. Înmuie colţul într-un ciubăr cu lapte, lăsă materialul să absoarbă nişte lichid, după care îl aşeză peste buzele copilaşului. Bebeluşul deschise guriţa, supse colţul ştergarului şi înghiţi.

Lui Philip îi veni să chiuie admirativ.

— Ce idee bună, Johnny, spuse el, surprins.

Johnny zâmbi.

— Am mai făcut aşa ceva, când o capră a murit înainte să fie înţărcat iedul ei, spuse el, mândru.

Toţi călugării urmăriră cu luare-aminte cum Johnny repeta acţiunea simplă de a înmuia ştergarul şi de a-i da copilului să sugă. Amuzat, Philip observă că, în timp ce atingea guriţa micuţului cu prosopul, unii dintre călugări deschideau propriile guri. O metodă înceată de a hrăni băieţelul, dar, fără nicio îndoială, hrănirea copiilor era, oricum, un proces destul de lent.

Peter din Wareham, care căzuse şi el pradă fascinaţiei generale şi, ca atare, uitase să mai critice vreun lucru pentru o bucată de vreme, îşi veni în fire şi spuse:

— Socot c-ar fi mai uşor să o găsim pe mama copilului.

— Mă îndoiesc, zise Francis. Mama este probabil nemăritată şi a căzut în ispită. Îmi închipui că este tânără. Poate că a reuşit să-şi ascundă sarcina; apoi, când i s-a apropiat sorocul, a intrat în pădure şi a aprins un foc; a născut singură, a abandonat copilul, lăsându-l pradă lupilor, şi s-a întors de unde a venit. Se va asigura că nu va fi găsită.

Copilul adormise. Urmându-şi un impuls, Philip îl luă din braţele lui Johnny. Şi-l puse la piept, susţinându-l cu o mână, şi începu să-l legene încet.

— Sărăcuţul, spuse el. Sărăcuţul de el.

Nevoia de a-l îngriji şi de a-l proteja îi cuprinse fiinţa. Observă că monahii se uitau lung la el, uluiţi de această manifestare subită de tandreţe. Bineînţeles, nu-l mai văzuseră niciodată mângâind pe cineva, pentru că în mănăstire erau strict interzise manifestările fizice ale afecţiunii. În mod evident, îl socotiseră a fi

incapabil de aşa ceva. „Ei bine, îşi spuse el în gând, acum ştiu adevărul.”

Peter din Wareham vorbi din nou.

— Atunci va trebui să ducem copilul la Winchester şi să încercăm să-i găsim o mamă adoptivă.

Dacă vorbele acestea ar fi fost spuse de altcineva, Philip nu s-ar fi grăbit atât de tare să le contrazică; dar Peter fusese cel care le rostise, iar Philip răspunse grăbit şi, după aceea, viaţa i se schimbă iremediabil.

— N-o să-l dăm unei mame adoptive, spuse el, pe un ton hotărât. Copilul este un dar de la Dumnezeu.

Făcu ochii roată, fixându-i pe cei din jurul său. Monahii îl priveau şi ei, cu ochi căscaţi, aşteptându-i fiecare cuvânt cu răsuflarea tăiată.

— O să avem grijă de el chiar noi, continuă el. Îl vom hrăni, îl vom învăţa şi îl vom creşte după principiile Domnului. Apoi, când se va face bărbat, va deveni şi el călugăr, şi astfel îl vom dărui înapoi lui Dumnezeu.

Peste adunare se lăsă o tăcere uluită.

Apoi vorbi Peter, pe un ton furios:

— E imposibil! Un bebeluş nu poate fi crescut de călugări!

Philip schimbă o privire cu fratele său şi amândoi zâmbiră, aducându-şi aminte de ceva de demult. Când Philip vorbi din nou, glasul său era îngreunat de povara trecutului.

— Imposibil? Nu, Peter. Dimpotrivă, sunt destul de sigur că se poate face, şi aşa este şi fratele meu. Noi ştim din proprie experienţă. Nu-i aşa, Francis?

În ziua pe care Philip o numea acum ultima zi, tatăl său se întorsese acasă rănit.

Philip fusese primul care-l văzuse, călărind pe cărarea întortocheată care traversa dealurile către micul cătun din zona montană din vestul Ţării Galilor. Philip, în vârstă de şase ani pe atunci, alergase, ca de obicei, pentru a-l întâmpina. Dar, de data aceasta, tati nu-l ridicase pe băiat în şa, în faţa lui. Călărea încet, aplecat în şa, ţinând frâiele în mâna dreaptă şi lăsându-şi braţul stâng să atârne moale. Avea chipul palid şi hainele stropite de sânge. Philip fusese speriat şi intrigat în acelaşi timp, pentru că nu-şi mai văzuse niciodată tatăl dând semne de slăbiciune.

Tati spusese:

— Adu-o pe maică-ta.

După ce îl băgaseră în casă, mami îi tăiase cămaşa. Philip fusese îngrozit: vederea mamei sale economicoase stricând nişte haine bune îl speriase mai abitir decât sângele.

— Nu vă faceţi griji pentru mine, spusese tati, dar vocea sa răsunătoare se redusese la un murmur şi nimeni nu-l băgase în seamă – un alt eveniment şocant, pentru că, de obicei, vorbele lui aveau valoare de lege. Lăsaţi-mă pe mine şi duceţi-vă toţi la mănăstire, rostise el. Blestemaţii de englezi o să ajungă în curând aici.

În vârful dealului se afla o mănăstire cu biserică, dar Philip nu putea să înţeleagă de ce ar fi trebuit să se ducă acolo, când nu era nici măcar duminică.

— Dacă mai pierzi sânge, n-o să mai poţi să te duci nicăieri, niciodată, spusese mami.

Dar mătuşica Gwen zisese că va da alarma, şi ieşise.

Ani mai târziu, când se gândea la evenimentele care urmaseră, Philip îşi dădea seama că, în momentul respectiv, toată lumea uitase de el şi de fratele său în vârstă de patru ani, Francis, şi nimănui nu-i trecuse prin minte să-i ducă în locul sigur reprezentat de mănăstire. Oamenii se gândeau la propriii copii, şi presupuseseră că Philip şi Francis erau bine, fiind cu părinţii lor; dar tati pierdea sânge, aflându-se pe moarte, iar mami încerca să-l salveze, şi aşa se întâmplase că englezii îi prinseseră pe toţi patru.

Nimic din scurta experienţă de viaţă a lui Philip de atunci nu-l pregătise pentru apariţia celor doi soldaţi care doborâseră uşa cu lovituri de picior şi năvăliseră în singura încăpere a casei. În alte circumstanţe, nu ar fi fost înspăimântători, pentru că erau genul acela de adolescenţi mari şi stângaci care îşi băteau joc de bătrânici, îi maltratau pe evrei şi se încăierau în faţa berăriilor în miezul nopţii. Dar atunci (înţelegea Philip, ani mai târziu, când, în sfârşit, ajunsese să se gândească obiectiv la ziua aceea), cei doi erau posedaţi de setea de sânge. Fuseseră implicaţi într-o bătălie, auziseră ţipetele de agonie ale oştenilor, îşi văzuseră prietenii prăbuşindu-se şi dându-şi duhul, şi îşi ieşiseră efectiv din minţi. Dar câştigaseră bătălia şi supravieţuiseră, iar acum se angajaseră în urmărirea inamicilor, şi nimic nu-i putea satisface decât şi mai mult sânge, mai multe ţipete, mai multe răni şi mai multă moarte; şi toate acestea erau întipărite pe chipurile lor schimonosite în vreme ce-şi făceau intrarea ca nişte vulpi în coteţul de găini.

Se mişcaseră foarte repede, dar Philip avea să-şi amintească în detaliu fiecare pas pe care-l făcuseră, ca şi cum toată scena ar fi durat o veşnicie. Amândoi oştenii purtau armuri uşoare, doar nişte veste scurte de zale şi coifuri de piele cu întărituri de fier. Ambii aveau săbiile scoase. Unul era urât, cu un nas mare, strâmb, şi ochi care se uitau cruciş, buzele fiindu-i pocite într-un rânjet ca de maimuţă care-i lăsa dinţii la vedere. Celălalt avea o barbă bogată năclăită de sânge – probabil sângele altcuiva, pentru că nu părea să aibă vreo rană. Ochii lor cercetători, lipsiţi de milă, trecuseră peste Francis şi Philip, o observaseră pe mami şi se opriseră asupra lui tati. Înainte ca oricine altcineva să poată schiţa vreo mişcare, se aruncaseră asupra lui.

Mami stătea aplecată asupra rănitului, bandajându-i braţul stâng. Se îndreptase de spate şi se întorsese către intruşi, cu ochii lucind de un curaj deznădăjduit. Tati se ridicase iute în picioare şi îşi puse mâna sănătoasă pe mânerul spadei. Philip scosese un ţipăt de groază.

Bărbatul cel urât îşi ridicase sabia deasupra capului şi izbise cu mânerul în capul mamei, apoi o împinsese deoparte fără să o înjunghie, probabil pentru că nu voia să rişte să-şi vadă lama prinsă într-un corp cât timp tati era în viaţă. Philip îşi dăduse seama de asta ani mai târziu: în momentul respectiv, alergase pur şi simplu la mama sa, fără să înţeleagă că ea nu mai putea să îl apere. Mami se împleticise, năucită, iar bărbatul cel urât trecuse pe lângă ea, ridicându-şi din nou sabia.

Philip se agăţase de fustele mamei sale în timp ce ea se clătina, ameţită; dar nu se putuse abţine să nu-şi privească tatăl.

Tati îşi scosese spada din teacă şi o ridicase, luând poziţie de apărare. Apoi bărbatul cel urât lovise de sus în jos, iar cele două lame se ciocniseră, cu un zăngănit ca de clopot. Ca toţi băieţeii, Philip îşi socotea tatăl invincibil; acesta fusese momentul când aflase adevărul. Tati era slăbit de pierderea sângelui. Când cele două săbii se întâlniseră, a lui căzuse; apoi, atacatorul îşi ridicase lama doar un pic şi lovise din nou, rapid. Lovitura atinsese locul unde muşchii mari ai gâtului lui tati ieşeau dintre umerii largi. Când văzuse lama ascuţită afundându-se în corpul tatălui său, Philip începuse să ţipe. Bărbatul cel urât îşi trăsese braţul ca pentru a înjunghia, şi împlântase vârful spadei în burta lui tati.

Paralizat de groază, Philip îşi ridicase ochii către mama sa. Îi întâlnise privirea exact când celălalt bărbat, cel cu barbă, o lovise. Femeia căzuse pe podea lângă Philip, cu capul scăldat în

sângele izvorât din rană. Soldatul cu barbă schimbase poziţia spadei, ţinând-o cu vârful în jos şi apucând-o cu ambele mâini; apoi o ridicase mult, aproape ca şi cum ar fi vrut să se înjunghie în abdomen, după care o coborâse cu putere. În momentul în care vârful se împlântase în pieptul mămicii, se auzise un trosnet îngrozitor, de os rupt. Lama pătrunsese adânc; atât de adânc (observase Philip, deşi era răvăşit de o frică isterică, oarbă), încât probabil că îi ieşise prin spate şi se înfipsese în podea, ţintuind-o ca un ţăruş.

Înnebunit, Philip îşi căutase tatăl din priviri. Îl văzuse aplecat în faţă, peste spada oşteanului cel urât, scuipând un şuvoi de sânge. Atacatorul său făcuse apoi un pas în spate şi trăsese de sabie, încercând să o scoată. Tati se împleticise şi făcuse un pas împreună cu oşteanul. Bărbatul cel urât scosese un strigăt de furie şi răsucise sabia în burta lui tati. De data aceasta, reuşise să o scoată; tati căzuse, punându-şi mâinile peste abdomenul sfâşiat, ca şi cum ar fi vrut să acopere rana deschisă. Philip îşi închipuise mereu că, pe dinăuntru, oamenii aveau ceva cât de cât solid, şi fusese uluit şi îngreţoşat de tubuleţele şi organele urâte care ieşeau din abdomenul tatălui său. Atacatorul îşi ridicase spada mult, cu vârful în jos, deasupra corpului rănitului, aşa cum făcuse şi bărbatul cu barbă deasupra mămicii, şi dăduse lovitura finală în acelaşi fel.

Cei doi englezi se uitaseră unul la celălalt şi, pe neaşteptate, Philip citise pe chipurile lor uşurare. Împreună, cei doi se întorseseră şi îi priviseră pe el şi pe Francis. Unul dăduse din cap, iar celălalt ridicase din umeri, iar Philip îşi dăduse seama atunci că aveau să-i omoare pe el şi pe fratele lui, tăindu-i cu săbiile acelea ascuţite, şi când înţelesese cât de mult avea să *doară*, teroarea pornise a clocoti în sufletul lui până ce simţise că avea să-i explodeze capul.

Bărbatul cu sânge închegat în barbă se aplecase iute şi îl ridicase pe Francis de o gleznă. Îl ţinuse cu capul în jos, în aer, în timp ce băieţelul ţipa, chemându-şi mama, fără să înţeleagă că aceasta era moartă. Bărbatul cel urât îşi scosese spada din corpul lui tati şi acum se pregătea să-l înjunghie în inimă pe Francis.

Însă lovitura nu ajunsese să mai fie dată. De afară se auzise deodată glasul unui bărbat care dădea ordine, iar cei doi încremeniseră. Ţipetele încetaseră, Philip pricepând că el fusese cel care le producea. Se uitase către uşă şi îl văzuse pe abatele

Peter, îmbrăcat în sutana lui modestă, cu furia lui Dumnezeu în priviri, ţinând o cruce de lemn în mână ca pe o spadă.

Când Philip retrăia noaptea aceea în coşmaruri şi se trezea transpirat, ţipând în întuneric, reuşea mereu să se calmeze şi, în cele din urmă, să se relaxeze suficient pentru a adormi, aducându-şi în minte acea ultimă imagine, şi felul în care ţipetele şi rănile fuseseră înlăturate de bărbatul neînarmat, purtând nimic altceva decât o cruce.

Abatele Peter vorbise apoi din nou. Philip nu înţelegea limba pe care o folosea – era engleză, bineînţeles dar sensul era clar, pentru că cei doi oşteni arboraseră expresii ruşinate, iar cel cu barbă îl pusese jos pe Francis cu băgare de seamă. Vorbind în continuare, călugărul înaintase plin de încredere în încăpere. Soldaţii se retrăseseră un pas, aproape ca şi cum le-ar fi fost frică de el – ei, cu săbiile şi cu armurile lor, iar el, cu o sutană de lână şi o cruce! Se întorsese cu spatele la ei, un gest de dispreţ, şi se ghemuise să stea de vorbă cu Philip. Vocea sa avea un ton foarte practic.

— Cum te cheamă?

— Philip.

— A, da, îmi aduc aminte. Şi pe fratele tău?

— Francis.

— Exact. Abatele privise trupurile însângerate de pe podeaua din pământ bătucit. Aceea e mama ta, nu-i aşa?

— Da, spusese Philip, şi se simţise cuprins de panică în vreme ce arăta corpul mutilat al tatălui şi rostea: Şi acela e tati!

— Ştiu, rostise călugărul pe un ton liniştitor. Nu mai trebuie să ţipi, trebuie să-mi răspunzi la întrebări. Înţelegi că sunt morţi?

— Nu ştiu, răspunsese nefericit Philip.

Ştia ce însemna că animalele mureau, dar cum li se putea întâmpla asta mămicii şi lui tati?

Abatele Peter spusese:

— E ca şi cum ar dormi.

— Dar au ochii deschişi! strigase Philip.

— Şşşt! Atunci am face bine să îi închidem.

— Da, spusese Philip.

Simţea că acest gest ar rezolva ceva.

Abatele Peter se ridicase, îi luase pe Philip şi pe Francis de mână şi îi condusese către trupul tatălui lor. Îngenunchease şi luase mâna dreaptă a lui Philip în a sa.

— O să-ţi arăt cum să faci, spusese el.

Mişcase palma lui Philip înspre chipul tatălui său, dar, dintr-odată, lui Philip i se făcuse frică să-şi atingă tatăl, pentru că trupul arăta atât de ciudat, palid şi fără vlagă şi rănit într-un mod oribil, aşa că îşi retrăsese mâna. Apoi îl privise neliniştit pe abatele Peter – un bărbat căruia i se supuneau toţi –, dar abatele nu se supărase pe el.

— Haide, rostise el cu blândeţe şi luase din nou mânuţa lui Philip.

De data aceasta, Philip nu se mai împotrivise. Ţinând arătătorul lui Philip între degetele sale, călugărul îl făcuse pe băiat să atingă pleoapa tatălui său şi să o coboare până ce acoperea înspăimântătorul ochi care privea în gol. Apoi abatele dăduse drumul mâinii şi spusese:

— Închide-i şi celălalt ochi.

Fără niciun ajutor, Philip întinsese mâna, atinsese pleoapa tatălui său şi o închisese. Apoi se simţise mai bine.

— Închidem şi ochii mămicii? rostise atunci abatele Peter.

— Da.

Îngenuncheaseră lângă trupul ei. Abatele îi ştersese sângele de pe faţă cu mâneca. Philip spusese:

— Şi Francis?

— Poate că ar trebui să ne ajute şi el, zisese abatele.

— Fă cum am făcut eu, Francis, îl îndemnase Philip pe frăţiorul său. Închide ochii mămicii, aşa cum i-am închis eu pe ai lui tati, ca să poată dormi.

— Dorm? întrebase Francis.

— Nu, dar e *ca şi cum* ar dormi, răspunse Philip, autoritar, aşa că ar trebui să aibă ochii închişi.

— Bine, atunci, zisese Francis şi, fără ezitare, întinsese o mânuţă dolofană şi închisese cu grijă ochii mamei sale.

Apoi abatele îi luase pe amândoi în braţe, câte unul pe fiecare braţ, şi, fără altă privire la adresa oştenilor, îi scosese din casă şi îi dusese pe cărarea abruptă până la mănăstire.

Le dăduse să mănânce în bucătăria mănăstirii; apoi, ca să nu îi lase fără ocupaţie, singuri cu gândurile lor, le spusese să-l ajute pe bucătar să prepare cina călugărilor. A doua zi, îi dusese să vadă trupurile părinţilor lor, spălate, îmbrăcate, cu toate rănile curăţate şi parţial ascunse, aşezaţi în sicrie, unul lângă celălalt, în naosul bisericii. Acolo se mai aflau şi câteva dintre rudele lor, pentru că nu toţi sătenii ajunseseră la mănăstire în timp util pentru a scăpa de armata invadatoare. Abatele Peter îi dusese la

înmormântare şi se asigurase că ei văzuseră cum cele două sicrie erau coborâte într-un singur mormânt. Când Philip plângea, Francis plângea şi el. Cineva îi îndemnase să tacă, dar abatele Peter spusese:

— Lăsaţi-i să jelească.

Abia apoi, când conştientizaseră că părinţii lor chiar erau morţi şi nu aveau să se mai întoarcă, vorbise despre viitor.

Printre rudele lor nu se afla nicio familie care să fi rămas întreagă: la fiecare, fie mama, fie tatăl fuseseră ucişi. Nu exista nimeni de acelaşi sânge care să poată avea grijă de băieţi. Astfel, rămăseseră două opţiuni. Puteau fi daţi, sau chiar vânduţi, unui fermier care ar fi putut să-i folosească drept sclavi, la muncă, până ce creşteau suficient de mari şi de puternici pentru a fugi. Sau puteau fi daţi Domnului.

Mai fuseseră cazuri de băieţi care intraseră la mănăstire. De obicei, aceştia aveau în jur de unsprezece ani, iar limita inferioară se situa în jurul vârstei de cinci ani, pentru că monahii nu erau pregătiţi să se ocupe de bebeluşi. Uneori băieţii erau orfani, alteori aveau un singur părinte sau părinţii lor aveau prea mulţi fii. În mod normal, familia oferea mănăstirii şi un dar substanţial odată cu copilul – o fermă, o biserică sau chiar un sat întreg. În cazurile de sărăcie lucie, se putea renunţa la dar. Cu toate acestea, tatăl lui Philip lăsase în urmă o fermă modestă, aşa că băieţii nu erau un caz caritabil. Abatele Peter propusese ca mănăstirea să-i ia pe băieţi şi ferma; rudele care supravieţuiseră se declaraseră de acord; iar învoiala fusese consfinţită de prinţul de Gwynedd, Gruffyd ap Cynan, care era temporar umilit, dar nu învins definitiv de armata invadatoare a regelui Henric, cea care îl omorâse pe tatăl lui Philip.

Abatele ştia multe lucruri despre durere, dar, cu toată înţelepciunea sa, nu fusese pregătit pentru ceea ce se întâmplase cu Philip. După circa un an, când durerea păruse să treacă, iar cei doi băieţi se adaptaseră la viaţa de la mănăstire, Philip ajunsese să fie posedat de o furie implacabilă. Condiţiile din comunitatea de pe vârful dealului nu erau atât de rele încât să-i justifice mânia: aveau parte de mâncare, de haine, de foc în dormitor pe timpul iernii şi chiar de puţină dragoste şi afecţiune; iar disciplina strictă şi ritualurile obositoare confereau măcar ordine şi stabilitate; dar Philip începuse să se comporte de parcă ar fi fost închis pe nedrept. Nu se supunea ordinelor, submina autoritatea superiorilor monastici cu orice ocazie, fura mâncare,

spărgea ouă, pierdea cai, îşi bătea joc de cei infirmi şi îi insulta pe bătrâni. Singura ofensă pe care nu o comisese fusese sacrilegiul, şi tocmai de aceea abatele i le iertase pe toate celelalte. Şi, într-un final, crescând, depăşise această fază. Cu prilejul unui Crăciun, trecând în revistă cele douăsprezece luni care trecuseră, îşi dăduse seama că nu petrecuse nici măcar o noapte în chilia de pedeapsă, cât fusese anul de lung.

Nu existase vreun motiv clar pentru întoarcerea sa la normalitate. Probabil că ajutase şi faptul că ajunsese interesat de lecţii. Teoria matematică a muzicii îl fascina, până şi modul în care se conjugau verbele latineşti avea o anumită logică mulţumitoare. Fusese pus să-l ajute pe chelar, călugărul care trebuia să procure toate proviziile de care avea nevoie mănăstirea, de la sandale la seminţe; şi această preocupare îi trezise interesul. Ajunsese să-l venereze pe fratele John de parcă ar fi fost un erou, un călugăr tânăr, chipeş şi musculos care părea a fi întruparea învăţăturii, a sfinţeniei, a înţelepciunii şi a blândeţii. Fie imitându-l pe John, fie din proprie înclinaţie, sau din ambele pricini, începuse să găsească o oarecare consolare în ciclul de rugăciuni şi slujbe. Şi astfel, ajunsese la adolescenţă cu organizarea mănăstirii în minte şi acordurile sfinte în urechi.

La studii, atât Philip, cât şi Francis erau cu mult înaintea altor băieţi de vârsta lor pe care-i cunoşteau, dar presupuseseră că acest lucru se datora faptului că trăiseră la mănăstire şi fuseseră educaţi mai intens. La acest nivel, nu-şi dădeau seama că erau excepţionali. Chiar şi atunci când începuseră să preia activităţile de predare din şcoala mică şi să înveţe de la abatele însuşi în loc de dascălul novicilor, socotiseră că erau avansaţi pur şi simplu pentru că începuseră devreme.

Când îşi amintea perioada tinereţii, lui Philip i se părea că fusese o scurtă vârstă de aur, un an sau poate mai puţin, între sfârşitul răzvrătirii sale şi atacul poftelor carnale. Apoi venise epoca agonizantă a gândurilor păcătoase, a poftelor nocturne, a şedinţelor îngrozitor de jenante cu confesorul său (care era abatele), penitenţe nesfârşite şi pedepsirea cărnii prin flagelare.

Poftele nu renunţaseră niciodată să-l atace, dar, în cele din urmă, deveniseră mai puţin importante, aşa că îl deranjau numai din când în când, în rarele ocazii când mintea şi corpul nu aveau ocupaţie; ca o rană veche care încă mai doare în zilele ploioase.

Francis îşi dusese bătălia un pic mai târziu şi, deşi nu i se confesase lui Philip în această privinţă, Philip avea impresia că

Francis se luptase cu mai puţin curaj cu dorinţele păcătoase şi îşi acceptase cam prea voios înfrângerile. Cu toate acestea, cel mai important lucru era că amândoi făcuseră pace cu pasiunile, care reprezentau cel mai mare duşman al vieţii monahale.

Aşa cum Philip lucrase cu chelarul, Francis lucrase pentru stareţ, adjunctul abatelui Peter. Când chelarul murise, Philip avea 21 de ani şi, în ciuda vârstei fragede, îi preluase slujba. Iar când Francis atinsese vârsta de 21 de ani, abatele propusese înfiinţarea unui nou post pentru el, acela de stareţ adjunct. Dar această propunere declanşase o criză. Francis implorase să fie scutit de această responsabilitate şi, dacă tot cerea, rugase să i se permită să părăsească mănăstirea. Voia să fie hirotonisit preot şi să-l servească pe Dumnezeu în lumea din afara zidurilor mănăstirii.

Philip fusese uluit şi îngrozit. Nu-i trecuse niciodată prin cap că unul dintre ei putea părăsi mănăstirea, iar acum o astfel de idee i se părea la fel de neliniştitoare ca şi aceea de a afla că era moştenitorul tronului. Dar, după multe îndoieli şi meditaţii, se întâmplase; Francis plecase în lume şi, nu peste mult timp, devenise capelanul contelui de Gloucester.

Înainte de asta, Philip îşi văzuse viitorul ca fiind destul de simplu: avea să fie călugăr, să ducă un trai umil şi supus şi, poate, la bătrâneţe, avea să devină abate şi să se străduiască să se ridice la nivelul exemplului dat de Peter. Acum însă se întreba dacă nu cumva Dumnezeu avea alte planuri cu el. Îşi amintea parabola talanţilor: Dumnezeu aştepta de la slujitorii săi să-i mărească regatul, nu numai să i-l păstreze. Cu strângere de inimă, îi împărtăşise aceste gânduri abatelui Peter, pe deplin conştient că risca o mustrare pentru mândria de care dădea dovadă.

Spre surprinderea sa, abatele spusese:

— Mă întrebam de cât de mult timp o să ai nevoie pentru a-ţi da seama de acest lucru. *Bineînţeles* că eşti destinat pentru altceva. Născut în apropierea unei mănăstiri, rămas orfan la şase ani, crescut de călugări, numit chelar la 21 de ani… Dumnezeu nu-şi dă atâta bătaie de cap cu formarea unui om care să-şi petreacă viaţa într-o mănăstire mică, pe un vârf mohorât de deal dintr-un principat muntos şi izolat. Nu ai suficientă deschidere aici. Trebuie să pleci în altă parte.

Philip fusese uimit de aceste cuvinte, dar, înainte de a-l lăsa singur pe abate să plece, îi venise în minte o întrebare şi o

rostise fără să se gândească de două ori:

— Dacă această mănăstire este atât de puţin importantă, de ce te-a adus Dumnezeu pe *tine* aici?

Abatele Peter zâmbise.

— Poate ca să am grijă de tine.

În decursul aceluiaşi an, abatele făcuse o călătorie la Canterbury pentru a-şi prezenta omagiile în faţa arhiepiscopului, iar când se întorsese, îi spusese lui Philip:

— Te-am dat în grija stareţului din Kingsbridge.

Philip se speriase. Stăreţia Kingsbridge era una dintre cele mai mari şi mai importante mănăstiri din ţinut. Era o stăreţie cu catedrală: biserica sa era o catedrală, sediul unui episcop, iar episcopul era, teoretic, abatele mănăstirii, deşi, în realitate, aceasta era condusă de stareţul său.

— Stareţul James e un prieten vechi de-al meu, îi spusese abatele Peter lui Philip. Nu ştiu de ce, dar în ultimii ani a ajuns să fie destul de descurajat. Oricum, Kingsbridge are nevoie de sânge tânăr. James are probleme mai ales cu unul dintre schiturile sale, o comunitate mică în pădure, şi are nevoie disperată de un om de nădejde care să preia conducerea schitului şi să îl repună pe calea dumnezeirii.

— Deci eu ar urma să fiu stareţul schitului? întrebase surprins Peter.

Abatele încuviinţase.

— Şi dacă avem dreptate în ideea că Dumnezeu are multe sarcini pentru tine, ne putem aştepta să te ajute în a rezolva orice fel de probleme ar avea schitul acesta.

— Şi dacă ne înşelăm?

— Poţi să te întorci oricând şi să fii chelarul meu. Dar nu ne înşelăm, fiule. Vei vedea.

Îşi luase rămas-bun cu ochii plini de lacrimi. Petrecuse şaptesprezece ani acolo, iar călugării erau familia lui, mai reali pentru el decât părinţii care-i fuseseră răpiţi cu atâta sălbăticie. Probabil că nu avea să-i mai vadă vreodată, şi acest gând îl întrista.

La început, Kingsbridge îi stârnise o admiraţie învăluită în teamă. Mănăstirea fortificată era mai mare decât multe dintre sate; catedrala era o cavernă vastă şi întunecată; casa stareţului, un mic palat. Dar, odată ce se obişnuise cu dimensiunile, zărise semnele descurajării pe care o observase abatele Peter la prietenul său, stareţul. Biserica avea nevoie, în mod clar, de

reparaţii urgente; rugăciunile erau rostite în grabă; regula tăcerii era încălcată constant; şi existau prea mulţi servitori, mai mulţi servitori decât călugări. Philip trecuse repede peste admiraţie şi teamă, fiind cuprins de furie. Voia să-l ia de gât pe stareţul James, să-l scuture şi să-i zică: „Cum *îndrăzneşti* să faci una ca asta? Cum îndrăzneşti să adresezi rugăciuni grăbite lui Dumnezeu? Cum îndrăzneşti să le permiţi novicilor să joace zaruri şi călugărilor să ţină câini ca animale de companie? Cum îndrăzneşti să trăieşti într-un palat, înconjurat de servitori, în timp ce biserica lui Dumnezeu cade în ruină?" Dar nu rostise niciun cuvânt de genul acesta, bineînţeles. Susţinuse un interviu scurt, formal, cu stareţul James, un bărbat înalt, slab, adus de spate, care părea să ducă pe umerii săi aplecaţi întreaga povară a necazurilor lumii. Apoi vorbise cu stareţul adjunct, Remigius. La începutul conversaţiei, Philip făcuse aluzie la faptul că stăreţia ar cam trebui să suporte nişte schimbări, aşteptându-se ca adjunctul să-l aprobe din toată inima. Dar Remigius îl privise de sus, ca şi cum i-ar fi spus: „Dar tu cine te crezi?" şi schimbase subiectul.

Remigius spusese că schitul Sfântul Ioan-din-Pădure fusese înfiinţat cu trei ani înainte, fiind înzestrat cu pământ şi cu proprietăţi, şi ar fi trebuit deja să devină independent economic, dar, de fapt, depindea încă de proviziile trimise de mănăstirea-mamă. Mai existau şi alte probleme: un diacon care petrecuse, din întâmplare, o noapte acolo se plânsese de felul în care erau oficiate slujbele; unii călători pretinseseră că fuseseră jefuiţi de călugări în zona respectivă; umblau zvonuri de desfrâu… Faptul că Remigius nu putea sau nu voia să dea detalii exacte reprezenta un alt semn al indolenţei cu care era condusă întreaga organizaţie. Philip plecase tremurând de furie. Se presupunea că mănăstirile îl proslăveau pe Dumnezeu. Dacă nu făceau asta, atunci nu mai însemnau nimic. Stăreţia Kingsbridge era mai rău decât nimic. Îl făcea de ruşine pe Dumnezeu prin trândăvia ei. Dar Philip nu putea face nimic în această privinţă. Nădejdea lui era să reformeze unul dintre schiturile stăreţiei.

În călătoria sa de două zile către schitul din pădure, cugetase la informaţiile disparate pe care le primise şi, rugându-se intens, meditase la felul în care avea să abordeze problemele. Se hotărâse că ar fi fost bine ca, la început, să trateze totul cu blândeţe. În mod normal, stareţul era ales de călugări; dar, în cazul unui schit, stareţul mănăstirii-mamă putea numi, pur şi

simplu, pe cineva. Aşa că lui Philip nu i se ceruse să se supună voinţei călugărilor, iar asta însemna că nu se putea baza pe bunăvoinţa acestora. Trebuia să fie foarte atent şi precaut. Trebuia să afle mai multe despre problemele care afectau aşezământul înainte de a decide care era cea mai bună metodă de a le rezolva. Trebuia să câştige respectul şi încrederea călugărilor, mai ales în privinţa celor mai în vârstă decât el, care ar putea să nu vadă cu ochi buni numirea sa. Apoi, când va fi strâns suficiente informaţii şi-şi va fi impus fără nicio îndoială poziţia de conducător, avea să ia măsuri ferme.

Lucrurile nu se desfăşuraseră însă aşa.

A doua zi, pe când lumina scădea văzând cu ochii, îşi oprise poneiul la marginea unui luminiş pentru a-şi cerceta noua casă. Pe atunci nu era decât o singură clădire de piatră, capela. Philip construise dormitorul cel nou, din piatră, în anul următor. Celelalte clădiri, din lemn, păreau destul de şubrede. Philip nu era de acord cu aşa ceva: toate lucrurile făcute de călugări trebuiau să reziste, iar acest principiu se aplica în egală măsură cocinilor şi catedralelor. În timp ce se uita în jur, observase şi alte semne ale nepăsării care-l surprinsese la Kingsbridge: nu existau garduri, fânul se revărsa prin uşa hambarului, iar lângă iaz se afla o grămadă de bălegar. Îşi simţise chipul încordându-i-se din cauza dezaprobării şi-şi spusese: „Cu blândeţe, cu blândeţe.”

La început, nu văzuse pe nimeni prin jur. Aşa şi trebuia, pentru că era ora vesperelor şi majoritatea călugărilor se aflau în capelă. Atinsese uşurel spinarea poneiului cu biciuşca şi traversase luminişul, îndreptându-se către o colibă care arăta ca un grajd. Un tânăr cu fân în păr şi o expresie absentă pe chip scosese capul de după uşă şi îl privea surprins pe Philip.

— Cum te cheamă? întrebase Philip, iar apoi, după o secundă de timiditate, adăugase: Fiule.

— Mi se spune Johnny Opt-Penny, spusese tânărul.

Philip descălecase şi îi dăduse frâiele.

— Ei bine, Johnny Opt-Penny, poţi să-mi deşeuezi calul.

— Da, părinte.

Băiatul aruncă frâiele peste o bară şi se îndepărtă.

— Unde te duci? întrebase pe un ton tăios Philip.

— Să le spun fraţilor că e un străin aici.

— Trebuie să exersezi ascultarea, Johnny! Deşeuează-mi calul. O să le spun eu fraţilor că sunt aici.

— Da, părinte.

Cu o înfăţişare speriată, Johnny se apucă de sarcina primită.

Philip aruncase o privire în jur. În mijlocul luminişului se afla o clădire lungă, ca un coridor mare. Lângă ea se afla o clădire mică, rotundă, cu o gaură în acoperiş, pe unde se înălţa un fir de fum. Aceea era, cel mai probabil, bucătăria. Se hotărî să vadă ce pregătiseră pentru cină. În mănăstirile austere se servea numai o masă pe zi, prânzul, la ora amiezii; dar acesta nu era, în mod clar, un locaş auster, şi, după vespere, se obişnuia a se servi o cină uşoară, nişte pâine cu brânză, peşte sărat sau poate câte un castron cu zeamă de orz cu ierburi. Cu toate acestea, pe măsură ce se apropiase de bucătărie, la nări îi ajunsese aroma inconfundabilă, aţâţătoare, a cărnii fripte. Se oprise, încruntându-se, după care intrase.

Doi călugări şi un băiat şedeau în jurul vetrei aflate în mijlocul încăperii. Sub privirile lui Philip, unul dintre călugări tocmai îi întindea o cană celuilalt, spre a bea. Băiatul învârtea un proţap, iar pe acesta era un porc mic.

Când Philip se înfăţişase în lumina aruncată de flăcări, cei trei îşi ridicaseră privirile, surprinşi. Fără să scoată un cuvânt, Philip luase cana din mâinile călugărului şi o mirosise. Apoi spusese:

— De ce bei vin?

— Pentru că-mi bucură inima, străine, zisese călugărul. Ia o gură – bea temeinic.

În mod clar, monahii nu fuseseră avertizaţi să-şi aştepte noul stareţ. La fel de limpede, nu se temeau deloc de posibilitatea ca un călugăr aflat în trecere să vorbească despre comportamentul lor la Kingsbridge. Philip se trezise cuprins de dorinţa de a-i sparge călugărului cana în cap, dar trăsese aer în piept şi vorbise cu blândeţe.

— Copiii săracilor flămânzesc pentru a ne da nouă carne şi băutură, spusese el. Acestea sunt făcute spre slava lui Dumnezeu, nu ca să ne bucure inima. Tu nu mai bei vin în seara aceasta.

Se întoarse pe călcâie, ducând cana cu sine.

În timp ce ieşea pe uşă, îl auzise pe călugăr spunând:

— Dar cine te crezi?

Nu-i răspunsese. Aveau să afle destul de curând.

Lăsase cana pe pământ, lângă bucătărie, şi traversase luminişul către capelă, încleştându-şi şi descleştându-şi pumnii, încercând să-şi controleze mânia. „Nu te pripi, îşi impusese în gând. Fii prudent. Nu te grăbi.”

Se oprise câteva momente în porticul capelei, forţându-se să se calmeze, după care împinsese încet uşa masivă de stejar şi intrase, fără să scoată vreun sunet.

Cam zece călugări şi câţiva novici stăteau cu spatele la el, în rânduri dezordonate. În faţa lor se afla paracliserul, care citea dintr-o carte deschisă. Rostea cuvintele rapid, iar călugării mormăiau răspunsurile din reflex. Trei lumânări de lungimi diferite sfârâiau pe o pânză de altar murdară.

În spate, doi călugări tineri erau prinşi într-o conversaţie, ignorând slujba şi discutând cu însufleţire. Pe când Philip ajungea în dreptul lor, unul din ei spusese ceva amuzant, iar celălalt izbucnise în hohote zgomotoase, care acoperiseră bolboroselile paracliserului. Pentru Philip, aceasta fusese picătura care umpluse paharul, orice gând legat de tratarea cu blândeţe a problemelor dispărându-i din minte. Răcnise din toate puterile:

— TĂCERE!

Râsetele încetaseră. Paracliserul se oprise din citit. Capela se cufundase în tăcere, iar călugării se întorseseră cu toţii, holbându-se la Philip.

Acesta îl luase de ureche pe călugărul care râsese. Era cam de vârsta lui Philip, şi mai înalt, dar fusese prea surprins de acel gest pentru a se împotrivi în timp ce Philip îi trăgea capul în jos.

— În genunchi! ţipase Philip.

Preţ de o clipă, păruse că monahul va încerca să se elibereze; dar ştia că greşise şi, aşa cum anticipase Philip, rezistenţa îi fusese secătuită de conştiinţa sa încărcată; iar când Philip îl trăsese mai tare de ureche, tânărul îngenunchease.

— Cu toţii! În genunchi!

Toţi depuseseră un jurământ de ascultare, iar indisciplina scandaloasă în care trăiseră în ultima vreme nu era suficientă pentru a şterge obiceiurile înrădăcinate ani la rând în sufletele lor. Jumătate din monahi şi toţi novicii îngenuncheaseră.

— V-aţi încălcat jurămintele cu toţii, rostise Philip, lăsându-şi dispreţul să iasă la iveală. Sunteţi nişte blasfemiatori, fiecare dintre voi. Se uitase în jur, întâlnindu-le privirile. Căinţa voastră începe acum, spusese el, într-un final.

Încet, îngenuncheaseră unul câte unul, până ce rămăsese în picioare numai paracliserul. Acesta era un bărbat corpolent, cu ochi somnoroşi, cu vreo douăzeci de ani mai în vârstă decât Philip. Noul stareţ se apropiase de el, ocolind călugării îngenuncheaţi.

— Dă-mi cartea, spusese el.

Sfidător, paracliserul îl privise fix în ochi nescoţând vreun cuvânt.

Philip întinsese mâna şi atinse, uşor, ceaslovul cel gros. Paracliserul îşi încleştase mai tare mâna cu care ţinea cartea. Philip ezitase. Petrecuse două zile hotărând să fie prudent şi să acţioneze încet şi, cu toate acestea, iată-l, cu picioarele acoperite de praful de pe drum, riscând totul într-o confruntare directă cu un bărbat despre care nu ştia nimic.

— Dă-mi cartea şi îngenunchează, repetase el.

Pe faţa paracliserului apăruse o nuanţă de batjocură.

— Cine eşti tu? întrebase acesta.

Philip şovăise din nou. Se vedea limpede că era călugăr, după rasă şi tonsură; şi probabil că ghiciseră cu toţii, din comportamentul lui, că se afla într-o funcţie de autoritate; dar nu era clar încă dacă rangul său îl plasa deasupra paracliserului. Tot ce trebuia să facă era să spună că era noul stareţ, dar nu voia. Dintr-odată, i se păruse extrem de important să se impună numai prin forţa autorităţii morale.

Paracliserul îi simţise incertitudinea şi profitase de ea.

— Spune-ne tuturor, rogu-te, rostise el, cu o politeţe batjocoritoare. Cine e cel care ne ordonă să îngenunchem în prezenţa lui?

Sufletul lui Philip îşi pierduse deodată orice fel de ezitare, şi îşi spusese în gând: „Dumnezeu e cu mine. Atunci, de ce mi-e frică?” Trăsese aer adânc în piept, iar cuvintele îi ieşiseră într-un răget care reverberase în tot locul, de la pardoseala de piatră la tavanul boltit.

— Dumnezeu este cel care vă comandă să îngenuncheaţi în prezenţa *Lui!* tunase el.

Aroganţa paracliserului păruse a scădea o ţâră. Philip profitase de această şansă şi înşfăcase cartea. Paracliserul pierduse orice autoritate acum şi, în sfârşit, fără tragere de inimă, îngenunchease.

Ascunzându-şi uşurarea, Philip aruncase o privire în jur la ei şi spusese:

— Eu sunt noul vostru stareţ.

Îi obligase să rămână în genunchi în timp ce el citise slujba. Durase mult, pentru că îi silise să repete răspunsurile până ce reuşiseră să le rostească perfect la unison. Apoi îi condusese, în tăcere, afară din capelă, traversând luminişul către sala de

mese. Trimisese carnea friptă de porc înapoi la bucătărie şi comandase să se aducă pâine şi bere slabă, după care desemnase un călugăr să citească cu glas tare în vreme ce mâncau. Imediat ce terminară, îi condusese, tot în tăcere, în dormitor.

Ordonase să fie aduse aşternuturile stareţului din casa unde stătuse predecesorul său: avea să doarmă în aceeaşi cameră cu călugării. Era cea mai simplă şi mai eficientă cale de a preveni desfrâul.

Prima noapte nu dormise deloc, ci şezuse drept, cu o lumânare aprinsă lângă el, rugându-se în tăcere, până se făcuse miezul nopţii şi trebuise să trezească monahii pentru matine. Trecuse repede prin slujba aceea, pentru a le arăta că nu era chiar complet lipsit de milă. Se întorseseră în dormitor, dar Philip nu se culcase.

Ieşise în zori, înainte ca ei să se trezească şi aruncase o privire în jur, gândindu-se la ziua pe care o avea în faţă. Unul dintre câmpuri fusese smuls recent de sub stăpânirea pădurii, şi chiar în mijlocul lui se afla ciotul a ceea ce trebuia să fi fost cândva un stejar magnific. Vederea acestuia îi dăduse o idee.

După slujba de dimineaţă şi micul dejun, scosese toţi călugării în câmp, cu frânghii şi cu topoare, şi îşi petrecuseră dimineaţa dezrădăcinând trunchiul enorm, jumătate din ei trăgând de funii, în timp ce cealaltă jumătate atacau rădăcinile cu topoarele, strigând cu toţii:

— Hei-ruuuup!

Când ciotul ieşise, în sfârşit, din pământ, Philip le dăduse tuturor bere, pâine şi o felie din carnea de porc pe care nu le-o îngăduise la cină.

Acesta nu fusese sfârşitul problemelor sale, dar reprezentase începutul găsirii soluţiilor. De la început, refuzase să ceară mănăstirii-mamă altceva decât grâne pentru pâine şi lumânări pentru capelă. Ideea că nu aveau să primească nicio bucată de carne pe care să nu o fi crescut sau prins în capcane ei înşişi îi transformase pe călugări în păstori meticuloşi şi meşteri în capcanele de păsări; şi, dacă înainte văzuseră în slujbe o cale de a scăpa de muncă, acum se bucurau când Philip reducea orele pe care trebuiau să le petreacă în capelă, astfel încât să aibă mai mult timp să muncească la câmp.

După doi ani, erau independenţi economic, şi după alţi doi ajunseseră să furnizeze stăreţiei Kingsbridge carne, vânat şi o

brânză făcută din lapte de capră care devenise o delicatesă râvnită. Schitul prospera, slujbele erau ireproşabile, iar fraţii erau sănătoşi şi fericiţi.

Philip poate că ar fi fost mulţumit… dar mănăstirea-mamă, stăreţia Kingsbridge, mergea din rău în mai rău.

Ar fi trebuit să fie unul dintre cele mai de seamă centre religioase din regat, plin de activitate, cu o bibliotecă vizitată de cărturari străini, cu un abate care să fie consultat de baroni, iar altarele sale să atragă pelerini din toată ţara, o biserică renumită în rândul nobilimii pentru ospitalitatea sa, şi ale cărei pomeni să fie cunoscute printre săraci. Dar biserica sa se năruia, jumătate din clădirile mănăstirii erau goale, iar stăreţia era îndatorată cămătarilor. Philip mergea la Kingsbridge cel puţin o dată pe an, şi de fiecare dată se întorcea fierbând de mânie la adresa modului în care bogăţiile donate de credincioşii devotaţi şi mărite de călugării muncitori erau împrăştiate fără discernământ, ca moştenirea fiului risipitor.

O parte a problemei o reprezenta locul unde se afla stăreţia. Kingsbridge era un sat mic pe un drum lăturalnic care nu ducea nicăieri. De pe vremea primului rege William – care fusese numit Cuceritorul sau Ticălosul, depinde de cel care vorbea – majoritatea catedralelor fuseseră transferate către oraşele mari; dar Kingsbridge fusese ocolită de această schimbare. Totuşi, aceasta nu constituia o problemă fără rezolvare, după părerea lui Philip: o mănăstire aglomerată având o catedrală ar trebui să fie un oraş în sine.

Adevărata problemă o reprezenta letargia bătrânului stareţ James. Cu o mână slabă la cârmă, corabia era la discreţia valurilor şi nu se îndrepta nicăieri.

Şi, spre regretul lui Philip, stăreţia Kingsbridge avea să-şi continue declinul atâta timp cât stareţul James avea să mai trăiască.

***

Înfăşurară bebeluşul în pânză curată şi îl aşezară într-un coş mare de pâine, care să-i servească de leagăn. Cu burtica plină de lapte de capră, pruncul adormi. Philip i-l lăsă în grijă lui Johnny Opt-Penny, pentru că, în ciuda faptului că era cam slab la minte, Johnny se purta cu blândeţe cu făpturile mici şi fragile.

Philip era dornic să afle ce anume îl adusese pe Francis la mănăstire. Făcu diverse aluzii în timpul prânzului, dar Francis nu-i răspunse, iar Philip trebui să-şi ţină în frâu curiozitatea.

După prânz aveau oră de studiu. Nu exista un claustru aici, dar călugării puteau sta în porticul capelei şi să citească, sau să meargă încolo şi încoace prin luminiş. După cum era obiceiul, aveau voie să intre din când în când în bucătărie pentru a se încălzi lângă foc. Philip şi Francis se plimbau la hotarul luminişului, unul lângă celălalt, aşa cum se întâmplase de atâtea ori să se plimbe prin claustrul mănăstirii din Ţara Galilor; iar Francis începu să vorbească.

— Regele Henric a tratat întotdeauna Biserica de parcă ar fi fost o parte subordonată a regatului său, zise el. A dat ordine episcopilor, a impus impozite şi a împiedicat exercitarea directă a autorităţii papale.

— Ştiu, spuse Philip. Şi ce dacă?

— Regele Henric a murit.

Philip se opri brusc. Nu se aşteptase la aşa ceva. Francis continuă:

— A murit la castelul său de vânătoare de la Lyons-la-Forêt, în Normandia, după ce a mâncat nişte murene, care i-au plăcut întotdeauna, deşi nu i-au picat niciodată bine la stomac.

— Când?

— Azi e prima zi a anului, aşa că s-a împlinit exact o lună.

Philip era destul de surprins. Henric fusese rege încă dinainte de naşterea lui. Nu mai trăise niciodată momentul în care un rege să fi murit, dar ştia că era o perioadă tulbure şi că se putea chiar declanşa un război.

— Şi ce se va întâmpla acum? întrebă el neliniştit.

Începură din nou să meargă. Francis spuse:

— Problema este că moştenitorul regelui a murit pe mare, cu mulţi ani în urmă… s-ar putea să-ţi aduci aminte.

— Da, îmi amintesc.

Philip avea doisprezece ani pe atunci. Fusese primul eveniment de importanţă naţională care pătrunsese în mintea sa de copil, şi îl făcuse să fie conştient de existenţa unei lumi în afara zidurilor mănăstirii. Fiul regelui murise în naufragiul unui vas numit *Corabia Albă,* chiar în apropierea oraşului Cherbourg. Abatele Peter, care îi spusese toate acestea tânărului Philip, se temuse ca nu cumva moartea moştenitorului să fie urmată de război şi de anarhie; dar, pe tot parcursul evenimentelor, regele Henric controlase situaţia, şi viaţa continuase fără mari evenimente pentru Philip şi Francis.

— Bineînţeles, regele a mai avut alţi mulţi copii, continuă

Francis. Cel puţin douăzeci, inclusiv stăpânul meu, contele Robert de Gloucester. Dar, după cum ştii, sunt cu toţii bastarzi. În ciuda fecundităţii extreme, regele nu a reuşit să mai aibă decât un singur copil legitim – şi acesta a fost o fată, Maud. Un bastard nu poate moşteni tronul, însă o femeie este cam în aceeaşi situaţie.

— Dar regele nu a numit un moştenitor? întrebă Philip.

— Ba da, a ales-o pe Maud. Ea are un fiu, pe care-l cheamă tot Henric. Cea mai aprinsă dorinţă a regelui a fost ca nepotul său să moştenească tronul. Dar băiatul nu are nici trei ani, aşa că regele şi-a obligat baronii să-i jure credinţă lui Maud.

Philip nu înţelegea pe deplin.

— Dacă regele a numit-o pe Maud moştenitoarea sa, iar baronii i-au jurat deja credinţă ei… care e problema?

— Viaţa la curte nu e aşa de simplă, spuse Francis. Maud e căsătorită cu Geoffrey de Anjou. Familiile Anjou şi de Normandia sunt rivale de generaţii. Suzeranii din familia de Normandia îi urăsc pe angevini. Sincer să fiu, bătrânul rege a dat dovadă de mare optimism sperând că o mulţime de baroni anglo-normanzi ar lăsa Anglia pe mâna unui angevin, cu sau fără jurământ de credinţă.

Philip era oarecum năucit de atitudinea de cunoscător, lipsită de respect, a fratelui său la adresa celor mai importanţi oameni din ţară.

— Cum de ştii toate acestea?

— Baronii s-au adunat la Le Neubourg pentru a hotărî ce să facă. Evident, stăpânul meu, contele Robert, a fost acolo. Iar eu l-am însoţit pentru a-i scrie corespondenţa.

Philip se uită întrebător la Francis, gândindu-se cât de diferită trebuia să fie viaţa fratelui său de a sa. Apoi îşi aduse aminte de ceva.

— Contele Robert este cel mai mare dintre fiii regelui, nu-i aşa?

— Da, şi este *foarte* ambiţios. Dar acceptă opinia generală, aceea că bastarzii trebuie să-şi cucerească tronul, nu să-l moştenească.

— Cine altcineva mai e?

— Regele Henric avea trei nepoţi, fiii surorii sale. Cel mai mare este Theobald de Blois; apoi e Stephen, foarte îndrăgit de rege şi înzestrat de el cu multe proprietăţi aici în Anglia; şi mezinul familiei, Henric, pe care-l cunoşti sub titulatura de

episcop de Winchester. Baronii îl preferă pe cel mai mare, Theobald, în conformitate cu o tradiţie pe care tu o consideri, probabil, perfect rezonabilă.

Francis îl privi pe Philip şi rânji.

— Perfect rezonabilă, repetă Philip cu un zâmbet. Deci, Theobald este noul nostru rege?

Francis clătină din cap, a negare.

— Credea că este, dar fiii mai mici au metodele lor de a avansa.

Ajunseră la capătul luminişului şi se întoarseră.

— În timp ce Theobald accepta cu graţie omagiile baronilor, continuă Francis, Stephen a traversat Canalul, a ajuns în Anglia, a mers în grabă la Winchester şi, cu ajutorul fratelui mai mic, Henric, episcopul, a pus stăpânire pe castelul de acolo şi – lucrul cel mai important – pe tezaurul regal.

Philip tocmai se pregătea să spună: „Deci *Stephen* este noul nostru conducător.” Dar îşi muşcă limba: spusese acelaşi lucru despre Maud şi despre Theobald şi se înşelase de fiecare dată.

Francis continuă:

— Stephen mai avea nevoie de un singur lucru pentru a avea victoria asigurată: sprijinul Bisericii. Pentru că, până nu era încoronat la Westminster de arhiepiscop, nu putea să fie cu adevărat rege.

— Dar, mai mult ca sigur, asta era uşor, spuse Philip. Fratele lui, Henric, este unul dintre cei mai importanţi prelaţi din ţară – episcop de Winchester, abate de Glastonbury, la fel de bogat ca Solomon şi aproape la fel de puternic ca arhiepiscopul de Canterbury. Iar dacă episcopul Henric nu avea de gând să-l susţină, de ce să-l fi ajutat să pună mâna pe Winchester?

Francis aprobă printr-o mişcare a capului.

— Trebuie să recunosc că, pe tot parcursul acestei crize, manevrele episcopului Henric au fost strălucite. Vezi tu, nu-l ajuta pe Stephen mânat de dragoste fraternă.

— Şi atunci, ce motive avea?

— Acum câteva minute ţi-am adus aminte de felul în care a tratat Biserica regretatul rege Henric, ca şi cum ar fi fost doar o altă parte a regatului său. Episcopul Henric vrea să se asigure că noul nostru rege, oricine ar fi acesta, va trata Biserica într-un mod mai reverenţios. Tocmai de aceea, înainte de a garanta sprijinul său, *Henric l-a pus pe Stephen să jure solemn că va apăra drepturile şi privilegiile Bisericii.*

Philip era impresionat. Relaţia lui Stephen cu Biserica fusese definită, chiar de la începutul domniei sale, în termenii trasaţi de Biserică. Dar poate că şi mai important era faptul că se crea, astfel, un precedent. Biserica trebuia să încoroneze regi, dar, până acum, nu avusese dreptul de a pune condiţii. Era posibil ca, în viitor, regii să nu poată lua puterea fără să cadă la înţelegere cu Biserica.

— Asta ar putea însemna enorm pentru noi, spuse Philip.

— Bineînţeles, Stephen îşi poate călca jurământul, zise Francis. Dar, oricum, ai dreptate. Nu va putea niciodată să fie la fel de necruţător ca regele Henric în ceea ce priveşte Biserica. Dar mai există şi un alt pericol. Doi dintre baroni au fost extrem de nemulţumiţi de ceea ce a făcut Stephen. Unul dintre ei este Bartholomew, contele de Shiring.

— Am auzit de el. Shiring e la doar o zi distanţă de aici. Se spune că Bartholomew este un bărbat credincios.

— Se prea poate. Tot ce ştiu eu este că e un baron sigur pe sine şi încăpăţânat, care nu-şi va renega jurământul de credinţă faţă de Maud, în ciuda promisiunii de obţinere a unei indulgenţe.

— Şi celălalt baron nemulţumit?

— Robert de Gloucester al meu. Ţi-am spus că e ambiţios. Sufletul lui e chinuit de ideea că, dacă ar fi fost fiu legitim, ar fi ajuns rege. Vrea să o încoroneze pe sora sa vitregă, socotind că aceasta se va baza atât de mult pe fratele ei mai mare pentru îndrumare şi sfaturi, încât el va fi rege în toate privinţele, cu excepţia numelui.

— Are de gând să facă aşadar ceva în această privinţă?

— Mă tem că da. Francis coborî tonul, deşi nu era nimeni în apropierea lor. Robert şi Bartholomew, împreună cu Maud şi cu soţul ei, au de gând să pornească o mişcare de rebeliune. Vor să-l detroneze pe Stephen şi să o pună pe tron pe Maud.

Philip se opri din mers.

— Ceea ce ar zădărnici toate eforturile episcopului de Winchester! Îşi apucă fratele de braţ. Dar, Francis…

— Ştiu la ce te gândeşti. Dintr-odată, atitudinea semeaţă a lui Francis dispăru, şi acesta arboră o expresie neliniştită şi speriată. Dacă Robert de Gloucester ar şti că ţi-am spus totul, ţie, care mi-eşti frate, m-ar spânzura. Are încredere totală în mine. Dar, la urma urmelor, eu sunt loial Bisericii… trebuie să fiu.

— Dar ce poţi face?

— M-am gândit să solicit o audienţă la noul rege şi să-i spun

tot. Bineînţeles, cei doi conţi rebeli ar nega totul, iar eu aş fi spânzurat pentru trădare; dar rebeliunea ar fi zădărnicită, iar eu aş merge în rai.

Robert clătină din cap, în semn de dezaprobare.

— Am fost învăţaţi că e deşart să *căutăm* martiriul.

— Şi cred că Dumnezeu mai are şi alte planuri cu mine aici, pe pământ. Mă aflu într-o poziţie de încredere, în casa unui baron important, şi, dacă rămân acolo şi avansez prin muncă asiduă, aş putea face multe lucruri pentru a promova drepturile Bisericii şi statul de drept.

— Mai e altă cale…?

Francis îl privi în ochi pe Philip.

— De asta mă aflu aici.

Philip simţi un fior de teamă. Francis avea să-i ceară lui să se implice, bineînţeles; nu putea exista alt motiv pentru care să-i dezvăluie acest secret îngrozitor. Francis îşi urmă vorba:

— Eu nu pot trăda rebeliunea, dar *tu* poţi.

— Isuse Hristoase şi toţi sfinţii, ajutaţi-mă! rosti Philip.

— Dacă uneltirea este descoperită aici, în sud, atunci oamenii din jurul lui Gloucester nu vor fi bănuiţi. Nimeni nu ştie că sunt aici; nimeni nu ştie măcar că mi-eşti frate. Ai putea să te gândeşti la vreo explicaţie plauzibilă în ceea ce priveşte modul în care ai aflat: că ai văzut oşteni adunându-se, sau poate că acest complot a fost dezvăluit de o persoană de la curtea contelui Bartholomew, în timp ce-şi mărturisea păcatele în faţa unui preot pe care-l cunoşti.

Philip îşi trase pelerina mai strâns pe lângă corp, tremurând. I se părea că, dintr-odată, se făcuse mai rece. Această misiune era periculoasă, foarte periculoasă. Vorbeau despre un amestec în politica regală, care aducea în mod frecvent moartea oamenilor versaţi în astfel de chestiuni. Cei din afară, precum Philip, comiteau o nesăbuinţă implicându-se.

Dar miza era atât de mare! Philip nu putea sta deoparte, lăsând să se desfăşoare o rebeliune împotriva unui rege ales de Biserică, când exista posibilitatea de a o preveni. Şi, oricât de periculos ar fi pentru el, pentru Francis ar fi fost sinucidere curată să dea în vileag complotul.

— Care e planul rebelilor? întrebă Philip.

— Contele Bartholomew este, în momentul de faţă, pe drumul de întoarcere către Shiring. De acolo va trimite mesaje celor credincioşi lui, aflaţi pe tot cuprinsul sudului Angliei. Contele

Robert va ajunge la Gloucester o zi sau două mai târziu şi-şi va aduna forţele în Ţinutul de Vest. În sfârşit, Brian Fitzcount, care deţine castelul Wallingford, îi va închide porţile fortificaţiei; şi tot sud-vestul Angliei le va aparţine rebelilor fără nicio luptă.

— Atunci, e aproape prea târziu! spuse Philip.

— Nu chiar. Mai avem aproximativ o săptămână răgaz. Dar va trebui să acţionezi repede.

Cu inima cât un purice, Philip îşi dădu seama că tocmai luase hotărârea de a duce la capăt această sarcină.

— Nu ştiu cui să-i spun, zise el. În mod normal, m-aş duce la conte, dar, în cazul acesta, tocmai el este vinovatul. Probabil că *sheriff*-ul este de partea lui. Trebuie să ne gândim la cineva care, în mod sigur, este de partea noastră.

— Stareţul de la Kingsbridge?

— Stareţul meu e bătrân şi obosit. Probabil că nu va face nimic.

— Trebuie să fie cineva.

— Ar fi episcopul.

Philip nu vorbise niciodată faţă în faţă cu episcopul de Kingsbridge, dar, mai mult ca sigur, acesta avea să-l primească şi să-l asculte; va fi, automat, de partea lui Stephen, pentru că acesta era ales de Biserică; şi era suficient de puternic pentru a acţiona.

— Unde locuieşte episcopul? întrebă Francis.

— La distanţă de o zi şi jumătate de aici.

— Ai face bine să pleci azi.

— Da, spuse Philip, cu inima grea.

Francis părea cuprins de remuşcări.

— Mi-aş dori să fi putut apela la altcineva.

— Şi eu, rosti trist Philip. Şi eu.

Philip convocă monahii în capela mică şi îi anunţă că regele murise.

— Trebuie să ne rugăm să avem parte de o succesiune paşnică şi de un rege nou care să iubească Biserica mai mult decât defunctul Henric, spuse el. Dar nu le împărtăşi faptul că secretul unei succesiuni favorabile îi ajunsese la urechi. În loc de asta, zise: Am mai primit şi alte veşti, care mă obligă să vizitez mănăstirea-mamă din Kingsbridge. Trebuie să plec imediat.

Stareţul adjunct avea să citească slujbele, iar chelarul avea să conducă ferma, dar niciunul din ei nu era capabil să-i ţină piept

lui Peter din Wareham, iar Philip se temea că, dacă lipsea mult timp, Peter urma să stârnească atâtea necazuri, încât să dărâme schitul cu totul. Nu reuşise să găsească o metodă de a-l controla pe Peter fără să-i rănească amorul propriu, iar acum nu mai avea timp, aşa că trebuia să facă tot ce se putea.

— Mai devreme, am vorbit despre lăcomie, spuse el după o pauză. Fratele Peter merită să-i adresăm mulţumiri pentru că ne-a amintit că, atunci când Dumnezeu ne binecuvântează ferma şi ne dă bogăţii, nu o face pentru ca noi să devenim graşi şi comozi, ci întru slăvirea lui. Face parte din datoria noastră sfântă să ne împărţim bogăţiile cu cei săraci. Până acum, am neglijat această datorie, parţial pentru că aici, în pădure, nu avem cu cine să ne împărţim avutul. Fratele Peter ne-a reamintit că e datoria noastră să ieşim din sânul comunităţii noastre şi să-i căutăm pe săraci, pentru a le uşura suferinţele.

Călugării erau surprinşi: crezuseră că subiectul lăcomiei fusese încheiat. Peter însuşi părea nesigur. Era încântat că se afla din nou în centrul atenţiei, dar îl îngrijora ceea ce plănuia Philip pentru el – şi pe bună dreptate.

— Am hotărât, continuă Philip, ca, în fiecare săptămână, să dăm de pomană câte un penny pentru fiecare călugăr din comunitatea noastră. Dacă asta înseamnă că va trebui să mâncăm un pic mai puţin, ne vom bucura gândindu-ne la răsplata divină. Mai important, trebuie să ne asigurăm că banii noştri sunt cheltuiţi în mod înţelept. Când îi dai unui bărbat un penny pentru a cumpăra pâine pentru familia sa, acesta s-ar putea duce direct la berărie şi să se îmbete, după care să meargă acasă şi să-şi bată nevasta, căreia, astfel, i-ar fi fost mai bine fără pomana noastră. E mai înţelept să-i dăm pâinea; şi mai înţelept e să dăm pâinea copiilor lui. Pomenile sunt o sarcină sfântă care trebuie executată cu aceeaşi atenţie ca şi vindecarea celor suferinzi sau educarea tinerilor. Din acest motiv, multe aşezăminte monastice numesc un împărţitor de pomeni, cineva care să se ocupe de distribuirea pomenilor. Aşa vom face şi noi.

Philip aruncă o privire în jur. Erau cu toţi atenţi şi interesaţi. Peter avea un aer mulţumit, hotărât, în mod clar, că acest discurs consfinţea o victorie a sa. Nimeni nu ghicise ce urma.

— Sarcina împărţitorului de pomeni este una dificilă. Acesta va trebui să meargă în oraşele şi satele din apropiere, să viziteze în mod frecvent Winchesterul. Acolo va circula printre cele mai rele, urâte, murdare şi păcătoase categorii de oameni, pentru că

aşa sunt săracii. Trebuie să se roage pentru ei când aceştia hulesc, să-i viziteze când sunt bolnavi şi să-i ierte când vor încerca să-l păcălească şi să-l jefuiască. Va avea nevoie de putere, de umilinţă şi de o răbdare fără margini. Îi va lipsi confortul acestei comunităţi, pentru că va fi mai mult pe drumuri decât printre noi.

Se uită din nou în jur. Acum erau îngrijoraţi cu toţii, pentru că niciunul dintre ei nu-şi dorea această sarcină. Îşi lăsă privirea asupra lui Peter din Wareham. Acesta pricepuse ce urma, şi acest lucru i se citea pe faţă.

— Peter a fost cel care ne-a atras atenţia asupra neajunsurilor noastre în această privinţă, rosti Philip domol, aşa că am hotărât că el va fi cel care va avea onoarea de a fi împărţitorul nostru de pomeni. Stareţul zâmbi. Poţi să începi de azi.

Chipul lui Peter era la fel de întunecat ca norii pe timp de furtună.

„Vei fi plecat mai tot timpul, aşa că nu mai poţi face probleme, îşi zise Philip în gând. Iar contactul strâns cu aleile abjecte, murdare şi împuţite ale Winchesterului îţi va tempera dispreţul pentru o viaţă confortabilă.”

Cu toate acestea, în mod evident, Peter vedea în respectiva decizie pur şi simplu un soi de pedeapsă, şi îl fixă pe stareţ cu o expresie încărcată cu atâta ură, încât Philip se cutremură.

Stareţul îşi smulse cu greu privirea de la călugăr şi îi privi pe ceilalţi.

— După moartea unui rege, există întotdeauna pericolul nesiguranţei, spuse el. Rugaţi-vă pentru mine cât timp voi fi plecat.

II

În a doua zi a călătoriei sale, la amiază, stareţul Philip se afla la câţiva kilometri de palatul episcopal. Pe măsură ce se apropia, îşi simţea măruntaiele moi, de parcă s-ar fi transformat în lichid. Inventase o poveste prin care să explice cum de ajunsese să ştie de rebeliunea plănuită. Dar era posibil ca episcopul să nu-i creadă explicaţia; sau, crezând-o, ar putea cere dovezi. Şi mai rău – era posibil, deşi puţin probabil, ca episcopul să fie unul dintre conspiratori şi să susţină rebeliunea. Putea să fie un prieten de-al contelui de Shiring. Se mai întâmplase ca episcopii

să-şi pună propriile interese înaintea celor ale Bisericii.

Episcopul îl putea tortura pentru a-l face să-i dezvăluie sursa informaţiilor. Bineînţeles, nu avea niciun drept, dar, privind lucrurile astfel, nu avea niciun drept nici să comploteze împotriva regelui. Philip îşi aminti instrumentele de tortură pe care le văzuse în imaginile care înfăţişau iadul. Acele tablouri erau inspirate de cele ce se petreceau în temniţele baronilor şi ale episcopilor. Philip simţea că nu avea puterea necesară unei morţi de martir.

Când văzu un grup de călători care se deplasau pe jos pe drum, înaintea lui, primul său instinct fu acela de a trage de hăţuri şi de a evita să treacă pe lângă ei, pentru că el era singur, şi existau o mulţime de tâlhari la drumul mare care nu se dădeau în lături de la a jefui un călugăr. Apoi văzu că două dintre siluete erau de copii, iar o alta aparţinea unei femei. O familie nu reprezenta, de obicei, niciun pericol. Îşi îmboldi calul să pornească la trap, pentru a-i ajunge.

Pe măsură ce se apropia, putea să-i vadă mai clar. Aceştia erau un bărbat înalt, o femeie micuţă, un tânăr aproape la fel de înalt ca bărbatul şi doi copii. Se vedea că erau săraci: nu duceau nicio legăturică în care să ţină obiecte preţioase şi purtau nişte zdrenţe. Bărbatul avea oasele mari, dar era slab, ca şi cum se sfârşea de o boală mistuitoare – sau pur şi simplu nu avea ce mânca. Acesta aruncă o privire îngrijorată către Philip şi trase copiii mai aproape de el, cu o atingere a mâinii şi câteva cuvinte şoptite. La început, Philip presupusese că avea cincizeci de ani, dar acum vedea că bărbatul încă nu făcuse patruzeci, deşi avea chipul brăzdat de riduri care trădau grijile.

Femeia spuse:

— Ziua bună, călugăre!

Philip se uită atent la ea. Era neobişnuit ca o femeie să vorbească înaintea soţului ei şi, în timp ce „călugăre” nu era chiar un apelativ nepoliticos, ar fi fost o dovadă mai mare de respect să se adreseze cu „frate” sau „părinte”. Femeia era mai tânără decât bărbatul cu aproximativ zece ani şi avea ochi înfundaţi în orbite, de o culoare neobişnuită, pală, care-i dădea un aer ce-ţi fura privirea. Philip simţi că era periculoasă.

— Bună ziua, părinte, spuse bărbatul, ca şi cum ar fi încercat să se scuze pentru lipsa de politeţe a soţiei sale.

— Domnul să te binecuvânteze, spuse Philip, încetinindu-şi iapa. Cine eşti?

— Tom, maistru constructor, caut de lucru.

— Şi nu găseşti, aş zice.

— Aşa e.

Philip încuviinţă din cap. Era o poveste des întâlnită. De obicei, meşterii constructori mergeau din oraş în oraş în căutare de lucru, şi uneori nu găseau, fie din cauza neşansei, fie pentru că nu mulţi oameni construiau. Asemenea oameni profitau adesea de ospitalitatea mănăstirilor. Dacă avuseseră până atunci o slujbă, făceau donaţii generoase când plecau, deşi, după o anumită perioadă petrecută pe drumuri, nu mai aveau nimic de oferit. Întâmpinarea cu aceeaşi căldură a ambelor categorii reprezenta, uneori, una dintre încercările la care era supusă mila monastică.

Acest constructor făcea parte, în mod clar, din categoria celor lefteri, deşi soţia lui arăta destul de prosperă. Philip spuse:

— Ei bine, am ceva merinde în desagi şi e vremea prânzului, iar caritatea este o îndatorire sfântă; aşa că, dacă tu şi familia ta veţi mânca împreună cu mine, îmi voi primi recompensa în rai, şi nici nu voi fi nevoit să mănânc singur.

— E foarte frumos din partea dumitale, spuse Tom.

Aruncă o privire la femeie. Aceasta ridică aproape imperceptibil din umeri, după care dădu uşor din cap, în semn de încuviinţare. Aproape fără a lăsa impresia că se oprise un moment, bărbatul zise:

— Îţi vom accepta pomana şi îţi mulţumim.

— Mulţumiţi-i lui Dumnezeu, nu mie, spuse Philip îndată.

Femeia rosti:

— Mulţumim ţăranilor din ale căror dijme aţi luat mâncarea.

„Ascuţită la limbă”, îşi zise Philip în gând, dar nu scoase niciun cuvânt.

Se opriră într-un mic luminiş, unde căluţul lui Philip putea paşte iarba veştejită de iarnă. În sufletul său, Philip se bucura că-şi putea amâna sosirea la palat şi să întârzie temuta discuţie cu episcopul. Constructorul spuse că şi el se îndrepta către palatul episcopului, în speranţa că acesta ar vrea să facă reparaţii sau chiar să construiască vreo anexă. În timp ce vorbeau, Philip studie pe furiş acea familie. Femeia părea prea tânără pentru a fi mama băiatului cel mare. Acesta era ca un viţel, puternic, stângaci, şi cu o expresie stupidă pe faţă. Celălalt băiat era mic şi ciudat, cu părul morcoviu, piele albă ca zăpada şi ochi bulbucaţi, de un albastru intens; şi avea un mod straniu de a

privi lucrurile, cu o expresie absentă care-i amintea lui Philip de nefericitul Johnny Opt-Penny, numai că, spre deosebire de Johnny, când îi surprindeai privirea, băiatul te fixa cu o căutătură foarte matură, cunoscătoare. În privinţa aceasta, avea acelaşi aer neliniştitor ca şi mama sa, descoperi Philip. Cel de-al treilea copil era o fată de vreo şase ani. Aceasta plângea din când în când, iar tatăl ei o veghea mereu cu o grijă plină de dragoste în priviri şi, în răstimpuri, o bătea uşurel pe spate, pentru a o linişti, deşi nu îi adresa niciun cuvânt. Era limpede că o iubea foarte mult. De asemenea, îşi atingea şi mângâia soţia, iar Philip zări o scânteie de dorinţă atunci când privirile celor doi se întâlniră.

Femeia trimise copiii să caute frunze late pe care să le folosească pe post de farfurii. Philip îşi desfăcu desagii. Tom întrebă:

— Unde e mănăstirea dumitale, părinte?

— În pădure, la o zi distanţă de aici, către apus.

Femeia ridică iute privirea, iar Tom înălţă din sprâncene.

— O cunoşti? întrebă Philip.

Din nu se ştie ce motiv, Tom păru stingherit.

— Probabil că am trecut prin apropiere de ea în drumul nostru de la Salisbury, spuse el.

— Da, sigur că da, numai că e la ceva distanţă de drumul principal, aşa că nu aveaţi cum să o fi văzut, decât dacă ştiaţi unde e şi plecaţi spre ea.

— Aha, înţeleg, spuse Tom, dar părea să se gândească la altceva.

Lui Philip îi veni o idee.

— Spuneţi-mi ceva: aţi întâlnit cumva o femeie pe drum? Probabil foarte tânără, singură şi, ăăă, gravidă?

— Nu, zise Tom. Tonul lui suna relaxat, dar lui Philip i se păru că bărbatul era extrem de interesat. De ce întrebi?

Philip zâmbi.

— O să vă spun. Ieri-dimineaţă, în pădure a fost găsit un prunc şi a fost adus la mănăstire. Este un băieţel şi nu cred că avea nici o zi. Probabil că fusese născut cu o noapte înainte, aşa că mama trebuie să fi fost prin zonă în acelaşi timp ca şi voi.

— Noi nu am văzut pe nimeni, repetă Tom. Ce aţi făcut cu pruncul?

— I-am dat lapte de capră. Pară să-i placă.

Cei doi se uitau cu luare-aminte la Philip. Acesta îşi spuse că era o poveste care capta interesul oricărui om. După câteva

clipe, Tom zise:

— Şi o căutaţi pe mamă?

— O, nu! Întrebam şi eu. Dacă aş întâlni-o, i-aş da bebeluşul înapoi, bineînţeles; dar e clar că nu îl vrea, şi se va asigura că nu va fi găsită.

— Ce se va întâmpla cu băiatul?

— O să-l creştem noi, la mănăstire. Va fi un copil al lui Dumnezeu. Aşa am fost crescut şi eu, împreună cu fratele meu. Părinţii noştri au fost ucişi când noi eram foarte mici, şi după aceea abatele ne-a fost tată, iar călugării au devenit familia noastră. Am avut de mâncare, căldură şi am învăţat să scriem şi să citim.

— Şi aţi devenit amândoi călugări, zise femeia.

Rostise cuvintele cu un aer ironic, ca şi cum acest fapt dovedea că actul caritabil al mănăstirii fusese, în cele din urmă, unul interesat.

Philip se bucură că o putea contrazice.

— Nu, fratele meu a părăsit mănăstirea.

Copiii se întoarseră. Nu găsiseră frunze late – nu era deloc uşor, pe timp de iarnă –, aşa că aveau să mănânce fără farfurii. Philip le dădu tuturor pâine şi brânză. Aceştia începură să înfulece ca nişte animale înfometate.

— Facem brânză din aceasta la mănăstirea mea, spuse el. Celor mai mulţi le place când e proaspătă, ca acum, dar e şi mai bună dacă o lăsăm să fermenteze.

Călătorilor le era prea foame ca să le pese. Terminară imediat pâinea şi brânza. Philip avea trei pere. Le scoase din traistă şi i le dădu lui Tom. Acesta împărţi câte una fiecărui copil.

Philip se ridică în picioare.

— O să mă rog să găseşti de lucru.

Tom spuse:

— Dacă puteţi, părinte, vorbiţi-i episcopului despre mine. Ne ştiţi nevoile şi aţi văzut că suntem cinstiţi.

— Aşa o să fac.

Tom ţinu calul în timp ce Philip încălecă.

— Sunteţi un om bun, părinte, spuse el, şi, spre surprinderea lui, Philip zări lacrimi în ochii lui Tom.

— Domnul fie cu voi, zise Philip.

Tom ţinu capul calului încă alte câteva clipe.

— Pruncul de care ne-aţi vorbit… cel găsit. Vorbea încet, de parcă nu ar fi vrut să fie auzit de copii. L-aţi… i-aţi dat vreun

nume?

— Da. Îi spunem Jonathan, care înseamnă „dar de la Dumnezeu”.

— Jonathan. Îmi place.

Tom dădu drumul calului.

Philip îl privi întrebător preţ de câteva momente, după care îndemnă calul şi acesta porni la trap.

Episcopul de Kingsbridge nu locuia la Kingsbridge. Palatul său se înălţa pe un deal, pe versantul dinspre sud, într-o vale bogată aflată la o zi de mers faţă de catedrala rece din piatră şi de călugării ei mohorâţi. Episcopul prefera ca lucrurile să fie separate, pentru că prea multe sarcini bisericeşti l-ar fi încurcat în celelalte îndatoriri, cum ar fi adunarea chiriilor, împărţirea dreptăţii şi stabilirea diferitelor relaţii la curtea regală. Le convenea şi călugărilor, pentru că, pe cât episcopul se afla mai departe, pe atât mai puţin se amesteca în treburile lor.

În după-amiaza în care Philip ajunse la palat, era suficient de rece încât să ningă. Valea episcopului era biciuită de un vânt năprasnic, iar nori joşi şi cenuşii se adunaseră deasupra conacului său. Nu era un castel, dar era, fără îndoială, bine apărat. Pe o rază de o sută de metri, pădurea fusese defrişată. Clădirea era împrejmuită de un gard solid de lemn de înălţimea unui om, cu un şanţ în care să se adune apa de ploaie la exterior. Paznicul de la poartă avea o înfăţişare neglijentă, dar o sabie grea.

Palatul era o construcţie frumoasă din piatră, ridicată în formă de E. Parterul era un beci boltit, pereţii săi solizi fiind întrerupţi de mai multe uşi grele, dar fără vreo fereastră. Una dintre uşi era deschisă, şi Philip putu zări, în semiîntunericul din interior, butoaie şi saci. Celelalte uşi stăteau închise, fiind zăvorâte cu lanţuri. Philip se întrebă ce se afla în spatele lor: când episcopul lua prizonieri, acolo lâncezeau.

Latura scurtă, din mijloc, a E-ului, era o scară exterioară care ducea către camerele de locuit de deasupra beciului boltit. Încăperea principală, partea verticală a E-ului, era sala. Celelalte două liniuţe orizontale ale literei erau reprezentate de capelă şi de un dormitor, presupuse Philip. Acestea aveau ferestre mici, acoperite de obloane, ca nişte ochişori suspicioşi îndreptaţi asupra lumii.

În incinta curţii se aflau o bucătărie şi o brutărie de piatră, dar

şi grajduri de lemn şi un hambar. Toate clădirile erau în stare bună – „ceea ce nu e prea bine pentru Tom Constructorul”, îşi zise Philip în gând.

În grajd se aflau mai mulţi cai frumoşi, inclusiv câţiva cai de luptă, şi vreo cinci oşteni stăteau pe acolo, omorându-şi timpul. Poate că episcopul avea oaspeţi.

Philip îşi lăsă calul la grăjdar şi urcă treptele de la intrare cuprins de presimţiri rele. Toată curtea avea un aer deranjant de milităresc. Unde erau cozile de petiţionari veniţi cu diferite plângeri, mamele cu copii pe care să-i binecuvânteze prelatul? Intra într-o lume străină lui şi deţinea un secret periculos. „S-ar putea să treacă niscaiva vreme până plec de aici, îşi spuse el, încercat de teamă. Mi-aş dori ca Francis să nu fi venit la mine.”

Ajunse în vârful scărilor. „Ce gânduri nevrednice! îşi zise el în sinea sa. Iată, mi se dă ocazia să-L servesc pe Dumnezeu şi Biserica Lui, iar eu reacţionez făcându-mi griji pentru siguranţa mea. Unii oameni dau piept cu pericolul, în bătălii, pe mare, în pelerinaje şi cruciade aventuroase. Chiar şi un călugăr trebuie să tremure şi să simtă fiori de frică uneori.”

Trase aer adânc în piept şi intră.

Sala era întunecoasă şi plină de fum. Philip închise repede uşa pentru a nu lăsa aerul rece să intre, după care îşi concentră privirea pentru a distinge ce se afla înăuntru. De cealaltă parte a încăperii ardea cu putere un foc mare. Acesta şi cele câteva ferestruici erau singurele surse de lumină. În jurul căminului se afla un grup de bărbaţi, unii în straie ecleziastice, iar alţii în veşmintele scumpe, dar uzate, caracteristice micii nobilimi. Erau adânciţi într-o discuţie serioasă, vorbind încet şi pe un ton sever. Jilţurile lor se găseau aşezate la întâmplare, dar toţi vorbeau privind înspre preot care stătea în mijlocul grupului, ca un păianjen în centrul pânzei sale. Acesta era un bărbat slab, iar felul în care picioarele sale lungi stăteau depărtate, şi mâinile stăteau sprijinite de braţele jilţului, îl făcea să pară a fi gata să sară. Avea părul negru, lins, şi un chip palid cu un nas ascuţit, iar din pricina straielor sale negre arăta în acelaşi timp chipeş şi ameninţător.

Nu acesta era episcopul.

Un servitor se ridică de pe un scaun aflat lângă uşă şi i se adresă lui Philip:

— Ziua bună, părinte. Pe cine doreşti să vezi?

În acelaşi timp, un ogar care stătea întins lângă foc îşi înălţă

capul şi mârâi. Bărbatul îmbrăcat în negru îşi ridică rapid privirea, îl zări pe Philip şi opri imediat discuţia ridicând o mână.

— Ce e? întrebă el răstit.

— Ziua bună, spuse Philip politicos. Am venit să-l văd pe episcop.

— Nu e aici, spuse preotul pe un ton care-l invita să plece.

Philip îşi simţi inima îngreunându-i-se instantaneu. Se temuse de discuţia cu episcopul şi de pericolele pe care le presupunea aceasta, dar acum se simţea dezamăgit. Ce avea să facă în privinţa secretului cumplit pe care-l deţinea? Îi spuse preotului:

— Când credeţi că se va întoarce?

— Nu ştim. Ce treabă ai cu el?

Tonul preotului era oarecum aspru, iar Philip se simţi ofensat.

— Treburi de-ale Domnului, spuse el tăios. Dumneata cine eşti?

Preotul ridică din sprâncene, ca şi cum era surprins de o aşa îndrăzneală, iar ceilalţi tăcură dintr-odată, ca nişte oameni care aşteaptă o explozie; dar, după câteva clipe de gândire, răspunse pe un ton destul de potolit.

— Sunt arhidiaconul Sfinţiei Sale. Numele meu este Waleran Bigod.

„Un nume potrivit pentru un preot”, îşi spuse Philip în gând. Zise:

— Numele meu este Philip. Sunt stareţul mănăstirii Sfântul Ioan-din-Pădure. Este un schit care ţine de stăreţia Kingsbridge.

— Am auzit de tine, spuse Waleran. Tu eşti Philip din Gwynedd.

Philip era surprins. Nu-şi putea imagina motivul pentru care un arhidiacon adevărat ar cunoaşte numele unei persoane atât de umile ca el. Dar funcţia sa, oricât de modestă, fu de ajuns pentru a schimba atitudinea lui Waleran. Expresia iritată dispăru de pe chipul arhidiaconului.

— Vino lângă foc, spuse el. Vrei o gură de vin fiert să-ţi încălzeşti sângele?

Făcu un semn către cineva care stătea pe o bancă aflată de-a lungul peretelui, iar o siluetă purtând zdrenţe se gândi să-i urmeze ordinele.

Philip se apropie de foc. Waleran rosti ceva pe un ton scăzut, iar ceilalţi bărbaţi se ridicară şi începură să-şi ia rămas-bun. Philip se aşeză şi îşi încălzi mâinile la flăcări în timp ce Waleran îşi conducea oaspeţii la uşă. Philip se întreba care fusese

subiectul discuţiei lor şi de ce nu încheiase arhidiaconul întâlnirea cu o rugăciune.

Servitorul zdrenţăros îi întinse o cupă de lemn. Philip luă o înghiţitură de vin fierbinte, condimentat, şi cugetă la următoarea sa mişcare. Dacă episcopul nu era disponibil, la cine putea să apeleze? Se gândi să se ducă la contele Bartholomew şi să-l implore, pur şi simplu, să-şi schimbe hotărârea. Ideea era absurdă: contele avea să-l arunce într-o temniţă şi să facă pierdută cheia. Astfel, singura posibilitate rămânea *sheriff*-ul*,* care era, teoretic, reprezentantul regelui în ţinut. Dar nu se putea şti de ce parte avea să fie *sheriff*-ul*,* atâta timp cât încă exista îndoială asupra persoanei care avea să devină rege. „Cu toate acestea, îşi zise Philip în sinea sa, s-ar putea ca, la urma urmelor, să fiu nevoit să-mi asum acest risc.” Tânjea să se întoarcă la traiul simplu de la mănăstire, unde cel mai periculos duşman al său era Peter din Wareham.

Oaspeţii lui Waleran plecară, iar uşa se închise, lăsând afară zgomotul făcut de cai în curte. Waleran se întoarse lângă cămin şi îşi trase un jilţ.

Philip era preocupat de problema sa şi nu voia, de fapt, să stea de vorbă cu arhidiaconul, dar se simţi obligat să fie politicos.

— Sper că nu v-am întrerupt întrunirea, spuse el.

Waleran schiţă un gest de negare.

— Ajunsesem oricum la final, zise. Astfel de chestiuni durează întotdeauna mai mult decât e nevoie. Discutam reînnoirea drepturilor de închiriere asupra pământurilor diocezei – genul de lucru care ar putea fi hotărât în numai câteva minute, dacă oamenii ar fi hotărâţi. Flutură din mâna sa osoasă, ca şi cum ar fi vrut să alunge orice chestiune legată de chiriile diocezei şi deţinătorii lor. Acum… am auzit că ai făcut treabă bună în micul schit din pădure.

— Sunt surprins că ştiţi despre activitatea mea, răspunse Philip.

— Episcopul este *ex officio*[1] abate de Kingsbridge, aşa că nu are cum să nu se intereseze.

„Sau eşti tu un arhidiacon bine informat”, îşi spuse Philip în sinea lui. Zise:

— Ei bine, Dumnezeu ne-a binecuvântat.

— Într-adevăr.

---

[1] Prin natura funcţiei (în lb. latină).

Vorbeau în franceza normandă, limba pe care o foloseau Waleran şi oaspeţii săi, limba oficială; dar, uneori, accentul lui Waleran avea inflexiuni ciudate, iar, după câteva momente, Philip îşi dădu seama că Waleran vorbea ca un individ care copilărise şi crescuse vorbind engleza. Acest lucru însemna că nu era un aristocrat normand, ci îşi avea originea în populaţia autohtonă şi se ridicase prin propriile eforturi – ca şi Philip.

Câteva clipe mai târziu, această presupunere fu confirmată atunci când Waleran trecu pe engleză şi spuse:

— Aş vrea ca Dumnezeu să binecuvânteze cu aceeaşi măsură şi stăreţia Kingsbridge.

Deci Philip nu era singurul îngrijorat de situaţia de la Kingsbridge. Probabil că Waleran ştia mai multe despre evenimentele de acolo decât Philip.

— Ce mai face stareţul James? întrebă Philip.

— E bolnav, răspunse succint Waleran.

„Atunci, în mod clar, nu are să poată face nimic în legătură cu insurecţia contelui Bartholomew”, îşi spuse sumbru Philip. Trebuia să se ducă la Shiring şi să-şi asume riscul cu *sheriff*-ul.

Lui Philip îi veni în minte că Waleran era genul de om care să cunoască toate persoanele importante din ţinut.

— Cum e *sheriff*-ul din Shiring? întrebă el.

Waleran ridică din umeri.

— Lipsit de evlavie, arogant, hrăpăreţ şi corupt. Aşa sunt toţi *sheriff*-ii. De ce întrebi?

— Dacă nu pot vorbi cu episcopul, atunci probabil că ar trebui să-l vizitez pe *sheriff.*

— Episcopul are mare încredere în mine, să ştii, spuse Waleran cu un zâmbet fugar. Dacă te pot ajuta cu ceva…

Făcu un gest cu palma deschisă, ca un om care dă dovadă de generozitate, dar ştie că ar putea fi refuzat.

Philip se relaxase un pic, gândindu-se că momentul de criză fusese amânat pentru o zi sau două, dar acum îşi simţi din nou sufletul inundat de tulburare. „Oare pot să am încredere în arhidiaconul Waleran? Nonşalanţa acestuia e studiată”, îşi spuse el în gând. Arhidiaconului părea a-i fi totuna, dar, de fapt, probabil că de-abia aştepta să afle ce avea Philip atât de important de comunicat. Cu toate acestea, nu exista vreun motiv să nu aibă încredere în el. Părea un om cu dreaptă judecată. Era suficient de puternic pentru a lua măsuri în privinţa rebeliunii? Dacă nu putea să o facă el însuşi, atunci putea să-l găsească pe

episcop. Philip îşi dădu seama, dintr-odată, că, de fapt, ideea de a se încrede în Waleran prezenta un mare avantaj; pentru că, în timp ce episcopul ar putea insista în a cunoaşte adevărata sursă de informaţii, arhidiaconul nu avea autoritatea necesară pentru a emite astfel de pretenţii, văzându-se nevoit să se limiteze la povestea pe care i-o spunea Philip, indiferent dacă o credea sau nu.

Waleran schiţă din nou zâmbetul său fugar.

— Dacă mai stai mult pe gânduri, voi începe să cred că nu ai încredere în mine!

Philip îşi zise că-l putea înţelege pe Waleran. Acesta era oarecum asemănător cu el: tânăr, bine educat, de obârşie umilă şi inteligent. Un om un pic prea laic pentru gustul lui Philip, poate, dar aşa ceva era scuzabil la un preot care trebuia să petreacă atâta timp cu nobilii şi cu soţiile lor şi nu beneficia de protecţia pe care i-ar fi oferit-o traiul monahal. „În sufletul său, Waleran e un om credincios, îşi spuse Philip. O să facă exact ce e mai bine pentru Biserică."

Philip ezita, neştiind ce hotărâre să ia. Până acum, numai el şi Francis ştiuseră secretul. Odată ce el dezvăluia aceste informaţii unei a treia persoane, se putea întâmpla orice.

— Cu trei zile în urmă, la mănăstirea mea din pădure a sosit un bărbat rănit, începu el, rugându-se în gând să fie iertat pentru că minţea. Era înarmat şi călărea un cal frumos şi rapid de pe care căzuse în urmă cu câţiva kilometri. Probabil că mergea repede când căzuse, pentru că avea braţul rupt şi coastele zdrobite. I-am fixat braţul, dar nu am putut face nimic în privinţa coastelor, iar el tuşea sânge, semn că avea răni interne.

În timp ce vorbea, Philip cerceta chipul lui Waleran. Deocamdată, nu părea să reflecte altceva decât un interes politicos.

— L-am sfătuit să-şi mărturisească păcatele, pentru că era în pericol să moară. Mi-a spus un secret. Philip şovăi, nesigur pe cât de multe cunoştea Waleran despre mişcările recente pe plan politic. Presupun că ştiţi că Stephen de Blois a emis pretenţii asupra tronului Angliei cu binecuvântarea Bisericii.

Waleran ştia mai multe decât Philip.

— Şi a fost încoronat la Westminster cu trei zile înainte de Crăciun, spuse el.

— Deja!

Francis nu ştiuse asta.

— Care era secretul? întrebă Waleran, cu o umbră de nerăbdare în glas.
Philip se avântă în gol.
— Înainte de a muri, călăreţul mi-a spus că stăpânul său, Bartholomew, conte de Shiring, conspirase cu Robert de Gloucester pentru a porni o rebeliune împotriva lui Stephen.
Cercetă chipul lui Waleran, ţinându-şi respiraţia.
Obrajii palizi ai acestuia se făcură şi mai albi. Se aplecă spre Philip.
— Crezi că spunea adevărul? întrebă el pe un ton imperios.
— De obicei, un muribund nu-şi minte confesorul.
— Poate că repeta un zvon care circula la curtea contelui.
Philip nu se aşteptase ca Waleran să fie sceptic. Improviză în grabă.
— O, nu, spuse el. Era trimis ca mesager de către contele Bartholomew să adune forţele acestuia din Hampshire.
Privirea inteligentă a lui Waleran scrută chipul lui Philip.
— Avea mesajul scris?
— Nu.
— Vreun sigiliu sau semn al autorităţii contelui?
— Nimic. Philip începuse să transpire un pic. Am înţeles că era cunoscut de oamenii cu care trebuia să se vadă ca reprezentant autorizat al contelui.
— Care era numele lui?
— Francis, spuse Philip prosteşte şi îşi dori să-şi fi muşcat limba înainte.
— Doar atât?
— Nu mi-a mai spus vreun alt nume.
Philip avea sentimentul că adevărata lui poveste era desluşită de interogatoriul lui Waleran.
— Armele şi armura îl pot identifica.
— Nu avea armură, rosti disperat Philip. I-am îngropat armele cu el – călugării nu au nevoie de săbii. Am putea să le dezgropăm, dar eu îţi pot spune că erau simple şi nu aveau elemente distinctive – nu cred că o să găsiţi vreun indiciu acolo… Trebuia să-l abată pe Waleran de la acest curs al discuţiei. Ce credeţi că poate fi făcut?
Waleran se încruntă.
— E greu să-mi dau seama ce e de făcut fără dovezi. Conspiratorii pot să nege pur şi simplu acuzaţia, iar apoi cel care acuză va fi cel condamnat. Arhidiaconul nu adăugase şi vorbele:

„Mai ales dacă povestea se dovedeşte a fi falsă”, dar Philip îşi dădu seama că la asta se gândea. Waleran continuă: Ai mai spus cuiva?

Philip negă printr-o mişcare a capului.

— Unde te duci după ce o să pleci de aici?

— La Kingsbridge. A trebuit să inventez un motiv pentru a părăsi schitul, aşa că am spus că o să fac o vizită la stăreţie; iar acum trebuie să o fac, pentru a transforma o minciună în adevăr.

— Nu mai vorbi cu nimeni de acolo despre acest lucru.

— Nu o să o fac.

Philip nu avusese o asemenea intenţie, dar se întreba de ce insista Waleran asupra acestui aspect. Poate că era vorba despre un interes personal: dacă era să ia asupra lui riscul de a dezvălui conspiraţia, voia să se asigure că va primi şi avantajele. Era ambiţios. Din punctul de vedere al lui Philip, acest fapt îi convenea de minune.

— Lasă lucrurile în seama mea. Dintr-odată, Waleran se comporta din nou nepoliticos, iar contrastul cu purtarea de dinainte îl făcea pe Philip să-şi dea seama că amabilitatea lui era ca o haină: o putea îmbrăca sau lepăda foarte uşor. Waleran continuă: O să te duci acum la stăreţia Kingsbridge şi o să uiţi intenţia de a merge la *sheriff,* nu-i aşa?

— Da.

Philip îşi dădu seama că totul avea să fie bine, cel puţin pentru o vreme, şi simţi cum i se ridică o povară de pe umeri. Nu avea să fie aruncat într-o temniţă, nu avea să fie interogat de un torţionar sau acuzat de răzvrătire. Totodată, transferase responsabilitatea asupra altcuiva – cineva care părea destul de bucuros să o preia.

Se ridică şi de apropie de fereastra cea mai apropiată. Se aflau pe la mijlocul după-amiezii, şi încă mai era destulă lumină. Philip simţi impulsul de a pleca de acolo cât mai repede, lăsând secretul în urma sa.

— Dacă plec acum, aş putea parcurge paisprezece, cincisprezece kilometri până la lăsarea întunericului, spuse el.

Waleran nu insistă să rămână.

— O să ajungi în satul Bassingboum. O să găseşti adăpost acolo. Dacă porneşti în zori, o să ajungi la Kingsbridge la amiază.

— Da.

Philip se întoarse de la fereastră şi îl privi pe Waleran. Arhidiaconul privea încruntat flăcările, cufundat în gânduri. Philip

îl studie preţ de câteva clipe. Waleran nu-i împărtăşi gândurile. Philip îşi dori să ştie ce se petrecea în mintea lui.

— O să plec chiar acum, spuse.

Waleran se trezi din visare şi deveni din nou fermecător. Zâmbi şi se ridică.

— În regulă, spuse el.

Îl conduse pe Philip la uşă şi îl urmă pe scări, până în curte.

Un grăjdar îi aduse calul lui Philip şi i-l înşeuă. Waleran ar fi putut să-şi ia rămas-bun şi să se întoarcă lângă foc, dar rămase locului, în aşteptare. Philip îşi dădu seama că voia să se asigure că o lua pe drumul către Kingsbridge, nu pe cel către Shiring.

Philip încălecă, simţindu-şi inima mai uşoară decât la sosirea sa. Tocmai se pregătea să-şi ia rămas-bun, când îl zări pe Tom Constructorul intrând în curte urmat de familia sa. Philip îi spuse lui Waleran:

— Bărbatul acesta e un constructor pe care l-am întâlnit pe drum. Pare a fi un om cinstit ajuns în vremuri de restrişte. Dacă aveţi nevoie să faceţi nişte reparaţii, veţi fi mulţumit de el.

Waleran nu-i răspunse. Se uita lung la familia care traversa ograda. Tot farmecul şi stăpânirea lui de sine îl părăsiseră. Avea gura căscată, iar ochii aveau o căutătură fixă. Arăta ca un om în stare de şoc.

— Ce este? întrebă neliniştit Philip.

— Femeia aceea!

Vocea lui Waleran abia dacă era mai puternică decât o şoaptă.

Philip o privi.

— E destul de frumoasă, spuse el, dându-şi seama pentru prima dată de acest lucru. Dar am fost învăţaţi că e mai bine ca un preot să fie cast. Fereşte-ţi privirea, arhidiaconule!

Waleran însă nu-l asculta.

— Am socotit-o moartă, murmură el. Dintr-odată, păru să-şi aducă aminte de Philip. Îşi smulse privirea de la femeie şi se uită la Philip, venindu-şi în fire. Transmite salutările mele stareţului din Kingsbridge, spuse el.

Apoi plesni crupa calului, iar animalul porni la trap şi ieşi pe poartă; şi, până ce Philip reuşi să tragă de frâie şi să controleze iapa, era prea departe pentru a mai spune la revedere.

III

Philip se apropie de Kingsbridge a doua zi, în jurul amiezii, aşa cum prevăzuse arhidiaconul Waleran. Ieşi dintre colinele împădurite şi îşi petrecu privirea peste un peisaj alcătuit din câmpuri îngheţate şi lipsite de viaţă, întrerupte din loc în loc de scheletul rebegit al vreunui copac. Nu se vedea nici ţipenie, pentru că, în miezul iernii, nu era de lucru la câmp. La câţiva kilometri distanţă, pe o culme de dincolo de câmpurile cuprinse de frig, se afla catedrala Kingsbridge, o clădire îndesată, ca un monument funerar ridicat pe un mormânt.

Philip urmă drumul care cobora şi Kingsbridge dispăru din câmpul lui vizual. Căluţul său placid îşi croia drum cu băgare de seamă printre rădăcinile îngheţate. Philip se gândea la arhidiaconul Waleran. Era atât de charismatic, de încrezător în sine şi de capabil, încât îl făcea să se simtă naiv şi tânăr, deşi nu era mare diferenţă de vârstă între ei. Fără niciun efort, Waleran controlase întreaga întâlnire: scăpase de oaspeţi cu graţie, ascultase atent povestea lui Philip, abordase imediat elementul fundamental al lipsei de dovezi, îşi dăduse seama rapid că întrebările în acea privinţă nu aveau rost, după care îl expediase prompt – fără, îşi dădu seama acum Philip, a-l asigura în vreun fel că vor fi luate măsuri.

Philip zâmbi cu tristeţe, văzând cât de bine fusese manipulat. Waleran nu promisese nici măcar faptul că avea să-i spună episcopului ceea ce aflase. Dar Philip era încrezător că ambiţia pe care o văzuse el în Waleran avea să asigure folosirea într-un fel a informaţiei. Ba chiar avea impresia că ar fi fost posibil ca Waleran să se simtă cumva îndatorat faţă de el.

Impresionat fiind de Waleran, era cu atât mai intrigat de singurul semn de slăbiciune arătat de arhidiacon – reacţia la vederea soţiei lui Tom Constructorul. Lui Philip, aceasta i se păruse periculoasă într-un mod obscur, neînţeles. Se părea că Waleran o considera atrăgătoare – ceea ce ar putea însemna acelaşi lucru, bineînţeles. Totuşi, era mai mult de atât. Probabil că Waleran o mai întâlnise, pentru că spusese că trăia cu impresia că era moartă. Ca şi cum ar fi păcătuit cu ea în trecutul îndepărtat. În mod clar, avea motive să se simtă vinovat, având în vedere faptul că se asigurase că Philip nu mai rămânea pe acolo pentru a afla mai multe.

Însă nici măcar acest secret vinovat nu afectă prea mult

părerea lui Philip despre Waleran. Acesta era preot, nu călugăr. Castitatea fusese dintotdeauna o parte importantă a vieţii monahale, dar nu fusese niciodată impusă preoţilor. Episcopii aveau amante şi preoţii parohi aveau menajere. Ca şi interdicţia privind gândurile păcătoase, celibatul clericilor era o regulă prea strictă pentru a fi respectată. Dacă Dumnezeu nu ar putea ierta preoţii lascivi, atunci nu ar ajunge decât foarte puţini clerici în rai.

În timp ce Philip urca pe următoarea culme, Kingsbridge îşi făcu din nou apariţia la orizont. Peisajul era dominat de biserica grandioasă, cu arcadele sale rotunjite şi cu ferestrele mici, adânci, la fel cum satul era dominat de mănăstire. Capătul apusean al catedralei, care era chiar în faţa lui Philip, avea două turnuri boante, dintre care unul se prăbuşise în timpul unei furtuni, cu patru ani în urmă. Tot nu fusese reconstruit, iar faţada arăta jalnic. Această imagine îl înfuria de fiecare dată pe Philip, pentru că grămada de resturi de zid de la intrare amintea în mod ruşinos de prăbuşirea verticalităţii monastice în cadrul stăreţiei. Clădirile mănăstirii, făcute din acelaşi calcar de culoare deschisă, se aflau lângă biserică, adunate în grupuleţe, ca nişte conspiratori în jurul tronului. În exteriorul zidului scund ce încercuia stăreţia se aflau mai multe colibe împrăştiate, făcute din cherestea şi lut, cu acoperişuri de stuf, în care locuiau ţăranii care lucrau pe câmpurile din jur şi servitorii care lucrau pentru călugări. Un râu îngust şi năvalnic străbătea colţul sud-vestic al satului, reprezentând sursa de apă a mănăstirii.

Deja, pe când traversa râul pe un pod vechi de lemn, Philip se simţea cuprins de iritare. Stăreţia Kingsbridge era o ruşine pentru biserica lui Dumnezeu şi pentru mişcarea monastică, dar el nu putea să facă nimic în această privinţă; iar furia şi neputinţa îi întorceau stomacul pe dos.

Podul aparţinea stăreţiei, iar aceasta impusese o taxă de trecere şi, pe când lemnăria scârţâia sub greutatea lui Philip şi a calului său, un călugăr în vârstă ieşi dintr-un adăpost aflat pe celălalt mal şi înaintă pentru a da la o parte creanga de salcie care servea drept barieră. Îl recunoscu pe Philip şi îi făcu semn cu mâna. Philip observă că şchiopăta şi îl întrebă:

— Ce ai păţit la picior, frate Paul?

— E de la frig. Se va mai linişti când va veni primăvara.

Philip observă că nu avea în picioare decât nişte sandale. Paul era un bărbat rezistent, dar prea înaintat în vârstă pentru a sta o

zi întreagă afară pe vremea aceasta.

— Ar trebui să ai un foc, spuse Philip.

— Ar fi o binecuvântare, zise Paul. Dar părintele Remigius spune că focul ar costa mai mult decât câştigăm de pe urma taxei.

— Cât e taxa?

— Un penny pentru cal şi un sfert de penny pentru om.

— Trec mulţi oameni pe podul acesta?

— O, da, o mulţime!

— Şi atunci, cum de nu ne putem permite să facem un foc?

— Ei bine, călugării nu plătesc taxa, bineînţeles, nici servitorii de la stăreţie, nici sătenii. Aşa că nu plăteşte decât vreun cavaler rătăcitor sau vreun meseriaş pe zi, sau chiar la două zile. Apoi, în zilele de sărbătoare, când oamenii vin din tot ţinutul pentru a auzi slujba din catedrală, adunăm o mulţime de sferturi de penny.

— Mi se pare că am putea păzi podul numai de sărbători, făcându-ţi şi ţie un foc din profit, spuse Philip.

Paul avea o expresie neliniştită.

— N-o să-i spui nimic lui Remigius, nu-i aşa? O să se supere dacă are impresia că m-am plâns.

— Nu-ţi face griji, îl linişti Philip.

Îşi mână calul înainte, pentru ca Paul să nu vadă expresia întipărită pe chipul său. Acest gen de prostie îl umple de furie. Paul îşi dedicase viaţa servirii lui Dumnezeu şi a acestei mănăstiri, iar acum, la bătrâneţe, era lăsat să sufere de dureri şi de frig pentru un sfert sau jumătate de penny pe zi. Nu reprezenta numai o dovadă de cruzime, ci şi o risipă, pentru că un bătrân răbdător ca Paul putea îndeplini o altă sarcină productivă – să crească găini, poate –, iar stăreţia ar fi mult mai câştigată de pe urma lui. Dar stareţul de la Kingsbridge era prea bătrân şi apatic pentru a vedea aceasta, şi se părea că lucrurile stăteau la fel şi în privinţa lui Remigius, stareţul adjunct. „E un păcat grav, îşi zise Philip în gând, plin de amărăciune, să iroseşti cu nepăsare bunurile umane şi materiale care au fost dăruite de Dumnezeu, în prea mare mila Sa.”

În timp ce-şi mâna căluţul prin spaţiul dintre colibele aflate în apropierea porţii stăreţiei, Philip gândea că atâtea greşeli nu mai pot fi iertate. Stăreţia era un spaţiu dreptunghiular, delimitat, cu biserica în centru. Clădirile erau aşezate în aşa fel încât toate cele aflate la nord şi la vest de biserică erau publice, lumeşti,

seculare şi practice, în timp ce toate cele aflate la sud şi la est erau în afara accesului general, având destinaţii spirituale, sfinte.

Intrarea în curte se afla, ca atare, în colţul nord-vestic al dreptunghiului. Poarta era deschisă, iar călugărul tânăr aflat în ghereta alăturată salută printr-o mişcare a mâinii atunci când Philip trecu în galop pe lângă el. Chiar după poartă, lângă zidul care împrejmuia curtea, se afla grajdul, o clădire solidă de lemn, construită oarecum mai bine decât locuinţele aflate de cealaltă parte a zidului. Înăuntru, aşezaţi pe baloturile de paie, se aflau doi grăjdari. Nu erau călugări, ci angajaţi ai stăreţiei. Aceştia se ridicară fără nicio tragere de inimă, ca şi cum ar fi avut ceva împotriva acestui vizitator care-i făcea să muncească în plus. Atmosfera încărcată de mirosuri neplăcute îi înţepă nările lui Philip; observă că boxele nu fuseseră curăţate de trei sau patru săptămâni. Azi nu era deloc dispus să treacă iar cu vederea neglijenţa grăjdarilor. În timp ce le întindea frâiele, spuse:

— Înainte de a-mi băga calul în grajd, puteţi să curăţaţi o boxă şi să puneţi paie curate. Apoi, faceţi la fel şi pentru ceilalţi cai. Dacă stau mereu în umezeală, copitele lor vor începe să putrezească. Nu aveţi chiar atât de multe de făcut, încât să nu puteţi menţine curăţenia în grajdul acesta.

Cei doi arborară un aer ţâfnos, aşa că adăugă:

— Faceţi cum spun, ori mă voi asigura că veţi pierde plata pe o zi pentru lene. Philip se pregătea să plece, când îşi aminti ceva. În desagii mei e o roată de brânză. Duceţi-o la bucătărie şi daţi-i-o fratelui Milius.

Fără să mai aştepte vreun răspuns, ieşi din grajd. Stăreţia avea şaizeci de angajaţi care să se îngrijească de cei patruzeci şi cinci de călugări ai săi, ceea ce era, după părerea lui Philip, un exces neruşinat de servitori. Oamenii care nu aveau destule de făcut puteau, destul de lesne, să devină atât de leneşi, încât să se achite de mântuială până şi de puţinele sarcini pe care le aveau, aşa cum se întâmplase, în mod evident, cu cei doi grăjdari. Era doar un alt exemplu care arăta delăsarea stareţului James.

Philip merse de-a lungul zidului vestic care împrejmuia curtea stăreţiei şi trecu de casa de oaspeţi, privind în jur, curios să vadă dacă stăreţia avea vizitatori. Dar clădirea mare, formată dintr-o singură încăpere, era rece şi nefolosită, cu pragul acoperit de un strat de frunze moarte de anul trecut aduse de vântul iernii. O luă la stânga şi porni să traverseze întinderea largă acoperită cu

iarbă care separa casa de oaspeţi – în care erau găzduite uneori persoane din lumea laică şi chiar femei – de biserică. Se apropie de latura apuseană, unde se găsea intrarea publică. Pietrele sparte ale turnului prăbuşit zăceau acolo unde căzuseră, într-o grămadă mare, de două ori cât statul de om.

Ca majoritatea bisericilor, catedrala Kingsbridge era construită sub formă de cruce. Partea dinspre vest făcea intrarea în naos, care reprezenta latura mai lungă a crucii. Cea mai scurtă era reprezentată de cele două transepturi care porneau către nord şi sud, de o parte şi de alta a altarului. Dincolo de această zonă, partea de est a bisericii era numită absidă, spaţiu rezervat în principal călugărilor. În extremitatea estică se afla mormântul Sfântului Adolphus, care încă mai atrăgea pelerini ocazionali.

Philip păşi în naos şi privi aleea demarcată de patru arcade şi coloane solide. Această privelişte îl deprimă şi mai tare. Era o clădire umedă şi întunecoasă şi se deteriorase de ultima dată când o văzuse. Ferestrele aflate de fiecare parte a drumului către altar erau ca nişte tuneluri înguste săpate în pereţii imens de groşi. Sus, pe acoperiş, ferestrele mai mari ale luminatorului ofereau lumină tavanului de lemn pictat, numai pentru a arăta cât de tare se afumase vopseaua, contururile apostolilor, ale sfinţilor şi ale profeţilor estompându-se şi pierzându-se inexorabil pe fundal. În ciuda aerului rece care pătrundea – pentru că ferestrele nu aveau geamuri –, atmosfera era încărcată de un iz de veşminte putrezinde. Din cealaltă parte a bisericii se auzeau sunetele mesei mari, frazele latineşti rostite pe un ton cântat şi răspunsurile incantatorii. Philip porni de-a lungul naosului. Pardoseala nu fusese pavată, aşa că pământul gol era acoperit cu muşchi în zonele unde saboţii ţăranilor şi sandalele monahilor călcau mai rar. Spiralele sculptate, canelurile coloanelor masive şi galoanele săpate care decorau arcadele dintre ele fuseseră cândva pictate şi aurite; dar, acum, tot ce mai rămăsese erau câteva petice de foiţă de aur şi câteva pete acolo unde fusese vopsea. Mortarul dintre pietre se sfărâma şi cădea, adunându-se în moviliţe pe lângă pereţi. Philip simţi mânia cunoscută răscolindu-i din nou sufletul. Când veneau aici, oamenii trebuiau să fie cuprinşi de admiraţie şi frică dinaintea măreţiei lui Dumnezeu Atotputernicul. Dar ţăranii erau oameni simpli care se luau după aparenţe şi, venind aici, probabil că îşi închipuiau că Dumnezeu era o zeitate neatentă, indiferentă, care nu avea cum să le aprecieze veneraţia sau să fie atent la păcatele pe care le

comiteau. În final, ţăranii erau cei care plăteau biserica prin sudoarea frunţilor lor, şi era scandalos faptul că se vedeau răsplătiţi numai cu acest mausoleu în ruină.

Philip îngenunche în faţa altarului şi rămase o vreme în poziţia aceasta, conştient că indignarea nu era o stare de spirit potrivită unui credincios. Când se linişti puţin, se ridică şi porni mai departe.

Partea răsăriteană a bisericii, absida, era împărţită în două. Spre întretăierea cu latura scurtă a crucii se afla corul, cu strane de lemn în care stăteau călugării acum şi, de obicei, în timpul slujbelor religioase. Dincolo de cor se afla sanctuarul, care găzduia mormântul sfântului. Philip înaintă în spatele altarului, cu intenţia de a lua loc în cor; însă intenţia sa fu zădărnicită de vederea unui sicriu.

Se opri, surprins. Nimeni nu-i spusese că murise un călugăr. Dar, bineînţeles, nu vorbise decât cu trei oameni: Paul, care era un pic cam bătrân şi neatent; şi cei doi grăjdari, cărora nu le dăduse ocazia de a face conversaţie. Se apropie de sicriu să vadă despre cine era vorba. Aruncă o privire înăuntru şi i se puse un nod în gât.

Era stareţul James.

Philip se holba cu gura căscată. De-acum, totul se schimba. Avea să fie numit un stareţ nou, noi speranţe…

Bucuria aceasta nu era reacţia potrivită la moartea unui frate venerabil, indiferent de greşelile pe care le comisese. Philip îşi struni trăsăturile şi mintea astfel încât să adopte o atitudine de doliu. Cercetă răposatul din priviri. Stareţul fusese un om cu părul alb, cu faţa slăbită şi adus de spate. Acum, de pe chipul lui dispăruse expresia perpetuă de întristare şi, în loc să aibă un aer îngrijorat şi nefericit, părea împăcat. Pe când îngenunchea lângă catafalc şi murmura o rugăciune, Philip se întreba dacă, în ultimii ani ai vieţii sale, pe umerii stareţului nu apăsase vreun mare necaz: un păcat nemărturisit, vreo dragoste regretată sau vreo nedreptate făcută unui om nevinovat. Indiferent despre ce era vorba, nu avea să mai pomenească despre aceasta până în ziua Judecăţii de Apoi.

În ciuda hotărârii sale, Philip nu-şi putea stăpâni mintea de la a se îndrepta către viitor. Nehotărât, fricos şi lipsit de verticalitate, stareţul James condusese mănăstirea cu o mână moartă. Acum avea să fie cineva nou, cineva care să disciplineze servitorii leneşi, să repare catedrala pe cale de a se nărui şi să

tragă profit de pe urma proprietăţilor bogate, transformând stăreţia într-o forţă puternică, aflată de partea binelui. Philip era prea tulburat pentru a putea sta nemişcat. Se ridică de lângă sicriu şi se îndreptă, cu un pas mai uşor, către cor, aşezându-se într-o strană goală din ultimul rând.

Mesa era ţinută de paracliser, Andrew din York, un bărbat irascibil, roşu la faţă, care se afla mereu în pragul unui atac de apoplexie. Acesta era unul dintre superiori, monahii cu funcţii înalte în mănăstire. Era responsabil cu tot felul de misiuni sfinte: slujbele, cărţile, relicvele sacre, veşmintele, ornamentele şi, cel mai important, administrarea lucrărilor de construcţie. Sub ordinele sale lucrau un cantor, care supraveghea toate cele legate de muzică, şi un trezorier care avea grijă de sfeşnicele, pocalele şi celelalte vase de aur şi argint bătute cu pietre preţioase. Nu mai avea niciun alt superior, cu excepţia stareţului şi a stareţului adjunct, Remigius, cu care era prieten la toartă.

Andrew citea slujba cu tonul său obişnuit, de mânie abia controlată. Mintea lui Philip era cuprinsă de agitaţie şi trecu ceva vreme până ce îşi dădu seama că slujba nu decurgea în felul cuvenit. Un grup de călugări mai tineri făcea zgomot, vorbind şi râzând. Philip văzu că făceau haz pe seama maestrului novicilor, un bărbat în vârstă, care aţipise. Călugării tineri – dintre care cei mai mulţi fuseseră novici, sub comanda maestrului, până nu de mult şi care, probabil, încă îi mai purtau ranchiună pentru că simţiseră pe propria piele muşcătura nuielei sale – aruncau cu bobiţe de pământ în el. De fiecare dată când vreunul dintre proiectilele micuţe îi nimereau faţa, bătrânul tresărea şi se foia, dar nu se trezea. Andrew nu părea a fi băgat de seamă ceea ce se întâmpla. Philip îl căută din priviri pe circuitor, călugărul responsabil cu disciplina. Acesta se afla de cealaltă parte a corului, adâncit într-o conversaţie cu un alt călugăr, fără să fie atent la slujbă sau la comportamentul tinerilor.

Philip îi mai privi preţ de câteva clipe. Chiar şi în cele mai favorabile circumstanţe, nu avea defel răbdare pentru astfel de lucruri. Unul dintre călugări părea a fi conducătorul grupului, un flăcău chipeş de vreo douăzeci şi unu de ani, cu un rânjet drăcesc. Philip îl văzu băgând vârful cuţitului lui de mâncat în capătul arzând al unei lumânări şi aruncând grăsime topită pe chelia monahului adormit. În momentul în care grăsimea fierbinte îi atinse pielea capului, călugărul se trezi cu un ţipăt, tinerii prăpădindu-se de râs.

Oftând, Philip se ridică din strană. Se apropie de flăcău din spate, îl luă de ureche şi îl trase, fără pic de blândeţe, din cor către transeptul sudic. Andrew îşi ridică ochii din ceaslov şi se încruntă la Philip: el nu văzuse nimic care să merite o aşa ieşire.

Când ajunseră suficient de departe pentru a nu fi auziţi de ceilalţi călugări, Philip se opri, slobozi urechea tânărului şi îl întrebă:

— Numele?

— William Beauvis.

— Şi ce diavol te-a posedat în timpul mesei mari?

William avea o căutătură îmbufnată.

— Mă plictiseam la slujbă, spuse el.

Călugării care se plângeau de viaţa lor nu stârneau niciodată compasiunea lui Philip.

— Plictisit? spuse el, ridicând un pic tonul. Ce ai făcut azi?

— Am asistat la matine şi la slujba de laudă în miezul nopţii, am fost la slujba de dimineaţă înainte de micul dejun, apoi la slujba orei a treia, mesa canonicilor, ora de studiu şi acum mesa mare.

— Şi ai mâncat?

— Micul dejun.

— Şi aştepţi să iei prânzul.

— Da.

— Cei mai mulţi oameni de vârsta ta muncesc din greu la câmp de la răsărit până la apus pentru a-şi câştiga micul dejun şi prânzul – şi îţi mai dau şi ţie din pâinea lor! Ştii de ce fac asta?

— Da, spuse William, târşâindu-şi picioarele şi privind în pământ.

— Continuă.

— O fac pentru că vor ca monahii să cânte slujbe pentru ei.

— Corect. Ţăranii muncitori îţi dau ţie pâine, carne, un dormitor din piatră şi căldură în timpul iernii – şi tu eşti atât de *plictisit*, încât nu poţi să stai nemişcat pe timpul mesei mari pentru ei!

— Îmi pare rău, frate.

Philip îl privi pe William preţ de câteva clipe. Greşeala lui nu era chiar atât de mare. Adevărata greşeală aparţinea superiorilor săi, care se arătau îndeajuns de indulgenţi cât să permită giumbuşlucuri în biserică. Philip întrebă cu blândeţe:

— Dacă slujbele te plictisesc, de ce ai devenit călugăr?

— Sunt al cincilea fiu al tatălui meu.

Philip încuviinţă.

— Şi, fără îndoială, acesta a donat stăreţiei nişte pământ cu condiţia ca noi să te acceptăm în rândurile noastre?

— Da… o fermă.

Era o poveste întâlnită destul de des: un bărbat care avea prea mulţi fii îl dăruia pe unul dintre aceştia lui Dumnezeu, asigurându-se că Dumnezeu nu va respinge darul însoţindu-l cu o bucată de pământ suficient de mare încât să asigure întreţinerea fiului în sărăcia monastică. În felul acesta, mulţi bărbaţi lipsiţi de vocaţie deveneau călugări neascultători.

Philip spuse:

— Dacă ai fi mutat… la o fermă, să zicem, la micul meu schit Sfântul Ioan-din-Pădure, unde se face foarte multă treabă pe afară, şi se petrece mai puţin timp în rugăciune… crezi că te-ar ajuta să participi la slujbe aşa cum se cuvine?

Faţa lui William se lumină.

— Da, frate, cred că da!

— Mă gândeam eu. O să văd ce se poate face. Dar nu te bucura prea tare; s-ar putea să fii nevoit să aştepţi până vom avea un stareţ nou şi să-l rogi să te transfere.

— Mulţumesc, oricum!

Slujba luă sfârşit, iar călugării începură să părăsească biserica în rânduială. Philip îşi duse un deget la buze, pentru a încheia discuţia. În timp ce călugării treceau prin transeptul sudic, Philip şi William se alăturară procesiunii şi intrară în claustru, un spaţiu pătrat înconjurat de arcade, aflat alături de partea sudică a naosului. Acolo, procesiunea se împrăştie. Philip se îndreptă către bucătărie, dar fu oprit de către paracliser, care luă o poziţie agresivă în faţa lui, cu picioarele depărtate şi cu mâinile pe şolduri.

— Frate Philip, spuse el.

— Frate Andrew, răspunse Philip, zicându-şi în gând: „Ce o fi şi cu el?”

— Ce urmăreşti, întrerupând mesa mare?

Philip era uluit.

— Întrerupând mesa? zise el, nevenindu-i a crede. Flăcăul se purta necuviincios. Arun…

— Sunt perfect capabil să mă ocup de cei care se poartă necuviincios în timpul slujbelor mele! spuse Andrew pe un ton răstit.

Mişcarea de împrăştiere a călugărilor încetă, aceştia

rămânând prin preajmă, pentru a auzi ce se spunea.

Philip nu înţelegea pentru ce atâta agitaţie. Din când în când, novicii şi călugării tineri trebuiau disciplinaţi în timpul slujbelor de către fraţii lor mai în vârstă, şi nu exista nicio regulă care să spună că acest lucru trebuia făcut numai de către paracliser. Philip spuse:

— Dar nu ai văzut ce se întâmpla…

— Sau poate că am văzut şi am hotărât să mă ocup de această chestiune mai târziu.

Philip era cât se poate de sigur că nu văzuse nimic.

— Şi ce ai văzut, atunci? îl provocă el.

— Nu-ţi închipui că poţi să mă iei tu la întrebări! ţipă Andrew. Faţa sa căpătase o nuanţă purpurie. Oi fi tu stareţ al unui schit mic din pădure, dar eu sunt paracliser aici de doisprezece ani şi voi ţine slujbele în catedrală aşa cum consider eu de cuviinţă – fără niciun amestec din partea unor străini care abia dacă au jumătate din vârsta mea!

Philip începu să creadă că, poate, chiar greşise – altfel, de ce ar fi fost Andrew atât de furios? Dar, şi mai important, o ceartă în claustru nu era o imagine care să reprezinte un model pentru ceilalţi monahi, şi trebuia încheiată. Philip îşi călcă pe mândrie, scrâşni din dinţi şi îşi plecă, supus, capul.

— Îmi dau seama de greşeala mea, frate, şi îţi cer umil iertare, rosti el.

Andrew era pregătit pentru o înfruntare gălăgioasă, iar retragerea timpurie a oponentului său nu-i oferea nicio satisfacţie.

— Atunci să nu se mai întâmple vreodată, spuse el, necuviincios.

Philip nu-i răspunse. Andrew trebuia să aibă ultimul cuvânt, aşa că orice altă remarcă de-a lui Philip nu ar fi făcut decât să pună paie pe foc. Rămase cu ochii în pământ, muşcându-şi limba, în timp ce Andrew îl mai fixă o vreme cu o privire furioasă. Într-un final, paracliserul se întoarse şi se îndepărtă cu capul ridicat trufaş.

Ceilalţi călugări se holbau la Philip. Îl deranja faptul că fusese umilit de către Andrew, dar trebuia să se lase certat, pentru că un călugăr mândru nu era un călugăr bun. Fără să rostească vreun cuvânt, părăsi curtea de studiu.

Camerele administrative ale călugărilor se aflau la sud de claustru, dormitorul, în colţul de sud-est, iar sala de mese, la sud-

vest. Philip porni spre vest, trecând prin sala de mese şi ieşind încă o dată în capătul deschis publicului al curţii stăreţiei, de unde putea vedea casa de oaspeţi şi grajdurile. Aici, în partea de sud-vest, se afla curtea bucătăriei, înconjurată pe trei părţi de sala de mese, bucătăria în sine, brutăria şi berăria. În curte se afla o căruţă plină cu napi, aşteptând să fie descărcată. Philip urcă treptele până la uşa bucătăriei şi intră.

Atmosfera de acolo îl izbi precum un pumn în piept. Aerul era fierbinte şi încărcat de mirosul peştelui care avea să se servească la prânz şi de hărmălaia de ordine răcnite şi de oale izbite una de alta. Trei bucătari, cu feţele roşii din pricina căldurii şi a grabei, pregăteau prânzul, având şase sau şapte ajutoare. Înăuntru se aflau două vetre mari, de-o parte şi de alta a încăperii, în care focul ardea cu putere; pe fiecare dintre ele, se frigeau mai bine de douăzeci de peşti, înfipţi în câte un proţap învârtit de un băiat care transpira abundent. Mirosul peştelui îl făcu pe Philip să înghită în sec. În nişte ceaune mari de fier, atârnate deasupra focurilor, se fierbeau morcovi întregi. Doi tineri stăteau lângă o masă, tăind pâinile albe, lungi de aproape un metru, în felii groase care să fie folosite pe post de farfurii comestibile. Aparentul haos era supravegheat de către un călugăr: fratele Milius, însărcinat cu administrarea bucătăriei, un bărbat cam de aceeaşi vârstă cu Philip. Acesta şedea pe un scaun înalt, supraveghind activitatea frenetică din jurul său cu un zâmbet imperturbabil, ca şi cum totul se petrecea în ordine, perfect organizat – ceea ce, pentru ochiul său experimentat, aşa şi era. Îi zâmbi lui Philip şi spuse:

— Mulţumesc pentru roata de brânză.

— A, da. Philip uitase de ea, atât de multe se întâmplaseră de când sosise. E făcută numai din lapte muls dimineaţa – o să vezi că are un gust cumva diferit.

— Deja îmi plouă în gură! Dar nu arăţi prea bine. S-a întâmplat ceva?

— Nu-i nimic. Am schimbat câteva cuvinte aspre cu Andrew. Philip făcu un gest din mână, de parcă ar fi vrut să îndepărteze imaginea lui Andrew. Pot să iau o piatră fierbinte din focul vostru?

— Bineînţeles!

Întotdeauna se aflau mai multe pietre în focurile de la bucătărie, gata să fie folosite pentru încălzirea imediată a unor cantităţi mici de apă sau de supă. Philip îi explică:

— Pe fratele Paul, de la pod, îl dor picioarele de la frig şi Remigius nu vrea să-l lase să facă un foc.

Luă o pereche de cleşti cu mâner lung şi scoase o piatră fierbinte din vatră.

Milius deschise un dulap şi scoase o bucată de piele care fusese cândva un fel de şorţ.

— Poftim – înfăşoar-o în asta.

— Mulţumesc.

Philip puse piatra fierbinte în mijlocul bucăţii de piele şi apucă materialul cu grijă, de colţuri.

— Să te întorci repede, spuse Milius. Masa e gata.

Philip părăsi bucătăria salutându-l pe călugăr printr-o mişcare a mâinii. Traversă curtea şi se îndreptă către poartă. La stânga sa, aproape lipită de faţa interioară a zidului de vest, se afla moara. Cu mulţi ani în urmă, în amonte de stăreţie fusese săpat un canal, prin care să se aducă apă de la râu către iazul morii. După ce învârtea roata morii, apa intra printr-un canal subteran până la berărie, bucătărie, fântâna din claustru unde îşi spălau mâinile înainte de mese călugării şi, într-un final, către latrina de lângă dormitor, după care o lua spre sud şi se vărsa în râu. Unul dintre stareţii de demult fusese un administrator foarte inteligent.

Philip observă că lângă grajduri se afla o grămadă de paie murdare: grăjdarii îi urmau ordinele şi curăţau boxele. Ieşi pe poartă şi porni prin sat, către pod.

„A fost oare o dovadă de îngâmfare să-l cert pe William Beauvis?” se întreba în timp ce trecea printre colibe. Gândindu-se bine, hotărî că răspunsul era unul negativ. În fapt, ar fi fost o greşeală să *ignore* o astfel de lipsă de respect la adresa slujbei.

Ajunse la pod şi îşi furişă capul în micul adăpost al lui Paul.

— Încălzeşte-ţi tălpile pe asta, spuse el, dându-i bătrânului piatra înfăşurată în piele. Când se mai răceşte un pic, desfă pielea şi pune-ţi picioarele direct pe piatră. Ar trebui să-ţi ţină până la căderea întunericului.

Fratele Paul era înduioşător de recunoscător. Îşi dădu jos sandalele şi îşi puse imediat tălpile pe pachetul de piele.

— Deja simt cum mă mai lasă durerile, spuse el.

— Dacă pui în seara asta piatra înapoi în vatra de la bucătărie, până dimineaţă se va înfierbânta din nou, zise Philip.

— N-o să se supere fratele Milius? întrebă temător Paul.

— Îţi garantez că nu.

— Mare bine mi-ai făcut, frate Philip!

— Ba n-am făcut nimic.

Philip plecă înainte ca mulţumirile lui Paul să devină stânjenitoare. Nu era decât o piatră fierbinte.

Se întoarse la stăreţie. Se duse în claustru şi se spălă pe mâini în bazinul de piatră din partea de sud, după care intră în sala de mese. Unul dintre călugări citea cu voce tare, stând în picioare în faţa unui pupitru. În afară de lectură, prânzul trebuia luat în tăcere deplină, dar zgomotul pe care-l făceau cei patruzeci şi ceva de călugări în timp ce mâncau alcătuia un fel de sunet de fundal şi, în ciuda regulii, se auzeau şi destule şoapte. Philip se aşeză pe un loc gol, la una dintre mesele lungi. Călugărul de lângă el îşi consuma porţia cu o încântare deosebită. Îi întâlni privirea lui Philip şi spuse:

— Azi avem peşte proaspăt!

Philip încuviinţă printr-o mişcare a capului. Văzuse peştele la bucătărie. Stomacul său se revolta din cauza foamei.

— Am auzit că, la schitul vostru din pădure, aveţi peşte proaspăt în fiecare zi, spuse călugărul.

În vocea sa se simţea invidia.

Philip negă clătinând din cap.

— La fiecare două zile avem carne de pasăre, şopti el.

Invidia călugărului spori.

— Aici avem peşte sărat, de şase ori pe săptămână.

Un servitor puse o felie groasă de pâine în faţa lui Philip, care avea să-i servească drept farfurie, apoi aşeză pe ea un peşte, înmiresmat cu ierburile fratelui Milius. Lui Philip îi lăsa gura apă. Tocmai se pregătea să atace peştele cu cuţitul de mâncat când, în celălalt capăt al mesei, un călugăr se ridică şi arătă spre el. Era circuitorul, monahul responsabil cu disciplina.

„Ce mai e acum?” întrebă Philip în gând.

Circuitorul încălcă regula tăcerii, după cum era dreptul său.

— Frate Philip!

Ceilalţi călugări conteniră din mâncat şi în încăpere se lăsă tăcerea.

Philip se opri cu lama deasupra peştelui şi îşi ridică privirea, aşteptând.

— Regula este că monahii care întârzie nu primesc de mâncare.

Philip oftă. Se părea că nu putea face nimic cum trebuia în ziua aceea. Îşi puse cuţitul deoparte, dădu pâinea şi peştele

înapoi servitorului şi îşi înclină capul, să asculte lectura.

În timpul odihnei de după prânz, Philip se duse în magazia aflată în spatele bucătăriei pentru a vorbi cu Cuthbert Cap-Alb, chelarul. Magazia era o încăpere ca o peşteră, mare, întunecoasă, cu stâlpi groşi şi scunzi şi ferestre micuţe. Aerul era uscat şi plin de aromele produselor depozitate: hamei şi miere, mere vechi şi ierburi uscate, brânză şi oţet. De obicei, pe fratele Cuthbert îl găseai aici, pentru că funcţia sa nu-i lăsa mult timp la dispoziţie pentru a asista la slujbe, ceea ce se potrivea cu înclinaţiile sale: era un individ isteţ, cu simţ practic, fără prea mare interes pentru chestiunile spirituale. Chelarul era omologul material al paracliserului: Cuthbert trebuia să aibă grijă de toate nevoile practice ale călugărilor, adunând roadele fermelor care aparţineau mănăstirii şi ducându-se la piaţă pentru a cumpăra lucrurile pe care monahii şi angajaţii lor nu şi le puteau produce singuri. Pentru a-şi duce treaba la bun sfârşit, chelarul avea nevoie de prevedere şi de calcul. Cuthbert nu se achita de aceste sarcini singur: Milius, călugărul care administra bucătăria, se ocupa de pregătirea meselor şi mai exista un şambelan care se ocupa de hainele călugărilor. Aceştia doi lucrau în subordinea lui Cuthbert, şi mai erau alţi trei călugări care se găseau, oficial, sub controlul său, dar aveau o oarecare independenţă: călugărul care se ocupa de oaspeţi; infirmierul, care îngrijea călugării bolnavi şi bătrâni într-o încăpere separată, şi responsabilul cu pomenile. Chiar dacă beneficia de subordonaţi şi ajutoare, Cuthbert avea enorm de lucru; cu toate acestea, reuşea să ţină toate socotelile în cap, spunând că nu avea rost să irosească pergament şi cerneală. Philip bănuia că, de fapt, chelarul nu învăţase niciodată să scrie şi să citească aşa cum se cuvine. Cuthbert avea părul alb din tinereţe, de unde şi porecla de Cap-Alb, dar acum era trecut de şaizeci de ani şi singurele locuri în care-i mai creştea părul stufos erau urechile şi nările, ca şi cum ar fi vrut să compenseze calviţia de care suferea. Având în vederea că Philip fusese şi el chelar la prima sa mănăstire, înţelegea problemele lui Cuthbert şi de ce acesta se arăta atât de ursuz. Drept urmare, Cuthbert ţinea la el. Acum, ştiind că Philip nu mâncase la prânz, Cuthbert alese şase pere dintr-un butoi. Erau destul de stafidite, dar gustoase, iar Philip le mâncă recunoscător, în timp ce Cuthbert se plângea de situaţia financiară a mănăstirii.

— Nu pot să înţeleg cum e posibil ca stăreţia să aibă datorii,

spuse Philip cu gura plină.

— Nici nu ar trebui să fie, zise Cuthbert. Are mai multe pământuri şi primeşte mai multe dijme decât oricând.

— Şi atunci, de ce nu suntem bogaţi?

— Ştii care e sistemul de aici: cea mai mare parte a proprietăţilor mănăstirii este împărţită între călugării cu funcţii de conducere. Paracliserul are pământurile lui, eu pe ale mele şi sunt domenii mai mici pentru maestrul novicilor, călugărul care se ocupă de oaspeţi, infirmierul şi cel care se ocupă de pomeni. Restul aparţine stareţului. Fiecare foloseşte venitul de pe proprietăţile sale pentru a-şi îndeplini obligaţiile.

— Şi care e problema?

— Ei bine, toate aceste proprietăţi trebuie îngrijite. De exemplu, să presupunem că avem nişte pământ şi îl închiriem pentru o sumă de bani. Nu ar trebui să-l dăm direct celui care oferă mai mult şi să ne luăm banii. Ar trebui să ne îngrijim să găsim un arendaş bun şi să-l supraveghem, ca să ne asigurăm că îngrijeşte bine pământul; altfel, păşunile devin mlăştinoase, solul este epuizat, iar arendaşul nu ne mai poate plăti arenda, aşa că ne înapoiază pământul într-o stare proastă. Sau să ne gândim la o fermă, lucrată de angajaţii noştri şi condusă de călugări; dacă nimeni nu vizitează ferma decât pentru a-i lua roadele, călugării devin leneşi şi depravaţi, angajaţii fură din recoltă, iar ferma produce din ce în ce mai puţin, cu fiecare an ce trece. Chiar şi o biserică are nevoie de îngrijire. Nu ar trebui să ne limităm la a lua dijme. Ar trebui să punem un preot bun care ştie latina şi duce o viaţă sfântă. Altfel, oamenii se afundă în necurăţenie, căsătorindu-se, născând, murind fără binecuvântarea Bisericii şi înşelându-ne la dijme.

— Călugării ar trebui să-şi administreze proprietăţile cu grijă, spuse Philip, în timp ce termina ultima pară.

Cuthbert trase o cană de vin dintr-un butoi.

— Ar trebui, dar ei au alte lucruri în minte. Oricum, ce ştie maestrul novicilor despre cultivarea pământului? De ce ar trebui ca infirmierul să fie un bun administrator? Bineînţeles, un stareţ puternic i-ar forţa să-şi gospodărească într-o oarecare măsură resursele. Dar am avut un stareţ slab timp de treisprezece ani, iar acum nu avem bani să reparăm catedrala şi mâncăm peşte sărat de şase ori pe săptămână, şcoala aproape că nu mai are novici şi casa de oaspeţi e mai mereu goală.

Philip sorbi din vin într-o tăcere mohorâtă. Îi venea greu să se

gândească obiectiv la o astfel de risipă îngrozitoare a bunurilor lui Dumnezeu. Voia să-l afle pe cel responsabil pentru această stare deplorabilă şi să-l scuture până ce înţelegea că nu era bine ce făcea. Dar, în cazul acesta, persoana vinovată se afla într-un sicriu, în spatele altarului. Acolo, cel puţin, găsea un licăr de speranţă.

— În curând, vom avea un stareţ nou, spuse Philip. El ar trebui să îndrepte toate acestea.

Cuthbert îi adresă o privire ciudată.

— Remigius? Să îndrepte el lucrurile?

Philip nu era sigur la ce se referea Cuthbert.

— Doar nu o să fie numit stareţ Remigius, nu-i aşa?

— E probabil ca el să urmeze.

Philip era dezamăgit.

— Dar nu e cu nimic mai breaz decât stareţul James! De ce l-ar vota fraţii?

— Ei bine, nu au încredere în străini, aşa că nu vor vota pe cineva pe care nu-l cunosc. Iar asta înseamnă că noul stareţ va fi unul dintre noi. Iar Remigius este stareţul adjunct, călugărul mănăstirii cu cel mai înalt rang bisericesc.

— Dar nu e nicio regulă care să spună că trebuie ales cel cu rangul mai înalt, protestă Philip. Ar putea să fie un altul dintre cei cu funcţii de conducere. Ai putea fi ales chiar tu!

Cuthbert încuviinţă printr-o mişcare a capului.

— Mi s-a propus deja. Am refuzat.

— Dar de ce?

— Îmbătrânesc, Philip. Funcţia pe care o am acum mi-ar veni de hac, numai că m-am obişnuit atât de tare cu ea, încât o fac fără să mă gândesc, mecanic. Orice alte responsabilităţi ar fi prea mult pentru mine. În mod clar, nu am energia necesară pentru a lua o mănăstire vlăguită şi a o reforma. În final, nu aş fi cu nimic mai bun decât Remigius.

Lui Philip tot nu-i venea să creadă.

— Mai sunt şi alţii – paracliserul, circuitorul, maestrul novicilor…

— Maestrul novicilor e bătrân şi mai obosit chiar decât mine. Călugărul însărcinat cu primirea oaspeţilor este lacom şi beţiv. Iar paracliserul şi circuitorul sunt juruiţi să voteze pentru Remigius. De ce? Nu ştiu, dar pot să ghicesc. Aş spune că Remigius a promis să-l promoveze pe paracliser la rangul de stareţ adjunct şi să-l numească pe circuitor paracliser, drept

recompensă pentru sprijinul lor.

Philip se lăsă moale peste sacii de faină care-i sprijineau spinarea.

— Ce-mi spui tu e că Remigius şi-a asigurat deja alegerea.

Cuthbert nu răspunse imediat. Se ridică şi se duse în cealaltă parte a magaziei, unde aranjase într-un şir un vas de lemn plin cu ţipari vii, o găleată cu apă curată şi un butoi umplut cam de o treime cu saramură.

— Ajută-mă un pic, spuse el. Scoase un cuţit. Alese un ţipar din vas, îl lovi cu capul de pardoseala de piatră, apoi îi scoase măruntaiele cu cuţitul. Îi dădu peştele, încă zvârcolindu-se, lui Philip: Spală-l în găleată, apoi dă-i drumul în butoi, spuse el. Aceştia ne vor amorţi pofta de mâncare pe timpul Postului Paştelui.

Philip clăti în găleată ţiparul pe jumătate mort cât de atent putu, după care îl aruncă în apa sărată.

Cuthbert curăţă un alt ţipar şi spuse:

— Mai e şi o altă posibilitate: un candidat care ar fi un stareţ bun, care să reformeze această aşezare şi al cărui rang, deşi inferior aceluia de stareţ adjunct, este la fel de important precum cel de paracliser şi de chelar.

Philip băgă ţiparul în găleată.

— Cine?

— Tu.

— Eu! Philip era atât de surprins, încât scăpă ţiparul pe pardoseală. Teoretic, funcţia lui îl plasa printre călugării superiori, dar nu se socotise niciodată a fi egal cu paracliserul şi cu ceilalţi, pentru că aceştia erau cu mult mai în vârstă decât el. Sunt prea tânăr…

— Gândeşte-te, spuse Cuthbert. Ţi-ai petrecut toată viaţa în mănăstiri. Ai fost numit chelar la douăzeci şi unu de ani. Ai fost stareţul unui schit timp de patru sau cinci ani – şi ai reuşit să faci multe schimbări. Tuturor le e clar că Dumnezeu lucrează prin tine.

Philip recuperă ţiparul pe care-l scăpase şi îl aruncă în butoiul cu saramură.

— Dumnezeu lucrează prin noi toţi, spuse el pe un ton neangajant. Era oarecum uimit de sugestia lui Cuthbert. Voia ca stăreţia să aibă parte de un conducător nou, plin de energie, dar nu se gândise că el ar putea fi acela. E adevărat că aş fi un stareţ mai bun decât Remigius, spuse el, gânditor.

Cuthbert arboră o mină satisfăcută.

— Dacă tu ai vreun defect, Philip, acela este inocenţa.

Philip nu se vedea a fi inocent.

— La ce te referi?

— Nici nu-ţi trece prin gând faptul că oamenii ar putea avea motive josnice. Cei mai mulţi dintre noi aşa gândesc. De exemplu, întreaga mănăstire presupune deja că eşti candidat la stăreţie şi că ai venit aici pentru a le cere voturile.

Philip era indignat.

— Şi pe ce se bazează când spun asta?

— Încearcă să-ţi priveşti comportamentul în felul în care o face o minte îngustă, suspicioasă. Ai sosit la numai câteva zile după moartea stareţului James, ca şi cum ai fi avut pe cineva aici care să-ţi transmită un mesaj secret.

— Dar cum îşi închipuie că aş fi putut organiza aşa ceva?

— Nu au cum să ştie... dar te consideră mai isteţ decât ei. Cuthbert începu din nou să scoată măruntaiele ţiparilor. Şi uite cum te-ai comportat azi. Ai intrat şi ai dat ordin să fie curăţate grajdurile. Şi te-ai ocupat de joaca tinerilor din timpul mesei mari. Ai vorbit despre posibilitatea transferării tânărului William Beauvis către altă aşezare, când toată lumea ştie că transferarea dintr-un loc în altul e privilegiul stareţului. L-ai criticat implicit pe Remigius ducându-i o piatră fierbinte fratelui Paul, de la pod. Şi, în cele din urmă, ai adus o roată de brânză delicioasă la bucătărie, din care am gustat cu toţii câte o bucăţică după cină – şi, deşi nimeni nu a spus *de* unde provine, toţi călugării pot recunoaşte aroma brânzei de la Sfântul Ioan-din-Pădure.

Philip cugeta stânjenit la ideea că acţiunile sale fuseseră interpretate într-un mod atât de greşit.

— Oricine ar fi putut face lucrurile acestea.

— Oricare dintre călugării superiori ar fi putut să facă *unul* dintre aceste lucruri. Nimeni altcineva nu le-ar fi făcut pe toate. Tu ai venit şi ai preluat controlul asupra situaţiei! Deja ai început să schimbi lucrurile pe aici. Şi, bineînţeles, prietenii lui Remigius deja ripostează. De aceea te-a certat Andrew Paracliserul în claustru.

— Deci ăsta era motivul! Mă întrebam ce l-o fi apucat. Philip clăti gânditor un ţipar. Şi presupun că tot din acelaşi motiv circuitorul m-a făcut să renunţ la prânz.

— Exact. O cale de a te umili în faţa celorlalţi călugări. Apropo, cred că ambele manevre au avut rezultate contrarii:

niciuna din mustrări nu a fost îndreptăţită, şi, cu toate acestea, tu le-ai acceptat cu graţie. De fapt, ai reuşit să-ţi formezi o imagine de o oarecare sfinţenie.

— Nu am făcut-o ca să-mi formez o imagine.

— Nici sfinţii nu s-au gândit la aşa ceva. Se aude clopotul pentru slujba a noua. Ai face bine să laşi restul ţiparilor pe seama mea. După slujbă e ora de studiu, şi în claustru se permit discuţiile. O mulţime de fraţi vor dori să-ţi vorbească.

— Stai uşurel! spuse Philip neliniştit. Doar pentru că toţi presupun că vreau să devin stareţ nu înseamnă că voi candida pentru această funcţie. Îl speria ideea de a participa la o întrecere electorală şi nu era deloc sigur că voia să-şi abandoneze schitul bine organizat din pădure şi să ia asupra lui problemele formidabile ale stăreţiei Kingsbridge. Am nevoie de timp de gândire, rosti el rugător.

— Ştiu.

Cuthbert se îndreptă de spate şi îl privi în ochi pe Philip.

— Cât te gândeşti, te rog să-ţi aduci aminte asta: mândria excesivă e un păcat des întâlnit, dar un om poate leza voinţa divină prin umilinţă exagerată.

Philip încuviinţă.

— Voi ţine minte. Mulţumesc!

Părăsi magazia şi se grăbi spre claustru. În timp ce se alătura celorlalţi călugări şi mergea în rând către biserică, gândurile îi alergau frenetic prin minte. Îşi dădu seama că era stârnit şi tulburat de perspectiva de a deveni stareţ de Kingsbridge. Era furios de ani buni din cauza felului ruşinos în care vedea că este condusă stăreţia, iar acum i se ivea prilejul de a îndrepta chiar el lucrurile. Oamenii trebuiau convinşi, proprietăţile, administrate, şi trebuiau găsiţi bani. Era o sarcină pentru o minte înţeleaptă. Avea să fie o responsabilitate mare.

Ca întotdeauna, atmosfera din biserică reuşi să-l calmeze. După comportamentul neadecvat de dimineaţă, călugării erau tăcuţi şi arborau un aer solemn. În timp ce asculta cuvintele familiare ale slujbei şi murmura răspunsurile, aşa cum făcea de mulţi ani încoace, se simţi din nou în stare să gândească limpede.

„Vreau să fiu stareţ de Kingsbridge?” se întrebă, iar răspunsul sosi imediat: „Da! Să mă ocup de catedrala care se dărâmă, să o repar şi să pun să fie pictată din nou, să o umplu de cântecele a o sută de călugări şi vocile a o mie de credincioşi care să

rostească Tatăl Nostru” – îşi dorea slujba chiar şi numai pentru aceste lucruri. Apoi, mai erau proprietăţile mănăstirii, care să fie reorganizate, reînviate, astfel încât să ajungă din nou sănătoase şi productive. Voia să vadă o mulţime de băieţei învăţând să scrie şi să citească într-un colţ al claustrului. Voia să vadă casa de oaspeţi plină de lumină şi căldură, astfel încât baronii şi episcopii să vină în vizită şi, la plecare, să înzestreze stăreţia cu daruri preţioase. Voia să rezerve o cameră specială care să devină bibliotecă şi să o umple cu cărţi pline de înţelepciune şi de frumuseţe. Da, voia să fie stareţ de Kingsbridge.

„Mai am şi alte motive pentru a-mi dori asta? se întrebă el. Când mă imaginez în rolul de stareţ, făcând toate aceste îmbunătăţiri întru slava lui Dumnezeu, oare e mândrie în sufletul meu? O, da.”

Nu se putea minţi singur în atmosfera sfântă şi rece a catedralei. Scopul lui era gloria lui Dumnezeu, dar gloria lui Philip îl încânta şi ea. Îi plăcea ideea de a da ordine pe care să nu le poată nimeni contrazice. Se vedea luând hotărâri, împărţind dreptatea, oferind sfaturi şi încurajări, emiţând sentinţe de penitenţă şi indulgenţe, numai după cum considera de cuviinţă. Îşi imagina cum oamenii aveau să spună:

„Philip din Gwynedd a reformat stăreţia. Era o ruşine înainte să vină el la conducere, şi uită-te la ea acum!”

„Dar m-aş pricepe, îşi spuse el în gând. Dumnezeu mi-a dat mintea potrivită pentru a administra proprietăţi şi abilitatea de a conduce grupuri de oameni. Am dovedit asta în calitate de chelar la Gwynedd şi de stareţ la Sfântul Ioan-din-Pădure. Şi când conduc o mănăstire, călugării sunt fericiţi. Sub conducerea mea, bătrânii nu suferă de dureri din pricina frigului, iar tinerii nu ajung să se simtă frustraţi din cauza lipsei activităţii fizice. Am grijă de ei.”

Pe de altă parte, atât Gwynedd, cât şi Sfântul Ioan-din-Pădure erau uşor de administrat în comparaţie cu stăreţia Kingsbridge. Mănăstirea Gwynedd fusese dintotdeauna bine condusă. Schitul din pădure avea probleme când îl preluase, dar era mic şi uşor de controlat. Reformarea stăreţiei Kingsbridge reprezenta o provocare cât pentru o viaţă. Probabil că i-ar fi fost necesare săptămâni întregi numai pentru a afla care anume erau resursele sale: cât pământ, unde, în ce fel era folosit – pădure, păşune sau câmp cultivat cu grâne. Să preia controlul proprietăţilor împrăştiate, să afle ce nu mergea, rezolvând problemele, şi să

ţească toate aceste părţi într-un întreg, iată o sarcină ce presupunea ani de zile. La schit, nu trebuise decât să pună vreo doisprezece oameni să lucreze cu sârg pe câmp şi să se roage solemn în biserică.

„Da, recunoscu el, motivele mele nu sunt tocmai curate şi abilităţile mele sunt îndoielnice. Poate că ar trebui să refuz să candidez. Cel puţin, aş reuşi să evit păcatul mândriei. Dar ce a spus Cuthbert? «Un om poate leza voinţa divină prin umilinţă exagerată.»

Ce vrea oare Dumnezeu? se întrebă, într-un final. Îl vrea pe Remigius? Remigius e mai puţin priceput decât mine şi probabil că motivele lui nu sunt defel mai imaculate. Mai e vreun alt candidat? Nu în momentul de faţă. Până ce Dumnezeu ne dezvăluie o a treia posibilitate, trebuie să presupunem că alegerea este între mine şi Remigius. E clar că Remigius ar conduce mănăstirea aşa cum a făcut-o stareţul James cât a fost bolnav, ceea ce ar însemna că va fi leneş, neglijent şi că va permite continuarea declinului. Şi eu? Sunt plin de mândrie şi talentele mele nu sunt dovedite – dar voi *încerca* să reformez mănăstirea, iar dacă Dumnezeu îmi va da putere, voi reuşi.

Bine deci, îi spuse el lui Dumnezeu în timp ce slujba se apropia de sfârşit. Bine. Voi accepta nominalizarea şi voi lupta cu toate puterile mele pentru a câştiga aceste alegeri; iar dacă nu mă vrei, pentru vreun motiv pe care ai ales să nu mi-l dezvălui, ei bine, atunci va trebui să mă opreşti în ce fel vei voi.”

Deşi Philip petrecuse douăzeci şi doi de ani în diverse comunităţi monastice, slujise în subordinea unor stareţi cu viaţă lungă, aşa că nu mai fusese martor la nicio alegere. Era un eveniment unic în viaţa monastică, pentru că, în acordarea voturilor lor, fraţii nu erau obligaţi să fie ascultători – dintr-odată, erau cu toţii egali.

Dacă e să dăm crezare legendelor, cândva călugării fuseseră egali în toate privinţele. Un grup de bărbaţi decideau să întoarcă spatele lumii poftelor carnale şi să construiască un sanctuar în sălbăticie, unde puteau să-şi ducă traiul în veneraţie şi negarea celor lumeşti; luau o bucată de teren sterp, îl defrişau, drenau mlaştinile, cultivau pământul şi îşi construiau împreună o biserică. Stareţul[2] era, după cum arată şi titlul, primul între egali,

---

[2] Prior (în lb. engleză în orig.).

iar ei jurau ascultare Regulii Sfântului Benedict, nu unor oficiali monastici. Dar acum, tot ce mai supravieţuise din această democraţie primitivă era alegerea stareţului şi a abatelui.

Unora dintre călugări nu le plăcea această putere cu care se trezeau peste noapte. Voiau să li se spună cum să voteze sau sugerau ca decizia să le fie îndrumată de un comitet alcătuit din călugării superiori. Alţii abuzau de acest privilegiu şi deveneau insolenţi sau cereau favoruri în schimbul sprijinului lor. Cei mai mulţi însă erau dornici să ia cea mai bună hotărâre.

În după-amiaza aceea, în claustru, Philip vorbi cu majoritatea călugărilor, individual sau în grupuri restrânse. Le spuse tuturor, cu sinceritate, că-şi dorea această poziţie şi că, în ciuda tinereţii sale, credea că se putea achita mai bine de sarcinile pe care le implica decât Remigius. Le răspunse la întrebări, dintre care majoritatea erau legate de tainul de mâncare şi băutură, încheie fiecare conversaţie spunând:

— Dacă fiecare dintre noi ia această hotărâre ca rezultat al meditaţiei şi al rugăciunilor, Dumnezeu va binecuvânta cu siguranţă rezultatul.

Era o declaraţie prudentă şi, de asemenea, o rostea cu sinceritate.

— Câştigăm, îi spuse a doua zi dimineaţă Milius, călugărul responsabil cu bucătăria, în timp ce Philip îşi mânca micul dejun alcătuit dintr-o bucată tare de pâine din cereale şi o cană mică de bere, iar ajutoarele de la bucătărie aţâţau focurile.

Philip muşcă din pâinea neagră şi tare şi luă o gură de bere pentru a o mai înmuia. Milius era un bărbat tânăr, exuberant, de o inteligenţă vie, unul dintre protejaţii lui Cuthbert şi un admirator al lui Philip. Avea păr castaniu-închis, cu firul drept, şi o faţă mică, cu trăsături regulate. Ca şi Cuthbert, era bucuros să-l servească pe Dumnezeu în diverse privinţe practice şi să lipsească de la majoritatea slujbelor religioase. Philip privea optimismul său cu suspiciune.

— Cum ai ajuns la concluzia aceasta? întrebă el sceptic.

— Toţi cei aflaţi în tabăra lui Cuthbert te susţinem – şambelanul, infirmierul, maestrul novicilor, eu însumi –, pentru că ştim că eşti un bun gospodar şi, sub conducerea curentă, marea problemă e reprezentată de starea economică. Mulţi dintre călugării de rând te vor vota pentru un motiv similar: cred că tu vei administra mai bine averea stăreţiei, iar, ca rezultat, ei vor avea parte de mai mult confort şi de mâncare mai bună.

Philip se încruntă.
— N-aş vrea să induc în eroare pe nimeni. Principala mea prioritate va fi să repar catedrala şi să îmbunătăţesc serviciul religios. Acestea sunt mai importante decât mâncarea.
— Într-adevăr, iar ei ştiu asta, spuse Milius, pe un ton cumva grăbit. Tocmai de aceea călugărul care se ocupă de oaspeţi şi alţi câţiva vor vota tot cu Remigius – preferă un regim relaxat şi o viaţă liniştită. Ceilalţi care-l susţin sunt cu toţii prieteni de-ai săi care se aşteaptă să aibă parte de privilegii speciale sub conducerea lui – paracliserul, circuitorul, trezorierul şi aşa mai departe. Cantorul este prieten cu paracliserul, dar cred că poate fi atras de partea ta, mai ales dacă promiţi să numeşti un bibliotecar.
Philip încuviinţă cu o mişcare a capului. Cantorul se ocupa de muzică şi considera că, pe lângă toate îndatoririle sale, nu ar trebui să aibă grijă şi de cărţi.
— Oricum e o idee bună, spuse Philip. Avem nevoie de un bibliotecar, iar el va trebui să se ocupe de sporirea colecţiei noastre de cărţi.
Milius se ridică de pe scaunul său şi începu să ascută un cuţit de bucătărie. Philip îşi dădu seama că omul avea prea multă energie şi trebuia să-şi ocupe mâinile cu ceva.
— Sunt patruzeci şi patru de călugări care au dreptul de a vota, spuse Milius.
Fuseseră patruzeci şi cinci, dar unul murise.
— Din câte îmi pot da eu seama, optsprezece sunt cu noi şi zece cu Remigius, ceea ce înseamnă că există şaisprezece nehotărâţi. Ca să avem majoritatea, ne trebuie douăzeci şi trei de voturi, însemnând că trebuie să câştigi de partea ta cinci indecişi.
— Auzindu-te vorbind, pare uşor, spuse Philip. Cât timp avem la dispoziţie?
— Nu pot să-mi dau seama. Fraţii stabilesc data alegerii, dar, dacă o facem prea devreme, episcopul poate refuza să-l confirme pe cel ales de noi. Iar dacă întârziem prea mult, acesta ne poate ordona să organizăm votul. De asemenea, el are dreptul de a nominaliza un candidat. Momentan, probabil că nici nu a auzit că vechiul stareţ a murit.
— Înseamnă că ar putea dura mult.
— Da. Şi imediat ce ne putem baza pe o majoritate, trebuie să te întorci la schitul tău şi să stai departe de aici până se termină

totul.

Philip era intrigat de această propunere.

— De ce?

— Apropierea aduce dispreţ. Milius agită entuziast cuţitul ascuţit. Iartă-mă dacă vorbele mele îţi par lipsite de respect, dar ai întrebat. În momentul acesta, ai un fel de aură. Eşti o figură îndepărtată, asemănătoare cu un sfânt, mai ales pentru călugării mai tineri. Ai făcut minuni la schitul din pădure, reformându-l şi transformându-l într-o aşezare independentă economic. Impui disciplină cu severitate, dar îţi hrăneşti bine călugării. Eşti un conducător înnăscut, dar poţi lăsa capul în pământ, acceptând mustrările cu la fel de multă umilinţă ca şi cel mai tânăr dintre novici. Cunoşti Scripturile şi faci cea mai bună brânză din ţinut.

— Iar *tu* exagerezi.

— Nu mult.

— Nu pot să cred că oamenii gândesc aşa ceva despre mine… nu e firesc.

— Într-adevăr, nu e, încuviinţă Milius cu o altă ridicare din umeri. Şi această impresie nu va dura, pe măsură ce ajung să te cunoască. Dacă ai rămâne aici, ai pierde această aură. Te-ar vedea scobindu-te în dinţi şi scărpinându-te în fund, te-ar auzi sforăind şi trăgând vânturi, vor vedea cum te porţi când eşti prost dispus, când îţi simţi mândria lezată sau te doare capul. Nu vrem să se întâmple aşa ceva. Lasă-i să-l vadă pe Remigius dând rasol şi călcând greşit zi după zi, în timp ce, în minţile lor, imaginea ta va rămâne perfectă, strălucitoare.

— Nu-mi place asta, spuse Philip, pe un ton îngrijorat. Mi se pare că, într-un fel, e înşelăciune.

— Nu e nimic necinstit aici, protestă Milius. Este o reflectare clară a cât de bine l-ai servi pe Dumnezeu şi mănăstirea dacă ai fi stareţ – şi cât de prost ar conduce Remigius.

Philip clătină din cap.

— Refuz să pretind că aş fi un înger. Bine, nu voi sta aici – oricum trebuie să mă întorc în pădure. Dar trebuie să fim sinceri cu fraţii. Le cerem să accepte un om imperfect, supus greşelii, care va avea nevoie de ajutorul şi de rugăciunile lor.

— Spune-le asta! rosti entuziast Milius. E perfect: o să le placă la nebunie!

„E incorigibil”, îşi zise Philip în gând. Schimbă subiectul.

— Ce zici de cei indecişi… fraţii care nu s-au hotărât încă?

— Sunt conservatori, spuse fără ezitare Milius. Îl văd pe

Remigius ca fiind cel mai matur, cel care va face mai puţine schimbări, cel previzibil, omul care este efectiv stăpân în momentul acesta.

Philip dădu din cap, în semn de acord.

— Şi mă privesc cu neîncredere, ca şi cum aş fi un câine străin care ar putea să-i muşte.

Se auzi clopotul care-i chema pe fraţi la canon. Milius înghiţi ultima gură de bere.

— O să aibă loc un atac asupra ta, Philip. Nu pot să prezic ce formă va lua, dar vor încerca să te prezinte ca fiind tânăr, lipsit de experienţă, încăpăţânat şi neserios. Trebuie să apari calm, prudent şi înţelept, dar lasă-ne pe mine şi pe Cuthbert să te apărăm.

Philip se simţi cuprins de nelinişte. Era un nou mod de gândire – să-şi cântărească fiecare mişcare şi să calculeze felul cum ar putea-o interpreta şi judeca toţi ceilalţi. Glasul său căpătă un ton uşor dezaprobator:

— În mod normal, mă gândesc cum priveşte Dumnezeu comportamentul meu.

— Ştiu, ştiu, spuse Milius, pierzându-şi din răbdare. Dar nu e un păcat să-i faci pe oamenii simpli să-ţi vadă acţiunile în lumina potrivită.

Philip se încruntă. Spre tulburarea lui, Milius avea dreptate.

Ieşiră împreună din bucătărie şi traversară sala de mese pentru a ajunge în claustru. Philip era foarte tulburat. Atac? Ce însemna asta, un atac? Aveau să spună minciuni despre el? Cum ar trebui să reacţioneze? Dacă ceilalţi spuneau minciuni despre el, avea să se înfurie. Ar trebui să-şi ţină în frâu mânia, ca să pară calm, conservator şi aşa mai departe? Dar, dacă ar face aşa, nu cumva monahii ar crede că minciunile erau adevărate? Hotărî că avea să se poarte ca de obicei; poate doar un pic mai grav şi mai plin de demnitate.

Capitulul era o clădire mică, rotundă, aflată în partea de est a claustrului. Era mobilat cu bănci aranjate în cercuri concentrice. Nu era făcut focul şi, după atmosfera fierbinte din bucătărie, Philip se simţi cuprins de frig. Lumina intra prin nişte ferestre înalte, aşezate deasupra nivelului privirii, aşa că dinaintea ochilor nu aveai nimic altceva decât feţele călugărilor din încăpere.

Philip privi la chipurile celor dimprejurul său. Aproape toţi călugării erau prezenţi. Erau de toate vârstele, de la şaptesprezece la şaptezeci de ani; înalţi sau scunzi, bruneţi sau

blonzi; toţi purtând rase făcute în casă din lână nealbită şi fiind încălţaţi în sandale de piele. Călugărul însărcinat cu tratarea oaspeţilor era acolo, cu burta lui rotundă şi cu nasul cel roşu care-i trădau viciile. „Viciile ar putea fi iertate, îşi zise Philip în sinea lui, dacă ar avea vreodată oaspeţi de care să se ocupe.” Venise şi şambelanul, care îi obliga pe călugări să-şi schimbe rasele şi să se radă la Crăciun şi la Rusalii (cu aceleaşi ocazii, li se recomanda să facă şi o baie, dar nu era obligatoriu). Sprijinit de peretele din partea opusă a capitulului se afla cel mai în vârstă dintre fraţi, un bătrân zvelt, gânditor, imperturbabil, al cărui păr era mai degrabă grizonant decât alb; un bărbat care vorbea rar, dar eficient; un bărbat care, dacă nu ar fi fost atât de modest, ar fi trebuit să fie stareţ. Mai era şi fratele Simon, cu expresia lui ascunsă şi mâinile care nu stăteau o clipă, un bărbat care mărturisea păcate de impuritate atât de des, încât (după cum îi şoptise Milius lui Philip) era probabil ca acesta să găsească desfătare în mărturisirea în sine, nu în săvârşirea păcatului. În încăpere era şi William Beauvis, care se purta acum cuviincios; fratele Paul, care aproape că nu mai şchiopăta deloc; Cuthbert Cap-Alb, cu o expresie sigură pe chip; John cel Mic, trezorierul micuţ de statură, şi Pierre, circuitorul, bărbatul răutăcios care, cu o zi înainte, refuzase să-i permită lui Philip să ia prânzul. Pe când privea în jur, Philip îşi dădu seama că toţi se uitau la el şi îşi lăsă ochii în pământ, stânjenit.

Remigius intră cu Andrew, paracliserul, şi cei doi se aşezară lângă John cel Mic şi Pierre. „Aşadar, se gândi Philip, nu se vor pretinde a fi altceva decât o facţiune.”

Canonul începu cu o lectură despre Simion Stâlpnicul, sfântul care se prăznuia în acea zi. Acesta fusese un ermit care îşi petrecuse mare parte a vieţii sale în vârful unui stâlp şi, deşi nu încăpea îndoială în legătură cu capacitatea sa de negare a propriilor dorinţe, Philip pusese întotdeauna sub semnul întrebării, în secret, valoarea reală a mărturiilor sale. Mulţimile se grămădiseră să-l vadă, dar oamenii veniseră să fie înălţaţi spiritual sau să caşte gura la un ciudat?

După rugăciuni urmă citirea unui capitol din cartea Sfântului Benedict. De la lectura zilnică a câte unui capitol îşi trăgeau numele acele momente şi clădirea în care se adunau. Remigius se ridică pentru a citi şi, atunci când acesta se opri cu cartea în faţa lui, Philip îi privi profilul cu atenţie, văzându-l pentru prima dată din perspectiva unui rival. Remigius avea un fel vioi, eficient

de a se mişca şi de a vorbi, care-i dădea un aer de competenţă ce nu reflecta deloc adevăratul său caracter. La o privire mai atentă, apăreau indicii ale substanţei de dincolo de faţadă: ochii albaştri, destul de bulbucaţi se plimbau de colo-colo, plini de nelinişte, gura care trăda slăbiciune se contracta ezitant de două-trei ori înainte de vorbi, iar palmele i se strângeau şi se desfăceau în mod repetat, deşi în rest stătea nemişcat. Autoritatea pe care o avea îşi găsea rădăcinile în aroganţă, în caracterul capricios şi într-un comportament rece cu subordonaţii.

Philip se întrebă de ce alesese să citească el însuşi canonul. Un moment mai târziu, înţelese.

— „Primul grad de umilinţă este ascultarea grabnică”, citi Remigius.

Alesese capitolul al V-lea, care vorbea despre ascultare, pentru a le aminti tuturor de faptul că avea rangul cel mai înalt şi că toţi îi erau subordonaţi. O tactică de intimidare. Remigius era extrem de viclean.

„Trăiesc nu aşa cum vor, nici nu se supun propriilor dorinţe şi plăceri, ci urmând conducerea şi chibzuirea unui altuia mereu în mănăstirile lor, dorinţa lor e să fie conduşi de un abate”, citi el în continuare. „Fără îndoială, aceştia urmează spusele Domnului nostru: «Vin nu să-mi înfăptuiesc voia, ci pe cea a Celui care M-a trimis.»”

Remigius trasa graniţele confruntării după cum era de aşteptat: în această înfruntare, el avea să reprezinte autoritatea înscăunată.

Capitolul fu urmat de necrolog; în acea zi, bineînţeles, toate rugăciunile se făceau pentru sufletul stareţului James. Cea mai animată parte a canonului era păstrată pentru final: discuţiile administrative, mărturisirea păcatelor şi acuzaţiile de comportament neadecvat.

Remigius începu spunând:

— Ieri, în timpul mesei celei mari, a avut loc un incident.

Philip aproape că se simţi uşurat. Acum ştia cum avea să fie atacat. Nu era sigur că acţiunea sa de ieri fusese corectă, dar ştia de ce o făcuse şi era pregătit să se apere. Remigius continuă:

— Eu nu am fost prezent… am fost reţinut în casa stareţului, a trebuit să mă ocup cu nişte afaceri urgente… paracliserul mi-a spus ce s-a întâmplat.

Fu întrerupt de Cuthbert Cap-Alb:

— Nu te simţi vinovat în această privinţă, frate Remigius, spuse el, pe un ton liniştitor. Ştim că, în principiu, afacerile mănăstirii n-ar trebui niciodată să fie considerate mai importante decât mesa mare, dar înţelegem că moartea mult iubitului nostru stareţ a făcut ca pe umerii tăi să cadă multe chestiuni care nu erau, de obicei, de competenţa ta. Sunt destul de sigur că toţi consideră că nu e nevoie să faci penitenţă.

„Vulpoi bătrân şi viclean!” îşi spuse Philip în gând. Bineînţeles, Remigius nu avea nici cea mai mică intenţie de a mărturisi un păcat. Cu toate acestea, Cuthbert îl scuzase, făcându-i pe toţi să creadă că o greşeală fusese mărturisită cu adevărat. Acum, chiar dacă Philip avea să fie găsit vinovat de un păcat, nu avea să ajungă decât pe acelaşi nivel cu Remigius. În plus, Cuthbert plasase aluzia cum că lui Remigius îi era greu să facă faţă îndatoririlor de stareţ. Chelarul subminase total autoritatea stareţului adjunct cu câteva cuvinte blânde. Remigius părea furios. Philip simţi cum i se pune un nod în gât sub imperiul fiorilor de triumf.

Andrew paracliserul îi aruncă o privire acuzatoare lui Cuthbert.

— Sunt sigur că niciunul dintre noi nu s-a gândit să-l critice pe respectatul nostru stareţ adjunct, spuse el. Incidentul despre care era vorba a fost cauzat de fratele Philip, care ne vizitează de la schitul Sfântul Ioan-din-Pădure. Philip l-a luat pe tânărul William Beauvis din locul său, l-a tras până în transeptul sudic şi l-a certat acolo în timp ce eu oficiam mesa.

Remigius îşi compuse expresia astfel încât să transmită un reproş îndurerat.

— Cred că putem fi de acord că Philip trebuia să fi aşteptat până la sfârşitul slujbei.

Philip cerceta expresiile celorlalţi călugări. Aceştia nu păreau a fi de acord, dar nici împotriva celor spuse. Urmăreau discuţiile cu aerul unor spectatori la un turnir, în care nu e vorba de bine sau de rău, iar singurul punct de interes este cine va reuşi să iasă învingător.

Philip dorea să protesteze: „Dacă aş fi aşteptat, comportamentul necuvenit ar fi continuat pe tot parcursul slujbei”, dar îşi aduse aminte de sfatul lui Milius şi nu rosti niciun cuvânt; iar Milius fu cel care vorbi pentru el.

— Şi eu am lipsit la mesa mare, aşa cum se întâmplă de multe

ori, spre nefericirea mea, pentru că aceasta se oficiază chiar înaintea prânzului; aşa că, poate poţi să-mi spui, frate Andrew, ce se întâmpla în cor înainte ca fratele Philip să acţioneze. Era totul în ordine şi cum se cuvine?

— Era ceva agitaţie printre tineri, răspunse bosumflat paracliserul. Intenţionam să discut cu ei mai târziu despre asta.

— E de înţeles ca tu să nu dai multe detalii – erai preocupat de slujbă, spuse plin de înţelegere Milius. Din fericire, avem un circuitor a cărui îndatorire este să se ocupe de cei care se poartă necuviincios. Spune-ne, frate Pierre, ce ai observat.

Circuitorul arboră o mină ostilă.

— Exact ce ţi-a zis mai înainte paracliserul.

Milius rosti:

— Se pare că va trebui să-l rugăm chiar pe fratele Philip să ne dea câteva detalii.

„Milius a procedat cu foarte mare isteţime”, îşi spuse Philip. Stabilise că nici paracliserul, nici circuitorul nu văzuseră ceea ce făceau călugării în timpul mesei. Dar, deşi Philip admira abilităţile dialectice ale lui Milius, nu se arăta prea dornic să intre în joc. Alegerea unui stareţ nu reprezenta o întrecere de silogisme, era vorba despre încercarea de a afla voinţa lui Dumnezeu. Ezita. Milius îi adresă o privire care-i spunea: „Acum e şansa ta!” Dar Philip era oarecum încăpăţânat, iar lucrul acesta devenea evident atunci când cineva îl împingea să ia o poziţie dubioasă din punct de vedere moral. Îl privi în ochi pe Milius şi spuse:

— A fost aşa cum au arătat fraţii mei înainte.

Milius rămase înmărmurit. Se uita fix la Philip, nevenindu-i să creadă. Deschise gura, dar, în mod clar, nu mai ştia ce să spună. Philip se simţea vinovat pentru că-l dezamăgise. „O să-i explic după, îşi spuse el, dacă nu cumva e prea furios.”

Remigius se pregătea să continue cu acuzaţiile când se auzi o altă voce:

— Aş vrea să mărturisesc.

Cu toţii îşi îndreptară privirile asupra celui ce vorbise. Era William Beauvis, cel care greşise, aflat în picioare şi având o expresie ruşinată pe chip.

— Aruncam biluţe de pământ în maestrul novicilor şi râdeam, spuse el pe un ton jos, desluşit. Fratele Philip m-a făcut să mă simt ruşinat. Implor iertarea lui Dumnezeu şi le cer fraţilor să-mi dea o penitenţă.

Se aşeză degrabă.

Înainte ca Remigius să aibă timp să reacţioneze, un alt tânăr se ridică şi spuse:

— Am ceva de mărturisit. Şi eu am făcut la fel. Cer să mi se dea o penitenţă.

Se aşeză la loc. Acest acces brusc de uşurare a conştiinţei era contagios: un al treilea călugăr îşi mărturisi vina, apoi un al patrulea şi un al cincilea.

În ciuda scrupulelor lui Philip, adevărul ieşise la iveală, aşa că nu se putea abţine să nu fie încântat. Văzu că Milius se străduia să-şi reprime un zâmbet triumfător. Aceste mărturii arătau clar că avusese loc o mică răzmeriţă chiar sub nasul paracliserului şi cel al circuitorului.

Vinovaţii îşi primiră pedeapsa, din partea unui Remigius extrem de supărat, şi anume, o săptămână de tăcere totală: nu aveau voie să vorbească şi nimeni nu putea vorbi cu ei. Era o pedeapsă mai dură decât părea. Philip o suferise şi el în tinereţe. Fiecare zi petrecută într-o astfel de izolare era apăsătoare, iar o săptămână întreagă reprezenta nefericire curată.

Dar Remigius nu făcea altceva decât să-şi verse furia că manevrele sale fuseseră zădărnicite. Odată ce mărturisiseră, el nu mai avea de ales şi trebuia să-i pedepsească, deşi, pedepsindu-i, recunoştea că Philip avusese dreptate de la bun început. Atacul lui asupra lui Philip decursese rău, iar acesta ieşise triumfător. În ciuda unui mic sentiment de vinovăţie, Philip se bucură de acest moment.

Dar umilirea lui Remigius nu se sfârşise.

Cuthbert vorbi din nou.

— A mai fost un incident pe care ar trebui să-l discutăm. A avut loc în claustru, chiar după mesa mare.

Philip se întreba ce putea oare să mai urmeze acum.

— Fratele Andrew l-a luat la întrebări pe fratele Philip şi l-a acuzat de comportament nepotrivit.

„Bineînţeles că a făcut-o, îşi zise Philip. Toată lumea ştie acest lucru.” Cuthbert continuă:

— Noi ştim că timpul şi locul pentru astfel de acuzaţii sunt acum şi aici, în capitul. Şi există motive întemeiate pentru care înaintaşii noştri au hotărât astfel. Furiile se potolesc peste noapte, iar plângerile pot fi discutate a doua zi dimineaţă într-o atmosferă de calm şi moderaţie; iar toată comunitatea îşi poate aduce contribuţia înţeleaptă la rezolvarea problemei. Dar, o spun

cu regret, Andrew a nesocotit această regulă înţeleaptă şi a provocat o scenă în claustru, deranjându-i pe toţi şi pierzându-şi cumpătul. Ar fi nedrept să trecem cu vederea un astfel de comportament, mai ales avându-i în vedere pe fraţii noştri mai tineri care au fost pedepsiţi pentru ceea ce au făcut.

„Un atac necruţător şi strălucit”, îşi spuse bucuros Philip. Nu se discutase cu adevărat dacă Philip avusese dreptate să-l ia pe William deoparte în timpul slujbei. Fiecare încercare de a examina acest aspect fusese contracarată printr-o interogaţie asupra comportamentului acuzatorului. Şi aşa şi trebuia să fie, pentru că plângerea lui Andrew împotriva lui Philip era lipsită de sinceritate. Lucrând împreună, Cuthbert şi Milius îi discreditaseră pe Remigius şi pe principalii săi aliaţi, Andrew şi Pierre.

Faţa lui Andrew, roşie de obicei, devenise acum purpurie de mânie, iar Remigius părea aproape înfricoşat. Philip era încântat – o meritau –, dar acum îşi făcea griji că exista pericolul ca umilirea lor să fie dusă prea departe.

— Nu se cuvine ca fraţii mai tineri să discute pedeapsa cuvenită celor mai bătrâni, spuse el. Să-l lăsăm pe stareţul adjunct să se ocupe de această problemă în particular.

Privind în jur, văzu că monahii erau de acord cu mărinimia de care dădea dovadă şi îşi dădu seama că, fără să vrea, mai înscrisese încă un punct în favoarea sa.

Părea să se fi terminat. Întreaga adunare părea să fie în acord cu Philip, iar acesta se simţea sigur că şi-i câştigase de partea sa pe cei mai mulţi dintre indecişi. În momentul acela, Remigius spuse:

— Mai este o chestiune pe care trebuie să o pun în discuţie.

Philip cercetă chipul stareţului adjunct. Părea disperat. Philip aruncă o privire la Andrew paracliserul şi la Pierre circuitorul şi aceştia aveau o expresie surprinsă. Deci nu era ceva plănuit. Poate că Remigius avea să-şi roage fraţii să-i acorde titlul de stareţ?

— Cei mai mulţi dintre voi ştiţi că episcopul are dreptul de a nominaliza candidaţi la care să chibzuim, începu Remigius. De asemenea, poate refuza să ne confirme alegerea. Această împărţire a puterii poate duce la un conflict între episcop şi mănăstire, după cum ştiu din experienţă fraţii mai în vârstă. În final, episcopul nu ne poate forţa să acceptăm un candidat, aşa cum nici noi nu putem insista pentru a-l impune pe cel ales de noi; şi acolo unde există conflict, acesta trebuie rezolvat prin

negociere. În cazul de faţă, finalul depinde în mare parte de hotărârea şi de unitatea fraţilor – mai ales de *unitatea* lor.

Philip avea o presimţire rea legată de această nouă manevră. Remigius îşi suprimase furia şi era, o dată în plus, calm şi arogant. Philip tot nu-şi dădea seama ce urma, dar sentimentul său de triumf se evaporă.

— Motivul pentru care vorbesc despre acest lucru astăzi este că mi-au ajuns la cunoştinţă două informaţii, continuă Remigius. Prima este că s-ar putea să fie mai mult de un singur candidat nominalizat dintre noi, cei aflaţi aici, în încăperea aceasta.

„Asta nu e o surpriză pentru nimeni”, îşi spuse Philip în gând.

— A doua este că episcopul va numi şi el un candidat.

Se lăsă o tăcere apăsătoare. Aceasta era o veste proastă pentru ambele tabere. Cineva zise:

— Ştiţi *pe cine* preferă episcopul?

— Da, spuse Remigius, iar în clipa în care termină de rostit aceste vorbe, Philip fu sigur că minţea. Alegerea episcopului este fratele Osbert de Newbury.

Unul dintre monahi icni. Erau îngroziţi cu toţii. Îl cunoşteau pe Osbert, pentru că fusese circuitor la Kingsbridge o perioadă. Era fiul ilegitim al episcopului şi nu vedea în Biserică decât un mijloc de a-şi asigura un trai leneş, înconjurat de belşug. Nu făcuse nicio încercare serioasă de a trăi conform legămintelor făcute, ci se mulţumea să păstreze aparenţele într-un mod îndoielnic, bazându-se pe ascendenţa sa, pentru a se asigura că nu va avea probleme. Perspectiva de a-l avea ca stareţ era îngrozitoare, chiar şi pentru prietenii lui Remigius. Numai călugărul care se ocupa de oaspeţi şi unul sau doi dintre prietenii săi, depravaţi fără cale de îndreptare, îl puteau favoriza pe Osbert, sperând un regim cu disciplină laxă şi indulgenţă neglijentă.

Remigius atacă.

— Fraţilor, dacă nominalizăm doi candidaţi, episcopul poate spune că suntem împărţiţi şi că nu ne putem hotărî singuri, deci el trebuie să hotărască în locul nostru, iar noi ar trebui să-i acceptăm alegerea. Dacă vrem să ne opunem numirii lui Osbert, am face bine să numim un singur candidat; şi, ar trebui poate să adaug, s-ar cuveni să ne asigurăm că acela ales de noi nu poate fi respins cu uşurinţă pe motive, bunăoară, de tinereţe sau de lipsă de experienţă.

În sală se auzi un murmur de încuviinţare. Philip era distrus. Cu câteva momente în urmă, era sigur de victorie, dar, acum,

funcţia îi fusese smulsă din mâini. Acum, toţi călugării trecuseră de partea lui Remigius, văzându-l pe acesta ca fiind candidatul sigur, candidatul unităţii, bărbatul în stare să-l învingă pe Osbert. Philip avea certitudinea că Remigius minţea în privinţa lui Osbert, dar sentimentul lui nu putea să schimbe nimic. Acum, monahii erau speriaţi şi urmau să-l susţină pe Remigius; iar asta însemna alţi ani de declin pentru stăreţia Kingsbridge.

Înainte de a apuca să facă altcineva vreun comentariu, Remigius spuse:

— Haideţi să încheiem întrunirea aici, să ne rugăm şi să ne gândim la această problemă în timp ce ducem la capăt sarcinile monastice.

Se ridică şi ieşi, urmat de Andrew, de Pierre şi de John cel Mic, aceştia trei părând uluiţi, dar triumfători.

Imediat ce ei dispărură din câmpul vizual, în rândul celorlalţi izbucniră conversaţii aprinse. Milius îi spuse lui Philip:

— N-am crezut niciodată că Remigius e în stare de un asemenea şiretlic.

— Minte, rosti cu amărăciune Philip. Sunt sigur.

Cuthbert li se alătură şi auzi remarca lui Philip.

— Nu contează dacă minte, nu-i aşa? spuse el. Ameninţarea este suficientă.

— Într-un final, adevărul va ieşi la iveală, zise Philip.

— Nu neapărat, răspunse Milius. Să presupunem că episcopul nu-l nominalizează pe Osbert. Remigius va spune pur şi simplu că acesta a dat înapoi la gândul că trebuia să se confrunte cu o mănăstire unită.

— Nu sunt gata să renunţ, rosti Philip cu încăpăţânare în glas.

— Ce altceva să facem? zise Milius.

— Trebuie să aflăm adevărul, spuse Philip.

— Nu putem, replică Milius.

Philip încerca din răsputeri să găsească o posibilitate. Frustrarea pe care o simţea era agonie curată.

— De ce nu putem să întrebăm, pur şi simplu?

— Să întrebăm? Ce vrei să spui?

— Să-l întrebăm pe episcop ce intenţii are.

— Cum?

— Am putea trimite un mesaj la palatul episcopului, nu-i aşa? spuse Philip, gândind cu voce tare.

Îşi îndreptă privirea asupra lui Cuthbert.

Chelarul era cufundat în gânduri.

— Da. Trimit mesageri tot timpul. Pot să trimit unul la palat.

— Şi să-l chestionăm pe episcop ce intenţii are? întrebă sceptic Milius.

Philip se încruntă. Aici era problema.

Cuthbert se arătă de acord cu Milius.

— Episcopul nu ne va spune, zise el.

Philip avu un moment de inspiraţie. Fruntea i se însenină şi îşi lovi palma cu pumnul, dându-şi seama care era soluţia.

— Nu, zise el. Episcopul nu ne va spune. Dar arhidiaconul său o va face.

În noaptea aceea, Philip îl visă pe Jonathan, pruncul abandonat. În visul lui, copilul era în porticul capelei de la Sfântul Ioan-din-Pădure, iar el era înăuntru, citind prima slujbă a zilei, când, din pădure, se ivi un lup care traversă câmpul, la fel de tăcut ca un şarpe, îndreptându-se către bebeluş. Lui Philip îi era frică să se mişte, nevrând să tulbure mesa şi să fie certat de Remigius şi de Andrew, care erau amândoi acolo (deşi, în realitate, niciunul din ei nu fusese niciodată la schit). Se hotărî să strige, dar, deşi încercă, niciun sunet nu-i ieşea din gură, aşa cum se întâmplă adesea în vise. Într-un final, făcu un efort atât de mare să strige, încât se trezi şi rămase întins, tremurând în întuneric, ascultând respiraţia călugărilor care dormeau în jurul lui şi convingându-se, treptat, că lupul nu era real.

De când ajunsese la Kingsbridge, abia dacă se gândise la prunc. Se întrebă ce avea să facă în privinţa copilului dacă urma să devină stareţ. Totul avea să fie diferit atunci. Oricât de neobişnuită era situaţia, un bebeluş într-o mănăstire mică, ascunsă în pădure, nu avea mare importanţă. Acelaşi bebeluş la stăreţia Kingsbridge ar cauza agitaţie. Pe de altă parte, ce era greşit în a ţine un prunc la mănăstire? Nu reprezenta un păcat, care să le dea celorlalţi motiv de cleveteală. Avea să fie stareţ, ceea ce însemna că putea face ce dorea. Putea să-l aducă pe Johnny Opt-Penny să aibă grijă de prunc. Ideea îi plăcea peste măsură. „Exact aşa o să fac”, îşi spuse el. Apoi îşi aduse aminte că era foarte puţin probabil să devină stareţ.

Rămase întins, treaz, până în zori, cuprins de febra nerăbdării. Nu putea face nimic pentru a grăbi desfăşurarea evenimentelor. Nu avea niciun rost să le vorbească monahilor, pentru că gândurile lor erau dominate de marea ameninţare pe care o reprezenta Osbert. Câţiva dintre ei chiar îl abordaseră şi îi

spuseseră că le părea rău că pierduse, ca şi cum alegerile s-ar fi ţinut deja. Rezistase tentaţiei de a le spune în faţă că erau nişte laşi lipsiţi de credinţă. Se mulţumise să zâmbească şi să le spună că încă mai puteau fi luaţi prin surprindere. Dar chiar şi propria credinţă nu era puternică. Era posibil ca arhidiaconul Waleran să nu se afle la palatul episcopului; sau ar putea fi acolo, dar să aibă vreun motiv pentru care să nu-i dezvăluie lui Philip planurile episcopului; sau – cel mai probabil, având în vedere caracterul arhidiaconului – era posibil să aibă propriile planuri.

Philip se trezi în zori împreună cu ceilalţi călugări şi intră în biserică pentru a asista la prima slujbă a zilei. Apoi se îndreptă spre sala de mese, cu intenţia de a lua micul dejun cu ceilalţi, dar Milius îl zări şi îl chemă, cu un gest furiş, la bucătărie. Philip îl urmă, cu nervii încordaţi la maximum. Probabil că se întorsese mesagerul: se mişcase rapid. Probabil că primise răspuns imediat şi pornise înapoi ieri după-amiază. Chiar şi aşa, se mişcase repede. Philip nu ştia niciun cal din grajdurile stăreţiei care să fie în stare să facă acest drum atât de rapid. Dar care avea să fie răspunsul?

Cel care aştepta în bucătărie nu era mesagerul – era chiar arhidiaconul, Waleran Bigod.

Surprins, Philip îl privi lung. Silueta slabă, drapată în negru, a arhidiaconului şedea pe un jilţ întocmai ca o cioară pe un ciot de copac. Vârful nasului său ascuţit era roşu din pricina frigului. Îşi încălzea mâinile palide, osoase, ţinând o cană de vin fiert şi aromat.

— Ce bine că aţi venit! spuse Philip pe un ton grăbit.

— Mă bucur că mi-ai scris, răspunse detaşat Waleran.

— E adevărat? întrebă nerăbdător Philip. Episcopul îl va numi pe Osbert?

Waleran ridică o palmă pentru a-l opri.

— Ajung şi acolo. Cuthbert, aici de faţă, îmi povesteşte evenimentele de ieri.

Philip îşi ascunse dezamăgirea. Acesta nu era un răspuns direct. Cercetă chipul lui Waleran, încercând să-i citească gândurile. Într-adevăr, Waleran avea propriile planuri, dar Philip nu putea ghici care erau acestea.

Cuthbert – pe care, la început, Philip nici nu-l observase, aşezat lângă foc, înmuindu-şi pâinea de cereale în bere pentru a o putea mesteca mai uşor, având în vedere faptul că nu mai era tânăr – îşi reluă relatarea evenimentelor din timpul canonului din

ziua precedentă. Neliniştit, Philip se tot agita, încercând să-şi dea seama ce punea la cale Waleran. Încercă să mănânce o bucăţică de pâine, dar descoperi că era prea încordat pentru a înghiţi. Bău un pic de bere apoasă, numai pentru a-şi ocupa mâinile cu ceva.

— Şi astfel, spuse într-un final Cuthbert, se părea că singura noastră şansă era să încercăm să verificăm intenţiile episcopului. Şi, din fericire, Philip a îndrăznit să profite de faptul că vă cunoştea, aşa că v-am trimis mesajul.

Nerăbdător, Philip interveni:

— Acum o să ne spuneţi ce vrem să ştim?

— Da, vă voi spune. Waleran lăsă jos cana cu vin, fără să fi gustat din ea. Episcopul ar vrea ca fiul lui să devină stareţ de Kingsbridge.

Inima lui Philip se strânse.

— Deci Remigius spunea adevărul.

Waleran continuă:

— Cu toate acestea, episcopul nu este dispus să rişte un conflict cu monahii.

Philip se încruntă. Ceea ce auzea era, mai mult sau mai puţin, echivalent cu previziunile lui Remigius – dar ceva nu părea tocmai în regulă. Îi spuse lui Waleran:

— Nu aţi bătut atâta drum doar ca să ne spuneţi asta.

Waleran îi adresă lui Philip o privire încărcată de respect, iar acesta îşi dădu seama că avea dreptate.

— Nu, spuse Waleran. Episcopul mi-a cerut să testez care este atmosfera aici, la mănăstire. Şi m-a împuternicit să fac o nominalizare în numele lui. Ca atare, am la mine sigiliul episcopului, aşa că pot scrie un mesaj de nominalizare, pentru a da lucrurilor un aspect mai formal şi mai autoritar. Vedeţi voi, am puterea aceasta.

Philip chibzui pentru o vreme la toate aceste informaţii. Waleran era împuternicit să facă o nominalizare şi să o semneze cu sigiliul episcopului. Asta însemna că înaltul prelat pusese întreaga chestiune în mâinile arhidiaconului. Acum, acesta vorbea cu autoritatea episcopului.

Philip trase aer adânc în piept şi spuse:

— Acceptaţi ceea ce v-a spus Cuthbert – că, dacă Osbert ar fi nominalizat, s-ar declanşa tocmai conflictul pe care vrea să-l evite episcopul?

— Da, înţeleg asta, zise Waleran.

— Atunci nu o să-l nominalizaţi pe Osbert.

— Nu.

Philip îşi simţea corpul atât de încordat, încât îi era teamă să nu i se frângă oasele. Călugării s-ar arăta atât de recunoscători să scape de ameninţarea lui Osbert încât ar vota pentru oricine ar fi cel nominalizat de Waleran.

Acesta avea acum puterea de a alege noul stareţ. Philip întrebă:

— Pe cine veţi nominaliza?

Waleran răspunse:

— Pe tine… sau pe Remigius.

— Capacitatea lui Remigius de a conduce stăreţia…

— Îi cunosc capacităţile, ca şi pe ale tale, îl întrerupse Waleran, ridicând din nou o palmă slabă şi palidă pentru a-i curma vorba lui Philip. Ştiu care din voi ar fi cel mai bun în funcţia de stareţ. Se opri. Dar mai e o altă chestiune.

„Ce mai e acum? se întrebă Philip. Ce mai e de luat în calcul, în afară de a cântări care ar fi mai bun ca stareţ?” Aruncă o privire către ceilalţi. Milius era şi el nedumerit, dar bătrânul Cuthbert afişa un zâmbet vag, ca şi cum ştia ce avea să urmeze. Waleran rosti:

— Ca şi voi, sunt interesat ca posturile importante din Biserică să fie ocupate de bărbaţi energici şi capabili, indiferent de vârstă, şi nu să fie oferite ca recompense pentru slujirea îndelungată a Domnului unor călugări superiori a căror sfinţenie poate fi mai mare decât abilităţile administrative.

— Bineînţeles, spuse Philip, cu nerăbdare în glas.

Nu vedea relevanţa acestui discurs.

— Ar trebui să lucrăm împreună în acest scop – voi trei şi cu mine.

— Nu ştiu unde vreţi să ajungeţi, zise Milius.

— Eu ştiu, spuse Cuthbert.

Waleran îi adresă un zâmbet fugar lui Cuthbert, după care îşi îndreptă atenţia către Philip.

— Dă-mi voie să vorbesc pe şleau, spuse el. Episcopul e bătrân. Într-o zi, va muri, iar atunci vom avea nevoie de un episcop nou, aşa cum azi avem nevoie de un stareţ nou. Călugării de la Kingsbridge au dreptul să aleagă noul episcop, pentru că episcopul de Kingsbridge este şi abatele stăreţiei.

Philip se încruntă. Toate acestea erau irelevante. Alegeau un stareţ, nu un episcop.

Dar Waleran vorbi mai departe.

— Bineînţeles, călugării nu vor fi complet liberi să aleagă pe cine vor ei ca episcop, pentru că arhiepiscopul şi regele vor avea un cuvânt de spus; dar, la urma urmelor, călugării sunt cei care legitimează numirea. Şi când va veni ziua aceea, voi trei veţi avea o influenţă puternică asupra acestei decizii.

Cuthbert dădea din cap, în semn că presupunerea lui se dovedise adevărată, iar acum şi Philip avea o idee vagă a ceea ce avea să urmeze.

Waleran încheie:

— Tu vrei ca eu să te fac stareţ de Kingsbridge. Eu vreau ca tu să mă faci episcop.

Deci asta era!

În tăcere, Philip privi lung la Waleran. Era foarte simplu. Arhidiaconul voia să facă o învoială.

Philip era şocat. Nu era chiar ca şi cum s-ar fi discutat de cumpărarea sau de vânzarea unei funcţii clericale, lucru cunoscut sub numele de păcatul simoniei; dar avea ceva neplăcut, comercial.

Încercă să se gândească obiectiv la propunerea ce i se făcea. Însemna că avea să ajungă stareţ. La gândul acesta, inima începea să-i bată mai repede. Nu avea nici cea mai mică dorinţă de a nu lua în serios orice posibilitate de a deveni stareţ.

Însemna că, la un moment dat, Waleran avea să devină episcop. Ar fi un episcop bun? În mod clar, ar fi competent. Nu părea să aibă vicii grave. Părea să aibă o abordare mai degrabă lumească, practică a slujirii lui Dumnezeu, dar acelaşi lucru era adevărat şi în cazul lui Philip. Simţea că Waleran avea o fibră necruţătoare care lui îi lipsea, dar, de asemenea, simţea că era bazată pe o hotărâre sinceră de a proteja şi a cultiva interesele Bisericii.

Cine altcineva ar mai putea candida după moartea episcopului? Probabil că Osbert. Nu era ceva nemaivăzut ca funcţiile bisericeşti să fie transmise din tată în fiu, în ciuda cerinţei oficiale de celibat în rândul clericilor. În mod clar, Osbert ar fi o alegere şi mai neinspirată pentru Biserică în calitate de episcop decât ar fi ca stareţ. Pentru a evita numirea lui Osbert, ar merita susţinut chiar şi un candidat mult mai rău decât Waleran.

Ar mai candida altcineva? Era imposibil de ghicit. Ar mai putea trece ani buni până la moartea episcopului.

Cuthbert i se adresă lui Waleran:

— Nu v-am putea garanta alegerea.

— Ştiu, spuse Waleran. Nu cer decât nominalizarea din partea voastră. În mod cinstit, exact asta vă ofer şi eu în schimb: o nominalizare.

Cuthbert încuviinţă printr-o mişcare a capului.

— Eu sunt de acord, spuse el, cu un aer solemn.

— Şi eu, zise Milius.

Arhidiaconul şi cei doi călugări îşi îndreptară privirile asupra lui Philip. Acesta şovăia. Ştia că nu astfel trebuia ales un episcop; dar putea obţine stăreţia printr-un singur cuvânt. Nu reprezenta ceva corect să schimbi o funcţie cu alta, ca nişte negustori de cai; dar, dacă refuza, rezultatul putea să fie numirea lui Remigius ca stareţ şi a lui Osbert ca episcop!

Cu toate acestea, argumentele raţionale păreau a avea acum numai valoare academică. Dorinţa de a deveni stareţ se ridica aidoma unei forţe irezistibile înlăuntrul lui, şi nu putea refuza, indiferent de argumentele pro şi contra. Îşi aduse aminte de rugăciunea pe care o rostise în gând cu o zi în urmă, spunându-i lui Dumnezeu că intenţiona să lupte pentru acest post. Îşi ridică privirile acum şi rosti în sinea sa o alta: „Dacă nu vrei să se întâmple asta, atunci încleştează-mi gura şi paralizează-mi limba, opreşte-mi respiraţia în gât şi nu mă lăsa să vorbesc.” Apoi se uită la Waleran şi spuse:

— Accept.

Patul stareţului era uriaş, de trei ori mai lat decât orice alt pat în care dormise vreodată Philip. Baza de lemn avea jumătate din înălţimea unui om, iar pe ea era o saltea de puf. De jur împrejur avea perdele care să-l ferească pe ocupant de curent, iar pe acestea, mâinile răbdătoare ale unei femei pioase brodaseră scene biblice. Philip îl cercetă cuprins de îndoială. I se părea o extravaganţă chiar şi faptul că stareţul avea un dormitor numai pentru el – Philip nu avusese niciodată propriul dormitor, iar în seara respectivă avea să doarmă pentru prima dată singur. Patul era o exagerare. Se gândi să ceară să i se aducă o saltea de paie din dormitorul comun şi să mute patul în infirmerie, unde ar putea alina durerile de oase ale vreunui călugăr bătrân. Dar, bineînţeles, patul nu era numai pentru Philip. Când stăreţia avea un oaspete deosebit de distins, un episcop, un lord puternic sau chiar un rege, atunci acest dormitor revenea oaspetelui, iar stareţul se culca în altă parte. Aşa că Philip nu se putea

descotorosi de el.

— O să dormi buştean la noapte, spuse Waleran Bigod, nu fără un accent de invidie.

— Presupun că da, răspunse Philip pe un ton îndoit.

Totul se întâmplase foarte repede. Waleran scrisese mesajul pentru stăreţie, chiar acolo, în bucătărie, ordonându-le călugărilor să ţină imediat alegerile şi nominalizându-l pe Philip. Semnase misiva cu numele episcopului şi o sigilase cu pecetea acestuia. Apoi, cei patru intraseră în capitul.

Imediat ce Remigius îi zărise intrând, îşi dăduse seama că bătălia era pierdută. Waleran citise scrisoarea, iar călugării aclamaseră la auzul numelui lui Philip. Remigius avusese prezenţa de spirit de a considera inutilă formalitatea votului şi de a-şi accepta înfrângerea.

Iar Philip fusese numit stareţ.

Oficiase restul canonului într-un fel de uimire năucă, apoi pornise peste pajişti către casa stareţului, în colţul de sud-est al curţii stăreţiei, pentru a lua în stăpânire locuinţa.

Când văzuse patul, îşi dăduse seama că existenţa sa se schimbase radical şi irevocabil. Era diferit, special, rupt de-acum de ceilalţi călugări. Avea putere şi se bucura de privilegii. Şi avea responsabilităţi. El, singur, trebuia să se asigure că această comunitate de patruzeci şi cinci de călugări supravieţuia şi prospera. Dacă fraţii flămânzeau, avea să fie vina lui; dacă deveneau depravaţi, el era vinovatul; dacă necinsteau Biserica Domnului, Philip trebuia să dea socoteală în faţa lui Dumnezeu. Îşi aminti că-şi dorise această povară; acum trebuia să o poarte.

Prima sa îndatorire în calitate de stareţ era să-i conducă pe călugări în catedrală pentru a asista la mesa mare. Azi era Boboteaza, cea de-a douăsprezecea zi de la Naşterea Domnului, o sărbătoare. Toţi sătenii aveau să fie prezenţi la slujbă, iar lor li se adăugau cei veniţi din district. O catedrală bună, cu o comunitate puternică de călugări, care-şi câştigase faima pentru slujbele spectaculoase, putea atrage o mie de oameni sau chiar mai mulţi. Chiar şi colosul mohorât de la Kingsbridge atrăgea mare parte din nobilimea din partea locului, pentru că slujba era şi un eveniment social, în cadrul căruia oamenii îşi puteau întâlni vecinii şi puteau discuta diverse afaceri.

Dar, înainte de slujbă, Philip mai avea ceva de vorbit cu Waleran, acum că, în sfârşit, rămăseseră singuri.

— Informaţia pe care v-am transmis-o, începu el. Despre

contele de Shiring…

Waleran încuviinţă printr-o mişcare din cap.

— Nu am uitat. Într-adevăr, ar putea fi mult mai important decât cine e stareţ sau episcop. Contele Bartholomew a ajuns deja în Anglia. Este aşteptat la Shiring mâine.

— Ce veţi face? întrebă neliniştit Philip.

— Voi apela la Sir Percy Hamleigh. De fapt, sper că va fi în catedrală astăzi.

— Am auzit de el, dar nu l-am văzut niciodată, spuse Philip.

— Uită-te după un lord gras cu o soţie hidoasă şi un fiu chipeş. Nu ai cum să nu o observi pe soţie – e o urâciune.

— Ce vă face să credeţi că vor lua partea regelui Stephen împotriva contelui Bartholomew?

— Îl urăsc pe conte cu ardoare.

— De ce?

— Fiul, William, era logodit cu fiica lui Sir Bartholomew, dar ea i-a întors spatele, iar căsătoria a fost anulată, familia Hamleigh fiind umilită. Încă mai simt arsura acestei insulte, aşa că se vor repezi la orice ocazie ivită pentru a-l lovi pe Bartholomew.

Philip aprobă din cap, satisfăcut. Se bucura că scăpase de această responsabilitate: avea şi altele, o mulţime. Stăreţia Kingsbridge era o problemă suficient de mare. Waleran putea să se ocupe de lumea de dincolo de zidurile ei.

Părăsiră casa stareţului şi se îndreptară din nou către claustru. Călugării aşteptau. Philip îşi ocupă poziţia, în fruntea şirului, şi procesiunea porni.

Se simţi bine când pătrunse în catedrală urmat de şirul de călugări care cântau. Îi plăcu mai mult decât se aşteptase. Îşi spuse că noua sa funcţie simboliza puterea pe care o avea acum de a face bine, şi de aceea era atât de încântat. Îşi dorea ca abatele Peter din Gwynedd să-l poată vedea – bătrânul ar fi fost foarte mândru.

Îi conduse pe călugări către stranele din cor. O slujbă importantă, precum aceasta, era adeseori oficiată de episcop. Astăzi avea să fie condusă de adjunctul acestuia, arhidiaconul Waleran. Pe când acesta începea, Philip cercetă congregaţia, căutând familia pe care i-o descrisese Waleran. În naos se aflau aproximativ o sută cincizeci de oameni care stăteau în picioare, cei bogaţi purtând pelerine groase, de iarnă, şi încălţări de piele, iar ţăranii purtându-şi scurtele lor grosolane şi cizme de fetru sau saboţi de lemn. Nu-i fu deloc greu să repereze familia Hamleigh.

O zări mai întâi pe femeie. Waleran nu exagerase: era respingătoare. Purta o glugă, dar i se putea vedea mare parte din chip, iar Philip observă că avea pielea acoperită cu furuncule urâte pe care şi le atingea tot timpul. Alături de ea se afla un bărbat greoi de vreo patruzeci de ani: probabil că acela era Percy. Hainele arătau că era un bărbat deosebit de bogat şi de puternic, dar nu se afla printre nobilii de frunte ai ţării, baroni şi conţi. Fiul se sprijinea de una dintre coloanele masive ale naosului. Era frumos la trup, cu un păr foarte blond şi cu ochi aroganţi. Căsătoria cu fiica unui conte le-ar fi permis celor din familia Hamleigh să treacă de acea limită care despărţea nobilimea de la ţară de aristocraţia regatului. Nu reprezenta lucru de mirare că erau furioşi din cauza anulării nunţii.

Philip îşi concentră gândurile din nou asupra mesei. Waleran înainta un pic cam repede pentru gustul lui Philip. Se întrebă din nou dacă avusese dreptate atunci când se declarase de acord să-l nominalizeze pe Waleran pentru rangul de episcop după moartea actualului prelat. Waleran era un om devotat, dar părea să aprecieze prea puţin importanţa venerării lui Dumnezeu. În fond, prosperitatea şi puterea Bisericii nu reprezentau decât mijloacele de atingere a unui scop: obiectivul fundamental era salvarea sufletelor. Philip hotărî că nu trebuia să-şi facă prea multe griji în privinţa lui Waleran. Ce era făcut făcut rămânea – şi, oricum, probabil că episcopul avea să amâne ambiţiile lui Waleran trăind încă alţi douăzeci de ani.

Congregaţia era zgomotoasă. Niciunul dintre credincioşi nu ştia răspunsurile; se presupunea că numai preoţii şi călugării trebuiau să ia parte, cu excepţia rugăciunilor mai cunoscute şi a aminurilor. Unii dintre credincioşi ascultau slujba într-o tăcere respectuoasă, dar alţii se plimbau de colo-colo, salutându-se cu cei cunoscuţi şi flecărind. „Sunt oameni simpli, îşi spuse Philip în gând. Trebuie să *faci* ceva ca să le păstrezi trează atenţia.”

Slujba se încheie, iar arhidiaconul Waleran se adresă mulţimii:

— Mulţi dintre voi ştiţi că mult-iubitul stareţ al mănăstirii Kingsbridge a răposat. Trupul său, care se află aici, în catedrală, va fi înmormântat pentru odihnă veşnică în cimitirul stăreţiei astăzi, după prânz. Episcopul şi fraţii l-au ales drept succesor pe fratele Philip din Gwynedd, care ne-a condus în biserică în dimineaţa aceasta. Waleran se opri, iar Philip se ridică pentru a conduce procesiunea în drumul spre ieşire. Însă Waleran continuă: Mai am un alt anunţ trist.

Surprins, Philip se aşeză imediat.

— Tocmai am primit un mesaj.

Philip ştia că nu primise niciun mesaj. Fuseseră împreună toată dimineaţa. Ce pregătea acum vicleanul arhidiacon?

— Mesajul ne anunţă o pierdere care ne va îndurera profund pe toţi.

Îşi curmă iarăşi vorba.

Cineva murise – dar cine? Waleran ştia asta înainte de a sosi, dar păstrase secretul, iar acum se prefăcea că tocmai aflase. De ce?

Philip nu se putea gândi decât la o singură posibilitate – şi, dacă bănuielile lui Philip erau corecte, Waleran se dovedea mult mai ambiţios şi mai lipsit de scrupule decât îşi închipuise Philip. Îi înşelase oare şi îi manipulase pe ei toţi? Oare Philip nu fusese decât un pion în jocul lui Waleran?

Ultimele cuvinte ale arhidiaconului îi confirmară suspiciunile.

— Dragi credincioşi, rosti el pe un ton solemn, episcopul de Kingsbridge a murit.

Capitolul 3

I

— Căţeaua aia o să fie şi ea acolo, spuse mama lui William. Sunt sigură.

William privi cu un amestec de spaimă şi dorinţă faţada stăreţiei Kingsbridge care se ivea la orizont. Dacă Lady Aliena urma să fie la slujba de Bobotează, situaţia avea să fie dureros de stânjenitoare pentru ei toţi, dar, cu toate acestea, inima începu să-i bată mai repede la gândul că o va revedea.

Mergeau la galop pe drumul care ducea la Kingsbridge, William şi tatăl său pe cai de luptă, iar mama sa pe un gonaci frumos, cu trei cavaleri şi trei servitori în urma lor. Formau un grup impresionant şi chiar înfricoşător, ceea ce îl încânta pe William; ţăranii care mergeau pe drum se împrăştiau în faţa cailor puternici; dar mama sa fierbea.

— Toţi ştiu, chiar şi nenorociţii ăştia de şerbi, rosti ea printre dinţi. Ba chiar fac glume pe seama noastră. „Când nu e mireasa mireasă? Când mirele e Will Hamleigh!” Am pus să fie biciuit un om pentru asta, dar nu a avut niciun efect. Mi-ar plăcea să pun eu mâna pe căţeaua aia, să o jupoi de vie, să-i atârn pielea de un cui şi să las păsările să-i ciugulească hoitul!

William îşi dorea ca mama lui să nu mai vorbească despre asta. Familia fusese umilită şi fusese vina lui William – sau aşa spunea mama iar el nu-şi dorea să i se aducă aminte mereu acest lucru.

Trecură cu zgomot de copite peste podul şubred de lemn care ducea către satul Kingsbridge şi îşi îndemnară caii să urce drumul în pantă, care ducea către stăreţie. Deja erau douăzeci, treizeci de cai care păşteau iarba din cimitirul aflat la nord de catedrală, dar niciunul nu era la fel de frumos precum cei ai familiei Hamleigh. Merseră la grajduri şi îşi lăsară caii în grija servitorilor de la stăreţie.

Traversară pajiştea în formaţie, William şi tatăl său postaţi de-o parte şi de alta a mamei, apoi cavalerii în spatele lor, iar servitorii în ariergardă. Oamenii se trăgeau la o parte din calea lor, dar William îi vedea dându-şi ghionţi şi arătând cu degetul;

era sigur că vorbeau despre nunta anulată. Riscă să-i arunce o privire mamei şi îşi dădu seama, după expresia ei furtunoasă, că şi ea credea acelaşi lucru.

Intrară în catedrală.

William ura bisericile. Se dovedeau friguroase şi întunecoase chiar şi pe vreme frumoasă, şi mai era şi mirosul acela slab de mucegai în ungherele umbroase şi în tunelurile scunde ale culoarelor. Cel mai rău lucru dintre toate, bisericile îl făceau să se gândească la chinurile iadului, iar lui îi era frică de iad.

Cercetă congregaţia cu privirea. La început, din cauza întunecimii, abia dacă putea să distingă chipurile oamenilor. După o vreme, ochii i se adaptară. Nu o zărea pe Aliena. Înaintară către altar. Nu părea ca ea să fie prezentă. Se simţi uşurat şi totodată dezamăgit. Apoi o zări, şi simţi cum inima i se opreşte-n piept pentru o clipă.

Era în partea sudică a naosului, în faţă, escortată de un cavaler pe care William nu îl cunoştea, înconjurată de oşteni şi de doamne de companie. Stătea cu spatele la el, dar coama ei de păr negru, cârlionţat, era greu de confundat. În momentul în care el o zări, Aliena se întoarse, lăsând la vedere un obraz cu o curbă dulce şi un nas drept, mândru. Ochii ei, atât de întunecaţi încât erau aproape negri, îi întâlniră pe cei ai lui William. Acesta îşi ţinu răsuflarea. Ochii aceia negri, deja mari, se măriră şi mai mult când îl zăriră. William îşi dorea să treacă pe lângă ea fără să-i pese, ca şi cum nu ar fi văzut-o, dar nu-şi putea smulge privirea de la Aliena. Voia ca ea să-i zâmbească, chiar dacă nu ar fi fost decât o uşoară curbare a buzelor, nimic altceva decât un salut politicos. Îşi înclină capul în direcţia ei, numai un pic – era mai mult o mişcare de încuviinţare decât o plecăciune. Chipul ei îşi înăspri contururile şi Aliena se întoarse cu faţa spre altar.

William se cutremură, ca şi cum ar fi fost străbătut de un fior de durere. Se simţea ca un câine care fusese lovit pentru a se da la o parte din drum, şi voia să se ghemuiască într-un colţ, unde nu l-ar fi observat nimeni. Privi într-o parte şi în alta, întrebându-se dacă observase cineva acel schimb de priviri. În timp ce mergea mai departe spre altar cu părinţii lui, îşi dădu seama că oamenii îşi plimbau privirile de la el la Aliena, după care înapoi la el, înghiontindu-se şi discutând în şoaptă. Îşi fixă ochii înainte, privind în gol, evitând să întâlnească privirile celorlalţi. Trebui să facă un efort pentru a-şi ţine capul sus. „Cum a putut să ne facă asta? se întrebă el în gând. Suntem una dintre cele mai mândre

familii din sudul Angliei, iar ea ne-a făcut să ne simţim neînsemnaţi.” Acest gând îl umplea de furie, şi tânjea să-şi poată scoate spada, să atace pe cineva, pe oricine.

Sheriff-ul din Shiring îl salută pe tatăl lui William, iar cei doi dădură mâna. Oamenii îşi mutară privirile, căutând un alt subiect de conversaţie. William clocotea în continuare. Nobili tineri se apropiau de Aliena şi se plecau în faţa ei într-un şir constant. Ea le zâmbea cu dragă inimă.

Începu slujba. William se întreba cum se deterioraseră într-atât lucrurile. Contele Bartholomew avea un fiu care să-i moştenească titlul şi averea, aşa că singurul folos pe care-l putea avea de pe urma fiicei sale era să formeze o alianţă. Aliena avea şaisprezece ani, era fecioară şi nu simţea nicio chemare pentru o viaţă în mănăstire, aşa că se presupunea că avea să fie încântată de perspectiva de a se căsători cu un nobil în vârstă de nouăsprezece ani. În fond, interesele politice l-ar fi putut face pe tatăl ei să o mărite la fel de bine cu un conte gras, bolnav de gută, în vârstă de patruzeci de ani sau chiar cu un baron chel, de şaizeci de ani.

Odată ce căzuseră la înţelegere, William şi părinţii săi nu se arătaseră deloc reticenţi. Transmiseseră vestea, plini de mândrie, prin comitatele vecine, întâlnirea dintre William şi Aliena fusese considerată de toţi drept o simplă formalitate – cu excepţia Alienei, după cum se dovedise mai târziu.

Bineînţeles, cei doi se mai văzuseră. William şi-o amintea pe când nu era decât o fetiţă. În acele vremuri avea o feţişoară răutăcioasă şi un nas în vânt, iar părul ei răzvrătit era tuns scurt. Era despotică, încăpăţânată, bătăioasă şi îndrăzneaţă. Ea era cea care organiza jocurilor copiilor, hotărând ce aveau să joace, apartenenţa la o echipă sau la alta a vreunuia, mediind disputele şi ţinând scorul. William era fascinat de ea şi, în acelaşi timp, îi era nesuferită pentru modul în care domina joaca lor. Exista întotdeauna posibilitatea de a-i strica jocurile şi de a deveni el centrul atenţiei stârnind pur şi simplu o încăierare; dar aceasta nu dura mult şi, în final, ea prelua din nou controlul, lăsându-l nedumerit, învins, rănit, furios şi totuşi vrăjit – exact aşa cum se simţea acum.

După moartea mamei sale, călătorise mult împreună cu tatăl ei, iar William o văzuse mai rar. Cu toate acestea, o întâlnise suficient de des pentru a-şi da seama că se transforma într-o domnişoară de o frumuseţe răscolitoare, iar el fusese încântat

atunci când i se spusese că ea avea să-i fie mireasă. Presupusese că Aliena trebuia să se mărite cu el indiferent dacă voia sau nu, dar venise la întâlnirea lor cu intenţia de a face tot posibilul ca nunta să fie făcută de comun acord.

Ea se prea putea să fie fecioară, dar el nu era. Unele dintre fetele pe care le sedusese erau aproape la fel de drăguţe ca Aliena, deşi niciuna nu avea o obârşie atât de nobilă. Din experienţa lui, ştia că multe fete erau impresionate de straiele lui frumoase, de caii săi focoşi şi de modul său relaxat de a cheltui bani pe vin dulce şi pe panglici; iar dacă reuşea să rămână singur cu ele în vreun hambar, de obicei i se supuneau, într-un final, mai mult sau mai puţin voluntar.

Strategia lui cu fetele era de obicei un pic mai altfel. La început, le făcea să creadă că nu prea era interesat de ele. Dar când se trezise singur cu Aliena, pierduse orice urmă de atitudine rezervată. Aceasta purta o rochie de mătase de un albastru aprins, largă şi curgătoare, dar el nu se putea gândi la altceva decât la trupul de sub veşmânt, pe care, destul de curând, avea să-l poată vedea gol oricând ar fi vrut. O găsise citind o carte, o ocupaţie ciudată pentru o femeie care nu era călugăriţă. O întrebase ce carte era, într-o încercare de a-şi îndepărta atenţia de la felul în care se mişcau sânii ei sub mătasea albastră.

— Se numeşte *Alexandria.* Este povestea unui rege numit Alexandru cel Mare, cum a cucerit teritorii minunate în Orient, unde pietrele preţioase cresc în vii şi plantele pot vorbi.

William nu-şi putea închipui cum de-ar vrea cineva să-şi piardă timpul cu asemenea prostii, dar nu-şi făcuse cunoscută părerea. Îi povestise despre caii lui, despre câinii lui şi despre performanţele sale la vânătoare, lupte şi turnire. Ea nu fusese atât de impresionată pe cât sperase el. Îi vorbise despre casa pe care tatăl lui o construia pentru ei şi, pentru a o ajuta să se pregătească pentru momentul în care avea să preia conducerea gospodăriei, îi prezentase în mare felul în care voia să fie făcute lucrurile. Simţise că ea era din ce în ce mai puţin atentă, deşi nu-şi dădea seama de ce. Stătea cât se putea de aproape de Aliena, pentru că voia să o îmbrăţişeze şi să o pipăie, pentru a vedea dacă ţâţele acelea erau la fel de mari pe cât îşi închipuia; dar ea se aplecase în direcţia opusă, împreunându-şi braţele şi încrucişându-şi picioarele, luând un aer atât de sever, încât el trebuise, fără nicio tragere de inimă, să renunţe la această idee

şi să se consoleze cu gândul că, în curând, avea să poată face tot ce dorea cu ea.

Cu toate acestea, cât stătuse cu ea, Aliena nu dăduse niciun semn că va face un astfel de scandal mai târziu. Spusese, destul de liniştită:

— Nu cred că ne potrivim.

Dar el luase aceste cuvinte drept manifestarea unei modestii fermecătoare, şi o asigurase că avea să se potrivească de minune cu el. Nici nu se gândise că, imediat ce el avea să părăsească proprietatea, ea va năvăli în camera tatălui său, anunţându-l că nu avea să se căsătorească sub nicio formă cu el, că nimic nu o putea convinge, că ar prefera să intre la mănăstire şi că ar putea-o târî în lanţuri la altar, dar că ea nu avea să rostească jurămintele. „Căţeaua, îşi zise în gând William. Căţeaua!” Dar nu putea să adune acelaşi venin pe care-l scuipa mama sa atunci când vorbea despre Aliena. El nu voia să o jupoaie de vie. El voia să se întindă peste trupul ei fierbinte şi să o sărute pe gură.

Slujba de Bobotează se încheie cu anunţarea morţii episcopului. William spera că aceste noutăţi vor umbri bârfele iscate de anularea căsătoriei. Călugării părăsiră catedrala în şir şi, pe măsură ce congregaţia se retrăgea către ieşire, conversaţiile aprinse ajunseră să formeze un bâzâit constant. Mulţi dintre ei aveau legături materiale şi spirituale cu episcopul – îi erau arendaşi, sau subînchiriaseră proprietăţi episcopale, sau erau angajaţi să lucreze pe pământurile sale – şi toată lumea se arăta interesată de problema identităţii succesorului său şi dacă acesta avea să facă schimbări. Moartea unui suveran important era întotdeauna periculoasă pentru vasalii săi.

În timp ce William îşi urma părinţii de-a lungul naosului, rămase surprins să-l vadă pe arhidiaconul Waleran venind spre ei. Acesta se mişca agil printre credincioşi, ca un câine mare şi negru printr-un câmp cu vaci; şi, ca şi vacile, oamenii se uitau agitaţi, întorcând capetele peste umeri, şi se fereau din calea lui. Waleran îi ignoră pe ţărani, dar schimbă câteva cuvinte cu fiecare membru al nobilimii. Când ajunse la familia Hamleigh, îl salută pe tatăl lui William, nu-l luă în seamă pe fiu şi îşi îndreptă atenţia asupra mamei.

— Ce păcat de nuntă, spuse el.

William se făcu roşu ca un rac. „Nebunul acesta crede că e *politicos* prezentându-şi regretele?”

Mama nu era mai dispusă decât William să discute despre acest subiect.

— Eu nu port pică nimănui, minţi ea.

Waleran nu luă în seamă aceste cuvinte.

— Am auzit ceva despre contele Bartholomew care poate că vă interesează, spuse el. Vocea sa abordă un ton mai scăzut, astfel încât să nu poată fi auzit de cei din jur, iar William trebui să-şi încordeze auzul pentru a-i prinde cuvintele. Se pare că nu are de gând să-şi renege jurământul făcut faţă de regretatul rege.

— Bartholomew mereu a fost un ipocrit îndărătnic, spuse tatăl lui William.

Waleran păru mâhnit. Voia ca ei să asculte, nu să comenteze.

— Bartholomew şi contele Robert de Gloucester nu-l vor accepta pe regele Stephen, care, după cum ştiţi, este alegerea Bisericii şi a baronilor.

William se întrebă de ce îi spunea arhidiaconul unui nobil despre o ciondăneală obişnuită între baroni. Tatăl său se gândea la acelaşi lucru, pentru că spuse:

— Dar conţii nu pot face nimic în această privinţă.

Mama împărtăşea lipsa de răbdare a lui Waleran în privinţa comentariilor tatălui, care nu făceau decât să-l întrerupă pe arhidiacon.

— *Ascultă*, şuieră ea către el.

Waleran spuse:

— Eu am auzit că plănuiesc să stârnească o rebeliune şi să o pună pe tron pe Maud.

Lui William nu-i venea să-şi creadă urechilor. Făcuse cu adevărat arhidiaconul o astfel de declaraţie nebunească, în murmurul său concis, monoton, chiar aici, în naosul catedralei Kingsbridge? Era un delict care se pedepsea cu spânzurarea, indiferent dacă se dovedea adevărat sau nu.

Şi tatăl său era speriat, dar mama spuse gânditoare:

— Robert de Gloucester este frate vitreg cu Maud… E logic.

William se întrebă cum de putea să-şi păstreze calmul şi spiritul practic în faţa unei veşti atât de scandaloase. Dar era o femeie foarte inteligentă, şi avea aproape întotdeauna dreptate, în orice privinţă.

— Oricine ar putea să se descotorosească de contele Bartholomew şi să oprească rebeliunea înainte de declanşare, spuse Waleran, va câştiga recunoştinţa eternă a regelui Stephen

şi a Sfintei Mame, Biserica.

— Chiar aşa? zise tatăl lui William pe un ton buimac, dar mama încuviinţa cu mişcări din cap, plină de înţelepciune.

— Bartholomew e aşteptat să se întoarcă aici mâine. Waleran îşi înălţă ochii în timp ce rostea aceste cuvinte, şi prinse privirea cuiva. Se uită din nou la mama lui William şi spuse: M-am gândit că voi, dintre toţi, aţi fi interesaţi.

Apoi se îndepărtă şi salută pe altcineva.

William privea năucit în urma sa. Doar atât avea de gând să le spună?

Părinţii lui William porniră mai departe, iar el îi urmă, ieşind toţi trei pe uşa mare, sub formă de arcadă. Niciunul nu scotea vreo vorbă. William auzise o mulţime de discuţii, pe parcursul acestor ultime cinci săptămâni, despre cine avea să devină rege, dar chestiunea păruse a fi lămurită când Stephen fusese încoronat la Abaţia Westminster cu trei zile înainte de Crăciun. Acum, dacă Waleran avea dreptate, această problemă era din nou deschisă. Dar de ce insistase Waleran asupra faptului că le spunea tocmai lor?

Porniră să traverseze pajiştea către grajduri. Imediat ce scăpară de mulţimea adunată în portalul catedralei şi nu mai puteau fi auziţi, tatăl spuse, plin de încântare:

— Ce noroc! Chiar cel care mi-a insultat familia, prins într-un act de înaltă trădare!

William nu înţelegea de ce era un aşa mare noroc, dar, în mod evident, mama sa înţelegea, pentru că femeia aprobă vorbele soţului printr-o mişcare a capului. Tatăl continuă:

— Putem să-l arestăm sub ameninţarea spadei şi să-l spânzurăm de cel mai apropiat copac.

William nu se gândise la asta, dar deodată o imagine limpede îi străfulgeră în minte. Dacă Bartholomew se dovedea un trădător, atunci nu era nicio problemă dacă-l omora cineva.

— Ne putem răzbuna, izbucni William. Şi, în loc să fim pedepsiţi pentru asta, vom primi o răsplată de la rege!

Vor putea să ţină din nou capul sus şi…

— Proştilor, spuse mama cu o răutate neaşteptată în glas. Idioţi orbi, lipsiţi de creier ce sunteţi! Deci, voi l-aţi spânzura pe Bartholomew de cel mai apropiat copac. Să vă spun ce s-ar întâmpla atunci?

Niciunul din cei doi nu ripostă. Era mai înţelept să nu i se răspundă la întrebări când se găsea într-o astfel de stare.

— Robert de Gloucester va nega că a existat un complot, spuse ea, îl va îmbrăţişa pe regele Stephen şi îi va jura credinţă; şi aşa s-ar sfârşi totul, numai că voi doi aţi fi spânzuraţi pentru crimă.

William se cutremură. Ideea de a fi spânzurat îl îngrozea. Avea coşmaruri legate de un astfel de sfârşit. Totuşi, îşi dădea seama că mama sa avea dreptate: regele putea să creadă, sau să se prefacă a crede, că nimeni nu ar fi putut avea curajul de a se răzvrăti împotriva lui; şi ar fi sacrificat, fără să stea pe gânduri, două vieţi pentru a da credibilitate întregii situaţii.

— Ai dreptate, spuse tatăl său. Îl legăm fedeleş, ca pe un porc de înjunghiat, îl ducem viu la rege, în Winchester, îl denunţăm acolo şi apoi ne cerem răsplata.

— De ce nu *gândeşti?* întrebă mama pe un ton dispreţuitor. Era foarte încordată, iar William îşi dădea seama că era la fel de cuprinsă de agitaţie ca şi tata, dar în alt mod. Arhidiaconului Waleran nu i-ar plăcea să aducă un trădător legat în faţa regelui? spuse ea. Nu vrea o răsplată pentru el – nu ştii că tânjeşte din adâncul inimii să ajungă episcop de Kingsbridge? De ce ţi-a dat ţie privilegiul de a face arestarea? De ce a plănuit să ne întâlnească în biserică, aparent din întâmplare, în loc să vină să ne vadă la Hamleigh? De ce a vorbit cu noi atât de puţin şi pe ocolite?

Făcu o pauză cu scop retoric, ca şi cum ar fi aşteptat un răspuns, dar atât William, cât şi tatăl său ştiau că, de fapt, nu voia să i se răspundă. William îşi aminti că preoţii nu aveau voie să asiste la vărsare de sânge şi se gândi că, poate, acesta era motivul pentru care Waleran nu voia să fie implicat în arestarea lui Bartholomew; dar, gândindu-se mai bine, îşi dădu seama că Waleran nu avea asemenea scrupule.

— O să vă spun eu de ce, continuă mama. Pentru că nu e sigur că Bartholomew e un trădător. Informaţiile pe care le are nu sunt sigure. Nu pot să-mi dau seama de unde le are – probabil a tras cu urechea la vreo conversaţie purtată la beţie, a interceptat vreun mesaj dubios sau a vorbit cu un spion care nu-i inspiră prea mare încredere. În orice caz, nu e dispus să-şi pună capul în joc. Nu o să-l acuze deschis pe contele Bartholomew de trădare, în ideea că acuzaţia s-ar putea dovedi a fi falsă, ceea ce l-ar transforma pe el într-un calomniator. Vrea ca altcineva să-şi asume riscul şi să facă treaba murdară în locul lui; iar apoi, când se termină, dacă trădarea va fi dovedită, va ieşi în faţă şi îşi va

asuma partea sa de merit; dar, dacă Bartholomew s-ar dovedi a fi nevinovat, Waleran pur şi simplu nu va mai recunoaşte ceea ce ne-a spus nouă astăzi.

După modul în care mama formulase faptele, acestea păreau evidente. Dar, dacă nu ar fi fost ea, William şi tatăl său ar fi căzut în capcana întinsă de Waleran. Ar fi acţionat de bunăvoie ca agenţi ai voinţei lui Waleran şi şi-ar fi asumat riscurile în locul lui. Gândirea politică a mamei era extrem de profundă. Tatăl spuse:

— Vrei să zici că trebuie pur şi simplu să dăm uitării ce am auzit?

— În mod clar, nu. Ochii femeii sclipeau. Această informaţie reprezintă totuşi o şansă de a-i distruge pe cei care ne-au umilit.

Un servitor îi ţinea calul, pregătit. Ea îi luă hăţurile din mână şi îi făcu semn să se îndepărteze, dar nu încălecă imediat. Rămase lângă cal, mângâindu-i gânditoare grumazul şi vorbi pe un ton foarte scăzut:

— Avem nevoie de dovezi privind existenţa unei conspiraţii, astfel încât nimeni să nu o poată nega după ce ne formulăm acuzaţia. Va trebui să obţinem aceste dovezi pe ascuns, fără să dezvăluim nimănui ceea ce căutăm. Apoi, când le avem în posesia noastră, putem să-l arestăm pe contele Bartholomew şi să-l ducem în faţa regelui. Confruntat cu dovezile, Bartholomew va mărturisi şi va implora mila regelui. Abia apoi ne cerem răsplata.

— Şi negăm că Waleran ne-ar fi ajutat, adăugă tatăl lui William.

Mama clătină din cap.

— Îl vom lăsa să ia asupra lui o parte din glorie şi să-şi obţină recompensa. Apoi, ne va fi îndatorat. Iar asta nu ne poate aduce decât avantaje.

— Dar cum vom putea obţine dovezi ale complotului? întrebă tatăl pe un ton agitat.

— Va trebui să găsim o metodă de a arunca o privire prin castelul lui Bartholomew, spuse mama, încruntându-se. Nu va fi uşor. Nimeni nu ne-ar crede că suntem într-o vizită de curtoazie... Toată lumea ştie că îl urâm pe Bartholomew.

Dintr-odată, lui William îi veni o idee.

— Aş putea să mă duc eu, spuse el.

Părinţii săi se arătară oarecum surprinşi.

— Presupun că ai stârni mai puţine bănuieli decât tatăl tău. Dar ce pretext ai avea? spuse mama.

William se gândise deja la acest aspect.

— M-aş putea duce să o văd pe Aliena, zise el, pulsul său luând-o razna numai la acest gând. Aş putea-o implora să se răzgândească. În fond, ea nu mă cunoaşte cu adevărat. M-a judecat greşit atunci când ne-am întâlnit. Aş putea să fiu un soţ bun pentru ea. Poate că nu are nevoie decât să fie curtată cu mai multă ardoare.

Schiţă un zâmbet – spera el – cinic, astfel încât părinţii lui să nu-şi dea seama că rostise fiecare cuvânt cât se poate de serios.

— Un pretext cum nu se poate mai credibil, spuse mama. Privi cu luare-aminte la William. Isuse, mă întreb dacă, nu cumva, băiatul acesta a moştenit totuşi ceva din inteligenţa mamei sale.

Pentru prima dată în câteva luni, pe când se îndrepta spre castelul contelui, a doua zi după Bobotează, William se simţea plin de optimism. Era o dimineaţă senină şi rece. Vântul dinspre nord îi şfichiuia urechile şi iarba îngheţată trosnea sub copitele calului său de luptă. Purta o pelerină gri de stofă fină de Flandra, tivită cu blană de iepure, iar sub ea o tunică stacojie.

Era însoţit de Walter, servitorul său. Când William avea doisprezece ani, Walter devenise profesorul său şi îl învăţase să călărească, să vâneze, să mânuiască spada şi lupta corp la corp. Acum, Walter era servitorul, tovarăşul şi garda sa. Era la fel de înalt ca William, dar mai lat în umeri, fiind un bărbat puternic, îndesat ca un butoi. Având cu nouă-zece ani mai mult decât William, era suficient de tânăr să-l însoţească la băute şi după fete, dar şi suficient de matur pentru a-l feri de necazuri, atunci când trebuia. Era cel mai apropiat prieten al lui William.

În mod ciudat, William era încântat de perspectiva de a o revedea pe Aliena, chiar dacă ştia că va fi respins şi umilit încă o dată. Imaginea aceea a ei în catedrala Kingsbridge, când, pentru o secundă, privise în ochii ei atât de întunecaţi, îi aprinsese din nou flacăra dorinţei. De-abia aştepta să-i vorbească, să se apropie de ea, privindu-i cârlionţii săltând şi tremurând în vreme ce vorbea, abia aştepta să-i vadă corpul mişcându-se sub învelişul rochiei.

În acelaşi timp, ocazia de a se răzbuna intensificase ura lui William. Era încordat de tulburarea pe care o simţea la gândul că, acum, putea şterge umilinţa pe care o suferiseră el şi familia sa.

Ar fi vrut să aibă o idee mai clară asupra a ceea ce căuta. Era

destul de încrezător că va afla dacă povestea lui Waleran se confirma sau nu, pentru că, mai mult ca sigur, la castel aveau să fie semne de pregătiri pentru luptă – cai adunaţi, arme curăţate, provizii de alimente –, chiar dacă toate aceste activităţi ar fi fost deghizate sub o altă formă, poate ca pregătiri în vederea vreunei călătorii, pentru a înşela un observator neavizat. Cu toate acestea, a se convinge de existenţa unui complot nu era echivalent cu găsirea unor dovezi. Lui William nu-i venea în minte niciun lucru care să poată servi drept dovadă. Avea de gând să stea cu ochii în patru, în speranţa că avea să se ivească totuşi ceva. Însă, intenţiile lui nu reprezentau un plan adevărat şi era sâcâit de îngrijorarea că această ocazie de a se răzbuna îi putea scăpa printre degete.

Pe măsură ce se apropia, se simţea cuprins de tensiune. Se întrebă dacă nu cumva era posibil să i se refuze accesul în castel şi se trezi cuprins de panică, până ce îşi dădu seama cât de puţin probabil era să se întâmple aşa ceva: castelul reprezenta un loc public, iar dacă Bartholomew nu ar fi permis accesul nobilimii din zonă, ar fi fost ca şi cum anunţa direct faptul că era implicat într-o trădare.

Contele Bartholomew locuia la câţiva kilometri de oraşul Shiring. Castelul Shiring era ocupat de *sheriff*-ul ţinutului, aşa că Bartholomew avea propriul castel, în afara oraşului. Sătucul care se formase în jurul zidurilor castelului era cunoscut sub numele de Earlscastle[3]. William mai fusese aici, dar acum privea aşezarea cu ochii unui atacator.

Privi şanţul de apărare adânc şi larg, în forma cifrei 8, cu cercul de sus mai mic decât cel de jos. Pământul care fusese scos pentru a forma şanţul era adunat în partea interioară a cercurilor gemene, formând un soi de fortificaţii.

La baza cifrei 8 se găsea un pod care trecea peste şanţ şi făcea legătura cu un spaţiu liber în peretele de pământ, permiţând intrarea în cercul de jos.

Aceasta era singura intrare. În cercul de sus nu se putea intra decât prin cercul de jos, traversând un alt pod care trecea peste şanţul de apărare ce delimita cele două cercuri. Cercul superior era sanctuarul contelui.

În timp ce William şi Walter traversau în galop câmpurile care înconjurau castelul, observară o circulaţie intensă spre şi de la

---

[3] Castelul contelui (în lb. engleză, în orig.).

castel. Doi oşteni traversară podul călare pe cai rapizi şi plecară în direcţii diferite, iar un grup de patru călăreţi intrară pe pod înaintea lui William şi a servitorului său.

William observă că ultima parte a podului putea fi ridicată peste poarta masivă care forma intrarea în castel. De-a lungul peretelui de pământ se aflau, din loc în loc, turnuri de piatră, aşa că fiecare parte a perimetrului putea fi apărată de arcaşi. Cucerirea acestui castel printr-un atac frontal ar fi implicat o confruntare îndelungată şi sângeroasă, iar familia Hamleigh nu avea cum să adune suficienţi oameni pentru a fi sigură de izbândă, concluzionă mohorât William.

Astăzi, bineînţeles, castelul era deschis pentru diferite afaceri. William îşi anunţă sosirea la santinela de la poartă şi fu lăsat să intre fără nicio altă complicaţie. În cercul de jos al cifrei 8, protejate de lumea exterioară de către zidurile de pământ, se aflau clădirile domestice obişnuite: grajduri, bucătării, ateliere, o latrină şi o capelă. Un fel de agitaţie plutea în aer. Servitorii, scutierii, slujitorii şi menajerele mergeau cu pas vioi şi vorbeau tare, salutându-se unii pe alţii şi spunând glume. Pentru o minte lipsită de suspiciuni, agitaţia şi continuul du-te-vino nu puteau reprezenta nimic altceva decât o reacţie normală la întoarcerea stăpânului, dar lui William îi părea a fi mai mult decât atât.

Îl lăsă pe Walter la grajduri cu caii şi traversă curtea, ajungând de cealaltă parte unde, faţă în faţă cu poarta, se afla un pod care tăia şanţul de apărare şi făcea legătura cu cercul de sus al cifrei 8. După ce străbătu podul, fu întâmpinat de alt gardian, la altă poartă. De data aceasta i se ceru să precizeze scopul venirii sale, iar el spuse:

— Am venit să o văd pe domniţa Aliena.

Gardianul nu-l cunoştea, dar îl privi din cap până-n picioare, observându-i pelerina fină şi tunica roşie, şi îl categorisi, după înfăţişare, drept un peţitor plin de speranţe.

— Probabil că o puteţi găsi pe domniţă în sala mare, spuse el cu un zâmbet afectat.

În centrul acestui al doilea cerc se afla o clădire pătrată de piatră, cu trei niveluri şi cu ziduri groase. Aceasta era fortăreaţa. Ca de obicei, parterul avea funcţia de depozitare. Deasupra depozitului se afla sala mare, la care se ajungea pe o scară de lemn ce putea fi trasă în interiorul clădirii. La etajul doi se afla dormitorul contelui; acolo avea să se retragă, în cele din urmă, când cei din familia Hamleigh vor veni să îl ridice.

Întreaga curte reprezenta o serie formidabilă de obstacole pentru un atacator. Bineînţeles, acesta era şi scopul, dar acum William încerca să-şi dea seama cum să depăşească piedicile. Vedea foarte limpede funcţia fiecărui element. Chiar dacă atacatorii puneau mâna pe cercul inferior, tot trebuiau să treacă un alt pod şi să cucerească o altă poartă, iar apoi să atace fortăreaţa solidă. Cumva, aveau să fie nevoiţi să pună stăpânire pe nivelul al doilea – probabil construindu-şi propria scară – şi, chiar şi aşa, probabil că urma să mai fie o altă luptă, pentru a putea urca din sală, pe scări, până în dormitorul contelui. William îşi dădu seama că singura cale de a cuceri acest castel era vicleşugul, şi începu să se joace cu ideea de a găsi un mijloc de a intra pe furiş.

Urcă scările şi intră în sală. Aceasta era plină de oameni, dar contele nu se afla printre ei. În colţul din stânga, de cealaltă parte a încăperii, se afla o scară care făcea legătura cu dormitorul lui, iar cincisprezece, douăzeci de cavaleri şi oşteni stăteau la baza acesteia, vorbind pe un ton scăzut. Era ceva neobişnuit. Cavalerii şi oştenii făceau parte din clase sociale diferite. Cavalerii erau latifundiari care se întreţineau prin închirierea proprietăţilor lor, în timp ce oştenii erau plătiţi cu ziua. Cele două categorii intrau în relaţii de camaraderie numai când se simţea miros de război.

William îi recunoscu pe unii dintre ei: Gilbert Faţă-de-Pisică, un luptător vechi şi irascibil cu o barbă demodată şi cu favoriţi lungi, trecut de patruzeci de ani, dar încă în putere; Ralph de Lyme, care cheltuia mai mult pe haine decât pe o mireasă şi care purta azi o pelerină albastră tivită cu mătase; Jack Fitz Guillaume, deja cavaler, deşi puţin mai vârstnic decât William; şi alţi câţiva, ale căror figuri îi erau numai vag cunoscute. Dădu din cap în direcţia lor, dar ei nu prea îl băgară în seamă – era cunoscut, dar prea tânăr pentru a fi important.

Se întoarse, aruncă o privire în cealaltă parte a sălii şi o zări îndată pe Aliena.

Astăzi arăta destul de diferit. Ieri fusese gătită pentru slujba de la catedrală, în mătase, stofă fină de lână, cu inele, panglici şi ghetuţe cu vârful ascuţit. Astăzi purta o tunică scurtă, la fel ca orice ţărancă sau copil, iar tălpile îi erau goale. Stătea pe o bancă, privind la o tablă de joc pe care erau piese de diferite culori. Sub ochii lui William, îşi ridică tunica şi puse picior peste picior, arătându-şi genunchii, după care-şi încreţi nasul,

încruntându-se. Ieri fusese nemaipomenit de sofisticată; astăzi era un copil vulnerabil, iar lui William i se păru şi mai dezirabilă. Dintr-odată, se trezi cuprins de ruşine că această copilă putuse să-i provoace o aşa mare supărare şi îşi dori cu ardoare să găsească o cale de a-i arăta că o putea domina. Era un simţământ asemănător cu pofta trupească.

Juca împotriva unui băiat cu vreo trei ani mai mic decât ea. Acesta avea o expresie neliniştită, nerăbdătoare: nu-i plăcea jocul. William observă o asemănare de familie între cei doi jucători. Într-adevăr, băiatul arăta ca Aliena, aşa cum şi-o amintea William din vremea copilăriei, cu un nas în vânt şi părul tuns scurt. Acesta era, probabil, fratele ei mai mic, Richard, moştenitorul titlului de conte.

William se apropie. Richard ridică ochii spre el, după care îşi îndreptă atenţia asupra tablei de joc. Aliena se concentra. Tabla lor de lemn vopsit avea forma unei cruci şi era împărţită în pătrate de diferite culori. Piesele păreau să fie din fildeş, albe şi negre. Evident, jocul era o versiune de Morile sau Nouă Mori[4] şi reprezenta, probabil, un dar adus din Normandia de tatăl Alienei. William era mai interesat de Aliena. Când aceasta se aplecă peste tabla de joc, decolteul tunicii i se lăsă un pic, iar el putu zări partea de sus a sânilor. Erau la fel de mari pe cât îşi închipuise. Limba i se uscă în cerul gurii.

Richard mută o piesă pe tablă, iar Aliena spuse:

— Nu, nu poţi să faci asta.

Băiatul se bosumflă.

— De ce nu?

— Pentru că e împotriva regulilor, blegule!

— Nu-mi *plac* regulile, spuse el cu ţâfnă.

Aliena se enervă.

— Trebuie să respecţi regulile!

— De ce?

— Pentru că trebuie, d-aia!

— Ei bine, nu, protestă el şi răsturnă tabla de pe bancă pe podea, proiectând piesele în aer.

Cu iuţeala fulgerului, Aliena îl plesni peste faţă.

Băiatul ţipă, cu faţa şi mândria rănite.

---

[4] *Merels* sau *Ninemen 's Morris* – joc vechi, datând de pe vremea romanilor. Fiecare jucător are nouă piese şi obiectul jocului este de a reduce piesele adversarului numai la două sau acesta să aibă toate piesele imobilizate, astfel încât să nu mai poată muta. (n.tr.)

— Tu… Richard şovăi. Tu te împreunezi cu diavolii! strigă el.

Se întoarse pe călcâie şi o luă la sănătoasa, dar, după trei paşi, se ciocni de William.

Acesta îl prinse de-un braţ şi îl săltă cu tălpile de la pământ.

— Să nu cumva să te audă preotul spunând aşa ceva despre sora ta, zise el.

Richard se zvârcolea şi chiţăia.

— Mă doare… dă-mi drumul!

William îl mai ţinu un pic în aceeaşi poziţie. Richard se opri din zvârcolit şi începu să plângă. William îl puse jos, iar băieţelul fugi cu faţa scăldată în lacrimi.

Aliena se uita lung la William, uitând de joc, cu fruntea încreţită de o încruntătură a nedumerire.

— De ce ai venit aici? întrebă ea.

Vocea ei avea un ton scăzut şi calm, vocea unei persoane mai mature decât o arăta vârsta.

William se aşeză pe bancă, simţindu-se destul de încântat în legătură cu felul priceput în care se ocupase de Richard.

— Am venit să te văd, spuse el.

Pe faţa ei se întipări o expresie circumspectă.

— De ce?

William se aşeză în aşa fel încât să poată supraveghea scara ce ducea la etaj. Văzu un bărbat trecut de patruzeci de ani, îmbrăcat ca un servitor de rang înalt, cu o bonetă rotundă şi o tunică scurtă de stofă fină, coborând spre sală. Servitorul îi făcu semn cuiva, iar un cavaler şi un oştean urcară împreună treptele. William o privi din nou pe Aliena.

— Vreau să vorbesc cu tine.

— Despre ce?

— Despre noi doi.

Cu coada ochiului, îl zări pe servitor apropiindu-se de ei. Mersul acestuia avea ceva efeminat. Într-o mână ţinea o căpăţână de zahăr, de un maroniu-murdar, în formă de con. În cealaltă mână ţinea o rădăcină contorsionată care părea a fi de ghimbir. În mod clar, bărbatul respectiv era intendentul castelului şi fusese în depozitul de condimente, un dulap încuiat aflat în dormitorul contelui, pentru a lua porţia zilnică de ingrediente preţioase, pe care le ducea acum bucătarului: zahăr pentru a îndulci tarta cu mere pădureţe, poate, şi ghimbir pentru a condimenta murele.

Aliena urmări privirea lui William.

— O, bună, Matthew!

Intendentul zâmbi şi rupse o bucăţică de zahăr pentru ea. William bănuia că Matthew era foarte ataşat de Aliena. Probabil că ceva din postura şi din expresia fetei îi spusese că nu se simţea în largul ei, pentru că zâmbetul intendentului se transformă într-o încruntare de îngrijorare şi zise:

— E totul în regulă?

Avea o voce blândă.

— Da, mulţumesc.

Matthew îi adresă o privire lui William, iar pe faţa sa se zugrăvi surpriza.

— Tânărul William Hamleigh, nu-i aşa?

William se simţi stânjenit că fusese recunoscut, chiar dacă lucrul era inevitabil.

— Ţine-ţi zahărul pentru copii, spuse el, deşi nu i se oferise. Nu-mi place.

— Foarte bine, stăpâne. Expresia de pe chipul lui Matthew arăta că nu ajunsese în poziţia pe care o deţinea deranjându-i pe fiii nobililor. Se întoarse din nou către Aliena. Tatăl tău a adus nişte mătase moale, minunată… o să-ţi arăt mai târziu.

— Mulţumesc, spuse ea.

Matthew se îndepărtă.

— Nebun efeminat! spuse William.

— De ce te-ai purtat atât de grosolan cu el? întrebă Aliena.

— Nu-mi place ca servitorii să mă numească „tânărul William”. Îi veni în minte că aceste vorbe nu reprezentau chiar cel mai bun mod de a începe să curteze o domniţă. Cu inima strânsă, William îşi dădu seama că începuse cu stângul. Trebuia să fie fermecător: Dacă mi-ai fi soţie, servitorii mei ţi s-ar adresa cu „doamnă”.

— Ai venit aici să-mi vorbeşti despre căsătorie? întrebă ea, iar lui William i se păru că detectează în glasul ei urme cum că nu-i venea a crede.

— Nu mă cunoşti, spuse William, pe un ton de protest. Îşi dădu seama, cu tristeţe, că nu reuşea să ţină această discuţie sub control. Plănuise să facă un pic de conversaţie uşoară înainte de a ajunge la afaceri, dar ea era atât de directă şi de nevinovată, încât fusese forţat să-şi rostească mesajul. M-ai judecat greşit. Nu ştiu ce am făcut, data trecută când ne-am întâlnit, de ai ajuns să nu mă placi; dar, indiferent de motiv, te-ai pripit.

Aliena privi în altă parte, gândindu-se ce să-i răspundă. În spatele ei, William îi văzu pe cavaler şi pe oştean coborând scările şi ieşind pe uşă, cu un aer hotărât. O clipă mai târziu, un bărbat îmbrăcat în straie de preot – secretarul contelui, probabil – apăru de la etaj şi făcu un gest de chemare. Doi cavaleri se ridicară şi se duseră sus: Ralph de Lyme, agitându-şi marginile roşii ale hainei sale, şi un altul, mai în vârstă şi chel. În mod evident, bărbaţii care aşteptau în sală veniseră să-l vadă pe conte, câte unul sau doi, în dormitorul acestuia. Dar de ce?

— După atâta timp? spunea Aliena.

Îşi reţinea o anume emoţie. Era posibil să fie vorba de furie, dar William bănuia, într-un cotlon al minţii sale, că era mai degrabă un hohot de râs.

— După toată supărarea, furia şi tot scandalul; abia acum, când se potoleşte tot, *acum* îmi spui că am făcut o greşeală?

Auzind-o gândind astfel, William îşi dădu seama că atitudinea lui era, într-adevăr, cam lipsită de credibilitate.

— Ba nu a trecut deloc… oamenii încă mai vorbesc despre asta, mama mea e încă furioasă, iar tata nu-şi poate ţine capul sus în public, spuse el cu sălbăticie în glas. Pentru noi nu s-a terminat.

— Aici nu e vorba de altceva decât de onoarea familiei, nu-i aşa?

Vocea ei avea o tonalitate periculoasă, dar William o ignoră. Tocmai îşi dăduse seama ce făcea contele cu toţi aceşti cavaleri şi oşteni: trimitea mesaje.

— Onoarea familiei? spuse el, distras. Da.

— Ştiu că ar trebui să mă gândesc la onoare, la alianţele dintre familii şi la toate lucrurile acestea, zise Aliena. Dar căsătoria nu se rezumă la aşa ceva. Păru să mediteze un moment, apoi să ia o decizie. Poate că ar trebui să-ţi povestesc despre mama mea. Ea îl ura pe tata. Tata nu e un om rău, de fapt, e un om măreţ, şi eu îl iubesc, dar e îngrozitor de solemn şi de sever, şi nu a înţeles-o niciodată pe mama. Ea era o persoană voioasă, fericită, căreia îi plăcea să râdă, să spună poveşti şi să cânte, iar tata a făcut-o să se simtă nefericită. Ochii Alienei înotau în lacrimi, observă vag William, dar gândul îi stătea la mesaje. De aceea a murit… pentru că el nu o lăsa să fie fericită. Ştiu sigur. Şi, vezi tu, şi el o ştie. De aceea a promis că nu mă va forţa niciodată să mă căsătoresc cu cineva care nu-mi e pe plac. Acum înţelegi?

„Mesajele acelea sunt ordine, îşi spunea William în gând. Ordine pentru prietenii şi aliaţii contelui Bartholomew, avertizându-i să se pregătească de luptă. Iar mesagerii sunt *dovezi.”*

Îşi dădu seama că Aliena îl privea fix.

— Să te măriţi cu cineva care nu ţi-e pe plac? spuse el, repetându-i ultimele cuvinte. Nu-ţi sunt pe plac?

Zări o scânteie de furie în ochii ei.

— Nu m-ai ascultat, rosti ea. Eşti atât de egoist, încât nu te poţi gândi nici măcar o clipă la sentimentele altei persoane. Data trecută când ai venit aici, ce ai făcut? Ai vorbit tot timpul despre tine şi mie nu mi-ai pus nicio întrebare!

Tonul ei se ridicase treptat până ajunsese strigăt şi, când se opri, William observă că bărbaţii aflaţi de cealaltă parte a camerei tăcuseră şi ascultau. Se simţea stânjenit.

— Nu vorbi atât de tare, îi ceru el.

Aliena nu-l luă în seamă.

— Vrei să ştii de ce nu te plac? Bine, îţi voi spune. Nu te plac pentru că nu ai niciun pic de rafinament. Nu-mi placi pentru că de-abia dacă eşti în stare să citeşti. Nu te plac pentru că nu te interesează altceva în afară de câinii, de caii tăi şi de propria persoană.

Acum, Gilbert Faţă-de-Pisică şi Jack Fitz Guillaume râdeau în hohote. William simţi cum i se înroşise obrajii. Bărbaţii aceia erau nişte neica nimeni, nişte cavaleri, şi râdeau de el, fiul lordului Percy Hamleigh. Se ridică.

— *Bine*, spuse el pe un ton repezit, încercând să o oprească pe Aliena.

Nu avea niciun rost.

— Nu-mi placi pentru că eşti egoist, plicticos şi prost, ţipă ea.

Deja, toţi cavalerii râdeau.

— Nu te plac, te desconsider, te urăsc şi te dispreţuiesc. Şi *de-asta* nu mă mărit cu tine!

Cavalerii chiuiau şi aplaudau. În sinea sa, William se chirci. Râsetele lor îl făceau să se simtă mic, slab şi neajutorat, ca un băieţel, iar pe când era un băieţel se temea mereu. Îi întoarse spatele Alienei, încercând să-şi controleze expresia feţei şi să-şi ascundă sentimentele. Traversă încăperea cât putu de repede, încercând să nu o ia la fugă, în timp ce râsetele deveneau mai puternice. Într-un final, ajunse la uşă, o deschise şi ieşi împleticindu-se. O trânti în urma lui şi o luă la goană pe scări,

gata să se sufoce de atâta ruşine; în urechi îi răsunară hohotele batjocoritoare cât traversă curtea noroioasă şi ajunse la poartă.

Drumul dintre Earlscastle către Shiring se întâlnea cu drumul principal după circa un kilometru şi jumătate. La această răscruce, călătorii o puteau lua spre nord, către Gloucester şi graniţa cu Ţara Galilor, sau spre sud, către Winchester şi către coastă. William şi Walter se îndreptară către sud.

Chinul lui William se transformase în furie. Era prea mânios pentru a mai vorbi. Îi venea să o rănească pe Aliena şi să-i omoare pe toţi cavalerii aceia. I-ar fi plăcut să-şi înfigă spada în fiecare gură schimonosită de râs şi să străpungă fiecare gâtlej. Şi se gândise în ce fel să se răzbune pe cel puţin unul dintre ei. Dacă reuşea, urma să facă rost, cu această ocazie, şi de dovada de care avea nevoie. Această perspectivă îi alina orgoliul rănit.

În primul rând, trebuia să-l prindă pe unul dintre ei. Imediat ce drumul se afundă în pădure, William descălecă şi începu să meargă, ducându-şi calul de căpăstru. Walter îl urmă în tăcere, respectându-i starea de spirit. William ajunse la o porţiune unde drumul se îngusta şi se opri. Se întoarse către Walter şi îi spuse:

— Cine se descurcă mai bine cu cuţitul, eu sau tu?

— La lupta de aproape, eu sunt mai bun, zise Walter precaut. Dar tu arunci cu mai multă precizie, stăpâne.

Toţi i se adresau cu „stăpâne” când era furios.

— Presupun că ştii să pui piedică unui cal agitat şi să-l faci să cadă? întrebă William.

— Da, cu o prăjină bună şi solidă.

— Atunci du-te şi găseşte un copac tânăr, smulge-l din rădăcini şi curăţă-l de crengi; aşa o să ai o prăjină bună şi solidă.

Walter plecă.

William conduse cei doi cai prin pădure şi îi legă într-un luminiş aflat la ceva distanţă de drum. Îi deşeuă şi scoase câteva dintre cureluşele şeilor – suficiente pentru a lega fedeleş un om, ba chiar un pic cam multe. Planul său era lipsit de rafinament, dar nu avea timp să se gândească la ceva mai elaborat, aşa că trebuia să spere că lucrurile aveau să decurgă după cum voia el.

În drumul său de întoarcere, găsi o creangă căzută de stejar, lemn tare şi uscat, pe care avea de gând să o folosească pe post de bâtă.

Walter aştepta, cu prăjina. William alese locul de unde servitorul putea să pândească, în spatele unui trunchi gros de

fag, aflat lângă drum.

— Nu întinde prăjina prea devreme, pentru că animalul va sări peste ea, îl avertiză el. Dar nici să o întinzi prea târziu, pentru că nu-i poţi împiedica numai picioarele din spate. Cel mai bine ar fi să o bagi între picioarele din faţă. Şi încearcă să înfigi capătul în pământ, ca să nu poată să o dea la o parte lovind-o cu piciorul.

Walter încuviinţă.

— Am mai văzut cum se face.

William merse vreo treizeci de metri în urmă, către Earlscastle. Rolul său era acela de a se asigura că animalul avea să se sperie, astfel încât să înainteze prea repede pentru a mai putea evita prăjina lui Walter. Se ascunse cât putu mai aproape de drum. Mai devreme sau mai târziu, mesagerii contelui Bartholomew aveau să apară. William spera că nu urma să aştepte mult. Era nerăbdător să vadă dacă planul său avea să funcţioneze şi de-abia aştepta să-l ducă la capăt.

„Cavalerii ăia nu aveau nici cea mai mică idee, atunci când râdeau, că eu îi spionam, îşi spuse el în gând, mai liniştindu-se puţin. Dar unul dintre ei o să afle în curând. Şi atunci, va regreta că a râs. Atunci îşi va dori să se fi lăsat în genunchi şi să-mi fi sărutat cizmele, în loc să râdă. O să plângă, o să implore şi o să se umilească în faţa mea să-l iert, iar eu o să-l lovesc cu atât mai tare."

Mai avea şi alte motive de consolare. Dacă planul lui reuşea, ar putea, într-un final, aduce căderea contelui Bartholomew şi restabilirea onoarei familiei Hamleigh. Iar atunci, toţi cei care chicotiseră discutând despre anularea nunţii ar tremura de frică, iar unii dintre ei aveau să sufere şi de altceva decât de teamă.

Distrugerea lui Bartholomew avea să fie şi distrugerea Alienei – acesta era cel mai mare motiv de bucurie. Mândria ei exagerată şi aerele de superioritate trebuiau să se schimbe după ce tatăl avea să fie spânzurat, condamnat pentru trădare. Atunci, dacă avea să-şi dorească mătăsuri fine şi bucăţi de zahăr, trebuia să se mărite cu William pentru a le obţine. Şi-o închipuia, umilă şi pocăită, aducându-i o plăcintă fierbinte de la bucătărie, privind în sus la el cu ochii aceia mari, întunecaţi, dornică să-i fie pe plac, sperând să obţină o mângâiere, cu gura uşor deschisă, implorând să fie sărutată.

Reveria îi fu întreruptă de zgomotul unor copite călcând noroiul îngheţat al drumului. Scoase cuţitul şi îl cântări în palmă, amintindu-şi greutatea lui şi echilibrul contururilor sale. La vârf,

era ascuţit pe ambele părţi, ca să pătrundă mai bine. Se ridică, îşi lipi spatele de copacul care-l ascundea, luă cuţitul de lamă şi se puse pe aşteptat, abia reuşind să respire. Avea emoţii. Se temea ca nu cumva cuţitul să nu-şi atingă ţinta, se temea că animalul ar putea să nu cadă sau că bărbatul din şa ar putea să-l omoare pe Walter cu o lovitură norocoasă, astfel încât William să fie nevoit să se lupte singur cu el… Sunetul copitelor avea ceva care îl deranja. Îl văzu pe Walter privindu-l cu o expresie îngrijorată: şi el auzise acelaşi lucru. Deodată, William îşi dădu seama de problemă. Nu era numai un cal. Trebuia să ia rapid o hotărâre. Aveau să atace două persoane? Ar semăna prea mult a luptă dreaptă. Hotărî să-i lase să treacă şi să aştepte un călăreţ singuratic. Se simţea dezamăgit, dar ştia că era cea mai înţeleaptă decizie pe care o putea lua. Făcu un gest de renunţare în direcţia lui Walter. Servitorul dădu din cap, în semn că înţelesese, şi se făcu din nou nevăzut.

Câteva clipe mai târziu, pe drum se iviră doi cai. William văzu o străfulgerare de mătase roşie: Ralph de Lyme. Apoi zări capul chel al tovarăşului acestuia. Cei doi trecură în galop, după care ieşiră din raza lor vizuală.

În ciuda dezamăgirii pe care o simţea, William era mulţumit să vadă că i se confirma teoria cum că Bartholomew îi trimitea pe aceşti luptători cu mesaje. Se întrebă însă, neliniştit, dacă nu cumva contele îi trimitea numai în pereche. Ar fi fost o măsură de precauţie firească. Pe cât posibil, toată lumea călătorea în grupuri, din motive de siguranţă. Pe de altă parte, Bartholomew avea multe mesaje de trimis şi un număr limitat de oameni la dispoziţie, aşa că s-ar putea să considere un lux a trimite doi oameni pentru un mesaj. Mai mult, cavalerii erau bărbaţi violenţi, pe care se putea bizui că reprezentau adversari redutabili pentru vreun nelegiuit oarecare – o luptă din care un nelegiuit nu ar fi câştigat prea mult, pentru că la un cavaler nu prea găseai mare lucru de furat, în afară de spadă, greu de vândut fără să se confrunte cu întrebări stânjenitoare, şi de calul său, care era posibil să-şi rupă vreun picior în ambuscadă. Un cavaler era mai în siguranţă decât mulţi alţii în pădure.

William se scărpină în cap cu mânerul cuţitului. Se putea întâmpla orice.

Se aşeză şi se puse iar pe aşteptat. Pădurea era liniştită. De printre nori se ivi un soare slab de iarnă, străluci în răstimpuri printre crengile copacilor, după care dispăru. Stomacul lui

William îi aminti că ora prânzului trecuse. O căprioară traversă drumul la câţiva metri de el, fără să fie conştientă că era privită de un om foarte flămând. William începea să-şi piardă răbdarea.

Hotărî că, dacă apărea o altă pereche de călăreţi, avea să-i atace. Era riscant, dar avea elementul-surpriză de partea lui, şi îl avea şi pe Walter, un luptător remarcabil. În plus, era posibil să fie ultima sa şansă. Ştia că putea sfârşi ucis şi îi era frică, dar o astfel de soartă putea fi mai bună decât aceea de a trăi într-o umilinţă perpetuă. Cel puţin, a fi ucis în luptă reprezenta o moarte onorabilă.

„Cel mai bine, se gândea el, ar fi să apară Aliena, singură-singurică, călare pe un căluţ alb.” Să cadă de pe cal, să-şi lovească braţele şi picioarele şi să se răstoarne într-un rug de mure. Spinii i-ar zgâria pielea ei fină, şi ar curge sânge. William ar sări pe ea şi ar ţintui-o la pământ. Ea ar fi îngrozită.

Începu să se joace cu această idee, gândindu-se în detaliu ce răni ar avea, imaginându-şi expresia ei de teroare pură când îşi va fi dat seama că se găsea total în puterea lui, iar apoi auzi din nou zgomot de copite.

De data aceasta, era un singur cal.

Se îndreptă de spate, scoase cuţitul, îşi lipi spatele de trunchiul copacului şi îşi încordă auzul.

Era un cal bun, rapid, nu unul de război, ci, probabil, un gonaci puternic. Purta în spinare o persoană de greutate medie, cum ar fi un bărbat fără armură, şi se apropia într-un galop relaxat, fără să respire greu. William îl privi pe Walter şi dădu din cap, în semn de aprobare: acesta era ţinta, aici era dovada. Ridică braţul drept, ţinând cuţitul de vârful lamei.

În depărtare, calul lui William necheză.

Sunetul răzbătu, cât se poate de clar, prin pădurea liniştită şi se auzi perfect, fiind mai puternic decât zgomotul făcut de calul care se apropia. Acesta îl auzi, iar paşii săi îşi pierdură ritmicitatea. Călăreţul strigă:

— Hoo!

Trase de frâie, astfel că animalul încetini pasul. William ocări în gând. Acum, călăreţul avea să fie precaut, iar asta făcea lucrurile mult mai dificile. Tardiv, William îşi dori să fi dus caii mai departe.

Acum că se deplasa la pas, nu-şi mai putea da seama cât de departe era calul care se apropia. Totul mergea pe dos. Rezistă tentaţiei de a scoate capul de după trunchi, să vadă ce se

întâmpla. Asculta cu atenţie, cu tot corpul încordat. Dintr-odată, auzi calul fornăind, surprinzător de aproape, şi apoi apăru la numai un metru de locul unde stătea. Calul îl zări în clipa următoare celei în care William îl zărise pe el. Şovăi intimidat şi călăreţul lăsă să-i scape un mormăit de surpriză.

William blestemă. Brusc, îşi dădu seama că animalul se putea întoarce, pornind, agitat, în cealaltă direcţie. Se ascunse în spatele copacului şi ieşi pe cealaltă parte, în spatele calului, ţinând ridicat braţul cu care arunca. Îl văzu pe călăreţ, bărbos şi încruntat, în timp ce trăgea de hăţuri: era bătrânul şi puternicul Gilbert Faţă-de-Pisică. William azvârli cuţitul.

O lovitură perfectă. Cuţitul lovi crupa calului cu vârful şi se înfipse câţiva centimetri în carnea acestuia.

Calul păru să tresară, aşa cum face un om atunci când i se întâmplă ceva neaşteptat; apoi, înainte ca Gilbert să aibă ocazia de a reacţiona, porni într-un galop panicat, alergând din toate puterile direct către locul unde-l aştepta Walter.

William o rupse la fugă în urma lui. În scurt timp, calul parcurse distanţa care-i despărţea pe William şi pe Walter. Gilbert nu făcea niciun efort să recapete controlul calului – era prea ocupat încercând să stea în şa. Cei doi, cal şi călăreţ, ajunseră în dreptul lui Walter, iar William îşi spuse în gând: „Acum, Walter, acum!”

Walter îşi sincroniză mişcarea atât de bine, încât William nici nu zări prăjina ţâşnind din spatele copacului. Nu văzu decât picioarele din faţă ale animalului îndoindu-se, ca şi cum s-ar fi trezit părăsite brusc de orice putere. Apoi, picioarele din spate părură să le ajungă pe cele din faţă, aşa că se încurcară. În sfârşit, capul i se lăsă, crupa i se înălţă, iar animalul masiv se prăbuşi.

Gilbert fu proiectat în aer. Fugind în urma lui, William se trezi că drumul îi era barat de trupul calului căzut.

Gilbert ateriză bine, se rostogoli şi se ridică în genunchi. Pentru o clipă, William se temu că avea să o ia la sănătoasa şi să scape. Apoi, Walter ieşi din tufişuri, se aruncă prin aer şi izbi spinarea lui Gilbert, trântindu-l pe burtă.

Amândoi bărbaţii se loviră tare de pământ. Îşi recăpătară echilibrul în acelaşi timp, iar William zări, cu oroare, că vicleanul Gilbert reuşise să scoată un cuţit, pe care-l ţinea în mână. William sări peste calul căzut şi lovi cu bâta de stejar în direcţia lui Gilbert pe când acesta ridica pumnalul. Bâta lovi partea

laterală a capului lui Gilbert.

Cavalerul se împletici, dar reuşi să rămână în picioare. William îl blestemă în gând pentru că era atât de rezistent. William trase în spate bâta pentru a da o altă lovitură, dar Gilbert se dovedi mai rapid, iar braţul cu pumnalul ţâşni în direcţia lui William. Tânărul era îmbrăcat pentru curtat, nu pentru luptă, iar lama ascuţită îi spintecă pelerina fină de lână; dar sări înapoi suficient de repede pentru a-şi salva pielea. Gilbert continuă să-l atace, ţinându-l în defensivă pentru a nu avea timp să ridice bâta. De fiecare dată când Gilbert lovea, William sărea înapoi; dar William nu avea niciodată suficient timp pentru a-şi reveni, iar Gilbert se apropia de el cu rapiditate. Dintr-odată, William începu să se teamă pentru propria viaţă. Atunci, Walter se apropie de Gilbert din spate şi îl lovi peste picioare, făcându-l să se prăbuşească.

William răsuflă uşurat. Timp de o clipă, crezuse că avea să moară. Îi mulţumi lui Dumnezeu că i-l dăduse pe Walter.

Gilbert încercă să se ridice, dar Walter îl izbi cu piciorul în faţă. William îl lovi cu bâta de două ori, ca să fie sigur, iar după aceea Gilbert rămase nemişcat, întins pe pământ.

Îl întoarseră pe burtă, iar Walter se aşeză pe capul lui, în timp ce William îi lega mâinile la spate. Apoi, William scoase cizmele lungi, negre, ale lui Gilbert şi îi legă gleznele goale una de alta cu o bucată solidă de piele de la harnaşament.

Se ridică. Rânji către Walter, iar acesta zâmbi. Era o uşurare să-l vadă pe acest luptător experimentat şi viclean legat bine.

Următorul pas era să-l facă să mărturisească.

Începea să-şi recapete cunoştinţa. Walter îl întoarse cu faţa în sus. Când Gilbert îl văzu pe William, pe faţa lui se zugrăviră, succesiv, recunoaşterea, surpriza şi, în cele din urmă, frica. William era mulţumit. „Gilbert îşi regretă deja hohotele de râs”, îşi zise el în sinea lui. În curând, avea să şi le regrete şi mai abitir.

În mod uluitor, calul lui Gilbert se ridicase în picioare. Fugise vreo câţiva metri, dar se oprise şi acum privea înapoi, gâfâind şi tresărind ori de câte ori se simţea o pală de vânt printre copaci. Cuţitul lui William nu mai era înfipt în crupa lui; căzuse. William îl culese de jos, iar Walter plecă să prindă animalul.

William avea auzul încordat, atent la sunete de călăreţi. În orice moment putea să apară un alt mesager. Dacă se întâmpla aşa, atunci Gilbert trebuia târât la loc ascuns şi forţat să nu scoată vreun sunet. Dar nu se ivi niciun călăreţ, iar Walter reuşi

să prindă calul lui Gilbert fără prea mari bătăi de cap.

Îl legară pe Gilbert peste spinarea gonaciului său, după care conduseră animalul către locul unde William lăsase caii lor. Ceilalţi cai începură să se agite când simţiră mirosul sângelui care mustea din crupa bidiviului lui Gilbert, aşa că William îl priponi un pic mai departe.

Aruncă o privire în jur, căutând un copac potrivit intenţiilor sale. Găsi un ulm cu o creangă solidă crescută cam la trei metri de la sol. I-l arătă lui Walter.

— Vreau să-l atârn pe Gilbert de creanga asta, spuse el.

Walter rânji sadic.

— Ce ai de gând să-i faci, stăpâne?

— O să vezi.

Faţa pergamentoasă a lui Gilbert se albise din pricina fricii. William petrecu o funie pe sub braţele cavalerului, o legă la spate şi o trecu peste creanga cu pricina.

— Ridică-l, îi spuse el lui Walter.

Walter îl ridică pe Gilbert. Acesta se zbătu şi scăpă din strânsoarea lui Walter, prăbuşindu-se. Walter luă bâta lui William şi îl lovi pe Gilbert în cap până ce acesta ameţi, după care îl ridică din nou. William aruncă celălalt capăt al funiei peste creangă de mai multe ori şi o trase până ajunse să stea bine fixată. Walter îi dădu drumul lui Gilbert, iar acesta prinse a se legăna uşor în aer, cu tălpile la trei palme de sol.

— Adună nişte lemne de foc, spuse William.

Aşezară nişte vreascuri sub picioarele lui Gilbert, iar William le aprinse cu o scânteie de la o cremene. După câteva clipe, flăcările începură să se înalţe. Fierbinţeala îl trezi pe Gilbert din starea de semiinconştienţă.

Când îşi dădu seama ce se întâmpla, cavalerul începu să geamă de groază.

— Te rog, spuse el. Te rog, lasă-mă jos. Îmi pare rău că am râs de tine, te rog, ai milă!

William nu scotea niciun cuvânt. Umilinţa lui Gilbert îl satisfăcea profund, dar nu asta era ceea ce căuta William.

Când căldura începu să-i frigă degetele goale, Gilbert îşi îndoi picioarele din genunchi, pentru a-şi feri tălpile de foc. Faţa îi era scăldată de sudoare, iar în aer se răspândi un miros vag de ars, pe măsură ce hainele sale se înfierbântau. William decise că acesta era momentul în care să înceapă interogatoriul. Spuse:

— De ce te-ai dus la castel azi?

Cu ochii larg deschişi, Gilbert îl privea fix.

— Să-mi aduc omagiile, spuse el. Contează?

— De ce te-ai dus să-ţi aduci omagiile?

— Contele tocmai s-a întors din Normandia.

— Nu ai fost chemat special?

— Nu.

„E posibil să fie adevărat”, medită William. Interogarea unui prizonier nu era o treabă chiar atât de directă pe cât îşi închipuise. Se mai gândi.

— Ce ţi-a spus contele când ai fost sus, în camera lui?

— M-a salutat şi mi-a mulţumit că am venit să-i urez bun venit acasă.

Cumva o scânteie de înţelegere circumspectă se zărea în ochii lui Gilbert?

William nu era sigur. Spuse:

— Şi ce altceva?

— A întrebat de sănătatea familiei mele şi de felul cum decurg lucrurile în satul meu.

— Nimic altceva?

— Nimic. De ce îţi pasă ce mi-a spus?

— Ce ţi-a zis despre regele Stephen şi împărăteasa Maud?

— Nimic, pe cuvânt!

Gilbert nu-şi mai putea ţine genunchii îndoiţi, iar tălpile îi ajunseră pradă flăcărilor din ce în ce mai puternice. După o clipă, din gura sa ţâşni un ţipăt de suferinţă, iar corpul îi fu cuprins de convulsii. Spasmul îi scoase pentru câteva momente tălpile din foc. Atunci îşi dădu seama că îşi putea uşura suferinţa legănându-se înainte şi înapoi. Cu toate acestea, la fiecare astfel de mişcare, tălpile îi treceau prin foc, iar el ţipa din nou.

Încă o dată, William se întrebă dacă nu cumva era posibil ca Gilbert să spună adevărul. Nu avea cum să afle. Probabil că, la un moment dat, avea să sufere atât de mult, încât să spună orice ar crede el că aştepta William de la el, într-o încercare disperată de a căpăta puţină alinare, aşa că era foarte important să nu-i dea indicii clare asupra a ceea ce voia să afle, îşi zise William, cuprins de îngrijorare. Cine ar fi crezut că torturarea prizonierilor era o treabă atât de dificilă?

Se forţă să adopte un ton calm, ca şi cum ar fi purtat o conversaţie obişnuită.

— Şi acum unde te duceai?

Gilbert ţipa de durere şi de frustrare.

— Ce contează?

— Unde te duceai?

— Acasă!

Bărbatul începea să-şi piardă controlul. William ştia unde locuia, şi anume la nord de locul în care se aflau. Gilbert se îndrepta în altă direcţie.

— Unde te duceai? întrebă din nou William.

— Ce vrei de la mine?

— Îmi dau seama că minţi, zise William. Spune-mi adevărul, atâta tot. Îl auzi pe Walter mormăind aprobator, şi-şi spuse în gând: „Încep să mă descurc mai bine.” Unde te duceai? întrebă el pentru a patra oară.

De-acum, Gilbert se simţea prea extenuat pentru a se mai balansa. Gemând de durere, se opri deasupra flăcărilor şi, încă o dată, îşi îndoi picioarele pentru a-şi feri tălpile de foc. Însă focul ardea deja suficient de puternic pentru a-i cuprinde genunchii. William sesiză un miros, vag familiar, dar, în acelaşi timp, uşor îngreţoşător; după câteva clipe, îşi dădu seama că era mirosul de carne arsă, şi îi era cunoscut pentru că semăna cu cel al mâncării. Pielea de pe picioarele şi tălpile lui Gilbert devenea maronie şi se crăpa, firele de păr de pe gambe se înnegreau, iar grăsimea de pe carne se scurgea în picături în flăcări şi sfârâia. Ca hipnotizat, William urmărea agonia prizonierului său. Ori de câte ori Gilbert ţipa, William simţea un fior de încântare. Deţinea puterea de a hotărî suferinţa unui om, şi aceasta îi dădea o senzaţie plăcută. Era ceva asemănător cu sentimentul pe care-l avea atunci când reuşea să rămână singur cu câte o fată, într-un loc unde nu putea să o audă nimeni protestând, o ţintuia la pământ, ridicându-i fustele, şi ştia că nimic nu-l putea împiedica să o posede.

Aproape fără tragere de inimă, spuse din nou:

— Unde te duceai?

Pe un ton care nu era altceva decât un ţipăt reprimat, Gilbert zise:

— La Sherborne.

— De ce?

— Taie sfoara şi lasă-mă jos, în numele lui Hristos, şi o să-ţi spun tot!

William simţi victoria aproape. Încerca o satisfacţie profundă. Dar nu-şi atinsese încă scopul. I se adresă lui Walter:

— Trage-i picioarele de deasupra focului.

Walter prinse tunica lui Gilbert şi trase de ea, astfel încât picioarele cavalerului fură scoase din flăcări.

— Acum, spuse William.

— Contele Bartholomew are vreo cincizeci de cavaleri în Sherborne şi prin împrejurimi, spuse Gilbert, într-un ţipăt strangulat. Eu trebuia să-i adun şi să-i aduc la Earlscastle.

William zâmbi. Toate presupunerile sale se dovedeau a fi satisfăcător de precise.

— Şi la ce plănuieşte contele să-i folosească pe aceşti cavaleri?

— Nu mi-a spus.

William îi zise lui Walter:

— Lasă-l să mai ardă puţin.

— Nu! ţipă Gilbert. Îţi spun!

Walter şovăi.

— Repede! îl avertiză William.

— Să lupte de partea împărătesei Maud, împotriva lui Stephen, spuse într-un final Gilbert.

Acesta era lucrul de care avea nevoie: dovada. William îşi savura victoria.

— Şi când te voi întreba aceste lucruri în faţa tatălui meu, vei răspunde la fel? întrebă el.

— Da, da!

— Şi când tatăl meu o să te întrebe în faţa regelui, vei spune şi atunci adevărul?

— Da!

— Jură pe cruce.

— Jur pe cruce, voi spune adevărul!

— Amin, rosti mulţumit William, şi începu să stingă focul.

Îl legară pe Gilbert de şaua calului său şi luară frâiele acestuia, astfel încât să-i urmeze, după care porniră la pas. Cavalerul abia dacă putea să stea drept, iar William nu voia să moară, pentru că nu-i era de niciun folos mort, aşa că încerca să nu-l trateze prea dur. Când trecură pe lângă un pârâu, aruncară cu apă rece peste picioarele arse ale lui Gilbert. Cavalerul ţipă, cuprins de durere, dar probabil că îi prinse bine.

William era cuprins de o senzaţie minunată de triumf amestecată cu o frustrare ciudată. Nu omorâse niciodată un om, şi îşi dorea să-l poată ucide pe Gilbert. Torturarea unui bărbat fără a-l ucide era ca şi cum ai dezbrăca o fată fără a o silui. Cu

cât se gândea mai mult la acest lucru, cu atât simţea că avea nevoie de o femeie.

Poate, când avea să ajungă acasă… Nu, nu ar fi fost timp. Trebuia să le spună părinţilor săi ce se întâmplase, iar aceştia aveau să vrea ca Gilbert să-şi repete mărturisirea în faţa unui preot şi, poate, a altor martori; iar apoi trebuiau să planifice împreună capturarea contelui Bartholomew, care, mai mult ca sigur, trebuia să aibă loc a doua zi, înainte ca acesta să adune prea mulţi luptători. Şi lui William tot nu-i venise nicio idee despre cum să pună mâna pe castel prin vicleşug, fără un asediu prelungit…

Frustrat, se gândea că s-ar putea să treacă niscaiva timp până avea să vadă măcar o femeie atrăgătoare, când una apăru chiar în faţa lui, pe drum.

Era un grup de cinci persoane, care mergeau spre William. Şi se găsea acolo o femeie cu părul închis la culoare de vreo douăzeci şi cinci de ani, nu chiar o fetişcană, dar suficient de tânără. Pe măsură ce se apropia, William deveni din ce în ce mai interesat: era chiar frumoasă, cu un păr castaniu-închis, cu piscul-diavolului, şi ochi adânciţi în orbite, de un auriu intens. Avea o siluetă elegantă, zveltă şi o piele catifelată şi bronzată.

— Stai în spate, îi spuse William lui Walter. Ţine-l pe cavaler în urma ta în timp ce vorbesc eu cu ei.

Cei cinci oameni se opriră şi aţintiră priviri circumspecte asupra lui. În mod evident, formau o familie: un bărbat înalt, care era, probabil, soţul, un fecior bine crescut, dar căruia nu-i dăduse încă barba şi doi puşti. Tresărind, William îşi dădu seama că bărbatul îi părea cunoscut.

— Te cunosc cumva? întrebă el.

— Te cunosc eu, răspunse bărbatul. Şi îţi cunosc şi calul, pentru că, împreună, aproape că mi-aţi ucis fiica.

William începu să-şi aducă aminte. Calul lui nu atinsese copilul, dar fusese cât pe-aci.

— Tu îmi construiai casa, zise el. Şi când te-am concediat, ai cerut să te plătesc şi aproape că m-ai ameninţat.

Bărbatul arboră un aer sfidător şi nu negă spusele.

— Nu mai eşti atât de încrezut acum, zise William, cu un zâmbet batjocoritor.

Înfăţişarea întregii familii trăda faptul că flămânzeau. Pentru William Hamleigh, se dovedea a fi o zi bună pentru reglat socotelile cu cei care-l jigniseră.

— Vă e foame?

— Da, ne e foame, spuse constructorul pe un ton care trăda o furie mâhnită.

William o privi din nou pe femeie. Aceasta stătea cu picioarele un pic depărtate şi cu bărbia ridicată, privindu-l fix, neînfricată. Fusese stârnit de Aliena şi acum voia să-şi potolească pofta cu femeia aceasta. Era sigur că avea să fie cât se poate de plină de viaţă: avea să se zbată şi să zgârie. Cu atât mai bine.

— Nu eşti căsătorit cu fata asta, nu-i aşa, constructore? spuse el. Mi-o aduc aminte pe nevastă-ta… o vacă urâtă.

Chipul constructorului fu străbătut de o umbră de durere.

— Soţia mea a murit, spuse.

— Şi pe asta nu ai dus-o la biserică, nu-i aşa? Nu ai niciun ban să-l plăteşti pe preot.

În spatele lui William, Walter tuşi, iar caii se mişcară, cuprinşi de nelinişte.

— Să zicem că-ţi dau bani de mâncare, îi spuse William constructorului, ca să-l ispitească.

— Îi accept plin de recunoştinţă, zise bărbatul, deşi William îşi dădu seama că îl durea să fie servil.

— Nu vorbesc de vreun dar. Îţi cumpăr femeia.

Femeia interveni:

— Eu nu sunt de vânzare, băiete!

Dispreţul ei îşi atinse ţinta, iar William se înfurie. „Îţi arăt eu dacă sunt bărbat sau băiat, îi spuse el în gând, când vom fi numai noi doi.” I se adresă constructorului:

— Îţi dau o liră de argint pentru ea.

— Nu e de vânzare.

Furia lui William spori. Era enervant să oferi bani unui om muritor de foame şi să fii refuzat. Spuse:

— Nebunule, dacă nu iei banii, o să te spintec cu spada şi o voi poseda în faţa copiilor!

Braţul constructorului se mişcă sub pelerina pe care o purta. „Probabil că are vreo armă”, îşi spuse William. De asemenea, era şi foarte mare şi, chiar dacă era slab ca un ţâr, probabil că avea să lupte din toate puterile pentru a-şi salva femeia. Femeia îşi desfăcu pelerina şi puse mâna pe mânerul unui pumnal surprinzător de lung, pe care-l purta le brâu. Şi băiatul cel înalt era suficient de mare pentru a ridica probleme.

Walter interveni, pe un ton coborât, dar pătrunzător:

— Stăpâne, nu avem timp de aşa ceva.

Fără tragere de inimă, William încuviinţă printr-o mişcare a capului. Trebuia să-l ducă pe Gilbert la conacul Hamleigh. Era o afacere prea importantă pentru a o întârzia din cauza unei încăierări pentru o femeie. Trebuia să rabde.

Privi mica familie alcătuită din cinci persoane zdrenţăroase, înfometate, gata să lupte până la moarte împotriva a doi bărbaţi solizi cu cai şi săbii. Nu-i putea înţelege.

— Bine, atunci, nu aveţi decât să muriţi de foame, spuse el.

Dădu pinteni calului, pornind mai departe la trap, şi, câteva momente mai târziu, cei cinci dispărură din câmpul său vizual.

II

Când ajunseră cam la un kilometru şi jumătate de locul unde îl întâlniseră pe William Hamleigh, Ellen spuse:

— Acum putem să încetinim?

Tom îşi dădu seama că le impusese un ritm epuizant. Îi fusese frică: preţ de o clipă, i se păruse că el şi Alfred aveau să fie nevoiţi să se lupte cu doi bărbaţi înarmaţi şi călare. Tom nici măcar nu avea vreo armă. Dusese mâna, pe sub pelerină, după ciocanul său de zidar, apoi îşi amintise, cu durere, că îl vânduse cu mai multe săptămâni în urmă pentru o traistă de ovăz. Nu era sigur de ce, într-un final, William dăduse înapoi, dar voia să se îndepărteze cât se putea de mult de el, în caz că mintea mică şi răutăcioasă a tânărului nobil avea să-l facă să se răzgândească.

Tom nu reuşise să găsească de lucru la palatul episcopului de Kingsbridge, nici în toate celelalte locuri unde încercase. Cu toate acestea, în vecinătatea oraşului Shiring se afla o carieră, şi o carieră – spre deosebire de un şantier – angaja la fel de mulţi oameni pe timp de iarnă ca şi pe timp de vară. Bineînţeles, munca lui Tom era, de obicei, mai calificată şi mai bine plătită decât cea de la carieră, dar nu-i mai păsa de mult de aşa ceva. Nu voia decât să-şi hrănească familia. Cariera din Shiring era proprietatea contelui Bartholomew, iar lui Tom i se spusese că acesta putea fi găsit la castelul său, spre vest, la câţiva kilometri de oraş.

Acum că o avea pe Ellen cu el, era şi mai disperat decât înainte. Ştia că femeia îşi unise soarta de a lui din dragoste şi că nu cântărise cu grijă consecinţele unei astfel de decizii. De fapt, nu avusese o idee clară despre cât de greu i-ar fi fost lui Tom să

găsească de lucru. Nu se gândise cu adevărat la faptul că era posibil să nu supravieţuiască peste iarnă, iar Tom se abţinuse să-i spulbere iluziile, pentru că dorea ca ea să rămână cu el. Dar, la urma urmelor, mai întotdeauna o femeie îşi pune copilul pe primul plan, iar lui Tom îi era teamă că Ellen avea să-l părăsească.

Se aflau împreună de o săptămână: şapte zile de disperare şi şapte nopţi de bucurie. În fiecare dimineaţă, Tom se trezea fericit şi optimist. Pe măsură ce ziua înainta, i se făcea foame, copiii oboseau, iar Ellen devenea morocănoasă. În unele zile erau hrăniţi – cum se întâmplase când îl întâlniseră pe călugărul cu brânza – iar în alte zile mestecau fâşii de carne uscată de căprioară, din rezerva lui Ellen. Era ca şi cum ar fi mâncat piele uscată, dar tot era un pic mai bine decât nimic. Dar când se întuneca se culcau, înfriguraţi şi nefericiţi, şi se ţineau în braţe pentru a se încălzi; apoi, după o vreme, începeau să se mângâie şi să se sărute. La început, Tom voia mereu să intre în ea imediat, dar ea îl refuza cu blândeţe: dorea să se joace şi să se sărute mai mult. Tom încercase şi fusese vrăjit. Îi explora corpul cu îndrăzneală, mângâind-o în locuri pe care nu le atinsese pe corpul lui Agnes, la subraţ, în zona urechilor, despicătura feselor. În unele nopţi, chicoteau amândoi cu capetele ascunse sub pelerine. În alte momente, erau cuprinşi de tandreţe. Într-o noapte, pe când se găseau singuri în casa de oaspeţi a unei mănăstiri, iar copiii erau cufundaţi într-un somn epuizat, ea preluase rolul dominant, insistând, ordonându-i să-i facă anumite lucruri, arătându-i cum să o excite cu degetele, iar el se supusese, năucit şi stârnit de impudoarea ei. Când se termina, alunecau într-un somn adânc, odihnitor, iar frica şi furia zilei era îndepărtată de un val de dragoste.

Era amiază. Tom socoti că William Hamleigh ajunsese foarte departe, aşa că hotărî să facă o pauză de odihnă. Nu aveau altă hrană decât nişte carne uscată de căprioară. Totuşi, în dimineaţa aceea cerşiseră nişte pâine de la o fermă izolată, iar femeia le dăduse nişte bere blondă într-un vas mare de lemn fără dop şi le spusese că pot păstra vasul. Ellen păstrase jumătate din bere pentru prânz.

Tom se aşeză pe marginea unui trunchi lat de copac bătrân, iar Ellen şezu lângă el. Femeia luă o înghiţitură mare de bere şi-i dădu vasul.

— Vrei şi nişte carne? întrebă ea.

El refuză printr-o mişcare a capului şi bău din bere. Ar fi putut să o bea foarte lesne pe toată, dar mai lăsă şi pentru copii.

— Păstrează carnea, îi spuse el lui Ellen. S-ar putea să primim de mâncare la castel.

Alfred duse vasul la gură şi bău până la ultima picătură.

Jack arboră un aer mâhnit, iar Martha izbucni în lacrimi. Alfred zâmbi strâmb.

Ellen îşi aţinti privirea asupra lui Tom. După câteva clipe, spuse:

— Nu ar trebui să-l laşi nepedepsit pe Alfred.

Tom ridică din umeri.

— E mai mare decât ei… are mai multă nevoie de hrană.

— Oricum, el primeşte mereu o porţie mare. Şi cei mici trebuie să primească *ceva.*

— E o pierdere de vreme să ne băgăm în certurile copiilor, zise Tom.

Tonul lui Ellen deveni aspru.

— Vrei să spui că Alfred poate să se poarte ca un bătăuş cu ceilalţi doi şi tu nu ai de gând să faci nimic în privinţa aceasta.

— Nu se poartă ca un bătăuş, zise el. Copiii se ceartă mereu.

Ellen clătină din cap, cu o expresie uluită.

— Nu te înţeleg. În orice altă privinţă, eşti un om blând. Dar, când vine vorba de Alfred, eşti pur şi simplu orb.

Tom era de părere că exagera, dar nu voia să nu-i fie pe plac, aşa că spuse:

— Atunci, dă-le celor mici nişte carne.

Ellen îşi deschise traista. Încă mai avea o căutătură supărată. Tăie o fâşie de carne uscată de căprioară pentru Martha şi o alta pentru Jack. Alfred întinse mâna să primească şi el, dar Ellen nu-l luă în seamă. „Nu e nimic în neregulă cu Alfred. Numai că Ellen nu îl înţelege. E un băiat mare – îşi zise Tom cu mândrie –, are poftă de mâncare şi e iute la mânie, dar dacă acesta e un păcat, atunci jumătate din băieţii adolescenţi sunt damnaţi.”

Se odihniră o vreme, după care porniră mai departe. Jack şi Martha mergeau în faţă, mestecând încă fâşiile tari de carne. Cei doi copii mai mici se înţelegeau bine, în ciuda diferenţei de vârstă – Martha avea şase ani, iar Jack probabil că unsprezece sau doisprezece. Dar Marthei i se părea că Jack este extrem de fascinant, iar Jack părea să se bucure de această experienţă inedită, de a avea un alt copil cu care să se joace. Era păcat că Alfred nu-l plăcea pe Jack. Acest lucru îl surprindea pe Tom: s-ar

fi aşteptat ca Jack, care nu ajunsese încă la vârsta bărbăţiei, să fie considerat nedemn de dispreţul lui Alfred; dar nu se-ntâmpla aşa. Alfred era mai puternic, bineînţeles, dar micul Jack era isteţ.

Tom refuza să-şi facă griji în această privinţă. Avea prea multe pe cap pentru a-şi pierde vremea agitându-se în legătură cu ciondănelile copiilor. Uneori, într-un ungher secret al minţii sale, se întreba dacă avea să mai primească vreodată de muncă. Era posibil să rămână pe drumuri zi după zi, până ce, unul câte unul, aveau să moară: un copil găsit rece şi neînsufleţit într-o dimineaţă îngheţată, un altul prea slăbit pentru a scăpa de febră, Ellen siluită şi ucisă de vreun criminal în trecere, ca William Hamleigh, iar Tom devenind din ce în ce mai slab, până ce, într-una din zile, avea să fie prea vlăguit pentru a se mai ridica în picioare, zăcând pe pământ până ce aluneca într-o stare de inconştienţă.

Bineînţeles, cu mult înainte de a i se întâmpla aşa ceva, Ellen avea să-l părăsească. Avea să se întoarcă la peştera ei, unde încă se găseau un butoi cu mere şi o traistă de alune, suficient cât să ţină în viaţă doi oameni până la primăvară, dar nu de ajuns pentru cinci. Tom avea să fie distrus dacă pleca.

Se întreba cum o ducea pruncul. Călugării îi dăduseră numele Jonathan. Lui Tom îi plăcea numele. Din ce îi spusese călugărul cu brânza, însemna „dar de la Dumnezeu”. Tom şi-l imagină pe micul Jonathan, roşu, zbârcit tot şi chel, aşa cum se născuse. Acum arăta diferit: o săptămână însemna foarte mult pentru un copil nou-născut. Probabil că deja se mărise, iar ochişorii i se deschideau mai larg. Acum nu mai ignora lumea din jurul lui: un zgomot puternic îl făcea să tresară, un cântec de leagăn îl liniştea. Când avea nevoie să râgâie, guriţa i se contracta la colţuri. Probabil că monahii nu aveau de unde să ştie că erau numai gaze, şi confundau acest rictus cu un zâmbet adevărat.

Tom spera că-l îngrijeau bine. Călugărul cu brânza îi dăduse impresia că erau nişte oameni blânzi şi capabili. În mod clar, mult mai capabili să aibă grijă de prunc decât Tom, care nu avea casă şi niciun ban. „Dacă ajung vreodată maistru la vreun proiect mare de construcţie, şi câştig 48 de penny pe săptămână plus tain, o să dăruiesc nişte bani mănăstirii aceleia”, îşi spuse el în gând.

Ieşiră din pădure şi, la scurtă vreme, la orizont se ivi un castel.

Starea de spirit a lui Tom se îmbunătăţi, dar îşi reprimă sever

entuziasmul: suferise luni întregi de dezamăgiri şi învăţase că, pe cât de plin de speranţe se arăta la început, pe atât de dureroasă era respingerea la sfârşit.

Se apropiau de castel pe o cărare ce străbătea nişte câmpuri goale. Martha şi Jack găsiră o pasăre rănită şi se opriră cu toţii să o privească. Era o pitulice, atât de mică, încât ar fi putut foarte uşor să nu o fi zărit. Martha se aplecă asupra ei, iar aceasta sări, părând neputincioasă să zboare. O prinse şi o ridică, ţinând-o în mânuţele ei făcute căuş.

— Tremură! spuse fata. O simt. Probabil că îi e frică.

Pasărea nu mai făcea nicio încercare să scape, ci stătea nemişcată în palmele Marthei, aţintindu-şi ochişorii vioi asupra oamenilor dimprejur. Jack spuse:

— Cred că are o aripă ruptă.

— Dă-mi să văd, zise Alfred.

Îi luă pasărea.

— Am putea să o îngrijim, spuse Martha. Poate că se va face bine.

— Nu, nu se va face, zise Alfred.

Cu o mişcare rapidă a mâinilor sale mari, suci gâtul păsării.

— O, pentru numele lui Dumnezeu! rosti Ellen.

Pentru a doua oară în ziua aceea, Martha izbucni în lacrimi.

Alfred începu să râdă şi aruncă pasărea la pământ.

Jack o ridică.

— E moartă, spuse el.

— Ce e cu tine, Alfred? zise Ellen.

Tom răspunse în locul lui:

— Nimic. Pasărea urma să moară.

Porni mai departe, iar ceilalţi îl urmară. Ellen era furioasă pe Alfred din nou, iar asta îl supăra pe Tom. De ce să faci atâta scandal pentru o blestemată de pitulice? Tom îşi aduse aminte cum se simţea când avea paisprezece ani, un băiat în corpul unui bărbat: viaţa era plină de frustrări. „Când vine vorba de Alfred, eşti orb”, spusese Ellen, dar ea nu înţelegea.

Podul de lemn care traversa şanţul de apărare era şubred şi fragil, însă, probabil, aşa îşi şi dorea contele: podul reprezenta o cale de acces pentru atacatori, şi, cu cât se prăbuşea mai repede, cu atât mai în siguranţă era castelul. Zidurile care delimitau curtea erau de pământ, punctate la intervale de turnuri de piatră. Pe când traversau podul, zăriră dinaintea lor o poartă de piatră, ca două turnuri legate de o pasarelă. „O grămadă de

pietrărie aici, îşi zise Tom. Nu e un castel dintre acelea pline de lut şi lemn. Mâine aş putea trece la treabă.” Îşi aduse aminte de senzaţia pe care i-o dădeau uneltele ţinute în mâini, râcâitul dălţii pe un bloc de piatră în timp ce-i îndrepta colţurile şi-i netezea feţele, senzaţia uscată a prafului în nări. „Mâine, poate că voi avea burta plină – cu mâncare câştigată, nu cerşită.”

Apropiindu-se, observă, cu ochiul lui format, de zidar, că parapetele din partea de sus a porţii erau într-o stare proastă. Unele dintre blocurile mari de piatră căzuseră, lăsând crenelurile destul de uniforme în lateral. De asemenea, arcada porţii avea şi ea câteva pietre desprinse.

La poartă se aflau doi oşteni, iar amândoi aveau o căutătură alertă. Poate că se aşteptau la ceva necazuri. Unul dintre ei îl întrebă pe Tom care era scopul venirii sale.

— Sunt pietrar, sper să fiu tocmit să lucrez la cariera contelui, răspunse acesta.

— Caută-l pe intendentul contelui, spuse santinela, fiindu-i de mare ajutor. Numele lui e Matthew. Probabil că o să-l găseşti în sala mare.

— Mulţam, zise Tom. Ce fel de bărbat e?

Gardianul rânji la colegul său şi spuse:

— Nu e cine ştie ce bărbat.

Cei doi izbucniră în hohote.

Tom se gândi că avea să afle destul de curând la ce se refereau. Intră, iar Ellen şi copiii îl urmară. Dincolo de ziduri, clădirile erau în principal din lemn, deşi unele fuseseră ridicate pe fundaţii de piatră şi exista una construită în întregime din piatră, probabil capela. În timp ce traversau curtea, Tom observă că turnurile care făceau înconjurul perimetrului aveau parapetele în ruină şi pietre lipsă. Traversară cel de-al doilea şanţ, către cercul de sus al cifrei 8, şi se opriră la cea de-a doua poartă. Tom îi spuse gardianului că îl căuta pe Matthew Intendentul. Intrară cu toţii în a doua curte şi se apropiară de fortăreaţa pătrată de piatră. Uşa de lemn de la parter făcea, în mod clar, legătura cu vreun beci boltit. Urcară treptele de lemn către sala mare.

Îndată ce intră, Tom îi zări atât pe intendent, cât şi pe conte. Ştia cine erau după hainele pe care le purtau. Contele Bartholomew purta o tunică lungă, cu manşete largi şi broderie la margini. Matthew Intendentul purta o tunică scurtă, în acelaşi stil cu aceea pe care o purta Tom, dar croită dintr-o ţesătură mai moale, şi avea pe cap o bonetă mică, rotundă. Cei doi se aflau în

apropierea căminului, contele aşezat, iar intendentul în picioare. Tom se apropie de cei doi şi se opri la o distanţă suficientă pentru a nu le auzi conversaţia, aşteptând să fie observat de vreunul din ei. Contele Bartholomew era un bărbat înalt, trecut de cincizeci de ani, cu păr cărunt şi o faţă osoasă, palidă şi arogantă. Nu arăta a fi un om generos. Intendentul era mai tânăr. Poziţia adoptată de acesta îi aminti lui Tom remarca santinelei: părea feminină. Tom nu era prea sigur ce să creadă despre el.

Se mai găseau şi alţi oameni în sală, dar niciunul dintre ei nu-l luă în seamă pe Tom. Acesta aştepta, simţindu-se când încrezător, când temător. Conversaţia dintre conte şi intendentul său păru să ţină la nesfârşit. Într-un final, se încheie, iar intendentul făcu o plecăciune şi se îndepărtă. Cu inima cât un purice, Tom făcu un pas înainte.

— Tu eşti Matthew? spuse el.

— Da.

— Numele meu este Tom. Maistru zidar. Sunt un meşter bun, iar copiii mei flămânzesc. Am auzit că aveţi o carieră.

Îşi ţinu răsuflarea.

— Avem o carieră, dar nu cred că mai avem nevoie de muncitori, spuse Matthew. Aruncă o privire în direcţia contelui, care clătină din cap, aproape imperceptibil. Nu, zise Matthew, nu te putem angaja.

Graba cu care fusese luată decizia îi frânse inima lui Tom. Dacă oamenii aveau un aer solemn, se gândeau bine la această posibilitate, iar apoi îl respingeau cu regret, putea să îndure mai uşor. Tom îşi dădea seama că Matthew nu era un bărbat crud, dar era ocupat, iar Tom şi familia sa care murea de foame nu reprezentau decât o neplăcere de care trebuia să scape cât mai repede cu putinţă.

Disperat, Tom spuse:

— Aş putea să fac nişte reparaţii aici, la castel.

— Avem un meşter care face tot felul de munci pentru noi, zise Matthew.

Un meşter era un om-bun-la-toate, care, de obicei, era dulgher calificat.

— Eu sunt zidar, spuse Tom. Zidurile construite de mine sunt puternice.

Matthew era iritat de faptul că se împotrivea şi păru gata să rostească vreo remarcă furioasă; se uită însă la copii şi chipul i

se îmblânzi din nou.

— Mi-ar plăcea să-ţi dau de lucru, dar nu avem nevoie de tine.

Tom încuviinţă printr-o mişcare din cap. Acum trebuia să accepte umil ceea ce spusese intendentul, să arboreze un aer demn de milă şi să cerşească o masă şi un loc de dormit pentru la noapte. Dar Ellen era cu el, şi se temea ca nu cumva să-l părăsească, aşa că mai încercă o dată. Spuse, pe un ton suficient de ridicat încât vorbele sale să ajungă la urechile contelui:

— Sper numai că nu aşteptaţi vreo bătălie în curând.

Efectul fu mult mai dramatic decât se aşteptase. Matthew tresări, iar contele se ridică în picioare şi rosti tăios:

— De ce spui asta?

Tom îşi dădu seama că atinsese un punct sensibil.

— Pentru că întăriturile Domniei Tale sunt într-o stare proastă, zise el.

— În ce privinţă? spuse contele. Vorbeşte clar, omule!

Tom trase aer în piept. Contele era iritat, dar atent. Tom nu avea să mai prindă o şansă ca asta.

— Mortarul de la poartă s-a desprins în mai multe locuri, lăsând loc pentru o rangă. Un duşman ar putea desprinde cu uşurinţă o piatră sau două; şi, odată ce s-a creat o gaură, e uşor să dărâmi tot zidul. De asemenea – se grăbi el, fără să răsufle, înainte să apuce cineva să comenteze sau să-l contrazică – de asemenea, crenelurile sunt stricate. În anumite locuri, sunt netede. Astfel, cavalerii şi arcaşii sunt lăsaţi neprotejaţi în faţa…

— Ştiu la ce servesc crenelurile, îl întrerupse ţâfnos contele. Altceva?

— Da. Fortăreaţa are un beci cu o uşă de lemn. Dacă eu aş ataca fortăreaţa, aş pătrunde prin uşa aceea şi aş incendia proviziile.

— Şi dacă ai fi contele, cum ai preveni aşa ceva?

— Aş aranja să am o grămadă de pietre, deja cioplite, rezerve de nisip şi var pentru mortar şi un zidar, gata să blocheze intrarea aceea pe timp de pericol.

Contele Bartholomew îl privea cu luare-aminte pe Tom. Ochii lui, de un albastru pal, se îngustară, iar pe fruntea albă apăru o cută. Tom nu-i putea desluşi expresia. Era oare furios pe Tom pentru criticile aduse întăriturilor castelului? Nu ştiai niciodată cum avea să reacţioneze un nobil în faţa unor astfel de comentarii. De obicei, cel mai bine era să-i laşi să se convingă singuri de greşeli. Dar Tom era disperat.

Într-un final, contele păru să ajungă la o concluzie. Se întoarse către Matthew şi spuse:

— Angajează-l pe omul acesta.

Tom simţi cum îi urcă în gâtlej un chiot de bucurie, dar trebui să şi-l reprime. Abia dacă-i venea să creadă. O privi pe Ellen şi zâmbiră amândoi, fericiţi. Martha, care nu suferea de inhibiţiile caracteristice adulţilor, strigă:

— Uraaa!

Contele Bartholomew se întoarse şi i se adresă unui cavaler aflat în picioare, în apropiere. Matthew îi zâmbi lui Tom.

— Aţi mâncat azi de prânz? întrebă el.

Tom înghiţi în sec. Era atât de fericit, încât simţea că i se umezesc ochii.

— Nu, nu am mâncat.

— Vă duc eu la bucătărie.

Nerăbdători, cei cinci ieşiră din sală în urma intendentului, apoi traversă podul, către prima curte. Bucătăria era o clădire mare, de lemn, cu fundaţie de piatră. Matthew le spuse să aştepte afară. În aer plutea un miros dulce: coceau plăcinte. Stomacul lui Tom ghiorăi, iar gura i se umplu de salivă. După câteva clipe, Matthew ieşi cu o cană mare de bere şi i-o înmână lui Tom.

— O să vă aducă imediat şi nişte pâine şi şuncă rece, spuse el, după care plecă.

Tom luă o înghiţitură de bere, după care îi dădu cana lui Ellen. Aceasta îi dădu o gură Marthei, după care bău o înghiţitură şi i-o întinse lui Jack. Alfred duse mâna către cană înainte ca Jack să apuce a sorbi din ea. Jack se întoarse, ferind cana de mâinile lui Alfred. Tom nu voia să asiste la o altă ciorovăială între copii, nu acum, când, în sfârşit, lucrurile o luau pe un făgaş normal. Tocmai se pregătea să intervină – încălcându-şi, astfel, propria regulă privind amestecul în certurile copiilor –, când Jack se întoarse cu faţa şi, cu blândeţe, îi întinse cana lui Alfred.

Alfred o duse la gură şi începu să bea. Tom nu luase decât o înghiţitură, socotind că avea să ajungă din nou cana la el; dar Alfred părea hotărât să o golească. Atunci se întâmplă ceva ciudat. Pe când Alfred înclina cana pentru a sorbi ultimele picături de bere, pe faţa lui căzu ceva care semăna cu un animal mic.

Alfred scoase un ţipăt, înspăimântat, şi scăpă cana. Îndepărtă animăluţul pufos de pe faţă, sărind înapoi.

— Ce-i asta? întrebă el cu un glas ascuţit.

Animăluţul căzu la pământ. Alfred se holbă la el, cu faţa lividă şi tremurând de dezgust.

Se uitară cu toţii. Era pitulicea moartă.

Tom întâlni privirea lui Ellen, şi amândoi se uitară la Jack. Acesta luase cana de la Ellen, apoi se întorsese cu spatele pentru câteva clipe, de parcă ar fi vrut să scape de Alfred, după care îi dăduse cana cu multă bunăvoinţă...

Acum stătea liniştit, privindu-l pe Alfred cel îngrozit cu un zâmbet vag de satisfacţie întipărit pe faţa lui vicleană, de o tinereţe atât de matură.

Jack ştia că avea să sufere pentru ceea ce făcuse.

Într-un fel sau altul, Alfred urma să se răzbune. Poate că, atunci când ceilalţi ar fi privit în altă parte, avea să-i dea un pumn în stomac. Aceasta era una dintre loviturile lui favorite, pentru că era foarte dureroasă şi nu lăsa urme. Jack îl văzuse lovind-o pe Martha de mai multe ori.

Dar merita să încaseze un pumn în stomac în schimbul surprizei şi fricii zugrăvite pe chipul lui Alfred atunci când pasărea moartă îi căzuse din cana cu bere.

Alfred îl ura pe Jack. Pentru Jack, aceasta era o experienţă nouă. Mama lui îl iubise întotdeauna şi nimeni altcineva nu nutrise vreun sentiment pentru el. Ostilitatea lui Alfred nu avea vreun motiv evident. Părea a simţi cam acelaşi lucru şi în privinţa Marthei. Mereu o ciupea, o trăgea de păr, îi punea piedică şi savura fiecare ocazie ivită pentru a strica un lucru pe care ea îl preţuia. Mama lui Jack vedea ce se întâmpla, şi suferea, dar tatăl lui Alfred părea a socoti toate aceste lucruri ca fiind perfect normale, chiar dacă el era un bărbat bun şi blând care, în mod limpede, o iubea pe Martha. Întreaga situaţie era năucitoare, şi totuşi fascinantă.

Totul era fascinant. Jack nu avusese parte de atâtea lucruri incitante în toată viaţa lui. În ciuda comportamentului lui Alfred, în ciuda faptului că îi era foame mai tot timpul, în ciuda faptului că se simţea rănit de felul în care mama sa îi acorda mereu mai multă atenţie lui Tom, şi nu lui, Jack era fermecat de un flux constant de fenomene şi experienţe noi.

Castelul era ultimul miracol dintr-un întreg şir. Auzise vorbindu-se despre castele: în serile lungi de iarnă, în pădure, mama lui îl învăţase să recite *chansons,* poeme epice în franceză

despre cavaleri şi magicieni, cele mai multe având mii de versuri; iar în poveştile acelea, castelele erau prezentate ca locuri de refugiu şi dragoste. Fără să mai fi văzut vreun castel vreodată, şi le închipuise a fi versiuni un pic mai mari ale peşterii în care locuia. Văzut în realitate, un castel era uimitor: era imens, cu o mulţime de clădiri şi o grămadă de oameni, toţi fiind extrem de *ocupaţi* – potcovind cai, scoţând apă, dând mâncare la găini, cocând pâine şi cărând tot felul de lucruri, cărând mereu câte ceva, paie pentru podele, lemne pentru foc, saci de faină, baloturi de pânză, săbii, şei şi costume de zale. Tom îi spusese că şanţul şi zidul nu făceau parte din alcătuirea firească a peisajului, ci că fuseseră efectiv săpate şi construite de mâna omului – zeci şi zeci de oameni care lucraseră împreună. Jack nu se îndoia de spusele lui Tom, dar i se părea imposibil să-şi închipuie cum fusese făcut aşa ceva.

La sfârşitul după-amiezii, când se întuneca prea tare pentru a lucra, toţi aceşti oameni ocupaţi gravitau în jurul sălii mari din fortăreaţă. Erau aprinse opaiţe, iar focul era înteţit în vatră şi de afară veneau toţi câinii, să se ferească de frig. Unii dintre bărbaţi şi femei luau scânduri şi capre, după care aşezau mese în forma literei T, iar apoi puneau scaune de-a lungul părţii orizontale a T-ului şi bănci de-a lungul celei verticale. Jack nu văzuse niciodată atâţia oameni lucrând împreună, şi era uimit de cât de mult le plăcea. Zâmbeau şi râdeau în timp ce ridicau scândurile grele, strigând: „Hei-rup!” şi „La mine, la mine!” sau „Jos, acum!” Jack le invidia camaraderia, şi se întreba dacă putea avea şi el parte de aşa ceva, într-o zi.

După o vreme, toată lumea se aşeză pe bănci. Unul dintre servitorii castelului împărţea castroane mari de lemn şi linguri tot din lemn, numărând cu voce tare în timp ce le dădea; apoi trecea din nou prin dreptul mesenilor şi punea o felie groasă de pâine neagră veche pe fundul fiecărui castron. Un alt servitor aducea căni de lemn şi le umplea cu bere din mai multe carafe mari. Jack, Martha şi Alfred, aşezaţi împreună la baza T-ului, primiră câte o cană de bere fiecare, aşa că nu aveau pe ce să se certe. Jack îşi luă cana în mână, dar mama lui îi spuse să aştepte un moment.

După turnarea berii în căni, sala se cufundă în tăcere. Jack aşteptă, fascinat ca întotdeauna, să vadă ce avea să se întâmple mai departe. După câteva clipe, contele Bartholomew apăru pe scara care cobora din dormitorul său. Veni în sală, urmat de

Matthew Intendentul, de trei sau patru alţi bărbaţi bine îmbrăcaţi, de un băiat şi de cea mai frumoasă făptură pe care o văzuse vreodată Jack.

Era o fată sau o femeie, nu ştia sigur care dintre variante era corectă. Era îmbrăcată în alb, iar tunica ei avea nişte mâneci uimitor de largi, care atârnau pe podea în urmă-i, pe când ea cobora treptele. Părul ei era o volbură de cârlionţi întunecaţi care cădeau în jurul chipului, şi avea ochi întunecaţi-întunecaţi. Jack îşi dădu seama că la asta se refereau acele *chansons* atunci când pomeneau despre o prinţesă frumoasă într-un castel. Nici nu era de mirare că toţi cavalerii plângeau când prinţesa murea.

Când ajunse la picioarele scărilor, Jack văzu că era destul de tânără, având cu doar câţiva ani mai mult decât el; dar îşi ţinu capul sus şi merse până în capul mesei ca o regină. Se aşeză lângă contele Bartholomew.

— Cine e? întrebă Jack în şoaptă.

Martha răspunse:

— Probabil că e fata contelui.

— Cum o cheamă?

Martha ridică din umeri, dar o fată cu faţa murdară care stătea lângă Jack spuse:

— Numele ei e Aliena. E minunată.

Contele îşi înălţă cupa în direcţia Alienei, după care îşi plimbă încet privirea prin încăpere şi bău. Acesta era semnalul pe care îl aşteptau cu toţii. Îi urmară exemplul, ridicându-şi cănile înainte de a bea.

Cina fu adusă în nişte ceaune mari, din care ieşeau aburi. Contele fu servit primul; apoi fiica sa, băiatul, după care bărbaţii care stăteau cu ei în capul mesei; apoi toţi ceilalţi se serviră. Era peşte sărat într-o tocană condimentată. Jack îşi umplu castronul şi mâncă tot, apoi mâncă felia de pâine de pe fundul castronului, îmbibată cu zeamă uleioasă. Printre îmbucături, o privea pe Aliena, fascinat de tot ce făcea, de la felul delicat cu care lua bucăţi de peşte în vârful cuţitului de mâncat şi le aşeza graţios între dinţii ei albi, până la vocea impunătoare cu care-i chema pe servitori şi le dădea ordine. Toţi păreau să o placă. Veneau repede atunci când îi chema, zâmbeau când le vorbea şi se grăbeau să-i facă pe plac. Jack observă că tinerii din jurul mesei o priveau destul de insistent, şi unii dintre ei făceau pe grozavii atunci când socoteau că ea se uita în direcţia lor. Dar ea era preocupată mai mult de bărbaţii mai în vârstă de lângă tatăl ei,

asigurându-se că aveau pâine şi vin din belşug, punându-le întrebări şi ascultându-le răspunsurile cu atenţie. Jack se întreba cum era să-ţi vorbească o prinţesă frumoasă, iar apoi să se uite la tine cu ochii aceia mari şi întunecaţi, în timp ce-i răspundeai.

După cină, avură parte de muzică. Doi bărbaţi şi o femeie cântară câteva melodii folosindu-se de clopoţei de oi, de o tobă şi de nişte fluiere făcute din oase de animale sau de păsări. Contele închise ochii şi păru a se pierde în muzica aceea, dar lui Jack nu-i plăcură melodiile melancolice, tânguitoare, pe care le cântară. El prefera cântecele vesele pe care i le cânta mama lui. Ceilalţi oameni din sală păreau să fie de aceeaşi părere, pentru că se tot foiau şi se mişcau de colo-colo, şi în aer se făcu simţită uşurarea atunci când muzica se opri.

Jack nădăjduia să o poată vedea mai de aproape pe Aliena, dar, spre dezamăgirea lui, aceasta părăsi încăperea după terminarea muzicii, urcând treptele care duceau la etaj. Îşi dădu seama că era foarte probabil ca dormitorul ei să fie acolo.

Copiii şi unii dintre adulţi jucară şah şi Nouă Mori pe tot parcursul serii, iar oamenii mai muncitori făcură cingători, bonete, şosete, mănuşi, castroane, fluiere, zaruri, lopeţi şi bice pentru cai. Jack jucă mai multe partide de şah, câştigându-le pe toate; dar un oştean se înfurie că fusese înfrânt de un copil, aşa că mama sa îl obligă să nu mai joace. Se plimbă prin sală, ascultând diverse conversaţii. Unii oameni vorbeau despre lucruri practice, despre ogoare şi animale, sau despre episcopi şi regi, în timp ce alţii se tachinau între ei, se lăudau şi spuneau poveşti amuzante. Îi găsi pe toţi la fel de interesanţi.

În cele din urmă, opaiţele rămaseră fără grăsime, contele se retrase, iar ceilalţi şaizeci sau şaptezeci de oameni se înfăşurară bine în pelerine şi se aşezară pe podeaua acoperită de paie pentru a dormi.

Ca de obicei, mama lui şi Tom se culcară unul lângă celălalt, sub pelerina mare a lui Tom, iar ea îl îmbrăţişă aşa cum îl îmbrăţişa pe Jack când era mic. Băiatul privea, cuprins de invidie. Îi auzea vorbindu-şi şoptit, mama lui râzând încet, intim. După o vreme, corpurile lor începură să se mişte ritmic sub pelerină. Prima dată când îi văzuse, Jack fusese groaznic de îngrijorat, gândindu-se că, orice ar fi, era, probabil, ceva dureros; dar se sărutau în acest timp, şi, deşi uneori mama lui gemea, îşi putea da seama că era un geamăt de plăcere. Fără a înţelege de ce, se ferea să o întrebe despre ce era vorba. Acum totuşi, pe măsură

ce lumina focului pălea, văzu o altă pereche făcând acelaşi lucru, şi fu forţat să ajungă la concluzia că, probabil, era ceva normal. „Încă un mister”, îşi zise el. Curând după aceea, adormi.

Copiii se treziră dimineaţa devreme, dar micul dejun nu se servea decât după slujbă, iar slujba nu putea fi oficiată decât după ce se trezea contele, aşa că se văzură nevoiţi să aştepte. Un servitor care se trezise în zori îi însărcină să aducă lemne de foc pentru ziua respectivă. Pe măsură ce aerul rece al dimineţii, pătrunzând pe uşă, îşi făcea simţită prezenţa în încăpere, adulţii începură să se trezească. După ce copiii terminară de adus lemne pentru foc, o cunoscură pe Aliena.

Aceasta coborî scările, aşa cum o făcuse cu o seară înainte, dar acum arăta diferit. Purta o tunică scurtă şi cizme de fetru. Părul ei cârlionţat era prins la spate cu o panglică, lăsându-i la vedere linia graţioasă a maxilarului şi gâtul alb. Ochii ei întunecaţi, care păruseră gravi şi maturi cu o seară înainte, străluceau acum de vioiciune, pe când fata zâmbea. Era urmată de băiatul care, cu o seară în urmă, stătuse în capul mesei alături de ea şi de conte. Părea a fi cu un an sau cu doi mai mare decât Jack, dar nu crescuse atât de mult ca Alfred. Îi privi curios pe Jack, Martha şi Alfred, dar cea care vorbi fu fata.

— Cine sunteţi? întrebă ea.

Alfred răspunse:

— Tatăl meu este pietrarul care o să repare castelul acesta. Eu sunt Alfred. Numele surorii mele este Martha. Acela e Jack.

Când Aliena se apropie de ei, Jack simţi parfum de levănţică şi fu cuprins de uimire. Cum e posibil ca o persoană să miroasă a flori?

— Câţi ani ai? îl întrebă ea pe Alfred.

— Paisprezece.

Jack îşi putea da seama că şi Alfred era fascinat de ea. După câteva clipe, Alfred spuse, grăbit:

— Tu câţi ani ai?

— Cincisprezece. Vreţi ceva de mâncare?

— Da.

— Veniţi cu mine.

O urmară toţi trei coborând apoi treptele.

— Dar nu se serveşte micul dejun înainte de slujbă, zise Alfred.

— Fac cum le spun eu să facă, rosti Aliena, cu o mişcare

trufaşă din cap.

Îi conduse peste pod, către prima curte, şi le spuse să o aştepte afară, pe când ea intra în bucătărie. Martha îi şopti lui Jack:

— Nu-i aşa că e frumoasă?

Fără să articuleze vreun sunet, Jack încuviinţă cu o mişcare din cap. Câteva momente mai târziu, Aliena ieşi cu o carafă de bere şi o pâine de grâu. Rupse pâinea în bucăţi şi le-o împărţi, după care le dădu carafa de bere. După o vreme, Martha întrebă, cu timiditate:

— Unde e mama ta?

— Mama mea a murit, zise Aliena pe un ton vioi.

— Şi nu eşti tristă? întrebă Martha.

— Am fost, dar s-a întâmplat demult. Arătă înspre băiatul de lângă ea cu o smucitură din cap. Richard nici nu-şi mai aduce aminte.

Jack îşi dădu seama că, probabil, Richard era fratele ei.

— Şi mama mea a murit, spuse Martha, iar ochii i se umplură de lacrimi.

— Când a murit?

— Săptămâna trecută.

Jack observă că Aliena nu părea prea afectată de lacrimile Marthei; asta dacă nu cumva afişa o atitudine pragmatică pentru a-şi ascunde propria durere. Spuse pe şleau:

— Păi, şi atunci cine e femeia aia care stă cu voi?

— E mama *mea*, răspunse cu vioiciune Jack.

Era încântat că avea şi el ceva să-i spună.

Aliena se întoarse către el, ca şi cum atunci l-ar fi văzut pentru prima oară.

— Ei bine, unde e *tatăl* tău?

— Nu am tată, spuse el.

Se simţea tulburat chiar şi de simplul fapt că ea îl privea.

— A murit şi el?

— Nu, zise Jack. N-am avut niciodată un tată.

Peste grup se aşternu tăcerea pentru câteva clipe, după care Aliena, Richard şi Alfred izbucniră în hohote de râs. Jack era nedumerit şi le adresă o privire lipsită de orice conţinut; râsetele lor sporiră în intensitate, până ce el începu să se simtă jignit. Ce era atât de amuzant în a nu fi avut niciodată un tată? Chiar şi Martha zâmbea, uitând de lacrimi.

Alfred spuse, pe un ton batjocoritor:

— De unde ai venit atunci, dacă nu ai un tată?

— Din mama: toţi puii vin din mamele lor, spuse Jack, fără să înţeleagă. Ce legătură au taţii?

Ceilalţi copii râdeau şi mai tare. Richard ţopăia de pe un picior pe altul, încântat, arătându-l în zeflemea cu degetul pe Jack. Alfred îi spuse Alienei:

— Nu ştie nimic… l-am găsit în pădure.

Obrajii lui Jack se înfierbântaseră de ruşine. Fusese atât de fericit vorbind cu Aliena, iar acum ea credea că e un prost, un ignorant cules din pădure; şi cel mai rău era că tot nu ştia ce anume spusese greşit. Îi venea să plângă, dar asta n-ar fi făcut altceva decât să înrăutăţească situaţia. Dumicatul de pâine i se opri în gât şi nu-l mai putu înghiţi. Se uită la Aliena, la chipul ei animat de amuzament, şi îi fu peste putinţă să suporte aşa ceva, aşa că îşi aruncă pâinea pe pământ şi plecă.

Fără să-i pese unde se ducea, merse până ce ajunse la malul de pământ lipit de zidul castelului şi urcă pe panta abruptă până în vârf. Acolo, se aşeză pe solul rece, privind peste zid, compătimindu-se, urându-i pe Alfred, pe Richard, până şi pe Martha şi pe Aliena. Hotărî că prinţesele erau lipsite de inimă.

Sună clopotul care-i chema la slujbă. Din punctul lui de vedere, slujbele religioase reprezentau un alt mister. Vorbind într-o limbă care nu era nici engleză, nici franceză, preotul cânta şi cuvânta adresându-se unor statui, unor imagini, ba chiar şi unor fiinţe complet nevăzute. Mama lui Jack evita, ori de câte ori putea, să meargă la slujbe. În timp ce toţi locuitorii castelului se îndreptau către capelă, Jack trecu peste vârful zidului şi se aşeză, ascuns vederii, pe partea dinspre exterior.

Castelul era înconjurat de câmpuri plate, goale, la orizont zărindu-se pădurea. Doi vizitatori matinali străbăteau la pas terenul plat, îndreptându-se spre castel. Cerul era acoperit de un strat de nori cenuşii, joşi. Jack se întrebă dacă nu cumva avea să ningă.

În câmpul vizual al lui Jack apărură alţi doi vizitatori. Aceştia erau călare. Se apropiară rapid de castel, depăşindu-i pe primii doi. Trecură peste podul de lemn şi ajunseră la poartă. Toţi cei patru vizitatori erau nevoiţi să aştepte până după slujbă înainte de a-şi vedea de treburile care îi aduseseră aici, pentru că toată lumea asista la liturghie, cu excepţia santinelelor de serviciu.

La auzul unei voci venite de undeva, de aproape, Jack tresări.

— Deci aici erai.

Era mama lui. Se întoarse către ea, iar ea observă imediat că era supărat.

— Ce s-a întâmplat?

Jack şi-ar fi dorit să capete alinare de la ea, dar îşi întări inima şi spuse:

— Eu am avut un tată?

— Da, spuse ea. Toată lumea are un tată.

Îngenunche lângă el.

Jack îşi feri faţa. Fusese umilit din pricina ei, pentru că nu-i spusese de tatăl lui.

— Ce s-a întâmplat cu el?

— A murit.

— Când eram mic?

— Înainte să te naşti tu.

— Cum putea să-mi fie tată, dacă a murit înainte ca eu să mă nasc?

— Bebeluşii cresc dintr-o sămânţă. Sământa iese din cocoşelul bărbatului şi e plantată în păsărica femeii. Apoi, sămânţa creşte şi ajunge bebeluş în burta ei, şi, când e gata, iese.

Jack nu rosti nimic timp de câteva clipe, gândindu-se la spusele mamei sale. Bănuia că avea legătură cu ceea ce făceau ei noaptea.

— Tom o să planteze o sămânţă în tine? întrebă el.

— Poate.

— Înseamnă că tu o să ai un bebeluş nou.

Ellen aprobă printr-o mişcare a capului.

— Un frate pentru tine. Ţi-ar plăcea?

— Nu-mi pasă, spuse el. Tom deja mi te-a luat. Un frate nu ar mai conta.

Ellen îşi petrecu braţele pe după umerii lui şi îl îmbrăţişă.

— Nimeni nu o să mă ia vreodată de lângă tine, zise ea.

Acest gest îl făcu să se simtă mai bine.

Şezură împreună o vreme, după care ea spuse:

— E frig aici. Hai să mergem lângă foc până la micul dejun.

Jack dădu din cap, în semn de consimţământ. Se ridicară şi ajunseră din nou la zidul castelului, coborând versantul abrupt în fugă. Nu se zărea niciunul dintre cei patru vizitatori. Poate că intraseră în capelă.

Pe când Jack şi mama lui mergeau pe podul ce ducea către a doua curte, Jack spuse:

— Cum îl chema pe tatăl meu?

— Jack, ca şi pe tine, zise ea. I se spunea Jack Shareburg.

Asta îi fu pe plac. Avea acelaşi nume ca şi tatăl său.

— Aşadar, dacă ar mai fi vreun Jack, le-aş putea spune oamenilor că pe mine mă cheamă Jack Jackson[5].

— Ai putea. Lumea nu-ţi zice mereu cum ai vrea tu să-ţi zică, dar poţi încerca.

Jack încuviinţă. Se simţea mai bine. Pe viitor, se va gândi la sine ca fiind Jack Jackson. Acum nu mai era atât de ruşinat. Cel puţin, ajunsese să ştie cum stăteau lucrurile cu taţii, şi cunoştea numele tatălui său. Jack Shareburg.

Ajunseră la poarta celei de-a doua curţi. Nu era nicio santinelă acolo. Mama lui Jack se opri, încruntându-se.

— Am avut o senzaţie ciudată, cum că se va întâmpla ceva straniu, spuse ea.

Glasul ei era calm şi uniform, dar Jack sesiză o notă de teamă care-i dădu fiori, iar băiatul presimţi că avea să aibă loc un dezastru.

Mama lui intră în camera mică a gardienilor aflată la baza porţii. O clipă mai târziu, Jack o auzi icnind. Intră după ea. Femeia stătea în mijlocul încăperii, în stare de şoc, cu mâna la gură, privind fix ceva aflat pe podea.

Santinela zăcea pe spate, cu braţele pe lângă corp, fără vlagă. Avea gâtul tăiat, pe pardoseală, în jurul lui se găsea o baltă de sânge şi omul era, fără nicio umbră de îndoială, mort.

III

William Hamleigh şi tatăl lui plecaseră la miezul nopţii, cu aproape o sută de cavaleri şi de oşteni călare, cu mama în ariergardă. Luptătorii luminaţi de torţe, cu feţele protejate de aerul rece al nopţii, probabil că îi înspăimântaseră pe locuitorii satelor prin care trecuseră în viteză, cu zgomot ca de tunet, în drumul lor către Earlscastle. Ajunseseră la răscruce înainte de ivirea zorilor. De acolo, merseseră la pas, pentru a le da prilej să răsufle cailor şi pentru a reduce la minimum zgomotul. Când se crăpa de ziuă, se ascunseră în pădurea aflată în apropierea castelului contelui Bartholomew, peste câmpuri.

William nu numărase efectiv luptătorii pe care-i văzuse la

[5] Jack Fiul-lui-Jack.

castel – o greşeală pentru care mama îl certase fără milă, chiar dacă, aşa cum încercase el să evidenţieze, mulţi dintre bărbaţii pe care îi văzuse aşteptau să fie trimişi cu diferite comisioane şi era posibil ca alţii să fi sosit după plecarea lui William, aşa că numărătoarea nu putea fi exactă. Dar, după cum spusese tatăl său, ar fi fost mai bine decât nimic. Estimase totuşi că văzuse cam patruzeci de luptători; aşa că, dacă nu cumva se produsese o schimbare dramatică în cele câteva ore care trecuseră de atunci, familia Hamleigh avea un avantaj de mai mult de doi la unu.

Bineînţeles, nu era nici pe departe suficient pentru a asedia castelul. Însă, ei se gândiseră la un plan de a cuceri castelul fără un asediu. Problema o reprezenta faptul că armata atacatoare avea să fie văzută din turnurile de observaţie, iar castelul avea să fie închis cu mult înainte de sosirea lor. Soluţia era să găsească o cale de a menţine porţile castelului deschise în răstimpul de care avea nevoie armata pentru a ajunge la castel din locul din pădure unde stătea ascunsă.

Bineînţeles, cea care rezolvase problema fusese mama.

— Avem nevoie de o diversiune, spusese ea, scărpinându-şi un furuncul de pe bărbie. Ceva care să-i sperie, astfel încât să nu observe armata până când va fi prea târziu. Ca un incendiu.

Tatăl zisese:

— Dacă ar fi să intre un străin şi să pornească un incendiu, asta i-ar alarma oricum.

— Va trebui făcut pe ascuns, spusese William.

— Evident, rostise mama, părând a-şi pierde răbdarea. Trebuie să o faci cât timp sunt la slujbă.

— Eu? întrebase William.

El fusese pus la conducerea avangardei.

Cerul de dimineaţă se lumina cu o încetineală dureroasă. William era agitat şi nerăbdător. Pe parcursul nopţii, el, mama şi tata adăugaseră elemente de detaliu ideii de bază, dar tot existau o mulţime de aspecte care puteau evolua imprevizibil: era posibil ca, dintr-un motiv sau altul, avangarda să nu poată intra în castel, sau ca el şi oamenii lui să fie priviţi cu suspiciune şi deci să nu poată acţiona fără să fie observaţi, sau să fie prinşi înainte de a reuşi ceva. Chiar dacă planul dădea roade, avea să fie o luptă, prima bătălie adevărată din viaţa lui William. Oameni aveau să fie răniţi şi ucişi, iar William se putea afla printre cei ghinionişti. Viscerele i se contractară de frică. Aliena avea să fie

acolo, şi va şti dacă se întâmpla ca el să fie ucis. Pe de altă parte, urma să fie prezentă pentru a-l vedea, dacă era să câştige. Se închipui dând buzna în dormitorul ei cu o sabie însângerată în mână. În acea clipă, Aliena avea să-şi dorească să nu fi râs de el.

Dinspre castel se auzi clopotul care anunţa slujba de dimineaţă.

William făcu semn din cap, iar doi oameni se desprinseră din grupul de luptători şi o apucară peste câmpuri, în direcţia castelului. Aceştia erau Raymond şi Ranulf, doi bărbaţi cu chipuri dure şi muşchi tari ca piatra, cu câţiva ani mai în vârstă decât William. Acesta îi alesese personal: tatăl său îi dăduse mână liberă. Tatăl avea să conducă atacul principal.

William îi urmări pe Raymond şi pe Ranulf cum mergeau cu pas vioi pe câmpurile îngheţate. Înainte ca aceştia să ajungă la castel, îşi aţinti privirea asupra lui Walter, după care dădu pinteni calului, iar el şi Walter porniră peste câmpuri la trap. Santinelele de pe întărituri aveau să vadă două perechi de oameni, una pe jos şi cealaltă călare, apropiindu-se de castel în zori: părea ceva perfect inofensiv.

William îşi calculase bine mişcările. El şi Walter îi depăşiră pe Raymond şi pe Ranulf cam cu o sută de metri înainte de castel. Ajungând la pod, descălecară. Inima lui William bătea să-i spargă pieptul. Dacă eşua aici, întregul atac era distrus.

La poartă erau două santinele. Ca într-un coşmar, William avu sentimentul că urmau să cadă într-o ambuscadă şi că o duzină de oşteni vor ieşi din ascunziş, tăindu-l în bucăţi. Santinelele păreau vigilente, dar nu neliniştite. Nu purtau armură. El şi Walter purtau cămăşi de zale pe sub pelerine.

Dintr-odată, William îşi simţi măruntaiele lichide. Nu izbutea să înghită. Una dintre santinele îl recunoscu.

— Bună dimineaţa, lord William, rosti, pe un ton pierit. Aţi venit din nou să-i faceţi curte domnişoarei, nu-i aşa?

— O, Doamne, spuse William pe un ton slăbit, după care împlântă pumnalul în abdomenul santinelei, înfigându-l pe sub coaste, către inimă.

Bărbatul icni, se lăsă moale şi deschise gura, ca şi cum s-ar fi pregătit să ţipe. Un zgomot putea strica totul. Intrând în panică, fără să ştie ce să facă, William scoase pumnalul din burta omului şi îl înfipse în gura deschisă, îndesându-i lama pe gât pentru a-l face să tacă. În loc de un ţipăt, din gura soldatului ţâşni un val de

sânge. Ochii i se închiseră. William trase pumnalul, iar santinela se prăbuşi.

Speriat de mişcările bruşte, calul lui William făcuse câţiva paşi în lateral. William prinse frâul, după care îl căută din priviri pe Walter, care se ocupase de cealaltă santinelă. Walter îl eliminase mai eficient, tăindu-i gâtul, aşa că victima sa îşi dăduse duhul într-o tăcere deplină. „Trebuie să ţin minte metoda asta, îşi spuse William în gând, data viitoare când va trebui să reduc pe cineva la tăcere. Apoi îşi zise: Am reuşit! Am omorât un om!”

Îşi dădu seama că spaima îi trecuse.

Îi trecu hăţurile lui Walter şi urcă în fugă scara în spirală care ducea către turnul porţii. La etaj se afla o cameră în care era roata ce controla podul mobil. Folosindu-se de sabie, William tăie frânghia groasă. Două lovituri fură de ajuns pentru a o secţiona. Lăsă capătul liber să cadă pe fereastră. Acesta căzu pe malul de pământ şi alunecă uşurel în şanţul de apărare, fără ca măcar să stropească în jur. Acum, podul mobil nu mai putea fi ridicat în faţa armatei conduse de tatăl său. Acesta era unul dintre detaliile la care se gândiseră cu o noapte în urmă.

Raymond şi Ranulf ajunseră la castel exact când William termina de coborât treptele. Ei aveau misiunea de a strica uriaşele porţi de stejar întărite cu fier care blocau arcada ce făcea legătura dintre pod şi curte. Luară fiecare câte un ciocan de lemn şi o daltă şi începură să înlăture mortarul din jurul balamalelor solide de fier. În contact cu dălţile, ciocanele scoteau un bufnet surd care lui William i se părea îngrozitor de zgomotos.

Rapid, William târî cele două cadavre în camera gărzilor. Având în vedere că toată lumea se afla la slujbă, era foarte posibil ca moartea celor doi să nu fie observată decât prea târziu.

Luă frâiele calului său din mâna lui Walter şi trecură amândoi de sub arcadă, traversând curtea, înspre grajduri. William făcea eforturi să-şi stăpânească picioarele şi să meargă într-un ritm normal, deloc grăbit; în acelaşi timp, arunca priviri discrete către santinelele postate în turnurile de pază. Văzuse vreunul dintre gardieni frânghia de la pod căzând în şanţ? Îşi puneau oare întrebări de unde proveneau bufniturile ciocanelor? Unii dintre paznici îi priveau pe William şi pe Walter, dar nu păreau agitaţi, iar ciocănitul, care se estompa deja cu fiecare pas, probabil că nici nu se auzea în vârful turnurilor. William se simţi cuprins de uşurare. Planul funcţiona de minune.

Ajunseră la grajduri şi intrară. Îşi atârnară frâiele de o bară, fără a le lega, astfel încât animalele să poată scăpa. Apoi, William îşi scoase cremenea şi o scăpără, aprinzând paiele de pe jos. Acestea erau murdare şi pe alocuri umede, totuşi începură să ardă mocnit. Mai dădu foc în alte trei locuri, iar Walter îi urmă exemplul. Timp de câteva clipe, rămaseră nemişcaţi, privindu-şi opera. Caii simţiră miros de fum şi prinseră să se mişte agitaţi prin boxe. William mai zăbovi un moment. Focul se aprindea, iar planul lor căpătă fiinţă.

El şi Walter părăsiră grajdurile şi ieşiră în curte. La poartă, ascunşi sub arcadă, Raymond şi Ranulf ciopleau în continuare mortarul din jurul balamalelor. William şi Walter se îndreptară către bucătărie, pentru a da impresia că se duceau să ia ceva de mâncare, ceea ce ar fi fost firesc. Nu mai era nimeni altcineva în curte: toată lumea se afla la slujbă. Privind ca din întâmplare parapetele, William observă că santinelele nu se uitau la castel, ci peste câmpuri, aşa cum, bineînţeles, era datoria lor. Cu toate acestea, William se aştepta ca, din moment în moment, cineva să iasă dintr-una dintre clădiri şi să-i provoace; iar atunci aveau să fie nevoiţi să-l omoare acolo, în curte, şi, dacă ar fi fost văzuţi, tot planul ar fi fost deconspirat.

Dădură ocol bucătăriei şi se îndreptară către podul care ducea în cea de a doua curte. Pe când treceau pe lângă capelă, la urechi le ajunse zvonul estompat al slujbei. „Contele Bartholomew e acolo, nu bănuieşte nimic, îşi spuse William, cuprins de fiori de încântare. Nu are nici cea mai vagă idee că, la mai puţin de doi kilometri se află o armată, că patru oameni de-ai duşmanului sunt deja în castelul lui şi că grajdurile sale ard.” Mai mult ca sigur, şi Aliena era în capelă, rugându-se, aşezată în genunchi. „În curând va fi în genunchi în faţa mea”, îşi spuse William, iar creierul îi fu inundat de un val de sânge care-l ameţi.

Ajunseră la pod şi se apucară să-l traverseze. Se asiguraseră că primul pod putea fi trecut oricând, tăind frânghia care controla puntea mobilă şi slăbind balamalele porţii, aşa că armata lor avea cale liberă. Dar contele încă avea posibilitatea de a fugi peste pod şi de a se refugia în cea de a doua curte. Următoarea sarcină a lui William era aceea de a preveni o astfel de întâmplare prin ridicarea podului mobil, ceea ce însemna că nu se mai putea trece în a doua curte. Astfel, contele s-ar fi văzut prins în prima curte, într-o poziţie vulnerabilă.

Ajunseră la a doua poartă şi, din camera gărzilor, ieşi o

santinelă în întâmpinare.

— Aţi venit prea devreme, spuse gardianul.

— Am fost chemaţi să discutăm ceva cu contele, zise William.

Se apropie de santinelă, dar bărbatul făcu un pas înapoi. William nu voia ca acesta să se depărteze prea mult, pentru că, dacă ieşea de sub arcadă, putea fi văzut de santinelele postate pe întăriturile din cercul de sus al cifrei 8.

— Contele e în capelă, spuse gardianul.

— Va trebui să-l aşteptăm.

Acest gardian trebuia ucis repede şi în linişte, dar William nu ştia cum să facă pentru a se apropia suficient de mult pentru aşa ceva. Îi aruncă o privire lui Walter, cerându-i ajutorul, dar acesta se mulţumea să aştepte răbdător, cu un aer imperturbabil.

— E un foc în fortăreaţă, spuse santinela. Duceţi-vă să vă încălziţi.

William şovăi, iar gardianul începu să devină circumspect.

— Ce mai aşteptaţi? spuse el, cu o urmă de iritare în glas.

William îşi scormonea înnebunit creierii, căutând ceva de spus.

— Putem să primim ceva de mâncare? zise el, într-un final.

— Nu înainte de terminarea slujbei, spuse santinela. După aceea, se va servi micul dejun în fortăreaţă.

William observă că, pe nesimţite, Walter se mişcase în lateral. Dacă gardianul s-ar fi întors un pic, Walter ar fi putut ajunge în spatele lui. William schiţă câţiva paşi în direcţia opusă, trecând de santinelă şi spunând:

— Nu sunt deloc impresionat de ospitalitatea stăpânului tău.

Santinela se întorcea, urmărindu-l cu privirea. William spuse:

— Venim de departe…

În momentul acela, Walter lovi.

Făcu un pas pentru a ajunge în spatele gardianului şi îşi trecu braţele peste umerii bărbatului. Cu mâna stângă, îi trase brusc bărbia spre spate şi, cu cuţitul pe care-l ţinea în mâna dreaptă, îi tăie gâtul. William oftă, uşurat. Totul se sfârşise într-o clipă.

Împreună, William şi Walter uciseseră trei bărbaţi înainte de micul dejun. William se simţea însufleţit de un sentiment încântător de putere. „Nimeni n-o să mai râdă de mine după ziua de astăzi!” îşi spuse el în gând.

Walter târî cadavrul în camera gărzilor. Această poartă avea exact aceeaşi structură ca şi prima, cu o scară în spirală care ducea către camera de manevrare a podului mobil. William urcă

treptele, iar Walter îl urmă.

În timpul vizitei sale la castel, cu o zi în urmă, William nu cercetase această încăpere. Nu se gândise că era necesar, dar, în orice caz, i-ar fi fost greu să găsească un pretext plauzibil pentru a o face. Presupusese că avea să găsească o roată, sau cel puţin un fel de mosor cu un mâner, cu ajutorul căruia se ridica podul; dar acum văzu că nu exista niciun fel de echipament bazat pe rotaţie, doar o funie şi un vinci. Singura cale de a ridica puntea era să tragă de funie. William şi Walter o apucară şi prinseră să tragă amândoi, dar podul nici măcar nu scârţâi. Era nevoie de vreo zece bărbaţi. William rămase pe loc, încurcat. Celălalt pod, cel care făcea legătura cu intrarea în castel, avea o roată mare. El şi Walter l-ar fi putut ridica. Apoi îşi dădu seama că podul acela era ridicat în fiecare seară, în timp ce acesta nu era ridicat decât în situaţii de urgenţă.

Oricum, nu avea nimic de câştigat meditând la acest lucru. Întrebarea era ce urma să facă mai departe. Dacă nu putea ridica podul mobil, ar putea, cel puţin, să închidă porţile, ceea ce, în mod sigur, ar fi întârziat retragerea contelui.

Coborî treptele în fugă, cu Walter în urma sa. Când ajunse jos, avu parte de o surpriză. Se părea că nu toată lumea era la slujbă. Văzu o femeie şi un copil ieşind din camera gărzilor.

William şovăi. O recunoscuse imediat pe femeie. Era soţia constructorului, cea pe care, cu o zi în urmă, încercase să o cumpere cu o liră. Ea îl zări la rându-i, iar ochii ei pătrunzători, de culoarea mierii, îl citiră ca pe o carte deschisă. Lui William nici măcar nu-i trecu prin minte să se prefacă a fi vreun vizitator nevinovat care-l aştepta pe conte: ştia că femeia nu se va lăsa păcălită. Trebuia să o împiedice să dea alarma. Şi asta însemna că trebuia să o ucidă, repede şi fără zarvă, aşa cum fuseseră omorâte santinelele.

Ochii ei atotcunoscători îi desluşiră intenţiile pe chip. Femeia îşi luă copilul de mână şi o zbughi la fugă. William încercă să o prindă, dar ea era prea rapidă pentru el. Alergă în curte, îndreptându-se către fortăreaţă. William şi Walter porniră după ea.

Femeia se mişca foarte repede, iar ei purtau cămăşi de zale şi aveau la brâu arme grele. Ea ajunse la scara ce ducea la sala mare. Pe când urca treptele în goană, prinse a ţipa. William îşi ridică privirea către zidurile aflate de jur împrejur. Ţipătul alertase cel puţin două santinele. Fuseseră descoperiţi. William

se opri din alergat şi rămase la baza scărilor, respirând greu. Walter se opri şi el. Două santinele, apoi trei, apoi patru coborâră de la posturile lor în curte. Femeia dispăru în fortăreaţă, cu băiatul de mână. Nu mai prezenta nicio importanţă: acum că santinelele fuseseră alertate, nu mai avea niciun rost să o ucidă.

El şi Walter îşi scoaseră săbiile şi se postară unul lângă celălalt, gata să lupte pentru a-şi apăra vieţile.

Preotul tocmai ridica ostia deasupra altarului când Tom îşi dădu seama că era ceva în neregulă cu caii. Auzea o mulţime de nechezături şi de bătăi de copite, mult mai multe decât era firesc. O clipă mai târziu, cineva întrerupse incantaţia monotonă în latină a preotului spunând tare:

— Simt miros de fum!

În momentul acela, Tom simţi în nări acelaşi miros, la fel şi ceilalţi. Tom era mai înalt decât restul persoanelor prezente şi, dacă se ridica pe vârfuri, putea să vadă ce se întâmpla afară pe fereastra capelei. Făcu un pas în lateral şi privi pe fereastră. Grajdurile erau în flăcări.

— Foc! strigă el şi, înainte de a mai putea rosti alt cuvânt, vocea sa fu acoperită de strigătele celorlalţi.

Toată lumea se îngrămădi spre ieşire. Slujba fu dată uitării. Tom o ţinu pe Martha pe loc, temându-se că putea fi rănită în îmbulzeală, şi îi spuse lui Alfred să stea cu ei. Se întreba unde erau Ellen şi Jack.

Câteva clipe mai târziu, în capelă se mai găseau doar ei trei şi un preot neliniştit.

Tom ieşi cu copiii din capelă. Unii oameni slobozeau caii, pentru a-i salva de flăcări, iar alţii scoteau apă din fântână pentru a stinge focul. Tom nu o vedea nicăieri pe Ellen. Caii eliberaţi alergau înnebuniţi prin curte, înfricoşaţi de foc şi de oamenii care se agitau şi ţipau. Zgomotul copitelor era îngrozitor. Tom ascultă încordat pentru câteva momente, şi se încruntă: răsunau mult prea puternic – după zgomot, păreau să vină mai degrabă de la o sută de cai, nu de la douăzeci, treizeci. Dintr-odată, în minte îi încolţi o idee înspăimântătoare.

— Stai aici câteva minute, Martha, spuse el. Alfred, ai grijă de ea!

Alergă pe movila de pământ până în vârful întăriturilor. Era o pantă abruptă, şi trebui să încetinească înainte de a ajunge sus. Ajuns în vârf, gâfâind, îşi îndreptă privirea către exterior.

Intuiţia sa se dovedise corectă, iar acum inima îi fu cuprinsă în gheara îngheţată a spaimei. O armată de călăreţi, mai bine de optzeci de suflete, străbătea în goană câmpurile maronii, atacând castelul. Era o privelişte înfricoşătoare. Tom zărea luciul metalic al cămăşilor de zale şi al săbiilor scoase din teci. Caii veneau în galop şi din nările lor se înălţau nori de aburi calzi. Călăreţii stăteau aplecaţi în şa, cu expresii mohorâte şi pline de hotărâre. Nu se auzeau ţipete ori strigăte, doar tunetul asurzitor a sute de copite care loveau ritmic pământul.

Tom privi înapoi, către curtea castelului. De ce nu mai auzea nimeni altcineva armata? Fiindcă sunetul copitelor era înăbuşit de zidurile castelului şi se confunda cu zgomotul făcut de animalele şi de oamenii panicaţi din curte. De ce nu văzuseră nimic santinelele? Pentru că toate gărzile îşi părăsiseră posturile pentru a stinge incendiul. Acest atac fusese pus la cale de un om foarte şiret. Acum, cădea în sarcina lui Tom să dea alarma.

Şi unde era Ellen?

Cercetă curtea din priviri, în timp ce atacatorii se apropiau. Mare parte a spaţiului dintre ziduri nu se zărea din cauza fumului des, alb, provenit de la grajdurile în flăcări. Nu o putea vedea pe Ellen.

Îl zări pe conte, aflat lângă fântână, încercând să organizeze transportul apei către foc. Tom coborî versantul de pământ în fugă şi traversă în goană curtea până la fântână. Îl prinse pe conte de umăr, fără prea mare delicateţe, şi ţipă în urechea lui, pentru a acoperi hărmălaia din jur:

— E un atac!

— Ce?

— Suntem atacaţi!

Contele credea că se referea la incendiu.

— Atacaţi? De cine?

— Ascultă! strigă Tom. O sută de cai!

Contele îşi înălţă capul. Tom privi chipul palid, aristocrat, pe care se întipărea treptat o expresie de înţelegere.

— Ai dreptate… pe toţi sfinţii! Dintr-odată, părea cuprins de frică. I-ai văzut?

— Da.

— Cine… Nu contează cine! O sută de cai?

— Da…

— Peter! Ralph! Contele îi întoarse spatele lui Tom şi îşi chemă oamenii de încredere. E un atac… focul nu-i decât o

diversiune… suntem atacaţi!

Aşa cum se întâmplase cu contele, la început cei doi nu pricepură, apoi ciuliră urechea şi, în final, se arătară înfricoşaţi. Contele strigă:

— Spuneţi-le oamenilor să-şi ia armele… repede, repede! Se întoarse înapoi către Tom. Vino cu mine, pietrarule… eşti puternic, putem închide porţile împreună.

Porni să străbată curtea în fugă prin curte, iar Tom îl urmă. Dacă izbuteau să închidă porţile şi să ridice podul mobil la timp, puteau opri o sută de luptători.

Ajunseră la poartă. Prin arcadă, se vedea armata în plin avânt. De-acum se găsea la mai puţin de un kilometru distanţă şi, observă Tom, începea să se răsfire, caii mai puternici aflându-se în prima linie, iar cu cei mai lenţi în spate.

— Priveşte porţile! strigă contele.

Tom se uită la ele. Cele două porţi masive de stejar cu întărituri de fier erau doborâte la pământ. Îşi dădu seama că balamalele fuseseră desprinse din zid cu dalta. „Înseamnă că oamenii duşmanului au fost aici mai devreme”, îşi spuse el în gând. Stomacul i se strânse de frică.

Îşi îndreptă din nou privirea către curte, căutând-o în continuare pe Ellen. Nu o zărea nicăieri. Ce se întâmplase cu ea? Acum se putea petrece orice. Avea nevoie să fie cu ea, să o protejeze.

— Podul mobil! spuse contele.

Tom îşi dădu seama că cea mai bună cale de a o proteja pe Ellen era să nu permită accesul duşmanilor în castel. Contele urcă în fugă scara în spirală care ducea la camera de control a podului şi, făcând un efort, Tom îl urmă.

Dacă puteau ridica puntea mobilă, câţiva oameni puteau apăra poarta. Dar, când ajunse în camera de control, simţi că inima îi stă în loc. Frânghia fusese tăiată. Nu aveau cum să ridice podul.

Contele Bartholomew blestemă amarnic.

— Cine a plănuit atacul ăsta e la fel de viclean ca Lucifer, spuse el.

Tom înţelesese, brusc, că aceia care stricaseră porţile, tăiaseră frânghia de la podul mobil şi porniseră incendiul se găseau, probabil, undeva în interiorul castelului, şi privi în jur cuprins de teamă, întrebându-se unde ar putea fi intruşii.

Contele aruncă o privire printr-o mortieră pentru tras cu

săgeţi.
— Dumnezeule mare, aproape că au ajuns!
Coborî scările în goană.
Tom îl urmă îndeaproape. În poartă, câţiva cavaleri îşi legau în grabă săbiile la brâu şi îşi puneau coifurile. Contele Bartholomew începu să dea ordine.
— Ralph şi John… mânaţi nişte cai scăpaţi peste pod, să încurce duşmanii! Richard… Peter… Robin… mai adunaţi nişte oameni şi rămâneţi aici, gata de luptă!
Poarta era îngustă, iar câţiva oameni puteau, cel puţin, întârzia atacatorii o vreme.
— Tu… pietrarul… du servitorii şi copiii peste pod, în a doua curte!
Tom era bucuros că avea un pretext să o caute pe Ellen. Alergă întâi la capelă. Alfred şi Martha erau exact unde-i lăsase în urmă cu câteva minute şi păreau speriaţi.
— Duceţi-vă la fortăreaţă, le strigă el. Spuneţi oricăror copii sau oameni cu care vă întâlniţi să vină cu voi… ordinul contelui! Fugiţi!
Cei doi o luară imediat la goană.
Tom privi în jur. În curând, avea să îi urmeze: era hotărât să nu se lase prins în prima curte. Dar avea câteva clipe de răgaz în care putea îndeplini ordinele contelui. Alergă către grajduri, unde oamenii aruncau în continuare găleţi de apă peste flăcări.
— Lăsaţi focul, castelul este atacat, strigă el. Duceţi-vă copiii în fortăreaţă!
Îi intră fum în ochi, iar lacrimile îi înceţoşară vederea. Se frecă la ochi şi alergă către un grup de oameni care priveau cum focul mistuia grajdurile. Le transmise şi lor mesajul contelui, ca şi unor grăjdari care adunaseră o parte din caii scăpaţi. Ellen nu era de găsit.
Fumul îl îneca şi prinse să tuşească. Sufocându-se, traversă curtea către podul mobil ce ducea spre cea de-a doua incintă împrejmuită. Se opri, încercând să tragă în plămâni aer curat, şi aruncă o privire în urmă. Oamenii treceau grăbiţi pe pod. Era aproape sigur că Ellen şi Jack se duseseră deja în fortăreaţă, dar îl îngrozea gândul că, poate, trecuse pe lângă ei fără să-i vadă. Din locul în care se afla, vedea un grup de cavaleri prinşi într-o înfruntare corp la corp la prima poartă. În afară de aceştia, nu mai era nimic altceva de văzut, decât o perdea de fum. Brusc, contele Bartholomew apăru lângă el, cu sabia plină de sânge şi

cu dâre de lacrimi pe obraji, din cauza fumului.

— Salvează-te! îi strigă contele lui Tom.

În momentul acela, atacatorii dădură năvală prin arcada primei porţi, împrăştiind cavalerii care apărau castelul. Tom se întoarse pe călcâie şi o rupse la fugă peste pod.

Cincisprezece, poate douăzeci dintre oamenii contelui stăteau la cea de-a doua poartă, pregătiţi să apere cea de-a doua curte. Se dădură la o parte să-i lase pe Tom şi pe conte să treacă. Pe când se regrupau, Tom auzi bufnetul copitelor pe pod, în spatele lui. Acum, apărătorii nu mai aveau nicio şansă. Undeva, într-un colţ al minţii, Tom îşi dădu seama că acesta era un atac bine gândit şi perfect executat. Dar, în principal, mintea sa era preocupată de teama pentru Ellen şi pentru copii. O sută de luptători însetaţi de sânge se pregăteau să năvălească asupra lor. Alergă de-a curmezişul celei de-a doua curţi, către fortăreaţă.

Ajuns la jumătatea treptelor care duceau către sala mare, aruncă o privire peste umăr. Apărătorii celei de-a doua porţi fuseseră copleşiţi aproape instantaneu de cavalerii în atac. Contele Bartholomew era pe trepte, în spatele lui Tom.

Abia dacă mai era timp să intre amândoi în fortăreaţă, să ridice scara şi să o tragă înăuntru. Tom alergă pe trepte şi intră în goană în sală – şi atunci îşi dădu seama că atacatorii fuseseră mult mai isteţi decât îşi închipuise.

Avangarda atacatorilor, care stricase porţile, tăiase frânghia podului mobil şi incendiase grajdurile, mai reuşise încă un lucru: pătrunsese în fortăreaţă şi îi prinsese într-o ambuscadă pe toţi cei care se refugiaseră acolo.

Acum stăteau la intrarea sălii mari, patru bărbaţi îmbrăcaţi în cămăşi de zale, cu expresii sinistre pe chipuri. În jurul lor zăceau cadavre însângerate de-ale cavalerilor contelui, care fuseseră ucişi pe măsură ce intraseră în sală. Iar conducătorul avangardei, observă cu surprindere Tom, era William Hamleigh.

Uluit, Tom se uita lung. Ochii lui William erau căscaţi larg, aprinşi de pofta de sânge. Tom crezu că William avea să-l ucidă, dar, înainte de a avea timp să se sperie, unul dintre acoliţii lui William îl apucă de braţ, îl trase deoparte şi îl înlătură din cale.

Deci cei care atacau castelul contelui Bartholomew erau membrii familiei Hamleigh. Dar de ce?

Toţi servitorii şi copiii erau îngrămădiţi, cuprinşi de spaimă, de-a lungul peretelui opus. Aşadar, nu erau ucişi decât bărbaţii înarmaţi. Tom trecu în revistă feţele celor aflaţi lângă perete şi,

spre uşurarea şi recunoştinţa lui, îi zări pe Alfred, Martha, Ellen şi Jack, toţi grupaţi, cu expresii îngrozite, dar vii şi, se părea, nevătămaţi.

Înainte de a se duce la ei, în cadrul uşii se porni o luptă. Contele Bartholomew şi doi cavaleri intrară vijelios şi fură atacaţi de cavalerii lui Hamleigh, care-i aşteptau. Unul dintre oamenii contelui fu doborât imediat, dar celălalt îl apăra pe conte cu spada ridicată. Alţi câţiva cavaleri apărură în spatele contelui şi, dintr-odată, se iscă o încăierare corp la corp, folosindu-se cuţite şi pumni, pentru că nu era loc de manevră pentru săbii. Pentru scurtă vreme, se păru că oamenii contelui aveau să-i învingă pe cei ai lui William; apoi, unii dintre cavalerii lui Bartholomew se întoarseră şi începură să se apere, fiind atacaţi de la spate: era limpede că armata atacatoare pătrunsese în cea de-a doua curte şi acum urca treptele, luând cu asalt fortăreaţa.

O voce puternică mugi:

— OPRIŢI-VĂ!

De ambele părţi, combatanţii luară poziţii defensive, iar lupta încetă. Aceeaşi voce strigă:

— Bartholomew de Shiring, te predai?

Tom îl zări pe conte întorcându-se şi privind către uşă. Cavalerii se dădură la o parte din câmpul său vizual.

— Hamleigh, murmură contele, parcă nevenindu-i a crede. Apoi ridică tonul şi spuse: O să îmi cruţi familia şi servitorii?

— Da.

— Juri?

— Jur, pe cruce, dacă te predai.

— Mă predau, spuse contele Bartholomew.

De afară se ridică un cor de chiote.

Tom se întoarse. Martha traversă încăperea în fugă, către el. O luă în braţe, după care o îmbrăţişă pe Ellen.

— Suntem în siguranţă, spuse Ellen, cu lacrimi în ochi. Toţi… toţi suntem în siguranţă.

— În siguranţă, rosti Tom cu un glas amar, dar din nou pe drumuri.

***

Brusc, William se opri din chiuit. El era fiul lordului Percy şi era sub demnitatea lui să ţipe şi să aclame ca oştenii. Îşi compuse o mimică de satisfacţie aristocratică.

Câştigaseră. Pusese planul în aplicare, nu fără emoţii, dar reuşise, iar atacul fusese un succes în mare parte datorită

activităţii sale în avangardă. Pierduse şirul bărbaţilor pe care-i mutilase sau îi ucisese, şi totuşi nu avea nicio zgârietură. Dintr-odată, îl bătu un gând: pentru o persoană nevătămată, avea cam mult sânge pe faţă. Când îl şterse, apăru sânge proaspăt. Probabil că era al lui. Îşi pipăi faţa, după care capul. O parte din păr îi dispăruse, şi, atunci când îl atingea, scalpul îl durea, de parcă ar fi fost în flăcări. Nu purtase coif, pentru că ar fi trezit bănuieli. Acum că ştia de rană, începea să-l doară. Nu îl deranja. O rană reprezenta o marcă a curajului.

Tatăl său urcă treptele şi îl înfruntă pe conte din pragul uşii. Bartholomew îşi întinse spada, ţinând-o de lamă, într-un gest de predare. Percy o luă, iar oamenii săi ovaţionară din nou.

Pe măsură ce zgomotele se potoleau, William îl auzi pe Bartholomew întrebând:

— De ce ai făcut asta?

Tatăl său răspunse:

— Ai complotat împotriva regelui.

Bartholomew era uluit că tatăl lui William era la curent cu faptele lui, iar uimirea i se oglindea pe chip. William îşi ţinu respiraţia, întrebându-se dacă Bartholomew, cuprins de disperarea înfrângerii, avea să recunoască existenţa conspiraţiei dinaintea tuturor acestor oameni. Dar contele îşi redobândi stăpânirea de sine, îşi îndreptă postura şi spuse:

— Îmi voi apăra onoarea în faţa regelui, nu aici.

Cu o mişcare a capului, tatăl lui William încuviinţă.

— Cum doreşti. Spune-le oamenilor tăi să lepede armele şi să părăsească acest castel.

Contele murmură un ordin către cavalerii săi şi, unul câte unul, aceştia se apropiară de Percy şi îşi lăsară armele în faţa lui. William savura această privelişte. „Uite-i, toţi, umiliţi dinaintea tatălui meu”, se gândi el cu mândrie. Tatăl vorbea cu unul dintre cavalerii săi.

— Adună caii lăsaţi liberi şi du-i în grajd. Pune nişte oameni să pornească prin cele două curţi, să dezarmeze morţii şi răniţii.

Bineînţeles, armele şi caii învinşilor aparţineau învingătorului: cavalerii lui Bartholomew urmau să se ducă la casele lor neînarmaţi şi pe jos. De asemenea, oamenii lui Hamleigh aveau să golească şi magaziile castelului. Caii confiscaţi aveau să fie încărcaţi cu diferite bunuri şi duşi la Hamleigh, satul de la care-şi luase numele familia. Tatăl chemă un alt cavaler şi spuse:

— Găseşte servitorii care lucrau la bucătărie şi pune-i să

pregătească prânzul. Pe restul, trimite-i de aici.

Luptătorilor le era foame după bătălie: urma un ospăţ. Cele mai bune bucate şi vinuri aveau să fie mâncate şi băute aici înainte ca armata să plece spre casă.

Câteva clipe mai târziu, cavalerii din preajma lui Percy şi a lui Bartholomew se împărţiră, lăsând loc de trecere printre ei, şi îşi făcu apariţia mama lui William.

Între acei luptători voinici, femeia părea mărunţică, dar, când îşi desfăcu eşarfa care-i acoperise faţa, cei care nu o mai văzuseră până atunci tresăriră, şocaţi, aşa cum erau mereu oamenii, de cât de desfigurat avea chipul. Îşi îndreptă privirea asupra tatălui.

— O victorie măreaţă, spuse ea, pe un ton satisfăcut.

William ar fi vrut să spună: „Asta datorită unei avangarde bune, nu-i aşa, mamă?” Îşi muşcă limba, dar tatăl său vorbi în numele lui.

— William e cel care ne-a asigurat intrarea.

Mama se întoarse către el, iar William aştepta nerăbdător ca ea să-l felicite.

— Zău? întrebă ea.

— Da, spuse tatăl. Băiatul s-a descurcat bine.

Mama încuviinţă printr-o mişcare din cap.

— Poate că da, spuse ea.

William îşi simţi inima încălzită de lauda aceea şi zâmbi prosteşte.

Mama îşi aţinti privirea asupra contelui Bartholomew.

— Contele ar trebui să se plece în faţa mea, spuse ea.

— Nu, răspunse contele.

Mama spuse:

— Aduceţi-o pe fiică.

William aruncă o privire în jur. Pentru câteva minute, uitase de Aliena. Cercetă în grabă chipurile servitorilor şi ale copiilor şi o zări imediat, stând alături de Matthew, intendentul efeminat la curţii. William se îndreptă spre ea, o luă de braţ şi o aduse în faţa mamei lui. Matthew îi urmă.

Mama spuse:

— Tăiaţi-i urechile!

Aliena slobozi un ţipăt.

William simţi un fior ciudat în vintre.

Faţa lui Bartholomew deveni pământie.

— Ai promis că ai să o cruţi dacă mă predau, spuse el. Ai

jurat.

— Iar protecţia noastră va fi pe potriva predării tale, zise mama.

„Isteţ răspuns”, îşi spuse William în gând.

Totuşi, Bartholomew îşi păstra aerul sfidător.

William se întrebă cine va fi ales pentru a tăia urechile Alienei. Poate că mama avea să-l lase pe el să o facă. Acest gând era ciudat de tulburător.

Mama i se adresă lui Bartholomew:

— În genunchi!

Încet, Bartholomew se lăsă într-un genunchi şi plecă fruntea spre pământ.

William simţi o umbră de dezamăgire.

Mama ridică tonul:

— Priviţi! strigă ea către toţi cei prezenţi. Să nu uitaţi niciodată care e soarta unui om care insultă familia Hamleigh!

Aruncă o privire sfidătoare în jur, iar inima lui William se umplu de mândrie. Onoarea familiei era restabilită.

Mama se îndepărtă, iar tatăl său preluă controlul situaţiei.

— Duceţi-l în dormitorul lui, spuse el. Păziţi-l bine!

Bartholomew se ridică în picioare. Tatăl îi spuse lui William:

— Du-o şi pe fată.

William o prinse puternic de braţ pe Aliena. Îi plăcea să o atingă. Avea să o ducă sus, în dormitor. Nu se putea şti ce avea să se întâmple. Dacă era lăsat singur cu fata, putea să facă tot ce poftea cu ea. Putea să-i sfâşie hainele şi să-i privească în voie goliciunea. Putea…

— Lasă-l pe Matthew Intendentul să vină cu noi, să aibă grijă de fata mea, spuse contele.

Tatăl aruncă o privire în direcţia lui Matthew.

— Pare destul de inofensiv, rosti el cu un rânjet. De acord.

William privi chipul Alienei. Era încă palidă, dar arăta chiar mai frumoasă când era înspăimântată. Îl turbura foarte să o vadă atât de vulnerabilă. Ar fi vrut să-i zdrobească trupul pârguit sub al său, să-i vadă expresia de frică în timp ce-i forţa picioarele să se depărteze. Sub imperiul unui impuls, îşi apropie faţa de a fetei şi-i spuse pe un ton scăzut:

— Eu tot vreau să mă însor cu tine.

Aliena făcu un pas înapoi.

— Să te însori? spuse ea tare, cu glasul plin de dispreţ. Mai bine mor decât să mă căsătoresc cu tine, broscoi urât şi umflat

ce eşti!

Toţi cavalerii zâmbiră larg, iar câţiva dintre servitori râseră pe înfundate. William îşi simţi faţa înroşindu-se puternic.

Brusc, mama sa făcu un pas în faţă şi o plesni pe Aliena peste obraz. Bartholomew încercă să o apere, dar cavalerii îl împiedicară.

— Tacă-ţi gura! spuse mama, adresându-se Alienei. Nu mai eşti o domniţă rafinată. Eşti fiica unui trădător şi, în curând, vei fi pe drumuri, muritoare de foame. Acum nu mai eşti suficient de bună pentru fiul meu. Dispari din faţa mea, şi să nu mai aud niciun cuvânt din gura ta!

Aliena se întoarse. William îi slobozi braţul, iar fata porni în urma tatălui ei. În timp ce o privea îndepărtându-se, William îşi dădu seama că gustul dulce al răzbunării se transformase într-unul amar.

În ochii lui Jack, Aliena era o eroină adevărată, exact ca o prinţesă dintr-un poem. Cuprins de admiraţie, o privi cum urca treptele ţinându-şi capul mândru. Până ce fata nu dispăru din vedere, nimeni din întreaga încăpere nu mai rosti o vorbă. Când se făcu nevăzută, se simţi de parcă tocmai fusese stinsă o lumină. Jack privea fix locul în care ea stătuse o clipă mai devreme.

Unul dintre cavaleri veni spre ei şi spuse:

— Cine e bucătarul?

Acesta era prea speriat pentru a face un pas înainte, dar altcineva îl identifică.

— Tu o să pregăteşti prânzul, îi spuse cavalerul. Ia-ţi ajutoarele şi du-te la bucătărie!

Bucătarul alese vreo şase persoane din mulţime. Cavalerul ridică tonul:

— Restul – dispăreţi! Plecaţi de la castel. Plecaţi repede şi, dacă ţineţi la vieţile voastre, nu încercaţi să luaţi ceva care nu vă aparţine. Cu toţii avem spadele pline de sânge şi încă puţin nu mai contează. Hai, mişcaţi!

Porniră cu toţii spre uşă. Mama lui Jack îl luă de mână pe băiat, iar Tom o luă de mână pe Martha. Alfred se ţinea aproape de ei. Purtau toţi pelerine, şi nu aveau alte bunuri decât hainele şi cuţitele de mâncat. Coborâră treptele odată cu ceilalţi, traversară podul, apoi prima curte, şi ieşiră, călcând peste porţile devenite inutile şi părăsind castelul imediat. Când trecură de pod

şi păşiră pe câmpul aflat de cealaltă parte a şanţului de apărare, tensiunea plesni ca o coardă întinsă prea mult, iar toţi începură să vorbească despre chinul prin care trecuseră cu voci zgomotoase şi pline de tulburare. Fără prea mare tragere de inimă, Jack îi asculta în timp ce mergea. Toţi îşi aduceau aminte cât de curajoşi se arătaseră. El nu fusese curajos: el fugise pur şi simplu.

Aliena era singura care fusese curajoasă. Când intrase în fortăreaţă şi descoperise că, în loc să fie un loc sigur, era o capcană, ea preluase conducerea servitorilor şi a copiilor, spunându-le să se aşeze, să nu vorbească şi să se ferească din calea luptătorilor, ţipând la cavalerii familiei Hamleigh când se purtau dur cu prizonierii sau ridicau spada împotriva unor bărbaţi şi femei neînarmaţi, purtându-se de parcă ea era complet invulnerabilă.

Mama lui îi ciufuli părul.

— La ce te gândeşti?

— Mă întrebam ce o să se întâmple cu prinţesa.

Ea ştia la cine se referea.

— Domniţa Aliena.

— E ca o prinţesă dintr-un poem, într-un castel. Dar cavalerii nu sunt aşa de virtuoşi cum apar în cântece.

— Asta aşa e, spuse mama sa cu un aer sumbru.

— Ce se va întâmpla cu ea?

— Chiar nu ştiu, zise Ellen, clătinând din cap.

— Mama ei a murit.

— Atunci îi va fi greu.

— Mă gândeam eu. Jack tăcu preţ de câteva clipe. A râs de mine pentru că nu ştiam cum stau lucrurile cu taţii. Dar eu o plac oricum.

Mama îşi trecu braţul pe după umerii lui.

— Îmi pare rău că nu ţi-am povestit despre taţi.

Jack îi atinse mâna, acceptându-i scuzele. Merseră tăcuţi mai departe. Din când în când, câte o familie părăsea drumul şi pornea peste câmpuri, îndreptându-se către casa vreunor rude sau prieteni, unde puteau să ceară ceva de mâncare şi să stea să se gândească la ce aveau să facă mai departe. Majoritatea oamenilor rămaseră împreună până la răscruce, după care se împărţiră, unii ducându-se către nord sau sud, iar alţii continuându-şi drumul drept înainte, către târgul Shiring. Mama se desprinse de Jack şi îşi puse o mână pe braţul lui Tom,

făcându-l să se oprească.

— Noi unde mergem? întrebă ea.

Tom păru uşor surprins că fusese întrebat, ca şi cum s-ar fi aşteptat ca ei să-l urmeze oriunde i-ar fi dus fără să pună vreo întrebare. Jack observase că mama lui făcea să apară destul de des această expresie de surprindere pe chipul lui Tom. Poate că fosta lui soţie fusese un alt tip de persoană.

— Mergem la stăreţia Kingsbridge, spuse Tom.

— Kingsbridge!

Mama părea tulburată. Jack se întrebă care putea fi motivul.

Tom nu observă nimic.

— Aseară am auzit că au un stareţ nou, continuă el. De obicei, un conducător nou vrea să facă reparaţii sau modificări la catedrală.

— Celălalt stareţ a murit?

— Da.

Dintr-un motiv necunoscut, mama lui Jack păru a se mai linişti la auzul acestei veşti. „Probabil că l-a cunoscut pe stareţul celălalt, îşi zise Jack, şi nu-l plăcea.”

Tom sesiză, în sfârşit, tulburarea din glasul femeii.

— E vreo problemă dacă mergem la Kingsbridge? o întrebă el.

— Am mai fost acolo. E la mai mult de o zi de aici.

Jack îşi dădu seama că nu lungimea călătoriei o deranja pe mama lui, dar Tom nu păru a înţelege asta.

— Nu foarte departe, spuse el. Putem ajunge acolo mâine, înainte de amiază.

— Bine.

Merseră mai departe.

Ceva mai târziu, Jack începu să simtă o durere în stomac. Pentru o vreme, se întrebă ce era. Nu fusese rănit la castel, iar Alfred nu-l mai lovise cu pumnul de două zile. Dar, în cele din urmă, îşi dădu seama de pricină.

Îi era, din nou, foame.

Capitolul 4

I

Catedrala Kingsbridge nu reprezenta o privelişte prea primitoare. Era o clădire scundă şi masivă, cu ziduri groase şi ferestre minuscule. Fusese ridicată cu mult înaintea naşterii lui Tom, în vremurile în care constructorii nu-şi dăduseră încă seama de cât de importante erau proporţiile. Generaţia lui Tom ştia că un zid drept şi exact se dovedea mai solid decât unul gros, iar zidurile puteau fi întrerupte de ferestre mari, atâta timp încât arcuirea ferestrei devenea un semicerc perfect. De la distanţă, catedrala părea strâmbă; atunci când se apropie, Tom înţelesese motivul: unul dintre turnurile gemene din partea de vest se prăbuşise. Era încântat. Probabil că noul stareţ voia să fie construit din nou. Plin de speranţe, iuţi pasul. Faptul că fusese angajat la Earlscastle, dar, apoi, îşi văzuse noul stăpân învins în luptă, îi frânsese inima. Simţea că nu mai putea îndura din nou o astfel de dezamăgire.

Aruncă o privire în direcţia lui Ellen. Îi era teamă că, într-una din aceste zile, femeia avea să decidă că el nu va mai găsi de lucru înainte ca ei toţi să moară de foame, şi atunci avea să-l părăsească. Ea îi zâmbi, apoi se încruntă din nou, privind conturul mătăhălos al catedralei. Tom observase că Ellen nu se simţea deloc în largul ei în prezenţa călugărilor şi a preoţilor. Se întreba dacă nu cumva se simţea vinovată pentru că ei nu erau căsătoriţi cu adevărat în ochii Bisericii.

Curtea stăreţiei era plină de agitaţie şi de zgomot. Tom văzuse de-a lungul vieţii mănăstiri letargice şi mănăstiri pline de agitaţie, dar Kingsbridge depăşea orice categorisire. Arăta de parcă monahii începuseră curăţenia de primăvară cu trei luni mai devreme. Lângă grajduri, doi călugări ţesălau caii, iar un al treilea lustruia harnaşamentele, pe când un novice curăţa boxele animalelor. Alţi călugări măturau şi ştergeau pe jos în casa de oaspeţi, care se afla lângă grajduri, iar alături se găsea un maldăr de paie, care aveau să fie întinse pe podelele curate.

Cu toate acestea, nimeni nu lucra la turnul prăbuşit. Tom cercetă cu privirea grămada de pietre care reprezenta tot ce se

mai alesese din el. Probabil că prăbuşirea avusese loc cu ceva ani în urmă, pentru că muchiile drepte ale pietrelor fuseseră rotunjite de ploi şi de îngheţ, iar resturile de mortar fuseseră spălate de apă şi grămada se adâncise cu vreo câţiva centimetri în pământul moale. Era foarte ciudat că nu se reparase nimic atâta timp, pentru că bisericile-catedrale erau foarte vizitate. Probabil că stareţul celălalt fusese foarte leneş sau incompetent, ori poate ambele. Era posibil ca Tom să fi ajuns exact în momentul în care călugării se gândeau să înceapă lucrarea de reconstrucţie. Cam ar fi fost timpul să aibă şi ceva noroc.

— Nu mă recunoaşte nimeni, spuse Ellen.

— Când ai mai fost aici? o întrebă Tom.

— Acum treisprezece ani.

— Nici nu-i de mirare că te-au uitat.

Pe când treceau pe lângă partea de vest a catedralei, Tom deschise una dintre uşile masive de stejar şi aruncă o privire înăuntru. Naosul era întunecos şi sumbru, cu coloane groase şi un tavan vechi, de lemn. Cu toate acestea, mai mulţi călugări văruiau pereţii cu pensule cu mânerul lung, iar alţii măturau podeaua de pământ bătătorit. În mod clar, noul stareţ făcea ordine peste tot. Era un semn îmbucurător. Tom închise uşa.

Dincolo de biserică, în curtea bucătăriei, mai mulţi novici stăteau în jurul unei albii cu apă murdară, curăţind cu pietre ascuţite cenuşa şi grăsimea adunate pe ceaune şi pe ustensilele de bucătărie. Încheieturile degetelor lor erau roşii şi iritate de la contactul permanent cu apa rece ca gheaţa. Când o văzură pe Ellen, chicotiră şi îşi feriră privirea.

Tom întrebă un novice îmbujorat unde putea fi găsit chelarul. Teoretic, el ar fi trebuit să-l caute pe paracliser, pentru că lucrările la catedrală intrau în responsabilitatea paracliserului; dar, în general, chelarii erau mai abordabili, în cele din urmă, cel care lua hotărârea era, oricum, stareţul. Novicele îl îndrumă către beciul uneia dintre clădirile din curte. Tom intră pe uşa deschisă, iar Ellen şi copiii îl urmară. Odată ajunşi înăuntru, se opriră, încercând să distingă silueta călugărului în întunericul de acolo.

Tom îşi putea da seama imediat că această clădire era mai nouă şi mai bine construită decât biserica. Atmosfera era uscată şi nu se simţea miros de mucegai. De fapt, amestecul de arome ale diverselor alimente depozitate acolo îi făcea stomacul să i se contracte dureros, pentru că nu mai mâncase de două zile. Pe

măsură ce ochii i se obişnuiau cu semiobscuritatea din acest beci, văzu că încăperea avea o pardoseală bună, din lespezi de piatră, stâlpi scunzi, groşi, şi un tavan boltit în mai multe locuri. O clipă mai târziu, zări un bărbat înalt şi chel, care scotea sare cu o lingură dintr-un butoi şi o punea într-un ceaun.

— Dumneata eşti chelarul? întrebă Tom, dar bărbatul ridică o palmă, cerându-i să păstreze tăcerea, iar Tom văzu că număra.

Aşteptară cu toţii în tăcere ca monahul să-şi termine numărătoarea. Într-un final, bărbatul rosti:

— Cincizeci şi nouă, şaizeci.

Puse lingura jos. Tom i se adresă:

— Mă numesc Tom, sunt maistru constructor şi aş vrea să vă reconstruiesc turnul de nord-vest.

— Eu sunt Cuthbert, numit şi Cap-Alb, şi mi-ar plăcea să văd înfăptuindu-se asta, răspunse bărbatul. Dar va trebui să-l întrebăm pe stareţul Philip. Aţi auzit că avem un stareţ nou, nu-i aşa?

— Da.

Tom hotărî că Cuthbert era un călugăr prietenos; dovedea simţ practic şi se arăta comunicativ. Avea să discute cu el cu cea mai mare plăcere.

— Iar noul conducător pare hotărât să îmbunătăţească aspectul mănăstirii, mai zise Tom.

Cuthbert încuviinţă printr-o mişcare din cap.

— Dar nu vrea la fel de mult să şi plătească pentru asta. Aţi observat că toată munca este făcută de călugări? Nu vrea să mai angajeze muncitori – spune că stăreţia are deja prea mulţi servitori.

Asta era o veste proastă.

— Şi călugării ce părere au despre intenţiile lui? întrebă diplomat Tom.

Cuthbert izbucni în râs, iar faţa sa ridată se încreţi şi mai tare.

— Eşti un om plin de tact, constructorule Tom! Te gândeşti că nu ţi s-a întâmplat prea des să vezi călugării muncind atât de mult. Ei bine, noul stareţ nu obligă pe nimeni. Dar el interpretează Regula Sfântului Benedict în aşa fel încât cei care muncesc din greu pot consuma carne roşie şi bea vin, în timp ce aceia care nu fac altceva decât să studieze şi să se roage trebuie să trăiască numai cu peşte sărat şi cu bere slabă. Îţi poate da şi o justificare teoretică elaborată în această privinţă, dar avantajul este că se găsesc o mulţime de voluntari pentru munca grea,

mai ales din rândul tinerilor.

Cuthbert nu părea să aibă o atitudine dezaprobatoare, ci doar mirată.

— Dar călugării nu pot construi ziduri de piatră, spuse Tom, indiferent de cât de bine mănâncă.

În timp ce vorbea, auzi plânsul unui prunc. Sunetul acela îi înţepă inima. Avu nevoie de câteva momente de gândire pentru a-şi da seama cât de ciudat era ca într-o mănăstire să se afle un bebeluş.

— O să-l întrebăm pe stareţ, spunea Cuthbert, dar Tom abia dacă-l auzi.

După plâns, părea să fie vorba de un bebeluş foarte mic, în vârstă doar de o săptămână sau de două, care se apropia de ei. Tom întâlni privirea lui Ellen. Şi ea părea surprinsă. Apoi, în cadrul uşii se ivi o umbră. Tom simţi cum i se pune un nod în gât. Un călugăr ţinea un prunc în braţe. Tom îi privi chipul. Era copilul lui.

Tom făcu un efort să înghită. Faţa copilaşului era roşie, avea pumnii încleştaţi, iar guriţa o ţinea deschisă, lăsând la vedere gingiile lipsite de dinţi. Nu era un ţipăt de durere sau de boală, ci expresia nevoii de hrană. Era ţipătul sănătos, pofticios, al unui bebeluş normal, iar lui Tom i se muiară picioarele pe când se simţea cuprins de uşurarea de a-l vedea arătând atât de bine.

Călugărul care ţinea pruncul în braţe era un băiat cu înfăţişare voioasă de vreo douăzeci de ani, cu un păr în neorânduială şi un zâmbet larg, destul de nătâng. Spre deosebire de majoritatea călugărilor, el nu reacţionă la prezenţa femeii. Le zâmbi tuturor şi i se adresă lui Cuthbert:

— Jonathan are nevoie de lapte.

Tom şi-ar fi dorit să ia copilaşul în braţe. Încercă să-şi încremenească trăsăturile, astfel încât să nu-i trădeze sentimentele. Aruncă o privire furişă la copii. Tot ce ştiau aceştia era că bebeluşul abandonat fusese găsit de un preot aflat într-o călătorie. Nu ştiau nici măcar faptul că preotul îl dusese la micul schit din pădure. Acum, pe feţele lor nu se ghicea decât o curiozitate moderată. Nu făcuseră legătura între acest prunc şi cel pe care îl lăsaseră în pădure.

Cuthbert luă un polonic şi o carafă mică, pe care o umplu cu lapte dintr-o găleată. Ellen îi spuse tânărului monah:

— Pot să iau pruncul în braţe?

Întinse mâinile, iar călugărul îi dădu copilul. Tom o invidia.

Tânjea să poată ţine şi el trupuleţul acela mic, aproape de inimă. Ellen legănă bebeluşul, iar acesta tăcu, pentru câteva clipe.

Cuthbert ridică privirea şi spuse:

— Aaa! Johnny Opt-Penny este o doică pe cinste, dar nu are atingerea uşoară a unei femei.

Ellen îi zâmbi băiatului.

— De ce ţi se spune Johnny Opt-Penny?

Cuthbert răspunse în locul lui:

— Pentru că el are numai opt penny, pe când toţi au câte un şiling[6], spuse el, bătând cu arătătorul în cap, ca să arate că Johnny era oarecum retardat. Dar pare să înţeleagă nevoile făpturilor fără de grai mai bine decât noi, cei întregi la minte. Totul e parte din planul măreţ al Domnului, sunt convins, încheie el în termeni vagi.

Între timp, Ellen se apropiase de Tom, iar acum îi întinse pruncul. Îi citise gândurile. El îi adresă o privire încărcată de recunoştinţă şi luă copilul mititel în mâinile lui mari. Putea simţi bătăile de inimă ale băieţelului prin păturica în care era înfăşurat. Materialul era fin: se întrebă, în treacăt, de unde aveau călugării o lână atât de fină. Ţinu copilul la piept şi îl legănă. Tehnica sa nu era la fel de bună ca a lui Ellen, iar pruncul începu din nou să plângă, dar pe Tom nu-l deranja: ţipătul acela puternic şi insistent era o muzică pe placul urechilor sale, pentru că însemna că bebeluşul pe care el îl abandonase era sănătos şi puternic. Oricât de greu îi fusese, îşi zise acum că luase o decizie înţeleaptă lăsând pruncul la mănăstire.

Ellen îl întrebă pe Johnny:

— Şi unde doarme?

De data aceasta, Johnny răspunse singur:

— Are un leagăn în dormitor, unde dormim cu toţii.

— Cred că vă trezeşte toată noaptea.

— Noi ne trezim oricum la miezul nopţii pentru matine, spuse Johnny.

— Bineînţeles! Am uitat că nopţile călugărilor sunt la fel de albe ca ale mamelor.

Cuthbert îi dădu lui Johnny carafa cu lapte. Johnny luă pruncul de la pieptul lui Tom cu o mişcare sigură, cu un singur braţ. Tom nu era pregătit să dea drumul bebeluşului, dar, în ochii călugărilor, el nu avea niciun drept, aşa că trebui să se supună.

---

[6] Diviziune monetară, egală cu 12 penny. (n.tr.)

Câteva clipe mai târziu, Johnny şi bebeluşul ieşiră, iar Tom îşi înfrână impulsul de a se duce după ei şi de a spune: „Aşteaptă, opreşte-te, acela e fiul meu, dă-mi-l înapoi!” Ellen stătea lângă el şi îl strânse uşor de braţ, un gest discret de compasiune.

Tom înţelese că avea noi motive de speranţă. Dacă putea obţine de lucru acolo, l-ar fi văzut pe Jonathan tot timpul, şi ar fi fost aproape ca şi cum nu l-ar fi abandonat. Mai că părea un lucru prea minunat spre a fi adevărat; nu îndrăznea să viseze la aşa ceva.

Cuthbert se uita, viclean, la Martha şi la Jack, care căscaseră ochii la văzul carafei pline cu lapte cremos pe care o luase Johnny cu sine.

— Ar vrea şi copiii nişte lapte? întrebă el.

— Da, te rog, părinte, ar vrea, spuse Tom.

Nici el n-ar fi spus nu.

Cuthbert puse lapte cu polonicul în două castroane de lemn pe care le dădu Marthei şi lui Jack. Cei doi băură grabnic, rămânând cu câte un cerc mare, alb, în jurul gurii.

— Mai vreţi? se oferi Cuthbert.

— Da, vă rugăm, răspunseră cei doi, la unison.

Tom o privi pe Ellen, ştiind că şi ea se simţea la fel ca el, adânc recunoscătoare să-i vadă pe cei mici hrăniţi, într-un final.

Pe când Cuthbert umplea din nou castroanele, întrebă pe un ton relaxat:

— De unde veniţi, oameni buni?

— De la Earlscastle, lângă Shiring, spuse Tom. Am plecat de acolo ieri-dimineaţă.

— Aţi mâncat ceva de atunci?

— Nu, răspunse sec Tom.

Ştia că întrebările lui Cuthbert erau bine intenţionate, dar nu suporta să recunoască faptul că nu fusese în stare să-şi hrănească singur copiii.

— Atunci luaţi nişte mere, să vă ţină de foame până la ora cinei, spuse Cuthbert, arătând către butoiul aflat lângă uşă.

Alfred, Ellen şi Tom se duseră la butoi, în timp ce Martha şi Jack beau cel de-al doilea castron de lapte. Alfred încercă să-şi umple mâinile cu fructe. Tom îl plesni, astfel că merele căzură, şi-i spuse, pe un ton scăzut:

— Ia numai două sau trei.

Alfred luă trei.

Tom îşi mâncă merele plin de recunoştinţă, iar stomacul său

se mai linişti puţin, dar bărbatul nu se putea abţine să nu se întrebe cât mai era până când se servea cina. Cu un fior de bucurie, îşi aminti că, de obicei, călugării mâncau înainte de lăsarea întunericului, pentru a face economie la lumânări.

Cuthbert se uita cu luare-aminte la Ellen.

— Te cunosc de undeva? spuse el, într-un final.

Ellen părea stingherită.

— Nu cred.

— Îmi pari cunoscută, zise el, pe un ton nesigur.

— Când eram mică, am locuit nu departe de aici, spuse ea.

— Probabil asta este, zise chelarul. De aceea am eu senzaţia că arăţi mai în vârstă decât ar trebui.

— Înseamnă că aveţi o memorie foarte bună.

Cuthbert se încruntă.

— Nu suficient de bună, spuse el. Sunt sigur că mai e ceva... Nu contează. De ce aţi plecat din Earlscastle?

— Ieri în zori a fost atacat şi cucerit, răspunse Tom. Contele Bartholomew este acuzat de trădare.

Cuthbert era uluit.

— Sfinţii să ne păzească! exclamă el şi, dintr-odată, arăta ca o servitoare bătrână speriată de un taur. Trădare!

De afară se auzi sunet de paşi. Tom se întoarse şi văzu că un alt călugăr tocmai intra în beci.

— Acesta este noul nostru stareţ, spuse Cuthbert.

Tom îl recunoscu pe stareţ. Era Philip, călugărul pe care îl întâlniseră în drumul lor spre palatul episcopului, cel care le dăduse brânza aceea delicioasă. Acum, Tom putu să facă legăturile necesare: noul stareţ de la Kingsbridge era fostul stareţ al micului schit din pădure, iar el îl adusese pe Jonathan cu sine atunci când venise aici. Inima lui Tom începu să bată mai cu putere, cuprinsă de speranţă. Philip era un om bun, şi păruse să-l placă şi să aibă încredere în el. Mai mult ca sigur, avea să-i dea ceva de lucru.

Philip îl recunoscu la rându-i.

— Bună ziua, maistre constructor, spuse el. Se pare că nu prea ai primit de lucru la palatul episcopului.

— Nu, părinte. Arhidiaconul nu a vrut să mă angajeze, iar episcopul nu era acolo.

— Într-adevăr, nu era... era în rai, deşi noi nu o ştiam în momentul acela.

— Episcopul a murit?

— Da.

— Astea sunt veşti răsuflate, interveni nerăbdător Cuthbert. Tom şi familia lui vin de la Earlscastle. Contele Bartholomew a fost luat prizonier şi castelul său a fost cucerit!

Philip rămase înmărmurit.

— Deja! murmură el.

— Deja? repetă Cuthbert. De ce spui „deja”? Se părea că Philip îi era drag, şi totuşi îl privea cu suspiciune, ca un tată al cărui fiu fusese plecat la război şi se întorsese cu o sabie la brâu şi cu o scânteie primejdioasă în privire. Ştiai că se va întâmpla aşa ceva?

Philip era un pic încurcat.

— Nu, nu chiar, spuse el, pe un ton nesigur. Auzisem un zvon cum că Bartholomew se opunea regelui Stephen. Stareţul îşi redobândi stăpânirea de sine. Putem mulţumi Cerului pentru asta, zise el. Stephen a promis să apere Biserica, în timp ce Maud ne-ar fi putut asupri la fel de mult ca şi defunctul ei tată. Da, într-adevăr, acestea sunt veşti bune!

Arăta atât de încântat, încât ai fi crezut că lucrul îl făptuise chiar el.

Tom nu voia să vorbească despre contele Bartholomew.

— Pentru mine nu sunt veşti bune, spuse el. Contele mă angajase, cu o zi înainte, să repar fortificaţiile castelului. Nu am primit plată nici măcar pe o zi.

— Ce păcat, zise Philip. Cine a atacat castelul?

— Lordul Percy Hamleigh.

— Aha.

Philip dădu din cap, în semn de aprobare, şi, o dată în plus, Tom avu sentimentul că aceste veşti nu făceau altceva decât să confirme aşteptările stareţului.

— Mi se pare că faceţi multe îmbunătăţiri pe aici, spuse Tom, încercând să aducă vorba înspre propriul interes.

— Încerc, spuse Philip.

— Sunt sigur că o să vreţi să reconstruiţi şi turnul.

— Să reconstruim turnul, să reparăm acoperişul, să pietruim pe jos… da, vreau să facem toate acestea. Iar tu vrei lucrarea, bineînţeles, adăugă el, părând să-şi dea seama abia atunci de ce se găsea Tom acolo. Nu m-am gândit. Aş vrea să pot să te angajez. Dar mă tem că nu te-aş putea plăti. Mănăstirea aceasta nu mai are niciun ban.

Tom se simţi ca izbit de un pumn. Fusese sigur că avea să

primească de lucru aici – totul indicase acest lucru. Nu-i venea să-şi creadă urechilor. Se uita lung la Philip. Chiar nu era credibil ca stăreţia să nu aibă bani. Chelarul spusese că monahii sunt cei care fac toată munca, dar, chiar şi aşa, o mănăstire putea oricând să împrumute bani de la cămătarii evrei. Tom simţi că acesta era capătul drumului pentru el. Energia care-l impulsionase pe tot parcursul iernii părea să se scurgă din el, iar acum se simţea fără de vlagă, ca şi cum şira spinării i s-ar fi topit. „Nu mai pot merge mai departe, îşi spuse el. Sunt terminat.”

Philip îi observă disperarea.

— Vă pot oferi o cină, un loc de dormit şi ceva de mâncare dimineaţă, spuse el.

Tom se simţea cuprins de o furie amară.

— Le accept, zise el, dar aş prefera să le câştig.

Sesizând tonul mânios, Philip ridică din sprâncene, dar răspunse cu blândeţe.

— Dacă-i ceri lui Dumnezeu… asta nu înseamnă să cerşeşti, ci să te rogi.

Apoi ieşi.

Ceilalţi păreau cumva speriaţi, iar Tom îşi dădu seama că, probabil, furia sa era evidentă. Privirile lor aţintite îl iritau. Ieşi din magazie, la numai câţiva paşi în urma lui Philip, şi rămase în curte, privind catedrala veche, încercând să-şi ţină sentimentele în frâu.

După câteva clipe, Ellen şi copiii îl urmară. Femeia îşi petrecu braţele pe după talia lui, încercând să-l consoleze, ceea ce-i făcu pe novici să şuşotească şi să-şi dea coate. Tom nu-i luă în seamă.

— Mă voi ruga, spuse el, pe un ton acru. Mă voi ruga ca un trăsnet să lovească biserica şi să o pună la pământ.

În aceste ultime două zile, Jack învăţase să se teamă de viitor.

În scurta lui viaţă, nu trebuise să se gândească mai departe de ziua de mâine, dar, dacă ar fi fost nevoit, ar fi ştiut la ce să se aştepte. În pădure, zilele semănau între ele, iar anotimpurile se schimbau încet. Acum nu ştia, de la o zi la alta, unde avea să fie, ce avea să facă sau ce avea să mănânce.

Cea mai rea parte era senzaţia de foame. Jack mâncase iarbă şi frunze pe ascuns, pentru a încerca să-şi aline durerile, dar acestea îi dădeau un alt fel de durere de stomac şi îl făceau să se

simtă ciudat. Martha plângea adesea din cauza foamei. Jack şi Martha mergeau tot timpul împreună. Ea îl admira, şi nimeni nu îl văzuse vreodată într-o astfel de lumină. Neputinţa de a-i alina suferinţa era mai îngrozitoare decât propria foame.

Dacă ar mai fi locuit în peşteră, ar fi ştiut unde să se ducă pentru a omorî raţe, a găsi alune sau a fura ouă; dar în sate sau în oraşe şi pe drumurile necunoscute dintre ele se vedea pus în încurcătură. Tot ce ştia era că Tom trebuia să găsească de lucru.

Îşi petrecură după-amiaza în casa de oaspeţi. Aceasta era o clădire simplă, cu o singură încăpere, având podele de lut şi o vatră în mijloc, exact ca locuinţele ţăranilor, dar Jack, care trăise dintotdeauna într-o peşteră, o socotea a fi minunată. Era curios cum fusese făcută casa, iar Tom îi explică. Doi copaci tineri fuseseră tăiaţi, curăţaţi de crengi şi aplecaţi unul către celălalt, oblic; apoi alţi doi fuseseră puşi în acelaşi fel, la vreo patru metri distanţă; iar cele două triunghiuri astfel formate fuseseră legate în partea de sus printr-o bârnă. Paralel cu bârna, fuseseră fixate nişte stinghii uşoare, care făceau legătura între trunchiurile copacilor, formând un acoperiş în două ape care ajungea până la pământ. Peste stinghii erau puse cadre dreptunghiulare de trestii împletite, numite garduri, iar totul era izolat cu lut. Frontoanele acoperişului erau făcute din ţăruşi înfipţi în pământ, iar spaţiile dintre ele erau umplute cu lut. Într-unul dintre capetele acoperişului se afla o uşă. Nu avea ferestre.

Mama lui Jack împrăştie paie noi pe podea, iar Jack aprinse focul cu cremenea pe care o avea mereu la el. La un moment dat, când ceilalţi se găseau suficient de departe încât să nu audă, o întrebă pe mama sa de ce nu voise stareţul să-l angajeze pe Tom, când, în mod evident, avea mult de lucru.

— Se pare că preferă să-şi economisească banii, atâta timp cât catedrala se mai poate folosi, spuse ea. Dacă s-ar fi prăbuşit toată catedrala, ar fi fost nevoiţi să o reconstruiască, dar, cum e vorba numai de un turn, pot să mai stea aşa o perioadă.

Când lumina zilei începu să se piardă în amurg, un servitor de la bucătărie veni la casa de oaspeţi cu un ceaun de ciorbă şi cu o pâine lungă cât un stat de om, totul pentru ei. Ciorba era făcută cu legume, ierburi şi oase cu carne, iar pe suprafaţa ei străluceau pete de grăsime. Pâinea era făcută din tot felul de cereale, secară, orz şi ovăz, plus boabe uscate de mazăre şi de fasole; Alfred spuse că era cea mai ieftină pâine, dar pentru Jack, care nu mâncase niciodată pâine până acum câteva zile, era

delicioasă. Jack mâncă până începu să-l doară burta. Alfred mâncă până nu mai rămase nimic.

Pe când stăteau lângă foc pentru a-şi digera ospăţul, Jack îl întrebă pe Alfred:

— Şi, până la urmă, de ce a căzut turnul?

— Probabil a fost lovit de trăsnet, zise Alfred. Sau poate că a fost vreun incendiu.

— Dar nu e nimic care să ardă, spuse Jack. E făcut tot din piatră.

— *Acoperişul* nu e de piatră, prostule, spuse batjocoritor Alfred. Acoperişul e făcut din lemn.

Jack se gândi câteva clipe.

— Şi, dacă acoperişul arde, clădirea se prăbuşeşte întotdeauna?

Alfred ridică din umeri.

— Uneori.

O vreme, stătură în linişte. Tom şi mama lui Jack vorbeau, pe un ton scăzut, de cealaltă parte a vetrei. Jack spuse:

— Ce ciudat e cu bebeluşul ăla!

— Ce e ciudat? întrebă Alfred, după ce se gândi o clipă.

— Ei bine, bebeluşul vostru s-a pierdut în pădure, la mai mulţi kilometri distanţă, şi acum, aici, la stăreţie, e un bebeluş.

Nici Alfred, nici Martha nu părură a considera că era o coincidenţă ciudată, iar Jack uită repede de ea.

Toţi călugării se culcau imediat după cină, iar oaspeţilor mai umili nu li se dădeau lumânări, aşa că membrii familiei lui Tom şezură privind flăcările până ce focul se stinse, după care se întinseră pe paie.

Jack rămase treaz, gândindu-se. Îşi dăduse seama că, dacă biserica lua foc în seara aceasta, toate problemele lor ar fi fost rezolvate. Stareţul l-ar angaja pe Tom pentru a reconstrui biserica, ar trăi cu toţii în această casă minunată şi ar avea ciorbă cu oase şi pâine de cereale pentru totdeauna.

„Dacă aş fi în locul lui Tom, îşi spuse el, aş da foc chiar eu bisericii. M-aş scula în linişte în vreme ce toţi ceilalţi dorm şi m-aş furişa în catedrală, unde aş face un foc cu cremenea, după care m-aş strecura înapoi cât timp flăcările se întind şi m-aş preface că dorm până ce s-ar da alarma. Iar apoi, când oamenii ar arunca găleţi cu apă pe foc, aşa cum făceau când ardeau grajdurile de la castelul contelui Bartholomew, m-aş duce şi eu, ca şi cum aş vrea să sting focul la fel de tare ca şi ei.”

Alfred şi Martha dormeau – Jack îşi putea da seama după felul în care respirau. Tom şi Ellen făcură ceea ce făceau ei de obicei sub pelerina lui Tom (Alfred zisese că se numeşte „împreunare”), după care adormiră şi ei. Se părea că Tom n-avea de gând să se ridice şi să dea foc catedralei.

Dar *ce* avea de gând? Oare întreaga familie urma să umble pe drumuri până mureau de foame?

Când adormiră cu toţii, iar el putu desluşi ritmul liniştit, regulat, al respiraţiei care indica un somn adânc, lui Jack îi trecu prin minte că putea să dea foc catedralei chiar el.

La acest gând, inima începu să-i bată mai cu putere de frică.

Trebuia să se scoale în cea mai mare linişte. Probabil că putea să ridice lemnul care bloca uşa şi să se strecoare afară fără a trezi pe cineva. Poate că uşile bisericii aveau să fie încuiate, dar, mai mult ca sigur, ar fi găsit o cale să intre, mai ales că el era mărunt la trup.

Odată ajuns înăuntru, ştia cum avea să ajungă la acoperiş. Învăţase o mulţime de lucruri în cele două săptămâni petrecute cu Tom. Acesta vorbea despre clădiri tot timpul, adresându-i-se de obicei lui Alfred; şi, chiar dacă Alfred nu era interesat, Jack era. Printre altele, aflase că toate bisericile aveau scări construite în ziduri pentru a asigura accesul la partea superioară, în caz că era nevoie de reparaţii. Avea să găsească o scară şi să urce până la acoperiş.

Se ridică în capul oaselor, în întuneric, ascultând respiraţiile celor din jur. O putea distinge pe cea a lui Tom, prin vâjâitul din piept, cauzat – spunea mama – de anii în care inhalase praf de piatră. Alfred sforăi o dată, tare, după care se întoarse şi dormi în continuare fără să mai scoată vreun sunet.

Odată ce va fi pornit incendiul, trebuia să se întoarcă repede în casa de oaspeţi. Ce aveau să facă monahii dacă îl prindeau? În Shiring, Jack văzuse un băiat de vârsta lui legat şi biciuit pentru că furase o căpăţână de zahăr dintr-un magazin de condimente. Băiatul ţipa, iar şfichiul biciului îi însângerase pielea de pe fund. I se păruse un lucru mult mai rău decât bărbaţii care se ucideau unii pe alţii în luptă, aşa cum se întâmplase la Earlscastle, iar imaginea băiatului plin de sânge îi bântuise visele. Îi era groază să nu i se întâmple şi lui acelaşi lucru.

„Dacă fac asta, îşi zise el în gând, n-o să spun nimănui.”

Se culcă din nou, îşi strânse pelerina în jurul lui şi închise ochii.

Se întreba dacă uşa bisericii era încuiată. Dacă era, putea să intre printr-una dintre ferestre. Dacă se mişca numai prin partea nordică a curţii, nimeni nu avea să-l vadă. Dormitorul călugărilor se afla la sud de biserică, ascuns de claustru, şi pe partea aceea nu era nimic, cu excepţia cimitirului.

Se hotărî să se ducă numai să se uite, să vadă dacă era posibil.

Mai ezită un moment, după care se ridică în picioare.

Paiele noi scârţâiră sub tălpile lui. Ascultă din nou respiraţiile celor patru oameni adormiţi. Era foarte linişte: şoarecii nu se mai mişcau prin paie. Făcu un pas şi ascultă din nou. Ceilalţi dormeau în continuare. Îşi pierdu răbdarea şi făcu trei paşi rapizi către uşă. Când se opri, şoarecii deciseră că nu aveau de ce să se teamă, şi începură din nou să fojgăiască, dar cei patru dormeau netulburaţi.

Atinse uşa cu buricele degetelor, după care începu să caute zăvorul pe pipăite. Era o bârnă de stejar aşezată între două cârlige identice. Îşi puse palmele sub ea, o prinse şi o ridică. Era mai grea decât se aşteptase şi, după ce o ridicase câţiva centimetri, trebui să-i dea drumul. Lemnul bufni foarte sonor la contactul cu cele două cârlige. Jack încremeni, ascultând atent. Respiraţia şuierătoare a lui Tom se opri din ritmul său regulat. „Ce o să spun dacă sunt prins? se întreba disperat Jack. O să zic că mergeam afară… mergeam afară… ştiu, o să spun că mă duceam să mă uşurez.” Acum că găsise un pretext, se relaxă. Îl auzi pe Tom întorcându-se de pe o parte pe alta şi aşteptă să audă vocea lui joasă, hârâită, dar aceasta nu se auzi, iar Tom începu din nou să respire regulat.

Marginile uşii erau tivite cu un argintiu spectral. „Probabil că se vede luna”, îşi spuse Jack în gând. Apucă din nou zăvorul, trase adânc aer în piept şi făcu un efort să ridice bârna. De data aceasta, era pregătit să-i susţină greutatea. O ridică şi o trase spre el, dar nu o ridicase suficient de mult, astfel că nu reuşi să o scoată din cârlige. O ridică alţi câţiva centimetri, şi se desprinse. O ţinea sprijinită de piept, uşurând un pic povara pe care trebuia să o suporte braţele; după care, încet, se lăsă într-un genunchi, apoi în amândoi, şi lepădă lemnul pe podea. Rămase câteva momente în poziţia aceea, cât să-şi domolească răsuflarea şi să se potolească durerea care-i săgeta braţele. Dinspre ceilalţi nu se auzea niciun sunet, cu excepţia celor caracteristice somnului.

Cu atenţie, Jack crăpă un pic uşa. Balamaua de fier scârţâi, iar

prin deschizătură pătrunse un curent rece. Se zgribuli. Îşi strânse mai bine pelerina în jurul trupului şi mai deschise un pic uşa. Se strecură afară şi o închise în urma lui.

Norii se risipeau, iar luna apărea şi dispărea pe cerul cuprins de nelinişte. Bătea un vânt rece. Preţ de o clipă, Jack fu tentat să se întoarcă la căldura înăbuşitoare din casă. Biserica enormă, cu turnul ei prăbuşit, se contura ameninţătoare deasupra restului stăreţiei, cu nuanţe argintii şi negre în lumina lunii, zidurile ei puternice şi ferestrele micuţe asemănând-o mai degrabă cu un castel. Era urâtă.

Totul era cufundat în tăcere. În afara zidurilor stăreţiei, în sat, poate că mai erau câţiva oameni care nu se culcaseră încă, bând bere la strălucirea caldă a focului sau cosând la lumina opaiţelor, dar aici nu se simţea nicio mişcare. Cu toate acestea, Jack ezita, privind biserica. Aceasta îl privea acuzator, de parcă ar fi ştiut la ce se gândea el. Îşi alungă sentimentul de spaimă printr-o ridicare din umeri şi porni pe pajişte către extremitatea ei vestică.

Uşa era încuiată.

Dădu ocol clădirii mergând spre partea nordică şi privind ferestrele catedralei. Unele biserici aveau prinse în ferestre bucăţi de pânză translucidă care să protejeze oarecum de frig, dar acestea păreau a nu avea nimic în ele. Erau suficient de mari pentru ca Jack să se poată strecura printr-una dintre ele, dar se găseau prea sus şi nu putea ajunge. Începu să exploreze pietrele din zid cu degetele, căutând crăpături din care să fi picat mortarul, dar nu erau suficient de largi pentru a reprezenta puncte de sprijin pentru picioarele sale. Avea nevoie de ceva care să-i servească drept scară.

Se gândi să aducă pietre din grămada de resturi ale turnului şi să construiască nişte trepte improvizate, dar blocurile masive erau prea grele, iar bucăţile sparte erau mult prea neuniforme. Avea senzaţia că văzuse, peste zi, ceva care putea fi folosit foarte bine în acest scop, şi îşi storcea creierii să-şi aducă aminte ce anume. Era ca şi cum ar fi încercat să vadă ceva cu coada ochiului: rămânea mereu dincolo de limita percepţiei sale. Apoi îşi aruncă privirea peste curtea luminată de lună, către grajduri, şi îşi aminti: o scară mică pentru încălecat, din lemn, cu una sau două trepte, pentru a ajuta persoanele scunde să se aburce pe cai mari. Unul dintre călugări folosise aşa ceva pentru a ţesăla coama unui cal.

Se îndreptă către grajd. Era genul de lucru care, probabil, nu stătea pus sub cheie noaptea, deoarece nu reprezenta un obiect de valoare pentru vreun eventual hoţ. Mergea tiptil, dar caii îl auziră oricum, şi unul sau doi fornăiră. Se opri, înspăimântat. Era posibil ca îngrijitorii să doarmă în grajd. Rămase nemişcat timp de câteva clipe, ciulind urechile la orice mişcare omenească, dar nu sesiză nimic de acest gen, iar caii se liniştiră.

Nu putea să vadă scara de încălecat. Poate că fusese pusă lângă perete. Jack îşi încordă privirea, încercând să zărească obiectele ascunse în umbra lăsată de lumina lunii. Era greu să distingă ceva. Cu băgare de seamă, merse către grajd şi porni de-a lungul peretelui. Caii îl auziră din nou, iar acum apropierea lui îi făcea să se simtă agitaţi: unul dintre ei necheză. Jack încremeni locului. Se auzi o voce de bărbat:

— Linişte, linişte!

Pe când stătea pe loc, ca o statuie speriată, Jack văzu scara de încălecat chiar sub nasul său, atât de aproape, încât, dacă ar mai fi făcut un singur pas, s-ar fi împiedicat de ea. Aşteptă câteva clipe. Din grajd nu se mai auzea niciun zgomot. Se aplecă, luă scara şi o ridică pe umăr. Se întoarse şi porni înapoi, prin iarbă, spre catedrală. În grajd era linişte.

Când se urcă până pe treapta de sus, Jack descoperi că scara nu era suficient de înaltă pentru ca el să ajungă la ferestre. Era frustrant: nici măcar nu putea să se uite înăuntru. Încă nu se hotărâse dacă avea să meargă până la capăt cu pusul focului, dar nu voia să fie împiedicat de considerente practice: voia să decidă el. Îşi dori să fi fost la fel de înalt ca Alfred.

Mai exista o posibilitate. Se dădu înapoi, porni în fugă, sări cu un picior pe scară, după care ţâşni în aer. Ajunse la pervaz cu uşurinţă şi se prinse de una dintre pietrele care formau ancadramentul ferestrei. Smucindu-şi trupul, reuşi să se înalţe până ce ajunse să şadă pe pervaz. Dar, când încercă să se târască prin deschizătură, avu parte de o surpriză. Ferestrele erau blocate de un grilaj de fier pe care nu-l zărise de afară, probabil pentru că era de culoare neagră. Jack îl pipăi cu ambele mâini, aşezat în genunchi pe pervaz: probabil că fusese pus acolo tocmai pentru a împiedica oamenii să intre atunci când uşa era încuiată.

Dezamăgit, sări înapoi pe pământ. Luă scara pentru încălecat şi o duse de unde o luase. De data aceasta, caii nu mai făcură niciun zgomot.

Privi turnul căzut, dinspre nord-vest, aflat la stânga faţă de intrarea principală. Se cocoţă cu grijă pe pietrele de la marginea grămezii, încercând să vadă în interiorul bisericii, căutând o cale de acces, printre dărâmături. Când luna intră după un nor aşteptă, tremurând, să iasă din nou. Îi era teamă că greutatea sa, oricât ar fi fost de mică, putea afecta echilibrul blocurilor de piatră şi provoca o prăbuşire, care, chiar dacă nu l-ar fi omorât, i-ar fi trezit pe toţi. Odată ce luna îşi făcu din nou apariţia, cercetă iarăşi grămada şi se hotărî să-şi asume riscul. Cu inima cât un purice, începu să urce. Cele mai multe dintre pietre erau fixate bine, dar una sau două se clătinară periculos sub greutatea lui. Era genul de ascensiune care i-ar fi plăcut foarte mult la lumina zilei, când putea lesne găsi sprijin pentru mâini şi picioare, şi avea conştiinţa curată; dar acum era prea neliniştit, iar agilitatea normală părea să-l fi părăsit. Piciorul îi alunecă pe o suprafaţă netedă şi aproape că se prăbuşi; se hotărî să se oprească.

Era suficient de sus pentru a privi acoperişul navei laterale care se afla de-a lungul părţii de nord a naosului. Spera să fie vreo gaură în acoperiş, sau poate o spărtură între acoperiş şi grămada de resturi, dar nu exista aşa ceva: acoperişul continua, fără nicio spărtură, până la ruinele turnului, şi se părea că nu exista niciun loc pe unde să se poată strecura. Jack era pe jumătate dezamăgit şi pe jumătate uşurat.

Coborî, cu spatele, privind peste umăr pentru a găsi locurile unde-şi putea sprijini picioarele. Cu cât se apropia mai mult de pământ, cu atât se simţea mai bine. Ultimul metru îl sări şi ateriză, plin de recunoştinţă, pe iarbă.

Se întoarse în partea de nord a catedralei şi porni de-a lungul zidurilor. În ultimele săptămâni văzuse mai multe biserici şi toate aveau, în mare, cam aceeaşi formă. Partea cea mai mare o reprezenta naosul, care se afla întotdeauna spre vest. Apoi erau cele două braţe ale crucii, pe care Tom le numea transepturi, poziţionate spre nord şi, respectiv, spre sud. Capătul de est se numea absidă şi era mai scurt decât naosul. Kingsbridge se deosebea numai prin faptul că în partea de vest avea două turnuri, câte unul de fiecare parte a intrării, pentru a fi simetrice cu transepturile.

Transeptul nordic avea o uşă. Jack o încercă şi descoperi că era încuiată. Merse mai departe, de-a lungul părţii de est: nu găsi nicio uşă acolo. Se opri pentru a arunca o privire de-a lungul curţii acoperite de iarbă. În colţul opus, cel de sud-est, al

stăreţiei, se aflau două clădiri mici, infirmeria şi casa stareţului. Ambele erau cufundate în întuneric şi-n tăcere. Merse mai departe, ocolind partea de est şi apoi, păşind de-a lungul părţii sudice a absidei, până ce ajunse la locul de unde începea transeptul sudic. La capătul transeptului, ca o palmă ataşată de un braţ, se afla clădirea rotundă pe care ei o numeau capitul. Între transept şi capitul se afla o potecă îngustă care ducea către claustru. Jack intră pe acea potecă.

Se trezi într-o curte pătrată, cu gazon în mijloc şi cu o alee care înconjura tot acest spaţiu. Piatra deschisă la culoare a arcadelor era, sub razele lunii, de un alb spectral, iar cărarea umbrită era învăluită într-un întuneric impenetrabil. Jack se opri un moment, lăsându-şi ochii să se deprindă cu întunericul.

Se găsea în partea de est a pătratului. La stânga sa, putea zări uşa capitulului. Şi mai la stânga, la capătul sudic al aleii dinspre est, putea vedea o altă uşă, aflată faţă în faţă cu el; aceasta, credea Jack, ducea probabil către dormitorul călugărilor. O încercă. Era încuiată.

Porni de-a lungul aleii dinspre nord. Acolo găsi o uşă care făcea legătura cu naosul bisericii. Şi aceasta se dovedi încuiată.

De-a lungul aleii vestice nu văzu nimic, până ce ajunse la colţul dinspre sud-vest, unde găsi uşa sălii de mese. „Câtă mâncare trebuie să fie aici, îşi spuse Jack, ca să hrănească atâţia călugări în fiecare zi!” În apropiere se afla o fântână cu un mic bazin: călugării se spălau aici pe mâini înaintea fiecărei mese.

Continuă să meargă de-a lungul aleii dinspre sud. La jumătatea acesteia găsi o arcadă. Jack trecu pe sub ea şi se trezi într-un mic culoar, având sala de mese în dreapta şi dormitorul în stânga. Şi-i imagină pe călugări dormind buştean pe podea, de cealaltă parte a zidului de piatră. La capătul culoarului nu era nimic altceva decât o pantă noroioasă care ducea către râu. Jack rămase pe loc câteva clipe, privind apa aflată la o sută de metri distanţă. Fără un motiv anume, îşi aduse aminte de o poveste despre un cavaler căruia i se tăiase capul, dar trăia în continuare; şi, fără să vrea, şi-l închipui pe cavalerul fără cap ieşind din apele râului şi urcând panta către el. Nu era nimic acolo, şi totuşi, se simţea speriat. Se întoarse pe călcâie şi porni grăbit către claustru. Se simţea mai în siguranţă acolo.

Ajuns sub arcadă, ezită, privind curtea pătrată luminată de razele lunii. Simţea că trebuia să existe o cale de a se furişa într-o clădire atât de mare, dar nu-i venea în minte niciun alt loc în

care să încerce. Într-un fel, se bucura. Gândul îl dusese la o faptă îngrozitor de periculoasă, iar dacă se dovedea a fi imposibilă, era cu atât mai bine. Pe de altă parte, gândul de a părăsi această stăreţie şi de a o porni din nou pe drumuri îl îngrozea: mersul continuu, foamea, dezamăgirea şi furia lui Tom, lacrimile Marthei. Toate acestea puteau fi evitate printr-o singură scânteie mică din amnarul pe care-l ţinea în punguţa ce-i atârna la brâu!

Cu coada ochiului, surprinse o mişcare, undeva, la marginea câmpului său vizual. Tresări, iar inima începu să-i bată mai repede. Îşi întoarse capul şi, spre oroarea sa, văzu o siluetă spectrală, ţinând o lumânare în mână, alunecând în tăcere de-a lungul aleii estice, îndreptându-se către biserică.

Simţi cum i se ridică un ţipăt în gâtlej, şi făcu un efort să-l suprime. Prima siluetă fu urmată de o a doua. Jack se retrase în umbra arcadei, ca să nu poată fi văzut, şi îşi băgă pumnul în gură, muşcându-şi carnea pentru a nu ţipa. Auzi un geamăt straniu, de jelanie. Holbă ochii, cuprins de teroare. Apoi îşi dădu seama ce se întâmpla: avea dinaintea ochilor procesiunea călugărilor către biserică pentru slujba de la miezul nopţii, cântând un imn în mers. Sentimentul de panică mai persistă câteva clipe, chiar şi după ce înţelesese ce anume vedea; apoi fu copleşit de un val de uşurare şi începu să tremure incontrolabil.

Călugărul aflat în fruntea procesiunii descuie uşa de la catedrală cu o cheie imensă, de fier. Călugării intrară, pe rând. Nimeni nu se întoarse să privească în direcţia lui Jack. Cei mai mulţi păreau să fie adormiţi. Nu închiseră uşa în urma lor.

Când îşi redobândi stăpânirea de sine, Jack îşi dădu seama că, acum, putea intra nestingherit în biserică.

Îşi simţea picioarele prea slăbite pentru a se urni din loc.

„Aş putea să intru pur şi simplu, îşi zise el. Nu trebuie să fac nimic înăuntru. Mă uit să văd dacă e posibil să urc până pe acoperiş. Aş putea să nu dau foc. Doar să arunc o privire.”

Trase adânc aer în piept, după care ieşi din umbra arcadei şi porni, tiptil, să traverseze pătratul înierbat. Ajuns în faţa uşii, şovăi şi aruncă o privire înăuntru. Pe altar erau aprinse lumânări, ca şi în cor, unde călugării stăteau în strane, dar lumina acestora alcătuia numai mici halouri în mijlocul spaţiului imens, gol, lăsând zidurile şi părţile laterale ale naosului într-un întuneric profund. Unul dintre călugări făcea nişte lucruri de neînţeles în faţa altarului, iar ceilalţi incantau din când în când câteva propoziţii într-o limbă păsărească. Lui Jack i se părea incredibil că

oamenii se trezeau din paturile lor calde, în mijlocul nopţii, ca să facă aşa ceva.

Se strecură pe uşă şi se ţinu aproape de zid.

Intrase. Întunericul îl ascundea. Totuşi, nu putea rămâne acolo, pentru că aveau să-l vadă la ieşire. Se furişă mai departe. Flăcările pâlpâitoare ale lumânărilor proiectau umbre în continuă mişcare. Dacă şi-ar fi ridicat privirea, călugărul de la altar ar fi putut să-l vadă pe Jack, dar acesta părea complet absorbit de ceea ce făcea. Jack se mişca rapid, din spatele unui stâlp gros la adăpostul următorului, oprindu-se din când în când, astfel încât mişcările sale să fie neregulate, precum cele ale umbrelor. Pe măsură ce se apropia de locul de întretăiere a braţelor catedralei, lumina devenea mai puternică. Îi era teamă că monahul de la altar avea să-şi ridice ochii, să-l vadă, după care să traverseze transeptul, să-l ia de ceafă...

Ajunse la colţ şi coti, recunoscător, spre umbrele mai adânci ale naosului.

Se opri preţ de o clipă, răsuflând uşurat. Apoi se retrase de-a lungul părţii laterale a naosului către capătul vestic al bisericii, oprindu-se în continuare în răstimpuri inegale, aşa cum ar fi făcut dacă urmărea o căprioară. Când ajunse în cea mai depărtată şi întunecată parte a catedralei, se aşeză pe soclul unei coloane pentru a aştepta sfârşitul slujbei.

Îşi băgă bărbia înăuntrul pălăriei şi începu să respire înspre piept, pentru a se încălzi. Viaţa sa se schimbase atât de mult în aceste două săptămâni, încât îi părea că trecuseră ani de când locuia fără griji în pădure cu mama lui. Ştia că nu avea să se mai simtă niciodată atât de în siguranţă cum se simţise pe atunci. Acum că învăţase ce înseamnă foamea, frigul, pericolul şi disperarea, avea să se teamă mereu de ele.

Trase cu ochiul pe după marginea stâlpului. Deasupra altarului, unde lumânările străluceau cel mai puternic, distingea tavanul de lemn. Ştia că bisericile mai nou aveau bolţi de piatră, dar Kingsbridge era o catedrală veche. Tavanul acela de lemn avea să ardă foarte bine.

„Nu am să o fac”, îşi spuse el în sinea sa.

Tom avea să fie foarte fericit dacă ardea catedrala. Jack nu era sigur dacă-i plăcea de Tom – se arăta prea dominator, puternic şi dur. Jack era obişnuit cu purtarea mai blândă a mamei sale. Dar Tom îl impresiona pe Jack, îi stârnea chiar un fel de admiraţie. Singurii alţi bărbaţi pe care-i mai întâlnise Jack erau

nelegiuiţii, oameni periculoşi, brutali, care nu respectau decât violenţa şi viclenia, oameni pentru care cea mai de seamă realizare era aceea de a înjunghia pe cineva în spate. Tom era alt soi de făptură, una mândră şi neînfricată, chiar şi atunci când nu avea nicio armă. Jack nu avea să uite niciodată modul în care Tom îl înfruntase pe William Hamleigh, atunci când lordul William se oferise să o cumpere pe mama lui pentru o liră. Ceea ce-l uimise atât de mult era faptul că *lordul William se speriase.* Jack îi zisese mamei sale că nu-şi închipuise niciodată că un bărbat putea fi aşa de curajos ca Tom, iar ea replicase: „De aceea a trebuit să plecăm din pădure. Ai nevoie de un bărbat de la care să iei exemplu."

Jack fusese nedumerit de această remarcă, dar era adevărat că i-ar fi plăcut să facă şi el ceva care să-l impresioneze pe Tom. Totuşi, incendierea catedralei nu reprezenta un astfel de lucru. Era mai bine dacă nimeni nu ştia despre respectiva ispravă, cel puţin vreme de câţiva ani. Dar poate că urma să vină ziua în care Jack să-i spună lui Tom: „Îţi aduci aminte când a ars catedrala Kingsbridge, iar stareţul te-a angajat pe tine să o reconstruieşti, şi am avut cu toţii, în sfârşit, mâncare, adăpost şi siguranţa zilei de mâine? Ei bine, am să-ţi spun ceva despre felul în care a pornit incendiul..." Ce moment măreţ avea să fie!

„Dar nu îndrăznesc să o fac", îşi spuse el.

Cântecele încetară, iar Jack auzi un târşâit, pe măsură ce călugării părăseau stranele. Slujba se terminase. Jack îşi schimbă poziţia pentru a rămâne ascuns, cât timp ei ieşeau, mergând în şir ordonat.

În drumul spre ieşire, călugării stinseră lumânările din stranele din cor, dar lăsară una aprinsă pe altar. Uşa se închise cu un bufnet. Jack mai aşteptă o vreme, în caz că mai era cineva înăuntru. Un lung răstimp, nu se auzi niciun sunet. Într-un final, ieşi din spatele stâlpului.

Merse de-a lungul naosului, spre altar. Era o senzaţie ciudată, să te găseşti singur într-o clădire mare, rece şi pustie. „Cam aşa e să fii şoarece, îşi spuse el. Te ascunzi în colţuri când oamenii mari sunt prin preajmă şi ieşi apoi, când au plecat." Ajunse la altar şi luă lumânarea groasă, şi astfel îşi mai veni în fire.

Cu lumânarea în mână, începu să inspecteze interiorul bisericii. La colţ, unde naosul se întâlnea cu transeptul sudic, locul în care se temuse cel mai tare că avea să fie zărit de călugărul de la altar, se afla o uşă cu un ivăr simplu. Încercă

încuietoarea. Uşa se deschise.

La lumina lumânării zări o scară în spirală, atât de îngustă, încât un om gras nu ar fi putut urca, şi atât de joasă, încât Tom ar fi trebuit să se încovoaie pentru a înainta. Jack începu să urce treptele.

Ajunse într-o galerie îngustă. Pe o latură, un şir de arcade mici dădeau înspre naos. Tavanul galeriei cobora din capetele arcadelor până la podeaua din cealaltă latură. Podeaua nu era plată, ci se curba pe cele două margini ale sale. Jack avu nevoie de un răgaz pentru a-şi da seama unde se afla. Se găsea deasupra navei laterale din partea sudică a naosului. Tavanul boltit al navei era podeaua curbată pe care stătea Jack. Privind din afara bisericii, vedeai că nava laterală avea acoperişul înclinat, iar acesta era tavanul în pantă de deasupra capului lui Jack. Nava laterală era mult mai joasă decât naosul, aşa că încă mai avea cale lungă până la acoperişul principal al clădirii.

Merse prin acea galerie către apus, cuprins de febra explorării. Acum că monahii plecaseră şi nu îi mai era frică de faptul că avea să fie zărit, se arăta chiar încântat. Era ca şi cum s-ar fi urcat într-un copac mare şi ar fi descoperit că în vârf, ascunşi de crengile mai joase, toţi copacii erau uniţi, şi astfel se putea plimba printr-o lume secretă, aflată la câţiva metri deasupra pământului.

La capătul galeriei se afla o altă uşiţă. Trecu de ea şi se trezi în interiorul turnului de sud-vest, cel care nu se prăbuşise. În mod clar, spaţiul în care se afla nu era făcut pentru a fi văzut, pentru că era grosolan şi nefinisat, şi, în loc de podea, pe jos se găseau grinzi cu goluri mari între ele. Totuşi, pe partea interioară a zidului există un rând de trepte de lemn, o scară fără balustradă. Jack urcă.

La jumătatea distanţei până la acoperiş, într-unul dintre ziduri se vedea o deschidere arcuită. Scara trecea exact pe lângă aceasta. Jack băgă capul în fanta creată şi ridică lumânarea. Era în pod, deasupra tavanului de cherestea şi sub acoperişul de tablă.

La început nu sesiză existenţa unei ordini în încurcătura de bârne de lemn, dar, după câteva momente, îşi dădu seama de logica structurii. Bârne uriaşe de stejar, fiecare dintre ele late de treizeci de centimetri şi groase de şaizeci, traversau în lăţime naosul, de la nord la sud. Deasupra fiecărei bârne se aflau doi căpriori solizi care formau un triunghi. Rândul uniform de

triunghiuri se întindea în întuneric, dincolo de bătaia lumânării. Privind în jos, printre grinzi, Jack putea zări spatele tavanului de lemn pictat al naosului, care era fixat de porţiunile inferioare ale bârnelor.

La marginea podului, în colţ, la baza triunghiului, se afla o punte. Jack se strecură prin mica deschizătură, către acea punte. Abia dacă avea loc să se ridice în picioare: un bărbat în toată firea ar fi trebuit să se ghemuiască. Merse un pic de-a lungul punţii. Aici era suficient lemn pentru a fi aprins un foc cum se cuvine. Jack adulmecă, încercând să identifice mirosul ciudat care plutea în aer. Îşi dădu seama că era vorba de catran. Bârnele acoperişului erau date cu smoală. Aveau să ardă ca nişte paie.

O mişcare bruscă la nivelul punţii îl făcu să tresară şi să-i bată inima nebuneşte. Se gândi la cavalerul fără cap din râu şi la călugării spectrali din claustru. Apoi se gândi că putea fi vorba despre nişte şoareci, şi îşi mai veni în fire. Dar, când se uită atent, văzu că erau păsări: sub streaşină se găseau cuiburi.

Podul urma dispunerea spaţiului de dedesubt, împărţindu-se deasupra transepturilor. Jack înaintă până acolo unde naosul se întâlnea cu transepturile şi rămase la colţ. Îşi dădu seama că, probabil, se afla chiar deasupra scării în spirală care îl adusese de la nivelul solului până la galeria de deasupra tavanului. Dacă avea de gând să pună foc, aici ar fi trebuit să o facă. De aici se putea întinde în patru direcţii: spre vest, de-a lungul naosului, către sud, urmând transeptul sudic, şi de-a curmezişul răscrucii, până în absidă şi în transeptul nordic.

Bârnele principale ale acoperişului erau făcute din inimă de stejar şi, deşi fuseseră acoperite cu smoală, era posibil să nu ia foc de la flacăra lumânării. Totuşi, sub streaşină se aflau împrăştiate surcele vechi şi talaş, bucăţele de sfoară şi pânză de sac, dar şi cuiburi părăsite de păsări, care erau perfecte pentru a aprinde un foc. N-avea decât să le adune şi să le pună grămadă.

Flacăra lumânării scădea văzând cu ochii.

Părea foarte uşor. Să adune resturile, să le atingă cu flacăra lumânării şi să plece. Să traverseze curtea ca o stafie, să se strecoare în casa de oaspeţi, să pună zăvorul la uşă, să se ghemuiască în paie şi să aştepte alarma.

Dar dacă era văzut…

Dacă era să fie prins acum, ar fi putut spune că explora nevinovat catedrala, şi nu avea să primească decât cel mult

câteva palme la fund. Dar dacă îl prindeau dând foc catedralei, i-ar face mai mult de atât. Îşi aduse aminte de hoţul de zahăr din Shiring şi de felul în care fundul lui era acoperit de dâre însângerate. Îşi aminti câteva dintre pedepsele pe care le suferiseră nelegiuiţii: lui Faramond Gură-Cască i se tăiaseră buzele, lui Jack Pălărie-Uşoară îi tăiaseră o mână, iar Alan Faţă-de-Pisică fusese pus în obadă şi bătut cu pietre, nemaiputând vorbi normal de atunci. Şi mai rele erau poveştile despre cei care nu reuşiseră să supravieţuiască după ce-şi primiseră pedepsele: un criminal care fusese legat de un butoi ţintuit cu spini şi apoi i se dăduse drumul la vale, astfel încât toţi spinii îi intraseră în carne; un hoţ de cai căruia i se dăduse foc de viu; o târfă hoaţă care fusese trasă în ţeapă. Ce i-ar face oare unui băiat vinovat de incendierea unei biserici?

Gânditor, începu să culeagă gunoaiele inflamabile de sub streşini şi să le adune pe punte, exact sub unul dintre căpriorii solizi.

Când făcu o grămadă de vreo treizeci de centimetri înălţime, se aşeză şi o privi.

Flacăra lumânării pâlpâi. În scurt timp, avea să rateze ocazia.

Cu o mişcare rapidă, atinse flacăra de o bucată de pânză de sac. Aceasta se aprinse. Flăcăruia se întinse imediat la nişte aşchii de lemn, după care la un cuib vechi, uscat; apoi micul foc ajunse să ardă vesel.

„Încă aş mai putea să-l sting”, îşi spuse Jack în gând.

Surcelele ardeau un pic cam prea repede: în ritmul acesta, focul avea să se stingă înainte ca bârnele acoperişului să înceapă să ardă mocnit. Cu gesturi grăbite, Jack mai adună nişte resturi şi le puse pe foc. Flăcările se ridicară mai mult. „Încă aş mai putea să-l sting”, îşi spuse el. Smoala cu care erau acoperite bârnele începu să se înnegrească şi să fumege. Resturile arseră de tot. „Acum aş putea să las focul să se stingă pur şi simplu de la sine”, îşi spuse Jack. Apoi observă că puntea prinsese să ardă. „Probabil că aş mai putea încă să înăbuş focul cu pelerina mea”, îşi zise el. În loc de asta, mai aruncă nişte resturi de lemn în foc şi îl privi cum se înalţă şi mai tare.

În apropierea streşinii, aerul se încinse şi se umplu de fum, chiar dacă, la numai câţiva centimetri distanţă, de cealaltă parte a acoperişului de tablă, temperatura coborâse sub limita de îngheţ. Unele dintre bârnele mai mici, de care erau bătute în cuie foile de tablă, începură să ardă. Apoi, în sfârşit, pe masiva bârnă

principală apăru o flăcăruie.

Catedrala ardea.

Lucrul era făcut. Nu mai exista cale de întoarcere.

Jack simţi fiori pe şira spinării. Brusc, îşi dorea să iasă cât mai repede de acolo şi să se întoarcă în casa de oaspeţi. Îşi dorea să se afle ghemuit în pelerina lui, cuibărit în stratul de paie, cu ochii strâns închişi, auzind respiraţia regulată a celor din jurul lui.

Se retrase de-a lungul punţii.

Când ajunse la capăt, se uită înapoi. Focul se împrăştia cu o iuţeală surprinzătoare, poate datorită catranului cu care erau izolate lemnele. Toate bârnele mici erau cuprinse de flăcări, bârnele mari începeau să ardă, iar focul se întindea de-a lungul punţii. Jack se întoarse cu spatele la flăcări.

Se întoarse în turn şi coborî treptele, după care alergă prin galeria de deasupra părţii laterale a naosului şi coborî grăbit scara în spirală până la nivelul podelelor de pământ ale catedralei. Fugi către uşa prin care intrase.

Era încuiată.

Îşi dădu seama că nu-l dusese mintea. Călugării descuiaseră uşa atunci când intraseră, aşa că, bineînţeles, o încuiaseră din nou la plecare.

Simţi cum frica i se aduna în gât ca un val de fiere. Dăduse foc bisericii, iar acum era încuiat în ea.

Încercă să nu se lase cuprins de panică şi se forţă să gândească. Încercase toate uşile din afară, şi le găsise încuiate; dar poate că unele dintre ele erau închise cu zăvor, şi nu cu încuietori, astfel încât să poată fi deschise din interior.

Se grăbi, trecând pe lângă altar, mergând în direcţia transeptului nordic şi cercetă uşa care dădea în portalul de nord. Avea încuietoare.

Alergă de-a lungul naosului întunecat şi încercă fiecare dintre intrările pentru public. Toate cele trei uşi erau închise cu cheia. În cele din urmă, încercă uşiţa care făcea legătura dintre partea laterală a naosului şi claustru. Şi aceasta era încuiată.

Lui Jack îi venea să plângă, dar nu i-ar fi folosit la nimic. Îşi înălţă privirea către tavanul de lemn. Oare era doar imaginaţia lui sau putea vedea, la lumina slabă a lunii, un firişor de fum ieşind din tavan, aproape de colţul transeptului sudic?

„Ce o să fac?” se întrebă el în gând.

Oare aveau să se trezească monahii şi să vină să stingă focul, cuprinşi de o aşa panică încât să nu observe un băieţel

furişându-se pe uşă afară? Sau aveau să-l vadă imediat şi să-l prindă, ţipând şi acuzându-l? Ori vor dormi în continuare, duşi de pe lume, până ce întreaga clădire se va prăbuşi, iar Jack va fi zdrobit sub o grămadă imensă de pietre?

Îşi simţi ochii inundaţi de lacrimi, şi îşi dori să nu fi atins niciodată flacăra lumânării de grămada aceea de resturi uscate.

Înnebunit, privi în jur. Dacă se ducea la o fereastră şi ţipa, avea să-l audă careva?

De deasupra se auzi un bufnet. Îşi ridică privirea şi văzu că apăruse o gaură în tavanul de lemn, în locul în care o bârnă căzuse şi îl străpunsese. Gaura apărea ca un petic roşu pe un fundal negru. O clipă mai târziu, se auzi un alt bufnet, iar o bârnă uriaşă sfărâmă tavanul şi căzu, întorcându-se în aer, lovind pământul atât de tare, încât făcu să vibreze coloanele masive din naos. Fu urmată de o cascadă de scântei şi de bucăţele de lemn arzând. Jack asculta, aşteptând să se işte ţipete, strigăte de ajutor sau bătaia unui clopot; dar nu se întâmplă nimic. Prăbuşirea nu fusese auzită de cei de afară. Iar dacă nu auziseră zgomotul acesteia, atunci, în mod clar, nu aveau să-l audă ţipând.

„O să mor aici, îşi spuse el în gând, cuprins de isterie. O să ard de viu sau o să fiu zdrobit sub pietre, dacă nu voi găsi o cale de ieşire!”

Se gândi la turnul prăbuşit. Îl cercetase de afară şi nu zărise nicio cale de acces, dar atunci fusese precaut, temându-se să nu cadă sau să nu provoace o cascadă de pietre. Poate că, dacă se uita din nou, de data asta din interior, avea să vadă ceva ce-i scăpase prima dată; şi poate că disperarea avea să-l ajute să se strecoare printr-un loc prin care mai înainte nu zărise vreo deschizătură.

Alergă către extremitatea vestică. Lucirea focului se vedea prin gaura creată în tavan, alăturându-se flăcărilor ce se înălţau din bârna care căzuse pe pardoseala naosului, şi, împreună, dădeau o lumină mai puternică decât razele lunii, iar arcada naosului era tivită acum cu auriu, în loc de argintiu. Jack cercetă grămada de pietre care fusese odată turnul de nord-vest. Acestea păreau să formeze un zid compact. Nu era nicio cale de trecere. Se apucă să strige, fără niciun sens:

— Mamă!

Strigă cât putu de tare, deşi ştia că ea nu avea cum să îl audă.

O dată în plus, se forţă să-şi stăpânească panica. Undeva, într-un ungher al minţii sale, stăruia ceva legat de turnul prăbuşit. Reuşise să intre în interiorul celuilalt turn, cel care era încă în picioare, mergând de-a lungul galeriei aflate deasupra lateralei de sud. Dacă ar fi fost să meargă acum prin galeria ce se afla deasupra navei laterale nordice, era posibil să găsească o deschizătură în grămada aceea de pietre, o spărtură care să nu fie vizibilă de la nivelul solului.

Alergă înapoi la locul unde naosul se întâlnea cu transepturile, rămânând la adăpost, în laterala dinspre nord a naosului, în caz că aveau să se prăbuşească şi alte bârne în flăcări prin tavan. Acolo trebuiau să fie o uşiţă şi o scară în spirală, la fel precum cele de pe partea cealaltă. Ajunse la colţul dintre naos şi transeptul nordic. Nu putea să vadă uşa. Se uită după colţ: nu era nici de cealaltă parte. Nu-i venea să creadă cât ghinion avea. Era o nebunie: trebuia să existe o cale de acces în galerie!

Se concentră, gândindu-se şi luptându-se să-şi păstreze calmul. Exista o cale de a intra în turnul prăbuşit, tot ce trebuia să facă era să o găsească. „Aş putea să mă întorc în pod, prin turnul bun, dinspre sud-vest, îşi spuse el. Aş putea traversa în partea cealaltă prin pod. Ar trebui să fie o deschizătură mică pe partea aceea, care să asigure accesul către turnul prăbuşit dinspre nord-vest. Acolo aş putea găsi o cale de ieşire.”

Se uită temător în direcţia tavanului. Probabil că incendiul transformase podul într-un infern. Dar nu-i venea în minte nicio altă posibilitate.

În primul rând, trebuia să traverseze naosul. Privi din nou în sus. Din câte îşi dădea el seama, nu avea să cadă nimic în următoarele momente. Trase adânc aer în piept şi ţâşni de-a curmezişul, către cealaltă parte. Nu căzu nimic pe el.

În laterala sudică, deschise uşiţa şi porni în fugă pe scări, în spirală. Când ajunse în vârf şi păşi în galerie, putea simţi deja căldura focului de deasupra. Alergă de-a lungul galeriei, trecu de uşă, pătrunzând în turnul aflat în picioare, şi urcă treptele cu repeziciune.

Îşi feri capul şi se strecură prin mica arcadă pentru a intra în pod. Atmosfera era încinsă şi plină de fum. Toate bârnele de sus erau în flăcări; la capătul opus, bârnele cele mai mari ardeau puternic. Mirosul de catran îi stârni tusea. Ezită numai o clipă, după care păşi pe una dintre bârnele mari care traversau naosul şi începu să meargă pe aceasta. În scurtă vreme, era scăldat în

transpiraţie din cauza fierbinţelii, iar ochii îi lăcrimau, aşa că abia dacă mai putea vedea pe unde mergea. Începu iar să tuşească, şi în acel moment piciorul îi alunecă de pe bârnă, iar el călcă în lături. Căzu, cu un picior pe bârnă şi un picior alături. Piciorul drept îi ajunse pe tavan şi, spre spaima lui, trecu prin lemnul putred. Văzu cu ochii minţii înălţimea naosului, distanţa de la care avea să cadă în caz că se prăbuşea prin tavan; şi ţipă în timp ce se prăvălea în faţă, agitându-şi mâinile, imaginându-şi cum avea să se întoarcă în aer, asemenea bârnei care se prăbuşise. Dar lemnul îi susţinu greutatea.

Rămase inert, şocat, sprijinindu-se pe mâini şi pe un genunchi, cu celălalt picior atârnându-i prin tavan. Însă căldura puternică a focului îl scoase din starea de şoc. Cu grijă, îşi scoase piciorul din gaură. Se aşeză în patru labe pe bârnă şi se târî mai departe.

Pe când se apropia de cealaltă parte, alte câteva bârne mari se prăbuşiră în naos. Întreaga clădire păru să se cutremure, iar bârna de sub Jack prinse a vibra precum coarda unui arc. Se opri din înaintare şi se ţinu cât putu de bine. Tremurul trecu. Se târî mai departe şi, în scurt timp, ajunse la puntea dinspre nord.

Dacă presupunerea lui se dovedea a fi greşită, şi nu era nicio deschizătură de aici către ruinele turnului de nord-vest, avea să fie nevoit să se întoarcă.

Când se ridică în picioare, trase în piept aerul rece al nopţii. Probabil că, undeva, exista o spărtură. Dar era ea suficient de mare pentru un băieţel?

Făcu trei paşi către vest şi se opri cu o clipă înainte de a fi călcat în neant.

Se trezi că privea, printr-o gaură mare, către ruinele luminate de lună ale turnului prăbuşit. Genunchii i se înmuiară de uşurare. Scăpase de infern.

Dar era sus, la nivelul acoperişului, iar vârful grămezii se afla cu mult mai jos, prea departe pentru a sări. Acum putea să scape de flăcări, dar oare reuşea să ajungă pe pământ fără să-şi frângă gâtul? În spatele lui, flăcările se apropiau cu repeziciune, iar fumul ieşea prin deschizătura în gura căreia stătea el.

Turnul avusese cândva o scară de-a lungul zidului, pe interior, la fel ca şi celălalt, dar mare parte din aceasta fusese distrusă odată cu prăbuşirea. Cu toate acestea, în locurile în care fuseseră fixate treptele de lemn în mortar încă existau cioturi de lemn, unele având abia câţiva centimetri, altele mai lungi. Jack

se întrebă dacă ar fi putut să coboare pe cioturile acelea. Ar fi fost o coborâre foarte periculoasă. La nări îi ajunse un miros de pârlit: pelerina sa se înfierbânta din ce în ce. În câteva clipe, ar fi luat foc. Nu avea de ales.

Se aşeză, întinse braţele către cel mai apropiat ciot, se prinse cu ambele mâini, după care lăsă un picior în jos până ce găsi un punct de sprijin. Apoi îşi coborî şi celălalt picior. Pipăind cu talpa, se lăsă cu toată greutatea. Cioturile îl susţineau. Întinse din nou piciorul în jos, încercând soliditatea următorului ciot înainte de a-şi lăsa greutatea pe el. Acesta părea a fi un pic slăbit. Călcă încet, ţinându-se bine, în caz că se va trezi susţinut numai de mâini. Fiecare pas periculos în jos îl aducea mai aproape de grămada de pietre. Pe măsură ce cobora, cioturile păreau să fie din ce în ce mai mici, ca şi cum cele de mai jos fuseseră supuse la mai multe distrugeri. Îşi puse un picior, încălţat cu cizma lui de fetru, pe un ciot cât degetul lui mare de la picior; şi, când îşi lăsă greutatea pe el, talpa îi alunecă. Celălalt picior se găsea pe un ciot mai mare, dar, când se lăsă, brusc, cu toată greutatea pe el, acesta se rupse. Încercă să se ţină cu mâinile, dar cioturile erau atât de mici, încât nu putea să le prindă cu putere, şi alunecă, înspăimântat, din poziţia sa precară, prăbuşindu-se prin aer.

Ateriză dur, în patru labe, în vârful grămezii de pietre. Preţ de o clipă, sub imperiul şocului şi al spaimei, socoti că murise; apoi îşi dădu seama că avusese norocul de a fi căzut într-o poziţie bună. Îl dureau palmele, iar genunchii săi aveau să se învineţească serios, dar era teafăr.

După câteva clipe, coborî grămada de pietre şi sări pe pământ.

Era în siguranţă. Se simţea atât de uşurat, încât abia dacă se mai putea mişca. Îl bufnea din nou plânsul. Scăpase. Se simţea mândru: de ce aventură avusese parte!

Dar nu se terminase încă. Afară nu se simţea decât un miros slab de fum, iar zgomotul produs de incendiu, atât de asurzitor în pod, părea acum şfichiuitul distant al unei rafale de vânt. Singurul semn că biserica ardea era strălucirea roşcată care răzbătea prin ferestre. Cu toate acestea, mai mult ca sigur că ultimele bârne prăbuşite deranjaseră somnul cuiva, şi în orice moment era posibil să apară din dormitor vreun călugăr cu ochii împăienjeniţi de somn, întrebându-se dacă zguduitura pe care o simţise era reală sau doar un vis. Jack dăduse foc bisericii – o crimă îngrozitoare, din punctul de vedere al unui călugăr. Trebuia

să plece de acolo cât mai rapid.

Traversă în fugă pajiştea către casa de oaspeţi. Totul era nemişcat, cufundat în tăcere. Se opri afară, gâfâind. Dacă intra răsuflând atât de greu, avea să-i trezească pe toţi. Încercă să-şi controleze ritmul respiraţiei, dar se părea că nu făcea altceva decât să-l accelereze. Trebuia, pur şi simplu, să stea afară până ce respiraţia avea să-i ajungă din nou în limite normale.

Auzi dangătul unui clopot, sfâşiind tăcerea, iar sunetul se prelungi, într-un ton insistent de alarmă. Jack îngheţă. Dacă intra acum, aveau să-şi dea seama. Dar dacă nu intra…

Uşa casei de oaspeţi se deschise şi în cadrul ei apăru Martha. Jack se holbă la ea, îngrozit.

— Unde ai fost? întrebă ea încetişor. Miroşi a fum.

Lui Jack îi veni în minte o minciună plauzibilă.

— Tocmai acuma am ieşit, spuse el, disperat. Am auzit clopotul.

— Minţi, zise Martha. Ai ieşit de o groază de vreme. Ştiu pentru că am fost trează.

Jack îşi dădu seama că nu avea cum să o păcălească.

— A mai fost şi altcineva treaz? întrebă el, temător.

— Nu, numai eu.

— Nu le spune că am fost plecat. Te rog!

Martha sesiză frica din glasul lui şi îi răspunse, pe un ton liniştitor:

— Bine, o să păstrez secretul. Nu-ţi face griji.

— Mulţumesc!

În momentul acela, Tom ieşi din casă, scărpinându-se în cap.

Jack era înspăimântat. Oare ce avea să creadă Tom?

— Ce se întâmplă? întrebă Tom, somnoros. Adulmecă. Miroase a fum.

Jack arătă înspre catedrală cu un braţ tremurător.

— Cred… spuse el, după care înghiţi în sec.

Cuprins de uşurare, îşi dădu seama că totul avea să fie bine. Tom avea să presupună că el se trezise doar un pic mai devreme, ca şi Martha. Jack vorbi din nou, de data aceasta pe un ton mai plin de încredere:

— Uită-te la biserică, îi zise el lui Tom. Cred că a luat foc.

II

Philip nu se obişnuise încă să doarmă singur. Îi lipsea aerul înăbuşitor din dormitorul comun, sunetele făcute de ceilalţi când se întorceau de pe o parte pe alta sau când sforăiau, agitaţia creată când unul dintre călugării mai în vârstă se scula pentru a merge la latrină (urmat, de obicei, de ceilalţi călugări mai în vârstă, lucru care-i amuza mereu pe tineri). Singurătatea nu-l deranja pe Philip seara, când era mort de oboseală; dar în toiul nopţii, după ce era trezit pentru oficierea slujbei, îi venea greu să se culce din nou. În loc să se bage înapoi în patul moale şi mare (îi era un pic jenă de rapiditatea cu care se obişnuise cu el), aprindea focul şi citea la lumina lumânării, sau îngenunchea şi se ruga, ori, pur şi simplu, stătea şi medita.

Avea o mulţime de lucruri la care să se gândească. Starea financiară a stăreţiei era mai proastă decât îşi închipuise. Probabil că principala cauză ţinea de faptul că întreaga organizaţie producea foarte puţini bani peşin. Deţinea suprafeţe mari de pământ, dar multe dintre ferme fuseseră arendate pe sume mici şi pe perioade mari, iar unele dintre arende se plăteau în natură – atâţia saci de faină, atâtea butoaie cu mere, atâtea căruţe de napi. Fermele care nu fuseseră închiriate erau conduse de călugări, dar aceştia nu păreau a fi capabili să producă un surplus de alimente care să fie vândute. Cealaltă sursă de venit a stăreţiei o reprezentau bisericile pe care le deţinea, de la care primea dijme. Din păcate, multe dintre acestea se aflau sub controlul paracliserului, iar lui Philip îi venea greu să afle exact cât primea şi cum cheltuia banii. Nu existau registre scrise. Cu toate acestea, era clar că venitul paracliserului era prea mic, sau că îl administra foarte prost, ca să fie suficient pentru a menţine catedrala într-o stare bună, deşi, în decursul anilor, paracliserul acumulase o colecţie impresionantă de vase şi de podoabe bătute cu pietre preţioase.

Philip n-avea cum să ştie toate detaliile până ce nu-şi va fi făcut timp să viziteze proprietăţile întinse ale mănăstirii, dar imaginea de ansamblu era deja destul de clară, iar vechiul stareţ împrumutase, pe parcursul ultimilor ani, bani de la cămătarii din Winchester şi din Londra numai pentru a acoperi cheltuielile de zi cu zi. Când îşi dăduse seama de gravitatea situaţiei, Philip se întristase destul de mult.

Cu toate acestea, pe când se gândea la aceste probleme şi se

ruga, căutând îndrumare, soluţia i se clarificase în minte. Philip avea un plan în trei etape. Avea să înceapă prin a prelua chiar el controlul finanţelor mănăstirii. În prezent, fiecare dintre demnitarii monastici controla o parte din proprietăţi şi îşi îndeplinea obligaţiile cu veniturile obţinute de pe urma acelor proprietăţi: chelarul, paracliserul, călugărul care se ocupa cu oaspeţii, maestrul novicilor şi infirmierul aveau, fiecare, fermele şi bisericile „lor”. Fireşte, niciunul dintre ei nu avea să recunoască faptul că deţinea atâţia bani, iar dacă se trezeau cu vreun surplus, îl cheltuiau, de frică să nu le fie luat de către altcineva. Philip hotărâse să înfiinţeze un nou post, acela de casier, iar respectivul călugăr avea să primească toţi banii care reveneau stăreţiei, fără nicio excepţie, şi să dea fiecărui demnitar exact cât avea nevoie.

În mod firesc, casierul avea să fie omul de încredere al lui Philip. Primul său impuls fusese să-i dea această sarcină lui Cuthbert Cap-Alb, chelarul, dar apoi îşi adusese aminte de aversiunea pe care o avea Cuthbert faţă de scrierea socotelilor. Lucrurile nu puteau merge astfel. De acum înainte, toate veniturile şi cheltuielile aveau să fie notate într-un registru mare. Philip hotărâse să-l numească pe tânărul călugăr care se ocupa de bucătărie, fratele Milius, în funcţia de casier. Indiferent de identitatea celui numit, ceilalţi demnitari nu aveau să agreeze această idee, dar Philip era şeful, şi, oricum, majoritatea călugărilor, care ştiau sau bănuiau că stăreţia se confrunta cu probleme, aveau să susţină aceste reforme.

Când avea să beneficieze de controlul banilor, Philip urma să pună în aplicare etapa a doua a planului său.

Toate fermele aflate mai departe aveau să fie arendate pe bani gheaţă. Astfel, vor scăpa de cheltuielile mari cu transportul bunurilor pe distanţe lungi. Stăreţia avea o proprietate în Yorkshire pentru care primea o „chirie” de doisprezece miei, care erau trimişi sârguincioşi în fiecare an până în Kingsbridge, chiar dacă transportul costa mai mult decât valorau mieii, şi, oricum, jumătate din ei mureau de fiecare dată pe drum. În viitor, numai fermele aflate în apropiere aveau să furnizeze alimente stăreţiei.

De asemenea, avea de gând să schimbe sistemul actual, conform căruia fiecare fermă producea câte un pic din toate – ceva grâu, ceva carne, ceva lapte şi aşa mai departe. De ani buni, Philip socotea că aşa ceva nu era deloc eficient. Fiecare fermă reuşea să producă abia cantitatea necesară pentru

satisfacerea propriilor nevoi – sau poate că ar fi mai corect să spunem că fiecare fermă reuşea să consume cam tot ce producea. Philip voia ca fiecare fermă să se concentreze asupra unui singur tip de producţie. Toate grânele aveau să fie cultivate într-o serie de sate din Somerset, unde stăreţia avea şi câteva mori. Fermele situate pe dealurile fertile din Wiltshire aveau să fie consacrate creşterii vitelor pentru unt şi carne. Micul schit Sfântul Ioan-din-Pădure avea să se ocupe cu crescutul caprelor şi cu făcutul brânzei.

Dar cea mai importantă măsură a lui Philip era transformarea tuturor fermelor mijlocii – cele cu sol sărac sau mediu, mai ales în zone de deal –, în ferme de creştere a oilor.

Îşi petrecuse copilăria într-o mănăstire în care erau crescute oi (toată lumea creştea oi în regiunea aceea din Ţara Galilor) şi văzuse, de când se ştia, până în prezent, că preţul lânii creştea încet, dar constant, an după an. În timp, oile aveau să rezolve definitiv problema stăreţiei legată de lichidităţi.

Aceasta era a doua etapă a planului. Cea de-a treia era să demoleze catedrala şi să construiască una nouă.

Clădirea de acum era veche, urâtă şi prea puţin practică; iar faptul că turnul de nord-vest se prăbuşise era un semn că exista posibilitatea ca întreaga structură să fie slabă. Bisericile moderne erau mai înalte, mai lungi şi – cel mai important – mai uşoare. De asemenea, erau astfel construite încât să expună mormintele importante şi relicvele sfinţilor la care veneau în pelerinaj credincioşii. În prezent, din ce în ce mai mult, catedralele aveau şi alte altare mai mici şi capele speciale dedicate diferiţilor sfinţi. O biserică bine proiectată, pe potriva cerinţelor din ce în ce mai diverse ale congregaţiilor contemporane, avea să atragă mult mai mulţi credincioşi şi pelerini decât putea atrage catedrala Kingsbridge în momentul de faţă; şi, astfel, pe termen lung, îşi putea rambursa cheltuielile de construcţie şi întreţinere. Când Philip va fi stabilit o bază sănătoasă pentru finanţele stăreţiei, avea să construiască o catedrală nouă, care să simbolizeze renaşterea mănăstirii Kingsbridge.

Avea să fie cea mai de seamă realizare a sa.

Credea că va dispune de suficienţi bani pentru începerea reconstrucţiei în aproximativ zece ani. Era un gând destul de înfricoşător; peste zece ani el urma să aibă aproape patruzeci! Totuşi, cam într-un an, avea să-şi poată permite un program de reparaţii care ar face clădirea actuală să arate respectabil, dacă

nu impresionant, până la Rusaliile următoare.

Acum că avea un plan, se simţea din nou vesel şi optimist. Reflectând la detalii, auzi ecoul estompat al unui bufnet venit din depărtare, asemenea celui făcut de o uşă masivă trântită cu putere. Se întrebă, cu un aer absent, dacă nu cumva se trezise cineva şi umbla prin dormitorul comun sau prin claustru. Îşi zise însă că, dacă era ceva în neregulă, avea să afle destul de curând, iar gândurile îi alunecară din nou către chestiunea chiriilor şi a dijmelor. O altă sursă importantă de venit pentru mănăstiri o reprezentau darurile din partea părinţilor băieţilor care deveneau novici, dar, pentru a atrage genul potrivit de novici, mănăstirea avea nevoie de o şcoală înfloritoare…

Gândurile îi fură întrerupte din nou, de data aceasta de un zgomot mai puternic, care făcu să se zguduie uşor casa. „În mod clar, *asta* nu e numai o uşă trântită, îşi spuse el în gând. Ce se întâmplă acolo?” Se duse la fereastră şi deschise oblonul. Aerul rece al nopţii intră în încăpere, făcându-l să tremure. Privi în direcţia bisericii, a capitulului, a claustrului, a dormitorului, a bucătăriei şi a clădirilor de dincolo de aceasta. Sub razele lunii, toate păreau a fi cufundate în nemişcare. Aerul era atât de îngheţat, încât dinţii îl dureau atunci când inspira. Dar mai era şi altceva în aer. Adulmecă. Simţea miros de fum.

Neliniştit, se încruntă, dar nu vedea flăcări nicăieri.

Îşi trase capul înapoi în cameră şi adulmecă din nou, gândindu-se că, poate, mirosea fumul provenit din propria vatră, dar nu era aşa.

Nedumerit şi alarmat, îşi puse repede cizmele, îşi luă pelerina şi ieşi în fugă.

Pe măsură ce înainta, grăbit, de-a curmezişul pajiştii către claustru, mirosul devenea mai puternic. Nu mai încăpea îndoială: o parte a stăreţiei luase foc. Primul său gând fu că, probabil, era vorba despre bucătărie – aproape toate incendiile începeau în bucătării. Traversă în fugă pasajul dintre transeptul sudic şi capitul, după care parcurse spaţiul pătrat al claustrului. Dacă ar fi fost zi, ar fi trecut prin sala de mese către curtea bucătăriei, dar aceasta era încuiată pe parcursul nopţii, aşa că trecu prin arcada aflată spre sud şi o coti la dreapta, către spatele bucătăriei.

Aici nu se vedea niciun semn de incendiu, nici în berărie sau în brutărie, iar mirosul de fum părea ceva mai puţin puternic. Alergă mai departe şi se uită pe lângă colţul berăriei, peste

pajişte, către casa de oaspeţi şi grajduri. Totul părea liniştit.

Era posibil să fi izbucnit un incendiu în dormitor? Aceasta era singura clădire neinspectată care să aibă vatră. Gândul acela îl înfricoşă. Pe când alerga înapoi către claustru avu o viziune înspăimântătoare; văzu cu ochii minţii călugării aflaţi în paturile lor, copleşiţi de fum, inconştienţi, în timp ce dormitorul ardea. Alergă către uşa dormitorului. Pe când întindea mâna către ea, aceasta se deschise, iar Cuthbert Cap-Alb ieşi, cu un opaiţ în mână.

— Simţi mirosul? întrebă imediat Cuthbert.

— Da… călugării sunt bine?

— Nu e niciun foc aici.

Philip se simţea uşurat. Cel puţin, turma lui era în siguranţă.

— Atunci, unde?

— La bucătărie? întrebă Cuthbert.

— Nu… am verificat.

Acum că ştia că nimeni nu era în pericol, începu să-şi facă griji în privinţa proprietăţilor. Tocmai se gândise la starea financiară a stăreţiei, şi ştia că nu-şi putea permite să facă acum lucrări de reparaţii. Se uită la catedrală. Zărea cumva o uşoară lucire roşiatică în spatele ferestrelor?

— Cuthbert, ia cheia de la biserică de la paracliser, spuse Philip.

Cuthbert anticipase aceste vorbe.

— O am la mine.

— Ce om de ispravă!

Porniră grăbiţi de-a lungul aleii estice către uşa care făcea legătura cu transeptul sudic. Cuthbert o descuie cu mişcări repezi. Imediat ce se deschise uşa, năvăli afară un val puternic de fum.

Inima lui Philip păru a sta în loc pentru o clipă. Cum se putea să ardă biserica lui?

Intră în catedrală. La început, nu reuşi să înţeleagă cele ce i se înfăţişau dinaintea ochilor. Pe podea, jur-împrejurul altarului şi aici, în transeptul sudic, ardeau mai multe bârne uriaşe de lemn. De unde apăruseră? Cum de făcuseră atâta fum? Şi de unde venea zgomotul acela tunător, care îl ducea cu gândul la un incendiu mult mai mare?

Cuthbert strigă:

— Uită-te sus!

Philip ridică privirea, iar întrebările sale îşi găsiră răspuns.

Tavanul ardea cu vâlvătăi. Privi lung la el, îngrozit: arăta exact ca iadul. Mare parte din tavanul pictat dispăruse deja, lăsând la vedere triunghiurile din lemn pe care era sprijinit acoperişul de tablă, înnegrite şi cuprinse de foc, iar flăcările şi fumul săltau şi se învârteau într-un dans diabolic. Philip rămase nemişcat, atât de uluit încât nu se mai putea clinti, până ce gâtul începu să-l doară din cauza poziţiei nefireşti; apoi îşi recăpătă stăpânirea de sine.

Alergă către întretăierea braţelor crucii, se opri în faţa altarului şi făcu privirea roată prin biserică. Tot acoperişul era în flăcări, de la uşa de vest până la capătul de est şi pe toată lungimea transepturilor. Cuprins de panică, se întrebă: „Cum o să duc eu apă acolo sus?” Îşi închipui un şir de călugări alergând de-a lungul galeriei cu găleţi, şi îşi dădu seama imediat că era imposibil: chiar dacă ar fi avut o sută de oameni care să se ocupe de asta, aceştia nu puteau duce până la acoperiş o cantitate de apă suficientă pentru a stinge infernul de acolo. Cu inima ca de plumb, îşi dădu seama că întregul acoperiş avea să fie distrus, iar ploaia şi zăpada aveau să cadă în biserică până ce el avea să găsească banii necesari unui acoperiş nou.

Un zgomot de prăbuşire îl făcu să-şi ridice privirea. Chiar deasupra lui, o bârnă imensă se balansa uşor în lateral. Avea să cadă peste el. O luă la goană înapoi către transeptul sudic, unde Cuthbert stătea nemişcat, cu o expresie speriată pe chip.

O bucată întreagă de acoperiş, trei triunghiuri de bârne şi căpriori, plus foile de tablă bătute în cuie de ele, se prăbuşeau. Philip şi Cuthbert priveau, fascinaţi, dând uitării propria siguranţă. Acoperişul căzu într-una din arcadele rotunde ale locului de intersecţie a naosului cu transepturile. Greutatea enormă a lemnului în cădere şi a tablei de plumb crăpă pietrăria arcadei cu un sunet prelung, ca de tunet. Totul se întâmplă cu încetinitorul: bârnele căzură încet, iar arcada se rupse lent, pietrele ei zdrobite prăbuşindu-se parcă fără grabă prin aer. Se desprinseră şi alte bârne, şi apoi, cu un sunet prelung ca de tunet, o porţiune întreagă a peretelui nordic al absidei se cutremură şi alunecă în lateral, către transeptul nordic.

Philip era îngrozit. Imaginea distrugerii unei astfel de clădiri masive se dovedea straniu de şocantă. Era ca şi cum ar fi privit un munte prăbuşindu-se sau un râu secând: nu se gândise niciodată că se putea întâmpla. Abia dacă-şi credea ochilor. Se simţea dezorientat şi se trezi că nu ştia ce să facă.

Cuthbert îl trăgea de mânecă:

— Hai afară! ţipa el.

Philip nu se putea smulge de acolo. Îşi aminti că anticipase zece ani de austeritate şi de muncă grea pentru a stabiliza starea financiară a stăreţiei.

Acum, dintr-odată, trebuia să construiască un acoperiş nou, un alt perete poate chiar mai mult, dacă lucrarea de distrugere a focului continua… „Aceasta e lucrare diavolească”, îşi spuse el. Cum altcumva ar fi putut lua foc acoperişul într-o noapte geroasă de ianuarie?

— O să murim aici! striga Cuthbert, iar accentul de frică omenească din vocea lui impresionă sufletul lui Philip.

Stareţul întoarse spatele flăcărilor, iar cei doi ieşiră în goană din biserică, ajungând în claustru.

Călugării fuseseră alertaţi, iar acum ieşeau, unul câte unul, din dormitor. Pe măsură ce ieşeau, voiau, în mod firesc, să se oprească şi să privească biserica. Milius, responsabilul cu bucătăria, stătea la uşă şi îi grăbea, pentru a evita formarea unei înghesuieli, dându-le instrucţiuni să se deplaseze în direcţia opusă bisericii, de-a lungul aleii sudice a claustrului. La jumătatea aleii se afla Tom Constructorul, care le spunea să cotească pe sub arcadă şi să fugă pe acolo. Philip îl auzi spunând:

— Duceţi-vă la casa de oaspeţi… staţi departe de biserică!

Philip considera că exagera: în mod clar, erau destul de în siguranţă aici, în claustru! Dar nu făcea niciun rău, şi poate că reprezenta o măsură preventivă de bun-simţ. „De fapt, îşi spuse el, probabil că ar fi trebuit să mă gândesc eu la asta.”

Dar precauţiile lui Tom îl făceau să se întrebe cât de mari puteau fi distrugerile. Dacă claustrul nu se afla în siguranţă, cum stăteau lucrurile cu capitulul? Acolo, într-o cămăruţă laterală cu pereţi groşi, de piatră şi fără ferestre, ţineau cufărul de stejar cu întărituri de fier în care se aflau puţinii bani pe care-i aveau, plus vasele bătute cu pietre preţioase ale paracliserului, precum şi toate hrisoavele preţioase şi actele de proprietate. O clipă mai târziu îl zări pe Alan, trezorierul, un călugăr tânăr care lucra cu paracliserul şi avea grijă de podoabe. Philip îl chemă.

— Tezaurul trebuie mutat din capitul… unde e paracliserul?

— Nu e aici, părinte!

— Du-te şi găseşte-l. Ia cheile, după care scoate tezaurul din capitul şi du-l în casa de oaspeţi. Fugi!

Alan porni în goană. Philip se întoarse, adresându-i-se lui Cuthbert:

— Ai face bine să te asiguri că-şi duce sarcina la capăt.

Cuthbert încuviinţă printr-o mişcare din cap şi porni pe urmele lui Alan.

Philip privi din nou către biserică. În scurtul răstimp în care atenţia sa fusese îndreptată în altă parte, focul se înteţise şi mai tare, iar acum, lumina degajată de flăcări strălucea viu în cadrul ferestrelor. Paracliserul ar fi trebuit să se gândească la tezaur, în loc să fie atât de grăbit în a-şi salva propria piele.

Mai era ceva ce fusese trecut cu vederea? Lui Philip îi venea greu să gândească organizat acum, când evenimentele se desfăşurau cu atâta repeziciune. Călugării se deplasau către un loc aflat la adăpost, Cuthbert şi Alan se ocupau de tezaur…

Uitase de mormântul sfântului.

În extremitatea estică a catedralei, dincolo de tronul episcopului, se afla mormântul de piatră al Sfântului Adolphus, un martir englez din perioada de început a creştinismului. În interiorul mormântului se afla un sicriu de lemn care conţinea osemintele sfântului. Din când în când, lespedea de piatră a mormântului era ridicată, pentru a lăsa la vederea credincioşilor sicriul. Adolphus nu mai era acum la fel de popular ca în vechime, dar, pe atunci, se spunea că bolnavii se vindecau prin simpla atingere a mormântului. Rămăşiţele unui sfânt puteau fi o atracţie importantă într-o catedrală, reprezentând un loc de veneraţie şi de pelerinaj. Aduceau atâţia bani, încât, în mod ruşinos, se cunoşteau cazuri de călugări care furaseră relicve sfinte din alte biserici. Philip plănuia să reînvie interesul credincioşilor faţă de Adolphus. Trebuia să salveze osemintele.

Avea nevoie de ajutor pentru a ridica lespedea mormântului şi a căra sicriul. Şi paracliserul ar fi trebuit să se fi gândit la asta. Dar acesta nu se afla prin preajmă. Următorul călugăr care ieşi din dormitor fu Remigius, arogantul stareţ adjunct. Trebuia să se mulţumească cu el. Philip îl chemă la el şi-i spuse:

— Ajută-mă să salvez oasele sfântului!

Ochii de un verde pal ai lui Remigius se aţintiră, plini de frică, asupra bisericii în flăcări, dar, după un moment de ezitare, îl urmă pe Philip de-a lungul aleii de est, intrând apoi pe uşa catedralei.

Odată ajuns înăuntru, Philip se opri câteva clipe. Nu trecuse decât foarte scurtă vreme de când ieşise de acolo, dar incendiul

avansase extrem de rapid. Simţi o înţepătură în nări care-i amintea de mirosul catranului arzând, şi îşi dădu seama că bârnele acoperişului fuseseră, probabil, izolate cu un strat de smoală pentru a preveni putrezirea. În ciuda flăcărilor, simţi o pală de vânt rece: fumul ieşea prin nişte găuri mari care se căscaseră în acoperiş, iar focul atrăgea aer rece în biserică prin ferestre. Curentul ascendent întindea flăcările. Tăciuni aprinşi şi jăratic cădeau pe pardoseala de pământ a bisericii, iar alte câteva bârne mari, care ardeau la nivelul acoperişului, păreau gata să se prăbuşească dintr-un moment în altul. Până în acea clipă, Philip îşi făcuse griji mai întâi pentru călugări, şi apoi pentru proprietăţile stăreţiei, dar acum, pentru prima dată, îi era frică pentru el însuşi, şi şovăia să pătrundă mai departe în acel infern incandescent.

Însă cu cât aştepta mai mult, cu atât riscurile creşteau; iar dacă avea să stea prea mult pe gânduri, urma să-şi piardă şi bruma de curaj. Îşi ridică poalele sutanei, strigând:

— După mine!

Apoi o luă la fugă de-a lungul transeptului. Ocoli lemnele care ardeau pe jos, aşteptându-se ca, dintr-un moment în altul, să fie zdrobit de o bârnă din acoperiş. Alerga cu inima cât un purice, simţindu-se copleşit de nevoia de a ţipa, eliberând astfel tensiunea incredibilă ce-l strivea. Şi, dintr-odată, se văzu ajuns teafăr, trecut de cealaltă parte, în laterala naosului.

Se opri acolo pentru câteva clipe. Navele laterale erau plasate sub bolţi de piatră, şi aici nu izbucnise focul. Remigius se afla lângă el. Philip gâfâia şi tuşea pe măsură ce fumul îi intra pe gât. Traversarea transeptului nu durase mai mult de câteva clipe, dar i se păruse mai lungă decât o slujbă de la miezul nopţii.

— O să murim aici! spuse Remigius.

— Dumnezeu ne va apăra, zise Philip.

Apoi se întrebă în gând: „Şi atunci de ce sunt atât de înspăimântat?”

Nu era timp de dileme teologice.

Merse de-a lungul transeptului şi dădu un colţ, către absidă, ţinându-se în continuare în nava laterală. Simţea căldura degajată de stranele de lemn, care ardeau voios în mijlocul corului, şi fu străbătut de un junghi de durere: stranele fuseseră făcute cu mare cheltuială şi erau acoperite cu sculpturi frumoase. Îşi alungă din minte imaginea acesta şi se concentră asupra sarcinii pe care trebuia să o ducă la capăt. Alergă de-a

lungul absidei, către extremitatea estică.

Mormântul sfântului se afla la jumătatea distanţei dintre altar şi perete. Era un dreptunghi mare de piatră, aşezat pe un soclu puţin înalt. Philip şi Remigius trebuiau să ridice lespedea de piatră ce servea drept capac, să o aşeze în lateral, să ridice sicriul din mormânt şi să-l poarte până în nava laterală, în timp ce acoperişul de deasupra lor se dezintegra. Philip îi aruncă o privire lui Remigius. Ochii bulbucaţi şi verzi ai stareţului adjunct erau căscaţi larg, frica imensă citindu-se în ei. Pentru a-l mai linişti pe Remigius, Philip făcu un efort să-şi ascundă propria teamă.

— Tu apucă de capătul acela, eu de acesta, spuse el, arătând cu degetul şi, fără să aştepte confirmarea călugărului, porni în fugă spre mormânt.

Remigius îl urmă.

Se plasară de-o parte şi de alta şi apucară lespedea de piatră. Încercară să o ridice.

Aceasta nu se clinti.

Philip îşi dădu seama că ar fi trebuit să cheme mai mulţi călugări. Nu îşi lăsase răgaz să gândească. Dar acum era prea târziu: dacă ieşea şi chema ajutoare, exista posibilitatea ca transeptul să nu mai poată fi traversat la întoarcere. Dar nu putea lăsa rămăşiţele sfântului aici. Cel mai probabil, pe mormânt avea să cadă o bârnă, care să spargă lespedea de piatră; apoi sicriul de lemn avea să ia foc, iar cenuşa se va împrăştia în vânt, un sacrilegiu îngrozitor şi o pierdere cumplită pentru catedrală.

Îi veni o idee. Se deplasă în faţa mormântului şi îi făcu semn lui Remigius să vină lângă el. Îngenunche, îşi puse mâinile pe marginea ieşită în afară a lespezii şi împinse în sus din toate puterile. Când Remigius îi urmă exemplul, capacul se ridică. Încet, îl săltară mai sus. Philip trebui să se ridice într-un genunchi, iar Remigius făcu şi el acelaşi lucru; apoi se ridicară amândoi în picioare. Când lespedea ajunse în poziţie verticală, o mai împinseră o dată şi aceasta se răsturnă, căzând pe pardoseală, de cealaltă parte a mormântului, şi crăpându-se în două.

Philip aruncă o privire în interiorul mormântului. Sicriul era în stare bună, cu lemnul aparent sănătos şi cu mânerele de fier mâncate numai la suprafaţă. Philip se duse la unul din capete, se aplecă şi apucă cele două mânere. La celălalt capăt, Remigius

făcu acelaşi lucru. Ridicară sicriul ca de-o palmă, dar era mult mai greu decât se aşteptase Philip, şi, după câteva clipe, Remigius lăsă capătul său să cadă, spunând:

— Nu pot… eu sunt mai bătrân decât tine.

Philip îşi reprimă un răspuns tăios, izvorât din mânia ce-i copleşea sufletul. Probabil că sicriul fusese căptuşit cu plumb. Dar acum că spărseseră capacul mormântului, sicriul era într-o situaţie şi mai vulnerabilă decât înainte.

— Vino aici, strigă Philip către Remigius. Vom încerca să-l ridicăm amândoi de un capăt!

Remigius ocoli mormântul şi veni lângă Philip. Apucară fiecare câte un mâner de fier şi traseră. Capătul se ridică relativ uşor. Îl aduseră până peste nivelul mormântului, după care porni, fiecare, de-a lungul acestuia, de o parte şi de alta, ridicând treptat sicriul, până ce îl aşezară vertical. Se opriră câteva momente. Philip îşi dădu seama că ridicaseră capătul dinspre picioare aşa că, acum, sfântul stătea pe cap. În gând, Philip ceru iertare sfântului pentru o astfel de desconsiderare. În jurul lor cădeau întruna bucăţele de lemn arzând. De fiecare dată când scânteile atingeau rasa lui Remigius, acesta le bătea înnebunit până ce se stingeau şi, ori de câte ori putea, arunca o privire înfricoşată către acoperişul în flăcări. Philip vedea bine că vitejia călugărului era pe terminate.

Înclinară sicriul, astfel încât să se sprijine de marginea interioară a mormântului, apoi îl mai împinseră puţin. Celălalt capăt se ridică de pe fundul mormântului, iar sicriul se balansă pe marginea dreptunghiului de piatră; apoi îl traseră uşor, până când celălalt capăt ajunse pe sol. Îl răsturnară din nou, aşa că acum stătea pe pământ în poziţia corectă. „Probabil că oasele sfinte zornăie înăuntru ca nişte zaruri în pahar, îşi spuse Philip. Aceasta este fapta cea mai apropiată de sacrilegiu din câte am făcut eu vreodată, dar nu am de ales.”

Stând la un capăt, prinseră fiecare câte un mâner, ridicară sicriul şi începură să-l târască prin biserică, către siguranţa relativă pe care le-o oferea nava laterală. Colţurile sale de fier trasau nişte brazde în miniatură în solul bătătorit. Aproape că ajunseseră la adăpostul navei laterale, când o parte a acoperişului, bârne în flăcări şi tablă incandescentă, se prăbuşi exact peste mormântul sfântului – acum gol. Bufnetul fu asurzitor, pardoseala se cutremură din cauza forţei impactului, iar mormântul de piatră fu făcut bucăţele. O bârnă mare ricoşă în

sicriu, ratându-i prea puţin pe Philip şi pe Remigius şi smulgându-le coşciugul din mâini. Pentru Remigius, aceasta fu picătura care umplu paharul.

— Asta-i lucrarea diavolului! strigă el pe un ton isteric şi o rupse la fugă.

Philip fu foarte tentat să-l urmeze. Dacă diavolul chiar îşi băgase coada în evenimentele din această noapte, nu se putea şti ce avea să se întâmple. Philip nu văzuse niciodată un diavol, însă auzise o mulţime de poveşti despre oameni care dăduseră ochii cu unul. „Dar călugării trebuie să i se opună lui Satan, nu să fugă de el”, îşi spuse Philip, sever. Aruncă o privire plină de dorinţă către adăpostul oferit de nava laterală, după care îşi adună puterile, apucă mânerele sicriului şi trase.

Reuşi să îl scoată de sub bârna căzută. Lemnul sicriului era înfundat şi, pe alocuri, săriseră aşchii, dar, în mod miraculos, coşciugul nu se spărsese. Îl trase un pic mai departe. În jurul lui cădea o cascadă de tăciuni strălucitori. Aruncă o privire către acoperiş. Oare acolo se afla cu adevărat o siluetă stând pe două picioare, dansând batjocoritor în mijlocul flăcărilor, sau era numai un fuior de fum? Coborî ochii şi văzu că poala rasei sale se aprinsese. Îngenunche şi lovi flăcările cu palmele, apăsând ţesătura arzândă de pământ, iar flăcările se stinseră imediat; apoi auzi un zgomot care era fie un trosnet de lemn greu încercat, fie râsetul nebun, batjocoritor al unui drăcuşor.

— Sfinte Adolphus, apără-mă, icni el şi apucă din nou mânerele sicriului.

Centimetru cu centimetru, târî sicriul pe pământ. Diavolul îi dădu pace câteva clipe. Nu se uită deloc în sus – era mai bine să nu-şi îndrepte privirea către necurat. Într-un final, ajunse la adăpostul navei laterale, şi se simţi un pic mai în siguranţă. Durerea care-i săgeta şalele îl forţă să se oprească şi să se îndrepte de spate preţ de-o clipă.

Cea mai apropiată uşă, cea din transeptul sudic, se găsea destul de departe. Nu era sigur dacă îi stătea în putinţă să târască sicriul până acolo înainte ca întreg acoperişul să se prăbuşească. Poate că pe asta se şi baza diavolul. Philip nu se putu abţine şi-şi ridică din nou privirea înspre flăcări. Silueta de fum ţâşni în spatele unei bârne înnegrite imediat ce Philip o zări. „Ştie că nu o să reuşesc”, îşi spuse el. Aruncă o privire în lungul navei laterale, ispitit să-l abandoneze pe sfânt şi să o ia la fugă, pentru a-şi salva viaţa – şi atunci îi văzu, venind spre el, pe

fratele Milius, pe Cuthbert Cap-Alb şi pe Tom Constructorul, trei siluete cât se poate de concrete care-i veneau în ajutor. Inima aproape că-i sări din piept de bucurie şi, dintr-odată, nu mai era atât de sigur că pe acoperiş se afla, într-adevăr, un drăcuşor.

— Slavă Domnului! spuse el. Ajutaţi-mă să car sicriul ăsta, adăugă el, cu totul de prisos.

Tom Constructorul aruncă o privire rapidă, evaluatoare, către acoperişul în flăcări. Nu păru să vadă vreun diavol, şi spuse:

— Haideţi să pornim repede!

Luară fiecare câte un colţ şi ridicară sicriul pe umeri. Era un efort important, chiar şi pentru patru bărbaţi în putere. Philip strigă:

— Înainte!

Merseră de-a lungul navei laterale cât putură de iute, încovoiaţi sub povara imensă.

Când ajunseră în transeptul sudic, Tom strigă:

— Aşteptaţi!

Podeaua se transformase într-un traseu cu obstacole – focuri mici şi asupra i se năpusteau continuu bucăţele incandescente de lemn. Philip privi spaţiul din faţa sa, încercând să se gândească la un traseu cât de cât sigur printre flăcări. În scurtul răstimp în care stătură nemişcaţi, în partea de vest a bisericii se iscă vuiet. Philip se uită în sus, cuprins de spaimă. Vuietul ajunse la intensitatea unui tunet.

Pe un ton enigmatic, Tom Constructorul spuse:

— E slab, ca şi celălalt.

— Ce e slab? strigă Philip.

— Turnul de sud-vest.

— O, nu!

Tunetul deveni şi mai puternic. Îngrozit, Philip privi cum întreaga parte apuseană a bisericii păru să înainteze un metru, ca şi cum mâna lui Dumnezeu ar fi lovit-o. Ceva mai mult de zece metri de acoperiş se prăbuşiră în naos, cu o forţă atât de mare, încât pământul se zgudui. Apoi, întregul turn de sud-vest păru să se fărâme şi să cadă, ca un val de pământ, în interiorul catedralei.

Philip era atât de năucit, încât nici nu se mai putea mişca. Biserica lui se dezintegra chiar sub privirile sale. Era nevoie de ani întregi pentru a repara aceste stricăciuni, chiar dacă avea să facă rost de bani. Ce avea să se facă oare? Care avea să fie viitorul mănăstirii? Era acesta sfârşitul stăreţiei Kingsbridge?

Fu smuls din starea de paralizie de mişcarea coşciugului pe umărul său, atunci când partenerii săi înaintară. Philip îi urmă. Tom găsi o traiectorie prin labirintul de flăcări. O aşchie arzândă căzu pe coşciug, dar, din fericire, alunecă la pământ fără să atingă pe vreunul dintre ei. Câteva clipe mai târziu, ajunseră în partea opusă şi se repeziră pe uşă, ieşind din biserică şi respirând din nou aerul rece al nopţii.

Philip era atât de distrus de prăbuşirea bisericii, încât nu simţi nicio uşurare la gândul că scăpase cu viaţă. Merseră grăbiţi prin claustru către arcada sudică şi trecură dincolo de aceasta. Când ajunseră destul de departe de clădiri, Tom spuse:

— E bine aici.

Plini de recunoştinţă, lăsară sicriul pe pământul îngheţat.

Philip îşi acordă câteva clipe pentru a-şi recăpăta suflul. În acest răstimp, îşi dădu seama că nu îşi putea permite luxul de a fi năucit. El era stareţul, pe umerii lui cădea toată responsabilitatea.

Ce ar trebui să facă mai departe? Probabil că ar fi fost înţelept să se asigure că toţi călugării scăpaseră şi că erau nevătămaţi. Trase încă o dată aer adânc în piept, după care îşi îndreptă umerii şi îşi aţinti privirea asupra celorlalţi.

— Cuthbert, tu stai aici şi păzeşte sicriul sfântului, spuse el. Ceilalţi, urmaţi-mă!

Îi conduse prin spatele clădirilor de la bucătărie, trecu printre berărie şi moară, după care traversă pajiştea către casa de oaspeţi. Călugării, familia lui Tom şi mare parte din săteni stăteau grupuleţe-grupuleţe, vorbind încet şi privind cu ochi uluiţi la biserica mistuită de flăcări. Înainte de a li se adresa, Philip se întoarse să mai arunce o privire către catedrală. Era o imagine dureroasă. Din întreaga parte apuseană nu mai rămăsese decât o grămadă informă de resturi, iar din rămăşiţele acoperişului se ridicau flăcări imense.

Îşi smulse privirea de la acest dezastru.

— Sunteţi toţi aici? strigă el. Dacă vă vine în minte cineva care lipseşte, strigaţi-i numele!

Cineva spuse:

— Cuthbert Cap-Alb!

— El păzeşte osemintele sfântului. Altcineva?

Nu mai fu rostit niciun alt nume.

Philip îi spuse lui Milius:

— Numără călugării, ca să fim siguri. Ar trebui să fie patruzeci

şi cinci, inclusiv tu şi cu mine. Ştiind că putea avea încredere în Milius, îşi alungă această problemă din minte şi se întoarse către Tom Constructorul. Familia ta e aici? îl întrebă.

Tom aprobă printr-o mişcare a capului şi îi arătă. Aceştia stăteau lângă peretele casei de oaspeţi; femeia, fiul cel mare şi cei doi mai mici. Băiatul cel mic îi aruncă lui Philip o privire înspăimântată. „Probabil că e o experienţă îngrozitoare pentru ei”, îşi spuse Philip.

Paracliserul şedea pe cufărul cu întărituri de fier în care se afla tezaurul. Philip uitase de acesta: fu uşurat să vadă că era în siguranţă. I se adresă paracliserului:

— Frate Andrew, sicriul Sfântului Adolphus se află în spatele sălii de mese. Ia câţiva fraţi să te ajute şi aduceţi-l... Se gândi preţ de câteva clipe. Cel mai sigur loc era, probabil, casa stareţului. Duceţi-l la casa mea.

— La casa ta? întrebă Andrew, pe un ton certăreţ. Relicvele ar trebui să fie în custodia mea, nu în a ta!

— Atunci ar fi trebuit ca tu să le salvezi din biserică, izbucni Philip. Fă cum spun, fără să mai comentezi!

Fără nicio tragere de inimă, paracliserul se ridică de pe cufăr, cu un aer furios.

— Grăbeşte-te, omule, altfel te las fără funcţie chiar acum şi aici! zise Philip, apoi îi întoarse spatele lui Andrew şi vorbi cu Milius: Câţi sunt?

— Patruzeci şi patru, plus Cuthbert. Unsprezece novici. Cinci oaspeţi. Nu e nimeni de care să nu ştim unde se află.

— Asta-i o binecuvântare. Philip privi flăcările cuprinse de furie. Îi părea o minune că toţi erau în viaţă şi că nimeni nu fusese rănit. Îşi dădu seama că era extenuat, dar era prea îngrijorat pentru a se aşeza şi a se odihni. Mai e ceva de valoare care ar trebui salvat? spuse el. Avem tezaurul şi relicvele...

Alan, tânărul trezorier, vorbi:

— Dar cărţile?

Philip oftă din rărunchi. Da, sigur că da – cărţile! Acestea erau ţinute într-un dulap încuiat în partea de est a claustrului, lângă uşa capitulului, de unde le puteau lua cu uşurinţă călugării în timpul orelor de studiu. Ar fi durat periculos de mult timp pentru a goli dulapul volum cu volum. Poate că mai mulţi tineri puternici ar izbuti să ridice dulapul şi să-l ducă într-un loc sigur. Philip aruncă o privire în jur. Paracliserul alesese şase călugări pentru a se ocupa de coşciug, iar aceştia porniseră deja spre locul unde

stătea de pază Cuthbert. Philip alese trei călugări tineri şi trei dintre novicii mai maturi, după care le spuse să îl urmeze.

Refăcu în sens invers drumul prin curte până în faţa bisericii în flăcări. Era prea obosit pentru a alerga. Trecură printre moară şi berărie, iar apoi merseră prin spatele bucătăriei şi a sălii de mese. Cuthbert Cap-Alb şi paracliserul organizau transportarea sicriului. Philip conduse călugării prin pasajul aflat între sala de mese şi dormitor, iar apoi pe sub arcada dinspre sud, intrând în claustru.

Putea simţi fierbinţeala focului. Dulapul mare pentru cărţi avea uşile împodobite cu sculpturi care-l înfăţişau pe Moise ţinând tablele legii. Philip le spuse tinerilor să încline dulapul în faţă şi să-l ridice pe umeri. Aceştia îl cărară de-a curmezişul claustrului către arcada de sud. Acolo, Philip se opri şi privi înapoi, în timp ce ei mergeau mai departe. Inima i se umplea de suferinţă la vederea bisericii distruse. Acum se vedea mai puţin fum, dar apăruseră multe flăcări. Porţiuni întregi de acoperiş dispăruseră. Sub ochii lui, acoperişul de deasupra întretăierii naosului cu transepturile păru să se afunde, iar el îşi dădu seama că această porţiune avea să se prăbuşească în curând. Se auzi un bufnet ca de tunet, mai puternic decât toate zgomotele de până atunci, iar acoperişul transeptului sudic dispăru. Philip simţi o durere aproape fizică, ca şi cum i-ar fi ars propriul trup. Câteva clipe mai târziu, zidul transeptului păru să se repeadă peste claustru. „Doamne, apără-ne, o să cadă!” îşi spuse Philip în gând. În timp ce pietrăria începea să se prăbuşească şi să se împrăştie, îşi dădu seama că venea spre el, şi se întoarse să o ia la fugă; dar, înainte de a face trei paşi, ceva îl lovi în ceafă şi îşi pierdu cunoştinţa.

Pentru Tom, focul care distrugea catedrala Kingsbridge era o rază de speranţă.

Privea peste pajişte, la flăcările uriaşe care săreau în înalturi din ruinele bisericii, şi tot ce îi stătea în gând era: „Asta înseamnă că am de muncă!”

Acest gând i se ascunsese până atunci într-un cotlon al minţii, încă de când ieşise, cu ochii împăienjeniţi de somn, din casa de oaspeţi şi văzuse strălucirea slabă, roşiatică, în ferestrele bisericii. În tot răstimpul în care îi grăbise pe călugări să părăsească zona periculoasă, iar apoi intrase în biserică pentru a-l găsi pe stareţul Philip şi cărase sicriul sfântului, inima îi

exulta, înecată într-un optimism fericit şi neruşinat.

Acum că avea câteva clipe să reflecteze, îi veni în minte ideea că nu ar trebui să se bucure de un incendiu apărut într-o biserică. „Dar, îşi zise el, nimeni nu a fost rănit, iar tezaurul stăreţiei a fost salvat, plus că biserica era veche şi oricum începuse să se dărâme”; deci, de ce să nu se bucure?

Călugării tineri se întoarseră, cărând dulapul greu cu cărţi. „Tot ce trebuie să fac acum, îşi spuse Tom în gând, este să mă asigur că voi obţine slujba de a reconstrui această biserică. Şi ăsta-i momentul în care trebuie să vorbesc cu stareţul Philip.”

Însă Philip nu era împreună cu monahii care cărau dulapul. Aceştia ajunseră la casa de oaspeţi şi lăsară dulapul pe pământ.

— Unde e stareţul? îi întrebă Tom.

Cel mai în vârstă dintre ei se uită surprins în spate.

— Nu ştiu, răspunse el. Credeam că vine după noi.

„Poate că a rămas în urmă să privească flăcările, îşi spuse Tom. Sau poate că a păţit ceva.”

Fără să mai stea pe gânduri, Tom o rupse la fugă peste pajişte, prin spatele bucătăriei. Spera că Philip nu păţise nimic, nu numai pentru că părea a fi un om cumsecade, ci pentru că el era protectorul lui Jonathan. Fără Philip, nu se putea şti ce avea să se întâmple cu pruncul.

Tom îl găsi pe Philip în pasajul dintre sala de mese şi dormitor. Spre uşurarea sa, stareţul stătea în capul oaselor, cu o expresie năucită, dar teafăr. Tom îl ajută să se ridice în picioare.

— M-a lovit ceva în cap, spuse Philip, ameţit.

Tom privi peste umărul lui. Transeptul sudic se prăbuşise peste claustru.

— Ai noroc că eşti în viaţă, spuse Tom. Probabil că Dumnezeu are o misiune pentru tine.

Philip scutură din cap, ca să şi-l limpezească.

— Am leşinat o scurtă bucată de vreme. Acum sunt bine. Unde sunt cărţile?

— Le-au dus la casa de oaspeţi.

— Hai să ne întoarcem acolo.

Atunci când porniră, Tom îl apucă de braţ pe Philip spre a-i fi sprijin. Stareţul nu era lovit prea rău, dar îşi putea da seama că era foarte afectat.

Când ei ajunseră înapoi la casa de oaspeţi, focul care consuma biserica deja trecuse de punctul maxim, iar flăcările se mai potoliseră un pic; totuşi, Tom putea distinge destul de clar

chipurile celor din jur şi îşi dădu seama, surprins, că se crăpase de ziuă.

Philip începu din nou să împartă sarcini. Îi spuse lui Milius să pregătească terci pentru toţi cei prezenţi şi îi dădu voie lui Cuthbert Cap-Alb să deschidă un butoi de vin tare pentru a-i încălzi până când avea să fie gata mâncarea. Ordonă să fie aprins focul în casa de oaspeţi, iar călugării mai bătrâni intrară, pentru a fi feriţi de frig. Începu să plouă, în rafale purtate de vânt, cu stropi extrem de reci, iar flăcările din biserică se stinseră rapid.

Când toţi începură din nou să se mişte încoace şi încolo, cu treburi, stareţul Philip se îndepărtă de casa de oaspeţi, singur, şi se îndreptă către biserică. Tom îl văzu şi îl urmă. Aceasta era şansa lui. Dacă reuşea să prezinte lucrurile bine, putea să lucreze aici ani de-a rândul.

Philip rămase nemişcat, privind lung la ceea ce, până cu o noapte înainte, fusese partea de vest a bisericii, clătinând trist din cap la vederea distrugerilor, cu o înfăţişare care te făcea să crezi că însăşi viaţa sa căzuse în ruină. Tom rămase tăcut lângă el. După un timp, Philip plecă mai departe, mergând de-a lungul părţii de nord a naosului, prin cimitir. Tom păşi alături de el, evaluând pagubele.

Zidul nordic al naosului era încă în picioare, dar transeptul nordic şi o parte din zidul nordic al absidei se prăbuşiseră. Biserica încă mai avea partea de est. Ajunşi la capăt, se întoarseră şi cercetară latura de sud. Mare parte din zidul sudic era la pământ, iar transeptul sudic se prăbuşise în claustru. Capitulul era încă în picioare.

Se îndreptară către arcada care ducea spre aleea estică din claustru. Aici fură opriţi de o grămadă de resturi. Arăta groaznic, dar, cu privirea unui om experimentat, Tom putea vedea că aleile claustrului nu erau stricate prea tare, ci doar îngropate sub pietrele căzute. Urcă pe dărâmături până ce ajunse să vadă în interiorul bisericii. Chiar în spatele altarului se afla o scară pe jumătate ascunsă care ducea către criptă. Cripta se afla sub cor. Tom cercetă cu atenţie zona, studiind podeaua de piatră de deasupra criptei, căutând eventuale crăpături. Nu vedea niciuna. Era foarte posibil să fi rezistat cu bine, în ciuda incendiului. Nu avea să-i spună încă lui Philip: dorea să păstreze această veste pentru un moment decisiv.

Philip merse mai departe, ocolind dormitorul prin spate. Tom

iuţi pasul pentru a-l prinde din urmă. Găsiră dormitorul neatins. Mergând mai departe, descoperiră că şi celelalte clădiri monastice scăpaseră tefere, mai mult sau mai puţin: sala de mese, bucătăria, brutăria şi berăria. Philip probabil că găsi oarecare mângâiere constatând aceasta, dar expresia sa rămase sumbră.

Ajunseră acolo de unde porniseră, în faţa părţii de vest, acum în ruine, după ce terminaseră de cercetat curtea stăreţiei fără a fi rostit vreun cuvânt. Philip oftă puternic şi rupse tăcerea.

— Aici e mâna diavolului, spuse el.

Tom se gândi: „Acum e momentul să încerc.” Trase aer adânc în piept şi spuse:

— S-ar putea să fie lucrarea lui Dumnezeu.

Philip ridică privirea spre el, surprins.

— Cum aşa?

Tom îi răspunse, cu băgare de seamă:

— Nimeni nu a fost rănit. Cărţile, tezaurul şi osemintele sfântului au fost salvate. Numai biserica a fost distrusă. Poate că Dumnezeu voia o biserică nouă.

Philip zâmbi sceptic.

— Şi presupun că Dumnezeu voia să o construieşti tu.

Nu era într-atât de tulburat încât să nu-şi da seama că argumentaţia lui Tom putea avea la bază interese personale.

Tom rămase pe poziţii.

— S-ar putea, spuse el, cu încăpăţânare. În mod clar, nu a fost diavolul cel care a trimis aici un maistru constructor în noaptea în care avea să ardă catedrala.

Philip îşi feri privirea.

— Ei bine, o să fie o biserică nouă, dar nu ştiu când. Şi ce să fac între timp? Cum poate continua viaţa mănăstirii? Singurele noastre scopuri sunt rugăciunea şi studiul.

Philip căzuse pradă unei disperări adânci. Acesta era momentul în care Tom îi putea oferi speranţe noi.

— Eu şi băiatul meu vă putem elibera claustrul într-o săptămână, gata de folosire, spuse el, pe un ton intenţionat mai încrezător decât se simţea el în realitate.

Philip păru surprins.

— Aţi putea? Apoi expresia i se schimbă încă o dată, şi păru din nou înfrânt de soartă. Dar ce vom folosi în loc de biserică?

— Ce zici de criptă? Puteţi ţine slujbele acolo, nu-i aşa?

— Da... ar merge de minune.

— Sunt sigur că nu e stricată prea tare, spuse Tom.

Vorbele sale se găseau destul de aproape de adevăr: era *aproape* sigur.

Philip îl privea de parcă ar fi fost un înger al îndurării.

— Nu va dura mult să facem o cale de acces, printre resturi, de la claustru până la scările ce duc spre criptă, continuă Tom. Mare parte din acea zonă a bisericii a fost distrusă complet, ceea ce, oricât ar fi de ciudat, e bine, pentru că înseamnă că nu mai există pericolul căderii vreunor pietre. Va trebui să cercetez pereţii care mai sunt încă în picioare şi s-ar putea să fie necesar să-i sprijinim pe unii dintre ei. Apoi vor trebui verificaţi în fiecare zi, să nu apară crăpături, dar, chiar şi aşa, nu trebuie să intre nimeni în fugă în biserică.

Toate aceste detalii erau importante, însă Tom îşi putea da seama că nu răzbăteau până la Philip. Ce voia stareţul de la Tom erau nişte veşti pozitive, ceva care să-i ridice starea de spirit. Şi, pentru a fi angajat, trebuia să-i ofere ce dorea. Tom îşi schimbă tonul.

— Dacă îmi dai câţiva călugări tineri care să lucreze cot la cot cu noi, aş putea aranja lucrurile astfel încât să puteţi să vă reluaţi traiul normal în două săptămâni.

Philip se uita lung la el.

— Două săptămâni?

— Dă-mi masă şi casă pentru familia mea şi îmi poţi plăti când o să faci rost de bani.

— Ai putea să-mi redai stăreţia în două săptămâni? repetă neîncrezător Philip.

Tom nu era sigur că putea, dar, dacă dura trei, nimeni nu avea să moară din asta.

— Două săptămâni, spuse el, pe un ton ferm. După aceea, vom putea dărâma zidurile care încă mai sunt în picioare –, iar asta presupune pricepere, dacă vrei s-o faci fără a răni pe cineva, apoi trebuie să eliberăm terenul de resturi, punând deoparte pietrele care mai pot fi folosite. Între timp, putem face planurile pentru o catedrală nouă.

Tom îşi ţinu respiraţia. El făcuse tot posibilul. Mai mult ca sigur, Philip avea să-l angajeze acum!

Philip încuviinţă din cap, zâmbind pentru prima oară.

— Cred că, într-adevăr, Dumnezeu te-a trimis, spuse el. Hai să mâncăm, după care ne putem apuca de muncă.

Tom slobozi un oftat tremurător de uşurare.

— Mulţumesc, spuse el. În vocea lui se sesiza un tremur pe care nu-l putea controla, dar, dintr-odată, nu-i mai păsa şi, cu un suspin abia reprimat, zise: Nu pot să-ţi spun cât de mult înseamnă asta pentru mine.

După micul dejun, Philip ţinu un canon improvizat în magazia lui Cuthbert, sub bucătărie. Călugării se arătau tulburaţi. Erau bărbaţi care aleseseră sau se resemnaseră să ducă o viaţă previzibilă, în siguranţă şi în rutină, iar cei mai mulţi păreau extrem de dezorientaţi. Descumpănirea lor îl mişcă profund pe Philip. Mai mult ca niciodată, se simţea ca un păstor, a cărui misiune era să îngrijească nişte făpturi naive şi neajutorate; numai că aceştia nu erau necuvântătoare, erau fraţii lui, iar el îi iubea. Hotărâse că singurul mod de a-i linişti era să le spună ce avea să se întâmple, să le epuizeze energia nervoasă prin muncă grea şi să se întoarcă la ceva asemănător rutinei lor zilnice cât mai repede posibil.

În ciuda unui decor inedit, Philip nu scurtă ritualul canonului. Ordonă citirea poveştii martiriului sfântului prăznuit în acea zi, urmată de rugăciunile memoriale. Acesta era rolul mănăstirilor: rugăciunile reprezentau justificarea existenţei lor. Cu toate acestea, unii dintre călugări erau agitaţi, aşa că alese Canonul 20 din Regula Sfântului Benedict, partea numită „Asupra umilinţei în rugăciune”. Urmă necrologul. Ritualul familiar îi calmă, iar Philip observă că, pe măsură ce începeau să înţeleagă că, până la urmă, lumea lor nu se sfârşea, rictusurile speriate începeau să se şteargă de pe chipurile lor.

La final, Philip se ridică pentru a li se adresa.

— Catastrofa care ne-a lovit noaptea trecută e, până la urmă, numai de natură fizică, începu el, pe un ton cât mai cald şi mai liniştitor cu putinţă. Viaţa noastră este una spirituală; munca noastră este rugăciunea, venerarea lui Dumnezeu şi contemplarea. Preţ de câteva clipe, se uită prin încăpere, străduindu-se să prindă pe cât mai multe priviri, asigurându-se că monahii erau atenţi şi se concentrau asupra cuvintelor lui, după care spuse: Dumnezeu, în înţelepciunea sa, ne-a trimis un maistru constructor care să ne ajute să depăşim această criză. El m-a asigurat că, dacă lucrăm sub conducerea lui, putem să folosim din nou claustrul într-o săptămână.

În încăpere se auzi un murmur reţinut de surprindere încântată.

— Mă tem că biserica noastră nu va mai fi folosită niciodată pentru slujbe… Va trebui construită din nou, iar asta va dura ani buni, bineînţeles. Totuşi, Tom Constructorul crede că cripta nu a fost afectată. Cripta este sfinţită, aşa că putem oficia slujbele acolo. Tom spune că putem folosi cripta cam într-o săptămână după terminarea lucrărilor la claustru. Deci, vedeţi voi, ne putem relua ritualurile obişnuite până la Duminica de Lăsata Secului.

O dată în plus, uşurarea călugărilor se făcu auzită. Philip îşi dădu seama că reuşise să-i liniştească şi să le dea nădejde. La începutul canonului, erau înspăimântaţi şi dezorientaţi; acum erau calmi şi plini de speranţă. Philip adăugă:

— Fraţii care se cred prea fragili pentru a face muncă fizică nu vor fi forţaţi să participe. Fraţii care vor munci toată ziua cu Tom Constructorul vor avea permisiunea de a consuma carne roşie şi vin.

Philip se aşeză. Remigius fu primul care luă cuvântul.

— Cât va trebui să-i plătim acestui constructor? întrebă el, suspicios.

În orice situaţie, te puteai încrede că Remigius avea să găsească un aspect negativ.

— Deocamdată, nimic, răspunse Philip. Tom ne cunoaşte situaţia de sărăcie. Va lucra pentru casă şi masă pentru el şi familia sa, până ne vom putea permite să-l plătim.

Philip îşi dădu seama că spusele sale erau ambigue: putea însemna că Tom nu avea dreptul la plată până ce stăreţia nu-şi va putea permite, când, de fapt, stăreţia avea să-i fie datoare cu plata pentru fiecare zi lucrată, începând de azi. Dar, înainte ca Philip să clarifice lucrurile, Remigius vorbi din nou.

— Şi unde vor fi găzduiţi?

— Le-am dat casa de oaspeţi.

— Ar putea sta la vreuna dintre familiile din sat.

— Tom ne-a făcut o ofertă foarte generoasă, spuse Philip, încercând să nu-şi piardă răbdarea. Avem noroc că l-am găsit. Nu vreau să-l pun să doarmă înghesuit cu caprele şi porcii cuiva, când avem o casă decentă care stă goală.

— În familia aceea sunt două femei…

— O femeie şi o fată, îl corectă Philip.

— O femeie, atunci. Nu vrem ca o femeie să locuiască în stăreţie!

Călugării murmurară agitaţi: nu le plăceau subterfugiile lui Remigius.

Philip spuse:

— E perfect normal ca în casa de oaspeţi să stea şi femei.

— Nu şi femeia *aceea!* izbucni Remigius, dar, imediat, pe faţa lui se văzu că-şi regreta cuvintele.

Philip se încruntă.

— O cunoşti pe acea femeie, frate?

— A locuit pe vremuri prin părţile astea, răspunse Remigius, fără tragere de inimă.

Philip era intrigat. Era a doua oară când se întâmpla aşa ceva în legătură cu soţia constructorului: şi Waleran Bigod fusese deranjat de vederea ei. Întrebă:

— Şi care e problema cu ea?

Înainte ca Remigius să apuce să răspundă, fratele Paul, călugărul bătrân care păzea podul, luă cuvântul.

— Eu îmi aduc aminte, spuse el, pe un ton destul de visător. Mai demult trăia pe aici o fată sălbatică, prin pădure… o, trebuie să fi trecut cincisprezece ani de atunci! Îmi aduce aminte de ea… probabil că e aceeaşi fată, care între timp a crescut.

— Lumea spunea că era vrăjitoare, zise Remigius. Nu putem lăsa o vrăjitoare să locuiască în stăreţie!

— Nu ştiu dacă era chiar aşa, replică fratele Paul, cu aceeaşi voce înceată, meditativă. Orice femeie care trăieşte în sălbăticie va fi numită vrăjitoare, mai devreme mai târziu. Dacă oamenii spun un lucru, asta nu înseamnă că e şi adevărat. Eu sunt de părere că trebuie să-l lăsăm pe stareţul Philip să judece, cu înţelepciunea lui, dacă ea reprezintă vreun pericol.

— Înţelepciunea nu vine odată cu primirea unei funcţii monastice, replică tăios Remigius.

— Într-adevăr, nu, rosti încet fratele Paul. Se uită în ochii lui Remigius şi spuse: Uneori nu vine niciodată.

La auzirea acestui răspuns, călugării izbucniră în râs; replica era cu atât mai amuzantă, cu cât venea dintr-o sursă neaşteptată. Philip trebui să se prefacă neplăcut impresionat. Bătu din palme, pentru ca toţi ceilalţi să tacă.

— Destul! ceru el. Aceste chestiuni sunt serioase. O voi interoga pe femeie. Acum, haideţi să ne vedem de îndatoriri. Cei care vor să fie scutiţi de muncă se pot retrage în infirmerie pentru rugăciune şi meditaţie. Restul, urmaţi-mă!

Părăsi magazia şi ocoli bucătăria prin spate, către arcada din sud, care făcea legătura cu claustrul. Câţiva călugări părăsiră grupul şi se îndreptară către infirmerie, printre ei aflându-se

Remigius şi Andrew paracliserul. Philip ştia că niciunul din ei nu aveau nimic fragil, dar probabil că, dacă s-ar fi alăturat celor care aveau să muncească, i-ar fi făcut probleme, aşa că era fericit să îi vadă plecând. Majoritatea călugărilor îl urmară pe Philip.

Tom preluase deja conducerea servitorilor stăreţiei şi se apucase de muncă. Stătea în vârful grămezii de resturi din claustru cu o bucată mare de cretă în mână, marcând pietrele cu litera T, iniţiala lui.

Pentru prima dată, Philip îşi dădu seama că nu ştia exact cum puteau fi mişcate nişte blocuri atât de mari de piatră. În mod evident, erau prea mari pentru a fi ridicate de un singur om. Dar, imediat, văzu soluţia. Doi stâlpi erau aşezaţi unul lângă altul pe pământ, iar piatra era rostogolită până ce ajungea deasupra lor. Apoi, doi oameni apucau capetele stâlpilor şi ridicau. Probabil că Tom Constructorul le arătase această metodă.

Munca înainta rapid, beneficiind de ajutorul unei bune părţi din cei şaizeci de servitori ai stăreţiei, care formau un flux de oameni care îndepărtau pietrele, iar apoi se întorceau să mai ia şi altele. Această imagine îi înveseli lui Philip starea de spirit, şi stareţul rosti în gând o rugăciune de mulţumire pentru că îi fusese trimis Tom Constructorul.

Tom îl văzu şi coborî din vârful grămezii. Înainte de a vorbi cu Philip, se adresă unuia dintre servitori, un croitor care cosea straiele călugărilor.

— Pune-i pe călugări să înceapă să care pietre, îi spuse el. Asigură-te că nu iau decât pietrele pe care le-am marcat eu, altfel s-ar putea ca grămada să se prăbuşească şi să omoare pe cineva. Se întoarse către Philip: Am marcat suficiente ca să le ajungă ceva vreme.

— Unde duc blocurile de piatră? întrebă Philip.

— Vino şi o să-ţi arăt. Vreau să verific dacă le stivuiesc aşa cum trebuie.

Philip merse cu el. Pietrele erau duse în partea de est a curţii stăreţiei.

— Unii dintre servitori vor trebui totuşi să se ocupe de sarcinile lor obişnuite, spuse Philip, în timp ce mergeau. Grăjdarii trebuie să aibă în continuare grijă de cai, bucătarii, să pregătească mesele, cineva trebuie să aducă lemne de foc, să dea de mâncare la găini şi să se ducă la târg. Dar niciunul dintre ei nu are prea mult de muncă, aşa că mă pot lipsi de jumătate din ei. În plus, vei avea cam treizeci de călugări.

Tom încuviinţă din cap.

— Îmi vor ajunge.

Trecură de extremitatea estică a bisericii. Muncitorii stivuiau pietrele – încă destul de calde – lângă zidul de est al curţii stăreţiei, la câţiva metri de infirmerie şi de casa stareţului.

— Pietrele vechi trebuie păstrate pentru noua biserică, spuse Tom. Nu vor fi folosite pentru ziduri, pentru că pietrele cu care s-a mai construit o dată nu rezistă bine la intemperii; dar vor fi bune pentru fundaţie. Mai trebuie păstrate şi toate bucăţile care s-au spart. Acestea vor fi amestecate cu mortar şi turnate în gaura dintre partea interioară şi cea exterioară a noilor ziduri, formând miezul de pietriş.

— Înţeleg.

Philip privi cum Tom îi învăţa pe muncitori cum să aşeze pietrele într-un model în care despărţiturile dintre ele să fie discontinue, astfel încât întreaga grămadă să nu se prăbuşească. Era deja limpede că nu se puteau lipsi de priceperea lui Tom.

Când Tom se declară mulţumit de felul cum mergeau lucrurile aici, Philip îi luă braţul şi îl conduse pe lângă biserică, înspre cimitirul aflat în partea de nord. Ploaia se oprise, dar pietrele de mormânt erau în continuare ude. Călugării erau îngropaţi în partea de est a cimitirului, sătenii în partea de vest. Linia despărţitoare o reprezenta transeptul nordic al bisericii, din ale cărui ziduri nu mai rămăsese decât o ruină. Philip şi Tom se opriră în faţa lui. Printre nori se ivi un soare anemic. La lumina zilei, bârnele înnegrite nu mai aveau nimic sinistru, iar Philip aproape că se simţea ruşinat că, în noaptea precedentă, i se păruse a vedea un diavol printre ele. Spuse:

— Unii dintre călugări nu sunt tocmai de acord ca o femeie să locuiască în incinta unei stăreţii.

Expresia care apăru pe chipul lui Tom era mai intensă decât simpla nelinişte: părea speriat, ba chiar panicat. „Chiar o iubeşte”, îşi spuse Philip în gând. Continuă, grăbit:

— Dar eu nu vreau să locuiţi în sat şi să împărţiţi o colibă cu o altă familie. Ca să evităm necazurile, ar fi înţelept ca soţia ta să fie prevăzătoare. Spune-i să nu se apropie, pe cât posibil, de călugări, mai ales de cei tineri. Dacă trebuie să meargă prin stăreţie, ar trebui să-şi acopere chipul. Şi, cel mai important, să nu cumva să facă totuşi ceva care să atragă suspiciuni de vrăjitorie.

— Aşa va face, spuse Tom.

În vocea sa se regăsea o notă de hotărâre, şi părea un pic intimidat. Philip îşi aduse aminte că soţia sa era o femeie isteaţă, care hotăra singură ce avea să facă şi ce nu. Era posibil să nu-i pice bine faptul că i se spunea să fie cât mai discretă. Cu toate acestea, familia sa fusese pe drumuri până ieri, aşa că probabil femeia va considera că aceste constrângeri erau un preţ mic ce trebuia plătit pentru avantajul de a fi în siguranţă şi de a avea un acoperiş deasupra capului.

Merseră mai departe. Cu o noapte înainte, Philip văzuse toate aceste distrugeri ca pe o tragedie supranaturală, o înfrângere teribilă suferită de forţele civilizaţiei şi ale credinţei adevărate, o lovitură puternică dată operei sale de o viaţă. Acum i se părea numai o problemă pe care trebuia să o rezolve – una formidabilă, da, chiar înfricoşătoare, dar nu supraomenească. Schimbarea aceasta i se datora, în mare parte, lui Tom. Philip îi era foarte recunoscător.

Ajunseră la extremitatea vestică. Philip văzu un cal rapid care era înşeuat la grajduri şi se întrebă cine pleca într-o călătorie tocmai astăzi, din toate zilele. Îl lăsă pe Tom să se întoarcă în claustru, în timp ce el se duse la grajduri pentru a cerceta problema.

Unul dintre ajutoarele paracliserului ordonase înşeuarea calului: era vorba despre tânărul Alan, cel care salvase tezaurul din capitul.

— Şi unde pleci, fiule? întrebă Philip.

— La palatul episcopului, răspunse Alan. Fratele Andrew m-a trimis să iau lumânări, agheasmă şi ostie, pentru că le-am pierdut în incendiu şi trebuie să reluăm slujbele cât mai curând posibil.

Vorbe cu temei. Toate aceste provizii erau ţinute în cor, într-un cufăr încuiat, iar acesta, mai mult ca sigur, arsese. Philip se bucură că, măcar o dată, paracliserul dădea dovadă de bună organizare.

— E bine, spuse el. Dar mai aşteaptă un pic. Dacă te duci la palat, poţi duce şi o scrisoare de la mine către episcopul Waleran.

Vicleanul Waleran Bigod era acum episcop ales, graţie unor manevre destul de îndoielnice; dar Philip nu-şi putuse retrage sprijinul, şi era obligat să-l trateze pe Waleran ca fiind episcopul său.

— Ar trebui să-i prezint un raport legat de incendiu, mai zise

stareţul.

— Da, părinte, răspunse Alan, dar am deja o scrisoare către episcop din partea lui Remigius.

— Ooo! Philip era surprins. „Foarte întreprinzător, Remigius!” îşi zise el în sinea lui. Bine, îi spuse el lui Alan. Mergi cu băgare de seamă şi Domnul să fie cu tine!

— Mulţumesc, părinte!

Philip se îndreptă din nou spre biserică. Remigius acţionase foarte rapid. De ce se grăbiseră el şi paracliserul atât de tare? Gândul reuşi să-l neliniştească pe Philip. Oare scrisoarea se limita la relatarea incendiului? Sau mai era şi altceva?

Ajuns la jumătatea pajiştii, se opri să privească înapoi. Ar fi fost perfect îndreptăţit să ia scrisoarea de la Alan şi să o citească. Dar era prea târziu: calul lui Alan deja pornise în galop, trecând de poartă. Philip se uită lung în urma lui, simţindu-se un pic frustrat. În momentul acela, soţia lui Tom ieşi din casa de oaspeţi, ţinând în mână un coş în care era, probabil, cenuşa din vatră. Se îndreptă către grămada de bălegar de lângă grajd. Philip o privi. Avea un mers plăcut ochiului, ca legănarea crupei unui cal rasat.

Se gândi din nou la scrisoarea lui Remigius către Waleran. Cumva, nu-şi putea alunga suspiciunea, una intuitivă, dar nu mai puţin îngrijorătoare, cum că principalul subiect al mesajului nu era, de fapt, incendiul.

Fără niciun motiv întemeiat, se simţea sigur că scrisoarea avea legătură cu soţia pietrarului.

III

Jack se trezi la primul cântat al cocoşilor. Deschise ochii şi îl văzu pe Tom sculându-se. Rămase nemişcat şi îl auzi pe Tom uşurându-se pe pământ, afară, lângă uşă. Tânjea să se ducă în locul cald pe care-l lăsase liber Tom şi să se ghemuiască lângă mama lui, dar ştia că, dacă ar fi făcut-o, Alfred şi-ar fi bătut joc de el fără nicio milă, aşa că rămase pe loc. Tom se întoarse şi îl scutură pe Alfred, să se trezească.

Tom şi Alfred băură berea care rămăsese de la cina de cu seară şi mâncară nişte pâine veche de cereale, după care ieşiră. Mai rămăsese nişte pâine, iar Jack spera că, astăzi, aveau să o lase în urmă, dar fu dezamăgit: ca de obicei, Alfred o luă cu sine.

Alfred muncea toată ziua pe şantier cu Tom. Uneori, pe timpul zilei, Jack şi mama sa se duceau în pădure. Mama punea capcane, în timp ce Jack pleca după raţe cu praştia. Animalele prinse le vindeau sătenilor sau chelarului, Cuthbert. Aceasta era singura lor sursă de venit, din moment ce Tom nu era plătit. Cu banii obţinuţi, cumpărau pânză, piele sau seu şi, în zilele în care nu se duceau în pădure, mama făcea încălţări, cămăşi de purtat pe dedesubt, lumânări sau câte o bonetă, în timp ce Jack şi Martha se jucau cu copiii din sat. Duminicile, după slujbă, lui Tom şi mamei le plăcea să stea lângă foc, discutând. Uneori începeau să se sărute, iar Tom îşi băga mâna sub rochia mamei, după care trimiteau copiii la joacă pentru o vreme şi încuiau uşa. Aceasta era cea mai rea perioadă a săptămânii, pentru că Alfred se arăta prost dispus şi îi persecuta pe cei mici.

Astăzi totuşi, era o zi obişnuită, iar Alfred avea să fie ocupat din zori până în seară. Jack se sculă şi ieşi din casă. Era frig, dar nu ploua. Martha ieşi câteva clipe mai târziu. Ruinele catedralei erau deja un furnicar de muncitori care cărau pietre, înlăturau resturile cu lopeţi, construiau suporţi de lemn pentru zidurile instabile şi demolau pereţii prea şubrezi pentru a mai merita păstraţi.

Printre săteni şi călugări se stabilise, de comun acord, că focul fusese lucrătura diavolului şi, pentru perioade lungi de timp, Jack uita că el fusese cel care-l pusese. Când îşi aducea aminte, tresărea şi se simţea extraordinar de mulţumit de sine. Îşi asumase un risc teribil, dar scăpase nepedepsit şi salvase familia de la înfometare.

Călugării luau primii micul dejun, iar lucrătorii laici nu primeau nimic până ce monahii nu intrau la canon. Pentru Martha şi Jack, era o aşteptare chinuitor de lungă. Jack se trezea mereu flămând, iar aerul rece al dimineţii îi mărea pofta de mâncare.

— Hai să mergem în curtea bucătăriei, spuse Jack.

Poate că ajutoarele de la bucătărie aveau să le dea nişte resturi. Martha se declară îndată de acord: ea îl socotea pe Jack un băiat minunat şi făcea tot ce sugera el.

Când ajunseră în zona bucătăriei aflară că fratele Bernard, care se ocupa de brutărie, făcea pâine în acea zi. Pentru că ajutoarele sale lucrau pe şantier, el îşi căra singur lemnele de foc. Era un bărbat tânăr, dar destul de gras, şi gâfâia şi asuda sub o încărcătură de butuci.

— Îţi aducem noi lemnele, frate, se oferi Jack.

Bernard lăsă încărcătura lângă cuptor şi îi dădu lui Jack coşul larg şi aproape plat.

— Ce copii buni, gâfâi el. Dumnezeu să vă binecuvânteze!

Jack luă coşul şi cei doi copii alergară către grămada de lemne de foc din spatele bucătăriei. Umplură coşul cu butuci, după care cărară amândoi încărcătura grea.

Când ajunseră ei, cuptorul era deja încins, iar Bernard goli coşul direct în foc şi îi trimise după mai multe lemne. Pe Jack îl dureau braţele, dar stomacul îl durea şi mai tare, aşa că se grăbi să încarce din nou coşul.

A doua oară când ajunseră cu lemnele, fratele Bernard punea bucăţele mici de cocă pe o tavă.

— Mai aduceţi-mi un coş, şi vă dau chifle fierbinţi, spuse el.

Lui Jack deja îi lăsa gura apă.

A treia oară umplură coşul cu vârf şi se împleticiră pe drumul de întoarcere, ţinând fiecare câte un mâner. În timp ce se apropiau de curte, se întâlniră cu Alfred, care mergea undeva cu o găleată în mână, probabil plecat să aducă apă de la canalul săpat dinspre iazul morii, care străbătea pajiştea şi apoi dispărea sub berărie. Alfred îl ura pe Jack de când acesta îi pusese pasărea moartă în bere. În mod normal, Jack se întorcea pur şi simplu pe călcâie şi se îndepărta ori de câte ori îl vedea pe Alfred. Acum, se întrebă dacă nu cumva să lase jos coşul şi să o rupă la fugă, dar un astfel de gest ar fi părut o dovadă de laşitate şi, în plus, simţea aroma pâinii care se cocea în brutărie şi era flămând; aşa că merse mai departe, cu inima cât un purice.

Alfred râse de ei, de cum se opinteau să care o greutate pe care el ar fi cărat-o cu uşurinţă singur. Ei îl ocoliră, dar el făcu vreo câţiva paşi spre ei şi îl împinse pe Jack, făcându-l să-şi piardă echilibrul. Jack căzu rău, în fund, simţind săgeţi de durere în şira spinării. Scăpă mânerul coşului şi toate lemnele se împrăştiară pe jos. Ochii i se umplură de lacrimi, mai mult de mânie decât de durere. Era atât de nedrept ca Alfred să poată face aşa ceva, fără să fie provocat, şi să scape nepedepsit! Jack se ridică şi, răbdător, puse lemnele înapoi în coş, prefăcându-se, de dragul Marthei, că nu-i păsa. Ridicară din nou coşul şi merseră mai departe către brutărie.

Ajunşi acolo, îşi primiră răsplata. Tava cu chifle se răcorea pe raftul de piatră. Când intrară, Bernard luă una, o băgă în gură şi spuse:

— Sunt bune. Luaţi şi voi. Dar, aveţi grijă – sunt fierbinţi!

Jack şi Martha luară fiecare câte o chiflă. Jack muşcă uşor din a sa, temându-se să nu cumva să se frigă, dar era atât de delicioasă încât o mâncă pe toată în câteva clipe. Se uită la chiflele rămase. Mai erau nouă. Îşi ridică privirea către fratele Bernard, care rânjea la el.

— Ştiu ce vrei, spuse călugărul. Hai, luaţi-le pe toate!

Jack îşi sumese poala pelerinei şi puse restul chiflelor în ea.

— Le ducem la mama, îi spuse el Marthei.

— Ce băiat cuminte eşti! zise Bernard. Hai, du-te, atunci!

— Mulţumesc, frate, spuse Jack.

Ieşiră din brutărie şi se îndreptară către casa de oaspeţi. Jack era încântat. Mama avea să fie foarte mulţumită de el, fiindcă aducea o astfel de delicatesă. Fu tentat să mai mănânce o chiflă înainte de a i le înmâna mamei, dar rezistă ispitei: avea să fie foarte frumos să i le dea pe toate.

Pe când traversau pajiştea, se întâlniră din nou cu Alfred.

Acesta probabil că îşi umpluse găleata, revenise pe şantier şi o golise, iar acum se întorcea să o umple din nou. Jack se hotărî să afişeze un aer nepăsător, sperând că Alfred avea să-l ignore. Dar felul în care ţinea chiflele, înfăşurate în poala pelerinei, era prea bătător la ochi şi nu se putea ascunde; o dată în plus, Alfred veni către ei.

Jack i-ar fi dat cu dragă inimă o chiflă, dar ştia că Alfred avea să le ia pe toate, dacă avea ocazia. Jack o luă la fugă.

Alfred porni după el şi, curând, îl prinse. Îi puse piedică, iar Jack se prăbuşi. Chiflele fierbinţi se împrăştiară pe pământ.

Alfred luă una, şterse picăturile de noroi de pe ea şi o băgă în gură. Ochii i se măriră, vădind surpriză.

— Pâine proaspătă! spuse el.

Începu să le adune şi pe celelalte.

Jack se ridică în picioare şi încercă să prindă una dintre chiflele căzute, dar Alfred îi dădu o palmă grea, doborându-l din nou. Rapid, Alfred adună restul chiflelor şi se îndepărtă, mestecând. Jack izbucni în lacrimi.

Martha arbora un aer de compătimire, dar Jack nu voia înţelegere: el suferea, mai mult decât toate, din cauza umilinţei. Porni de-acolo, şi, când Martha îl urmă, se întoarse către ea, strigând:

— Lasă-mă în pace!

Martha păru rănită, dar se opri şi îl lăsă să se îndepărteze.

Jack porni spre ruine, ştergându-şi lacrimile cu mâneca. În

mintea lui se înfiripau gânduri de crimă. „Am distrus catedrala, îşi spunea el. Aş putea să-l omor pe Alfred.”

În dimineaţa aceea se lucra intens în jurul catedralei – mulţi muncitori făceau ordine şi măturau. Jack îşi aminti că un demnitar ecleziastic urma să inspecteze pagubele.

Ceea ce îl înnebunea era superioritatea fizică a lui Alfred: putea să facă tot ce voia doar pentru că era atât de mare. Jack se plimbă o vreme, clocotind pe dinăuntru, dorindu-şi ca Alfred să fi fost în biserică atunci când căzuseră aceste pietre.

Într-un final, îl văzu din nou pe Alfred. Se afla în transeptul de nord, punând cu lopata aşchii de piatră într-o căruţă, şi era plin de praf. Lângă căruţă se afla o bârnă din acoperiş care scăpase aproape neatinsă, doar pârlită şi înnegrită de cenuşă. Jack frecă suprafaţa bârnei cu degetul, lăsând în urmă o urmă albicioasă. Inspirat, scrise în stratul de cenuşă: „Alfred e un porc.”

Câţiva dintre lucrători observară. Erau surprinşi că Jack ştia să scrie. Un tânăr întrebă:

— Ce înseamnă?

— Întrebaţi-l pe Alfred, răspunse Jack.

Alfred se uită la scris şi se încruntă, iritat. Jack ştia că îşi putea citi propriul nume, dar nu şi restul cuvintelor. Se enervase. Ştia că era insultat, dar nu ştia cum, iar acest lucru era umilitor în sine. Avea o înfăţişare destul de prostească. Mânia lui Jack fu alinată un pic. O fi fost Alfred mare, dar Jack era mai isteţ.

Totuşi, nimeni nu ştia ce scria pe bârnă. Atunci, pe lângă ei trecu un novice, citi ce era scris pe lemn şi zâmbi.

— Cine e Alfred?

— El, spuse Jack, cu o smucitură a degetului mare.

Alfred părea şi mai mânios, dar tot nu ştia ce să facă, aşa că se sprijinea de lopată, cu o înfăţişare idioată.

Novicele izbucni în râs.

— Un porc, ai? Şi după ce sapă – după ghinde? spuse el.

— Probabil! zise Jack, încântat că-şi găsise un aliat.

Alfred lăsă lopata să cadă şi se repezi să-l apuce pe Jack.

Băiatul era pregătit, şi ţâşni ca o săgeată dintr-un arc. Novicele întinse un picior pentru a-i pune piedică lui Jack – ca şi cum ar fi vrut să fie la fel de răutăcios cu amândoi dar, cu o mişcare ageră, Jack sări peste el. Alergă de-a lungul fostei abside, ocolind grămezile de resturi şi sărind peste bârnele de acoperiş care căzuseră. Auzea paşii grei şi gâfâitul lui Alfred în urma sa, iar frica îi dădu viteză.

Câteva clipe mai târziu, îşi dădu seama că fugise într-o direcţie greşită. Nu avea cum să iasă prin partea aceea a catedralei. Făcuse o greşeală. Îşi dădu seama, cu inima grea, că avea să sufere.

Jumătatea superioară a zidului dinspre est se prăbuşise înăuntru, iar pietrele stăteau grămadă, lângă ceea ce rămăsese din zid. Neavând altă variantă, Jack începu să urce grămada, cu Alfred pe urmele lui. Ajunse în vârf şi văzu că pietrele nu făceau o pantă şi de cealaltă parte a zidului, iar în faţa lui se căsca o prăpastie de vreo cinci metri. Înaintă şovăielnic până la margine. Era prea sus pentru a sări şi a scăpa nevătămat. Alfred izbuti să-l apuce de gleznă. Jack îşi pierdu echilibrul. Preţ de câteva clipe, rămase cu un picior pe zid şi cu celălalt în aer, agitându-şi braţele, într-o încercare de a-şi recăpăta echilibrul. Alfred îl ţinea în continuare de gleznă. Jack simţea cum, inevitabil, cădea în direcţia greşită. Alfred îl mai ţinu puţin de gleznă, dezechilibrându-l şi mai tare, după care îi dădu drumul. Jack căzu, incapabil să se îndrepte, şi îşi auzi vocea, ţipând. Ateriză pe partea stângă. Impactul fu groaznic. Printr-o întâmplare nefericită, faţa i se lovi de o piatră.

Pentru o vreme, totul se întunecă.

Când deschise ochii, Alfred stătea aplecat deasupra lui – coborâse cumva de pe zid – iar lângă el se afla unul dintre călugării mai bătrâni. Jack îl recunoscu: era Remigius, stareţul adjunct. Remigius îi întâlni privirea şi spuse:

— Ridică-te, flăcăule!

Jack nu ştia sigur dacă era în stare. Nu-şi putea mişca braţul stâng. Avea partea stângă a feţei amorţită. Se ridică în capul oaselor. Crezuse că avea să moară, şi îl surprinse faptul că reuşi să se mişte. Folosindu-şi braţul drept, se ridică în picioare, sprijinindu-şi mare parte din greutate pe piciorul drept. Pe măsură ce amorţeala dispărea, începu să simtă durere.

Remigius îl prinse de braţul stâng. Jack ţipă de durere. Remigius nu-l luă în seamă şi îl apucă de ureche pe Alfred. Jack se gândi că, probabil, avea să le dea cine ştie ce pedeapsă îngrozitoare amândurora. Dar avea prea mari dureri pentru a-i mai păsa.

Remigius i se adresă lui Alfred:

— Acum, flăcăul meu, de ce ai încercat să-l omori pe fratele tău?

— Nu e fratele meu, spuse Alfred.

Expresia lui Remigius se schimbă.

— Nu e fratele tău? întrebă el. Nu aveţi aceeaşi mamă şi acelaşi tată?

— Ea nu e mama mea, spuse Alfred. Mama mea e moartă.

Pe chipul lui Remigius se ivi o expresie vicleană.

— Când a murit mama ta?

— De Crăciun.

— Crăciunul *trecut?*

— Da.

În ciuda durerii, Jack vedea bine că, dintr-un motiv necunoscut, Remigius era foarte interesat de acest subiect. Glasul călugărului tremura din pricina unei tulburări reprimate.

— Deci, tatăl tău nu a întâlnit-o decât de curând pe mama acestui băiat?

— Da.

— Şi de când sunt… împreună, au fost la un preot, să-şi oficializeze legătura?

— Ăăă… nu ştiu.

Jack îşi dădea seama că Alfred nu înţelegea cuvintele folosite. De fapt, nici Jack nu le înţelegea.

Nerăbdător, Remigius întrebă:

— Ei bine, au făcut cununia?

— Nu.

— Înţeleg.

Remigius părea încântat de această veste, deşi Jack ar fi crezut că avea să fie supărat. Pe chipul călugărului se aşternu o expresie satisfăcută. Tăcu preţ de câteva clipe, gânditor, după care păru să îşi aducă aminte de cei doi băieţi.

— Ei bine, dacă vreţi să staţi la mănăstire şi să mâncaţi pâinea călugărilor, nu vă mai certaţi, chiar dacă nu sunteţi fraţi. Noi, oamenii lui Dumnezeu, nu trebuie să fim martori la vărsare de sânge… acesta este unul dintre motivele pentru care trăim retraşi de lumea înconjurătoare.

Spunând aceste cuvinte, Remigius îi eliberă pe cei doi şi se îndepărtă, iar Jack putu, în sfârşit, să alerge la mama lui.

Avusese nevoie de trei săptămâni, nu de două, dar Tom reuşise să pună să elibereze cripta ca să fie folosită pe post de biserică improvizată, şi, în acea zi, episcopul ales venea să oficieze slujba în ea. Claustrul fusese curăţat de resturile dezastrului, iar Tom reparase părţile stricate: claustrele erau

structuri simple, doar nişte alei acoperite, iar munca fusese uşoară. Cea mai mare parte a restului bisericii era acoperită cu movile de pietre şi mortar, iar unele dintre zidurile aflate încă în picioare erau în pericol să cadă, dar Tom curăţase o cale de acces dinspre claustru, prin ceea ce fusese odată transeptul sudic, către scările care duceau în criptă.

Tom aruncă o privire în jur. Cripta avea dimensiuni potrivite, fiind un pătrat de aproximativ cincisprezece metri pe cincisprezece, spaţiu suficient de mare pentru slujbele călugărilor. Era o încăpere destul de întunecată, cu stâlpi masivi şi cu un tavan jos, boltit, dar era solid construită şi tocmai de aceea rezistase incendiului. Aduseseră o masă formată dintr-o scândură lată pusă pe două suporturi pe care să o folosească drept altar, iar băncile din sala de mese aveau să servească drept strane pentru călugări. Când paracliserul va aduce ţesăturile sale brodate pentru altar şi candelabrele bătute cu pietre preţioase, avea să arate numai bine.

Odată cu reluarea slujbelor, numărul muncitorilor aflaţi la dispoziţia lui Tom avea să se micşoreze. Majoritatea călugărilor se vor întoarce la traiul lor de venerare a Domnului, iar mulţi dintre cei care lucrau avea să-şi reia sarcinile gospodăreşti sau administrative. Tom avea să dispună totuşi de aproximativ jumătate din servitorii stăreţiei. Stareţul Philip se purtase dur cu ei. Considera că erau prea mulţi şi, dacă era cineva care să nu fie dispus să treacă de la îndatoririle curente de la grajduri sau bucătărie la munca pe şantier, se arăta dispus să îl dea afară. Câţiva plecaseră, dar majoritatea servitorilor rămăseseră.

Stăreţia îi datora deja lui Tom salariul pe trei săptămâni. La tariful normal pentru un maistru constructor de 4 penny pe zi, ajungea la 72 de penny. Pe măsură ce zilele treceau, datoria se mărea, iar stareţului Philip avea să-i fie din ce în ce mai dificil să îl plătească. După vreo jumătate de an, Tom avea să-i ceară lui Philip să înceapă să îl plătească. În acel moment, Philip îi va fi datorat deja două lire de argint şi jumătate, de care trebuia să facă rost înainte de a-l pune pe liber pe Tom. Datoria aceea îl făcea pe Tom să se simtă în siguranţă.

Exista chiar posibilitatea – de-abia dacă îndrăznea să se gândească la ea – ca această slujbă să îi ocupe tot restul vieţii. Era, în fond, o catedrală; iar dacă factorii de decizie vor hotărî înălţarea unei noi clădiri şi vor găsi banii necesari pentru aceasta, avea să fie cel mai mare proiect de construcţie din

întreg regatul, care urma să dea de muncă mai multor zeci de zidari timp de câteva decenii.

Însă, era prea mult să spere la aşa ceva. Din discuţiile cu călugării şi cu sătenii, Tom aflase că Kingsbridge nu fusese niciodată o catedrală importantă. Ascunsă într-un sătuc liniştit, avusese parte de mai mulţi episcopi lipsiţi de ambiţie şi se afla, în mod clar, într-un declin lent. Stăreţia nu avea nimic ieşit din comun şi nu dispunea de vreun ban. Unele mănăstiri atrăgeau atenţia regilor şi arhiepiscopilor prin ospitalitatea lor luxoasă, prin şcolile excelente, bibliotecile mari, cercetările călugărilor-filosofi sau erudiţia stareţilor ori a abaţilor lor; dar Kingsbridge nu strălucea în niciunul dintre aceste domenii. Cel mai probabil, stareţul Philip avea să poată construi o biserică mică, cu o arhitectură simplă şi modest înzestrată; iar asta nu ar putea dura mai mult de zece ani.

Şi totuşi, o astfel de perspectivă îi convenea de minune lui Tom.

Chiar înainte ca ruinele înnegrite de foc să se răcească, îşi dăduse seama că aceasta era şansa lui de a-şi construi propria catedrală.

Stareţul Philip era deja convins că Dumnezeu îl trimisese pe Tom la Kingsbridge. Tom ştia că reuşise să câştige încrederea stareţului prin modul eficient în care începuse îndepărtarea resturilor şi făcuse stăreţia din nou funcţională. La momentul potrivit, avea să înceapă să discute cu Philip despre planurile noii clădiri. Dacă negocia situaţia aşa cum se cuvine, avea toate şansele ca Philip să-i ceară să întocmească el proiectul. Faptul că – destul de probabil – noua biserică urma să fie una mai degrabă modestă mărea probabilitatea ca planurile să fie lăsate în seama lui Tom, decât să fie încredinţate unui maistru cu mai multă experienţă în construirea catedralelor. Tom avea speranţe mari.

Se auzi clopotul care chema călugării la canon. Acesta era, de asemenea, semnalul că muncitorii laici puteau să intre să mănânce de dimineaţă. Tom părăsi cripta şi se îndreptă către sala de mese. Pe drum, fu întâmpinat de Ellen.

Aceasta se postă agresiv în faţa lui, ca şi cum ar fi vrut să-i blocheze trecerea, iar ochii ei aveau o căutătură ciudată. Îi avea lângă ea pe Martha şi pe Jack. Jack arăta îngrozitor: avea un ochi închis, partea stângă a feţei îi era vânătă şi umflată şi îşi lăsa greutatea pe piciorul drept, ca şi cum cel stâng nu putea să-l susţină. Lui Tom îi părea rău pentru starea în care se afla copilul.

— Ce ai păţit? întrebă el.
— Alfred a făcut asta, îi spuse Ellen.
Tom oftă în sinea sa. Pentru un moment, îi fu ruşine pentru Alfred, care era cu mult mai mare decât Jack. Dar nici Jack nu era un îngeraş. Poate că Alfred fusese provocat. Tom aruncă o privire în jur după fiul său, şi îl zări îndreptându-se către sala de mese, plin de praf.
— Alfred! mugi el. Vino-ncoace!
Alfred se întoarse, văzu întreaga familie şi se apropie încet, cu o expresie vinovată pe figură.
Tom îl întrebă:
— Tu ai făcut asta?
— A căzut de pe un zid, zise posac Alfred.
— Tu l-ai împins?
— Îl alergam.
— Cine a început?
— Jack m-a jignit.
Vorbind printre buzele umflate, Jack interveni:
— L-am făcut porc pentru că ne-a luat pâinea.
— Pâine? întrebă Tom. De unde aţi luat voi pâine înainte de micul dejun?
— Bernard brutarul ne-a dat-o. I-am cărat lemne de foc.
— Ar fi trebuit să o împărţiţi şi cu Alfred, spuse Tom.
— Aş fi făcut-o.
— Şi atunci, de ce ai fugit? întrebă Alfred.
— O duceam acasă, la mama, protestă Jack. Iar Alfred a mâncat-o pe toată!
Cei paisprezece ani de când era părinte îl învăţaseră pe Tom că nu avea cum să-şi dea seama cine avea dreptate şi cine greşise, atunci când era vorba despre o ceartă între copii.
— Duceţi-vă la masă, toţi trei, iar dacă mai aud de vreo ceartă azi, tu, Alfred, vei avea faţa ca a lui Jack, numai că eu o să ţi-o stâlcesc aşa! Acum, ştergeţi-o de aici!
Copiii plecară.
Tom şi Ellen îi urmară, mergând ceva mai încet. După câteva clipe, Ellen spuse:
— Asta e tot ce o să spui?
Tom îi aruncă o privire. Era tot furioasă, dar el nu putea face nimic în privinţa asta. Ridică din umeri.
— Ca de obicei, amândoi sunt vinovaţi.
— Tom! Cum poţi spune una ca asta?

— Sunt la fel de răi amândoi.
— Alfred le-a luat pâinea. Jack l-a făcut porc. Asta nu înseamnă că trebuie să-l umple de sânge!
Tom scutură din cap, în semn de dezacord.
— Băieţii se ceartă mereu. Ai avea nevoie de o viaţă de om judecând ciorovăielile lor. Cel mai bine e să-i laşi în pace.
— Nu se poate aşa, Tom, rosti ea pe un ton rău prevestitor. Priveşte chipul lui Jack, după care uită-te şi la cel al lui Alfred. Ăsta nu e rezultatul unei ciorovăieli de copii. E atacul plin de răutate al unui bărbat în toată firea asupra unui băieţel.
Lui Tom nu-i plăcea deloc atitudinea ei. Alfred nu era perfect, ştia prea bine, dar nici Jack nu era. Tom nu voia ca Jack să devină răsfăţatul familiei.
— Alfred nu e un bărbat în toată firea, are doar paisprezece ani. Dar *el* munceşte. Îşi aduce contribuţia la întreţinerea familiei, pe când Jack nu. Jack se joacă toată ziua, ca un copil. După mine, asta înseamnă că Jack ar trebui să-l respecte pe Alfred. După cum ai observat, aşa ceva nu se întâmplă.
— Nu-mi pasă! izbucni Ellen. Poţi spune ce vrei, dar fiul meu e lovit rău şi ar fi putut fi rănit grav, iar *eu nu voi permite aşa ceva!* Începu să plângă. Pe un ton mai coborât, dar tot furioasă, spuse: E fiul meu şi nu suport să-l văd în halul acesta.
Tom înţelegea ce simţea femeia şi era tentat să o liniştească, dar se temea să cedeze. Avea sentimentul că această conversaţie se putea dovedi un moment de cumpănă. Trăind numai cu mama sa, Jack fusese mereu extrem de protejat. Tom nu voia să accepte ca Jack să fie apărat de greutăţile normale ale vieţii de zi cu zi. O astfel de decizie ar putea stabili un precedent care ar stârni nenumărate necazuri în anii următori. Tom ştia, de fapt, că Alfred mersese prea departe de astă dată şi era hotărât, în adâncul sufletului, să-l facă pe băiat să-l lase în pace pe Jack; dar nu ar fi fost bine să spună acest lucru cu voce tare.
— Bătăile fac parte din viaţă, îi spuse el lui Ellen. Jack trebuie să înveţe să le încaseze sau să le evite. Nu-mi pot petrece viaţa protejându-l pe el.
— Ai putea să-l protejezi de bătăuşul ăla de fiu al tău!
Tom tresări. Nu suporta să o audă numindu-l „bătăuş” pe Alfred.
— Aş putea, dar nu o voi face, zise el, furios. Jack trebuie să înveţe să se apere singur.
— Of, du-te la dracu’! spuse Ellen, după care îi întoarse

spatele şi se îndepărtă.

Tom intră în sala de mese. Coliba de lemn unde mâncau de obicei muncitorii laici fusese stricată de prăbuşirea turnului de sud-vest, aşa că acum luau mesele în sala de mese, după ce călugării terminau de mâncat şi plecau. Tom se aşeză departe de ceilalţi, neavând niciun chef de vorbă. Un servitor îi aduse o cană de bere şi câteva felii de pâine într-un coş. Înmuie o bucată de pâine în bere şi începu să mănânce.

„Alfred e un flăcău mare cu prea multă energie”, îşi spuse Tom în gând, cuprins de afecţiune. Oftă deasupra cănii de bere. Ştia, în sufletul său, că Alfred era puţin bătăuş şi dominator, dar avea să se potolească, cu vremea. Între timp, Tom nu avea să-şi oblige copiii să-i acorde tratament preferenţial unui nou-venit. Deja trecuseră prin destule. Îşi pierduseră mama, fuseseră nevoiţi să cutreiere drumurile, aproape că muriseră de foame. Dacă putea, nu avea de gând să le impună alte restricţii. Aveau dreptul la un pic de indulgenţă. Jack trebuia, pur şi simplu, să se ferească din calea lui Alfred. Doar nu avea să moară din asta.

Neînţelegerile cu Ellen îl făceau mereu să-şi simtă inima grea. Se certaseră de câteva ori, de obicei în legătură cu copiii, deşi aceasta fusese cea mai rea ceartă a lor de până acum. Când o vedea cu chipul împietrit, duşmănoasă, nu-şi putea aminti cum fusese, doar cu puţin timp în urmă, când se îndrăgostise nebuneşte de ea: părea o străină furioasă care intrase cu forţa în viaţa lui liniştită.

Nu avusese niciodată certuri aşa înverşunate, pline de mânie, cu prima sa soţie. Privind în urmă, i se părea că el şi Agnes fuseseră de acord asupra aspectelor importante şi că, atunci când nu erau de acord, nu se înfuriau. Aşa se cuvenea să stea lucrurile între un soţ şi o soţie, iar Ellen trebuia să-şi dea seama că nu putea să facă parte dintr-o familie şi să procedeze, în acelaşi timp, numai după cum voia ea.

Chiar şi atunci când Ellen se dovedea cât se poate de enervantă, Tom nu-şi dorea niciodată ca ea să plece, dar, oricum, de multe ori se gândea cu regret la Agnes. Aceasta îi fusese alături mare parte din viaţa sa adultă, iar acum simţea mereu că lipsea ceva. Cât fusese în viaţă, nu se gândise niciodată cât de norocos era să o afle lângă el, şi nici nu se simţise recunoscător că o avea drept soaţă; dar acum, că murise, îi ducea dorul şi îi era ruşine că nu o preţuise cu adevărat.

În momentele liniştite ale zilei, când toţi lucrătorii aveau

sarcinile stabilite şi îşi vedeau de treburi în jurul lui, iar el se putea ocupa de ceva care necesita calificarea sa, cum ar fi să reconstruiască o porţiune de zid în claustru sau să repare un stâlp în criptă, uneori purta conversaţii imaginare cu Agnes. De cele mai multe ori îi povestea despre Jonathan, fiul lor nou-născut. Tom vedea copilul aproape zilnic, când era hrănit în bucătărie, plimbat prin claustru sau culcat în dormitorul călugărilor. Părea perfect sănătos şi fericit, iar nimeni, în afară de Ellen, nu bănuia că Tom avea un interes special în ceea ce-l privea. De asemenea, Tom vorbea cu Agnes despre Alfred, despre stareţul Philip şi chiar despre Ellen, explicându-i sentimentele pe care le avea faţă de ei, exact cum ar fi făcut-o (cu excepţia discuţiei despre Ellen) dacă Agnes ar mai fi fost în viaţă. Îi povestea şi despre planurile sale legate de viitor: despre speranţa lui că avea să lucreze aici şi în anii următori şi despre visul său de a proiecta şi de a construi singur o catedrală. În mintea lui, îi auzea răspunsurile şi întrebările. Era când încântată, când încurajatoare, când suspicioasă sau dezaprobatoare. Uneori simţea că avea dreptate, alteori că greşea. Dacă ar fi mărturisit cuiva despre aceste conversaţii, respectivul ar fi spus că vorbea cu o fantomă, şi atunci s-ar fi stârnit o întreagă nebunie de preoţi, agheasmă şi ritualuri de exorcism; dar el ştia că nu era nimic supranatural în ceea ce se întâmpla. Totul se reducea la faptul că o cunoştea atât de bine, încât îşi putea imagina cum ar fi simţit femeia şi ce ar fi spus ea în orice situaţie.

Uneori, în momente neaşteptate, îi apărea nechemată în minte. Când curăţa o pară cu cuţitul de mâncat pentru micuţa Martha, îşi amintea cum Agnes râdea de el pentru că mereu se chinuia să decojească para astfel încât să obţină o singură fâşie lungă. Ori de câte ori trebuia să scrie ceva, se gândea la ea, pentru că Agnes îl învăţase tot ce ştia de la tatăl ei, preotul; şi îşi amintea că îl învăţase cum să taie o pană, sau cum să scrie „*caementarius”* cuvântul latin pentru „zidar”. Când îşi spăla faţa, duminicile, îşi săpunea barba şi îşi amintea cum, în tinereţe, îl învăţase că, dacă îşi spăla barba, avea să fie ferit de păduchi şi de furuncule. Nu trecea nicio zi fără vreo astfel de ocazie de a şi-o aminti în culori vii.

Ştia că era norocos că o avea pe Ellen. Nu îl pândea pericolul de a nu o aprecia la justa ei valoare. Era unică: avea ceva nefiresc, iar acel lucru îi dădea un anume magnetism. Îi era

recunoscător pentru că îl consolase în marea sa durere, în dimineaţa de după moartea lui Agnes; dar, uneori, îşi dorea să o fi cunoscut la câteva zile – nu la câteva ore – după ce-şi înmormântase soţia, astfel încât să fi avut timp să fie nefericit de unul singur. Nu ar fi avut nevoie de o perioadă de doliu – aşa ceva era pentru aristocraţi şi pentru călugări, nu pentru oameni obişnuiţi –, dar ar fi avut vreme să se deprindă cu absenţa lui Agnes înainte de a se obişnui să trăiască împreună cu Ellen. Nu avusese astfel de gânduri în primele zile, când ameninţarea foamei se combinase cu excitaţia sexuală pe care o simţea faţă de Ellen, rezultând o exaltare isterică, de parcă ar fi fost sfârşitul lumii. Dar, de când găsise de lucru şi un adăpost deasupra capului, începuse să fie cuprins de regrete în răstimpuri. Şi, uneori, se părea că, atunci când se gândea aşa la Agnes, nu numai că îi era dor de ea, ci jelea şi trecerea tinereţii sale. Nu avea să mai fie niciodată atât de naiv, de agresiv, de flămând sau de puternic precum fusese atunci când se îndrăgostise de Agnes.

Îşi termină pâinea şi părăsi sala de mese înaintea celorlalţi. Intră în claustru. Era mulţumit de cum lucrase acolo: privindu-l acum, era greu să îţi închipui că, în urmă cu numai trei săptămâni, fusese îngropat sub o grămadă de resturi. Singurele semne care aminteau de catastrofa erau câteva lespezi sparte din pavaj, pentru care nu reuşise să găsească altele ca să le înlocuiască.

Totuşi, exista foarte mult praf pe acolo. Avea să pună să fie măturat din nou claustrul şi apoi să fie stropit cu apă. Începu să se plimbe prin biserica distrusă. În transeptul de nord văzu o bârnă înnegrită pe care erau scrise nişte cuvinte în cenuşa ce o acoperea. Tom le citi încet. Scria: „Alfred e un porc.” Deci de asta se înfuriase Alfred! Destul de mult lemn din acoperiş nu arsese, şi peste tot se aflau bârne înnegrite precum aceasta. Tom hotărî că va numi câţiva lucrători care să adune toate bucăţile de lemn şi să le ducă la depozitul de lemne de foc.

„Fă să arate ordonat, spunea Agnes atunci când venea în vizită cineva important. Ca să se bucure că Tom e cel care conduce şantierul.” „Da, dragă”, rosti Tom în gând şi zâmbi pentru sine în timp ce se apuca de treabă.

Grupul cu care sosea Waleran Bigot fu zărit la o depărtare de un kilometru jumătate peste câmpuri. Erau trei călăreţi, care se

apropiau destul de repede. Waleran însuşi era în frunte, pe un cal negru, cu pelerina lui neagră fluturându-i în urmă. Philip şi ceilalţi demnitari ai mănăstirii îl aşteptau lângă grajduri, ca să-i ureze bun venit.

Philip nu ştia sigur cum să se poarte cu Waleran. Acesta îl înşelase, în mod indiscutabil, prin faptul că nu-i spusese că episcopul murise; dar, când adevărul ieşise la iveală, Waleran nu păruse deloc ruşinat; iar Philip nu ştiuse ce să-i spună. În continuare nu ştia ce să-i spună, dar bănuia că nu avea ce să câştige dacă se plângea. Oricum, episodul acela fusese umbrit de catastrofa cu incendiul. Pur şi simplu, în viitor, avea să fie extrem de precaut când venea vorba de Waleran.

Calul lui Waleran era un armăsar, agitat şi nervos, în ciuda faptului că alergase câţiva kilometri buni. Îşi coborî cu greu capul în timp ce mergea către grajduri. Philip nu era de acord cu asta: un cleric nu avea nici cea mai mică nevoie să călărească aşa repede, iar cei mai mulţi slujitori ai lui Dumnezeu alegeau cai mai liniştiţi.

Waleran coborî de pe cal cu o mişcare ageră şi îi întinse frâiele grăjdarului. Philip îl salută politicos. Waleran se întoarse şi cercetă ruinele. Ochii săi fură acoperiţi de un văl sumbru, şi spuse:

— Acesta a fost un incendiu scump, Philip.

Oarecum spre surprinderea lui Philip, părea într-adevăr supărat.

Înainte ca Philip să apuce să răspundă, Remigius luă cuvântul.

— Lucrarea diavolului, Sfinţia Ta, spuse el.

— Zău? întrebă Waleran. Din câte ştiu eu, diavolul este ajutat în astfel de sarcini de călugări care aprind focuri în biserică pentru a nu le mai fi atât de frig la matine sau lasă, din neatenţie, lumânări aprinse în clopotniţă.

Philip fu amuzat să-l vadă pe Remigius repezit, dar nu putea lăsa insinuările lui Waleran fără răspuns.

— Am făcut o anchetă asupra cauzelor dezastrului, spuse el. Nimeni nu a aprins niciun foc în biserică în noaptea aceea – pot spune sigur pentru că sunt şi eu de faţă la matine. Şi nimeni nu a urcat pe acoperiş cu luni bune înainte.

— Păi, şi care e explicaţia? Un fulger? întrebă Waleran pe un ton sceptic.

Philip dădu din cap, în semn de negaţie.

— Nu a fost nicio furtună. Focul pare să fi izbucnit în apropiere

de locul în care pornesc cele două transepturi. Am lăsat, într-adevăr, o lumânare aprinsă pe altar după slujbă, ca de obicei. E posibil ca pânza de altar să fi luat foc, iar o scânteie să fi fost ridicată de o pală de vânt până la tavanul de lemn, care era foarte vechi şi uscat. Philip ridică din umeri. Nu e o explicaţie prea satisfăcătoare, dar e cea mai bună din câte avem.

Waleran încuviinţă.

— Hai să ne uităm mai atent la pagube.

Porniră în direcţia bisericii. Cei doi tovarăşi ai lui Waleran erau un oştean şi un preot tânăr. Oşteanul rămase în urmă pentru a avea grijă de cai. Preotul cel tânăr îl însoţi pe Waleran şi îi fu prezentat lui Philip drept vicarul Baldwin. În timp ce traversau pajiştea către biserică, Remigius îşi puse mâna pe braţul lui Waleran, oprindu-l şi spunând:

— După cum puteţi vedea, casa de oaspeţi nu a suferit nicio stricăciune.

Toată lumea se opri şi se întoarse. Iritat, Philip se întrebă la ce anume se gândea Remigius. Dacă nu se întâmplase nimic cu casa de oaspeţi, de ce să-i facă pe toţi să se oprească şi să se uite la ea? Soţia constructorului venea dinspre bucătărie şi o priviră toţi cum intra în casă. Philip aruncă o privire în direcţia lui Waleran. Părea uşor descumpănit. Philip îşi aduse aminte de momentul în care, la palatul episcopului, Waleran o văzuse pe soţia constructorului şi arătase aproape înspăimântat. Ce era cu femeia aceea?

Waleran îi adresă o privire fugară lui Remigius şi o încuviinţare aproape imperceptibilă din cap, după care se întoarse către Philip şi spuse:

— Cine locuieşte acolo?

Philip era cât se poate de sigur că Waleran o recunoscuse, dar răspunse:

— Un maistru constructor şi familia sa.

Waleran dădu din cap în semn că pricepuse şi porniră cu toţii mai departe. Abia acum îşi dădea seama Philip de ce le atrăsese atenţia Remigius asupra casei de oaspeţi: voise să se asigure că Waleran o vedea pe femeie. Philip se hotărî să o ia la întrebări pe femeie cât mai curând posibil.

Intrară printre ruine. Un grup de şapte sau opt oameni, alcătuit din călugări şi din servitori ai stăreţiei, în proporţii aproape egale, ridica o grindă de acoperiş pe jumătate arsă sub supravegherea lui Tom. Întregul loc părea cuprins de agitaţie,

însă una ordonată. Philip simţi că această atmosferă de eficienţă trudnică îl ridica în ochii episcopului, deşi meritul era al lui Tom.

Tom veni în întâmpinarea lor. Era mai înalt decât toţi cei prezenţi. Philip i se adresă lui Waleran:

— Acesta este maistrul constructor, Tom pe numele lui. A reuşit deja să repună în funcţiune claustrul şi cripta. Îi suntem foarte recunoscători.

— Îmi aduc aminte de tine, îi spuse Waleran lui Tom. Ai venit la mine chiar după Crăciun. Nu aveam nimic să-ţi ofer de lucru.

— Aşa este, răspunse Tom, cu vocea sa joasă, hârşită de praf. Poate că Dumnezeu mă păstra ca să-l ajut pe stareţul Philip la necaz.

— Un constructor teolog, spuse batjocoritor Waleran.

Tom se înroşi puţin pe sub stratul de praf ce-i acoperea pielea. Philip îşi spuse că, probabil, Waleran era foarte curajos, de îndrăznea să facă haz de un om atât de voinic, chiar dacă el era episcop, iar Tom numai un zidar.

— Care e următorul pas aici? întrebă Waleran.

— Trebuie să facem locul sigur, dărâmând pereţii care mai sunt în picioare, înainte să cadă în capul cuiva, răspunse Tom, pe un ton destul de timid. Apoi trebuie să curăţăm locul pentru construirea noii biserici. Cât de curând posibil, vom găsi copaci înalţi pentru bârnele acoperişului cel nou – cu cât lemnul e ţinut mai mult la uscat, cu atât mai trainic va fi acoperişul.

Philip interveni grăbit:

— Înainte de a tăia copaci, trebuie să facem rost de bani ca să-i plătim.

— Vom vorbi despre asta mai târziu, spuse Waleran, pe un ton enigmatic.

Această remarcă îl intrigă pe Philip. Spera ca Waleran să aibă un plan pentru a strânge banii necesari construirii noii biserici. Dacă stăreţia trebuia să se bazeze numai pe propriile mijloace, nu avea să poată începe mulţi ani de atunci încolo. Philip se tot frământase cu privire la acest subiect în ultimele trei săptămâni şi tot nu descoperise vreo soluţie.

Conduse grupul de-a lungul potecii care fusese curăţată de resturi până la claustru. Waleran nu avu nevoie de mai mult de o singură privire pentru a-şi da seama că această parte fusese repusă în drepturi. De acolo, traversară pajiştea către casa stareţului, aflată în colţul de sud-est al curţii.

Odată ajuns înăuntru, Waleran îşi scoase pelerina şi se aşeză,

ţinându-şi palmele palide aproape de foc. Fratele Milius, care era responsabil peste bucătărie, îi servi cu vin fiert şi aromat în nişte castronele mici de lemn. Waleran sorbi din al său şi îi spuse lui Philip:

— Te-ai gândit că Tom Constructorul ar fi putut porni singur incendiul ca să obţină de lucru?

— Da, m-am gândit, zise Philip. Dar nu cred că a făcut-o. Ar fi trebuit să intre în biserică, iar aceasta era încuiată bine.

— Ar fi putut intra în timpul zilei şi să se fi ascuns înăuntru.

— Atunci nu ar mai fi putut ieşi după ce ar fi aprins focul. Stareţul clătină din cap. Nu acesta era adevăratul motiv pentru care îl considera nevinovat pe Tom. Oricum, nu cred că e în stare de aşa ceva. E un bărbat inteligent – mult mai inteligent decât ai crede la prima vedere dar nu e viclean. Dacă ar fi fost vinovat, cred că aş fi citit asta pe chipul lui, când l-am privit în ochi şi l-am întrebat cum credea că a izbucnit incendiul.

Cumva spre surprinderea lui Philip, Waleran se declară imediat de acord.

— Cred că ai dreptate, spuse el. Nu ştiu de ce, dar nu-l văd punând foc unei biserici. Nu e genul.

— S-ar putea să nu ştim niciodată sigur cum a pornit incendiul, spuse Philip. Dar trebuie să ne gândim la problema adunării banilor necesari pentru construirea noii biserici. Nu ştiu…

— Da, îl întrerupse Waleran şi ridică o palmă, pentru a-l opri pe Philip. Se întoarse către ceilalţi bărbaţi din încăpere. Trebuie să vorbesc cu stareţul Philip între patru ochi, spuse el. Restul, puteţi pleca.

Philip era intrigat. Nu-şi putea închipui de ce voia Waleran să vorbească între patru ochi cu el despre acel subiect.

— Înainte de a pleca, Sfinţia Ta, fraţii m-au rugat să vă transmit ceva, spuse Remigius.

„Ce mai e acum?” se întrebă Philip în sinea sa.

Cu un aer sceptic, Waleran ridică dintr-o sprânceană.

— Şi de ce te-ar ruga pe tine, şi nu pe stareţ, să-mi supună ceva atenţiei?

— Pentru că fratele Philip nu le ascultă plângerea.

Philip era furios şi uluit totodată. Nu existase nicio plângere. Remigius încerca pur şi simplu să-l pună într-o situaţie stânjenitoare, făcând o scenă în faţa episcopului ales. Philip primi o căutătură întrebătoare din partea lui Waleran. Ridică din umeri

şi încercă să arboreze un aer indiferent.

— De-abia aştept să aud la ce se referă această plângere, spuse el. Te rog, continuă, frate Remigius... dacă eşti sigu*r* că-i o chestiune suficient de importantă încât să necesite atenţia episcopului.

Remigius spuse:

— În stăreţie locuieşte o femeie.

— Nu din nou chestia asta! rosti exasperat Philip. E soţia constructorului, şi locuieşte în casa de oaspeţi.

— E o vrăjitoare, spuse Remigius.

Philip se întrebă de ce făcea Remigius aşa ceva. Stareţul adjunct mai atacase o dată această chestiune, şi ar fi trebuit să ştie că nu avea şanse de câştig. Problema fusese discutată o dată, iar stareţul deţinea autoritatea şi Waleran trebuia să-l susţină pe Philip, asta dacă nu voia să fie chemat de fiecare dată când Remigius nu era de acord cu hotărârile superiorului său. Mohorât, Philip spuse:

— Nu e vrăjitoare.

— Ai interogat-o? întrebă Remigius, pe un ton poruncitor.

Philip îşi aminti că îşi propusese să o ia la întrebări. Nu o făcuse: vorbise cu soţul ei şi îi spusese să fie precaută, dar nu vorbise efectiv cu femeia respectivă. Era păcat, pentru că îi permitea lui Remigius să înscrie un punct în favoarea sa; dar nu unul prea important, iar Philip era sigur că nu avea să-l facă pe Waleran să ia partea lui Remigius.

— Nu am interogat-o, recunoscu Philip. Dar nu există nicio dovadă de vrăjitorie, iar întreaga familie este cinstită şi toţi sunt buni creştini.

— Este o vrăjitoare şi o desfrânată, spuse Remigius, roşind de indignarea celui fără de păcat.

— *Poftim?* explodă Philip. Cu cine păcătuieşte?

— Cu constructorul.

— E soţul ei, nebunule!

— Nu, nu e, spuse Remigius triumfător. Nu sunt cununaţi, se cunosc de numai o lună.

Philip era stupefiat. Nu se gândise la aşa ceva. Remigius îl luase complet prin surprindere.

Dacă însă ceea ce spunea Remigius se dovedea adevărat, atunci, teoretic, femeia era o desfrânată. Era un tip de desfrâu care, în mod normal, se trecea cu vederea, pentru că multe cupluri nu apucau să-şi oficializeze legătura în faţa unui preot

decât după o perioadă de convieţuire, de multe ori până la conceperea primului copil. Într-adevăr, în zonele foarte sărace şi îndepărtate, cuplurile trăiau ca soţ şi soţie decenii întregi şi creşteau copii, iar apoi înspăimântau vreun preot aflat în vizită cerându-i să le binecuvânteze căsătoria când lor deja li se năşteau nepoţi. Totuşi, una era ca un preot paroh să privească indulgent păcatele ţăranilor săraci care trăiau la hotarele creştinismului, şi alta, atunci când un angajat important al unei stăreţii comitea acelaşi păcat în incinta unei mănăstiri.

— Ce te face să crezi că nu sunt cununaţi? întrebă pe un ton sceptic Philip, deşi era sigur că Remigius verificase situaţia înainte de a deschide vorba în faţa lui Waleran.

— I-am găsit pe băieţi certându-se şi ei mi-au spus că nu sunt fraţi. Atunci a ieşit la iveală toată tărăşenia.

Philip se simţea dezamăgit de Tom. Desfrâul reprezenta un păcat destul de des întâlnit, dar era urât în mod special de călugări, care respingeau orice formă a vieţii trupeşti. Cum putea Tom să facă aşa ceva? Ar fi trebuit să ştie că Philip dezaproba clar un astfel de comportament. Philip simţea mai multă furie faţă de Tom decât faţă de Remigius. Dar stareţul adjunct fusese viclean. Philip îl întrebă:

— De ce nu mi-ai spus mie, stareţul tău, despre asta?

— Nu am aflat decât azi-dimineaţă.

Philip se lăsă pe spătarul jilţului său, înfrânt. Remigius îl prinsese pe picior greşit. Stareţul fusese pus într-o lumină proastă. Aceasta era răzbunarea lui Remigius pentru înfrângerea în alegeri. Philip se uită la Waleran. Plângerea îi fusese adresată episcopului: acum, Waleran putea să dea sentinţa.

Acesta nu ezită.

— Cazul e destul de clar, spuse el. Femeia trebuie să-şi mărturisească păcatul şi să se căiască public pentru el. Trebuie să părăsească stăreţia şi să trăiască în castitate, departe de constructor, timp de un an. Apoi se pot căsători.

O despărţire de un an era o pedeapsă dură. Philip considera că femeia o merita, pentru că pângărise mănăstirea. Dar îşi făcea griji în privinţa modului în care avea să primească ea vestea.

— S-ar putea să nu se supună judecăţii tale, spuse el.

Waleran ridică din umeri.

— Atunci o să ardă în iad.

— Dacă ea părăseşte Kingsbridge, mă tem că Tom va pleca

împreună cu ea.

— Sunt şi alţi constructori pe lume.

— Bineînţeles.

Lui Philip i-ar fi părut rău să-l piardă pe Tom. Dar îşi putea da seama, după expresia lui Waleran, că acesta nu s-ar fi supărat dacă Tom şi femeia lui ar fi părăsit Kingsbridge şi nu s-ar mai fi întors niciodată; şi se întrebă din nou de ce era această femeie atât de importantă.

Considerând chestiunea încheiată, Waleran spuse:

— Acum plecaţi cu toţii, şi lăsaţi-mă să vorbesc cu stareţul.

— Numai o clipă, zise tăios Philip. Era casa lui, iar aceia erau călugării lui, în fond; el avea să-i cheme sau să-i concedieze, nu Waleran. Voi vorbi chiar eu cu constructorul despre această problemă, continuă stareţul. Niciunul dintre voi să nu vorbiţi despre acest subiect cu nimeni, auziţi? Dacă nu mă ascultaţi, veţi avea parte de o pedeapsă grea. E clar, Remigius?

— Da, răspunse călugărul.

Philip îl privi întrebător, fără să spună nimic. Se lăsă o tăcere tensionată.

— Da, *părinte*, rosti Remigius, într-un final.

— Bine, poţi pleca.

Remigius, Andrew, Milius, Cuthbert şi vicarul Baldwin ieşiră. Waleran se mai servi cu încă puţin vin fierbinte şi îşi întinse picioarele către foc.

— Femeile aduc întotdeauna necazuri, spuse el. Când e vreo iapă în călduri la grajduri, toţi armăsarii încep să-i muşte pe grăjdari, să lovească aprig cu copitele în boxe şi, în general, să facă probleme. Chiar şi caii castraţi încep să nu mai fie cuminţi. Călugării sunt precum caii castraţi: li se refuză pasiunea fizică, dar tot mai miros focul muieresc.

Philip era stânjenit. Nu i se părea că erau necesare nişte cuvinte chiar atât de explicite. Îşi privi palmele.

— Ce facem cu reconstruirea bisericii? spuse el.

— Da. Probabil că ai auzit că problema aceea cu care ai venit la mine – contele Bartholomew şi conspiraţia împotriva regelui Stephen – a ieşit bine pentru noi.

— Da. Lui Philip i se părea că trecuse o veşnicie de când se dusese la palatul episcopului, înfricoşat, tremurând, pentru a dezvălui complotul împotriva regelui ales de biserică. Am auzit că Percy Hamleigh a atacat castelul contelui şi l-a luat prizonier.

— Exact... Bartholomew e întemniţat acum la Winchester,

aşteptându-şi verdictul, spuse Waleran, cu satisfacţie în glas.

— Iar contele Robert de Gloucester? El era conspiratorul mai puternic.

— Şi, ca atare, primeşte pedeapsa mai uşoară. De fapt, niciun fel de pedeapsă. I-a jurat credinţă regelui Stephen, iar rolul pe care l-a jucat în complot a fost… trecut cu vederea.

— Dar ce legătură au aceste lucruri cu catedrala noastră?

Waleran se ridică şi merse la fereastră. Când privea biserica distrusă, în ochii săi apărea o undă de tristeţe sinceră, iar Philip îşi dădu seama că în sufletul lui Waleran se afla o pietate adevărată, în ciuda purtărilor sale laice.

— Rolul pe care l-am jucat noi în înfrângerea lui Bartholomew face ca regele Stephen să ne fie dator. Nu peste mult timp, tu şi cu mine vom merge să-l vizităm.

— Să-l vizităm pe rege! rosti Philip.

Era puţin intimidat de o astfel de perspectivă.

— Ne va întreba ce dorim drept răsplată.

Philip pricepu unde bătea Waleran, şi fu încântat până în adâncul sufletului.

— Şi noi îi vom spune… Waleran se întoarse de la fereastră, iar ochii îi străluceau ca două giuvaiere negre, sclipind de ambiţie. Îi vom spune că avem nevoie de o catedrală nouă pentru Kingsbridge, zise el.

Tom ştia că Ellen avea să explodeze.

Era deja furioasă în legătură cu ceea ce i se întâmplase lui Jack. Tom simţea nevoia să o liniştească. Dar vestea „penitenţei” ei avea să o înfurie cumplit. Îşi dorea să poată amâna cu o zi sau două momentul în care avea să-i spună, dându-i timp să se mai liniştească; dar nu putea, pentru că stareţul Philip zisese că trebuia să părăsească mănăstirea până la căderea nopţii. Trebuia să-i spună imediat, şi, din moment ce Philip vorbise cu Tom la amiază, Tom avea să-i vorbească lui Ellen în timpul prânzului.

Intrară în sala de mese cu ceilalţi angajaţi ai stăreţiei, după ce călugării îşi terminaseră prânzul şi plecaseră. Mesele erau aglomerate, dar Tom se gândi că asta putea să nu fie neapărat ceva rău. „Poate că prezenţa altor oameni o să o facă să fie mai reţinută”, îşi spuse el.

Destul de curând, îşi dădu seama că se înşelase.

Încercă să-i dea vestea pe ocolite. Mai întâi spuse:

— Au aflat că nu suntem cununaţi.
— Cine le-a spus? întrebă ea, furioasă. Vreun băgăcios?
— Alfred. Nu e vina lui… călugărul ăla viclean, Remigius, l-a descusut. Oricum, noi nu le-am spus copiilor să păstreze secretul.
— Nu dau vina pe băiat, zise ea, pe un ton mai calm. Şi, ce spun ei?
Tom se aplecă peste masă şi vorbi pe un ton coborât.
— Spun că eşti o desfrânată, zise el, sperând că nu va mai auzi şi altcineva.
— Desfrânată? întrebă ea, tare. Dar tu? Călugării aceştia nu ştiu că e nevoie de doi oameni ca să comiţi preacurvie?
Oamenii care stăteau în apropiere începură să râdă.
— Şşşt! făcu Tom. Spun că trebuie să ne căsătorim.
Ellen îl fixa cu privirea.
— Dacă asta ar fi tot, nu ai avea aerul acesta jalnic, Tom Constructorul. Spune-mi şi restul.
— Vor să-ţi mărturiseşti păcatul.
— Perverşi ipocriţi, zise ea, dezgustată. Îşi petrec nopţile trăgându-şi-o unul altuia şi au tupeul de a spune că ce facem noi e un păcat.
Aceste vorbe stârniră alte hohote. Oamenii îşi abandonară propriile conversaţii pentru a o asculta pe Ellen.
— Vorbeşte încet, o imploră Tom.
— Presupun că vor să fac şi penitenţă. Nu se poate fără umilire. Ce vor să fac? Hai, spune-mi adevărul, nu poţi să minţi o *vrăjitoare!*
— Nu spune asta! şuieră Tom. Înrăutăţeşti şi mai mult lucrurile!
— Atunci, spune-mi!
— Trebuie să trăim separat un an, iar tu trebuie să rămâi castă…
— Mă piş pe hotărârea lor! strigă Ellen.
Acum, toată lumea se uita la ei.
— Mă piş pe tine, Tom Constructorul! zise ea. Apoi îşi dădu seama că avea public. Mă piş şi pe voi toţi! spuse femeia.
Cei mai mulţi rânjeau. Era greu să se simtă jigniţi, poate pentru că ea arăta extrem de încântătoare cu faţa roşie de furie şi cu ochii aceia aurii larg deschişi. Ellen se ridică.
— Mă piş pe stăreţia Kingsbridge!
Sări pe masă, şi ceilalţi începură să aplaude. Porni de-a lungul

mesei. Mesenii îşi luară castroanele cu supă şi cănile cu bere şi se lăsară pe spate, râzând.

— Mă piş pe stareţ! spuse ea. Mă piş pe stareţul adjunct, şi pe paracliser, pe cantor, pe trezorier, pe toate actele şi hrisoavele lor, pe toate cuferele lor pline de arginţi!

Ajunse la capătul mesei. Dincolo de ea se afla alta, mai mică, unde stătea persoana care citea cu voce tare în timpul prânzului călugărilor. Pe masă se afla o carte deschisă. Ellen sări de pe masa muncitorilor pe masa de lectură.

Brusc, Tom îşi dădu seama ce avea să facă.

— Ellen! Nu, te rog...

— Mă piş pe Regula Sfântului Benedict! ţipă ea, din toate puterile.

Apoi îşi ridică fusta, îşi îndoi genunchii şi urină pe cartea ce stătea deschisă.

Bărbaţii râdeau în hohote, loveau cu palmele în tăblia mesei, chiuiau, fluierau şi ovaţionau. Tom nu era sigur dacă împărtăşeau dispreţul lui Ellen pentru Regulă sau dacă le plăcea, pur şi simplu, să vadă o femeie frumoasă expunându-şi trupul. Vulgaritatea ei neruşinată avea ceva erotic, dar era şi ceva tulburător să vezi cum cineva batjocoreşte astfel cartea pe care o preţuiau atât de mult călugării. Indiferent de motiv, le plăcea la nebunie.

Ellen sări de pe masă şi, în mijlocul rafalei de aplauze, ieşi în fugă din sala de mese.

Toţi începură să vorbească în acelaşi timp. Nimeni nu mai văzuse aşa ceva înainte. Tom era îngrozit şi stânjenit: consecinţele aveau să fie severe, ştia prea bine. Şi totuşi, o parte din el gândea: „Ce femeie!”

Jack se ridică şi îşi urmă mama afară, cu o undă de zâmbet pe chipul său umflat.

Tom îi privi pe Alfred şi pe Martha. Alfred avea un aer uluit, dar Martha chicotea.

— Haideţi, voi doi, spuse Tom, şi părăsiră sala de mese împreună.

Când ajunseră afară, Ellen nu se vedea pe nicăieri. Traversară pajiştea către casa de oaspeţi şi o găsiră acolo. Stătea pe scaun şi îl aştepta. Îşi pusese pelerina şi ţinea în mână o traistă mare de piele. Părea calmă, detaşată şi stăpână pe sine. Inima lui Tom îngheţă când bărbatul zări traista, dar se prefăcu a nu o fi observat.

— O să fie un iad răscumpărarea acestui păcat, spuse el.
— Eu nu cred în iad, zise ea.
— Sper că te vor lăsa să te spovedeşti şi să faci penitenţă.
— Nu am de gând să mă spovedesc.
Tom îşi pierdu stăpânirea de sine.
— Ellen, nu pleca!
Femeia avea o expresie tristă.
— Ascultă, Tom. Înainte de a te cunoaşte pe tine, aveam mâncare şi o locuinţă. Eram în siguranţă şi mă descurcam singură: nu aveam nevoie de nimeni. De când sunt cu tine am fost mai aproape de moartea prin înfometare decât în orice altă perioadă a vieţii mele. Acum ai de muncă, dar nu şi siguranţă: stăreţia nu are bani să construiască o biserică nouă şi iarna următoare te-ai putea trezi din nou pe drumuri.
— Philip o să strângă cumva bani, spuse Tom. Sunt sigur.
— Nu poţi fi sigur, zise ea.
— Nu crezi, spuse Tom cu un glas amar. Apoi, înainte de a-şi curma vorba, adăugă: Eşti exact ca Agnes, nu crezi în catedrala mea.
— O, Tom, dacă era vorba numai de mine, aş rămâne, rosti ea, pe un ton plin de tristeţe. Dar, uită-te la fiul meu!
Tom îl privi pe Jack. Chipul băiatului era învineţit, urechea i se umflase, ajungând să aibă de două ori dimensiunea normală, nările îi erau pline de sânge uscat şi îşi rupsese un dinte din faţă.
— Mă temeam că, dacă rămâneam în pădure, avea să crească precum un animal, spuse Ellen. Dar, dacă acesta este preţul pe care trebuie să-l plătească pentru a învăţa să trăiască cu alţi oameni, e prea mult. Aşa că mă întorc în pădure.
— Nu spune asta, rosti Tom disperat. Hai să stăm de vorbă. Nu lua o decizie pripită…
— Nu e pripită, nu e pripită, Tom, zise ea, cu amărăciune. Sunt atât de tristă, încât nici nu mai pot fi furioasă. Chiar voiam să fiu nevasta ta. Dar nu cu orice preţ.
„Dacă Alfred nu l-ar fi alergat pe Jack, nu s-ar fi întâmplat nimic din toate acestea”, îşi spuse Tom în gând. Dar nu era decât o boacănă copilărească, nu-i aşa? Sau cumva avea dreptate Ellen când spunea că el nu-i vedea niciodată defectele lui Alfred? Tom începu să simtă că greşise. Poate că ar fi trebuit să se poarte mai sever cu Alfred. Era normal ca băieţii să se certe, dar Jack şi Martha erau mai mici decât Alfred. Poate că într-adevăr era un bătăuş.

Dar acum era prea târziu ca să mai schimbe ceva.

— Rămâi în sat, spuse Tom, disperat. Aşteaptă o vreme, să vezi ce se întâmplă.

— Nu cred că m-ar lăsa călugării, acum.

Tom îşi dădu seama că femeia avea dreptate. Satul aparţinea stăreţiei şi toţi sătenii plăteau chirie mănăstirii – de obicei sub forma unor zile de muncă –, iar călugării puteau să refuze primirea unei persoane care nu le plăcea. Şi nici nu puteau fi învinuiţi dacă o respingeau pe Ellen. Ea luase o hotărâre şi se pişase, la propriu, pe orice şansă de a se răzgândi.

— O să vin cu tine, atunci, spuse el. Mănăstirea îmi datorează deja 72 de penny. Vom merge din nou pe drumuri. Am supravieţuit şi înainte…

— Şi ce facem cu copiii? întrebă ea, cu blândeţe.

Tom îşi aminti cum plângea Martha de foame. Ştia că nu o putea obliga să treacă din nou prin aşa ceva. Şi mai era şi fiul lui cel mic, Jonathan, care locuia aici, cu călugării. „Nu vreau să-l părăsesc din nou, îşi spuse Tom. Am făcut-o o dată, şi m-am urât pentru asta."

Dar nu putea suporta gândul de a o pierde pe Ellen.

— Nu-ţi mai bate capul, spuse ea. Nu vreau să mai cutreier drumurile din nou cu tine. Asta nu este o soluţie… ne-ar fi mai rău decât acum, în toate privinţele. Mă întorc în pădure, iar tu nu vii cu mine.

Tom se uita lung la ea. Şi-ar fi dorit să creadă că nu vorbea serios, dar expresia ei îi arăta că era cât se poate de hotărâtă. Nu-i mai venea în minte nimic care să o facă să nu plece. Deschise gura cu gând să vorbească, dar nu ieşi niciun cuvânt. Se simţea neputincios. Ea respira greu, pieptul i se ridica şi cobora din pricina emoţiei. Tom ar fi vrut să o atingă, dar simţea că ea nu-şi dorea acest lucru. „S-ar putea să nu mai apuc s-o îmbrăţişez vreodată", îşi spuse el în gând. Era greu de conceput aşa ceva. Săptămâni întregi, se culcase cu ea în fiecare noapte şi o atinsese cu gesturi la fel de familiare precum cele cu care îşi atingea propriul corp, iar acum, dintr-odată, aşa ceva îi era interzis, iar ea se arăta ca o străină.

— Nu mai face faţa asta tristă, spuse Ellen.

Femeia avea ochii plini de lacrimi.

— Nu mă pot abţine, zise el. Sunt trist.

— Îmi pare rău că te-am făcut atât de nefericit.

— Să nu-ţi pară rău pentru asta. Să-ţi pară rău că m-ai făcut

atât de fericit. Asta doare, femeie. Că m-ai făcut atât de fericit.

Ellen lăsă să-i scape un suspin. Se întoarse pe călcâie şi plecă fără să mai rostească vreun cuvânt.

Jack şi Martha ieşiră după ea. Alfred ezită, cu o înfăţişare stângace, după care îi urmă.

Tom rămase privind fix scaunul pe care stătuse ea. „Nu, îşi spuse, n-are cum să fie adevărat, nu mă părăseşte."

Se aşeză pe scaun. Acesta era în continuare cald, încălzit de trupul ei, trupul pe care el îl iubea atât de mult. Îşi împietri chipul pentru a opri şirul de lacrimi.

Ştia că nu avea să se răzgândească. Ea nu şovăia niciodată: era o persoană care lua o hotărâre şi apoi o ducea până la capăt.

Totuşi, cândva poate că avea să regrete.

Se agăţa de această speranţă. Ştia că femeia îl iubeşte. Acest lucru nu se schimbase. Cu numai o noapte în urmă, făcuse dragoste cu el înnebunită, asemenea cuiva care-şi potolea o sete teribilă; iar după ce fusese satisfăcută se aşezase peste el, continuând, sărutându-l înfometată, gâfâind în barba lui în timp ce avea orgasm după orgasm, până ce fusese prea extenuată de plăcere ca să mai poată continua. Şi nu îi plăceau numai împreunările lor. Le făcea plăcere să fie împreună tot timpul. Vorbeau mereu, mult mai mult decât vorbise el cu Agnes în primul lor an împreună. „O să-i fie dor de mine la fel de mult cât o să-mi fie mie dor de ea, se gândi el. După o vreme, după ce îi va mai fi trecut furia şi se va fi deprins cu o nouă rutină, o să tânjească după un partener de discuţii, după un corp tare pe care să-l atingă, o faţă bărboasă pe care să o sărute. Şi atunci o să se gândească la mine."

Dar era mândră. Poate că mult prea mândră pentru a se întoarce, chiar şi atunci când avea să şi-o dorească.

Se ridică rapid de pe scaun. Trebuia să-i spună ce avea pe suflet. Ieşi din casă. Ellen se afla la poarta stăreţiei, îşi lua rămas-bun de la Martha. Tom alergă pe lângă grajduri şi o prinse din urmă.

Ea îi adresă un zâmbet trist.

— La revedere, Tom!

El îi luă mâinile într-ale lui.

— O să te întorci, într-o zi? Doar ca să ne vezi? Dacă ştiu că nu pleci pentru totdeauna, că te voi mai vedea vreodată, chiar şi pentru scurt timp… dacă ştiu asta, o să pot îndura.

Ellen şovăia.

— Te rog?
— Bine, spuse ea.
— Jură-mi!
— Nu cred în legăminte.
— Dar eu cred.
— Bine. Îţi jur.
— Mulţumesc!

O trase cu blândeţe spre el. Ea nu i se împotrivi. O îmbrăţişă şi îşi pierdu controlul. Chipul îi fu brăzdat de lacrimi. Într-un final, ea se retrase din îmbrăţişare. Anevoie, el îi dădu drumul. Ellen se întoarse către poartă.

În momentul acela, se auzi un zgomot dinspre grajduri, zgomotul făcut de un cal temperamental care nu se supunea comenzilor, bătând din copite şi fornăind. Fără să vrea, priviră toţi în jurul lor. Calul era armăsarul cel negru al lui Waleran Bigod, iar episcopul se pregătea să-l încalece. Ochii prelatului îi întâlniră pe cei ai lui Ellen, iar el încremeni.

În momentul acela, ea începu să cânte.

Tom nu ştia cântecul, deşi o auzise pe Ellen cântând destul de des. Era o melodie teribil de tristă. Cuvintele erau în franceză, dar le putea înţelege destul de bine.

O ciocârlie, prinsă în laţul unui vânător,
Cântă mai dulce ca oricând,
De parc-acel cânt, înălţându-se în zbor,
Ar rupe laţul pe ea eliberând.

Tom îşi mută privirea de la ea către episcop. Waleran era îngrozit: avea gura deschisă, ochii mari şi chipul palid, ca al unui mort. Tom era uluit: de ce avea un simplu cântec puterea de a speria un om atât de puternic?

În amurg, vânătorul prada şi-a luat
Iar ciocârlia şi-a pierdut liberul zbor.
Şi păsări, şi oameni, toţi vor muri
Însă cântecul e în veci nemuritor.

Ellen strigă:
— Rămas-bun, Waleran Bigod! Părăsesc Kingsbridge-ul, dar nu şi pe tine. Voi fi mereu cu tine în visele tale.
„Şi în ale mele”, îşi spuse Tom în gând.
Preţ de o clipă, nimeni nu schiţă nicio mişcare.

Ellen se întoarse, ţinându-l de mână pe Jack; şi toţi priviră în tăcere cum femeia ieşi pe poarta stăreţiei şi se făcu nevăzută în amurgul din ce în ce mai întunecat.

PARTEA A DOUA
1136–1137

Capitolul 5

I

După plecarea lui Ellen, duminicile erau foarte liniştite în casa de oaspeţi. Alfred bătea mingea cu băieţii din sat în poiana aflată de cealaltă parte a râului. Martha, care-i ducea dorul lui Jack, se juca singură, închipuindu-şi diverse lucruri, adunând legume, făcând supă şi îmbrăcându-şi păpuşa. Tom lucra la proiectul lui pentru catedrală.

O dată sau de două ori, făcuse diverse aluzii faţă de Philip, cum că ar trebui să se gândească la ce fel de biserică voia să construiască, dar stareţul nu băgase de seamă, sau alesese să ignore ce spunea el. Avea o mulţime de lucruri pe cap. Dar Tom nu se mai gândea la altceva, mai ales duminicile.

Îi plăcea să stea în casa de oaspeţi, chiar în faţa uşii, şi să privească peste pajişte, la ruinele catedralei. Uneori făcea schiţe pe o tăbliţă, dar mare parte din planuri şi le proiecta în minte. Ştia că, pentru cei mai mulţi oameni, era greu să vizualizeze obiecte mari şi spaţii complexe, dar lui i se păruse întotdeauna ceva uşor.

Prin felul în care procedase cu ruinele, câştigase încrederea şi recunoştinţa lui Philip; dar stareţul îl vedea în continuare ca pe un zidar. Trebuia să-l convingă pe Philip că era capabil să proiecteze şi să construiască o catedrală.

Într-o duminică, cam la două luni după plecarea lui Ellen, se simţi pregătit să înceapă să deseneze.

Împleti un covoraş din trestii şi rămurele elastice, de aproximativ nouăzeci de centimetri pe şaizeci. Îi făcu nişte margini frumoase, de lemn, astfel încât să aibă laturile ridicate, precum o tavă. Apoi arse nişte calcar pentru a obţine var, amestecă o cantitate mică cu nişte ipsos bun şi umplu tava cu acest amestec. Pe măsură ce mortarul începea să se întărească, desenă pe el nişte linii cu un ac. Îşi folosi rigla de fier de treizeci de centimetri pentru a trasa linii corect, echerul pentru a face unghiuri drepte şi compasurile pentru curbe.

Avea să facă trei desene: o secţiune, pentru a explica felul în care urma să fie construită biserica; o imagine de ansamblu,

pentru a-i ilustra proporţiile frumoase, şi un plan la nivelul solului pentru a arăta modul în care era compartimentată. Începu cu secţiunea.

Îşi închipui catedrala ca pe o pâine lungă, apoi îi tăie coaja dinspre vest, ca să vadă miezul, şi începu să deseneze.

Era foarte simplu. Desenă o arcadă cu partea superioară plată. Aceasta reprezenta naosul, văzut de la un capăt. Va avea un tavan plat, de lemn, ca vechea biserică. Lui Tom i-ar fi plăcut mult mai mult să construiască o boltă curbată de piatră, dar ştia că Philip nu-şi putea permite.

Deasupra naosului desenă un acoperiş triunghiular. Lăţimea clădirii era determinată de lăţimea acoperişului, şi acesta, la rândul lui, era limitat de lemnele pe care le aveau la dispoziţie. Era greu să facă rost de bârne mai mari de zece metri şi jumătate – şi erau groaznic de scumpe. Cheresteaua bună era atât de valoroasă, încât era foarte probabil ca un copac bun să fie tăiat de proprietar cu mult înainte de a atinge această înălţime. Naosul catedralei lui Tom urma să aibă o lăţime de aproximativ zece metri sau dublul lungimii parului de fier al lui Tom.

Naosul pe care îl desenase era înalt, nefiresc de înalt. Dar o catedrală trebuia să fie o clădire impresionantă, dimensiunile ei trebuiau să inspire frică şi admiraţie, atrăgând ochiul spre ceruri cu zvelteţea ei. Unul dintre motivele pentru care oamenii le vizitau era acela că reprezentau cele mai înalte clădiri din lume: un om care nu vizita o catedrală putea să nu vadă în toată viaţa lui clădiri cu mult mai mari decât coliba în care trăia.

Din păcate, clădirea pe care o desenase Tom s-ar fi prăbuşit. Greutatea tablei de plumb şi a lemnului avea să fie prea mare pentru zidurile sale, care s-ar încovoia spre exterior şi s-ar prăbuşi. Trebuiau să fie sprijiniţi.

În acest scop, Tom desenă două arcade cu vârful rotund, până la jumătatea înălţimii naosului, câte una de fiecare parte. Acestea reprezentau navele laterale. Acestea urmau să aibă tavane de piatră, boltite. Din moment ce lateralele naosului erau mai joase şi mai înguste, cheltuielile cu bolţile de piatră nu erau chiar atât de mari. Fiecare navă laterală urma să aibă un acoperiş în pantă.

Navele laterale, legate de naos prin bolţile lor de piatră, ofereau ceva sprijin, dar nu ajungeau chiar suficient de sus. Tom avea să construiască puncte suplimentare de sprijin, din loc în

loc, în podul lateralelor, deasupra tavanului boltit şi sub acoperişul înclinat. Desenă unul dintre ele, o arcadă de piatră care se ridica din vârful zidului navei laterale până la zidul naosului. Acolo unde bolta se sprijinea pe zidul navei laterale, Tom o întări şi mai mult cu un contrafort ieşit din partea laterală a bisericii. Deasupra contrafortului aşeză un turnuleţ, pentru a suplimenta greutatea şi a da un aspect mai plăcut.

Nu puteai face o biserică extraordinar de înaltă fără elementele de întărire ale navelor laterale, suporţi şi contraforturi; dar acest lucru putea fi dificil de explicat unui călugăr, iar Tom desenase această schiţă pentru a prezenta lucrurile mai clar.

De asemenea, desenă fundaţia, care mergea adânc, sub ziduri. Oamenii neavizaţi erau mereu surprinşi de cât de adâncă trebuia să fie fundaţia unei clădiri.

Era un desen simplu, prea simplu pentru a le fi de mare folos constructorilor; dar ar fi trebuit să fie numai bun de arătat stareţului Philip. Tom voia să înţeleagă ce i se propunea, să vizualizeze clădirea şi să rămână încântat de această imagine. Era greu să-ţi închipui o biserică mare, solidă, când tot ce aveai în faţă erau câteva linii trasate pe o bucată de ipsos. Philip avea nevoie de tot ajutorul pe care i-l putea oferi Tom.

Văzuţi aşa, pereţii desenaţi de el păreau solizi, dar nu aveau să fie. Tom începu să deseneze acum imaginea laterală a zidului naosului, după cum avea să fie văzut din interiorul bisericii. Era perforat pe trei niveluri. Jumătatea de jos nici nu prea era zid: era doar un rând de coloane, cu vârfurile unite prin arcuri semicirculare. Această parte purta numele de arcadă. Prin arcurile arcadei puteau fi văzute ferestrele rotunjite ale navelor laterale. Ferestrele aveau să fie construite simetric cu arcurile, astfel încât lumina din exterior să ajungă, fără nicio piedică, în naos. Coloanele dintre ele aveau să fie simetrice cu contraforturile pereţilor exteriori.

Deasupra fiecărei arcade se afla un şir de trei bolţi mici, care formau galeria tribunei. Prin acestea nu avea să pătrundă niciun pic de lumină, pentru că, în spatele lor, se afla acoperişul înclinat al navei laterale.

Deasupra galeriei se afla luminatorul, numit astfel pentru că era străpuns de ferestre care luminau jumătatea superioară a naosului.

În vremea când fusese construită vechea Catedrală

Kingsbridge, pentru soliditate, zidarii se bazau pe construirea unor ziduri groase şi nu construiseră decât nişte ferestruici sărăcăcioase, care abia dacă permiteau luminii să intre. Constructorii moderni ştiau că o clădire era suficient de solidă dacă avea pereţi drepţi şi bine construiţi.

Tom desenă cele trei niveluri ale peretelui naosului – arcada, galeria şi luminatorul – folosind strict proporţia 3:1:2. Arcada avea jumătate din înălţimea peretelui, iar galeria avea o treime din cea de-a doua jumătate. Proporţia era totul în construcţia unei biserici: dădea o senzaţie subliminală de zvelteţe întregii clădiri. Studiind desenul terminat, Tom socoti că biserica lui arăta extraordinar de graţioasă. Dar oare şi Philip avea să fie de aceeaşi părere? Tom vedea cu ochii minţii rândurile de arcuri înşirându-se de-a lungul bisericii, cu modelele şi sculpturile lor reliefate de razele soarelui de după-amiază… dar oare Philip avea să vadă acelaşi lucru?

Îşi începu cel de-al treilea desen. Acesta era un plan la nivelul solului. În imaginaţia lui, vedea douăsprezece arcuri în arcadă. Astfel, biserica era împărţită în douăsprezece părţi, numite travee[7]. Naosul urma să aibă şase travee lungime, iar absida, patru. Între ele, ocupând spaţiul celei de-a şaptea şi a opta travee, va fi întretăierea naosului cu transepturile, care se vor afla de-o parte şi de alta, iar turnul se va ridica deasupra.

Toate catedralele şi aproape toate bisericile aveau formă de cruce. Crucea era cel mai important simbol al creştinismului, bineînţeles, dar exista şi un motiv practic: transepturile ofereau spaţiu util pentru capele suplimentare şi părţi cum ar fi sacristia şi epitropia.

După ce termină de desenat un plan simplu la nivelul solului, Tom se întoarse la cel de-al doilea desen, cel care prezenta interiorul bisericii, văzut din capătul de vest. Acum desenă turnul care se înălţa deasupra şi în spatele naosului.

Turnul trebuia să aibă fie o dată şi jumătate înălţimea naosului, fie dublul înălţimii. Varianta mai scundă oferea bisericii un profil regulat, atrăgător, cu navele laterale, naosul şi turnul înălţându-se în proporţii egale, 1:2:3. Dacă l-ar face mai înalt, efectul ar fi mai dramatic, pentru că atunci naosul ar avea dublul înălţimii navelor laterale, iar turnul – dublul înălţimii naosului, în

[7] Porţiune dintr-o construcţie (edificiu, pod, viaduct etc.) care cuprinde două puncte de reazem (stâlpi, coloane, grinzi, pile etc.) şi deschiderea dintre ele. (n.tr.)

proporţia 1:2:4. Tom alesese varianta spectaculoasă: aceasta era singura catedrală pe care avea să o construiască el vreodată şi voia ca biserica să se avânte către cer. Spera că şi Philip va fi de aceeaşi părere.

Dacă Philip accepta proiectul, Tom trebuia să-l deseneze din nou, bineînţeles, cu mai mare atenţie şi respectând exact proporţiile. Şi aveau să mai fie multe alte desene, cu sutele: soclurile coloanelor, coloanele, capitelurile, brâurile, ramele uşilor, turnuleţele, scările, garguile şi nenumărate alte detalii – Tom avea să deseneze ani la rând. Dar desenul din faţa lui reprezenta esenţa clădirii, şi era o schiţă bună: una simplă, ieftină, graţioasă şi perfect proporţionată.

De-abia aştepta să îl arate cuiva.

Se gândise să aştepte un moment potrivit pentru a i-l prezenta lui Philip, dar acum, că era gata, voia ca stareţul să-l vadă imediat.

Oare Philip avea să creadă despre el că era obraznic? Stareţul nu-i ceruse să-i facă un proiect. Poate că se gândea să angajeze un alt maistru constructor, cineva despre care auzise că lucrase pentru o altă mănăstire şi se descurcase bine. Poate că avea să ia peste picior speranţele lui Tom.

Pe de altă parte, dacă Tom nu-i arăta ceva, Philip putea presupune că nu era în stare să facă un proiect, şi astfel ar angaja pe altcineva, fără să-l mai ia în calcul şi pe el. Tom nu era dispus să-şi asume acest risc: prefera să fie considerat obraznic.

Nu începuse încă să se întunece. În claustru, călugării studiau. Philip se găsea, cel mai probabil, la casa stareţului, citind din Biblie. Tom hotărî să se ducă să-i bată la uşă.

Purtându-şi planşa cu grijă, plecă din casa de oaspeţi.

Pe când mergea pe lângă ruine, perspectiva construirii unei catedrale noi îi păru, dintr-odată, înfricoşătoare: cantităţi imense de piatră, de cherestea, un număr mare de meşteri, mulţi ani investiţi. El va trebui să-i controleze pe toţi, să se asigure că existau mereu cantităţi suficiente de materiale, să controleze calitatea lemnului şi a pietrei, să angajeze şi să pună pe liber oameni, să le verifice neobosit munca folosind firul cu plumb şi nivela, să facă matriţe pentru mulură, să proiecteze şi să construiască maşinării pentru ridicat... Se întrebă dacă, într-adevăr, era în stare de toate acestea.

Apoi se gândi ce nemaipomenit avea să fie să creeze ceva din nimic; să vadă, cândva în viitor, o biserică nouă acolo unde

astăzi nu erau nimic altceva decât dărâmături şi să spună: „Eu am făcut-o.”

Ascuns într-un ungher uitat al minţii lui se mai afla şi alt gând; ceva ce de-abia reuşea să recunoască faţă de sine. Agnes murise fără preot şi era îngropată în pământ nesfinţit. I-ar fi plăcut să se întoarcă la mormântul ei, împreună cu un preot care să spună rugăciuni la căpătâiul ei şi, poate, să pună o piatră funerară; dar îi era teamă că, dacă atrăgea în orice fel atenţia asupra locului unde o îngropase, într-un fel sau altul povestea abandonării pruncului ar ieşi la iveală. Lăsarea unui bebeluş să moară însemna, totuşi, o crimă. De-a lungul săptămânilor care se scurseseră de atunci, îşi făcuse griji din ce în ce mai mari în legătură cu sufletul lui Agnes, dacă se afla sau nu într-un loc bun. Îi era frică să-l întrebe un preot, pentru că nu voia să dea detalii. Dar se consolase cu gândul că, dacă reuşea să construiască o catedrală, atunci, mai mult ca sigur, Dumnezeu avea să-l vadă cu ochi buni; şi se întreba dacă nu-L putea cumva ruga ca Agnes să fie cea care să beneficieze de această bunăvoinţă, în locul lui. Dacă şi-ar fi putut dedica munca la această catedrală lui Agnes, ar fi simţit că sufletul ei era în siguranţă şi s-ar fi odihnit mai liniştit nopţile.

Ajunse la casa stareţului. Aceasta era o clădire mică, de piatră, cu un singur nivel. Uşa stătea deschisă, deşi era o zi friguroasă. Tom ezită câteva clipe. „Trebuie să fiu calm, competent, plin de cunoştinţe, expert, îşi impuse el. Stăpân pe orice aspect al artei modeme de a construi. Exact omul în care te-ai încrede cu dragă inimă.”

Intră. Era o singură încăpere. La un capăt se afla un pat mare cu draperii luxoase; la celălalt, un mic altar cu un crucifix şi cu un sfeşnic. Stareţul Philip stătea în picioare, lângă fereastră, citind ceva de pe o foaie de pergament, încruntat, cu o expresie de îngrijorare pe chip. Îşi ridică privirea şi îi zâmbi lui Tom.

— Ce ai acolo?

— Desene, părinte, spuse Tom, mlădiindu-şi glasul astfel încât să aibă o tonalitate joasă şi liniştitoare. Pentru noua catedrală. Pot să îţi arăt?

Philip părea surprins şi, totodată, curios.

— Chiar te rog!

În colţ se afla un pupitru mare. Tom îl aduse la lumină, lângă fereastră, şi puse bucata de ipsos pe panta lui oblică. Philip se uită la desen. Tom îi privea cu atenţie chipul. Îşi putea da seama

că Philip nu mai văzuse niciodată un desen în ansamblu, un plan la nivelul solului sau o secţiune prin clădire. Pe faţa stareţului se zărea o încruntare nedumerită.

Tom începu să-i explice. Îi arătă planul de ansamblu.

— Te afli în centrul naosului, privind peretele, spuse el. Aceştia sunt stâlpii arcadei. Sunt uniţi prin bolţi. Prin acestea vezi ferestrele navelor laterale. Deasupra arcadei este galeria tribunei, iar deasupra ei, ferestrele luminatorului.

Pe măsură ce înţelegea, expresia lui Philip începu să se însenineze. Învăţa rapid. Privi planul de la nivelul solului, şi Tom văzu că era la fel de nedumerit ca şi prima dată.

Tom spuse:

— Când ne plimbăm pe şantier, însemnând unde vor fi construite zidurile şi locurile de unde se vor înălţa stâlpii, poziţiile uşilor şi a contraforturilor, avem un plan ca acesta, şi în funcţie de el ştim unde să ne batem ţăruşii şi să ne întindem sforile.

Semnele dumiririi luminară din nou trăsăturile lui Philip. „Nu e deloc rău, îşi spuse Tom în sinea sa, că Philip nu poate înţelege desenele: îmi dă mie ocazia de a mă arăta încrezător şi atotştiutor.” În final, Philip privi planul în secţiune. Tom îi explică:

— Aici este naosul, în mijloc, cu tavan de lemn. În spatele naosului este turnul. Acestea sunt navele laterale, de-o parte şi de alta a naosului. La marginile exterioare ale lateralelor se află contraforturile.

— Arată splendid, spuse Philip.

Tom îşi dădea seama că îl impresionase cel mai mult imaginea în secţiune, cu interiorul bisericii la vedere, ca şi cum capătul de vest ar fi fost dat la o parte, ca uşa unui dulap, pentru a se zări interiorul.

Philip privi din nou planul la nivelul solului.

— Naosul nu are decât şase travee?

— Da, şi patru în spatele altarului.

— Nu e cam puţin?

— Îţi permiţi să o faci mai mare?

— La o adică, nu-mi pot permite să construiesc nimic, spuse Philip. Presupun că nu ai idee cam cât o să coste toate astea.

— Ba ştiu exact cât o să coste, spuse Tom. Văzu surprinderea oglindită pe chipul lui Philip: stareţul nu-şi dăduse seama că Tom putea face calcule. Petrecuse multe ore calculând costul proiectului său, până la ultimul penny. Cu toate acestea, îi oferi lui Philip o cifră rotundă: N-o să coste mai mult de trei mii de lire.

Philip izbucni într-un râs dogit.

— Ultimele săptămâni mi le-am petrecut calculând venitul anual al stăreţiei. Agită foaia de pergament pe care o citea cu atâta nelinişte atunci când intrase Tom. Iată care e răspunsul. Trei sute de lire pe an. Şi cheltuim până şi ultimul bănuţ.

Tom nu fu luat prin surprindere. Era evident că stăreţia fusese prost administrată până acum. Era încrezător că Philip avea să-i îmbunătăţească starea financiară.

— O să găsim bani, părinte, spuse el. Cu ajutorul lui Dumnezeu, adăugă el, plin de evlavie.

Philip îşi îndreptă din nou atenţia asupra desenelor, cu un aer deloc convins.

— Cât va dura construcţia?

— Asta depinde de câţi oameni angajezi, spuse Tom. Dacă angajezi treizeci de zidari, cu suficienţi muncitori, ucenici, dulgheri şi fierari ca să îi ajute, ar putea dura cincisprezece ani: un an pentru fundaţie, patru ani pentru spaţiul din spatele altarului, patru ani pentru transepturi şi şase ani pentru naos.

O dată în plus, Philip păru impresionat.

— Aş vrea ca demnitarii mei monastici să aibă capacitatea ta de a gândi pe termen lung şi de a face calcule, spuse el. Cercetă meditativ desenele. Deci trebuie să fac rost de două sute de lire pe an. Nu sună atât de rău, dacă pui problema aşa.

Părea îngândurat. Tom era încântat: Philip începea să se gândească la catedrală ca la un proiect posibil, nu doar ca la nişte desene abstracte.

— Să presupunem că aş avea mai mulţi bani… am putea construi mai repede? întrebă stareţul.

— Până la un punct, da, răspunse circumspect Tom. Nu voia ca Philip să fie excesiv de optimist: aceasta putea duce la deziluzii. Ai putea angaja şaizeci de zidari şi să ridici toată biserica odată, în loc să lucrezi de la est la vest; iar asta ar dura între opt şi zece ani. Mai mult de şaizeci, la o clădire de mărimea aceasta, ar începe să se încurce unii pe alţii şi să încetinească ritmul lucrării.

Philip încuviinţă printr-o mişcare din cap: părea să înţeleagă ideea fără nicio dificultate.

— Totuşi, chiar şi cu numai treizeci de zidari, aş putea avea partea de est terminată în cinci ani.

— Da, şi ai putea-o folosi pentru slujbe şi pentru a face un altar nou pentru osemintele Sfântului Adolphus.

— Într-adevăr. Philip era acum extrem de tulburat. Mă gândeam că vor trece zeci de ani înainte de a avea o biserică nouă. Îi adresă o privire vicleană lui Tom: Ai mai construit vreo catedrală până acum?

— Nu, deşi am proiectat şi am construit biserici mai mici. Dar am lucrat la Catedrala Exeter, timp de mai mulţi ani, ajungând maistru adjunct.

— Vrei să construieşti chiar tu această catedrală, nu-i aşa?

Tom şovăi. Cel mai înţelept ar fi fost să se arate sincer cu Philip: stareţul nu prea îi tolera pe cei care se ascundeau după deget.

— Da, părinte. Vreau să mă numeşti maistru constructor, spuse, pe un ton cât mai calm posibil.

— De ce?

Tom nu se aşteptase la această întrebare. Avea o mulţime de motive. „Fiindcă am văzut pe alţii ridicând catedrale greşit şi ştiu că eu aş putea să fac asta bine, îşi zise el în gând. Pentru că nimic nu-i dă o satisfacţie mai mare unui meşter decât să-şi exercite meseria, cu excepţia, poate, a clipelor în care face dragoste cu o femeie frumoasă. Pentru că aşa ceva dă sens vieţii cuiva." Pe care dintre aceste răspunsuri îl voia Philip? Probabil că stareţul îşi dorea să primească un răspuns pios. Dând poate dovadă de nesăbuinţă, hotărî să spună adevărul.

— Pentru că va fi frumoasă, zise el.

Philip se uită ciudat la el. Tom nu-şi putea da seama dacă era furios sau dacă era vorba despre altceva.

— Pentru că va fi frumoasă, repetă Philip.

Tom începu să creadă că era un motiv prostesc şi vru să adauge ceva, dar nu se putea hotărî ce. Apoi îşi dădu seama că Philip nu era deloc sceptic – era emoţionat. Cuvintele lui Tom îi atinseseră sufletul. Într-un final, Philip încuviinţă din cap, ca şi cum, după ceva meditaţie, se declara de acord.

— Da. Şi ce ar putea fi mai bine decât să facem ceva frumos pentru Dumnezeu? zise el.

Tom nu rosti niciun cuvânt. Philip nu spusese: „Da, tu vei fi maistrul constructor." Tom aştepta.

Philip păru pe punctul de a lua o hotărâre.

— Mă duc, împreună cu episcopul Waleran, să-l vizitez pe rege la Winchester peste trei zile, spuse el. Nu ştiu exact care sunt planurile episcopului, dar sunt sigur că îl vom ruga pe regele Stephen să plătească pentru ridicarea unei catedrale noi pentru

Kingsbridge.

— Să sperăm că vă va aproba rugămintea, zise Tom.

— Ne e dator cu o favoare, spuse Philip, cu un zâmbet enigmatic. Ar trebui să ne ajute.

— Şi dacă o face? întrebă Tom.

— Cred că Dumnezeu mi te-a trimis cu un scop, Tom Constructorul, rosti Philip. Dacă regele Stephen ne dă banii, poţi să construieşti biserica.

Era rândul lui Tom să fie emoţionat. Abia dacă ştia ce să spună. I se împlinise cea mai mare dorinţă – cu o condiţie, totuşi. Totul depindea de reuşita lui Philip în a obţine ajutor din partea regelui. Dădu din cap, acceptând promisiunea şi riscul implicat.

— Mulţumesc, părinte, spuse el.

Se auzi clopotul care chema la vespere. Tom îşi luă planşa.

— Ai nevoie de ea? întrebă Philip.

Tom îşi dădu seama că ar fi fost o idee bună să o lase acolo. Avea să-i amintească mereu lui Philip de promisiunea făcută.

— Nu, nu am nevoie de ea, spuse el. Am totul în minte.

— Bine. Mi-ar plăcea să o păstrez aici.

Tom încuviinţă şi se îndreptă către uşă.

Îi veni în minte că, dacă nu avea să întrebe atunci despre Agnes, n-avea să o mai facă niciodată. Se întoarse spre stareţ.

— Părinte?

— Da?

— Prima mea soţie… Agnes era numele ei… a murit fără preot şi e înmormântată în pământ nesfinţit. Nu a păcătuit, doar că… aşa s-a întâmplat. Mă întrebam… Uneori oamenii construiesc o capelă sau fondează o mănăstire în speranţa că, în viaţa de apoi, Dumnezeu îşi va aduce aminte de fapta lor pioasă. Crezi că proiectul meu ar putea ajuta la protejarea sufletului lui Agnes?

Philip se încruntă.

— Lui Avraam i s-a cerut să-l sacrifice pe singurul său fiu. Dumnezeu nu mai cere sacrificii de sânge, pentru că s-a făcut cel mai mare sacrificiu dintre toate. Dar învăţătura din spatele poveştii lui Avraam este că Domnul ne cere ce avem mai bun, ceea ce ne este mai scump pe lume. Este acest proiect cel mai bun lucru pe care ai putea să-l oferi lui Dumnezeu?

— Cu excepţia copiilor mei, da.

— Atunci stai liniştit, Tom Constructorul. Dumnezeu îl va accepta.

II

Philip nu avea nici cea mai vagă idee de ce dorea Waleran Bigod să se întâlnească la ruinele castelului contelui Bartholomew.

Fusese obligat să călătorească până în oraşul Shiring, să petreacă noaptea acolo, apoi să pornească în acea dimineaţă către Earlscastle. Acum, pe când calul său alerga către castelul care i se ivea dinainte prin negura zorilor, bănuia că era vorba, probabil, de comoditate: Waleran venea de cine ştie unde, iar Kingsbridge nu se găsea în drumul său, aşa că locul cel mai apropiat era acesta, iar castelul contelui reprezenta un bun punct de reper.

Philip îşi dorea să fi ştiut mai multe despre planurile lui Waleran. Nu-l mai văzuse pe episcopul ales de când acesta inspectase ruinele catedralei. Waleran nu ştia de câţi bani avea nevoie Philip pentru a construi biserica, iar Philip nu ştia ce anume voia Waleran să-i ceară regelui. Episcopului nu-i plăcea să-şi împărtăşească intenţiile, iar asta îl făcea pe Philip să se simtă extrem de neliniştit.

Se bucurase să afle, din gura lui Tom Constructorul, cât avea să coste exact construcţia noii catedrale, oricât de deprimantă fusese vestea. O dată în plus, era bucuros că-l avea pe Tom alături de el. Acesta se dovedea un om de o profunzime surprinzătoare. Abia dacă ştia să citească şi să scrie, dar putea proiecta o catedrală, putea să deseneze planurile, să calculeze numărul de oameni şi timpul necesar construirii, ba chiar să-şi dea seama de costuri. Era un om tăcut, dar, în ciuda acestui fapt, te impresiona cu prezenţa sa: era foarte înalt, cu o faţă încercată de vreme, purta barbă, avea ochi ageri şi o frunte înaltă. Uneori, Philip se simţea un pic intimidat de el, şi se străduia să ascundă acest lucru adoptând un ton energic. Dar Tom era foarte zelos în munca sa şi, oricum, nu avea nici cea mai vagă idee că lui Philip îi era cumva teamă de el. Conversaţia despre soţia lui fusese emoţionantă, şi dezvăluise o evlavie pe care nu o mai văzuse până atunci la el. Tom era unul dintre acei oameni care-şi păstrau religia adânc îngropată în suflet. Uneori, aceştia erau cel mai bun soi.

Pe măsură ce se apropia de castel, Philip se simţea din ce în ce mai tulburat. Acesta fusese cândva un castel prosper, care asigura apărarea regiunii din jurul lui, asigurând hrană şi locuri

de muncă pentru un număr mare de oameni. Acum zăcea distrus, iar colibele îngrămădite împrejur erau părăsite, ca nişte cuiburi goale pe crengile dezgolite ale unui copac în timpul iernii. Iar Philip era răspunzător pentru toate acestea. El fusese cel care dezvăluise conspiraţia ce se plănuia aici şi el fusese cel care abătuse mânia lui Dumnezeu, sub chipul lui Percy Hamleigh, asupra castelului şi a locuitorilor lor.

Observă că zidurile şi poarta nu fuseseră afectate prea mult de luptă. Acest lucru însemna că, probabil, atacatorii intraseră în castel înainte ca porţile acestuia să poată fi închise. Îşi mână calul peste podul de lemn şi intră în prima dintre cele două curţi. Aici, se vedeau urme mai clare de luptă: în afară de capela de piatră, toate celelalte clădiri ale castelului fuseseră reduse la câteva cioturi carbonizate de lemn care se înălţau din pământ şi la un mic vârtej de cenuşă care se înălţa la baza zidului de apărare.

Nu se zărea niciun semn cum că episcopul ar fi sosit deja. Philip străbătu curtea călare, traversă podul aflat în celălalt capăt şi intră în cea de-a doua incintă. Aici se afla o fortăreaţă masivă de piatră, cu o scară de lemn – ce părea a fi destul de şubredă – care ducea la intrarea de la etajul întâi. Philip privi construcţia severă de piatră, cu ferestrele sale micuţe, făcute pentru arcaşi: oricât de solidă era, nu reuşise să-l protejeze pe contele Bartholomew.

De la aceste ferestre avea să poată privi peste zidurile castelului şi să vadă când se apropia episcopul. Îşi priponi calul de balustrada scării şi urcă.

Împinse uşa, iar aceasta cedă foarte uşor. Pătrunse înăuntru. Sala mare era întunecată şi plină de praf, iar trestiile de pe podea erau la fel de uscate ca nişte oase. În încăpere se aflau un şemineu rece şi o scară în spirală care ducea la etajul superior. Philip se duse la una dintre ferestre. Praful îl făcu să strănute. Nu putea vedea mare lucru de la fereastră, aşa că hotărî să urce la etajul următor.

La capătul de sus al scării în spirală, ajunse în faţa a două uşi. Presupuse că uşa mai mică ducea la latrină, iar cea mai mare, în dormitorul contelui. O deschise pe cea mai mare.

Camera nu era goală.

Philip se opri brusc, împietrit de surpriză. Acolo, în mijlocul încăperii, cu faţa la el, se afla o tânără de o frumuseţe extraordinară. Preţ de o clipă, crezu că avea o viziune

dumnezeiască, şi inima începu să bată mai repede. Un nor de cârlionţi întunecaţi încadra un chip fermecător. Fata se uita fix la el cu ochii ei mari, negri, iar stareţul îşi dădu seama că era la fel de speriată ca şi el. Se relaxă, şi tocmai se pregătea să intre în cameră, când fu prins de la spate şi simţi lama rece a unui cuţit lung pe gâtul său; iar o voce masculină spuse:

— Şi cine dracu' eşti tu?

Fata înaintă spre el.

— Spune cum te cheamă, ori Matthew o să te omoare, rosti ea, pe un ton regal.

Purtarea ei indica faptul că avea sânge nobil, dar nici măcar nobililor nu li se îngăduia să ameninţe călugării.

— Spune-i lui Matthew să-şi ia mâinile de pe stareţul de la Kingsbridge, sau ar putea fi vai şi amar de pielea lui, zise Philip, păstrându-şi calmul.

Matthew îi dădu drumul. Philip privi peste umăr şi văzu un bărbat zvelt care avea aproximativ aceeaşi vârstă ca şi el. Probabil că acest Matthew venise pe uşa care făcea legătura cu latrina.

Se întoarse din nou către fată. Aceasta părea să aibă în jur de şaptesprezece ani. În ciuda purtării arogante, era îmbrăcată sărăcăcios. Pe când o studia, în spatele ei se deschise un cufăr aflat lângă perete, iar din acesta îşi făcu apariţia un adolescent, cu un aer stângaci. Avea o spadă în mână. Stătuse acolo la pândă sau pur şi simplu se ascunsese – Philip nu ştia exact.

— Şi tu cine eşti? întrebă Philip.

— Sunt fiica lui Bartholomew de Shiring, iar numele meu este Aliena.

„Fiica! răsună în mintea lui Philip. Nu ştiam că mai locuieşte aici." Se uită la băiat. Avea în jur de cincisprezece ani şi semăna cu fata, numai că avea nasul cârn şi părul scurt. Philip ridică dintr-o sprânceană, întrebător, în direcţia lui.

— Eu sunt Richard, moştenitorul titlului de conte, spuse băiatul cu o voce spartă, în schimbare.

Din spatele lui Philip, bărbatul care îl atacase spuse:

— Iar eu sunt Matthew, intendentul castelului.

Philip îşi dădu seama că aceştia trei se ascundeau acolo de când contele Bartholomew fusese prins. Intendentul avea grijă de copii: probabil că avea pe undeva un stoc de provizii sau ceva bani ascunşi. Philip i se adresă fetei:

— Ştiu unde este tatăl tău, dar mama unde e?

— A murit cu mulţi ani în urmă.

Dintr-odată, Philip simţi muşcătura colţilor vinovăţiei. Copiii erau practic orfani, şi vina cădea, în parte, pe umerii lui.

— Dar nu aveţi rude care să aibă grijă de voi?

— Am grijă de castel până se întoarce tata, spuse fata.

Philip realiză că trăiau într-o lume imaginară. Aliena încerca să-şi ducă viaţa de parcă ar mai fi făcut încă parte dintr-o familie bogată şi puternică. Cu tatăl întemniţat şi căzut în dizgraţie, ea nu mai era decât o fată ca oricare alta. Băiatul nu avea să mai moştenească nimic. Contele Bartholomew nu avea să se mai întoarcă niciodată la castelul acesta, asta dacă nu cumva regele hotăra să fie spânzurat aici. Îi era milă de fată, dar, într-un fel, îi admira voinţa cu care îşi întreţinea visul şi îi făcea pe ceilalţi doi să-l împărtăşească. „Parcă ar fi o regină”, îi trecu prin minte.

De afară se auzi zgomotul unor copite pe lemn: mai mulţi cai traversau podul. Aliena îl întrebă pe Philip:

— De ce ai venit aici?

— Pentru a mă întâlni cu cineva, spuse Philip.

Se întoarse şi făcu un pas către uşă. Matthew îi stătea în cale. O clipă, cei doi rămaseră neclintiţi, faţă în faţă. Cele patru persoane prezente în încăpere alcătuiau un tablou încremenit. Philip se întrebă dacă nu cumva aveau de gând să încerce a-l împiedica să plece. Însă în momentul următor, intendentul se dădu la o parte.

Philip ieşi. Îşi ridică poalele rasei şi coborî în grabă scara în spirală. Când ajunse jos, auzi paşi în urma lui. Matthew îl prinse din urmă.

— Nu spune nimănui că suntem aici, zise acesta.

Philip înţelese că Matthew era conştient de lipsa de realism a situaţiei lor.

— Cât aveţi de gând să staţi aici? întrebă el.

— Cât putem de mult, răspunse intendentul.

— Şi când veţi fi nevoiţi să plecaţi? Ce veţi face atunci?

— Nu ştiu.

Philip dădu din cap, în semn de încuviinţare.

— O să vă păstrez secretul, spuse el.

— Mulţumesc, părinte!

Philip traversă sala plină de praf şi ieşi din încăpere. Jos, în curte, îi văzu pe episcopul Waleran şi pe alţi doi bărbaţi priponindu-şi caii lângă al său. Waleran purta o pelerină groasă tivită cu blană neagră şi o bonetă din blană neagră. Îşi înălţă

privirea, iar Philip îi întâlni ochii într-o nuanţă pală.

— Sfinţia Ta, spuse Philip, plin de respect.

Coborî treptele de lemn. Imaginea feciorelnică a fetei de la etaj îi era încă vie în minte, şi simţea nevoia de a-şi scutura capul pentru a şi-o alunga din gând.

Waleran descălecă. Philip văzu că însoţitorii săi erau aceiaşi: vicarul Baldwin şi oşteanul. Dădu din cap în semn de salut în direcţia lor, după care îngenunche şi sărută mâna lui Waleran.

Episcopul îi acceptă gestul cu deferenţă, dar nu îl prelungi: după o clipă, îşi retrase mâna. Waleran iubea puterea în sine, nu neapărat privilegiile pe care i le oferea aceasta.

— Singur, Philip? întrebă Waleran.

— Da. Stăreţia este săracă, iar o escortă pentru mine ar reprezenta o cheltuială inutilă. Când eram stareţ la Sfântul Ioan-din-Pădure, nu am avut niciodată escortă şi sunt încă în viaţă.

Waleran ridică din umeri.

— Vino cu mine, spuse el. Vreau să-ţi arăt ceva.

Porni prin curte până la cel mai apropiat turn. Philip îl urmă. Waleran intră pe uşa joasă din partea din faţă a turnului şi începu să urce scara aflată înăuntru. De-a lungul plafonului scund atârnau lilieci, iar Philip îşi lăsă capul în jos, ca nu cumva să-i atingă.

Ajunseră în vârful turnului şi se postară în dreptul parapetelor, privind teritoriul din jur.

— Acesta este unul dintre cele mai mici domenii de conte din ţinut, spuse Waleran.

— Chiar aşa.

Philip prinse a tremura. Aici, sus, bătea un vânt rece, umed, iar pelerina sa nu era la fel de groasă precum cea a lui Waleran. Se întreba unde voia să ajungă episcopul cu această constatare.

— O parte din terenuri e bună, dar cea mai mare suprafaţă e împădurită şi stâncoasă.

— Da.

Într-o zi senină, poate că ar fi văzut mulţi acri de păduri şi terenuri cultivate, dar acum, deşi ceaţa de mai înainte se risipise, abia dacă puteau distinge marginea pădurii aflată la sud şi câmpurile plate din jurul castelului.

— De asemenea, acest domeniu are o carieră imensă care produce un calcar de primă clasă, continuă Waleran. Pădurile sale conţin mulţi acri de lemn bun, iar fermele sale produc un venit considerabil. Dacă am avea acest domeniu, Philip, am

putea să ne construim catedrala.

— Dacă porcii ar avea aripi, ar putea zbura, spuse Philip.

— Vai vouă, cei care nu credeţi!

Philip se uită lung la Waleran.

— Vorbiţi serios?

— Foarte.

Philip era sceptic, dar, în ciuda vocii raţiunii, simţi un mic fior de speranţă. Ce bine ar fi fost dacă s-ar fi putut îndeplini aşa ceva! Dar stareţul spuse:

— Regele are nevoie de sprijin militar. Va da domeniul cuiva care poate conduce cavalerii în bătălii.

— Regele îşi datorează coroana Bisericii, iar victoria asupra lui Bartholomew, ţie şi mie. Nu are nevoie numai de cavaleri.

Philip îşi dădu seama că Waleran vorbea *cât se poate* de serios. Era oare posibil? Avea să cedeze regele domeniul Shiring Bisericii, pentru a finanţa ridicarea catedralei Kingsbridge? În ciuda argumentelor lui Waleran, abia dacă-i venea să creadă aşa ceva. Dar nu se putea abţine să nu se gândească totuşi ce minunat ar fi fost să aibă piatra, cheresteaua şi banii necesari pentru a plăti meseriaşii, toate oferite lui de-a gata; şi îşi aminti că Tom Constructorul spusese că putea angaja şaizeci de zidari, terminând astfel biserica în opt-zece ani. Numai gândul îl umplea de încântare!

— Dar cum rămâne cu fostul conte? întrebă el.

— Bartholomew şi-a mărturisit trădarea. Nu a negat niciodată existenţa complotului, dar, o perioadă, a tot spus că fapta lui nu era trădare, motivând că Stephen ar fi un uzurpator. Totuşi, torţionarul regelui l-a făcut să recunoască, într-un final.

Philip se cutremură, încercând să nu se gândească la ce îi făcuseră lui Bartholomew de cedase, având în vedere cât de inflexibil era contele. Îşi alungă astfel de imagini din minte.

— Domeniul Shiring, murmură el în barbă.

Era o cerere incredibil de ambiţioasă. Dar ideea era tulburătoare. Se simţi cuprins de un optimism iraţional.

Waleran aruncă o privire spre cer.

— Hai să purcedem, spuse el. Regele ne aşteaptă poimâine.

William Hamleigh îi studia pe cei doi slujitori ai Domnului din ascunzătoarea sa, aflată în spatele parapetelor următorului turn. Îi cunoştea pe amândoi. Cel înalt, care arăta ca o mierlă, cu nas ascuţit şi cu pelerină neagră, era noul episcop de Kingsbridge.

Cel mic, energic, cu creştetul ras şi cu ochi de un albastru aprins era stareţul Philip. William se întreba ce căutau aici.

Îl urmărise pe călugăr sosind, privind în jur de parcă s-ar fi aşteptat să găsească oameni prin preajmă, şi intrând apoi în fortăreaţă. William nu-şi putea da seama dacă se întâlnise cu cei trei care locuiau acolo – nu fusese înăuntru decât preţ de câteva minute, şi era posibil ca aceştia să se fi ascuns de el. Imediat ce sosise episcopul, stareţul Philip ieşise din fortăreaţă şi cei doi urcaseră împreună în turn. Acum, episcopul gesticula, arătând terenurile din jurul castelului cu un aer asemănător aceluia al unui proprietar. Privind posturile şi gesturile lor, William îşi putea da seama că episcopul era entuziasmat, iar Philip, sceptic. Era sigur că organizau un complot.

Cu toate acestea, el nu venise aici ca să-i spioneze pe cei doi. Venise pentru a o spiona pe Aliena.

O făcea din ce în ce mai des. Ea se afla în mintea lui tot timpul, iar el era chinuit de vise cu ochii deschişi în care o găsea legată, goală în vreun câmp de grâu, ghemuită ca un căţeluş speriat într-un colţ al dormitorului lui sau rătăcind prin pădure, noaptea târziu. Ajungea să fie atât de surescitat, încât trebuia să o vadă în carne şi oase. Încăleca şi pleca spre Earlscastle dimineaţa devreme. Îl lăsa pe Walter, slujitorul său, să aibă grijă de cai în pădure, iar el traversa câmpurile pe jos până la castel. Se furişa înăuntru şi-şi găsea o ascunzătoare de unde putea ţine sub observaţie fortăreaţa şi curtea superioară. Uneori, trebuia să aştepte mult timp pentru a o vedea. Răbdarea îi era greu pusă la încercare, dar nu putea suporta gândul de a pleca din nou fără să o fi văzut măcar pentru o clipă, aşa că rămânea mereu. Apoi, atunci când, în sfârşit, ea îşi făcea apariţia, gâtul i se usca, inima începea să-i bată mai repede şi palmele i se umezeau. De cele mai multe ori era cu fratele ei sau cu intendentul acela efeminat, dar uneori ieşea singură. Într-o după-amiază de vară, când o aşteptase de dimineaţa devreme, Aliena se dusese la fântână, scosese nişte apă şi îşi lepădase hainele ca să se spele. Simpla amintire a acelei imagini îl aţâţa mereu. Avea sâni mari, mândri, care se legănaseră incitant atunci când îşi ridicase braţele pentru a-şi săpuni părul. Sfârcurile i se ridicaseră delicios atunci când se stropise cu apă rece. Între picioare avea un tufiş surprinzător de mare, cu cârlionţi întunecaţi, iar când se spălase acolo, frecându-se puternic cu mâna plină de săpun, William îşi pierduse controlul şi ejaculase în pantaloni.

De atunci nu se mai întâmplase nimic care să egaleze acele momente şi, cu siguranţă, nu avea să se spele iarna, dar avusese parte de încântări mai mărunte. Când era singură, cânta, sau chiar vorbea singură, cu voce tare. William o văzuse împletindu-şi părul, dansând şi alergând după porumbeii care se aşezau pe creneluri, ca un copilaş. Privind-o pe ascuns cum făcea toate aceste lucruri intime, William încerca sentimentul delicios că avea o oarecare putere asupra ei.

În mod evident, Aliena nu avea să iasă cât timp călugărul şi episcopul se aflau acolo. Din fericire, aceştia nu stătură mult. Plecară destul de repede de pe întărituri şi, câteva minute mai târziu, ei şi însoţitorii lor părăsiră castelul. Oare veniseră numai pentru a admira priveliştea de pe ziduri? Dacă era aşa, atunci vremea le jucase un renghi.

Mai devreme, înainte de vizita prelaţilor, intendentul ieşise după lemne de foc. Acesta gătea în fortăreaţă. În curând, avea să iasă din nou, pentru a aduce apă de la fântână. William bănuia că mâncau terci, pentru că nu aveau cuptor, ca să poată coace pâine. Ceva mai târziu, intendentul avea să părăsească reşedinţa, iar uneori îl lua pe băiat cu el. După plecarea celor doi, era doar o chestiune de timp până ce Aliena îşi făcea apariţia.

Când se plictisea de aşteptat, William îşi rechema în minte imaginea ei spălându-se. Amintirea era aproape la fel de intensă ca şi realitatea. Dar astăzi nu-şi găsea liniştea. Vizita episcopului şi a stareţului părea să fi murdărit atmosfera. Până astăzi, castelul şi cei trei locuitori ai săi avuseseră un aer magic, dar sosirea acelor oameni cât se poate de lipsiţi de magie, pe caii lor plini de noroi, rupsese vraja. Era ca şi cum ar fi fost deranjat de un zgomot în mijlocul unui vis frumos: oricât de mult ar fi încercat, nu mai putea să doarmă în continuare.

O vreme, încercă să-şi dea cu presupusul în legătură cu intenţiile celor doi vizitatori, dar nu putea să găsească nicio explicaţie. Oricum, era sigur că puneau ceva la cale. Exista o persoană care, probabil, avea să dea lucrurilor de cap: mama lui. Hotărî să o părăsească pe Aliena pentru ziua de azi şi să se întoarcă acasă, pentru a povesti ce văzuse.

Ajunseră la Winchester în amurgul celei de-a doua zile. Intrară prin Poarta Regelui, aflată în partea de sud a zidurilor oraşului, şi merseră direct către curtea catedralei. Acolo se despărţiră. Waleran intră în reşedinţa episcopului de Winchester, un palat în

sine, aflată lângă curtea catedralei. Philip merse să-şi aducă omagiile stareţului şi să cerşească o saltea în dormitorul călugărilor.

După trei zile petrecute pe drum, lui Philip i se păru că liniştea şi calmul unei mănăstiri erau la fel de înviorătoare ca apa unei fântâni în mijlocul unei zile fierbinţi. Stareţul de la Winchester era un bărbat dolofan, cu mişcări lente, având o piele roz şi păr alb. Îl invită pe Philip să ia cina cu el, în casa stareţului. În timp ce mâncau, vorbiră despre episcopii fiecăruia. În mod clar, stareţul de la Winchester îl admira şi se temea de episcopul Henric şi i se supunea întru totul. Philip presupuse că, atunci când un episcop era atât de puternic şi de bogat ca Henric, nu aveai nimic de câştigat dacă te certai cu el. Oricum, Philip nu intenţiona să ajungă sub papucul episcopului său.

Dormi buştean şi se trezi la miezul nopţii pentru matine.

Când intră pentru prima dată în Catedrala Winchester, se simţi copleşit.

Stareţul îi spusese că era cea mai mare biserică din lume şi, când o văzu, se convinse de asta. Avea aproape două sute de metri în lungime: Philip văzuse sate care puteau încăpea înăuntru. Avea două turnuri mari, unul deasupra locului de unde începeau transepturile, şi unul în partea de vest. Turnul central se prăbuşise, cu treizeci de ani în urmă, pe mormântul lui William Rufus, un rege păcătos care, probabil, nici nu ar fi trebuit îngropat în biserică; dar fusese reconstruit de atunci. Aflat chiar sub turnul cel nou, cântând odată cu slujba, Philip simţi că întreaga clădire avea un aer de demnitate şi de putere. Prin comparaţie, catedrala pe care o proiectase Tom avea să fie modestă – asta dacă apuca să fie construită. Îşi dădea seama acum că se învârtea în cele mai selecte dintre cercuri, şi fu cuprins de emoţie. El nu era decât un băiat dintr-un sat galez care avusese norocul de a deveni călugăr. Astăzi avea să stea de vorbă cu regele. Ce-i dădea oare acest drept?

Se întoarse la culcare împreună cu ceilalţi călugări, dar rămase treaz, făcându-şi griji. Îi era teamă că avea să facă sau să spună ceva ce-l va jigni pe regele Stephen sau pe episcopul Henric, ceea ce i-ar întoarce pe aceştia împotriva stăreţiei Kingsbridge. Oamenii de stirpe franceză îşi băteau uneori joc de felul în care englezii le vorbeau limba: ce aveau oare să spună despre accentul lui galez? În lumea monastică, Philip fusese mereu judecat după smerenia sa şi după devotamentul faţă de

lucrarea lui Dumnezeu. Lucrurile acestea nu aveau nicio importanţă aici, în capitala unuia dintre cele mai mari regate din lume. Philip nu se simţea în largul său. Ajunse stăpânit de sentimentul că era un fel de impostor, un nimeni care se prefăcea a fi cineva, şi era sigur că, destul de curând, avea să fie dat în vileag şi trimis acasă acoperit de ruşine.

Se trezi în zori, asistă la prima slujbă, după care luă micul dejun în sala de mese. Călugării primiră bere tare şi pâine albă: era o mănăstire bogată. După micul dejun, când călugării merseră la canon, Philip se duse la palatul episcopului, o clădire frumoasă, de piatră, cu ferestre mari, înconjurată de câţiva acri de grădină mărginită de ziduri.

Waleran era încrezător că va obţine sprijinul episcopului Henric pentru manevra sa scandaloasă. Henric era atât de puternic, încât ajutorul său ar face ca întregul plan să devină posibil. El era Henric de Blois, fratele mai mic al regelui. Pe lângă faptul că era clericul cu cele mai bune legături în aristocraţia Angliei, era şi cel mai bogat, fiind şi abatele bogatei mănăstiri Glastonbury. Se spunea că el avea să fie următorul arhiepiscop de Canterbury. Kingsbridge nici că putea să găsească un aliat mai puternic. „Poate chiar se va întâmpla, îşi spuse Philip. Poate că regele ne va ajuta să construim o catedrală nouă." Când se gândea la asta, simţea că inima avea să-i plesnească în piept de atâta speranţă.

Un servitor îi spuse lui Philip că, cel mai probabil, episcopul Henric nu avea să apară înainte de jumătatea dimineţii. Philip era prea încordat pentru a se mai întoarce la mănăstire. Cuprins de nerăbdare, porni să viziteze cel mai mare oraş pe care-l văzuse vreodată.

Palatul episcopului se afla în colţul de sud-est al oraşului. Philip porni de-a lungul zidului estic, prin curtea unei alte mănăstiri, Abaţia Sfânta Maria, şi ieşi într-un cartier care părea a fi ocupat de oameni care se îndeletniceau cu prelucrarea pieilor şi a lânii. Zona era traversată de mai multe pârâiaşe. Privind mai cu luare-aminte, Philip îşi dădu seama că nu erau naturale, ci canale făcute de mâna omului, care deviau o parte a râului Itchen pentru a curge pe străzi şi a asigura cantităţile mari de apă necesare argăsirii pieilor şi spălării lânii. Astfel de meşteşuguri erau, de obicei, stabilite în apropierea unui râu, iar Philip se minună de îndrăzneala acestor oameni, care aduseseră râul la atelierele lor, în loc să-şi mute atelierele lângă râu.

În ciuda faptului că era împânzit de ateliere, oraşul era mai liniştit şi mai puţin aglomerat decât oricare altul pe care-l mai văzuse vreodată Philip. Oraşe ca Salisbury sau Hereford păreau sugrumate de zidurile lor, ca un bărbat gras într-o tunică strâmtă: casele erau prea apropiate, curţile prea mici, piaţa prea aglomerată, străzile prea înguste; şi, având în vedere că oamenii şi animalele se chinuiau să aibă parte de cât mai mult spaţiu, atmosfera era încărcată de tensiune, ca şi cum în orice moment putea izbucni o încăierare. Dar Winchester era atât de mare, încât părea să fie loc pentru toată lumea. În timp ce se plimba pe străzi, Philip îşi dădu treptat seama că unul dintre motivele pentru care oraşul părea atât de spaţios era acela că străzile fuseseră dispuse într-o formă de reţea rectangulară. Acestea erau în general drepte şi se intersectau în unghiuri drepte. Nu mai văzuse niciodată aşa ceva. Probabil că oraşul fusese construit după un plan.

În oraş se aflau zeci de biserici. Acestea erau de toate formele şi mărimile, unele din lemn, altele din piatră, fiecare servind câte un cartier mic. Probabil că oraşul era foarte bogat, dacă-şi permitea să întreţină atâţia preoţi.

Mergând de-a lungul străzii negustorilor de carne, ajunse să se simtă rău de la stomac. Nu mai văzuse niciodată atât de multă carne crudă la un loc. Din prăvăliile măcelarilor curgeau râuri de sânge către stradă, iar printre picioarele oamenilor care veneau să cumpere mişunau şobolani graşi.

Capătul sudic al străzii negustorilor de carne ajungea în mijlocul străzii principale, vizavi de palatul regal. Lui Philip i se spusese că acest palat nu mai fusese folosit de regi de când fusese construită noua fortăreaţă la castel, dar trezorierii regali încă mai băteau penny de argint în beciul clădirii, protejaţi de pereţii groşi şi de porţile cu bare de fier. Philip rămase în faţa porţilor o vreme, privind cum zburau scânteile în timp ce baroasele loveau matriţele, copleşit de bogăţia în stare pură pe care o avea sub ochi.

Aceeaşi privelişte era urmărită de alţi câţiva oameni. Fără nicio îndoială, era o imagine pe care voiau să o vadă toţi vizitatorii oraşului. O femeie tânără aflată aproape de el îi zâmbi, iar Philip îi răspunse la zâmbet. Femeia spuse:

— Poţi să faci ce vrei pentru un penny.

El se întrebă la ce anume se referea, şi zâmbi din nou, vag. Apoi, ea îşi deschise pelerina iar Philip văzu, spre oroarea sa, că

aceasta era complet goală.

— Tot ce vrei, pentru un penny de argint, spuse ea.

Philip simţi un fior uşor de dorinţă, ca umbra unei amintiri de mult îngropate; apoi îşi dădu seama că era o târfă. Îşi simţi chipul înroşindu-se puternic de stânjeneală. Se întoarse rapid şi se îndepărtă în grabă.

— Nu-ţi fie frică, strigă ea. Îmi place un cap drăguţ, rotund!

Râsul ei batjocoritor îl însoţi o vreme.

Cuprins de un val de căldură şi ruşine, Philip ieşi de pe strada principală şi descoperi că ajunsese în piaţă. Zărea turnurile catedralei ridicându-se peste tejghelele din piaţă. Porni grăbit prin mulţime, ignorând strigătele îmbietoare ale negustorilor, şi se-ndreptă către curtea catedralei.

Resimţi calmul ordonat al mănăstirii ca pe o briză răcoroasă. Se opri în cimitir pentru a-şi pune gândurile în ordine. Se simţea ruşinat şi scandalizat. Cum îndrăznea femeia aceea să ispitească un bărbat în rasă monahală? În mod clar, îl identificase ca fiind un călugăr aflat în vizită... Era oare posibil ca monahii aflaţi departe de mănăstirile lor să fie clienţi de-ai ei? Bineînţeles că da, îşi dădu el seama. Călugării comiteau aceleaşi păcate ca şi oamenii obişnuiţi. Ceea ce îl şocase însă fusese neruşinarea femeii. Imaginea goliciunii ei îi rămăsese în minte, aşa cum îţi rămâne miezul incandescent al unei lumânări privite preţ de câteva clipe, chiar dacă pleoapele îţi sunt închise.

Oftă. Fusese o dimineaţă încărcată de imaginii vii: pâraiele făcute de oameni, şobolanii din prăvăliile măcelarilor, grămezile de penny abia bătuţi şi părţile intime ale femeii aceleia. Ştia prea bine că, pentru o vreme, aceste imagini aveau să-i revină în faţa ochilor, pentru a-i tulbura meditaţiile.

Intră în catedrală. Se simţea prea murdar pentru a îngenunchea şi a se ruga, dar se văzu întru câtva purificat de simpla traversare a locaşului, mergând de-a lungul naosului şi ieşind pe uşa din sud. Trecu prin stăreţie şi se duse la palatul episcopului.

Parterul acestuia era o capelă. Philip urcă treptele care duceau la sala mare şi intră. Aproape de uşă se afla un mic grup de servitori şi de clerici tineri, în picioare sau aşezaţi pe banca aflată lângă perete. De cealaltă parte a camerei, Waleran şi episcopul Henric stăteau la o masă. Philip fu oprit de un servitor care spuse:

— Episcopii iau micul dejun.

Ca şi cum asta însemna că Philip nu-i putea vedea.

— O să stau şi eu cu ei, zise Philip.

— Mai bine aţi aştepta, spuse servitorul.

Philip îşi dădu seama că servitorul îl socotea a fi un călugăr de rând.

— Sunt stareţul de la Kingsbridge, spuse el.

Servitorul ridică din umeri şi se dădu la o parte.

Philip se apropie de cei doi. Episcopul Henric stătea în capul mesei, iar Waleran la dreapta sa. Henric era un bărbat scund, cu umerii laţi şi cu o faţă care trăda o fire belicoasă. Avea cam aceeaşi vârstă ca şi Waleran, cu un an sau doi mai mult decât Philip. Cu toate acestea, în comparaţie cu pielea palidă, ca de mort, a lui Waleran, şi conformaţia osoasă a lui Philip, Henric avea tenul înfloritor şi membrele rotunjite ale unui mâncăcios. Avea o privire ageră şi inteligentă, iar chipul său părea fixat într-o expresie hotărâtă. Fiind cel mai mic dintre cei patru fraţi, probabil că trebuise să lupte pentru orice lucru din viaţa sa. Philip observă cu surprindere că Henric îşi purta capul ras, un semn că făcuse cândva legămintele monastice şi că încă se considera călugăr. Totuşi, nu purta o rasă lucrată grosolan; de fapt, purta o tunică superbă, făcută din mătase violetă. Pe sub tunica sa neagră obişnuită, Waleran purta o cămaşă de un alb imaculat, din pânză, iar Philip îşi dădu seama că amândoi se îmbrăcaseră special pentru audienţa pe care o aveau la rege. Mâncau friptură rece de vită şi beau vin roşu. După plimbarea sa, lui Philip i se făcuse foame şi bucatele acelea îi lăsau gura apă.

Waleran îşi ridică privirea şi îl văzu, iar chipul îi fu traversat de o expresie de vagă iritare.

— Bună dimineaţa, zise Philip.

Waleran îi spuse lui Henric:

— Acesta este stareţul meu.

Lui Philip nu-i prea plăcea să fie descris ca fiind stareţul lui Waleran. Aşa că zise:

— Philip din Gwynedd, stareţ de Kingsbridge, Sfinţia Ta.

Se pregătea să sărute mâna pe care episcopul purta inelul, dar Henric se mulţumi să spună:

— Minunat.

Apoi luă o altă îmbucătură de carne de vită. Philip rămase lângă ei, în picioare, simţindu-se oarecum stânjenit. Nu aveau de gând să-l invite să stea jos?

— O să venim şi noi în curând, Philip, îi zise Waleran.

Philip îşi dădu seama că era concediat. Se întoarse pe călcâie, umilit. Reveni în mijlocul grupului de la uşă. Servitorul care încercase să-l reţină îi zâmbea acum superior, cu o expresie care-i amintea că fusese avertizat. Philip se trase deoparte. Dintr-odată, se simţi ruşinat de rasa pătată, cenuşie, pe care o purtase zi şi noapte de o jumătate de an încoace. De cele mai multe ori, călugării benedictini îşi vopseau rasele în negru, dar Kingsbridge renunţase la acest obicei, cu ani în urmă, pentru a economisi bani. Philip fusese întotdeauna de părere că a te îmbrăca în haine fine era vanitate curată, întru totul nepotrivită pentru orice slujitor al Domnului, indiferent cât de înaltă era funcţia sa; dar acum îi înţelese rostul. Poate că nu ar fi fost tratat cu atâta condescendenţă dacă ar fi venit îmbrăcat în blănuri şi-n mătase.

„Ei, oricum, îşi spuse el în gând, călugării trebuie să fie umili, aşa că sufletul meu are numai de câştigat.”

Cei doi episcopi se ridicară de la masă şi veniră la uşă. Un slujitor îi aduse lui Henric o robă stacojie brodată pe margini şi tivită cu mătase. Pe când şi-o punea, episcopul de Winchester rosti:

— Nu va trebui să spui mare lucru azi, Philip.

Waleran adăugă:

— Lasă vorbele în seama noastră.

— Lasă vorbele în seama mea, spuse Henric, cu un uşor accent pe „mea”. Dacă regele îţi pune o întrebare, două, răspunde simplu şi nu încerca să accentuezi prea mult realitatea. O să înţeleagă nevoia ta de a construi o biserică nouă fără să fie nevoie să plângi şi să te jeleşti.

Philip nu avea nevoie să i se spună aşa ceva. Henric se purta neplăcut de condescendent. Totuşi, Philip dădu din cap, în semn de încuviinţare, şi îşi ascunse resentimentele.

— Am face bine să mergem, spuse Henric. Fratele meu se trezeşte devreme şi e posibil să termine cu treburile zilei destul de repede, după care se duce la vânătoare în Pădurea Nouă.

Ieşiră. Un oştean, care purta o sabie şi un baston, porni în faţa lui Henric în timp ce mergeau pe strada principală şi apoi pe deal, către Poarta de Vest. Oamenii se dădeau la o parte din faţa celor doi episcopi, dar nu şi dinaintea lui Philip, aşa că acesta sfârşi prin a rămâne în urmă. Din când în când, cineva cerea o binecuvântare, iar Henric făcea semnul crucii în aer, fără să se oprească din mers. Chiar înainte de poartă, cotiră şi o apucară pe

un pod de lemn care traversa şanţul de apărare al castelului. În ciuda faptului că fusese asigurat că nu trebuia să spună mare lucru, Philip simţea un ghem de frică în stomac; avea să-l vadă pe rege.

Castelul ocupa colţul de sud-vest al oraşului. Zidurile de vest şi de sud erau una cu zidurile oraşului. Dar zidurile care separau partea din spate a castelului de oraş nu erau cu nimic mai joase şi mai puternice decât întăriturile cetăţii, ca şi cum regele ar fi avut nevoie de la fel de multă protecţie faţă de locuitori ca şi de lumea exterioară.

Intrară pe o poartă joasă din zid şi dădură imediat de o fortăreaţă masivă care domina acest capăt al curţii. Era un turn formidabil, în formă de pătrat. Numărând ferestrele în formă de vârf de săgeată, Philip presupuse că avea patru etaje. Ca de obicei, parterul era alcătuit din depozite, iar o scară exterioară ducea la intrarea de la etajul întâi. Două santinele postate la baza scărilor se înclinară la trecerea lui Henric.

Intrară în sală. Pe podea se găseau împrăştiate trestii, în nişe erau aşezate câteva jilţuri, de-a lungul zidurilor se aflau câteva bănci de lemn, iar întreaga încăpere era încălzită de un şemineu. Într-un colţ, doi oşteni păzeau o scară încastrată în perete, care ducea la etajul superior. Unul dintre bărbaţi întâlni imediat privirea episcopului Henric. Dădu din cap aprobator şi urcă scările, probabil pentru a-l anunţa pe rege că fratele său aştepta.

Din cauza neliniştii, Philip se simţea cuprins de greaţă. În următoarele câteva minute putea fi decis tot viitorul său. Îşi dorea să fi nutrit sentimente mai bune faţă de aliaţii săi. Îşi dorea să-şi fi petrecut orele de mai devreme rugându-se pentru a avea succes, şi nu rătăcind prin Winchester. Îşi dorea să fi îmbrăcat o rasă curată.

În încăpere se mai aflau alţi douăzeci, treizeci de oameni, aproape toţi bărbaţi. Părea să fie un amestec de cavaleri, preoţi şi orăşeni prosperi. Dintr-odată, Philip tresări, surprins: lângă foc, discutând cu o femeie şi cu un tânăr, se afla Percy Hamleigh. Ce căuta el aici? Cei doi care-l însoţeau erau soţia sa cea urâtă şi fiul său, o brută. De fapt, ei fuseseră colaboratorii lui Waleran, în răsturnarea lui Bartholomew: nu era posibil ca prezenţa lor să fie o simplă coincidenţă. Philip se întrebă dacă Waleran se aştepta să îi găsească aici.

Philip îi spuse lui Waleran:

— Ai văzut…

— Îi văd, răspunse tăios Waleran, în mod clar iritat.

Philip simţea că prezenţa lor aici reprezenta un semn nefast, deşi nu ar fi putut da o explicaţie clară. Îi privi mai atent. Tatăl şi fiul erau aidoma: bărbaţi masivi, cu înfăţişare bovină, cu părul blond şi chipuri posace. Soţia semăna cu soiul acela de demoni care chinuiesc sufletele păcătoşilor în iad. Îşi ducea mereu mâna scheletică la furunculele de pe faţă, cu mişcări neliniştite. Purta o rochie galbenă care o făcea să pară şi mai urâtă. Îşi lăsa greutatea când pe un picior, când pe altul, aruncând în acelaşi timp priviri tăioase prin încăpere. Întâlni privirea lui Philip şi se uită repede în altă parte.

Episcopul Henric mergea de colo-colo, salutând persoanele pe care le cunoştea şi binecuvântându-i pe cei pe care nu-i ştia, dar probabil că fusese tot timpul atent la ce se petrecea la baza scărilor, pentru că, imediat ce coborî santinela, Henric se uită la bărbat, îl văzu dând aprobator din cap şi lăsă baltă discuţia pe care o purta, fără să se mai obosească să-şi termine propoziţia.

Waleran îl urmă pe Henric pe scări, iar Philip, cu inima cât un purice, urcă la rându-i, în spatele celor doi.

Camera de la etaj avea aceeaşi formă şi mărime ca sala de primire, dar avea un aer total diferit. Pe pereţi stăteau atârnate tapiserii, pe podeaua de lemn lustruit erau întinse piei de oaie. Focul ardea cu putere, iar încăperea era intens luminată de zeci de lumânări. Aproape de uşă se afla o masă de stejar pe care se aflau pene, cerneală şi un teanc de foi de pergament pentru scrisori, iar un cleric şedea acolo, aşteptând ca regele să-i dicteze. Lângă şemineu, într-un jilţ mare de lemn acoperit cu blană, stătea regele.

Primul lucru pe care-l observă Philip era că regele nu avea coroană pe cap. Purta o tunică violetă peste nişte jambiere de piele, ca şi cum s-ar fi pregătit să plece undeva călare. La picioarele sale, ca nişte curteni de vază, stăteau doi câini mari de vânătoare. Semăna cu fratele său, episcopul Henric, dar trăsăturile lui Stephen erau ceva mai fine, făcându-l să arate mai chipeş, şi avea un păr bogat, castaniu-deschis. Cu toate acestea, ochii aveau aceeaşi căutătură inteligentă. Stătea în jilţul lui mare, rezemat de spătar – Philip presupunea că era un tron –, cu un aer relaxat, ţinându-şi picioarele întinse şi coatele pe mânerele scaunului; însă, în ciuda poziţiei sale, atmosfera din încăpere era încărcată de tensiune. Regele părea singurul care se simţea în largul lui.

Pe când episcopii şi cu Philip intrară, un bărbat masiv, îmbrăcat în straie scumpe, tocmai pleca. Acesta dădu din cap, salutându-l familiar pe Henric, şi îl ignoră pe Waleran. „Probabil că e vreun baron puternic”, îşi spuse Philip.

Episcopul Henric se apropie de rege, făcu o plecăciune şi spuse:

— Bună dimineaţa, Stephen!

— Tot nu l-am văzut pe ticălosul ăla de Ranulf, spuse regele Stephen. Dacă nu vine curând, o să-i tai degetele!

— O să vină curând, îţi promit, zise Henric, dar poate că ar trebui să-i tai degetele oricum.

Philip nu avea nici cea mai vagă idee cine era Ranulf sau de ce voia regele să-l vadă, dar avea impresia că, deşi Stephen era indispus, nu vorbea serios în privinţa mutilării bărbatului respectiv.

Înainte ca Philip să apuce să mai mediteze la aceste lucruri, Waleran făcu câţiva paşi şi se înclină, iar Henric spuse:

— Ţi-l aduci aminte pe Waleran Bigod, noul episcop de Kingsbridge.

— Da, zise Stephen, dar el cine e?

Se uita la Philip.

— Acesta este stareţul meu, spuse Waleran.

Waleran nu-i rostise numele, aşa că Philip îl rosti.

— Philip din Gwynedd, stareţ de Kingsbridge.

Glasul său răsună mai puternic decât intenţionase. Făcu şi el o plecăciune.

— Vino mai în faţă, părinte stareţ, spuse Stephen. Pari temător. De ce eşti aşa îngrijorat?

Lui Philip nu-i venea în minte niciun răspuns. Era îngrijorat din multe privinţe. Cuprins de disperare, spuse:

— Îmi fac griji pentru că nu am o rasă curată.

Stephen izbucni în râs, dar unul binevoitor.

— Atunci poţi să nu-ţi mai faci griji! Aruncând o privire în direcţia elegantului său frate, spuse: îmi place ca un călugăr să arate ca un călugăr, nu ca un rege.

Philip se simţi un pic mai bine.

— Am auzit de incendiu, spuse Stephen. Cum vă descurcaţi?

— În ziua incendiului, răspunse Philip, Dumnezeu ne-a trimis un constructor. Acesta a reparat claustrul foarte repede şi acum folosim cripta pentru slujbe. Cu ajutorul lui, deja curăţăm ruinele în vederea reconstrucţiei. Şi a întocmit planurile noii biserici.

Auzind acest lucru, Waleran ridică din sprâncene: el nu ştia nimic despre aceste planuri. Dacă ar fi întrebat, Philip i-ar fi spus; dar nu o făcuse.

— Promptitudinea sa e demnă de laudă, zise regele. Când o să începeţi să construiţi?

— Îndată ce o să fac rost de banii necesari.

Episcopul Henric interveni:

— De aceea i-am adus pe fratele Philip şi pe episcopul Waleran în faţa ta. Nici stăreţia, nici dioceza nu au resursele necesare pentru a finanţa un proiect atât de mare.

— Nici Coroana nu are, dragul meu frate, spuse Stephen.

Philip se simţi cuprins de descurajare: nu era un început prea promiţător.

— Ştiu, zise Henric. De aceea am căutat o cale prin care tu ai putea să îi ajuţi să reconstruiască biserica din Kingsbridge, fără vreo cheltuială din partea ta.

Stephen arboră o expresie sceptică.

— Şi ai reuşit să găseşti o modalitate atât de ingenioasă, ca să nu spun de-a dreptul magică?

— Da. Eu sunt de părere că ar trebui să dai pământurile contelui de Shiring diocezei pentru a finanţa proiectul de construcţie.

Philip îşi ţinea răsuflarea.

Regele părea să cântărească atent această propunere.

Waleran deschise gura cu gând să vorbească, dar Henric îl reduse la tăcere cu un gest.

Regele spuse:

— E o idee inteligentă. Mi-ar plăcea să o fac.

Lui Philip aproape că-i sări inima din piept la auzul acestor vorbe.

Regele continuă:

— Din păcate, aproape că i-am promis domeniul, chiar acum, lui Percy Hamleigh.

Philip nu-şi putu reţine un oftat îndurerat. Crezuse că regele va accepta. Resimţea dezamăgirea precum o lovitură de cuţit.

Henric şi Waleran erau năuciţi. Nimeni nu se aşteptase la aşa ceva.

Cel care rupse tăcerea fu Henric. Episcopul spuse:

— Aproape?

Regele ridică din umeri.

— Aş putea să mă eschivez, deşi aş fi pus într-o situaţie destul

de jenantă. Dar, la urma urmei, Percy a fost cel care l-a adus pe Bartholomew în faţa justiţiei.

Waleran izbucni:

— Nu fără ajutor, Alteţă!

— Ştiu că ai jucat şi tu un rol în toate acestea…

— Eu am fost cel care i-a spus lui Percy Hamleigh de existenţa complotului împotriva Măriei Tale.

— Da. Chiar aşa, cum ai aflat de el?

Philip îşi frământă picioarele, neliniştit. Se găseau pe teren nesigur. Nimeni nu ştia că informaţia provenise iniţial de la fratele său, Francis, pentru că acesta lucra în continuare pentru Robert de Gloucester, care fusese iertat pentru rolul jucat în cadrul complotului.

Waleran spuse:

— Informaţia provine din spovedania unui muribund.

Philip era uşurat. Waleran repeta minciuna pe care i-o spusese el, dar vorbea ca şi cum „spovedania” îi fusese făcută lui, nu lui Philip. Stareţul era mai mult decât mulţumit să vadă că atenţia se abătea asupra altcuiva.

— Totuşi, Percy, şi nu tu, a fost cel care a atacat castelul lui Bartholomew, riscându-şi viaţa şi siguranţa, şi l-a arestat pe trădător, spuse regele.

— L-ai putea răsplăti altfel pe Percy, interveni Henric.

— Dar el vrea domeniul Shiring, spuse regele. Cunoaşte zona. Şi va stăpâni efectiv acolo. Aş putea să-i dăruiesc Cambridgeshire, dar oare au să i se supună vasalii?

— Ar trebui să-i mulţumeşti întâi lui Dumnezeu, şi abia apoi oamenilor, zise Henric. Dumnezeu a fost cel care te-a făcut rege.

— Dar cel care l-a arestat pe Bartholomew a fost Percy.

Henric nu luă în seamă aceste cuvinte ireverenţioase.

— Dumnezeu controlează toate lucrurile…

— Nu face presiuni asupra mea, spuse Stephen, ridicându-şi palma dreaptă.

— Bineînţeles, zise Henric pe un ton supus.

Era o demonstraţie clară a puterii regale. Pentru scurtă vreme, se contraziseseră aproape ca şi cum ar fi fost egali, dar Stephen reuşise să-şi recâştige dominaţia cu un singur cuvânt.

Philip resimţea o dezamăgire amară. La început, crezuse că era o cerere imposibilă, dar, treptat, ajunsese să spere că va fi îndeplinită, ba chiar să viseze la cum avea să folosească averea aceea. Acum fusese readus cu picioarele pe pământ.

Waleran spuse:
— Alteţă, vă mulţumesc pentru că aţi avut bunăvoinţa de a vă gândi încă o dată la viitorul domeniului Shiring şi voi aştepta decizia Măriei Tale cu nerăbdare, rugându-mă.
„Asta a fost inspirată”, îşi spuse Philip. Părea că Waleran ceda cu eleganţă. Însă, de fapt, rezuma discuţia, arătând că această chestiune era încă deschisă. Regele nu spusese aşa ceva. Ba chiar, răspunsul lui fusese mai degrabă unul negativ. Dar nu era nimic ofensator în a insista că regele putea încă să hotărască într-un fel sau altul. „Trebuie să ţin minte asta, îşi spuse Philip. Atunci când celălalt se pregăteşte să mă refuze, cer pur şi simplu o amânare.”
Stephen ezită un moment, ca şi cum ar fi avut o vagă bănuială că era manipulat; apoi păru să respingă orice îndoială.
— Vă mulţumesc că aţi venit să mă vizitaţi, spuse el.
Philip şi Waleran se întoarseră să plece, dar Henric rămase pe loc.
— Când vom afla decizia ta?
O dată în plus, Stephen păru cumva încolţit.
— Poimâine, spuse el.
Henric făcu o plecăciune, iar cei trei ieşiră.

Nesiguranţa era aproape la fel de rea ca o hotărâre negativă. Lui Philip i se părea insuportabilă această aşteptare. Îşi petrecu după-amiaza studiind minunata colecţie de cărţi a stăreţiei Winchester, dar acestea nu-l puteau distrage de la a se întreba ce se întâmpla în mintea regelui. Putea oare acesta să-şi calce promisiunea făcută lui Percy Hamleigh? Cât de important era Percy? Era un membru al nobilimii care aspira la titlul de conte – în mod clar, pentru Stephen nu existau motive de teamă că avea să-l jignească. Dar cât de mult îşi dorea Stephen să ajute mănăstirea Kingsbridge? Se ştia că regii deveneau din ce în ce mai evlavioşi pe măsură ce înaintau în vârstă. Stephen era tânăr.
Philip întorcea problema pe toate părţile în minte, uitându-se – şi nu citind – la scrierea lui Boetius, *Despre consolarea filosofiei,* când fu abordat de un novice care venise în vârful picioarelor de-a lungul aleii claustrului şi se apropiase timid de el.
— Vă caută cineva în curtea exterioară, părinte, şopti flăcăul.
Dacă respectivul vizitator fusese lăsat să aştepte afară, însemna că nu era vorba despre un călugăr.
— Cine e? întrebă Philip.

— E o femeie.

Primul gând, oripilat, al lui Philip, fu că era vorba despre târfa care-l acostase lângă monetărie; dar privirea novicelui îi transmitea altceva. Mai exista o femeie ai cărei ochi îi întâlniseră pe ai lui azi.

— Cum arată?

Tânărul arboră o expresie dezgustată.

Philip dădu din cap, înţelegând.

— Regan Hamleigh. „Ce nelegiuire mai pune la cale acum?” se întrebă stareţul în gând. Vin imediat, îi zise apoi novicelui.

Dădu ocol claustrului, încet şi meditativ, şi ieşi în curte. Trebuia să fie cât se poate de stăpân pe sine în discuţia cu femeia aceasta.

Soţia lui Percy Hamleigh aştepta lângă salonul chelarului, înfăşurată într-o pelerină groasă, ascunzându-şi chipul sub glugă. Îi adresă o privire atât de evident răuvoitoare, încât Philip aproape că se întoarse pe călcâie, cu gând să plece imediat; dar îi era ruşine să fugă de o femeie, aşa că rămase pe loc şi spuse:

— Ce treabă ai cu mine?

— Călugăr nebun ce eşti! izbucni ea. Cum poţi să fii atât de prost?

Philip îşi simţi chipul înroşindu-i-se.

— Sunt stareţul de Kingsbridge, şi ai face bine să mi te adresezi cu „părinte”, spuse el.

Dar, spre necazul lui, vocea sa părea mai degrabă irascibilă decât plină de autoritate.

— Bine, *părinte…* cum te poţi lăsa folosit de acei doi episcopi lacomi?

Philip trase aer adânc în piept.

— Vorbeşte clar, spuse el, mânios.

— E greu să găsesc cuvinte suficient de clare pentru unul atât de lipsit de minte ca tine, dar o să încerc. Waleran se foloseşte de pretextul catedralei arse pentru a pune el mâna pe domeniul Shiring. E suficient de clar? Ai înţeles ce vreau să spun?

Tonul ei dispreţuitor îl enerva în continuare pe Philip, dar stareţul nu putu rezista tentaţiei de a se apăra.

— Nu e nimic ascuns în asta, spuse el. Venitul de pe acele pământuri va fi folosit pentru reconstruirea catedralei.

— Ce te face să crezi asta?

— Acesta este scopul! protestă Philip.

Însă, undeva, într-un ungher al minţii, încolţeau seminţele

îndoielii.

Tonul lui Regan se schimbă din batjocoritor în viclean.

— Aceste pământuri vor aparţine stăreţiei? întrebă ea. Sau diocezei?

Philip se uită fix la ea preţ de câteva clipe, după care îşi feri privirea: faţa ei era prea dezgustătoare pentru a o privi. El presupusese că pământurile aveau să aparţină stăreţiei, aflându-se astfel sub controlul său, şi că nu aveau să ţină de dioceză, ceea ce ar fi însemnat că s-ar fi găsit sub controlul lui Waleran. Dar îşi amintea acum că, în cursul discuţiei cu regele, episcopul Henric ceruse clar ca pământurile să fie date diocezei. Philip crezuse că era o greşeală minoră, de moment. Dar nu fusese corectată, nici atunci, nici mai târziu.

Se uită suspicios la Regan. Femeia nu avea cum să fi ştiut ce îi spusese Henric regelui. Era posibil ca ea să aibă dreptate. Pe de altă parte, ar fi putut să încerce pur şi simplu să facă probleme. În momentul acesta, ea avea foarte multe de câştigat de pe urma unui conflict între Waleran şi Philip.

Philip spuse:

— Waleran e episcopul... trebuie să aibă o catedrală.

— Trebuie să aibă o grămadă de lucruri, ripostă femeia. Pe măsură ce aducea argumente, devenea mai puţin răutăcioasă şi tot mai umană, însă Philip în continuare nu suporta să o privească prea mult timp. Pentru unii episcopi, o catedrală frumoasă ar fi o prioritate. Dar Waleran are alte trebuinţe. Oricum, atâta timp cât el ţine băierile pungii, va putea să vă dea cât vrea el de mult sau de puţin ţie şi constructorilor tăi.

Philip îşi dădu seama că, cel puţin în această privinţă, femeia avea dreptate. Dacă Waleran avea să fie cel care strângea chiriile, avea să oprească, în mod firesc, o parte pentru propriile cheltuieli. El era singurul în măsură să aprecieze cât de mare avea să fie această parte. Dacă voia, nimic nu l-ar fi putut opri să aloce fondurile unor scopuri care să nu aibă nimic de-a face cu catedrala. Iar Philip nu avea să ştie niciodată, de la o lună la alta, dacă îşi va putea plăti constructorii.

Nu încăpea îndoială că ar fi fost mai bine dacă pământurile ar fi aparţinut stăreţiei. Dar Philip era sigur că Waleran avea să se opună acestei idei, iar episcopul Henric avea să-l susţină pe acesta din urmă. Atunci, singura speranţă a lui Philip ar fi să apeleze la rege. Iar regele Stephen, văzându-i pe clerici divizaţi, ar putea rezolva problema dându-i domeniul lui Percy Hamleigh.

Ceea ce, evident, era exact ce dorea Regan.

Philip scutură din cap, a neîncredere.

— Dacă Waleran încearcă să mă înşele, de ce m-a mai adus aici? Ar fi putut veni singur, să ceară acelaşi lucru.

Regan încuviinţă.

— Ar fi putut. Dar era posibil ca regele să se fi întrebat cât de sincer e Waleran, spunând că nu voia domeniul decât pentru a reconstrui catedrala. Tu ai eliminat orice suspiciuni va fi avut Stephen, venind aici pentru a susţine cererea lui Waleran. Tonul femeii deveni din nou dispreţuitor: Şi arăţi atât de jalnic, în rasa ta murdară, încât regelui îi e milă de tine. Nu, Waleran a dat o lovitură de maestru aducându-te cu el!

Philip avu sentimentul oribil că era posibil ca ea să aibă dreptate, dar nu se arătă deloc dispus să recunoască aşa ceva.

— Tu vrei ca domeniul să-i fie dat soţului tău, spuse el.

— Dacă aş putea să-ţi ofer o dovadă, ai merge călare jumătate de zi ca să o vezi?

Ultimul lucru pe care-l dorea Philip era să se lase prins în planurile lui Regan. Dar trebuia să afle dacă aceste afirmaţii erau adevărate. Şovăielnic, spuse:

— Da, aş merge călare jumătate de zi.

— Mâine?

— Da.

— Să fii gata în zori.

În dimineaţa următoare, pe când călugării începură să cânte prima slujbă a zilei, Philip văzu că cel care îl aştepta în curtea exterioară era William Hamleigh, fiul lui Percy şi al lui Regan. Philip şi William părăsiră Winchesterul ieşind pe Poarta de Vest, după care cotiră spre nord, pe Athelynge Street. Philip îşi dădu seama că în direcţia aceea se afla palatul episcopului Waleran; şi era cam la o jumătate de zi distanţă. Deci într-acolo mergeau. Dar de ce? Avea o mulţime de suspiciuni. Hotărî să fie cu ochii în patru după orice semn că ar fi vorba de o înşelătorie. Era foarte posibil ca familia Hamleigh să încerce să se folosească de el. Începu să se gândească în ce fel ar putea-o ei face. Era posibil ca Waleran să deţină vreun document pe care ei voiau să-l vadă sau chiar să-l fure – un fel de act sau hrisov. Tânărul William le putea spune servitorilor episcopului că ei doi fuseseră trimişi să aducă documentul: poate că aceştia aveau să-l creadă pentru că Philip îl însoţea. Era foarte posibil ca William să aibă în minte vreun

astfel de plan meschin. Philip trebuia să stea cu ochii în patru.

Era o dimineaţă sumbră, cenuşie, iar din cer cădea o ploaie măruntă. Pe parcursul primilor kilometri, William impuse un ritm vioi, după care încetini la pas, pentru a le permite cailor să se mai odihnească. După o vreme, spuse:

— Şi aşa, călugăre, vrei să-mi iei domeniul contelui.

Philip fu luat prin surprindere de tonul lui ostil: nu făcuse nimic pentru a merita o astfel de atitudine, şi se simţi iritat. Drept urmare, răspunsul lui fu tăios.

— Să-ţi iau? spuse stareţul. Tu nu o să-l primeşti, băiete! Poate că o să-l primesc eu, poate c-o să-l primească tatăl tău sau episcopul Waleran. Dar nimeni nu l-a rugat pe rege să ţi-l dea *ţie.* Ideea în sine este o glumă.

— Eu o să-l moştenesc.

— Vom vedea. Philip îşi dădu seama că nu avea niciun rost să se certe cu William. Nu-ţi vreau răul, spuse el pe un ton împăciuitor. Eu vreau doar să construiesc o catedrală nouă.

— Atunci ia domeniul altcuiva, zise William. De ce se iau oamenii mereu numai de noi?

Philip băgă de seamă că în vocea băiatului se afla multă amărăciune, întrebă:

— Se iau mereu oamenii de voi?

— Ai crede că şi-au învăţat lecţia din ce i s-a întâmplat lui Bartholomew. Ne-a insultat familia, şi uite unde e acum.

— Am crezut că răspunzătoare pentru insultă a fost fiica lui, nu el.

— Căţeaua aia e la fel de mândră şi de arogantă ca şi tatăl ei. Dar şi ea o să sufere. Până la urmă, o să îngenuncheze toţi în faţa noastră, o să vezi!

„Acestea nu sunt sentimente fireşti la un tânăr de douăzeci de ani”, îşi spuse Philip. Dacă-l ascultai, William părea a fi mai degrabă o femeie invidioasă şi răutăcioasă de vârstă mijlocie. Lui Philip nu-i plăcea deloc această discuţie. Cei mai mulţi oameni îşi îmbrăcau ura în straie rezonabile, dar William era prea naiv pentru a face aşa ceva. Philip spuse:

— Cel mai bine e să lăsăm răzbunarea până la ziua Judecăţii de Apoi.

— Tu de ce nu aştepţi până la Judecata de Apoi pentru a-ţi construi biserica?

— Pentru că atunci ar fi prea târziu ca să mai salvăm sufletele păcătoşilor de chinurile iadului.

— Nu începe cu treburi din astea! spuse William, iar Philip detectă accente de isterie în glasul lui. Păstrează-le pentru predici!

Stareţul fu tentat să-i dea o altă replică usturătoare, dar se abţinu. Băiatul acesta avea ceva foarte ciudat. Philip avea sentimentul că William putea izbucni în orice moment într-un atac de furie incontrolabilă şi că, odată înfuriat, era de o violenţă letală. Nu se temea de oamenii violenţi, poate pentru că, în copilărie, văzuse cele mai groaznice fapte ale lor şi supravieţuise. Dar nu avea nimic de câştigat înfuriindu-l pe William cu mustrări, aşa că spuse, pe un ton blând:

— Misiunea mea este legată de rai şi iad, virtute şi păcat, iertare şi pedeapsă, bine şi rău. Şi mă tem că nu pot să-mi ţin gura când vine vorba de aşa ceva.

— Atunci nu ai decât să vorbeşti singur, zise William, dând pinteni calului, care porni la trap şi o luă înainte.

Când ajunse la patruzeci, cincizeci de metri depărtare, încetini din nou. Philip se întrebă dacă băiatul avea să se calmeze şi să se întoarcă lângă el, dar William nu o făcu şi, pentru restul dimineţii, călăriră separat.

Philip era neliniştit şi cumva deprimat. Pierduse controlul asupra destinului său. Îl lăsase pe Waleran Bigod să preia frâiele la Winchester, iar acum îl lăsa pe William Hamleigh să-l conducă într-o călătorie misterioasă. „Toţi încearcă să mă manipuleze, îşi spuse el. De ce oare le permit? E timpul să iau iniţiativa.” Dar acum nu avea ce să facă, decât să se întoarcă şi să pornească spre Winchester, iar acesta părea a fi un gest inutil, aşa că merse mai departe în urma lui William, privind sumbru la crupa calului acestuia în timp ce înaintau.

Cu puţin înaintea amiezii, ajunseră în valea unde se afla palatul episcopului. Philip îşi aminti cum venise aici la începutul anului, plin de emoţie, aducând cu sine un secret mortal. Se schimbaseră o mulţime de lucruri de atunci.

Spre surprinderea lui, William trecu pe lângă palat şi începu să urce dealul. Drumul se îngusta, ajungând o simplă cărare printre câmpurile cultivate: nu ducea către niciun punct important, Philip ştia prea bine. Pe când se apropiau de vârful dealului, Philip văzu că acolo se construia ceva. Puţin mai jos de vârf, fură opriţi de un mal de pământ care părea a fi fost săpat destul de recent. Philip fu cuprins de suspiciuni îngrozitoare.

Cotiră şi porniră de-a lungul malului, până găsiră un loc de

trecere. Intrară. În partea din interior se afla un şanţ fără apă, umplut cu pământ în locul respectiv, pentru a permite accesul oamenilor.

— Acesta e lucrul pe care trebuia să-l văd? întrebă Philip.

William se mulţumi să dea din cap aprobator.

Suspiciunile lui Philip erau confirmate. Waleran construia un castel. Stareţul era distrus.

Îşi îmboldi calul şi traversă şanţul, cu William după el. Şanţul şi malul de pământ ocoleau vârful dealului. Pe marginea interioară a şanţului fusese construit un zid gros de piatră, înalt de aproape un metru. În mod clar, zidul nu era terminat şi, judecând după grosime, avea să fie foarte înalt.

Waleran construia un castel, dar nu exista niciun muncitor pe şantier, nu se vedea nicio unealtă, nicio grămadă de piatră sau de cherestea. Fuseseră făcute multe într-o perioadă scurtă de timp; apoi, lucrările fuseseră întrerupte brusc. Părea evident că Waleran rămăsese fără bani.

Philip îi spuse lui William:

— Presupun că nu există nicio îndoială că persoana care construieşte castelul e episcopul.

— Ar permite Waleran Bigod cuiva să-şi construiască un castel chiar lângă palatul lui? zise William.

Philip se simţea rănit şi umilit. Era cât se poate de evident: episcopul Waleran voia domeniul Shiring, cu cariera şi cu cheresteaua sa, pentru a-şi construi propriul castel, nu catedrala. Philip nu reprezenta decât un instrument, iar incendiul de la catedrala Kingsbridge, nimic altceva decât un pretext convenabil. Rolul lor era acela de a trezi pietatea regelui, astfel încât Stephen să-i acorde lui Waleran domeniul.

Philip se văzu pe sine aşa cum, probabil, îl vedeau Waleran şi Henric: naiv, obedient, zâmbind şi dând aprobator din cap pe când era dus la tăiere. Îl judecaseră atât de bine! Avusese încredere în ei şi îi respectase, ba chiar le îndurase ofensele cu un zâmbet curajos, întrucât socotise că îl ajutau, când, în tot acest timp, ei îl trăgeau pe sfoară.

Era şocat de lipsa de scrupule a lui Waleran. Îşi aminti de unda tristă din ochii lui Waleran pe când privea catedrala în ruină. În momentul acela, Philip întrezărise evlavia adânc înrădăcinată în sufletul lui. Probabil că Waleran era de părere că, în servirea Bisericii, scopurile drepte justifică mijloace necinstite. Philip nu crezuse niciodată acest lucru. „Eu nu i-aş face niciodată

lui Waleran ceea ce el încearcă să-mi facă mie”, îşi spuse el în gând.

Până acum, nu se mai socotise niciodată a fi credul. Se întreba unde greşise. Îşi dădu seama că se lăsase copleşit de admiraţie şi de teamă – faţă de episcopul Henric şi de robele sale de mătase, de măreţia Winchesterului şi a catedralei sale, de movilele de argint din monetărie şi de grămezile de carne din măcelării – şi de ideea de a-l întâlni pe rege. Uitase că Dumnezeu vedea inima păcătoasă de dincolo de robele de mătase, că singura bogăţie pe care merita să o ai se afla în ceruri şi că până şi regele îngenunchea în biserică. Considerându-i pe toţi ceilalţi mult mai puternici şi mai sofisticaţi decât el, pierduse din vedere adevăratele valori, îşi suspendase facultăţile critice şi se încrezuse în superiorii săi. Răsplata sa era trădarea.

Se mai uită o dată la şantierul bătut de ploaie, după care îşi întoarse calul şi se îndepărtă, simţind o rană în suflet. William îl urmă.

— Ei, ce zici de asta, călugăre? îl întrebă acesta în batjocură.

Philip nu-i răspunse.

Îşi amintea că-l ajutase pe Waleran să ajungă episcop. Waleran îi spusese: „Tu vrei să te fac stareţ de Kingsbridge. Eu vreau ca tu să mă faci episcop.” Bineînţeles, Waleran nu-i dezvăluise faptul că episcopul murise deja, aşa că promisiunea părea, la momentul respectiv, una destul de abstractă. Şi păruse că Philip trebuia să-şi dea cuvântul pentru a-şi asigura alegerea ca stareţ. Dar acestea nu reprezentau decât pretexte. Adevărul era că ar fi trebuit să lase alegerea stareţului şi a episcopului în mâinile lui Dumnezeu.

Nu luase această hotărâre evlavioasă şi, drept pedeapsă, trebuia să se lupte cu episcopul Waleran.

Gândindu-se la felul cum fusese ofensat, tratat cu condescendenţă, manipulat şi înşelat, îl cuprinse furia. „Supunerea e o virtute monastică, dar, în afara claustrului, are dezavantajele sale”, îşi spuse el cu amărăciune. Lumea puterii şi a proprietăţii cerea ca omul să fie suspicios, exigent şi insistent.

— Episcopii ăia mincinoşi şi-au bătut joc de tine, nu-i aşa? spuse William.

Philip trase de frâie. Tremurând de furie, întinse un deget către William.

— Tacă-ţi gura, băiete! Vorbeşti despre slujitorii sfinţi ai Domnului. Dacă mai rosteşti un cuvânt, o să arzi pe rug, îţi

promit!

William se albi la faţă de frică.

Philip dădu pinteni calului. Batjocurile lui William îi aduseseră aminte că familia Hamleigh avea propriul motiv pentru care îl dusese să vadă castelul lui Waleran. Voiau să stârnească un conflict între el şi episcop, pentru a se asigura că domeniul în chestiune nu va reveni nici stareţului, nici episcopului, ci lui Percy. Ei bine, Philip nu avea de gând să se lase manipulat nici de ei. Nu se mai lăsa manipulat. De acum încolo, el avea să-i manipuleze pe ceilalţi.

O hotărâre înţeleaptă, dar cum putea fi pusă în practică? Dacă Philip se certa cu Waleran, Percy avea să primească pământurile; iar dacă Philip nu făcea nimic, avea să le primească Waleran.

Ce voia regele? Voia să ajute construirea noii catedrale: acest lucru era demn de un rege, şi sufletul său avea de câştigat în viaţa de apoi. Dar avea nevoie să răsplătească şi loialitatea lui Percy. Destul de ciudat, regele nu era supus niciunei presiuni de a le face pe plac celor mai puternici, adică exact celor doi episcopi. Philip îşi dădu seama că era posibil să existe o soluţie care să rezolve dilema regelui, mulţumindu-l atât pe el însuşi, cât şi pe Percy Hamleigh.

Da, era o idee pe cinste.

Îi plăcea. O alianţă între el şi familia Hamleigh reprezenta ultimul lucru la care s-ar fi aşteptat cineva – şi tocmai de aceea era posibil să aibă succes. Episcopii nu se aşteptau deloc la aşa ceva. Aveau să fie prinşi pe picior greşit.

Avea să fie o răsturnare încântătoare de situaţie.

Dar putea el să negocieze acest târg cu hrăpăreţii membri ai familiei Hamleigh? Percy îşi dorea pământurile bogate ale Shiringului, titlul de conte, puterea şi prestigiul de a conduce armata de cavaleri care aveau să-i fie vasali. Philip, de asemenea, voia pământurile, dar nu voia titlul şi cavalerii: era mai interesat de cariera de piatră şi de pădure.

Compromisul începea să capete formă în mintea lui Philip. Începea să creadă că încă nu era totul pierdut.

Cât de dulce avea să fie acum victoria, după toate câte se întâmplaseră!

Cu o tulburare care-i dădea aripi, începu să se gândească la modul în care avea să-i abordeze pe cei trei Hamleigh. Era hotărât să nu joace rolul celui care roagă. Trebuia să-şi prezinte propunerea în aşa fel încât să pară irezistibilă.

La zidurile Winchesterului, Philip era ud până la piele iar calul său era nervos, dar credea că găsise soluţia.

Pe când treceau pe sub arcada Porţii de Vest, stareţul îi spuse lui William:

— Hai să mergem să o vedem pe mama ta.

William era surprins.

— Credeam că o să vrei să-l vezi pe episcopul Waleran imediat.

Fără nicio îndoială, exact la asta îi spusese Regan să se aştepte.

— Nu te deranja să-mi zici ce credeai tu, flăcăule, replică tăios Philip. Condu-mă la mama ta, atâta tot.

Se simţea foarte pregătit pentru o înfruntare cu Lady Regan. Fusese pasiv prea mult timp.

William o luă către sud şi îl conduse pe Philip la o casă aflată pe Gold Street, între castel şi catedrală. Era o locuinţă mare, cu pereţi de piatră până la nivelul taliei şi cu o structură de lemn peste aceştia. Înăuntru se afla o sală care făcea legătura către mai multe apartamente. Probabil că membrii familiei Hamleigh închiriaseră unul dintre ele: mulţi cetăţeni din Winchester închiriau camere oamenilor care se prezentau la curtea regală. Dacă Percy devenea conte, avea să deţină o casă în oraş.

William îl duse pe Philip într-o cameră din faţă, cu un pat mare şi cu şemineu. Regan stătea lângă foc, iar Percy stătea în picioare lângă ea. Regan îşi ridică privirea şi, văzându-l pe Philip, arboră o expresie surprinsă, dar îşi reveni destul de repede şi spuse:

— Ei bine, călugăre… am avut dreptate sau nu?

— Te-ai înşelat cum nu se poate mai tare, femeie nesăbuită, zise Philip, pe un ton aspru.

Regan fu atât de şocată de tonul lui furios, încât nu mai rosti nicio vorbă.

Philip era încântat să o vadă gustând din propria ei otravă. Continuă pe acelaşi ton:

— Ai crezut că vei stârni o ceartă între mine şi Waleran. Ţi-ai închipuit că nu-mi voi da seama ce urmăreai? Eşti o vulpe şireată, dar nu eşti singura persoană din lume care poate să *gândească.*

Îşi putea da seama, după expresia ei, că femeia înţelegea faptul că planul ei nu dăduse roade şi că se gândea, febril, ce să facă mai departe. Philip continuă, cât timp era dezorientată.

— Ai eşuat, Regan! Acum nu ai decât două opţiuni. Una este să stai liniştită şi să speri că lucrurile se vor desfăşură în favoarea ta. Să aştepţi hotărârea regelui. Să-ţi pui speranţa în dispoziţia lui de mâine-dimineaţă.

Stareţul se opri.

Pe un ton ezitant, ea întrebă:

— Şi cealaltă opţiune?

— Alternativa ar fi ca noi să facem o înţelegere, tu şi cu mine. Împărţim domeniul între noi, fără să-i lăsăm nimic lui Waleran. Ne ducem în secret la rege, îi spunem că am ajuns la o soluţie de compromis şi obţinem binecuvântarea sa înainte ca episcopii să poată obiecta. Philip se aşeză pe o bancă şi afişă un aer relaxat. E cea mai bună opţiune pentru tine. Nu prea ai de ales.

Stareţul îşi aţinti privirea asupra focului, nevrând ca femeia să observe cât de încordat era. „Nu are cum să nu le placă ideea”, îşi spuse el, în gând. Era certitudinea de a primi ceva concret contra posibilităţii de a nu primi nimic. Dar erau lacomi – ar fi putut prefera un joc de totul sau nimic.

Cel care vorbi primul fu Percy:

— Să împărţim domeniul? Cum?

„Cel puţin sunt interesaţi”, îşi spuse Philip în gând, uşurat.

— Voi propune o împărţire atât de generoasă, încât aţi fi nebuni să o refuzaţi, îi zise stareţul bărbatului. Se întoarse către Regan: îţi ofer jumătatea cea mai bună.

Se uitau la el, aşteptând să primească detalii, dar el nu mai scoase niciun cuvânt.

— La ce te referi când spui „jumătatea cea mai bună”? întrebă Regan.

— Ce e mai valoros: terenul arabil sau pădurea?

— Terenul arabil, evident!

— Atunci voi veţi primi terenurile arabile, iar eu, pădurile.

Regan îşi miji ochii.

— Aşa o să ai cherestea pentru catedrală.

— Corect.

— Şi păşunile?

— Pe care le vreţi: cele pentru vite sau cele pentru oi?

— Pentru vite.

— Atunci o să iau eu fermele de pe dealuri, cu oile lor. Aţi vrea venituri din târguri sau din carieră?

Percy spuse:

— De la târ…

Regan îl întrerupse:

— Ce-ai zice dacă am vrea cariera?

Philip îşi dădu seama că femeia pricepuse ce urmărea el. Voia piatra de la carieră pentru catedrala lui. Ştia că ea nu voia cariera. Târgurile produceau mai mulţi bani, cu mai puţin efort. Spuse, pe un ton încrezător:

— Nu o veţi vrea totuşi, nu-i aşa?

Femeia scutură din cap.

— Nu. O să luăm târgurile.

Percy încercă să-şi compună o expresie care să sugereze că se simţea jefuit.

— Am nevoie de păduri ca să vânez, spuse el. Un conte trebuie să aibă un parc de vânătoare.

— Poţi să vânezi în pădure, zise degrabă Philip. Eu nu vreau decât cheresteaua.

— E rezonabil, spuse Regan.

Acordul femeii veni un pic prea repede pentru ca Philip să se simtă în largul lui. Simţi un fior de nelinişte. Cedase cumva ceva important fără să-şi dea seama? Sau ea era pur şi simplu nerăbdătoare să treacă peste detaliile nesemnificative? Înainte ca el să apuce să se gândească mai bine la asta, Regan continuă:

— Dar dacă, atunci când cercetăm actele şi hrisoavele contelui Bartholomew, găsim nişte pământuri despre care noi considerăm că ar trebui să fie ale noastre, iar tu consideri că ar trebui să fie ale tale?

Faptul că femeia ajungea la astfel de detalii îl făcea să spere că avea să primească propunerea lui. Îşi ascunse încântarea şi vorbi detaşat:

— Va trebui să cădem de acord în numirea unui arbitru. Ce-aţi spune de episcopul Henric?

— Un preot? spuse ea, cu un accent de batjocură, ca de obicei. Ar fi obiectiv? Nu. Ce-ai spune de *sheriff*-ul din Shiring?

„Nu are să fie cu nimic mai obiectiv decât episcopul”, îşi spuse Philip; dar nu-i venea în minte nicio persoană care să fie pe placul ambelor părţi, aşa că zise:

— De acord… cu condiţia că, dacă îi contestăm hotărârea, avem dreptul să apelăm la judecata regelui.

Această precauţie ar fi trebuit să se dovedească suficientă.

— De acord, spuse Regan. Apoi îi aruncă o privire lui Percy şi adăugă: Dacă asta e dorinţa soţului meu.

— Da, da, spuse Percy.

Philip ştia că succesul era aproape. Trase aer adânc în piept şi zise:

— Dacă propunerea e acceptată, atunci…

— Un moment, îl opri Regan. Nu e acceptată.

— Dar v-am dat tot ce vă doreaţi.

— În continuare e posibil să primim întregul domeniu, fără să-l împărţim.

— După cum e posibil şi să nu primiţi nimic.

Regan ezita.

— Şi cum propui să facem asta, dacă ne declarăm de acord?

Philip se gândise deja la respectiva chestiune. Se uită la Percy.

— Poţi obţine o audienţă la rege în seara aceasta?

Cu o expresie preocupată, Percy zise:

— Dacă aş avea un motiv bun… da.

— Du-te la el şi spune-i că am căzut la înţelegere. Roagă-l ca, mâine-dimineaţă, să anunţe termenii acestei învoieli ca fiind decizia Măriei Sale. Asigură-l că ne vom declara satisfăcuţi de ea.

— Şi dacă întreabă dacă s-au declarat de acord şi episcopii?

— Spui că nu am avut timp să le-o prezentăm şi lor. Adu-i aminte că stareţul, nu episcopul, este cel care trebuie să construiască biserica. Formulează în aşa fel încât să se înţeleagă că, dacă eu sunt mulţumit, atunci trebuie să fie şi episcopii.

— Dar ce facem dacă episcopii se plâng atunci când le este anunţată decizia?

— Cum ar putea? spuse Philip. Ei pretind că solicită domeniul numai pentru a finanţa construcţia catedralei. Waleran nu poate protesta pe baza faptului că acum nu va mai putea să deturneze fonduri către alte scopuri.

Regan chicoti. Viclenia lui Philip îi plăcea.

— E un plan bun, spuse ea.

— Există o condiţie importantă, zise Philip şi o privi în ochi. Regele trebuie să anunţe că partea mea revine *stăreţiei.* Dacă nu specifică acest lucru, o să-l rog eu să o facă. Dacă spune orice altceva – diocezei, paracliserului, arhiepiscopiei, orice –, voi refuza întreaga înţelegere. Nu vreau să aveţi nicio îndoială în acest sens.

— Înţeleg, spuse Regan pe un ton uşor ţâfnos.

Iritarea femeii îl făcu pe Philip să bănuiască faptul că ei îi trecuse prin minte să prezinte în faţa regelui o versiune uşor

diferită a târgului lor. Stareţul se bucura că îşi impusese ideea atât de ferm.

Se ridică în intenţia de a pleca, dar voia să marcheze cumva încheierea învoielii lor.

— Suntem înţeleşi deci, spuse el, cu un accent uşor de interogaţie în glas. Avem un pact solemn.

Îi privi pe amândoi.

Regan încuviinţă din cap, iar Percy spuse:

— Avem un pact.

Inima lui Philip prinse a bate mai cu putere.

— Bine, rosti el pe un ton încordat. Ne vedem mâine-dimineaţă la castel.

În drumul spre ieşire, păstră o figură impenetrabilă, dar când ajunse în strada întunecată se destinse şi îşi îngădui să afişeze un zâmbet larg, triumfător.

După cină, Philip alunecă într-un somn tulburat, neliniştit. Se trezi la miezul nopţii pentru matine, apoi rămase treaz pe salteaua sa de paie, întrebându-se ce avea să se întâmple a doua zi.

Firesc ar fi fost ca regele Stephen să consimtă la propunerea făcută. Aceasta îi rezolva dilema: îi oferea un conte şi o catedrală. În ciuda a ceea ce-i spusese lui Lady Regan, Philip nu era sigur că Waleran avea să accepte situaţia fără să protesteze. Era posibil ca Waleran să găsească vreun pretext în numele căruia să protesteze la adresa acelui compromis. Ar fi putut, dacă gândea suficient de iute, să protesteze spunând că respectivul târg nu-i oferea banii necesari pentru a construi catedrala impresionantă, prestigioasă şi bogat ornamentată pe care şi-o dorea. Regele putea fi convins să se răzgândească.

Cu puţin înaintea zorilor, în mintea lui Philip răsări o altă posibilitate: era posibil ca Regan să-l înşele. Putea face un târg cu Waleran. Dacă femeia îi oferea episcopului acelaşi compromis? Waleran putea astfel face rost de piatra şi de cheresteaua de care avea nevoie pentru castelul său. Această posibilitate îl tulbura pe Philip şi stareţul se foia neliniştit în pat, întorcându-se de pe o parte pe alta. Îşi dorea să se fi dus chiar el în faţa regelui, dar mai mult ca sigur că regele nu l-ar fi primit – şi, oricum, Waleran probabil că ar fi aflat şi ar fi devenit bănuitor. Nu, n-ar fi putut face nimic pentru a se proteja de riscul unei păcăleli. Iar acum nu putea decât să se roage.

Şi asta făcu până la ziuă.

Luă micul dejun cu călugării. Descoperise că pâinea lor albă nu ţinea la fel de mult de foame ca pâinea de cereale; oricum, nu era în stare să mănânce prea mult în acea zi. Se duse devreme la castel, deşi ştia că regele nu avea să primească pe nimeni la o asemenea oră. Intră în sală şi se aşeză pe unul dintre locurile încastrate în zid pentru a aştepta.

Încet-încet, camera se umplu de curteni şi de persoane venite cu petiţii. Unii dintre ei erau îmbrăcaţi în culori vii, cu tunici galbene, albastre şi roz, şi aveau margini luxoase de blană la pelerine. Philip îşi aminti că faimoasa carte a Apocalipsei era ţinută undeva în castelul acesta. Probabil că se afla în sala de sus, acolo unde regele îi primise pe Philip şi pe cei doi episcopi: Philip nu o observase, dar fusese prea încordat pentru a băga de seamă mare lucru. De asemenea, aici se afla şi tezaurul regal, dar probabil că acesta se găsea la ultimul etaj, într-un seif de lângă dormitorul regelui. Încă o dată, Philip se trezi copleşit de importanţa celor din jurul lui, dar hotărâse să nu se mai lase intimidat. Persoanele acestea, în hainele lor frumoase, cavaleri, lorzi, negustori şi episcopi, nu erau altceva decât nişte simpli oameni. Cei mai mulţi nu se dovedeau în stare să scrie altceva decât propriul nume. Mai mult, se aflau cu toţii aici pentru a obţine câte ceva pentru ei înşişi, dar el, Philip, se găsea aici în numele lui Dumnezeu. Misiunea sa şi rasa lui cenuşie şi murdară îl plasau deasupra celorlalţi petiţionari, nicidecum mai prejos de ei.

Gândul acesta îi dădu curaj.

În încăpere luă naştere un val de tensiune pe când un preot îşi făcu apariţia pe treptele ce duceau la sala de la etajul superior. Toată lumea spera că apariţia acestuia însemna că regele îşi începea programul de audienţe. Preotul schimbă câteva vorbe în şoaptă cu unul dintre gardienii înarmaţi, după care urcă din nou scările şi se făcu nevăzut. Gardianul alese un cavaler din mulţime. Acesta îşi lăsă spada la cele două santinele şi urcă treptele.

Philip se gândea la traiul ciudat pe care-l duceau clericii regelui. Regele trebuia să aibă preoţi, bineînţeles, nu numai pentru a oficia slujba, ci şi pentru a se ocupa de cititul şi de scrisul necesare în vederea guvernării regatului. Nu existau alte persoane care să se ocupe de aşa ceva, cu excepţia clericilor: puţinii laici care ştiau carte nu puteau scrie sau citi suficient de

repede. Dar viaţa preoţilor regelui nu prea avea nimic sfânt în ea. Însuşi fratele lui Philip, Francis, alesese o astfel de viaţă şi lucra pentru Robert de Gloucester. „Trebuie să-l întreb cum este, îşi spuse Philip, dacă îl voi mai vedea vreodată.”

La puţin timp după urcarea primului petiţionar la etaj, în sală îşi făcu apariţia familia Hamleigh.

Philip îşi înăbuşi impulsul de a merge imediat la ei: nu voia ca toţi ceilalţi să ştie că erau aliaţi, nu încă. Îşi fixă privirea asupra celor trei, studiindu-le expresiile, încercând să le citească gândurile. Îşi dădu seama că William părea optimist, Percy, neliniştit, iar Regan, tensionată precum coarda unui arc. După câteva momente, Philip se ridică şi traversă încăperea, cu un aer cât mai degajat cu putinţă. Îi salută politicos, după care îi spuse lui Percy:

— Ai reuşit să vorbeşti cu el?

— Da.

— Şi?

— A spus că se va gândi la propunerea noastră pe parcursul nopţii.

— Dar *de ce?* întrebă Philip. Era dezamăgit şi supărat. De ce e nevoie să se gândească?

Percy ridică din umeri.

— Întreabă-l pe el.

Philip era exasperat.

— Ei bine, şi cum *părea*… încântat sau cum?

Regan fu cea care răspunse:

— Eu cred că i-a plăcut ideea de a i se fi rezolvat dilema, dar că i s-a părut ciudat că totul pare prea uşor.

Vorbele lui Regan erau logice, dar Philip se simţea în continuarea iritat de faptul că regele Stephen nu profitase imediat de ocazia oferită.

— Am face bine să nu mai vorbim acum, spuse el, după câteva clipe. Nu vrem ca episcopii să-şi dea seama că uneltim împotriva lor… nu înainte ca regele să-şi anunţe decizia.

Dădu politicos din cap şi se îndepărtă.

Se întoarse la locul său încastrat în zidul de piatră. Încercă să-şi umple timpul cu gânduri despre ce avea să facă în caz că planul său dădea roade. Cât de curând putea începe lucrările la noua catedrală? Depindea de momentul în care putea obţine piatră sau bani de la noua sa proprietate. Urma să aibă o mulţime de oi: astfel, exista lână de vândut la vară. Câteva

dintre fermele de pe dealuri aveau să fie arendate, iar cele mai multe chirii erau încasate la scurt timp după strângerea recoltei. Până la toamnă, poate că avea să strângă suficienţi bani pentru a angaja un pădurar şi un conducător pentru carieră şi să înceapă să strângă cherestea şi piatră. În acelaşi timp, muncitorii puteau începe să sape fundaţiile, sub supravegherea lui Tom Constructorul. Poate că izbuteau să pornească ridicarea catedralei în cursul anului viitor.

Era un vis frumos.

Curtenii urcau şi coborau cu o rapiditate alarmantă: regele Stephen lucra iute astăzi. Philip începu să-şi facă griji că regele ar fi putut să-şi termine îndatoririle şi să plece la vânătoare înainte de sosirea episcopilor.

Într-un final, aceştia îşi făcură apariţia. Când îi văzu intrând, Philip se ridică. Waleran părea încordat, dar Henric părea pur şi simplu plictisit. Pentru episcopul de Winchester, aceasta constituia o problemă minoră: era dator să-i sprijine pe ceilalţi episcopi, dar rezultatul îi era indiferent. Totuşi, pentru Waleran, rezultatul era de o importanţă crucială pentru planul său de a construi un castel – iar castelul nu reprezenta decât un pas în avansarea sa în ierarhia puterii.

Philip nu era prea sigur cum să se poarte cu ei. Cei doi încercaseră să-l păcălească, iar el voia să le vorbească aspru, să le spună că le descoperise trădarea; dar astfel de vorbe i-ar fi pus în alertă cum că se întâmpla ceva, iar el voia ca ei să fie luaţi prin surprindere, astfel încât regele să poată binecuvânta soluţia de compromis înainte ca episcopii să-şi recapete stăpânirea de sine. Aşa că îşi ascunse sentimentele şi le zâmbi politicos. Nu trebuia să se fi deranjat: cei doi îl ignorară cu desăvârşire.

Nu trecu mult şi fură chemaţi de gardieni. Henric şi Waleran urcară treptele primii, urmaţi de Philip. Familia Hamleigh venea şi ea în spatele lor. Philip avea inima cât un purice.

Regele Stephen stătea în picioare dinaintea focului. Astăzi părea să aibă un aer mai vioi şi mai preocupat. Acesta era un semn bun: nu avea să dovedească răbdare faţă de posibilele proteste venite din partea episcopilor. Episcopul Henric înaintă şi rămase în picioare alături de fratele său, lângă foc, iar ceilalţi rămaseră aliniaţi în mijlocul încăperii. Philip simţi o durere în palme, şi îşi dădu seama că îşi apăsa unghiile în carne. Făcu un efort pentru a-şi relaxa degetele.

Regele vorbi cu episcopul Henric pe un ton scăzut, astfel încât

nimeni altcineva nu îl putea auzi. Henric se încruntă şi spuse şi el ceva pe un ton la fel de coborât. Mai discutară preţ de câteva clipe, după care Stephen ridică o palmă pentru a-l reduce la tăcere pe fratele său. Privi în direcţia lui Philip.

Stareţul îşi aminti că regele îi vorbise cu blândeţe data trecută, tachinându-l pentru că era emoţionat şi spunându-i că îi plăcea ca un călugăr să se îmbrace precum un călugăr.

Totuşi, astăzi nu era timp de amabilităţi. Regele îşi drese glasul, după care începu:

— Supusul meu credincios, Percy Hamleigh, devine azi cavaler de Shiring.

Cu coada ochiului, Philip îl văzu pe Waleran gata să înainteze, pregătit pentru a protesta, dar episcopul Henric îl opri cu un gest rapid, de interdicţie.

Regele continuă:

— Din proprietăţile fostului conte, Percy va primi castelul, tot pământul care este arendat cavalerilor, plus tot terenul arabil şi păşunile de la câmpie.

Philip abia dacă-şi mai putea stăpâni bucuria. Se părea că regele acceptase târgul! Mai trase o dată cu ochiul la Waleran, al cărui chip era o ilustrare desăvârşită a frustrării.

Percy îngenunche în faţa regelui şi îşi împreună palmele, într-o atitudine de rugăciune. Regele îşi puse mâinile peste cele ale lui Percy.

— Te numesc pe tine, Percy, conte de Shiring, pentru a stăpâni şi a te bucura de pământurile şi de veniturile mai înainte menţionate.

Percy spuse:

— Jur pe tot ce e sfânt să vă fiu vasal şi să lupt pentru Măria Ta împotriva oricărui duşman.

Stephen îşi luă mâinile de pe cele ale lui Percy, iar acesta se ridică.

Regele se întoarse către ceilalţi.

— Toate celelalte terenuri ocupate de ferme care au aparţinut fostului conte le dau… se opri un moment, privind de la Philip la Waleran, şi apoi din nou la Philip… le dau stăreţie*i Kingsbr*idge, pentru construirea noii catedrale.

Philip îşi reţinu un chiot de bucurie: câştigase! Nu se putu stăpâni şi prinse să zâmbească încântat în direcţia regelui. Se uită la Waleran, care era cât se poate de surprins. Acesta nu se prefăcea deloc că-şi păstra sângele rece: rămăsese cu gura

căscată, cu ochii mari, şi se uita fix la rege, arătând clar că nu-i venea să-şi creadă urechilor. Apoi privirea sa poposi asupra lui Philip. Waleran ştia că, într-un fel sau altul, dăduse greş, iar cel care câştigase de pe urma eşecului său era Philip; dar nu-şi putea închipui cum de se întâmplase aşa ceva.

Regele Stephen continuă:

— Stăreţia Kingsbridge va beneficia, de asemenea, de dreptul de a lua piatră din cariera contelui şi cherestea din pădurea lui fără limită, pentru construirea noii catedrale.

Philip simţi că i se uscase gâtlejul. Nu aşa fusese înţelegerea! Cariera şi pădurea trebuiau să aparţină stăreţiei, iar Percy trebuia să aibă numai dreptul de a vâna. Până la urmă, Regan tot modificase termenii înţelegerii. Acum Percy avea să deţină proprietatea, iar stăreţia nu avea decât dreptul de a lua cherestea şi piatră. Philip nu avea la dispoziţie decât câteva secunde pentru a hotărî dacă să respingă sau nu întreaga înţelegere. Regele vorbea mai departe:

— În cazul unor neînţelegeri, *sheriff*-ul din Shiring va acţiona drept arbitru, dar părţile au dreptul de a apela la mine în ultimă instanţă.

Philip se gândea: „Regan s-a purtat scandalos, dar ce mai contează acum? Înţelegerea îmi oferă totuşi mare parte din ce mi-am dorit."

Regele mai spuse:

— Cred că această înţelegere a fost deja aprobată de ambele părţi prezente aici.

Nu mai exista timp de gândire.

— Da, Măria Ta, zise Percy.

Waleran dădu să vorbească, cu intenţia de a nega faptul că aprobase acest compromis, dar Philip fu mai rapid.

— Da, Măria Ta, spuse el.

Atât episcopul Henric, cât şi episcopul Waleran întoarseră capetele către Philip şi îl priviră lung. Pe chipurile lor se citea o uluire totală în timp ce-şi dădeau seama că Philip, stareţul tânăr care nu ştia nici măcar că ar fi trebuit să poarte o rasă curată la curtea regală, negociase o înţelegere cu suveranul fără ştirea lor. După câteva clipe, faţa lui Henric se relaxă într-o expresie amuzată, ca o persoană care e bătută la Nouă Mori de un copil isteţ; dar privirea lui Waleran se umplu de răutate. Philip socotea că îi poate citi gândurile lui Waleran. Acesta îşi dădea seama că făcuse greşeala capitală de a-şi subestima adversarul, iar acum

era umilit. Pentru Philip, acest moment îl răzbuna pentru trădare, pentru umilire, pentru ofense. Philip îşi ridică bărbia, riscând să comită păcatul vanităţii, şi îi adresă o privire lui Waleran, prin care spunea: „Va trebui să te străduieşti mai mult de atât pentru a-l păcăli pe Philip din Gwynedd.”

Regele spuse:

— Fie ca fostul conte, Bartholomew, să fie informat de decizia mea.

Philip presupuse că Bartholomew se afla într-o temniţă, undeva aproape.

Îşi aminti de copiii aceia, care trăiau cu servitorul lor în castelul părăsit, şi simţi vinovăţie în vreme ce se întreba ce avea să se întâmple cu ei acum.

Regele îi expedie pe toţi, cu excepţia episcopului Henric. Philip traversă încăperea plutind. Ajunse la scară în acelaşi timp cu Waleran şi se opri, pentru a-l lăsa să treacă el primul. Episcopul îl ţintui cu o privire de furie înveninată. Atunci când vorbi, vocea sa era ca fierea şi, în ciuda entuziasmului lui Philip, cuvintele lui Waleran îi dădură fiori pe şira spinării. Masca aceea de ură deschise gura, iar episcopul şuieră:

— Jur pe tot ce e sfânt că nu-ţi vei construi niciodată biserica!

Apoi se înfăşură în veşmintele sale negre şi începu să coboare treptele. Philip îşi dădu seama că-şi făcuse un duşman de moarte.

III

William Hamleigh abia dacă-şi putea stăpâni tulburarea când văzu la orizont Earlscastle.

Era în după-amiaza zilei de după cea în care regele hotărâse soarta domeniului. William şi Walter călăreau de aproape două zile încheiate, dar William nu se simţea deloc obosit. Inima îi sălta în piept de bucurie şi mai că se sufoca de plăcere. Avea să o vadă din nou pe Aliena.

Sperase cândva să o ia în căsătorie pentru că era fiica unui conte, iar ea îl respinsese, în trei rânduri. Se cutremura atunci când îşi aducea aminte de dispreţul pe care i-l arătase. Îl făcuse să se simtă ca un nimeni, ca un ţăran; se purtase de parcă familia Hamleigh era o familie oarecare. Dar situaţia se răsturnase. El era acum fiul unui conte, iar ea nu mai era nimic.

Nu avea niciun titlu, nicio poziţie socială, nicio bucată de pământ, nicio avere. El urma să ia castelul în stăpânire şi o va da afară, şi atunci Aliena nu va mai avea nici casă. Era aproape prea frumos pentru a fi adevărat.

Încetini pasul calului pe măsură ce se apropiau de castel. Nu voia ca Aliena să fie prevenită în vreun fel în legătură cu sosirea lui: voia ca ea să sufere un şoc subit, oribil, devastator.

Contele Percy şi contesa Regan se întorseseră la vechiul lor conac, la Hamleigh, pentru a face aranjamente ca tezaurul, cei mai buni cai şi servitorii casei să fie mutaţi la castel. Sarcina lui William era să angajeze câţiva localnici pentru a deretica, a aprinde focuri şi a face castelul locuibil.

Pe cer se învolburau nori de un gri metalic, atât de jos încât păreau să atingă întăriturile. Avea să plouă în seara aceea, lucru ce contribuia la frumuseţea situaţiei. Avea să o alunge pe Aliena în furtună.

El şi Walter descălecară şi îşi conduseră caii de căpăstru peste podul mobil de lemn. „Data trecută când am fost aici, am cucerit castelul”, îşi spuse cu mândrie William. În prima curte deja începuse să crească iarba. Îşi priponiră caii şi îi lăsară să pască. William îi dădu calului său de război o mână de grăunţe. Din moment ce nu mai erau grajduri, îşi puseră şeile în capela de piatră. Caii fornăiau şi băteau din picioare, dar se stârnise vântul, aşa că sunetele se pierdură în depărtare. William şi Walter traversară cel de-al doilea pod către cealaltă curte.

Nu se vedea niciun semn de viaţă. Dintr-odată, lui William îi trecu prin minte că era posibil ca Aliena să fi plecat. Ce dezamăgitor ar fi! El şi Walter, trişti, înfometaţi şi cuprinşi de frig, ar trebui să-şi petreacă noaptea într-un castel pustiu şi murdar. Urcară pe scara exterioară până la uşa sălii mari.

— Încet, îi spuse William lui Walter. Dacă sunt aici, vreau să-i sperii!

Împinse cu grijă uşa. Sala mare era goală şi întunecată şi mirosea de parcă nu mai fusese folosită de luni de zile: după cum se aşteptase, cei trei locuiau la etajul superior. William păşi încet de-a curmezişul sălii, către scări. Paiele uscate foşneau sub tălpile sale. Walter îl urma la mică distanţă.

Urcară treptele. Nu se auzea nimic: zidurile groase, de piatră, ale fortăreţei, estompau orice sunete. Ajuns la jumătatea scării, William se opri, se întoarse către Walter, îşi duse degetul la buze şi îi arătă cu mâna. Pe sub uşa de la capătul scărilor se vedea

lumină. Era cineva acolo.

Urcară până sus şi se opriră în faţa uşii. Din interior se auzi un râs de fată. William zâmbi satisfăcut. Găsi mânerul, îl întoarse uşor, după care deschise uşa cu o lovitură de picior. Hohotele de râs se transformară într-un ţipăt de spaimă.

Imaginea din cameră era încântătoare. Aliena şi fratele ei mai mic, Richard, stăteau la o masă mică, aproape de foc, dinaintea unui joc pe o tablă, iar Matthew intendentul stătea în spatele ei, privindu-i peste umăr. Chipul Alienei era însufleţit de strălucirea focului, iar cârlionţii ei scânteiau cu luciri roşcate. Purta o tunică din pânză, deschisă la culoare. Privea către William, cu buzele ei roşii arcuite a surpriză. William o privi, savurând spaima ei, fără să rostească niciun cuvânt. După câteva momente, fata îşi veni în fire, se ridică şi spuse:

— Ce cauţi aici?

William repetase această scenă de multe ori în minte. Intră încet în încăpere şi rămase lângă foc, încălzindu-şi palmele, după care spuse:

— Eu locuiesc aici. Ce cauţi *tu* aici?

Aliena îşi mută privirea de la el la Walter. Era speriată şi dezorientată, însă tonul ei rămânea provocator.

— Acest castel aparţine contelui de Shiring. Spune pentru ce ai venit şi apoi cară-te!

William zâmbi triumfător.

— Contele de Shiring e tatăl meu, spuse el.

Intendentul gemu, de parcă s-ar fi temut că avea să audă aceste cuvinte. Pe chipul Alienei apăru o expresie uluită. William continuă:

— Regele l-a făcut pe tata conte ieri, la Winchester. Acum castelul ne aparţine nouă. Până la sosirea tatălui meu, eu sunt stăpânul aici. Pocni din degete în direcţia intendentului. Şi mi-e foame, aşa că adu-mi pâine, carne şi vin!

Intendentul şovăia. Aruncă o privire îngrijorată spre Aliena. Îi era frică să o lase singură. Dar nu avea de ales. Se îndreptă către uşă.

Aliena făcu un pas spre uşă, ca şi cum ar fi vrut să-l urmeze.

— Rămâi aici, îi ordonă William.

Walter se postă între ea şi uşă, blocându-i calea.

— Nu ai niciun drept să-mi dai ordine! spuse Aliena, pe un ton ce amintea de vechea sa aroganţă.

Cu un glas speriat, Matthew interveni:

— Rămâi, domniţă. Nu-i înfuria! O să mă întorc repede.

Aliena se încruntă la el, dar rămase pe loc. Matthew ieşi.

William se aşeză pe scaunul Alienei. Aceasta se duse lângă fratele ei. William îi cercetă cu privirea. Existau asemănări între ei, dar toată forţa se vedea numai pe chipul fetei. Richard era un adolescent înalt, stângaci, căruia nu-i dăduseră încă tuleiele. Lui William îi plăcea senzaţia de a-i avea în puterea lui. Spuse:

— Câţi ani ai, Richard?

— Paisprezece, spuse tânărul, pe un ton posac.

— Ai omorât vreodată un om?

— Nu, răspunse Richard. Apoi, într-o mică încercare de bravadă, adăugă: Nu încă.

„O să suferi şi tu, puţoi arogant!” îşi spuse William. Îşi îndreptă atenţia asupra Alienei.

— Tu câţi ani ai?

La început, expresia Alienei l-ar fi făcut să creadă că nu avea să-i răspundă, dar apoi fata păru să se răzgândească, poate pentru că-şi amintise îndemnul lui Matthew de a nu-l înfuria.

— Şaptesprezece, spuse ea.

— Vai, vai, toată familia ştie să numere, spuse William. Eşti fecioară, Aliena?

— Bineînţeles! răspunse ea pe un ton înflăcărat.

Cu o mişcare bruscă, William întinse mâna şi o prinse de un sân. Acesta îi umplea palma lui mare. Strânse: era ferm, dar se mula pe degetele sale. Aliena se trase înapoi şi scăpă din strânsoarea lui.

Richard făcu un pas înainte, prea târziu, şi lovi braţul lui William. Nimic nu i-ar fi putut produce mai multă plăcere tânărului Hamleigh. Se ridică rapid de pe scaun şi îl lovi pe Richard cu pumnul în faţă. După cum bănuia, Richard era un molâu: slobozi un ţipăt şi îşi duse rapid mâinile la faţă.

— Lasă-l în pace! strigă Aliena.

William o privi surprins. Părea să-i pese mai mult de soarta fratelui ei decât de a sa. Era bine să ţină minte acest lucru.

Matthew se întoarse cu un platou de lemn pe care se aflau o bucată de pâine, o parte dintr-o şuncă şi o carafă de vin. Păli atunci când îl văzu pe Richard cu mâinile la faţă. Lăsă platoul pe masă şi se duse la băiat. Îndepărtându-i cu blândeţe mâinile, se uită la chipul lui. Pielea se înroşise deja, iar ochiul i se umflase.

— Ţi-am *spus* să nu îl înfurii, murmură el, dar părea uşurat că nu era mai rău.

William fu dezamăgit: sperase că Matthew se va mânia şi îşi va pierde controlul. Se părea că intendentul avea de gând să-i strice toată distracţia.

Vederea mâncării îi lăsă gura apă. Îşi trase scaunul lângă masă, îşi scoase cuţitul de mâncat şi tăie o felie groasă de şuncă. Walter se aşeză în faţa lui. Cu gura plină de pâine şi şuncă, William îi spuse Alienei:

— Adu nişte cupe şi toarnă vinul.

Matthew se grăbi să-i îndeplinească ordinul. William interveni:

— Nu tu, ea.

Aliena ezita. Matthew o privi neliniştit şi dădu aprobator din cap. Fata se apropie de masă şi luă carafa.

Când ea se apleca să toarne, William întinse mâna, îşi strecură degetele pe sub marginea tunicii ei şi, rapid, îi pipăi piciorul. Cu buricele degetelor, simţi gambele zvelte cu păr fin, apoi muşchii din spatele genunchiului ei, după care pielea catifelată din partea interioară a coapsei; apoi Aliena se smuci, se întoarse şi vru să-i dea cu carafa în cap.

William bară lovitura cu mâna stângă şi cu cea dreaptă o pălmui peste faţă. Îşi puse toată forţa în lovitura aceea. Palma îl înţepa acum într-un mod foarte satisfăcător. Aliena scoase un ţipăt. Cu coada ochiului, William îl văzu pe Richard mişcându-se. Sperase că aşa va face. O împinse puternic pe Aliena din calea lui, iar ea căzu cu un bufnet la podea. Richard se repezi la William ca un cerb care atacă vânătorul. William pară prima lovitură nebunească a lui Richard, după care îi dădu un pumn în stomac. În vreme ce băiatul se îndoia de durere, William îl lovi rapid, de câteva ori, peste ochi şi nas. Nu era la fel de tulburător pe cât era să o lovească pe Aliena, dar îl mulţumea cât de cât, şi, în câteva clipe, chipul lui Richard fu scăldat în sânge.

Brusc, Walter scoase un strigăt de avertisment şi sări în picioare, privind undeva peste umărul lui William. Acesta se întoarse şi-l zări pe Matthew repezindu-se cu un cuţit, gata să îl înjunghie. William fu luat prin surprindere – nu se aşteptase la acte de vitejie din partea intendentului efeminat. Walter nu putu să ajungă la el în timp util pentru a preveni lovitura. William îşi ridică ambele braţe pentru a se apăra şi, preţ de o secundă îngrozitoare, crezu că avea să fie ucis în chiar momentul său de triumf. Un atacator mai puternic i-ar fi dat braţele la o parte cu o lovitură, dar Matthew avea o conformaţie zveltă şi era înmuiat de traiul în castel, iar cuţitul nu ajunse la gâtul lui William. Acesta

simţi un val brusc de uşurare, dar nu era încă în siguranţă. Matthew ridică braţul pentru o a doua lovitură. William făcu un pas înapoi şi duse mâna la sabie. În acel moment, Walter dădu ocol mesei cu un pumnal lung în mână şi îl înjunghie pe Matthew în spate.

Faţa intendentului fu cuprinsă de teroare. William văzu cum vârful pumnalului lui Walter ieşi prin pieptul lui Matthew, sfâşiindu-i tunica. Acesta scăpă cuţitul din mână. Intendentul încercă să tragă aer în piept, dar din gâtul lui nu ieşi decât un gâlgâit, şi părea să nu mai fie în stare să respire. Corpul i se înmuie dintr-odată; din gură începu să-i curgă sânge; ochii i se închiseră, şi se prăbuşi. Walter trase pumnalul lung în timp ce trupul inert cădea pe podea. Preţ de o clipă, din rană ţâşni sângele, dar, aproape imediat, şuvoiul se reduse la un simplu firicel.

Priveau cu toţii cadavrul de pe podea: Walter, William, Aliena şi Richard. William se simţea ameţit, pentru că fusese atât de aproape să moară. De-acum, orice îi stătea în putinţă. O prinse pe Aliena de gulerul tunicii. Pânza era moale şi fină, foarte scumpă. Smuci brusc. Tunica se rupse. Trase în continuare, astfel încât haina se rupse de tot în faţă. Rămase în mână cu o fâşie lată cam de treizeci de centimetri. Aliena ţipă, după care încercă să-şi tragă rămăşiţele hainei peste partea din faţă a corpului. Marginile sfâşiate nu aveau cum să se suprapună. William simţi cum i se usucă gâtul. Brusca ei vulnerabilitate era tulburătoare. Era mult mai excitant decât atunci când o privise cum se spăla, pentru că acum ea ştia că el o privea, şi era ruşinată, iar ruşinea ei îl aţâţa şi mai tare. Aliena îşi acoperi sânii cu o mână şi sexul cu cealaltă. William lepădă fâşia de pânză şi o prinse de păr. O smuci către el, o întoarse şi îi sfâşie şi restul tunicii.

Avea umeri albi, delicaţi, o talie îngustă şi nişte şolduri surprinzător de pline. O trase la el, lipindu-şi corpul de spatele ei, lovindu-şi şoldurile de fesele ei. Se aplecă şi o muşcă tare de gâtul catifelat, până ce simţi gustul sângelui, iar ea ţipă din nou. Îl văzu pe Richard mişcându-se.

— Ţine-l pe băiat, îi spuse el lui Walter.

Walter îl prinse pe Richard şi îl imobiliză.

Ţinând-o strâns pe Aliena cu o mână, William îi explora corpul cu cealaltă. Îi pipăi sânii, cântărindu-i şi strângându-i, ciupind-o de sfârcurile mici; apoi îşi trecu mâna peste abdomenul ei, către

triunghiul de păr dintre picioare, des şi cârlionţat, precum părul de pe cap. O împunse fără milă cu degetele. Ea începu să plângă. William avea mădularul atât de tare, încât simţea că avea să explodeze.

Se îndepărtă de ea şi o smuci spre spate, peste piciorul lui întins. Aliena căzu pe spate cu un zgomot puternic. I se tăie răsuflarea de la izbitură şi icni, încercând să-şi umple plămânii cu aer.

William nu plănuise asta şi nu era chiar sigur în ce fel ajunseseră lucrurile aici, dar, în toată lumea aceasta, nu exista nimic care să-l mai poată opri acum.

Îşi ridică tunica şi îi arătă penisul. Aliena păru îngrozită: probabil că nu mai văzuse unul tare. Era o fecioară adevărată. Cu atât mai bine.

— Adu băiatul aici, îi spuse William lui Walter. Vreau să vadă tot.

Nu ştia de ce, dar gândul de a o face sub ochii lui Richard era extrem de excitant.

Walter îl trase pe Richard, forţându-l să se lase în genunchi.

William îngenunche pe podea şi desfăcu picioarele Alienei. Aceasta începu să se zbată. El se prăbuşi peste ea, încercând să o facă să se supună sub imperiul greutăţii lui, dar ea se opunea în continuare, iar el nu o putea pătrunde. Era iritat: asta strica tot. Se ridică într-un cot şi o lovi cu pumnul în faţă. Aliena slobozi un ţipăt şi obrazul i se înroşi imediat, dar, imediat ce el încercă din nou să o pătrundă, ea i se opuse iarăşi.

Walter ar fi putut să o ţină nemişcată, dar el se ocupa de băiat.

Dintr-odată, William fu atins de inspiraţie.

— Taie-i urechea băiatului, Walter, spuse el.

Aliena rămase nemişcată.

— Nu! zise ea cu o voce răguşită. Lasă-l în pace... nu-i mai face rău!

— Atunci desfă-ţi picioarele, spuse William.

Aliena îl privea fix, cu ochii larg deschişi, cuprinşi de oroare la gândul alegerii îngrozitoare care i se impunea. William savura suferinţa ei. Walter, jucându-şi perfect rolul, îşi scoase cuţitul şi îl apropie de urechea dreaptă a lui Richard. Ezită, după care, cu o mişcare aproape tandră, îi tăie lobul urechii.

Richard ţipă. Din mica rană ţâşni un şuvoi de sânge. Bucata de carne căzu pe pieptul agitat al Alienei.

— Opreşte-te! strigă ea. Bine. O să o fac.

Îşi desfăcu picioarele.

William îşi scuipă în palmă, după care îi frecă sexul, pentru a o umezi. Îşi împinse degetele înăuntrul el. Ea ţipă de durere. Asta îl excita şi mai tare. Se lăsă peste ea. Aliena rămase nemişcată, încordată. Ţinea ochii închişi. Corpul îi era acoperit de sudoare, din cauza luptei, dar tremura. William îşi schimbă poziţia, apoi ezită, savurând gândul la ce avea să urmeze şi groaza fetei. Se uită la ceilalţi. Richard privea cuprins de oroare. Walter privea lacom.

— Pe urmă e rândul tău, Walter, zise William.

Disperată, Aliena gemu.

Brusc, o pătrunse dur, împingând cât de tare şi de departe putea. Simţi rezistenţa fecioriei ei – o virgină adevărată! – şi împinse din nou, violent. Îl durea, dar pe ea o durea şi mai tare. Aliena ţipa. Mai împinse o dată, şi mai cu putere, şi o simţi rupându-se. Chipul Alienei se albi, fata îşi lăsă capul într-o parte şi leşină; atunci, în sfârşit, William îşi lăsă sământa să ţâşnească înăuntrul ei, până la ultima picătură, râzând în hohote de plăcere şi de mândrie.

Furtuna se dezlănţui mare parte din noapte, după care, spre zi, se opri. Calmul brusc îl trezi pe Tom Constructorul. În timp ce stătea întins în întuneric, ascultând respiraţia greoaie a lui Alfred, aflat lângă el, şi sunetul mai puţin puternic al respiraţiei Marthei, care dormea de cealaltă parte a lui, se gândea că era posibil să aibă parte de o dimineaţă senină, ceea ce însemna că putea vedea soarele răsărind pentru prima dată în două sau trei săptămâni, de când cerul era acoperit de nori. Aşteptase acest moment.

Se sculă şi deschise uşa. Era încă întuneric: mai avea destul timp. Mişcă trupul lui Alfred cu piciorul.

— Alfred! Trezeşte-te! O să vedem răsăritul!

Alfred gemu şi se ridică în capul oaselor. Martha se întoarse pe partea cealaltă, fără să se trezească. Tom se duse lângă masă şi luă capacul de pe o oală de lut. Scoase o bucată de pâine mâncată pe jumătate şi tăie două felii groase, una pentru el şi una pentru Alfred. Se aşezară amândoi pe bancă şi îşi mâncară micul dejun.

Într-un urcior aveau bere. Tom luă o înghiţitură lungă şi i-l întinse lui Alfred. Agnes i-ar fi pus să folosească cupe, şi aşa ar fi

făcut şi Ellen, dar acum nu aveau nicio femeie în casă. După ce Alfred bău pe săturate din urcior, plecară.

Pe când traversau curtea stăreţiei, cerul îşi schimba culoarea din negru în cenuşiu. Tom avusese de gând să se ducă la casa stareţului şi să îl trezească pe Philip. Totuşi, gândurile lui Philip urmaseră acelaşi curs precum cele ale lui Tom, şi se afla deja acolo, printre ruinele catedralei, purtând o pelerină groasă, îngenuncheat pe pământul ud, rostind rugăciuni.

Sarcina lor era aceea de a stabili o axă corectă est-vest, care să reprezinte linia de reper în jurul căreia avea să fie construită noua catedrală.

Tom pregătise totul în urmă cu ceva timp. În pământul dinspre est înfipsese un ţăruş de fier cu o gaură mică în mâner, ca urechile unui ac. Ţăruşul era aproape la fel de lung pe cât era Tom de înalt, aşa că „ochiul” acestuia se găsea la nivelul ochilor constructorului. Îl fixase în pământ cu un amestec de pietriş şi mortar, astfel încât să nu poată fi mişcat din greşeală. În dimineaţa aceea avea să înfigă un alt ţăruş precum acela, la vest de cel dintâi, în capătul opus al şantierului.

— Amestecă nişte mortar, Alfred, spuse Tom.

Alfred se duse să aducă nişte nisip şi nişte var. Tom se duse în şopronul său cu unelte, aflat lângă claustru, şi luă un ciocănel şi un al doilea ţăruş. Apoi se duse în partea de vest a şantierului şi rămase nemişcat, aşteptând răsăritul soarelui. Philip îşi încheie rugăciunile şi i se alătură, în timp ce Alfred amesteca nisipul şi varul cu apă pe o scândură lată.

Cerul se lumină. Cei trei deveniră atenţi. Priveau zidul estic al curţii stăreţiei. Într-un sfârşit, discul roşu al soarelui se arătă peste culmea zidului.

Tom îşi schimbă poziţia până când reuşi să vadă marginea soarelui prin gaura mică a ţăruşului aflat în celălalt capăt. Apoi, în timp ce Philip începea să se roage cu glas tare în latină, Tom ţinu cel de-al doilea ţăruş în faţa lui, astfel încât să se suprapună peste imaginea soarelui. Încet, îl coborî la pământ şi îi apăsă capătul ascuţit în solul reavăn, ţinându-l permanent exact între ochii lui şi soare. Luă ciocănelul de la brâu şi bătu cu grijă ţăruşul în pământ, până ce „ochiul” acestuia ajunse la nivelul ochilor lui. Acum, dacă îşi făcuse treaba cum se cuvenea, şi dacă mâinile nu îi tremuraseră, soarele ar trebui să strălucească prin găurile ambilor ţăruşi.

Închise un ochi şi privi, prin gaura celui mai apropiat ţăruş, în

direcţia celuilalt. Soarele strălucea în continuare prin cele două orificii. Cei doi ţăruşi erau aliniaţi perfect pe o axă est-vest. După acel reper avea să fie orientată noua catedrală.

Îi explicase toate acestea lui Philip; acum, Tom se dădu la o parte şi îl lăsă pe stareţ să se uite el însuşi prin găurile ţăruşilor, pentru a verifica.

— Perfect, spuse Philip.

Tom încuviinţă.

— Aşa-i.

— Ştii ce zi este astăzi? întrebă Philip.

— Vineri.

— Este, de asemenea, ziua martiriului Sfântului Adolphus. Dumnezeu ne-a trimis un răsărit de soare ca să putem orienta biserica în ziua patronului nostru. Nu-i aşa că e un semn bun?

Tom zâmbi. Din experienţa lui, ştia că, în construcţii, munca pricepută era mai importantă decât semnele bune. Dar se bucura pentru Philip.

— Da, într-adevăr, spuse el. E un semn foarte bun.

Capitolul 6

I

Aliena era hotărâtă să nu se mai gândească la cele întâmplate.

Stătuse toată noaptea aşezată pe pardoseala rece, din piatră, a capelei, cu spatele sprijinit de perete, privind în întuneric. La început, nu se putuse gândi la nimic altceva decât la scenele de iad prin care trecuse, dar, treptat, durerea se mai alinase, şi îşi putuse concentra mintea asupra zgomotelor furtunii, asupra ploii care cădea pe acoperişul capelei şi asupra vântului care urla în jurul crenelurilor castelului părăsit.

La început fusese goală. După ce William şi Walter o… Când terminaseră, se duseseră înapoi la masă, lăsând-o să zacă pe podea, cu Richard, care sângera, alături. Bărbaţii începuseră să bea şi să mănânce de parcă ar fi uitat de existenţa ei, după care ea şi Richard profitaseră de această ocazie şi fugiseră din încăpere. Furtuna începuse deja, şi ei traversaseră podul în fugă, udaţi de ploaia torenţială, şi se refugiaseră în capelă. Dar Richard se întorsese aproape imediat în fortăreaţă. Probabil că se dusese în încăperea unde erau cei doi şi luase pelerina lui şi pe cea a Alienei din cuier, după care fugise înainte ca William şi servitorul său să aibă timp să reacţioneze.

Dar tot nu voise să-i adreseze vreo vorbă. Îi dăduse pelerina şi şi-o înfăşurase pe a lui în jurul trupului; apoi se aşezase pe pardoseală, la un metru de ea, cu spatele sprijinit de acelaşi perete. Aliena tânjea să fie ţinută în braţe şi liniştită de cineva care o iubea, dar Richard se purta de parcă ar fi făcut ceva extrem de ruşinos; iar cel mai îngrozitor era că şi ea avea aceeaşi părere. Se simţea extrem de vinovată, ca şi cum ar fi comis un păcat. Înţelegea prea bine de ce Richard nu o liniştea, de ce nu voia să o atingă.

Îi părea bine că era frig. O ajuta să se simtă ruptă de lumea înconjurătoare, izolată; şi părea să îi mai aline durerea. Nu adormi, dar, la un moment dat, intrară amândoi într-un fel de transă şi rămaseră nemişcaţi, ca morţi, vreme îndelungată.

Sfârşitul brusc al furtunii destrămă vraja. Aliena îşi dădu

seama că putea distinge ferestrele capelei, petice mici, cenuşii, în ceea ce, până atunci, nu fusese decât întuneric netulburat. Richard se ridică şi se îndreptă către uşă. Ea îl privea, simţindu-se deranjată de această tulburare a echilibrului anterior: voia să stea aici şi să aştepte până ce îngheţa sau murea de foame, pentru că nu i se părea nimic mai atrăgător pe lume decât să alunece domol într-o stare permanentă de inconştienţă. Apoi, el deschise uşa şi lumina slabă a zorilor îi dezvălui chipul.

Aliena fu atât de şocată, încât ieşi din starea de transă. Chipul lui Richard abia dacă mai putea fi recunoscut. Avea faţa umflată şi acoperită cu sânge uscat şi cu vânătăi. Văzându-l, Aliena aproape că izbucni în plâns. Richard dăduse mereu dovadă de o bravadă fără fundament. Când era mic, alerga prin castel, călare pe un cal imaginar, prefăcându-se că înjunghie oamenii cu o lance imaginară. Cavalerii tatălui lor îl încurajau mereu, prefăcându-se înfricoşaţi de sabia lui de lemn. În realitate, Richard se speria şi de o pisică furioasă. Dar, în noaptea trecută, el făcuse tot ce îi stătuse în putinţă, şi fusese bătut rău pentru acest lucru. Acum trebuia să aibă grijă de el.

Încet, Aliena se ridică în picioare. O durea tot corpul, dar durerea nu mai era atât de puternică pe cât fusese în timpul nopţii. Se gândea ce putea să se întâmple în fortăreaţă. Cândva, pe parcursul nopţii, William şi servitorul său terminaseră probabil ulcica de vin, după care adormiseră. Probabil că aveau să se trezească la răsăritul soarelui.

Până atunci, ea şi Richard trebuiau să se grăbească departe.

Merse înspre celălalt capăt al capelei, către altar. Era o cutie simplă de lemn, vopsită în alb, fără niciun ornament. Se sprijini de ea şi apoi, cu o mişcare bruscă, o răsturnă.

— Ce faci? întrebă Richard, cu un glas speriat.

— Aici era ascunzătoarea secretă a tatei, spuse ea. Mi-a spus de ea înainte să plece.

Pe podea, în locul unde fusese altarul, se afla o legătură de pânză. Aliena o desfăcu şi scoase la iveală o sabie mare, cu tot cu teacă şi cingătoare, şi un pumnal cu o înfăţişare înfricoşătoare, lung de treizeci de centimetri.

Richard se apropie pentru a le privi. Nu prea se pricepea să mânuiască o sabie. Lua lecţii de un an, dar era încă neîndemânatic. Totuşi, în mod clar Aliena nu o putea purta, aşa că i-o dădu lui. Băiatul îşi prinse cingătoarea în jurul taliei.

Aliena cercetă din ochi pumnalul. Nu purtase niciodată o

armă. Toată viaţa avusese pe cineva care să o apere. Dându-şi seama că avea nevoie de cuţitul acela pentru propria protecţie, se simţi groaznic de părăsită. Nu era sigură că ar fi fost în stare să-l folosească vreodată. „Am înfipt o lance de lemn într-un porc sălbatic, îşi spuse ea în gând, de ce nu aş putea să înfig cuţitul acesta într-un om… în cineva ca William Hamleigh?” Gândul o făcu să se cutremure.

Pumnalul avea o teacă de piele cu un ochi cu care se putea prinde de curea. Ochiul era suficient de mare pentru ca Aliena să-şi bage mâna prin el, ajungând să stea ca o brăţară în jurul încheieturii ei subţiri. Şi-l puse în jurul încheieturii stângi, după care împinse cuţitul pe mânecă. Era lung – îi trecea de cot. Chiar dacă nu putea înjunghia pe nimeni, poate că-l putea folosi pentru a-i speria pe cei cu gânduri rele.

— Hai să fugim, repede! spuse Richard.

Aliena încuviinţă cu o mişcare din cap, dar, pe când se îndrepta către uşă, se opri locului. Lumina devenea din ce în ce mai puternică şi putea distinge, pe podeaua capelei, două obiecte întunecate pe care nu le mai observase înainte. Privind cu atenţie, văzu că erau nişte şei, una de mărime obişnuită şi cealaltă cu adevărat enormă. Şi-i închipui pe William şi pe servitorul lui, sosind aici cu o seară în urmă, îmbujoraţi de triumful repurtat la Winchester şi osteniţi de drum, luând nepăsători şeile de pe cai şi aruncându-le aici înainte de a porni grăbiţi spre fortăreaţă. Nu-şi imaginau că ar fi cineva în stare să fure de la ei. Dar oamenii disperaţi găsesc curajul necesar.

Aliena se duse la uşă şi aruncă o privire afară. Se luminase, dar încă nu de tot, şi nu se distingeau culorile. Vântul se potolise, iar cerul era perfect senin. Pe parcursul nopţii, de pe acoperişul capelei căzuseră câteva şindrile. Curtea era pustie, cu excepţia celor doi cai care păşteau iarba udă. Amândoi ridicară privirile către Aliena, după care îşi coborâră din nou capetele, reluându-şi păscutul. Unul din ei era un cal de război uriaş: aşa se explica dimensiunea ieşită din comun a uneia din şei. Celălalt era un armăsar bălţat, nu arătos, dar compact şi solid. Aliena se uită lung la animale, apoi la şei, după care din nou la cai.

— Ce mai aşteptăm? întrebă neliniştit Richard.

Aliena se hotărî.

— Hai să le luăm caii, spuse ea pe un ton ferm.

Richard părea speriat.

— O să ne omoare!

— Nu vor putea să ne prindă. Dacă *nu* le luăm caii, ar putea veni după noi şi să ne omoare.

— Şi dacă ne prind înainte să plecăm?

— Va trebui să ne mişcăm repede. Aliena nu era atât de încrezătoare pe cât pretindea, dar trebuia să-l încurajeze pe Richard. Hai să înşeuăm întâi gonaciul… pare mai prietenos. Adu şaua normală.

Străbătu grăbită curtea. Ambii cai erau priponiţi cu funii lungi de cioturile rămase în urma grajdului ars. Aliena ridică de jos priponul gonaciului şi trase uşor. În mod evident, acesta era calul servitorului. Aliena ar fi preferat un animal mai mic şi mai sfios, dar credea că putea să-l stăpânească şi pe acesta. Richard trebuia să ia calul de război.

Gonaciul se uită suspicios la Aliena şi îşi dădu urechile pe spate. Ea se zorea îngrozitor, dar făcu un efort pentru a-i vorbi blând şi a trage uşor de funie, iar calul se linişti. Îl apucă de cap şi îl mângâie pe bot; apoi Richard îi puse uşor hamul şi îi împinse zăbala în gură. Aliena răsuflă uşurată. Richard aşeză şaua mai mică pe spinarea animalului şi o prinse cu mişcări repezi, sigure. Amândoi fuseseră obişnuiţi cu caii încă de mici.

De ambele părţi ale şeii servitorului erau legaţi doi saci. Aliena spera că în aceştia se aflau lucruri utile – o cremene, ceva mâncare sau grăunţe pentru cai –, dar nu avea timp să se uite acum. Aruncă o privire neliniştită de cealaltă parte a curţii, către podul ce ducea la fortăreaţă. Nu era nimeni acolo.

Calul de război privise cum fusese înşeuat gonaciul şi ştia ce urma, dar nu se arăta prea dispus să coopereze cu nişte străini. Fornăi şi se împotrivi atunci când Aliena trase de pripon.

— Şşşt! făcu aceasta.

Ţinu strâns de funie, trăgând constant, iar calul se apropie de ea şovăitor, însă era foarte puternic şi, dacă s-ar fi hotărât să se opună, era rost de bucluc. Aliena se întreba dacă gonaciul îi putea duce atât pe ea, cât şi pe Richard. Dar, în felul acesta, William ar fi putut să vină după ei pe calul de război.

Când calul ajunse aproape, Aliena fixă frânghia în jurul ciotului de lemn, astfel încât animalul să nu se poată îndepărta. Dar, când Richard încercă să-i pună zăbala, calul îşi dădu capul pe spate şi se feri.

— Încearcă să-i pui mai întâi şaua, spuse Aliena.

Ea vorbi cu animalul şi îi mângâie grumazul puternic în timp ce Richard ridica şaua şi o prindea în chingi. Calul începu să

capete un aer oarecum înfrânt.

— Hai, stai cuminte, îi spuse Aliena pe un ton ferm, dar animalul nu se lăsă păcălit: simţise panica din spatele glasului.

Richard se apropie cu zăbala, iar calul fornăi şi încercă să se îndepărteze.

— Am ceva pentru tine, spuse Aliena şi băgă mâna în buzunarul gol al pelerinei.

Animalul o crezu. Aliena scoase din buzunar un pumn plin cu nimic, dar calul îşi lăsă capul în jos şi îşi băgă botul în mâna ei, căutând ceva de mâncare. Ea îi simţi limba aspră pe piele. Cât timp animalul stătu cu capul în jos şi cu gura deschisă, Richard îi puse uşor hamul.

Aliena aruncă o altă privire temătoare către fortăreaţă. Totul era cufundat în linişte.

— Încalecă, îi spuse ea lui Richard.

Nu fără oarecare dificultate, Richard îşi puse un picior în scara înaltă şi se ridică în şaua calului uriaş. Aliena desfăcu funia legată de ciot.

Calul necheză tare.

Inima Alienei bătea nebuneşte. Era posibil ca sunetul să se fi auzit în fortăreaţă. Un bărbat ca William cunoştea, mai mult ca sigur, nechezatul calului său, mai ales că era vorba despre un animal atât de scump precum acesta. Era posibil să se fi trezit.

Se grăbi să dezlege şi celălalt cal. Degetele ei îngheţate încercau, neîndemânatice, să desfacă nodul. Gândul că William s-ar fi putut trezi o făcea să-şi piardă cumpătul. Poate că, tocmai atunci, William deschidea ochii, se ridica în capul oaselor, arunca o privire în jur, îşi amintea unde se afla şi se întreba de ce oare nechezase calul său. Avea să vină în curte, mai mult ca sigur. Lucrul acela ruşinos, violent, dureros pe care i-l făcuse îi reveni în minte în toată grozăvia sa.

Richard spuse pe un ton agitat:

— Hai, Allie!

Calul lui era sperios şi nerăbdător acum. Se străduia din răsputeri să îl facă să stea nemişcat. Avea nevoie să galopeze vreo doi, trei kilometri, să-l obosească un pic; abia apoi urma să fie mai uşor de strunit. Calul necheză din nou şi începu să facă paşi în lateral.

În sfârşit, Aliena desfăcu nodul. Fu tentată să arunce funia, dar aşa nu ar mai fi avut cum să-l mai priponească din nou, aşa că o încolăci în grabă şi dezordonat şi o legă de o curea a şeii.

Trebuia să-şi modifice lungimea scărilor: erau suficient de lungi pentru servitorul lui William, un bărbat mai înalt decât ea, aşa că erau prea joase pentru ca Aliena să-şi poată ţine picioarele în ele când stătea în şa. Dar îl vedea cu ochii minţii pe William coborând scările, traversând sala, ieşind din clădire...

— Nu pot să mai ţin mult calul ăsta în loc, spuse Richard, cu glas încordat.

Aliena era la fel de agitată precum calul de război. Se ridică în şaua armăsarului. O durea înăuntru atunci când stătea în şa, dar n-avea ce face. Richard îşi îndreptă calul către poartă, iar armăsarul Alienei îl urmă fără niciun îndemn din partea ei. După cum se şi aşteptase, nu putea ajunge la scări, aşa că trebui să se prindă de cal cu genunchii. Pe când se îndepărtau, Aliena auzi un strigăt, de undeva din spate, şi gemu cu voce tare:

— O, nu!

Îl văzu pe Richard dând pinteni calului. Imensul animal porni la trap. Armăsarul ei îi urmă exemplul. Se bucura că animalul pe care-l călărea îl urma mereu pe cel al lui Richard, pentru că nu era în stare acum să-l controleze. Richard îşi îmboldi din nou calul şi acesta porni şi mai repede, pe când treceau pe sub arcada porţii. Aliena privi peste umăr şi îi zări pe William şi pe servitorul său alergând prin curte după ei.

Calul lui Richard era agitat şi, imediat ce văzu câmpurile în faţa sa, îşi coborî capul şi o porni la galop. Trecură podul cu zgomot ca de tunet. Aliena simţi cum cineva trage de ceva de la şoldul ei şi văzu, cu coada ochiului, mâna unui bărbat întinzându-se după curelele şeii ei; dar, o clipă mai târziu, mâna dispăru, şi ea îşi dădu seama că reuşiseră să scape. Trupul îi fu cuprins de uşurare, dar apoi simţi din nou durerea aceea. Pe când calul galopa peste câmpuri, se simţea înjunghiată pe dinăuntru, aşa cum se simţise atunci când nemernicul de William o pătrunsese; simţi o dâră caldă pe partea interioară a coapsei. Lăsă controlul în seama armăsarului şi-şi închise strâns ochii, pentru a putea îndura durerea. Dar în minte îi reveni oroarea nopţii trecute, iar imaginile i se perindau în spatele pleoapelor închise. Pe când goneau pe câmpuri, Aliena prinse a repeta în ritmul bătăilor de copite:

— Nu-mi pot *aminti*, nu-mi pot *aminti,* nu *pot,* nu *pot*, nu *pot.*

Calul ei coti uşor spre dreapta şi simţi că urca o pantă uşoară. Deschise ochii şi văzu că Richard ieşise de pe cărarea de pământ şi se îndrepta pe un traseu ocolitor către pădure. Se gândi că,

probabil, voia să se asigure că animalul pe care-l călărea obosea bine înainte de a-l lăsa să încetinească. Ambii cai aveau să fie mai uşor de stăpânit după ce alergau zdravăn o vreme. Curând, îşi simţi armăsarul începând să obosească. Se lăsă puţin pe spate. Calul încetini, mergând în galop mic, apoi la trap, după care la pas. Calul lui Richard încă mai avea energie de consumat, aşa că se îndepărtă.

Aliena privi înapoi, peste câmpuri. Castelul se găsea cam la un kilometru şi jumătate distanţă şi nu era sigură dacă avea sau nu să vadă două siluete pe pod, privind spre ea. „Au de mers o bucată bună de drum pentru a găsi alţi cai”, îşi spuse ea. Simţea că, pentru o vreme, era în siguranţă.

Pe măsură ce palmele şi tălpile începeau să i se încălzească, începu să simtă gâdilături. Dinspre armăsar se ridica un val de căldură, ca dinspre un foc, şi o înfăşură într-un cocon de aer cald. Richard îşi lăsă în sfârşit calul să încetinească şi se întoarse către ea, cu animalul la pas, răsuflând greu. Intrară printre copaci. Amândoi cunoşteau bine aceste păduri, pentru că trăiseră aici mare parte din viaţă.

— Unde mergem? întrebă Richard.

Aliena se încruntă. Unde mergeau? Ce urmau să facă? Nu aveau nimic de mâncare, nimic de băut, niciun ban. Ea nu avea haine, cu excepţia pelerinei pe care o purta – nu avea tunică, cămaşă, pălărie sau pantofi. Îşi dorea cu toată fiinţa să aibă grijă de fratele ei – dar cum?

Îşi dădea seama acum că, în cursul acestor ultime trei luni, trăise într-o lume de vis. Undeva, într-un ungher al minţii, ştiuse că vechea ei viaţă se sfârşise, dar refuzase să accepte lucrul acesta. William Hamleigh o trezise la realitate. Nu se îndoia câtuşi de puţin că spusele lui erau adevărate, că regele Stephen îl numise pe Percy Hamleigh conte de Shiring; dar poate că mai era ceva. Poate că regele făcuse unele aranjamente pentru ea şi pentru Richard. Dacă nu, ar fi trebuit s-o facă şi, în mod clar, ei i-ar putea-o cere. Oricum ar sta lucrurile, era nevoie să meargă la Winchester. Acolo puteau afla, cel puţin, ce se întâmplase cu tatăl lor.

Dintr-odată, se întrebă: „O, tată, când s-au stricat lucrurile?”

De când murise mama, tatăl ei avusese grijă de ea în mod special. Aliena ştia că tatăl ei fusese mai atent cu ea decât majoritatea taţilor. Se simţea vinovat că nu se mai căsătorise, pentru a-i oferi o mamă, şi îi explicase că se simţea mai fericit cu

amintirea fostei soţii decât ar fi putut fi cu orice înlocuitoare a acesteia. Oricum, Aliena nu-şi dorise niciodată o altă mamă. Tatăl ei avusese grijă de ea, iar ea avusese grijă de Richard şi, astfel, niciunul dintre ei nu putea păţi ceva rău.

Dar zilele acelea nu aveau să se mai întoarcă vreodată.

— Unde mergem? întrebă din nou Richard.

— La Winchester, spuse ea. Mergem să-l vedem pe rege.

Richard era entuziasmat.

— Da! Şi când o să-i spunem ce au făcut azi-noapte William şi servitorul său, mai mult ca sigur că regele va…

Într-o clipită, Aliena se înfurie teribil.

— Tacă-ţi gura! ţipă ea.

Caii tresăriră. Ea trase puternic de hăţuri.

— Să nu mai spui niciodată aşa ceva! Era atât de furioasă, încât se îneca, şi abia dacă putea să articuleze: Nu o să spunem nimănui ce au făcut… nimănui! Niciodată! Niciodată! Niciodată!

***

Sacii de la şaua servitorului conţineau o bucată mare de brânză tare, câteva înghiţituri de vin într-o ploscă de piele, o cremene, nişte paie pentru aprins focul şi aproape un kilogram de grăunţe care, se gândi Aliena, erau pentru cai. La amiază, ea şi Richard mâncară brânza şi băură vinul, în vreme ce caii păscură iarba rară şi tufişurile perene şi se adăpară dintr-un izvor cristalin. Nu mai sângera, iar partea inferioară a trunchiului îi era amorţită.

Văzuseră alţi călători, dar Aliena îi spusese lui Richard să nu intre în vorbă cu nimeni. Pentru un observator neavizat, păreau un cuplu ieşit din comun, mai ales în ceea ce-l privea pe Richard, pe calul lui uriaş, cu sabia aceea la brâu; dar, după o discuţie de câteva minute, oricine ar fi descoperit că nu erau decât doi copii de care nu avea nimeni grijă şi, atunci, şi-ar fi dat seama cât de vulnerabili erau. Tocmai de aceea se fereau de ceilalţi oameni.

Pe măsură ce după-amiaza înainta către amurg, începură să caute un loc unde să-şi petreacă noaptea. Găsiră un luminiş aflat în apropierea unui izvor, cam la o sută de metri de drum. Aliena le dădu cailor nişte grăunţe, în vreme ce Richard aprinse un foc. Dacă ar fi avut un ceaun, ar fi putut să pregătească un terci din grăunţele pentru cai. Dar, neavând, erau nevoiţi să mestece grăunţe crude, în cazul în care nu puteau găsi nişte castane dulci pe care să le coacă.

Cât timp se gândea la această problemă, iar Richard era

plecat după lemne, astfel încât nu-l mai putea vedea, Aliena fu speriată de o voce baritonală, venită de undeva de aproape:

— Şi cine eşti tu, fata mea?

Scăpă un ţipăt. Calul se dădu câţiva paşi în spate, înspăimântat. Aliena se întoarse şi văzu un bărbat murdar, cu barbă, îmbrăcat din cap până în picioare în piele maro. Acesta făcu un pas spre ea.

— Nu te apropia de mine! răcni ea.

— Nu trebuie să-ţi fie frică de mine, spuse el.

Cu coada ochiului, îl văzu pe Richard ieşind din pădure, în spatele străinului, ducând în braţe lemne de foc. Acesta rămase nemişcat, uitându-se la ei doi. „Scoate sabia!” îl îndemnă în gând Aliena, dar băiatul părea prea speriat şi nesigur pentru a schiţa vreun gest. Fata făcu un pas înapoi, încercând să interpună calul între ea şi străin.

— Nu avem bani, spuse Aliena. Nu avem nimic.

— Eu sunt pădurarul regelui, spuse bărbatul.

Aliena fu atât de uşurată, încât aproape că se prăbuşi din picioare. Pădurarul era un slujbaş al regelui, plătit pentru a aplica legea în pădure.

— De ce nu ai spus aşa, om nebun ce eşti? zise ea, furioasă pentru că se speriase. Am crezut că eşti un nelegiuit!

Pădurarul păru surprins şi oarecum jignit, ca şi cum ea ar fi spus ceva nepoliticos; dar se mulţumi să zică doar atât:

— Înseamnă că mata eşti vreo domniţă de stirpe nobilă.

— Sunt fata contelui de Shiring.

— Iar băiatul e fiul lui, spuse pădurarul, deşi nu păruse a-l fi văzut pe Richard.

Richard înaintă şi lăsă jos lemnele de foc.

— Exact, spuse el. Cum te numeşti?

— Brian. Aveţi de gând să vă petreceţi noaptea aici?

— Da.

— Singuri?

— Da.

Aliena ştia că omul se întreba unde le era escorta, dar nu avea de gând să-i spună.

— Şi zici că nu aveţi bani.

Aliena se încruntă la el.

— Te îndoieşti de spusele mele?

— O, nu! Îmi dau seama că sunteţi nobili după felul în care vă purtaţi.

Oare chiar era o umbră de ironie în glasul lui?

— Dacă sunteţi singuri şi nu aveţi bani, atunci poate că aţi vrea să vă petreceţi noaptea la mine acasă. Nu e departe de aici.

Alienei nici nu-i trecea prin gând să se lase la mila acestui individ grosolan. Tocmai se pregătea să refuze, când el continuă:

— Soţia mea ar fi bucuroasă să vă ofere ceva de mâncare. Şi am o anexă încălzită unde aţi putea dormi, dacă preferaţi să dormiţi singuri.

Existenţa unei soţii schimba situaţia. Ar fi trebuit să se găsească suficient de în siguranţă acceptând ospitalitatea unei familii respectabile. Totuşi, Aliena ezita. Apoi se gândi la un foc în vatră, la un castron de supă fierbinte, o cupă de vin, un pat de paie şi un acoperiş deasupra capului.

— Ţi-am fi recunoscători, spuse ea. Nu avem nimic să-ţi dăm… am spus adevărul când am zis că nu avem bani… dar ne vom întoarce într-o zi şi te vom răsplăti.

— Bine, spuse pădurarul.

Se duse la foc şi îl stinse cu piciorul.

Aliena şi Richard încălecară – încă nu-şi deşeuaseră caii. Pădurarul se apropie şi zise:

— Daţi-mi hăţurile.

Nefiind sigură ce avea de gând, Aliena îi dădu frâiele, iar Richard făcu la fel. Bărbatul porni prin pădure, conducând caii. Aliena ar fi preferat să ţină chiar ea frâiele, dar hotărî să-l lase să facă după cum voia.

Era mai departe decât spusese el. Merseră cinci, şase kilometri şi, până ajunseră la o căsuţă mică acoperită cu paie, aflată la marginea unui câmp, se întunecase de tot. Dar printre obloane se zărea lumină şi se simţea miros de mâncare, iar Aliena descălecă bucuroasă.

Soţia pădurarului auzi caii şi veni la uşă. Bărbatul îi spuse:

— Un tânăr nobil şi o domniţă, singuri în pădure. Dă-le ceva de băut. Se întoarse către Aliena: Intraţi. Am eu grijă de cai.

Alienei nu-i plăcea tonul lui poruncitor – ar fi preferat ca ea să fie cea care dădea ordinele dar n-avea niciun îndemn să-şi deşeueze singură calul, aşa că intră. Richard o urmă. Casa era plină de fum şi mirosea urât, dar era caldă. Într-un colţ stătea priponită o vacă. Aliena era bucuroasă că bărbatul le oferise anexa – nu dormise niciodată la un loc cu vitele. Pe foc se afla o oală, în care clocotea ceva. Se aşezară pe o bancă, iar soţia le dădu fiecăruia câte un castron de supă din oală. Avea gust de

vânat. Când văzu chipul lui Richard la lumina flăcărilor, femeia fu şocată:

— Ce ai păţit? întrebă ea.

Richard dădu să răspundă, dar Aliena i-o luă înainte.

— Am avut mai multe ghinioane, zise ea. Mergem în audienţă la rege.

— Înţeleg, spuse soţia.

Aceasta era o femeie micuţă, cu piele oacheşă şi o expresie circumspectă pe figură. Nu insistă cu întrebările.

Aliena îşi mâncă repede supa şi mai voia o porţie. Îşi întinse castronul. Femeia se uită în altă parte. Aliena era nedumerită. Nu ştia oare ce voia ea? Sau nu mai avea? Aliena tocmai se pregătea să-i vorbească pe un ton tăios, când intră pădurarul.

— O să vă arăt hambarul, unde puteţi dormi, spuse el. Luă o lampă agăţată într-un cui, lângă uşă. Veniţi cu mine.

Aliena şi Richard se ridicară. Aliena îi spuse soţiei:

— Mai am nevoie de un lucru. Poţi să-mi dai o rochie veche? Nu am nimic pe mine pe sub pelerină.

Dintr-un motiv sau altul, femeia arboră un aer iritat.

— Mă uit, să văd ce găsesc, mormăi ea.

Aliena se îndreptă către uşă. Pădurarul o privea ciudat, de parcă, dacă s-ar fi uitat suficient de intens la pelerina ei, ar fi putut vedea prin ţesătură.

— Condu-ne! spuse ea, pe un ton tăios.

Bărbatul se întoarse pe călcâie şi ieşi.

Îi duse în spatele casei, printr-o grădiniţă de legume. Lumina schimbătoare a lămpii dezveli vederii o clădire mică din lemn, mai degrabă un şopron decât un hambar. Pădurarul deschise uşa. Aceasta se lovi de un butoi de lemn care aduna ploaia ce cădea pe acoperiş.

— Aruncaţi o privire, spuse el. Vedeţi dacă vă convine.

Richard intră primul.

— Adu lumina, Allie, spuse el.

Aliena se întoarse cu gând să ia lampa din mâna pădurarului. În chiar acea clipă, bărbatul o împinse puternic. Ea căzu în lateral, prin uşă, în hambar, dezechilibrându-şi fratele. Ajunseră amândoi pe podea. Se făcu întuneric, iar uşa se închise cu un pocnet. De afară se auzi un zgomot ciudat, ca şi cum ceva greu era mutat astfel încât să blocheze uşa.

Alienei nu-i venea să creadă că se întâmpla aşa ceva.

— Ce se întâmplă, Allie? ţipă Richard.

Ea se ridică în capul oaselor. Oare omul acela chiar era pădurarul, sau era un nelegiuit? Nu putea fi un nelegiuit – avea o casă prea bună. Dar dacă era, într-adevăr, pădurar, de ce îi închisese aici? Încălcaseră vreo lege? Ghicise că nu erau ei stăpânii cailor? Sau avea vreun motiv necinstit?

Richard insistă:

— Allie, de ce a făcut asta?

— Nu ştiu, spuse ea, cu voce slabă.

Nu mai avea energia necesară pentru a fi supărată sau furioasă. Se ridică şi împinse în uşă. Nu se clinti. Îşi dădu seama că pădurarul o blocase trăgând în faţa ei butoiul de apă. Pe întuneric, pipăi ceilalţi pereţi ai hambarului. Putea să ajungă şi la părţile mai joase ale acoperişului. Clădirea era făcută din bârne lipite unele de altele. Fusese construită cu grijă. Era închisoarea pădurarului, unde acesta ţinea delincvenţii înainte de a-i duce în faţa *sheriff-ului.*

— Nu avem cum să ieşim, spuse Aliena.

Se aşeză. Podeaua era uscată şi acoperită cu paie.

— Suntem blocaţi aici până ne dă el drumul, mai zise ea, pe un ton resemnat.

Richard se aşeză lângă ea. După o vreme, se culcară unul lângă celălalt, spate în spate. Aliena se simţea prea greu încercată, speriată şi încordată pentru a izbuti să adoarmă, dar era şi epuizată, aşa că, în numai câteva momente, alunecă într-un somn binefăcător.

Se trezi atunci când se deschise uşa şi lumina zilei căzu pe chipul ei. Se ridică imediat în capul oaselor, speriată, fără să ştie unde se găsea sau de ce dormea pe pământ. Apoi îşi aminti, şi se sperie şi mai tare: ce avea să le facă pădurarul? Însă persoana care intră nu fu pădurarul, ci nevasta lui mică şi negricioasă; şi, deşi chipul îi era la fel de hotărât şi de încruntat ca şi cu o seară înainte, femeia le adusese o bucată de pâine şi două cupe.

Richard se ridică şi el în capul oaselor. Se uitau amândoi temător la femeie. Aceasta nu rosti niciun cuvânt; le dădu fiecăruia câte o cupă, apoi rupse pâinea în două şi le întinse câte o jumătate. Brusc, Aliena îşi dădu seama că era lihnită. Îşi înmuie pâinea în bere şi începu să mănânce.

Femeia rămase în cadrul uşii, privindu-i, până terminară pâinea şi berea. Apoi îi dădu Alienei ceea ce părea a fi o bucată împăturită de pânză uzată şi îngălbenită. Aliena o despături. Era

o rochie veche.

— Îmbracă-te cu asta şi pleacă de aici, spuse femeia.

Aliena era năucită de combinaţia de bunătate şi de cuvinte aspre, dar nu ezită să ia rochia. Se întoarse cu spatele, îşi dădu jos pelerina, îşi trase repede rochia peste cap şi îşi puse din nou pelerina.

Se simţea mai bine.

Femeia îi întinse o pereche de saboţi uzaţi de lemn, prea mari pentru ea.

— Nu pot călări cu saboţi în picioare, zise Aliena.

Femeia hohoti aspru.

— N-o să călăreşti!

— De ce nu?

— V-a luat caii.

Aliena simţi cum i se îngreunează inima. Era prea nedrept să aibă parte de alte ghinioane.

— Unde i-a dus?

— Nu-mi spune mie lucrurile astea, dar cred că s-a dus la Shiring. O să vândă animalele, după care o să afle cine sunteţi şi dacă poate face vreun ban de pe urma voastră.

— Şi tu de ce ne dai drumul?

Femeia o privi pe Aliena din cap până-n picioare.

— Pentru că nu mi-a plăcut felul în care s-a uitat la tine când i-ai spus că erai goală pe sub pelerină. Poate că nu înţelegi acum, dar vei înţelege când o să fii şi tu nevastă.

Aliena înţelegea deja, dar păstră tăcerea.

— Dar nu o să te omoare când o să vadă că ne-ai dat drumul? întrebă Richard.

Femeia schiţă un zâmbet cinic.

— Pe mine nu mă sperie la fel de tare pe cât îi sperie pe alţii. Acum, gata, ştergeţi-o!

Ieşiră din şopron. Aliena înţelese că această femeie învăţase cum să-şi ducă viaţa lângă un bărbat fără inimă şi violent, ba reuşise chiar să păstreze în suflet un dram de decenţă şi de compasiune.

— Mulţumesc pentru rochie, spuse ea, încurcată.

Femeia nu voia mulţumirile ei. Arătă spre cărare şi spuse:

— Winchesterul e în direcţia asta.

Cei doi se îndepărtară fără să arunce nicio privire în urmă.

Aliena nu purtase niciodată saboţi – oamenii de condiţia ei aveau cizme de piele sau sandale – şi i se păreau greoi şi

incomozi. Totuşi, cum pământul era rece, erau mai buni decât nimic.

Când deja nu se mai vedea casa pădurarului, Richard spuse:

— Allie, de ce ni se întâmplă toate astea?

Întrebarea o făcu pe Aliena să se simtă şi mai descurajată. Toată lumea era crudă cu ei. Oamenii puteau să-i bată şi să-i jefuiască după plac, de parcă ar fi fost cai sau câini. Nu era nimeni care să-i apere. „Am fost prea naivi”, îşi spuse ea în gând. Trăiseră trei luni în castel fără ca măcar să încuie uşile. Se hotărî ca, pe viitor, să nu mai aibă încredere în nimeni. Nu avea de gând să mai lase niciodată pe altcineva să ţină hăţurile calului ei, chiar dacă trebuia să se arate nepoliticoasă pentru asta. Nu avea să mai lase niciodată pe nimeni să rămână în spatele ei, aşa cum făcuse pădurarul noaptea trecută, când o împinsese în şopron. Nu avea să mai accepte ospitalitatea vreunui străin, să-şi mai lase uşa neîncuiată noaptea sau să creadă în bunătatea necunoscuţilor.

— Hai să mergem mai repede, îi spuse ea lui Richard. Poate reuşim să ajungem la Winchester până la căderea serii.

Urmară cărarea până la luminişul unde-l întâlniseră pe pădurar. Zăriră rămăşiţele focului. De acolo, găsiră cu uşurinţă drumul către Winchester. Mai fuseseră la Winchester înainte, de multe ori, şi ştiau pe unde să o ia. Odată ajunşi pe drum, se putură mişca mai repede. De la furtuna din urmă cu două nopţi, îngheţul întărise noroiul.

Faţa lui Richard revenea la normalitate. Se spălase cu o zi înainte, la un izvor rece din pădure, şi mare parte din sângele uscat fusese îndepărtat. În locul unde fusese lobul urechii drepte se formase o crustă urâtă. Încă mai avea buzele umflate, dar restul feţei îi revenise la dimensiunile normale. Totuşi, chipul îi era acoperit de vânătăi, care îi confereau o înfăţişare destul de înspăimântătoare. Dar o figură mai fioroasă nu avea cum să-i strice.

Alienei îi era dor de căldura corpului unui cal sub ea. Palmele şi tălpile o dureau din cauza frigului, chiar dacă mersul îi încălzea trupul. Vremea rămase geroasă pe tot parcursul dimineţii, după care, la amiază, temperatura crescu un pic. I se făcuse iarăşi foame. Îşi aduse aminte că nu trecuse decât o zi de când îşi spusese că nu-i păsa dacă avea să se mai încălzească sau să mănânce vreodată. Dar nu voia să se gândească la acest lucru.

Ori de câte ori auzeau tropot de copite sau vedeau oameni la

orizont, intrau repede în pădure şi se ascundeau până treceau călătorii. Mergeau grăbiţi prin sate, fără să schimbe vreo vorbă cu cineva. Richard ar fi vrut să cerşească poate ceva de mâncare, dar Aliena nu-l lăsă.

Până la jumătatea după-amiezii, se aflau la numai câţiva kilometri de destinaţia lor şi nimeni nu-i deranjase. Aliena se gândea că, la urma urmelor, nu era chiar atât de greu să evite necazurile. Apoi, pe o porţiune pustie de drum, un bărbat ieşi brusc din tufişuri şi se postă în faţa lor.

Nu avură vreme să se ascundă.

— Mergi mai departe, îi spuse Aliena lui Richard, dar bărbatul se mişcă astfel încât să le blocheze drumul şi trebuiră să se oprească.

Aliena aruncă o privire în urmă, gândindu-se să fugă în direcţia aceea; dar acolo apăruse din pădure un alt bărbat, care stătea la zece, cincisprezece metri de ei, tăindu-le retragerea.

— Ce avem noi aici? întrebă bărbatul din faţă, cu un glas răsunător.

Era un individ gras, cu faţa roşie şi o burtă mare, umflată; avea o barbă murdară şi încâlcită, iar în mână ţinea o bâtă grea. Era, aproape sigur, un nelegiuit. Privindu-i chipul, Aliena îşi dădea seama că era soiul de om care ar comite acte de violenţă fără să stea prea mult pe gânduri de două ori, iar inima i se umplu de groază.

— Lasă-ne în pace, spuse ea, pe un ton rugător. Nu avem nimic care să merite furat.

— Nu-s chiar aşa sigur, zise bărbatul. Făcu un pas către Richard. Asta pare a fi o sabie frumoasă, pot să iau câţiva şilingi buni pe ea.

— E a mea! protestă Richard, neizbutind decât să pară un copil speriat.

„Nu are niciun rost, îşi spuse Aliena în gând. Suntem lipsiţi de orice putere. Eu sunt o femeie, iar el e un băiat, iar oamenii ne pot face tot ce vor."

Cu o mişcare surprinzător de ageră, bărbatul cel gras ridică brusc bâta şi îl lovi pe Richard. Băiatul încercă să se ferească. Lovitura era îndreptată către cap, dar bâta îl izbi pe Richard în umăr. Bărbatul era puternic, iar lovitura îl doborî pe Richard.

Dintr-odată, Aliena îşi ieşi din fire. Fusese tratată nedrept, abuzată într-un chip cumplit şi jefuită; îi era frig, foame şi abia dacă se mai putea controla. Fratele ei mai mic aproape că fusese

omorât în bătaie cu nici două zile în urmă, iar acum, imaginea unei persoane care-l lovea cu bâta o aducea în pragul nebuniei. Pierdu orice simţ al raţiunii sau al precauţiei. Fără să se gândească, trase pumnalul de pe mânecă, ţâşni în direcţia tâlharului cel gras şi repezi cuţitul spre burdihanul lui gras:

— Lasă-l în pace, câine!

Îl luă complet prin surprindere. Atunci când îl lovise pe Richard, i se deschisese pelerina, iar mâinile îi erau ocupate cu bâta. Era total vulnerabil: fără nicio îndoială, se socotise în siguranţă, fără să bănuiască faptul că avea să fie atacat de o fată care nu părea înarmată. Vârful cuţitului pătrunse prin stofa de lână a tunicii şi prin pânza cămăşii pe care o purta pe dedesubt şi se opri în pielea întinsă a abdomenului său proeminent. Aliena fu străbătută de un val de dezgust, un moment de oroare la adresa ideii de a străpunge carnea unei persoane concrete; dar frica îi întări hotărârea, aşa că înfipse cuţitul prin piele, în organele moi din abdomenul bărbatului; apoi se sperie că era posibil să nu-l omoare, că acesta putea supravieţui, răzbunându-se, aşa că împinse lama până ce pătrunse în carnea tâlharului până la plăsele, nemaiavând cum să înainteze.

Dintr-odată, bărbatul cel înfricoşător şi crud se transformă într-un animal speriat şi rănit. Acesta urlă de durere, dădu drumul bâtei şi îşi aţinti privirea către mânerul care ieşea din trupul lui. Aliena pricepu fulgerător că omul era conştient că fusese rănit de moarte. Îşi retrase mâna rapid, cuprinsă de oroare. Nelegiuitul bătu în retragere, clătinându-se. Aliena îşi aminti că mai era un hoţ în spatele ei, şi fu copleşită de spaimă: cu siguranţă, acesta avea să răzbune cumplit moartea complicelui său. Apucă din nou mânerul pumnalului şi îl smuci. Rănitul se întorsese uşor dinspre ea, aşa că fata trebui să tragă de pumnal în lateral. Simţi lama alunecând prin carnea moale pe când ieşea din burta cea grasă a omului. Din rană ţâşni un şuvoi de sânge care-i stropi mâna, iar bărbatul slobozi un ţipăt ca de animal în vreme ce se prăbuşea. Aliena se întoarse rapid, cu cuţitul în mâna scăldată în sânge şi îl înfruntă pe celălalt atacator. În acest timp, Richard se ridică împleticit şi îşi scoase sabia.

Cel de-al doilea hoţ se uită de la unul la celălalt, apoi la prietenul său muribund şi, fără să mai stea pe gânduri, se întoarse pe călcâie şi dispăru în tufişuri.

Aliena rămase privind în gol, nevenindu-i a crede. Îl speriaseră

iar el fugise. Era greu de acceptat că se întâmplase cu adevărat aşa ceva.

Îşi îndreptă privirea asupra bărbatului prăvălit la pământ. Acesta zăcea pe spate, cu măruntaiele revărsându-i-se prin rana largă din abdomen. Avea ochii larg deschişi, iar chipul îi era schimonosit de durere şi de frică.

Aliena nu se simţea deloc uşurată, nu resimţea defel mândrie pentru că se apărase pe ea şi pe fratele ei de cei doi tâlhari nemiloşi: era prea dezgustată şi oripilată de priveliştea hidoasă care i se înfăţişă dinaintea ochilor.

Richard nu avea astfel de scrupule.

— L-ai înjunghiat, Allie! spuse el, cu un glas aflat la hotarul dintre încântare şi isterie. L-ai dovedit!

Aliena îşi aţinti privirea asupra lui. Trebuia să i se dea o lecţie.

— Omoară-l tu pe acesta, spuse ea.

Richard se holbă la ea.

— Poftim?

— Omoară-l, repetă ea. Scapă-l de suferinţă. Termină-l!

— De ce eu?

Aliena îşi compuse un ton aspru.

— Pentru că te porţi ca un băiat, iar eu am nevoie de un bărbat. Pentru că nu ţi-ai folosit niciodată sabia decât ca să te joci de-a războiul şi pentru că trebuie să începi de undeva. Ce e cu tine? De ce ţi-e frică? Oricum e pe moarte. Nu poate să-ţi facă rău. Foloseşte-ţi sabia. Antrenează-te. Omoară-l!

Richard îşi ţinea spada cu ambele mâini, cu o expresie nesigură pe chip.

— Cum?

Bărbatul urlă din nou.

Aliena ţipă la Richard:

— Nu ştiu cum! Taie-i capul, loveşte-l în inimă! Orice! Dar fă-l să tacă!

Richard părea încolţit. Îşi ridică sabia, apoi o lăsă iarăşi în jos. Aliena îi vorbi din nou:

— Dacă nu o faci, o să te las singur, jur pe toţi sfinţii! Într-o noapte o să mă scol, şi dimineaţa, când te trezeşti tu, nu voi mai fi acolo, iar tu o să rămâi singur. Acum, omoară-l!

Richard îşi ridică din nou sabia. În acel moment, în mod incredibil, muribundul se opri din răcnit şi încercă să se ridice. Se rostogoli pe o parte şi se ridică într-un cot. Richard lăsă să-i scape un strigăt care era pe jumătate o dovadă de frică, pe

jumătate îndemn de luptă şi îşi prăvăli cu putere spada înspre gâtul expus al bărbatului. Arma era grea, iar lama era ascuţită, iar lovitura pătrunse până la jumătatea gâtului înecat în grăsime. Sângele ţâşni din rană ca dintr-o fântână arteziană, iar capul se înclină în chip grotesc. Corpul se lăsă moale pe pământ.

Aliena şi Richard priviră lung la acel trup. Din sângele fierbinte se ridicau aburi care se topeau în aerul rece al iernii. Erau amândoi năuciţi de ceea ce făcuseră. Brusc, Aliena simţi nevoia să se îndepărteze de acel loc. O luă la fugă. Richard o urmă.

Fata se opri când nu mai putu să mai alerge, şi abia atunci îşi dădu seama că suspina. Merse mai departe încet, fără să-i mai pese dacă Richard o vedea sau nu plângând. Oricum, el nu părea deloc afectat.

Treptat, se calmă. Saboţii de lemn îi răneau picioarele. Se opri şi se descălţă. Merse mai departe desculţă, ducându-şi saboţii în mână. În curând aveau să ajungă la Winchester.

După o vreme, Richard spuse:

— Suntem nişte proşti.

— De ce?

— Bărbatul ăla. L-am lăsat acolo, pur şi simplu. Trebuia să-i fi luat cizmele.

Aliena se opri în loc, îngrozită, şi se uită lung la fratele ei.

Acesta îi întoarse privirea şi izbucni într-un râs şovăielnic.

— Nu e nimic rău în asta, nu-i aşa? zise el.

II

Pe când trecea prin Poarta de Vest a Winchesterului, intrând pe strada principală, Aliena începu să-şi recapete optimismul. În pădure, crezuse că putea fi ucisă fără să afle cineva vreodată ce se întâmplase, însă acum se întorsese în lumea civilizată. Bineînţeles, oraşul colcăia de hoţi şi de criminali, dar aceştia nu-şi puteau comite fărădelegile ziua în amiaza mare, de teamă să nu fie pedepsiţi. În oraş existau legi, iar cei care le încălcau erau alungaţi, mutilaţi sau spânzuraţi.

Îşi aminti cum mersese pe această stradă cu tatăl ei, cu numai un an şi ceva în urmă. Evident, erau călare; el pe un gonaci murg, temperamental, iar ea pe un buiestraş frumos, sur. Pe când mergeau pe străzile largi, oamenii se dădeau la o parte din calea lor. Aveau o casă în partea de sud a oraşului, şi atunci

când sosiseră fuseseră întâmpinaţi de opt, zece servitori. În casă fusese făcută curăţenie, pe podele stăteau aşternute paie curate şi toate focurile fuseseră aprinse. În timpul şederii lor, Aliena purtase haine frumoase în fiecare zi: pânzeturi fine, mătase şi lână moale, toate vopsite în culori vii; cizme şi cingători din piele de viţel; broşe cu pietre scumpe şi brăţări. Sarcina ei fusese să se asigure că toţi vizitatorii contelui erau trataţi bine: carne şi vin pentru cei bogaţi, pâine şi bere pentru cei mai săraci, un zâmbet şi un loc lângă foc pentru toţi. Tatăl ei ţinea foarte mult la ospitalitate, dar nu se pricepea să se ocupe el personal de toate acestea – ceilalţi îl considerau a fi rece, distant şi chiar arogant. Aliena suplinea aceste lipsuri.

Toată lumea îl respecta pe tatăl ei, şi fusese vizitat chiar şi de cei mai de vază oameni din stat: episcopul, stareţul, *sheriff*-ul, cancelarul regal şi baronii de la curte. Se întreba câţi dintre aceştia ar recunoaşte-o acum, mergând desculţă prin noroiul şi murdăria de pe strada principală.

Acest gând nu-i afectă însă optimismul. Cel mai important lucru era că nu se mai simţea ca o victimă. Se întorsese într-o lume unde existau reguli şi legi şi avea ocazia de a recăpăta controlul asupra propriei vieţi.

Trecură pe lângă casa lor. Era goală şi încuiată: cei din familia Hamleigh nu o luaseră încă în stăpânire. Preţ de o clipă, Aliena fu tentată să încerce să intre. „E casa mea!” îşi spuse fata în sinea ei. Dar, evident, nu mai era, iar gândul de a-şi petrece noaptea acolo o făcea să-şi aducă aminte de felul în care trăise la castel, refuzând să accepte realitatea. Trecu mai departe, hotărâtă.

Celălalt aspect pozitiv al sosirii lor în oraş era că acolo se afla şi o mănăstire. Călugării le dădeau întotdeauna un loc de dormit celor care le cereau. Ea şi Richard aveau să doarmă înăuntru la noapte, în siguranţă, într-un loc uscat.

Găsi catedrala şi intră în curtea stăreţiei. Doi călugări stăteau lângă o masă de lemn, împărţind pâine de cereale şi bere unei mulţimi de mai mult de o sută de oameni. Alienei nu-i trecuse prin minte că aveau să fie atât de mulţi cei care cerşeau ospitalitatea monahilor. Ea şi Richard se aşezară la coadă. „E uimitor, îşi spunea ea în gând, cum oameni care, în mod normal, s-ar împinge şi s-ar înghesui pentru a primi ceva gratis de mâncare, stau liniştiţi într-un şir ordonat doar fiindcă aşa le-a spus un călugăr.”

Primiră de mâncare şi merseră la casa de oaspeţi. Aceasta era

o clădire mare, de lemn, fără nicio mobilă, luminată slab de câteva opaiţe, răspândind un miros puternic de trupuri înghesuite laolaltă. Se aşezară pe pământ să mănânce. Acesta era acoperit cu paie nu prea proaspete. Aliena se întreba dacă ar fi trebuit să le spună călugărilor cine era. Poate că stareţul avea să-şi amintească de ea. Într-o stăreţie mare ca aceasta, trebuia să existe o casă de oaspeţi pentru vizitatorii de stirpe nobilă. Dar descoperi că nu prea voia să facă acest lucru. Poate că îi era frică să nu fie luată în râs; dar, de asemenea, simţea că, dacă şi-ar fi dezvăluit identitatea, s-ar fi pus iarăşi în puterea altcuiva, şi, deşi nu avea de ce să se teamă de un stareţ, se simţea oricum mai bine rămânând anonimă şi trecând neobservată.

Cei mai mulţi dintre oaspeţi erau pelerini, câţiva erau meşteri itineranţi – uşor de recunoscut, după uneltele pe care le aveau cu ei – şi alţi câţiva, negustori ambulanţi, bărbaţi care mergeau din sat în sat şi vindeau lucruri pe care ţăranii nu şi le puteau face singuri – ace, cuţite, ceaune şi condimente. Unii dintre ei aveau soţii şi copii cu ei. Copiii erau gălăgioşi şi agitaţi, alergând de colo-colo, bătându-se şi căzând în tot locul. Din când în când, vreunul dintre ei se izbea de câte un adult, primea o lovitură peste cap şi izbucnea în lacrimi. Unii nu învăţaseră încă să nu-şi facă nevoile în casă, iar Aliena zări câţiva urinând pe paiele de pe podea. „Asemenea lucruri poate că nu au mare importanţă într-o casă unde vitele dorm în aceeaşi încăpere cu oamenii, dar, într-o sală aglomerată, e de-a dreptul dezgustător”, îşi spunea Aliena în gând: aveau să doarmă cu toţii pe paiele acelea mai târziu.

Începu să aibă sentimentul că oamenii o priveau de parcă ar fi ştiut că fusese deflorată. Evident, era ceva absurd, dar sentimentul persista. Verifica în permanenţă dacă mai sângera. Sângele se oprise. Dar, ori de câte ori se întorcea, observa câte o persoană care o privea lung, pătrunzător. În momentul în care le întâlnea privirea, oamenii îşi fereau ochii, dar, un pic mai târziu, surprindea pe altcineva cu ochii aţintiţi la ea. Îşi tot spunea că era o prostie, că nu se holbau la ea, că erau pur şi simplu oameni care îşi plimbau privirea printr-o încăpere aglomerată. Oricum, nu aveau la ce să se uite: înfăţişarea ei nu diferea câtuşi de puţin de a lor – era la fel de murdară, de prost îmbrăcată şi de obosită ca şi ei. Dar nu reuşea să scape de această senzaţie şi, fără să vrea, se înfurie. Era un bărbat care se uita mereu la ea, un pelerin de vârstă mijlocie cu o familie numeroasă. În cele din

urmă, îşi ieşi din fire şi strigă la el:

— La ce te tot uiţi? Nu te mai holba la mine!

Acesta păru stânjenit şi îşi feri privirea, fără să răspundă.

Richard o întrebă încetişor:

— De ce ai făcut asta, Allie?

Îi spuse să-şi ţină gura, iar el o ascultă.

Curând după cină, călugării veniră şi luară opaiţele. Le plăcea ca oamenii să se culce devreme: astfel, nu-şi petreceau seara prin berării şi prin bordeluri, iar dimineaţa reuşeau să scape de ei mai curând. Mai mulţi bărbaţi necăsătoriţi părăsiră sala când rămaseră fără lumină, îndreptându-se, fără îndoială, spre locuri cu moravuri îndoielnice, dar cei mai mulţi se ghemuiră pe jos, înfofoliţi în pelerine.

Aliena nu mai dormise de mulţi ani într-o astfel de încăpere. Când era mică, îi invidiase mereu pe oamenii care dormeau în sala castelului, stând întinşi unii lângă alţii lângă focul care se stingea, într-o cameră plină de fum şi de miros de mâncare, cu câinii lângă ei, ca să-i păzească: acolo, în sală, exista o senzaţie de apropiere care lipsea din odăile spaţioase şi goale pe care le ocupa familia stăpânului. Pe atunci, uneori pleca din patul ei şi cobora tiptil în sală pentru a dormi lângă una din servitoarele ei preferate, Madge Spălătoreasă ori Bătrâna Joan.

Lunecând în somn cu mirosul copilăriei în nări, Aliena îşi visă mama. De obicei, îi venea greu să-şi amintească înfăţişarea mamei sale, dar acum, spre surprinderea ei, vedea chipul mamei clar, în cele mai mici detalii: trăsăturile fine, zâmbetul sfios, silueta zveltă, expresia neliniştită a ochilor. O vedea pe mama ei mergând, aplecându-se uşor într-o parte ca şi cum tot ar fi vrut să se apropie de perete, întinzând celălalt braţ, pentru a-şi menţine echilibrul. Îi auzea râsetul, sunetul acela neaşteptat, un contralto bogat, gata oricând să devină cântec sau hohot de râs, dar neîndrăznind niciodată să o facă. În vis, ştia ceva de care nu fusese niciodată conştientă în stare de veghe: că tatăl ei o speriase atât de mult pe mama sa, încât îi distrusese bucuria de a trăi, iar aceasta se uscase şi murise ca o floare pe timp de secetă. Toate aceste gânduri prindeau formă în mintea Alienei ca nişte lucruri foarte bine cunoscute, pe care le ştiuse de când lumea. Totuşi, surprinzător era faptul că Aliena purta un copil în pântec. Mama părea încântată. Stăteau amândouă într-un dormitor, iar abdomenul Alienei era atât de umflat, încât trebuia să stea cu picioarele uşor depărtate şi cu mâinile împreunate

peste burtă, în poziţia străveche a celor care urmează să devină mame. Şi-atunci, în cameră năvăli William Hamleigh, ţinând în mână pumnalul cu lamă lungă, iar Aliena ştiu că avea de gând să-i înjunghie burta aşa cum îl înjunghiase ea pe nelegiuitul acela gras în pădure, şi ţipă atât de tare, încât se trezi stând în capul oaselor; iar apoi îşi dădu seama că William nu era acolo şi că ea nici măcar nu ţipase, zgomotul nu existase decât în mintea ei.

După aceea rămase culcată, trează, întrebându-se dacă, într-adevăr, era însărcinată.

Nu se mai gândise la acest lucru înainte, iar acum perspectiva o umplea de groază. „Ce dezgustător ar fi să am copilul lui William Hamleigh în pântece! Şi e posibil ca nici măcar să nu fie al lui… ar putea fi al servitorului.” Era posibil să nu ştie niciodată. Cum ar putea ea să iubească un astfel de copil? Ori de câte ori avea să-l privească, îi va aminti de cât de îngrozitoare fusese noaptea aceea. Îşi jură că avea să nască în taină şi să lase pruncul în frig, să moară imediat după naştere, cum făceau ţăranii care aveau prea mulţi copii. Luând această hotărâre, adormi din nou.

Abia dacă se luminase de ziuă când sosiră călugării cu micul dejun. Aliena se trezi din pricina zgomotului. Majoritatea celorlalţi oaspeţi se treziseră deja, pentru că adormiseră devreme, dar Aliena dormise mai mult: fusese foarte obosită.

Li se dădea terci de ovăz cu sare. Înfometaţi, Aliena şi Richard mâncară cu poftă, dorindu-şi să fi avut şi pâine. Aliena se gândea la ce avea să-i spună regelui Stephen. Era sigură că acesta uitase pur şi simplu că Bartholomew de Shiring avea doi copii. Se gândea că, imediat ce îşi vor face apariţia şi îi vor aminti, el avea să le asigure traiul cu dragă inimă. Totuşi, în cazul că era nevoie să îl convingă, trebuia să aibă pregătit un mic discurs. Se hotărî să nu insiste asupra nevinovăţiei tatălui său, pentru că un astfel de lucru ar însemna că judecata regelui fusese greşită, iar el s-ar fi simţit jignit. Şi nici nu avea să protesteze la adresa numirii lui Percy Hamleigh drept conte. Oamenilor de stat nu le plăcea să li se pună la îndoială deciziile trecute. „De bine, de rău, acestea au fost hotărâte”, ar fi spus tatăl ei. Nu, avea să evidenţieze pur şi simplu că ea şi fratele ei erau nevinovaţi şi avea să-i ceară regelui să le dea o proprietate de cavaler, astfel încât să ducă un trai modest, iar Richard să se pregătească să ajungă, în câţiva ani, unul dintre luptătorii loiali regelui. O mică proprietate i-ar permite să aibă grijă de tatăl ei, atunci când regele avea să

binevoiască a-l elibera din închisoare. Acesta nu mai reprezenta o ameninţare pentru nimeni: nu mai avea titlu, adepţi şi nici bani. Avea să-i amintească faptul că tatăl ei îl servise cu credinţă pe vechiul rege, Henric, care fusese unchiul lui Stephen. Nu avea să folosească un ton insistent, ci doar umil, dar ferm, clar şi simplu.

După micul dejun, îl întrebă pe un călugăr unde se putea spăla pe faţă. Acesta păru surprins: în mod clar, reprezenta o rugăminte neobişnuită. Totuşi, călugării erau în favoarea curăţeniei, şi monahul îi arătă un tub pe unde curgea apă curată, în curtea stăreţiei, avertizând-o să nu se spele „indecent”, după cum se exprimase el, pentru ca nu cumva să o vadă întâmplător vreunul dintre fraţi şi, astfel, să-şi murdărească sufletul. Călugării făceau mult bine, dar, prin atitudinea lor, puteau fi şi enervanţi.

După ce ea şi Richard îşi spălară feţele de praful adunat pe parcursul călătoriei, părăsiră stăreţia şi o apucară în susul străzii principale, către castel, care se afla într-o latură a Porţii de Vest. Sosind devreme, Aliena nădăjduia să se împrietenească sau să farmece persoana care se ocupa de primirea petiţionarilor, asigurându-se astfel că nu avea să fie uitată mai târziu, când la uşa regelui se vor aduna o mulţime de oameni importanţi. Totuşi, atmosfera din castel era chiar mai liniştită decât sperase ea. Oare regele Stephen se afla aici de atâta vreme, încât nu mai erau atât de mulţi oameni care să aibă nevoie de el? Aliena nu ştia sigur când sosise monarhul la Winchester. Se gândea că era normal ca regele să se afle la Winchester pe perioada Postului Paştelui, dar nu ştia sigur când începuse acesta, pentru că pierduse şirul zilelor cât trăise la castel cu Richard şi cu Matthew, fără să aibă vreun preot în preajmă.

La baza scărilor pe unde se intra în fortăreaţă se afla un gardian corpolent, cu o barbă cenuşie. Aliena dădu să treacă pe lângă acesta, aşa cum făcuse atunci când venise aici cu tatăl ei, dar soldatul îşi coborî suliţa, astfel încât îi bară drumul. Ea se uită poruncitoare la el şi spuse:

— Da?

— Unde crezi că te duci tu, fata mea? zise gardianul.

Cu strângere de inimă, Aliena îşi dădu seama că oşteanul era genul acela de persoană căreia îi place să fie gardian pentru că, astfel, are puterea de a-i opri pe oameni din drum.

— Am venit în audienţă la rege, spuse ea, pe un ton glacial. Acum, lasă-ne să trecem.

— Tu? zise gardianul, cu un rânjet batjocoritor. Cu saboţii ăia pe care nu i-ar purta nici nevastă-mea? Dispari!

— Dă-te din calea mea, strajă, spuse Aliena. Fiecare cetăţean are dreptul de a cere o audienţă la rege.

— Dar cei mai săraci nu sunt atât de nesăbuiţi încât să încerce să şi-l exercite...

— Noi nu suntem dintre cei mai săraci, replică furioasă Aliena. Eu sunt fata contelui de Shiring, iar fratele meu e fiul lui, aşa că lasă-ne să trecem, sau o să sfârşeşti putrezind într-o temniţă!

Gardianul îşi mai pierdu din aerul îngâmfat, dar spuse, plin de sine:

— Nu puteţi să vă prezentaţi în faţa regelui, pentru că nu e aici. Este la Westminster, aşa cum ar trebui să ştiţi, dacă sunteţi cine pretindeţi că sunteţi.

Aliena era uluită.

— Dar de ce s-a dus la Westminster? Ar trebui să stea aici de Paşti!

Gardianul îşi dădu seama că nu era vreo ştrengăriţă de pe stradă.

— De Paşti, curtea se află la Westminster. Se pare că regele nu vrea să facă lucrurile exact aşa cum le făcea vechiul suveran, şi de ce ar face-o?

Avea dreptate, evident, dar Alienei nu-i trecuse prin minte că noul rege ar fi putut urma un alt program, ea fiind prea tânără pentru a-şi aminti vremea când Henric fusese rege proaspăt înscăunat. Se simţi copleşită de o disperare cumplită. Crezuse că ştia ce să facă, şi se înşelase amarnic. Îi venea să renunţe la tot şi la toate.

Scutură din cap, ca şi cum ar fi vrut, prin acest gest, să alunge senzaţia de sfârşit de lume. Era vorba doar de un obstacol, nu de o înfrângere. Apelul la ajutorul regelui nu reprezenta singura cale de a avea grijă de ea şi de fratele ei. Venise la Winchester cu două scopuri în minte, iar cel de-al doilea era să afle ce se întâmplase cu tatăl ei. El trebuia să ştie ce era de făcut în continuare.

— Şi atunci, cine *e* aici? îl întrebă ea pe gardian. Trebuie să fie aici nişte funcţionari regali. Nu vreau decât să-mi văd tatăl.

— Sus sunt un funcţionar şi un intendent, răspunse gardianul. Spuneai că eşti fata contelui de Shiring?

— Da. Aliena simţi cum inima i se opreşte din bătut pentru o clipă. Ştii ceva de soarta lui?

— Ştiu unde este.

— Unde?

— În închisoarea de aici, de la castel.

Atât de aproape!

— Unde e închisoarea?

Gardianul arătă cu degetul peste umăr.

— Cobori dealul, dincolo de capelă, faţă în faţă cu poarta principală. Faptul că îi oprise din drumul lor către fortăreaţă îi satisfăcuse răutatea, iar acum omul era dispus să le dea informaţii. Ai face bine să vorbeşti cu temnicerul. Numele lui e Odo şi are buzunare largi.

Aliena nu înţelegea această ultimă remarcă, legată de buzunarele largi, dar era prea tulburată pentru a încerca să se lămurească. Până în momentul acela, tatăl ei se găsise într-un loc vag şi îndepărtat numit „închisoare”, dar acum, brusc, afla că era chiar acolo, în castel. Dădu uitării audienţa la rege. Nu-şi mai dorea decât să-şi vadă tatăl. Gândul că el se afla aproape, gata să o ajute, o făcea să simtă şi mai acut pericolul şi nesiguranţa care-i înconjuraseră pe ea şi pe fratele ei în ultimele luni. Voia să se arunce în braţele părintelui şi să-l audă spunând: „E totul în regulă acum. Totul o să fie bine.”

Fortăreaţa se afla pe o ridicătură, într-un colţ al curţii. Aliena se întoarse şi privi restul castelului. Era o adunătură pestriţă de clădiri din piatră şi din lemn, într-un perimetru delimitat de ziduri înalte. Gardianul spusese că trebuia să coboare dealul; apoi dincolo de capelă – şi Aliena zări o clădire dichisită de piatră care semăna cu o capelă – şi faţă în faţă cu poarta principală. Intrarea principală era o poartă încastrată în zidul exterior, permiţându-i regelui să pătrundă în castel fără să fie nevoie să intre mai întâi în oraş. În partea opusă acestei intrări, aproape de zidul din spate care separa castelul de oraş, se afla o clădire mică de piatră care putea fi închisoarea.

Aliena şi Richard începură să coboare panta cu pas grăbit. Aliena se întreba cum avea să arate el. Oare deţinuţii primeau mâncare suficient de bună la închisoare? Prizonierii tatălui ei de la Earlscastle primeau întotdeauna pâine de cereale şi ciorbă, dar auzise că, în alte părţi, de obicei deţinuţii erau trataţi rău. Spera că tatăl lor era bine.

Traversă curtea cu inima cât un purice. Era un castel mare, dar avea o mulţime de clădiri, care se înghesuiau una în alta: bucătării, grajduri şi barăci. Zări două capele. Acum când ştia că

regele lipseşte, Aliena putea să observe semnele absenţei sale şi le trecea în revistă pe când îşi croia drum alături de Richard printre clădiri, înspre temniţă: din suburbia de dincolo de porţi veniseră porci şi oi care îşi căutau de mâncare prin grămezile de gunoaie, oştenii rătăceau prin curte, fără altă ocupaţie decât să rostească remarci insolente femeilor pe lângă care treceau, iar în porticul uneia dintre capele se afla în plină desfăşurare un fel de joc. Această atmosferă de delăsare o deranja pe Aliena. Putea însemna că tatăl ei nu era îngrijit cum se cuvine. Începu să se teamă de ce ar fi putut vedea.

Închisoarea era o clădire de piatră, pe jumătate părăginită, care părea să fi fost cândva reşedinţa vreunui demnitar regal, vreun cancelar sau aprod, înainte de a se strica pe ici, pe colo. Etajul superior, care fusese odată sala mare, se găsea complet în ruină, deoarece mare parte din acoperiş era distrusă. Numai beciul boltit mai rămăsese întreg. Acesta nu avea ferestre, doar o uşă de lemn cu ţinte de fier. Uşa era un pic întredeschisă. Pe când Aliena şovăia afară, o femeie arătoasă, de vârstă mijlocie, purtând o pelerină din stofă de calitate, trecu pe lângă ea, deschise uşa şi intră. Aliena şi Richard o urmară.

În interiorul întunecos persista un iz de murdărie veche şi de descompunere. Beciul fusese cândva o singură magazie, dar, mai târziu, fusese împărţit în compartimente mici prin ridicarea în grabă a unor ziduri din resturi de piatră amestecate cu mortar. Undeva, într-un ungher al clădirii, un bărbat gemea monoton, ca un călugăr care incanta slujba singur într-o biserică. Zona de lângă uşă forma un mic hol, cu un scaun, o masă şi o vatră aflată în mijloc. Un bărbat masiv, cu o expresie idioată pe chip şi purtând sabie la brâu, mătura apatic podeaua. Acesta îşi ridică privirea şi o salută pe femeia cea arătoasă.

— Bună dimineaţa, Meg!

Aceasta îi dădu un penny şi dispăru în întuneric. Bărbatul îşi aţinti privirea asupra lui Richard şi a Alienei.

— Voi ce poftiţi?

— Am venit să-mi văd tatăl, spuse Aliena. Este contele de Shiring.

— Ba nu, nu mai e, zise temnicerul. Acum e pur şi simplu Bartholomew.

— La naiba cu distincţiile tale, temnicere! Unde e?

— Cât ai la tine?

— Nu am bani, aşa că nu te deranja să ceri mită.

— Dacă nu ai bani, nu poţi să-ţi vezi tatăl.

Bărbatul începu din nou să măture.

Alienei îi venea să ţipe de frustrare. Se afla la numai câţiva metri de tatăl său şi nu i se permitea să ajungă la el. Temnicerul era un ins masiv şi în plus purta armă: nu aveau nicio şansă dacă alegeau să-i nesocotească interdicţia. Dar Aliena nu avea niciun ban. Se temuse că va întâmpina această piedică atunci când o văzuse pe femeia aceea, Meg, dându-i omului un penny, dar se gândise că era posibil ca acolo să fie vorba despre o învoială specială. În mod clar, nu era aşa: probabil că intrarea costa un penny.

— O să fac rost de un penny şi o să ţi-l aduc imediat ce o să pot, zise Aliena. Dar nu ne laşi să-l vedem acum, numai puţin?

— Fă rost de penny mai întâi, spuse temnicerul.

Se întoarse cu spatele şi îşi continuă măturatul.

Aliena de-abia se abţinea să nu izbucnească în plâns. Era tentată să strige ceva, în speranţa că tatăl ei avea să o audă, dar îşi dădu seama că un mesaj confuz nu putea decât să-l înfricoşeze şi să-l demoralizeze: l-ar nelinişti numai, fără să-i furnizeze nicio informaţie. Se îndreptă către uşă, simţindu-se înnebunitor de neputincioasă.

Ajunsă în prag, se întoarse.

— Cum îi e? Spune-mi numai atât… te rog! Îi e bine?

— Nu, nu îi e, spuse temnicerul. E pe moarte. Acum, căraţi-vă!

Pe când Aliena ieşea împleticit, vederea i se tulbură din pricina lacrimilor. Merse mai departe, fără să ştie încotro se îndrepta, se lovi de ceva – de o oaie sau de un porc – şi aproape căzu. Începu să suspine. Richard o luă de braţ, iar ea îl lăsă să o conducă. Ieşiră din castel prin poarta principală şi porniră printre colibele împrăştiate şi ogoarele mici din suburbie, ajungând, într-un final, pe o pajişte, unde se aşezară pe un ciot de copac.

— Nu-mi place deloc când plângi, Allie, spuse Richard, pe un ton a jelanie.

Aliena încercă să-şi recapete stăpânirea de sine. Îşi găsise tatăl – era un progres. Aflase că era bolnav: probabil că temnicerul era un om crud care exagera gravitatea bolii. Acum trebuia să facă rost de un penny şi, astfel, va putea vorbi cu el, îl va putea vedea cu ochii ei, întrebându-l cum le putea fi ea de folos lui Richard şi părintelui.

— Cum o să facem noi rost de un penny, Richard?

— Nu ştiu.

— Nu avem nimic de vândut. Nimeni nu ne-ar împrumuta. Tu nu eşti suficient de dur ca să furi...

— Am putea să cerşim, spuse el.

Era o idee bună. Pe drumul spre castel se vedea venind un ţăran cu o înfăţişare prosperă, călare pe un bidiviu solid, negru. Aliena se ridică repede şi o luă la goană către drum. Când omul se apropie, ea spuse:

— Domnule, îmi puteţi da un penny?

— Dispari! se stropşi bărbatul şi îşi îmboldi calul pentru a porni la trap.

Aliena se întoarse la ciotul de copac pe care stătuse până atunci.

— De obicei, cerşetorii cer mâncare sau haine vechi, spuse ea, tristă. Nu am auzit niciodată să le dea cineva bani.

— Ei bine, cum *fac* oamenii rost de bani? întrebă Richard.

În mod evident, nu se mai gândise niciodată la acest lucru.

— Regele primeşte bani din impozite, spuse Aliena. Nobilii au chirii. Preoţii au dijme. Negustorii au mărfuri pe care le vând. Meşterii primesc lefuri. Ţăranii nu au nevoie de bani pentru că ei au câmpuri.

— Ucenicii primesc leafă.

— Ca şi muncitorii. Am putea lucra.

— Pentru cine?

— Winchesterul e plin de manufacturi mici unde se prelucrează pielea şi se ţes stofe, spuse Aliena. Începea să se simtă din nou însufleţită de optimism, în oraş se găseşte întotdeauna de lucru. Se ridică. Hai să începem să căutăm!

Richard încă mai ezita.

— Nu pot să lucrez ca un om de rând, spuse el. Sunt fiu de conte.

— Nu mai eşti fiu de conte, zise Aliena, pe un ton aspru. L-ai auzit pe temnicer. Ar fi bine să-ţi intre în cap că, acum, nu eşti cu nimic mai altfel decât toată lumea.

Pe faţa lui Richard apăru o expresie îmbufnată şi băiatul nu mai spuse nimic.

— Ei bine, eu am plecat, spuse Aliena. Stai aici, dacă vrei.

Se îndepărtă de el, mergând spre Poarta de Vest. Îi ştia prea bine îmbufnările: nu ţineau mult.

După cum îşi şi închipuise Aliena, Richard o prinse din urmă înainte să ajungă în oraş.

— Nu fi supărată, Allie, spuse el. Voi munci. De fapt, sunt

destul de puternic… o să fiu un muncitor foarte bun.

Aliena îi zâmbi.

— Sunt sigură că aşa va fi.

Nu era adevărat, dar nu avea niciun rost să-l descurajeze.

Porniră pe strada principală. Aliena îşi amintea că Winchesterul era organizat şi divizat într-un mod foarte logic. Jumătatea sudică, aflată în dreapta lor, era împărţită în trei: castelul, un cartier cu case de oameni înstăriţi şi apoi curtea catedralei şi palatul episcopului, aflate în colţul de sud-est. Jumătatea nordică, aflată la stânga lor, era şi ea împărţită tot în trei: cartierul evreiesc, partea de mijloc, unde se aflau atelierele, şi, în colţul de nord-est, manufacturile.

Aliena îşi conduse fratele pe strada principală către capătul estic al oraşului, după care o luară la stânga, pe o stradă de-a lungul căreia curgea un pârâu. Pe o parte se aflau case, majoritatea din lemn, unele fiind parţial din piatră. Pe cealaltă parte se găsea o amestecătură de clădiri improvizate, multe dintre ele nefiind altceva decât acoperişuri susţinute de pari, majoritatea părând gata să se prăbuşească în orice moment. Din loc în loc, peste pârâu era construită câte o punte – sau, pur şi simplu, câteva scânduri alăturate – care asigura accesul la vreuna dintre clădiri, dar unele clădiri se aflau de-o parte şi de alta a pârâului. În fiecare dintre construcţii sau curţi, bărbaţii şi femeile se ocupau cu ceva care necesita mari cantităţi de apă: spălau lână, argăseau piele, îndeseau şi vopseau stofa, fabricau bere, dar şi alte îndeletniciri, pe care Aliena nu le putea identifica. Îşi simţea nările asaltate de o mulţime de mirosuri necunoscute, acide şi drojdioase, sulfuroase şi lemnoase, care-i aminteau de fum şi de putregai. Toţi oamenii aceia păreau teribil de ocupaţi. Evident, şi ţăranii aveau o mulţime de lucruri de făcut, şi munceau din greu, dar îşi executau sarcinile într-un ritm constant şi găseau întotdeauna timp să cerceteze ceva ciudat sau să schimbe două vorbe cu un trecător. Oamenii care lucrau în manufacturi nu-şi ridicau niciodată privirea de la lucrul lor. Munca părea să le solicite toată energia şi puterea de concentrare. Se mişcau repede, fie că duceau saci ori turnau găleţi mari cu apă, fie că băteau pielea sau stofa. Văzându-i adânciţi în sarcinile lor misterioase în întunericimea acelor colibe şubrede, Alienei i se păreau a fi asemănători diavolilor care mestecă în cazane, după cum văzuse ea în imaginile despre iad.

Se opri în faţa unei clădiri unde oamenii făceau ceva ce ea

înţelegea: spălau stofa, făcând-o mai deasă. O femeie cu o alură musculoasă lua apă de la pârâu şi o turna într-o vană imensă de piatră acoperită cu plumb, oprindu-se din când în când pentru a pune câte o măsură de argilă de spălat dintr-o traistă. Pe fundul vanei, complet scufundată, se afla o bucată mare de stofă. Doi bărbaţi izbeau ţesătura cu bâte mari de lemn – numite bâte de îndesit, îşi aduse aminte Aliena. Astfel, ţesătura se strângea, devenind mai rezistentă la apă, iar argila de spălat curăţa grăsimea de pe lână. În spatele atelierului erau stivuite baloturi de stofă netratată, nouă şi ţesută rar, şi saci de argilă de spălat.

Aliena traversă pârâul şi se apropie de oamenii care munceau la vană. Aceştia îi aruncară o privire rapidă şi îşi continuară munca. În jurul lor, pământul era ud, iar Aliena observă că munceau în picioarele goale. Când îşi dădu seama că lucrătorii nu aveau de gând să se oprească pentru a o întreba ce voia, spuse tare:

— Meşterul vostru e pe aici?

Femeia îi răspunse arătându-i cu capul către spatele manufacturii.

Aliena îi făcu un semn lui Richard să o urmeze şi pătrunse pe o poartă într-o curte unde mai multe bucăţi de pânză se uscau pe nişte cadre de lemn. Văzu silueta unui bărbat încovoiat peste unul dintre cadre, aranjând stofa.

— Îl caut pe meşter, spuse ea.

Bărbatul se îndreptă de spate şi se uită la ea. Era un bărbat urât, cu un singur ochi şi cu spinarea uşor cocoşată, ca şi cum s-ar fi aplecat peste cadrele de lemn atâta amar de vreme, încât acum nici nu mai putea sta drept.

— Ce e? întrebă el.

— Tu eşti meşterul spălător?

— Lucrez ca spălător de aproape patruzeci de ani, aşa că sper că eu mi-s meşterul, spuse el. Ce poftiţi?

Aliena îşi dădu seama că avea în faţă unul dintre acei oameni care simţea mereu nevoia de a le dovedi celorlalţi cât de deştept era el. Adoptă un ton umil şi spuse:

— Eu şi fratele meu căutăm de lucru. Ne poţi angaja?

O vreme, meşterul îi cercetă din cap până în picioare fără a rosti o vorbă.

— Isuse Hristoase şi toţi sfinţii din ceruri, ce să fac eu cu voi? zise el apoi.

— Facem orice, spuse Aliena, pe un ton hotărât. Avem nevoie

de nişte bani.

— Nu-mi sunteţi de niciun folos, rosti bărbatul pe un ton dispreţuitor şi se întoarse pentru a-şi vedea de treabă.

Aliena nu avea să se mulţumească numai cu atât.

— De ce nu? întrebă ea, pe un ton mânios. Nu cerşim, vrem să câştigăm bani cinstit.

Bărbatul se întoarse din nou spre ea.

— Te rugăm! spuse ea, deşi nu suporta să implore.

El o privi iritat, aşa cum s-ar fi uitat la un câine, întrebându-se dacă să facă sau nu efortul de a-l lovi; dar Aliena îşi dădea seama că omul se simţea tentat să-i arate cât de proastă era ea şi cât de inteligent era el, în comparaţie cu ea.

— Bine, spuse el oftând. O să vă explic. Veniţi cu mine.

Îi duse la vană. Bărbaţii şi femeia trăgeau bucata de pânză din apă, rulând-o pe măsură ce ieşea. Meşterul se adresă femeii:

— Vino aici, Lizzie! Arată-ne şi nouă palmele tale.

Supusă, femeia veni şi îşi întinse palmele. Acestea erau bătătorite şi roşii, cu răni deschise acolo unde pielea se crăpase.

— Pipăie-le, îi spuse meşterul Alienei.

Aliena atinse palmele femeii. Erau reci ca gheaţa şi foarte aspre, dar cel mai mult surprindea rigiditatea lor. Îşi privi propriile palme, peste cele ale femeii; dintr-odată, i se păru că erau moi, albe şi foarte mici.

— A stat cu mâinile în apă de când era mică, aşa că e obişnuită, zise meşterul. Tu eşti altfel. N-ai rezista nici măcar o dimineaţă făcând ce face ea.

Aliena ar fi vrut să-l contrazică şi să spună că avea să se obişnuiască, dar se cam îndoia că se va-ntâmpla aşa. Înainte să poată rosti vreun cuvânt, Richard interveni:

— Dar eu? întrebă el. Sunt mai voinic decât bărbaţii ăia… aş putea să fac ce fac şi ei.

Într-adevăr, Richard era mai înalt şi mai lat în umeri decât bărbaţii care mânuiseră până atunci bâtele. Şi, îşi aminti Aliena, putea stăpâni un cal de război, aşa că ar fi trebuit să fie în stare să bată stofa.

Cei doi bărbaţi terminară de rulat materialul, iar unul din ei ridică sulul pe umăr, gata să-l ducă în curte, ca să se usuce. Meşterul îl opri.

— Lasă-l pe domnişor să simtă greutatea stofei, Harry!

Bărbatul care răspundea la numele de Harry luă sulul de pe umăr şi îl puse pe umărul lui Richard. Acesta se înmuie sub

greutatea materialului, se îndreptă de spate cu un efort considerabil, păli, după care se prăbuşi în genunchi, astfel încât capetele sulului ajunseră pe pământ.

— Nu-l pot căra, spuse el, abia trăgându-şi răsuflarea.

Bărbaţii izbucniră în râs, meşterul arboră un aer triumfător, iar cel numit Harry luă stofa înapoi, o săltă pe umăr cu o mişcare sigură şi o duse în curte.

— E vorba de un alt fel de putere, care vine din *necesitatea* de a munci, zise meşterul.

Aliena era furioasă. Îşi băteau joc, când ea nu voia decât să câştige un penny cinstit. Ştia că meşterul savura din plin plăcerea de a-i fi dat peste nas. Probabil că avea să continue atâta timp cât i se permitea. Dar nici nu-i trecea prin gând să-i angajeze pe ea şi pe Richard.

— Mulţumim pentru bunătatea arătată, spuse Aliena, cu un ton încărcat de sarcasm, după care se întoarse pe călcâie şi plecă.

Richard era supărat.

— Era greu pentru că era îmbibat cu apă! exclamă el. Nu mă aşteptam la aşa ceva!

Aliena îşi dădu seama că trebuia să-şi păstreze buna dispoziţie, pentru a-l încuraja pe Richard.

— Nu e singurul gen de muncă pe care am putea să o facem, spuse ea în timp ce mergeau pe strada plină de noroi.

— Ce altceva am putea face?

Aliena nu răspunse imediat. Ajunseră la zidul de nord al oraşului şi cotiră la stânga, îndreptându-se către vest. Aici se aflau cele mai sărace case, construite lângă zid, de multe ori nefiind altceva decât nişte cocioabe cu acoperiş oblic, sprijinit de zid; şi, pentru că nu aveau curţi, strada era plină de murdărie. Într-un târziu, Aliena spuse:

— Îţi aduci aminte cum veneau uneori fetele la castel, când nu mai aveau loc acasă şi nu aveau încă soţ? Tata le primea întotdeauna. Lucrau la bucătărie, la spălătorie sau la grajduri, iar tata le dădea câte un penny în zilele de praznic al câte unui sfânt.

— Crezi că am putea locui la castelul Winchester? întrebă Richard, pe un ton care arăta că se îndoia de această posibilitate.

— Nu. Sigur nu angajează pe nimeni cât timp regele e plecat – probabil că au mai mult personal decât au nevoie. Dar în oraş sunt o mulţime de oameni bogaţi. Probabil că unii dintre ei au

nevoie de servitori.

— Nu e treabă de bărbat.

Aliena ar fi vrut să-l întrebe: „De ce nu contribui şi tu cu o idee, în loc să găseşti defecte în tot ce spun?” Dar îşi muşcă limba şi rosti:

— E suficient ca unul din noi să muncească suficient de mult pentru a face rost de un penny, după care putem merge să-l vedem pe tata şi să-l întrebăm ce ar trebui să facem mai departe.

— Bine.

Richard nu se opunea ideii ca numai unul din ei să muncească, mai ales dacă era mai probabil ca persoana aceea să fie Aliena.

Cotiră din nou spre stânga şi intrară în acea zonă a oraşului numită Evreime. Aliena se opri în faţa unei case mari.

— Trebuie să aibă servitori aici, spuse ea.

Richard era şocat.

— Doar nu ai fi în stare să lucrezi pentru nişte evrei, nu-i aşa?

— De ce nu? Să ştii că erezia nu se ia, cum se iau puricii.

Richard ridică din umeri şi o urmă înăuntru.

Era o clădire din piatră. Ca majoritatea caselor din oraş, avea o faţadă îngustă, dar se întindea mult în spate. Se treziră într-o sală de intrare care acoperea toată lăţimea casei. În încăpere era aprins un foc, iar lângă pereţi stăteau înşirate bănci de lemn. Mirosul ce venea dinspre bucătărie îi făcea poftă Alienei, deşi era diferit de cel al bucatelor obişnuite, simţindu-se aroma unor condimente străine. Din spatele casei îşi făcu apariţia o fată şi îi salută. Aceasta avea tenul închis la culoare şi ochi căprui. Li se adresă respectuos:

— Vreţi să vorbiţi cu giuvaiergiul?

Deci cu asta se ocupa stăpânul casei!

— Da, te rugăm, spuse Aliena.

Fata dispăru din nou şi Aliena aruncă o privire în jur. Era normal ca un giuvaiergiu să aibă nevoie de o clădire din piatră, pentru a-şi proteja aurul şi nestematele. Uşa ce despărţea încăperea în care se găseau ei de partea din spate a casei era făcută din panouri grele de stejar întărite cu benzi de fier. Ferestrele erau înguste, prea mici pentru a permite accesul vreunui intrus, chiar copil fiind. Aliena se gândea cât de exasperant trebuia să fie să ai atâta avere în aur şi argint şi pietre preţioase, care putea fi furată într-o clipită, lăsându-te pe

drumuri. Apoi se gândi că tatăl ei avusese o avere mai obişnuită – pământuri şi un titlu nobiliar şi totuşi pierduse totul într-o singură zi.

Giuvaiergiul intră în sală. Acesta era un bărbat mărunţel şi negricios care prinse a se uita pe sub sprâncene la ei, ca şi cum ar fi examinat o bijuterie micuţă şi i-ar fi calculat valoarea. După câteva clipe, păru să-şi fi încheiat evaluarea şi spuse:

— Aveţi vreun lucru pe care aţi dori să-l vindeţi?

— Ne-ai cântărit bine, meşterule, spuse Aliena. Ai ghicit că suntem de stirpe nobilă şi că ne-am trezit la ananghie. Dar nu avem nimic de vânzare.

Pe chipul bărbatului apăru o expresie îngrijorată.

— Dacă vreţi un împrumut, atunci mă tem că…

— Nu ne aşteptăm să ne împrumute cineva bani, îl întrerupse Aliena. Aşa cum nu avem nimic de vânzare, nu avem nici ce amaneta.

Giuvaiergiul părea uşurat.

— Atunci, cum vă pot ajuta?

— M-ai angaja ca servitoare?

Era şocat.

— O creştină? În niciun caz!

Omul se cutremură la gândul acesta.

Aliena era dezamăgită.

— De ce nu? spuse ea, pe un ton a tânguire.

— Nu se cuvine.

Fata se simţi jignită. Ideea că religia ei putea să-i pară cuiva neplăcută era ofensatoare. Îşi aduse aminte de fraza aceea isteaţă pe care i-o servise lui Richard:

— Religia nu se ia, aşa cum se iau puricii, spuse ea.

— Oamenii din oraş ar obiecta.

Aliena era sigură că evreul folosea opinia publică drept pretext, dar, oricum, era probabil adevărat.

— Atunci ar fi cazul să căutăm un creştin bogat, spuse ea.

— Merită încercat, zise giuvaiergiul, cu îndoială în glas. Lasă-mă să-ţi spun ceva sincer. Niciun om înţelept nu te-ar angaja ca servitoare. Tu eşti deprinsă să dai ordine şi îţi va fi foarte greu să fii cea care să le primească.

Aliena dădu să protesteze, dar el ridică palma, pentru a o opri.

— Da, ştiu că eşti dornică să încerci. Dar, toată viaţa ta, alţii te-au servit pe tine, şi chiar şi acum tu crezi, în adâncul

sufletului, că lucrurile ar trebui să se aranjeze aşa cum vrei tu. Oamenii de stirpe nobilă nu sunt buni ca servitori. Sunt neascultători, nemulţumiţi, nesăbuiţi, iritabili şi cred că muncesc din greu chiar dacă fac mai puţin decât toţi ceilalţi – aşa că produc probleme în rândul servitorilor. Bărbatul înălţă din umeri. Cel puţin, eu aşa ştiu din experienţă.

Aliena dădu uitării faptul că se simţise jignită de dezgustul arătat de el faţă de religia ei. Era prima persoană binevoitoare pe care o întâlnise de când plecase de la castel.

— Dar ce putem face? întrebă ea.

— Eu nu pot să-ţi spun decât ce ar face un evreu. Ar găsi ceva de vândut. Eu, când am venit în oraşul acesta, am început prin a cumpăra bijuteriile oamenilor care aveau nevoie de bani gheaţă, după care am topit argintul şi l-am vândut monetarilor.

— Dar de unde ai făcut rost de banii necesari pentru a cumpăra bijuteriile?

— Am împrumutat de la unchiul meu… şi i-am plătit şi dobândă, să ştiţi.

— Dar nimeni nu e dispus să ne împrumute!

Evreul arboră un aer gânditor.

— Ce aş fi făcut dacă nu aveam niciun unchi? Cred că m-aş fi dus în pădure să adun nuci, după care le-aş fi adus în oraş să le vând gospodinelor care nu au timp să se ducă în pădure şi nu pot planta copaci în curţi din cauză că acestea sunt pline de resturi şi de murdărie.

— Nu e anotimpul potrivit, spuse Aliena. Nu creşte nimic acum.

Giuvaiergiul zâmbi.

— Nerăbdarea tinereţii, zise el. Aşteptaţi o vreme.

— Bine.

Nu avea niciun rost să-i explice cum stăteau lucrurile cu tatăl lor. Giuvaiergiul se străduise cât putuse să le fie de ajutor.

— Mulţumim pentru sfaturile date.

— Rămas-bun!

Giuvaiergiul se întoarse în spatele casei şi închise uşa masivă cu întărituri de fier.

Aliena şi Richard ieşiră. Omul fusese bun cu ei, dar, iată, îşi petrecuseră jumătate de zi tot fiind refuzaţi, iar Aliena se simţea descurajată. Neştiind încotro s-o mai apuce, cei doi merseră mai departe prin Evreime până ajunseră din nou în strada principală. Alienei începea să-i fie iarăşi foame – era ora prânzului – şi ştia

că, dacă ei îi era foame, Richard avea, probabil, o foame de lup. Rătăciră fără vreun scop precis pe strada principală, invidiind şobolanii bine hrăniţi care fojgăiau printre resturi, până ce ajunseră la vechiul palat regal. Ajunşi aici, se opriră, aşa cum făceau toţi străinii, pentru a privi printre gratii la monetarii care băteau bani. Aliena se uita lung la grămezile de penny de argint, gândindu-se că nu voia decât unul, şi nu-l putea obţine.

După o vreme, observă o fată cam de aceeaşi vârstă cu ea, care stătea în apropiere şi îi zâmbea lui Richard. Fata părea prietenoasă. Aliena şovăi; o văzu zâmbind din nou şi se hotărî să-i vorbească.

— Locuieşti aici?

— Da, spuse fata.

În mod clar, era interesată de Richard, nu de ea. Aliena zise pe nerăsuflate:

— Tatăl nostru e la închisoare, iar noi încercăm să găsim o cale să ne asigurăm traiul şi să facem rost de nişte bani pentru a-l mitui pe temnicer. Ştii ce am putea face?

Fata îşi îndreptă atenţia dinspre Richard înspre Aliena.

— Sunteţi faliţi şi vreţi să ştiţi cum puteţi face rost de nişte bani?

— Exact! Suntem dispuşi să muncim din greu. Am face orice. Ai putea să ne ajuţi cumva?

Fata o privi lung pe Aliena, cântărind-o din ochi.

— Da, pot, spuse ea, într-un final. Cunosc pe cineva care ar putea să vă ajute.

Aliena îşi simţi inima cuprinsă de bucurie: era prima persoană care le spusese „da” pe ziua de azi.

— Când putem sta de vorbă cu el? întrebă ea cu înflăcărare.

— Cu ea.

— Poftim?

— E o femeie. Şi, dacă veniţi cu mine, probabil că puteţi discuta cu ea chiar acum.

Aliena şi Richard schimbară o privire încântată. Alienei mai că nu-i venea să creadă cum li se schimbase norocul.

Fata porni, iar ei o urmară. Îi conduse la o casă mare, de lemn, aflată în partea sudică a străzii principale. Cea mai mare parte a clădirii se afla la parter, dar avea şi un etaj mai mic. Fata urcă pe o scară exterioară şi le făcu semn să o urmeze.

Etajul era reprezentat de un dormitor. Aliena privi în jur cu ochi mari: era decorat şi mobilat mai luxos decât fusese oricare

dintre odăile de la castel, chiar şi când mama ei trăia. Pe pereţi se găseau tapiserii, podeaua era acoperită cu piei, iar patul era înconjurat de perdele brodate. Pe un scaun asemănător cu un tron stătea o femeie de vârstă mijlocie îmbrăcată într-o rochie superbă. Privind-o, Aliena îşi dădu seama că fusese frumoasă în tinereţe, deşi acum avea faţa ridată iar părul i se rărise.

— Aceasta este Madam Kate, spuse fata. Kate, fata aceasta nu are niciun ban şi tatăl ei este în închisoare.

Kate zâmbi. Aliena îi răspunse la zâmbet, dar trebui să se forţeze: Kate avea ceva care nu-i era deloc pe plac. Femeia spuse:

— Du-l pe băiat la bucătărie şi dă-i o cupă de bere cât stăm noi de vorbă.

Fata ieşi cu Richard. Aliena se bucura că băiatul avea să primească nişte bere – poate că aveau să-i dea şi ceva de mâncare.

— Cum te cheamă? întrebă Kate.

— Aliena.

— Un nume neobişnuit. Dar îmi place. Se ridică şi veni mai aproape, cam prea aproape. O prinse pe Aliena de bărbie. Ai un chip *tare* drăguţ. Respiraţia femeii mirosea a vin. Scoate-ţi pelerina!

Aliena era nedumerită de această cercetare, dar se supuse: părea inofensivă şi, după respingerile suferite de dimineaţă încoace, nu voia să pară îndărătnică, dând astfel cu piciorul primei ocazii adevărate care i se ivea. Îşi dădu jos pelerina printr-o mişcare a umerilor, după care o lăsă pe o bancă şi rămase în rochia veche pe care o primise de la soţia pădurarului.

Kate îi dădu ocol. Dintr-un motiv sau altul, părea impresionată.

— Fată dragă, tu chiar nu trebuie să-ţi faci griji în privinţa banilor, sau în orice altă privinţă. Dacă lucrezi pentru mine, o să fim amândouă bogate!

Aliena se încruntă. Erau nişte cuvinte nebuneşti. Ea nu voia decât să ajute la spălatul rufelor, la gătit sau la cusut: nu înţelegea cum, astfel, ar putea ajunge cineva bogat de pe urma ei.

— Despre ce fel de muncă discutăm? întrebă ea.

Kate se afla îndărătul ei. Îşi plimbă mâinile de-a lungul trupului Alienei, pipăindu-i şoldurile, stând atât de aproape, încât Aliena îi simţea sânii lipiţi de spatele ei.

— Ai o siluetă frumoasă, spuse Kate. Şi ai o piele încântătoare. Eşti de stirpe nobilă, nu-i aşa?

— Tatăl meu a fost contele de Shiring.

— Bartholomew! Ei, ei! îmi aduc aminte de el… nu că mi-ar fi fost vreodată client. Tatăl tău era un bărbat foarte virtuos. Păi, înţeleg de ce aţi ajuns pe drumuri.

Aşadar Kate avea clienţi.

— Ce vindeţi? întrebă Aliena.

Kate nu răspunse direct. Veni din nou în faţa Alienei, privindu-i chipul.

— Eşti virgină, dragă?

Aliena se înroşi de ruşine.

— Nu fi timidă, spuse Kate. Văd că nu eşti. Ei bine, nu contează! Virginele sunt valoroase, dar, bineînţeles, nu pentru mult timp. Îşi puse mâinile pe şoldurile Alienei, se apleacă şi o sărută pe frunte. Eşti foarte voluptuoasă, deşi nu o ştii. Pe toţi sfinţii, eşti irezistibilă!

Îşi plimbă palma de pe şold către pieptul Alienei şi îi cuprinse cu blândeţe un sân în palmă, cântărindu-l şi strângându-l uşor, după care se apleacă şi o sărută pe gură.

Într-o clipită, Aliena pricepu tot: de ce îi zâmbise fata lui Richard lângă monetărie, de unde făcea rost de bani Kate, ce ar fi trebuit să facă ea dacă lucra pentru Kate, ce fel de femeie era aceasta. Se simţea ca o proastă pentru că nu înţelesese mai devreme. Preţ de-o clipă, o lăsă pe Kate să o sărute – era atât de diferit de ceea ce îi făcuse William Hamleigh, încât nu îi repugna deloc –, dar aceasta nu era calea potrivită, nu reprezenta modalitatea de a câştiga bani. Se retrase din îmbrăţişarea lui Kate.

— Tu vrei ca eu să devin o târfă, spuse ea.

— O doamnă de companie, draga mea! Să te trezeşti târziu, să porţi haine frumoase în fiecare zi, să-i faci fericiţi pe bărbaţi şi să te îmbogăţeşti. Ai fi una dintre cele mai bune. Ai un aer… Ai putea cere oricât, oricât! Crede-mă, mă pricep!

Aliena se cutremură. La castel existaseră întotdeauna o târfă sau două – lucru necesar, într-un loc unde se aflau atâţia bărbaţi fără soţiile lor –, şi acestea erau privite ca fiind lucrul de cea mai joasă speţă, cele mai josnice femei, chiar mai prejos decât măturătoarele. Dar ceea ce o făcea pe Aliena să tremure de dezgust nu era statutul social scăzut. Ci ideea că bărbaţi precum William Hamleigh aveau să vină şi să se împreuneze cu ea

pentru un penny. Acest gând îi readuse în minte imaginea trupului acela masiv aşezat peste ea, cum stătea ţintuită la podea, cu picioarele desfăcute, tremurând de frică şi de repulsie, aşteptând ca el să o pătrundă. Întregul tablou o copleşi cu oroare reînnoită şi îi răpi toată stăpânirea şi încrederea în sine. Simţea că, dacă ar mai sta în casa aceea o clipă în plus, i s-ar putea întâmpla din nou acelaşi lucru. Fu copleşită de o nevoie panicată de a ieşi. Porni cu spatele spre uşă.

Îi era frică să nu o jignească pe Kate, se simţea speriată ca nu cumva cineva să se înfurie pe ea.

— Îmi pare rău, murmură Aliena. Te rog să mă ierţi, dar nu aş putea face aşa ceva, zău…

— Mai gândeşte-te! spuse Kate, pe un ton vioi. Vino înapoi dacă te răzgândeşti. Eu voi fi aici!

— Mulţumesc, rosti Aliena cu glas tremurător.

Într-un final, reuşi să găsească uşa. O deschise şi se strecură afară. Tulburată în continuare, coborî treptele în fugă, ajunse în stradă şi se duse la uşa parterului. Richard! strigă ea. Richard, ieşi de acolo!

Nu se auzea niciun răspuns. Interiorul era luminat difuz, şi nu reuşea să vadă decât mai multe siluete de femei.

— Richard, unde eşti? ţipă Aliena, cuprinsă de isterie.

Îşi dădu seama că un trecător se holba la ea, iar acest lucru o nelinişti şi mai tare. Dintr-odată, Richard apăru cu o cupă de bere într-o mână şi cu un picior de pui în cealaltă.

— Ce s-a întâmplat? întrebă el, cu gura plină.

Din ton îi răzbătea iritarea că fusese deranjat.

Aliena îl apucă de braţ şi îl trase.

— Ieşi de acolo, spuse ea. E un bordel!

Mai mulţi privitori izbucniră în râs auzind-o, iar unul sau doi rostiră câteva remarci batjocoritoare.

— Poate că ţi-ar da şi ţie nişte carne, zise Richard.

— Vor să devin târfă! izbucni Aliena.

— Bine, bine, spuse Richard.

Dădu berea pe gât, puse cupa pe podea, lângă uşă, şi îndesă ce-i rămăsese din piciorul de pui în cămaşă.

— Hai odată! zise Aliena, agitată, deşi, o dată în plus, necesitatea de a se ocupa de fratele ei mai mic o mai calma.

Acesta nu părea înfuriat de ideea că cineva voia ca sora lui să devină o târfă, dar părea că regretă faptul că se vedea obligat să părăsească un loc unde primea carne de pui şi bere la cerere.

Mare parte dintre privitori plecară, văzând că distracţia se terminase, dar unul rămase pe loc. Era femeia aceea bine îmbrăcată pe care o văzuseră la închisoare. Aceasta o privea pe Aliena cu o expresie de curiozitate amestecată cu compasiune. Aliena ajunsese să nu mai suporte să fie privită fix de cineva, şi îşi feri ochii, furioasă; apoi, femeia i se adresă:

— Aveţi necazuri, nu-i aşa?

Accentul de bunătate din glasul ei o făcu pe Aliena să se întoarcă.

— Da, zise fata, după câteva clipe de gândire. Avem necazuri.

— V-am văzut la închisoare. Soţul meu e în temniţă… îl vizitez în fiecare zi. Voi de ce eraţi acolo?

— Tatăl nostru e prizonier acolo.

— Dar nu aţi intrat.

— Nu avem bani să-i dăm temnicerului.

Meg privi peste umărul Alienei către uşa bordelului.

— Asta făceai aici… încercai să faci rost de bani?

— Da, numai că nu am ştiut ce era până când…

— Sărăcuţa de tine, spuse Meg. Annie a mea ar fi avut vârsta ta, dacă ar fi trăit… De ce nu veniţi voi cu mine la închisoare mâine-dimineaţă şi, împreună, o să-l convingem pe Odo să se poarte ca un creştin şi să aibă milă de doi copii ajunşi pe drumuri.

— O, ar fi minunat! zise Aliena.

Era impresionată. Nu i se garanta cu nimic succesul, dar faptul că exista cineva dispus să-i ajute îi umplea ochii de lacrimi.

Meg se uita în continuare fix la ea.

— Aţi mâncat de prânz?

— Nu. Richard a primit ceva… acolo.

— Aţi face bine să veniţi la mine acasă. Vă dau eu nişte pâine şi carne. Observă expresia circumspectă a Alienei şi adăugă: Şi nu trebuie să faceţi nimic pentru asta.

Aliena o crezu pe cuvânt.

— Mulţumim, spuse ea. Sunteţi foarte bună. Nu prea s-au arătat mulţi oameni buni cu noi. Nu ştiu cum să vă mulţumesc.

— Nu-i nevoie, zise femeia. Veniţi cu mine.

Soţul lui Meg era negustor de lână. La casa lui din sudul oraşului, la taraba din piaţă în zilele de târg şi la marele bâlci anual ţinut pe Dealul Sfântului Giles, cumpăra lână de la ţăranii

din ţinut. O înghesuia în saci mari, în care încăpea lâna a 240 de oi, şi o depozita într-un hambar aflat în spatele casei sale. O dată pe an, când ţesătorii flamanzi îşi trimiteau agenţii să cumpere lâna moale, rezistentă din Anglia, soţul lui Meg o vindea şi aranja ca sacii să fie trimişi prin Dover şi Boulogne la Bruges şi Gent, unde lâna era transformată în stofă de calitatea întâi şi vândută la preţuri mult prea mari pentru ţăranii care creşteau oile. Meg le explică toate acestea lui Richard şi Alienei pe când luau prânzul, cu zâmbetul acela cald care transmitea mesajul că, orice s-ar întâmpla, nu era nevoie ca oamenii să se poarte rău unii cu alţii.

Soţul ei fusese acuzat că înşela la cântar, o infracţiune pe care administraţia oraşului o lua foarte în serios, pentru că prosperitatea acestuia se baza pe reputaţia că nu tolerau decât tranzacţii cinstite. După felul în care Meg vorbea despre acest lucru, Aliena îşi dădu seama că soţul ei era probabil vinovat. Totuşi, absenţa lui nu schimbase prea mult mersul afacerilor. Pur şi simplu, Meg îi luase locul. Oricum, iarna nu prea erau multe lucruri de făcut: călătorise în Flandra; îi asigurase pe toţi agenţii soţului ei că negustoria continua în mod normal şi făcuse nişte reparaţii la hambar, mărindu-l un pic cu această ocazie. Când avea să înceapă tunsul oilor, intenţiona să cumpere lâna exact aşa cum făcea soţul ei. Ştia cum să-i evalueze calitatea şi să stabilească preţul. Deja fusese primită în breasla negustorilor din oraş, în ciuda reputaţiei pătate a soţului ei, pentru că tradiţia cerea ca familiile negustorilor să se ajute unele pe altele în vremuri de restrişte şi, oricum, lui nu i se dovedise vinovăţia.

Richard şi Aliena mâncară din bucatele ei, băură din vinul oferit şi se încălziră lângă foc până începu să se întunece; apoi se întoarseră la stăreţie ca să doarmă. Aliena avu din nou coşmaruri. De data aceasta îl visă pe tatăl ei. În vis, acesta stătea pe tron în închisoare, la fel de înalt, de palid şi autoritar ca întotdeauna, şi, când intrase să-l vadă, ea trebuise să facă o reverenţă, ca şi cum el ar fi fost rege. Apoi, acesta îi vorbise pe un ton acuzator, spunând că îl abandonase acolo, în închisoare, şi se dusese să trăiască într-un bordel. Ea fusese scandalizată de nedreptatea acuzaţiei care i se adusese şi îi răspunsese furioasă că, de fapt, el o abandonase. Avusese de gând să adauge că o lăsase la cheremul lui William Hamleigh, dar nu dorea să-i spună tatălui ei ce-i făcuse William, după care văzuse că şi acesta din urmă se afla în încăpere, aşezat pe un pat şi mâncând cireşe dintr-un castron. William scuipase un sâmbure către ea şi o

lovise în obraz, înţepând-o. Tatăl ei zâmbise, iar William începuse să arunce cu cireşe întregi spre ea. Acestea îi împroşcau chipul şi rochia, iar ea se apucase să plângă, pentru că, deşi rochia era veche, doar pe aceasta o avea, iar acum era pătată peste tot cu suc de cireşe, ca şi cum ar fi fost plină de sânge.

În vis, simţea o nefericire atât de insuportabilă, încât, atunci când se trezi şi descoperi că nimic din toate lucrurile acelea nu era adevărat, se simţi extrem de uşurată, chiar dacă realitatea – faptul că nu avea casă şi nici bani – era mai groaznică decât perspectiva de a fi bătută cu cireşe.

Lumina zorilor se strecura prin crăpăturile din pereţii casei de oaspeţi. În jurul Alienei, oamenii se trezeau şi începeau să se mişte încolo şi încoace.

Destul de curând veniră călugării, deschiseră uşile şi obloanele şi îi chemară pe toţi la micul dejun.

Aliena şi Richard mâncară în grabă, după care merseră la casa lui Meg. Aceasta era gata de plecare. Făcuse o tocăniţă condimentată de vită pe care să o încălzească pentru prânzul soţului ei, iar Aliena îi spuse lui Richard să-i care el ceaunul greu. Aliena şi-ar fi dorit să fi avut şi ei ceva pentru tatăl lor. Nu se gândise la acest lucru, dar, chiar dacă ar fi făcut-o, nu ar fi avut cum să cumpere ceva. Gândul că nu puteau face nimic pentru el era îngrozitor.

Porniră pe strada principală, intrară în castel pe poarta din spate, după care trecură pe lângă fortăreaţă şi coborâră dealul până la închisoare. Aliena îşi aducea aminte ce îi spusese Odo cu o zi înainte, atunci când îl întrebase dacă tatălui ei îi era bine. „Nu, nu îi e, spusese temnicerul. E pe moarte.” Crezuse că exagera pentru a-şi arăta cruzimea, dar acum începea să-şi facă griji. Îi spuse lui Meg:

— Tatăl meu este bolnav?

— Nu ştiu, dragă, spuse Meg. Nu l-am văzut.

— Temnicerul a spus că e pe moarte.

— Bărbatul ăla e mai rău decât o pisică sălbatică. Probabil că a spus-o doar ca să vă facă să vă simţiţi nefericiţi. Oricum, o să aflaţi în câteva momente.

În ciuda bunelor intenţii ale lui Meg, Aliena nu se simţea deloc mai liniştită şi, în timp ce intra pe uşă în interiorul urât mirositor al închisorii, inima îi era plină de spaimă.

Odo îşi încălzea mâinile la focul din mijlocul încăperii. Dădu din cap în direcţia lui Meg şi îşi îndreptă privirile asupra Alienei.

— Ai banii? întrebă el.
— Plătesc eu pentru ei, spuse Meg. Uite doi penny, unul pentru mine şi unul pentru ei.
Pe faţa idioată a lui Odo se întipări o expresie vicleană, iar omul spuse:
— Pentru ei constă doi penny: un penny de persoană.
— Nu fi aşa de câine, zise Meg. Îi laşi să intre pe amândoi sau îţi fac probleme la breasla negustorilor şi îţi pierzi slujba.
— Bine, bine, nu e nevoie să mă ameninţi, spuse el morocănos. Arătă spre dreapta, către o arcadă în zidul de piatră. Bartholomew e în direcţia aia.
— Veţi avea nevoie de o lumină, le zise Meg. Scoase două lumânări din buzunarul pelerinei şi le aprinse la foc, după care îi dădu una Alienei. Avea o expresie îngrijorată. Sper că totul o să fie bine, spuse ea şi o sărută pe Aliena.
Apoi porni repede prin arcada aflată în cealaltă parte.
— Mulţumim pentru penny, strigă Aliena după ea, dar Meg dispăruse în întuneric.
Aliena privi temătoare în direcţia pe care le-o arătase Odo. Ţinând lumânarea sus, trecu prin arcadă şi se trezi într-un vestibul mic, pătrat. Flăcăruia lumânării le dezvălui vederii trei uşi masive, fiecare zăvorâtă cu câte o bară pe dinafară. Odo strigă:
— Direct în faţa voastră!
— Ridică bara, Richard, spuse Aliena.
Richard luă bara grea de lemn din cârligele în care era sprijinită şi o rezemă de perete. Aliena deschise uşa împingând-o şi rosti în gând o rugăciune.
În afară de lumina răspândită de lumânarea ei, celula era cufundată în întuneric. Şovăi în prag, străduindu-se a zări ceva printre umbrele mişcătoare, încăperea mirosea ca o latrină. O voce rosti:
— Cine e?
— Tată? spuse Aliena.
Desluşi o siluetă întunecată, aşezată pe podeaua acoperită cu paie.
— Aliena? Tonul vocii avea o nuanţă de neîncredere. Eşti Aliena?
Suna precum glasul tatei, dar mai îmbătrânit.
Aliena se apropie, ţinând lumânarea ridicată. Bărbatul îşi înălţă privirea spre ea, lumina se reflectă pe chipul lui, iar Aliena

icni, oripilată.

Abia dacă-l mai putea recunoaşte.

Fusese întotdeauna slab, dar acum arăta ca un schelet. Era îngrozitor de murdar şi purta nişte zdrenţe.

— Aliena! spuse el. Tu eşti!

Faţa i se contorsionă într-un zâmbet, care semăna cu rânjetul unui craniu.

Aliena izbucni în lacrimi. Nimic nu ar fi putut-o pregăti pentru şocul de a-l vedea atât de transformat. Era cel mai cumplit lucru imaginabil. Îşi dădu seama instantaneu că era pe moarte: ticălosul de Odo spusese adevărul. Dar încă trăia, încă mai suferea şi era dureros de încântat să o vadă. Înainte să păşească în celulă, fusese cât se poate de hotărâtă să-şi păstreze calmul, dar acum fata îşi pierdu controlul complet şi se prăbuşi în genunchi în faţa lui, plângând cu suspine adânci care păreau să-i izvorască din miezul sufletului.

Bartholomew se aplecă şi-şi petrecu mâinile pe după trupul ei, mângâind-o uşor pe spate, ca şi cum ar fi consolat un copil cu un genunchi julit sau căruia i se stricase o jucărie.

— Nu plânge, spuse el, blând. Nu acum, când ţi-ai făcut tatăl atât de fericit.

Aliena simţi cum îi ia cineva lumânarea din mână. Tatăl zise:

— Iar tânărul acesta înalt e Richard al meu?

— Da, tată, spuse Richard, pe un ton rigid.

Aliena îşi îmbrăţişă părintele, şi-i simţi trupul ciolănos şi jigărit. Se mistuia încet: era numai piele şi os. Voia să-i spună ceva, nişte cuvinte drăgăstoase şi liniştitoare, dar nu putea vorbi din cauza suspinelor.

— Richard, spunea tatăl lor, ai crescut! Ţi-a dat barba?

— Acum a început să crească, tată, dar e foarte blondă.

Aliena îşi dădu seama că Richard era gata să izbucnească în plâns şi că se lupta pentru a-şi păstra stăpânirea de sine. Avea să se simtă umilit dacă îşi pierdea controlul în faţa tatei, iar tata i-ar spune, probabil, să-şi vină-n fire şi să se poarte ca un bărbat, ceea ce ar înrăutăţi şi mai mult situaţia. Făcându-şi griji pentru Richard, Aliena se opri din plâns. Cu un efort, îşi recăpătă controlul. Mai cuprinse o dată trupul îngrozitor de slab al tatei; apoi se retrase din îmbrăţişarea lui, îşi şterse ochii şi îşi suflă nasul în mânecă.

— Sunteţi bine amândoi? întrebă tatăl. Vorbea mai lent ca altădată şi, din când în când, glasul îi tremura. Cum v-aţi

descurcat? Unde aţi locuit în timpul ăsta? Nu au vrut să-mi spună nimic despre voi… a fost cea mai cumplită tortură pe care-ar fi putut-o găsi. Dar păreţi bine… sănătoşi şi în formă! E minunat!

La auzul cuvântului „tortură”, Aliena se întrebă dacă fusese cumva supus la cazne fizice, dar nu îl întrebă: îi era frică de ce ar fi putut să-i spună. În loc de asta, îi răspunse la întrebare cu o minciună.

— Suntem bine, tată.

Ştia că adevărul l-ar fi distrus. Ar fi stricat acest moment de fericire şi i-ar fi umplut restul zilelor cu agonia remuşcărilor.

— Am locuit la castel şi Matthew a avut grijă de noi.

— Dar nu mai puteţi sta acolo, zise el. Regele l-a numit pe tontul ăla gras de Percy Hamleigh conte… castelul îi revine lui.

Deci ştia despre asta.

— E în regulă, spuse ea. Ne-am mutat.

Bărbatul îi pipăi rochia, zdreanţa veche de pânză pe care i-o dăduse soţia pădurarului.

— Ce e asta? zise el, pe un ton tăios. Ţi-ai vândut hainele?

Aliena constată astfel că tatăl ei nu-şi pierduse încă simţul observaţiei. Nu avea să-i fie uşor să-l păcălească. Decise să-i spună adevărul, dar numai în parte.

— Am plecat de la castel în grabă şi nu avem haine.

— Unde e Matthew? De ce nu e cu voi?

Se temuse de această întrebare. Şovăi.

Nu ezită decât o clipă, însă el băgă de seamă.

— Hai! Nu încerca să-mi ascunzi nimic! ceru tatăl, pe un ton ce amintea de vechea sa autoritate. Unde e Matthew?

— A fost omorât de familia Hamleigh, grăi Aliena. Dar nouă nu ne-au făcut niciun rău.

Îşi ţinu răsuflarea. Oare avea să o creadă?

— Bietul Matthew, rosti el, îndurerat. Nu a fost niciodată un luptător. Sper că s-a dus direct în rai.

Îi crezuse povestea. Aliena se simţea uşurată. Încercă să îndepărteze firul conversaţiei de la acest subiect periculos.

— Am hotărât să venim la Winchester şi să-l rugăm pe rege să ne asigure cumva soarta, dar el…

— Nu are rost, o întrerupse tatăl, înainte ca ea să-i explice de ce nu reuşiseră să se prezinte în faţa suveranului. Nu ar face nimic pentru voi.

Aliena se simţi rănită de tonul lui categoric. În ciuda tuturor piedicilor, ea depusese toate eforturile şi voia să-l audă

felicitând-o, nu spunându-i că-şi irosise vremea. Întotdeauna fusese mai dispus să corecteze iute decât să laude. „Ar trebui să fiu obişnuită”, îşi zise ea în gând. Pe un ton supus, spuse:

— Ce ar trebui să facem acum, tată?

El îşi schimbă poziţia în care stătea şi se auzi un zornăit. Surprinsă, Aliena îşi dădu seama că tatăl lor era în lanţuri.

— Am reuşit să ascund ceva bani, zise el. Nu am avut cine ştie ce prilej, dar a trebuit să profit de el. Aveam cincizeci de bizanţi în brâul de sub cămaşă. I-am dat brâul unui preot.

— Cincizeci!

Aliena era surprinsă. Bizanţii erau monede de aur. Nu erau bătute în Anglia, ci proveneau din Bizanţ. Nu văzuse niciodată mai mult de una. Un bizanţ valora 24 de penny de argint. Cincizeci valorau… nu-şi putea da seama cât.

— Care preot? întrebă Richard, mai practic.

— Părintele Ralph, de la biserica St. Michael din apropierea Porţii Nordice.

— E un om bun? întrebă Aliena.

— Sper că da. De fapt, nu ştiu. În ziua în care cei trei Hamleigh m-au adus la Winchester, înainte să mă încuie aici, m-am pomenit singur cu el, doar pentru scurtă vreme, şi mi-am dat seama că era singura mea şansă. I-am dat brâul şi l-am implorat să-l păstreze pentru voi. Cincizeci de bizanţi valorează cinci lire de argint.

Cinci lire. Gândindu-se la asta, Aliena îşi dădu seama că acei bani le-ar schimba întreaga existenţă. Nu ar mai fi pe drumuri; nu ar mai trebui să trăiască de azi pe mâine. Ar putea să cumpere pâine şi o pereche de cizme pentru a înlocui saboţii care-i răneau picioarele, ba chiar şi o pereche de ponei ieftini, dacă aveau nevoie să călătorească. Nu le rezolva toate problemele, dar îi scutea de sentimentul acela înspăimântător dat de traiul pe marginea prăpastiei. Nu ar mai trebui să se gândească permanent la cum aveau să supravieţuiască. În loc de asta, şi-ar putea îndrepta atenţia asupra unor lucruri constructive – cum ar fi să-şi scoată tatăl din acest loc îngrozitor. Spuse:

— După ce luăm banii, ce facem? Trebuie să te scoatem de aici.

— Eu nu mai ies viu de aici, rosti el pe un ton aspru. Uită de asta! Dacă nu aş fi deja pe moarte, m-ar fi spânzurat până acum.

Aliena icni. Cum putea vorbi aşa?

— De ce eşti atât de surprinsă? întrebă el. Regele trebuie să

scape de mine şi aşa nu o să mă aibă pe conştiinţă.

— Tată, închisoarea nu e bine păzită cât timp regele e plecat, spuse Richard. Cu câţiva oameni, cred că aş putea să te scot de aici.

Aliena ştia că aşa ceva nu avea să se întâmple niciodată. Richard nu se pricepea şi nici nu avea experienţa necesară pentru a organiza o operaţiune de salvare, plus că era prea tânăr pentru a convinge oamenii să-l urmeze. Se temea că tatăl lor avea să-l rănească pe Richard luându-i în râs planul, dar acesta se mulţumi să spună doar atât:

— Nici măcar să nu te gândeşti! Dacă pătrunzi aici, voi refuza să plec cu tine.

Aliena ştia bine că, odată ce se hotăra, nimic nu-l putea face să se răzgândească. Dar gândul că tatăl ei avea să-şi sfârşească zilele într-o temniţă mizeră îi rupea sufletul. Totuşi, îşi spuse că putea face multe lucruri pentru a-i uşura viaţa de-acolo. Îi zise:

— Ei bine, dacă ai să rămâi aici, putem să facem curat şi să-ţi punem paie noi. O să-ţi aducem mâncare caldă în fiecare zi. O să-ţi aducem nişte lumânări, şi poate că o să reuşim să împrumutăm o Biblie, ca să ai ce să citeşti. Îţi facem un foc…

— Opreşte-te! spuse el. Nu o să faceţi nimic din toate astea! Nu îmi voi lăsa copiii să-şi irosească vieţile învârtindu-se printr-o închisoare, aşteptând moartea unui om bătrân.

Ochii Alienei se umplură din nou de lacrimi.

— Dar nu te putem lăsa aşa!

El nu o luă în seamă, întocmai reacţia sa normală în faţa celor care-l contraziceau prosteşte.

— Mama voastră avea o soră, mătuşa Edith. Aceasta trăieşte în satul Huntleigh, aflat pe drumul către Gloucester, cu soţul ei, care e cavaler. Trebuie să vă duceţi acolo.

Alienei îi veni ideea că ar mai putea să-l vadă totuşi, din când în când. Şi poate că el le-ar permite rudelor sale să-i creeze nişte condiţii mai bune. Încercă să şi-i readucă în minte pe mătuşa Edith şi pe unchiul Simon. Nu-i mai văzuse de la moartea mamei. Îşi amintea vag o femeie slabă, sensibilă, ca mama ei, şi un bărbat masiv, energic, care mânca şi bea mult.

— O să aibă ei grijă de noi? întrebă ea pe un ton nesigur.

— Bineînţeles! Sunt rudele voastre.

Aliena se întrebă dacă acesta era un motiv suficient pentru ca familia modestă a unui cavaler să primească în casa ei doi tineri flămânzi; dar tatăl ei spunea că totul avea să fie bine, iar ea avea

încredere în el.

— Ce o să facem? spuse ea.

— Richard o să devină scutierul unchiului său şi va învăţa arta cavaleriei. Tu o să fii doamna de onoare a mătuşii Edith până când o să te măriţi.

Pe când vorbeau, Aliena se simţea de parcă ar fi cărat o povară grea cale lungă şi nu observase durerea de spate până ce nu lăsase povara jos. Acum că tatăl ei se gândea la tot, i se părea că responsabilităţile asumate în aceste ultime două zile fuseseră mult prea grele pentru ea. Iar autoritatea şi capacitatea lui de a controla situaţia, chiar şi când se găsea bolnav, în închisoare, o linişteau şi îi alinau durerea, pentru că părea că nu era nevoie să-şi facă griji în privinţa celui care stăpânea lucrurile.

Acum, tonul lui deveni şi mai autoritar, precum cel al unui profesor.

— Înainte de a mă părăsi, vreau ca amândoi să faceţi un legământ.

Aliena era de-a dreptul şocată. Întotdeauna tatăl lor îi sfătuise să nu facă jurăminte. „Să faci un legământ înseamnă să-ţi primejduieşti sufletul, spunea el altădată. Niciodată să nu juraţi fără a fi siguri că aţi prefera mai degrabă să muriţi decât să-l încălcaţi.” Iar el se găsea acolo din cauza unui jurământ: ceilalţi baroni îşi călcaseră cuvântul şi îl acceptaseră pe Stephen ca rege, dar Bartholomew refuzase. Prefera să moară decât să-şi calce legământul, iar acum era pe moarte.

— Dă-mi sabia, îi spuse el lui Richard.

Richard scoase spada din teacă şi i-o întinse.

Tatăl o luă şi o apucă invers, cu mânerul spre băiat.

— Îngenunchează!

Richard îngenunche în faţa tatălui său.

— Pune mâna pe mâner. Bartholomew se opri câteva clipe, ca şi cum ar fi încercat să-şi adune puterile; apoi vocea lui răsună ca un zvon de clopote: Jură pe Dumnezeu cel Atotputernic, pe Isus Hristos şi pe toţi sfinţii, că nu vei avea odihnă până ce nu vei ajunge conte de Shiring şi stăpân pe pământurile pe care le-am condus eu!

Aliena era surprinsă şi cumva uimită. Se aşteptase ca tatăl lor să-i ceară băiatului o promisiune oarecum mai generală, cum ar fi să spună mereu adevărul şi să se teamă de Dumnezeu; dar nu, îi dădea lui Richard o sarcină cât se poate de clară, una care ar fi putut dura o viaţă de om.

Richard trase adânc aer în piept şi vorbi cu un glas tremurat:

— Jur pe Atotputernicul Dumnezeu, pe Isus Hristos şi pe toţi sfinţii că nu voi avea odihnă până ce nu voi ajunge conte de Shiring şi stăpân pe toate pământurile pe care le-ai condus!

Tatăl oftă, de parcă ar fi dus la capăt o sarcină apăsătoare. Apoi o surprinse din nou pe Aliena. Se întoarse spre ea şi îi întinse mânerul spadei.

— Jură pe Dumnezeu cel Atotputernic, pe Isus Hristos şi pe toţi sfinţii, că o să ai grijă de fratele tău Richard până ce-şi va fi împlinit jurământul!

Aliena fu cuprinsă de presimţiri nefaste. Deci aceasta avea să le fie soarta: Richard trebuia să-şi răzbune pe tatăl, iar ea trebuia să aibă grijă de Richard. Pentru ea avea să fie o misiune de răzbunare, pentru că, dacă Richard devenea conte, William Hamleigh îşi pierdea moştenirea. Îi trecu prin minte gândul că nimeni nu o întrebase cum voia să-şi petreacă viaţa; dar acest gând nebunesc dispăru la fel de rapid cum apăruse. Acesta era destinul ei, şi era unul potrivit şi drept. Îşi dorea, desigur, să-şi asculte tatăl, dar pricepea totodată că acesta era un moment decisiv şi avu senzaţia că, undeva în spatele ei, nişte uşi se închideau, iar drumul ei în viaţă era stabilit irevocabil. Îşi puse palma pe mânerul sabiei şi rosti legământul. Fu surprinsă de forţa şi hotărârea din propriul glas.

— Jur pe Atotputernicul Dumnezeu, pe Isus Hristos şi pe toţi sfinţii că voi avea grijă de fratele meu Richard până ce-şi va îndeplini jurământul!

Se închină. Era făcut. „Am rostit un jurământ, îşi spuse ea, şi trebuie să mi-l îndeplinesc sau să mor.” Acest gând îi dădu un soi de satisfacţie plină de furie.

— Gata, spuse tatăl lor, cu voce iarăşi slabă. Acum nu mai e nevoie să mai veniţi aici niciodată.

Alienei nu-i venea să creadă că vorbea serios.

— Unchiul Simon ne poate aduce să te vizităm din când în când şi ne putem asigura că ai căldură şi mâncare…

— Nu, spuse el pe un ton sever. Voi aveţi o sarcină de dus la capăt. Nu vă veţi irosi energia vizitând o închisoare.

Aliena îi sesiză din nou în glas accentul acela care o avertiza să nu se opună, dar nu se putea abţine să nu protesteze împotriva asprimii hotărârii lui.

— Atunci lasă-ne să mai venim numai o dată, să-ţi aducem câte ceva care să-ţi aline suferinţa.

— Nu vreau nicio alinare.

— Te rog…

— Niciodată!

Aliena capitulă. Bartholomew era întotdeauna la fel de exigent cu sine pe cât era cu ceilalţi.

— Foarte bine, spuse ea, iar vorbele-i ieşiră de pe buze sub formă de suspin.

— Acum aţi face bine să plecaţi, le zise el.

— Deja?

— Da. Acesta este un loc al disperării, al putrezirii şi al morţii. Acum că v-am văzut, ştiu că sunteţi bine şi mi-aţi promis să reconstruiţi ceea ce am pierdut, aşa că-s mulţumit. Singurul lucru care mi-ar spulbera fericirea ar fi să vă văd irosindu-vă timpul vizitând o închisoare. Acum, plecaţi!

— Tată, nu! protestă Aliena, deşi era conştientă că nu avea niciun rost.

— Ascultaţi-mă, spuse el, iar tonul i se îmblânzi în sfârşit. Am dus o viaţă onorabilă, iar acum o să mor. Mi-am mărturisit păcatele. Sunt gata să trec întru veşnicie. Rugaţi-vă pentru sufletul meu. Plecaţi!

Aliena se aplecă şi îl sărută pe frunte. Lacrimile i se scurgeau în voie pe faţa lui.

— La revedere, tată drag, şopti ea.

Se ridică în picioare.

Richard se aplecă la rându-i şi îl sărută.

— La revedere, tată, spuse el cu glas tremurător.

— Fie ca Domnul să vă binecuvânteze pe amândoi şi să vă ajute să vă îndepliniţi jurămintele.

Richard îi lăsă lumânarea. Se îndreptară către uşă. Ajunsă în prag, Aliena se întoarse şi îl privi peste umăr în lumina pâlpâitoare. Chipul descărnat avea o expresie de hotărâre calmă care ei îi era foarte cunoscută. Îl privi până ce ochii îi fură împăienjeniţi de lacrimi. Apoi se întoarse, trecu prin camera din faţă a închisorii şi ieşi împleticindu-se.

III

Richard mergea în faţă. Aliena se simţea năucită de durere. Era ca şi cum tatăl lor ar fi murit deja; dar era mai rău, pentru că acesta încă mai suferea. Deşi îl auzea pe Richard cerând

îndrumări trecătorilor, Aliena parcă nici n-ar fi băgat de seamă. Nu se gândi deloc la direcţia în care se îndreptau până ce fratele ei nu se opri în faţa unei biserici mici de lemn în spatele căreia se afla o colibă cu acoperiş înclinat. Privind în jur, Aliena văzu că se aflau într-un cartier sărac, plin de case mici, dărăpănate şi cu străzi murdare în care câini cu aspect sălbatic fugăreau şobolani prin gunoaie iar copii desculţi se jucau în noroi.

— Probabil că aceasta e biserica St. Michael, spuse Richard.

Coliba cu acoperiş oblic de lângă biserică trebuia să fie casa preotului. Avea o fereastră cu oblon. Uşa era deschisă. Intrară.

În mijlocul singurei încăperi se afla o vatră în care era aprins focul. Camera avea drept mobile o masă grosolană, câteva scaune şi un butoi de bere aflat în colţ. Podeaua era acoperită cu trestie uscată. Lângă foc, un bărbat stătea într-un scaun, bând dintr-o cană mare. Era un om mic şi slab, având cam cincizeci de ani, cu un nas roşu şi cu păr rar, grizonant. Purta haine obişnuite, de toată ziua, o cămaşă murdară cu o tunică maro şi saboţi în picioare.

— Părintele Ralph? întrebă Richard cu îndoială în glas.

— De ce te interesează? răspunse bărbatul.

Aliena oftă. De ce făceau oamenii atâtea probleme când deja erau atât de multe pe lume? Dar nu mai avea energie să se ocupe de proasta lui dispoziţie, aşa că lăsă totul în seama lui Richard. Acesta spuse:

— Asta înseamnă da?

Răspunsul veni de la sine. O voce de afară strigă:

— Ralph? Eşti acasă?

O clipă mai târziu, în casă intră o femeie de vârstă mijlocie şi îi dădu preotului o bucată de pâine şi un castron mare în care se găsea ceva ce mirosea precum tocana de carne. Pentru prima dată, mirosul cărnii nu-i făcu poftă Alienei: era prea amorţită chiar şi pentru a simţi ghearele foamei. Femeia era, probabil, una dintre enoriaşele lui Ralph, pentru că avea straie de aceeaşi calitate proastă ca şi cele ale lui. Preotul luă pâinea şi castronul fără o vorbă şi începu să mănânce. Femeia le adresă o privire nepăsătoare lui Richard şi Alienei, după care ieşi.

Richard spuse:

— Ei bine, *părinte* Ralph, eu sunt fiul lui Bartholomew, fostul conte de Shiring.

Omul se opri din mâncat şi îşi ridică privirea, aţintind-o asupra lor. Pe chipul lui se citea ostilitate şi încă un sentiment, pe care

Aliena nu putea să-l descifreze: frică? vinovăţie? Se întoarse la tocana lui, dar mormăi:

— Ce treabă aveţi cu mine?

Aliena simţi un junghi de frică.

— Ştii bine ce vreau, spuse Richard. Banii mei. Cincizeci de bizanţi.

— Nu ştiu la ce te referi, zise Ralph.

Aliena se uita lung la el, nevenindu-i să creadă. Aşa ceva nu era posibil. Tatăl lor le lăsase bani la preot – aşa le spusese! Tatăl lor nu făcea greşeli când venea vorba de asemenea lucruri.

Richard se albise la faţă. Zise:

— Ce vrei să spui?

— Vreau să spun că nu ştiu despre ce vorbeşti. Acum, căraţi-vă!

Bărbatul luă încă o lingură de tocană.

Evident, preotul minţea; dar ce puteau face ei în privinţa asta? Cu încăpăţânare, Richard insistă:

— Tatăl meu ţi-a lăsat nişte bani… cincizeci de bizanţi. Ţi-a spus să mi-i dai. Unde sunt?

— Tatăl tău nu mi-a dat nimic.

— Mi-a spus că ţi-a dat…

— Înseamnă că a minţit.

Lucru de-a dreptul imposibil în cazul tatălui lor. Pentru prima oară, Aliena luă cuvântul.

— Tu eşti cel care minte, iar noi o ştim prea bine!

Ralph ridică din umeri.

— Plângeţi-vă *sheriff*-ului.

— Dacă o facem, o să dai de necaz. Aici, hoţilor li se taie mâinile!

Pe chipul preotului trecu o umbră de frică, dar dispăru într-o clipită, iar răspunsul fu unul sfidător.

— O să fie cuvântul meu contra cel al unui trădător întemniţat… asta dacă tatăl vostru o să mai trăiască suficient de mult pentru a depune mărturie.

Aliena îşi dădu seama că omul avea dreptate. Nu exista niciun alt martor care să confirme că tatăl lor îi dăduse preotului banii, pentru că totul fusese făcut pe ascuns, pentru ca bizanţii să nu fie luaţi de rege, de Percy Hamleigh sau de alţi corbi mâncători de stârvuri care dau târcoale de fiecare dată bunurilor unui om ruinat. Cu amărăciune în suflet, Aliena îşi dădu seama că, şi aici, lucrurile erau la fel ca în pădure. Oamenii îi puteau jefui pe ea şi

pe Richard fără să fie pedepsiţi, pentru simplul motiv că erau copiii unui nobil căzut în dizgraţie. „De ce mi-e mie frică de oamenii aceştia?” se întrebă ea, cuprinsă de furie. „De ce nu le e *lor* frică de mine?”

Richard îşi îndreptă privirea spre ea şi spuse, şoptit:

— Are dreptate, nu-i aşa?

— Da, spuse ea cu un glas plin de venin. Nu are niciun rost să ne plângem *sheriff*-ului.

Se gândea la singurul moment în care oamenilor le fusese frică de ea: în pădure, când îl înjunghiase pe nelegiuitul cel gras, iar celălalt o rupsese la fugă, înfricoşat. Preotul acesta nu era cu nimic mai breaz decât nelegiuitul. Dar era bătrân, destul de fără vlagă, şi probabil că se bazase pe faptul că nu avea să se vadă pus faţă în faţă cu victimele sale. Poate că putea fi speriat.

— Şi atunci, ce facem? spuse Richard.

Aliena dădu curs unui impuls plin de furie.

— Îi dăm foc la casă!

Înaintă până în mijlocul încăperii şi lovi lemnele care ardeau cu saboţii ei de lemn, împrăştiindu-le. Trestiile din jurul vetrei se aprinseră imediat.

— Hei! ţipă Ralph.

Dădu să se ridice din scaun, lepădând pâinea din mână şi vărsându-şi tocana în poală; dar, înainte să se poată ridica în picioare, Aliena se şi năpustise asupra lui. Aceasta îşi pierduse cu totul controlul; acţiona fără să se mai gândească. Îl împinse, iar preotul alunecă de pe scaun şi se prăbuşi pe podea. Era uluită de cât de uşor îi fusese să-l doboare. Se aruncă asupra bărbatului, aterizând cu genunchii pe pieptul lui, tăindu-i răsuflarea. Înnebunită de furie, îşi apropie faţa de a lui şi răcni:

— Păgân hoţ şi mincinos, o să te las să arzi ca un şobolan aici!

Ochii preotului lunecară-n lateral iar pe chipul lui se zugrăvi o groază sporită. Urmându-i privirea, Aliena văzu că Richard îşi scosese sabia din teacă şi o ridicase, gata să lovească. Faţa murdară a preotului se albi, iar de pe buze îi ieşi o şoaptă:

— Sunteţi diavolul în persoană…

— Tu eşti cel care furi bani de la nişte copii sărmani!

Cu coada ochiului, Aliena văzu un vreasc care ardea puternic la un capăt, îl luă şi împinse partea incandescentă înspre faţa bărbatului.

— Acum o să-ţi ard ochii, unul câte unul. Întâi cel stâng…

— Nu, te rog, şopti el. Te rog, nu-mi face rău!

Aliena era uluită de viteza cu care cedase omul. Îşi dădu seama că, în jurul ei, bucăţile de trestie de pe podea ardeau.

— Spune atunci: unde sunt banii? zise ea, pe un ton care-şi recăpătase, dintr-odată, stăpânirea.

Preotul era în continuare îngrozit.

— În biserică.

— Unde, mai exact?

— Sub piatra din spatele altarului.

Aliena îşi ridică privirea către Richard.

— Păzeşte-l cât mă duc eu să mă uit, spuse ea. Dacă mişcă, omoară-l!

— Allie, casa o să ardă până la temelii, zise Richard.

Aliena se duse până în colţul încăperii şi se uită sub capacul butoiului. Era pe jumătate plin cu bere. Apucă marginea vasului şi îl răsturnă. Berea se împrăştie pe podea, udând trestiile şi stingând flăcările.

Fata ieşi din casă. Îşi dădea bine seama că fusese cu adevărat pe cale să-i scoată ochii preotului, dar, în loc să se simtă ruşinată, era copleşită de dimensiunea propriilor puteri. Se hotărâse să nu-i mai lase pe ceilalţi să o transforme într-o victimă, şi dovedise că era în stare să-şi menţină hotărârea. Se îndreptă către partea din faţă a bisericii şi încercă uşa. Era închisă cu o încuietoare mică. Ar fi putut să se întoarcă să-i ceară cheia preotului, dar, în loc de asta, scoase pumnalul de pe mânecă şi introduse lama în crăpătura dintre uşă şi canat, distrugând încuietoarea. Uşa se deschise, iar ea intră.

Era o biserică dintre cele mai sărace. Nu avea niciun fel de mobilă, cu excepţia altarului, şi nici ornamente, în afară de nişte picturi grosolane pe pereţii de lemn văruit. Într-un colţ ardea o singură lumânare, sub o efigie de lemn care-l înfăţişa, cel mai probabil, pe Sfântul Mihail. Triumful Alienei fu tulburat pentru o clipă de conştientizarea faptului că, pentru un om atât de sărac precum părintele Ralph, cinci lire reprezentau o ispită extraordinară. Apoi îşi alungă compătimirea din minte.

Podeaua era de pământ, cu o singură lespede de piatră în spatele altarului. Ascunzătoarea sărea imediat în ochi, dar, bineînţeles, nimeni nu s-ar fi deranjat să jefuiască o biserică atât de evident de săracă precum aceasta. Aliena se lăsă într-un genunchi şi împinse piatra. Era foarte grea, şi nu se clinti deloc. Începu să-şi facă griji. Nu se putea bizui pe faptul că Richard avea să-l reţină pe Ralph la nesfârşit. Era posibil ca preotul să

scape şi să ceară ajutor, iar atunci Aliena ar fi trebuit să dovedească faptul că banii îi aparţineau de drept. De fapt, acest lucru ar fi fost ultima dintre griji, acum că atacase un preot şi forţase intrarea într-o biserică. Dându-şi seama că de-acum se afla de partea celor care încălcau legea, se simţi scuturată de un fior de nelinişte.

Acest frison de frică îi dădu puteri noi. Cu un efort, mişcă lespedea câţiva centimetri. Sub ea se afla o gaură adâncă de o palmă. Reuşi să mai mişte puţin piatra. Înăuntru se afla un brâu larg de piele. Băgă mâna prin deschizătură şi scoase brâul.

— Gata! rosti ea cu voce tare. L-am luat.

Se simţea extrem de satisfăcută că reuşise să-l înfrângă pe preotul acela necinstit şi că recuperase banii tatălui ei. Apoi, pe când se ridica, îşi dădu seama că victoria ei era îndoielnică: brâul era suspect de uşor. Desfăcu capătul şi numără monedele. Nu erau decât zece. Zece bizanţi făceau cât o liră de argint.

Ce se întâmplase cu restul? Îi cheltuise părintele Ralph! Se înfurie din nou. Nu mai avea nimic altceva pe lume decât banii lăsaţi de tatăl ei, şi hoţul de preot luase patru cincimi din ei. Ieşi din biserică, ţinând în mână brâul care se bălăbănea dintr-o parte în alta. În stradă, un trecător păru să tresară când îi întâlni privirea, ca şi cum expresia ei ar fi avut ceva bizar. Aliena nu-l băgă în seamă şi intră în casa preotului.

Richard stătea peste părintele Ralph, cu sabia la gâtul acestuia. Din prag, Aliena răcni:

— Unde e restul banilor tatălui meu?

— S-au dus, şopti părintele.

Fata îngenunche lângă capul bărbatului şi îşi lipi lama pumnalului de faţa lui.

— Unde s-au dus?

— I-am cheltuit, răspunse el cu un glas răguşit de frică.

Aliena ar fi vrut să-l înjunghie, să-l bată sau să-l arunce într-un râu, dar niciuna dintre aceste pedepse nu ar fi rezolvat nimic. Preotul spunea adevărul. Se uită la butoiul răsturnat: un om căzut în patima băuturii putea consuma o cantitate mare de bere. Se simţea pe cale să explodeze de frustrare.

— Ţi-aş tăia urechea dacă aş putea să o vând pentru un penny, şuieră ea.

Chipul lui trăda faptul că era convins că ea avea să i-o taie oricum.

Cuprins de nelinişte, Richard spuse:

— A cheltuit banii. Hai să luăm ce avem şi să plecăm.

Cu inima grea, Aliena îşi dădu seama că avea dreptate. Furia începea să i se şteargă din suflet, lăsând în urmă amărăciune. Nu mai aveau nimic de câştigat din faptul că-l speriau pe preot şi, cu cât rămâneau mai mult acolo, cu atât creşteau şansele să apară cineva şi să le facă probleme. Se ridică.

— Bine, spuse ea. Puse monedele de aur înapoi în brâu, pe care şi-l prinse în jurul mijlocului, pe sub pelerină. Întinse un deget în direcţia preotului: S-ar putea să mă întorc într-o zi şi să te omor, scuipă ea cuvintele.

Ieşi din colibă.

Porni în lungul străzii înguste. Grăbindu-se, Richard o ajunse din urmă.

— Ai fost minunată, Allie! spuse el, încântat. L-ai speriat de moarte… şi ai luat banii!

Aliena încuviinţă printr-o mişcare a capului.

— Da, i-am luat, spuse ea, pe un ton acru.

Era încă încordată, dar acum, că furia i se potolise, se simţea dezamăgită şi nefericită.

— Ce o să cumpărăm? întrebă el, plin de nerăbdare.

— Doar puţină mâncare pentru călătoria noastră.

— Nu vom cumpăra cai?

— Nu cu o liră.

— Totuşi, am putea să-ţi luăm o pereche de cizme.

Aliena cântări această posibilitate. Saboţii îi chinuiau picioarele, şi era prea frig ca să umble desculţă. Cu toate acestea, cizmele erau scumpe şi nu prea voia să cheltuiască banii atât de repede.

— Nu, hotărî ea. Mai rezist eu câteva zile fără cizme. Deocamdată, o să păstrăm banii.

— Ce mâncare să luăm?

— Pâine de cereale, brânză tare şi vin.

— Hai să luăm nişte plăcinte.

— Costă prea mult.

— Aha. Richard tăcu timp de câteva clipe, după care spuse: Eşti îngrozitor de morocănoasă, Allie!

Aliena oftă.

— Ştiu.

„De ce mă simt aşa? îşi spuse Aliena în gând. Ar trebui să fiu mândră. Am reuşit să ajung aici cu Richard, mi-am apărat fratele, mi-am găsit tatăl, am recuperat banii.

Da, şi am înfipt un cuţit în burta unui bărbat gras, l-am obligat pe fratele meu să-l omoare, am ţinut un lemn aprins aproape de faţa unui preot şi eram gata să-i scot ochii."

— Din cauza tatei? întrebă Richard, pe un ton înţelegător.

— Nu, răspunse Aliena. E din cauza mea.

Aliena regreta că nu cumpărase cizmele.

În drum spre Gloucester, purtase saboţii până ce începuseră să-i sângereze degetele şi tălpile, apoi mersese desculţă până ce nu mai putuse suporta frigul, aşa că încălţase din nou saboţii. Descoperise că era mai bine dacă nu se uita la picioare: o durea mai tare când vedea rănile şi sângele.

În zona de deal se aflau o mulţime de mici gospodării unde ţăranii cultivau cam un acru de ovăz sau de secară şi ţineau câteva animale slăbănoage. Când consideră că trebuiau să se găsească aproape de Huntleigh, Aliena se opri la marginea unui sat pentru a sta de vorbă cu un ţăran care tundea o oaie într-un ţarc aflat lângă o casă de lut amestecat cu nuiele. Ţăranul fixase capul oii într-un cadru de lemn asemănător cu obezile în care erau imobilizaţi infractorii şi tundea lâna cu un cuţit cu lama lungă. În apropiere mai aşteptau alte două oi, iar una deja tunsă păştea pe câmp, golaşă în aerul rece.

— E cam devreme pentru tuns, spuse Aliena.

Ţăranul îşi ridică privirea şi zâmbi binedispus. Era un tânăr cu păr roşcat şi cu pistrui, iar mânecile sale suflecate lăsau la vedere braţele păroase.

— Da, dar am nevoie de bani. Mai bine să le fie oilor frig decât să-mi fie mie foame.

— Cât primeşti?

— Un penny de oaie. Dar trebuie să mă duc în Gloucester ca să primesc banii, aşa că pierd o zi de muncă la câmp, exact acum, când e primăvară şi sunt atâtea de făcut.

În ciuda vorbelor morocănoase, el era destul de vesel.

— Ce sat e acesta? îl întrebă Aliena.

— Străinii îi spun Huntleigh, spuse el.

Ţăranii nu foloseau niciodată numele satului lor – pentru ei, era doar „satul". Numele erau pentru cei din afara lui.

— Tu cine eşti? întrebă el, fără a-şi ascunde curiozitatea. Ce te aduce aici?

— Sunt nepoata lui Simon de Huntleigh, spuse Aliena.

— Da. Ei bine, o să-l găseşti în casa mare. Întoarce-te pe

drumul acesta câţiva metri, după care o iei pe cărarea dintre ogoare.

— Mulţumesc!

Satul se lăfăia în mijlocul ogoarelor arate ca un porc într-o mocirlă. În jurul conacului, care nu era cu mult mai mare decât casa unui ţăran prosper, se îngrămădeau vreo douăzeci de locuinţe mici. Se părea că mătuşa Edith şi unchiul Simon nu erau foarte bogaţi. În faţa conacului stăteau câţiva oameni cu o pereche de cai. Unul dintre bărbaţi părea să fie stăpânul: purta o haină stacojie. Aliena îl privi mai atent. Trecuseră doisprezece sau treisprezece ani de când nu-l mai văzuse pe unchiul Simon, dar credea că el era. Şi-l amintea a fi un bărbat masiv, iar acum i se părea mai mic, dar, fără îndoială, asta era din pricină că Aliena crescuse între timp. Părul i se rărea şi avea o bărbie dublă pe care Aliena nu-şi amintea să o fi avut. Apoi, îl auzi vorbind:

— Are greabănul foarte înalt animalul ăsta, spuse bărbatul.

Fata recunoscu vocea hârâită, cu un uşor gâfâit.

Îşi mai veni în fire. De acum încolo aveau să fie hrăniţi, îmbrăcaţi şi îngrijiţi: gata cu pâinea de cereale şi cu brânza tare, gata cu dormitul prin hambare, gata cu bătutul drumurilor cu mâna pe mânerul pumnalului. Avea să capete un pat moale, o rochie nouă şi urma să mănânce carne friptă la prânz.

Unchiul Simon îi întâlni privirea. La început, nu îşi dădu seama cine era.

— Ia uitaţi-vă, le spuse el oamenilor lui. O fetişcană frumoasă şi un băiat-soldat au venit în vizită pe la noi. Apoi, în ochii lui se aprinse o scânteie, iar Aliena îşi dădu seama că bărbatul pricepuse că nu erau străini. Vă cunosc, nu-i aşa? zise el.

— Da, unchiule Simon, ne cunoşti, spuse Aliena.

Simon tresări, ca şi cum s-ar fi speriat de ceva.

— Pe toţi sfinţii! Vocea unei stafii!

Aliena nu-i înţelese vorbele, dar, o clipă mai târziu, el o lămuri. Se apropiase de ea, privind-o cu atenţie, ca şi cum s-ar fi pregătit să verifice dinţii unui cal şi spuse:

— Mama ta avea aceeaşi voce, ca mierea curgând dintr-un borcan. Isuse, eşti la fel de frumoasă ca ea! Întinse mâna cu gând să-i atingă faţa, dar Aliena făcu rapid un pas înapoi, pentru ca el să n-o ajungă. Dar eşti la fel de arogantă ca blestematul de taică-tău, după câte văd. Presupun că el te-a trimis aici, nu-i aşa?

Aliena se zbârli. Nu-i plăcea să audă pe nimeni numindu-l „blestematul” de tatăl ei. Dar, dacă protesta, unchiul Simon ar fi

putut considera acest comportament drept o dovadă de aroganţă; aşa că îşi muşcă limba şi îi răspunse supusă.

— Da. A zis că mătuşa Edith o să aibă grijă de noi.

— Ei bine, s-a înşelat, spuse unchiul Simon. Mătuşa Edith a murit. Mai mult, de când cu dizgraţia tatălui tău, mi-am pierdut jumătate din pământuri în favoarea ticălosului acela gras de Percy Hamleigh. O ducem greu. Aşa că n-aveţi decât să faceţi cale întoarsă spre Winchester. Eu nu vă primesc.

Aliena era zguduită de duritatea vorbelor lui.

— Dar suntem rudele tale! spuse ea.

El avu bunul-simţ să pară oarecum ruşinat, dar răspunsul lui fu aspru:

— Nu sunteţi rudele mele. Tu erai nepoata primei mele soţii. Chiar şi când Edith era în viaţă, nu-şi vedea niciodată sora, din cauza măgarului aceluia încrezut cu care s-a măritat mama ta.

— Vom munci, imploră Aliena. Suntem amândoi dispuşi…

— Nu-ţi irosi timpul, spuse el. Nu vă primesc.

Aliena era şocată. Omul se arăta extrem de hotărât. Era clar că nu avea niciun rost să-i aducă argumente sau să-i cerşească mila. Dar suferise atâtea dezamăgiri de genul acesta, încât se simţea mai degrabă cuprinsă de amărăciune decât de tristeţe. Cu o săptămână în urmă, aşa ceva ar fi făcut-o să izbucnească în lacrimi. Acum îi venea să-l scuipe. Spuse:

— O să ţin minte purtarea ta când Richard va fi conte şi o să recuperăm castelul.

Unchiul Simon izbucni în râs.

— Crezi că o să mai apuc eu aşa ceva?

Aliena hotărî să nu mai stea pe loc, acceptând să fie umilită.

— Hai să mergem, îi spuse ea lui Richard. O să ne descurcăm singuri.

Unchiul Simon se întorsese deja şi se uita la calul cu greabănul înalt.

Bărbaţii din jurul lui păreau oarecum stânjeniţi. Aliena şi Richard se îndepărtară.

Când ajunseră suficient de departe pentru a nu fi auziţi, Richard spuse cu un glas plângător:

— Ce o să ne facem, Allie?

— O să le arătăm oamenilor ăstora lipsiţi de inimă că suntem mai buni decât ei, zise ea, pe un ton înverşunat.

Dar nu se simţea deloc curajoasă, avea pur şi simplu sufletul plin de ură, faţă de unchiul Simon, faţă de părintele Ralph, faţă

de Odo temnicerul, faţă de nelegiuiţi, faţă de pădurar şi, mai presus de orice, faţă de William Hamleigh.

— Bine că avem ceva bani, spuse Richard.

Aşa era. Însă banii nu aveau să ţină la nesfârşit.

— Nu putem să-i cheltuim pur şi simplu, spuse ea în timp ce mergeau pe cărarea care ducea înapoi spre drumul principal. Dacă-i consumăm pe toţi pentru mâncare şi lucruri de genul ăsta, vom fi din nou muritori de foame când se vor termina. Trebuie să *facem* ceva cu ei.

— Nu înţeleg de ce, spuse Richard. Eu cred că ar trebui să cumpărăm un căluţ.

Aliena îl privi lung. Oare glumea? Pe faţa lui nu se zărea nicio urmă de zâmbet. Pur şi simplu nu înţelegea.

— Nu avem niciun statut, niciun titlu şi nicio bucată de pământ, spuse ea, răbdătoare. Regele nu o să vrea să ne ajute. Nu ne putem angaja ca muncitori… am încercat, în Winchester, şi nimeni nu a vrut să ne primească. Dar, cumva, trebuie să ne câştigăm existenţa şi să te facem pe tine cavaler.

— Aaa, spuse el. Pricep!

Aliena vedea bine că băiatul nu pricepea cu adevărat.

— Trebuie să ne găsim o ocupaţie care să ne asigure traiul şi să ne dea ocazia de a câştiga suficienţi bani pentru a-ţi cumpăra un cal bun.

— Vrei să spui că ar trebui să intru ucenic la vreun meşter?

Aliena negă printr-o mişcare a capului.

— Tu trebuie să ajungi cavaler, nu dulgher. Am întâlnit noi vreodată pe cineva care îşi câştiga traiul independent, dar nu avea o meserie?

— Da, spuse pe neaşteptate Richard. Meg, în Winchester.

Avea dreptate. Meg se ocupa cu negoţul de lână, deşi nu fusese niciodată ucenică.

— Dar Meg are propria tarabă.

Tocmai treceau pe lângă ţăranul roşcat care le arătase încotro să meargă. Cele patru oi tunse păşteau pe câmp, iar el lega lâna cu o funie împletită din trestii. Îşi ridică ochii de la munca sa şi le făcu semn cu mâna. Oamenii ca el duceau lâna în oraşe şi o vindeau negustorilor de lână. Dar negustorul trebuia să aibă un loc unde să facă afaceri…

Trebuia, într-adevăr?

În mintea Alienei începea să prindă formă o idee.

Se întoarse brusc pe călcâie.

— Unde te duci? o întrebă Richard.
Aliena era prea tulburată pentru a-i răspunde. Se aplecă peste gardul ţăranului.
— Cât ziceai că ai lua pe lâna asta?
— Un penny pe oaie, spuse el.
— Dar ai zis că ar trebui să pierzi o zi întreagă mergând la Gloucester şi înapoi.
— Aici e buba.
— Şi dacă ţi-aş cumpăra eu lâna? Ai scăpa de drum.
— Allie! Noi nu avem nevoie de lână! interveni Richard.
— Taci, Richard!
Nu voia să-i explice acum ideea ei – era nerăbdătoare să o încerce cu ţăranul.
— Ar fi o binecuvântare, zise ţăranul.
Dar părea neîncrezător, ca şi cum ar fi suspectat o înşelăciune.
— N-aş putea să-ţi ofer un penny pe oaie, totuşi.
— Aha! Mă gândeam eu că e şi un dezavantaj.
— Ţi-aş putea da doi penny pe lâna celor patru oi.
— Dar valorează câte un penny pe oaie! protestă el.
— În Gloucester. Aici suntem în Huntleigh.
Ţăranul scutură din cap.
— Aş prefera să am patru penny şi să pierd o zi de muncă la câmp decât să am doi penny şi să câştig o zi.
— Să zicem că ţi-aş oferi trei penny pentru lâna a patru oi.
— Pierd un penny.
— Şi economiseşti o zi pe drum.
Ţăranul părea năucit.
— N-am mai auzit de aşa ceva până acum.
— E ca şi cum eu aş fi un căruţaş, iar tu mi-ai plăti un penny ca să-ţi duc lâna la târg. Încetineala minţii lui i se părea exasperantă. Întrebarea este: pentru tine, o zi la câmp valorează sau nu un penny?
— Depinde ce fac în ziua aia, spuse el, gânditor.
Richard intră iarăşi în vorbă:
— Allie, ce o să facem noi cu lâna a patru oi?
— I le vindem lui Meg, îi spuse ea, pierzându-şi răbdarea. Pentru un penny fiecare. Astfel, câştigăm un penny.
— Dar trebuie să mergem tocmai până la Winchester pentru un penny!
— Nu, prostule! Cumpărăm lână de la cincizeci de ţărani şi o

ducem pe toată la Winchester. Nu înţelegi? Am putea câştiga cincizeci de penny! Am putea avea bani de mâncare şi-n plus economisim suficient pentru a-ţi cumpăra un cal bun!

Se întoarse din nou către ţăran. Zâmbetul lui vesel dispăruse şi omul îşi scărpina capul roşcovan. Alienei îi părea rău că-l pusese într-o astfel de încurcătură, dar voia să-l facă să-i accepte oferta. Dacă o accepta, ea avea astfel să ştie că era posibil să îndeplinească jurământul făcut tatălui ei. Dar ţăranii erau încăpăţânaţi. Îi venea să-l ia de guler şi să-l scuture bine. În loc de asta, băgă mâna în pelerină şi scotoci în pungă. Schimbaseră bizanţii de aur pe monede de argint de câte un penny la giuvaergiul din Winchester, iar acum scoase trei penny şi i-i arătă ţăranului.

— Poftim, spuse ea. Da sau nu?

Vederea banilor de argint îl ajută pe ţăran să se hotărască.

— Bine, spuse el şi luă banii.

Aliena zâmbi. Se părea că găsise răspunsul.

Seara, folosi legătura de lână pe post de pernă. Mirosul de oaie îi aducea aminte de casa lui Meg.

Dimineaţa, când se trezi, descoperi că nu era însărcinată.

Lucrurile începeau să se mai îndrepte.

La patru săptămâni după Paşti, Aliena şi Richard intrară în Winchester cu un cal bătrân care trăgea o căruţă rudimentară încărcată cu un sac imens în care aveau lâna a 240 de oi – exact numărul-standard pentru un sac de lână.

În momentul acela, descoperiră existenţa taxelor.

Până atunci, intraseră de fiecare dată în oraş fără să atragă atenţia nimănui, dar acum aflară de ce erau atât de înguste porţile oraşului şi de ce erau mereu păzite de vameşi. Fiecare căruţă care intra în Winchester trebuia să plătească o taxă de un penny. Din fericire, mai aveau câţiva penny de rezervă şi putură să plătească, altfel s-ar fi văzut întorşi din drum.

Bună parte din lână costase între o jumătate şi trei sferturi de penny bucata. Dăduseră 72 de penny pe calul acela bătrân, iar căruţa şubredă o primiseră odată cu el. Cea mai mare parte din restul banilor fusese cheltuită pe mâncare. Dar, în seara aceea, urmau să aibă o liră de argint, un cal şi o căruţă.

Planul Alienei era să plece din nou şi să cumpere un alt sac de lână, şi apoi iarăşi şi iarăşi, până se termina tunsul oilor. La sfârşitul verii, voia să aibă suficienţi bani pentru a cumpăra un

cal puternic şi o căruţă nouă.

Pe când îşi conducea mârţoaga pe străzi, spre casa lui Meg, Aliena se simţea extrem de tulburată. La sfârşitul zilei, avea să dovedească faptul că era în stare să aibă grijă de ea şi de fratele ei fără niciun ajutor de la nimeni. Asta o făcea să se simtă foarte matură şi independentă. Stăpâna propriului destin. Nu primise nimic de la rege, nu avea nevoie de rude şi nu-i trebuia un soţ.

De-abia aştepta să o vadă pe Meg, care îi servise drept inspiraţie. Meg era una dintre puţinele persoane care o ajutaseră pe Aliena fără să încerce să o jefuiască, să o siluiască sau să o exploateze. Aliena avea o mulţime de întrebări să-i pună legate de afaceri în general şi de negustoria cu lână în particular.

Era zi de târg, aşa că le luă ceva timp să-şi croiască drum cu căruţa prin oraşul aglomerat până la strada pe care stătea Meg. Într-un final, ajunseră la casa ei. Aliena intră. Înăuntru găsi o femeie pe care nu o mai văzuse niciodată.

— Aaa! făcu Aliena, oprindu-se brusc locului.

— Ce vrei? întrebă femeia.

— Sunt o prietenă de-a lui Meg.

— Nu mai locuieşte aici, spuse femeia tăios.

— Vai, Doamne! Alienei nu i se părea deloc necesar ca femeia să se poarte aşa de nepoliticos. Unde s-a mutat?

— A plecat cu soţul ei, care a părăsit oraşul acoperit de ruşine, zise femeia.

Aliena fu cuprinsă de dezamăgire şi de frică. Se bazase pe Meg pentru a vinde lâna cu uşurinţă.

— Asta-i o veste foarte proastă!

— El era un negustor necinstit şi, dacă aş fi în locul tău, nu m-aş lăuda că sunt prietena ei. Acum, dispari!

Aliena era scandalizată că cineva putea să vorbească rău de Meg.

— Nu-mi pasă de ceea ce o fi făcut soţul ei, dar Meg e o femeie minunată şi cu mult superioară hoţilor şi târfelor care locuiesc în oraşul ăsta împuţit, spuse ea şi ieşi înainte ca femeii să-i vină în minte un răspuns.

Victoria ei verbală nu reuşi să-i ofere decât o consolare de moment.

— Veşti proaste, îi spuse Aliena lui Richard. Meg a plecat din Winchester.

— Dar persoana care locuieşte acum aici se ocupă cu comerţul de lână? întrebă el.

— Nu am întrebat. Eram prea ocupată să mă cert cu ea.

Acum simţea că se purtase prosteşte.

— Şi ce-o să facem, Allie?

— Trebuie neapărat să vindem lâna asta, spuse ea cu nelinişte în glas. Am face bine să mergem în piaţă.

Întoarseră calul şi o luară înapoi către strada principală, după care îşi croiră drum prin mulţime până la piaţă, care se afla între strada principală şi catedrală. Aliena ducea mârţoaga de dârlogi, iar Richard mergea în urma căruţei, împingând-o atunci când calul avea nevoie de ajutor, adică mai tot timpul. Piaţa era, de fapt, o viermuială de oameni care se înghesuiau pe culoarele strâmte dintre tarabe, înaintarea lor fiind mai mereu întârziată de căruţe precum cea a Alienei. Aceasta opri calul şi se urcă pe sacul de lână, căutând din priviri negustorii de lână. Nu putu vedea decât unul. Se dădu jos şi conduse calul în direcţia aceea.

Bărbatul respectiv conducea o afacere prosperă. Avea un spaţiu mare demarcat de o frânghie, cu un şopron în spate. Şopronul era făcut din panouri de gard, nişte cadre uşoare de lemn umplute cu trestii şi cu nuiele împletite, şi era, evident, o clădire temporară ce se ridica în fiecare zi de târg. Negustorul era un bărbat oacheş cu braţul stâng tăiat din cot. De acest ciot avea legat un fel de pieptene din lemn şi, ori de câte ori i se oferea lână, îşi băga braţul în ea, culegea un eşantion cu acest instrument şi îl pipăia cu mâna dreaptă înainte de a oferi un preţ. Apoi se folosea de pieptene şi de palma dreaptă pentru a număra monedele de câte un penny pe care consimţise să le plătească. La tranzacţiile mari, cântărea monedele cu ajutorul unei balanţe.

Aliena îşi croi drum cu coatele prin mulţime până la taraba negustorului. Un ţăran tocmai îi oferea acestuia lâna destul de subţire a trei oi, strânsă laolaltă cu o curea de piele.

— Un pic cam rară, spuse negustorul. Trei parale fiecare.

O para era un sfert de penny. Numără doi penny, după care luă o secure mică şi, cu o mişcare rapidă şi sigură, tăie un al treilea penny în sferturi. Îi dădu ţăranului doi penny şi unul dintre sferturi.

— Trei ori trei sferturi de penny face doi penny şi un sfert.

Ţăranul desfăcu brâul de piele şi îi înmână lâna.

Apoi, doi tineri târâră un sac întreg de lână până la tejghea. Negustorul cercetă lâna cu atenţie.

— E un sac plin, dar calitatea e proastă, spuse el. Vă dau o

liră.

Aliena se întreba cum de îşi putea da el seama dacă sacul era plin sau nu. Poate că învăţase asta în decursul anilor. Îl privi cântărind monede de câte un penny în valoare de o liră.

Nişte călugări se apropiau cu un car uriaş plin de saci cu lână. Aliena se hotărî să-şi încheie tranzacţia înaintea călugărilor. Îi făcu semn lui Richard, iar acesta trase sacul lor cu lână din căruţă şi îl aduse la tarabă.

Negustorul examină lâna.

— Calitate mixtă, spuse el. Juma de liră.

— Poftim? făcu Aliena, nevenindu-i să creadă.

— O sută douăj’ de penny, zise el.

Aliena era îngrozită.

— Dar tocmai ai dat o liră pentru un sac!

— E din cauza calităţii.

— Dar mai devreme ai dat o liră pentru lână de calitate proastă!

— Juma’ de liră, repetă el, cu încăpăţânare.

Călugării sosiră şi se îngrămădiră lângă tejghea, dar Aliena nu avea de gând să se mişte: era în joc chiar supravieţuirea ei, şi o încerca o frică mai mare faţă de sărăcia lucie decât faţă de negustor.

— Spune-mi de ce, insistă ea. Nu e nimic în neregulă cu lâna, nu-i aşa?

— Nu.

— Atunci dă-mi cât le-ai plătit şi celorlalţi doi bărbaţi.

— Nu.

— De ce nu? aproape că strigă ea.

— Pentru că nimeni nu plăteşte unei fete cât i-ar plăti unui bărbat.

Îi venea să-l strângă de gât. Îi oferea mai puţin decât plătise ea pentru lână. Era scandalos. Dacă-i accepta preţul, toată munca ei ar fi fost în zadar. Mai mult decât atât, planul ei de a asigura existenţa sa şi a fratelui său ar fi eşuat, iar scurta ei perioadă de independenţă şi de autonomie s-ar fi terminat. Şi de ce? Pentru că el nu voia să-i plătească unei fete cât i-ar fi plătit unui bărbat!

Conducătorul călugărilor o privea. Aliena nu suporta ca oamenii să se holbeze la ea.

— Nu te mai uita lung la mine! spuse ea, pe un ton nepoliticos. Vezi-ţi de treaba ta cu ţăranul ăla fără Dumnezeu!

— Bine, rosti blând călugărul.
Făcu un semn către colegii săi şi aceştia traseră un sac până lângă negustor.
— Acceptă zece şilingi, Allie, îi spuse Richard. Altfel, nu o să avem nimic în afară de un sac de lână!
Aliena se uita furioasă la negustorul care examina lâna călugărilor.
— Calitate mixtă, spuse el.
Fata se întrebă dacă negustorul spunea vreodată că lâna e de bună calitate.
— O liră şi doişpe penny pe sac.
„De ce a trebuit ca Meg să plece din oraş? se întrebă ea cu amărăciune. Totul ar fi fost bine dacă Meg rămânea aici.”
— Câţi saci aveţi? întrebă negustorul.
Un călugăr tânăr cu rasă de novice spuse:
— Zece.
Conducătorul interveni:
— Ba nu, unsprezece.
Judecând după expresia de pe chipul său, novicele ar fi vrut să protesteze, dar nu o făcu.
— Asta înseamnă unşpe lire de argint şi jumătate, plus doişpe penny.
Negustorul începu să cântărească banii.
— Nu o să cedez, îi spuse Aliena lui Richard. O să ducem lâna în altă parte… la Shiring, poate, sau la Gloucester.
— Atât de departe! Şi dacă nu o putem vinde nici acolo?
Avea dreptate – puteau să întâmpine aceleaşi probleme şi în altă parte. Adevărata problemă era că nu aveau niciun statut, niciun sprijin, nu aveau pe nimeni care să-i protejeze. Negustorul nu ar fi îndrăznit să-i insulte pe călugări, şi chiar şi ţăranii săraci puteau să-i facă probleme dacă nu se purta corect cu ei, dar un bărbat care înşela doi copii lipsiţi de orice protector nu risca nimic.
Călugării îşi târau sacii în şopronul negustorului. Pe măsură ce erau stivuiţi, negustorul îi dădea conducătorului călugărilor o liră cântărită de monede de argint şi încă doisprezece penny. Când toţi sacii fură depozitaţi, pe tejghea mai rămase o pungă cu monede de argint.
— Sunt numai zece saci, spuse negustorul.
— Eu v-am zis că nu sunt decât zece, îi zise novicele conducătorului lor.

— Acesta este cel de-al unsprezecelea, rosti conducătorul călugărilor şi îşi puse mâna pe sacul Alienei.

Fata îl privea uluită.

Negustorul era la fel de surprins.

— Ei i-am oferit o jumătate de liră, spuse el.

— L-am cumpărat eu de la ea, zise călugărul. Şi ţi l-am vândut ţie.

Făcu semn din cap în direcţia celorlalţi călugări, care târâră sacul Alienei în şopron.

Negustorul păru nemulţumit, dar dădu ultima pungă cu monede de argint în valoare de o liră şi doisprezece penny. Călugărul îi întinse punga Alienei.

Fata era năucită. Totul mersese până atunci pe dos şi, deodată, acest străin o salvase – iar asta după ce ea se purtase urât cu el!

— Mulţumim pentru ajutor, părinte, zise Richard.

— Mulţumiţi-i lui Dumnezeu, spuse călugărul.

Aliena nu ştia ce să zică. Era încântată. Strângea punga cu bani la piept. Cum îi putea mulţumi? Se uita fix la salvatorul ei. Acesta era un bărbat mărunţel, zvelt, cu o privire intensă. Mişcările sale erau rapide şi părea extrem de vioi, ca o mică pasăre cu penaj cenuşiu, dar cu ochi strălucitori. De fapt, avea ochii albaştri. Bordura de păr dimprejurul creştetului ras era de un negru brăzdat de fire albe, dar chipul îl avea tânăr. Aliena prinse a-şi da seama că figura lui îi era vag cunoscută. Unde îl mai văzuse oare?

Gândurile călugărului urmau aceeaşi cale.

— Nu vă aduceţi aminte de mine, dar eu vă cunosc, spuse el. Sunteţi copiii lui Bartholomew, fostul conte de Shiring. Ştiu că aţi suferit mari necazuri şi mă bucur că am ocazia să vă ajut. Vă cumpăr lâna oricând.

Alienei îi venea să-l sărute. Nu numai că o salvase azi, dar era pregătit să-i garanteze viitorul! În sfârşit, prinse glas.

— Nu ştiu cum să-ţi mulţumesc, spuse ea. Dumnezeu ştie câtă nevoie avem de un protector!

— Ei bine, acum aveţi doi, zise călugărul. Pe Dumnezeu şi pe mine.

Aliena era profund emoţionată.

— Mi-ai salvat viaţa, iar eu nici măcar nu ştiu cine eşti, spuse ea.

— Numele meu e Philip, zise el. Sunt stareţul de Kingsbridge.

Capitolul 7

I

Pentru Tom Constructorul, ziua în care aduse tăietorii de piatră la carieră fu una măreaţă.

Sosiră cu câteva zile înaintea Paştelui, la cincisprezece luni după ce vechea catedrală arsese. De atâta timp avusese nevoie Philip pentru a aduna suficienţi bani pentru a angaja meşteri.

Tom găsise un pădurar şi un maistru pentru carieră în Salisbury, unde palatul episcopului Roger era aproape gata. Pădurarul şi oamenii lui lucrau de două săptămâni, găsind şi doborând pini înalţi şi stejari ajunşi la maturitate. Îşi concentrau eforturile asupra pădurii de lângă râu, în amonte faţă de Kingsbridge, pentru că era foarte scump să transporţi materiale pe drumurile cotite şi pline de noroi şi puteau economisi o mulţime de bani lăsând buştenii să plutească pe râu până la şantier. Copacii aveau să fie curăţaţi puţin pentru stâlpii de schelărie, tăiaţi cu atenţie pentru a forma matriţe care să-i ghideze pe zidari şi pe cioplitori sau – în cazul celor mai înalţi copaci – puşi deoparte pentru grinzile acoperişului. Acum, lemn de bună calitate sosea constant la Kingsbridge, iar tot ce trebuia să facă Tom era să-i plătească pe muncitorii de la pădure în fiecare sâmbătă seara.

Lucrătorii la cariera de piatră sosiseră în ultimele câteva zile. Maistrul carierei, Otto Faţă-Neagră, venise cu cei doi fii ai săi, care erau tăietori de piatră, cu patru nepoţi, toţi ucenici, şi cu doi muncitori, unul fiind vărul său, iar celălalt, cumnatul lui. Asemenea nepotisme reprezentau ceva firesc, iar Tom nu obiectă deloc: un grup de rude formau, de obicei, o echipă bună.

Deocamdată, la Kingsbridge nu lucra niciun meşter, pe şantierul propriu-zis, în afară de Tom şi de dulgherul stăreţiei. Era o idee bună să stocheze unele materiale. Dar, în curând, Tom avea să angajeze nişte oameni care să reprezinte coloana vertebrală a echipei de constructori, zidarii. Aceştia erau cei care puneau piatră peste piatră şi făceau zidurile să se înalţe. Apoi avea să înceapă marea lucrare. Mersul lui Tom avea ceva sprinţar: speranţele şi munca lui de zece ani încoace îşi găsiseră

răsplata.

Hotărâse că primul zidar care urma să fie angajat avea să fie fiul lui, Alfred. Acesta avea în jur de şaisprezece ani şi îşi însuşise abilităţile de bază pentru un zidar: ştia să cioplească pietrele în formă de pătrat şi să construiască un zid drept. Imediat ce aveau să înceapă angajările, Alfred urmă să primească salariu întreg.

Celălalt fiu al lui Tom, Jonathan, avea cincisprezece luni şi creştea văzând cu ochii. Era un copil robust şi răsfăţatul întregii mănăstiri. La început, Tom îşi făcuse ceva griji pentru că pruncul era îngrijit de Johnny Opt-Penny, care era cam sărac cu duhul, dar acesta era la fel de atent ca orice mamă şi avea mai mult timp decât majoritatea mamelor pentru a se ocupa de copil. Călugării nu bănuiau nici acum că Tom era tatăl lui Jonathan, şi probabil că nu aveau să o facă niciodată.

Marthei, în vârstă de şapte ani, îi căzuse un dinte din faţă şi îi era dor de Jack. Ea îl îngrijora cel mai mult pe Tom, pentru că avea nevoie de o mamă.

Existau destule femei dispuse să se mărite cu Tom şi să aibă grijă de fiica lui. Ştia prea bine că era un bărbat atrăgător, iar acum, că stareţul Philip se apuca de construit, avea traiul asigurat. Tom se mutase din casa de oaspeţi şi îşi construise o casă frumoasă, cu două încăperi şi coş, în sat. În cele din urmă, în calitate de maistru constructor al întregului proiect, se putea aştepta la un salariu şi la nişte beneficii pentru care l-ar invidia orice nobil mărunt. Dar el nu concepea să ia în căsătorie pe altcineva în afară de Ellen. Era asemenea unui bărbat deprins să bea cel mai bun vin, şi care acum descoperă că vinul obişnuit seamănă la gust cu oţetul. În sat trăia o văduvă drăguţă, durdulie, cu un chip zâmbitor, un bust generos şi doi copii cuminţi care îi făcuse câteva plăcinte şi îl sărutase cu pasiune la petrecerea de Crăciun şi s-ar fi măritat cu el în orice moment. Dar ştia că ar fi fost nefericit cu ea, pentru că avea să tânjească mereu după emoţia unei căsnicii cu imprevizibila, enervanta, fermecătoarea, pasionala Ellen.

Ellen promisese că avea să se întoarcă, într-o zi, să-i viziteze. Tom era pe deplin convins că femeia îşi va ţine această promisiune, şi se agăţa cu încăpăţânare de această speranţă, deşi trecuse mai mult de un an de când ea îl părăsise. Iar când Ellen avea să se întoarcă, el intenţiona să o ceară de nevastă.

Credea că, acum, avea să-l accepte. Nu mai era pe drumuri: era capabil să-şi hrănească familia, dar şi pe ea împreună cu fiul

ei. Simţea că, dacă procedau cu grijă, puteau preveni certurile dintre Alfred şi Jack. „Dacă Jack ar fi pus la muncă, Alfred nu l-ar mai privi cu ochi aşa duşmănoşi”, îşi zicea Tom. Avea de gând să se ofere să-l ia pe Jack ca ucenic. Flăcăul se arătase interesat de arta construcţiei, era teribil de isteţ, iar într-un an şi ceva avea să fie destul de mare pentru munca grea. Astfel, Alfred nu ar mai putea spune că Jack era leneş. Cealaltă problemă era că Jack ştia să citească, pe când Alfred nu ştia. Tom avea să o roage pe Ellen să-l înveţe pe Alfred să scrie şi să citească. Îi putea da lecţii în fiecare duminică. Apoi, Alfred se va putea simţi la fel de inteligent ca Jack. Băieţii ar fi pe picior de egalitate, ca educaţie, ca muncă şi, în ceva vreme, ca mărime.

Ştia că, în ciuda tuturor greutăţilor, lui Ellen îi plăcuse viaţa cu el. Îi plăceau mintea şi trupul lui. Va dori să se întoarcă la el.

Însă totul se schimba atunci când se gândea cât de puţin probabil era să aranjeze lucrurile cu părintele Philip. Ellen jignise groaznic religia pe care o slujea Philip. Era greu să-ţi imaginezi o insultă mai mare adusă unui stareţ decât ceea ce făcuse ea. Tom nu rezolvase încă această problemă.

Între timp, toată energia sa intelectuală era investită în proiectarea catedralei. Otto şi echipa sa de tăietori de piatră aveau să-şi construiască un atelier improvizat la carieră, unde puteau să doarmă noaptea. După ce se instalau, aveau să-şi construiască nişte case adevărate, iar cei care erau căsătoriţi aveau să-şi aducă familiile pentru a locui cu ei.

Dintre toate meşteşugurile legate de construit, munca în carieră necesita cel mai mic grad de pricepere şi cel mai mare efort fizic. Maistrul carierei era cel care făcea munca intelectuală: el hotăra ce zone aveau să fie săpate şi în ce ordine; el se ocupa de scări şi de echipamentele de ridicat; dacă aveau să lucreze pe un versant vertical, el avea să proiecteze schelăria; el se asigura că le veneau mereu unelte de la fierar. Săpatul efectiv şi scoaterea blocurilor de piatră reprezentau treburi destul de simple. Muncitorul folosea un târnăcop cu vârf de fier pentru a face crăpătura iniţială în stâncă, după care o adâncea cu un ciocan şi o daltă. Când crăpătura era suficient de mare pentru a slăbi rezistenţa stâncii, băga o pană de lemn în ea. Dacă judeca bine rezistenţa stâncii, atunci aceasta avea să se crape exact acolo unde dorea el.

Muncitorii îndepărtau blocurile de piatră din carieră fie cărându-le pe tărgi, fie ridicându-le cu ajutorul unei sfori legate

de o roată mare. În atelier, tăietorii de piatră dădeau blocurilor, în mare, forma cerută de maistrul constructor. Bineînţeles, cioplirea şi sculptarea exactă a pietrelor se făcea la Kingsbridge.

Cea mai mare problemă avea să fie transportul. Cariera se afla la o zi distanţă de şantier, iar un căruţaş avea să ceară probabil patru penny pe transport – şi nu putea duce mai mult de opt, nouă blocuri de piatră fără să-şi rupă căruţa sau să-şi omoare calul. Imediat ce muncitorii de la carieră se instalau, Tom trebuia să pornească prin împrejurimi pentru a căuta eventuale cursuri de apă care să poată scurta drumul.

Porniseră de la Kingsbridge în zori. Pe când mergeau prin pădure, copacii care formau cu coronamentul lor o boltă deasupra drumului îl duceau pe Tom cu gândul la stâlpii catedralei pe care avea să o construiască. Tocmai se desfăceau frunzele din muguri. Tom fusese învăţat întotdeauna să-şi ornamenteze vârful stâlpilor cu spirale sau cu zigzaguri, dar acum îi veni în minte că nişte motive care să imite frunzele ar arăta foarte bine.

Parcurseră distanţa destul de repede, aşa că pe la jumătatea după-amiezii se aflau în apropierea carierei. Spre surprinderea sa, Tom auzi în depărtare sunetul pietrei lovite cu ceva de metal, ca şi cum cineva lucra acolo. Teoretic, cariera îi aparţinea contelui de Shiring, Percy Hamleigh, dar regele conferise stăreţiei dreptul de a o exploata pentru construcţia catedralei. „Poate, se gândea Tom, contele Percy intenţionează să exploateze cariera pentru propriul câştig în acelaşi timp cu stăreţia. Probabil că regele nu a interzis explicit acest lucru, dar ne-ar provoca o mulţime de neplăceri.”

Pe măsură ce se apropiau, Otto, un bărbat cu piele închisă la culoare şi purtare necioplită, se încruntă, auzind şi el sunetul, dar nu scoase niciun cuvânt. Ceilalţi bărbaţi schimbară câteva mormăieli, neliniştiţi. Tom nu-i luă în seamă, dar iuţi pasul, nerăbdător să afle ce se întâmpla.

Drumul cotea printr-un petic de pădure şi se termina la poalele unui deal. Acesta era cariera propriu-zisă, iar o parte importantă a sa fusese deja îndepărtată de lucrătorii din trecut. La prima vedere, lui Tom i se părea că avea să fie uşor de scos piatră de acolo: în mod firesc, un deal trebuia să fie mai bun decât o groapă, pentru că era mai uşor să cobori blocurile de piatră de la înălţime decât să le ridici din adâncuri.

Fără nicio îndoială, în carieră se lucra. La baza dealului se afla

un atelier, lângă zona expusă a dealului era înălţată o schelărie solidă având cam şapte metri, iar ceva mai încolo se afla o grămadă de blocuri de piatră care aşteptau să fie transportate. Tom zări cel puţin zece muncitori. Totuşi, cel mai rău semn îl reprezentau cei doi oşteni cu chipuri dure care stăteau lungiţi lângă atelier, aruncând pietricele într-un butoi.

— Nu-mi place cum arată lucrurile aici, spuse Otto.

Nici lui Tom nu-i plăcea, dar se prefăcea că nu îl afectează. Intră în carieră cu o atitudine de stăpân şi porni cu pas rapid către cei doi oşteni.

Aceştia, ca şi cum s-ar fi speriat, se ridicară în picioare, având cumva aerul vinovat al santinelelor care stătuseră de pază timp de prea multe zile în care nu se petrecuse nimic ieşit din comun. Tom le trecu rapid în revistă armele: fiecare avea câte o sabie şi un pumnal şi purtau veste groase de piele, dar nu aveau armură. Tom avea ciocanul de zidar care-i atârna la brâu. Nu-şi prea putea permite să intre într-un conflict. Se îndreptă direct către cei doi, fără să scoată vreun cuvânt, după care, în ultimul moment, coti şi trecu pe lângă ei, continuându-şi drumul spre atelier. Oştenii se uitară unul la celălalt, neştiind ce să facă: dacă Tom ar fi fost mai mic de stat, sau dacă nu ar fi avut un ciocan, poate că s-ar fi grăbit mai mult să-l oprească, dar acum era prea târziu.

Tom intră în atelier. Acesta era o clădire spaţioasă de lemn, cu o vatră. De-a lungul pereţilor atârnau unelte curate şi în colţ se afla o piatră mare care era folosită la ascuţirea lor. Doi tăietori de piatră stăteau lângă o bancă masivă de lemn numită banc, îndreptând muchiile blocurilor de piatră cu topoarele.

— Salutări, fraţilor, spuse Tom, folosind formula de adresare a meşterilor. Cine e maistru aici?

— Eu sunt maistrul carierei, spuse unul dintre ei. Numele meu e Harold din Shiring.

— Eu sunt maistrul constructor de la Catedrala Kingsbridge. Numele meu e Tom.

— Salutări, Tom Constructorul! Ce te aduce pe aici?

Înainte de a răspunde, Tom îl cercetă câteva clipe pe Harold. Acesta era un bărbat palid, plin de praf, cu nişte ochi mici, de un verde prăfos, pe care şi-i îngusta atunci când vorbea, ca şi cum ar fi clipit tot mereu pentru a-şi alunga pulberea din privire. Se sprijini destins de bancul de lemn, dar nu era atât de relaxat pe cât voia să pară. Era nervos, circumspect şi temător. „Ştie foarte

bine de ce am venit aici”, îşi zise Tom.

— Mi-am adus maistrul să lucreze aici, după cum era şi normal.

Cei doi oşteni îl urmaseră pe Tom înăuntru, iar Otto şi echipa lui veniseră în spatele lor. Acum, câţiva dintre oamenii lui Harold se înghesuiră şi ei în atelier, curioşi să vadă pricina agitaţiei.

— Cariera este proprietatea contelui, spuse Harold. Dacă vrei să iei piatră, va trebui să vorbeşti cu el.

— Ba nu, nu o voi face, zise Tom. Când regele i-a dat această carieră contelui Percy, i-a acordat stăreţiei Kingsbridge dreptul de a lua piatră. Nu avem nevoie de nicio altă permisiune.

— Ei bine, nu putem să lucrăm toţi aici, nu-i aşa?

— Poate că putem, spuse Tom. Nu aş vrea să-ţi las oamenii fără slujbe. Avem un deal întreg de piatră… suficient pentru mai mult de două catedrale. Ar trebui să găsim o cale de a administra cariera astfel încât să putem scoate cu toţii piatră de aici.

— Nu pot să mă declar de acord cu aşa ceva, spuse Harold. Am fost angajat de conte.

— Ei bine, eu am fost angajat de stareţul de la Kingsbridge, iar oamenii mei încep munca aici mâine-dimineaţă, fie că-ţi convine, fie că nu.

În acest moment, unul din oşteni interveni:

— Nu o să lucraţi aici nici mâine, nici în altă zi.

Până acum, Tom se agăţase de ideea că Percy, deşi încălca esenţa edictului regal prin exploatarea carierei, dacă era forţat, avea să respecte litera înţelegerii şi să permită stăreţiei să ia piatră. Dar, în mod evident, acest oştean primise ordine clare să alunge oamenii angajaţi de stăreţie. Deodată, lucrurile arătau cu totul altfel. Cuprins de o dispoziţie sumbră, Tom îşi dădu seama că nu avea să obţină niciun bloc de piatră fără luptă.

Oşteanul care luase cuvântul era un individ scund şi îndesat de aproximativ douăzeci şi cinci de ani, cu o expresie belicoasă. Părea prost, dar încăpăţânat – cel mai dificil tip de om când venea vorba de convingere prin raţionamente logice. Tom îi adresă o privire provocatoare şi îl întrebă:

— Tu cine eşti?

— Sunt vechilul contelui de Shiring. Mi s-a ordonat să păzesc această carieră şi exact asta am să fac.

— Şi cum ai de gând să o faci?

— Cu sabia aceasta.

Atinse mânerul armei care-i atârna la brâu.

— Şi ce crezi că va face regele când vei fi adus în faţa lui pentru că ai încălcat înţelegerea consfinţită de Maiestatea Sa?

— Îmi asum riscul.

— Dar voi nu sunteţi decât doi, spuse Tom, pe un ton ce îndemna la raţiune. Noi suntem şapte bărbaţi şi patru băieţi, plus că avem permisiunea regelui de a lucra aici. Dacă vă omorâm, nu vom fi spânzuraţi.

Pe feţele oştenilor apărură expresii gânditoare, dar, înainte ca Tom să-şi valorifice avantajul, Otto luă cuvântul.

— Stai un pic, îi spuse el lui Tom. Eu mi-am adus oamenii să taie pietre, nu să se lupte.

Tom îşi simţi inima ca de plumb. Dacă muncitorii lui nu erau pregătiţi să pună piciorul în prag, nu aveau nicio şansă.

— Nu fiţi aşa lipsiţi de îndrăzneală! spuse el. O să permiteţi acestor doi bătăuşi să vă lase fără muncă?

Otto afişa un aer ursuz.

— Eu nu am de gând să mă lupt cu nişte oameni înarmaţi, răspunse el. Am avut mereu de muncă de zece ani încoace şi nu sunt atât de disperat să am de lucru. Şi, oricum, nu ştiu cine are dreptate aici… din punctul meu de vedere, e cuvântul tău împotriva cuvântului lor.

Tom trecu în revistă restul echipei lui Otto. Amândoi tăietorii de piatră aveau aceeaşi expresie încăpăţânată ca Otto. În mod clar, aveau să facă după cum zicea el: era tatăl şi maistrul lor. Iar Tom înţelegea logica spuselor bărbatului. Într-adevăr, dacă el ar fi fost în locul lui Otto, probabil că s-ar fi purtat la fel. Nu s-ar fi implicat într-o încăierare cu nişte oameni înarmaţi decât dacă ar fi fost disperat.

Dar faptul că ştia că purtarea lui Otto era de înţeles nu-l alina câtuşi de puţin; de fapt, îl făcea să se simtă încă mai frustrat. Se hotărî să mai încerce o dată.

— Nu va avea loc nicio luptă, spuse el. Ei ştiu prea bine că regele îi va trimite la spânzurătoare dacă ne fac vreun rău. Haideţi să facem focul şi să ne instalăm pentru noaptea aceasta, iar dimineaţă ne apucăm de lucru.

Faptul că vorbise despre noapte fusese o greşeală. Unul din fiii lui Otto spuse:

— Cum am putea dormi, cu ticăloşii ăştia lângă noi?

Ceilalţi îşi exprimară acordul prin diverse vorbe murmurate-n barbă.

— O să stăm de pază cu rândul, spuse Tom, disperat.

Otto scutură din cap, hotărât.

— Noi plecăm în seara asta. Acum chiar!

Tom aruncă o privire oamenilor săi şi văzu că pierduse. Pornise de dimineaţă cu speranţe foarte mari, iar acum mai că nu-i venea a crede că planurile îi fuseseră zădărnicite de aceste brute. Era îngrozitor. Totuşi, nu se putu abţine să nu le adreseze câteva vorbe amare.

— Vă împotriviţi hotărârii regelui, iar aşa ceva e periculos, îi spuse el lui Harold. Să-i transmiţi asta contelui de Shiring. Şi să-i spui că eu sunt Tom Constructorul de la Kingsbridge, iar dacă o să am ocazia vreodată să-mi pun mâinile în jurul gâtlejului lui gras, s-ar putea să le strâng până se sufocă.

Johnny Opt-Penny îi făcuse lui Jonathan o mică rasă de călugăr, cu mâneci largi şi glugă. Micuţul arăta atât de drăgălaş în ea, încât topea inimile tuturor, dar straiul nu era foarte practic: gluga îi cădea mereu peste faţă, iar când mergea de-a buşilea, rasa i se încurca între genunchi.

Pe la jumătatea după-amiezii, după ce Jonathan dormise (ca şi călugării, de altfel), stareţul Philip îi găsi, pe el şi pe Johnny Opt-Penny, în ceea ce fusese odată naosul bisericii, iar acum era locul de joacă al novicilor. Aceasta era perioada din zi în care novicii erau lăsaţi în voie, iar Johnny îi urmărea cum jucau leapşa pe când Jonathan cerceta reţeaua de ţăruşi şi frânghii prin care Tom Constructorul delimitase planul la sol al părţii estice a noii catedrale.

O vreme, Philip rămase lângă Johnny, păstrând o tăcere prietenoasă, privind tinerii alergând încolo şi încoace. Philip ţinea foarte mult la Johnny, care compensa lipsa inteligenţei cu un suflet extrem de bun.

Jonathan se ridicase în picioare, sprijinindu-se de un ţăruş pe care Tom îl înfipsese pentru a marca locul porticului nordic. Se ţinea de frânghia legată de ţăruş şi, bazându-se pe acest sprijin nesigur, schiţă câţiva paşi stângaci.

— În curând o să înceapă să meargă, îi spuse Philip lui Johnny.

— Încearcă mereu, părinte, dar de obicei cade în fund.

Philip se aplecă şi întinse mâna către Jonathan.

— Vino la mine, spuse el. Hai!

Jonathan zâmbi, lăsând la vedere nişte dinţişori de diferite mărimi. Mai făcu încă un pas, ţinându-se de frânghia lui Tom. Apoi întinse mâna spre Philip, ca şi cum i-ar fi fost mai uşor aşa

şi, prinzând deodată curaj, traversă spaţiul care-i despărţea cu trei paşi repezi şi hotărâţi.

Philip îl prinse în braţe şi spuse:

— Bravo!

Îl îmbrăţişă, simţindu-se atât de mândru, încât ai fi crezut că era realizarea lui, nu a copilaşului.

Johnny era la fel de încântat.

— A mers! A mers!

Jonathan se zbătea să fie lăsat jos. Philip îl aşeză în picioare, să vadă dacă avea să pornească din nou; dar copilul mersese suficient pentru o zi, aşa că se lăsă imediat în genunchi şi o apucă în patru labe către Johnny.

Philip îşi amintea că unii călugări fuseseră scandalizaţi atunci când îi adusese pe Johnny şi pe micul Jonathan la Kingsbridge; dar era uşor să te înţelegi cu Johnny, atâta timp cât nu uitai că era un copil în corpul unui bărbat, iar Jonathan îi cucerise pe toţi prin forţa farmecului personal.

Jonathan nu fusese singura sursă de nelinişte în timpul acelui prim an. Deoarece votaseră pentru un bun gospodar, călugării se simţiseră înşelaţi atunci când Philip aplicase anumite măsuri de austeritate pentru a reduce cheltuielile de zi cu zi ale stăreţiei.

Philip se simţise întrucâtva jignit: ştia că le explicase clar că prioritatea sa avea să fie noua catedrală. Demnitarii monastici se împotriviseră şi ei planului său de a le răpi independenţa financiară, chiar dacă ştiau prea bine că, fără reforme, stăreţia avea să fie ruinată. Iar când cheltuise bani pe mărirea turmelor de oi ale mănăstirii, aproape că se stârnise o revoltă. Dar, în fond, călugării erau oameni care îşi doreau să li se spună ce să facă; iar episcopul Waleran, care poate că i-ar fi încurajat pe rebeli, îşi petrecuse mare parte din an călătorind spre Roma şi înapoi; aşa că, în cele din urmă, călugării se mulţumiseră să murmure dezaprobator pe la colţuri şi nimic mai mult.

Philip trecuse prin multe momente de singurătate, dar era sigur că rezultatele aveau să-i facă dreptate. Schimbările impuse de el dădeau deja roade mulţumitoare. Preţul lânii crescuse din nou, iar Philip începuse deja tunsul oilor: tocmai de aceea îşi putea permite să angajeze pădurari şi muncitori pentru carieră. Pe măsură ce situaţia financiară avea să se îmbunătăţească şi construcţia catedralei avea să înainteze, poziţia sa ca stareţ urma să devină incontestabilă.

Plin de afecţiune, mângâie uşor capul lui Johnny şi începu să

se plimbe pe şantier. Beneficiind de ajutorul servitorilor stăreţiei şi al călugărilor mai tineri, Tom şi Alfred începuseră săpăturile pentru fundaţie. Totuşi, deocamdată acestea nu aveau decât maximum doi metri adâncime. Tom îi spusese lui Philip că fundaţia trebuia să aibă o adâncime de până la opt metri, în unele locuri. Avea nevoie de mulţi muncitori şi de ceva echipamente de ridicat pentru a săpa atât de adânc.

Noua biserică urma a fi mai mare decât cea veche, dar tot redusă ca dimensiuni pentru o catedrală. În secret, Philip şi-ar fi dorit să ridice cea mai lungă, mai înaltă, mai bogată şi mai frumoasă catedrală din regat, dar îşi reprima această dorinţă şi îşi repeta că ar trebui să fie recunoscător pentru faptul că reuşea să construiască o biserică, oricât de mică ar fi ea.

Intră în atelierul lui Tom şi privi obiectele de lemn de pe banc. Constructorul îşi petrecuse mare parte din iarnă aici, lucrând cu o riglă de fier şi mai multe dălţi fine, făcând ceea ce el numea matriţe – modele de lemn după care să se ghideze zidarii atunci când ciopleau blocurile de piatră. Philip urmărise cuprins de admiraţie cum Tom, un bărbat masiv cu mâini mari, sculpta lemnul cu precizie şi migală pentru a obţine curbe perfecte, colţuri drepte şi unghiuri exacte. Acum, Philip luă una dintre matriţe şi o studie. Avea forma unei margini de margaretă, un sfert de cerc cu câteva protuberanţe rotunde, ca nişte petale. Ce fel de piatră trebuia să aibă forma aceea?

I se părea că astfel de lucruri erau greu de văzut cu ochii minţii şi se simţea impresionat de forţa imaginaţiei lui Tom. Se uită la desenele constructorului, gravate în ipsos întărit în cadre de lemn, şi, în cele din urmă, hotărî că ţinea în mână o matriţă pentru stâlpii arcadei, care aveau să arate ca nişte snopi de coloane mai subţiri. Philip crezuse că aveau să fie, într-adevăr, mai multe coloane subţiri puse împreună, dar acum îşi dădu seama că era vorba despre o iluzie: stâlpii urmau a fi nişte cilindri solizi de piatră cu ornamente în formă de stâlpi mai subţiri.

În cinci ani, spusese Tom, partea de est avea să fie gata. În cinci ani, Philip va putea să oficieze din nou slujbe în catedrală. Însă trebuia să facă rost de bani. În anul acela, îi fusese greu să strângă suficienţi bani pentru a începe lucrul cu o echipă modestă, pentru că reformele sale îşi făcuseră efectul destul de încet; dar anul următor, după ce avea să vândă lâna de primăvară, o să poată angaja mai mulţi meşteri şi să înceapă cu

adevărat lucrarea de construcţie.

Se auzi clopotul care chema la vespere. Philip părăsi micul şopron şi se îndreptă către intrarea în criptă. Aruncând o privire către poarta stăreţiei, văzu uluit cum Tom Constructorul tocmai intra, cu toţi muncitorii de la carieră cu el. De ce se întorseseră? Tom spusese că avea să lipsească o săptămână, iar muncitorii trebuiau să rămână acolo mult timp. Philip se grăbi să le iasă în întâmpinare.

Pe măsură ce se apropia, observă că arătau obosiţi şi deprimaţi, ca şi cum se întâmplase ceva groaznic de descurajator.

— Ce s-a întâmplat? întrebă el. De ce v-aţi întors?

— Avem veşti proaste, spuse Tom Constructorul.

Pe tot parcursul slujbei vesperelor, Philip simţi furia clocotindu-i în suflet. Ceea ce făcuse contele Percy era scandalos. Nu încăpea îndoială cine avea dreptate şi cine nu, instrucţiunile regelui erau cât se poate de clare: contele fusese prezent atunci când se făcuse anunţul, iar dreptul stăreţiei de a exploata cariera stătea scris pe un hrisov. Philip lovea cu piciorul drept pardoseala criptei într-un ritm alert, furios. Era jefuit. Era ca şi cum Percy fura bani de argint direct din tezaurul stăreţiei. Faptele sale nu aveau nicio fărâmă de justificare. Percy îi sfida fără nicio ruşine pe Dumnezeu şi pe rege. Dar cel mai rău lucru era că Philip nu putea construi noua catedrală decât dacă avea piatră pe gratis de la cariera aceea. Deja lucra cu un buget extrem de mic, iar dacă ar fi trebuit să plătească piatra la preţul pieţei, plus transportul de la o distanţă mai mare, n-ar fi putut să construiască deloc. S-ar fi văzut nevoit să aştepta încă un an sau chiar mai mult, şi astfel ar trece şase sau şapte ani până să poată oficia din nou slujbe în catedrală. Acest gând nu putea fi nicicum răbdat.

Imediat după vespere, ţinu o adunare canonică de urgenţă şi le comunică vestea călugărilor.

Îşi formase o adevărată tehnică pentru conducerea întâlnirilor din capitul. Stareţul adjunct, Remigius, încă îi purta pică pentru că îl învinsese în alegeri şi acest lucru se vedea imediat atunci când discutau problemele administrative ale mănăstirii. Era un om conservator, lipsit de imaginaţie şi pedant, iar abordarea sa în ceea ce privea gestionarea stăreţiei o contrazicea total pe cea a lui Philip. Fraţii care-l susţinuseră pe Remigius în alegeri aveau

tendinţa de a-l susţine şi la adunările canonice: Andrew, paracliserul servil; Pierre, circuitorul, care răspundea de disciplină şi avea o atitudine obtuză ce părea să se potrivească perfect cu sarcina sa, şi John cel Mic, trezorierul cel leneş. În mod similar, cei mai apropiaţi colegi ai lui Philip erau oamenii care făcuseră campanie pentru el: Cuthbert Cap-Alb, bătrânul chelar, şi tânărul Milius, căruia Philip îi oferise nou-înfiinţatul post de casier, fiind responsabil de finanţele stăreţiei. Philip îl lăsa mereu pe Milius să se contrazică din plin cu Remigius. De obicei, Philip discuta problemele importante cu Milius înainte de adunarea canonică; însă, atunci când nu o făcea, putea să se încreadă în casier că urma să aibă un punct de vedere apropiat de cel al stareţului. Iar Philip putea trage concluziile ca un arbitru imparţial şi, deşi rar se întâmpla ca Remigius să aibă câştig de cauză, Philip accepta deseori o parte din argumentele sale, sau o parte din propunerea sa, pentru a menţine atmosfera de guvernare prin consens.

Călugării erau foarte înfuriaţi de fapta lui Percy. Se bucuraseră cu toţii atunci când regele Stephen dăruise stăreţiei o cantitate nelimitată de cherestea şi de piatră, iar acum erau scandalizaţi că Percy sfida hotărârea monarhului.

Totuşi, când protestele încetară, Remigius ţinu să sublinieze altceva.

— Îmi aduc aminte că am spus acest lucru şi în urmă cu un an, începu el. Pactul conform căruia cariera este proprietatea contelui, dar noi avem drept de exploatare a fost dintru început nesatisfăcător. Ar fi trebuit să insistăm să ni se acorde dreptul de proprietate.

Faptul că vorbele lui Remigius conţineau o doză de adevăr nu le făcea mai uşor de acceptat pentru Philip. Dreptul de proprietate fusese stipulat în înţelegerea verbală făcută cu Lady Regan, dar ea îl înşelase în ultima clipă. Philip fu tentat să spună că obţinuse cel mai bun târg posibil şi că i-ar plăcea să-l vadă pe Remigius descurcându-se mai bine în labirintul plin de acte de trădare al curţii regale; dar îşi ţinu limba în frâu pentru că era, la urma urmelor, stareţul, şi trebuia să-şi asume responsabilitatea atunci când lucrurile nu mergeau bine.

Cel care sări în ajutorul lui fu Milius.

— E foarte bine că ne dorim ca regele să ne fi dat proprietate deplină asupra carierei, dar nu a făcut-o, iar principala problemă e: ce-i de făcut acum?

— Aş crede că e destul de evident, spuse imediat Remigius. Nu putem să înlăturăm oamenii contelui noi înşine, aşa că trebuie să apelăm la rege pentru a o face. Trebuie să trimitem o delegaţie la el şi să-i cerem să aibă în vedere punerea în aplicare a hrisovului parafat de el.

Printre călugări se auzi un murmur de aprobare. Andrew, paracliserul, spuse:

— Ar trebui să trimitem călugării cei mai înţelepţi şi cei mai buni retori.

Philip îşi dădu seama că, în viziunea lui Remigius şi a lui Andrew, ei înşişi ar trebui să conducă această delegaţie.

— După ce regele o să audă ce s-a întâmplat, nu cred că Percy Hamleigh o să mai fie conte de Shiring mult timp, zise Remigius.

Philip nu era atât de sigur de asta.

— Unde e regele? întrebă Andrew, continuându-şi ideea. Ştie cineva?

Philip fusese recent la Winchester, şi auzise de mişcările regelui.

— A plecat în Normandia, spuse el.

Milius zise repede:

— O să dureze mult timp să-l prindem din urmă.

— Urmărirea dreptăţii cere întotdeauna răbdare, intonă plin de infatuare Remigius.

— Dar fiecare zi petrecută în urmărirea dreptăţii e o zi pierdută pentru construirea noii catedrale, răspunse Milius.

Tonul lui arăta că era exasperat de faptul că Remigius accepta cu atâta lejeritate o întârziere în programul de construcţie. Philip simţea la fel. Milius continuă:

— Şi asta nu e singura noastră problemă. Odată ce-l vom fi găsit pe rege, va trebui să-l convingem să ne asculte plângerea. Asta poate dura săptămâni întregi. Apoi, s-ar putea ca Maiestatea Sa să-i acorde lui Percy şansa de a se apăra… altă întârziere…

— Cum ar putea să se apere Percy? întrebă îndărătnic Remigius.

Milius răspunse:

— Nu ştiu, dar sunt sigur că va găsi el o modalitate.

— Dar, în cele din urmă, regele trebuie să-şi ţină cuvântul.

Se auzi o voce nouă:

— Nu fi atât de sigur.

Toţi se întoarseră în direcţia de unde provenea glasul. Cel care vorbise era fratele Timothy, cel mai bătrân călugăr din stăreţie. Un bărbat mărunţel şi modest, acesta cuvânta destul de rar, dar, atunci când o făcea, merita să fie ascultat. Uneori, Philip considera că Timothy ar fi trebuit să devină stareţ. În mod normal, asista la canon cu o înfăţişare pe jumătate adormită, dar acum se aplecase în faţă, cu ochii însufleţiţi de convingere:

— Un rege este o fiinţă a clipei prezente, continuă el. E mereu ameninţat, de rebeli din propriul regat şi de monarhii vecini. Are nevoie de aliaţi. Contele Percy este un om puternic şi conduce o mulţime de cavaleri. Dacă regele are nevoie de Percy în momentul în care noi ne înfăţişăm petiţia, vom fi refuzaţi, indiferent că dreptatea este de partea noastră. Regele nu e perfect. Nu există decât un singur judecător infailibil, şi acela este Dumnezeu.

Timothy se lăsă pe spate, sprijinindu-se de perete şi închizându-şi pe jumătate ochii, ca şi cum nu era deloc interesat de felul în care avea să fie primit discursul său. Philip îşi ascunse un zâmbet: Timothy formulase în chip precis toate presimţirile sale rele în privinţa apelului la dreptatea regală.

Remigius nu era dispus să renunţe la perspectiva unei călătorii lungi şi interesante în Franţa şi a unui sejur la curtea regală; dar, în acelaşi timp, nu putea contrazice logica lui Timothy.

— Şi atunci, ce altceva putem face? întrebă el.

Philip nu era sigur. *Sheriff*-ul nu avea să poată interveni în acest caz: Percy era prea puternic pentru a fi controlat de un simplu *sheriff* şi nu se puteau baza nici pe episcop. Dar Philip nu era dispus să rămână pe loc şi se accepte înfrângerea. Avea să ocupe cariera, chiar dacă trebuia să o facă el însuşi…

Era o idee chiar bună.

— Un moment, spuse el.

Ar fi nevoie de toţi călugării valizi ai mănăstirii… trebuia organizat totul cu grijă, ca o operaţiune militară fără arme… aveau nevoie de mâncare pentru două zile…

— Nu ştiu dacă o să meargă, dar merită încercat, zise Philip. Ascultaţi-mă.

Le prezentă planul lui.

Porniră aproape imediat: treizeci de călugări, zece novici, Otto Faţă-Neagră şi echipa lui de muncitori, Tom Constructorul şi

Alfred, doi cai şi o căruţă. Când se lăsă întunericul, aprinseră torţe ca să poată vedea drumul. La miezul nopţii se opriră să se odihnească şi să mănânce bucatele pregătite în grabă la bucătărie: pui, pâine albă şi vin roşu. Philip fusese dintotdeauna de părere că munca grea trebuia răsplătită cu mâncare bună. Când porniră mai departe, cântară slujba pe care ar fi trebuit să o oficieze la stăreţie.

La un moment dat, când noaptea era mai adâncă, Tom Constructorul, care mergea în frunte, ridică o mână pentru a-i opri. Îi spuse lui Philip:

— Mai avem numai un kilometru şi jumătate până la carieră.

— Bine, zise Philip. Se întoarse către ceilalţi călugări. Scoateţi-vă saboţii şi sandalele şi încălţaţi cizmele de fetru.

Se descălţă la rându-i de sandale şi îşi puse o pereche de cizme moi de fetru, de genul celor purtate de ţărani pe timpul iernii.

Făcu semn către doi novici.

— Edward şi Philemon, voi rămâneţi aici cu caii şi căruţa. Nu faceţi gălăgie şi aşteptaţi până ce se luminează bine de ziuă, după care veniţi după noi. Aţi înţeles?

— Da, părinte, răspunseră ei în cor.

— Bine, spuse Philip. Restul, urmaţi-l pe Tom Constructorul, în *tăcere totală*, vă rog!

Porniră cu toţii mai departe.

Bătea un vânt uşor dinspre vest, iar foşnetul copacilor acoperea zgomotul respiraţiei a cincizeci de oameni şi târşâitul a cincizeci de perechi de cizme de fetru. Philip începu să se simtă cuprins de tensiune. Acum că era gata de pus în aplicare, planul său părea un pic nebunesc. Se rugă în gând pentru izbândă.

Drumul cotea spre stânga, după care torţele pâlpâitoare le dezvăluiră vederii atelierul de lemn, o stivă de blocuri de piatră pe jumătate finisate, nişte scări şi schelărie şi, în fundal, un deal întunecat desfigurat de cicatricile albe făcute de mâinile muncitorilor pietrari. Dintr-odată, Philip se întrebă dacă oamenii care dormeau în atelier aveau câini. Dacă aveau, Philip pierdea factorul de surpriză, iar întreaga strategie ar fi fost zădărnicită. Dar era prea târziu pentru a mai da înapoi.

Întregul grup trecu în târşâit de picioare pe lângă atelier. Philip îşi ţinu răsuflarea, aşteptându-se din moment în moment să audă o hărmălaie de lătrături. Dar nu era niciun câine.

Îşi opri oamenii la baza schelăriei. Era mândru de ei pentru că

se dovediseră atât de tăcuţi. Chiar şi în biserică, oamenilor le venea greu să nu rostească niciun cuvânt. Poate că erau prea înspăimântaţi pentru a mai scoate vreun sunet.

În tăcere, Tom Constructorul şi Otto Faţă-Neagră începură să posteze lucrătorii în piatră. Îi împărţiră în două grupuri. Primul grup se adună lângă versantul de stâncă, la nivelul solului. Ceilalţi se urcară pe schele. Când ajunseră cu toţii în poziţiile desemnate, Philip le făcu semn călugărilor să stea, în picioare sau aşezaţi, în jurul lucrătorilor. El însuşi se plasă separat de toţi ceilalţi, într-un loc aflat la jumătatea distanţei dintre atelier şi peretele de stâncă.

Sincronizarea lor era perfectă. Începu să se lumineze imediat după ce Philip termină de dat ultimele ordine. Stareţul scoase o lumânare din pelerină şi o aprinse de la o torţă, după care se întoarse cu faţa la ceilalţi călugări şi ridică lumânarea. Acesta era semnalul hotărât. Fiecare dintre cei patruzeci de călugări şi novici scoase câte o lumânare şi o aprinse de la una dintre cele trei torţe. Efectul era spectaculos. Zorile coborâră peste o carieră ocupată de o mulţime de siluete tăcute, spectrale, fiecare dintre ele ţinând în mână o luminiţă pâlpâitoare.

Philip se întoarse din nou cu faţa la atelier. Deocamdată, nu se vedea niciun semn de viaţă. Se aşeză şi se puse pe aşteptat. Călugării se pricepeau la aşa ceva. Ei stăteau zilnic nemişcaţi timp de multe ore. Totuşi, muncitorii nu erau obişnuiţi cu aşa ceva şi, după o vreme, începură să dea semne de nerăbdare, foindu-se de pe un picior pe altul şi vorbind în şoaptă unii cu alţii; dar acum nu mai conta.

Fie murmurul lucrătorilor, fie lumina de afară reuşi să-i trezească pe locuitorii atelierului. Philip auzi pe cineva tuşind şi scuipând, după care se auzi un sunet ca şi cum era ridicat zăvorul uşii. Îşi înălţă mâna, semn că toţi ceilalţi trebuiau să menţină o tăcere desăvârşită.

Uşa atelierului se deschise. Philip îşi ţinu în continuare mâna în aer. Ieşi un bărbat, frecându-se la ochi. Din descrierea lui Tom, Philip îl recunoscu drept Harold din Shiring, maistrul carierei. La început, Harold nu văzu nimic neobişnuit. Se sprijini de cadrul uşii şi tuşi din nou – tusea profundă, bolborosindă, a unui om care avea prea mult praf de piatră în plămâni. Philip îşi lăsă mâna jos. Undeva în spatele lui, cantorul dădu tonul şi, imediat, călugării începură să cânte. Cariera era dintr-odată inundată de armonii stranii.

Efectul pe care-l avu această manevră asupra lui Harold fu devastator. Capul îi ţâşni în sus de parcă ar fi fost tras cu o sfoară. Ochii i se măriră şi gura i se deschise larg pe când distingea corul spectral care apăruse, ca prin magie, în cariera sa. Din gâtlej îi ţâşni un ţipăt de frică. Se întoarse împleticindu-se în atelier.

Philip îşi permise să schiţeze un zâmbet satisfăcut. Era un început bun.

Cu toate acestea, spaima de supranatural nu avea să dureze mult. Îşi ridică din nou mâna şi flutură din ea fără să se întoarcă. Drept răspuns la acest semnal, muncitorii îşi începură lucrul, iar zăngănitul fierului pe piatră se împleti cu muzica intonată de cor.

Două sau trei figuri se iviră în cadrul uşii. În curând, bărbaţii îşi dădură seama că aveau în faţa lor un grup obişnuit de călugări şi de muncitori în carne şi oase, nu viziuni sau spirite, şi ieşiră din atelier pentru a vedea mai bine. Odată cu ei ieşiră şi doi oşteni, încheindu-şi în grabă centurile de care atârnau săbiile; aceştia rămaseră locului, holbându-se. Pentru Philip, sosise momentul hotărâtor: ce aveau oare să facă oştenii?

Imaginea lor – masivi, bărboşi, murdari, cu centurile lor de zale, cu săbiile şi pumnalele lor, cu vestele lor grele de piele – îi aminti lui Philip de cei doi soldaţi care se năpustiseră în casa familiei lui pe când el nu avea decât şase ani şi îi omorâseră părinţii. Pe neaşteptate, fu săgetat de durere faţă de moartea mamei şi a tatălui său – pe care abia dacă şi-i mai amintea. Privi cu ură la oamenii contelui Percy, fără să-i vadă pe ei, ci un bărbat urât cu nasul strâmb şi un bărbat oacheş cu barba năclăită de sânge; sufletul îi fu cuprins de furie, de dezgust şi de hotărârea feroce ca astfel de brute păgâne şi lipsite de minte să fie înfrânte.

O vreme, nu făcură nimic. Treptat, toţi lucrătorii contelui ieşiră din atelier. Philip îi numără: erau doisprezece muncitori, plus oştenii.

Soarele aruncă o privire de după orizont.

Muncitorii stăreţiei Kingsbridge scoteau deja blocuri de piatră. Dacă oştenii voiau să-i oprească, erau nevoiţi să se descotorosească întâi de călugării care-i înconjurau şi-i protejau pe lucrători. Philip se bazase pe faptul că oştenii vor ezita să se poarte violent cu nişte călugări care se rugau.

Până acum, se părea că avusese dreptate: soldaţii ezitau.

Cei doi novici care fuseseră lăsaţi în urmă sosiră şi ei,

conducând caii şi căruţa. Priviră în jur cuprinşi de teamă. Philip le făcu semn că ar face bine să se apropie. După care se întoarse, întâlni privirea lui Tom Constructorul şi încuviinţă din cap.

Deja fuseseră tăiate mai multe blocuri de piatră, iar Tom dădu dispoziţii câtorva dintre călugării mai tineri să ridice pietrele şi să le care până la căruţă. Oamenii contelui priviră plini de interes această nouă manevră. Pietrele erau prea grele pentru a fi ridicate de câte o persoană, aşa că trebuiră să fie coborâte de pe schelărie cu ajutorul frânghiilor, după care transportate cu ajutorul tărgilor. În vreme ce prima piatră era încărcată în căruţă, cei doi oşteni prinseră a se sfătui cu Harold. O altă piatră fu pusă în căruţă. Cei doi oşteni se îndepărtară de lucrătorii aflaţi în jurul atelierului şi se îndreptară către căruţă. Unul dintre novici, Philemon, se urcă în căruţă şi se aşeză pe pietre, cu o expresie sfidătoare. „Curajos băiat!”, îşi spuse Philip în gând, dar îi era teamă pentru soarta lui.

Soldaţii se apropiară de căruţă. Cei patru călugări care căraseră cele două pietre stăteau în faţa atelajului, formând o barieră. Philip îşi simţi corpul devenind rigid din cauza tensiunii. Oştenii se opriră şi rămaseră faţă în faţă cu călugării. Îşi puseră amândoi mâna pe mânerul săbiilor. Ceilalţi călugări se opriră din cântat şi toată lumea privea scena abia respirând.

„Mai mult ca sigur, îşi spunea Philip, că n-o să fie în stare să ridice săbiile asupra unor călugări lipsiţi de apărare.” Apoi se gândi cât de uşor le-ar fi fost acestor bărbaţi masivi şi puternici, obişnuiţi cu măcelul de pe câmpul de bătălie, să-şi petreacă armele ascuţite prin trupurile unor oameni din partea cărora nu se puteau aştepta la nicio ameninţare, nici măcar la ameninţarea răzbunării. Dar, pe de altă parte, poate că se gândeau la pedeapsa divină pe care o riscau omorând slujitorii lui Dumnezeu. Chiar şi nişte criminali ca ei ştiau, probabil, că, într-un final, vor sta dinaintea Judecăţii de Apoi. Le era oare frică de flăcările eterne ale iadului? Poate; dar le era frică şi de stăpânul lor, contele Percy. Philip presupunea că principala preocupare din minţile lor era următoarea: oare stăpânul avea să considere că aveau o scuză pentru eşecul de a-i ţine departe de carieră pe oamenii de la Kingsbridge? Îi privi şovăind dinaintea câtorva călugări, cu mâinile pe mânerele săbiilor, şi şi-i închipui punând în balanţă pericolul de a-l dezamăgi pe Percy cu pericolul de a stârni mânia lui Dumnezeu.

Cei doi bărbaţi se uitară unul la celălalt. Unul scutură din cap.

Celălalt ridică din umeri. Împreună, părăsiră cariera.

Cantorul dădu din nou tonul şi călugării începură să cânte un imn de triumf. Dinspre muncitori se auzi un strigăt de victorie. De uşurare, lui Philip i se înmuiară genunchii. Preţ de câteva clipe, situaţia luase o întorsătură îngrozitor de periculoasă. Nu-şi putu stăpâni un zâmbet radios. Cariera era a lui.

Îşi stinse lumânarea şi se duse la căruţă. Îi îmbrăţişă pe toţi cei patru călugări care le ţinuseră piept oştenilor şi pe cei doi novici care aduseseră căruţa.

— Sunt mândru de voi, spuse el, cu căldură în glas. Şi cred că şi Dumnezeu este mândru.

Călugării şi lucrătorii îşi strângeau mâinile şi se felicitau reciproc. Otto Faţă-Neagră veni la Philip şi spuse:

— Frumos lucrat, părinte Philip! Sunteţi un om curajos, dacă-mi permiteţi să mă exprim astfel.

— Dumnezeu ne-a apărat, zise Philip.

Privirea sa se abătu asupra lucrătorilor contelui, care alcătuiau un grup trist, în jurul uşii atelierului lor. Nu voia să şi-i facă duşmani, pentru că, atâta timp cât nu aveau ocupaţie, exista pericolul ca Percy să-i folosească pentru a-i face alte necazuri. Philip se hotărî să le vorbească.

Îl luă de braţ pe Otto şi îl conduse către atelier.

— Aici s-a înfăptuit azi voia Domnului, îi spuse el lui Harold. Sper că nu ne purtaţi pică.

— Am rămas fără muncă, spuse Harold. E greu să nu vă purtăm pică.

Dintr-odată, Philip întrezări o modalitate de a-i atrage pe oamenii lui Harold de partea sa. Urmând un impuls, spuse:

— Puteţi să aveţi din nou de muncă, chiar azi, dacă vreţi. Lucraţi pentru mine. Îţi angajez toată echipa. Nu va trebui nici măcar să vă mutaţi din atelier.

Harold fu luat prin surprindere de această răsturnare de situaţie. Păru uimit, după care îşi regăsi stăpânirea de sine şi zise:

— Cu ce plată?

— După cum se obişnuieşte, răspunse prompt Philip. Doi penny pe zi pentru meşterii cioplitori, un penny pe zi pentru muncitori, patru penny pentru tine, iar tu îţi plăteşti singur ucenicii.

Harold se întoarse şi îşi privi colegii. Philip îl trase deoparte pe Otto pentru a-i lăsa să discute singuri propunerea lui. Philip nu

prea îşi permitea să angajeze alţi doisprezece oameni, iar dacă aceştia îi acceptau oferta, se vedea nevoit să amâne şi mai mult ziua în care avea să angajeze zidari. Ceea ce însemna că avea să scoată piatră mai repede decât ar fi putut-o folosi. Avea să o stocheze, dar i-ar fi încurcat situaţia financiară. Cu toate acestea, angajarea muncitorilor lui Percy reprezenta o mişcare defensivă inspirată. Dacă Percy voia să încerce din nou să exploateze cariera, avea să fie nevoit să angajeze mai întâi o echipă de muncitori, lucru ce se putea dovedi dificil, odată ce se ducea vestea despre cele întâmplate astăzi. Iar dacă, în viitor, Percy avea să încerce vreo stratagemă pentru a închide cariera, Philip îşi va fi asigurat provizii de piatră.

Se părea că Harold se contrazicea cu oamenii săi. După câteva minute, acesta se apropie din nou de Philip.

— Cine o să fie şef, dacă lucrăm pentru tine? întrebă el. Eu sau maistrul tău?

— Otto o să conducă, spuse Philip fără nicio ezitare.

În mod clar, Harold nu putea fi pus şef, întrucât exista posibilitatea ca Percy să-i recâştige loialitatea. Şi nu puteau exista doi conducători, pentru că s-ar fi iscat certuri.

— Tu poţi să-ţi conduci echipa ta, îi spuse Philip lui Harold. Dar Otto o să-ţi fie superior.

Harold păru dezamăgit şi se întoarse la oamenii săi. Discuţiile continuară. Tom Constructorul li se alătură lui Philip şi lui Otto.

— Planul tău a dat roade, părinte, spuse el, cu un zâmbet larg. Am luat în stăpânire cariera fără să vărsăm nicio picătură de sânge. Eşti uimitor!

Philip fu tentat să se declare de acord, dar îşi dădu seama că se făcea vinovat de păcatul mândriei.

— Dumnezeu a făcut acest miracol, spuse el, amintindu-i asta lui Tom, dar, în aceeaşi măsură, şi lui însuşi.

— Părintele Philip s-a oferit să-i angajeze pe Harold şi pe oamenii lui ca să lucreze cu mine, zise Otto.

— Chiar aşa? Tom părea neplăcut surprins. În mod normal, maistrul constructor angaja lucrătorii, nu stareţul. Nu m-aş fi gândit că-şi poate permite aşa ceva.

— Nu pot, recunoscu Philip. Dar nu vreau ca oamenii aceştia să rămână pe aici fără nicio ocupaţie, aşteptând ca Percy să se gândească la vreo altă modalitate de a pune din nou stăpânire pe carieră.

Tom avea o mină gânditoare, dar, în cele din urmă, dădu

aprobator din cap.

— Şi nu ne va strica deloc să avem o rezervă de piatră în caz că Percy reuşeşte vreo manevră.

Philip se bucura că Tom înţelegea logica măsurilor sale.

Harold părea să fi ajuns la o înţelegere cu oamenii săi. Se întoarse la Philip şi spuse:

— O să-mi dai banii mie şi să mă laşi să-i distribui după cum cred eu de cuviinţă?

Philip stătea în cumpănă. Acest lucru însemna că maistrul putea să ia mai mult decât i se cuvenea. Dar spuse:

— E decizia maistrului constructor.

— Am mai întâlnit de multe ori metoda asta, zise Tom. Dacă asta vrea echipa ta, eu sunt de acord.

— În cazul acesta, noi acceptăm, spuse Harold.

Harold şi Tom dădură mâna.

— Aşa, toată lumea primeşte ce vrea, zise Philip. Bun!

— Există cineva care nu primeşte ce vrea, spuse Harold.

— Cine? întrebă Philip.

— Soţia contelui Percy, Regan, spuse Harold, pe un ton sumbru. Când o să afle ce s-a întâmplat aici, o să fie vărsare de sânge.

II

Nu era o zi potrivită pentru vânătoare, aşa că tinerii de la Earlscastle jucau unul dintre jocurile favorite ale lui William Hamleigh, omorârea unei pisici cu pietre.

În castel erau tot timpul o mulţime de pisici, iar una în plus sau în minus nu făcea nicio diferenţă. Bărbaţii închiseră uşile şi traseră obloanele sălii mari din fortăreaţă şi împinseră mobilele pe lângă perete, astfel încât pisica să nu se poată ascunde sub niciuna; apoi adunară o grămadă de pietre în mijlocul camerei. Pisica, un animal destul de bătrân, cu mustăţi lungi şi blana tărcată cu gri, simţise setea de sânge din atmosferă şi stătea lângă uşă, sperând să o deschidă careva şi să poată pleca.

Fiecare dintre jucători trebuia să pună într-o oală câte un penny pentru fiecare piatră aruncată, iar cel care zvârlea proiectilul fatal primea oala.

În timp ce trăgeau la sorţi ordinea în care aveau să arunce, pisica începu să se agite, mergând încolo şi încoace în faţa uşii.

Walter aruncă primul. Avea noroc, pentru că, deşi pisica era circumspectă, nu ştia în ce consta jocul şi putea fi luată prin surprindere. Cu spatele la animal, Walter alese o piatră din grămadă şi o ascunse în palmă; apoi se întoarse încet şi o azvârli brusc.

Rată. Piatra se izbi puternic de uşă, iar pisica sări cât colo şi o luă la fugă. Ceilalţi făcură câteva glume răutăcioase.

Cel care arunca al doilea nu avea deloc noroc, pentru că pisica era odihnită şi se mişca rapid, în timp ce mai târziu avea să fie obosită şi, probabil, rănită. Următorul la rând era un tânăr scutier. Urmări cu privirea goana pisicii prin cameră, cum căuta o cale de ieşire, şi aşteptă până ce încetini; apoi aruncă piatra. Ţintise bine, dar pisica văzu mişcarea şi se feri. Oamenii gemură, dezamăgiţi.

Animalul porni din nou să alerge prin încăpere, mai repede, intrând în panică, sărind pe mănunchiurile de paie şi pe scândurile care erau stivuite lângă perete şi din nou pe podea. Următorul fu un cavaler mai în vârstă. Se prefăcu a arunca, ca să vadă în ce direcţie avea să sară pisica, după care aruncă de-adevăratelea atunci când animalul alerga, ţintind un pic în faţa ei. Ceilalţi îi aplaudară viclenia, dar pisica văzu proiectilul îndreptându-se spre ea şi se opri brusc, evitându-l.

Disperată, pisica încercă să se strecoare după un cufăr de stejar aflat într-un colţ. Următorul aruncător sesiză ocazia oferită şi profită de ea: azvârli rapid piatra, în timp ce pisica stătea pe loc şi o lovi în coapsă. Jucătorii ovaţionară. Pisica renunţă să mai încerce să se strecoare pe după cufăr şi porni din nou să alerge prin cameră, dar acum şchiopăta şi se mişca mai încet.

Veni rândul lui William.

Acesta se gândi că, dacă era atent, exista o foarte mare probabilitate de a omorî animalul. Pentru a obosi un pic mai mult pisica, strigă la ea, făcând-o să alerge mai repede pentru o vreme, apoi se prefăcu a arunca, producând acelaşi efect. Dacă unul dintre ceilalţi jucători ar fi întârziat atât să azvârle piatra, ceilalţi l-ar fi huiduit, dar William era fiul contelui, aşa că tinerii aşteptau răbdători. Pisica încetini, având dureri evidente. Se apropie de uşă, nădăjduind să scape pe acolo. William îşi duse braţul în spate, gata de aruncare. Pe neaşteptate, pisica se opri lângă peretele de lângă uşă. William începu mişcarea din braţ. Înainte ca piatra să ţâşnească din mâna lui, uşa se deschise şi în cadrul ei îşi făcu apariţia un preot îmbrăcat în straie negre.

William aruncă, dar pisica ţâşni ca o săgeată dintr-un arc, urlând victorioasă. Preotul din cadrul uşii slobozi un ţipăt ascuţit şi îşi ridică panicat poalele sutanei. Tinerii izbucniră în hohote de râs. Pisica se izbi de genunchii preotului, după care ateriză în picioare şi ieşi ca o nălucă. Preotul stătea nemişcat, speriat, ca o bătrânică înspăimântată de un şoarece, iar tinerii râdeau cu lacrimi.

William îl recunoscu pe preot. Era episcopul Waleran.

Râse cu atât mai tare. Faptul că preotul acela efeminat, care fusese speriat de o pisică, era un rival al familiei, sporea umorul situaţiei.

Episcopul îşi recăpătă stăpânirea de sine foarte repede. Se înroşi la faţă, îndreptă un deget acuzator spre William şi rosti cu un glas aspru:

— O să te chinui pentru eternitate în adâncurile iadului!

Într-o clipită, hohotele vesele ale lui William se transformară în oroare. Când era mic, mama lui îl făcuse să aibă coşmaruri, spunându-i ce le făceau diavolii oamenilor în iad, arzându-i, scoţându-le ochii şi tăindu-le organele genitale cu cuţite ascuţite, iar de atunci, William nu suporta să audă vorbindu-se despre aşa ceva.

— Tacă-ţi gura! urlă el la episcop.

Camera se cufundă în tăcere. William îşi scoase pumnalul şi se îndreptă către Waleran.

— Să nu-mi vii mie cu predici, şarpe ce eşti!

Waleran nu părea speriat deloc, doar intrigat, ca şi cum era foarte interesant faptul că descoperise slăbiciunea lui William; iar acest lucru îl înfuria şi mai tare pe William.

— Te omor, aşa să mă ajute…

Era suficient de furios ca să-l spintece pe episcop, dar fu oprit de o voce venită dinspre scara din spatele lui.

— William! Ajunge!

Era tatăl lui.

William se opri şi, după o clipă de gândire, îşi băgă pumnalul în teacă.

Waleran intră în sală. Un alt preot îl urmă şi închise uşa în spatele lui: era vicarul Baldwin.

— Sunt surprins să te văd, episcope, spuse tatăl lui William.

— Asta pentru că, data trecută când ne-am întâlnit, l-ai făcut pe stareţul de la Kingsbridge să mă înşele? Da, cred şi eu că eşti surprins! În mod normal, nu sunt un om prea iertător. Pentru o

clipă, îşi îndreptă din nou privirea glacială asupra lui William, după care se uită din nou la conte. Dar nu port pică atunci când contravine intereselor mele. Trebuie să vorbim.

Gânditor, Percy Hamleigh aprobă printr-o mişcare a capului.

— Aţi face bine să veniţi sus. Şi tu, William!

Episcopul Waleran şi vicarul Baldwin urcară treptele către apartamentul contelui, iar William îi urmă. Se simţea dezamăgit pentru că pisica scăpase. Pe de altă parte, îşi dădea seama că şi el scăpase ca prin urechile acului: dacă se atingea de episcop, probabil că ar fi fost trimis la spânzurătoare. Dar Waleran avea o anumită delicateţe, o preţiozitate pe care William nu o suporta.

Intrară în dormitorul tatei, încăperea unde William o violase pe Aliena. Îşi amintea scena respectivă ori de câte ori intra acolo: corpul ei alb, aţâţător, frica întipărită pe chipul ei, felul în care ţipase, rictusul de pe figura frăţiorului în vreme ce era forţat să se uite la ei şi apoi – lovitura de maestru a lui William – felul în care îl lăsase pe Walter să se bucure de ea după aceea. Îşi dorea să o fi ţinut acolo, prizoniera lui, ca să o poată poseda ori de câte ori avea chef.

De atunci, se gândise mereu la ea, obsesiv. Ba chiar încercase să-i dea de urmă. Un pădurar fusese prins pe când încerca să vândă calul de luptă al lui William în Shiring şi mărturisise, sub tortură, că îl furase de la o fată care corespundea descrierii Alienei. William aflase de la temnicerul de la Winchester că îşi vizitase tatăl înainte de moartea acestuia. Iar prietena sa, Madam Kate, proprietara bordelului pe care îl frecventa el, îi spusese că-i oferise Alienei un loc în stabilimentul ei. Dar, mai departe, urma se pierduse. „Nu o lăsa să-ţi ocupe mintea, Willy, băiete, îi spusese compătimitoare Kate. Vrei nişte sâni mari şi păr lung? Avem aici din plin. Ia-le pe Betty şi pe Millie împreună, în seara asta, patru sâni mari numai pentru tine, nu e mai bine aşa?” Dar Betty şi Millie nu erau inocente, nu aveau pielea albă şi nici nu se arătau speriate de moarte; aşa că nu-i fuseseră pe plac. De fapt, nu mai fusese satisfăcut cu adevărat cu nicio femeie de când o posedase pe Aliena acolo, în camera contelui.

Îşi alungă din minte gândurile legate de ea. Episcopul Waleran vorbea cu mama lui.

— Presupun că ştiţi că stareţul de Kingsbridge a pus stăpânire pe cariera voastră?

Cei trei nu ştiau. William era uluit, iar mama se găsea în culmea furiei.

— Ce? spuse ea. Cum?

— Se pare că oştenii voştri au reuşit să-i îndepărteze pe lucrătorii trimişi de stareţ, dar a doua zi, când s-au trezit, au descoperit că întreaga carieră era ocupată de un grup de călugări care cântau imnuri şi le-a fost frică să le facă vreun rău slujitorilor lui Dumnezeu. Stareţul Philip i-a angajat pe muncitorii voştri, iar acum lucrează toţi în armonie perfectă. Sunt surprins că oştenii nu s-au întors la voi să vă dea raportul.

— Unde sunt, laşii? întrebă mama lui William, cu un glas ascuţit. Era roşie la faţă. Mă ocup eu de ei… o să-i fac să-şi taie singuri boaşele…

— Acum înţeleg de ce nu s-au întors, spuse Waleran.

— Lasă-i încolo de oşteni, zise contele. Nu sunt decât nişte soldaţi. Vinovatul e stareţul ăla viclean. Nu mi-am închipuit niciodată că ar fi în stare să ne joace o festă ca asta. S-a dovedit mai deştept decât noi, atâta tot.

— Exact, spuse Waleran. Cu tot aerul lui de sfânt inocent, e la fel de viclean ca un şobolan de curte.

Privindu-l, William socoti că şi Waleran semăna cu un şobolan, unul negru, cu un bot ascuţit şi păr unsuros, stând într-un colţ cu o coajă de pâine între labele din faţă, aruncând priviri rapide prin cameră în timp ce-şi ronţăia mâncarea. De ce se arăta atât de interesat de identitatea celui care exploata cariera? Era la fel de viclean ca şi stareţul Philip: şi el plănuia ceva.

Mama spuse:

— Nu-l putem lăsa nepedepsit. Familia Hamleigh nu poate să se lase înfrântă în văzul tuturor. Stareţul acela trebuie umilit.

Tata nu era chiar atât de sigur.

— Nu e decât o carieră, spuse el. Iar regele a…

— Nu e vorba numai de carieră, ci de onoarea familiei, îl întrerupse femeia. Nu contează ce a zis regele.

William era de acord cu mama sa. Philip de la Kingsbridge sfidase familia Hamleigh şi trebuia să fie zdrobit. Dacă oamenilor nu le stârneai frică, atunci erai un nimeni. Dar nu înţelegea care era problema.

— De ce nu ne ducem cu câţiva oameni să-i alungăm pur şi simplu pe lucrătorii stareţului?

Tata clătină din cap, în semn de dezacord.

— Una e să încalci în mod pasiv ordinele regelui, aşa cum am făcut noi exploatând până acum cariera, şi alta e să trimiţi oameni înarmaţi care să alunge lucrătorii care se află acolo prin

permisiunea explicită a regelui. Mi-aş putea pierde titlul de conte pentru aşa ceva.

Fără prea mare plăcere, William înţelese la ce se referea tatăl său. Tatăl era mereu precaut, dar, de obicei, pe bună dreptate.

— Aş avea o sugestie, zise episcopul Waleran.

De altfel, William fusese sigur că preotul avea vreun as în mâneca sa brodată.

— Cred că această catedrală nu ar trebui construită la Kingsbridge, continuă Waleran.

William era nedumerit de cuvintele lui. Nu le vedea relevanţa. Şi nici tatăl său. Dar ochii mamei se căscară larg, iar mâna i se opri câteva clipe din scărpinatul feţei, după care femeia rosti, gânditoare:

— E o idee interesantă.

— În vechime, cele mai multe catedrale se găseau în sate precum Kingsbridge, continuă Waleran. Multe dintre ele au fost mutate în oraşe în urmă cu şaizeci, şaptezeci ani, pe vremea primului rege William. Kingsbridge e un sat mic în mijlocul pustietăţii. Nu e nimic acolo, cu excepţia unei mănăstiri părăginite care nu e suficient de bogată pentru a întreţine o catedrală, cu atât mai puţin să o construiască.

— Şi unde ai vrea *tu* să fie construită? întrebă mama lui William.

— În Shiring, spuse Waleran. E un oraş mare – probabil că are cel puţin o mie de locuitori – are piaţă şi un târg anual de lână. Şi e pe un drum important. Shiring e o alegere logică. Iar dacă susţinem amândoi această idee – episcopul şi contele, uniţi –, am putea să o vedem îndeplinită.

— Dar dacă biserica ar fi la Shiring, călugării de la Kingsbridge nu ar mai putea să o îngrijească, zise contele.

— Asta e şi ideea, spuse femeia, pierzându-şi răbdarea. Fără catedrală, Kingsbridge nu ar mai fi nimic, stăreţia ar aluneca din nou în anonimat, iar Philip ar fi din nou un nimeni, ceea ce şi merită.

— Şi cine ar îngriji catedrala? insistă Percy Hamleigh.

— O nouă adunare de canonici, spuse Waleran. Numiţi de mine.

William fusese la fel de nedumerit ca tatăl său, dar acum începea să înţeleagă raţionamentul lui Waleran: dacă episcopul muta catedrala la Shiring, avea să o controleze personal.

— Şi ce facem cu banii? întrebă contele. Cine ar plăti pentru

noua catedrală, dacă nu stăreţia Kingsbridge?

— Cred că vom descoperi că majoritatea proprietăţilor stăreţiei sunt dedicate catedralei, spuse Waleran. Dacă biserica se mută, proprietăţile vor pleca odată cu ea. De exemplu, când regele Stephen a împărţit vechiul domeniu Shiring, a dat fermele din zona de deal stăreţiei Kingsbridge, aşa cum ştim prea bine; dar a făcut-o pentru a ajuta la finanţarea construcţiei. Dacă i-am spune că biserica este construită de altcineva, regele s-ar aştepta ca stăreţia să renunţe la acele pământuri în favoarea noii adunări de canonici. Bineînţeles, călugării se vor împotrivi, dar examinarea hrisoavelor lor ar rezolva problema.

În mintea lui William, lucrurile se luminau. Prin această stratagemă, nu numai că Waleran ar controla catedrala, dar ar pune mâna şi pe bogăţiile stăreţiei.

Tatăl său se gândea la acelaşi lucru.

— E un plan măreţ pentru tine, episcope, dar eu cu ce mă aleg din toate astea?

Cea care-i răspunse fu soţia sa.

— Nu înţelegi? întrebă ea, ţâfnoasă. Shiring e al tău. Gândeşte-te cât de prosper ar deveni oraşul dacă ar avea o catedrală. Ani la rând, o să fie sute de meşteri şi muncitori angajaţi la construirea bisericii: toţi trebuie să locuiască undeva şi să-ţi plătească ţie chirie, să cumpere mâncare şi haine din piaţa ta. Apoi, mai sunt canonicii care administrează catedrala, credincioşii care vor veni la Shiring în loc să se ducă la Kingsbridge de Paşti şi de Rusalii pentru a asista la slujbele importante şi pelerinii care vin să viziteze altarele… Toţi cheltuiesc bani.

Ochii femeii străluceau, plini de lăcomie. William nu-şi aducea aminte să o mai fi văzut atât de entuziasmată de ceva vreme.

— Dacă procedăm cum trebuie, am putea transforma Shiringul într-unul dintre cele mai importante oraşe din regat!

„Şi va fi al meu, îşi spuse William în gând. După ce moare tata, eu o să fiu conte.”

— Bine, spuse Percy. Îl va distruge pe Philip, îţi va da putere ţie, episcope, şi mă va îmbogăţi pe mine. Cum facem să aplicăm planul tău?

— Teoretic, decizia de a muta catedrala trebuie luată de arhiepiscopul de Canterbury.

Mama îi adresă o privire tăioasă.

— De ce „teoretic”?

— Pentru că acum nu avem niciun arhiepiscop. William din Corbeil a murit de Crăciun, iar regele Stephen nu l-a numit încă pe succesorul lui. Totuşi, se ştie cine va primi, cel mai probabil, postul: vechiul nostru prieten Henric din Winchester. El vrea această funcţie; papa i-a acordat deja interimatul, iar regele e fratele lui.

— Cât ţi-e de prieten? întrebă contele. Nu te-a ajutat prea mult atunci când ai încercat să pui mâna pe domeniul Shiring.

Waleran ridică din umeri.

— Dacă poate, o să mă ajute. Va trebui să ne prezentăm cauza în mod convingător.

— Nu o să vrea să-şi facă duşmani puternici chiar acum, când speră să fie numit arhiepiscop, spuse mama lui William.

— Corect. Dar Philip nu e suficient de important ca să conteze în jocul acesta. E puţin probabil să fie consultat în privinţa alegerii arhiepiscopului.

— Şi atunci, de ce nu ne-ar da Henric, pur şi simplu, ceea ce ne dorim? întrebă William.

— Pentru că *nu* e arhiepiscop, nu încă, şi ştie că toţi sunt cu ochii pe el pentru a vedea cum se comportă pe perioada interimatului. Vrea să fie văzut luând hotărâri înţelepte, nu făcând favoruri prietenilor. Are destul de timp pentru aşa ceva *după* alegeri.

Mama lui William spuse, gânditoare:

— Aşa că nu putem spune decât că ne va asculta argumentele dovedind bunăvoinţă. Care sunt argumentele noastre?

— Că Philip nu poate construi o catedrală, pe când noi putem.

— Şi cum o să-l convingem de asta?

— Ai fost la Kingsbridge în ultima vreme?

— Nu.

— Eu am fost acolo de Paşti. (Waleran zâmbea.) Nu au început încă să construiască. Nu au decât un loc gol cu nişte ţăruşi înfipţi în pământ şi nişte frânghii care marchează pe unde speră ei să construiască. Au început să sape fundaţia, dar nu au săpat decât vreo doi metri. Lucrează un zidar cu ucenicul lui şi dulgherul stăreţiei, plus, din când în când, câte un călugăr sau doi care fac muncă necalificată. E o privelişte destul de deprimantă, mai ales pe timp de ploaie. Mi-ar plăcea ca episcopul Henric să o vadă.

Mama lui William dădu din cap cu înţelepciune. William îşi

dădea seama că planul era unul bun, chiar dacă nu suporta gândul că trebuia să colaboreze cu nesuferitul de Waleran Bigod. Waleran continuă:

— O să-l informăm dinainte pe Henric ce loc mic şi insignifiant este Kingsbridge şi cât de săracă e mănăstirea; apoi îi vom arăta şantierul unde au avut nevoie de mai bine de un an pentru a săpa câteva gropi; apoi îl vom aduce la Shiring şi o să-l impresionăm spunându-i cât de repede am putea construi o catedrală acolo, cu contribuţia maximă a episcopului, a contelui şi a orăşenilor.

— O să fie Henric dispus să vină? întrebă Regan, cu nelinişte în glas.

— Tot ce putem face e să îl rugăm, răspunse Waleran. O să-l invit să ne viziteze de Rusalii, în calitate de arhiepiscop. Astfel, o să-l flatăm prin ideea că noi îl considerăm deja arhiepiscop plin.

— Trebuie să facem tot posibilul ca stareţul Philip să nu afle de asta, zise contele.

— Nu cred că e cu putinţă, spuse Waleran. Episcopul nu poate face o vizită-surpriză la Kingsbridge – ar fi prea ciudat.

— Dar dacă Philip ştie dinainte că episcopul Henric o să vină, e posibil să-şi accelereze lucrările.

— Cu ce? Nu are bani, mai ales acum că v-a angajat toţi lucrătorii din carieră. În plus, aceştia nu ştiu să construiască ziduri. Waleran îşi legănă capul dintr-o parte în alta, cu un zâmbet de satisfacţie pe buze. De fapt, nu poate face nimic altceva decât să spere că o să fie soare de Rusalii.

La început, Philip fusese încântat de vestea că episcopul de Winchester urma să vină la Kingsbridge. Asta însemna că aveau să organizeze o slujbă în aer liber, bineînţeles, dar nu era nicio problemă. O puteau ţine pe locul pe care fusese vechea catedrală. În caz că ploua în acea zi, dulgherul stăreţiei avea să construiască un adăpost temporar deasupra altarului şi a zonei din jurul lui, pentru ca episcopul să nu se ude; iar congregaţia putea foarte bine să stea în ploaie. Această vizită părea a fi o dovadă de încredere din partea episcopului Henric, ca şi cum ar fi spus că el încă mai considera Kingsbridge a fi o catedră episcopală, iar absenţa unei biserici propriu-zise nu reprezenta decât o problemă temporară.

Totuşi, se trezi întrebându-se care era motivul din spatele acestei vizite a lui Henric. În mod obişnuit, episcopii vizitau

mănăstiri în cadrul pelerinajelor pentru a avea parte de mâncare, de băutură şi de găzduire – atât el, cât şi anturajul său; dar Kingsbridge era cunoscută – ca să nu spunem vestită – pentru simplitatea mâncării şi pentru austeritatea clădirilor sale, iar reformele lui Philip nu reuşiseră decât să schimbe situaţia din îngrozitoare în abia acceptabilă. De asemenea, Henric era şi cel mai bogat cleric din regat, aşa că, în mod clar, nu venea la Kingsbridge pentru mâncarea şi băutura pe care i-o puteau oferi călugării. Iar lui Philip i se păruse a fi genul de om care avea un motiv în spatele oricărei acţiuni.

Cu cât stareţul se gândea mai mult la această problemă, cu atât bănuia că această vizită era legată, într-un fel sau altul, de episcopul Waleran. Se aşteptase ca Waleran să fi sosit la mănăstire cu o zi sau două după primirea scrisorii, pentru a discuta despre organizarea slujbei şi despre condiţiile în care avea să fie găzduit Henric, dar, pe măsură ce zilele se scurgeau şi Waleran nu-şi făcea apariţia, relele presimţiri ale lui Philip se adânciră.

Totuşi, nici în cele mai pesimiste momente nu se gândise la trădarea care îi fu dezvăluită, cu zece zile înainte de Rusalii, printr-o scrisoare venită din partea stareţului de la catedrala Canterbury. Ca şi Kingsbridge, Canterbury era o catedrală condusă de călugări benedictini, iar călugării se ajutau mereu unii pe alţii, în măsura posibilului. Stareţul de la Canterbury, care, în mod firesc, era cel mai apropiat colaborator al arhiepiscopului interimar, aflase că Waleran îl invitase pe Henric la Kingsbridge cu intenţia clară de a-l convinge să mute dioceza şi noua catedrală la Shiring.

Philip era şocat. Bătăile inimii i se înteţiseră, iar mâna cu care ţinea scrisoarea îi tremura. Era o manevră diabolic de inteligentă din partea lui Waleran, iar Philip nu o anticipase, nu-şi imaginase nimic de acest fel.

Îl uluia propria lipsă de previziune. Ştia prea bine firea perfidă a lui Waleran. Cu un an în urmă, episcopul încercase să-l înşele şi să-i ia domeniul Shiring. Şi nu avea să uite niciodată cât de furios fusese Waleran atunci când Philip îi dejucase planul. Vedea cu ochii minţii figura lui Waleran, schimonosită de furie, în vreme ce-i spunea: „Jur pe tot ce e sfânt că nu-ţi vei construi niciodată biserica.” Dar, pe măsură ce timpul se scursese, ameninţarea acelui legământ se estompase, iar Philip lăsase garda jos. Acum i se amintea, brutal, că Waleran nu uita aşa uşor.

„Episcopul Waleran spune că nu ai bani şi că nu ai construit nimic în cincisprezece luni, îi scria stareţul de la Canterbury. Spune că episcopul Henric o să vadă cu ochii lui că, dacă treaba e lăsată în seama stăreţiei Kingsbridge, catedrala n-o să fie construită niciodată. Afirmă că acum e momentul să se facă schimbarea, înainte să avanseze lucrările.”

Waleran era prea viclean să se lase prins cu o minciună propriu-zisă, aşa că lansa declaraţii în care exagera. De fapt, Philip realizase o mulţime de lucruri. Îndepărtase ruinele, aprobase planurile, stabilise poziţia noii părţi estice, prinsese a săpa fundaţiile şi începuse să doboare copaci şi să taie blocuri de piatră. Dar nu avea prea multe lucruri de arătat unui oaspete. Depăşise obstacole teribile pentru a ajunge până aici – reformarea finanţelor stăreţiei, câştigarea unor proprietăţi prin donaţie regală şi înfrângerea contelui Percy în ceea ce privea exploatarea carierei. Nu era deloc drept!

Ţinând în mână scrisoarea de la Canterbury, se duse la fereastră şi privi locul unde aveau să construiască. Ploile de primăvară îl transformaseră într-o mare de noroi. Doi călugări tineri, cu glugile trase pe cap, cărau trunchiuri de copaci de la râu. Tom Constructorul făcuse un mecanism cu sfoară şi scripete pentru ridicarea butoaielor de pământ din şanţurile pentru fundaţii, şi învârtea roata în timp ce fiul lui, Alfred, aflat în groapă, umplea butoaiele cu pământ ud. Părea că ar fi putut lucra în ritmul acela pentru eternitate, fără a realiza ceva. Oricine – cu excepţia unui om de meserie – ar privi acea imagine, ar spune că pe locul respectiv nu avea să se înalţe nicio catedrală mai devreme de Judecata de Apoi.

Philip plecă de la fereastră şi se întoarse la pupitrul de scris. Ce se putea face? Pentru un moment, fu tentat să nu facă nimic. „Lasă-l pe episcopul Henric să vină şi să se hotărască singur, îşi zise el. Dacă e să se construiască la Shiring, aşa să fie. Lasă-l pe episcopul Waleran să o controleze şi să o folosească pentru propriile scopuri; lasă ca biserica să aducă prosperitate oraşului Shiring şi maleficei dinastii Hamleigh. Facă-se voia Domnului!”

Bineînţeles, ştia că nu acesta era răspunsul. A crede în puterea lui Dumnezeu nu însemna să stai cu mâinile încrucişate, fără să faci nimic. Însemna să crezi că, dacă dădeai tot ce aveai mai bun, cinstit şi plin de energie, aveai să reuşeşti. Datoria sacră a lui Philip era să se străduiască din răsputeri pentru a împiedica biserica să cadă pe mâna unor oameni cinici şi imorali

care aveau să o exploateze pentru propria parvenire. Iar asta însemna să-i arate episcopului Henric că programul său de construire era unul destul de înaintat, iar stăreţia Kingsbridge avea energia şi hotărârea necesare pentru a îl duce la bun sfârşit.

Era oare şi adevărat? De fapt, Philip avea nevoie de toate resursele sale omeneşti pentru a construi o catedrală aici. Deja, aproape că fusese forţat să abandoneze proiectul pur şi simplu pentru că Percy Hamleigh refuza să-i permită exploatarea carierei. Dar ştia că, într-un final, avea să izbândească, pentru că Dumnezeu avea să îl ajute. Oricum, simpla sa credinţă nu va fie de ajuns pentru a-l convinge pe episcopul Henric.

Hotărî să facă tot posibilul pentru ca şantierul să arate ceva mai impresionant, indiferent de măsura eforturilor. Avea să pună toţi călugării la muncă în cuprinsul celor zece zile care mai erau până la Rusalii. Poate că izbuteau să sape o parte din fundaţie până la adâncimea maximă, astfel încât Tom şi Alfred să înceapă să aşeze pietrele de fundaţie. Poate că puteau ridica o parte din fundaţie până la nivelul solului, astfel încât Tom să înceapă să construiască un zid. Astfel, ar fi fost puţin mai bine decât în prezent, dar nu cu mult. În fapt, lui Philip îi trebuia o forţă de muncă de o sută de oameni, dar nu avea bani nici măcar pentru zece.

Episcopul Henric urma să sosească într-o duminică, bineînţeles, astfel încât nimeni nu avea să muncească atunci, asta dacă nu cumva Philip reuşea să coopteze congregaţia în efortul de construcţie. În felul acesta, ar face rost de o sută de muncitori. Se închipui stând în faţa lor şi anunţându-i că vor oficia un nou fel de slujbă de Rusalii: „În loc să cântăm imnuri şi să spunem rugăciuni, o să săpăm gropi şi o să cărăm pietre.” Aveau să fie uluiţi. Aveau să…

Ce ar face, de fapt?

Probabil că ar colabora cu dragă inimă.

Se încruntă. „Ori sunt nebun, îşi spuse el, ori ideea asta ar putea avea sorţi de izbândă.”

Îşi duse mai departe gândul.

„Mă ridic la sfârşitul slujbei şi spun că penitenţa de azi pentru iertarea tuturor păcatelor e o jumătate de zi de muncă la construirea catedralei. La ora prânzului, vor primi cu toţii pâine şi bere. Ar face-o. Bineînţeles că ar face-o.”

Simţea nevoia să-şi încerce planul împărtăşindu-l altcuiva. Se

gândi la Milius, dar respinse ideea: mintea acestuia lucra prea asemănător cu a sa. Avea nevoie de cineva cu o perspectivă uşor diferită. Se hotărî să discute cu Cuthbert Cap-Alb, chelarul. Îşi puse pelerina, îşi trase gluga peste chip, pentru a se feri de ploaie, şi ieşi.

Traversă grăbit şantierul noroios, trecând pe lângă Tom, pe care-l salută printr-o fluturare reflexă a mâinii, şi se îndreptă către curtea bucătăriei. Acum, clădirile de aici cuprindeau şi un coteţ de găini, un adăpost pentru vaci şi o lăptărie, pentru că lui Philip nu-i plăcea să cheltuiască puţinii bani pe care-i avea pe lucruri simple pe care călugării le puteau obţine prin muncă, aşa cum erau untul şi ouăle.

Intră în magazia chelarului, aflată în beciul de sub bucătărie. Trase în piept aerul uscat, parfumat, încărcat de aroma ierburilor şi a condimentelor pe care le depozitase acolo Cuthbert. Chelarul număra căpăţânile de usturoi, privind atent funiile în care erau împletite şi mormăind în surdină. Oarecum cu surprindere, Philip observă că Cuthbert îmbătrânea: carnea părea să i se topească pe sub piele.

— Treizeci şi şapte, spuse cu voce tare Cuthbert. Vrei o cană de vin?

— Nu, mulţumesc. (Philip ştia că vinul băut în timpul zilei îl făcea leneş şi iritabil. Fără nicio îndoială, acesta era motivul pentru care Sfântul Benedict îi sfătuise pe călugări să bea cu moderaţie.) Am venit la tine pentru un sfat, nu pentru provizii. Vino şi stai jos.

Croindu-şi drum printre lăzi şi butoaie, Cuthbert se împiedică de un sac şi aproape că se prăbuşi înainte de a se aşeza pe un scăunel cu trei picioare în faţa lui Philip. Stareţul băgă de seamă că magazia nu mai era la fel de ordonată ca odinioară. Dintr-odată, îl bătu un gând.

— Ai probleme cu vederea, Cuthbert?

— Nu mai e ca altădată, dar mă descurc, răspunse lapidar Cuthbert.

Probabil că nu mai vedea bine de ani buni – poate că tocmai din această pricină nu învăţase niciodată să citească prea strălucit. Oricum, era, în mod clar, destul de sensibil când venea vorba de acest subiect, aşa că Philip nu mai insistă, dar îşi fixă în gând că trebuia să înceapă să formeze un chelar care să-l înlocuiască.

— Am primit o scrisoare foarte tulburătoare de la stareţul de

Canterbury, spuse el şi îi povesti lui Cuthbert despre intrigile episcopului Waleran. Încheie prin a spune: Singura cale de a face şantierul să pară ca un stup plin de albine este să punem congregaţia să ne ajute. Îţi vine în minte vreun motiv pentru care nu ar trebui să o fac?

Cuthbert nu îşi acordă niciun răgaz de gândire.

— Dimpotrivă, e o idee bună, spuse el îndată.

— E o măsură puţin cam neortodoxă, nu-i aşa? întrebă Philip.

— A mai fost aplicată.

— Într-adevăr? Philip era surprins şi totodată încântat de această veste. Unde?

— Am mai auzit de aşa ceva în mai multe locuri.

Philip era cuprins de tulburare.

— Şi dă roade?

— Uneori. Probabil că depinde de vreme.

— Cum se face? Preotul face anunţul la sfârşitul slujbei, sau cum?

— Se organizează mai bine decât atât. Episcopul – sau stareţul – trimite mesageri către bisericile din parohie, anunţând că se poate obţine iertarea păcatelor în schimbul muncii pe şantier.

— E o idee minunată, zise Philip entuziasmat. Atraşi de noutate, s-ar putea să vină mai mulţi credincioşi decât de obicei.

— Sau mai puţini, spuse Cuthbert. Unii oameni ar prefera să dea nişte bani preotului sau să aprindă o lumânare în cinstea unui sfânt în loc să petreacă o zi întreagă înotând prin noroi şi cărând pietre grele.

— Nu m-am gândit deloc la asta, zise Philip, dezumflându-se dintr-odată. Poate că, la urma urmelor, nu e o idee chiar aşa de bună.

— Ce alte idei mai ai?

— Nici măcar una.

— Atunci va trebui să o încerci pe aceasta şi să speri că va fi bine, nu-i aşa?

— Da, spuse Philip. Sper să fie bine.

III

În noaptea de dinaintea Rusaliilor, Philip nu dormi deloc.

Avuseseră parte de o săptămână însorită, perfectă pentru

planul lui – pe vreme bună aveau să se ofere mai mulţi oameni –, dar sâmbătă, de cum se întunecase, începuse să plouă. Nefericit, stătea treaz, ascultând picăturile care cădeau pe acoperiş şi vântul care făcea copacii să foşnească. Simţea că se rugase suficient. De-acum, Dumnezeu era, probabil, pe deplin conştient de cum stăteau lucrurile.

Cu o duminică înainte, fiecare călugăr din stăreţie vizitase una sau mai multe biserici pentru a se adresa congregaţiei şi a explica oamenilor cum îşi puteau câştiga iertarea păcatelor muncind la construirea catedralei în zilele de duminică. În duminica Rusaliilor aveau să obţină iertare pentru anul trecut, iar apoi, o zi de muncă ştergea păcatele obişnuite comise în timpul unei săptămâni, cu excepţia crimei şi a sacrilegiului. Philip mersese în oraşul Shiring şi vorbise la fiecare dintre cele patru biserici de acolo. Trimisese doi călugări la Winchester pentru a vizita cât mai multe dintre numeroasele biserici mici aflate în acel oraş. Winchester se găsea la două zile distanţă, dar Rusaliile erau o sărbătoare care dura şase zile, iar oamenii făceau adesea o astfel de călătorie pentru vreun târg mare sau vreo slujbă spectaculoasă. În total, mesajul ajunsese la urechile a mai multor mii de persoane. Nu se putea şti cât de mulţi aveau să şi răspundă chemării.

Restul timpului, lucraseră cu toţii pe şantier. Vremea bună şi zilele lungi de început de vară îi ajutaseră, şi reuşiseră să realizeze mare parte din ceea ce sperase Philip. Fundaţia extremităţii estice a absidei fusese ridicată. O parte din fundaţia pentru zidul dinspre nord fusese săpată până la adâncimea necesară, fiind gata pentru aşezarea pietrelor de fundaţie; iar Tom construise suficiente mecanisme de ridicare pentru a ţine pasul cu numărul mare de oameni care aveau să vină pentru a săpa restul şanţului aceluia mare, cu condiţia ca aceştia să-şi facă apariţia. În plus, pe malul râului se găseau grămezi de cherestea trimisă în aval de muncitorii de la pădure şi de pietre de la carieră, materiale care trebuiau cărate în susul pantei, până la locul unde se construia. Era de muncă pentru sute de oameni.

Dar avea să vină cineva?

La miezul nopţii, Philip se sculă şi merse prin ploaie până la criptă pentru matine. Când se întoarse, după slujbă, observă că ploaia se oprise. Nu se băgă înapoi în pat, ci se aşeză să citească. În ultima vreme, această perioadă dintre miezul nopţii

şi zori era singura pe care şi-o putea dedica studiului şi meditaţiei, pentru că ziua nu-şi vedea capul de treburile mănăstirii.

În noaptea aceasta totuşi, îi venea greu să se concentreze, iar gândurile i se întorceau mereu la perspectiva zilei ce îl aştepta şi la proporţia şanselor de reuşită sau de eşec. În câteva ore putea pierde toate lucrurile pentru care muncise tot anul precedent, şi chiar mai mult. Poate pentru că avea o dispoziţie fatalistă, îi veni în minte faptul că nu reuşita, izbânda în sine s-ar cuveni să o dorească. Era oare mândria lui în joc? Mândria era păcatul care-l ispitea cel mai mult. Apoi se gândi la toţi oamenii care depindeau de sprijinul şi de protecţia sa, la toţi oamenii care-şi susţineau existenţa datorită salariului pe care li-l plătea: călugării, servitorii stăreţiei, muncitorii de la carieră, Tom şi Alfred, sătenii din Kingsbridge şi credincioşii din întregul ţinut. Episcopul Waleran nu avea cum să ţină la ei la fel de mult ca Philip. Waleran părea a crede că avea dreptul de a se folosi de oameni în orice fel voia el, dacă prin asta îl slujea pe Dumnezeu. Philip era de părere că slujirea lui Dumnezeu însemna tocmai să-ţi pese de oameni. Aceasta reprezenta esenţa mântuirii. Nu, nu putea fi voia lui Dumnezeu ca Waleran Bigod să câştige această întrecere. „Poate că e în joc şi mândria mea, un pic, recunoscu Philip în sinea lui. Dar e vorba şi de sufletele oamenilor.”

Într-un final, mijiră zorii şi, o dată în plus, porni spre criptă, de data aceasta pentru prima slujbă a zilei. Călugării erau neliniştiţi şi tulburaţi: ştiau că ziua respectivă se dovedea hotărâtoare pentru viitorul lor. Paracliserul oficie slujba cu oarecare grabă şi, pentru prima dată, Philip îl iertă.

Când părăsiră cripta şi se îndreptară către sala de mese, se luminase de-a binelea, iar cerul era senin, albastru. Cel puţin, Dumnezeu le dăduse vremea pentru care se rugaseră. Era un început bun.

Tom Constructorul era conştient că azi se decidea viitorul lui.

Philip îi arătase scrisoarea primită de la stareţul de Canterbury. Tom avea certitudinea că, dacă biserica era construită la Shiring, Waleran şi-ar angaja propriul maistru constructor. Nu s-ar fi arătat dispus să folosească un proiect aprobat de Philip, şi nici nu ar fi riscat să angajeze vreo persoană care să-i fie loială acestuia. Pentru Tom, era Kingsbridge sau nimic. Aceasta reprezenta singura lui şansă de a construi

vreodată o catedrală, iar totul se decidea astăzi.

Era invitat să asiste de dimineaţă la canon împreună cu călugării. O mai făcuse şi înainte, din când în când. De obicei, îl invitau pentru că voiau să discute programul de construcţie şi aveau nevoie de părerea unui expert în ceea ce privea proiectul, costurile sau stabilirea orarului. Astăzi, el avea să facă aranjamentele necesare pentru a le da de lucru muncitorilor voluntari, dacă veneau vreunii. Voia ca, în momentul în care sosea episcopul Henric, şantierul să fie un adevărat stup, plin de activitate eficientă.

Ascultă cu răbdare lecturile şi rugăciunile, fără să înţeleagă cuvintele latineşti, gândindu-se la planurile pe care le avea pentru ziua respectivă; apoi, Philip începu să vorbească în engleză şi îl rugă să le prezinte felul în care organizase sarcinile.

— Eu voi construi zidul estic al catedralei, iar Alfred va pune pietre la fundaţii, începu Tom. În ambele cazuri, scopul este de a-i arăta episcopului Henric cât de avansate sunt lucrările.

— De câţi oameni o să aveţi nevoie voi doi să vă ajute? întrebă Philip.

— Alfred o să aibă nevoie de doi muncitori care să-i aducă pietre. O să folosească materiale de la vechea biserică. De asemenea, o să aibă nevoie de cineva care să-i facă mortarul. Eu, de asemenea, am nevoie de un om care să-mi facă mortar şi de doi muncitori. Alfred poate folosi pietre neregulate la fundaţie, atâta timp cât au faţa şi dosul plate; dar pietrele mele trebuie să fie cioplite perfect, deoarece vor rămâne la vedere, aşa că am adus doi cioplitori de piatră de la carieră ca să mă ajute.

Philip spuse:

— Toate acestea sunt foarte importante pentru a-l impresiona pe episcopul Henric, dar cei mai mulţi dintre voluntari vor săpa la fundaţii.

— Exact. Fundaţiile sunt marcate pe tot perimetrul absidei, iar, în cea mai mare parte, nu sunt săpaţi decât cam şaizeci de centimetri. Călugării trebuie să lucreze la echipamentele de ridicat cu roată – i-am învăţat pe mai mulţi dintre voi cum se face iar voluntarii pot umple butoaiele.

— Şi dacă vin mai mulţi voluntari decât putem repartiza la diferite sarcini? întrebă Remigius.

— Putem da de muncă aproape oricărui număr de oameni, spuse Tom. Dacă nu avem suficiente maşinării de ridicat, oamenii pot căra pământul săpat în găleţi şi coşuri. Dulgherul va

trebui să fie pregătit să mai facă nişte scări – avem suficient lemn.

— Dar numărul celor care pot coborî în gropile fundaţiilor e limitat, insistă Remigius.

Tom avu sentimentul că Remigius vorbea numai din nevoia de a contrazice.

— Pot intra acolo mai multe sute, spuse el ţâfnos. E o groapă mare.

— Şi mai e şi altceva de făcut, în afară de a săpa, zise Philip.

— Chiar aşa, spuse Tom. O altă sarcină importantă este cărarea cherestelei şi a pietrelor de la malul râului până la locul construcţiei. Călugării trebuie să se asigure că materialele sunt stocate în locurile potrivite. Pietrele trebuie puse lângă groapa pentru fundaţii, dar în exteriorul zonei unde va fi biserica, ca să nu încurce. Dulgherul vă va spune unde să puneţi cheresteaua.

— Toţi voluntarii vor fi necalificaţi? întrebă Philip.

— Nu neapărat. Dacă ne vin oameni din oraşe, s-ar putea să fie şi câţiva meşteri printre ei… sper. Trebuie să aflăm care sunt şi să-i folosim pe măsura priceperii lor. Dulgherii pot construi ateliere pentru munca pe timpul iernii. Zidarii pot ciopli pietre şi să zidească fundaţiile. Dacă avem vreun fierar, îl vom pune să lucreze la forja satului, să facă unelte. Toate aceste lucruri ar fi foarte, foarte utile.

Milius Casierul zise:

— Asta e destul de clar. Aş vrea să începem. Câţiva săteni au venit deja şi aşteaptă să li se spună ce să facă.

Tom trebuia să le mai spună şi altceva, ceva important, dar subtil, şi căuta o formulare potrivită. Călugării puteau fi aroganţi şi să-i îndepărteze astfel pe voluntari. Tom voia ca, în ziua respectivă, munca să se desfăşoare într-o atmosferă relaxată, voioasă.

— Am mai lucrat cu voluntari până acum, zise el. E important să… să nu-i tratăm ca pe nişte servitori. Am putea crede că, lucrând pentru o răsplată cerească, ar trebui să muncească mai din greu decât pentru bani; dar asta nu înseamnă că aşa vor crede şi ei. Ei simt că muncesc pe gratis şi, ca atare, ne fac o mare favoare; iar dacă le părem nerecunoscători, vor lucra încet şi vor face greşeli. E mai bine să-i conducem cu blândeţe.

Întâlni privirea lui Philip şi văzu că stareţul îşi reprima un zâmbet, ceea ce arăta că ştia ce temeri se ascundeau în spatele cuvintelor mieroase ale lui Tom.

— Bună observaţie, zise Philip. Dacă ne purtăm bine cu ei, oamenii aceştia se vor simţi fericiţi şi cu sufletul deschis, iar acest lucru va crea o atmosferă plăcută, care o să-l impresioneze pe episcopul Henric. Aruncă o privire spre călugării adunaţi în jurul său. Dacă nu mai sunt întrebări, haideţi să începem.

Aliena se bucurase de un an plin de siguranţă şi prosperitate sub protecţia stareţului Philip.

Toate planurile ei dăduseră roade. Pe tot parcursul primăverii şi verii, ea şi Richard făcuseră numeroase drumuri prin ţinut, cumpărând lână de la ţărani şi vânzându-i-o lui Philip ori de câte ori strângeau câte un sac standard. Încheiaseră sezonul cu cinci lire de argint în buzunar.

Tatăl ei murise la câteva zile după vizita lor, deşi Aliena nu aflase acest lucru decât de Crăciun. Cheltuind bani câştigaţi cu greu dând mită diverşilor funcţionari, Aliena îi găsise mormântul, aflat într-un cimitir sărac din Winchester. Ajunsă acolo, plânsese mult, nu numai pentru el, ci şi pentru viaţa pe care o trăiseră împreună, sigură şi lipsită de griji, o viaţă care nu avea să se mai întoarcă vreodată. Într-un fel, îşi luase rămas-bun de la el înainte de moartea lui: când plecase de la închisoare, era conştientă că nu avea să-l mai vadă niciodată. Pe de altă parte, simţea cumva că el era mereu cu ea, fiind legaţi prin jurământul pe care el o pusese să-l rostească, iar ea se resemnase să-şi dedice viaţa îndeplinirii lui.

Pe timpul iernii, ea şi Richard locuiseră într-o casă mică, lipită de zidul stăreţiei Kingsbridge. Îşi construiseră un car, cumpărând roţile de la rotarul stăreţiei şi, în primăvară, cumpăraseră un bou tânăr care să îl tragă. Anotimpul tunsului era în toi şi deja câştigaseră mai mult decât cheltuiseră pe car şi pe bou. Anul viitor, poate că avea să angajeze un om care să o ajute şi să-i găsească lui Richard un post de paj în casa vreunui nobil mărunt, astfel încât să-şi înceapă formarea pentru a ajunge cavaler.

Dar totul depindea de stareţul Philip.

Fiind o fată singură de optsprezece ani, era considerată în continuare o pradă uşoară de către orice hoţ, dar şi de mulţi negustori cinstiţi. Încercase să vândă un sac de lână unor negustori din Shiring şi din Gloucester, doar ca să vadă ce avea să se întâmple, şi de fiecare dată îi fusese oferit jumătate din preţul normal. Întotdeauna, în oraş nu exista decât un singur negustor, aşa că respectivul ştia că clienţii nu aveau de ales.

Într-un final, avea să-şi construiască propriul depozit şi să-şi vândă întregul stoc cumpărătorilor flamanzi; dar mai era mult până atunci. Între timp, depindea în totalitate de Philip.

Şi, dintr-odată, poziţia lui Philip fusese pusă în pericol.

Aliena era mereu atentă la pericolul pe care-l reprezentau nelegiuiţii şi hoţii, dar fusese extrem de afectată să vadă că acum, când totul mergea atât de bine, întreaga ei existenţă era ameninţată într-un mod atât de neaşteptat.

Richard nu voise să lucreze pe şantierul catedralei de Rusalii – nu era deloc un tânăr recunoscător –, dar Aliena îl forţase să fie de acord, aşa că, la scurt timp după răsărit, cei doi străbătură cei câţiva metri până la curtea stăreţiei. Veniseră aproape toţi oamenii din sat: treizeci, patruzeci de bărbaţi, unii însoţiţi de neveste şi de copii. Aliena fu surprinsă, dar apoi se gândi că stareţul Philip era suveranul lor, iar când stăpânul îi chema la muncă voluntară, probabil că nu ar fi fost prea înţelept să-l refuze. În acest ultim an începuse să vadă în cu totul altă lumină vieţile oamenilor obişnuiţi.

Tom Constructorul le repartiza sarcini sătenilor. Imediat, Richard se duse să intre-n vorbă cu fiul lui Tom, Alfred. Erau aproape de aceeaşi vârstă – Richard avea cincisprezece ani, iar Alfred era cam cu un an mai mare –, şi jucau mingea cu ceilalţi băieţi din sat în fiecare duminică. Fetiţa, Martha, era şi ea acolo, dar femeia, Ellen, şi băiatul cu înfăţişare caraghioasă şi păr roşcat dispăruseră, fără să ştie cineva unde anume. Aliena îşi amintea că familia lui Tom venise la Earlscastle. Pe atunci, erau pe drumuri. Ca şi Aliena, fuseseră salvaţi de stareţul Philip.

Aliena şi Richard primiră câte o lopată şi li se spuse să sape la fundaţii. Solul era umed, dar soarele se înălţa şi, în curând, avea să usuce suprafaţa. Aliena începu să sape energic. Deşi munceau cincizeci de oameni, avură nevoie de mult timp pentru a face groapa vizibil mai adâncă. Richard se odihnea, sprijinit de lopată, destul de frecvent. O dată, Aliena îi spuse:

— Dacă vrei să ajungi vreodată cavaler, sapă!

Dar cuvintele ei nu schimbară mare lucru.

Era mai zveltă şi mai puternică decât fusese cu un an în urmă, mulţumită drumurilor făcute şi ridicării încărcăturilor grele de lână neprelucrată, dar acum descoperi că săpatul tot îi dădea dureri de spate. Îi fu recunoscătoare stareţului Philip atunci când acesta sună dintr-un clopot şi declară pauză. Călugării aduseră pâine fierbinte de la bucătărie şi le împărţiră căni cu bere slabă.

Soarele devenea mai puternic, iar o parte dintre bărbaţi se dezbrăcară până la brâu.

În timp ce se odihneau, pe poarta stăreţiei intră un grup de străini. Aliena le aruncă o privire încărcată de speranţă. Nu erau decât câţiva, dar probabil că făceau parte dintr-un grup mai numeros. Veniră către masa unde se împărţea pâine şi bere, iar stareţul Philip îi întâmpină.

— De unde sunteţi? întrebă el, în vreme ce străinii sorbeau plini de recunoştinţă din cănile cu bere.

— Din Horsted, răspunse unul dintre ei, ştergându-se la gură cu mâneca.

Era un răspuns promiţător: Horsted era un sat de vreo două, trei sute de locuitori, aflat la câţiva kilometri spre vest de Kingsbridge. Cu ceva noroc, puteau nădăjdui să vină alţi vreo sută de voluntari de acolo.

— Şi câţi oameni vin de la voi, cu totul? întrebă Philip.

Bărbatul păru surprins de această întrebare.

— Numai noi patru, răspunse el.

În următoarea oră, veniră mai multe grupuleţe de oameni, până ce, pe la jumătatea dimineţii, ajunseră să aibă şaptezeci, optzeci de voluntari, inclusiv sătenii. Apoi, fluxul de oameni se opri cu totul.

Nu era suficient.

Philip stătea în partea de est, urmărindu-l pe Tom, care construia un zid. Înălţase deja bazele a două contraforturi până la cel de-al treilea rând de pietre, iar acum construia zidul dintre ele. „Probabil că nu o să apuce să mai termine”, îşi spuse Philip, cuprins de disperare.

Când muncitorii îi aduceau o piatră, primul lucru pe care-l făcea Tom era să scoată un instrument de fier în forma literei L, pe care îl folosea pentru a verifica dacă muchiile pietrei erau în unghi drept. Apoi punea un strat de mortar pe zid, brăzda mortarul cu vârful mistriei, punea piatra şi răzuia surplusul de mortar. Când aşeza piatra, ţinea cont de o sfoară întinsă bine între cele două contraforturi.

Philip observă că piatra era aproape la fel de netedă sus şi jos, unde se găsea mortar, ca şi în partea laterală care rămânea la vedere. Pentru el, reprezenta ceva surprinzător, şi îl întrebă pe Tom care era motivul.

— Niciodată nu trebuie ca o piatră să o atingă pe cea de mai

sus sau de mai jos, îi răspunse Tom. Tocmai pentru asta punem mortar.

— De ce nu trebuie să se atingă?

— Ca să nu se crape. Tom se îndreptă de spate şi îi explică: Dacă vrei să calci pe un acoperiş de plăci de ardezie, piciorul o să-ţi treacă prin el; dar, dacă pui scânduri de-a curmezişul acoperişului, poţi să mergi pe el fără să strici plăcile. Scândurile distribuie greutatea, şi tocmai acelaşi lucru îl face şi mortarul.

Philip nu se gândise niciodată la aşa ceva. Construcţia reprezenta o chestiune extrem de uimitoare, mai ales dacă aveai pe cineva ca Tom, care putea să explice tot ce făcea.

Cea mai neregulată faţă a pietrei era cea din spate. „În mod clar, se gândea Philip, aceasta se va vedea din interiorul bisericii, nu-i aşa?” Apoi îşi aduse aminte că Tom construia, de fapt, un perete cu două feţe, cu un gol între ele, astfel încât fiecare piatră avea să fie ascunsă.

După ce Tom punea piatra pe stratul de mortar, lua nivela. Aceasta era alcătuită dintr-un triunghi de fier cu un şnur de piele legat de vârf şi cu câteva semne marcate pe bază. Şnurul avea legat de vârf o greutate de plumb, astfel încât atârna mereu perfect vertical. Tom aşeza baza instrumentului pe piatră şi urmărea direcţia în care cădea şnurul. Dacă şnurul atârna de-o parte sau de alta a punctului ce marca centrul, avea să bată piatra cu ciocanul până ce ajungea să fie perfect orizontală. Apoi mişca instrumentul până ce îl aşeza între două pietre învecinate, pentru a verifica dacă acestea erau aliniate perfect. Într-un final, întorcea instrumentul lateral pe suprafaţa pietrei, pentru a se asigura că nu era înclinată în nicio direcţie. Înainte de a lua o altă piatră, trăgea de sfoara întinsă pentru a se asigura că feţele pietrelor se găseau în linie dreaptă. Philip nu-şi dăduse seama până acum că era atât de important ca pereţii să fie cât se poate de drepţi.

Îşi ridică privirea pentru a cuprinde restul şantierului. Era atât de mare, încât optzeci de bărbaţi şi femei, plus alţi câţiva copii, se pierdeau în el. Aceştia lucrau voioşi în bătaia soarelui, dar erau atât de puţini, încât i se păru că eforturile lor aveau un aer de zădărnicie. Iniţial, sperase că avea să adune o sută de oameni, dar acum îşi dădea seama că nici atâţia nu ar fi fost de ajuns.

Pe poartă îşi făcu apariţia un alt mic grup, iar Philip se forţă să se ducă pentru a-i întâmpina cu un zâmbet. Nu era necesar ca ei

să ştie că eforturile lor se dovedeau zadarnice. Oricum, aveau să-şi câştige iertarea păcatelor.

Pe măsură ce se apropia, îşi dădu seama că se înşelase, iar grupul era unul destul de numeros. Numără doisprezece oameni, după care mai intrară alţi doi. Poate că, la urma urmelor, avea să adune o sută de oameni până la amiază, când era aşteptat să sosească episcopul.

— Dumnezeu să vă binecuvânteze pe toţi, le spuse el.

Tocmai se pregătea să le spună de unde să înceapă să sape, când fu întrerupt de un strigăt puternic.

— Philip!

Se încruntă a mustrare. Vocea îi aparţinea fratelui Milius. Chiar şi acesta trebuia să i se adreseze cu „părinte” în public. Philip se uită în direcţia de unde venea vocea. Milius îşi ţinea cu greu echilibrul, cocoţat fiind pe zidul stăreţiei, într-o poziţie oarecum lipsită de demnitate. Cu un glas calm, dar pătrunzător, Philip spuse:

— Frate Milius, coboară de pe zid!

Sper uluirea sa, Milius rămase pe poziţii şi ţipă:

— Vino să vezi!

„Nou-veniţii o să aibă o impresie foarte proastă despre cât de ascultători sunt călugării”, îşi spuse Philip în gând, dar nu se putea abţine să nu se întrebe ce l-o fi tulburat pe Milius atât de tare încât uitase de maniere.

— Vino aici să-mi spui despre ce e vorba, zise stareţul, pe un ton pe care-l folosea, de obicei, în discuţiile cu novicii gălăgioşi.

— Trebuie să vezi! strigă Milius.

„Ar face bine să aibă un motiv întemeiat pentru aşa un comportament”, îşi spuse Philip, teribil de supărat; dar, din moment ce nu era dispus să-şi mustre colegul în faţa atâtor străini, fu obligat să zâmbească şi să urmeze îndemnul lui Milius. Iritat până la limita mâniei, porni prin noroi, trecând prin faţa grajdurilor, şi apoi sări pe zidul jos.

— Ce e cu purtarea aceasta? şuieră el.

— Priveşte numai! spuse Milius, arătând cu degetul.

Urmărindu-i mişcarea, Philip privi în depărtare, pe deasupra acoperişurilor din sat, dincolo de râu, către drumul care urma urcuşurile şi coborâşurile terenului, înspre vest. La început, nu-i veni a-şi crede ochilor. Printre câmpurile verzi, drumul şerpuitor era plin cu o masă densă de oameni, sute de oameni, care mergeau cu toţii către Kingsbridge.

— Ce e? întrebă el, fără să înţeleagă. O armată? Abia apoi îşi dădu seama că, bineînţeles, erau voluntarii lui. Îşi simţi inima tresăltând de bucurie. Priveşte-i! strigă el. Trebuie să fie cinci sute… o mie… mai mulţi chiar!

— Exact! spuse fericit Milius. Au venit, la urma urmelor!

— Suntem salvaţi!

Philip era atât de încântat, încât uitase motivul pentru care trebuia să fie supărat pe Milius. Mulţimea de oameni umplea drumul până la pod, iar şirul şerpuia prin sat, până la poarta stăreţiei. Oamenii pe care-i întâmpinase el erau avangarda unui grup imens. Acum, oamenii formau un şuvoi care se scurgea în voie pe poarta mănăstirii şi se acumula în partea de vest a şantierului, unde lucrătorii aşteptau să vină cineva şi să le spună ce să facă.

— Aleluia! strigă stareţul, lăsând la o parte orice rezervă.

Dar nu era suficient să se bucure – trebuia să-i folosească pe aceşti oameni. Sări de pe zid.

— Hai! strigă el spre Milius. Cheamă-i pe toţi călugării de la muncă – o să avem nevoie de ei ca îndrumători. Spune călugărului de la bucătărie să pună la cuptor cât de multă pâine şi să scoată din beci alte câteva butoaie cu bere. O să avem nevoie de mai multe găleţi şi lopeţi. Trebuie să punem toţi oamenii aceştia la treabă înainte de sosirea episcopului Henric!

În decursul orei care urmă, Philip fu cum nu se poate mai ocupat. La început, pentru a-i face pe oameni să nu mai stea în cale, repartiză mai mult de o sută de persoane la căratul materialelor de pe malul râului. Imediat ce Milius organiză un grup de călugări care să-i supravegheze, începu să trimită voluntarii la săpat fundaţii. Destul de curând, rămaseră fără lopeţi, butoaie şi găleţi. Philip ordonă să fie aduse toate oalele de la bucătărie şi îi puse pe o parte dintre voluntari să improvizeze nişte cutii de lemn şi coşuri împletite pentru transportarea pământului. Nu le ajungeau scările şi dispozitivele de ridicat, aşa că, la capătul unei gropi mai largi pentru fundaţii, făcură o pantă mare, astfel încât oamenii să urce şi să coboare mai uşor. Îşi dădu seama că nu se gândise suficient la locul de depozitare a cantităţii imense de pământ care avea să se adune în urma săpatului. Acum era prea târziu pentru a medita la asta: luă o hotărâre-fulger şi dădu ordin ca pământul să fie aruncat pe o porţiune de teren stâncos, aproape de râu. Poate că, astfel, avea

să poată fi cultivat. În timp ce dădea acest ordin, Bernard, călugărul responsabil cu bucătăria, veni la el cuprins de panică, spunând că nu putea hrăni decât cel mult două sute de persoane, şi se părea că pe şantier erau cel puţin o mie.

— Fă un foc în curtea bucătăriei şi pregăteşte o supă într-o vană de fier, spuse Philip. Pune apă în bere. Foloseşte toate proviziile. Pune unii dintre săteni să pregătească mâncare la vetrele lor. Improvizează!

Îi întoarse spatele şi reluă sarcina repartizării lucrătorilor.

Încă mai împărţea ordine când cineva îl bătu pe umăr şi îi spuse, în franceză:

— Stareţe Philip, pot să vă răpesc de la îndatoririle dumneavoastră pentru un moment?

Era vicarul Baldwin, însoţitorul lui Waleran Bigod.

Philip se întoarse şi văzu întreg grupul oaspeţilor, toţi călare şi purtând strai ales, privind uluiţi agitaţia din jurul lor. Se găsea acolo episcopul Henric, un bărbat scund şi îndesat, cu un aer belicos, tonsura sa monahală contrastând puternic cu veşmântul brodat, stacojiu. Alături de el se afla episcopul Waleran, îmbrăcat, ca de obicei, în negru, a cărui atitudine obişnuită de dispreţ glacial nu reuşea să-i ascundă în întregime nefericirea. Mai erau şi burtosul Percy Hamleigh, fiul său voinic, William, şi soţia lui hidoasă, Regan.

Percy şi William păreau năuciţi, dar Regan înţelegea perfect ce făcuse Philip şi era în culmea furiei.

Philip îşi concentră din nou atenţia asupra episcopului Henric şi descoperi, spre surprinderea sa, că acesta îl fixa cu o expresie de interes extrem. Philip îi întoarse privirea, fără nicio încercare de a-şi ascunde sentimentele. Pe faţa episcopului Henric se citeau surpriză, curiozitate şi un fel de respect amuzat. După câteva clipe, Philip se apropie de episcop, îşi puse mâna pe capul calului său şi sărută inelul de pe mâna întinsă de Henric.

Episcopul Henric coborî de pe cal cu o mişcare lină, agilă, iar ceilalţi membri ai grupului îi urmară exemplul. Philip chemă câţiva călugări pentru a duce caii la grajduri. Henric avea cam aceeaşi vârstă ca şi Philip, dar obrajii săi aprinşi şi trupul îngreunat îl făceau să pară mai bătrân.

— Ei bine, părinte Philip, spuse el. Am venit să verific rapoartele conform cărora nu ai fi în stare că construieşti o catedrală nouă aici, la Kingsbridge. Se opri preţ de câteva clipe, privi în jur la sutele de lucrători, după care îşi aţinti din nou

privirea asupra lui Philip. Se pare că am fost informat greşit.

Inima lui Philip îşi iuţi bătaia. Henric vorbise cum nu se poate mai clar: Philip învinsese.

Stareţul se întoarse către episcopul Waleran. Chipul acestuia era expresia desăvârşită a furiei reprimate. Ştia că fusese învins din nou. Philip îngenunche, aplecându-şi capul pentru a ascunde expresia de încântare triumfătoare de pe chipul său, şi sărută mâna lui Waleran.

Tom savura bucuria de a construi din nou un zid. Trecuse atâta timp de când nu mai făcuse acest lucru, încât aproape că uitase liniştea calmă pe care o simţea atunci când aşeza pietrele unele peste altele, în linii perfect drepte, şi privea zidul crescând.

Când voluntarii începuseră a sosi cu sutele şi îşi dăduse seama că planul lui Philip avea să dea roade, bucuria sa crescuse şi mai tare. Aceste pietre făceau parte din catedrala lui; iar acest zid, care nu avea acum decât treizeci de centimetri, avea să se îndrepte semeţ spre cer. Tom simţea că tocmai prindea contur ceea ce urma să facă la sfârşitul vieţii sale.

Află imediat de sosirea episcopului. Ca o piatră aruncată într-un iaz, prezenţa episcopului transmise o undă prin mulţimea de muncitori, oamenii oprindu-se din lucru preţ de-o clipă pentru a privi la persoanele acelea îmbrăcate luxos care-şi croiau maiestuos drum prin noroi. Tom îşi continuă munca, aşezând pietrele. Probabil că episcopul Waleran mai că-şi pierduse minţile văzând o mie de voluntari lucrând voioşi şi plini de entuziasm pentru a-şi construi noua catedrală. Acum, Tom trebuia să facă o impresie la fel de bună ca şi muncitorii. Nu se simţea niciodată în largul lui când venea vorba de persoane bine îmbrăcate, dar trebuia să pară competent şi înţelept, calm şi sigur pe sine, genul de om căruia i-ai încredinţa cu dragă inimă sarcina complexă de a organiza un proiect de construcţie vast şi costisitor.

Cu coada ochiului, fu atent la mişcările oaspeţilor şi, atunci când aceştia se apropiară, îşi lăsă mistria jos. Stareţul Philip îl conduse pe episcopul Henric la Tom, iar acesta îngenunche şi sărută mâna episcopului. Philip spuse:

— Tom este constructorul nostru, trimis nouă de Dumnezeu în chiar ziua în care a ars vechea catedrală.

Tom îngenunche din nou în faţa episcopului Waleran, după care privi la restul grupului. Îşi repetă în gând că el era maistrul constructor şi, ca atare, nu trebuia să fie prea servil. Îl recunoscu

pe Percy Hamleigh, pentru care construise cândva jumătate de casă.

— Stăpâne Percy, spuse el, cu o uşoară plecăciune. Apoi o zări pe hidoasa lui soţie: Lady Regan.

După care, privirea îi poposi asupra fiului. Îşi aduse aminte cum William fusese cât pe ce să o calce pe Martha sub copitele imensului său cal de război; şi cum încercase să o cumpere pe Ellen în pădure. Tânărul acela era o întruchipare a răutăţii. Dar Tom îşi împietri chipul într-o mască a politeţii.

— Şi tânărul stăpân William, zise el. Salutări!

Episcopul Henric se uita cu luare-aminte la Tom.

— Ţi-ai întocmit planurile, Tom Constructorul?

— Da, Sfinţia Ta! Aţi dori să le vedeţi?

— Bineînţeles.

— Poftiţi pe aici.

Henric încuviinţă, iar Tom îi conduse până la atelierul său, aflat la câţiva metri distanţă. Intră în construcţia mică de lemn şi aduse planul la sol, trasat în ipsos, într-un cadru de lemn de un metru lungime. Îl sprijini de peretele atelierului şi făcu vreo câţiva paşi înapoi.

Era un moment delicat. Cei mai mulţi oameni nu se pricepeau să descifreze un plan, dar episcopilor şi nobililor nu le plăcea să recunoască acest lucru, aşa că trebuia să le explice conţinutul într-un fel care nu le arăta celorlalţi ignoranţa lor. Evident, existau unii episcopi care se pricepeau, şi, astfel, se simţeau insultaţi atunci când un simplu constructor avea pretenţia de a le da lecţii.

Cu oarecare teamă, Tom arătă către plan şi spuse:

— Acesta este zidul pe care-l înalţ acum.

— Da, faţada estică, evident, spuse Henric.

Acest răspuns rezolvă dilema lui Tom: episcopul ştia să descifreze un plan cum nu se poate mai bine.

— De ce nu sunt întărite lateralele transepturilor? întrebă Henric.

— Ca să facem economie, răspunse prompt Tom. Totuşi, n-o să începem construcţia lor cinci ani de acum încolo şi, dacă mănăstirea continuă să prospere aşa cum a făcut-o în primul an sub conducerea stareţului Philip, s-ar putea ca, până atunci, să ne putem permite să construim transepturi cu laterale întărite.

Reuşise să-l laude pe Philip, răspunzând, în acelaşi timp, la întrebare, şi simţea că dăduse dovadă de isteţime.

Henric dădu aprobator din cap.

— Înţelept lucru, să faceţi planuri modeste şi să lăsaţi loc de dezvoltare. Arată-mi planul în secţiune.

Tom aduse planul cerut. Acum că ştia că episcopul era în stare să înţeleagă ceea ce i se arăta, nu mai făcu niciun comentariu. Aşteptările îi fură confirmate atunci când Henric spuse:

— Proporţiile sunt plăcute.

— Mulţumesc, zise Tom. Episcopul părea mulţumit de toate cele. Tom adăugă: E o catedrală modestă, dar o să fie mai uşoară şi mai frumoasă decât cea veche.

— Şi cât va dura până va fi gata?

— Cincisprezece ani, dacă lucrăm continuu.

— Ceea ce nu se întâmplă niciodată. Oricum… Poţi să ne arăţi cum o să se vadă… vreau să spun, dacă ar fi să o privească vreodată cineva din afară?

Tom înţelese la ce se referea.

— Vreţi să vedeţi o schiţă.

— Da.

— Desigur.

Tom se întoarse la zidul său, urmat de escorta episcopului. Îngenunche lângă scândura sa de pregătit mortarul şi întinse materialul într-un strat uniform, netezind suprafaţa. Apoi, cu vârful mistriei, desenă o schiţă a capătului de vest al bisericii. Ştia că se pricepea la aşa ceva. Episcopul, însoţitorii săi, călugării şi lucrătorii aflaţi în apropiere îl priveau fascinaţi. Pentru oamenii care nu se pricepeau, desenul părea întotdeauna o minune. În scurt timp, Tom trasă contururile faţadei apusene, cu cele trei uşi în formă de arcade, fereastra sa mare şi turnuleţele sale laterale. Era ceva simplu de schiţat, dar impresiona întotdeauna.

— Remarcabil, spuse episcopul Henric, după ce desenul fu gata. Fie ca îndemânarea ta să fie sporită de binecuvântarea lui Dumnezeu!

Tom zâmbi. Aceste vorbe reprezentau un consimţământ entuziast la numirea sa ca maistru constructor.

Stareţul Philip spuse:

— Sfinţia Ta, vreţi să îmbucaţi ceva înainte de a oficia slujba? zise stareţul Philip.

— Bucuros!

Tom se simţi uşurat. Examenul se terminase, iar el îl trecuse cu brio.

— Poftiţi în casa stareţului, chiar aici, aproape, îi spuse Philip episcopului.

Grupul se îndepărtă. Philip strânse braţul lui Tom şi îi spuse, într-un murmur de triumf:

— Am reuşit!

Pe când demnitarii se îndepărtau, Tom răsuflă uşurat. Se simţea mulţumit şi mândru. „Da, îşi spuse el în gând, am reuşit. Episcopul Henric a fost mai mult decât impresionat: a fost uluit, în ciuda morgii sale.” În mod clar, Waleran îl pregătise pentru a vedea un şantier cufundat în letargie şi-n inactivitate, aşa că realitatea fusese cu atât mai uimitoare. În final, răutatea lui Waleran lucrase împotrivă-i şi mărise triumful lui Philip şi al lui Tom.

Pe când îşi încălzea sufletul la soarele fierbinte al victoriei cinstite, bărbatul auzi un glas familiar.

— Ziua bună, Tom Constructorul!

Se întoarse şi o văzu pe Ellen.

Era rândul lui Tom să fie uluit. Situaţia de cumpănă în care se afla catedrala îi ocupase mintea într-atât, încât nu se gândise la ea toată ziua. O privi, cu un aer fericit. Arăta la fel ca în ziua în care plecase: zveltă, cu pielea arămie, cu părul ei negru care se mişca precum valurile unduindu-se spre ţărm şi cu ochii aceia afundaţi în orbite, de un auriu luminos. Femeia îi zâmbi cu buzele ei pline care-i stârneau mereu dorinţa de a le săruta.

Fu cuprins de impulsul de a o lua în braţe, dar făcu un efort să şi-l reprime. Cu oarecare dificultate, reuşi să rostească:

— Bună ziua, Ellen!

Un tânăr de lângă ea spuse:

— Bună ziua, Tom!

Tom îl privi curios.

— Nu ţi-l mai aduci aminte pe Jack? zise Ellen.

— Jack! spuse el, surprins.

Flăcăul se schimbase. Era un pic mai înalt ca mama lui acum, şi avea silueta osoasă care le făcea pe bunici să spună că băiatul crescuse dincolo de puterile sale. Avea în continuare părul de un roşu aprins, piele albă şi ochii albaştri, dar trăsăturile sale căpătaseră proporţii mai atrăgătoare, iar într-o bună zi, era posibil să devină chiar chipeş.

Tom o privi din nou pe Ellen. O vreme, degustă bucuria de a o contempla, pur şi simplu. Voia să-i spună că-i fusese dor de ea, atât de dor de ea, şi aproape că rosti acele vorbe, dar îşi pierdu

curajul şi, în loc de asta, zise:

— Ei bine, cum aţi dus-o?

— Am locuit acolo unde am stat mereu, în pădure, spuse ea.

— Şi ce v-a făcut să vă întoarceţi astăzi, dintre toate zilele?

— Am auzit că au fost chemaţi voluntari, şi eram curioşi să vedem cum te mai descurci. Şi nu am uitat că ţi-am promis că mă voi întoarce cândva.

— Îmi pare foarte bine că ai făcut-o, spuse Tom. Mi-era dor să te văd.

Ellen păru rezervată.

— Da?

Acesta era momentul pe care-l aştepta şi-l plănuia de un an încoace, iar acum, că sosise, Tom se simţea speriat. Până în acea clipă, reuşise să trăiască însufleţit de speranţă, dar, dacă ea îl refuza în acea zi, avea să ştie că o pierduse pentru totdeauna. Îi era frică să înceapă. Tăcerea se prelungea. Trase aer adânc în piept.

— Ascultă, zise el. Vreau să te întorci la mine. Te rog, nu spune nimic până ce nu auzi tot ce am de spus… te rog…

— Bine, zise ea pe un ton neutru.

— Philip e un stareţ foarte bun. Mănăstirea devine din ce în ce mai bogată, mulţumită conducerii lui chibzuite. Slujba mea aici e sigură. Nu o să mai fim nevoiţi să rătăcim pe drumuri niciodată, îţi promit!

— Nu era vorba de…

— Ştiu, dar vreau să-ţi spun tot.

— Bine.

— Am construit o casă în sat, cu două camere şi un coş, şi o pot face mai mare. Nu ar mai trebui să locuim la stăreţie.

— Dar satul e proprietatea lui Philip.

— Acum, Philip mi-e dator. Tom arătă cu un gest scena din jurul lui. Ştie că nu ar fi putut face toate acestea fără mine. Dacă îl rog să te ierte pentru ceea ce ai făcut, şi să considere că anul acesta de exil a fost o pedeapsă suficientă, va fi de acord. Nu ar putea să-mi refuze asta, azi mai mult ca oricând.

— Şi ce facem cu băieţii? întrebă ea. Trebuie să-l privesc mereu pe Alfred făcându-i rău lui Jack ori de câte ori e furios?

— Cred că am soluţia la această problemă, zău, spuse Tom. Alfred e zidar acum. Îl iau pe Jack ca ucenic al meu. Astfel, Alfred nu-i va purta pică lui Jack că nu munceşte. Iar tu poţi să-l înveţi pe Alfred să scrie şi să citească, astfel încât cei doi vor fi egali…

amândoi muncitori, amândoi ştiutori de carte.

— Te-ai gândit mult la asta, nu-i aşa? zise femeia.

— Da.

Aştepta reacţia ei. Nu se pricepea să fie convingător. Putea numai să-i prezinte situaţia. Ce bine ar fi fost dacă putea să-i facă şi ei o schiţă! Se gândea că anticipase orice obiecţie posibilă. Trebuia să fie de acord acum! Dar Ellen încă ezita.

— Nu sunt sigură, spuse ea.

Tom îşi pierdu stăpânirea de sine.

— O, Ellen, nu spune asta! Îi era teamă că avea să izbucnească în plâns în faţa tuturor lucrătorilor şi simţea un nod în gât, astfel încât abia de mai era în stare să vorbească. Te iubesc atât de mult, te rog, nu pleca din nou, imploră el. Singurul lucru care m-a făcut să continui a fost speranţa că vei veni înapoi. Nu pot răbda să trăiesc fără tine! Nu închide porţile paradisului. Nu-ţi dai seama că te iubesc din toată inima?

Purtarea ei se schimbă îndată.

— Şi atunci, de ce nu ai zis aşa? şopti ea şi se apropie de el.

Tom o cuprinse în braţe.

— Te iubesc şi eu, prostuţule, spuse femeia.

Tom era atât de bucuros, încât de-abia se mai ţinea pe picioare. „Mă iubeşte, chiar mă iubeşte”, îşi spunea în gând. O îmbrăţişă cu putere, după care o privi în ochi.

— Ellen, vrei să te măriţi cu mine?

Ochii ei înotau în lacrimi, dar femeia zâmbea la rându-i.

— Da, Tom, mă mărit cu tine, spuse ea.

Îşi ridică faţa spre a lui.

Tom o trase spre el şi o sărută pe gură. Visase la momentul acesta de un an încoace. Închise ochii şi se concentră asupra senzaţiei încântătoare a buzelor ei cărnoase apăsate pe ale lui. Ellen îşi ţinea gura uşor întredeschisă, iar buzele îi erau umede. Sărutul fu atât de delicios, încât, pentru o clipă, Tom uită de el. Apoi, cineva aproape de el spuse:

— Nu o înghiţi, omule!

Tom se retrase din îmbrăţişare şi zise:

— Suntem într-o biserică!

— Nu-mi pasă, spuse ea veselă şi îl sărută din nou.

„Stareţul Philip ne-a dejucat din nou planurile”, îşi spunea plin de amărăciune William pe când stătea aşezat în casa stareţului, bând vinul îndoit cu apă oferit de Philip şi mâncând dulciuri

pregătite în bucătăria stăreţiei. William avusese nevoie de ceva vreme pentru a aprecia cum se cuvine strălucirea şi deplinătatea victoriei lui Philip. Estimarea iniţială a situaţiei făcute de episcopul Waleran nu fusese una greşită: era adevărat că Philip nu prea dispunea de bani şi că avea să-i vină foarte greu să construiască o catedrală la Kingsbridge. Dar, în ciuda acestor dezavantaje, şiretul călugăr perseverase şi făcuse progrese, angajase un maistru constructor, începuse construcţia, şi apoi, din nimic, adunase o mulţime considerabilă de lucrători pentru a-l păcăli pe episcopul Henric. Iar Henric fusese impresionat, cu atât mai mult cu cât Waleran îi descrisese situaţia în culori atât de sumbre.

Ba mai mult, călugărul acela blestemat era cât se poate de conştient că învinsese. Nu-şi putea ascunde un zâmbet victorios. Acum era prins într-o conversaţie cu episcopul Henric, discutând aprins despre rase de oi şi despre preţul lânii, iar Henric îl asculta cu atenţie, aproape respectuos, în timp ce-i ignora, nepoliticos, pe părinţii lui William, care erau cu mult mai importanţi decât un simplu stareţ.

Philip avea să regrete această zi. Nimănui nu i se permitea să-i învingă pe cei din familia Hamleigh şi să scape nepedepsit. Nu ajunseseră în poziţia pe care o ocupau astăzi lăsând nişte călugări să-i întreacă. Bartholomew de Shiring îi insultase şi murise în temniţă, închis pentru trădare. Nici pe Philip nu-l aştepta o soartă mai bună.

Tom Constructorul era un altul care avea să regrete că se pusese cu cei din familia Hamleigh. William nu uitase cum Tom îl sfidase la Durstead, ţinându-i capul calului şi obligându-l să-i plătească pe lucrători. Astăzi, Tom i se adresase fără niciun respect spunându-i „tânărul stăpân William”. Era, evident, foarte apropiat de Philip acum, construia catedrale, nu conace. Avea să înveţe că era mai bine să-şi asume riscurile de a lucra pentru familia Hamleigh decât să se alăture duşmanilor lor.

William şezu locului spumegând în tăcere până ce episcopul Henric se ridică şi spuse că era pregătit pentru a oficia slujba. Stareţul Philip îi făcu un semn unui novice, care ieşi din cameră în fugă şi, câteva momente mai târziu, se auzi dangătul unui clopot.

Ieşiră cu toţii din casă, episcopul Henric primul, episcopul Waleran al doilea, după care stareţul Philip, urmat de persoanele laice. Toţi călugării aşteptau afară şi se încolonară în spatele lui

Philip, formând o procesiune. Membrii familiei Hamleigh se văzură forţaţi să meargă ultimii.

Voluntarii umpleau toată jumătatea vestică a curţii stăreţiei, aşezaţi pe ziduri şi pe acoperişuri. Henric urcă pe o platformă aflată în mijlocul şantierului. Călugării se postară în spatele lui, formând şiruri, acolo unde avea să fie corul noii catedrale. Familia Hamleigh şi ceilalţi membri laici ai anturajului episcopului îşi croiră drum către locul unde avea să fie înălţat naosul.

Pe când îşi ocupau locurile, William o zări pe Aliena.

Arăta foarte diferit. Purta haine grosolane, ieftine şi saboţi de lemn, iar cârlionţii bogaţi care-i încadra capul erau umezi de sudoare. Dar cu siguranţă ea era, şi se dovedea în continuare atât de frumoasă, încât, privind-o, William simţi cum i se usucă gâtlejul, nefiind în stare să-şi ia ochii de la ea pe când slujba începea, iar curtea stăreţiei se umplea de sunetul a o mie de voci care rosteau Tatăl Nostru.

Ea păru să simtă căutătura lui fixă, pentru că părea tulburată, mutându-şi greutatea de pe un picior pe altul şi uitându-se în jur, ca şi cum ar fi căutat autorul. Într-un final, îi întâlni privirea. Pe chipul Alienei se aşternu o expresie de oroare şi de frică şi fata se dădu înapoi, deşi se găsea la mai mult de zece metri de el, şi între ei se aflau mai multe zeci de oameni. Frica o făcea şi mai atrăgătoare în ochii lui, şi William îşi simţi trupul reacţionând într-un fel pe care nu-l mai simţise de un an încoace. Dorinţa pe care o simţea pentru ea era amestecată cu resentimentul faţă de vraja pe care o aruncase asupra lui. Aliena roşi, lăsându-şi ochii în jos, ca şi cum ar fi fost ruşinată. Schimbă câteva cuvinte cu un băiat aflat lângă ea – fratele, bineînţeles, îşi spuse William, amintindu-şi chipul lui într-o străfulgerare plină de reverberaţii erotice după care se întoarse pe călcâie şi dispăru în mulţime.

William se simţea dezamăgit. Fu tentat să o urmărească, dar, bineînţeles, nu putea, nu în toiul slujbei, dinaintea părinţilor săi, a doi episcopi, a patruzeci de călugări şi o mie de credincioşi. Aşa că se întoarse pentru a privi în faţă, dezumflat. Pierduse ocazia de a afla unde locuia.

Deşi dispăruse vederii, Aliena îi era foarte prezentă în gând. William se întrebă dacă era un păcat să aibă o erecţie în biserică.

Observă că tatăl său părea agitat.

— Priveşte! îi spunea el mamei. Uită-te la femeia aceea!

La început, William crezu că tatăl său se referea la Aliena. Dar ea nu se vedea pe nicăieri şi, când urmă privirea fixă a tatălui,

văzu o femeie de aproape treizeci de ani, nu la fel de voluptuoasă ca Aliena, dar cu o expresie sălbatică şi agilă, care o făcea interesantă. Aceasta stătea la ceva distanţă, alături de Tom, maistrul constructor, iar William îşi spuse că era, probabil, nevasta lui, femeia pe care încercase să o cumpere într-o zi, cu un an şi ceva în urmă. Dar de unde să o fi cunoscut tatăl său?

— Ea este? întrebă contele.

Femeia întoarse capul, aproape ca şi cum i-ar fi auzit, şi privi direct spre ei, iar William văzu din nou ochii ei palizi, pătrunzători.

— Chiar ea e, Dumnezeule, şuieră mama lui William.

Privirea femeii îl făcu pe Percy Hamleigh să se cutremure. Chipul lui roşu păli, iar mâinile începură să-i tremure.

— Apără-ne, Isuse Hristoase, spuse el. Am crezut că a murit.

Iar William se întrebă: „Despre ce dracu' este vorba?”

Jack se temuse de momentul acesta.

De un an încoace, era conştient că mama sa îi ducea dorul lui Tom Constructorul. Nu mai avea dispoziţia constantă de altădată; adesea, căpăta o expresie visătoare, absentă; iar noaptea, uneori scotea aceleaşi sunete gâfâite, ca şi cum visa ori îşi închipuia că face dragoste cu Tom. Tot timpul acesta, Jack ştiuse că mama avea să se întoarcă. Iar acum se declarase de acord să rămână aici.

Nu-i plăcea deloc ideea aceasta.

Ei doi fuseseră mereu fericiţi împreună. Îşi iubea mama, iar mama lui îl iubea pe el, şi nu mai era nimeni care să intervină între ei.

Adevărat, viaţa în pădure se dovedise destul de neinteresantă. Îi lipsise fascinaţia pe care o exercitau asupra lui mulţimile şi oraşele pe care le văzuse în timpul scurtului sejur cu familia lui Tom. Îi era dor de Martha. Oricât ar fi fost de ciudat, Jack evada din realitatea plicticoasă a pădurii visând cu ochii deschişi la fata pe care o numea, în gând, Prinţesa, deşi ştia prea bine că numele ei era Aliena. Şi i-ar fi plăcut să lucreze cu Tom, să afle cum se construiau diverse edificii. Dar nu avea să mai fie liber. Oamenii i-ar spune mereu ce să facă. Avea să fie nevoit să muncească, fie că voia sau nu. Şi avea să fie nevoit să o împartă pe mama sa cu restul lumii.

Pe când stătea pe zidul aflat în apropierea porţii stăreţiei, meditând nefericit, o văzu uluit pe Prinţesă.

Clipi, parcă nevenindu-i a crede. Aceasta îşi făcea loc prin mulţime împingând cu coatele, îndreptându-se către poartă, cu o expresie supărată. Era chiar mai frumoasă decât îşi amintea el. Pe atunci, avea un corp de copilă rotunjit şi voluptuos, feminin, îmbrăcat în haine scumpe. Acum era mai slabă şi arăta mai mult a femeie decât a fată. Cămaşa de pânză, îmbibată de sudoare, pe care o purta, i se lipea de trup, lăsând să se vadă sânii ei plini, conturul coastelor, un abdomen plat, şolduri înguste şi picioare lungi. Era mânjită cu noroi pe faţă, iar cârlionţii săi erau în dezordine. Ceva o supărase foarte tare, o speriase şi o făcuse nefericită, dar aceste sentimente îi sporeau frumuseţea. Privind-o, Jack era fascinat. Simţi o tulburare ciudată în vintre, ceva ce nu mai simţise până acum.

O urmă. Nu luase o hotărâre conştientă în privinţa asta. Acum stătea pe zid, holbându-se cu gura căscată la ea, iar, în momentul următor, ieşea grăbit pe poartă, în spatele ei. O prinse din urmă pe drum. Avea un miros moscat, ca şi cum ar fi muncit din greu până atunci. Îşi aminti că pe vremuri mirosea a flori.

— Ai păţit ceva? întrebă el.

— Nu, n-am păţit nimic, spuse ea scurt şi grăbi pasul.

Jack porni şi el la fel de repede.

— Nu-ţi aduci aminte de mine. Data trecută când ne-am întâlnit, mi-ai explicat cum se fac bebeluşii.

— Of, taci din gură şi pleacă de aici! strigă ea.

Se opri şi o lăsă să meargă mai departe. Se simţea dezamăgit. Evident, spusese ceva nepotrivit.

Îl tratase ca pe un puşti enervant. Avea treisprezece ani, dar, probabil, din perspectiva ei, ajunsă la optsprezece ani, îi părea un copil.

O văzu ducându-se către o casă, scoţând o cheie care-i atârna la gât şi descuind uşa.

Locuia chiar acolo!

Acest fapt schimba totul.

Dintr-odată, perspectiva de a părăsi pădurea şi de a locui la Kingsbridge nu mai părea atât de îngrozitoare. Avea să o vadă pe Prinţesă în fiecare zi. Acest fapt compensa o mulţime de neajunsuri.

Rămase pe loc, privind uşa, dar ea nu mai ieşi. Era un lucru ciudat, să stea în stradă în speranţa de a vedea pe cineva care de-abia dacă-l cunoştea; dar nu voia să plece de acolo. Sufletul său clocotea, cuprins de un simţământ nou. Acum, nimic nu mai

era prea important, cu excepţia Prinţesei. Nu o mai vedea decât pe ea. Era vrăjit. Era posedat.

Era îndrăgostit.

PARTEA A TREIA
1140–1142

Capitolul 8

I

Târfa pe care o alese William nu era foarte drăguţă, dar avea sânii mari, iar părul ei bogat şi cârlionţat îi plăcea. Aceasta veni agale spre el, legănându-şi şoldurile, iar el observă că era un pic mai bătrână decât crezuse, având cam douăzeci şi cinci, treizeci de ani şi, deşi buzele îi zâmbeau inocent, avea o privire dură şi calculată. După aceea, alese şi Walter. Acesta se opri la o fată mărunţică, cu o înfăţişare vulnerabilă şi o siluetă băieţească, cu pieptul plat. După ce William şi Walter terminară cu alesul, veni rândul celorlalţi patru cavaleri.

William îi adusese la bordel pentru că aveau nevoie de ceva relaxare. Nu avuseseră parte de nicio bătălie de patru luni şi deveniseră nemulţumiţi şi arţăgoşi.

Războiul civil care izbucnise în urmă cu un an, între regele Stephen şi rivala sa, Maud, aşa-numita împărăteasă, intrase într-o perioadă de acalmie. William şi oamenii săi îl urmaseră pe Stephen prin sud-vestul Angliei. Strategia acestuia era plină de energie, dar dezordonată. Ataca fortăreţele lui Maud cu un entuziasm imens; dar, dacă nu obţinea victoria repede, se plictisea curând de asediu şi pleca mai departe. Conducătorul militar al rebelilor nu era Maud însăşi, ci fratele ei vitreg, Robert, conte de Gloucester, şi, până acum, Stephen nu reuşise să-l forţeze să-i ţină piept într-o confruntare directă. Era un război nehotărât, cu multe deplasări de forţe şi cu puţine bătălii propriu-zise; iar astfel, oamenii parcă stăteau pe ace.

Bordelul era împărţit, prin intermediul unor paravane, în mai multe încăperi mici, fiecare dintre ele având o saltea de paie. William şi cavalerii săi merseră cu femeile alese în spatele paravanelor. Târfa lui William aranjă paravanul pentru a avea parte de intimitate, după care îşi scoase cămaşa, arătându-şi sânii. După cum văzuse William mai devreme, erau mari, dar aveau sfârcuri mari şi venele vizibile ce trădau o femeie care alăptase, iar William fu un pic dezamăgit. Oricum, o trase spre el şi îi prinse sânii în palme, strângându-i şi ciupindu-le sfârcurile.

— Uşor, spuse ea, pe un ton de protest blând.

Îşi puse braţele pe după umerii lui şi îşi împinse şoldurile înainte, frecându-se de el.

După câteva clipe, îşi coborî mâna între trupurile lor şi îi pipăi vintrele.

William mormăi un blestem. Corpul lui nu reacţiona.

— Nu-ţi face griji, murmură ea.

Tonul ei condescendent îl umplu de furie, dar nu spuse nimic atunci când ea se desprinse din îmbrăţişare, îngenunche, ridică partea din faţă a tunicii lui şi începu să-l stimuleze cu gura.

La început, îi plăcu senzaţia şi crezu că totul avea să fie bine, dar, după impulsul iniţial, îşi pierdu din nou interesul. Îi privea faţa, pentru că, uneori, asta îl stârnea, dar, acum, nu făcea altceva decât să-i amintească de cât de puţin impresionant apărea el dinaintea ei. Începu să se înfurie, iar asta îl făcu să se strângă şi mai tare.

Femeia se opri şi spuse:

— Încearcă să te relaxezi.

Când începu din nou, îl supse atât de tare, încât îi provocă durere. El se trase înapoi, iar dinţii femeii îi zgâriară pielea sensibilă, făcându-l să strige de durere. O lovi cu dosul palmei peste faţă. Femeia icni şi căzu în lateral.

— Căţea neîndemânatică, izbucni el.

Ea zăcea pe saltea, la picioarele lui, privindu-l înfricoşată. El o lovi cu piciorul la întâmplare, mai mult iritat decât din răutate. O nimeri în burtă. Dăduse mai tare decât intenţionase, iar femeia se încovoie de durere.

Îşi dădu seama că, în sfârşit, corpul său reacţiona.

Îngenunche, o întoarse astfel încât să stea pe spate şi o încălecă. Ea îl privea cu durere şi cu frică în ochi. El îi trase fusta până în jurul taliei. Părul dintre picioarele ei era des şi cârlionţat. Îi plăcea asta. Începu să se mângâie, privindu-i corpul. Nu era încă suficient de tare. Frica dispărea din ochii ei. Îi trecu prin minte că era posibil ca ea să încerce intenţionat să-i alunge dorinţa, astfel încât să nu fie nevoie să-l servească. Acest gând îl înfurie. Îşi încleştă pumnul şi o lovi puternic în faţă.

Femeia scoase un ţipăt şi încercă să scape de sub el. El îşi lăsă greutatea pe ea, ţintuind-o locului, dar ea continuă să se zbată şi să ţipe. Acum erecţia sa era deplină. Încercă să-i desfacă picioarele cu forţa, dar ea se opunea.

Paravanul fu dat la o parte şi îşi făcu apariţia Walter, purtând numai nişte cizme şi cămaşa de corp, cu penisul ţeapăn ca un

stindard. După el mai veniră doi cavaleri: Gervase cel Urât şi Hugh Secure.

— Ţineţi-o, flăcăi, le spuse William.

Cei trei cavaleri îngenuncheară în jurul târfei şi o imobilizară.

William se poziţionă astfel încât să o pătrundă, după care se opri, savurând senzaţia a ceea ce avea să urmeze.

Walter spuse:

— Ce s-a întâmplat, stăpâne? întrebă Walter.

— S-a răzgândit când a văzut cât e de mare, spuse William cu un rânjet.

Izbucniră cu toţii în hohote zgomotoase. William o pătrunse. Îi plăcea atunci când erau şi alţii de faţă. Începu să se mişte înainte şi înapoi.

Walter spuse:

— M-aţi întrerupt tocmai când mi-o băgăm şi eu pe a mea.

William vedea bine că Walter nu fusese satisfăcut.

— Bag-o în gura ăsteia, spuse el. Îi place!

— O să încerc.

Walter îşi schimbă poziţia şi o prinse pe femeie de păr, ridicându-i capul. Deja ea era suficient de înspăimântată cât să facă orice, şi cooperă prompt. Nu mai era nevoie ca Gervase şi Hugh să o ţintuiască, dar aceştia rămaseră pe loc, privind. Păreau fascinaţi: probabil că nu mai văzuseră niciodată o femeie posedată de doi bărbaţi simultan. Nici William nu mai văzuse. Această situaţie avea ceva intrigant şi fascinant. Walter părea să simtă acelaşi lucru, pentru că, în scurtă vreme, începu să gâfâie şi să se mişte convulsiv, după care avu orgasm. Privindu-l, William îi urmă exemplul, o secundă sau două mai târziu.

După câteva momente, se ridicară în picioare. William se simţea în continuare excitat.

— De ce nu o luaţi şi voi împreună? le spuse el lui Gervase şi lui Hugh.

Îi plăcea ideea de a-i privi repetându-i performanţa.

Totuşi, cei doi nu erau prea doritori.

— Am o drăguţă care mă aşteaptă, spuse Hugh.

— Şi eu, zise Gervase.

Târfa se ridică şi îşi aranjă rochia. Chipul ei era impenetrabil.

— Nu a fost atât de rău, nu-i aşa? îi spuse William.

Femeia rămase în faţa lui, privindu-l fix câteva clipe, după care îşi pungi buzele şi îl scuipă. William îşi simţi faţa acoperită cu un lichid cald, lipicios: târfa păstrase sămânţa lui Walter în

gură. Îi înceţoşa vederea. Furios, ridică braţul cu gând să o lovească, dar femeia se feri, băgându-se între paravane.

Walter şi ceilalţi cavaleri izbucniră în râs. William nu era de părere că se găsea ceva amuzant în asta, dar nu o putea fugări pe fată murdar de spermă pe faţă, şi îşi dădu seama că singurul mod în care-şi putea păstra demnitatea era să arate că nu-i pasă, aşa că izbucni şi el în râs.

Gervase cel Urât spuse:

— Ei bine, stăpâne, sper că nu o să-i faceţi un copil lui Walter!

Iar hohotele sporiră. Chiar şi William considera că era amuzant. Ieşiră cu toţii din cabină, sprijinindu-se unii de alţii şi ştergându-şi lacrimile de râs. Celelalte fete se holbau la ei, cu feţe neliniştite: o auziseră pe târfa lui William ţipând şi se temeau să nu se işte necazuri. Unul sau doi clienţi, curioşi, trăgeau cu ochiul din spatele paravanelor.

— E prima dată când văd aşa ceva ţâşnind dintr-o fată! spuse Walter şi începură din nou să râdă.

Unul dintre scutierii lui William stătea lângă uşă, cu o expresie neliniştită pe figură. Era doar un flăcău şi probabil că nu mai intrase niciodată într-un bordel. Zâmbea nervos, nesigur dacă avea dreptul să participe şi el la veselia celor patru. William i se adresă:

— Ce cauţi aici, prostule?

— A sosit un mesaj pentru dumneavoastră, stăpâne, spuse scutierul.

— Ei bine, nu mai pierde timpul, spune-mi despre ce e vorba!

— Îmi pare foarte rău, stăpâne, zise băiatul.

Părea atât de înfricoşat, încât William crezu că avea de gând să se întoarcă şi să iasă în fugă din bordel.

— Pentru ce îţi pare rău, broscoiule? mugi William. Spune-mi care e mesajul!

— Tatăl dumneavoastră a murit, stăpâne, rosti băiatul, după care izbucni în lacrimi.

William se holbă la el, năucit. „Mort? se întrebă el în gând. Mort?”

— Dar e perfect sănătos! strigă el prosteşte.

Era adevărat că tatăl său nu mai putea lupta în bătălii, dar aşa ceva nu era deloc surprinzător la un bărbat de aproape cincizeci de ani. Scutierul plângea în continuare. William îşi aminti cum arăta tatăl său ultima dată când îl văzuse: solid, cu faţa roşie, zgomotos şi coleric, plin de viaţă, iar asta nu era decât

în urmă cu… Uşor surprins, îşi dădu seama că trecuse aproape un an de când îşi văzuse ultima oară tatăl.

— Ce s-a întâmplat? îl întrebă el pe scutier. Ce i s-a întâmplat?

— A avut un atac, stăpâne, suspină scutierul.

Un atac. William începea să conştientizeze ce i se spunea. Tatăl său era mort. Bărbatul acela masiv, năvalnic, puternic şi irascibil stătea întins neputincios şi rece pe o lespede de piatră undeva…

— Va trebui să mă duc acasă, zise brusc William.

Walter spuse cu blândeţe:

— Mai întâi, trebuie să-i ceri regelui să-ţi dea învoire.

— Da, aşa e, rosti vag William. Trebuie să cer voie.

Mintea îi era cuprinsă de haos.

— Să-i dau bacşiş matroanei? întrebă Walter.

— Da.

William îi întinse punga lui Walter. Cineva îi puse pelerina peste umeri. Walter îi murmură câteva cuvinte stăpânei bordelului şi îi dădu nişte bani. Hugh Secure îi deschise uşa lui William. Ieşiră cu toţii.

Mergeau pe străzile micului oraş într-o tăcere deplină. William se simţea straniu de detaşat, ca şi cum ar fi urmărit totul de undeva de deasupra. Nu putea cuprinde cu mintea faptul că tatăl său chiar nu mai exista. Pe când se apropiau de garnizoană, făcu un efort să-şi recapete stăpânirea de sine.

Regele Stephen îşi mutase curtea în biserică, pentru că aici nu exista niciun castel sau vreo sală a unei bresle. Era o biserică mică şi simplă, din piatră, cu pereţii vopsiţi pe interior în roşu aprins, în albastru şi-n portocaliu. În mijlocul încăperii fusese aprins un foc, chiar pe pardoseală, iar chipeşul rege, cu părul lui castaniu-deschis, stătea aproape de flăcări pe un tron de lemn, cu picioarele întinse, în obişnuita sa poziţie relaxată. Purta veşminte de soldat, cizme înalte şi o tunică de piele, dar, în loc de coif, pe cap avea coroana. William şi Walter îşi croiră drum prin mulţimea de petiţionari aflată la uşa bisericii, dădură din cap în direcţia gardienilor care nu permiteau accesul oamenilor de rând şi intrară. Stephen vorbea cu un conte care abia sosise, dar îl observă pe William şi întrerupse imediat conversaţia.

— William, prietene! Ai auzit, aşadar.

William se înclină.

— Mărite rege.

Stephen se ridică.

— Jelesc şi eu cu tine, spuse el.

Îşi petrecu braţele pe după trupul lui William şi îl îmbrăţişă câteva clipe, dându-i apoi drumul.

Compătimirea regelui aduse primele lacrimi în ochii lui William.

— Trebuie să vă cer permisiunea de a pleca acasă, spuse el.

— Ţi-o acord cu dragă inimă, deşi nu bucuros, spuse regele. O să ducem lipsa braţului tău puternic.

— Mulţumesc, Măria Ta!

— De asemenea, îţi acord custodia domeniului Shiring şi a tuturor veniturilor pe care le aduce acesta, până la hotărârea problemei succesiunii. Du-te acasă, îngroapă-ţi tatăl şi vino înapoi la noi cât mai repede posibil.

William făcu din nou o plecăciune şi se retrase. Regele îşi reluă conversaţia. Curtenii se adunară în jurul lui William pentru a-i prezenta condoleanţe. Pe când le accepta părerile de rău, William realiză dintr-odată semnificaţia cuvintelor rostite de rege. Îi conferise custodia domeniului *până la hotărârea problemei succesiunii.* Ce problemă? William era singurul copil al tatălui său. Cum ar fi putut să existe o problemă? Privi chipurile din jurul său şi ochii îi rămaseră asupra unui preot tânăr care era unul dintre cei mai informaţi clerici din anturajul regal. Îl trase pe preot spre el şi îl întrebă încet:

— Ce dracu’ a vrut să spună cu „problema succesiunii”, Joseph?

— Mai există o persoană care cere domeniul şi titlul de conte, răspunse Joseph.

— Altă persoană? repetă uluit William. Nu avea fraţi vitregi, fraţi nelegitimi, veri… Cine e?

Joseph arătă către o siluetă care stătea cu spatele la ei. Era printre cei care sosiseră recent. Purta haine de scutier.

— Dar nu e nici măcar cavaler! spuse William cu putere. Tatăl meu a fost conte de Shiring!

Scutierul îl auzi şi se întoarse.

— Şi tatăl meu a fost tot conte de Shiring.

La început, William nu-l recunoscu. Văzu un tânăr de vreo optsprezece ani, chipeş şi lat în umeri, bine îmbrăcat pentru un scutier şi având o sabie frumoasă la brâu. Postura sa indica încredere în sine şi chiar o doză de aroganţă. Tulburător fu faptul că îşi aţinti asupra lui William o privire în care se afla o ură atât de intensă, încât acesta din urmă tresări.

Chipul îi era foarte cunoscut, dar schimbat. Totuşi, William nu reuşea să-şi dea seama de unde îl cunoştea. Apoi văzu că scutierul avea o cicatrice urâtă la urechea dreaptă, unde îi fusese tăiat lobul. Într-o străfulgerare, îşi aminti o bucăţică de carne albă căzând pe pieptul zguduit de suspine al unei fecioare înspăimântate şi auzi ţipătul de durere al unui băiat. Acesta era Richard, fiul trădătorului Bartholomew, fratele Alienei. Băieţelul care fusese forţat să privească în timp ce doi bărbaţi îi siluiau sora se transformase într-un bărbat formidabil care purta în ochii săi de un albastru-deschis lumina răzbunării. Brusc, William fu cuprins de o frică teribilă.

— Îţi aduci aminte, nu-i aşa? spuse Richard, cu o voce tărăgănată care nu ascundea furia îngheţată din spatele vorbelor.

William încuviinţă.

— Îmi amintesc.

— Şi eu, William Hamleigh, spuse Richard. Şi eu.

William şedea în jilţul mare din capul mesei, unde stătea altădată tatăl său. Ştiuse întotdeauna că avea să stea pe locul acela într-o bună zi. Îşi imaginase că, atunci când avea să o facă, se va simţi extrem de puternic, dar, de fapt, era un pic înspăimântat. Îi era teamă ca nu cumva oamenii să spună că era mai prejos decât tatăl său şi că îl vor trata cu dispreţ.

Mama lui stătea în dreapta sa. William o privise adesea, pe când tatăl său ocupase scaunul acela, şi observase cum ea profita de temerile şi de slăbiciunile tatălui pentru a se face voia ei. Era hotărât să nu îi permită acelaşi lucru.

În stânga sa era aşezat Arthur, un bărbat grizonant cu o purtare blândă, care fusese administratorul contelui Bartholomew. După ce devenise conte, tatăl său îl angajase pe Arthur, pentru că acesta cunoştea foarte bine domeniul. William pusese întotdeauna la îndoială validitatea acestui raţionament. Uneori, servitorii altora se agăţau de vechile obiceiuri ale vechilor stăpâni.

— Regele Stephen *nu are cum* să-i dea titlul lui Richard, spunea mama sa, cu furie în glas. E doar un scutier!

— Nu înţeleg nici măcar cum de a reuşit să ajungă în această poziţie, spuse iritat William. Credeam că au fost lăsaţi fără niciun ban. Dar el avea haine fine şi o sabie frumoasă. De unde a făcut rost de bani?

— Şi-a construit o afacere, ca negustor de lână, spuse mama sa. Are tot ce-i trebuie. Sau, mai degrabă, sora lui are… am auzit că Aliena e cea care conduce afacerea.

Aliena. Deci ea era în spatele acestei poveşti! William nu o uitase niciodată cu adevărat, dar, de când izbucnise războiul, ea nu-i mai monopolizase gândurile în asemenea măsură, până ce îl întâlnise pe Richard. De atunci, îi fusese atotprezentă în minte, la fel de proaspătă şi de frumoasă, de vulnerabilă şi de atrăgătoare ca întotdeauna. O ura pentru puterea pe care o avea asupra lui.

— Deci Aliena e bogată acum? întrebă el, cu un ton aparent detaşat.

— Da. Dar tu ai luptat pentru rege de un an încoace. Nu-ţi poate refuza moştenirea.

— Se pare că şi Richard a luptat cu vitejie, spuse William. Am întrebat pe ici, pe colo. Mai rău, curajul său a ajuns la urechile regelui.

Chipul mamei sale îşi schimbă expresia, furia lăsând locul unei mine gânditoare.

— Deci chiar are o şansă.

— Mă tem că da.

— Bun. Trebuie să îl îndepărtăm.

Automat, William spuse:

— Cum?

Se hotărâse să nu-şi lase mama să preia conducerea, dar iată că făcea tocmai acest lucru.

— Trebuie să te întorci la rege cu o forţă şi mai mare de cavaleri, cu arme noi şi cai mai buni, plus o mulţime de scutieri şi de oşteni.

Lui William i-ar fi plăcut să nu se arate de acord cu ea, dar ştia că avea dreptate. În final, probabil că regele avea să dea domeniul şi titlul celui care promitea a fi cel mai eficient susţinător, indiferent de partea cui se găsea dreptatea.

— Asta nu e tot, continuă mama sa. Trebuie să ai grijă să arăţi şi să te porţi ca un conte. Astfel, regele va începe să se gândească la numire ca la o concluzie firească.

Fără să vrea, William era intrigat.

— Cum trebuie să arate şi să se poarte un conte?

— Exprimă-ţi mai des părerea. Să ai o opinie despre orice: cum ar trebui să poarte regele acest război, cele mai bune tactici pentru fiecare bătălie, situaţia politică din nord şi – mai ales – abilităţile şi loialitatea celorlalţi conţi. Vorbeşte cu fiecare despre

un altul. Spune-i contelui de Huntingdon că cel de Warenne e un mare luptător; spune-i episcopului de Ely că nu ai încredere în *sheriff*-ul de Lincoln. Oamenii îi vor spune regelui: „William de Shiring este de partea contelui de Warenne” sau „William de Shiring şi supuşii lui sunt împotriva *sheriff*-ului de Lincoln.” Dacă pari puternic, regelui îi va veni mai uşor să-ţi dea şi mai multă putere.

William nu prea avea încredere în asemenea manevre subtile.

— Cred că va conta mai mult cât de mulţi oameni aduc cu mine, spuse el. Se întoarse spre administrator. Cât am în tezaur, Arthur?

— Nimic, stăpâne, zise Arthur.

— Ce dracu’ spui acolo? întrebă William cu un glas aspru. Trebuie să fie ceva! Cât?

Arthur arbora un aer uşor superior, ca şi cum nu avea a se teme de nimic din partea lui William.

— Stăpâne, nu e niciun ban în tot tezaurul!

Lui William îi venea să îl strângă de gât.

— E vorba de domeniul Shiring aici! rosti el, suficient de tare pentru a atrage privirile cavalerilor şi funcţionarilor aşezaţi spre partea cealaltă a mesei. Trebuie să fie bani!

— Stăpâne, bineînţeles că ne intră mereu bani în tezaur, zise liniştit Arthur. Dar ies la fel de repede, mai ales în vreme de război.

William cercetă chipul lui palid, proaspăt ras. Arthur se arăta mult prea afabil. Era oare cinstit? Nu avea cum să-şi dea seama. William îşi dori ca privirea sa să poată pătrunde în inimile oamenilor.

Mama ştia la ce se gândea William.

— Arthur e cinstit, spuse ea, fără să-i pese că omul respectiv era de faţă. E bătrân, leneş, are obiceiurile lui, dar e cinstit.

William era năucit. Abia se aşezase în jilţul din capul mesei şi, deja, puterea sa se micşora, ca prin farmec. Se simţea blestemat. I se părea că exista o lege a firii, care spunea că el avea să fie mereu un băiat printre bărbaţi, indiferent de vârsta la care ajungea. Pe un ton slab, întrebă:

— Cum s-a întâmplat aşa ceva?

Mama sa îi răspunse:

— Tatăl tău a fost bolnav mare parte din acest an dinaintea morţii sale. Observam că administra afacerile delăsător, dar nu l-am putut mobiliza să facă totuşi ceva în privinţa aceasta.

Pentru William, era ceva nou să afle că mama sa nu se dovedea atotputernică. Nu i se mai întâmplase niciodată să observe că aceasta nu reuşise să-şi impună punctul de vedere. Se întoarse către Arthur.

— Avem unele dintre cele mai bune terenuri cultivabile din regat. Cum se poate să rămânem fără bani?

— Unele dintre ferme au probleme şi mai mulţi arendaşi sunt în urmă cu plata chiriei.

— Dar de ce?

— Unul dintre motivele frecvente este că tinerii refuză să mai muncească pământul şi preferă să plece în oraşe.

— Atunci, trebuie să-i oprim!

Arthur ridică din umeri.

— Odată ce un şerb trăieşte la oraş timp de un an, devine om liber. Asta e legea!

— Şi arendaşii care nu au plătit? Ce le-ai făcut?

— Ce putem face? spuse Arthur. Dacă le luăm mijloacele prin care-şi asigură existenţa, nu vor putea niciodată să ne plătească. Aşa că trebuie să fim răbdători şi să sperăm să aibă parte de o recoltă bună care le va permite să ajungă la zi.

„Una peste alta, Arthur e prea vesel în legătură cu incapacitatea lui de a rezolva vreuna dintre aceste probleme”, îşi spuse William, cuprins de furie; dar, momentan, îşi ţinu furia în frâu.

— Ei bine, dacă toţi tinerii pleacă la oraşe, cum stau lucrurile cu chiriile încasate pe casele din Shiring? De aici trebuie să fi venit nişte bani.

— Oricât ar părea de ciudat, nu s-a întâmplat aşa, spuse Arthur. În Shiring sunt o mulţime de case goale. Probabil că tinerii se duc în altă parte.

— Sau oamenii te mint, zise William. Presupun că o să-mi spui că a scăzut şi venitul adus de piaţă şi de târgul de lână din Shiring, nu?

— Da…

— Atunci de ce nu măreşti chiriile şi taxele?

— Am făcut-o, stăpâne, după cum ne-a ordonat regretatul dumneavoastră tată, dar veniturile tot au scăzut.

— Cu o proprietate atât de neproductivă, cum de a reuşit Bartholomew să supravieţuiască atâta timp? întrebă exasperat William.

Arthur avea un răspuns.

— Avea şi cariera. Aceasta îi aducea o mulţime de bani, pe vremuri.

— Iar acum e în mâinile blestematului aceluia de călugăr!

William era zguduit. Exact când avea nevoie să-şi etaleze ostentativ puterea, i se spunea că nu mai dispunea de niciun ban. Situaţia era foarte periculoasă pentru el. Regele tocmai îi acordase custodia domeniului. Era ca un fel de perioadă de probă. Dacă se întorcea la curte cu o armată mică, avea să pară nerecunoscător, ba chiar lipsit de loialitate.

În plus, imaginea descrisă de Arthur nu putea fi în întregime adevărată. William era sigur că cei din jur îl înşelau – şi probabil că râdeau pe ascuns de el. Acest gând îl umplu de furie. Nu avea de gând să tolereze aşa ceva. Le va arăta el lor! Avea să curgă sânge înainte ca el să accepte înfrângerea.

— Ai o scuză pentru orice, îi spuse el lui Arthur. De fapt, ai lăsat această proprietate să ajungă la ruină în timpul bolii tatălui meu, exact când ar fi trebuit să ai cea mai mare grijă.

— Dar, stăpâne…

William ridică tonul.

— Taci sau pun să fii biciuit!

Arthur păli şi nu mai scoase niciun cuvânt.

William continuă:

— Începând de mâine, plecăm într-un tur al domeniului. Vom vizita fiecare sat de-al meu şi o să le scuturăm pe toate. Poate că tu nu ştii cum să rezolvi treburile cu ţăranii mincinoşi, care se văicăresc, dar eu ştiu. Vom afla în curând cât de sărăcit este, de fapt, domeniul meu. Iar dacă m-ai minţit, jur pe tot ce am mai sfânt că vei fi primul dintre mulţi spânzuraţi!

***

Pe lângă Arthur, îl luă cu sine pe servitorul său, Walter, şi pe ceilalţi patru cavaleri care luptaseră alături de el în decursul acestui ultim an: Gervase cel Urât, Hugh Secure, Gilbert de Rennes şi Miles Zaruri. Cu toţii erau bărbaţi masivi, violenţi, iuţi la mânie şi mereu gata de luptă. Plecară călare pe cei mai buni cai şi înarmaţi până-n dinţi pentru a speria ţărănimea. William socotea că orice bărbat era-n zadar bărbat dacă oamenii din jur nu se înfricoşau de el.

Era o zi fierbinte de la sfârşitul verii, iar grâul stătea în snopi groşi pe câmp. Această bogăţie pe care o zărea la tot pasul îi sporea lui William furia că nu avea bani. Probabil că cineva îl jefuia. Ar fi trebuit să fie prea speriaţi pentru a îndrăzni aşa ceva.

Familia sa câştigase domeniul atunci când Bartholomew căzuse în dizgraţie şi totuşi el nu avea niciun ban, iar fiul lui Bartholomew avea o mulţime! Gândul că ceilalţi îl furau şi râdeau de ignoranţa lui senină îl rodea ca o durere de stomac şi, pe măsură ce mergea mai departe, furia sa creştea.

Hotărâse să înceapă la Northbrook, un sat mic oarecum izolat faţă de castel. Sătenii erau un amestec de şerbi şi de oameni liberi. Şerbii erau proprietatea lui William şi nu puteau face nimic fără permisiunea acestuia. Îi datorau un număr de zile de muncă în diverse perioade ale anului, plus o parte din propriile recolte. Oamenii liberi nu-i plăteau decât chirie, în bani sau în produse. Cinci dintre ei rămăseseră în urmă cu plata. William era de părere că aceştia îşi închipuiau că aveau să scape nepedepsiţi întrucât se aflau la mare distanţă de castel. Putea fi un loc bun pentru a începe scuturarea temeinică a datornicilor.

Era un drum lung, iar soarele se ridicase mult pe cer atunci când ajunseră în sat. Aici găsiră douăzeci, treizeci de case înconjurate de trei ogoare întinse, de pe care fuseseră recoltate deja cerealele. Aproape de case, lângă marginea unuia dintre câmpuri, se afla un pâlc de trei stejari. Pe măsură ce William se apropie alături de oamenii săi, văzu că majoritatea sătenilor păreau a sta la umbra stejarilor, luând prânzul. Pe parcursul ultimelor sute de metri, îşi îmboldi calul să pornească la galop mic, iar ceilalţi îi urmară exemplul. Se opriră în faţa sătenilor, învăluiţi într-un nor de praf.

În vreme ce sătenii se ridicau, înghiţind pâinea de cereale şi încercând să-şi ferească ochii de praf, privirea bănuitoare a lui William observă o scenă ciudată. Un bărbat de vârstă mijlocie cu o barbă neagră vorbea încet, dar pe un ton serios, cu o fată durdulie, cu obrajii roşii, care ţinea în braţe un prunc durduliu, cu obrajii la fel de roşii. Lor li se alătură un tânăr, care fu alungat imediat de bărbatul mai în vârstă. Apoi fata porni către case, probabil supărată, şi dispăru în norul de praf. William era intrigat. Întreaga scenă avea ceva dubios şi îşi dorea ca mama lui să fi fost aici, pentru a-i descifra înţelesul.

Se hotărî ca, pe moment, să nu facă nimic. I se adresă lui Arthur pe un ton suficient de puternic, astfel încât să fie auzit de toţi ceilalţi.

— Cinci dintre arendaşii liberi de aici sunt în urmă cu plata, nu?

— Da, stăpâne!

— Cine datorează cel mai mult?

— Athelstan nu a mai plătit de doi ani, dar a avut numai ghinioane cu porcii lui...

William prinse să vorbească, întrerupându-l pe Arthur:

— Care dintre voi este Athelstan?

Un bărbat înalt, cu umerii încovoiaţi, cam de patruzeci şi cinci de ani făcu un pas înainte. Avea părul rărit şi nişte ochi apoşi.

— De ce nu-mi plăteşti arenda? spuse William.

— Stăpâne, e o fermă mică şi nu am pe nimeni să mă ajute, acum că băieţii mei au plecat să muncească la oraş, şi s-a mai abătut asupra noastră şi febra porcească...

— Un moment, zise William. Unde au plecat fiii tăi?

— La Kingsbridge, stăpâne, să lucreze la noua catedrală de acolo, pentru că vor să se însoare, aşa cum trebuie să facă orice tânăr, iar pământul meu nu poate să asigure existenţa a trei familii.

William îşi notă în memorie, pentru viitoare meditaţie, informaţia că tinerii se duseseră să lucreze la Catedrala Kingsbridge.

— Lăsând la o parte toate acestea, ferma ta e suficient de mare pentru a asigura existenţa unei familii, dar tu tot nu-ţi plăteşti arenda.

Athelstan începu să vorbească din nou despre porcii săi. William îl fixa cu o privire răuvoitoare, fără să-l asculte. „Ştiu eu de ce nu ai plătit, îşi spunea el în sinea lui. Ştiai că stăpânul tău era bolnav şi ai hotărât să-l înşeli, cât timp el nu putea să-şi ceară drepturile. Ceilalţi patru hoţi s-au gândit la fel. Ne furaţi când suntem slabi!”

Preţ de-o clipă, fu copleşit de un val de autocompătimire. Era sigur că cei cinci îşi râdeau în barbă gândindu-se la isteţimea de care dăduseră dovadă. Ei bine, acum aveau să se înveţe minte.

— Gilbert şi Hugh, apucaţi-l pe ţăranul ăsta şi ţineţi-l nemişcat, spuse el, încet.

Athelstan vorbea în continuare. Cei doi cavaleri descălecară şi se apropiară de el. Povestea despre febra porcilor se întrerupse. Cavalerii îl apucară de braţe. Ţăranul se albi de frică.

William i se adresă lui Walter pe acelaşi ton scăzut.

— Ai mănuşile de zale la tine?

— Da, stăpâne.

— Pune-ţi-le. Dă-i o lecţie lui Athelstan. Dar fii atent să supravieţuiască, pentru a le spune şi altora ce a păţit.

— Da, stăpâne.

Walter scoase din desagii de la şa o pereche de mănuşi de piele cu zale fine cusute pe partea din afară. Şi le puse încet. Toţi sătenii priveau, cuprinşi de spaimă, iar Athelstan începu să geamă de frică.

Walter coborî de pe cal, se duse la Athelstan şi îl lovi în stomac cu pumnul învelit în zale. Bufnetul loviturii fu îngreţoşător de puternic. Athelstan se încovoie, cu răsuflarea tăiată, incapabil să ţipe. Gilbert şi Hugh îl traseră în sus, iar Walter îl lovi cu pumnul în figură. Din nas şi din gură îi ţâşniră şuvoaie de sânge. Una dintre femeile care priveau, probabil soţia lui, scoase un ţipăt şi sări pe Walter, strigând:

— Gata! Lăsaţi-l! Nu-l omorâţi!

Walter o împinse, iar alte două femei o prinseră şi o traseră în spate. Femeia continua să ţipe şi să se zbată. Ceilalţi ţărani priviră, cufundaţi într-o tăcere ostilă, cum Walter îl bătu sistematic pe Athelstan, până ce trupul acestuia se înmuie, faţa îi fu acoperită de sânge şi ochii i se închiseră, cufundaţi în noaptea stării de inconştienţă.

— Lasă-l, spuse, într-un final, William.

Gilbert şi Hugh îl eliberară pe Athelstan. Acesta căzu la pământ, fără să schiţeze nicio mişcare. Femeile îi dădură drumul soţiei, iar aceasta veni în goană, suspinând, şi îngenunche lângă ţăran. Walter îşi scoase mănuşile şi începu să şteargă sângele şi bucăţelele de carne de pe zale.

Pe William deja nu îl mai interesa Athelstan. Aruncând o privire înspre sat, văzu o clădire nouă, din lemn, cu două etaje, înălţată pe malul râului. Arătă spre ea şi îl întrebă pe Arthur:

— Ce e aia?

— Nu am mai văzut-o până acum, stăpâne, spuse Arthur, pe un ton şovăielnic.

William îşi dădu seama că minţea.

— E o moară de apă, nu-i aşa?

Arthur ridică din umeri, dar indiferenţa sa nu era deloc convingătoare.

— Nu-mi pot imagina ce altceva ar putea să fie, exact aici, lângă apă.

Cum de putea fi atât de insolent, când văzuse cu ochii lui un ţăran aproape omorât în bătaie din ordinul lui William? Pe un ton aproape disperat, William spuse:

— Au voie şerbii mei să construiască mori fără permisiunea

mea?

— Nu, stăpâne.

— Ştii *de ce* este interzis?

— Ca să-şi aducă grânele la morile stăpânului şi să-i plătească pentru a le măcina.

— Iar stăpânul are de câştigat.

— Da, stăpâne. Arthur avea tonul condescendent al unei persoane care-i explică un lucru foarte simplu unui copil. Dar, dacă plătesc o amendă pentru că au construit o moară, stăpânul câştigă la fel de mult.

William simţea că înnebuneşte ascultându-i tonul.

— Nu, nu va câştiga la fel de mult! Amenda nu e niciodată atât de mare încât să compenseze cât ar plăti ţăranii la morile seniorului. Tocmai de aia le place să construiască mori. Şi tocmai de aia tata nu-i lăsa niciodată.

Fără să-i mai dea lui Arthur ocazia de a răspunde, îi dădu pinteni calului şi porni spre moară. Cavalerii săi îl urmară, iar sătenii porniră şi ei, un grup zdrenţăros şi dezordonat.

William descălecă. Nu era nicio îndoială în privinţa destinaţiei acestei clădiri. O roată mare era împinsă de forţa şuvoiului de apă. Roata punea în mişcare un ax care intra prin peretele lateral al morii. Aceasta era o construcţie solidă din lemn, făcută să reziste. În chip limpede, cel care o construise se aştepta să o poată folosi ani buni.

Morarul se afla în faţa uşii deschise, purtând pe chip o expresie studiată de nevinovăţie jignită. În încăperea din spatele lui erau stivuiţi ordonat mai mulţi saci cu grâne. William se apropie. Morarul făcu o plecăciune politicoasă în faţa sa, dar oare nu era o scânteie de batjocură în privirea lui? O dată în plus, William avu senzaţia dureroasă că oamenii îl socoteau a fi un nimeni, iar faptul că nu le putea impune voia sa îi aducea un sentiment de neputinţă. Sufletul îi fu inundat de indignare şi de frustrare, aşa că răcni furios la morar:

— Ce Dumnezeu te-a făcut să crezi că poţi scăpa nepedepsit? Îţi închipui că sunt prost? Asta e? Asta gândeşti tu?

Apoi îl lovi cu pumnul în faţă.

Morarul lăsă să-i scape un ţipăt exagerat de durere şi se prăbuşi la pământ, ceea ce nu era neapărat cazul.

William trecu peste el şi intră. Axul roţii hidraulice era legat, prin mai multe angrenaje de lemn, de axul pietrei de măcinat, aflată la etajul superior. Grăunţele măcinate cădeau printr-un

jgheab către o sită aflată la parter. Catul de sus, care trebuia să suporte greutatea pietrei de moară, era susţinut de patru bârne solide (care, fără nicio îndoială, fuseseră luate fără permisiune din pădurea lui William). Dacă bârnele erau tăiate, întreaga clădire avea să se prăbuşească.

William ieşi. Hugh Secure purta mereu cu el arma de la care primise şi numele, pe care o ţinea legată de şa.

— Dă-mi securea ta de război, îi spuse William.

Hugh se supuse. William intră din nou în moară şi începu să taie bârnele care susţineau catul de sus.

Simţea o mare satisfacţie atunci când lama securii lovea în clădirea construită cu atâta grijă de ţărani, în încercarea lor de a-l priva de taxa de măcinat. „Acum sigur nu mai râd de mine”, îşi spuse el, plin de cruzime.

Walter intră şi el şi rămase în mijlocul morii, privindu-şi seniorul. William făcu o crestătură adâncă în una dintre bârne, după care o tăie pe jumătate pe a doua. Platforma de deasupra, care susţinea greutatea enormă a pietrei de moară, începu să se clatine.

— Adu o funie, spuse William.

Walter ieşi.

William crestă celelalte două bârne cât îndrăzni de adânc. Clădirea stătea să se prăbuşească. Walter se întoarse, cu funia cerută. William o legă de una dintre bârne, după care apucă iute celălalt capăt, merse afară şi îl legă de grumazul calului său de război.

Ţăranii priveau, într-o tăcere mohorâtă.

După ce fixă funia, William întrebă:

— Unde e morarul?

Morarul se apropie, încercând în continuare să aibă aerul unui om nevinovat, căruia i se face o nedreptate.

William spuse:

— Gervase, leagă-l şi du-l înăuntru!

Morarul o luă la fugă, dar Gilbert îi puse piedică şi se aşeză pe el, iar Gervase îi legă mâinile şi picioarele cu nişte şnururi de piele. Cei doi cavaleri îl ridicară ca pe un sac. Morarul începu să se zbată şi să ceară îndurare.

Unul dintre săteni făcu un pas înainte şi spuse:

— Nu puteţi face aşa ceva. E crimă. Nici măcar un stăpân nu poate omorî după bunul plac.

William îndreptă un deget tremurător spre el:

— Dacă mai deschizi gura, te pun şi pe tine înăuntru cu el!

Preţ de-o clipă, pe faţa bărbatului se aşternu o expresie sfidătoare; apoi se gândi mai bine şi se îndepărtă.

Cavalerii ieşiră din moară. William îşi luă calul de dârlogi şi merse cu el până ce funia se întinse. Îi lovi crupa cu palma, iar funia se încordă.

Din interior, morarul începu să urle. Sunetul îţi îngheţa sângele în vene. Era sunetul scos de un om îngrozit de moarte, strigătul unui om care ştia că în următoarele câteva clipe avea să piară strivit.

Calul scutură din cap, încercând să slăbească presiunea funiei legate de grumaz. William ţipă la el şi îl lovi din nou pentru a-l face să tragă, după care strigă la cavalerii săi:

— Trageţi de funie!

Cei patru cavaleri apucară funia întinsă şi traseră împreună cu calul. Sătenii începură să vocifereze pe un ton de protest, dar erau prea speriaţi pentru a interveni. Arthur se ţinea deoparte, cu o expresie îngreţoşată.

Urletele morarului deveniră mai ascuţite. William îşi închipui teroarea oarbă pe care o simţea acel om, aşteptându-şi îngrozitorul sfârşit. „Niciunul dintre ţăranii aceştia n-o să uite vreodată răzbunarea cruntă a celor din neamul Hamleigh”, îşi spuse el.

Lemnul bârnelor scârţâi cu putere; apoi se auzi un scrâşnet puternic, în timp ce se rupea. Calul făcu mai mulţi paşi precipitaţi înainte, iar cavalerii dădură drumul funiei. Un colţ al acoperişului se lăsă în jos. Femeile începură să jelească. Pereţii de lemn ai morii păreau să se cutremure; răcnetele morarului se înteţiră; când etajul cedă, se auzi un bufnet grozav; urletele încetară brusc; când piatra de moară ateriză pe podeaua parterului, pământul se zgudui. Pereţii se rupseră, acoperişul se prăbuşi în interior şi, cât ai clipi din ochi, din moară nu mai rămase nimic altceva, decât o grămadă de lemne de foc sub care zăcea un om mort.

William începu să se simtă mai bine.

Câţiva dintre săteni săriră degrabă şi începură să sape înnebuniţi printre resturi. Dacă sperau să-l mai găsească pe morar în viaţă, aveau să sufere o dezamăgire cruntă. Cadavrul era sfârtecat groaznic. Cu atât mai bine.

Privind în jur, William o zări pe fata cu obrajii roşii, care ţinea în braţe un prunc cu obrajii la fel de roşii, aflată în ultimele

rânduri ale mulţimii, ca şi cum ar fi încercat să treacă neobservată. Îşi aminti cum bărbatul cu barbă neagră – tatăl ei, probabil – încercase să o ţină departe. Se hotărî să rezolve acest mister înainte de a pleca din sat. Îi întâlni privirea şi îi făcu semn să se apropie. Fata se uită în spatele ei, nădăjduind că el chema pe altcineva.

— Tu, spuse William. Vino aici!

Bărbatul cu barbă neagră o văzu şi murmură ceva, exasperat.

— Cine e bărbatul tău, fetico? întrebă William.

Tatăl răspunse:

— Nu are…

Reacţionase prea târziu, pentru că fata deja spusese:

— Edmund.

— Deci eşti măritată. Dar cine e tatăl tău?

— Eu sunt, spuse bărbatul cu barbă neagră. Theobald mă cheamă.

William se întoarse către Arthur.

— Theobald e un om liber?

— E şerb, stăpâne.

— Şi, când fata unui şerb se mărită, nu e dreptul stăpânului, ca proprietar, să se bucure de ea în noaptea nunţii?

Arthur era şocat.

— Stăpâne! Acest obicei primitiv nu a mai fost aplicat prin părţile noastre de când mă ştiu eu!

— Adevărat, spuse William. În loc de asta, tatăl plăteşte o amendă. Cât a plătit Theobald?

— Nu a plătit încă, stăpâne, dar…

— Nu a plătit! Iar ea are la sân un copil gras, cu obrajii roşii!

Theobald spuse:

— Nu am avut banii necesari, stăpâne, iar ea era gravidă cu Edmund şi voia să se mărite, dar putem plăti acum, că am strâns recolta.

William îi zâmbi fetei.

— Ia să-ţi văd şi eu copilaşul.

Fata îl fixa cu o privire temătoare.

— Hai, dă-mi-l!

Fetei îi era frică, dar nu putea să-i întindă copilul. William se apropie şi îi luă cu blândeţe bebeluşul din braţe. Ochii ei se umplură de groază, dar nu se opuse.

Copilul începu să ţipe. William îl ţinu la piept câteva clipe, după care îl prinse de glezne cu o singură mână şi, cu o mişcare

rapidă, îl azvârli cât de sus putu.

Fata se văietă precum o bocitoare şi îşi ridică privirea către copilul care se înălţa în aer.

Tatăl se repezi, cu braţele întinse, pentru a-l prinde.

În timp ce fata privea în sus şi se văicărea, William o apucă de rochie şi îi rupse straiul. Trupul roz şi rotunjit al fetei rămase dezgolit.

Tatăl prinse pruncul.

Fata se întoarse pe călcâie cu gând să o ia la goană, dar William o înşfăcă şi o trânti la pământ.

Tatăl dădu pruncul unei femei şi se întoarse către William.

— Din moment ce nu mi s-a dat dreptul în noaptea nunţii, spuse tânărul stăpân, iar amenda nu a fost plătită, iau acum ceea ce mi se datorează.

Tatăl porni înspre el.

William îşi scoase sabia din teacă.

Tatăl se opri.

William se uită la fata care zăcea pe pământ, încercând să-şi acopere goliciunea cu mâinile. Spaima ei îl excita.

— Şi după ce termin eu cu ea, cavalerii mei o să-şi ia şi ei partea, spuse el, cu un zâmbet mulţumit pe buze.

II

În trei ani, Kingsbridge se schimbase atât de mult încât aproape că nu mai putea fi recunoscut.

William nu mai fusese aici de la Rusaliile când Philip şi armata sa de voluntari dejucaseră planul lui Waleran Bigod. Atunci, satul era alcătuit din patruzeci, cincizeci de case de lemn adunate în jurul porţii stăreţiei şi împrăştiate de-a lungul drumului de pământ care ducea către pod. Acum, văzu el pe când se apropia de sat printre ogoarele care urmau linia vălurită a terenului, erau cel puţin de trei ori mai multe case. Acestea alcătuiau un brâu maro în jurul zidului din piatră cenuşie care delimita curtea stăreţiei şi umpleau complet spaţiul dintre stăreţie şi râu. Câteva case păreau a fi destul de mari. În curtea stăreţiei se înălţau clădiri noi de piatră, iar zidurile bisericii păreau a creşte cu repeziciune. Lângă râu se aflau două debarcadere noi. Kingsbridge devenise oraş.

Această imagine înfloritoare îi confirmă o bănuială care-i

încolţise în minte încă de când venise de la război. În drumul său, în care adunase datorii restante şi terorizase şerbii care nu-i dăduseră ascultare, auzise mereu vorbindu-se despre Kingsbridge. Bărbaţii tineri care nu aveau pământ veneau aici pentru a munci; familiile prospere îşi trimiteau fiii la şcoală, la stăreţie; fermierii îşi vindeau ouăle şi brânza oamenilor care lucrau pe şantier; şi toţi cei care erau în stare se duceau acolo de sărbători, chiar dacă biserica nu era gata. Astăzi era sărbătoare – ziua Sfântului Mihail care, anul acesta, cădea într-o duminică. Aveau parte de o dimineaţă blândă de început de toamnă, vremea era numai bună pentru călătorii, aşa că probabil că la mănăstire urmau a se strânge o mulţime de oameni. William avea de gând să afle ce anume îi atrăgea pe aceştia la Kingsbridge.

Cei cinci acoliţi ai săi îl întovărăşeau. Făcuseră treabă bună în sate. Veştile despre turul lui William se împrăştiaseră cu o viteză incredibilă şi, după primele câteva zile, oamenii ştiau deja la ce să se aştepte. Când William se apropia de aşezarea lor, îşi trimiteau copiii şi femeile să se ascundă în pădure. Lui William îi plăcea faptul că trezea teamă în sufletele oamenilor: astfel, ajungeau să-şi vadă lungul nasului. În mod sigur, ştiau prea bine cine era şeful acum!

Pe când grupul său se apropia de Kingsbridge, îşi îmboldi calul, făcându-l să meargă la trap, iar ceilalţi îi urmară exemplul. O sosire în viteză era întotdeauna mai impresionantă. Ceilalţi oameni se retrăgeau către marginea drumului sau săreau pe câmp pentru a se feri din calea cailor masivi.

Traversară podul de lemn însoţiţi de zgomotul sec al copitelor, făcând zarvă mare şi neluându-l în seamă pe călugărul care percepea taxa de trecere, dar strada îngustă din faţa lor era blocată de o căruţă încărcată cu butoaie de var şi trasă de doi boi uriaşi şi domoli, aşa că bidiviii cavalerilor fură obligaţi să încetinească brusc.

Pe când urmau căruţa care urca dealul, William aruncă o privire în jur. Case noi, construite în grabă, umpleau spaţiile dintre cele vechi. Observă o ospătărie, o berărie, o fierărie şi o cizmărie. În mod clar, aşezarea avea un aer de prosperitate. William era invidios.

Totuşi, nu se zăreau mulţi oameni pe străzi. Poate că erau toţi la stăreţie, în vârful dealului.

Cu cavalerii săi în spate, William urmă carul cu boi până la

poarta stăreţiei. Nu era chiar genul de intrare pe care şi-o dorea şi simţi un fior de nelinişte la gândul că ceilalţi oameni aveau să observe şi să facă haz de el, dar, din fericire, nimeni nu întoarse capul după ei.

În contrast cu oraşul părăsit din afara zidurilor, curtea stăreţiei era plină de activitate precum un stup de albine.

William trase de hăţuri şi privi în jur, încercând să capete o perspectivă completă. Erau atâţia oameni şi se făceau atâtea lucruri încât, la început, imaginea i se păru cumva năucitoare. Apoi, scena din jur se împărţi în trei tablouri.

În planul cel mai apropiat de el, în capătul vestic al curţii stăreţiei, se găsea un târg. Tarabele erau dispuse pe rânduri de la nord la sud şi pe culoarele dintre ele îşi croiau drum câteva sute de persoane, cumpărând alimente şi băuturi, pălării şi încălţări, cuţite, brâie, pui de raţă, căţeluşi, oale, cercei, lână, aţă, funii şi zeci de alte mărfuri necesare sau de lux. În mod evident, târgul mergea bine şi probabil că monedele de un penny, jumătăţile şi sferturile de penny care treceau dintr-o mână în alte alcătuiau o sumă foarte mare.

„Nici nu mă mir, îşi spunea William cu amărăciune, că târgul din Shiring e în declin, când există o alternativă înfloritoare aici, la Kingsbridge.” Chiriile de la negustorii cu tarabe, taxele plătite de furnizori şi sumele percepute pe vânzări care ar fi trebuit să intre în tezaurul contelui de Shiring umpleau cuferele stăreţiei Kingsbridge.

Dar un târg avea nevoie de o licenţă regală, iar William era sigur că stareţul Philip nu avea aşa ceva. Probabil că intenţiona să o ceară în momentul în care va fi fost prins, exact ca morarul din Northbrook. Din păcate, nu avea să fie aşa de uşor ca William să-i dea o lecţie lui Philip.

Dincolo de târg se afla o zonă de acalmie. Lângă claustru, unde fusese înainte intersectarea naosului cu transepturile, se afla un altar acoperit cu o pânză, iar în faţa acestuia stătea un călugăr cu părul alb care citea dintr-o carte. De cealaltă parte a altarului, călugării dispuşi în rânduri ordonate cântau imnuri, deşi, de la acea distanţă, muzica lor era acoperită de zgomotul târgului. În faţa altarului se adunase o congregaţie mică. William îşi dădu seama că, cel mai probabil, aceasta era slujba orei a noua, o slujbă oficiată pentru călugări: bineînţeles, orice muncă şi târguială aveau să se oprească pentru slujba în cinstea Sfântului Mihail.

În cealaltă parte a curţii stăreţiei se construia capătul estic al catedralei. „Acolo îşi cheltuieşte stareţul Philip câştigurile de la târg”, îşi spuse mâhnit William. Zidurile aveau zece, doisprezece metri înălţime şi se putea deja observa conturul ferestrelor şi a arcelor ce aveau să formeze arcada. Şantierul era împânzit cu muncitori. Lui William i se păru că înfăţişarea lor avea ceva ciudat şi apoi îşi dădu seama că era din cauza portului lor colorat. Bineînţeles, nu erau muncitori obişnuiţi – forţa de muncă plătită avea liber azi, fiind sărbătoare. Oamenii aceştia erau voluntari.

Nu se aşteptase să fie atât de mulţi. Sute de bărbaţi şi de femei duceau pietre, crăpau lemne, rostogoleau butoaie, cărau nisip cu căruţele de la râu şi nu primeau altă răsplată decât iertarea păcatelor.

William observă, plin de invidie, că vicleanul stareţ îşi aranjase treburile foarte bine. Oamenii care veneau să muncească la catedrală îşi cheltuiau banii la târg. Iar cei care veneau la târg munceau câteva ore la catedrală, pentru a se curăţa de păcate. O mână o spăla pe cealaltă şi invers.

Îşi îmboldi calul să meargă înainte şi trecu prin cimitir pentru a ajunge la şantier, curios să-l vadă mai de aproape.

Cei opt stâlpi masivi ai arcadei se înşirau de-o parte şi de alta a şantierului în patru perechi aflate faţă în faţă. De la distanţă, William avusese impresia că zărea arcele rotunjite care uneau stâlpii alăturaţi, dar acum îşi dădu seama că arcele nu erau construite încă – iar ceea ce văzuse el era cofrajul de lemn, făcut în forma lor, pe care aveau să se sprijine pietrele în timpul lucrării de construcţie, până ce se usca mortarul. Cofrajul nu se sprijinea de pământ, ci pe ciubucele ieşite în afară ale capitelurilor din vârful stâlpilor.

Paralel cu arcada, zidurile exterioare ale navelor laterale se înălţau spre cer, având goluri regulate acolo unde urmau să se găsească ferestrele. La jumătatea distanţei dintre deschizăturile pentru ferestre, din linia zidului ieşea un contrafort. Privind marginile pereţilor neterminaţi, William observă că nu erau făcuţi din piatră masivă: de fapt, erau ziduri duble cu un spaţiu între ele. Acest spaţiu gol părea să fie umplut cu pietriş şi mortar.

Schelăria era făcută din pari solizi legaţi cu sfoară, cu postamente din puieţi flexibili şi trestii împletite puse între pari.

„S-au cheltuit o grămadă de bani aici”, îşi zise William.

Porni mai departe de-a lungul părţii exterioare a absidei,

urmat de cavalerii săi. Lipite de ziduri se aflau colibe cu acoperiş înclinat, ateliere şi locuinţe pentru meşteri. Acum, cea mai mare parte erau închise şi încuiate, pentru că astăzi niciun zidar nu construia şi niciun dulgher nu făcea cofraje. Cu toate acestea, meşterii însărcinaţi cu supravegherea – maiştrii zidari şi maistrul dulgher – îi îndrumau pe muncitorii voluntari, spunându-le unde să pună pietrele, lemnul, nisipul şi varul pe care le cărau de pe malul râului.

William ocoli partea de est a bisericii îndreptându-se către sud, unde drumul îi fu blocat de clădirile stăreţiei. Apoi se întoarse, minunându-se de viclenia stareţului Philip, care reuşise să-şi pună meşterii la treabă duminica şi pe deasupra avea şi muncitori pe care nu trebuia să-i plătească.

În vreme ce medita la cele ce se găseau dinaintea ochilor săi, îi deveni din ce în ce mai clar că stareţul Philip era responsabil, în mare măsură, de declinul domeniului Shiring. Fermele îşi pierdeau braţele de muncă în favoarea şantierului, iar Shiringul – bijuteria domeniului – era eclipsat de noul oraş, în continuă dezvoltare, Kingsbridge. Locuitorii de aici îi plăteau chirie lui Philip, nu lui William, iar oamenii care cumpărau şi vindeau bunuri în acest târg produceau venit pentru stăreţie, nu pentru conte. Iar Philip avea cheresteaua, fermele de oi şi cariera care-l îmbogăţiseră cândva pe fostul conte.

William şi oamenii săi traversară din nou curtea către târg. Se hotărî să arunce o privire mai de aproape. Îşi îmboldi calul către mulţime. Acesta înaintă foarte puţin. Oamenii nu se împrăştiară temători din calea lui. Când calul se apropia de ei, îşi ridicau privirea către William, mai degrabă deranjaţi şi iritaţi decât înspăimântaţi şi se dădeau la o parte cu încetineală, cu un aer oarecum condescendent. Aici, nimănui nu îi era frică de el. Această atitudine îl tulbura. Dacă oamenii nu erau speriaţi, nu se putea şti ce aveau să facă.

Îşi îndemnă calul pe unul dintre culoare şi apoi pe următorul, cu cavalerii săi urmându-l îndeaproape. Începu să se simtă frustrat de ritmul încet în care se mişca mulţimea. S-ar fi deplasat mai rapid pe jos; dar aşa, ştia el sigur, oamenii aceştia nesupuşi din Kingsbridge ar fi fost suficient de obraznici încât să-l prindă în înghesuiala generală.

Ajunsese la jumătatea culoarului dintre tarabe când o zări pe Aliena.

Trase brusc de hăţuri şi o privi lung, ca vrăjit.

Nu mai era fata aceea cu saboţi, faţa slabă, obosită şi speriată pe care o văzuse de Rusalii în urmă cu trei ani. Chipul ei, tras de încordare pe atunci, se împlinise din nou şi avea o expresie sănătoasă, fericită. Ochii ei întunecaţi aveau străluciri de veselie, iar cârlionţii îi jucau în jurul feţei atunci când se mişca.

Era atât de frumoasă, încât sufletul lui William fu răvăşit de dorinţă.

Purta un veşmânt stacojiu, cu o broderie bogată, iar pe mâinile ei graţioase străluceau mai multe inele. Lângă ea se afla o femeie mai în vârstă, care se ţinea niţeluş ferită, ca o servitoare. „O mulţime de bani”, spusese mama lui William; aşa reuşise Richard să devină scutier şi să se alăture armatei regelui Stephen echipat cu arme frumoase. Fir-ar blestemată. Fusese pe drumuri, o fată săracă, neajutorată… cum de reuşise?

Stătea la o tarabă unde se vindeau ace de os, fir de mătase, degetare de lemn şi alte obiecte pentru cusut, discutând animat despre mărfuri cu un evreu scund, cu părul negru, care le vindea. Avea un aer impunător, iar judecând după postură ghiceai că era relaxată şi plină de încredere în sine. Îşi recăpătase ţinuta pe care o avea pe când era fiică de conte.

Arăta mult mai matură. Evident, *era* mai matură: William avea 24 de ani, aşa că ea trebuia să aibă 21 acum. Dar arăta ca şi cum ar fi fost mai în vârstă. Nu mai avea nimic care să amintească de copilul care fusese odată. Era matură.

Aliena îşi ridică ochii şi îi întâlni privirea.

Ultima dată când el îi aruncase o privire, ea roşise de ruşine şi fugise prin mulţime. De data aceasta, Aliena rămase locului şi îl înfruntă.

El încercă să schiţeze un zâmbet atotcunoscător.

Pe chipul ei se aşternu o expresie de dispreţ usturător.

William îşi simţi obrajii înroşindu-i-se. Era la fel de arogantă ca întotdeauna şi îl dispreţuia şi acum, aşa cum o făcuse în urmă cu cinci ani. O umilise şi-şi făcuse poftele cu ea, dar ei nu-i mai era teamă de el. William ar fi vrut să-i vorbească, să-i spună că putea să-i facă din nou ceea ce-i făcuse atunci; dar nu era dispus să strige peste capetele celor din jur. Privirea ei neclintită îl făcea să se simtă mărunt. Încercă să rânjească batjocoritor, dar nu reuşi, dându-şi seama că schiţa o grimasă prostească. Brusc cuprins de o stânjeneală agonizantă, se întoarse şi dădu pinteni calului pentru a porni mai departe; dar, din pricina mulţimii, se mişca încet şi, pe când se depărta de Aliena, centimetru dureros după

centimetru dureros, simţea arsura privirii ei în ceafă.

Când, în sfârşit, reuşi să iasă din târg se trezi faţă în faţă cu stareţul Philip.

Galezul cel scund stătea cu mâinile în şolduri şi cu bărbia împinsă agresiv înainte. Nu mai era la fel de slab ca altădată, şi puţinul păr pe care îl avea se preschimba prematur din negru în cenuşiu, observă William. De-acum, nu mai arăta prea tânăr pentru funcţia pe care o deţinea. Iar ochii lui albaştri sticleau de mânie.

— Tinere William! strigă el, pe un ton provocator.

William şi-o alungă pe Aliena din minte şi îşi aduse aminte că avea de făcut o acuzaţie împotriva lui Philip.

— Mă bucur să te întâlnesc, stareţe!

— Şi eu pe tine, spuse Philip, mânios, dar pe chipul său se zări, preţ de-o clipă, o încruntare de îndoială.

— Ţii un târg aici, rosti acuzator William.

— Şi ce dacă?

— Nu cred că regele Stephen ţi-a dat licenţă pentru un târg în Kingsbridge. Şi, din câte ştiu eu, niciun alt rege nu a făcut-o.

— Cum îndrăzneşti? întrebă Philip.

— Eu sau oricine…

— Tu! strigă Philip, acoperindu-i spusele. Cum îndrăzneşti să vii aici şi să vorbeşti despre vreo licenţă – tu, care, în ultima lună, ai traversat acest ţinut incendiind, furând, siluind şi omorând cel puţin o persoană!

— Asta nu are nicio legătură cu…

— Cum îndrăzneşti să intri într-o mănăstire şi să vorbeşti despre vreo licenţă? urlă Philip.

Făcu un pas înainte, agitându-şi degetul în direcţia lui William, iar calul acestuia, speriat, făcu un pas în lateral. Cumva, vocea lui Philip era mai pătrunzătoare decât cea a lui William, iar acesta din urmă nu reuşea să mai rostească niciun cuvânt. În jurul lor se aduna o mulţime formată din călugări, din muncitori voluntari şi din clienţi ai târgului. Philip era de neoprit.

— După toate câte ai făcut, nu e decât un singur lucru pe care l-ai putea spune: „Părinte, am păcătuit!” Ar trebui să îngenunchezi în incinta acestei stăreţii! Dacă vrei să scapi de focul veşnic al iadului, ar trebui să implori iertare!

William se albi la faţă. Faptul că se adusese vorba de iad îi umplea sufletul de o teroare de nestăpânit. Încercă disperat să întrerupă discursul lui Philip, spunând:

— Dar cum e cu târgul tău? Cum e cu târgul tău?

Philip abia dacă-l auzi. Era cuprins de furia indignării.

— Să ceri iertare pentru faptele îngrozitoare pe care le-ai comis! strigă el. În genunchi! În genunchi sau ai să arzi în flăcările iadului!

William se înspăimântă, îndeajuns cât pentru a fi convins că avea să ardă în iad dacă nu îngenunchea şi nu se ruga chiar în acel moment, în faţa lui Philip. Ştia că trebuia să se spovedească demult, pentru că, pe lângă păcatele comise în decursul acestui tur prin domeniul său, omorâse o mulţime de oameni în război. Dacă murea înainte să apuce să se spovedească? Începu să tremure la gândul flăcărilor eterne şi al diavolilor, cu cuţitele lor ascuţite.

Philip înaintă spre el, aţintindu-l cu degetul şi strigând:

— În genunchi!

William îşi îndemnă calul să se retragă. Aruncă o privire disperată în jur. Mulţimea îl înconjura. Cavalerii săi se aflau în spatele lui, năuciţi: nu se puteau hotărî cum să contracareze o ameninţare spirituală venită din partea unui călugăr neînarmat. William nu mai putu să îndure umilinţa. După întâlnirea cu Aliena, aşa ceva era prea mult. Trase de frâie, făcându-şi astfel calul său masiv, de război, să se cabreze periculos. Mulţimea se trase la o parte din calea copitelor lui grele. Când picioarele din faţă ale animalului atinseră din nou pământul, William îi dădu pinteni cu putere, iar calul ţâşni înainte. Privitorii se împrăştiară. Îl îmboldi din nou, iar calul porni la galop mic. Cu faţa arzând de ruşine, ieşi în fugă pe poarta stăreţiei, cu cavalerii săi pe urme, ca o haită de câini care-şi arată colţii, alungaţi fiind de o gospodină înarmată cu o mătură.

Înspăimântat şi tremurând, William îşi mărturisi păcatele îngenuncheat pe pardoseala rece de piatră a micii capele de la palatul episcopului. Episcopul Waleran asculta în tăcere, cu chipul compus într-o mască a dezgustului, în vreme ce William înşira omorurile, bătăile şi violurile de care se făcea vinovat. Chiar şi în timpul spovedaniei, William era plin de ură şi de dispreţ la adresa îngâmfatului prelat, cu mâinile lui albe şi curate unite deasupra inimii, cu nările lui aproape translucide care se umflau uşor, ca şi cum ar fi sesizat un miros neplăcut în aerul plin de praf. Îl chinuia gândul că trebuia să-l implore pe Waleran pentru a obţine iertare, iar păcatele sale erau atât de grave,

încât niciun preot obişnuit nu i le putea absolvi. Aşa că stătu în genunchi, cuprins de frică, în timp ce Waleran îi ordonă să ţină veşnic o lumânare aprinsă în capela de la Earlscastle, spunându-i apoi că păcatele îi fuseseră iertate.

Ca o ceaţă, frica i se ridică încet de pe suflet.

Cei doi ieşiră din capelă în atmosfera plină de fum a sălii mari şi se aşezară lângă foc. Toamna se transforma în iarnă şi în clădirea mare de piatră era frig. Un servitor de la bucătărie aduse pâine fierbinte şi aromată, făcută cu miere şi ghimbir. În sfârşit, William începea să se simtă bine.

Apoi îşi aminti cealaltă problemă a sa. Fiul lui Bartholomew, Richard, cerea domeniul, iar William era prea sărac pentru a aduna o armată suficient de mare cât să-l impresioneze pe rege. În ultima lună strânsese o sumă considerabilă de bani, dar tot nu era de ajuns. Oftă şi spuse:

— Blestematul ăla de călugăr îmi secătuieşte domeniul.

Cu o mână albă, cu degete lungi, ca o gheară, Waleran luă o bucată de pâine.

— Chiar mă întrebam cât o să-ţi ia să ajungi la această concluzie.

Evident, Waleran analizase situaţia înaintea lui William. Era mereu cu un pas înainte. William ar fi preferat să nu stea de vorbă cu el. Dar voia părerea prelatului asupra unei probleme legale.

— Regele nu a dat nicio licenţă pentru un târg în Kingsbridge, nu-i aşa?

— Cu siguranţă, nu.

— Înseamnă că Philip încalcă legea.

Waleran ridică din umerii săi osoşi, drapaţi în negru.

— Da, dacă te ajută cu ceva.

Waleran nu părea să fie interesat de respectivul subiect, dar William insistă.

— Ar trebui oprit.

Waleran îi adresă un zâmbet afectat.

— Nu poţi să rezolvi treburile cu el aşa cum ai face-o cu un şerb care şi-a măritat fata fără permisiune.

William se înroşi: Waleran făcea referire la unul dintre păcatele pe care tocmai i le mărturisise la spovedanie.

— Şi atunci, cum se poate rezolva treaba cu el?

Waleran îşi acordă un timp de gândire.

— Târgurile se află sub autoritatea regelui. În vremuri mai

paşnice, probabil că s-ar ocupa el însuşi de această problemă.

William izbucni într-un râs batjocoritor. Cu toată isteţimea lui, Waleran nu-l cunoştea pe rege la fel de bine ca el.

— Chiar şi pe timp de pace, nu mi-ar mulţumi dacă m-aş plânge de un târg neautorizat.

— Ei bine, delegatul său, cel care se ocupă de problemele locale, este *sheriff*-ul din Shiring.

— Şi el ce poate face?

— Ar putea face o plângere împotriva stăreţiei la tribunalul ţinutului.

William scutură din cap, în semn de negaţie.

— Ăsta-i ultimul lucru pe care mi-l doresc. Tribunalul ar impune plata unei amenzi, stăreţia ar plăti-o, iar târgul s-ar ţine în continuare. E aproape ca şi cum ar primi o licenţă.

— Problema este că, de fapt, nu există niciun motiv pentru ca stăreţiei Kingsbridge să i se refuze permisiunea de a organiza un târg.

— Ba da, există! spuse William pe un ton indignat. Face ca târgul din Shiring să-şi piardă clienţii!

— Shiring e la distanţă de o zi întreagă faţă de Kingsbridge.

— Oamenii sunt dispuşi să meargă mai mult.

Waleran ridică din nou din umeri. William îşi dădu seama că episcopul ridica din umeri atunci când nu era de acord cu ceva.

— Tradiţia spune că un om îşi petrece o treime din zi mergând către târg, o treime la târg şi o treime întorcându-se acasă, zise Waleran. Ca atare, un târg deserveşte oamenii aflaţi la o distanţă de cel mult o treime de zi, ceea ce înseamnă aproximativ zece kilometri. Dacă două târguri sunt la o distanţă de douăzeci de kilometri unul de celălalt, zonele lor de interes nu se suprapun. Shiring se află la treizeci de kilometri de Kingsbridge. Conform regulii, Kingsbridge are dreptul să organizeze un târg, iar regele ar trebui să dea licenţa necesară.

— Regele face cum vrea el, izbucni William, dar deja căzuse pe gânduri.

Nu ştiuse de existenţa acestei reguli. Astfel, poziţia lui Philip devenea, dintr-odată, mult mai solidă.

— Oricum, n-o să discutăm cu regele, ci cu *sheriff*-ul, spuse Waleran. Se încruntă. *Sheriff*-ul ar putea să-i ordone stăreţiei să înceteze să ţină un târg neautorizat.

— Asta e o pierdere de vreme, replică William dispreţuitor. Cine ia în seamă un ordin care nu e însoţit de o ameninţare?

— Philip s-ar putea să o facă.

William nu credea aşa ceva.

— De ce ar face-o?

Pe buzele lipsite de sânge ale lui Waleran apăru un zâmbet batjocoritor.

— Nu sunt sigur că-ţi pot explica, spuse el. Philip crede că legea ar trebui să fie rege.

— O idee prostească, zise degrabă William. Regele e rege.

— Ţi-am spus că nu o să înţelegi!

Aerul atotştiutor al lui Waleran îl scotea din sărite pe William. Se ridică şi se duse la fereastră. Privind împrejurimile, zări, în vârful dealului, grămezile de pământ din locul în care, cu patru ani în urmă, Waleran începuse să construiască un castel. Waleran sperase să finanţeze construcţia cu venitul provenit de la domeniul Shiring. Philip îi dejucase planul, iar acum iarba crescuse din nou peste movilele de pământ, iar şanţul era plin de rugi de mure. William îşi aminti că Waleran sperase să construiască folosind piatră adusă de la cariera contelui de Shiring. Acum, cariera era în stăpânirea lui Philip.

— Dacă aş recupera cariera, aş putea-o folosi drept garanţie ca să împrumut banii necesari pentru a aduna o armată, spuse William.

— Şi atunci, de ce nu o recuperezi? întrebă Waleran.

William clătină din cap.

— Am încercat o dată.

— Iar Philip s-a dovedit mai isteţ decât voi. Dar acum nu e niciun călugăr acolo. Ai putea trimite nişte oameni pentru a-i da afară pe cioplitorii de piatră.

— Şi cum l-aş putea opri pe Philip să vină înapoi, aşa cum a făcut-o data trecută?

— Construieşti un gard înalt în jurul carierei şi pui pază permanentă.

„E posibil, îşi spuse entuziast William. Şi s-ar rezolva imediat problema.” Dar oare ce motiv stătea în spatele sugestiei lui Waleran? Mama sa îl avertizase să fie atent la orice mişcare a acestui episcop lipsit de scrupule. „Singurul lucru pe care trebuie să-l ştii în legătură cu Waleran Bigod, spusese ea, e că tot ceea ce face e calculat cu grijă. Nicio mişcare spontană, nicio mişcare neglijentă, nicio mişcare la voia întâmplării. Şi, mai presus de orice, nicio mişcare generoasă.” Dar Waleran îl ura pe Philip, şi jurase să facă orice îi stătea în putere pentru ca acesta să nu

termine catedrala. Era un motiv suficient.

William îl privi gânditor pe Waleran. Cariera prelatului stagna. Ajunsese episcop de foarte tânăr, dar Kingsbridge reprezenta o dioceză neînsemnată şi săracă, iar Waleran o văzuse, în mod sigur, ca o rampă de lansare către cercuri mai înalte. Şi totuşi, stareţul, nu episcopul, era cel care câştiga bogăţii şi faimă. Waleran se ofilea în umbra lui Philip la fel de mult ca William. Amândoi aveau un motiv pentru a-l distruge.

O dată în plus, William se hotărî să treacă peste ura faţă de Waleran de dragul propriilor interese pe termen lung.

— Bine, spuse el. Ar putea merge. Dar ce facem dacă Philip se plânge apoi regelui?

— Vei spune că au fost represalii pentru faptul că Philip ţinea un târg neautorizat, zise Waleran.

William încuviinţă printr-o mişcare a capului.

— Orice pretext e bun, atâta timp cât mă întorc la război cu o armată suficient de mare.

Ochii lui Waleran scânteiară de răutate.

— Am eu o presimţire cum că Philip nu poate construi catedrala aia dacă se vede nevoit să cumpere piatră la preţul pieţei. Iar dacă se opreşte din construit, Kingsbridge ar putea intra în declin. Asta ne-ar rezolva toate problemele, William!

William nu avea de gând să se arate recunoscător.

— Chiar îl urăşti pe Philip, nu-i aşa?

— Îmi stă în cale, spuse Waleran, dar, pentru o clipă, William văzuse cruzimea pură aflată în spatele purtării detaşate şi calculate a episcopului.

William îşi îndreptă atenţia asupra unor aspecte practice.

— Probabil că sunt vreo treizeci de muncitori acolo, dintre care unii au nevestele şi copiii cu ei, spuse el.

— Şi ce dacă?

— S-ar putea să se lase cu vărsare de sânge.

Waleran ridică din sprâncenele sale negre.

— Chiar aşa? zise el. Atunci o să-ţi iert eu toate păcatele.

III

Porniră cât încă mai era întuneric, pentru a ajunge în zori. Ţineau în mâini torţe aprinse, ceea ce făcea caii să fie agitaţi. Ca şi Walter şi ceilalţi patru cavaleri, William avea cu el şase oşteni.

În spatele lor veneau doisprezece ţărani care aveau să sape şanţul şi să ridice gardul.

William era un adept convins al planificării acţiunilor militare – tocmai de aceea el şi oamenii săi îi erau atât de utili regelui Stephen dar, de data aceasta, nu avea niciun plan de bătaie. Era o operaţiune atât de uşoară, încât ar fi fost sub demnitatea lui să se pregătească pentru ea ca şi cum ar fi purtat o bătălie adevărată. Câţiva cioplitori de piatră şi familiile lor nu puteau opune prea multă rezistenţă; şi, oricum, William îşi amintea că i se spusese că liderul muncitorilor – oare îl chema Otto? da, Otto Faţă-Neagră – refuzase să se lupte în prima zi în care Tom Constructorul îi dusese pe oamenii lui la carieră.

Se iviră zorii unei dimineţi friguroase de decembrie, iar de crengile copacilor mai atârnau încă zdrenţe şi fuioare de ceaţă, ca rufele unor ţărani sărmani întinse la uscat. Lui William nu-i plăcea deloc această perioadă a anului. Dimineaţa era frig, se înnopta devreme, iar în castel era mereu umezeală. La masă aveau prea multă carne sărată, prea mult peşte sărat. Mama sa era indispusă, iar servitorii se arătau ursuzi. Cavalerii săi începură să se ciorovăiască între ei. Această mică încăierare avea să le facă bine. Avea să-i facă bine şi lui: aranjase deja să împrumute 200 de lire de la cămătarii evrei din Londra, punând ca garanţie cariera. Până la sfârşitul zilei, viitorul său avea să fie asigurat.

Când ajunseră cam la un kilometru şi jumătate de carieră, William se opri, alese doi oameni şi îi trimise înainte, pe jos.

— S-ar putea să fie santinele sau câini, îi avertiză el. Ţineţi arcul la îndemână, cu o săgeată pregătită.

Un pic mai încolo, drumul cotea spre stânga, după care se termina abrupt la poalele unui deal mutilat de săpături. Aceasta era cariera. Totul era cufundat în linişte. Lângă drum, oamenii lui William ţineau un băiat speriat – probabil un ucenic care fusese de gardă – la picioarele căruia sângera un câine, aflat pe moarte, cu o săgeată înfiptă în gât.

Grupul de atac strânse rândurile, fără să facă vreun efort deosebit de a păstra tăcerea. William trase de hăţuri pentru a-şi opri calul şi cercetă priveliştea care se deschidea în faţa ochilor săi. De ultima dată când fusese aici, mare parte din deal dispăruse. Schelăria se înălţa pe lângă versant către zone inaccesibile şi cobora într-un puţ adânc care fusese săpat la poalele dealului. Lângă drum se găseau stivuite blocuri de piatră

de felurite dimensiuni şi forme, iar două care masive de lemn, cu roţi uriaşe, erau deja încărcate, pregătite de plecare. Totul era acoperit cu un strat de praf cenuşiu, până şi copacii şi tufişurile. O zonă mare de pădure fusese defrişată – „Pădurea *mea!”* îşi spuse furios William în sinea lui – şi în jur se înălţau zece, douăsprezece clădiri din lemn, unele dintre ele având alături câte o grădiniţă de legume, iar una chiar o cocină. Era un mic sat.

Probabil că santinela adormise – şi câinele lui de asemenea. William i se adresă băiatului:

— Câţi oameni sunt aici, flăcăule?

Băiatul părea speriat, dar curajos.

— Sunteţi stăpânul William, nu-i aşa?

— Răspunde la întrebare, băiete, sau îţi tai capul cu sabia asta!

Santinela se albi de frică, însă răspunse sfidător, deşi îi tremura glasul:

— Încercaţi să-i furaţi cariera stareţului Philip?

„Ce se întâmplă cu mine? se întrebă William. Nu pot speria nici măcar un copil slăbănog căruia nu i-a dat barba! De ce crede toată lumea că mă poate sfida?”

— Cariera asta e a mea! şuieră el. Dă-l uitării pe stareţul Philip – nu vă poate ajuta cu nimic acum. Câţi bărbaţi sunt aici?

În loc să răspundă, băiatul îşi dădu capul pe spate şi începu să ţipe:

— Ajutor! Atenţie! Atac! Atac!

Mâna lui William se repezi la sabie. Ezită, privind către case. Din cadrul unei uşi apăru un chip speriat. Se hotărî să-l lase pe ucenic în plata Domnului. Smulse o torţă aprinsă de la unul dintre oamenii săi şi dădu pinteni calului.

Se repezi către case, ţinând torţa sus, şi auzi zgomotul făcut de oamenii săi, care porniseră după el. Uşa celei mai apropiate dintre colibe se deschise şi un bărbat cu ochii împăienjeniţi de somn, îmbrăcat într-o cămaşă lungă, aruncă o privire afară. William aruncă torţa aprinsă peste capul acestuia. Torţa ateriză în spatele muncitorului, pe paiele de pe podea, care se aprinseră imediat. William scoase un chiot victorios şi trecu mai departe.

Străbătu micul pâlc de case. În spatele lui, oamenii săi atacară, urlând şi aruncând torţe aprinse peste acoperişurile de stuf. Toate uşile se deschiseră, iar bărbaţii, femeile şi copiii, cuprinşi de panică, începură să iasă în grabă, ţipând şi încercând să se ferească de copitele grele ca nişte ciocane.

Fugeau de colo-colo, înfricoşaţi, în timp ce flăcările puneau stăpânire pe toate cele. William îşi opri calul la hotarul acelui haos şi, preţ de câteva clipe, aruncă o privire în jur. Animalele domestice scăpaseră, iar un porc înnebunit alerga încolo şi încoace, în vreme ce o vacă stătea nemişcată în mijlocul panicii generale, agitându-şi prosteşte capul, uluită. Chiar şi tinerii, în mod normal cea mai bătăioasă categorie, erau dezorientaţi şi speriaţi. În chip limpede, zorii reprezentau cea mai bună parte a zilei pentru aşa ceva: faptul că erau pe jumătate dezbrăcaţi îi făcea pe oameni, cumva, să-şi piardă agresivitatea.

Un bărbat cu pielea închisă la culoare şi cu o claie de păr negru ieşi dintr-una dintre colibe şi începu să dea ordine în stânga şi-n dreapta. Acesta trebuia să fie Otto Faţă-Neagră. William nu auzea ce spunea omul. Din gesturile sale, putea presupune că Otto le zicea femeilor să-şi ia copiii şi să se ascundă în pădure, dar oare ce le spunea bărbaţilor? O clipă mai târziu, William află. Doi tineri alergară către o colibă aşezată la ceva distanţă de celelalte şi deschiseră uşa, care era încuiată pe dinafară. Intrară şi ieşiră înarmaţi cu nişte ciocane grele, de cioplit piatra. Otto le spuse şi altor bărbaţi să se ducă la coliba respectivă, care era, în mod evident, un şopron unde ţineau uneltele. Aveau de gând să opună rezistenţă.

În urmă cu trei ani, Otto refuzase să lupte pentru Philip. Ce îl făcuse să se răzgândească?

Orice ar fi fost, avea să îi aducă moartea. William zâmbi sumbru şi îşi scoase spada din teacă.

Nu erau mai mult de opt bărbaţi înarmaţi cu ciocane şi cu securi cu mânerul lung. William dădu pinteni calului şi atacă grupul aflat în preajma uşii şopronului de unelte. Muncitorii se împrăştiară, ferindu-se din calea lui, dar William îşi abătu sabia şi reuşi să-l atingă pe unul dintre ei, făcându-i o tăietură adâncă la braţ. Bărbatul respectiv scăpă securea din mână.

William se îndepărtă în galop, după care îşi întoarse calul. Răsufla din greu şi se simţea bine: în toiul bătăliei nu simţea frică, ci doar înfierbântare. Unii dintre oamenii săi văzuseră ce se întâmpla şi îi căutau privirea, pentru a primi îndrumări. Le făcu semn să-l urmeze, după care porni din nou către cioplitorii de piatră. Aceştia nu se puteau feri de şase cavaleri la fel de uşor cum se fereau de unul singur. William doborî doi dintre ei, şi alţi câţiva se prăbuşiră sub săbiile oamenilor săi, deşi se mişca prea repede pentru a putea număra câţi sau pentru a observa dacă

erau morţi sau doar răniţi.

Când se întoarse din nou, Otto îşi regrupa oamenii. Când cavalerii atacară, cioplitorii se împrăştiară printre casele în flăcări. William îşi dădu seama, cu neplăcere, că era o tactică inteligentă. Cavalerii îi urmară, dar, pentru cioplitori, era mai uşor să se ferească de călăreţi atunci când erau împrăştiaţi, iar caii se speriau de clădirile care ardeau. William porni pe urmele unui bărbat grizonant cu un ciocan în mână şi încercă să-l lovească în câteva rânduri, fără a reuşi, după care muncitorul scăpă fugind printr-o casă cu acoperişul în flăcări.

William înţelese că problema o reprezenta, de fapt, Otto. El le dădea curaj cioplitorilor şi îi organiza. Imediat ce Otto avea să cadă, ceilalţi aveau să se dea şi ei bătuţi. William trase de hăţuri şi îl căută din priviri pe bărbatul cu pielea negricioasă. Majoritatea femeilor şi copiilor dispăruseră, cu excepţia a doi ţânci de circa cinci ani, care rămăseseră în mijlocul câmpului de bătaie, ţinându-se de mână şi plângând. Cavalerii lui William atacau printre case, fugărindu-i pe cioplitori. Spre surprinderea sa, William văzu că unul dintre oştenii săi fusese doborât cu o lovitură de ciocan şi zăcea la pământ, gemând şi sângerând. William era consternat: nu anticipase că aveau să existe victime de partea sa.

O femeie disperată tot intra şi ieşea din clădirile în flăcări, strigând un nume pe care William nu-l putea auzi. Căuta pe cineva. Într-un târziu, îi văzu pe cei doi copii de cinci ani, şi îl luă pe fiecare la câte o subsuoară. În vreme ce fugea cu ţâncii, aproape că se ciocni de unul dintre cavalerii lui William, Gilbert de Rennes. Gilbert ridică sabia cu gând să o lovească. Brusc, Otto sări din spatele unei colibe şi izbi cu o secure cu mânerul lung. Manevra arma cu multă pricepere, iar lama acesteia reteză coapsa lui Gilbert, muşcând şi din lemnul şeii. Piciorul tăiat căzu pe pământ, iar Gilbert lăsă să-i scape un urlet de durere şi se prăbuşi de pe cal.

Nu avea să mai lupte niciodată.

Gilbert era un cavaler valoros. Furios, William îşi îndemnă calul înainte. Femeia cu copiii se făcu nevăzută. Otto se chinuia să tragă lama securii sale din şaua lui Gilbert. Îşi ridică privirea şi îl văzu pe William apropiindu-se. Dacă ar fi fugit în clipa aceea, ar fi putut scăpa, dar el rămase locului şi trase de secure. Aceasta ieşi din lemnul şeii când William aproape că ajunsese la el. William ridică sabia. Otto rămase pe loc şi ridică securea. În

ultimul moment, William îşi dădu seama că toporul avea ca ţintă calul, iar cioplitorul putea schilodi animalul înainte ca William să ajungă suficient de aproape pentru a-l doborî. William trase de hăţuri disperat, iar calul se opri alunecând puţin cu copitele dinapoi, după care se cabră, trăgându-şi capul dinspre Otto. Lovitura atinse grumazul animalului, iar lama securii muşcă adânc din muşchii acestuia. Din rană ţâşni un şuvoi de sânge, ca dintr-o fântână, iar calul se prăbuşi. William sări din şa înainte ca trupul imens al animalului să ajungă la pământ.

Era înfuriat la culme. Calul de război costase o avere şi trecuseră împreună printr-un an întreg de război civil; era înnebunitor să-l piardă din cauza securii unui muncitor la carieră. Sări peste corpul calului şi se aruncă asupra lui Otto cu sabia scoasă.

Otto nu era o pradă uşoară. Ţinea securea cu ambele mâini şi îi folosea mânerul de stejar pentru a para loviturile de sabie ale lui William. William lovea din ce în ce mai tare, făcându-l să bată în retragere. În ciuda vârstei sale, Otto avea muşchi bine formaţi, iar loviturile lui William abia dacă-l făceau să se clatine. William prinse mânerul sabiei cu ambele mâini şi începu să lovească mai puternic. Încă o dată, arma sa întâlni mânerul securii, dar, de data aceasta, lama rămase prinsă în lemn. Deodată, Otto era cel care avansa, iar William se retrăgea. William trase tare de sabie şi reuşi să-şi elibereze lama, dar, acum, Otto se găsea lângă el.

Dintr-odată, William începu să se teamă pentru viaţa sa.

Otto ridică securea. William făcu un pas înapoi, ferindu-se. Călcâiul i se prinse în ceva, se împiedică şi căzu pe spate, peste cadavrul calului său. Ateriză într-o băltoacă de sânge proaspăt, dar reuşi să-şi ţină în continuare spada în mână. Otto stătea deasupra lui cu securea ridicată. Atunci când toporul se prăvăli asupra lui, William se rostogoli înnebunit în lateral. Simţi curentul de aer stârnit de lama care izbi în gol chiar lângă chipul său; apoi sări în picioare şi îşi repezi spada în direcţia cioplitorului.

Un soldat s-ar fi mişcat în lateral înainte de a-şi trage arma înfiptă în pământ, conştient că un luptător era cel mai vulnerabil după o lovitură ratată; dar Otto nu era soldat, ci doar un neghiob curajos, şi stătea cu o mână pe mânerul securii în vreme ce pe cealaltă o ţinea întinsă, pentru a-şi menţine echilibrul, lăsându-şi astfel trunchiul descoperit. Lovitura repezită a lui William fusese dată orbeşte, dar, oricum, îşi atinse ţinta. Vârful spadei străpunse pieptul lui Otto. William împinse mai tare, iar lama se

strecură printre coastele bărbatului. Otto slobozi mânerul securii, iar pe faţa sa apăru o expresie pe care William o ştia prea bine. Ochii săi căpătară o căutătură surprinsă, gura i se deschise ca şi cum ar fi vrut să ţipe, deşi nu îi ieşi niciun sunet de pe buze, iar pielea sa căpătă dintr-odată o nuanţă cenuşie. Era expresia unui om care tocmai primise o lovitură mortală. William împinse şi mai adânc lama, doar ca să fie el sigur, după care o scoase. Ochii lui Otto se dădură peste cap, pe cămaşa sa apăru o pată de un roşu aprins care se mări instantaneu, iar pietrarul se prăbuşi.

William se întoarse-n loc, trecând în revistă întreaga situaţie. Văzu doi muncitori fugind, probabil pentru că-şi văzuseră conducătorul ucis. În timp ce alergau, strigau către ceilalţi. Lupta se transformă într-o retragere. Cavalerii porniră pe urmele fugarilor.

William rămase nemişcat, gâfâind. Blestemaţii de muncitori opuseseră rezistenţă! Aruncă o privire în direcţia lui Gilbert. Acesta zăcea nemişcat, într-o baltă de sânge, cu ochii închişi. William îşi puse palma pe pieptul lui: nu se simţeau bătăile inimii. Gilbert era mort.

William porni printre casele care încă mai ardeau, numărând cadavrele. Trei cioplitori erau morţi, plus o femeie şi un copil care păreau să fi fost călcaţi în picioare de cai. Trei dintre oştenii lui William erau răniţi, iar patru cai zăceau morţi sau schilodiţi.

După ce termină numărătoarea, se duse lângă cadavrul calului său de război. Calul acela îi plăcuse mai mult decât majoritatea oamenilor. De obicei, după o bătălie se simţea binedispus, dar acum era deprimat. Fusese un fiasco. Aceasta ar fi trebuit să fie o operaţiune simplă, de alungare a unui grup de muncitori neajutoraţi, şi se transformase într-o bătălie înverşunată cu multe pierderi.

Cavalerii îi urmăriseră pe cioplitori până la pădure, dar, de acolo, caii nu mai putuseră ţine pasul cu ei, aşa că se întorseseră. Walter veni, călare, către locul unde stătea William şi îl văzu pe Gilbert mort. Îşi făcu cruce şi spuse:

— Gilbert a omorât mai mulţi oameni decât mine.

— Nu sunt mulţi ca el, să-mi pot permite să pierd unul într-o încăierare cu un călugăr blestemat, zise William cu un glas amar. Asta ca să nu mai vorbesc despre cai.

— Ce întorsătură de situaţie, spuse Walter. Oamenii ăştia s-au împotrivit mai mult decât rebelii lui Robert de Gloucester!

William clătină din cap, dezgustat.

— Nu ştiu, zău, spuse el, privind cadavrele din jurul lui. Pentru ce dracu' credeau ei că se luptă?

Capitolul 9

I

Imediat după răsărit, când cei mai mulţi dintre călugări se aflau în criptă, asistând la prima slujbă a zilei, în dormitor nu erau decât două persoane: la un capăt Johnny Opt-Penny, care mătura podeaua, iar la celălalt Jonathan, care se juca de-a şcoala.

Stareţul Philip se opri în cadrul uşii, privindu-l pe Jonathan. Acesta avea aproape cinci ani şi era un copil vioi şi sigur pe sine, cu o gravitate infantilă care-i fermeca pe toţi. Johnny îl îmbrăca în continuare într-o rasă de călugăr în miniatură. Astăzi, Jonathan se prefăcea a fi maestrul novicilor, dând lecţii unei clase imaginare de elevi.

— Nu e bine, Godfrey! spuse el sever înspre o bancă goală. Nu primeşti de mâncare dacă nu înveţi berbele.

Voia să spună „verbele”. Philip zâmbi, plin de afecţiune. Nici măcar pe un fiu carne din carnea lui nu l-ar fi putut iubi mai profund decât îl iubea pe Jonathan. Acesta era singurul lucru din viaţa lui care-i stârnea o bucurie în stare pură, neumbrită de nimic.

Copilul alerga prin stăreţie ca un căţeluş, fiind mângâiat şi răsfăţat de toţi călugării. Pentru cei mai mulţi dintre ei, nu era decât un animăluţ de companie, o jucărioară amuzantă; dar pentru Johnny şi Philip era ceva mai mult. Johnny îl iubea ca o mamă, iar Philip, deşi încerca să o ascundă, se simţea tatăl băiatului. Philip însuşi fusese crescut, de la o vârstă fragedă, de un abate bun la suflet şi, pentru el, era cel mai firesc lucru din lume să joace acelaşi rol în viaţa lui Jonathan. Nu îl gâdila şi nici nu îl alerga aşa cum făceau ceilalţi călugări, dar îi spunea poveşti din Biblie, juca jocuri de numărat cu el şi îl supraveghea pe Johnny.

Intră în cameră, îi zâmbi lui Johnny şi se aşeză pe o bancă, alături de şcolarii imaginari.

— Bună dimineaţa, părinte, spuse Jonathan cu un glas solemn.

Johnny îl învăţase să fie cât se poate de politicos.

Philip îl întrebă:
— Ţi-ar plăcea să mergi la şcoală?
— Deja ştiu latina, se lăudă Jonathan.
— Zău?
— Da. Ascultă aici: *Omnius pluvius buvius tuvius nomine patri amen.*
Philip încercă să nu izbucnească în râs.
— *Sună* ca latina, dar nu e *chiar* corect. Fratele Osmund, maestrul novicilor, te va învăţa să o vorbeşti corect.
Jonathan era un pic dezamăgit să descopere că nu ştia, de fapt, latina. Spuse:
— Oricum, pot alerga repede-repede, uite!
Porni în viteză maximă de la un capăt al încăperii la celălalt.
— Minunat! spuse Philip. Chiar alergi repede!
— Da… şi pot fugi chiar mai repede de atât…
— Nu chiar acum, spuse Philip. Ascultă-mă câteva momente. O să plec o vreme.
— O să te întorci mâine?
— Nu, nu atât de devreme.
— Săptămâna viitoare?
— Nici chiar atunci.
Privirea lui Jonathan se goli de orice expresie. Nu putea concepe noţiunea de timp mai departe de săptămâna viitoare. În minte îi apăru o altă nelămurire.
— Dar de ce?
— Trebuie să mă întâlnesc cu regele.
— Aha.
Pentru Jonathan, nici aceste cuvinte nu aveau prea mare înţeles.
— Şi aş vrea ca tu să te duci la şcoală cât sunt plecat. Ţi-ar plăcea?
— Da!
— Ai aproape cinci ani. Ziua ta de naştere este săptămâna viitoare. Ai ajuns la noi în prima zi a anului.
— De unde veneam?
— De la Dumnezeu. Toate lucrurile vin de la Dumnezeu.
Jonathan ştia că acela nu era un răspuns adevărat.
— Dar unde eram eu *înainte?* insistă el.
— Nu ştiu.
Jonathan se încruntă. Această expresie nu se potrivea deloc cu chipul lui proaspăt şi lipsit de griji.

— Trebuie să fi fost *undeva*.

Philip îşi dădu seama că, într-o bună zi, cineva trebuia să-i explice lui Jonathan cum se năşteau pruncii. Gândul acesta îi aduse o grimasă pe chip. Ei bine, din fericire, nu era cazul acum. Schimbă subiectul.

— Cât sunt eu plecat, vreau să înveţi să numeri până la o sută.

— Păi, ştiu să număr, spuse Jonathan. Unu doi trei patru cinci şase şapte opt nouă zece unprezece doiprezece treiprezece paiprezece cinciprezece şaiprezece hoprezece…

— Nu e rău, zise Philip, dar fratele Osmund o să te înveţe să numeri mai departe. Trebuie să stai nemişcat în clasă şi să faci tot ce îţi spune el.

— O să fiu cel mai bun elev din şcoală! zise Jonathan.

— Vom vedea.

Philip îl mai cercetă preţ de-o clipă. Era fascinat de felul în care se dezvolta copilul, de felul în care învăţa lucruri şi de fazele prin care trecea. Această insistenţă cum că ştia să vorbească latineşte sau să numere, sau să alerge repede, era ciudată: era oare o prefigurare necesară pentru adevărata învăţătură? Trebuia să aibă vreun scop în planul lui Dumnezeu. Şi, într-o zi, Jonathan avea să devină bărbat. Cum avea să fie el atunci? Philip fu cuprins de nerăbdarea să-l vadă crescut pe Jonathan. Dar, pentru asta, era nevoie de tot atât timp cât pentru a construi catedrala.

— Dă-mi un pupic, atunci, şi spune la revedere, zise Philip.

Jonathan îşi ridică feţişoara, iar Philip îi sărută obrazul moale.

— La revedere, părinte, spuse Jonathan.

— La revedere, fiule, zise Philip.

Cu afecţiune, îl strânse uşor de braţ pe Johnny Opt-Penny şi ieşi.

Călugării tocmai ieşeau din criptă şi se îndreptau către sala de mese. Philip porni în direcţia opusă şi intră în criptă ca să se roage pentru succesul misiunii sale.

Fusese devastat atunci când aflase ce se întâmplase la carieră. Cinci oameni ucişi, dintre care o fetiţă! Se ascunsese în casa lui şi plânsese ca un copil. Cinci oiţe din turma sa, doborâte de William Hamleigh şi de haita sa de brute. Philip îi cunoştea pe toţi: Harry din Shiring, care fusese cândva maistrul de carieră al contelui de Shiring; Otto Faţă-Neagră, bărbatul cu pielea negricioasă care condusese cariera chiar de la început; fiul lui

chipeş, Mark; soţia lui Mark, Alwen, care, seara, cânta melodii la clopoţeii ce se puneau la gâtul oilor; şi micuţa Norma, nepoata în vârstă de şapte ani a lui Otto, preferata lui. Oameni buni la suflet, cu frică de Dumnezeu, muncitori, care aveau dreptul de a se aştepta la pace şi la dreptate de la stăpânul lor. William îi măcelărise ca o vulpe ajunsă în coteţul de găini. O astfel de întâmplare i-ar fi făcut până şi pe îngeri să plângă.

Philip jelise sfârşitul lor, după care se dusese la Shiring să ceară dreptate. *Sheriff*-ul refuzase din capul locului să ia măsuri.

— Stăpânul William are o mică armată... cum aş putea să-l arestez? spusese *sheriff*-ul Eustace. Regele are nevoie de cavaleri ca să lupte împotriva lui Maud... ce o să zică dacă îi arunc în temniţă unul dintre cei mai buni oameni? Dacă l-aş acuza pe William de crimă, fie aş fi ucis imediat de cavalerii săi, fie spânzurat mai târziu, ca trădător, de regele Stephen.

Philip îşi dăduse astfel seama că prima victimă în cazul unui război civil era justiţia.

Apoi, *sheriff*-ul îi spusese că William făcuse o plângere oficială în legătură cu târgul de la Kingsbridge.

Era scandalos, bineînţeles, că William putea comite crime rămânând nepedepsit şi, în acelaşi timp, îl putea acuza pe Philip de o infracţiune măruntă; dar stareţul se simţea neajutorat. Era adevărat că nu avea permisiune pentru a ţine târgul şi, teoretic, greşea. Însă nu mai putea persista în greşeală. Era stareţul de Kingsbridge. Autoritatea morală reprezenta singura sa putere. William putea aduna o armată de cavaleri; episcopul Waleran îşi putea folosi cunoştinţele aflate în funcţii înalte; *sheriff*-ul putea invoca autoritatea regală; dar tot ce îi stătea în putere lui Philip era să spună că ceva era corect sau greşit; iar dacă renunţa la această poziţie privilegiată, avea să fie cu totul neputincios. Aşa că dăduse ordin să nu se mai ţină târgul.

Odată cu această măsură, ajunsese într-o situaţie cu adevărat disperată.

Mulţumită pe de o parte controlului mai strict şi, pe de alta, câştigurilor din ce în ce mai mari de la târg şi de la fermele de oi, starea financiară a stăreţiei se îmbunătăţise simţitor; dar Philip cheltuia de fiecare dată până la ultimul bănuţ pentru construcţie şi împrumutase sume mari de la cămătarii evrei din Winchester, datorii pe care încă nu le achitase. Acum, dintr-odată, îşi pierduse sursa de piatră gratuită, venitul de la târg dispăruse şi, cel mai probabil, lucrătorii săi voluntari – dintre care mulţi

veneau în principal pentru târg – urmau să se împuţineze. Se vedea astfel nevoit să concedieze jumătate dintre zidari şi să abandoneze speranţa că avea să termine construcţia catedralei înainte să moară. Nu era pregătit să facă aşa ceva.

Se întreba dacă această criză survenise din vina sa. Fusese oare prea sigur pe sine, prea ambiţios? *Sheriff*-ul Eustace fusese de această părere.

— Nu-ţi mai ajunge nimeni nici cu prăjina la nas, Philip, îi spusese el, plin de mânie. Conduci o mănăstire mică şi eşti un stareţ neînsemnat, dar tu vrei să-i domini pe episcop, pe conte şi pe *sheriff.* Ei bine, nu poţi. Suntem prea puternici pentru tine. Iar tu mereu faci probleme.

Eustace era un bărbat urât, cu dinţii strâmbi şi un ochi cu albeaţă; purta, la momentul respectiv, o robă murdară, de culoare galbenă; dar, oricât ar fi fost de neimpresionant ca apariţie, cuvintele sale se înfipseseră în inima lui Philip ca nişte pumnale. Era conştient, cu durere în suflet, de faptul că muncitorii de la carieră nu ar fi murit dacă nu şi l-ar fi făcut duşman pe William Hamleigh. Dar nu avea de ales în privinţa atitudinii sale faţă de William. Dacă renunţa, aveau să sufere chiar mai mulţi oameni, oameni precum morarul pe care William îl omorâse şi precum fiica şerbului pe care William şi oamenii săi o siluiseră. Philip trebuia să lupte în continuare.

Iar asta însemna că trebuia să se prezinte dinaintea regelui.

Nu-i plăcea deloc această idee. Se mai prezentase în audienţă la rege o dată, la Winchester, în urmă cu patru ani, şi, deşi obţinuse ceea ce dorise, nu se simţise absolut deloc în largul său la curte. Regele era înconjurat de oameni vicleni şi lipsiţi de scrupule care se îmbrânceau unii pe alţii pentru a-i capta atenţia şi se certau care să beneficieze de favorurile sale, iar Philip nu putea simţi decât dispreţ pentru un asemenea soi de oameni. Încercau să obţină averi şi funcţii pe care nu le meritau. Stareţul nu înţelegea prea bine purtări de acest fel: în lumea lui, cea mai bună cale de a obţine un lucru era câştigul prin merit, nu guduratul pe lângă cel care se afla în postura de a oferi. Dar acum nu avea de ales: trebuia să intre în lumea lor şi să joace după regulile lor. Numai regele putea să-i dea permisiunea de a organiza târgul. Acum, numai regele mai putea salva catedrala.

Îşi termină rugăciunile şi părăsi cripta. Soarele urca pe bolta cerului, iar pereţii cenuşii ai catedralei ce se înălţa erau acoperiţi de o îmbujorare rozalie. Constructorii, care lucrau de la răsărit la

apus, tocmai începeau munca, descuind atelierele, ascuţindu-şi uneltele şi amestecând prima tranşă de mortar. Pierderea carierei nu afectase încă programul de construcţie: de la bun început, piatra fusese scoasă din carieră într-un ritm mai rapid decât cel în care se zidea, şi acum dispuneau de un stoc care le putea ajunge multe luni.

Era timpul ca Philip să plece. Toate aranjamentele fuseseră făcute. Regele se afla la Lincoln. Philip urma să aibă un tovarăş de călătorie: Richard, fratele Alienei. După ce luptase timp de un an în calitate de scutier, Richard fusese făcut cavaler de către rege. Venise acasă pentru a-şi înnoi echipamentul şi acum avea să se alăture iarăşi armatei regale.

Aliena se descurcase uluitor de bine în comerţul cu lână. Nu-i mai vindea lâna lui Philip, ci făcea chiar ea tranzacţii directe cu cumpărătorii flamanzi. De fapt, anul acesta voise să cumpere întreaga producţie de lână a stăreţiei. Ar fi plătit mai puţin decât flamanzii, dar Philip ar fi primit banii mai devreme. O refuzase. Oricum, simplul fapt că fusese dispusă să facă această ofertă arăta cât se poate de limpede cât de bine îi mergeau afacerile.

Pe când traversa curtea, Philip observă că Aliena se afla la grajduri, împreună cu fratele ei. Se adunaseră o mulţime de oameni pentru a-şi lua rămas-bun de la călători. Richard călărea un cal castaniu de război care o costase pe Aliena în jur de 20 de lire. Crescuse şi devenise un bărbat chipeş, lat în umeri, iar trăsăturile sale armonioase nu erau tulburate decât de o cicatrice urâtă la urechea dreaptă: i se tăiase lobul urechii, cel mai probabil într-un accident la vreun exerciţiu de scrimă. Era îmbrăcat superb în straie roşii şi verzi, fiind echipat cu o sabie, o lance, o secure de război şi un pumnal, toate noi. Bagajul îi era cărat de un al doilea cal, pe care-l conducea cu un frâu lung. Avea cu el doi oşteni, călărind nişte gonaci, şi un scutier pe un catâr.

Aliena avea faţa scăldată în lacrimi, deşi Philip nu-şi putea da seama dacă regreta să-şi vadă fratele plecând, dacă era mândră că arăta aşa de bine sau dacă îi era teamă că nu avea să se mai întoarcă niciodată. Poate că plângea din toate trei motivele. Unii dintre săteni veniseră să îşi ia rămas-bun, inclusiv cea mai mare parte a tinerilor şi a băieţilor. Fără nicio îndoială, Richard era eroul lor. De asemenea, erau prezenţi şi toţi călugării, pentru a-i ura stareţului o călătorie fără evenimente.

Servitorii de la grajduri aduseră doi cai, un buiestraş înşeuat

pentru Philip şi un catâr încărcat cu modestul său bagaj – în principal, merinde pentru călătorie. Constructorii îşi lăsară uneltele jos şi veniră şi ei, conduşi de bărbosul Tom şi de fiul său vitreg cu părul morcoviu, Jack.

Philip îl îmbrăţişă formal pe Remigius, stareţul adjunct, şi îşi luă un rămas-bun mai călduros de la Cuthbert şi de la Milius, după care încălecă buiestraşul. Îşi dădu seama, mohorât, că avea să stea pe şaua aceea tare o groază de timp. Din noua sa poziţie, schiţă o binecuvântare deasupra tuturor. Călugării, constructorii şi sătenii îi făcură cu mâna şi îşi strigară urările de călătorie uşoară în vreme ce el şi Richard ieşeau călare pe poarta stăreţiei.

Porniră pe drumul îngust care traversa satul, făcându-le cu mâna oamenilor care-i priveau din cadrul uşilor, după care traversară în tropot de copite podul de lemn şi ajunseră pe drumul care şerpuia printre ogoare. Ceva mai târziu, Philip aruncă o privire peste umăr şi văzu soarele strălucind prin spaţiul pentru fereastră lăsat în capătul estic, pe jumătate construit, al noii catedrale. Dacă misiunea sa eşua, era posibil să nu mai fie terminat niciodată.

După toate încercările prin care trecuse pentru a ajunge până aici, nu putea suporta acum gândul înfrângerii. Se întoarse şi se concentră asupra drumului care se deschidea înaintea sa.

Lincoln era un oraş construit pe un deal. Philip şi Richard se apropiară de el dinspre sud, pe drumul vechi şi aglomerat numit Ermine Street. Chiar şi de la distanţă, puteau vedea, pe culme, turnurile catedralei şi fortificaţiile castelului. Dar se aflau încă la cinci, şase kilometri distanţă când, spre uluirea lui Philip, ajunseră la o poartă a oraşului. „Înseamnă că suburbiile sunt întinse, îşi spuse el. Probabil că au mii de locuitori.”

De Crăciun, oraşul fusese cucerit de Ranulf de Chester, cel mai puternic bărbat din nordul Angliei şi rudă cu împărăteasa Maud. De atunci, regele Stephen îl recuperase, dar forţele lui Ranulf încă mai deţineau castelul. Acum, aflară Philip şi Richard pe când se apropiau, Lincoln se găsea în poziţia ciudată de a reuni două armate opozante între zidurile sale.

Philip nu se apropiase deloc de Richard în cele patru săptămâni petrecute împreună. Fratele Alienei era un tânăr furios, care îi ura pe cei din familia Hamleigh şi era hotărât să se răzbune; şi vorbea de parcă Philip ar fi simţit la fel. Dar exista o

diferenţă. Philip îi ura pe membrii familiei Hamleigh pentru ceea ce le făceau supuşilor lor: dacă ar fi scăpat de ei, lumea ar fi fost mai bună. Richard, pe de altă parte, n-avea să găsească satisfacţie până ce nu îi va fi învins pe cei din familia Hamleigh: motivul său era întru totul egoist.

Din punct de vedere fizic, Richard era un tânăr curajos, fiind mereu gata de luptă; dar, în alte privinţe, era slab. Îşi dezorienta oştenii tratându-i uneori ca pe nişte egali, după care le dădea ordine de parcă i-ar fi fost servitori. În taverne, încerca să facă impresie cumpărându-le bere străinilor. Pretindea că ştia drumul atunci când, de fapt, nu era sigur şi, uneori, conducea întregul grup într-o direcţie greşită pentru că nu era în stare să recunoască faptul că greşise. Până ajunseră la Lincoln, Philip îşi dăduse seama că Aliena făcea cât zece de Richard.

Trecură pe lângă un lac mare, plin de vase; apoi, ajunşi la poalele dealului, traversară cursul de apă care reprezenta graniţa sudică a oraşului propriu-zis. În mod clar, Lincoln câştiga foarte mult din navigaţie. Lângă pod se afla o piaţă de peşte. Trecură printr-o altă poartă păzită. Lăsară în urmă zona suburbiilor şi intrară în oraşul aglomerat. O stradă îngustă, neverosimil de aglomerată, urca abrupt dealul din faţa lor. Casele care se înghesuiau una lângă alta, de fiecare parte a străzii, erau făcute în parte sau pe de-a întregul din piatră, semn de avuţie considerabilă. Dealul era atât de abrupt, încât cele mai multe dintre case aveau catul principal la un metru de nivelul solului într-un capăt şi sub nivelul acestuia la celălalt. Zona de sub capătul din jos era, invariabil, un atelier de meşter sau o prăvălie. Singurele spaţii deschise erau cimitirele aflate lângă biserici, şi pe fiecare dintre acestea se ţinea târg: de grâne, păsări de casă, lână, piele şi alte bunuri. Philip şi Richard, însoţiţi de micul anturaj al acestuia din urmă, îşi croiau cu greu drum prin mulţimea densă de orăşeni, oşteni, animale şi căruţe. Uluit, Philip îşi dădu seama că sub picioarele sale se găseau lespezi de piatră. Întreaga stradă era pavată! „Ce bogăţie trebuie să fie aici, îşi spuse el, dacă pe străzi sunt puse pietre, de parcă ar fi un palat sau o catedrală.” Drumul se dovedea la fel de alunecos din cauza gunoaielor şi a balegii de animale, dar era mult mai bun decât râul de noroi în care se transformau cele mai multe dintre străzile din oraşe pe timpul iernii.

Ajunseră în vârful dealului şi trecură printr-o altă poartă. Acum intrară în partea interioară a oraşului şi, dintr-odată,

atmosfera se schimbă: era mai linişte, dar mult mai multă încordare. Imediat la stânga lor se afla intrarea în castel. Uşa mare, cu întărituri de fier, care bloca arcada, era închisă bine. În spatele ferestrelor înguste din ziduri se mişcau siluete abia vizibile în semiîntunericul din interior, iar în spatele crenelurilor patrulau santinele, razele slabe ale soarelui reflectându-se în partea de sus a coifurilor lor lustruite. Philip îi urmări cum se plimbau încolo şi încoace. Nu schimbau niciun cuvânt, nu glumeau între ei, nu se aplecau peste balustradă pentru a fluiera după fetele care treceau: stăteau drepţi, cu privirea ageră şi gravă.

La dreapta lui Philip, la o distanţă nu mai mare de jumătate de kilometru de poarta castelului, se afla faţada vestică a catedralei, iar stareţul îşi dădu îndată seama că, în ciuda apropierii sale faţă de castel, aceasta fusese stabilită ca sediu general al armatei regale. Un şir de santinele bara drumul îngust care făcea legătura între clădirile canonicilor şi biserică. Dincolo de santinele, cavaleri şi oşteni intrau şi ieşeau pe cele trei uşi ale catedralei. Cimitirul fusese transformat într-o tabără militară, cu corturi, focuri la care se gătea şi cai care păşteau iarba. Nu exista nicio clădire monastică în fapt: catedrala Lincoln nu era condusă de călugări, ci de preoţi numiţi canonici, care trăiau în case obişnuite aflate în apropierea bisericii.

Nu se găsea nimeni în spaţiul dintre catedrală şi castel, cu excepţia lui Philip şi a companionilor săi. Dintr-odată, stareţul îşi dădu seama că erau ţinta atenţiei gardienilor din tabăra regelui şi a santinelelor aflate pe crenelurile stăpânite de partea adversă. Se aflau pe teritoriul nimănui, între taberele celor două armate, probabil cel mai periculos loc din Lincoln. Privind în jur, văzu că Richard şi ceilalţi porniseră deja mai departe, iar el îi urmă grăbit.

Santinelele regelui îi lăsară imediat să treacă: Richard era un cavaler renumit. Philip admiră faţada vestică a catedralei. Aceasta avea o intrare gigantică, sub forma unei arcade, şi alte astfel de bolţi de fiecare parte, având jumătate din înălţimea celei principale, dar tot grandioase. Arăta ca o poartă către rai – ceea ce, într-un fel, şi era. Imediat, Philip se hotărî că voia şi el arcade înalte pe faţada vestică a catedralei Kingsbridge.

Lăsând caii cu scutierul, Philip şi Richard îşi croiră drum prin tabără şi intrară în catedrală. Înăuntru era chiar mai multă aglomeraţie decât afară. Navele laterale fuseseră transformate

în grajduri şi sute de cai erau legaţi de coloanele arcadei. Naosul gemea de bărbaţi înarmaţi, iar pe jos se vedeau focuri pentru gătit şi aşternuturi. Unii vorbeau în engleză, alţii în franceză, şi câţiva flamandă, limba guturală a negustorilor de lână din Flandra. În mare, cavalerii erau încartiruiţi aici, iar oştenii, afară. Philip văzu cu inimă grea cum câţiva bărbaţi jucau Nouă Mori pe bani şi fu şi mai tulburat de înfăţişarea unor femei, care erau îmbrăcate foarte sumar pentru iarnă şi păreau să flirteze cu bărbaţii („Aproape, îşi spuse el, ca şi cum ar fi femei păcătoase, sau chiar – Doamne fereşte! – târfe.”)

Pentru a evita să le privească, îşi îndreptă ochii către tavan. Era construit din lemn şi pictat frumos în culori strălucitoare, dar, cu atâţia oameni gătind în naos, reprezenta un mare pericol de incendiu. Îl urmă pe Richard prin mulţime. Acesta părea a se simţi în largul său acolo, sigur pe el şi încrezător, strigând salutări către nobili şi baroni, şi lovindu-i pe spate pe cavaleri.

Locul unde transepturile se întâlneau cu naosul şi capătul estic al catedralei fuseseră îngrădite cu o funie. Partea de est părea să fie rezervată pentru preoţi – „Ar fi fost şi cazul”, îşi spuse Philip iar locul unde naosul se încrucişa cu transepturile fusese rezervat regelui.

În spatele funiei se afla un alt rând de gardieni, îndărătul lor o mulţime de curteni, apoi un cerc de conţi, în mijlocul căruia stătea, pe un tron de lemn, regele Stephen. De când îl văzuse Philip ultima dată, în urmă cu cinci ani, la Winchester, regele îmbătrânise. Chipul său frumos era brăzdat de riduri de nelinişte, părul său castaniu se înspicase, iar după un an de lupte trupul îi devenise mai slab. Părea să fie implicat într-o dezbatere amiabilă cu conţii, contrazicându-se fără să se enerveze. Richard se duse către hotarul acestui cerc interior şi făcu o plecăciune ceremonioasă. Regele privi spre el, îl recunoscu şi rosti, cu o voce tunătoare:

— Richard din Kingsbridge! Mă bucur că te-ai întors!

— Mulţumesc, Măria Ta, spuse Richard.

Philip păşi în spatele lui şi se înclină în acelaşi mod.

Stephen spuse:

— Ţi-ai adus un călugăr pe post de scutier? întrebă Stephen.

Toţi curtenii izbucniră în râs.

— Acesta este stareţul de Kingsbridge, Măria Ta, spuse Richard.

Stephen îl privi din nou, iar Philip observă în ochii săi scânteia

dumiririi.

— Bineînţeles, îl cunosc pe stareţul… Philip, spuse el, dar tonul său nu mai avea căldura cu care-l întâmpinase pe Richard. Ai venit să lupţi pentru mine?

Curtenii râseră din nou.

Philip era încântat că regele îşi amintise numele lui.

— Am venit aici pentru că lucrarea Domnului, adică reconstruirea catedralei Kingsbridge, are nevoie de ajutorul Măriei Tale.

— Trebuie să aflu tot ce se poate în această privinţă, îl întrerupse grăbit Stephen. Vino să mă vezi mâine, când o să am mai mult timp.

Apoi se întoarse către conţii săi şi îşi reluă discuţia pe un ton mai coborât.

Richard făcu o plecăciune şi se retrase, iar Philip îi urmă exemplul.

Philip nu reuşi să îl întâlnească pe regele Stephen în ziua următoare, nici într-a treia zi şi nici într-a patra.

În prima seară stătuse la o berărie, dar se simţise hărţuit de mirosul cărnii fripte şi de râsetele femeilor uşoare. Din nefericire, în oraş nu exista nicio mănăstire. În mod normal, episcopul i-ar fi oferit găzduire, dar regele locuia în palatul episcopului şi toate casele din jurul catedralei erau pline cu membrii anturajului regal. În cea de-a doua noapte, Philip ieşi din oraş, dincolo de suburbia Wigford, unde se găsea o mănăstire care conducea şi o leprozerie. Acolo primi nişte pâine de cereale şi bere slabă la cină, o saltea tare pe podea, linişte de la apus la miezul nopţii, slujbe în orele dinspre zori şi un mic dejun alcătuit din terci subţire fără sare; şi fu fericit.

În fiecare zi, se ducea la catedrală dimineaţa devreme, având cu sine preţiosul hrisov prin care se încredinţa stăreţiei dreptul de a lua piatră din carieră. Şi, zi după zi, regele nu îl luă în seamă. Când ceilalţi petiţionari vorbeau între ei, discutând despre cine se găsea în graţiile suveranului şi cine nu, Philip rămânea impasibil.

Ştia de ce era lăsat să aştepte. Întreaga Biserică se afla în conflict cu regele. Stephen nu-şi ţinuse promisiunile generoase pe care fusese obligat să le rostească la începutul domniei sale. Şi-l făcuse duşman pe fratele său, vicleanul episcop Henric de Winchester, susţinând pe altcineva pentru funcţia de arhiepiscop

de Canterbury; o manevră care-l dezamăgise şi pe Waleran Bigod, care voia să urce în rang pe urmele lui Henric. Dar, în ochii Bisericii, cel mai mare păcat al lui Stephen fusese arestarea episcopului Roger de Salisbury şi a celor doi nepoţi ai săi, care erau episcopi de Lincoln şi de Ely, pe toţi într-o singură zi, acuzându-i că-şi construiseră castelele fără permisiune. Din catedralele şi mănăstirile din întregul regat se ridicase un cor de glasuri scandalizate de acest sacrilegiu. Stephen se simţise jignit. Spusese că episcopii, ca slujitori ai lui Dumnezeu, nu aveau nevoie de castele; iar dacă le construiau, nu se puteau aştepta să fie trataţi ca slujitori ai Domnului. Era sincer, dar naiv.

Ruptura fusese reparată în cele din urmă, dar regele Stephen nu mai era deloc dornic să asculte cererile slujitorilor Bisericii, aşa că Philip trebuia să aştepte. Folosi această ocazie pentru a medita. Ca stareţ, nu mai avea vreme pentru aşa ceva, şi îi ducea dorul. Acum, dintr-odată, nu avea nimic de făcut ore la rând, şi îşi petrecea acest timp cufundat în gânduri.

În cele din urmă, ceilalţi curteni lăsau un spaţiu în jurul lui, făcându-i astfel prezenţa cum nu se poate mai evidentă, şi probabil că lui Stephen îi venea din ce în ce mai greu să-l ignore. În dimineaţa celei de-a şaptea zi petrecute în Lincoln, stareţul era cufundat într-o meditaţie asupra misterului Sfintei Treimi, când îşi dădu seama că cineva stătea în faţa lui, privindu-l şi vorbindu-i, iar persoana aceea era chiar regele.

— Dormi cu ochii deschişi, omule? spunea Stephen pe un ton aflat la graniţa dintre amuzament şi iritaţie.

— Îmi pare rău, Măria Ta, mă gândeam, zise Philip şi făcu o plecăciune întârziată.

— Nu contează. Vreau să împrumut hainele tale.

— Ce?

Philip era prea surprins ca să mai fie atent la etichetă.

— Vreau să arunc o privire prin castel şi, dacă sunt îmbrăcat în călugăr, n-o să tragă cu arcul în mine. Hai… intră într-una din capele şi dă-ţi jos rasa!

Pe sub rasă, Philip nu avea decât o cămaşă.

— Dar, Măria Ta, eu ce o să port?

— Am uitat ce modest trăiţi voi, călugării. Stephen pocni din degete înspre un cavaler tânăr. Robert – împrumută-mi tunica ta, repede!

Cavalerul, care vorbea cu o fată, îşi scoase cu un gest rapid tunica, i-o dădu regelui făcând o plecăciune, după care făcu un

gest vulgar în direcţia fetei. Prietenii săi izbucniră în râs şi lansară un val de ovaţii.

Regele Stephen îi întinse tunica lui Philip.

Stareţul se strecură în micuţa capelă închinată Sfântului Dunstan, ceru iertare sfântului printr-o rugăciune grăbită, după care îşi lepădă veşmântul monastic şi îmbrăcă tunica stacojie, cu poale scurte, a cavalerului. I se părea foarte ciudat: purtase rasă monastică de la vârsta de şase ani şi se simţea bizar, de parcă ar fi avut straie de femeie. Ieşi din capelă şi îi înmână rasa lui Stephen, care o trase iute peste cap.

Apoi, regele îl ului spunând:

— Vino cu mine, dacă vrei. Poţi să-mi povesteşti despre catedrala Kingsbridge.

Philip era luat prin surprindere. Primul său impuls fu să refuze. Era posibil ca vreo santinelă de pe crenelurile castelului să fie tentată să tragă în el, nefiind protejat de veşmintele bisericeşti. Dar i se oferea o ocazie de a fi complet singur cu regele, având la dispoziţie timp suficient să-i explice cum stăteau lucrurile cu cariera şi cu târgul. Era posibil să nu mai aibă parte niciodată de o şansă ca aceasta.

Stephen îşi luă pelerina, care era purpurie, cu blană albă la guler şi pe margini.

— Pune-ţi asta, îi spuse el lui Philip. Dacă e să se tragă cu arcul, te vor ţinti pe tine, nu pe mine!

Printre ceilalţi curteni se aşternuse o tăcere deplină; priveau la cei doi, întrebându-se ce avea să se întâmple.

Stareţul îşi dădu seama că regele voia să sublinieze ceva. De fapt, el spunea că Philip nu avea ce căuta aici, în tabăra unei armate, şi nu se putea aştepta să i se acorde anumite privilegii în defavoarea unora care-şi riscau vieţile pentru rege. Nu era deloc nedrept. Dar Philip ştia că, dacă-i accepta acest punct de vedere, putea la fel de bine să se întoarcă acasă şi să renunţe la orice speranţă de a mai lua vreodată în posesie cariera sau de a mai redeschide târgul. Trebuia să accepte provocarea. Trase aer adânc în piept şi spuse:

— Poate că e voia Domnului ca eu să mor pentru a-l salva pe rege.

Apoi luă pelerina purpurie şi o puse pe umeri.

Dinspre mulţime se auzi un murmur de surpriză; însuşi regele Stephen păru oarecum surprins. Toată lumea se aşteptase ca Philip să dea înapoi. Aproape imediat, el însuşi îşi dori să o fi

făcut. Dar îşi asumase un angajament şi nu mai exista cale de întoarcere.

Stephen părăsi biserica ieşind pe uşa dinspre nord. Philip îl urmă. Mai mulţi curteni schiţară câţiva paşi cu gând de-ai însoţi, dar Stephen le făcu semn să se oprească, spunând:

— Chiar şi un călugăr poate stârni bănuieli dacă e însoţit de întreaga curte regală.

Îşi trase gluga rasei lui Philip peste cap şi intră în cimitir, cu Philip alături.

Pelerina luxoasă pe care o purta Philip atrăgea priviri curioase în timp ce-şi croiau drum prin tabără: războinicii presupuneau că era vreun baron şi îi uimea faptul că nu îl recunoşteau. Căutăturile lor insistente îl făceau pe stareţ să se simtă vinovat, ca şi cum ar fi fost un fel de impostor. Nimeni nu se uita la Stephen.

Nu se duseră direct la poarta principală a castelului, ci merseră pe un labirint de străduţe înguste şi ieşiră în apropierea bisericii cu hramul Sfântul Pavel, aflată de cealaltă parte a colţului nord-estic al castelului. Zidurile castelului fuseseră construite pe nişte valuri masive de pământ şi erau înconjurate de un şanţ fără apă. Între marginea şanţului şi zidurile celor mai apropiate clădiri era o întindere liberă de teren de circa 45 de metri. Stephen păşi pe iarbă şi începu să meargă spre vest, cercetând din ochi peretele nordic al castelului, ţinându-se aproape de partea din spate a caselor din marginea terenului viran. Philip mergea alături de el. Stephen îl puse să meargă în stânga sa, între el şi castel. Acel spaţiu liber fusese lăsat, evident, pentru a le oferi arcaşilor posibilitatea de a nimeri mai bine pe oricine se apropia de ziduri. Lui Philip nu-i era frică de moarte, dar îi era frică de durere, iar cel mai puternic gând al său în acele clipe avea legătură cu durerea provocată de vârful ascuţit al unei săgeţi.

— Speriat, Philip? întrebă Stephen.

— Îngrozit, răspunse sincer Philip. Iar apoi, îndrăzneţ datorită fricii, adăugă cu impertinenţă: Dar Domnia Ta?

Regele râse, văzând îndrăzneala de care dădea dovadă.

— Un pic, recunoscu el.

Philip îşi aduse aminte că aceasta era ocazia sa de a vorbi despre catedrală. Dar, cât timp viaţa îi atârna de-un fir de aţă, nu se putea concentra. Ochii i se îndreptau mereu către castel şi scrutau atent crenelurile, ca nu cumva vreun soldat să-şi

încordeze arcul.

Castelul ocupa întregul colţ de sud-vest al oraşului interior, zidul său apusean făcând parte din zidul oraşului, astfel că, pentru a-l ocoli, trebuia să ieşi din oraş. Stephen îl conduse pe Philip prin poarta vestică şi intrară amândoi în suburbia numită Newland. Aici, casele semănau cu colibele ţăranilor, fiind făcute din lut amestecat cu nuiele, cu grădini mari, aşa cum aveau şi casele de la sate. Câmpul deschis din spatele caselor era biciuit de pale de vânt rece. Stephen coti spre sud, dând în continuare ocol castelului. Arătă către o uşiţă în zidul castelului.

— Bănuiesc că pe acolo s-a strecurat afară Ranulf de Chester când am cucerit oraşul, spuse el.

Philip se simţea mai puţin înspăimântat aici. În jurul lor se găseau şi alţi oameni, iar crenelurile de pe partea aceasta erau păzite de mai puţine gărzi, întrucât ocupanţii castelului se temeau de un atac din oraş, nu dinspre suburbii. Philip trase adânc aer în piept şi rosti:

— Dacă mor, o să-i conferiţi Kingsbridge-ului dreptul de a ţine un târg şi o să-l faceţi pe William Hamleigh să înapoieze cariera?

Stephen nu răspunse imediat. Merseră în josul dealului către colţul de sud-vest al castelului şi îşi ridicară privirile către fortăreaţă. De unde se găseau ei, părea trufaşă şi impenetrabilă. Ajunşi în colţ, intrară printr-o altă poartă şi reveniră în oraş, însă în partea inferioară a acestuia, pentru a merge de-a lungul părţii sudice a castelului. Philip se simţi din nou în pericol. Pentru o persoană din interiorul meterezelor, nu ar fi fost greu să-şi dea seama că acei doi bărbaţi care înconjurau zidurile erau într-o expediţie de cercetare şi, ca atare, puteau fi consideraţi ţinte, pe bună dreptate, mai ales cel care purta pelerina purpurie. Pentru a-şi lua gândul de la spaima care-i strângea sufletul, stareţul îşi concentră atenţia asupra studierii fortăreţei. În zid se găseau mici goluri care serveau drept guri de deversare pentru latrine, iar resturile şi mizeriile care erau evacuate se scurgeau pur şi simplu pe ziduri, grămada pe care o formau jos rămânând acolo până putrezea. Nici nu era de mirare că mirosea îngrozitor. Philip încercă să respire mai cu zgârcenie şi amândoi grăbiră pasul pentru a lăsa acea zonă în urmă.

În colţul sud-vestic era un alt turn, mai mic. Ajungând aici, Philip îşi dădu seama că parcurseseră trei laturi ale pătratului. Se întreba dacă nu cumva Stephen uitase de întrebarea lui. Îi era teamă să o rostească din nou. Regele putea avea impresia că

făcea presiuni asupra lui, şi s-ar fi simţit ofensat.

Ajunseră la strada principală care traversa mijlocul oraşului şi cotiră din nou, dar, înainte ca Philip să apuce să răsufle uşurat, trecură, printr-o altă poartă, în oraşul interior şi, câteva clipe mai târziu, ajunseră în teritoriul neutru dintre catedrală şi castel. Spre oroarea lui Philip, regele se opri acolo.

Se întoarse pentru a vorbi cu stareţul, aşezat în aşa fel încât să poată studia castelul peste umărul lui Philip. Spatele vulnerabil al lui Philip, acoperit de purpură şi blană de hermină, era expus privirilor scrutătoare ale santinelelor postate la poarta castelului şi ale arcaşilor de pe ziduri. Încremeni ca o statuie, aşteptându-se ca în carnea sa să se înfigă din moment în moment o săgeată sau o suliţă. În ciuda vântului îngheţat, începu să transpire.

— Ţi-am dat cariera aceea cu câţiva ani în urmă, nu-i aşa? întrebă regele Stephen.

— Nu chiar, răspunse Philip printre dinţii încleştaţi. Ne-aţi dat dreptul de a lua piatră pentru catedrală. Dar cariera i-aţi dat-o lui Percy Hamleigh. Acum, fiul lui Percy, William, i-a alungat pe muncitorii mei, omorând cinci oameni – printre care o femeie şi un copil – şi refuză să ne lase să luăm piatră.

— N-ar trebui să facă lucruri de genul ăsta, mai ales dacă vrea să-l numesc conte de Shiring, spuse gânditor Stephen.

Philip se simţi un pic încurajat. Dar, o clipă mai târziu, regele adăugă:

— Al naibii să fiu dacă eu văd vreo cale de acces în castelul ăsta!

— Vă rog să-i ordonaţi lui William să ne lase să luăm piatră din carieră, zise Philip. Vă sfidează şi fură de la Dumnezeu.

Stephen părea să nu-l audă.

— Nu cred că au prea mulţi oameni acolo, spuse el, pe acelaşi ton meditativ. Bănuiesc că aproape toţi sunt pe metereze, ca să facă o demonstraţie de putere. Ce spuneai despre un târg?

Philip îşi dădu seama că toate acestea făceau parte din încercarea la care era supus; faptul că-l ţinea cu spatele la o mulţime de arcaşi, în câmp liber. Îşi şterse fruntea cu mâneca de blană a pelerinei regelui.

— Măria Ta, în fiecare duminică, oamenii vin din tot ţinutul pentru a se închina la Kingsbridge şi a munci, fără nicio plată, pe şantierul catedralei. Când am început, câţiva oameni mai întreprinzători veneau pe şantier şi vindeau plăcinte cu carne,

vin, bonete şi cuţite muncitorilor voluntari. Aşa că, treptat, s-a format un târg. Iar acum vă rog să-mi acordaţi licenţa pentru acesta.

— O să plăteşti pentru ea?

Philip ştia că era normal să o plătească, dar mai ştia că se putea renunţa la taxă pentru un membru al Bisericii.

— Da, Măria Ta, o voi plăti… asta dacă nu cumva veţi dori să ne daţi licenţa fără plată, pentru slava lui Dumnezeu.

Pentru prima dată, Stephen îl privi direct în ochi.

— Eşti un om curajos, dacă stai aici, cu spatele la duşman, şi te târguieşti cu mine.

Philip îi adresă la rândul său o privire la fel de sinceră.

— Dacă Dumnezeu hotărăşte că viaţa mea s-a sfârşit, nimic nu mă poate salva, spuse stareţul, pe un ton mai viteaz decât se simţea el. Dar dacă Dumnezeu vrea ca eu să trăiesc pentru a construi catedrala Kingsbridge, atunci zece mii de arcaşi nu mă pot doborî.

— Bine spus! rosti Stephen şi, punându-şi o mână pe umărul lui Philip, se întoarse către catedrală.

Cu genunchii moi de uşurare, Philip porni alături de el, venindu-şi tot mai mult în fire cu fiecare pas cu care se îndepărta de castel. Părea să fi trecut testul. Dar era important să obţină un angajament lipsit de ambiguităţi din partea regelui. Dintr-un moment în altul, avea să fie din nou înconjurat de curteni. Pe când treceau prin şirul de santinele, Philip îşi luă inima în dinţi.

— Măria Ta, dacă aţi binevoi să scrieţi o misivă pentru *sheriff*-ul din Shiring…

Fu întrerupt. Cu faţa aprinsă, unul dintre conţi veni grăbit în întâmpinarea regelui şi spuse:

— Robert de Gloucester se îndreaptă către noi, Măria Ta!

— Ce? Cât de departe e?

— Destul de aproape. Cel mult o zi…

— De ce nu am fost avertizat? Am postat oameni în jurul oraşului!

— S-au apropiat pe Fosse Way, după care au ieşit de pe drum pentru a se apropia traversând câmpurile.

— Cine mai e cu el?

— Toţi conţii şi cavalerii aflaţi de partea lui care şi-au pierdut pământurile în ultimii doi ani. De asemenea, e şi Ranulf de Chester…

— Bineînţeles. Câinele trădător!

— Şi-a adus toţi cavalerii din Chester, plus o oaste de galezi sălbatici şi lacomi.

— Câţi oameni, în total?

— Cam o mie.

— La naiba! Sunt mai mult cu o sută decât noi.

Deja, în jurul lor se adunaseră mai mulţi baroni, iar acum interveni un altul:

— Măria Ta, dacă vine peste câmpuri, va trebui să traverseze râul în vad…

— Bine gândit, Edward! spuse Stephen. Ia-ţi oamenii, coborâţi la vad şi vedeţi dacă le puteţi ţine piept. O să aveţi nevoie şi de arcaşi.

— Ştie cineva cât de departe sunt acum? întrebă Edward.

Primul conte zise:

— Iscoada a spus că foarte aproape. Ar putea ajunge la vad înaintea ta.

— Plec imediat, zise Edward.

— Brav bărbat! spuse regele Stephen. Îşi strânse pumnul drept şi îl lovi de palma stângă. În sfârşit o să-l întâlnesc pe Robert de Gloucester pe câmpul de bătălie. Mi-aş dori să fi avut mai mulţi oameni. Totuşi… un avantaj de o sută de luptători nu e mult.

Philip ascultă toate acestea cufundat într-o tăcere mohorâtă. Era sigur că se aflase pe punctul de a obţine acordul lui Stephen. Acum, mintea regelui se concentra asupra altor probleme. Dar Philip nu era dispus să renunţe, încă mai purta pelerina purpurie a regelui. O dădu jos de pe umeri şi o ţinu cu o mână.

— Poate că ar trebui să revenim amândoi la categoria noastră socială, spuse stareţul.

Stephen încuviinţă din cap cu un aer absent. Un curtean apăru în spatele regelui şi îl ajută să-şi dea jos veşmântul monastic. Philip îi întinse pelerina regală şi spuse:

— Măria Ta, în urmă cu câteva momente păreaţi a privi favorabil cererea mea.

Stephen păru enervat de faptul că i se aducea aminte. Ridică din umeri şi tocmai se pregătea să vorbească atunci când se auzi un nou glas.

— Măria Ta!

Philip recunoscu vocea. Inima i se prefăcu în plumb. Se întoarse şi îl văzu pe William Hamleigh.

— William, băiatul meu! exclamă regele, pe tonul vesel pe

care-l folosea atunci când vorbea cu războinicii. Ai picat la ţanc!

William făcu o plecăciune şi spuse:

— Stăpâne, am adus cincizeci de cavaleri şi două sute de luptători de pe domeniul meu.

Speranţele lui Philip se spulberară.

Se vedea bine că Stephen era încântat.

— Ce oştean bun eşti! rosti regele cu căldură în glas. Aşa, avem un avantaj asupra duşmanului!

Îşi trecu braţul pe după umerii lui William şi porni cu el spre catedrală.

Philip rămase pe loc şi îi privi îndepărtându-se. Fusese agonizant de aproape de succes, dar, în final, armata lui William se dovedise mai importantă decât dreptatea, îşi dădu el seama cu amărăciune. Curteanul care-l ajutase pe rege să-şi dea jos rasa i-o întindea acum lui Philip. Stareţul o luă. Curteanul îi urmă pe rege şi pe cei din anturajul său în interiorul catedralei. Philip îşi îmbrăcă rasa. Era profund dezamăgit. Privi cele trei uşi uriaşe, sub formă de arcade, ale catedralei. Nădăjduise să poată construi arcade precum acelea şi la Kingsbridge. Dar regele Stephen se dăduse de partea lui William Hamleigh. Regele fusese confruntat cu o alegere directă: dreptatea situaţiei lui Philip, pe de o parte, avantajul oferit de armata lui William, pe de alta. Şi picase testul.

Acum, pentru Philip nu mai exista decât o speranţă: că regele Stephen avea să fie învins în bătălia aceasta.

II

Episcopul oficie slujba în catedrală când cerul începea să se lumineze. Până atunci, caii fuseseră înşeuaţi, cavalerii îşi îmbrăcaseră cămăşile de zale, oştenii mâncaseră şi tuturor li se dăduse o porţie de vin tare care să le dea curaj.

William Hamleigh îngenunche în naos alături de ceilalţi cavaleri şi conţi, în timp ce caii de război băteau din copite şi fornăiau în navele laterale, şi fu iertat în avans pentru omorurile pe care avea să le comită în ziua aceea.

Frica şi tulburarea îi dădeau lui William o senzaţie de ameţeală. Dacă regele câştiga astăzi, numele lui William avea să fie asociat mereu cu această victorie, pentru că oamenii aveau să spună că el adusese întăririle care schimbaseră raportul de

forţe. Dacă regele pierdea... se putea întâmpla orice. Îngenuncheat pe pardoseala rece de piatră, fu cutremurat de un fior.

Regele era în faţă, într-un veşmânt curat, alb, ţinând o lumânare în mână. Pe când se ridica ostia, lumânarea se rupse, iar flacăra se stinse. William se cutremură: era un semn rău. Un preot aduse o lumânare nouă şi o luă pe cea ruptă, iar Stephen zâmbi nonşalant, dar în inima lui William sentimentul de groază în faţa forţelor supranaturale rămase, şi, când privi în jur, îşi dădu seama că şi ceilalţi simţeau la fel.

După slujbă, regele îşi puse armura, ajutat de un valet. Avea o haină de zale făcută din piele pe care erau cusute inele de fier. Haina era despicată în faţă şi în spate până la brâu, astfel încât suveranul să poată călări. Valetul o închise strâns la gât. Apoi îi puse o bonetă strânsă cu o glugă de zale, care-i acoperea părul castaniu şi îi apăra gâtul. Peste bonetă purta un coif de fier care se prelungea peste nas. Cizmele sale de piele erau tivite cu zale şi aveau pinteni ascuţiţi.

În timp ce-şi punea armura, conţii se adunară în jurul său. William urma sfaturile mamei sale şi se purta ca şi cum ar fi fost deja unul dintre ei, făcându-şi loc cu coatele prin mulţime pentru a se alătura grupului din jurul regelui. După ce ascultă câteva clipe, îşi dădu seama că aceştia încercau să-l convingă pe Stephen să se retragă şi să lase Lincolnul în mâna rebelilor.

— Aveţi mai multe teritorii decât Maud... puteţi strânge o armată mai mare, spunea un bărbat mai în vârstă pe care William îl recunoscu a fi lordul Hugh. Plecaţi spre sud, de unde să faceţi rost de întăriri, după care vă întoarceţi şi îi copleşiţi ca număr.

După incidentul cu lumânarea ruptă, William însuşi aproape că-şi dorea să fie ordonată retragerea, dar regele nu avea timp de astfel de discuţii.

— Suntem suficient de puternici să-i învingem acum, zise el, pe un ton voios. Unde vă e curajul?

Îşi prinse la brâu o curea de care atârnau o sabie şi un pumnal, ambele arme având teci de lemn cu piele.

— Armatele sunt prea apropiate ca număr de oameni, spuse un bărbat înalt, cu păr scurt, ţepos şi o barbă tunsă atent. Era contele de Surrey. E prea riscant.

William ştia că acesta nu constituia un argument prea bun atunci când venea vorba de Stephen: regele era cât se poate de

cutezător.

— Prea apropiate ca număr? repetă el, batjocoritor. Prefer o luptă dreaptă.

Îşi trase mănuşile scurte de piele cu zale pe dosul palmei. Valetul îi înmână un scut lung de lemn acoperit cu piele. El îi prinse curelele pe după gât şi îi apucă mânerul cu mâna stângă.

— Nu avem prea multe de pierdut dacă ne retragem acum, insistă Hugh. Nici măcar nu am cucerit castelul.

— Aş pierde ocazia de a mă înfrunta cu Robert de Gloucester pe câmpul de bătălie, spuse Stephen. De doi ani mă tot evită. Acum că am ocazia de a da piept cu trădătorul odată pentru totdeauna, nu o să dau bir cu fugiţii doar pentru că suntem prea apropiaţi numeric!

Un servitor îi aduse calul, gata înşeuat. Pe când Stephen se pregătea să încalece, în jurul uşii dinspre vest a catedralei se stârni o agitaţie neobişnuită, iar un cavaler veni în fugă de-a lungul naosului, plin de noroi şi de sânge. William avu presimţirea sumbră că acesta aducea veşti proaste. În timp ce bărbatul făcea o plecăciune în faţa regelui, William îl recunoscu: era unul dintre oamenii lui Edward, care fusese trimis să păzească vadul.

— Am ajuns prea târziu, Măria Ta, spuse bărbatul cu un glas răguşit, gâfâind. Inamicul a traversat râul.

Era un alt semn rău. Dintr-odată, lui William i se făcu şi mai frig. Acum, între duşman şi Lincoln nu se mai găsea decât câmp deschis.

Preţ de-o clipă, şi Stephen păru surprins, dar îşi recăpătă rapid stăpânirea de sine.

— Nu contează! spuse el. Cu cât dăm piept cu ei mai repede, cu atât mai bine!

Urcă pe calul său de război.

De şa avea prinsă o secure de bătălie. Valetul îi întinse o lance de lemn cu un vârf strălucitor de fier, completându-i arsenalul. Stephen plescăi cu limba în cerul gurii, iar calul porni supus înainte.

Pe când regele străbătea naosul catedralei, conţii, baronii şi cavalerii încălecară şi se înşirară în urma sa, ieşind cu toţii din catedrală. În curte, oştenii li se alăturară. Acesta era momentul când oamenilor începea să le fie frică şi căutau o ocazie de a se face nevăzuţi; dar ritmul demn în care se deplasau, atmosfera aproape ceremonială, atenţia tuturor orăşenilor îndreptată

asupra lor făceau ca fuga celor slabi de înger să fie foarte dificilă.

Numărul lor fu sporit de circa o sută de orăşeni: brutari graşi, ţesători miopi şi berari cu chipul roşu, cu armuri proaste, călare pe catâri şi buiestraşi. Prezenţa lor arăta limpede cât de puţin popular era Ranulf.

Armata nu putea să treacă prin dreptul castelului, pentru că ar fi fost expusă săgeţilor trase de pe metereze, aşa că părăsiră oraşul pe poarta dinspre nord, care era numită Arcada Newport, şi cotiră spre vest. Acolo avea să fie purtată bătălia.

William cercetă terenul cu ochi ageri. Deşi în partea de sud a oraşului coasta dealului cobora abrupt către râu, aici, spre vest, se afla o culme lungă care cobora uşor spre câmpie. William îşi dădu seama imediat că Stephen alesese locul potrivit de unde să apere oraşul, pentru că, indiferent de felul în care avea să se apropie duşmanul, urmă să se găsească mai jos decât forţele regelui.

Când Stephen ajunse la jumătate de kilometru de oraş, zări doi cercetaşi care urcau dealul, călărind rapid. Aceştia îl văzură pe rege şi veniră direct la el. William se înghesui mai aproape pentru a le auzi raportul.

— Inamicul se apropie repede, Măria Ta, spuse unul din cercetaşi.

William aruncă o privire peste câmpie. Putea vedea, destul de bine, o masă întunecată la orizont, care se mişca încet spre el: duşmanul. Simţi un fior de teamă. Se scutură, dar teama nu dispăru. Avea să treacă atunci când va începe bătălia.

— Cum sunt aranjaţi? întrebă regele.

— Ranulf cu cavalerii din Chester sunt în centru, stăpâne, zise iscoada. Sunt pe jos, nu călări.

William se întrebă de unde ştia cercetaşul aşa ceva. Probabil că intrase chiar în tabăra duşmană şi ascultase atunci când se dădeau ordinele. Era nevoie de îndrăzneală şi de sânge rece pentru aşa ceva.

— Ranulf e în centru? spuse Stephen. Ca şi cum el ar fi conducătorul, şi nu Robert!

— Robert de Gloucester se află în flancul stâng, cu o armată de oameni care se numesc Dezmoşteniţii, continuă iscoada.

William ştia de ce îşi luaseră acest nume: cu toţii pierduseră terenuri de când începuse războiul civil.

— Înseamnă că Robert i-a încredinţat lui Ranulf comanda operaţiunii, spuse Stephen gânditor. Păcat. Îl cunosc bine pe

Robert… aproape că am crescut împreună… i-aş fi ghicit strategia. Dar Ranulf mi-e străin. Nu contează. Cine e în dreapta?

— Galezii, stăpâne.

— Arcaşi, presupun.

Luptătorii din sudul Ţării Galilor erau cunoscuţi pentru priceperea lor în trasul cu arcul.

— Nu şi aceştia, spuse cercetaşul. Sunt o ceată agitată, cu feţele vopsite, strigă cântece barbare şi sunt înarmaţi cu ciocane şi cu bâte. Foarte puţini au cai.

— Înseamnă că sunt din nordul Ţării Galilor, medită Stephen. Probabil că Ranulf le-a promis că vor avea parte de jaf şi prădăciune. Dumnezeu să apere Lincolnul dacă intră sălbaticii aceia între zidurile sale! Dar nu o vor face! Cum te cheamă, cercetaşule?

— Roger, dar mi se spune Lackland, răspunse bărbatul.

— Lackland? Vei primi zece acri de pământ pentru munca ta.

Bărbatul era încântat.

— Mulţumesc, stăpâne!

— Acum…

Stephen se întoarse şi îşi privi conţii. Se pregătea să dea ordine. William se încordă, întrebându-se ce rol avea să-i încredinţeze regele.

— Unde este Alan de Britania?

Alan îşi îmboldi calul şi se apropie de rege. Era conducătorul unei forţe de mercenari bretoni, bărbaţi nomazi care luptau pentru bani şi care nu se arătau loiali decât lor înşile.

Stephen îi spuse lui Alan:

— Pe tine şi pe bretonii tăi curajoşi o să vă pun în prima linie, în stânga mea.

William îşi dădu seama de înţelepciunea din spatele acestei decizii: mercenarii bretoni împotriva aventurierilor galezi, cei nedemni de încredere împotriva celor indisciplinaţi.

— William de Ypres! strigă Stephen.

— Măria Ta.

Un bărbat negricios călare pe un cal negru îşi ridică lancea. Acest William era conducătorul unei alte forţe de mercenari, luptători flamanzi, despre care se spunea că erau oarecum mai de încredere decât bretonii.

— Şi tu o să stai în stânga, dar în spatele bretonilor lui Alan, zise regele.

Cei doi conducători de mercenari îşi întoarseră caii şi intrară

din nou în mulţimea armatei pentru a-şi organiza oamenii. William se întrebă pe ce poziţie avea să lupte el. Nu îşi dorea sub nicio formă să fie în linia întâi. Făcuse suficient pentru a se distinge, prin simplul fapt că venise cu armata sa. O poziţie sigură, lipsită de evenimente, în ariergardă, i-ar fi convenit de minune.

Regele Stephen spuse:

— Conţii mei de Worcester, Surrey, Northampton, York şi Hertford, cu cavalerii voştri, veţi forma flancul meu drept.

O dată în plus, William sesiză logica din spatele ordinelor lui Stephen. Conţii şi cavalerii lor, mai toţi călare, aveau să dea piept cu Robert de Gloucester şi nobilii „dezmoşteniţi” ce-l susţineau, care aveau să fie, de asemenea, aproape toţi călare. Dar William era dezamăgit că nu fusese inclus în rândul conţilor. În mod sigur, regele nu uitase de el, nu-i aşa?

— Eu voi conduce contingentul din mijloc, pe jos, cu pedestraşii, spuse Stephen.

Pentru prima oară, William nu fu de acord cu o decizie de-a regelui. Era întotdeauna mai bine să stai în şa cât de mult puteai. Dar se spunea că Ranulf, conducătorul armatei oponente, era şi el pe jos, iar nepotrivitul simţ al dreptăţii de care dădea mereu dovadă Stephen îl obliga să-şi înfrunte duşmanul de pe poziţii egale.

— Cu mine, în centru, o să îl iau pe William de Shiring cu oamenii săi, spuse regele.

William nu ştia dacă să fie încântat sau îngrozit. Faptul că fusese ales să lupte alături de rege reprezenta o mare onoare – mama sa avea să fie mulţumită –, dar îl punea în cea mai periculoasă dintre poziţii. Şi, pentru a agrava situaţia, avea să lupte pe jos. De asemenea, însemna că regele îl putea observa în fiecare moment al confruntării şi îi putea judeca faptele de arme.

Avea să fie nevoit să pară neînfricat şi să atace necontenit duşmanul, spre deosebire de tactica sa preferată – să se ferească de necazuri şi să se lupte numai când era obligat.

— Cetăţenii credincioşi din Lincoln vor fi în ariergardă, spuse Stephen.

Această decizie arăta un amestec de compasiune şi înţelepciune tactică. Cetăţenii nu erau de mare folos niciunde, dar în spate nu puteau face mari pagube şi aveau să sufere mai puţine pierderi.

William ridică stindardul contelui de Shiring. Aceasta era alta

dintre ideile mamei sale. La drept vorbind, nu se cuvenea să poarte stindardul, pentru că nu era conte; dar oamenii săi erau obişnuiţi să urmeze stindardul Shiringului – sau cel puţin aşa avea să spună dacă s-ar fi văzut provocat. Şi, dacă bătălia se desfăşură bine, la sfârşitul acelei zile putea ajunge conte.

Oamenii săi se adunară în jurul lui. Ca întotdeauna, Walter era alături de el, o prezenţă masivă, liniştitoare. La fel, Gervase cel Urât, Hugh Secure şi Miles Zaruri. Gilbert, care murise la carieră, fusese înlocuit de Guillaume de St. Clair, un tânăr cu chip proaspăt şi o doză de răutate în privire.

Uitându-se în jur, William se înfurie văzându-l pe Richard din Kingsbridge, care purta o armură nouă, strălucitoare şi călărea pe un splendid cal de război. Era cu contele de Surrey. Nu adusese o armată pentru rege, aşa cum o făcuse William, dar arăta impresionant – cu chipul lui tânăr, viguros şi brav – şi, dacă făcea fapte mari în acea zi, putea câştiga favorurile regelui. Bătăliile erau imprevizibile, asemenea şi regii.

Pe de altă parte, poate că Richard avea să fie ucis azi. Ce noroc ar fi să se întâmple *asta!* William tânjea după aşa ceva mai abitir decât tânjise vreodată după o femeie.

Privi spre vest. Duşmanul era mai aproape.

Philip se afla pe acoperişul catedralei şi sub ochii săi Lincolnul se desfăşura precum o hartă. Oraşul vechi înconjura catedrala aflată în vârful dealului. Avea străzi drepte şi grădini îngrijite, iar castelul se găsea în colţul sud-vestic. Partea mai nouă, zgomotoasă şi supraaglomerată, ocupa versantul abrupt din sud, între oraşul vechi şi râul Witham. De obicei, acest cartier forfotea de activitate comercială, dar astăzi era acoperit cu un linţoliu de tăcere încărcată de teamă, iar oamenii se urcaseră pe acoperişuri pentru a urmări bătălia. Râul venea dinspre est, curgea de-a lungul poalelor dealului, după care se lărgea într-un port natural numit Brayfield Pool, care era înconjurat de cheiuri pline de vase şi bărci. Un canal numit Fosdyke pornea înspre vest de Brayfield Pool – tocmai până la râul Trent, aşa i se spusese lui Philip. Privind de la înălţime, stareţul se minuna văzându-i cursul perfect drept, pe kilometri la rând. Oamenii spuneau că fusese construit în vechime.

Canalul reprezenta hotarul câmpului de luptă. Philip privi cum armata regelui Stephen ieşea din cetate, nimic mai mult decât o mulţime dezordonată, aliniindu-se apoi încet, în trei coloane

ordonate. Philip îşi dădu seama că Stephen îi aşezase pe conţi în dreapta sa, deoarece aceştia aveau veşmintele cele mai colorate – tunici roşii şi galbene – şi stindarde în nuanţe vii. De asemenea, aceştia erau şi cei mai activi, deplasându-se de colo-colo, împărţind ordine, ţinând consilii improvizate şi stabilind strategii. Cei din grupul din stânga regelui, pe versantul care cobora către canal, purtau straie în nuanţe mohorâte, cenuşiu şi maro, aveau mai puţini cai şi nu se agitau foarte, păstrându-şi energia: aceştia erau, cel mai probabil, mercenarii.

Dincolo de armata lui Stephen, acolo unde linia marcată de canal nu se mai putea distinge bine şi se confunda cu rândul de tufişuri, armata rebelilor acoperea câmpul ca un roi de albine. La început, păruseră a sta pe loc; apoi, când se uitase din nou, după un timp, îi zărise mai aproape; iar acum, dacă se concentra, putea chiar să observe cum se mişcau. Se întrebă câţi erau. Din câte vedea el, cele două tabere erau destul de apropiate numeric.

Philip nu avea cum să influenţeze în vreun fel deznodământul – genul de situaţie care niciodată nu-i era pe plac. Încercă să-şi liniştească tumultul sufletului şi să adopte o atitudine fatalistă. Dacă Dumnezeu voia să se construiască o catedrală nouă la Kingsbridge, avea să-l facă pe Robert de Gloucester să-l învingă azi pe regele Stephen, astfel încât Philip să o poată ruga pe victorioasa împărătească Maud să-i înapoieze cariera şi să-i permită să deschidă din nou târgul. Iar dacă Stephen avea să-l învingă pe Robert, se cuvenea ca Philip să accepte voia Domnului, să renunţe la planurile sale ambiţioase şi să lase Kingsbridge să alunece din nou într-o obscuritate somnoroasă.

Oricât încerca, Philip nu putea să gândească altfel. Voia ca Robert să învingă.

Un vânt puternic se abătea în rafale asupra catedralei şi ameninţa să-i doboare pe spectatorii mai fragili de pe acoperiş şi să-i arunce în cimitirul de dedesubt. Vântul era extrem de rece. Philip prinse a tremura şi îşi trase pelerina mai strâns pe lângă trup.

Acum, cele două armate se găseau cam la un kilometru şi jumătate una de cealaltă.

Ajunsă la această distanţă de prima linie a armatei regale, armata rebelilor se opri. Era chinuitor să poată vedea mulţimea de luptători, dar să nu poată distinge detaliile. William voia să

ştie cât de bine înarmaţi erau, dacă se arătau veseli şi agresivi sau dimpotrivă obosiţi şi fără nicio tragere de inimă, ba chiar şi cât de înalţi erau. Continuau să avanseze într-un ritm lent, ca şi cei din spate, motivaţi de aceeaşi nelinişte care-l rodea şi pe William, împingându-se înainte pentru a putea studia duşmanul.

În armata lui Stephen, conţii şi cavalerii se aliniară pe cai, cu lăncile pregătite, ca şi cum s-ar fi aflat într-un turnir şi aşteptau începerea întrecerilor. Cu inimă grea, William trimise toţi caii din contingentul său către ariergardă. Le spuse scutierilor să nu se întoarcă în oraş, ci să ţină caii pe aproape în caz că era nevoie de ei – pentru o retragere în fugă, la aşa ceva se gândea, deşi nu se exprimă ca atare. Dacă pierdeau bătălia, era preferabil să fugă decât să moară.

Pe câmp se instalase o stare de acalmie, ca şi cum luptele nu mai aveau să înceapă vreodată. Vântul se potoli iar caii se liniştiră, deşi nu se putea spune acelaşi lucru şi despre luptători. Regele Stephen îşi scoase coiful şi se scărpină în cap. William prinse a se frământa. Îi plăcea să se lupte, dar dacă zăbovea gândindu-se la ce avea să se întâmple, se simţea copleşit de o senzaţie de greaţă.

Apoi, aproape fără de motiv, atmosfera deveni din nou încordată. De undeva se înălţă un strigăt războinic. Dintr-odată, toţi caii deveniră agitaţi. Se auzi un chiuit izvorât din multe piepturi, înecat, aproape instantaneu, de tunetul copitelor. Bătălia începuse. William simţea mirosul acru, de sudoare, al fricii.

Făcu privirea roată, încercând disperat să-şi dea seama ce se întâmpla, dar totul era o învălmăşeală şi, nefiind călare, nu reuşea să vadă decât un spaţiu limitat în jurul lui. Se părea că nobilii din dreapta începuseră bătălia atacându-i pe duşmani. Probabil cei aflaţi în faţa lor, armata de nobili dezmoşteniţi a contelui Robert, reacţionau aidoma, atacând în formaţie. Aproape imediat, dinspre stânga se înălţă un ţipăt, iar William se întoarse la timp pentru a vedea că războinicii călare din rândul mercenarilor bretoni dădeau pinteni cailor pentru a ţâşni spre duşman. Drept răspuns, din rândurile oştirii duşmane ce se găsea în flancul lor se stârni o cacofonie de urlete care-ţi îngheţa sângele în vine – gloata de galezi, cel mai probabil. Nu-şi putea da seama de partea cui înclinau sorţii.

Nu-l mai zărea pe Richard nicăieri.

Din spatele armatei duşmane se ridicară sute de săgeţi, ca un

stol de păsări, şi începură să cadă în jurul lui. William îşi ţinea scutul deasupra capului. Detesta săgeţile – ucideau la întâmplare.

Regele Stephen lăsă să-i scape un muget războinic şi atacă. William îşi trase spada de la brâu şi porni înainte, strigând la oamenii săi să-l urmeze. Dar călăreţii din stânga şi din dreapta sa se împrăştiaseră în fuga lor spre duşman, iar acum se aflau între el şi inamic.

În dreapta sa se auzea o hărmălaie asurzitoare de arme ciocnite, fier pe fier, iar aerul se umplu de un miros metalic pe care-l ştia prea bine. Conţii şi dezmoşteniţii intraseră în luptă. Vedea cai şi oameni izbindu-se, învârtindu-se, atacând şi prăbuşindu-se. Nechezatul animalelor nu se deosebea cu nimic de strigătele luptătorilor şi, undeva în larma aceea, William putea auzi deja ţipetele îngrozitoare, care-ţi făceau părul măciucă, ale răniţilor în agonie. Spera că Richard se afla printre cei care ţipau astfel.

William privi în stânga sa şi observă îngrozit că bretonii se retrăgeau din faţa bâtelor şi securilor sălbaticilor galezi. Aceştia din urmă păreau pradă demenţei, urlând, zbierând, călcându-se în picioare în nerăbdarea lor de a ajunge la duşmani. Poate că-i mâna lăcomia de a jefui oraşul. Bretonii, care nu aveau alt stimulent decât perspectiva salariului pe încă o săptămână, luptau defensiv şi pierdeau teren. William era dezgustat.

Se simţea frustrat că nu apucase să lovească nici măcar o dată. Era înconjurat de cavalerii săi, iar în faţa sa se aflau caii conţilor şi ai bretonilor. Înaintă, având-l pe rege puţin în spate, în lateral. În jurul lor, bătălia era în toi: cai prăbuşiţi, oameni luptându-se corp la corp cu ferocitatea unor feline, scrâşnetul asurzitor al săbiilor şi mirosul îngreţoşător al sângelui; dar William şi regele Stephen erau, momentan, blocaţi într-o zonă moartă.

Philip putea vedea tot ce se petrecea, dar nu înţelegea nimic. Nu îşi dădea seama ce se întâmpla. Totul era confuz: săbii care străluceau în lumină, cai care alergau, stindarde fluturând şi căzând, sunetele bătăliei, purtate de vânt, estompate de distanţă. Era înnebunitor de frustrant. Unii războinici se prăbuşeau şi mureau, alţii îşi doborau adversarii şi luptau mai departe, dar stareţul nu-şi putea da seama cine câştiga şi cine pierdea.

Aflat în apropiere, un preot de la catedrală, îmbrăcat într-o haină de blană, îl fixă cu privirea pe Philip şi îl întrebă:

— Ce se întâmplă?

Philip clătină din cap şi spuse:

— Nu-mi pot da seama.

Dar, pe când de pe buze îi ieşeau acele vorbe, distinse o mişcare. Spre stânga câmpului de bătaie, unii luptători fugeau în josul dealului, spre canal. Erau mercenari îmbrăcaţi sărăcăcios, şi, din câte-şi putea da seama Philip, cei care dădeau bir cu fugiţii erau oamenii regelui, iar galezii cu feţele vopsite din armata atacatoare îi urmăreau. Chiuiturile victorioase ale galezilor se auzeau până la catedrală. În sufletul lui Philip, speranţele renăscură: deja, rebelii aveau un avantaj!

De cealaltă parte, lucrurile se schimbau dramatic. Spre dreapta, unde se aflau luptătorii călare, armata regelui părea să se retragă. La început, această mişcare fu abia perceptibilă, devenind apoi constantă, după care rapidă; şi, chiar sub ochii lui Philip, retragerea se transformă într-o învălmăşeală, iar o mulţime de luptători de-ai regelui îşi întoarseră caii şi începură să fugă de pe câmpul de bătălie.

Philip era extaziat: se făcea voia Domnului!

Chiar era posibil să se termine atât de repede? Rebelii avansau pe ambele laturi, dar centrul rămânea în continuare pe poziţii. Oamenii din jurul regelui Stephen luptau cu mai mult curaj decât cei din cele două flancuri. Aveau să fie în stare, oare, să oprească avalanşa de duşmani? Poate că Stephen şi Robert de Gloucester aveau să se înfrunte personal: uneori, lupta dreaptă între cei doi conducători putea hotărî soarta conflictului, indiferent de ce se întâmpla în altă parte a câmpului de bătălie. Nu se terminase încă.

Situaţia se răsturnă cu o viteză îngrozitoare. La un moment dat, armatele erau pe picior de egalitate, luptând feroce; în următorul, oamenii regelui se retrăgeau cu repeziciune. William era profund descurajat. În stânga sa, mercenarii bretoni coborau dealul în fugă, fiind urmăriţi înspre apele canalului de către galezi; iar, în dreapta sa, conţii, cu caii lor de război şi cu stindardele lor, întorceau spatele bătăliei şi încercau să-şi afle scăparea dincolo de zidurile Lincolnului. Numai centrul armatei rămânea pe poziţii: regele Stephen se găsea în mijloc, lovind în stânga şi-n dreapta cu sabia sa grea, iar oamenii din Shiring

luptau ca o haită de lupi în jurul său. Dar situaţia era instabilă. Dacă flancurile continuau să piardă teren, regele se va trezi înconjurat. William îşi dorea ca Stephen să bată în retragere. Dar regele se dovedea mai degrabă viteaz decât înţelept, aşa că lupta mai departe.

William avea impresia că întreaga bătălie îşi mutase centrul de interes către stânga. Privind în jur, văzu mercenarii flamanzi venind din spate şi atacându-i pe galezi, care fură obligaţi să renunţe la urmărirea bretonilor şi să se întoarcă pentru a se apăra. O vreme, înfruntarea se transformă într-un haos. Apoi, oamenii lui Ranulf de Chester, aflaţi în centrul primei linii a armatei inamice, îi atacară pe flamanzi, care se treziră prinşi între cavalerii din Chester şi galezi.

Văzând cum evoluează lucrurile, regele Stephen îşi îndemnă oamenii să înainteze. Lui William îi trecu prin minte că era posibil ca Ranulf să fi făcut o greşeală. Dacă soldaţii regelui se puteau apropia de luptătorii lui Ranulf, atunci acesta din urmă avea să se trezească prins între două fronturi.

Unul dintre cavalerii lui William se prăbuşi chiar în faţa lui şi, dintr-odată, acesta se trezi în miezul luptei.

Un nordic masiv cu spada scăldată-n sânge îl atacă. William pară lovitura cu uşurinţă: avea forţe proaspete, iar oponentul său era deja obosit. William îşi repezi sabia înspre chipul adversarului, nu-şi atinse ţinta şi pară o altă lovitură a acestuia. Îşi ridică mult arma, devenind vulnerabil, în mod intenţionat, în faţa unei lovituri directe; apoi, când bărbatul făcu un pas previzibil înainte, atacând, William se feri şi îşi abătu sabia, cu ambele mâini, asupra umărului adversarului său. Lovitura pătrunse prin armura bărbatului şi îi sparse clavicula, iar acesta căzu la pământ.

William îşi îngădui o clipă de jubilare. Frica îi dispăruse. Mugi:

— Haideţi, câinilor!

Alţi doi luptători îi luară locul cavalerului căzut şi îl atacară simultan pe William. Acesta le ţinu piept, dar se văzu forţat să se retragă.

În dreapta sa, ostilităţile răbufniră mai puternic, iar unul dintre adversarii săi trebui să se întoarcă pentru a se apăra de un bărbat cu chipul roşu şi înarmat cu un satâr, care arăta ca un măcelar care-şi pierduse minţile. Astfel, William rămase cu un singur adversar. Rânji sălbatic şi atacă. Oponentul său intră în panică şi lovi înnebunit în direcţia capului lui William. Acesta se

feri şi îl înjunghie în coapsă, chiar sub marginea cămăşii scurte de zale pe care o purta. Piciorul se înmuie imediat, iar bărbatul se prăbuşi.

Din nou, William nu avea cu cine să se lupte. Rămase nemişcat, gâfâind. Pentru un moment, crezuse că armata regelui avea să fie pusă pe fugă, dar se regrupaseră şi, acum, niciuna dintre părţi nu părea a domina. Privi înspre dreapta, întrebându-se ce anume determinase răbufnirea care-l distrăsese pe unul dintre adversarii săi. Spre uluirea sa, văzu că cetăţenii din Lincoln le ţineau piept cu vitejie duşmanilor. Poate pentru că-şi apărau casele. Dar cine îi adunase, după ce conţii din partea aceea dăduseră bir cu fugiţii? Întrebarea sa îşi găsi răspuns: spre nefericirea sa, îl văzu pe Richard din Kingsbridge, pe calul său de război, îndemnându-i pe orăşeni la luptă. William îşi simţi inima ca de plumb. Dacă regele observa actele de vitejie ale lui Richard, toată strădania sa se ducea pe apa sâmbetei. William îşi îndreptă privirea către Stephen. În chiar momentul acela, regele îi întâlnea privirea lui Richard şi îi făcea un semn încurajator. William lăsă să-i scape un blestem înciudat.

Mobilizarea orăşenilor uşurase presiunea exercitată asupra regelui, dar numai pentru scurtă vreme. Către stânga, oamenii lui Ranulf îi puseseră pe fugă pe mercenarii flamanzi, iar acum Ranulf se întorcea către centrul armatei opozante. În acelaşi timp, aşa-numiţii Dezmoşteniţi porniră un atac împotriva lui Richard şi a orăşenilor pe care acesta îi conducea, iar lupta se înteţi.

William fu atacat de un bărbat uriaş înarmat cu o secure de război. Se feri disperat, fiindu-i, dintr-odată, teamă să nu fie ucis. La fiecare lovitură a securii, William făcea un salt înapoi, dându-şi seama, plin de spaimă, că, probabil, întreaga armată regală se retrăgea în acelaşi ritm. Spre stânga sa, galezii urcau din nou dealul şi, în mod incredibil, începură să arunce cu pietre. Era o manevră ridicolă, dar eficientă, pentru că, acum, William trebuia să fie atent la pietrele care zburau la tot pasul şi să se apere, în acelaşi timp, de gigantul cu securea. Forţele inamice păreau mai numeroase decât înainte, iar William înţelese, deznădăjduit, că oamenii regelui erau depăşiţi numeric. În gât i se puse un nod de frică isterică atunci când îşi dădu seama că bătălia era aproape pierdută, iar el se afla în pericol de moarte. Regele ar trebui să fugă acum. De ce se lupta în continuare? Era o nebunie… avea să fie ucis… toţi aveau să fie ucişi! Adversarul lui William îşi

ridică securea deasupra capului. Pentru o clipă, instinctele de războinic ale lui William preluară comanda şi, în loc să se retragă – aşa cum o făcuse până atunci –, făcu un salt înainte şi lovi înspre figura bărbatului respectiv. Vârful spadei sale se înfipse în gâtul omului, chiar sub bărbie. William o împlântă cu putere. Ochii bărbatului se închiseră. William fu copleşit de un val de uşurare plină de recunoştinţă. Trase de sabie, eliberând-o din carnea duşmanului, şi sări înapoi, pentru a se feri de securea care căzu din mâinile mortului.

Aruncă o privire rapidă către rege, aflat la numai câţiva metri în stânga sa. Sub ochii lui, regele izbi cu sabia în coiful unui luptător, de sus în jos, iar spada se frânse în două, ca o rămurea. „Gata, îşi spuse William, răsuflând uşurat, bătălia s-a încheiat.” Regele avea să dea bir cu fugiţii, pentru a-şi scăpa pielea şi a apuca să mai lupte şi altă dată.

Dar se grăbise făcându-şi speranţe. William deja se întorsese pe jumătate, gata să o ia la fugă, când un orăşean îi oferi regelui o secure cu coada lungă, de tăietor de lemne. Spre dezamăgirea lui William, Stephen apucă arma şi îşi continuă lupta.

William era ispitit să fugă. Privind spre dreapta, îl văzu pe Richard, coborî de pe cal, luptând ca un nebun, înaintând, lovind în dreapta şi-n stânga cu spada, prăvălind duşmanii din jur. William nu putea să-şi ia picioarele la spinare cât timp rivalul său lupta în continuare.

Fu atacat din nou, de data aceasta de un bărbat scund cu armură uşoară care se mişca foarte rapid, învârtind sabia a cărei lamă strălucea în soare. Pe când li se izbeau armele, William îşi dădu seama că avea în faţa sa un adversar formidabil. Încă o dată, se trezi forţat să se apere şi îl cuprinse frica de a nu fi ucis, iar conştientizarea faptului că bătălia era pierdută îi secătuia dorinţa de a lupta. Para loviturile şi alonjele rapide, dorindu-şi să poată da o lovitură puternică, suficient de puternică pentru a trece dincolo de armura inamicului său. Profită de o ocazie apărută şi izbi cu spada. Celălalt bărbat se feri şi lovi la rându-i, iar William îşi simţi braţul stâng amorţind. Era rănit. Îi era atât de frică, încât îi venea să vomite. Continuă să se retragă în faţa atacurilor, simţindu-se straniu de lipsit de echilibru, ca şi cum pământul s-ar fi mişcat sub picioarele sale. Scutul îi atârna numai de gât: nu putea să-l ţină cu braţul stâng, care acum nu-i mai folosea la nimic. Bărbatul mărunţel simţea că victoria era aproape, aşa că îşi înteţi atacurile. William îşi vedea moartea cu

ochii şi era năpădit de o spaimă îngrozitoare.

Dintr-odată, apăru Walter lângă el.

William făcu un pas înapoi. Walter îşi rotea sabia cu ambele mâini. Luându-l pe adversar prin surprindere, îl seceră ca pe un copac tânăr. De uşurare, William simţi o slăbiciune în picioare. Îşi puse mâna pe umărul lui Walter.

— Am pierdut! strigă Walter la el. Hai să plecăm de aici!

William făcu un efort şi îşi recăpătă stăpânirea de sine. Regele lupta în continuare, chiar dacă bătălia era pierdută. Dacă ar fi renunţat acum şi ar fi încercat să fugă, ar fi putut să se întoarcă în sud şi să adune altă armată. Dar, cu cât insista în luptă, cu atât creştea posibilitatea de a fi prins sau ucis, iar asta ar fi însemnat un singur lucru: Maud avea să devină regină.

Umăr lângă umăr, William şi Walter făcură câţiva paşi înapoi. De ce se purta regele atât de prosteşte? Trebuia să-şi dovedească vitejia. Acest cavalerism avea să-i aducă moartea. Încă o dată, William fu tentat să-l părăsească pe rege. Dar Richard din Kingsbridge era încă acolo, ţinând piept atacatorilor din flanc precum o stâncă, agitându-şi sabia şi doborând duşmanii ca o secerătoare.

— Nu încă! îi spuse William lui Walter. Fii cu ochii pe rege!

Se retrăgeau, pas cu pas. Pe măsură ce războinicii îşi dădeau seama că soarta bătăliei fusese decisă, luptele deveniră mai puţin înverşunate, hotărând cu toţii că nu avea niciun sens să-şi asume riscuri. William şi Walter îşi încrucişară săbiile cu doi cavaleri, dar aceştia se mulţumiră să-i împingă în spate, iar William şi Walter luptară defensiv. Se împărţiră lovituri puternice, dar niciunul dintre cei patru nu se expuse pericolului.

William se retrase doi paşi şi riscă o privire în direcţia regelui. În momentul acela, prin aer şuieră o piatră uriaşă care izbi coiful lui Stephen. Regele se clătină şi căzu în genunchi. Adversarul lui William se opri şi întoarse capul, pentru a vedea la ce se uita acesta. Stephen scăpă securea de război din mână. Un cavaler inamic alergă spre el şi îi smulsese coiful.

— Regele! strigă el, triumfător. L-am capturat pe rege!

William, Walter şi restul armatei regale se întoarseră pe călcâie şi o rupseră la fugă.

Philip jubila. Retragerea începu în mijlocul armatei regelui şi se întinse, ca un val, către flancuri. Cât ai clipi din ochi, întreaga armată regală fu pusă pe fugă. Aceasta era răsplata pe care o

primea regele Stephen pentru nedreptate.

Atacatorii porniră în urma războinicilor care se retrăgeau. În ariergarda armatei regelui se aflau patruzeci, cincizeci de cai fără călăreţi, ţinuţi de scutieri, iar unii dintre luptătorii care alergau săriră în şa, pornind în viteză pentru a se salva, nu spre Lincoln, ci spre câmpurile din jur.

Philip se întreba ce se întâmplase cu regele.

Grăbiţi, cetăţenii din Lincoln coborau de pe acoperişuri. Îşi adunau copiii şi animalele. Unele familii se făcură nevăzute în casele lor, închizând obloanele şi barând uşile. Printre bărcile din port se iscă agitaţie: unii cetăţeni încercau să fugă pe calea apei. Din ce în ce mai mulţi oameni soseau la catedrală, pentru a se refugia acolo.

La fiecare intrare a oraşului, oamenii alergau să închidă porţile cu întărituri de fier. Brusc, soldaţii lui Ranulf de Chester năvăliră din castel. Se împărţiră în mai multe grupuleţe, urmând, evident, un plan prestabilit, îndreptându-se fiecare către o poartă a oraşului. Îşi croiră drum printre cetăţeni, lovind în stânga şi-n dreapta, şi deschiseră din nou porţile pentru a permite rebelilor victorioşi să intre.

Philip se hotărî să coboare de pe acoperişul catedralei. Ceilalţi din jurul său, în majoritatea lor canonici ai catedralei, aveau aceeaşi intenţie. Se aplecară cu toţii pentru a intra pe uşa joasă care făcea legătura cu turnuleţul. Acolo îi întâlniră pe episcop şi pe arhidiaconi, care fuseseră în turn, un nivel mai sus. Lui Philip, episcopul Alexander îi păru speriat. Era păcat: episcopul trebuia să le insufle şi celorlalţi curaj în acea zi.

Coborâră cu toţii, cu băgare de seamă, pe îngusta scară, în spirală, şi ieşiră în naosul bisericii, la capătul de vest. În biserică se aflau deja în jur de o sută de cetăţeni, iar prin cele trei uşi mari năvăleau alţii. Privind afară, Philip văzu doi cavaleri intrând în viteză în curtea catedralei, acoperiţi de sânge şi de noroi, veniţi fiind, în chip limpede, de pe câmpul de luptă. Intrară direct în biserică, fără a mai descăleca. Când îl văzură pe episcop, unul din ei strigă:

— Regele a fost prins!

Inima lui Philip începu să bată mai năvalnic. Regele Stephen nu era numai învins, ci şi luat prizonier! Acum, mai mult ca sigur, forţele loiale regelui aveau să se prăbuşească. Implicaţiile acestei veşti i se învălmăşeau prin minte, dar, înainte de a le pune-n ordine, îl auzi pe episcopul Alexander strigând:

— Închideţi uşile!

Lui Philip nu-i venea să-şi creadă urechilor.

— Nu! strigă el. Nu poţi să faci aşa ceva!

Episcopul se holbă la el, palid de frică şi cuprins de panică. Nu prea ştia cine era Philip. Acesta îi făcuse o vizită formală, din politeţe, dar nu mai vorbiseră de atunci încoace. Acum, scotocindu-şi prin memorie cu o grimasă, Alexander îşi aduse aminte de el.

— Aceasta nu este catedrala ta, stareţe Philip, ci a mea. Închideţi uşile!

Câţiva preoţi porniră să-i ducă ordinul la îndeplinire.

Philip era îngrozit de această manifestare de egoism venită din partea unui cleric.

— Nu poţi să încui uşile, lăsându-i pe oameni fără posibilitatea de a se refugia aici, strigă el, în culmea furiei. Ar putea fi ucişi!

— Dacă nu încuiem uşile, vom fi ucişi cu toţii! ţipă ascuţit Alexander, pradă isteriei.

Philip îl apucă de partea din faţă a sutanei.

— Nu uita cine eşti, şuieră el. N-ar trebui să-ţi fie frică… mai ales de moarte. Vino-ţi în fire!

— Dă-mi drumul! urlă Alexander.

Mai mulţi canonici îl îndepărtară pe Philip de lângă episcop.

Stareţul le strigă acestora:

— Nu vedeţi ce face?

— Dacă tu eşti atât de curajos, de ce nu te duci tu acolo să-i aperi? spuse unul dintre canonici.

Philip se smulse din mâinile lor.

— Chiar asta am să fac, zise el.

Se întoarse. Uşa mare, din centru, tocmai se închidea. Porni în fugă de-a lungul naosului. Trei preoţi împingeau uşa să o închidă, în vreme ce oamenii de-afară se luptau pentru a intra prin deschizătura din ce în ce mai îngustă. Philip se strecură afară exact înainte ca uşa să fie închisă de tot.

Aproape imediat, în portic se adunară mai mulţi bărbaţi şi femei. Aceştia băteau la uşă şi ţipau, cerând să fie primiţi înăuntru, dar din catedrală nu se auzea niciun răspuns.

Dintr-odată, lui Philip i se făcu frică. Panica zugrăvită pe chipurile celor rămaşi pe dinafară îl înspăimânta. Îşi dădu seama că tremura din toate încheieturile. Mai întâlnise o dată o armată victorioasă, pe când avea şase ani, iar oroarea pe care o simţise atunci i se întorcea în suflet. Momentul în care oştenii năvăliseră

în casa părinţilor săi îi reveni în minte ca şi cum s-ar fi întâmplat numai cu o zi în urmă. Rămase ţintuit locului şi încercă să se oprească din tremurat, în timp ce mulţimea fierbea în jurul lui. Trecuse ceva vreme de când nu mai fusese chinuit de acest coşmar. Văzu cu ochii minţii setea de sânge de pe feţele bărbaţilor acelora, felul în care sabia o făcuse pe mama lui să încremenească şi imaginea îngrozitoare a măruntaielor tatălui său revărsându-i-se prin rana din abdomen; simţi din nou acea teroare isterică, iraţională, copleşitoare, nebunească. Apoi văzu un călugăr intrând pe uşă cu o cruce în mână şi ţipetele conteniră. Călugărul le arătase lui şi fratelui său cum să le închidă ochii mamei şi tatălui lor, astfel încât să poată dormi somnul cel veşnic. Îşi aminti, ca şi cum tocmai s-ar fi trezit dintr-un vis, că nu mai era un copil înspăimântat, era bărbat în toată firea şi călugăr; şi că, aşa cum abatele Peter îi salvase pe el şi pe fratele lui în urmă cu 27 de ani, tot astfel astăzi el, cel devenit adult, întărit de credinţă şi protejat de Dumnezeu, avea să vină în ajutorul celor care se temeau pentru vieţile lor.

Se forţă să facă un singur pas înainte; odată acesta făcut, cel de-al doilea nu se mai dovedi la fel de dificil, iar cel de-al treilea veni aproape lesne.

Când ajunse în strada care ducea către poarta de vest, aproape că fu dat de-a berbeleacul de o mulţime dezordonată de orăşeni care fugeau: bărbaţi şi băieţi încărcaţi cu legături în care-şi adunaseră cele mai preţioase bunuri, bătrâni care abia mai respirau de efort, fete care ţipau, femei ţinând în braţe copii care plângeau. Torentul de oameni îl purtă cu sine, dându-l în spate câţiva metri, după care stareţul începu să-şi croiască drum împotriva curentului. Toţi se îndreptau către catedrală. Ar fi vrut să le spună că era închisă şi că ar trebui să stea în linişte în casele lor şi să blocheze uşile cu bare; dar toată lumea striga şi nimeni nu asculta.

Înainta încet pe stradă, mergând în sensul contrar deplasării mareei de oameni. Nu câştigase decât vreo câţiva metri când un grup de patru călăreţi năvăli pe stradă. Ei erau motivul pentru care lumea se călca în picioare. Unii oameni se lipiră de zidurile caselor, dar alţii nu reuşiră să se dea la o parte din calea lor la timp, iar mulţi se prăbuşiră sub copitele cailor. Philip era îngrozit, dar nu putea face nimic, şi se feri intrând într-un gang, astfel încât să nu ajungă şi el printre victime. Câteva clipe mai târziu, călăreţii trecuseră, iar strada era pustie.

Pe jos zăceau câţiva oameni, părând a fi morţi. Când ieşi din gang, Philip îl zări pe unul dintre ei mişcând: un bărbat între două vârste, cu o pelerină stacojie încerca să se târască pe pământ, în ciuda faptului că era lovit la un picior. Philip traversă strada, cu intenţia de a-l căra el pe omul respectiv; dar, înainte de a ajunge la el, îşi făcură apariţia doi bărbaţi purtând coifuri de fier şi scuturi de lemn. Unul din ei spuse:

— Ăsta e încă viu, Jake!

Philip se cutremură. I se părea că mersul, vocile, hainele şi chiar chipurile acestor luptători erau aidoma celor ale bărbaţilor care-i omorâseră părinţii.

Cel numit Jake spuse:

— O să ne alegem cu o răscumpărare de pe urma lui – uită-te ce pelerină roşie are!

Se întoarse, îşi băgă degetele în gură şi fluieră puternic. Un al treilea bărbat veni în goană.

— Ia-l pe Pelerină-Roşie ăsta la castel şi leagă-l!

Cel de-al treilea bărbat îşi petrecu braţele peste pieptul omului de la pământ şi îl târî spre castel. Rănitul urla de durere în timp ce picioarele sale se ciocneau de pietrele caldarâmului. Philip strigă:

— Opriţi-vă!

Preţ de-o clipă, se opriră toţi trei, se uitară la el şi izbucniră în râs; apoi îşi văzură de drum.

Philip strigă din nou, dar ei nu-l luară în seamă. Privi neajutorat cum rănitul era târât. Dintr-o casă ieşi un alt oştean, îmbrăcat cu o haină lungă de blană şi ţinând şase farfurii de argint sub braţ. Jake îl zări şi observă prada.

— Astea sunt case bogate, îi spuse el camaradului său. Ar trebui să intrăm într-una dintre ele. Să vedem ce putem găsi.

Înaintară către uşa încuiată a unei case şi o loviră cu o secure de război.

Philip simţea că nu putea ajuta pe nimeni, dar nu era dispus să se lase păgubaş. Totuşi, Dumnezeu nu-i hărăzise drumul călugăriei pentru a apăra proprietăţile celor bogaţi, aşa că îi părăsi pe Jake şi pe tovarăşii lui, pornind grăbit către poarta de vest. Pe stradă treceau în fugă alţi oşteni. Printre ei se aflau câţiva bărbaţi scunzi şi negricioşi, cu chipurile vopsite, îmbrăcaţi în haine din piei de oi şi înarmaţi cu bâte. Philip îşi dădu seama că aceştia era membri ai triburilor galeze şi se simţi ruşinat la gândul că provenea din aceeaşi ţară cu aceşti sălbatici. Se lipi de

zidul unei case şi încercă să treacă neobservat.

Dintr-o casă de piatră ieşiră doi indivizi care târau de picioare un bărbat cu barbă albă, cu o scufie pe cap. Unul din ei puse un cuţit la gâtul bărbatului şi îl întrebă:

— Unde-ţi sunt banii, evreule?

— Nu am bani, zise bărbatul, pe un ton plângăreţ.

„Nimeni n-o să-l creadă”, îşi spuse Philip în gând. Evreii din Lincoln erau renumiţi pentru bogăţie; şi, oricum, bărbatul locuia într-o casă de piatră.

Un alt oştean ieşi târând o femeie de păr. Femeia era de vârstă mijlocie, fiind probabil, nevasta evreului. Primul bărbat strigă:

— Spune-ne unde sunt banii, sau îi înfig sabia în fofoloancă.

Ridică fusta femeii, expunându-i părul pubian încărunţit, şi îşi îndreptă pumnalul lung spre vintrele ei.

Philip se pregătea să intervină, dar bătrânul cedă imediat.

— Nu-i faceţi rău, banii sunt în spate, spuse el, repezit. Sunt îngropaţi în grădină, lângă stiva de lemne… vă rog, daţi-i drumul!

Cei trei bărbaţi intrară grăbiţi în casă. Femeia îl ajută pe bărbat să se ridice în picioare. Un alt grup de călăreţi trecu în tunet de copite pe strada îngustă, iar Philip se aruncă din calea lor. Când se ridică din nou, cei doi evrei dispăruseră.

Pe stradă alerga un tânăr în armură, încercând disperat să-şi salveze viaţa, cu trei sau patru galezi pe urmele sale. Aceştia îl prinseră exact când ajunse în dreptul lui Philip. Primul dintre urmăritori lovi cu spada şi atinse gamba fugarului. Lui Philip nu i se păru că era o rană prea adâncă, dar se dovedi de-ajuns pentru a-l face pe tânăr să-şi piardă echilibrul şi să cadă. Un alt urmăritor îl ajunse şi îşi pregăti securea de război, gata să-l lovească.

Cu inima cât un purice, Philip făcu un pas înainte şi strigă:

— Opreşte!

Bărbatul îşi ridică toporul.

Philip se repezi la el.

Bărbatul prăvăli toporul, dar Philip îl împinse în ultimul moment. Lama securii se izbi cu un zgomot sec de caldarâm, la o palmă de capul victimei. Atacatorul îşi recăpătă echilibrul şi se holbă, uluit, la Philip. Acesta din urmă îi întoarse privirea, încercând să nu tremure din toate mădularele, dorindu-şi să-şi poată aminti un cuvânt, două în galeză. Înainte ca vreunul din ei să facă vreo mişcare, ceilalţi doi urmăritori îi ajunseră şi unul

dintre ei se izbi de Philip, trântindu-l la pământ. O clipă mai târziu, stareţul îşi dădu seama că acest accident îi salvase, probabil, viaţa. Când îşi reveni de pe urma loviturii, toată lumea uitase de el. Îl măcelăreau pe sărmanul tânăr prăbuşit cu o sălbăticie incredibilă. Philip se ridică în picioare, dar era deja prea târziu: ciocanele şi securile lor izbeau cu bufnete înfundate într-un cadavru însângerat. Îşi ridică privirea către cer şi strigă, plin de mânie:

— Dacă nu pot să salvez pe nimeni, de ce m-ai trimis aici?

Ca şi cum i s-ar fi răspuns, auzi un ţipăt venind dintr-o casă din apropiere. Aceasta era o clădire cu un singur cat, din piatră şi lemn, nu la fel de scumpă precum acelea din jurul ei. Uşa era deschisă. Philip se năpusti înăuntru. Interiorul era format din două camere despărţite printr-o arcadă; pe jos se găseau paie. Într-un colţ stătea ghemuită o femeie cu doi copii mici, îngrozită. În mijlocul casei se aflau trei oşteni, faţă în faţă cu un bărbat mărunţel şi chel. Pe podea zăcea o femeie tânără, cam de optsprezece ani. Avea rochia sfâşiată, iar unul dintre oşteni stătea îngenuncheat pe pieptul ei, ţinându-i picioarele depărtate. În mod clar, bărbatul chel încerca să-i împiedice să-i violeze fiica. Atunci când Philip intră, tatăl se năpusti asupra unuia dintre oşteni. Soldatul îl respinse cu o lovitură. Tatăl se împletici, făcând câţiva paşi înapoi. Soldatul îşi înfipse spada în abdomenul tatălui. Femeia din colţ ţipa ca un suflet chinuit în infern.

Philip urlă:

— Opriţi-vă!

Se uitară toţi la el, de parcă ar fi fost nebun.

Cu glasul lui autoritar, stareţul le spuse:

— O să ajungeţi cu toţii în iad pentru asta!

Cel care-l ucisese pe tată ridică sabia cu gândul să-l lovească pe Philip.

— Un moment, spuse oşteanul aflat pe podea, care ţinea în continuare picioarele fetei. Cine eşti tu, călugăre?

— Sunt Philip din Gwynedd, stareţ de Kingsbridge, şi vă ordon, în numele Domnului, să o lăsaţi în pace pe fata asta, dacă ţineţi la soarta sufletelor voastre nemuritoare!

— Stareţ… mă gândeam eu, spuse cel de pe podea. O să obţinem o răscumpărare pe el.

Primul bărbat îşi băgă sabia în teacă şi spuse:

— Treci în colţ lângă femeie, unde ţi-e locul!

Philip replică:

— Să nu îndrăzniţi să atingeţi rasa călugărească!

Încerca să adopte un ton rău prevestitor, dar sesiza el însuşi nota de disperare din glasul său.

— Du-l la castel, John, spuse bărbatul de pe podea, care încă mai stătea pe trupul fetei.

Acesta părea a fi conducătorul lor.

— Du-te dracului, zise John. Vreau să i-o trag întâi.

Îl apucă pe Philip de braţ şi, înainte ca acesta să opună rezistenţă, îl aruncă în colţ. Philip se prăbuşi pe podea, lângă mamă.

Bărbatul numit John îşi ridică partea din faţă a tunicii şi se prăvăli peste fată.

Mama îşi întoarse capul şi începu să plângă cu suspine.

— N-o să stau cu braţele încrucişate! spuse Philip.

Se ridică şi îl apucă pe violator de păr, trăgându-l de pe fată. Acesta mugi de durere.

Cel de-al treilea bărbat îşi ridică bâta. Philip văzu arma îndreptându-se către el, dar mult prea târziu. Bâta îl lovi în cap. Simţi, pentru o clipă, o durere îngrozitoare, după care totul deveni negru şi îşi pierdu cunoştinţa, prăbuşindu-se la pământ.

Prizonierii fură duşi la castel şi închişi în cuşti. Acestea erau structuri solide din lemn, ca nişte case în miniatură, lungi de doi metri şi late de un metru, numai cu puţin mai înalte decât un stat de om. În loc de pereţi compacţi aveau stâlpi deşi, dispuşi pe verticală, astfel încât temnicerul să poată vedea înăuntru. În condiţii normale, când erau folosite pentru a închide hoţii, criminalii şi ereticii, nu întâlneai mai mult de doi oameni într-o cuşcă. Astăzi însă, rebelii înghesuiseră între opt şi zece persoane în câte una, şi tot mai rămăseseră prizonieri pe-afară. Deţinuţii în plus fură legaţi unii de alţii cu funii şi mânaţi către un colţ al curţii. Ar fi putut evada destul de uşor, dar nu o făceau, probabil pentru că erau mai în siguranţă aici decât în oraş.

Philip şedea pe jos într-un colţ al cuştii, cu o durere grozavă de cap, dându-şi seama că se purtase nesăbuit şi că eşuase în misiunea sa. În final, se dovedi la fel de inutil ca şi laşul episcop Alexander. Nu salvase nicio viaţă; nu prevenise nici măcar o lovitură. Cetăţenii din Lincoln ar fi suferit la fel de mult şi fără el. Spre deosebire de abatele Peter, el nu avusese nicio putere de a opri violenţele. „Pur şi simplu, n-am cum să mă compar cu părintele Peter”, îşi spunea Philip.

Ba chiar mai rău, în încercarea sa zadarnică de a-i ajuta pe cetăţeni, probabil că irosise şansa de a câştiga oarece favoruri din partea împărătesei Maud atunci când aceasta avea să devină regină. Acum era prizonier al armatei ei. Ca atare, se va presupune că fusese de partea forţelor regelui Stephen. Stăreţia Kingsbridge avea să fie nevoită să plătească o răscumpărare pentru eliberarea lui Philip. Era destul de probabil ca întreaga tărăşenie să ajungă la urechile lui Maud; şi atunci, ea nu avea să-l privească nicicum cu ochi buni pe Philip. Se simţea rău, iar sufletul îi era dezamăgit şi cuprins de remuşcări.

Pe parcursul zilei, fură aduşi şi alţi prizonieri. Şirul lor se opri la căderea nopţii, dar jefuirea oraşului continua dincolo de zidurile castelului: Philip auzea strigătele, ţipetele şi zgomotele care însoţeau distrugerea feluritelor bunuri. Către miezul nopţii, larma se mai potoli, probabil pe măsură ce soldaţii se îmbătau cu vinul furat şi se săturau într-atât de violuri şi de acte de violenţă, încât nu mai erau în stare să mai facă rău. Câţiva dintre ei veniră clătinându-se la castel, lăudându-se cu reuşitele lor, certându-se între ei şi vomitând pe iarbă; în cele din urmă, se întindeau pe jos, indiferenţi la lucrurile din jurul lor, şi adormeau.

Şi Philip dormi, deşi nu avea suficient spaţiu pentru a se întinde, şi trebui să se ghemuiască în colţ, cu spatele lipit de stâlpii de lemn ai cuştii sale. Se trezi în zori, tremurând de frig, dar durerea de cap se mai estompase, din fericire, rezumându-se la o senzaţie sâcâitoare. Se ridică pentru a-şi dezmorţi picioarele şi îşi lovi coapsele cu palmele, pentru a se încălzi. Toate clădirile de la castel erau pline ochi cu oameni. În grajdurile fără uşi se vedeau bărbaţi care dormeau în boxele cailor, în timp ce animalele erau priponite afară. În cadrul uşii brutăriei şi a beciului de la bucătărie se iţeau mai multe perechi de picioare. Puţinii soldaţi care nu se îmbătaseră îşi înălţaseră corturi de pânză. Pretutindeni zăreai cai. În colţul sud-estic al curţii castelului se afla fortăreaţa, un castel interior construit pe o movilă înaltă, zidurile sale solide de piatră încercuind şase sau şapte clădiri de lemn. Probabil că nobilii şi cavalerii din tabăra victorioasă se aflau acolo, dormind duşi după propria sărbătorire.

Mintea lui Philip se concentră asupra implicaţiilor bătăliei de cu o zi în urmă. Oare se terminase războiul? Probabil. Stephen avea o soţie, regina Matilda, care ar fi putut lupta mai departe: era contesă de Boulogne şi cucerise, cu cavalerii ei francezi, castelul Dover la începutul războiului, iar acum controla mare

parte din Kent în numele soţului ei. Cu toate acestea, avea să-i fie greu să primească sprijin de la baroni cât timp soţul ei se găsea în închisoare. Era posibil să păstreze Kent-ul pentru o vreme, dar mult prea puţin probabil să câştige ceva.

Totuşi, problemele lui Maud erau departe de a se fi încheiat. Trebuia să-şi consolideze victoria militară, să câştige aprobarea Bisericii şi să fie încoronată la Westminster. Însă, cu ceva hotărâre şi cu un dram de înţelepciune, probabil că avea să reuşească.

Iar acest lucru i-ar conveni de minune stăreţiei Kingsbridge; sau i-ar fi convenit, dacă Philip reuşea să scape de aici fără să fie înfierat drept susţinător al lui Stephen.

Nu se vedea soarele, dar, pe măsură ce se lumina, aerul începu să se mai încălzească. Tovarăşii de celulă ai lui Philip se treziră pe rând, gemând de dureri provocate de lovituri şi răni: cei mai mulţi fuseseră cel puţin învineţiţi şi se simţeau mai rău acum, după o noapte friguroasă, având parte numai de firavul adăpost oferit de acoperiş şi de barele cuştii. Unii erau cetăţeni bogaţi, alţii erau cavaleri luaţi prizonieri în timpul bătăliei. Când aproape toţi se treziseră, Philip întrebă:

— A văzut cineva ce s-a întâmplat cu Richard din Kingsbridge?

De dragul Alienei, spera ca Richard să fi scăpat cu viaţă.

Un bărbat cu un bandaj pătat de sânge la cap spuse:

— A luptat ca un leu… i-a adunat pe orăşeni când lucrurile s-au înrăutăţit.

— A supravieţuit sau a murit?

Bărbatul clătină încet din cap.

— Nu l-am văzut la sfârşit.

— Dar William Hamleigh?

Ar fi fost o binecuvântată uşurare ca William să fi căzut în luptă.

— A fost lângă rege mare parte din bătălie. Dar a scăpat la sfârşit… l-am văzut pe un cal, alergând ca vântul peste câmp, cu mult înaintea celorlalţi.

— Aha.

Slaba rază de speranţă se pierdu în negură. Problemele lui Philip nu aveau să se rezolve aşa uşor.

Conversaţia ajunse într-un punct mort, iar peste cuşcă se lăsă tăcerea. Afară, soldaţii se mişcau de colo-colo, mahmuri, trecându-şi în revistă prada, asigurându-se că ostaticii lor erau încă în captivitate şi luând câte ceva de mâncare de la bucătărie.

Philip se întrebă dacă prizonierii primeau de mâncare. „Probabil că da, îşi răspunse el în gând, pentru că, altfel, ar muri şi ei nu ar mai primi nicio răscumpărare. Dar cine o să-şi asume responsabilitatea hrănirii unui număr atât de mare de persoane?” Acest gând îl făcu să se întrebe cât de mult avea să stea acolo. Cei care-l prinseseră trebuiau să trimită un mesaj la Kingsbridge, în care să ceară o sumă de bani drept răscumpărare. Fraţii aveau să trimită pe unul dintre ei să negocieze termenii eliberării sale. Cine avea să fie acesta? Milius ar fi cea mai bună alegere, dar Remigius, care, ca stareţ adjunct, conducea stăreţia în absenţa lui Philip, putea trimite unul dintre acoliţii săi, sau chiar să vină el însuşi. Remigius avea să facă totul cu încetineală: nu era capabil să ia hotărâri prompte şi clare, chiar de-ar fi fost în propriul interes. Putea dura luni în şir. Philip începu să se simtă şi mai mohorât.

Alţi prizonieri erau mai norocoşi. Curând după răsărit, soţiile, copiii şi rudele celor prinşi începură să apară la castel, la început şovăielnici şi temători, apoi cu mai multă încredere, pentru a negocia răscumpărarea celor dragi. Se târguiau o vreme cu rebelii, invocând lipsa de bani, oferindu-le bijuterii ieftine sau alte bunuri; apoi ajungeau la o înţelegere, plecau şi se întorceau ceva mai târziu cu răscumpărarea asupra căreia căzuseră de acord, de obicei bani peşin. Cuştile se goleau, iar prada creştea în proporţii.

Până la amiază, jumătate dintre prizonieri plecaseră. Philip presupuse că era vorba despre cei din oraş. Probabil că aceia care rămăseseră veneau din oraşe îndepărtate, fiind cu toţii cavaleri prinşi în timpul bătăliei. Această impresie fu confirmată atunci când intendentul castelului veni printre cuşti şi întrebă numele tuturor celor rămaşi: cei mai mulţi erau cavaleri din sud. Philip observă că în una dintre cuşti se afla un singur bărbat, iar acesta era prins în obezi, ca şi cum cineva dorise să fie cât se poate de sigur că nu scăpa. După ce îl cercetă cu privirea pe acest prizonier special preţ de câteva minute, Philip îşi dădu seama cine era.

— Ia uitaţi-vă! le spuse el celor trei bărbaţi rămaşi în cuşca sa. Bărbatul acela e singur. E cine cred eu că este?

Ceilalţi se uitară.

— Pe toţi sfinţii, e chiar regele! zise unul, iar ceilalţi se declarară de acord.

Philip privi lung bărbatul înnoroiat care avea mâinile şi

picioarele prinse în locaşurile de lemn ale obezilor. Arăta exact ca oricare dintre ei. Ieri era rege al întregii Anglii. Ieri refuzase Kingsbridge-ului licenţa de a ţine târg. Astăzi, nu se putea nici măcar ridica fără permisiunea cuiva. Regele primise ce merita, dar, oricum, lui Philip îi părea rău pentru el.

La ceva timp după amiază, prizonierii primiră mâncare. Erau resturi călduţe de la prânzul oferit luptătorilor, dar ei le devorară. Philip se trase într-un colţ şi îi lăsă pe ceilalţi să mănânce mare parte din acele resturi, întrucât el socotea că foamea reprezenta o slăbiciune mârşavă căreia trebuia să i te opui din când în când şi considera orice post forţat o ocazie de a-şi pedepsi carnea.

În vreme ce culegeau ultimele resturi de mâncare din castron, în fortăreaţă se iscă zarvă, iar un grup de conţi îşi făcu apariţia în capul scărilor care duceau spre curte. Pe când coborau treptele, pornind să străbată curtea, Philip observă că doi dintre ei mergeau un pic înaintea celorlalţi şi erau trataţi cu deferenţă. Probabil că erau Ranulf de Chester şi Robert de Gloucester, dar Philip nu-i putea deosebi. Se apropiară de cuşca lui Stephen.

— Ziua bună, vere Robert, spuse Stephen, accentuând puternic cuvântul „vere”.

Cel mai înalt din cei doi răspunse:

— Nu intenţionam să-ţi petreci noaptea în obezi. Am dat ordin să fii mutat, dar ordinul n-a fost executat. Cu toate acestea, se pare că ai supravieţuit.

Un bărbat în straie de preot se desprinse din grup şi veni spre cuşca lui Philip. La început, Philip nu-i dădu nicio atenţie, pentru că Stephen tocmai întrebase ce avea să se întâmple cu el, iar el voia să audă răspunsul, dar preotul spuse:

— Care dintre voi este stareţul de la Kingsbridge?

— Eu, zise Philip.

Preotul i se adresă unuia dintre oştenii care-l aduseseră pe Philip acolo:

— Eliberaţi-l pe omul acesta!

Philip era complet năucit. Nu-l văzuse pe preot în viaţa lui. În mod clar, numele său fusese ales din lista alcătuită mai devreme de intendentul castelului. Dar de ce? S-ar fi bucurat să iasă din cuşcă, dar nu era încă pregătit să sărbătorească: nu ştia ce soartă i se rezerva.

Oşteanul protestă:

— E prizonierul meu!

— Nu mai e, spuse preotul. Lasă-l să iasă.

— De ce ar trebui să-l eliberez fără răscumpărare? întrebă omul, pe un ton războinic.

Preotul răspunse pe un ton la fel de agresiv:

— În primul rând, pentru că nu e nici luptător în armata regelui, nici cetăţean al acestui oraş, aşa că ai comis un delict închizându-l. În al doilea rând, pentru că e călugăr, şi, punând mâna pe un slujitor al Domnului, te faci vinovat de sacrilegiu. În al treilea rând, pentru că secretarul reginei Maud spune că trebuie să-l eliberezi, iar dacă refuzi o să sfârşeşti chiar tu în cuşca aia, cât ai bate din palme, aşa că, *grăbeşte-te!*

— Bine, mormăi oşteanul.

Philip era disperat. Se amăgise cu speranţa că Maud nu avea să afle niciodată despre închiderea sa aici. Dacă secretarul lui Maud ceruse să-l vadă, această speranţă era acum spulberată. Simţind că ajunsese în cea mai cumplită situaţie posibilă, ieşi din cuşcă.

— Veniţi cu mine, spuse preotul.

Philip îl urmă.

— Voi fi eliberat? întrebă el.

— Aşa-mi închipui. Preotul părea surprins de o asemenea întrebare. Nu ştiţi pe cine o să vedeţi?

— N-am nici cea mai vagă idee.

Preotul zâmbi.

— O să-l las să vă facă o surpriză.

Traversară curtea, către fortăreaţă, şi urcară scara lungă care ducea către poartă. Philip îşi storcea creierii, dar tot nu putea pricepe de ce s-ar interesa de el secretarul lui Maud.

Îl urmă pe preot dincolo de poartă. Fortăreaţa circulară de piatră era mărginită de o serie de case cu două caturi construite, lipite de zid. În mijloc se găsea o curte mică în care se afla o fântână. Preotul îl conduse pe Philip către una dintre case.

Înăuntru stătea un alt preot, dinaintea focului, cu spatele la uşă. Avea aceeaşi constituţie ca şi Philip, scund şi zvelt, şi acelaşi păr brunet, dar nu avea creştetul ras şi nici fire albe. Acea siluetă îi era extrem de cunoscută. Lui Philip abia dacă-i venea să creadă cât de norocos era. Pe chip îi înflori un zâmbet larg.

Preotul se întoarse. Ochii lui, de un albastru intens, semănau cu cei ai lui Philip şi, ca şi stareţul, omul zâmbea. Îşi întinse braţele.

— Philip, spuse el.

— O, Domnul fie lăudat! rosti Philip, uluit. Francis!

Cei doi fraţi se îmbrăţişară, iar ochii lui Philip se umplură de lacrimi.

III

Sala regală de primire de la castelul Winchester arăta foarte diferit. Câinii dispăruseră, ca şi tronul simplu de lemn al regelui Stephen, băncile şi pieile de animale de pe pereţi. În locul lor se aflau goblenuri, covoare frumos colorate, boluri cu dulciuri şi scaune pictate. Încăperea mirosea a flori.

Philip nu se simţise niciodată în largul lui la curtea regală, iar curtea unui monarh-femeie îl transpunea într-o stare de nelinişte tremurătoare. Împărăteasa Maud era singura sa speranţă de a obţine cariera şi de a redeschide târgul, dar nu avea deloc încredere că această femeie arogantă şi voluntară urma să ia o hotărâre corectă.

Împărăteasa şedea pe un tron delicat sculptat, aurit, purtând o rochie de culoarea căldăruşelor. Era înaltă şi slabă, cu ochi întunecaţi şi mândri, şi păr negru, drept şi lucios. Peste rochie purta o manta, o haină de mătase până la genunchi cambrată pe talie şi cu poale largi, un stil de croială cum nu se mai văzuse în Anglia până la sosirea ei, dar care era imitat la scară largă acum. Fusese măritată timp de unsprezece ani cu primul ei soţ, şi cu cel de-al doilea paisprezece ani, dar tot arăta ca şi cum nu ar fi împlinit patruzeci de ani. Se vorbea întruna despre frumuseţea ei. Lui Philip i se părea că arăta destul de colţuroasă şi de neprietenoasă; dar el nu se pricepea prea bine la farmecele femeieşti, fiind mai mult sau mai puţin imun la ele.

Philip, Francis, William Hamleigh şi episcopul Waleran se înclinară în faţa lui Maud şi rămaseră în aşteptare. Ea îi ignoră o vreme şi îşi continuă discuţia cu o doamnă de onoare. Conversaţia lor nu părea a trata vreun subiect serios, pentru că amândouă râdeau destul de mult; dar Maud nu o întrerupse pentru a-i întâmpina pe nou-veniţi.

Francis lucra îndeaproape cu ea şi o vedea aproape zilnic, dar nu erau prieteni. Fratele ei Robert, fostul patron al lui Francis, îl dăduse în serviciul ei atunci când împărăteasa sosise în Anglia, pentru că avea nevoie de un secretar de primă mână. Totuşi, acesta nu reprezenta singurul motiv. Francis servea drept om de legătură între frate şi soră şi o ţinea sub observaţie pe

impetuoasa Maud. În atmosfera perfidă de la curtea regală, nu era lucru neobişnuit ca fraţii să se trădeze, iar adevăratul rol al lui Francis consta în a se asigura că lui Maud îi venea foarte greu să întreprindă vreo acţiune fără ştirea fratelui ei. Maud ştia prea bine acest lucru şi îl accepta, dar, oricum, relaţia ei cu Francis era dominată de o oarecare stinghereală.

Trecuseră două luni de la bătălia de la Lincoln şi, în acest timp, lucrurile se desfăşuraseră în favoarea lui Maud. Episcopul Henric o primise cu braţele deschise la Winchester (trădându-l, astfel, pe fratele său, Stephen) şi organizase un consiliu al episcopilor şi abaţilor care o alesese regină; iar acum negocia cu autorităţile din Londra pentru a-şi aranja încoronarea la Westminster. Regele David al Scoţiei, care, întâmplător, îi era unchi, se afla în drum spre ea, intenţionând să-i facă o vizită formală, ca de la suveran la suveran.

Episcopul Henric era susţinut cu ardoare de episcopul Waleran de Kingsbridge; şi, din câte spunea Francis, Waleran îl convinsese pe William Hamleigh să treacă de cealaltă parte şi să-i jure credinţă lui Maud. Acum, William venise să-şi primească răsplata.

Cei patru bărbaţi aşteptau în picioare; William cu susţinătorul său, episcopul Waleran, şi stareţul Philip cu chezaşul său, Francis. Aceasta era prima dată când Philip o vedea pe Maud. Înfăţişarea ei nu-l liniştea deloc: în ciuda aerului ei regal, i se păru că arăta capricioasă.

Când Maud sfârşi de flecărit, se întoarse spre ei cu o privire triumfătoare, ca şi cum le-ar fi spus: „Vedeţi cât de puţin importanţi sunteţi, chiar şi doamna mea de onoare are prioritate faţă de voi.” Timp de câteva clipe, se uită fix la Philip, până ce acesta se simţi stânjenit, după care spuse:

— Ei bine, Francis… Mi l-ai adus pe geamănul tău?

— Mărită doamnă, vi-l prezint pe fratele meu, stareţul din Kingsbridge.

Philip se înclină din nou şi spuse:

— Cumva prea bătrân şi cărunt pentru a-i fi frate geamăn, mărită doamnă.

Era genul acela de remarcă neînsemnată, autodepreciatoare, pe care curtenii păreau să o găsească amuzantă, dar Maud îi adresă o privire glacială şi o ignoră. Philip hotărî să renunţe la orice încercare de a fi fermecător.

Ea se întoarse către William.

— Şi Sir William Hamleigh, care a luptat vitejeşte împotriva armatei mele la Lincoln, dar care şi-a dat seama cât de mult s-a înşelat.

William se înclină şi, plin de înţelepciune, nu scoase niciun cuvânt.

Regina se întoarse din nou către Philip.

— Tu îmi ceri să-ţi acord licenţa pentru a organiza un târg.

— Da, mărită doamnă.

Francis interveni:

— Venitul obţinut de pe urma târgului va fi cheltuit în întregime pentru construirea catedralei, mărită doamnă.

— În ce zi a săptămânii vrei să-ţi ţii târgul? întrebă ea.

— Duminica.

Maud ridică din sprâncenele ei pensate.

— De obicei, voi, slujitorii Domnului, vă opuneţi târgurilor duminicale. Nu-i fac pe oameni să nu mai vină la biserică?

— Nu şi în cazul nostru, spuse Philip. Oamenii vin să muncească la construcţie, asistă la slujbă şi îşi rezolvă şi tranzacţiile.

— Deci voi deja ţineţi târgul? întrebă ea, cu un glas tăios.

Philip îşi dădu seama că făcuse o gafă. Îi venea să-şi tragă palme.

Francis îl salvă.

— Nu, mărită doamnă, târgul nu se ţine în momentul de faţă, spuse el. A început neoficial, dar stareţul Philip a dat ordin să înceteze orice activitate comercială până ce nu va primi licenţă.

Acesta era adevărul, dar nu în întregime. Cu toate acestea, Maud părea că-l acceptă. În tăcere, Philip se rugă pentru iertarea păcatelor lui Francis.

— Nu există niciun alt târg în zonă? mai întrebă Maud.

William luă cuvântul:

— Ba da, există, la Shiring, iar târgul de la Kingsbridge a făcut ca afacerile să meargă prost.

— Dar Shiring se află la treizeci de kilometri de Kingsbridge! spuse Philip.

Francis interveni:

— Mărită doamnă, regula este ca târgurile să se afle la cel puţin douăzeci de kilometri distanţă unele de altele. Urmând acest criteriu, Kingsbridge şi Shiring nu sunt la concurenţă.

Maud dădu aprobator din cap, părând dispusă să accepte sentinţa legislativă oferită de Francis. „Până acum, îşi spuse

Philip, lucrurile merg în favoarea noastră.”

— De asemenea, ceri dreptul de a lua piatră din cariera contelui de Shiring, zise Maud.

— Avem dreptul acesta de mulţi ani, dar, de curând, William ne-a alungat muncitorii, omorând cinci…

— Cine v-a dat dreptul de a lua piatră? îl întrerupse ea.

— Regele Stephen…

— Uzurpatorul!

În grabă, Francis interveni:

— Mărită doamnă, bineînţeles că stareţul Philip acceptă că toate hotărârile uzurpatorului Stephen nu sunt valabile decât dacă sunt ratificate de Domnia Voastră.

Philip nu accepta aşa ceva, dar înţelegea că nu ar fi fost deloc înţelept să-şi exprime această poziţie.

William izbucni:

— Am închis cariera drept represalii pentru organizarea unui târg ilegal!

„E uimitor, medita Philip, cum un caz clar de nedreptate poate ajunge să pară perfect echilibrat atunci când e expus în faţa unei instanţe.”

— Tot acest conflict a apărut pentru că decizia iniţială a lui Stephen a fost prostească, spuse Maud.

Pentru prima dată, episcopul Waleran luă cuvântul:

— Aici, mărită doamnă, sunt cu totul de acord cu dumneavoastră, zise el, linguşitor.

— Era clar că se vor stârni conflicte dacă dai unei părţi cariera, iar drepturile de exploatare celeilalte, spuse ea. Cariera trebuie să aparţină unuia sau altuia, fără nicio cale de mijloc.

„Aici are dreptate”, îşi spuse Philip. Iar dacă ea avea să urmeze spiritul deciziei iniţiale a lui Stephen, atunci cariera avea să aparţină stăreţiei Kingsbridge. Maud continuă:

— Decizia mea este că o să aparţină nobilului meu aliat, Sir William!

Inima lui Philip părea să se fi prefăcut în plumb. Construcţia catedralei nu ar fi putut înainta atât de bine fără accesul gratuit la piatra din carieră. Cât Philip avea să încerce să facă rost de bani pentru a cumpăra piatră, construcţia urma să încetinească destul de mult. Şi totul din cauza toanelor unei femei capricioase! Lucrul acesta îl înfuria la culme.

— Mulţumesc, mărită doamnă, spuse William.

— Cu toate acestea, Kingsbridge va avea dreptul de a ţine un

târg, ca şi Shiringul.

Starea de spirit a lui Philip se îmbunătăţi din nou. Veniturile de la târg nu aveau să fie suficiente pentru piatră, dar reprezentau un ajutor considerabil. Însemna că, din nou, se vedea nevoit să caute diverse metode de a face rost de bani, aşa cum se-ntâmplase la început, dar măcar putea continua.

Maud le dăduse fiecăruia o parte din ceea ce doreau. Poate că nu era chiar atât de lipsită de judecată până la urmă.

Francis întrebă:

— Dreptul de a ţine un târg, ca şi Shiringul, mărită doamnă?

— Aşa am spus.

Philip nu era sigur de ce repetase Francis vorbele reginei. Era un lucru destul de obişnuit ca licenţele să se refere la drepturile de care se bucura un alt oraş: reprezenta o dovadă de imparţialitate şi nu mai era nevoie de înşiruirea tuturor detaliilor în scris. Philip îşi impuse ca, imediat ce avea ocazia, să citească exact ce scria pe hrisovul Shiringului. Poate că existau restricţii sau privilegii speciale.

— Aşa, fiecare aţi obţinut câte ceva, zise Maud. William primeşte cariera, iar stareţul Philip primeşte târgul. Şi, în schimb, fiecare dintre voi îmi va plăti o sută de lire. Asta e tot.

Se întoarse în altă parte.

Philip era năucit. O sută de lire! Stăreţia nu avea nici o sută de penny în momentul de faţă. Cum avea să adune o astfel de sumă? Târgul n-avea să aducă nici în câţiva ani o sută de lire. Era o lovitură devastatoare, care avea să oprească de tot programul de construcţie. Rămase locului privind-o stăruitor pe Maud, dar ea părea adâncită din nou în conversaţie cu doamna ei de onoare. Francis îi trase un ghiont. Philip dădu să spună ceva. Francis duse un deget la buze.

— Dar... rosti Philip.

Agitat, Francis scutură din cap, în semn de negaţie.

Philip ştia că Francis avea dreptate. Umerii i se blegiră, sub povara înfrângerii. Fără de putere, se întoarse pe călcâie şi părăsi sala de primire a reginei.

Când Philip îi arătă noua înfăţişare a stăreţiei Kingsbridge, Francis fu de-a dreptul impresionat.

— Am mai fost aici în urmă cu zece ani şi era o dărăpănătură, spuse el, fără nicio sfială. Chiar c-ai readus-o la viaţă!

Era fascinat de scriptoriu, pe care Tom îl terminase de

construit cât timp Philip fusese la Lincoln. O clădire mică, aflată lângă capitul, aceasta avea ferestre mari, vatră cu coş, un rând de pupitre de scris şi un dulap mare de stejar pentru cărţi. Deja, patru dintre călugări erau la lucru, stând în picioare în faţa pupitrelor înalte, scriind pe foi de pergament cu pene de gâscă. Trei dintre ei copiau: unul *Psalmii lui David*, unul *Evanghelia după Matei*, iar cel de-al treilea *Regulile Sfântului Benedict*. În plus, fratele Timothy scria o istorie a Angliei, deşi începuse de la facerea lumii, iar Philip se temea că, fiind destul de bătrân, nu avea să apuce să o termine. Scriptoriul avea dimensiuni modeste – Philip nu voise să ia prea multă piatră din cea pentru catedrală – dar era un loc cald, uscat, bine luminat, exact de ce aveau nevoie.

— Stăreţia are ruşinos de puţine cărţi, şi acestea sunt nedrept de scumpe, aşa că nu ne putem permite să le cumpărăm. Asta este singura metodă prin care ne vom putea îmbogăţi colecţia, îi explică Philip.

În pivniţă se afla un atelier în care un călugăr bătrân îi învăţa pe doi tineri cum să întindă pielea unei oi pentru a obţine pergament, cum să prepare cerneală şi cum să lege foile pentru a obţine o carte.

— Veţi putea să şi vindeţi cărţi.

— O, da… scriptoriul îşi va scoate banii şi mult peste.

Ieşiră din clădire şi făcură câţiva paşi prin claustru. Era ora de studiu. Cei mai mulţi dintre călugări citeau. Câţiva meditau, o activitate care semăna suspect de mult cu aţipitul, după cum observă cu un ochi sceptic Francis. În colţul nod-vestic se aflau douăzeci de şcolari care recitau verbe latineşti. Philip se opri şi i-l arătă cu degetul pe unul dintre ei.

— Îl vezi pe micuţul acela de la capătul băncii?

— Acela care scrie pe tăbliţă? întrebă printre dinţi Francis.

— E pruncul pe care l-ai găsit tu în pădure.

— Dar e atât de mare!

— Are cinci ani şi jumătate şi e precoce.

Uimit, Francis clătină din cap.

— Ce repede trece vremea! Cum o duce?

— E răsfăţat de călugări, dar o să supravieţuiască. Noi doi aşa am făcut.

— Cine sunt ceilalţi elevi?

— Fie călugări novici, fie băieţi de negustori sau de nobili din zonă care învaţă să scrie şi să socotească.

Părăsiră claustrul şi ajunseră în dreptul şantierului. Latura estică a noii catedrale era construită mai mult de jumătate. Măreţul şir dublu de coloane ajunsese la o înălţime de doisprezece metri, iar toate bolţile dintre stâlpi fuseseră terminate. Deasupra arcadei, galeria tribunei prindea contur. De-o parte şi de alta a arcadei, partea de jos a pereţilor navelor laterale fusese ridicată, împreună cu contraforturile ieşite în afară. În timp ce se plimbau în jurul zidului, Philip observă că zidarii construiau jumătăţi de bolţi care să lege vârfurile acestor contraforturi de partea de sus a galeriei, permiţând astfel contraforturilor să preia greutatea acoperişului.

Francis era aproape amuţit de uimire.

— Tu ai făcut toate acestea, Philip, spuse el. Scriptoriul, şcoala, catedrala cea nouă, chiar şi aceste case noi din oraş… toate au apărut datorită strădaniei tale.

Philip era mişcat până-n adâncul sufletului. Nimeni nu-i spusese vreodată aşa ceva. Dacă l-ar fi întrebat cineva, ar fi spus că Dumnezeu îi binecuvântase eforturile. Dar, în inima lui, ştia că vorbele lui Francis erau adevărat: acest oraş aglomerat reprezenta creaţia lui. Această idee îi încălzea sufletul, mai ales întrucât venea de la cinicul şi sofisticatul său frate mai mic.

Tom Constructorul îi văzu şi veni la ei.

— Ai făcut progrese uimitoare, îi spuse Philip.

— Da, dar priveşte acolo.

Tom arăta către colţul nord-estic al curţii stăreţiei, unde era stivuită piatra de la carieră. De obicei, acolo se găseau aşezate sute de blocuri de piatră, dispuse pe mai multe rânduri, dar acum nu mai erau decât vreo douăzeci şi cinci, împrăştiate pe jos.

— Din păcate, progresele noastre uimitoare înseamnă că am folosit toată provizia de piatră, zise Tom.

Exaltarea lui Philip dispăru dintr-odată. Din pricina deciziei aspre a lui Maud, tot ce realizase aici era pus sub semnul întrebării.

Merseră de-a lungul părţii nordice a şantierului, unde zidarii cei mai pricepuţi lucrau la bancurile lor, sculptând blocurile de piatră cu ciocane şi cu dălţi. Philip se opri în spatele unui meşter şi privi la ce lucra acesta. Era un capitel, piatra aceea mare, ieşită în afară, care se punea mereu în vârful unei coloane. Folosind un ciocan uşor şi o daltă mică, zidarul sculpta un model cu frunze pe capitel. Frunzele erau adâncite bine în piatră, iar

munca meşterului se dovedea una de fineţe. Philip observă cu surprinderea că meşterul acela era tânărul Jack, fiul vitreg al lui Tom.

— Credeam că Jack e încă ucenic, spuse el.

— Este. Tom continuă să meargă şi, când ajunseră suficient de departe pentru a nu fi auziţi, spuse: E un băiat extraordinar! Am bărbaţi în toată firea, care sculptează piatră încă dinainte să se fi născut el, şi niciunul nu lucrează la fel de bine ca Jack. Lăsă să-i scape un râset uşor stânjenit. Şi nici măcar nu e fiul meu!

Fiul adevărat al lui Tom, Alfred, era maistru zidar şi îşi avea propriul grup de ucenici şi muncitori, dar Philip ştia că Alfred şi subalternii lui nu se ocupau de lucrările de fineţe. Stareţul se întreba ce simţea Tom, în adâncul sufletului, în legătură cu această stare de fapt.

Gândurile lui Tom se întorseseră la problema achitării taxei pentru licenţa de târg.

— În mod sigur, târgul va aduce o mulţime de bani, spuse el.

— Da, dar nu de ajuns. La început, ar trebui să aducă în jur de cincizeci de lire pe an.

Tom încuviinţă cu o mină mohorâtă.

— Ceea ce ar fi aproape suficient pentru cumpărarea pietrei.

— Ne-am putea descurca dacă nu ar trebui să-i plătesc lui Maud o sută de lire.

— Dar lâna?

Lâna care fusese depozitată în hambarele lui Philip urma să fie vândută la târgul de lână din Shiring, peste câteva săptămâni, şi avea să aducă în jur de o sută de lire.

— Tocmai lâna o să-mi aducă banii pentru a-i plăti reginei. Dar astfel n-o să mai rămân cu nimic pentru plata meşterilor pe timpul următoarelor douăsprezece luni.

— Nu poţi împrumuta?

— Am făcut-o deja. Evreii nu vor să-mi mai dea alţi bani. Am întrebat, când am fost la Winchester. Ei nu-ţi dau bani dacă socot că nu poţi să-i înapoiezi.

— N-ai putea apela la Aliena?

Philip era surprins. Nu se gândise niciodată să împrumute bani de la ea. Aliena avea chiar mai multă lână în hambarele ei. La târgul de lână, putea câştiga în jur de două sute de lire.

— Dar ea are nevoie de bani ca să-şi câştige existenţa. Iar creştinii nu pot cere dobândă. Dacă mi-ar da mie bani cu împrumut, nu ar mai avea ce investi. Deşi… În vreme ce vorbea,

stareţul întorcea pe toate părţile în gând o idee nouă. Îşi aminti că Aliena voise să cumpere întreaga producţie de lână a mănăstirii pe anul respectiv. Poate că reuşeau să rezolve ceva… Cred că o să vorbesc, oricum, cu ea, spuse el. E acasă acum?

— Cred că da… am văzut-o de dimineaţă.

— Hai, Francis… o să întâlneşti o tânără extraordinară.

Îl lăsară pe Tom la şantier şi ieşiră cu pas grăbit din curtea stăreţiei, intrând în oraş. Aliena avea două case, una lângă cealaltă, chiar lângă zidul vestic al stăreţiei. Locuia într-una din ele, iar pe cealaltă o folosea pe post de hambar. Era foarte înstărită. Trebuia să existe o cale prin care putea ajuta stăreţia să plătească taxa exorbitantă cerută de Maud pentru licenţa de a organiza târg. În mintea lui Philip, o idee vagă căpăta formă.

Aliena se afla în hambar, supraveghind descărcarea unei căruţe cu boi în care erau stivuiţi mai mulţi saci de lână. Purta o manta de brocart, asemănătoare cu cea pe care o purtase împărăteasa Maud la audienţa lui Philip, iar părul îi era ascuns de o bonetă albă de pânză. Ca întotdeauna, părea autoritară, iar cei doi bărbaţi care descărcau căruţa îi urmau instrucţiunile fără să crâcnească. Toată lumea o respecta, deşi – în mod ciudat – nu avea niciun prieten apropiat. Îl întâmpină cu căldură pe Philip.

— Când am auzit despre bătălia de la Lincoln, ne-am temut să nu fi fost ucis! spuse ea.

În ochii ei se citea o îngrijorare sinceră, iar Philip era mişcat la gândul că oamenilor le păsase cu adevărat de soarta lui. O prezentă lui Francis.

— Vi s-a făcut dreptate la Winchester? întrebă Aliena.

— Nu chiar, răspunse Philip. Împărăteasa Maud ne-a acordat licenţa de a ţine târg, dar ne-a refuzat cariera. În mare, una o compensează pe cealaltă. Dar mi-a cerut o sută de lire pentru licenţa de târg.

Aliena se arătă îngrozită.

— Este cumplit! I-ai spus că venitul de pe urma târgului e cheltuit pentru construirea catedralei?

— O, da…

— Dar de unde o să faci rost de o sută de lire?

— M-am gândit că m-ai putea ajuta tu.

— Eu?

Aliena era luată cu totul prin surprindere.

— În câteva săptămâni, după ce-ţi vei fi vândut lâna flamanzilor, vei avea două sute de lire sau chiar mai mult.

Aliena părea tulburată.

— Şi ţi i-aş da cu dragă inimă, dar am nevoie de banii aceştia ca să cumpăr altă lână la anul.

— Îţi aduci aminte că ai vrut să-mi cumperi lâna?

— Da, dar e prea târziu acum. Voiam să o cumpăr la începutul sezonului. În plus, poţi să o vinzi chiar tu în curând.

— Ştii ce mă gândeam? spuse Philip. N-aş putea să-ţi vând lâna de anul *viitor?*

Aliena se încruntă.

— Dar nu o ai.

— N-aş putea să ţi-o vând înainte să o am?

— Nu văd cum.

— E simplu. Tu-mi dai banii acum, iar eu îţi dau lâna la anul.

În mod clar, Aliena nu ştia cum să-i interpreteze propunerea: nu semăna cu niciun fel cunoscut de a face afaceri. Şi pentru Philip era ceva nou: tocmai îl inventase.

Aliena vorbi rar, îngândurată.

— Aş fi nevoită să-ţi ofer un preţ uşor mai mic decât ai obţine dacă ai aştepta. Mai mult, preţul lânii ar putea creşte de acum până vara viitoare… aşa s-a întâmplat în fiecare an, de când m-am apucat eu de afaceri.

— Aşa că eu pierd un pic şi tu câştigi un pic, spuse Philip. Dar eu aş putea astfel să construiesc încă un an.

— Şi ce o să faci anul viitor?

— Nu ştiu. Poate că o să-ţi vând lâna de pe anul care vine.

Aliena aprobă printr-o mişcare din cap.

— Înţeleg.

Philip îi luă mâinile într-ale lui şi o privi în adâncul ochilor.

— Dacă faci asta, Aliena, o să salvezi catedrala, spuse el cu fervoare.

Aliena avea o expresie foarte solemnă.

— Şi tu m-ai salvat o dată, nu-i aşa?

— Aşa-i.

— Atunci o să fac şi eu acelaşi lucru pentru tine.

— Dumnezeu să te binecuvânteze! Într-un acces de recunoştinţă, stareţul o îmbrăţişă, după care îşi aduse aminte că era o femeie şi se desprinse grăbit. Nu ştiu cum să-ţi mulţumesc, spuse el. Îmi venea să înnebunesc!

Aliena izbucni în râs.

— Nu sunt sigură că merit atâta recunoştinţă. Probabil că voi câştiga foarte bine în urma acestei înţelegeri.

— Sper să fie aşa.
— Hai să bem o cupă de vin împreună, ca să consfinţim târgul, spuse ea. Lăsaţi-mă întâi să-l plătesc pe căruţaş.
Carul cu boi era acum gol, iar sacii de lână erau stivuiţi ordonat. Philip şi Francis ieşiră, în timp ce Aliena îşi încheia socotelile cu căruţaşul. Soarele cobora spre apus, iar muncitorii de pe şantier se întorceau spre case. Lui Philip îi reveni buna dispoziţie. Găsise o cale de a merge mai departe, în ciuda tuturor piedicilor.
— Mulţumesc lui Dumnezeu că există Aliena! rosti el.
— Nu mi-ai spus că e atât de frumoasă, zise Francis.
— Frumoasă? Presupun că este frumoasă, da.
Francis izbucni în râs.
— Philip, eşti orb! E una dintre cele mai frumoase femei pe care le-am văzut vreodată! E suficient de frumoasă încât să-l facă pe un bărbat să renunţe la chemarea preoţească.
Philip îi adresă o privire tăioasă.
— Nu ar trebui să vorbeşti aşa.
— Îmi pare rău!
Aliena îşi făcu apariţia şi încuie hambarul; apoi, merseră toţi trei în casa ei. Aceasta era o clădire mare, cu o cameră principală şi un dormitor separat. În colţ se afla un butoi de bere, de tavan atârna o şuncă întreagă, iar pe masă era aşezat un ştergar alb. O servitoare între două vârste le turnă vin oaspeţilor dintr-o ploscă, în cupe de argint. Aliena ducea un trai confortabil. „Dacă e aşa de frumoasă, se întreba Philip în sinea sa, atunci de ce nu are un soţ?” Nu ducea lipsă de aspiranţi la această poziţie: fusese curtată de toţi holteii tineri din ţinut, dar ea îi refuzase pe toţi. Philip îi era atât de recunoscător, încât simţea nevoia ca ea să fie fericită.
Însă gândurile Alienei erau în continuare concentrate asupra aspectelor practice.
— N-o să am banii decât după târgul de lână de la Shiring, spuse ea, după ce închinară pentru învoiala lor.
Philip se întoarse către Francis.
— Oare o să aştepte Maud până atunci pentru a-şi primi banii?
— Cât de mult?
— Târgul e de joi în trei săptămâni.
Francis dădu aprobator din cap.
— O să-i spun eu. O să aştepte.
Aliena îşi desfăcu boneta şi îşi scutură capul, lăsându-şi

cârlionţii negri să i se reverse pe umeri. Oftă, obosită.

— Zilele sunt prea scurte, spuse ea. Nu pot să fac tot ce aş vrea. Vreau să mai cumpăr nişte lână, dar trebuie să găsesc suficienţi căruţaşi să o transporte pe toată la Shiring.

— Iar anul viitor vei avea chiar mai multă, spuse Philip.

— Mi-aş dori să-i putem face pe flamanzi să vină aici să cumpere. Ar fi mult mai uşor pentru noi, decât să transportăm toată lâna la Shiring.

Francis interveni:

— Dar puteţi!

Philip şi Aliena îşi aţintiră privirile asupra lui.

— Cum? întrebă stareţul.

— Vă organizaţi propriul târg de lână.

Philip începea să priceapă încotro bătea fratele său.

— Am putea?

— Maud v-a acordat exact aceleaşi drepturi pe care le are Shiringul. Chiar eu am scris hrisovul. Dacă în Shiring se poate organiza un târg de lână, atunci puteţi să ţineţi şi voi unul.

— Vai, dar asta ar fi minunat, spuse Aliena. N-am mai fi nevoiţi să transportăm atâţia saci la Shiring! Am putea face afaceri aici, şi să încărcăm lâna direct pentru a ajunge în Flandra.

— Cel puţin, zise entuziasmat Philip. Un târg de lână aduce într-o săptămână cât aduce un târg duminical într-un an întreg. Nu putem să-l organizăm anul acesta, bineînţeles… nimeni n-o să ştie de el. Dar putem anunţa în stânga şi-n dreapta, la târgul de anul acesta de la Shiring, că anul viitor vom ţine propriul nostru târg şi putem să ne asigurăm că toţi cumpărătorii vor şti data…

— Pentru Shiring, o să fie mare diferenţă, spuse Aliena. Noi doi suntem cei mai mari vânzători de lână din ţinut, iar dacă ne retragem amândoi, târgul din Shiring se va reduce la jumătate din dimensiunea sa actuală.

— William Hamleigh va pierde bani, zise Francis. Va vedea negru în faţa ochilor, ca un taur furios.

Philip nu-şi putu reprima un fior de repulsie. Exact asta era William, un taur furios.

— Şi ce dacă? spuse Aliena. Dacă Maud ne-a dat permisiunea, noi putem să o facem. William n-are cum să se opună, nu-i aşa?

— Sper că nu, spuse cu fervoare Philip. Chiar sper că nu!

Capitolul 10

I

În ziua Sfântului Augustin, munca se încheie la amiază. Majoritatea constructorilor salutară clopotul care anunţa prânzul cu un oftat de uşurare. În mod normal, lucrau de la răsărit până la apus, şase zile pe săptămână, aşa că aveau nevoie de odihna de care beneficiau de sărbători. Cu toate acestea, Jack era prea absorbit de munca lui pentru a auzi sunetul clopotului.

Era fermecat de provocarea reprezentată de cioplirea unor forme dulci, rotunde, în stâncă tare. Piatra avea, parcă, propria voinţă, iar dacă el încerca să o forţeze să facă poate ceva ce ea nu voia, atunci i se opunea, iar dalta îi aluneca sau se înfigea prea adânc, stricând forma. Dar, odată ce ajungea să cunoască bucata de piatră din faţa sa, o putea transforma. Cu cât era mai dificilă sarcina, cu atât mai fascinat era el. Începea să simtă că sculptura decorativă cerută de Tom era prea uşoară. Zigzagurile, romburile, colţii-de-câine[8], spiralele şi modelele rotunde simple îl plictiseau; chiar şi aceste frunze erau cumva ţepene şi repetitive. Ar fi vrut să sculpteze frunziş care să semene cu cel natural, suplu şi neregulat, şi să copieze diversele modele ale frunzelor adevărate, de stejar, de frasin şi de fag, dar Tom nu-l lăsa. Mai mult decât orice, îşi dorea să sculpteze scene din poveşti, Adam şi Eva, David şi Goliat şi Judecata de Apoi, cu monştri, diavoli şi oameni dezbrăcaţi, dar nu îndrăznea să ceară permisiune.

În cele din urmă, Tom îl opri din muncă.

— E sărbătoare, băiete, spuse el. În plus, încă eşti ucenicul meu, iar eu vreau să mă ajuţi să strâng. Toate uneltele trebuie aşezate la locul lor şi încuiate înainte de masa de prânz.

Jack îşi puse deoparte ciocanul şi dălţile şi îşi depozită cu grijă blocul de piatră la care lucrase până atunci în şopronul lui Tom; apoi merse pe şantier împreună cu Tom. Ceilalţi ucenici făceau ordine şi măturau aşchiile de piatră, nisipul, bucăţile de mortar

---

[8] Tip de ornament folosit la construcţiile medievale de la începutul secolului al XII-lea. Acest model constă în patru petale de floare care formează un pătrat sau un romb cu un element central. Petalele au forma colţilor ascuţiţi ai câinilor. (n.tr.)

uscat şi aşchiile de lemn. Tom îşi luă compasurile şi nivela, în timp ce Jack aduna ţăruşii şi firele cu plumb, după care le depozitară pe toate în şopron.

În şopron, Tom îşi ţinea şi stâlpii. Aceştia erau nişte bare lungi de fier, pătrate în secţiune şi perfect drepte, de exact aceeaşi lungime. Tom le ţinea pe un raft anume, de lemn, care era încuiat. Erau, de fapt, instrumente de măsurat.

Pe când îşi făcea în continuare de lucru pe şantier, adunând scândurile de mortar şi lopeţile, Jack se gândea la stâlpi.

— Cât de lung e un stâlp? întrebă el.

Câţiva dintre zidari îl auziră şi izbucniră în râs. Deseori se întâmpla să li se pară amuzante întrebările de acest gen. Edward cel Scund, un zidar mărunţel şi bătrân, cu o piele ca de pergament şi cu un nas strâmb, spuse:

— Un stâlp are un stâlp.

Şi toţi izbucniră din nou în hohote.

Le plăcea la nebunie să-i tachineze pe ucenici, mai ales dacă aveau ocazia să-şi demonstreze cunoştinţele superioare. Jack nu suporta să se râdă de neştiinţa sa, dar se arătă răbdător pentru că voia neapărat să afle.

— Nu înţeleg, spuse el, pe un ton calm.

— Un centimetru are un centimetru, un metru are un metru, iar un stâlp are un stâlp, zise Edward.

Cu alte cuvinte, stâlpul era o unitate de măsură.

— Şi câţi metri are un stâlp?

— Aha! Păi, depinde. Cinci metri şi jumătate în Lincoln. Cinci metri în Anglia de Est.

Tom îi întrerupse ca să-i dea un răspuns de bun-simţ.

— Pe şantierul acesta, un stâlp are patru metri şi jumătate.

Un zidar între două vârste spuse:

— La Paris nu se foloseşte deloc stâlpul… numai băţul de un metru.

Tom îi spuse lui Jack:

— Întregul proiect al bisericii e bazat pe stâlpi. Adu-mi unul şi o să-ţi arăt. E timpul să înţelegi lucrurile acestea.

Îi dădu o cheie lui Jack.

Acesta se duse în şopron şi aduse un stâlp de pe raft. Era destul de greu. Lui Tom îi plăcea să explice diverse lucruri, iar lui Jack îi plăcea la nebunie să asculte. Organizarea şantierului reprezenta un model complex, precum broderia de pe o haină de brocart, şi, cu cât înţelegea mai mult, cu atât era mai fascinat.

Tom stătea în nava laterală, în capătul deschis al absidei pe jumătate construite, unde avea să fie întretăierea naosului cu transepturile. Luă stâlpul şi îl puse pe pământ, de-a curmezişul navei.

— De la zidul exterior către mijlocul arcadei e un stâlp. Deplasă instrumentul de fier, astfel încât marcă încă o lungime, pe aceeaşi direcţie. De aici până la mijlocul naosului e un stâlp. Îl deplasă din nou, şi ajunse la mijlocul arcadei opuse: Naosul are o lăţime de doi stâlpi. Îl deplasă din nou şi ajunse la zidul celeilalte nave laterale. Întreaga biserică are o lăţime de patru stâlpi.

— Da, spuse Jack. Şi fiecare travee trebuie să aibă un stâlp în lungime.

Tom păru oarecum iritat.

— Cine ţi-a spus asta?

— Nimeni. Traveele navelor laterale sunt pătrate, aşa că, dacă acestea sunt late de un stâlp, înseamnă că sunt şi lungi de un stâlp. Evident, toate traveele naosului au aceeaşi lungime cu cele ale lateralelor.

— Evident, spuse Tom. Ar trebui să te faci filosof.

În vocea lui se regăsea un amestec de mândrie şi de iritare. Era mulţumit că Jack prindea totul repede, dar iritat că misterele zidăriei erau înţelese cu atâta uşurinţă de un simplu băiat.

Jack era prea cufundat în logica splendidă a întregii întreprinderi pentru a mai fi atent la sensibilităţile lui Tom.

— Înseamnă că absida are patru stâlpi în lungime, spuse el. Iar întreaga biserică va avea doisprezece stâlpi când va fi terminată. În minte îi apăru o altă idee. Cât de înaltă o să fie?

— Va avea şase stâlpi. Trei pentru arcadă, unul pentru galerie şi doi pentru luminator.

— Dar care e rostul în a avea totul măsurat în lungimi de stâlpi? De ce nu se construieşte de-a valma, ca o casă obişnuită?

— În primul rând, pentru că e mai ieftin aşa. Toate bolţile arcadei sunt identice, aşa că putem refolosi matriţele pentru bolţi. Cu cât avem nevoie de mai puţine mărimi şi forme de piatră, cu atât mai puţine cofraje trebuie să fac. Şi aşa mai departe. În al doilea rând, simplifică toate aspectele lucrurilor pe care le facem, de la planul original – totul e bazat pe un pătrat cu latura de câte un stâlp –, până la văruirea pereţilor – e mai uşor să estimezi cantitatea de var de care ai nevoie. Şi, când lucrurile sunt simple, se fac mai puţine greşeli. Cea mai scumpă parte a unei construcţii e reprezentată de greşeli. În al treilea rând, când

totul e bazat pe măsurarea cu stâlpul, biserica arată bine, efectiv. Proporţia este esenţa frumuseţii.

Vrăjit, Jack încuviinţă printr-o mişcare din cap. Efortul de a coordona o operaţiune atât de complexă şi de ambiţioasă precum construirea unei catedrale era extrem de fascinant. Ideea că regularitatea şi repetiţia pot simplifica procesul de construcţie şi pot avea ca efect o clădire armonioasă era seducătoare. Dar nu părea convins că proporţia reprezenta esenţa frumuseţii. Lui îi plăceau lucrurile sălbatice, împrăştiate, dezordonate: munţii înalţi, stejarii bătrâni şi pletele Alienei.

Îşi mâncă prânzul cu poftă, dar cât de repede putu, după care ieşi din sat, îndreptându-se către nord. Era o zi caldă de început de vară, iar el era desculţ. De când venise împreună cu mama sa pentru a locui definitiv la Kingsbridge şi devenise muncitor, îi plăcea să se întoarcă din când în când în pădure. La început, îşi petrecea timpul consumându-şi surplusul de energie, alergând şi sărind, urcându-se în copaci şi trăgând cu praştia în raţe. Asta se întâmpla pe când încă se mai acomoda cu noul lui corp, mai înalt şi mai puternic. Dar noutatea aceasta se estompase, cu vremea. Acum, când se plimba prin pădure, se gândea la diverse lucruri: de ce era frumoasă proporţia, cum de stăteau clădirile în picioare şi cum ar fi să mângâie sânii Alienei.

O venera de la distanţă de ani întregi. Ea îi stăruia în minte aşa cum o văzuse prima dată, atunci când cobora scările către sala mare de la Earlscastle, iar el o socotise a fi o prinţesă dintr-o poveste. Ea rămăsese în continuare o făptură care se ghicea în depărtare. Aliena vorbea cu stareţul Philip, cu Tom Constructorul, cu Malachi Evreul şi cu alţi oameni bogaţi şi puternici din Kingsbridge; iar Jack nu avusese niciodată vreun pretext pentru a i se adresa. Se mulţumea doar s-o privească, rugându-se în biserică, ori traversând podul călare pe buiestraşul ei, sau stând la soare în faţa casei ei; purta blănuri scumpe iarna şi cele mai fine pânzeturi vara, iar părul ei sălbatic îi încadra chipul frumos. Înainte de a adormi, Jack se gândea cum ar fi să-i dea jos hainele, să o vadă dezbrăcată şi să-i sărute blând buzele moi.

În ultimele săptămâni ajunsese să fie ros de nemulţumire şi de tristeţe. Nu mai era suficient să o vadă de la distanţă, să-i asculte conversaţiile pe furiş şi să-şi imagineze cum ar fi fost să facă dragoste cu ea. Avea nevoie de Aliena, în carne şi oase.

Existau câteva fete de vârsta lui care i s-ar fi dăruit cu dragă

inimă. Printre ucenici se vorbea mult despre care tinere din Kingsbridge erau înfierbântate şi ce anume permiteau ele să li se facă. Respectând preceptele Bisericii, cele mai multe dintre ele erau hotărâte să rămână fecioare până la căsătorie, dar existau anumite lucruri pe care le puteau face, păstrându-şi, în acelaşi timp, virginitatea, sau cel puţin aşa spuneau ucenicii. Toate fetele considerau că Jack era un pic ciudat – iar el gândea că, probabil, aveau dreptate –, dar, pentru una sau două, această ciudăţenie părea a fi atrăgătoare. Într-o duminică, după slujbă, înjghebase o conversaţie cu Edith, sora unui alt ucenic; dar, când îi spusese cât de mult îi plăcea să sculpteze piatră, ea începuse să chicotească. Duminica următoare se dusese să se plimbe pe câmpuri cu Ann, fata cea blondă a croitorului. Nu vorbise prea mult cu ea, dar o sărutase, după care îi sugerase să se întindă amândoi într-un câmp de ovăz verde. O sărutase din nou şi îi atinsese sânii, iar ea îi răspunsese la sărut, plină de entuziasm; dar, după un timp, se desprinsese de el şi îl întrebase:

— Cine-i fata?

Chiar în momentul respectiv, Jack se gândea la Aliena, şi fusese uluit. Încercase să treacă peste acest incident şi să o sărute din nou, dar ea îşi întorsese faţa şi spusese:

— Oricine ar fi, e o norocoasă.

Se întorseseră la Kingsbridge împreună, iar la despărţire, Ann îi spusese:

— Nu-ţi pierde timpul încercând să o uiţi. E o cauză pierdută. Ea e cea pe care o vrei, aşa că ai face bine să încerci să o câştigi. Apoi îi zâmbise cu drag şi adăugase: Ai o faţă drăguţă. S-ar putea să nu fie atât de greu pe cât crezi.

Bunătatea fetei îl făcuse să se simtă prost, cu atât mai mult cu cât ea era printre cele despre care ucenicii spuneau că era înfierbântată, iar el îi anunţase pe toţi că avea să încerce să o pipăie. Acum, aceste vorbe păreau atât de copilăreşti, încât nu-i dădeau pace noaptea. Dar dacă i-ar fi spus numele femeii care-i ocupa gândurile, ar fi fost posibil ca Ann să înceteze a-l mai încuraja. Jack şi Aliena erau probabil cel mai puţin potrivit cuplu posibil. Aliena avea 22 de ani, iar el avea 17; ea era fata unui conte, iar el, un bastard; ea era o negustoreasă bogată de lână, iar el era un ucenic fără niciun ban. Colac peste pupăză, Aliena era renumită pentru numărul de pretendenţi pe care-i respinsese. Fiecare nobil tânăr din ţinut, toţii fiii cei mari ai negustorilor prosperi din împrejurimi veniseră la Kingsbridge

pentru a-i face curte şi plecaseră cu coada între picioare. Ce şanse avea Jack, care nu putea oferi nimic, în afară de „o faţă drăguţă”?

El şi Aliena aveau un lucru în comun: iubeau pădurea. Erau destul de ciudaţi în această privinţă: cei mai mulţi oameni preferau siguranţa din sate şi oraşe şi se fereau de pădure. Dar Aliena se plimba adesea prin pădurile din jurul oraşului Kingsbridge, şi avea un loc al ei retras, unde-i plăcea să se oprească şi să se aşeze. El o văzuse o dată sau de două ori acolo. Ea nu-l văzuse pe el: Jack păşea fără să facă zgomot, aşa cum învăţase în copilărie, când trebuise să-şi asigure existenţa vânând făpturile pădurii.

Se îndrepta către luminişul Alienei fără să ştie ce avea să facă dacă o găsea pe ea acolo. Ştia ce i-ar fi plăcut să facă: să se întindă lângă ea şi să-i mângâie trupul. I-ar putea vorbi, dar ce i-ar spune? Îi venea uşor să discute cu fetele de vârsta lui. O tachinase pe Edith, spunându-i: „Nu cred *niciunul* dintre lucrurile îngrozitoare pe care le povesteşte fratele tău despre tine”; şi, bineînţeles, ea voise să afle ce lucruri îngrozitoare se spuneau pe seama ei. Cu Ann fusese mai direct: „Ţi-ar plăcea să te plimbi pe câmpuri cu mine după-amiaza asta?” Dar, când încerca să găsească vorbele cu care să i se adreseze Alienei, mintea i se golea cu desăvârşire. Îl copleşea maturitatea ei. Era mereu atât de serioasă şi de competentă! Nu fusese întotdeauna astfel, Jack ştia prea bine: la 17 ani, era chiar jucăuşă. Suferise necazuri îngrozitoare de atunci încoace, dar probabil că fata aceea jucăuşă încă mai exista acolo, undeva, înlăuntrul femeii mereu serioase. În ochii lui Jack, acest lucru o făcea cu atât mai fascinantă.

Se apropia de locul acela. În arşiţa zilei, pădurea picotea. Jack se mişca în tăcere prin tufişuri. Voia să o vadă înainte ca ea să îl vadă pe el. Încă nu era sigur dacă avea curajul de a se apropia de ea. Cel mai mult, se temea să nu fie respins. Vorbise cu ea în chiar prima zi când se întorsese la Kingsbridge, de Rusaliile în care toţi voluntarii veniseră să lucreze la catedrală, şi spusese ceva greşit atunci, ceea ce însemnase că, în patru ani, abia dacă mai schimbase două vorbe cu ea. Nu voia să facă o gafa similară acum.

Câteva clipe mai târziu, trase cu ochiul pe după un trunchi de fag şi o zări.

Aliena alesese un loc de o frumuseţe extraordinară. În

luminişul acela era o cascadă micuţă, care se vărsa clipocind într-un iaz puţin adânc, mărginit de pietre acoperite cu muşchi. Razele soarelui mângâiau malurile iazului, dar, la câţiva metri distanţă, sub fagi, era umbră. Aliena şedea în umbra lor pătată de mănunchiuri de raze şi citea dintr-o carte.

Jack era uluit. O femeie? Citind o carte? În aer liber? Singurii oameni care citeau cărţi erau călugării, şi mulţi dintre ei nu citeau nimic altceva decât textele slujbelor. Totodată, era şi o carte neobişnuită – mult mai mică decât cele aflate în biblioteca stăreţiei, ca şi cum ar fi fost făcută special pentru o femeie sau pentru cineva care voia să o poarte cu sine. Era atât de surprins, încât dădu uitării timiditatea. Îşi croi drum printre tufişuri şi ieşi în luminiş, întrebând:

— Ce citeşti?

Ea tresări şi îi aruncă o privire înspăimântată. El îşi dădu seama că o speriase. Se simţea tare neîndemânatic şi se temea că, o dată în plus, începuse cu stângul. Mâna ei dreaptă se repezi la mâneca stângă a hainei. El îşi aminti că, demult, Aliena purta un cuţit în mânecă – poate că încă o mai făcea. Însă o clipă mai târziu, ea îl recunoscu, iar frica ei dispăru din ochi la fel de repede cum apăruse. Păru uşurată, iar apoi – spre necazul lui – oarecum iritată. Jack se simţea ca un oaspete nepoftit, şi îi venea să se întoarcă pe călcâie şi să se piardă din nou în pădure. Dar acest gest i-ar fi îngreunat orice altă încercare de a vorbi cu ea, aşa că rămase pe loc, suportându-i cu încăpăţânare căutătura destul de neprietenoasă.

— Îmi pare rău că te-am speriat, îi spuse el.

— Nu m-ai speriat, răspunse ea repede.

El ştia că nu era adevărat, dar nu avea de gând să se contrazică totuşi cu ea. Repetă întrebarea de mai devreme:

— Ce citeşti?

Ea aruncă o privire la volumul legat pe care-l avea pe genunchi, iar expresia i se schimbă din nou: acum părea melancolică.

— Tatăl meu a cumpărat această carte în ultima sa călătorie în Normandia. A adus-o acasă pentru mine. Câteva zile mai târziu, era aruncat în închisoare.

Jack înaintă puţin şi privi pagina la care era deschisă cartea.

— E în franceză! spuse el.

— Cum de ştii? întrebă ea, uluită. Ştii să citeşti?

— Da… dar am crezut că toate cărţile sunt în latină.

— Aproape toate. Dar aceasta e diferită. Este un poem numit *Alexandria.*

În sinea lui, Jack îşi spunea: „Chiar o fac! Vorbesc cu ea! E minunat! Dar ce o să mai spun în continuare? Cum pot să întreţin conversaţia aceasta?” Rosti:

— Ăăă… despre ce e vorba?

— Este o poveste despre un rege numit Alexandru cel Mare şi despre cum a cucerit tărâmuri minunate în Orient, unde pietrele preţioase cresc pe cârceii de viţă-de-vie, iar plantele pot vorbi.

Jack era suficient de intrigat pentru a uita de tulburare:

— Păi cum vorbesc plantele? Au guri?

— Nu ni se spune-n carte.

— Tu crezi că povestea asta e adevărată?

Ea se uită la el cu interes, iar el privi îndelung în ochii ei frumoşi şi întunecaţi.

— Nu ştiu, spuse ea. Mereu mă întreb dacă poveştile sunt adevărate. Celor mai mulţi nu le pasă… lor le plac pur şi simplu poveştile.

— Cu excepţia preoţilor. Ei cred întotdeauna că poveştile sacre sunt adevărate.

— Păi, bineînţeles că sunt adevărate!

Jack privea poveştile sfinte cu acelaşi scepticism cu care le privea pe toate celelalte; dar mama lui, care-l învăţase să fie sceptic, îl învăţase şi să fie discret, aşa că nu o contrazise. Încerca să nu se uite la pieptul Alienei, care se afla chiar la marginea câmpului său vizual: ştia că, dacă şi-ar fi coborât privirea, ea şi-ar da seama la ce anume se uita. Încercă să găsească o altă replică, pentru a continua conversaţia.

— Ştiu o groază de poveşti, spuse el. Ştiu *Cântecul lui Roland* şi *Pelerinajul lui William d’Orange…*

— Cum adică, le *ştii?*

— Pot să le recit.

— Ca un menestrel?

— Ce e un menestrel?

— Un bărbat care merge din loc în loc şi spune poveşti.

Acesta era un concept nou pentru Jack.

— N-am auzit niciodată că ar exista aşa ceva.

— În Franţa sunt o mulţime! Când eram mică, mă duceam acolo cu tata. Îmi plăceau la nebunie menestrelii!

— Dar ce fac? Stau pur şi simplu pe stradă şi vorbesc?

— Depinde. Vin în sălile vreunui nobil în zilele în care se

organizează ospeţe. Dau spectacole în pieţe şi la târguri. Îi distrează pe pelerini lângă biserici. Uneori, nobilii importanţi îşi au propriul menestrel.

Lui Jack îi veni în minte gândul că nu numai că vorbea cu Aliena, dar purta o discuţie pe care nu ar fi putut-o avea cu niciuna dintre fetele din Kingsbridge. În afară de mama lui, el şi Aliena erau singurii din oraş care ştiau cum stăteau lucrurile cu poemele romantice franţuzeşti, Jack era sigur de asta. Aveau o preocupare comună şi discutau despre ea. Acest gând era atât de tulburător, încât Jack pierdu şirul a ceea ce discutau şi se simţi dezorientat şi nătâng.

Din fericire, ea vorbi mai departe:

— De obicei, menestrelul cântă la scripcă în timp ce recită povestea. Cântă repede şi ascuţit când e vorba de o bătălie, încet şi dulce când vorbeşte de doi îndrăgostiţi, săltăreţ când e vreo parte comică şi aşa mai departe.

Lui Jack îi plăcea ideea aceasta: muzică de fundal care să accentueze cele mai importante episoade ale poveştii.

— Mi-ar plăcea să pot să cânt la scripcă, spuse el.

— Chiar ştii să reciţi poveşti? întrebă ea.

Lui abia dacă-i venea a crede că Aliena se arăta interesată cu adevărat de persoana lui, că-i punea întrebări despre el! Iar chipul ei părea şi mai încântător atunci când era animat de curiozitate.

— Mama m-a învăţat, spuse el. Noi trăiam în pădure înainte, numai noi doi. Îmi spunea poveştile iarăşi şi iarăşi.

— Dar cum de le ţii minte? Durează zile întregi până le spui pe unele!

— Nu ştiu. E ca şi cum ai cunoaşte drumul printr-o pădure. Nu ţii minte întreaga pădure, dar, oriunde ai fi, ştii unde să te duci mai departe. Aruncând din nou o privire la textul din cartea ei, Jack fu frapat de ceva. Se aşeză pe iarbă, lângă Aliena, pentru a se uita mai de aproape. Rimele sunt altfel, spuse el.

Ea nu era sigură la ce se referea.

— În ce fel?

— Sunt mai bune. În *Cântecul lui Roland,* cuvântul „spadă” rimează cu „cal”, sau cu „pierdut”, sau cu „minge”. În cartea ta, „spadă” rimează cu „ogradă”, dar nu şi cu „cal”; cu „sfadă”, dar nu şi cu „pierdut”; cu „nadă”, nu şi cu „minge”. E un fel total diferit de a face rime. Dar e mai bun, mult mai bun. Îmi plac rimele acestea!

— Ai vrea… Aliena părea că ezită. Ai vrea să-mi reciţi o parte din *Cântecul lui Roland?*

Jack îşi schimbă poziţia astfel încât să o poată privi. Intensitatea privirii ei, licărirea de nerăbdare din ochii ei fermecători îl făceau aproape să se sufoce. Înghiţi cu greu nodul ce i se pusese în gât, după care începu:

Stăpânul şi regele întregii Franţe, Carol cel Mare
A petrecut şapte ani lungi luptând în Spania.
A cucerit dealurile şi câmpiile.
În faţa lui nu a mai rămas în picioare nici un singur fort,
Niciun zid de oraş sau târg de dărâmat,
Doar Saragossa, pe un munte înalt,
Condus de regele Marsilly Sarazinul.
Acesta îl serveşte pe Mahomed, se roagă lui Apollo,
Dar, chiar şi acolo, el nu va fi nicicând în siguranţă.

Jack se opri, iar Aliena spuse:

— Îl ştii! Chiar îl ştii! Exact ca un menestrel!

— Totuşi, înţelegi ce vreau să spun despre rime, nu-i aşa?

— Da, dar, oricum, mie îmi plac poveştile, spuse ea. Ochii Alienei scânteiau, cuprinşi de încântare. Mai spune-mi!

Jack simţea că avea să leşine de fericire.

— Dacă vrei tu, spuse el, slab.

Se uită în ochii ei şi începu a doua strofă.

II

Primul joc de Sânziene[9] era mâncarea turtelor-câţi. Ca multe alte jocuri, era oarecum legat de superstiţii, iar acest lucru îl făcea pe Philip să nu se simtă-n largul său. Totuşi, dacă ar fi încercat să interzică orice ritual care amintea de religiile străvechi, atunci jumătate dintre tradiţii nu ar mai fi fost permise şi, oricum, oamenii probabil că nu l-ar fi ascultat; tocmai de aceea, manifesta o toleranţă discretă în privinţa majorităţii lucrurilor şi adopta măsuri drastice când venea vorba de unele excese.

[9] Midsummer’s Eve – sărbătoare de origine precreştină de întindere europeană centrată în jurul zilei solstiţiului de vară. Unele culturi neopăgâne o mai numesc Litha. (n.tr.)

Călugării aşezaseră mese pe iarba din capătul vestic al curţii stăreţiei. Servitorii de la bucătărie aduceau deja cazane din care ieşeau aburi. Stareţul era stăpânul aşezării, aşa că intra în responsabilitatea sa să organizeze un ospăţ pentru chiriaşii săi de sărbătorile importante. Strategia lui Philip era să fie generos cu mâncarea şi zgârcit la băutură, aşa că servea bere slabă şi niciun strop de vin. Oricum, existau cinci sau şase beţivi incorigibili care izbuteau să bea până leşinau la fiecare ospăţ.

La masa lui Philip stăteau cetăţenii de vază din Kingsbridge: Tom Constructorul şi familia sa; maiştrii de pe şantier, inclusiv fiul cel mare al lui Tom, Alfred; şi negustorii, printre care se afla şi Aliena, dar nu şi Malachi Evreul, care avea să se alăture sărbătoririi mai târziu, după slujbă.

Philip ceru să se facă linişte şi rosti o binecuvântare a bucatelor şi a participanţilor; apoi îi înmână turta-câţi lui Tom. Pe măsură ce treceau anii, Philip îl preţuia din ce în ce mai mult pe Tom. Nu prea existau mulţi oameni pe lume care să spună ce gândeau şi să gândească ce spuneau. Tom reacţiona la surprize, la crize şi la dezastre cântărind cu calm consecinţele, evaluând pagubele şi planificând cea mai potrivită reacţie. Philip îl privi cu drag. Acum, Tom era un bărbat foarte diferit de cel care intrase în curtea stăreţiei în urmă cu cinci ani, implorând să fie angajat. Pe atunci era extenuat, zdrenţăros şi atât de slab, încât oasele păreau să se lupte să iasă prin pielea bătută de soare şi de ploi. În anii care trecuseră de atunci, se împlinise, mai ales de când se întorsese femeia lui. Nu era gras, dar scheletul său masiv prinsese ceva carne, iar din priviri îi dispăruse aerul acela de disperare. Era îmbrăcat în straie scumpe, într-o tunică verde de Lincoln, purta încălţări moi de piele, iar la brâu avea prinsă o centură cu cataramă de argint.

Philip trebuia să adreseze întrebarea la care avea să răspundă turta-câţi. Spuse:

— Câţi ani o să dureze până vom termina catedrala?

Tom muşcă din pâine. Aceasta avea în compoziţie seminţe mici şi tari pe care, pe măsură ce Tom le scuipă în palmă, toţi le numărară cu glas tare. Uneori, când se juca acest joc, iar cineva muşca o bucată cu multe seminţe, participanţii se trezeau că niciunul nu ştia să numere toate seminţele; dar astăzi nu era niciun pericol să se întâmple aşa ceva, cu atâţia negustori şi meşteri împrejur. Seminţele erau în număr de treizeci. Philip se prefăcu dezamăgit.

— Aş vrea eu să mai trăiesc atât! spuse Tom.

Toată lumea izbucni în râs.

Tom îi întinse turta soţiei sale, Ellen. Philip era foarte circumspect în privinţa acestei femei. Ca şi împărăteasa Maud, ea avea o anume putere asupra bărbaţilor, genul acela de putere cu care Philip nu se putea întrece. În ziua în care Ellen fusese dată afară din stăreţie, făcuse un lucru îngrozitor, un lucru la care Philip abia dacă îndrăznea să se gândească. Presupusese că nu avea să o mai vadă vreodată, dar, spre oroarea sa, femeia se întorsese, iar Tom îl implorase pe Philip să o ierte. Dând dovadă de ascuţime a minţii, Tom afirmase că, dacă Dumnezeu îi putea ierta păcatul, atunci Philip nu avea niciun drept să refuze să facă acelaşi lucru. Philip bănuia că femeia nu se căia foarte tare. Dar Tom îi ceruse această favoare în ziua în care voluntarii veniseră şi salvaseră catedrala, iar Philip se pomenise declarându-se de acord cu dorinţa lui Tom, în ciuda reţinerilor sale. Cei doi se căsătoriseră în biserica parohiei, o clădire mică, de lemn, din sat, care fusese acolo dinainte de înfiinţarea stăreţiei. De atunci, Ellen se purtase cuviincios şi nu-i dăduse lui Philip niciun motiv să-şi regrete hotărârea. Totuşi, femeia îl făcea să nu se simtă în largul lui.

Tom o întrebă:

— Câţi bărbaţi te iubesc?

Ellen muşcă o bucăţică mică de pâine, ceea ce-i făcu pe ceilalţi să izbucnească din nou în râs. În acest joc, întrebările aveau tendinţa de a fi oarecum sugestive. Philip ştia că, dacă el nu ar fi fost de faţă, întrebările ar fi fost de-a dreptul obscene.

Ellen numără trei seminţe. Tom se prefăcu ultragiat.

— O să-ţi spun cine sunt cei trei iubiţi ai mei, zise Ellen.

Philip spera că femeia nu avea de gând să spună ceva scandalos.

— Primul este Tom. Al doilea este Jack. Iar al treilea este Alfred.

Mesenii o aplaudară pentru prezenţa de spirit de care dăduse dovadă.

Veni rândul fiicei lui Tom, Martha. Aceasta avea cam doisprezece ani şi era timidă. Turta prezise că urma să aibă trei soţi, lucru care părea extrem de improbabil.

Martha îi dădu pâinea lui Jack şi, în momentul acela, Philip zări o licărire de adoraţie în ochii ei şi îşi dădu seama că fata vedea un erou în persoana fratelui ei vitreg.

Jack îl intriga pe Philip. Fusese un copil urât, cu părul de culoarea morcovului, piele albă şi ochi albaştri bulbucaţi, dar acum, că devenise aproape bărbat, trăsăturile sale se armonizaseră, iar faţa lui era ciudat de atrăgătoare, astfel încât străinii întorceau capul după el. Dar avea un temperament la fel de sălbatic precum acela al mamei sale. Nu ştia aproape deloc să-şi controleze impulsurile şi nu cunoştea conceptul de supunere. Ca ucenic de zidar, se dovedise aproape inutil, pentru că, în loc să-i asigure lui Tom piatră şi mortar într-un ritm constant, el încerca să adune grămadă provizia pe o zi întreagă, după care pleca şi făcea altceva. Mereu dispărea. Într-o zi, hotărâse că niciuna dintre pietrele de pe şantier nu se potrivea sculpturii pe care trebuia să o facă, aşa că, fără să anunţe pe nimeni, se dusese tocmai până la carieră şi îşi alesese o piatră după cum dorea. O adusese în spinarea unui ponei împrumutat, două zile mai târziu. Dar oamenii îi iertau greşelile, pe de o parte pentru că era un sculptor în piatră cu adevărat excepţional, şi pe de altă parte pentru că ştia să se facă plăcut – trăsătură pe care, în mod clar, o moştenise de la mama lui, sau cel puţin aceasta era părerea lui Philip. Stareţul se gândise într-o oarecare măsură la ceea ce avea să facă Jack în viaţă. Dacă se alătura Bisericii, atunci ar putea ajunge uşor episcop.

Martha îl întrebă pe Jack:

— Câţi ani mai sunt până te însori?

Jack luă o muşcătură mică: se părea că era dornic de însurătoare. Philip se întrebă dacă băiatul se gândea la cineva anume cu care ar fi vrut să facă acel pas. Spre evidenta dezamăgire a lui Jack, se trezi cu gura plină de seminţe şi, pe măsură ce acestea erau numărate, chipul său se umplu de indignare. Totalul ajunse la treizeci şi unu.

— O să am patruzeci şi opt de ani! protestă el.

Toţi mesenii fură de părere că era extrem de amuzant, cu excepţia lui Philip, care mai făcu o dată calculul, văzu că era corect, şi se miră că Jack era în stare să îşi dea seama atât de repede care era rezultatul. Nici măcar Milius, casierul, nu putea face acest lucru.

Jack stătea lângă Aliena. Philip îşi dădu seama că îi văzuse împreună de mai multe ori vara aceea. Probabil că se împrieteniseră deoarece erau amândoi extrem de inteligenţi. Nu se găseau prea mulţi oameni în Kingsbridge care să poată discuta de la egal la egal cu Aliena; iar Jack, în ciuda

comportamentului rebel, era mai matur decât alţi ucenici. Totuşi, lui Philip i se părea curioasă acea prietenie, pentru că, la vârsta lor, cinci ani reprezentau o diferenţă mare.

Jack îi întinse turta Alienei şi îi adresă aceeaşi întrebare care îi fusese pusă şi lui:

— Câţi ani mai sunt până te măriţi?

Ceilalţi protestară, pentru că era prea uşor să pui aceeaşi întrebare pe care o primiseşi. Jocul trebuia să fie un exerciţiu de spirit viu şi de tachinărie. Dar Aliena, care era cunoscută pentru numărul de pretendenţi refuzaţi, îi făcu să râdă muşcând o bucată uriaşă de pâine, arătând că nu voia să se mărite. Dar planul ei nu dădu roade: nu scuipă decât o singură sămânţă.

„Dacă e să se mărite la anul, îşi spuse Philip, înseamnă că mirele încă nu a apărut.” Bineînţeles, el nu credea în puterea de prezicere a turtei. Cel mai probabil, Aliena avea să moară fată bătrână – numai că nu şi fată mare, se zvonea, pentru că fusese sedusă, sau siluită, de William Hamleigh.

Aliena îi dădu pâinea fratelui ei, Richard, dar Philip nu auzi ce anume îl întrebă. Se mai gândea încă la Aliena. Total surprinzător, nici Philip, nici Aliena nu reuşiseră să-şi vândă toată lâna anul acela. Surplusul nu era mare – mai puţin de o zecime din stocul lui Philip şi o fracţiune chiar mai mică din cel al Alienei –, dar reprezenta un semn oarecum descurajator. După ce văzuse că nu reuşise să-şi vândă întreaga cantitate de lână, stareţul se temuse că Aliena avea să dea înapoi în privinţa înţelegerii lor, dar ea se ţinuse de cuvânt şi îi plătise 107 lire.

Vestea cea mare de la târgul de lână de la Shiring fusese anunţul lui Philip cum că, anul viitor, Kingsbridge avea să organizeze propriul târg. Pentru majoritatea celor prezenţi, fusese o veste bună, pentru că taxele şi chiriile cerute de William Hamleigh erau extrem de mari, iar Philip avea de gând să stabilească tarife mult mai mici. Deocamdată, contele William nu-şi făcuse cunoscută reacţia la anunţul stareţului.

În mare, Philip considera că perspectivele stăreţiei erau mai bune decât păruseră în urmă cu şase luni. Reuşise să depăşească problema apărută după pierderea carierei şi învinsese încercările lui William de a-i închide târgul. Acum, târgul său duminical prospera din nou şi plătea cumpărarea pietrei de la o carieră de lângă Marlborough. În tot cuprinsul acestei crize, construcţia catedralei continuase fără nicio zi de întrerupere, deşi fuseseră cât pe ce. Singura umbră de nelinişte

care stăruia în sufletul lui Philip ţinea de faptul că Maud nu fusese încă încoronată. Deşi ea era, fără nicio îndoială, conducătoarea Angliei şi fusese recunoscută de către episcopi, până la ceremonia de încoronare, autoritatea ei se baza numai pe puterea sa militară. Soţia lui Stephen încă deţinea controlul asupra regiunii Kent, iar autorităţile londoneze erau nehotărâte. Un singur ghinion sau o hotărâre neinspirată o puteau răsturna, aşa cum bătălia de la Lincoln îl distrusese pe Stephen, şi în ţară ar fi domnit din nou anarhia.

Philip îşi impuse să nu mai fie pesimist. Aruncă o privire la cei aflaţi la masă. Jocul se sfârşise, iar comesenii săi luau prânzul. Erau oameni cinstiţi şi buni la suflet, bărbaţi şi femei care munceau din greu şi veneau la biserică. Dumnezeu va avea grijă de ei.

Mâncau supă de legume, peşte copt condimentat cu piper şi cu ghimbir, mai multe feluri de carne de raţă şi o cremă de ouă colorată ingenios cu dungi roşii şi verzi. După prânz, îşi cărară băncile în biserica neterminată pentru a viziona piesa.

Dulgherii făcuseră două panouri, care fuseseră puse în navele laterale, în capătul estic, închizând spaţiul dintre peretele exterior şi primul stâlp al arcadei, astfel încât ascunseseră efectiv ultima travee a fiecărei nave laterale. Călugării care aveau să joace în piesă se aflau deja în spatele panourilor, aşteptând momentul în care să păşească spre mijlocul naosului şi să pună în scenă povestea. Cel care avea să-l interpreteze pe Sfântul Adolphus, un novice imberb cu un chip angelic, stătea întins pe o masă de cealaltă parte a naosului, înfăşurat într-un giulgiu, prefăcându-se mort şi încercând să nu chicotească.

Philip avea sentimente amestecate în privinţa piesei, aşa cum i se întâmpla şi referitor la turta-câţi. Era ceva ce putea aluneca uşor către lipsă de respect şi vulgaritate. Dar oamenilor le plăcea atât de tare, încât, dacă stareţul nu ar fi permis acest spectacol, ei şi-ar fi făcut propria piesă, în afara bisericii, care, departe de supravegherea clericilor, ar fi devenit cu adevărat obscenă. În plus, cei cărora le plăcea în cea mai mare măsură erau chiar călugării care interpretau rolurile. Faptul că se deghizau în altcineva, că se purtau scandalos – ba chiar cu accente de sacrilegiu –, părea să le ofere un fel de descărcare a sufletului şi a minţii, probabil pentru că-şi petreceau restul zilelor fiind extrem de solemni.

Înainte de piesă se ţinea slujba obişnuită, pe care paracliserul

o oficie succint. Apoi, Philip rezumă în câteva cuvinte viaţa fără de pată şi faptele miraculoase ale Sfântului Adolphus. După aceea, Philip îşi ocupă locul în public, pentru a urmări spectacolul.

Din spatele panoului din stânga apăru o siluetă masivă îmbrăcată în ceea ce, la început, părură nişte veşminte pestriţe şi fără formă, dar care, la o examinare mai atentă, se dovediră a fi bucăţi de pânză viu colorată înfăşurate în jurul omului şi prinse cu ace. Avea faţa pictată şi purta o pungă mare, plină cu bani. Acesta era Barbarul Bogat. În public se stârni un murmur de admiraţie la adresa costumului său, urmat de un val de râsete, pe măsură ce oamenii recunoşteau actorul aflat în spatele costumului: era burduhănosul frate Bernard, responsabilul de la bucătărie, pe care-l ştiau şi-l plăceau cu toţii.

Acesta se plimbă încolo şi încoace, pentru a le permite tuturor să-l admire, şi se repezi la copilaşii din primul rând, făcându-i să ţipe de spaimă; apoi se duse tiptil către altar, privind în jur, ca şi cum ar fi vrut să se asigure că era singur, şi puse punga cu bani în spatele acestuia. Se întoarse către public, rânji, şi spuse cu o voce bubuitoare:

— Creştinii ăştia nebuni nu vor îndrăzni să-mi fure argintul, pentru că-şi închipuie că e protejat de Sfântul Adolphus. Ha!

Apoi se retrase în spatele panoului.

Din cealaltă parte îşi făcură apariţia câţiva nelegiuiţi, îmbrăcaţi în zdrenţe, înarmaţi cu săbii şi cu securi de lemn, cu chipurile mânjite cu cenuşă şi cu cretă. Se plimbară prin altar, înfricoşători, până ce unul văzu punga cu bani din spatele altarului. Urmă o dispută: ar trebui să o fure sau nu? Nelegiuitul Bun spuse că, în mod sigur, o asemenea faptă avea să le aducă ghinion; Nelegiuitul Rău spuse că un sfânt mort nu le putea face niciun rău. În final, luară banii şi se retraseră în colţ pentru a-i număra.

Barbarul Bogat intră din nou, îşi căută zadarnic banii peste tot şi se înfurie cumplit. Se apropie de mormântul Sfântului Adolphus şi îl blestemă pe sfânt pentru că nu-i protejase comoara.

Auzind aceste vorbe, sfântul se ridică din mormânt.

Barbarul se cutremură din toate mădularele, pradă spaimei. Sfântul nu-l luă în seamă şi se apropie de nelegiuiţi. Cu mişcări teatrale, îi doborî, unul după altul, prin simplul fapt că-şi îndreptă degetul către ei. Aceştia simulară chinuri de moarte, rostogolindu-se pe pământ, contorsionându-şi trupurile în forme

groteşti şi strâmbându-se îngrozitor.

Sfântul nu-l cruţă decât pe Nelegiuitul Bun, care puse banii înapoi în spatele altarului. Apoi, sfântul se întoarse către public şi spuse:

— Păziţi-vă, toţi cei care v-aţi putea îndoi de puterea Sfântului Adolphus!

Publicul ovaţiona şi bătea din palme. Actorii se grupară în mijlocul naosului, zâmbind cu sfială. Scopul acestei piese era unul moral, bineînţeles, dar Philip ştia că oamenilor le plăceau cel mai mult scenele groteşti, furia barbarului şi zvârcolirile de moarte ale nelegiuiţilor.

Când se potoliră aplauzele, Philip se ridică, le mulţumi actorilor şi anunţă că în curând aveau să înceapă cursele pe pajiştea de lângă râu.

Aceasta fu ziua când Jonathan, în vârstă de cinci ani, descoperi că, de fapt, nu era cel mai rapid alergător din Kingsbridge. Acesta se înscrise în cursa pentru copii, îmbrăcat cu roba sa monahală, special făcută pentru el, şi stârni hohote nebuneşti de râs când şi-o ridică în jurul taliei şi alergă cu funduleţul lui mititel la vedere. Totuşi, se întrecea cu copii mai în vârstă şi termină printre ultimii. Când îşi dădu seama că pierduse, pe chipul lui se aşternu o expresie atât de şocată şi de dezamăgită, încât Tom îşi simţi şi el inima frântă şi îl luă în braţe, pentru a-l consola.

Relaţia specială dintre Tom şi orfanul de la stăreţie se dezvoltase treptat şi nimănui din sat nu-i trecuse prin cap să se întrebe dacă exista vreun motiv secret în spatele ei. Tom îşi petrecea toată ziua în curtea stăreţiei, unde Jonathan alerga după voie încolo şi încoace, aşa că era normal să se vadă destul de mult; iar Tom se găsea la vârsta acelor părinţi ai căror copii erau prea mari pentru a mai fi drăgălaşi, dar încă nu le oferiseră încă nepoţi, aşa că uneori se ataşau de copilaşii altora. Din câte ştia Tom, nimănui nu-i trecuse vreodată prin minte că el ar fi tatăl lui Jonathan. Mai degrabă, oamenii îl bănuiau pe Philip cum că ar fi adevăratul tată al băiatului. Aceasta era o presupunere mult mai firească – deşi, fără nicio îndoială, Philip ar fi fost oripilat dacă ar fi auzit aşa ceva.

Jonathan îl zări pe Aaron, fiul cel mare al lui Malachi, şi se desprinse din braţele lui Tom pentru a se duce să se joace cu prietenul său, uitând cu totul dezamăgirea suferită.

În timp ce se desfăşurau cursele ucenicilor, Philip se apropie şi se aşeză pe iarbă lângă Tom. Era o zi caldă, însorită, iar pe creştetul ras al stareţului se iviseră broboane de sudoare. Admiraţia lui Tom faţă de Philip sporea de la an la an. Privind în jur, la tinerii care alergau, la bătrânii care aţipiseră la umbră şi la copiii care se zbenguiau la râu, îşi dădu seama că Philip era cel care îi ţinea împreună. El conducea oraşul, împărţind dreptatea, hotărând dacă trebuiau construite case noi şi aplanând conflicte; el le dădea de lucru celor mai mulţi dintre bărbaţi, dar şi multor femei, fie ca muncitori la construcţie, fie ca servitori ai mănăstirii; şi administra şi stăreţia, care reprezenta inima pulsândă a întregului organism. Îndepărta nobilii hrăpăreţi, negocia cu monarhul şi îl ţinea la distanţă pe episcop. Toţi oamenii aceia bine hrăniţi care se distrau la soare îşi datorau într-o măsură prosperitatea lui Philip. Tom însuşi reprezenta cel mai bun exemplu în acest sens.

Tom era pe deplin conştient de profunzimea clemenţei de care dăduse dovadă Philip iertând-o pe Ellen. Era un lucru greu pentru un călugăr să ierte ceea ce făcuse ea. Iar pentru Tom, acest lucru însemna foarte mult. Când Ellen plecase, bucuria sa de a construi catedrala fusese umbrită de singurătate. Acum că se întorsese, se simţea întreg. Ea era încă voluntară, înnebunitoare, certăreaţă şi intolerantă, dar, cumva, acestea constituiau nişte aspecte mărunte: Ellen avea în ea o pasiune care ardea aidoma lumânării într-un felinar, iar aceasta îi lumina bărbatului întreaga viaţă.

Tom şi Philip urmăriră o întrecere în care băieţii trebuiau să meargă în mâini: Jack o câştigă.

— Băiatul acela e excepţional, spuse Philip.

— Nu sunt mulţi oameni care să meargă atât de repede în mâini, zise Tom.

Philip izbucni în râs.

— Într-adevăr… dar nu mă refeream la abilităţile lui acrobatice.

— Ştiu.

Isteţimea lui Jack reprezenta, de mult, o sursă de plăcere şi durere pentru Tom. Jack avea o curiozitate vie pentru tot ce era legat de construcţii – interes care-i lipsise mereu lui Alfred –, iar lui Tom îi plăcea să-l înveţe şiretlicurile meseriei. Dar lui Jack îi lipsea cu desăvârşire tactul şi se certa cu cei mai vârstnici decât el. Întotdeauna era mai înţelept să-ţi ascunzi superioritatea, dar

Jack nu învăţase încă acest lucru, chiar şi după atâţia ani de persecuţii din partea lui Alfred.

— Băiatul ar trebui să aibă parte de educaţie, continuă Philip.

Tom se încruntă. Jack avea parte de educaţie. Era ucenic.

— Ce vrei să spui?

— Ar trebui să înveţe să scrie bine, să studieze gramatica latină şi să-i citească pe filosofii din vechime.

Tom era şi mai nedumerit.

— În ce scop? O să ajungă zidar.

Philip îl privi în ochi.

— Eşti sigur? întrebă stareţul. E un băiat care nu face lucrurile pe care se aşteaptă toţi să le facă.

Tom nu se gândise niciodată la asta. Pe lume existau şi tineri care sfidau aşteptările celorlalţi: fii de conţi care refuzau să se lupte, vlăstare regale care se duceau la mănăstire, bastarzi din rândul ţărănimii care ajungeau episcopi. Era adevărat, Jack se încadra în această tipologie.

— Ei bine, tu ce crezi că o să ajungă? întrebă el.

— Depinde ce învaţă, spuse Philip. Dar eu îl vreau în rândurile Bisericii.

Tom fu luat prin surprindere: Jack nu părea deloc potrivit pentru o carieră ecleziastică. De asemenea, într-un chip ciudat, Tom se simţea uşor lezat. Aştepta cu nerăbdare vremea în care să-l vadă pe Jack ajuns maistru zidar şi ar fi fost groaznic de dezamăgit dacă băiatul şi-ar fi ales alt drum în viaţă.

Philip nu observă nefericirea lui Tom. Continuă:

— Dumnezeu are nevoie de cei mai buni şi cei mai inteligenţi tineri în slujba sa. Priveşte-i pe ceilalţi ucenici, cum se întrec să vadă cine poate sări cel mai sus. Toţi sunt perfect capabili să devină dulgheri, zidari sau cioplitori de piatră. Dar câţi dintre ei ar putea deveni episcopi? Numai unul: Jack.

„Asta e adevărat”, îşi spuse Tom în sinea sa. Dacă lui Jack i se ivea ocazia unei cariere în rândul Bisericii, cu un protector puternic cum era Philip, probabil că ar trebui să profite de ea, întrucât, astfel, ar putea dobândi mai multă bogăţie şi putere decât ar putea spera să obţină ca zidar. Fără tragere de inimă, Tom întrebă:

— La ce te gândeşti, mai exact?

— Vreau ca Jack să devină călugăr novice.

— Călugăr!

Pentru Jack, părea o vocaţie chiar mai puţin probabilă decât

preoţia. Băiatul nu suporta rigorile disciplinei de pe şantier – cum ar putea să asculte de regulile după care era orânduită viaţa monastică?

— Şi-ar petrece cea mai mare parte din timp studiind, spuse Philip. Ar învăţa tot ce-i poate preda maestrul novicilor şi i-aş da şi eu lecţii.

Când un băiat devenea călugăr, era datina ca părinţii să facă o donaţie generoasă mănăstirii. Tom se întreba cât avea să-l coste propunerea lui Philip.

Stareţul îi ghici preocuparea.

— Nu m-aş aştepta ca tu să faci vreun dar stăreţiei, spuse el. Va fi suficient să-i dăruieşti un fiu lui Dumnezeu.

Ceea ce Philip nu ştia era că Tom dăruise deja un fiu stăreţiei: pe micul Jonathan, care lipăia prin apa de la malul râului, cu rasa lui de călugăr ridicată, o dată în plus, în jurul mijlocului. Cu toate acestea, Tom ştia că trebuia să-şi înăbuşe propriile sentimente în ce privea acest subiect. Propunerea lui Philip era una generoasă: în mod evident, voia foarte tare ca Jack să se alăture stăreţiei. Pentru Jack, această ofertă reprezenta o şansă extraordinară. Orice tată şi-ar fi dat braţul drept pentru ocazia de a-şi trimite fiul pe un drum atât de promiţător. Tom simţea ciudă că fiului său vitreg, şi nu lui Alfred, i se oferea o şansă atât de minunată. Ştia însă că era un sentiment nedemn, aşa că şi-l alungă din suflet. Ar fi trebuit să fie bucuros, să-l încurajeze pe Jack şi să spere că acesta avea să înveţe să se împace cu regimul monastic.

— Această schimbare ar trebui făcută curând, adăugă Philip. Înainte să se îndrăgostească de vreo fată.

Tom încuviinţă. De cealaltă parte a pajiştii, cursa femeilor ajunsese la punctul culminant. Tom privi concurentele, meditând. După o clipă, îşi dădu seama că Ellen se afla la conducere. Aliena era foarte aproape de ea, dar, când ajunseră la final, Ellen păstră un mic avantaj. Îşi ridică braţele, într-un gest victorios.

Tom arătă spre Ellen.

— Nu eu sunt cel care trebuie convins, îi spuse lui Philip. Ci ea.

Aliena era surprinsă că fusese învinsă de Ellen. Pentru mama unui băiat de 17 ani, aceasta era foarte tânără, dar, oricum, trebuia să fie cu cel puţin zece ani mai în vârstă decât Aliena. Îşi zâmbiră una alteia, pe când stăteau, gâfâind şi pline de

transpiraţie, dincolo de linia de sosire. Aliena observă că Ellen avea picioare zvelte şi musculoase, de culoare arămie, şi o siluetă compactă. Toţi anii aceia în care trăise în pădure o făcuseră foarte rezistentă.

Jack veni să-şi felicite mama pentru victorie. Aliena îşi putea da seama că cei doi se iubeau foarte mult. Arătau total diferit: Ellen era o brunetă bronzată, cu ochi căprui-aurii afundaţi în orbite, iar Jack era roşcat, cu ochi albaştri. „Probabil că seamănă cu tatăl lui”, îşi spuse Aliena. Nu se pomenea niciodată de tatăl lui Jack, primul soţ al lui Ellen. Poate că le era ruşine să vorbească despre el.

Pe când îi privea pe cei doi, împreună, Aliena îşi dădu seama că, probabil, Jack îi amintea lui Ellen de soţul pe care-l pierduse. Probabil că acesta era motivul pentru care îl iubea atât de mult. Poate că fiul era, de fapt, tot ce-i rămăsese din bărbatul pe care-l adorase. Din acest punct de vedere, o asemănare fizică putea construi ceva foarte puternic. Fratele Alienei, Richard, îi amintea uneori, printr-o privire sau un gest, de tatăl lor, şi acelea erau momentele când se trezea năpădită de câte un val de afecţiune; totuşi, acest sentiment nu o împiedica să-şi dorească o asemănare mai mare şi din punctul de vedere al caracterului.

Ştia că nu ar fi trebuit să fie nemulţumită de Richard. Acesta participase la război şi luptase vitejeşte – făcuse tot ce se cerea de la el, de fapt. Dar în ultima vreme era mereu nemulţumită. Avea bogăţie şi siguranţa zilei de mâine, o casă şi servitori, haine rafinate, bijuterii frumoase şi un statut respectat în oraş. Dacă ar fi întrebat-o cineva de era fericită, i-ar fi răspuns afirmativ. Dar, dincoace de coaja lucrurilor, se afla un sentiment ascuns de nelinişte. Nu-şi pierduse entuziasmul în ceea ce privea munca ei, însă, în unele dimineţi, se întreba dacă într-adevăr conta cu ce rochie se îmbrăca sau dacă purta au ba bijuterii. Nimănui nu-i păsa de felul cum arăta, aşa că, de ce ar mai conta pentru ea? În mod paradoxal, devenise mai conştientă de corpul ei. Când mergea, îşi simţea sânii mişcându-i-se. Când se ducea la plaja femeilor, de pe malul râului, pentru a se îmbăia, se simţea stânjenită de cât de păroasă era acolo, jos. Când stătea pe cal, era conştientă de acele părţi ale trupului ei care veneau în contact cu şaua. Era destul de bizar. Ca şi cum ar fi existat un curios care trăgea mereu cu ochiul la ea, încercând să privească prin haine pentru a o vedea goală, iar acel curios era chiar ea. Era intrusul din propria intimitate.

Se întinse pe iarbă, respirând greu. Transpiraţia îi curgea printre sâni şi pe partea interioară a coapselor. Iritată de acest gând, îşi concentră mintea asupra unei probleme mult mai pragmatice şi de actualitate. Nu vânduse toată lâna în anul acela. Nu era vina ei: cei mai mulţi dintre negustori rămăseseră cu lână nevândută, printre care şi stareţul Philip. Acesta se arăta destul de calm în această privinţă, dar Aliena era neliniştită. Ce avea să facă oare cu atâta lână? Putea să o ţină până anul viitor, bineînţeles. Dar dacă nu reuşea să o vândă nici atunci pe toată? Nu ştia în cât timp se deteriora lâna neprelucrată. Bănuia că se usca, devenind sfărâmicioasă şi greu de prelucrat.

Dacă lucrurile luau o întorsătură urâtă, nu avea să-l mai poată întreţine pe Richard. Cavaleria reprezenta o ocupaţie scumpă. Calul de război, care costase douăzeci de lire, îşi pierduse curajul după bătălia de la Lincoln, iar acum era aproape inutil; în curând avea să vrea un altul. Aliena îşi putea permite să i-l cumpere, dar astfel şi-ar ştirbi serios resursele. Richard nu se simţea în largul lui întrucât depindea de ea – şi sperase să obţină suficientă pradă pentru a se întreţine singur, dar, în ultima vreme, luptase de partea învinşilor. Dacă voia ca fratele ei să-şi recâştige domeniul, Aliena trebuia să prospere în continuare.

În cel mai rău dintre coşmaruri, Aliena îşi pierdea toţi banii, iar ei doi erau din nou pe drumuri, pradă preoţilor necinstiţi, nobililor lacomi şi nelegiuiţilor însetaţi de sânge, sfârşind în temniţa împuţită în care-şi văzuseră ultima dată părintele, legaţi cu lanţuri de zid, pe moarte.

În contrast cu coşmarul ei, avea un vis de fericire. În acesta, ea şi Richard locuiau împreună la castel, vechiul lor cămin. Richard îşi conducea domeniul cu la fel de multă înţelepciune ca şi tatăl lor, iar Aliena îl ajuta cum îşi ajutase şi părintele, întâmpinând oaspeţii importanţi, asigurându-se că aveau tot ce le trebuie şi stând de-a stânga lui la masa înaltă unde se ţineau ospeţele. Dar, în ultima vreme, nici visul acesta nu o mai mulţumea.

Îşi scutură capul, pentru a-şi alunga dispoziţia melancolică, şi se gândi din nou la afacerile cu lână. Cea mai simplă modalitate de a rezolva această problemă era să nu facă nimic. Putea depozita surplusul de lână până anul următor, iar atunci, dacă nu reuşea să o vândă, avea să accepte pierderea. Cu toate acestea, exista ameninţarea, oricât de improbabilă, ca acelaşi lucru să se întâmple şi anul viitor, şi celălalt, iar acesta putea fi începutul

unei tendinţe descendente; aşa că Aliena se gândi la o altă soluţie. Încercase deja să-şi vândă surplusul unui ţesător din Kingsbridge, dar acesta avea lână suficientă.

Privindu-le pe femeile din Kingsbridge care-şi veneau în fire de pe urma cursei, îşi dădu seama că multe dintre ele ştiau să facă haine din lână neprelucrată. Era o muncă obositoare, dar simplă: ţăranii o făcuseră încă din vremea lui Adam şi a Evei. Lâna trebuia spălată, apoi dărăcită pentru a fi îndepărtate ghemotoacele încurcate, după care era toarsă în fire. Firele erau ţesute şi se obţinea stofa. Apoi, materialul ţesut larg era spălat, pentru a se îndesi şi a se îngroşa, astfel încât să poată fi folosit pentru a face haine. Probabil că orăşenii ar fi dispuşi să presteze o astfel de muncă pentru câte un penny pe zi. Dar cât ar dura? Şi ce preţ ar avea bucata de material finit?

Trebuia să încerce acest plan cu o cantitate mică de lână. Apoi, dacă mergea, putea angaja mai mulţi oameni care să se ocupe cu aşa ceva în timpul lungilor seri de iarnă.

Se ridică în capul oaselor, destul de entuziasmată de această nouă idee. Ellen stătea întinsă chiar lângă ea. Jack şedea de cealaltă parte a mamei sale. Întâlni privirea Alienei, zâmbi uşor şi-apoi îşi feri ochii, de parcă ar fi fost un pic stânjenit de faptul că fusese prins în timp ce o privea. Era un băiat amuzant, plin de idei. Aliena şi-l amintea pe când era un copil cu o înfăţişare ciudată, care nu ştia cum veneau pe lume bebeluşii. Dar abia dacă-l observase atunci când sosise pentru a locui la Kingsbridge. Iar acum părea foarte schimbat, ca şi cum ar fi fost o cu totul altă persoană, ca şi cum ar fi răsărit din neant, ca o floare care apare într-o dimineaţă într-un loc unde până atunci nu fusese nimic altceva decât pământ. Pentru început, nu mai arăta deloc ciudat. „De fapt, îşi spunea ea, privindu-l cu un surâs abia schiţat, probabil că fetele îl găsesc grozav de chipeş.” Hotărât lucru, avea un zâmbet drăguţ. Pe ea nu o interesa defel înfăţişarea lui, dar o intriga într-o măsură imaginaţia lui uluitoare. Descoperise nu numai că el cunoştea mai multe poveşti în versuri – unele dintre ele având mii şi mii de stihuri dar şi că putea să le inventeze din mers, aşa că nu se ştia niciodată sigur dacă şi le amintea sau improviza. Iar poveştile nu erau singurul lucru surprinzător la Jack. Privea orice aspect al lumii cu curiozitate, şi era nedumerit de unele lucruri pe care toţi le considerau fireşti. Într-o zi, întrebase de unde provenea toată apa din râu. „În fiecare oră, mii şi mii de litri de apă curg pe

lângă Kingsbridge, noapte şi zi, tot anul. Curg de dinainte de naşterea noastră, dinainte de naşterea părinţilor noştri, dinainte de naşterea părinţilor lor. De unde vine toată apa aceasta? Există undeva un lac imens din care se alimentează râul? Ar trebui să fie la fel de mare ca şi Anglia! Ce s-ar întâmpla dacă, într-o zi, acesta ar seca?” Mereu spunea lucruri de genul acesta, unele puţin mai lipsite de imaginaţie, iar acest lucru o făcea pe Aliena să înţeleagă că era flămând de discuţii inteligente. Cei mai mulţi oameni din Kingsbridge nu erau în stare să vorbească decât despre agricultură şi despre adulter, ea nefiind interesată de niciunul dintre aceste subiecte. Bineînţeles, stareţul Philip era altfel, dar acesta nu-şi permitea prea des să se piardă în discuţii: avea mereu ceva de făcut, ocupându-se de problemele de pe şantier, de călugări, de oraş. Aliena bănuia că şi Tom Constructorul era foarte inteligent, dar el se arăta mai degrabă un om înclinat spre reflecţie, nu spre discuţii. Jack era primul prieten adevărat pe care şi-l făcuse. O descoperire minunată, în ciuda vârstei sale fragede. Într-adevăr, când se afla departe de Kingsbridge, Aliena se pomenea dorindu-şi să se întoarcă pentru a putea discuta cu Jack.

Se întreba de unde îi veneau ideile. Gândul o făcu să o privească pe Ellen cu luare-aminte. Ce femeie ciudată trebuia să fie aceasta, dacă crescuse un copil în pădure! Aliena vorbise cu Ellen şi găsise în ea un spirit înrudit, o femeie independentă şi autonomă, cumva furioasă pe nedreptăţile de care avusese parte în viaţă. Acum, lăsându-se purtată de un impuls, Aliena întrebă:

— Ellen, tu de unde ai învăţat atâtea poveşti?

— De la tatăl lui Jack, răspunse Ellen fără a sta pe gânduri, după care pe chipul ei se aşternu o expresie circumspectă, iar Aliena pricepu că nu s-ar mai fi cuvenit să îi pună alte întrebări legate de acest subiect.

În mintea Alienei încolţi o altă idee.

— Ştii să ţeşi?

— Bineînţeles, spuse Ellen. Nu ştie oare toată lumea?

— Ai vrea să ţeşi pe bani?

— Poate. La ce te gândeşti?

Aliena îi explică. Ellen nu ducea lipsă de bani, bineînţeles, dar erau bani aduşi în casă de Tom, iar Aliena avea o bănuială cum că lui Ellen i-ar plăcea să câştige şi ea.

Bănuiala Alienei se dovedi corectă.

— Da, o să încerc, spuse Ellen.

În momentul acela, fiul vitreg al lui Ellen, Alfred, veni înspre ei. Ca şi tatăl său, Alfred era aproape un uriaş. Mare parte din faţă îi era ascunsă îndărătul unei bărbi stufoase, dar ochii de deasupra acesteia erau înguşti, ceea ce-i conferea o expresie vicleană. Ştia să scrie, să citească şi să socotească, dar, în ciuda acestor deprinderi, se dovedea destul de prost. Şi totuşi, prosperase, iar acum îşi avea propria echipă de zidari, ucenici şi muncitori. Aliena băgase de seamă de-a lungul vremii că, adesea, bărbaţii masivi obţineau poziţii de putere indiferent de gradul lor de inteligenţă. Ca şef de echipă, Alfred mai avea şi un alt avantaj, bineînţeles: putea să fie mereu sigur că oamenii săi vor avea de lucru, pentru că tatăl său era maistrul constructor al catedralei Kingsbridge.

Astfel se aşeză pe iarbă lângă ea. Avea nişte tălpi enorme, încălţate în cizme grele de piele, care deveniseră gri din cauza prafului de piatră. Rar se întâmpla ca Aliena să intre-n vorbă cu el. Ar fi trebuit să aibă multe lucruri în comun, pentru că erau singurii tineri din clasa mai înstărită din Kingsbridge, clasa care locuia în casele aflate cel mai aproape de zidurile stăreţiei; dar Alfred părea mereu extrem de plicticos. După câteva clipe de tăcere, acesta grăi:

— Ar trebui să avem biserică de piatră, spuse el, aşa din senin.

În mod clar, ceilalţi trebuiau să înţeleagă singuri contextul acestei observaţii. Aliena se gândi puţin, după care spuse:

— Te referi la biserica parohială?

— Da, zise el, ca şi cum ar fi fost ceva evident.

Biserica parohială era folosită adesea, întrucât cripta catedralei, pe care o foloseau călugării, era înghesuită şi nu se aerisea bine, iar populaţia oraşului crescuse simţitor. Cu toate acestea, vechea biserică parohială nu era decât o construcţie veche de lemn, cu acoperiş de stuf şi cu podeaua de pământ bătătorit.

— Ai dreptate, spuse Aliena. Ar trebui să avem o biserică de piatră.

Alfred o privea, parcă aşteptând ceva. Aliena se întrebă ce anume voia să audă de la ea.

Ellen, care probabil că era obişnuită să pună cap la cap cuvintele şi atitudinile sale, spuse:

— La ce te gândeşti, Alfred?

— Cu ce se începe la o biserică? întrebă el. Adică, dacă vrem

o biserică de piatră, ce facem?

Ellen ridică din umeri.

— Habar n-am!

Aliena se încruntă, gândindu-se la întrebare.

— Ai putea pune bazele unei ghilde parohiale, sugeră ea.

O ghildă parohială era o asociaţie de oameni care organizau un banchet din când în când şi adunau bani, de obicei pentru a cumpăra lumânări pentru biserica locală sau pentru a ajuta văduvele şi orfanii din vecinătate. Sătucele nu aveau niciodată ghilde, dar Kingsbridge nu mai era un sat acum.

— Şi în ce fel s-ar rezolva?

— Membrii ghildei ar plăti pentru ridicarea noii biserici, spuse Aliena.

— Atunci ar trebui să înfiinţăm o ghildă, zise Alfred.

Aliena se întreba dacă nu cumva îl judecase greşit. Nu i se păruse niciodată a fi genul de om pios, dar iată că acum încerca să strângă bani pentru construirea unei biserici noi. Poate că avea profunzimi ascunse. Apoi îşi dădu seama că Alfred, fiind singurul constructor din Kingsbridge în afară de Tom, avea certitudinea că el ar fi primit sarcina construirii bisericii. Poate că nu era el prea inteligent, dar se dovedea destul de viclean.

Cu toate acestea, tot îi plăcea ideea lui. Kingsbridge devenea oraş, iar oraşele aveau mai mult de o singură biserică. Având o alternativă la catedrală, oraşul nu putea fi dominat total de mănăstire. În momentul acela, Philip era suveranul şi stăpânul indiscutabil. Era un tiran binevoitor, dar Aliena putea întrezări o vreme când negustorilor oraşului le-ar conveni să aibă şi o altă biserică.

— Eşti dispusă să le explici şi altora despre ghildă? o întrebă Alfred.

Aliena îşi recăpătase suflul normal după întrecere. Nu prea o îndemna inima să schimbe compania lui Ellen şi a lui Jack cu cea a lui Alfred, dar era atrasă de această idee şi, oricum, ar fi fost o bădărănie să-l refuze.

— Cu plăcere, spuse ea, se ridică şi plecă împreună cu el.

Soarele cobora către apus. Călugării aprinseseră un foc de tabără şi serveau tradiţionala bere aromată cu ghimbir. Jack voia să-i pună o întrebare mamei sale, acum că rămăseseră singuri, dar era cuprins de emoţii. Apoi, cineva începu să cânte, iar el ştia că Ellen avea să înceapă la rându-i să cânte din clipă în clipă, aşa

că îşi luă inima în dinţi.

— Tatăl meu era menestrel?

Ellen îşi îndreptă privirea asupra lui. Era surprinsă, dar nu supărată.

— Cine te-a învăţat cuvântul ăsta? întrebă ea. Nu ai văzut niciodată un menestrel.

— Aliena. Pe vremuri se ducea în Franţa cu tatăl ei.

Mama sa privi peste pajişte, către focul de tabără.

— Da, era menestrel. Mi-a spus toate poemele acelea, exact aşa cum ţi le-am spus eu ţie. Iar tu i le spui acum Alienei?

— Da.

Jack se simţea oarecum jenat.

— Chiar o iubeşti, nu-i aşa?

— E chiar atât de evident?

Ea îi zâmbi cu drag.

— Numai pentru mine, cred. E mult mai mare decât tine.

— Cu cinci ani.

— O să o cucereşti, totuşi. Eşti exact ca tatăl tău. El putea avea orice femeie dorea.

Deşi stingherit că se adusese vorba despre Aliena, Jack era încântat că afla lucruri noi despre tatăl său, şi era dornic să audă mai multe; dar, spre profunda sa iritare, în momentul acela veni Tom şi se aşeză lângă ei. Începu imediat să vorbească.

— Am discutat cu stareţul Philip despre Jack, spuse el. Tonul său era destins, dar Jack simţi tensiunea din spatele lui, şi îşi dădu seama că aveau să fie probleme. Philip spune că băiatul ar trebui să aibă parte de educaţie.

Răspunsul mamei sale fu previzibil de indignat.

— *Este* educat, spuse ea. Ştie să citească şi să scrie în engleză şi-n franceză, ştie să socotească, ştie să recite cărţi întregi de poezie…

— Nu mă înţelege greşit cu bună ştiinţă, rosti Tom pe un ton ferm. Philip nu a spus că Jack e ignorant. Ba dimpotrivă. Spune că Jack e atât de inteligent, încât ar trebui să aibă parte de *mai multă* educaţie.

Jack nu era deloc încântat de aceste complimente. Împărtăşea suspiciunea mamei sale în privinţa slujitorilor Bisericii. Trebuia să fie o şmecherie undeva.

— Mai multă? întrebă Ellen, pe un ton batjocoritor. Ce vrea să-l mai înveţe călugărul acela? Îţi spun eu. Teologie. Latină. Retorică. Metafizică. Bălegar.

— Nu respinge totul atât de iute, spuse Tom cu blândeţe în glas. Dacă Jack acceptă oferta lui Philip, se duce la şcoală, învaţă să scrie şi să citească repede şi frumos ca un secretar, învaţă latină şi teologie şi toate celelalte materii pe care tu le numeşti bălegar, ar putea ajunge funcţionar pentru vreun conte sau episcop şi, în cele din urmă, ar putea deveni un bărbat bogat şi puternic. După cum spune şi zicala: nu toţi baronii sunt fii de baroni.

Ochii lui Ellen se îngustară rău prevestitor.

— „Dacă acceptă oferta lui Philip”, ai spus. Care este oferta lui Philip, mai exact?

— Ca Jack să devină călugăr novice…

— Peste cadavrul meu! strigă Ellen, sărind în picioare. Nu-mi dau fiul blestematei de Biserici! Preoţii aceia trădători şi mincinoşi l-au luat pe tatăl lui, dar nu-l vor lua şi pe el, prefer să-l înjunghii eu cu mâna mea pe Philip, jur pe toţi zeii!

Tom o mai văzuse pe mama lui Jack într-una din crizele ei de furie şi nu era la fel de impresionat pe cât ar fi trebuit. Spuse calm:

— Ce naiba e cu tine, femeie? Băiatului i s-a oferit o ocazie grozavă!

Din toate vorbele schimbate de cei doi, Jack era intrigat de cuvintele „preoţii aceia trădători şi mincinoşi l-au luat pe tatăl lui”. Ce voia să spună cu asta? Ar fi vrut să o întrebe, dar nu reuşea să intervină între cei doi.

— N-o să ajungă călugăr! ţipă ea.

— Dacă nu vrea să devină călugăr, nu va fi obligat.

Mama avea o înfăţişare mohorâtă.

— Stareţul ăla viclean are un talent aparte în a-şi atinge scopul, în cele din urmă, spuse ea.

Tom se întoarse către Jack.

— E timpul să spui şi tu ceva, flăcăule! Tu ce vrei să faci cu viaţa ta?

Jack nu se gândise până acum la această întrebare, dar răspunsul veni fără nicio ezitare, ca şi cum s-ar fi hotărât cu mult timp în urmă.

— O să ajung maistru constructor, ca tine, spuse el. O să construiesc cea mai frumoasă catedrală pe care a văzut-o lumea vreodată.

Marginea roşie a soarelui alunecă dincolo de linia orizontului,

iar peste pajişte se lăsă noaptea. Era timpul pentru ultimul ritual al Zilei Solstiţiului de Vară: dorinţele plutitoare. Jack avea un capăt de lumânare şi o bucată de lemn pregătite. Se uită la Ellen şi la Tom. Aceştia îl priveau amândoi, cumva nedumeriţi: certitudinea lui în privinţa viitorului său îi luase prin surprindere. Ei bine, nici nu era de mirare: îl surprinsese şi pe el.

Văzând că nu mai aveau ce să zică, Jack se ridică în picioare şi străbătu în fugă pajiştea, către focul de tabără. Aprinse o rămurică uscată de la foc, topi puţin baza lumânării şi o lipi de bucata de lemn; apoi aprinse fitilul. Majoritatea sătenilor făceau acelaşi lucru. Cei care nu-şi puteau permite o lumânare făcură un fel de barcă din iarbă uscată şi trestii şi răsuciră firele uscate din mijloc pentru a forma un fel de fitil.

Jack o văzu pe Aliena, care se afla destul de aproape de el. Contururile chipului său erau subliniate de lucirea roşiatică a focului, iar expresia ei arăta că era cufundată în gânduri. Urmându-şi un impuls, o întrebă:

— Ce dorinţă o să-ţi pui, Aliena?

Ea îi răspunse fără să-şi acorde vreun răgaz de gândire.

— Pace, spuse ea.

Apoi, părând cumva surprinsă, se întoarse în cealaltă parte.

Jack se întreba dacă era nebun pentru că o iubea. Ea îl plăcea destul de mult – deveniseră prieteni –, dar, pe cât de aproape era de inima lui ideea de a sta culcaţi, goi, unul lângă celălalt şi de a-şi săruta reciproc pielea fierbinte, pe atât de departe era de inima ei.

Când toată lumea fu gata, îngenunchează lângă râu sau păşiră în apa puţin adâncă de la mal. Ţinându-şi luminiţele tremurătoare în mâini, îşi puseră cu toţii câte o dorinţă. Jack îşi închise ochii strâns şi şi-o închipui pe Aliena, stând întinsă în pat, cu sânii ivindu-se peste cuvertură, întinzând braţele şi spunând: „Fă dragoste cu mine, bărbate.” Apoi, toţi cei prezenţi îşi puseră cu grijă bărcuţele luminate pe apă. Dacă bărcuţa se scufunda sau flacăra era stinsă de vânt, însemna că respectivului nu avea să i se împlinească niciodată dorinţa. Imediat ce Jack dădu drumul plutei sale, iar micuţul vas se îndepărtă, baza de lemn deveni invizibilă, singura care se mai zărea fiind flacăra. O urmări atent o vreme, apoi o pierdu printre sutele de alte lumini care dansau prin întuneric, săltând uşor pe suprafaţa apei, dorinţe pâlpâitoare plutind în aval până ce dispăreau dincolo de cotul râului, dincolo de ochii lumii.

III

Toată vara aceea, Jack îi spusese poveşti Alienei.

Se întâlneau duminica, la început ocazional, apoi regulat, în luminişul de lângă cascadă. Îi povestea despre Carol cel Mare şi cavalerii lui, şi despre William de Orange şi sarazini. În timp ce-i vorbea, Jack devenea complet absorbit de poveştile sale. Alienei îi plăcea să urmărească felul în care expresiile se succedau pe chipul lui tânăr. Se arăta plin de indignare la adresa nedreptăţilor, îngrozit de trădare, încântat de vitejia unui cavaler şi mişcat până la lacrimi de o moarte eroică; iar sentimentele sale erau molipsitoare, astfel încât şi ea trăia totul intens. Unele dintre poeme erau prea lungi pentru a fi recitate într-o singură după-amiază, şi, atunci când trebuia să spună o poveste pe bucăţi, Jack se oprea în momentele culminante, astfel că Aliena îşi petrecea întreaga săptămână întrebându-se ce avea să se întâmple mai departe.

Aliena nu vorbea niciodată, cu nimeni, despre aceste întâlniri. Nu era sigură de ce se-ntâmpla asta. Poate întrucât ceilalţi nu ar fi înţeles fascinaţia pe care o exercitau poveştile. Indiferent de motiv, îi lăsa pe toţi să creadă că pleca în hoinărelile ei obişnuite din după-amiezile de duminică; şi, fără să-i ceară părerea, Jack făcea şi el la fel; apoi, ajunseră în situaţia în care nu puteau spune nimănui fără să dea impresia că mărturiseau ceva pentru care se simţeau vinovaţi; şi astfel, mai degrabă din întâmplare, întâlnirile lor ajunseră să fie secrete.

Într-o duminică, Aliena îi citi *Alexandria*, ca să mai varieze. Spre deosebire de poemele lui Jack în care era vorba de intrigi la curte, de politică internaţională şi de morţi subite în bătălii, în legenda Alienei apăreau poveşti de iubire şi vrăji. Jack fu fascinat de aceste elemente noi de povestit, iar duminica următoare porni să povestească un cânt nou, inventat de el.

Era o zi fierbinte de la sfârşitul lunii august. Aliena purta sandale şi o rochie uşoară de pânză. Pădurea era nemişcată şi tăcută, cu excepţia clipocitului cascadei şi a variaţiilor tonului lui Jack. Povestea începea convenţional, cu descrierea unui cavaler viteaz, mare şi puternic, temut în bătălii şi înarmat cu o spadă magică, iar acestuia i se dă o sarcină dificilă: să călătorească spre o ţară îndepărtată din orient şi să aducă înapoi o viţă-de-vie pe care creşteau rubine. Dar istorisirea devie rapid de la structura obişnuită. Cavalerul fu ucis, iar povestea se concentră

asupra scutierului său, un tânăr de 17 ani, curajos, dar sărac, care era îndrăgostit fără speranţă de fiica regelui, o prinţesă frumoasă. Scutierul jură să ducă la îndeplinire sarcina încredinţată stăpânului său, chiar dacă era tânăr, lipsit de experienţă şi nu avea decât un căluţ bălţat şi un arc.

În loc să doboare duşmanii cu o lovitură teribilă cu sabia magică, aşa cum făcea de obicei eroul în aceste poveşti, scutierul se luptă cu disperare în bătălii ce păreau dinainte pierdute şi nu câştigă decât prin noroc sau prin ingeniozitate, abia scăpând cu viaţă, de cele mai multe ori. De multe ori se întâmpla să se-nspăimânte de duşmanii pe care-i înfrunta – spre deosebire de cavalerii neînfricaţi ai lui Carol cel Mare dar nu îşi abandonă misiunea. Oricum, sarcina sa părea a fi o cauză pierdută, ca şi dragostea sa.

Aliena se pomeni a fi mai captivată de tăria de caracter a scutierului decât fusese de puterea stăpânului său. Neliniştită, îşi muşcă încheieturile degetelor atunci când el intră pe teritoriul inamic, trase aer adânc în piept atunci când sabia unui uriaş aproape că-l nimeri şi oftă când el, însingurat, îşi lăsă capul pe pământ pentru a dormi şi a visa la prinţesa aflată atât de departe. Dragostea lui pentru ea era pe potriva neşansei care părea să-i marcheze existenţa.

În final, scutierul aduse acasă viţa-de-vie pe care creşteau rubine, uluind întreaga curte regală.

— Dar scutierului nu-i păsa nici *atât*, spuse Jack pocnind dispreţuitor din degete, de toţi baronii şi conţii aceia. Pe el nu îl interesa decât o singură persoană. În noaptea aceea, se furişă în camera ei, scăpând de gardieni printr-un şiretlic viclean pe care-l învăţase în călătoria sa în orient. În sfârşit, ajunse lângă prinţesă şi îi privi chipul. (În timp ce spunea aceste cuvinte, Jack privea în ochii Alienei.) Ea se trezi îndată, dar nu îi era teamă. Scutierul se întinse uşor şi îi luă mâna într-a sa.

Jack punea povestea în scenă, astfel că se întinse şi el, luând mâna Alienei şi ţinând-o în palmele sale. Ea era ca hipnotizată de intensitatea privirii lui şi de puterea iubirii tânărului scutier, aşa că abia de băgă de seamă că Jack îi ţinea mâna.

— Îi spuse „te iubesc” şi o sărută pe buze.

Jack se aplecă şi o sărută pe Aliena. Buzele lui le atinseră pe ale ei atât de uşor, încât ea abia dacă le simţi. Totul se întâmplă foarte repede, iar el îşi reluă imediat povestea.

— Prinţesa adormi, continuă el.

Aliena se întreba: „Chiar s-a întâmplat cu adevărat? Chiar m-a sărutat Jack?” Abia dacă-i venea să creadă, dar încă mai simţea atingerea buzelor lui.

— În ziua următoare, scutierul îl întrebă pe rege dacă se poate căsători cu prinţesa, drept răsplată pentru că adusese acasă viţa bătută cu rubine.

„Jack m-a sărutat fără să se gândească, hotărî Aliena. Era doar parte din poveste. Nici măcar nu-şi dă seama ce a făcut. Pur şi simplu, o să pretind că nu s-a întâmplat.”

— Regele îl refuză. Scutierul avea inima frântă. Toţi curtenii râdeau. Chiar în ziua aceea, scutierul părăsi ţinutul, călărind pe căluţul lui bălţat; dar jură că o să se întoarcă într-o zi, şi în ziua aceea avea să se căsătorească cu prinţesa cea frumoasă.

Jack se opri şi dădu drumul mâinii Alienei.

— Şi apoi ce s-a mai întâmplat? întrebă ea.

— Nu ştiu, răspunse Jack. Nu m-am gândit încă.

Toţi oamenii importanţi din Kingsbridge se alăturară ghildei parohiale. Pentru cei mai mulţi, reprezenta ceva nou, dar le plăcea ideea că Kingsbridge era oraş acum, nu sat, iar vanitatea le era atinsă prin faptul că se făcea apel la ei, ca la nişte cetăţeni de vază, pentru a contribui la construirea unei biserici de piatră.

Aliena şi Alfred recrutară membrii şi organizară primul ospăţ al ghildei, la mijlocul lui septembrie. Principalii absenţi fură stareţul Philip, care se arăta oarecum ostil la adresa acestei întreprinderi, deşi nu îndeajuns pentru a o interzice, Tom Constructorul, care refuză din cauza atitudinii lui Philip, şi Malachi, care nu fusese inclus din pricina religiei sale.

Între timp, Ellen ţesuse un balot de stofă din lâna care îi rămăsese nevândută Alienei. Era grosolană şi nevopsită, dar era suficient de bună pentru rasele călugărilor, iar chelarul stăreţiei, Cuthbert Cap-Alb, o cumpărase. Preţul era mic, dar tot însemna dublul costului lânii, şi, chiar plătind-o pe Ellen cu un penny pe zi, Aliena câştigase o jumătate de liră. Cuthbert era dornic să cumpere mai multă stofă la acest preţ, aşa că Aliena cumpără surplusul de lână al lui Philip pentru a-şi suplimenta propriul stoc şi găsi alte douăsprezece persoane, majoritatea femei, ca să o ţeasă. Ellen se declară de acord să ţeasă un alt balot, dar nu se arătă dispusă să o şi spele pentru a o îndesi, pentru că, spunea ea, munca era prea grea; şi la fel spuseră şi celelalte femei.

Aliena le înţelegea. Spălatul, sau îndesitul stofei, presupunea

muncă grea. Îşi amintea cum ea şi Richard se duseseră la maistrul care spăla şi îndesea stofa de lână la Winchester şi îi ceruseră să-i angajeze. Maistrul avea doi bărbaţi care băteau stofa cu bâte în timp ce o femeie turna apă. Femeia îi arătase Alienei palmele ei roşii şi pline de răni, iar atunci când bărbaţii aşezaseră un balot de stofă udă pe umărul lui Richard, acesta se prăbuşise în genunchi. Cei mai mulţi oameni se puteau descurca să îndesească o cantitate mică, suficientă pentru a face haine pentru ei şi familiile lor, dar numai bărbaţii puternici erau în stare să facă aşa ceva de dimineaţă până seară. Aliena le spuse ţesătoarelor sale să se apuce de făcut stofă ţesută rar, pentru că ea avea să angajeze nişte bărbaţi pentru îndesit sau avea să o vândă vreunui maistru în Winchester, care să o prelucreze apoi.

Ospăţul ghildei se ţinu în biserica de lemn. Aliena se ocupase de mâncare. Repartizase sarcinile de gătit între membri, care, în majoritatea lor, aveau cel puţin un servitor acasă. Alfred şi oamenii săi construiseră o masă lungă din capre de lemn şi din scânduri. Cumpăraseră bere tare şi un butoi de vin.

Se aşezară de-o parte şi de alta a mesei, fără ca vreunul dintre ei să stea în capete, pentru că toţi trebuiau să fie egali în cadrul ghildei. Aliena purta o rochie de mătase roşu-închis împodobită cu o broşă de aur cu rubine şi o manta de un cenuşiu întunecat, cu mâneci largi, aşa cum era moda. Preotul paroh rosti rugăciunea: evident, el era încântat de ideea formării unei ghilde, pentru că o biserică nouă i-ar fi crescut prestigiul şi venitul.

Alfred prezentă bugetul şi programul de construcţie a noii biserici. Vorbea de parcă ar fi fost vorba numai de munca lui, dar Aliena ştia că Tom fusese cel care întocmise mare parte din ceea ce se prezenta. Construcţia avea să dureze doi ani şi să coste 90 de lire, iar Alfred propuse ca membrii ghildei, patruzeci la număr, să plătească fiecare câte şase penny pe săptămână. Privindu-le chipurile, Aliena îşi dădu seama că era un pic mai mult decât socotiseră ei că avea să-i coste. Se declarară cu toţii de acord să plătească, dar Aliena îşi zise că probabil ar trebui să se aştepte ca unul sau doi dintre ei să dea înapoi.

Ea, personal, putea plăti cu uşurinţă. Privindu-şi comesenii, îşi dădu seama că era, probabil, cea mai bogată persoană de acolo. Ea era una dintre puţinele femei de-acolo: pe lângă ea, se mai găseau la masă o berăriţă, renumită pentru berea bună şi tare pe care o făcea, o croitoreasă ce avea în subordine două

cusătorese şi câteva ucenice, şi văduva unui cizmar, care administra afacerea lăsată în urmă de soţul său. Aliena era cea mai tânără dintre femeile prezente, fiind totodată cea mai tânără dintre toţi membrii bărbaţi, cu excepţia lui Alfred, mai fraged decât ea cu un an sau doi.

Aliena îi ducea dorul lui Jack. Nu auzise încă a doua parte a poveştii cu tânărul scutier. În acea zi era sărbătoare, şi i-ar fi plăcut să-l întâlnească în luminiş. Poate că încă mai putea, ceva mai târziu.

La masă se discuta despre războiul civil. Soţia lui Stephen, regina Matilda, opusese mai multă rezistenţă decât îşi închipuise cineva: cucerise, recent, oraşul Winchester şi îl luase prizonier de Robert de Gloucester. Robert era fratele împărătesei Maud şi comandantul-şef al forţelor ei militare. Unii oameni spuneau că Maud nu era decât o marionetă, Robert fiind adevăratul conducător al rebeliunii. În orice caz, prinderea lui Robert era aproape la fel de gravă pentru Maud cum fusese capturarea lui Stephen pentru tabăra regalistă, şi toată lumea avea o părere în ceea ce privea direcţia în care aveau să evolueze ostilităţile.

Băutura de la acest ospăţ era mai tare decât cea oferită de stareţul Philip şi, pe măsură ce felurile de mâncare se succedau, mesenii începură să se cherchelească. Preotul paroh nu reuşea să exercite o influenţă restrictivă, poate pentru că dădea pe gât la fel de multă băutură ca şi ceilalţi. Alfred, care stătea lângă Aliena, părea îngrijorat, dar chiar şi el se înroşi la faţă. Alienei nu-i plăceau deloc băuturile tari, aşa că se mulţumi să bea numai o cupă de cidru de mere la masă.

Când terminară majoritatea bucatelor, cineva propuse un toast în cinstea lui Alfred şi a Alienei. Pe când îşi ridica la rându-i cupa, lui Alfred îi străluceau ochii de plăcere. Apoi mesenii prinseră să cânte, iar Aliena începu să se întrebe cât de curând se putea retrage fără să fie observată.

— Ne-am descurcat bine, împreună, îi spuse Alfred.

Aliena zâmbi.

— Hai să aşteptăm să vedem câţi dintre ei mai plătesc cei şase penny pe săptămână la anul pe vremea asta.

Alfred nu voia să audă de temeri şi de presimţiri sumbre astăzi.

— Ne-am descurcat bine, repetă el. Suntem o echipă bună. Îşi ridică pocalul şi bău. Nu crezi că suntem o echipă bună?

— În mod sigur, da, spuse ea, pentru a-i face pe plac.

— Mi-a plăcut, continuă el. Să fac asta cu tine... ghilda, vreau să spun.

— Şi mie mi-a plăcut, zise ea, ca să fie politicoasă.

— Da? Sunt foarte fericit să aud asta!

Aliena îl privi mai cu luare-aminte. De ce ţinea morţiş să-şi accentueze ideea? Vorbea fără a i se împletici limba, nedând vreun semn de beţie adevărată.

— A fost bine, spuse ea, pe un ton neutru.

Alfred îşi puse o mână pe umărul ei. Alienei nu-i plăcea să fie atinsă, dar se învăţase să nu tresară, pentru că altfel ceilalţi s-ar fi simţit jigniţi.

— Spune-mi ceva, zise el, coborând tonul vocii până deveni intim. Ce cauţi tu la un soţ?

„Doar n-o să mă ceară de nevastă”, îşi spuse Aliena, întristată. Îi dădu răspunsul standard.

— Nu am nevoie de un soţ... fratele meu îmi dă suficiente bătăi de cap.

— Dar ai nevoie de dragoste, spuse el.

În adâncul sufletului, Aliena oftă.

Tocmai se pregătea să-i răspundă, când el ridică o palmă pentru a o împiedica – un obicei masculin care Alienei i se părea deosebit de înnebunitor.

— Nu-mi spune că nu ai nevoie de dragoste, zise el. Toată lumea are nevoie de dragoste!

Aliena îl privi stăruitor. Ştia că era ceva ciudat cu ea: cele mai multe femei se arătau dornice să se mărite; iar dacă erau în continuare singure, aşa cum i se întâmpla ei, la vârsta de 22 de ani, se arătau mai mult decât dornice, se arătau disperate. „Ce e în neregulă cu mine?” se întrebă ea în sinea ei. Alfred era tânăr, puternic şi prosper: jumătate din fetele din Kingsbridge ar fi vrut să se mărite cu el. Preţ de câteva clipe, cochetă cu ideea de a-i spune da. Dar gândul de a trăi efectiv cu Alfred, de a mânca în fiecare seară cu el, de a se duce la biserică împreună şi de a-i naşte copii era îngrozitor. Prefera singurătatea. Clătină din cap a negare.

— Nu te mai gândi la asta, Alfred, spuse ea, pe un ton ferm. Nu am nevoie de un soţ, nici pentru dragoste, nici pentru orice altceva.

Dar Alfred nu se lăsa descurajat.

— Te iubesc, Aliena, zise el. Lucrând cu tine, am fost cu adevărat fericit. Am nevoie de tine. Vrei să fii soţia mea?

Iată c-o spusese. Alienei îi părea rău că o făcuse, pentru că asta însemna că trebuia să îl respingă în mod direct. Învăţase cu vremea că nu avea niciun rost să încerce să se poarte cu mănuşi: pretendenţii considerau că un refuz blând reprezenta un semn de nehotărâre, şi insistau cu atât mai mult.

— Nu, spuse ea. Nu te iubesc, nu mi-a plăcut la fel de mult să lucrez cu tine şi nu m-aş mărita cu tine nici dacă ai fi ultimul bărbat de pe pământ!

Îl rănise. Probabil că Alfred se gândise că avea şanse mari să fie acceptat. Aliena era sigură că nu făcuse nimic pentru a-l încuraja. Îl tratase ca pe un partener egal, îl ascultase atunci când îi vorbise, discutase cu el sincer şi direct, îşi îndeplinise responsabilităţile şi se aşteptase ca şi el să şi le îndeplinească pe ale lui. Dar bărbaţilor li se părea că acest tip de comportament îndemna la făcut curte.

— Cum poţi să spui aşa ceva? îngăimă el.

Aliena oftă. Se simţea ofensat, iar ei îi părea rău că-l făcuse să sufere; dar, în câteva momente, Alfred avea să fie cuprins de indignare şi să se poarte ca şi cum ea l-ar fi acuzat pe nedrept; apoi, într-un final, avea să se convingă singur că ea îl jignise în mod gratuit, şi avea să o jignească la rându-i. Nu toţi pretendenţii refuzaţi se purtau aşa, dar unii o făceau, iar Alfred părea să aparţină acestui soi din urmă. Era nevoită să plece.

Se ridică.

— Îţi respect propunerea şi îţi mulţumesc pentru onoarea pe care mi-o faci, spuse ea. Te rog să-mi respecţi refuzul şi să nu-mi mai pui această întrebare şi a doua oară.

— Presupun că fugi să te vezi cu mucosul de frate-meu vitreg, zise el cu răutate. Nu cred că te călăreşte cine ştie ce!

Aliena se înroşi toată. Aşadar, lumea începuse să observe prietenia ei cu Jack. Alfred nu se putea abţine să nu interpreteze răutăcios relaţia lor. Ei bine, ea *chiar* fugea să se vadă cu Jack şi nu avea de gând să-i permită lui Alfred să o împiedice. Se aplecă şi îşi apropie mult faţa de a lui. Alfred tresări. Încet, pe un ton hotărât, Aliena rosti:

— Du-te. La. Dracu'.

Apoi se întoarse şi ieşi.

O dată pe lună, stareţul Philip ţinea şedinţă de tribunal în criptă. În trecut, tribunalul se ţinea o dată pe an şi, chiar şi atunci, rar se întâmpla ca şedinţa să ţină o zi întreagă. Dar, după

ce populaţia se triplase, fărădelegile se înzeciseră.

Se schimbase şi natura infracţiunilor. Pe vremuri, majoritatea delictelor erau legate de pământuri, de recolte sau de vite. Un ţăran lacom încerca pe ascuns să mute hotarul unui ogor astfel încât să-şi mărească proprietatea în prejudiciul vecinului său; un muncitor fura un sac de grâu de la văduva pentru care lucrase; o femeie sărmană cu prea mulţi copii mulgea vaca altuia. Acum, medita Philip în timp ce asista la judecată în prima zi din decembrie, cele mai multe dintre cazuri erau legate de bani. Ucenicii furau bani de la maiştrii lor, un soţ lua economiile de-o viaţă ale soacrei sale, negustorii foloseau monede false, iar femeile bogate îşi plăteau mult prea zgârcit servitorii cu minte puţină care de-abia dacă erau în stare să-şi numere monedele primite ca salariu. În urmă cu cinci ani, în Kingsbridge nu existau astfel de infracţiuni, pentru că nu existau atâţia bani.

Philip rezolva aproape toate delictele prin plata unei amenzi. De asemenea, putea decide ca infractorii să fie biciuiţi, puşi în obezi sau închişi în temniţa de sub dormitorul călugărilor, dar aceste pedepse erau date mai rar, fiind rezervate pentru delictele cu violenţă. Avea dreptul de a hotărî spânzurarea hoţilor, iar stăreţia deţinea o spânzurătoare solidă de lemn; dar nu o folosise niciodată, nu încă, şi în secret nutrea speranţa că nu avea să fie nevoit nicicând să o facă. Infracţiunile cele mai grave – crima, vânarea căprioarelor regelui şi jaful la drumul mare – erau judecate la tribunalul regal din Shiring, prezidat de *sheriff,* iar *sheriff*-ul Eustace spânzura suficienţi infractori, ba chiar mai mult de atât.

Astăzi, Philip trebuia să audieze şapte cazuri de măcinat grâu fără autorizaţie. Le lăsă la sfârşit şi se ocupă de toate odată. Stăreţia tocmai construise o moară nouă lângă cea veche – Kingsbridge avea nevoie de două mori acum. Dar noua clădire trebuia plătită, ceea ce însemna că toată lumea trebuia să-şi aducă grânele pentru a fi măcinate la stăreţie. La drept vorbind, aceasta fusese legea mereu, ca la orice conac din ţară: ţăranii nu aveau voie să-şi macine grânele acasă; trebuiau să-l plătească pe senior pentru a le măcina la moara lui. În ultimii ani, pe măsură ce oraşul creştea şi vechea moară se strica din ce în ce mai des, Philip trecuse cu vederea din ce în ce mai multe cazuri de măcinare ilegală; dar acum trebuia să pună piciorul în prag.

Numele acuzaţilor erau scrijelite pe o tăbliţă, iar el le citi cu voce tare, unul câte unul, începând cu cel mai înstărit.

— Richard Longacre, fratele Franciscus spune că ai o piatră mare de măcinat, pusă în mişcare de doi oameni.

Franciscus era morarul stăreţiei.

Un ţăran liber cu înfăţişare prosperă făcu un pas înainte.

— Da, stăpâne stareţ, dar acum am stricat-o.

— O să plăteşti şaizeci de penny. Enid Berăriţa, tu aveai o moară de mână în berăria ta. Eric Enidson, fiul tău, a fost văzut folosind-o, fiind şi el pus sub acuzaţie.

— Da, stăpâne, spuse Enid, o femeie cu faţa roşie şi umeri puternici.

— Şi unde e moara de mână acum? o întrebă Philip.

— Am aruncat-o în râu, stăpâne!

Philip nu o credea, însă nu prea avea cum să verifice spusele ei.

— Amendă douăzeci şi patru de penny, şi doisprezece pentru fiul tău. Walter Tanner?

Philip continuă să citească lista, amendând oamenii conform gravităţii faptelor lor, până ce ajunse la ultimul şi cel mai sărac dintre toţi.

— Văduva Goda?

O bătrână cu chipul ciupit de vărsat, purtând straie negre decolorate de vreme, făcu un pas înainte.

— Fratele Franciscus te-a văzut că măcinai grânele cu o piatră.

— Nu aveam un penny pentru moară, stăpâne, spuse ea, pe un ton de reproş.

— Totuşi, ai avut un penny pentru a cumpăra grâne, zise Philip. Vei fi pedepsită ca toţi ceilalţi.

— M-aţi lăsa să mor de foame? întrebă ea, sfidătoare.

Philip oftă. Îşi dorea ca fratele Franciscus să se fi prefăcut a nu o fi văzut pe Goda încălcând legea.

— Când a mai murit cineva de foame în Kingsbridge? întrebă el. Stareţul aruncă o privire către cetăţenii adunaţi în criptă. Îşi aduce cineva aminte când a fost ultima oară când a murit cineva de foame în oraşul nostru? Se opri pentru un moment, ca şi cum ar fi aşteptat un răspuns, după care spuse: Cred că o să descoperiţi că a fost înainte ca eu să vin la conducerea stăreţiei.

Goda spuse:

— Dick Fără-Casă a murit iarna trecută.

Philip şi-l aducea aminte pe bărbatul acela, un cerşetor care dormea prin grajduri şi cocine.

— Dick a căzut beat pe stradă la miezul nopţii şi a murit îngheţat pentru că a început să ningă, spuse el. Nu a murit de foame, iar dacă ar fi fost suficient de treaz pentru a merge până la stăreţie, nu i-ar fi fost nici frig. Dacă ţi-e foame, nu încerca să mă înşeli – vino şi cere-mi de pomană. Iar dacă eşti prea mândră pentru a face asta şi preferi să încalci legea, atunci trebuie să-ţi primeşti pedeapsa ca toţi ceilalţi. M-ai înţeles?

— Da, stăpâne, spuse ursuză bătrâna.

— Amendă un sfert de penny, spuse Philip. Şedinţa s-a încheiat!

Se ridică şi ieşi, urcând treptele care duceau la nivelul solului.

Lucrările la construirea noii catedrale încetiniseră foarte mult, aşa cum se întâmpla întotdeauna cu o lună înainte de Crăciun. Marginile şi colţurile pietrăriei neterminate erau acoperite cu paie şi cu bălegar – gunoaiele de la grajdurile stăreţiei – pentru a feri zidăria de îngheţ. Zidarii nu puteau construi iarna, din cauza îngheţului, aşa spuneau. Philip întrebase de ce nu puteau descoperi zidurile dimineaţa acoperindu-le apoi la loc seara: de multe ori, în timpul zilei nu era îngheţ. Tom îi răspunse că zidurile construite iarna se prăbuşeau. Philip îl credea pe cuvânt, numai că nu considera că acest lucru se întâmpla din cauza îngheţului. Credea că adevăratul motiv ţinea de faptul că mortarul avea nevoie de câteva luni pentru a se întări cum se cuvine. Pauza de iarnă îi permitea să se întărească foarte bine înainte de a fi pusă peste el zidăria din noul an. Acest lucru ar explica totodată superstiţia zidarilor cum că aducea ghinion să construieşti un zid de mai mult de şapte metri înălţime într-un singur an: dacă se înălţa mai mult de atât, rândurile inferioare de piatră se puteau deforma înainte ca mortarul să se întărească.

Philip observă cu surprindere că toţi zidarii se găseau în zona care avea să devină absida catedralei. Se duse să vadă ce făceau.

Făcuseră o boltă semicirculară de lemn şi o ridicaseră vertical, sprijinită cu pari de ambele părţi. Philip ştia că bolta de lemn făcea parte din ceea ce ei numeau cofraj: scopul său era să susţină bolta de piatră în timp ce era construită. Totuşi, acum, zidarii asamblau bolta de piatră la nivelul solului, fără mortar, pentru a se asigura că pietrele se potriveau perfect. Ucenicii şi muncitorii ridicau pietrele pe cofraj, în vreme ce zidarii îi priveau cu un ochi critic.

Philip întâlni privirea lui Tom şi spuse:

— Pentru ce e asta?

— Este o boltă pentru galerie.

Philip îşi înălţă privirea, gânditor. Arcada fusese terminată anul trecut, iar galeria de deasupra ei avea să fie gata anul următor. Apoi mai rămânea să fie construit numai luminatorul, după care se putea face acoperişul. Acum că pereţii fuseseră acoperiţi pentru iarnă, zidarii ciopleau pietrele necesare pentru anul viitor. Dacă această boltă era bună, pietrele pentru toate celelalte aveau să fie cioplite după aceleaşi modele.

Ucenicii, printre care se afla şi fiul vitreg al lui Tom, Jack, asamblară bolta pornind din ambele părţi, folosind pietrele înguste numite botari. Deşi bolta urma să fie construită sus, în înaltul bisericii, avea să prezinte modele elaborate; astfel, fiecare piatră avea, pe suprafaţa dezvelită vederii, un rând de sculptură în colţi-de-câine, un alt rând de medalioane mici şi un rând inferior de sculptură rotunjită. Când pietrele erau puse laolaltă, sculpturile se aliniau, formând trei arce continue, unul de colţi-de-câine, altul de medalioane şi al treilea de modele în piatră rotunjite. În acest fel se crea impresia că bolta era construită din mai multe felii semicirculare de piatră suprapuse, pe când, de fapt, era făcută din pietre cu muchiile lipite. Însă blocurile de piatră trebuiau să se potrivească perfect, altfel sculpturile nu s-ar fi aliniat cum se cuvine, iar iluzia ar fi fost spulberată.

Philip îl privi pe Jack în vreme ce acesta cobora cu grijă piatra centrală în poziţie. Acum, bolta era completă. Patru zidari îşi luară ciocanele şi dădură la o parte pietrele plate care susţineau cofrajul la câţiva centimetri deasupra solului. Suportul de lemn se prăbuşi cu zgomot. Deşi nu era niciun pic de mortar între pietre, bolta rămase în picioare. Tom Constructorul mormăi ceva, mulţumit.

Cineva îl trase pe Philip de mânecă. Stareţul se întoarse şi văzu că era vorba despre un călugăr tânăr.

— Aveţi un oaspete, părinte! Vă aşteaptă în casa dumneavoastră.

— Mulţumesc, fiule!

Philip îi lăsă pe constructori cu treaba lor. Dacă monahii îl duseseră pe vizitator să aştepte în casa stareţului, însemna că era cineva important. Traversă curtea şi intră în casa sa.

Oaspetele era fratele lui, Francis. Philip îl îmbrăţişă cu căldură. Francis părea ros de griji.

— Ţi s-a oferit ceva de mâncare? întrebă Philip. Pari supărat.

— Mi-au dat nişte pâine şi carne, mulţumesc! Mi-am petrecut toamna călătorind între Bristol, unde era închis regele Stephen, şi Rochester, unde era întemniţat contele Robert.

— Ai spus „era întemniţat”.

Francis încuviinţă.

— Am negociat un schimb: Stephen pentru Robert. A fost făcut de Ziua Tuturor Sfinţilor. Regele Stephen s-a întors la Winchester.

Philip se arătă surprins.

— Mi se pare că împărăteasa Maud a ieşit cel mai rău cu această învoială... a dat un rege în schimbul unui conte.

Francis scutură din cap, în semn de negaţie.

— Era total neajutorată fără Robert. Nimeni nu o place, nimeni nu are încredere în ea. Îşi pierdea rapid orice sprijin. Aşa că trebuia să-l recupereze. Regina Matilda a dat dovadă de isteţime. Nu a acceptat nimic altceva decât eliberarea lui Stephen la schimb cu Robert de Gloucester. Şi-a menţinut poziţia şi, în final, a obţinut ce a vrut.

Philip se duse la fereastră şi privi curtea stăreţiei. Începuse să plouă, o ploaie rece şi piezişă care uda şantierul, înnegrind zidurile înalte ale catedralei şi scurgându-se de pe acoperişurile joase, din stuf, ale atelierelor meşterilor.

— Ce înseamnă asta? întrebă el.

— Înseamnă că, o dată în plus, Maud nu e altceva decât o aspirantă la tron. În fond, Stephen a fost încoronat, în timp ce Maud nu a avut parte de o astfel de ceremonie.

— Dar Maud a fost cea care mi-a acordat licenţă pentru târg!

— Da. Asta ar putea fi o problemă.

— Licenţa mea nu mai e valabilă?

— Ba da. A fost acordată legal, de un conducător legal care a fost recunoscut de Biserică. Faptul că nu a fost încoronată nu are nicio importanţă. Dar Stephen ar putea să o retragă.

— Veniturile de la târg se duc pe piatră, spuse Philip, neliniştit. Nu pot să construiesc dacă nu mai pot ţine târgul. Într-adevăr, sunt veşti proaste.

— Îmi pare rău!

— Şi suta mea de lire?

Francis ridică din umeri.

— Stephen o să-ţi spună să ţi-o recuperezi de la Maud.

Philip se întristă.

— Toţi banii aceia... zise el. Erau banii lui Dumnezeu, iar eu i-

am pierdut.

— Nu i-ai pierdut încă, spuse Francis. S-ar putea ca Stephen să nu-ţi revoce licenţa. În orice caz, nu s-a arătat niciodată prea interesat de problema târgurilor.

— Contele William ar putea să facă presiuni asupra lui.

— William a schimbat tabăra, nu mai ţii minte? S-a dat de partea lui Maud. N-o să mai aibă prea mare influenţă pe lângă Stephen.

— Sper să ai dreptate, spuse Philip pătimaş. În numele lui Dumnezeu, sper să ai dreptate!

Când se făcu prea frig pentru a mai sta în luminiş, Aliena începu să-şi petreacă serile vizitând casa lui Tom Constructorul. De obicei, Alfred se afla la berărie, aşa că familia era alcătuită din Tom, Ellen, Jack şi Martha. Acum că Tom câştiga atât de bine, aveau scaune confortabile, un foc puternic în vatră şi lumânări din belşug. Ellen şi Aliena şedeau şi ţeseau. Tom trasa planuri şi diagrame, scrijelindu-şi desenele cu o piatră ascuţită pe nişte plăci lustruite de ardezie. Jack se prefăcea că lucra la o cingătoare, că ascuţea cuţite sau că împletea un coş, deşi îşi petrecea mare parte din timp uitându-se pe ascuns la chipul Alienei scăldat în lumina lumânărilor, privindu-i buzele mişcându-i-se în vreme ce vorbea sau studiindu-i gâtul alb atunci când ea sorbea din vreo cupă de bere. Se amuzară copios iarna aceea. Lui Jack îi plăcea foarte tare să stârnească râsul Alienei. Se arăta atât de rezervată şi se controla atât de mult, de obicei, încât era o bucurie să o vezi lăsându-se purtată de val, ca şi cum ai fi zărit-o pentru o clipită goală. Se gândea mereu ce lucruri să mai spună pentru a o amuza. Îi imita pe meşterii de pe şantier, maimuţărind accentul unui zidar parizian sau mersul crăcănat al unui fierar. O dată, inventase o poveste comică despre viaţa călugărilor, atribuindu-le fiecăruia păcate plauzibile – mândria lui Remigius, lăcomia lui Bernard bucătarul, beţia pentru călugărul care se ocupa de oaspeţi şi pofta trupească pentru Pierre circuitorul. De multe ori, Martha nu se mai putea opri din râs, ba chiar şi taciturnul de Tom mai schiţa câte un zâmbet.

Într-o astfel de seară, Aliena spuse:

— Nu ştiu dacă o să pot vinde toată stofa aceasta.

Ceilalţi fură oarecum luaţi prin surprindere.

— Şi atunci de ce o mai ţesem? întrebă Ellen.

— Nu am renunţat să sper, spuse Aliena. Numai că am o

problemă.

Tom îşi ridică privirea de la tăbliţa sa de ardezie.

— Credeam că stăreţia e dornică să o cumpere pe toată, zise el.

— Nu e asta problema. Nu găsesc oameni care să mi-o îndesească, iar stăreţia nu vrea stofă ţesută rar… şi nici altcineva.

— Îndesitul e o muncă extrem de grea, spuse Ellen. Nici nu mă mir că nu e nimeni dispus să o facă.

— Nu poţi să angajezi bărbaţi care să se ocupe de asta? întrebă Tom.

— Nu şi într-un oraş prosper cum e Kingsbridge. Toţi bărbaţii au suficient de lucru. În oraşele mari există oameni care se ocupă cu aşa ceva, dar cei mai mulţi lucrează pentru ţesători şi nu au voie să îndesească stofă pentru rivalii patronilor lor. Oricum, ar costa prea mult să transport stofa cu căruţa până la Winchester şi înapoi.

— E într-adevăr o problemă, recunoscu Tom şi se întoarse la desenele lui.

Lui Jack îi veni o idee.

— Păcat că nu putem să punem boii să o facă.

Ceilalţi izbucniră în râs.

— Ai putea la fel de bine să încerci să înveţi un bou să construiască biserici, zise Tom.

— Sau să ducem stofa la moară, insistă Jack. De obicei, există metode mai uşoare de a face munci grele.

— Vrea să îndesească stofa, nu să o macine, spuse Tom.

Jack nu îl asculta.

— Noi folosim maşinării de ridicat şi scripeţi pentru a urca pietrele pe schelărie.

— Da, dacă ar exista vreun mecanism ingenios de a îndesi stofa aceasta, ar fi minunat, spuse Aliena.

Jack îşi închipui cât de încântată ar fi Aliena dacă i-ar rezolva el problema. Era hotărât să găsească o soluţie.

Tom spuse gânditor:

— Am auzit că unii folosesc moara de apă pentru a pune în mişcare foalele de la forja fierarilor… dar nu am văzut niciodată cum.

— Exact! spuse Jack. Înseamnă că se poate!

Tom continuă:

— Roata morii se învârteşte, piatra de măcinat se învârteşte şi

ea, aşa că una o poate pune în mişcare pe cealaltă, dar bâta unui om care îndeseşte lâna se mişcă în sus şi în jos. Nu poţi face o roată rotundă să mişte o bâtă în sus şi în jos.

— Dar foalele se mişcă în sus şi în jos.

— Adevărat, adevărat; dar nu am văzut forja respectivă cu ochii mei, numai am auzit vorbindu-se despre ea.

Jack încercă să-şi imagineze mecanismul unei mori. Forţa apei făcea ca roata să se învârtească. Axul roţii de moară era legat de o altă roată, aflată în interiorul morii. Această a doua roată, care era verticală, avea dinţi ce se prindeau de dinţii unei roţi orizontale. Roata aceea orizontală făcea ca piatra de moară să se învârtească.

— O roată care stă în picioare poate mişca o roată culcată, mormăi Jack, gândind cu voce tare.

Martha izbucni în râs.

— Jack, las-o baltă! Dacă morile ar putea îndesi stofă de lână, atunci oamenii deştepţi s-ar fi gândit deja la asta.

Jack nu o luă în seamă.

— Bâtele de îndesit ar putea fi prinse de axul roţii de moară, spuse el. Stofa ar putea fi întinsă acolo unde lovesc bâtele.

— Dar bâta nu ar lovi decât o singură dată, zise Tom, după care s-ar poticni, iar roata s-ar opri. Ţi-am spus: roţile se învârtesc, pe când bâtele trebuie să se mişte în sus şi-n jos.

— Trebuie să existe o modalitate, spuse Jack, cu încăpăţânare.

— Nu există, rosti Tom cu hotărâre, pe tonul pe care-l folosea pentru a închide un subiect de discuţie.

— Pun prinsoare că există, mormăi rebel Jack, iar Tom se prefăcu a nu-l fi auzit.

Duminica următoare, Jack dispăru.

Mersese la biserică de dimineaţă şi mâncase de prânz acasă, ca de obicei; dar nu apăru la cină. Aliena se afla în bucătăria casei sale, pregătind o ciorbă groasă de şuncă şi varză cu piper, când se trezi vizitată de Ellen, care îl căuta pe Jack.

— Nu l-am mai văzut de la slujbă, spuse Aliena.

— A dispărut după prânz, zise Ellen. Am crezut că e cu tine.

Aliena se simţi puţin stânjenită că Ellen presupusese dintru început că Jack ar fi fost cu ea.

— Eşti îngrijorată?

Ellen ridică din umeri.

— O mamă e mereu îngrijorată.

— S-a certat cumva cu Alfred? întrebă Aliena, neliniştită.

— Şi eu am pus aceeaşi întrebare. Alfred spune că nu. Ellen oftă din rărunchi. Nu cred că i s-a întâmplat ceva rău. A mai făcut aşa şi înainte şi pot spune că o să mai facă. Nu l-am învăţat niciodată să se ţină de un program.

Puţin mai târziu, în aceeaşi seară, chiar înainte de culcare, Aliena se duse la casa lui Tom pentru a afla dacă Jack se întorsese. Nu o făcuse. Se culcă îngrijorată. Richard era plecat la Winchester, aşa că era singură. O tot bătea gândul că Jack căzuse în râu şi se înecase, sau ceva de genul acesta. Ar fi fost o lovitură groaznică pentru Ellen: Jack era singurul ei fiu. Când îşi închipui durerea lui Ellen provocată de pierderea lui Jack, ochii i se umplură de lacrimi. „E o prostie, îşi spuse ea. Plâng pentru durerea altcuiva, provocată de ceva ce nu s-a întâmplat.” Îşi recăpătă stăpânirea de sine şi încercă să se gândească la altceva. Marea ei problemă era stofa pe care nu o putea vinde.

Îndeobşte, şi-ar fi bătut capul cu problemele de afaceri jumătate de noapte, dar, în seara aceasta, gândurile i se tot întorceau la Jack. Şi dacă îşi rupsese piciorul şi zăcea undeva prin pădure, neputându-se mişca?

Într-un final, alunecă într-un somn agitat. Se trezi când mijeau zorii, simţindu-se în continuare obosită. Îşi puse pelerina grea peste cămaşa de noapte şi-şi încălţă cizmele cu marginea tivită cu blană, după care ieşi să-l caute.

Nu se afla în grădina din spatele berăriei, unde adormeau adesea bărbaţii, fiind salvaţi de la îngheţ de căldura emanată de grămada fetidă de bălegar. Coborî coasta până la pod şi porni temătoare de-a lungul malului, către un cot al râului unde se strângeau mereu resturi. O familie de raţe ciugulea printre bucăţelele de lemn, pantofii uzaţi, cuţitele ruginite care fuseseră aruncate şi oasele cu carne putrezită de pe mal. Slavă Domnului, Jack nu era acolo.

Urcă din nou dealul şi intră în curtea stăreţiei, unde lucrătorii de la catedrală îşi începeau munca pe ziua respectivă. Îl găsi pe Tom în şopronul său.

— A venit înapoi Jack? întrebă ea, plină de speranţă.

Tom clătină din cap.

— Nu încă.

În timp ce ea ieşea, sosi maistrul dulgher, cu o figură îngrijorată.

— Toate ciocanele noastre au dispărut, îi spuse el lui Tom.

— Ciudat, zise Tom. Şi eu căutam un ciocan şi nu găsesc niciunul.

Chiar atunci, Alfred băgă capul pe uşă şi întrebă:

— Unde sunt toate ciocanele zidarilor?

Tom se scărpină în cap.

— Se pare că au dispărut toate ciocanele de pe şantier, zise el, descumpănit. Apoi, expresia i se schimbă şi spuse: Pun rămăşag că Jack e în spatele acestei dispariţii!

„Bineînţeles! îşi spuse în gând Aliena. Ciocane. Îndesit stofă. La moară.”

Fără să-şi dea pe faţă gândurile, părăsi şopronul lui Tom, traversă grăbită curtea stăreţiei, trecând pe lângă bucătărie, către colţul de sud-vest, unde un canal deviat de la cursul râului punea în mişcare două mori, una veche şi una nou-nouţă. După cum bănuise, roata vechii mori se învârtea. Intră.

La început, ceea ce i se înfăţişă dinaintea ochilor o nedumeri şi o sperie. De un stâlp orizontal era fixat un şir de ciocane. Parcă din proprie voinţă, ciocanele îşi ridicară capetele, ca nişte cai înălţându-şi privirea din iesle. Apoi coborâră din nou, toate odată, şi loviră simultan, cu un bufnet puternic care aproape că-i opri inima în loc. Surprinsă, Aliena lăsă să-i scape un ţipăt. Ciocanele îşi ridicară capetele, ca şi cum i-ar fi auzit strigătul, după care loviră din nou. Loveau o bucată din stofa ei ţesută rar, ce se afla într-o covată puţin adâncă de lemn, cu apă de doar câţiva centimetri, de genul celor folosite de muncitorii care făceau mortarul pe şantier. Îşi dădu seama că ciocanele băteau stofa, îndesind-o, şi nu se mai simţi speriată, deşi uneltele păreau tulburător de însufleţite. Dar cum funcţionau? Văzu că stâlpul de care erau fixate ciocanele mergea paralel cu axul roţii de moară. O scândură prinsă de ax se învârtea odată cu mişcările acestuia. Când scândura se rotea, punea în mişcare mânerele ciocanelor, împingându-le în jos, astfel încât capetele se ridicau. Cum scândura se învârtea în continuare, la un moment dat mânerele nu mai erau apăsate. Atunci, capetele cădeau şi loveau stofa din covată. Era exact ce spusese Jack în seara aceea: o moară care putea îndesi stofa.

Îi auzi vocea.

— Ciocanele ar trebui să aibă o contragreutate, astfel încât să cadă cu mai multă putere.

Aliena se întoarse şi îl văzu pe Jack, obosit, dar victorios.

— Cred că ţi-am rezolvat problema, spuse el şi îi zâmbi timid.

— Mă bucur că eşti bine… ne-am făcut griji în privinţa ta! zise ea.

Fără să cugete la ce făcea, îl îmbrăţişă şi îl sărută. Fu un sărut fugar, aproape un pupic nevinovat; dar apoi, când buzele li se dezlipiră, braţele lui se înlănţuiră în jurul taliei Alienei, ţinându-i corpul uşor, dar ferm lipit de al lui, iar ea se pomeni privind în ochii lui. Se simţea extrem de fericită pentru că îl găsise viu şi nevătămat. Îl îmbrăţişă cu afecţiune. Brusc, deveni conştientă într-un chip acut de senzaţiile care-i asaltau pielea: simţea asprimea cămăşii femeieşti de pânză, simţea blana moale a cizmelor, iar sfârcurile ei lipite de pieptul lui erau străbătute de fiori.

— Erai îngrijorată în privinţa mea? întrebă el, cu un glas mirat.

— Bineînţeles! De-abia dacă am închis un ochi toată noaptea!

Ea zâmbea, fericită, dar el avea o înfăţişare foarte solemnă şi, în câteva clipe, starea lui de spirit o învinse pe a ei, iar Aliena se simţi ciudat de emoţionată. Inima îi bătea cu putere; începu să respire sacadat. În spatele ei, ciocanele bufneau la unison, zguduind la fiecare lovitură structura de lemn a morii, iar ei i se părea că simte aceste vibraţii în adâncul fiinţei sale.

— Sunt bine, spuse el. Totul e bine.

— Mă bucur, repetă ea, şi constată că vorbea în şoaptă.

Îl văzu închizând ochii şi aplecându-şi chipul spre al ei, iar apoi îi simţi povara gurii. Sărutul lui era blând. Avea buze cărnoase şi o barbă moale, de adolescent. Aliena închise ochii, pentru a se concentra asupra senzaţiei delicioase. Simţind gura lui Jack lipită de a ei, i se păru firesc să-şi întredeschidă buzele. Dintr-odată, gura îi devenise ultrasensibilă, astfel încât putea simţi până şi cea mai uşoară atingere, până şi cea mai mică mişcare. Vârful limbii lui mângâie lăuntrul buzei ei de sus. Se simţea atât de copleşită de fericire, încât îi venea să plângă. Îşi apăsă corpul de al lui, zdrobindu-şi sânii moi de pieptul lui tare, simţindu-i oasele şoldurilor împlântându-i-se în abdomen. Nu mai simţea doar uşurare pentru faptul că era teafăr, nu mai simţea doar bucurie că îl avea acolo, cu ea. Acum, în sufletul Alienei încolţise un sentiment nou. Părea că pluteşte copleşită de senzaţii extatice. Ţinându-i trupul în braţe, voia să-l atingă mai mult, să-l simtă mai mult, să se apropie şi mai tare. Îşi trecu palmele peste spatele lui. Voia să-i simtă pielea, dar hainele lui o umpleau de frustrare. Fără să stea pe gânduri, îşi deschise gura

şi îşi împinse limba printre buzele lui. El scoase un mic sunet animalic din gât, ca un geamăt reţinut de încântare.

Uşa morii se deschise cu un zgomot puternic. Aliena se smulse din îmbrăţişarea lui Jack. Dintr-odată, se simţi şocată, de parcă ar fi dormit până atunci, iar cineva îi dăduse o palmă pentru a o trezi. Era îngrozită de ce făcuseră – se sărutaseră şi se pipăiseră ca o târfă şi un beţiv într-o berărie! Se trase câţiva paşi în spate şi apoi se întoarse, zguduită de ruşine. Intrusul era, dintre toţi oamenii, tocmai Alfred. Acest lucru îi adânci starea de rău. În urmă cu trei luni, Alfred o ceruse în căsătorie, iar ea îl refuzase cu aroganţă. Acum o văzuse purtându-se ca o căţea în călduri. Părea o ipocrită. Se înroşi toată de ruşine. Alfred se holba la ea, cu o expresie în care se amestecau dorinţa şi dispreţul, aducându-i-l în minte pe William Hamleigh. Era dezgustată de sine, pentru că-i dăduse lui Alfred un motiv de a o privi de sus, şi furioasă pe Jack, pentru rolul pe care-l jucase în toată tărăşenia.

Se întoarse cu spatele la Alfred şi se uită la Jack. Când ochii li se întâlniră, în privirea lui apăru un licăr de surpriză. Aliena îşi dădu seama că furia i se vedea pe chip, dar nu se putea stăpâni. Expresia de fericire năucă a lui Jack se transformă într-una de dezorientare şi de suferinţă. În altă împrejurare, aşa ceva ar fi dezarmat-o, dar acum era prea supărată. Îl ura pentru ceea ce o determinase să facă. Iute ca fulgerul, îl pălmui peste faţă. El nu se clinti, dar în ochii lui zări o durere profundă. Obrazul i se înroşi acolo unde îl lovise. Aliena nu suporta să vadă suferinţa din ochii lui. Îşi smulse cu greu privirea de la el.

Nu putea să mai rămână acolo. Porni în fugă spre uşă, cu bufnetul necontenit al ciocanelor în urechi. Alfred se dădu repede la o parte, părând aproape înspăimântat. Ea ţâşni pe lângă el şi ieşi pe uşă. Îl văzu în apropiere pe Tom Constructorul, împreună cu un grup de muncitori. Toată lumea venea spre moară, pentru a afla ce se întâmpla. Aliena trecu grăbită pe lângă ei fără să rostească vreun cuvânt. Unul sau doi oameni se uitară curioşi la ea, făcând-o să-i ardă obrajii de ruşine; dar erau mai interesaţi de bufnetul de ciocane care venea dinspre moară. Partea rece, logică a minţii Alienei înregistră constatarea că Jack rezolvase problema îndesirii stofei; dar gândul că nu dormise toată noaptea făcând ceva pentru ea îi agrava senzaţia de rău. Trecu în fugă pe lângă grajduri, ieşi pe poarta stăreţiei şi o apucă pe drum, cu cizmele alunecându-i prin noroi, până ce ajunse acasă la ea.

Când intră, îl găsi pe Richard acolo. Stătea la masa din

bucătărie, cu o bucată de pâine în mână şi cu un castron de bere în faţă.

— Regele Stephen a pornit cu armata sa, spuse el. A început din nou războiul. Am nevoie de un cal nou.

IV

În următoarele trei luni, Aliena abia dacă legă două vorbe cu Jack.

Acesta suferea îngrozitor. Îl sărutase ca şi cum l-ar fi iubit, nu avea cum să se fi înşelat în privinţa asta. Când ea plecase de la moară, fusese sigur că aveau să se mai sărute astfel, cât de curând. Se plimba de colo-colo, orbit de dragoste, gândindu-se: „Aliena mă iubeşte! Aliena mă iubeşte!” Îi mângâiase spatele, îşi băgase limba în gura lui şi îşi apăsase sânii de pieptul lui. La început, când văzuse că îl evita, crezuse că era doar stânjenită. Nu putea să se poarte ca şi cum nu l-ar fi iubit, nu şi după sărutul acela. Aşteptase ca ei să-i treacă timiditatea. Cu ajutorul dulgherului stăreţiei, făcuse un mecanism de batere a stofei mai puternic şi mai trainic, la moara cea veche, iar Aliena îşi îndesise stocul de stofă. Îi mulţumise din inimă, dar glasul ei era rece, iar ochii ei evitau să privească într-ai lui.

Când văzuse că ea continua să se poarte distant cu el şi după câteva săptămâni, trebui să admită că se confrunta cu o problemă serioasă. Fu copleşit de dezamăgire, simţindu-se de parcă avea să se înece în regrete. Era descumpănit. Îşi dorea, cuprins de nefericire, să fi fost mai în vârstă, să fi avut mai multă experienţă cu femeile, astfel încât să-şi poată da seama dacă reacţia ei era firească sau ciudată, dacă reprezenta ceva temporar sau permanent, şi dacă trebuia să vorbească direct cu ea despre asta sau să nu pomenească nimic. Nesigur fiind, îi era totodată teamă ca nu cumva să spună ceva nepotrivit şi să înrăutăţească şi mai mult lucrurile, aşa că nu făcu nimic; iar apoi, senzaţia constantă de respingere începuse să-l afecteze, şi el se simţea inutil, prost şi neputincios. Se gândea cât de nesăbuit fusese, închipuindu-şi că cea mai dorită şi de neatins femeie din ţinut l-ar putea iubi pe el, un simplu băiat. O amuzase o vreme, cu poveştile şi cu glumele lui, dar, imediat ce o sărutase ca un bărbat, ea fugise. Ce nebun fusese să spere că avea să se întâmple altfel!

După o săptămână sau două în care-şi tot repetase cât de prost era, începu să se înfurie. Era nervos la muncă, iar oamenii prinseră să se poarte prudent în preajma lui. Era răutăcios cu sora lui vitregă, Martha, care suferea din pricina lui aproape la fel de mult cât suferea el din cauza Alienei. În după-amiezile de duminică, îşi irosea banii câştigaţi la luptele de cocoşi. Toată pasiunea şi-o punea în munca lui. Sculpta console, pietrele ieşite în afară care păreau că susţin bolţile şi coloanele care nu ajungeau până la sol. Consolele erau deseori decorate cu frunze, dar, conform tradiţiei, mai exista şi posibilitatea de a sculpta un bărbat care să pară că susţinea arcada cu braţele sau cu spinarea. Jack modifică doar un pic modelul obişnuit, dar efectul constase în apariţia unei siluete omeneşti ciudat contorsionate, cu o expresie de durere pe chip, făptură condamnată, de fapt, la o eternă agonie în timp ce susţinea greutatea pietrei. Jack ştia că era strălucită: nimeni altcineva nu era în stare să sculpteze o siluetă care să pară chinuită de suferinţă. Când văzu sculptura, Tom clătină din cap, neştiind dacă să se minuneze de expresivitatea sa sau să dezaprobe faptul că era ceva atât de neobişnuit. Philip se arătă intrigat de ea. Lui Jack însă nu-i păsa de părerea lor: îi socotea orbi pe aceia cărora nu le plăcea sculptura.

Într-o zi de luni din Postul Paştelui, când toţi erau iuţi la mânie întrucât nu mai mâncaseră carne de trei săptămâni, Alfred veni la lucru cu o expresie triumfătoare pe chip. Cu o zi înainte, fusese la Shiring. Jack nu ştia ce făcuse acolo, dar, în mod clar, fratele său era extrem de încântat.

În timpul pauzei de la jumătatea dimineţii, când Enid Berăriţa aduse un butoi de bere în mijlocul absidei şi începu să vândă băutură muncitorilor, Alfred scoase un penny şi strigă:

— Hei, Jack Tomson[10], adu-mi nişte bere!

„O să se lege de tatăl meu”, îşi spuse Jack. Nu-l luă în seamă.

Unul dintre dulgheri, un bărbat mai în vârstă pe nume Peter, spuse:

— Ar fi bine să faci cum ţi se spune, ucenicule!

Ucenicii trebuiau să se supună întotdeauna ordinelor unui maistru.

— Eu nu sunt fiul lui Tom, spuse Jack. Tom e tatăl meu vitreg, iar Alfred ştie asta prea bine.

[10] Fiul-lui-Tom.

— Oricum, fă cum îţi spune, ceru Peter pe un ton ce îndemna la echilibru.

Fără nicio tragere de inimă, Jack luă banii lui Alfred şi se aşeză la coadă.

— Numele tatălui meu a fost Jack Shareburg, spuse el tare. Dacă vreţi să faceţi vreo diferenţă între mine şi Jack Fierarul, puteţi să mă numiţi cu toţii Jack Jackson[11].

— Mai degrabă Jack Bastardul, zise Alfred.

Jack se adresă celor din jur:

— V-aţi întrebat vreodată de ce Alfred nu-şi încheie niciodată şireturile de la cizme?

Se uitară cu toţii la picioarele lui Alfred. Într-adevăr, cizmele lui grele, pline de noroi, croite astfel încât să fie legate sus cu şireturi, nu erau încheiate.

— Pentru că trebuie să-şi poată scoată repede degetele de la picioare: are nevoie de ele dacă trebuie să numere mai sus de zece!

Meşterii zâmbiră, iar ucenicii chicotiră pe-nfundate. Jack îi înmână bănuţul dat de Alfred lui Enid şi luă cana de bere. Se duse cu ea la Alfred şi i-o înmână cu o mică plecăciune ironică. Alfred era enervat, dar nu foarte tare; mai avea lucruri de spus. Jack se îndepărtă să-şi bea berea împreună cu ucenicii, sperând că Alfred îl va lăsa în pace.

Dar nu era să fie! Câteva clipe mai târziu, Alfred îl urmă şi spuse:

— Dacă Jack Shareburg ar fi fost tatăl meu, eu nu m-aş repezi să bat toba peste tot. Nu-ţi dai seama ce a fost?

— A fost menestrel, zise Jack. Adoptase un ton încrezător, dar se temea de ce avea să spună Alfred. Presupun că nu ştii ce e acela un menestrel.

— A fost un hoţ, spuse Alfred.

— Of, mai taci din gură, gunoiule!

Jack se întoarse cu spatele şi luă o gură din berea sa, dar abia dacă mai putea să înghită. Mai mult ca sigur, Alfred avea un motiv să spună aşa ceva.

— Nu ştii cum a murit? insistă Alfred.

„Asta este, îşi spuse Jack. Asta a aflat ieri în Shiring; de aceea rânjeşte aşa, prosteşte." Fără tragere de inimă, se întoarse cu faţa la Alfred.

---

[11] Fiul-lui-Jack.

— Nu, Alfred, nu ştiu cum a murit tatăl meu, dar cred că o să-mi spui tu.

— A fost spânzurat de gât, ca un hoţ ticălos ce era.

Jack lăsă să-i scape un strigăt involuntar de durere. Intuitiv, îşi dădu seama că era adevărat. Alfred se arăta atât de sigur pe el, încât mai mult ca sigur că nu inventa. Iar Jack înţelese, într-o străfulgerare, că aşa se explica reticenţa mamei sale. De ani de zile, se temuse în adâncul sufletului de aşa ceva. Se prefăcea mereu că totul era bine, că nu era un bastard, că avea un tată cu un nume adevărat. De fapt, se temuse tot timpul că era ceva ruşinos legat de tatăl său, că tachinările erau îndreptăţite, că, într-adevăr, exista ceva de care să se ruşineze. Se găsea deja la pământ: respingerea Alienei îl făcuse să se simtă mărunt şi lipsit de valoare. Acum, adevărul legat de tatăl său îl izbi precum o lovitură de ciocan în moalele capului.

Alfred stătea acolo zâmbind, foarte mulţumit de sine însuşi: efectul dezvăluirii sale îl încânta. Chipul acela radios îl înnebunea pe Jack. Pentru acesta din urmă, era suficient de rău că tatăl său fusese spânzurat. Însă bucuria lui Alfred că se întâmplase asta făcea totul de nesuportat. Fără să se gândească la ce face, Jack îşi aruncă berea în figura rânjitoare a lui Alfred.

Ceilalţi ucenici, care îi urmăriseră pe cei doi fraţi vitregi şi savuraseră altercaţia, se dădură câţiva paşi înapoi. Alfred îşi şterse berea de pe faţă, mugi de furie şi lovi cu pumnul lui uriaş, o mişcare surprinzător de iute pentru un bărbat atât de masiv. Îl izbi în figură pe Jack, atât de puternic, încât, în loc să provoace durere, îi amorţi acestuia obrazul. Înainte de a apuca să reacţioneze, celălalt pumn al lui Alfred i se înfipse în abdomen. Această a doua lovitură fu groaznic de dureroasă. Jack simţea că nu avea să-şi mai recapete vreodată răsuflarea. Se înmuie precum o cârpă şi se prăbuşi. Când ajunse la pământ, Alfred îl lovi în cap cu cizma lui grea şi, preţ de-o clipă, nu mai văzu nimic decât lumină albă.

Se rostogoli orbeşte şi se strădui să se ridice. Dar Alfred încă nu era mulţumit. Când Jack reuşi să se ridice, simţi încleştarea unor mâini apucându-l. Începu să se zbată. Acum era înfricoşat. Alfred n-avea să arate milă. Dacă nu putea scăpa, avea să-l bată până cădea în nesimţire. La început, priza lui Alfred fu prea puternică pentru ca Jack să se poată elibera, dar apoi Alfred se pregăti să-i aplice o lovitură cu pumnul şi, în clipa aceea, Jack îi scăpă din strânsoare.

O luă la fugă, iar Alfred se aruncă pe urmele lui. Jack se ascunse după un butoi de var, împingându-l astfel încât să cadă în calea lui Alfred, vărsând varul pe pământ. Alfred sări peste butoi, dar intră într-o vadră cu apă care fu, şi aceea, răsturnată. Când apa curse peste var, acesta începu să bolborosească şi să sfârâie puternic. Unii dintre constructori, văzând risipa de materiale scumpe, strigară la ei, indignaţi, dar Alfred era surd la aşa ceva, iar lui Jack nu-i stătea gândul decât la cum să facă să se pună la adăpost de Alfred. Alerga, încovoiat din cauza durerii şi aproape orbit de lovitura la cap.

Aflat pe urmele lui, Alfred reuşi să îi pună piedică. Jack căzu pe burtă. „O să mor, îşi spuse el, în timp ce se rostogolea pe spate. Alfred o să mă omoare acum.” Se adăposti sub o scară care se sprijinea de schelăria ce se înălţa până în vârful zidurilor. Alfred se apropia ameninţător de el. Jack se simţea ca un iepure încolţit. Scara însă îl salvă. Atunci când Alfred se aplecă pentru a intra sub ea, Jack trecu repede în faţa ei şi sări pe prima treaptă. Urcă scara precum un şobolan pe un jgheab.

Simţea scara zguduindu-se în timp ce Alfred urca după el. În condiţii normale, ar fi fost mai rapid decât Alfred, dar era încă ameţit şi respira greu. Ajunse în vârf şi se agăţă de schelărie. Se împiedică şi se prăbuşi pe zid. Pietrăria fusese aşezată în dimineaţa aceea, iar mortarul era încă moale. Când Jack se izbi de zid, o întreagă porţiune se clătină, iar trei sau patru pietre alunecară în lateral şi căzură pe partea cealaltă. Jack crezu că avea să se prăbuşească şi el odată cu ele. Ajuns pe margine, se balansă pentru a-şi menţine echilibrul şi, privind în jos, văzu blocurile mari de piatră rostogolindu-se în aer, în cuprinsul celor 25 de metri care îl despărţeau de sol, şi aterizând pe acoperişurile înclinate ale atelierelor de la baza zidului. Se îndreptă de spate, nădăjduind că nu se găsea nimeni în atelierele acelea. Alfred apăru peste capătul scării şi înaintă spre el pe schelăria şubredă.

Alfred era roşu la faţă şi gâfâia, iar ura îi sticlea în ochi. Jack nu se îndoia că, în starea aceasta, Alfred era capabil de crimă. „Dacă pune mâna pe mine, îşi spuse el în gând, o să mă arunce peste marginea zidului.” Pe măsură ce Alfred avansa, Jack se retrăgea. Călcă în ceva moale şi îşi dădu seama că era o grămăjoară de mortar. Inspirat, se lăsă repede pe vine, luă o mână de mortar şi o aruncă spre figura lui Alfred, nimerindu-l în ochi.

Orbit, Alfred îşi opri înaintarea şi îşi scutură capul, încercând să scape de mortar. În sfârşit, lui Jack i se ivise ocazia să scape. Alergă către celălalt capăt al platformei schelei, cu intenţia să coboare, să iasă în fugă din curtea stăreţiei şi să-şi petreacă restul zilei ascunzându-se în pădure. Dar, spre oroarea sa, la celălalt capăt al schelei nu se afla nicio scară. Nu putea să coboare pe schelă, pentru că nu ajungea până jos – era construită pe nişte pari înfipţi în tălpile de eşafodaj din zid. Era prins în cursă.

Aruncă o privire în urmă. Alfred îşi recăpătase vederea şi venea spre el.

Mai exista o cale de coborâre.

În capătul neterminat al zidului, unde absida se unea cu transeptul, fiecare rând de zidărie era cu o jumătate de bloc de piatră mai scurt decât cel de sub el, urcându-se astfel o scară abruptă, care era folosită uneori de muncitorii mai îndrăzneţi drept cale alternativă către platformă. Cu inima cât un purice, Jack ajunse în vârful zidului şi porni de-a lungul lui, cu grijă, dar rapid, încercând să nu bage de seamă distanţa de la care ar fi căzut dacă aluneca. Ajunse în capătul secţiunii de unde începeau treptele, se opri şi aruncă o privire în jos. Se simţea uşor ameţit. Privi peste umăr: Alfred era pe zid, în urma lui. Coborî.

Jack nu putea pricepe de ce Alfred se arăta atât de neînfricat: nu fusese niciodată un curajos. Era ca şi cum ura i-ar fi tocit simţul pericolului. În timp ce coborau în fugă treptele ameţitor de abrupte, Alfred se apropia tot mai mult de Jack. Se afla la mai bine de patru metri până la sol, când Jack îşi dădu seama că Alfred era foarte aproape de el. Disperat, sări peste marginea zidului, pe acoperişul de stuf al atelierului de dulgherie. Ricoşă de pe acoperiş pe pământ, dar ateriză prost, scrântindu-şi glezna, şi se prăbuşi în ţărână.

Făcu un efort şi, clătinându-se, se ridică. Secundele pe care le pierduse căzând îi îngăduiseră lui Alfred să coboare zidul şi să se-ndrepte alergând către atelier. Timp de o fracţiune de secundă, Jack rămase cu spatele la zid, iar Alfred se opri, aşteptând să vadă în ce direcţie avea să sară. Jack avu parte de o clipă de nehotărâre îngrozită; apoi, inspirat, făcu un pas în lateral şi intră cu spatele în atelier.

Înăuntru nu se găsea niciun meşter, pentru că se aflau cu toţii în jurul butoiului cu bere al lui Enid. Pe bancuri se aflau ciocane, fierăstraie, dălţi pentru lemn şi bucăţile de lemn la care lucrau

dulgherii. În mijlocul podelei se găsea o bucată mare de cofraj abia terminat, care trebuia folosit la construirea unei bolţi; iar în spate, aproape de zidul bisericii, era un foc puternic, alimentat cu aşchii de lemn şi cu bucăţile rămase după tăierea materialelor brute.

Nu mai era nicio altă cale de ieşire.

Jack se întoarse pentru a-l înfrunta pe Alfred. Era încolţit. Timp de o clipă, fu paralizat de spaimă. Apoi frica se spulberă în faţa mâniei sale. „Nu-mi pasă dacă sunt ucis, îşi spuse el, atâta timp cât îl fac pe Alfred să sângereze înainte ca eu să mor.” Nu aşteptă ca Alfred să îl lovească. Îşi lăsă capul în jos şi atacă. Era prea înnebunit pentru a se mai folosi de pumni. Pur şi simplu se repezi la Alfred cu toată viteza.

Această manevră era ultimul lucru la care s-ar fi aşteptat Alfred. Jack îl izbi cu fruntea în gură. Jack era cu şapte, opt centimetri mai scund şi mult mai uşor decât el, dar, oricum, atacul său îl făcu pe Alfred să dea înapoi. În timp ce-şi recăpăta echilibrul, Jack observă cu mulţumire sânge pe buzele lui Alfred.

Preţ de-o clipă, Alfred fu prea surprins pentru a reacţiona. În acest răstimp, ochii lui Jack căzură pe un ciocan de lemn sprijinit de un banc. Când Alfred îşi recăpătă controlul şi se repezi la Jack, acesta din urmă ridică ciocanul şi lovi sălbatic. Alfred se feri, dând înapoi, iar ciocanul nu-l atinse. Dintr-odată, Jack se trezi că avantajul era de partea lui. Încurajat, porni după Alfred, savurând deja senzaţia dată de lemnul tare zdrobind oasele duşmanului. De data aceasta, lovi cu toată puterea. O dată în plus, nu-l nimeri pe Alfred, dar atinse stâlpul care susţinea acoperişul atelierului.

Atelierul nu era o construcţie solidă. Nimeni nu locuia acolo. Singura sa menire era de a le permite dulgherilor să lucreze pe timp de ploaie. Când Jack lovi stâlpul cu ciocanul, acesta se mişcă. Pereţii erau reprezentaţi de nişte panouri şubrede din crenguţe împletite şi nu ofereau niciun fel de susţinere. Acoperişul de stuf se lăsă. Temător, Alfred îşi ridică privirea către el. Jack ridică ciocanul. Alfred ieşi pe uşa atelierului, de-a-ndăratelea. Jack lovi din nou. Alfred se feri, sărind în spate, se împiedică de o stivă mică de cherestea şi căzu greoi în fund. Jack ridică ciocanul deasupra capului pentru a-i da lovitura de graţie. Deodată, braţele îi fură prinse într-o strânsoare ca de cleşte. Privi în jur şi îl zări pe stareţul Philip, cu chipul întunecat, precum cerul pe timp de furtună. Philip smulse ciocanul din mâinile lui Jack.

În spatele stareţului, acoperişul atelierului se prăbuşi în

interior. Jack şi Philip se întoarseră şi priviră. Atunci când căzu peste foc, stuful uscat se aprinse imediat şi, o clipă mai târziu, flăcări puternice se înălţau spre cer.

Tom îşi făcu apariţia şi arătă către trei muncitori care se aflau cel mai aproape de el.

— Tu, tu şi tu… aduceţi vadra aia de apă de lângă fierărie. Se întoarse către alţi trei. Peter, Rolf, Daniel, aduceţi găleţi. Voi, ucenicilor, aruncaţi cu lopata pământ peste flăcări… toţi, şi repede!

În următoarele câteva minute, toată lumea se concentră asupra incendiului, iar Alfred şi Jack fură daţi uitării. Jack se dădu din cale şi rămase privind, simţindu-se năuc şi neajutorat. Alfred stătea la ceva distanţă de el. „Chiar eram gata să-i zdrobesc capul lui Alfred cu ciocanul?" se întreba Jack, nevenindu-i să creadă. Întreaga întâmplare i se părea ireală. Încă se mai afla în stare de şoc, buimăcit, atunci când combinaţia de pământ şi apă reuşi să stingă flăcările.

Stareţul Philip privea dezastrul, gâfâind în urma efortului depus.

— Uită-te şi tu! îi spuse el lui Tom. Era furios. Un atelier distrus! Munca dulgherilor s-a dus pe apa sâmbetei. Un butoi de var irosit şi o întreagă secţiune de zidărie distrusă!

Jack îşi dădu seama că Tom avea necazuri: asigurarea ordinii pe şantier intra în sarcina lui, iar Philip îl socotea responsabil pentru pagube. Faptul că vinovaţii erau fiii lui Tom înrăutăţea şi mai tare situaţia.

Tom îşi puse mâna pe braţul lui Philip şi vorbi cu glas blând.

— Meşterii vor rezolva totul, spuse el.

Philip nu se lăsă calmat aşa uşor.

— Ba eu o să rezolv, replică el tăios. Eu sunt stareţul, iar voi toţi lucraţi pentru mine!

— Atunci permite-le zidarilor să delibereze înainte de a lua vreo hotărâre, spuse Tom, pe un ton calm şi rezonabil. S-ar putea să venim cu o propunere care să ţi se pară potrivită. Dacă nu, eşti liber să faci ce vrei.

În mod clar, pe Philip nu-l trăgea deloc inima să lase iniţiativa în seama altuia, dar tradiţia era de partea lui Tom: zidarii îşi rezolvau problemele între ei. După un moment de gândire, Philip spuse:

— Foarte bine. Dar, oricare va fi decizia voastră, eu nu o să le mai permit ambilor tăi fii să lucreze pe acest şantier. Unul din ei

trebuie să plece.

Clocotind de furie, se îndepărtă.

Aruncând o privire înnegurată către Jack şi Alfred, Tom se îndepărtă şi intră în cel mai mare dintre atelierele zidarilor.

Pe când îl urma pe Tom în atelier, Jack îşi dădu seama că o cam băgase pe mânecă. Când îşi pedepseau unul dintre confraţi, zidarii erau confruntaţi, de obicei, cu delicte cum ar fi beţia în timpul serviciului sau furtul de materiale, iar pedeapsa era, de obicei, o amendă. Bătăile dintre ucenici erau pedepsite, de obicei, prin punerea combatanţilor în obezi timp de o zi, dar, bineînţeles, Alfred nu era ucenic şi, oricum, bătăile nu produceau atâtea pagube. Meşterii puteau da afară un membru care lucra pentru mai puţin decât salariul minim. De asemenea, puteau pedepsi un membru care comisese adulter cu soţia altuia, deşi Jack nu ştiuse acest lucru. Teoretic, ucenicii puteau fi biciuiţi, dar, deşi auzise ameninţări de acest gen, Jack nu văzuse niciodată ca o astfel de pedeapsă să fi fost pusă în practică.

Maiştrii zidari se înghesuiră în atelierul de lemn, aşezându-se pe bancuri şi sprijinindu-se de zidul din spate, care era, de fapt, peretele lateral al catedralei. După ce se adunară toţi, Tom spuse:

— Patronul nostru este furios şi pe bună dreptate. Acest incident a produs o mulţime de pagube costisitoare. Mai rău, ne face de ruşine pe noi, ca zidari. Trebuie să-i judecăm cu stricteţe pe cei vinovaţi. Aceasta este singura modalitate de a ne recăpăta buna reputaţie drept constructori mândri şi disciplinaţi, bărbaţi care ne stăpânim pe noi la fel de bine ca meseria care ne-a adus aici.

— Bine spus, strigă Jack Fierarul, iar printre ceilalţi se auzi un murmur aprobator.

— Eu nu am văzut decât sfârşitul bătăii, continuă Tom. A văzut cineva cum a început?

— Alfred s-a repezit la flăcău, zise Peter Dulgherul, cel care-l sfătuise pe Jack să fie ascultător şi să-i aducă lui Alfred berea cerută.

Un zidar tânăr, pe nume Dan, care lucra pentru Alfred, spuse:

— Jack şi-a aruncat berea în faţa lui Alfred.

— Totuşi, flăcăul a fost provocat, zise Peter. Alfred l-a insultat pe tatăl de sânge al lui Jack.

Tom îşi îndreptă privirea către Alfred.

— Aşa ai făcut?

— Am spus că tatăl său a fost un hoţ, răspunse Alfred. E adevărat. A fost spânzurat pentru furt la Shiring. *Sheriff*-ul Eustace mi-a spus-o ieri.

Jack Fierarul zise:

— E de rău dacă un maistru trebuie să-şi ţină gura să nu cumva să se supere vreun ucenic.

Printre meşteri se auzi un murmur de aprobare. Deznădăjduit, Jack îşi dădu seama că, indiferent de ce avea să se întâmple, nu va scăpa cu o pedeapsă uşoară. „Poate că sunt blestemat să fiu un nelegiuit, ca tata, îşi spuse el. Poate că şi eu o să sfârşesc pe eşafod.”

Peter Dulgherul, care se dovedea a fi apărătorul lui Jack, spuse:

— Eu tot zic că dacă maistrul a încercat cu tot dinadinsul să îl înfurie pe ucenic asta schimbă situaţia.

— Totuşi, ucenicul trebuie să fie pedepsit, spuse Jack Fierarul.

— Nu neg asta, zise Peter, ci doar socot că meşterul ar trebui să primească şi el o sancţiune. Maiştrii ar trebui să-şi folosească înţelepciunea căpătată de-a lungul anilor pentru a instaura pace şi armonie pe un şantier. Dacă provoacă certuri, atunci nu-şi îndeplinesc cum trebuie datoria.

Se părea că toţi ceilalţi erau de acord cu el, dar Dan, susţinătorul lui Alfred, spuse:

— E un principiu periculos, acela de a-l ierta pe ucenic pentru că meşterul nu s-a purtat frumos cu el. Ucenicii nu sunt niciodată de părere că meşterii se poartă frumos cu ei. Dacă începem să privim lucrurile aşa, am ajunge ca meşterii să nu le mai vorbească ucenicilor de teamă ca aceştia din urmă să nu-i lovească pe motiv că ar fi nepoliticoşi.

Spre dezgustul lui Jack, aceste vorbe atraseră o susţinere puternică. Fapt care nu arăta decât că autoritatea meşterilor trebuia susţinută, indiferent cine avea sau nu dreptate în cazul respectiv. Se întreba care avea să-i fie pedeapsa.

Nu avea bani ca să plătească o amendă. Nu suporta gândul să fie pus în obezi: cu ce ochi l-ar mai vedea Aliena? Dar ar fi fost mai rău să fie biciuit. Avea convingerea că l-ar fi înjunghiat pe acela care ar fi încercat să-l biciuiască.

— Nu trebuie să uităm, de asemenea, că patronul nostru are şi el o părere foarte clară asupra situaţiei, spuse Tom. Spune că nu va permite ca Alfred şi Jack să mai lucreze împreună pe şantier. Unul din ei trebuie să plece.

— Poate fi convins să se răzgândească? întrebă Peter.

Tom păru să se gândească serios la această posibilitate, dar, după un moment de tăcere, spuse:

— Nu.

Jack era şocat. El nu luase în serios ultimatumul rostit de stareţul Philip. Dar Tom o făcuse.

— Dacă unul din ei trebuie să plece, cred că nici nu încape discuţie cine va fi acela, spuse Dan.

Dan era unul dintre zidarii care lucrau mai degrabă pentru Alfred decât pentru stăreţie în mod direct, iar dacă Alfred ar fi trebuit să plece, atunci şi el ar fi plecat cu el.

O dată în plus, Tom păru îngândurat.

— Nu, repetă el. Nu încape discuţie. Îşi îndreptă privirea către fiul său vitreg. Jack trebuie să fie cel care pleacă.

Jack îşi dădu seama că subestimase consecinţele conflictului cu Alfred. Dar abia dacă-i venea a crede că aveau de gând să-l dea afară. Cum ar fi fost viaţa dacă nu lucra la catedrala Kingsbridge? De când Aliena se retrăsese în lumea ei, catedrala era singurul lucru de care-i păsa. Cum ar fi putut să plece?

— Poate că stăreţia va accepta un compromis, zise Peter Dulgherul. Jack ar putea fi suspendat o lună.

„Da, vă rog”, spuse Jack în sinea lui.

— Prea puţin, replică Tom. Trebuie să tăiem răul din rădăcină. Stareţul Philip nu va accepta nimic altceva.

— Aşa să fie, spuse Peter, cedând. Catedrala aceasta pierde cel mai talentat sculptor în piatră pe care l-au văzut cei mai mulţi dintre noi, şi totul pentru că Alfred nu-şi poate ţine blestemata aia de gură.

Mai mulţi zidari îşi exprimară aprobarea pentru această luare de poziţie. Încurajat, Peter continuă:

— Te respect, Tom Constructorul, mai mult decât am respectat vreodată un maistru constructor pentru care am lucrat, dar trebuie să spun că eşti orb când vine vorba de încăpăţânatul de fiu-tău, Alfred.

— Fără jigniri, te rog, zise Tom. Hai să ne rezumăm la faptele în discuţie.

— Bine, spuse Peter. Eu zic că Alfred trebuie pedepsit.

— Sunt de acord, spuse Tom, spre surprinderea tuturor.

Jack se gândi că, probabil, remarca aceea privind orbirea sa în privinţa lui Alfred îl convinsese.

— Alfred ar trebui pedepsit, continuă Tom.

— De ce? întrebă indignat Alfred. Pentru că am bătut un ucenic?

— Nu e ucenicul tău, ci al meu, spuse Tom. Iar tu ai făcut ceva mai mult decât să-l baţi. L-ai fugărit pe tot şantierul. Dacă l-ai fi lăsat să fugă, varul nu s-ar fi vărsat, zidăria nu ar fi fost stricată şi nici atelierul dulgherilor nu ar fi ars; iar tu ai fi putut să-ţi rezolvi problemele cu el imediat ce s-ar fi întors. Nu era nevoie să faci ceea ce ai făcut.

Zidarii se declarară de acord.

Dan, care părea să fi devenit purtătorul de cuvânt al zidarilor lui Alfred, spuse:

— Sper că nu aveţi de gând să-l excludeţi pe Alfred din rândul meşterilor! Eu, unul, mă voi împotrivi unei astfel de decizii.

— Nu, zise Tom. E suficient de rău că pierdem un ucenic talentat. Nu vreau să pierd şi un zidar bun care conduce o echipă de încredere. Alfred trebuie să rămână... dar cred că ar trebui amendat.

Oamenii lui Alfred păreau uşuraţi.

— O amendă usturătoare, spuse Peter.

— Salariul pe o săptămână, propuse Dan.

— Pe o lună, spuse Tom. Mă îndoiesc că stareţul Philip s-ar mulţumi cu mai puţin.

Mai mulţi meşteri rostiră:

— De acord.

— Suntem gând la gând cu toţii, fraţi zidari? întrebă Tom, folosind o formulă tradiţională.

— Da, răspunseră ei.

— Atunci o să-i comunic stareţului hotărârea noastră. Voi, ceilalţi, aţi face bine să vă întoarceţi la treabă.

Jack îi privi nefericit cum ieşeau, rând pe rând. Alfred îi aruncă o privire victorioasă şi arogantă. Tom aşteptă până ce plecară toţi, după care îi spuse lui Jack:

— Am făcut tot ce am putut pentru tine... sper că mama ta va înţelege acest lucru.

— Nu ai făcut nimic pentru mine! izbucni Jack. Nu ai fost în stare să-mi dai de mâncare, să-mi cumperi haine sau să-mi asiguri o locuinţă. Eram fericiţi până să apari tu, iar apoi era să murim de foame!

— Dar în final...

— N-ai fost în stare nici măcar să mă aperi de bruta aia fără minte pe care o numeşti fiul tău!

— Am încercat…

— Nici măcar n-ai fi avut slujba asta dacă nu aş fi dat eu foc catedralei vechi!

— Ce ai spus?

— Da, eu am dat foc vechii catedrale!

Tom păli.

— A fost un fulger…

— Nu a fost niciun fulger. Era o noapte senină. Şi nici nu făcuse nimeni vreun foc în biserică. Eu am aprins acoperişul.

— Dar de ce?

— Ca să ai tu de muncă. Altfel, mama mea ar fi murit în pădure.

— Nu ar fi…

— Totuşi, prima ta soţie aşa a păţit, nu-i aşa?

Tom se făcu alb ca varul. Dintr-odată, părea mai bătrân. Jack îşi dădu seama că îl rănise profund. Câştigase acest conflict, dar probabil că pierduse un prieten. Se simţea cuprins de amărăciune şi de tristeţe.

— Dispari de aici, şopti Tom.

Jack plecă.

Se îndepărtă de zidurile înalte ale catedralei, aproape în lacrimi. Viaţa îi fusese distrusă în decurs de câteva minute. Nu-i venea să creadă că părăsea această biserică pentru totdeauna. Ajuns la poarta stăreţiei, se întoarse şi privi înapoi. Plănuise atâtea lucruri! Voia să sculpteze singur toată bolta de la intrare, voia să-l convingă pe Tom să pună îngeri de piatră în luminator; avea în minte un model inovator pentru rândul de arcade lipite de zidul transepturilor pe care nu-l arătase nimănui încă. Acum nu mai avea să facă niciunul dintre toate lucrurile acestea. Era atât de nedrept! Ochii i se umplură cu lacrimi.

Se îndreptă către casă, văzând totul prin ceaţa lacrimilor. Mama lui şi Martha stăteau la masa din bucătărie. Mama sa o învăţa pe Martha să scrie cu o piatră ascuţită pe o tăbliţă. Se arătară surprinse să-l vadă.

— N-are cum să fie deja ora prânzului, spuse Martha.

Mama sa descifră expresia întipărită pe chipul lui Jack.

— Ce s-a întâmplat? întrebă ea, neliniştită.

— M-am bătut cu Alfred şi am fost dat afară de pe şantier, spuse el mohorât.

— Alfred nu a fost dat afară? întrebă Martha.

Jack clătină din cap a negare.

— Nu e drept! spuse Martha.

Mama sa întrebă, cu voce obosită:

— De ce v-aţi mai bătut de data asta?

Jack răspunse cu o întrebare:

— Tatăl meu a fost spânzurat la Shiring pentru hoţie?

Martha icni.

Chipul mamei lui Jack se întristă.

— Nu a fost un hoţ, spuse ea. Dar aşa este, a fost spânzurat la Shiring.

Jack se săturase să tot audă declaraţii enigmatice despre tatăl său. Rosti, pe un ton violent:

— De ce nu vrei să-mi spui odată adevărul?

— Pentru că mă întristează prea mult! izbucni mama sa şi, spre oroarea lui Jack, începu să plângă.

Nu o mai văzuse plângând până atunci. Era mereu atât de puternică! Până şi el mai avea puţin şi ceda nervos. Înghiţi cu greu nodul ce i se pusese în gât şi insistă:

— Dacă nu era hoţ, de ce a fost spânzurat?

— Nu ştiu! strigă mama lui. Nu am ştiut niciodată. Nici el nu a ştiut. Spuneau că a furat o cupă bătută cu pietre preţioase.

— De la cine?

— De aici… de la stăreţia Kingsbridge.

— Kingsbridge! Stareţul Philip l-a acuzat?

— Nu, nu, a fost cu mult înainte de vremea lui Philip. Femeia se uită la Jack printre lacrimi. Nu începe să mă întrebi cine l-a acuzat şi de ce. Nu te lăsa prins în capcana asta. Ţi-ai putea petrece întreaga viaţă încercând să îndrepţi o nedreptate făcută cu mult înainte de naşterea ta. Nu te-am crescut ca să te răzbuni. Nu-ţi face din asta un scop în viaţă.

Jack îşi jură că, în ciuda spuselor ei, avea să afle mai multe cândva; dar acum voia ca ea să se oprească din plâns. Se aşeză lângă mama sa pe bancă şi îşi petrecu braţele pe după umerii ei.

— Ei bine, se pare că viaţa mea nu va mai fi legată de catedrală.

— Şi ce o să faci, Jack? îl întrebă Martha.

— Nu ştiu. Nu mai pot locui în Kingsbridge, nu-i aşa?

Martha era cât se poate de tristă.

— Dar de ce nu?

— Alfred a încercat să mă omoare, iar Tom m-a dat afară de pe şantier. Nu am de gând să mai trăiesc cu ei. Oricum, sunt bărbat de-acum. Ar trebui să nu mai stau cu mama.

— Dar ce o să faci?

Jack ridică din umeri.

— Singurul lucru la care mă pricep este să lucrez în construcţii.

— Ai putea lucra la altă biserică.

— Cred că aş putea ajunge să iubesc o altă catedrală la fel de mult cât o iubesc pe aceasta, spuse el, amărât.

În gând, îşi continuă fraza: „Dar n-o să mai iubesc niciodată o femeie aşa cum o iubesc pe Aliena.”

— Cum de a putut Tom să-ţi facă aşa ceva?

Jack oftă.

— Nu cred că a vrut cu adevărat. Stareţul Philip a spus că nu va permite ca eu şi Alfred să mai lucrăm împreună pe acest şantier.

— Deci blestematul ăla de călugăr e în spatele acestei hotărâri! rosti furioasă mama sa. Jur că…

— Era foarte supărat de pagubele pe care le-am provocat.

— Mă întreb dacă nu ar putea fi determinat să se arate mai rezonabil.

— La ce te referi?

— Se spune că Dumnezeu e milos… Poate că şi călugării ar trebui să fie la fel.

— Crezi că ar trebui să mă rog de Philip? întrebă Jack, oarecum surprins de modul de gândire al mamei sale.

— Mă gândeam că aş putea vorbi eu cu el, spuse femeia.

— Tu!

Această iniţiativă era şi mai ciudată, ştiind-o pe mama sa. Jack era de-a dreptul şocat. Probabil că era groaznic de supărată, dacă se arăta dispusă să-i ceară lui Philip să dea dovadă de milă.

— Ce crezi? îl întrebă ea.

Jack îşi aminti că Tom păruse sceptic la ideea că Philip ar fi dispus să le arate milă. Da, pe de altă parte, principala grijă a lui Tom fusese ca meşterii să taie răul din rădăcină. Având în vedere că-i promisese lui Philip că aveau să fie drastici, Tom nu putea cere milă. Mama sa nu era însă în aceeaşi postură. Jack începu să întrevadă oarece speranţe. Poate că, la urma urmei, nu avea să fie nevoit să plece. Poate că avea să poată sta în Kingsbridge, aproape de catedrală şi de Aliena. Nu mai spera ca ea să-l iubească, dar, oricum, nu suporta gândul de a pleca şi de a nu o mai vedea vreodată.

— Bine, spuse el. Hai să mergem să îl rugăm pe stareţul

Philip. Nu avem nimic de pierdut, în afară de mândrie.

Mama îşi puse pelerina şi ieşiră amândoi, lăsând-o pe Martha la masă, cu chipul muncit de îngrijorare.

Jack şi mama lui nu mergeau prea des unul lângă celălalt, iar acum el observă cu uimire cât de scundă era: o depăşea cu mult în înălţime. Dintr-odată, se simţi copleşit de dragoste pentru ea. Era gata mereu să se lupte ca o leoaică pentru el. Jack îşi trecu braţul pe după umerii ei şi o îmbrăţişă. Ea îi zâmbi de parcă ar fi ştiut ce gândea.

Intrară în curtea stăreţiei şi se duseră întins spre casa stareţului. Mama sa bătu la uşă şi intră. Înăuntru erau Tom şi stareţul Philip. Privindu-le chipurile, Jack îşi dădu seama îndată că Tom nu-i spusese lui Philip că Jack dăduse foc vechii catedrale. Era o adevărată uşurare. Dacă n-o făcuse acum, probabil că n-avea să o facă vreodată. Secretul lui era în siguranţă.

Când îşi văzu soţia, pe faţa lui Tom apăru o expresie de nelinişte, dacă nu de spaimă. Jack îşi aminti că îi spusese: „Am făcut tot ce am putut pentru tine, sper că mama ta va înţelege acest lucru.” Tom îşi aducea aminte ce se întâmplase data trecută când Jack şi Alfred se bătuseră: drept consecinţă, se văzuse părăsit. Lui Tom îi era frică să nu se petreacă şi acum la fel.

Jack îşi dădu seama că Philip nu mai arăta furios. Poate că decizia meşterilor îl mai înmuiase. Poate că se simţea chiar oarecum vinovat în privinţa asprimii de care dăduse dovadă.

Mama sa spuse:

— Am venit aici pentru a-ţi cere să fii milos, stareţe Philip!

Instantaneu, pe chipul lui Tom apăru o undă de uşurare.

— Te ascult, spuse Philip.

— Propui să-mi trimiţi fiul departe de tot ce iubeşte... de casa, de familia şi de munca sa.

„Şi de femeia pe care o adoră”, continuă Jack, în gând.

— Chiar aşa? spuse Philip. Credeam că pur şi simplu l-am dat afară de pe şantier.

— Nu a învăţat niciodată nimic altceva decât să construiască, şi nu mai există nicio altă lucrare de construcţie în Kingsbridge. Iar provocarea lucrării la biserica aia imensă i-a intrat în sânge. Se va duce oriunde se construieşte o catedrală. S-ar duce până la Ierusalim, dacă ar găsi acolo blocuri de piatră pe care să le sculpteze sub formă de îngeri şi de diavoli.

„De unde ştie toate acestea?” se întrebă Jack. El însuşi abia dacă se gândise la lucrurile acestea – dar era adevărat. Mama sa adăugă:

— S-ar putea să nu-l mai văd vreodată.

La sfârşit, vocea ei tremură un pic, iar el se minună în gând cât de mult îl iubea. Ştia prea bine că mama nu s-ar ruga astfel pentru ea însăşi.

Philip părea să-i înţeleagă sentimentele, dar cel care răspunse fu Tom.

— Nu putem îngădui ca Jack şi Alfred să lucreze pe acelaşi şantier, spuse el, încăpăţânat. O să se bată din nou. Ştii bine asta.

— Ar putea pleca Alfred, spuse femeia.

Tom părea trist.

— Alfred e fiul meu.

— Dar are douăzeci de ani şi e rău ca un urs! Deşi vocea mamei era hotărâtă, lacrimile scăldau obrajii femeii. Nu-i pasă de catedrală nici cât îmi pasă mie… ar fi la fel de fericit să construiască locuinţe pentru măcelari şi brutari în Winchester sau Shiring.

— Breasla nu-l poate da afară pe Alfred şi să-l păstreze pe Jack, spuse Tom. Oricum, decizia a fost deja luată.

— Dar e o decizie greşită!

Philip luă cuvântul.

— S-ar putea să existe o altă soluţie.

Toată lumea îşi îndreptă privirea spre el.

— S-ar putea să existe o cale ca Jack să rămână la Kingsbridge, şi chiar să se dedice construcţiei catedralei, fără să cadă pradă lui Alfred.

Jack se întrebă ce i se pregătea. Vorbele acestea sunau prea bine pentru a fi adevărate.

— Am nevoie de cineva care să lucreze cu mine, continuă Philip. Îmi petrec prea mult timp luând hotărâri de detaliu legate de clădire. Am nevoie de un fel de asistent, care să îndeplinească rolul de secretar de lucrări. S-ar ocupa singur de majoritatea problemelor, lăsând numai chestiunile mai importante în seama mea. De asemenea, o să ţină socoteala banilor cheltuiţi pe materiale, plăţile pentru transport şi aprovizionare şi salarii. Jack ştie să scrie şi să citească şi poate face socoteli mai repede decât orice persoană pe care am văzut-o eu vreodată…

— Şi înţelege fiecare aspect al procesului de construcţie,

adăugă Tom. Am avut eu grijă de asta.

Mintea lui Jack lucra febril. Până la urmă, putea rămâne! Avea să fie secretar de lucrări. Nu avea să mai sculpteze piatră, dar putea supraveghea întreaga lucrare în numele lui Philip. Era o propunere uluitoare. Avea să trateze cu Tom de la egal la egal. Dar ştia că era în stare s-o facă. Iar Tom o ştia la rându-i.

Exista totuşi o problemă.

— Eu nu mai pot să locuiesc cu Alfred.

— Oricum, era timpul ca Alfred să aibă casa lui, spuse Ellen. Poate că, dacă s-ar muta, s-ar ocupa mai serios să-şi găsească o nevastă.

Tom rosti, mânios:

— Mereu inventezi motive ca să scapi de Alfred! Nu am de gând să-mi dau propriul fiu afară din casă!

— Nu mă înţelegeţi, niciunul dintre voi, spuse Philip. Nu aţi înţeles până la capăt propunerea mea. Jack nu ar mai locui cu voi.

Stareţul făcu o pauză. Jack ghici ce urma a se spune în continuare, şi avea să fie ultimul şi cel mai mare şoc al zilei.

Philip rosti:

— Jack va trebui să locuiască aici, la stăreţie.

Îi privi uşor încruntat, ca şi cum nu ar fi înţeles de ce nu pricepuseră ei.

Jack îl înţelesese. Îşi amintea vorbele mamei, de Sânziene, anul trecut: „Stareţul ăla viclean are un talent aparte în a-şi atinge scopul, în cele din urmă.” Avusese dreptate. Philip reînnoia oferta pe care o făcuse atunci. Dar, de data aceasta, situaţia era diferită. Jack se afla în faţa unei alegeri dezolante. Putea părăsi Kingsbridge, şi să lase în urmă tot ce iubea. Sau putea rămâne, şi-şi pierdea libertatea.

— Secretarul meu de lucrări nu poate fi laic, bineînţeles, încheie Philip, pe tonul unuia care rosteşte nişte lucruri evidente. Jack va trebui să devină călugăr.

V

În noaptea dinaintea târgului de lână de la Kingsbridge, stareţul Philip rămase treaz după slujba de la miezul nopţii, ca de obicei; dar, în loc să citească şi să mediteze în casa lui, făcu un tur al curţii stăreţiei. Era o noapte caldă de vară, cu cer senin şi

cu lună, iar el putea vedea în jur fără să aibă nevoie de un felinar.

Întreaga curte a stăreţiei fusese ocupată de târg, cu excepţia clădirilor monastice şi a claustrului, care erau spaţii sacre. În fiecare dintre cele patru colţuri fusese săpată câte o groapă mare pentru latrină, astfel încât restul curţii să nu se murdărească teribil, iar în faţa latrinelor fuseseră puse panouri, pentru a nu jigni sensibilităţile călugărilor. Fuseseră înălţate mai multe sute de tarabe. Cele mai simple dintre ele nu erau altceva decât nişte tejghele grosolane sprijinite pe suporţi de lemn. Cele mai multe erau un pic mai elaborate: aveau o tăbliţă pe care se găsea scris numele titularului şi un desen al mărfurilor sale, o masă separată pentru cântărit şi un dulap cu zăvor sau un şopron încuiat unde să fie ţinute bunurile. Unele tarabe includeau corturi, fie pentru a feri marfa de ploaie, fie pentru a permite ca afacerile să fie încheiate în particular. Cele mai complexe tarabe erau mici case, cu spaţii mari pentru depozitare, mai multe tejghele şi mese cu scaune unde negustorul îşi putea invita cei mai importanţi clienţi să ia loc. Philip fusese surprins atunci când primii dintre dulgherii negustorilor ajunseseră cu o săptămână înainte de târg şi ceruseră să li se spună unde să ridice tarabele, dar structura înălţată de ei fusese construită în nu mai puţin de patru zile şi aprovizionată în alte două.

Iniţial, stareţul stabilise aşezarea tarabelor pe două rânduri late în partea de vest a curţii, cam în aceeaşi configuraţie ca tarabele de la târgul săptămânal; dar îşi dăduse seama, destul de curând, că nu avea să fie suficient. Cele două şiruri de tarabe se întindeau acum şi de-a lungul părţii de nord a bisericii, după care coteau spre capătul estic al curţii, până la casa lui Philip; şi, în fapt, mai existau şi alte tarabe, în interiorul bisericii neterminate, în spaţiile dintre stâlpi. Negustorii nu se ocupau cu toţii cu comerţul cu lână: la târg se vindeau tot soiul de produse, de la pâine de cereale până la rubine.

Philip se plimba de-a lungul şirurilor de tarabe luminate de lună. Bineînţeles, erau toate gata acum: astăzi nu se mai îngăduia ridicarea vreuneia. Majoritatea fuseseră, de asemenea, aprovizionate cu bunuri. Stăreţia strânsese deja mai mult de zece lire din taxe şi chirii. Singurele produse care puteau fi aduse în ziua târgului erau mâncărurile gătite proaspăt, pâinea, plăcintele calde şi merele coapte. Chiar şi butoaiele de bere fuseseră aduse de ieri.

În plimbarea sa, stareţul era urmărit de zeci de ochi pe jumătate deschişi şi întâmpinat prin câteva mormăieli somnoroase. Negustorii nu erau dispuşi să-şi lase preţioasele bunuri nepăzite: cei mai mulţi dintre ei dormeau la tarabe, iar comercianţii mai bogaţi îşi lăsau servitorii acolo.

Nu ştia încă sigur câţi bani avea să câştige de pe urma târgului, dar era practic un succes garantat, iar el credea cu tărie că avea să-şi atingă estimarea iniţială, de cincizeci de lire. În ultimele luni, avusese parte de câteva momente în care se temuse că târgul nu va mai avea loc. Războiul civil se prelungea, fără ca Stephen sau Maud să fie în avantaj, dar licenţa lui nu fusese revocată. William Hamleigh încercase să-i saboteze târgul în diverse chipuri. Îi spuse *sheriff*-ului să-l interzică, dar *sheriff*-ul ceruse să i se prezinte ordinul unuia din cei doi monarhi rivali, ceea ce nu se întâmplase. William le interzisese arendaşilor săi să vândă lână la Kingsbridge; dar, oricum, cei mai mulţi dintre ei se obişnuiseră deja să vândă negustorilor ambulanţi precum Aliena decât să se ducă ei înşişi la piaţă, aşa că respectiva interdicţie avusese drept efect sporirea afacerilor Alienei. Într-un final, anunţase că reducea taxele şi chiriile de la târgul de lână de la Shiring la nivelul celor stabilite de Philip; dar anunţul său venise prea târziu pentru a mai conta, pentru că principalii cumpărători şi vânzători îşi făcuseră deja planuri.

Acum, pe când cerul se lumina văzând cu ochii către est, în dimineaţa zilei celei mari, William nu mai putea face nimic. Vânzătorii se găseau aici, cu mărfurile lor, şi, în scurt timp, aveau să sosească şi cumpărătorii. Philip socotea că William avea să-şi dea seama, în cele din urmă, că târgul de lână din Kingsbridge îi făcea târgului din Shiring mai puţin rău decât crezuse. Se părea că, în fiecare an, vânzările de lână creşteau invariabil: oricum erau suficiente tranzacţii pentru două târguri.

Parcursese curtea până la colţul sud-vestic, unde se aflau morile şi iazul cu peşte. Rămase acolo o vreme, privind cum trecea apa pe lângă cele două mori tăcute. Acum foloseau una numai pentru îndesirea stofei, şi le aducea o grămadă de bani. Era meritul tânărului Jack. Avea o minte ingenioasă. Urma să se dovedească o achiziţie extraordinară pentru stăreţie. Părea să se fi adaptat chiar bine ca novice, deşi avea tendinţa de a privi slujbele ca pe o distragere a atenţiei de la construcţia catedralei, mai degrabă decât invers. Totuşi, urma să înveţe. Viaţa monastică avea o influenţă sanctificatoare. Philip credea că

Dumnezeu făcuse planuri pentru Jack. Într-unul dintre cele mai ferite unghere ale minţii sale, Philip nutrea o speranţă pe termen lung în privinţa lui Jack: spera că, într-o bună zi, acesta avea să-i ia locul ca stareţ la Kingsbridge.

Jack se sculă în zori şi se strecură afară din dormitor înainte de prima slujbă, pentru a face un ultim tur de inspecţie pe şantier. Aerul dimineţii era răcoros şi curat, ca apa pură dintr-un izvor. Avea să fie o zi caldă, însorită, bună pentru afaceri, bună pentru stăreţie.

Se plimbă în jurul zidurilor catedralei, asigurându-se că toate uneltele şi lucrările neterminate erau încuiate în siguranţă în ateliere. Tom construise nişte garduri uşoare de lemn în jurul stivelor de cherestea şi de piatră, pentru a păzi materialele de distrugerile accidentale provocate de vizitatorii neatenţi sau beţi. Nu voiau ca vreun cutezător să se urce pe ziduri, aşa că toate scările de lemn fuseseră puse la adăpost, scările în spirală din interiorul zidurilor fuseseră închise cu uşi temporare, iar capetele în trepte ale zidurilor neterminate fuseseră ascunse după bucăţi de lemn. Unii dintre meşteri aveau să patruleze pe şantier pe tot parcursul zilei pentru a se asigura că nu se producea nicio stricăciune.

Într-un fel sau altul, Jack reuşea să lipsească de la o mulţime de slujbe. Întotdeauna era câte ceva de făcut pe şantier. Nu nutrea ura mamei sale faţă de religia creştină, dar o privea cu o oarecare indiferenţă. Nu avea niciun pic de entuziasm în această privinţă, dar era dispus să se supună ritualurilor, dacă-l asta îl ajuta să-şi atingă scopurile. Se asigura să ajungă la câte o slujbă în fiecare zi, de obicei la aceea la care asistau fie Philip, fie maestrul novicilor, care erau cei doi superiori monastici care puteau să-i remarce prezenţa sau absenţa. Nu ar fi putut suporta acest trai dacă ar fi trebuit să asiste la toate. Călugăria era cel mai ciudat şi mai pervertit stil de viaţă imaginabil. Călugării îşi petreceau jumătate din viaţă supunându-se la dureri şi la un disconfort pe care le-ar fi putut evita cu uşurinţă, iar cealaltă mormăind într-o păsărească fără niciun înţeles în biserici goale, la orice oră din zi sau din noapte. Se fereau în mod conştient de tot ce era bun – fete, sporturi, ospeţe şi viaţa de familie. Cu toate acestea, Jack observase că aceia mai fericiţi dintre ei îşi găsiseră o ocupaţie care să le dea o satisfacţie profundă: ilustrarea manuscriselor, scrierea de lucrări istorice, gătitul, studierea

filosofiei sau – aşa cum făcea Philip – schimbarea Kingsbridge-ului dintr-un sătuc toropit într-un oraş prosper, cu catedrală.

Jack nu-l plăcea pe Philip, dar îi plăcea să lucreze cu el. Nu se ataşa de slujitorii Domnului, după cum nu o făcea nici mama lui. Era stingherit de pietatea lui Philip; nu-i plăcea traiul lui fără de păcat şi nu avea încredere în tendinţa lui de a crede că Dumnezeu urma să se îngrijească de toate lucrurile pe care el, Philip, nu le putea controla. Cu toate acestea, era bine să lucrezi pentru Philip. Dădea ordine clare, îi permitea lui Jack să ia decizii proprii şi nu-i învinuia niciodată pe servitori pentru propriile greşeli.

Jack era novice de trei luni şi nu avea să i se ceară să-şi depună jurămintele încă nouă luni de acum încolo. Cele trei jurăminte erau cel de sărăcie, cel de celibat şi cel de ascultare. Jurământul de sărăcie nu era aşa cum părea la prima vedere. Călugării nu aveau bunuri personale şi niciun ban care să le aparţină, dar trăiau mai degrabă ca nobilii decât ca ţăranii – aveau mâncare bună, haine călduroase şi clădiri de piatră în care locuiau. Cuprins de amărăciune, Jack socotea că celibatul nu avea să fie o problemă. Avusese parte de un fel de satisfacţie glacială atunci când îi spusese personal Alienei că se alătura călugărilor. Ea păruse profund surprinsă şi copleşită de vinovăţie. Acum, ori de câte ori simţea disconfortul cauzat de lipsa companiei feminine, se gândea la modul în care se purtase Aliena cu el – întâlnirile lor secrete din pădure, serile de iarnă petrecute împreună, cele două rânduri când o sărutase –, apoi îşi amintea cum, dintr-odată, ea se transformase într-un bloc de gheaţă; gândindu-se la aceste lucruri, începea să simtă că nu voia să mai aibă nimic de-a face cu femeile. Totuşi, îşi dădea seama de pe acum că jurământul de ascultare avea să fie greu de respectat. Primea cu dragă inimă ordine de la Philip, care era inteligent şi organizat; dar era greu să-i dea ascultare neghiobului de stareţ adjunct, Remigius, călugărului beţiv care se ocupa de oaspeţi sau înfumuratului de paracliser.

Oricum, se gândea să depună jurămintele. Nu trebuia neapărat să le şi respecte. Lui nu-i păsa decât să înalţe catedrala. Problemele legate de aprovizionare, de construcţie şi de administrare se dovedeau extrem de acaparatoare. Într-o zi, era nevoit să-l ajute pe Tom să găsească o metodă de a verifica faptul că numărul de pietre care ajungea pe şantier coincidea cu numărul de pietre care părăseau cariera – o problemă complexă,

pentru că timpul de călătorie varia între două şi patru zile, aşa că nu era posibilă o socoteală zilnică. Într-alta, zidarii se plângeau că dulgherii nu făceau cofrajele bine. Cele mai dificile dintre toate erau problemele de inginerie, cum ar fi ridicarea tonelor de piatră către vârfurile zidurilor folosind maşinării improvizate fixate pe nişte schele firave. Tom Constructorul discuta aceste probleme cu Jack de la egal la egal. Părea să-l fi iertat pe Jack pentru discursul său furios, în care-l acuzase că nu făcuse nimic pentru el. Iar Tom se purta de parcă ar fi uitat dezvăluirea lui Jack, cum că incendiase vechea catedrală. Lucrau împreună în armonie, iar zilele treceau repede. Chiar şi în timpul obositoarelor slujbe, mintea lui Jack era ocupată de vreo problemă dificilă de construcţie sau de proiectare. Cunoştinţele lui creşteau cu repeziciune. În loc să petreacă ani întregi sculptând pietre, învăţa cum să proiecteze catedrale. Nici nu ar fi putut exista un stagiu mai bun pentru cineva care voia să devină maistru constructor. Pentru aşa ceva, Jack era pregătit să caşte de-i trosneau fălcile în cuprinsul unui şir de nenumărate matine, în miez de noapte.

Soarele se ridica uşor peste zidul estic al curţii stăreţiei. Pe şantier, totul era în ordine. Negustorii care-şi petrecuseră noaptea cu mărfurile lor începeau să-şi împăturească aşternuturile şi să-şi expună mărfurile. Primii clienţi aveau să vină în curând. O brutăriţă trecu pe lângă Jack cu o tavă de pâine fierbinte pe cap. Mirosul pâinii proaspăt scoase din cuptor îi făcu poftă lui Jack. Se întoarse către mănăstire, îndreptându-se către sala de mese, unde în curând avea să se servească micul dejun.

Primii clienţi erau familiile negustorilor şi orăşenii, curioşi cu toţii să vadă primul târg de lână din Kingsbridge, fără a fi prea interesaţi de a cumpăra ceva. Oamenii economi îşi umpluseră burţile cu pâine de cereale şi cu terci înainte de a pleca de acasă, pentru a nu fi tentaţi de prăjiturile aromate şi colorate de pe tarabele cu mâncăruri. Copiii rătăceau printre tarabe cu ochii mari, uimiţi de mulţimea de lucruri la care pofteau. O târfă matinală şi optimistă, cu buzele vopsite în roşu şi cu încălţări roşii, se plimba agale încolo şi încoace, zâmbind plină de speranţă bărbaţilor între două vârste, dar nu existau oameni dornici la ora aceea.

Aliena privea toate acestea de la taraba ei, care era una dintre cele mai mari. În ultimele săptămâni, primise toată

producţia de lână a stăreţiei Kingsbridge pentru anul respectiv; lâna pentru care plătise 107 lire în vara trecută. De asemenea, cumpărase de la fermieri, aşa cum făcea întotdeauna; iar anul acesta fuseseră mai mulţi oameni dispuşi să vândă decât de obicei, pentru că William le interzisese arendaşilor să participe la târgul din Kingsbridge, aşa că vânduseră cu toţii negustorilor. Şi, dintre toţi, Aliena cumpărase cel mai mult, pentru că locuia la Kingsbridge, unde se ţinea târgul. Avusese atât de mult succes, încât rămăsese fără bani pentru cumpărat şi împrumutase 40 de lire de la Malachi Evreul pentru a-şi continua afacerile. Acum, în depozitul care forma jumătatea din spate a tarabei ei, avea 160 de saci de lână neprelucrată, provenind de la 40 000 de oi, şi o costase mai mult de 200 de lire, dar avea să o vândă pentru 300, suficient pentru a plăti serviciile unui zidar calificat pentru mai bine de un secol. Ori de câte ori se gândea la aceste numere, dimensiunea afacerilor ei o uimea.

Nu se aştepta să-şi vadă cumpărătorii înainte de amiază. Nu aveau să fie decât cinci sau şase. Se cunoşteau toţi între ei, iar ea îi cunoştea din anii precedenţi. Ea avea să dea fiecăruia câte o cupă de vin, invitându-l să se aşeze şi să discute o vreme. Apoi avea să-i arate lâna. Cumpărătorul avea să-i ceară să deschidă un sac sau doi – niciodată din vârful grămezii, bineînţeles. Apoi îşi afunda mâinile în saci şi scotea câte un pumn de lână. Avea să-şi treacă mâna peste fire, pentru a vedea cât de lungi erau, să le frece între degete pentru a testa moliciunea şi să le miroasă. Într-un final, avea să se ofere să-i cumpere întregul stoc cu un preţ ridicol de mic, iar Aliena avea să-l refuze. După care ea îi va spune preţul ei de deschidere, iar el va refuza. Şi vor bea un alt pahar de vin.

Apoi Aliena parcurgea acelaşi ritual cu un alt cumpărător. Avea să le ofere prânzul tuturor celor care se nimereau să fie acolo la amiază. Unii urmau să se ofere să ia o cantitate mare de lână la un preţ cu puţin peste cel plătit de Aliena. Ea avea să răspundă prin scăderea uşoară a preţului cerut. La începutul după-amiezii, începea să încheie tranzacţiile. Prima urma să fie la un preţ destul de scăzut. Ceilalţi negustori urmau a-i cere să le vândă la acelaşi preţ, dar ea îi va refuza. În cursul după-amiezii, preţul ei avea să crească. Dacă se ridica prea repede, afacerile urmau să meargă mai slab, cât timp negustorii calculau cât de repede şi-ar putea completa necesarul din altă parte. Dacă Aliena cerea mai puţin decât erau ei dispuşi să plătească, îşi

dădea seama de asta după graba relativă cu care voiau să încheie afacerea. Urma să încheie târgurile unul câte unul, servitorii lor începând să încarce sacii uriaşi de lână în carele cu boi cu roţile lor enorme de lemn, în vreme ce Aliena cântărea pungile de câte o liră de penny şi guldeni de argint.

Fără nicio îndoială, astăzi urma să câştige mai mulţi bani ca niciodată. Avea o cantitate dublă de lână la vânzare, iar preţul crescuse. Avea de gând să cumpere din nou în avans producţia anuală a lui Philip şi îşi făcuse un plan secret de a-şi construi o casă de piatră, cu pivniţe spaţioase pentru depozitarea lânii, cu o sală elegantă şi confortabilă şi cu un dormitor drăguţ, la etaj, numai pentru ea. Avea viitorul asigurat şi era încrezătoare că îl putea întreţine pe Richard atât cât ar fi fost nevoie. Totul era perfect.

Tocmai de aceea părea atât de straniu că se simţea profund şi cu desăvârşire nefericită.

Trecuseră patru ani, aproape bătuţi pe muchie, de când Ellen se întorsese la Kingsbridge, şi fuseseră cei mai buni patru ani din viaţa lui Tom.

Durerea produsă de moartea lui Agnes se estompase, ajungând o simplă apăsare a sufletului. Încă îl însoţea peste tot, dar nu mai avea acea senzaţie stânjenitoare că, dintr-un răstimp în altul, avea să izbucnească în lacrimi fără de vreun motiv precis. Încă mai purta discuţii imaginare cu ea, în care-i povestea despre copii, despre stareţul Philip şi despre catedrală; dar aceste conversaţii erau mai puţin frecvente. Amintirea ei dulce-amăruie nu afecta însă dragostea lui pentru Ellen. Putea trăi în prezent. În fiecare zi se bucura că o vedea, că o atingea pe Ellen, că putea vorbi şi face dragoste cu ea.

În ziua în care Alfred şi Jack se bătuseră, fusese profund rănit de cuvintele lui Jack, cum că nu avusese niciodată grijă de el; iar acuzaţia aceasta umbrise chiar şi dezvăluirea îngrozitoare că Jack dăduse foc catedralei. Îşi frământase mintea săptămâni întregi, dar, în final, hotărâse că Jack nu avea dreptate. Tom făcuse tot posibilul, şi niciun alt bărbat n-ar fi putut face mai mult. Odată ce ajunsese la această concluzie, nu îşi mai făcuse griji.

Construirea catedralei Kingsbridge era munca aducătoare de cele mai mari satisfacţii din câte făcuse vreodată. El răspundea de proiectare şi de execuţie. Nimeni nu intervenea în deciziile lui

şi, ca atare, el era singurul tras la răspundere dacă se greşea ceva. Pe măsură ce zidurile puternice se ridicau, cu bolţile lor ritmice, cu modelele graţioase şi cu sculpturile lor unice, putea privi în jur, spunându-şi: „Eu am făcut asta, şi am făcut-o bine.”

Acum că avea un scrin de bani plin ochi cu penny de argint îngropat sub paiele din bucătăria sa, coşmarul lui, cum că într-o zi avea să se trezească pe drumuri fără slujbă, fără bani şi fără de putinţa de a-şi hrăni copiii, părea a fi foarte departe. Încă se mai cutremura când îşi aducea aminte de noaptea aceea friguroasă, când Agnes îl născuse pe Jonathan şi apoi murise; dar se simţea sigur că nu avea să se mai întâmple niciodată ceva atât de rău.

Uneori se întreba de ce el şi Ellen nu aveau copii. Amândoi se dovediseră fertili în trecut şi erau suficiente ocazii ca ea să rămână însărcinată – încă mai făceau dragoste aproape în fiecare noapte, chiar şi după patru ani. Oricum, nu era un prilej de regrete pentru el. Micul Jonathan era lumina ochilor lui.

Din experienţă, ştia că de compania unui copil mic te puteai bucura cel mai mult la un târg, aşa că, pe la jumătatea dimineţii, când mulţimea de oameni începu să sosească, îl căută pe Jonathan. Acesta aproape că reprezenta o curiozitate în sine, îmbrăcat fiind în rasa lui în miniatură. În ultima vreme îşi manifestase dorinţa de a avea şi el creştetul ras, iar Philip îi făcuse pe plac – Philip îl iubea la fel de mult ca şi Tom –, rezultatul fiind că acum aducea şi mai mult cu un călugăr în miniatură. În mulţime se aflau şi câţiva pitici adevăraţi, care făceau scamatorii şi cerşeau, iar Jonathan era fascinat de ei. Tom trebui să-l îndepărteze grăbit de unul dintre ei, care atrăsese o mulţime de oameni arătându-şi penisul de dimensiuni impresionante. De asemenea, mai erau jongleri, acrobaţi şi muzicieni care îi distrau pe cumpărători şi treceau o pălărie din mână în mână, pentru a-şi primi plata; prezicători, chirurgi ambulanţi şi târfe care căutau de lucru; întreceri de forţă, concursuri de lupte şi jocuri de noroc. Oamenii îşi îmbrăcaseră straiele cele mai colorate, iar cei care-şi puteau permite se parfumaseră puternic şi îşi dăduseră părul cu ulei. Părea că toată lumea avea bani de cheltuit, iar peste tot se auzea zăngănitul monedelor de argint.

Lupta ursului cu câinii trebuia să înceapă. Jonathan nu mai văzuse până atunci un urs şi era fascinat. Blana maro-cenuşie a animalului era străbătută de cicatrici în diverse locuri, arătând că

supravieţuise cel puţin unei înfruntări anterioare. Un lanţ greu, legat de mijlocul lui, era fixat de un ţăruş bătut în pământ, iar animalul se plimba în patru labe în cerc, atât cât îi permitea lanţul, privind furios la mulţimea aflată în aşteptare. Lui Tom i se păru a fi zărit o scânteiere vicleană în ochii ursului. Dacă ar fi avut pasiunea pariurilor, el ar fi pariat pe urs.

Dintr-un cufăr încuiat aflat mai într-o parte se auzeau nişte lătrături înnebunite. Acolo erau câinii, şi aceştia simţeau mirosul duşmanului. Din când în când, ursul se oprea din mers, se uita la cutia de lemn şi mârâia; atunci, lătratul căpăta tonalităţi isterice.

Proprietarul animalelor, ursarul, strângea pariurile. Jonathan nu mai avea răbdare, iar Tom tocmai se pregătea să plece mai departe când, în sfârşit, ursarul descuie cuşca unde erau ţinuţi câinii. Ursul se ridică în două labe, la distanţa maximă permisă de lanţ, şi îşi arătă colţii. Ursarul strigă ceva şi deschise cutia de lemn.

Din aceasta ţâşniră cinci ogari gri. Erau uşori şi se mişcau rapid, iar gurile căscate lăsau la vedere colţi mici şi ascuţiţi. Se repeziră cu toţii la urs. Animalul sălbatic îi atacă scurt cu labele sale masive. Lovi un câine şi îl azvârli în aer; ceilalţi ogari se retraseră.

Mulţimea se apropie şi mai tare. Tom se uită după Jonathan: era în faţă, dar destul de departe de urs. Animalul era suficient de isteţ încât să se retragă către ţăruş, lăsându-şi lanţul lejer, astfel încât, atunci când ataca, să nu fie tras înapoi. Dar şi câinii erau inteligenţi. După primul atac neorganizat, se regrupară şi apoi se împrăştiară în cerc. Ursul se rotea agitat, încercând să vadă în toate direcţiile în acelaşi timp.

Unul dintre câini se repezi la el, lătrând feroce. Ursul îi ieşi în întâmpinare şi atacă la rândul său. Ogarul se retrase rapid, ţinându-se departe de labele sălbăticiunii, iar ceilalţi patru ţâşniră şi ei, din cele patru laturi. Ursul se întoarse, lovind înspre ei. Mulţimea ovaţionă atunci când văzu că trei dintre ogari reuşiră să-şi înfigă dinţii în coapsele ursului. Acesta se ridică în două labe mugind de durere, scuturându-i de pe el, iar câinii se traseră dincolo de raza lui de acţiune.

Câinii mai încercară o dată aceeaşi tactică. Tom crezu că ursul avea să se lase din nou păcălit. Primul câine ţâşni spre el, ursul ripostă, iar ogarul se retrase; dar, când ceilalţi se repeziră la el, animalul sălbatic era pregătit şi se întoarse rapid, se repezi la cel mai apropiat şi îl izbi cu laba. Mulţimea ovaţionă la fel de

tare pentru urs, cum făcuse ceva mai devreme şi pentru câini. Ghearele ascuţite ale ursului sfâşiară pielea mătăsoasă a câinelui şi lăsară în urmă trei dâre adânci şi întunecate. Ogarul schelălăi demn de milă şi se retrase din luptă pentru a-şi linge rănile. Mulţimea chiuia şi huiduia totodată.

Cei patru câini rămaşi se mişcau în cerc în jurul ursului, circumspecţi, repezindu-se din când în când, dar întorcându-se înainte de a se găsi în zona de pericol. Cineva începuse să bată lent din palme. Apoi, un câine se lansă într-un atac frontal. Ţâşni cu viteza fulgerului, se strecură pe sub labele ursului şi sări să-l muşte de gât. Mulţimea fu cuprinsă de isterie. Câinele îşi înfipse colţii săi albi şi ascuţiţi în gâtul gros al ursului. Ceilalţi câini atacară şi ei. Ursul se dădu înapoi, lovind cu labele câinele care-l muşcase de gât, după care se lăsă la pământ şi se rostogoli. Preţ de-o clipă, Tom nu-şi putu da seama ce se întâmpla: nu vedea decât un ghem nedesluşit de blană. Apoi, trei câini se retraseră în grabă, iar ursul se îndreptă, stând în patru labe, lăsând celălalt câine la pământ, zdrobit.

Mulţimea era încordată. Ursul eliminase doi câini, rămânând numai trei; dar avea răni însângerate pe spate, pe gât şi pe labele din spate şi părea înspăimântat. În aer plutea mirosul sângelui şi al sudorii privitorilor. Câinii se opriseră din hămăit şi îl încercuiau pe urs în tăcere. Şi ei păreau speriaţi, dar simţeau gustul sângelui în gură şi voiau să ucidă.

Atacul lor începu în acelaşi fel: unul dintre ei se repezi, apoi se şi retrase. Ursul lovi cu laba fără tragere de inimă şi se întoarse pentru a-i face faţă celui de-al doilea ogar. Dar acum şi acesta se opri şi se retrase în zona de siguranţă; iar cel de-al treilea câine făcu la fel. Câinii ţâşneau înainte şi înapoi, cu rândul, făcându-l pe urs să se întoarcă şi să se agite continuu. Cu fiecare atac, se apropiau un pic mai mult, iar ghearele ursului ajungeau din ce în ce mai aproape de ei. Spectatorii vedeau ce se întâmpla, iar tulburarea mulţimii crescu. Jonathan era tot în faţă, la numai câţiva paşi de Tom, cu o căutătură uluită şi întru câtva speriată. Tom îşi mută privirea din nou la luptă, exact la timp pentru a vedea ghearele ursului atingând un câine, în vreme ce un altul îi ţâşni printre labele din spate şi îşi împlântă colţii în abdomenul lui moale. Ursul scoase un sunet amintind de un ţipăt. Câinele ţâşni de sub el şi scăpă nevătămat. Un alt ogar se repezi la urs. Ursul lovi în direcţia lui, ratându-l; iar apoi, acelaşi câine se repezi din nou la abdomenul fiarei. De data aceasta, atunci când

se retrase, lăsă în urmă o rană adâncă în carnea animalului sălbatic. Ursul se ridică pe labele din spate, după care se lăsă din nou în patru labe. Timp de o clipă, Tom crezu că era terminat, dar se înşela: ursul încă mai avea putere să lupte. Când următorul câine atacă, sălbăticiunea schiţă o lovitură spre el, îşi întoarse capul, îl văzu pe cel de-al doilea apropiindu-se, se întoarse surprinzător de repede şi îl izbi cu o lovitură straşnică, proiectându-l în aer. Mulţimea prinse a răcni, încântată. Câinele ateriză ca o traistă umplută cu carne. Tom îl privi preţ de câteva clipe. Era viu, dar părea incapabil să se mai mişte. Poate că avea şira spinării ruptă. Ursul nu-l luă în seamă, pentru că se găsea departe de zona în care-l putea ajunge şi era scos din luptă.

Acum nu mai rămăseseră decât doi câini. Amândoi ţâşniră înainte şi înapoi de câteva ori, până ce atacurile ursului deveniră reflexe; apoi începură să-l încercuiască, mişcându-se din ce în ce mai repede. Ursul se întorcea ba într-o parte, ba în alta, încercând să-i ţină pe amândoi sub observaţie. Extenuat şi sângerând abundent, abia dacă mai putea sta în picioare. Câinii alergau în cercuri din ce în ce mai strânse. Pământul de sub labele ursului se transformase în noroi din pricina sângelui. Într-un fel sau altul, sfârşitul era aproape. În cele din urmă, cei doi ogari atacară simultan. Unul se repezi la gât, iar celălalt la abdomen. Cu o ultimă lovitură disperată, ursul spintecă pielea câinelui aflat la grumazul său. Sângele ţâşni, transformând întreaga scenă într-o imagine sinistră. Mulţimea ţipa, în semn de aprobare. La început, Tom socoti că ogarul ucisese ursul, dar era tocmai invers: sângele provenea de la câine, care se prăbuşi la pământ cu gâtul sfârtecat. Sângele mai ţâşni preţ de câteva clipe, după care se opri. Câinele murise. Dar, între timp, ogarul rămas spintecase abdomenul ursului, iar acum din rana fiarei se revărsau intestinele. Ursul lovi fără vlagă cu laba în direcţia câinelui. Cu uşurinţă, ogarul se feri şi atacă din nou, rupând intestinele ursului. Animalul sălbatic se clătină şi păru gata să cadă. Mugetul mulţimii creştea exponenţial. Măruntaiele sfâşiate ale ursului răspândeau o duhoare îngrozitoare. Sălbăticiunea îşi adună puterile şi lovi din nou spre câine. Lovitura îşi atinse ţinta, iar ogarul sări în lateral, cu sângele scurgându-i-se dintr-o rană prelungă de pe spate; dar nu era decât o zgârietură superficială, iar câinele ştia că ursul era terminat, aşa că atacă imediat, muşcând măruntaiele ursului până când, într-un final, masivul animal închise ochii şi se lăsă moale la pământ, fără suflare.

Ursarul îşi făcu apariţia şi prinse câinele victorios de zgardă. Măcelarul din Kingsbridge şi ucenicul său ieşiră din mulţime şi începură să tranşeze ursul, ca să-i poată lua carnea: Tom era convins că se înţeleseseră dinainte cu ursarul, stabilind un preţ. Cei care pariaseră pe câştigător cereau să fie plătiţi. Toată lumea voia să atingă câinele victorios. Tom îl căută din priviri pe Jonathan. Nu îl zări nicăieri.

Copilul fusese la numai câţiva metri distanţă pe tot parcursul luptei. Cum de reuşise să dispară? Probabil că se îndepărtase cât timp lupta era în toi, iar Tom se concentra asupra spectacolului. Acum era supărat pe el însuşi. Cercetă mulţimea cu privirea. Tom era mai înalt decât toţi ceilalţi, iar Jonathan era uşor de zărit, cu rasa lui de călugăr şi de creştetul său ras; dar parcă intrase în pământ.

Copilului nu i se putea întâmpla mare lucru în curtea stăreţiei, dar era posibil să dea peste lucruri pe care stareţul Philip nu ar fi vrut să le vadă: târfe satisfăcându-şi clienţii rezemate de zidul stăreţiei, de exemplu. Privind în jur, Tom îşi ridică privirea către schelăria de pe zidurile înalte ale catedralei şi acolo, spre groaza lui, zări o siluetă mărunţică într-o rasă monastică.

Timp de o clipă, fu copleşit de panică. Ar fi vrut să ţipe: „Nu te mişca, o să cazi!” Dar cuvintele sale s-ar fi pierdut în hărmălaia târgului. Îşi croi drum prin mulţime, către catedrală. Jonathan alerga de-a lungul schelăriei, absorbit în vreun joc imaginar, neştiind de pericolul unei eventuale căderi peste margine, riscând o prăbuşire de douăzeci şi cinci de metri către moarte… Tom simţi teroarea ridicându-i-se în gâtlej precum fierea.

Schelăria nu se sprijinea de pământ, ci în bârne groase de lemn introduse în găuri construite în acest sens în ziduri. Aceste bârne ieşeau în afară pe o lăţime de doi metri şi ceva. De-a curmezişul lor erau aşezaţi stâlpi solizi, legaţi cu sfoară de ele, după care erau suprapuse panouri făcute din vlăstari tineri şi din trestii împletite. De obicei, la schelă se ajungea pe scările în spirală construite în interiorul zidului. Dar accesul la aceste scări fusese blocat. Şi atunci, cum reuşise Jonathan să urce? Nu exista nicio scară de lemn – Tom se ocupase de acest lucru, iar Jack verificase de două ori. Însemna că micuţul urcase pe capătul în trepte al zidului neterminat. Capetele fuseseră blocate cu bucăţi groase de lemn, astfel încât să nu se poată urca uşor; dar era posibil ca Jonathan să se fi suit peste ele. Copilul era extrem de încrezător în puterile sale – cu toate acestea, cădea cel puţin o

dată pe zi.
Tom ajunse la zid şi ridică privirea înfricoşat. Douăzeci şi cinci de metri mai sus, Jonathan se juca voios. Tom îşi simţi inima strânsă de pumnul de gheaţă al fricii. Strigă cât putu de tare:
— Jonathan!
Oamenii din jurul lui tresăriră şi priviră în sus, pentru a vedea la cine striga. Zărindu-l pe copil pe schelărie, îl arătară cu degetul prietenilor. În jurul lui Tom se adună o mică mulţime.
Jonathan nu auzise. Tom îşi făcu mâinile căuş în dreptul gurii şi strigă din nou:
— Jonathan! Jonathan!
De data aceasta, băiatul auzi. Se uită în jos, îl zări pe Tom şi îi făcu semn cu mâna.
Tom strigă:
— Vino jos!
Jonathan părea că se pregătea să se supună, după care se uită la zidul de-a lungul căruia ar fi trebuit să meargă şi la scările abrupte pe care ar fi trebuit să coboare şi se răzgândi.
— Nu pot! strigă el drept răspuns, iar vocea sa ascuţită pluti către oamenii aflaţi jos.
Tom îşi dădu seama că se vedea nevoit să se ducă să-l ia de acolo.
— Stai unde eşti până vin eu la tine! strigă el.
Împinse bucăţile de lemn aflate pe treptele inferioare şi începu să urce zidul.
Acesta avea mai bine de un metru lăţime la bază, dar, pe măsură ce se înălţa, se îngusta. Tom urca într-un ritm constant, cu mişcări sigure. Era tentat să se grăbească, dar se forţă să rămână calm. Când privi în sus, îl văzu pe Jonathan şezând pe marginea schelăriei, cu picioruşele lui scurte bălăngănindu-se în aer, deasupra hăului.
În vârf, zidul nu avea decât şaizeci de centimetri lăţime. Chiar şi aşa, era destul de lat ca să se poată merge pe el, cu condiţia să ai nervi tari, iar Tom avea. Merse calm de-a lungul zidului, sări pe schelărie şi îl luă pe Jonathan în braţe. Fu cuprins de un sentiment de uşurare.
— Băiat prostuţ ce eşti, rosti el, dar glasul îi era plin de dragoste, iar Jonathan îl îmbrăţişă.
După câteva clipe, Tom privi din nou în jos şi zări o mare de chipuri ridicate: îi priveau mai bine de o sută de oameni. Probabil aveau impresia că era un alt spectacol, cum fusese lupta dintre

urs şi câini. Tom îi zise lui Jonathan:

— Bine, hai să coborâm acum. Îl aşeză pe băiat pe zid şi-i spuse: O să fiu chiar în spatele tău, aşa că să nu-ţi fie frică.

Jonathan nu era deloc convins.

— Mi-e frică, zise el.

Îşi întinse mâinile pentru a fi luat în braţe şi, când îl văzu pe Tom ezitând, izbucni în lacrimi.

— Lasă, nu-i nimic, te duc eu, spuse Tom.

Nu se simţea prea bucuros că lucrurile luaseră această întorsătură, dar acum Jonathan era prea supărat pentru a se putea avea încredere că se va comporta cum trebuie la o astfel de înălţime. Tom se căţără pe zid, îngenunche lângă Jonathan, îl luă în braţe şi se ridică în picioare.

Jonathan se ţinea strâns.

Tom făcu un pas în faţă. Deoarece ţinea copilul în braţe, nu putea vedea pietrele aflate imediat sub tălpile sale. Însă nu avea ce face. Cu inima cât un purice, înaintă cu băgare de seamă de-a lungul zidului, călcând cu prudenţă. Nu îi era frică pentru el, dar era îngrozit pentru soarta copilului din braţele lui. Într-un final, ajunse în locul în care începeau treptele. Nu erau mai largi, dar, cumva, acum că le vedea în faţa lui, i se păreau mai puţin abrupte. Porni să coboare, o senzaţie de recunoştinţă învăluindu-i sufletul. Cu fiecare pas, se simţea mai calm. Când se găsi la nivelul galeriei, iar zidul ajunsese să aibă lăţimea de un metru, făcu o pauză pentru a-şi linişti bătăile rapide ale inimii.

Privi în depărtare, peste curtea stăreţiei, peste Kingsbridge, către câmpurile de dincolo de oraş, iar acolo zări ceva care-l nedumeri. Pe drumul care ducea către Kingsbridge se ridica un nor de praf, cam la un kilometru distanţă. După câteva clipe, îşi dădu seama că privea un grup numeros de bărbaţi călare, care se apropiau de oraş la trap. Îşi miji ochii, încercând să-şi dea seama cine erau aceştia. La început, socoti că era vorba, probabil, de vreun negustor foarte bogat, sau de un grup de negustori, cu un anturaj numeros; dar erau prea mulţi şi, cumva, nu arătau ca nişte oameni care se ocupau cu negoţul. Încercă să se dumirească puţin ce anume îl făcea să creadă că nu erau nişte negustori. Pe măsură ce se apropiau, văzu că unii dintre ei călăreau cai de război, majoritatea purtau coifuri şi toţi erau înarmaţi până-n dinţi.

Dintr-odată, simţi fiorii spaimei.

— Isuse Hristoase, cine sunt oamenii aceia? rosti el cu voce

tare.

— Nu spune „Hristoase”, îl certă Jonathan.

Oricine ar fi fost, păreau s-aducă necazuri.

Tom coborî treptele în grabă. Când sări pe pământ, mulţimea prinse a ovaţiona. El nu-i băgă în seamă. Unde erau Ellen şi copiii? Privi în jur, dar nu îi putu vedea.

Jonathan încercă să scape din braţele sale. Tom îl ţinu strâns. Din moment ce îl avea pe cel mai mic dintre copiii săi chiar acolo, cel mai bun lucru era să-l ducă undeva unde să fie în siguranţă. Îşi croi drum prin mulţime, către uşa care făcea legătura cu claustrul. Era închisă pe dinăuntru, pentru a se asigura intimitatea mănăstirii pe timpul târgului. Tom bătu în ea şi strigă:

— Deschideţi! Deschideţi!

Nu se întâmplă nimic.

Tom nici măcar nu era sigur că se afla cineva în claustru. Nu avea timp de meditaţii pe această temă. Făcu un pas înapoi, îl puse jos pe Jonathan, îşi ridică piciorul drept, încălţat în cizmă, şi lovi uşa. Lemnul din jurul încuietorii se crăpă. Lovi din nou, mai tare. Uşa se deschise cu putere. Chiar de cealaltă parte se afla un călugăr în vârstă, cu o expresie uluită pe chip. Tom îl luă din nou în braţe pe Jonathan şi îl aşeză lângă călugăr.

— Ţine-l aici, îi spuse el bătrânului monah. O să avem necazuri.

Năucit, călugărul încuviinţă şi îl luă de mână pe copil.

Tom închise uşa.

Acum trebuia să-şi găsească restul familiei într-o mulţime de mai bine de o mie de oameni.

Şansele aproape nule de reuşită îl înspăimântau. Nu zărea nici măcar un chip cunoscut. Se sui pe un butoi gol de bere pentru a putea vedea mai la distanţă. Era ora amiezii, iar târgul era în toi. Mulţimea se mişca precum un râu leneş pe culoarele dintre tarabe, şi, pe măsură ce oamenii se aşezau la coadă în jurul vânzătorilor de mâncare şi de băutură, se formară adevărate vârtejuri.

Tom scruta mulţimea, dar nu reuşea să vadă pe nimeni din familia lui. Se lăsă cuprins de disperare. Privi peste acoperişurile caselor. Călăreţii aproape că ajunseseră la pod şi iuţiseră pasul, mânându-şi caii la galop. Erau oşteni, cu toţii, şi ţineau torţe în mâini. Tom era îngrozit. Avea să se dezlănţuie haosul.

Dintr-odată, îl văzu pe Jack chiar lângă el, privindu-l cu o

expresie amuzată.

— De ce te-ai urcat pe butoi? întrebă el.

— O să avem necazuri! spuse Tom, pe un ton agitat. Unde e mama ta?

— La taraba Alienei. Ce fel de necazuri?

— Mari. Unde sunt Alfred şi Martha?

— Martha e cu mama. Alfred se uită la luptele de cocoşi. Ce s-a întâmplat?

— Uită-te şi singur.

Tom întinse mâna pentru a-l ajuta să urce. Cu mişcări nesigure, Jack se ridică pe marginea butoiului, în faţa lui Tom. Călăreţii tropoteau peste pod, îndreptându-se către sat.

— Isuse Hristoase, cine sunt? spuse Jack.

Tom se concentră asupra conducătorului, un bărbat bine făcut, aflat în şaua unui cal de război. Recunoscu părul blond şi conformaţia masivă.

— William Hamleigh, spuse el.

Când ajunseră la case, călăreţii atinseră acoperişurile cu torţele, incendiind stuful.

— Dau foc oraşului! explodă Jack.

— O să fie chiar mai rău decât am crezut, spuse Tom. Dă-te jos!

Săriră amândoi de pe butoi.

— Mă duc după mama şi Martha, spuse Jack.

— Du-le în claustru, rosti Tom pe un ton imperios. Va fi locul cel mai sigur. Dacă se opun călugării, spune-le să se ducă la plimbare!

— Şi dacă încuie uşa?

— Tocmai am spart eu încuietoarea. Du-te repede! Eu mă duc după Alfred. Du-te!

Jack plecă în grabă. Tom se îndreptă către arena cocoşilor, împingându-i pe cei care-i stăteau în cale. Mai mulţi bărbaţi protestară, dar el îi ignoră, iar aceştia tăcură văzând cât de mare era şi zărind expresia de hotărâre împietrită de pe chipul lui. Nu dură mult, şi fumul caselor incendiate ajunse în curtea stăreţiei. Tom îl simţi şi observă câteva persoane care adulmecau aerul, intrigaţi. În foarte scurt timp, mulţimea avea să fie cuprinsă de panică.

Arena cocoşilor se afla în apropierea porţii stăreţiei. În jurul ei se afla o gloată numeroasă şi gălăgioasă. Tom îşi croi drum cu coatele, căutându-l pe Alfred. În mijlocul mulţimii se afla o gaură

săpată în pământ, puţin adâncă, lată de un metru şi ceva. În centrul găurii, doi cocoşi se sfâşiau unul pe celălalt cu ciocurile şi cu pintenii. Peste tot erau pene şi sânge. Alfred stătea în primele rânduri, privind cu luare-aminte, strigând din toate puterile, încurajând una dintre acele nefericite păsări. Tom împinse oamenii din faţa sa şi îl prinse pe Alfred de umăr.

— Hai! strigă el.

— Am pus şase penny pe cocoşul negru! îi răspunse Alfred, pe acelaşi ton.

— Trebuie să plecăm de aici! răcni Tom. În momentul acela, un fuior de fum se ivi deasupra arenei. Nu simţi mirosul de fum?

Câţiva spectatori auziră cuvântul „fum” şi îl priviră curioşi pe Tom. Mirosul se făcu simţit din nou, iar nările lor îl adulmecară. Şi Alfred îl desluşi.

— Ce s-a întâmplat? întrebă el.

— Arde oraşul! spuse Tom.

Dintr-odată, toţi voiau să plece. Oamenii se împrăştiară în toate direcţiile, împingându-se şi înghiontindu-se. În groapă, cocoşul negru îl omorî pe cel maro, dar nimănui nu-i mai păsa. Alfred o apucă într-o direcţie greşită. Tom îl prinse de haine.

— O să mergem în claustru, spuse el. E singurul loc sigur.

Fumul începu să apară în fuioare, iar în mulţime se răspândi groaza. Toată lumea era agitată, dar nimeni nu ştia ce să facă. Privind peste capete, Tom observă că oamenii ieşeau în număr mare pe poarta stăreţiei; dar poarta era îngustă şi, oricum, nu se găseau mai în siguranţă acolo decât aici. Cu toate acestea, din ce în ce mai mulţi avură această idee, iar el şi Alfred se treziră luptând împotriva unui torent de oameni care mergeau, înnebuniţi, în direcţie opusă. Apoi, dintr-odată, torentul îşi schimbă direcţia, iar toţi mergeau în aceeaşi direcţie cu ei. Tom privi în jur pentru a descoperi motivul acestei schimbări şi zări cum în curte intrau primii călăreţi.

În momentul acela, mulţimea se transformă într-o gloată.

Simpla privelişte a călăreţilor era una îngrozitoare. Caii lor uriaşi, la fel de speriaţi ca oamenii din mulţime, se cabrau, înaintau şi dădeau înapoi, călcând în picioare pedeştrii din faţă, din stânga şi din dreapta. Călăreţii înarmaţi şi purtând coifuri loveau cu bâtele şi cu torţele, doborând bărbaţi, femei şi copii, incendiind tarabele, hainele şi pletele oamenilor. Toată lumea ţipa. Prin poartă îşi făcură intrarea alţi călăreţi, şi sub copitele bidiviilor lor imenşi se prăbuşiră alţi oameni. Tom strigă în

urechea lui Alfred:

— Tu du-te la claustru… eu vreau să mă asigur că toţi ceilalţi au scăpat. Fugi!

Îi dădu un brânci. Alfred o luă din loc.

Tom se îndreptă către taraba Alienei. Aproape imediat, se împiedică de cineva şi se prăbuşi la pământ. Blestemând, se ridică în genunchi; dar, înainte de a apuca să se salte în picioare, văzu un cal de război gonind spre el. Urechile animalului erau date pe spate, avea nările umflate, iar Tom putea zări albul ochilor lui înspăimântaţi. Peste capul calului, Tom zări chipul bovin al lui William Hamleigh, contorsionat într-o grimasă de ură şi triumf. Prin minte îi străfulgeră gândul că ar fi vrut să o mai strângă în braţe o dată pe Ellen. Apoi o copită uriaşă îl lovi drept în mijlocul frunţii, simţi o durere îngrozitoare, înfricoşătoare, pe măsură ce ţeasta păru a i se despica, iar întreaga lume se cufundă în întuneric.

Prima dată când simţise fum, Aliena crezuse că venea de la prânzul pe care-l servea.

Trei cumpărători flamanzi stăteau în aer liber, la masa din faţa magaziei ei. Erau nişte bărbaţi corpolenţi, cu bărbi negre, care vorbeau engleză cu un greoi accent germanic şi purtau haine din ţesături alese. Totul mergea bine. Se apropia de începerea vânzării, şi se hotărâse să servească mai întâi prânzul, pentru a le lăsa cumpărătorilor timp să se neliniştească. Totuşi, avea să o bucure despărţirea de această lână care valora o avere. Aşeză platoul cu cotlete de porc coapte cu miere în faţa oaspeţilor şi îl privi cu un ochi critic. Carnea era rumenită cum se cuvine, cu marginea de grăsime crocantă, maronie. Mai turnă nişte vin. Unul dintre cumpărători adulmecă aerul, apoi priviră cu toţii în jur, cuprinşi de nelinişte. Dintr-odată, Aliena se trezi stăpânită de frică. Focul era coşmarul oricărui negustor de lână. Îşi îndreptă privirea către Ellen şi către Martha, care o ajutau să servească la masă.

— Simţiţi miros de fum? întrebă ea.

Înainte ca acestea să apuce să răspundă, din mulţime îşi făcu apariţia Jack. Aliena nu se deprinsese încă să-l vadă în rasă de călugăr, cu părul lui morcoviu ras în creştet. Pe chipul lui dulce se aşternuse o expresie agitată. Cu totul neaşteptat, Aliena simţi impulsul de a-l lua în braţe şi de a-i şterge încruntarea cu un sărut. Dar se întoarse repede, amintindu-şi cum se dezamăgise

pe sine prin felul în care se purtase cu el în urmă cu şase luni, în vechea moară. Încă mai roşea de ruşine ori de câte ori îşi amintea acel incident.

— Avem necazuri, strigă el, agitat. Trebuie să ne refugiem cu toţii în claustru!

Aliena îşi aţinti privirea asupra lui.

— Ce se întâmplă? Arde undeva?

— Contele William şi oştenii lui, spuse el.

Dintr-odată, Aliena îşi simţi sufletul rece ca mormântul. William. Din nou.

— Au dat foc oraşului, zise Jack. Tom şi Alfred merg în claustru. Veniţi cu mine, vă rog!

Ellen trânti neceremonios castronul cu verdeţuri pe care-l ducea la masă dinaintea unui cumpărător flamand speriat.

— Bine, spuse ea. O apucă de braţ pe Martha. Hai să mergem!

Aliena aruncă o privire panicată spre depozitul ei. Avea acolo lână neprelucrată în valoare de sute de lire pe care trebuia să o apere de foc – dar cum? Întâlni privirea lui Jack. Acesta se uita la ea, în expectativă. Cumpărătorii plecară grăbiţi de la masă. Aliena îi spuse lui Jack:

— Du-te! Eu trebuie să am grijă de tarabă.

— Jack… hai odată! zise Ellen.

— Într-o clipă, spuse el şi se întoarse din nou către Aliena.

Aceasta văzu că Ellen şovăia. În mod clar, ezita între a o salva pe Martha şi a-l aştepta pe Jack. Din nou, femeia strigă:

— Jack! Jack!

Acesta se întoarse către ea.

— Mamă! Ia-o pe Martha!

— Bine! spuse Ellen. Dar te rog să te grăbeşti!

Ea şi Martha plecară.

— Oraşul arde, zise Jack. Claustrul va fi cel mai sigur loc… e făcut din piatră. Vino cu mine, repede!

Dinspre poarta stăreţiei, Aliena auzea ţipete. Brusc, fumul era pretutindeni. Aruncă o privire în jur, încercând să-şi dea seama ce se întâmpla. Măruntaiele i se contractau de frică. Toată munca ei de şase ani încoace era stocată în depozitul acela.

— Aliena! zise Jack. Vino în claustru… acolo o să fim în siguranţă!

— Nu pot, ţipă ea. Lâna mea!

— La dracu’ cu lâna ta!

— E tot ce am!

— Nu te ajută cu nimic dacă mori!

— Ţie ţi-e uşor să vorbeşti… am muncit toţi anii ăştia pentru a ajunge în această poziţie…

— Aliena! *Te rog!*

Dintr-odată, oamenii aflaţi lângă tarabă începură să ţipe, cuprinşi de o spaimă de moarte. Călăreţii intraseră în curtea stăreţiei şi alergau prin mulţime, fără să le pese de cei pe care-i călcau în picioare, incendiind tarabele. Oamenii înnebuniţi de spaimă se înghesuiau unii în alţii, făcând încercări disperate de a se feri din calea copitelor şi a torţelor. Mulţimea împinse panourile şubrede de lemn care formau partea din faţă a tarabei Alienei, iar acestea se prăbuşiră imediat. Oamenii se revărsară în spaţiul liber din faţa depozitului şi dărâmară masa, cu tot cu platouri şi cupe de vin. Jack şi Aliena fură forţaţi să dea înapoi. Doi călăreţi năvăliră în faţa tarabei, unul lovind la întâmplare cu bâta, iar celălalt învârtind torţa aprinsă. Jack se postă în faţa Alienei, protejând-o. Bâta se îndreptă spre capul Alienei, dar Jack îşi puse braţul în calea ei, pentru a o apăra, iar bâta îi lovi cu toată puterea încheietura. Aliena simţi lovitura, dar toată forţa acesteia se repercută asupra lui Jack. Când ridică privirea, zări chipul celui de-al doilea călăreţ.

Era William Hamleigh.

Aliena scăpă un ţipăt.

William o privi timp de o clipă, cu torţa arzându-i în mână şi cu strălucirea victoriei în priviri. Apoi îşi îmboldi calul şi îl forţă să intre în depozit.

— Nu! strigă Aliena.

Se zbătu să scape de ceilalţi, împingându-i şi lovindu-i pe cei din jurul ei, inclusiv pe Jack. Într-un final, se eliberă şi năvăli în depozit. William era în şa, aplecat în lateral, îndreptându-şi torţa spre sacii stivuiţi.

— Nu! strigă ea din nou.

Se aruncă asupra lui şi încercă să-l tragă de pe cal. William o îndepărtă cu o lovitură, iar ea se prăbuşi la pământ. William întinse torţa din nou înspre sacii cu lână. Lâna se aprinse cu un zgomot puternic. Calul se cabră şi necheză, îngrozit de flăcări. Dintr-odată, apăru acolo Jack, trăgând-o pe Aliena din calea animalului. William întoarse calul şi ieşi rapid din depozit. Aliena se ridică în picioare. Luă un sac gol de pe jos şi încercă să stingă flăcările lovindu-le cu acesta.

— Aliena, o să fii ucisă! îi spuse Jack.

Căldura deveni de nesuportat. Aliena apucă de un sac care nu se aprinsese încă şi încercă să-l scoată din grămadă. Dintr-odată, auzi un pârâit în urechi, simţi fierbinţeală în apropierea feţei şi îşi dădu seama, îngrozită, că părul îi luase foc. O clipă mai târziu, Jack se aruncă asupra ei, petrecându-şi braţele peste capul ei şi lipindu-l de trupul lui. Căzură amândoi la pământ. Jack o ţinu strâns câteva secunde, după care îşi mai relaxă strânsoarea. Aliena simţea în continuare mirosul de păr ars, dar flăcările din pletele ei se stinseseră. Observă că faţa lui Jack era arsă şi că nu mai avea sprâncene. El o prinse de o gleznă şi o târî pe uşă, afară. Continuă să o tragă, în ciuda sforţărilor ei de a se elibera, până ce se găsiră suficient de departe de foc.

Zona tarabei se golise. Jack îi dădu în sfârşit drumul. Aliena încercă să se ridice, dar el o prinse şi o ţinu imobilizată la pământ. Ea se zbătea în continuare, privind înnebunită focul care-i devora toţi anii de muncă şi de griji, toată averea şi siguranţa ei, până ce nu mai avu niciun dram de energie pentru a i se mai împotrivi. Atunci, se mulţumi să zacă la pământ şi să ţipe de durere.

Când auzi zgomotul, Philip număra bani cu Cuthbert Cap-Alb, în beciul de sub bucătăria stăreţiei. El şi Cuthbert se uitară unul la celălalt, încruntându-se, după care se ridicară pentru a vedea ce se întâmpla.

Ieşiră pe uşă, uluiţi de haosul din curtea stăreţiei.

Philip era îngrozit. Oamenii alergau în toate direcţiile, împingându-se, căzând unii peste ceilalţi şi călcându-se în picioare. Bărbaţii şi femeile ţipau, copiii plângeau. În aer atârnau perdele de fum. Toată lumea părea a încerca să plece în grabă din curtea stăreţiei. În afară de poarta principală, singura cale de ieşire o reprezenta spaţiul dintre clădirile de la bucătărie şi moară. Acolo nu se afla niciun zid, dar era un şanţ adânc, pe unde curgea apă de la iazul morii la berărie. Philip vru să-i avertizeze pe oameni să fie atenţi la şanţ, dar nimeni nu mai stătea să asculte vorbele celorlalţi.

În mod evident, pricina acestei grabe era un incendiu, şi încă unul mare. Norii groşi de fum proveneau de la acesta. Philip fu cuprins de teamă. Cu atâţia oameni adunaţi acolo, numărul victimelor putea fi uriaş. Ce se putea face?

În primul rând, trebuia să afle exact ce se întâmpla. Urcă în

fugă treptele care duceau la bucătărie, pentru a vedea mai bine. Priveliştea care i se deschise în faţa ochilor îl umplu de groază.

Întregul oraş Kingsbridge era în flăcări.

Din gâtlejul lui ţâşni un ţipăt de oroare şi de disperare.

Cum se putea întâmpla aşa ceva?

Apoi văzu călăreţii, alergând prin mulţime cu torţele lor aprinse, şi înţelese că nu era vorba despre un accident. Primul său gând fu că avea loc o bătălie între cele două tabere ale războiului civil şi că, într-un fel sau altul, aceasta cuprinsese Kingsbridge-ul. Dar oştenii atacau cetăţenii, nu se atacau unii pe ceilalţi. Aceasta nu era o bătălie: era un masacru.

Văzu un bărbat blond şi masiv, în spinarea unui cal de război, tropotind prin mulţimea de oameni. Era William Hamleigh.

În gâtul lui Philip se ridică un nod de ură. Gândul că masacrul şi distrugerea din jurul lui fuseseră cauzate în chip intenţionat, din lăcomie şi din mândrie, aproape că-l înnebunea. Strigă cât putu de tare:

— Te văd, William Hamleigh!

În ciuda ţipetelor mulţumii, William îşi auzi numele strigat. Îşi opri calul şi întâlni privirea lui Philip. Stareţul urlă:

— O să ajungi în iad pentru asta!

Chipul lui William era cuprins de pofta de sânge. Astăzi, nici chiar ameninţarea de care se temea cel mai mult nu avea niciun efect asupra lui. Se purta ca un nebun. Îşi agită torţa în aer, ca pe un stindard.

— Acesta este iadul, călugăre! răcni el, drept răspuns.

Apoi, îşi întoarse calul şi porni mai departe.

Dintr-odată, toţi dispăruseră, atât călăreţii, cât şi norodul. Jack îi dădu drumul Alienei şi se ridică în picioare. Avea mâna dreaptă amorţită. Îşi aminti că încasase lovitura îndreptată către capul Alienei. Se bucura că îl durea mâna. Spera că avea să-l doară mult timp, ca amintire.

Depozitul se transformase într-un infern, iar în jurul lor ardeau şi alte focuri, mai mici. Solul era acoperit de zeci de corpuri omeneşti, unele mişcându-se, altele sângerând, altele fără de vlagă şi nemişcate. În afară de trosniturile focului, totul era cufundat în tăcere. Gloata ieşise din curtea stăreţiei, într-un fel sau altul, lăsându-şi morţii şi răniţii în urmă. Jack se simţea năucit. Nu văzuse niciodată un câmp de bătălie, dar îşi închipuia că, probabil, chiar aşa arăta.

Aliena începu să plângă. Jack îşi puse mâna pe umărul ei, încercând să-i aline durerea. Aliena i-o îndepărtă. Îi salvase viaţa, dar ei nu-i păsa de asta: nu-i păsa decât de blestemata de lână, care era acum iremediabil pierdută în vălătucii de fum. O privi preţ de-o clipă, întristat. Părul îi arsese în bună măsură şi nu mai era frumoasă, dar el o iubea oricum. Îl durea sufletul să o vadă atât de nefericită, iar el să nu poată face nimic pentru a o linişti.

Era sigur că acum ea nu avea să mai încerce să intre în depozit. Îşi făcea griji pentru restul familiei sale, aşa că o părăsi pe Aliena şi porni în căutarea lor.

Îl durea faţa. Îşi duse mâna la obraz, iar propria atingere îl ustură. Probabil că se arsese şi el. Privi trupurile întinse pe pământ. Voia să-i ajute cu ceva pe cei răniţi, dar nu ştia de unde să înceapă. Căuta chipuri familiare printre cele ale străinilor, sperând că nu avea să găsească niciunul. Mama sa şi Martha se duseseră în claustru – o luaseră cu mult înaintea mulţimii înnebunite, după părerea lui. Oare îl găsise Tom pe Alfred? Se întoarse către claustru. Deodată îl zări pe Tom.

Corpul înalt al tatălui său vitreg era întins cât era de lung pe pământul noroios. Stătea perfect nemişcat. Chipul îi era recognoscibil, ba chiar părea senin, până în dreptul sprâncenelor; dar avea fruntea plină de sânge şi craniul complet zdrobit. Jack era îngrozit. Mintea lui refuza să priceapă ceea ce vedea. Tom nu putea fi mort. Dar trupul acela nu mai avea cum să fie însufleţit. Îşi feri privirea, după care se uită din nou la el. Era Tom, şi era mort.

Jack îngenunche lângă cadavru. Simţea nevoia să facă totuşi ceva, să spună ceva, şi, pentru prima oară, înţelese de ce oamenilor le plăcea să se roage pentru cei morţi.

— Mamei o să-i fie groaznic de dor de tine, rosti el. Îşi aminti vorbele furioase pe care i le aruncase în faţă în ziua luptei sale cu Alfred. Mare parte din ce-am spus atunci nu era adevărat, zise el, şi din ochi începură să-i şiroiască lacrimi. Nu m-ai dezamăgit. M-ai hrănit, ai avut grijă de mine şi ai făcut-o fericită pe mama, cu adevărat fericită.

Dar înţelese că exista ceva chiar mai important decât aceste lucruri. Ceea ce-i dăduse Tom depăşea cu mult cele de rând, precum mâncarea şi adăpostul. Tom îi dăduse ceva unic, ceva ce nu-i putea oferi niciun alt bărbat, ceva ce nu ar fi putut să-i ofere nici măcar tatăl lui adevărat; ceva ce era o pasiune, o meserie, o artă şi un mod de viaţă.

— Mi-ai dăruit catedrala, îi şopti Jack celui răposat. Îţi mulţumesc!

PARTEA A PATRA
1142–1145

Capitolul 11

I

Triumful lui William fu spulberat de profeţia lui Philip: în loc să se simtă satisfăcut şi bucuros, era îngrozit că avea să ajungă în iad pentru ceea ce făcuse.

Îi răspunse stareţului destul de curajos, ironizându-l:

— Acesta este iadul, călugăre!

Însă asta se întâmplase în exaltarea bătăliei. După ce se terminase totul, după ce îşi îndepărtase oamenii de oraşul în flăcări, după ce caii şi bătăile inimilor lor se potoliseră, când avusese timp să mediteze asupra atacului, să reflecteze la numărul de oameni pe care-i rănise, îi arsese şi îi omorâse – atunci îşi amintise chipul furios al lui Philip, degetul cu care arăta direct către măruntaiele pământului şi cuvintele cu valoare de blestem: „O să ajungi în iad pentru asta!”

La lăsarea întunericului, era deja complet deprimat. Oştenii săi voiau să discute despre atac, să retrăiască momentele de mare tensiune, să savureze măcelul, dar îşi dădură seama destul de curând că nu era în apele lui, aşa că se cufundară într-o tăcere mohorâtă. Îşi petrecură noaptea aceea în conacul unuia dintre arendaşii mai înstăriţi ai lui William. La cină, luptătorii băură ursuzi până căzură în nesimţire. Arendaşul, care ştia cum se simţeau de obicei bărbaţii după o bătălie, adusese nişte târfe din Shiring; dar acestea nu se aleseră cu mare câştig. William rămase treaz toată noaptea, îngrozit că ar putea muri în somn şi ajunge astfel direct în iad.

În dimineaţa următoare, în loc să se întoarcă la Earlscastle, se duse să-l viziteze pe episcopul Waleran. Când ajunseră, nu-l găsiră la palat, dar vicarul Baldwin le spuse că îl aşteptau să sosească în după-amiaza respectivă.

William îl aşteptă în capelă, privind lung la crucea de pe altar şi tremurând din toate mădularele, în ciuda căldurii zilei de vară.

Când Waleran sosi, într-un final, William aproape că s-ar fi aruncat să-i sărute picioarele.

Episcopul pătrunse în capelă, îmbrăcat în obişnuitele sale veşminte negre, şi-l întrebă glacial:

— Ce cauţi aici?

William se ridică în picioare, încercând să-şi ascundă teroarea abjectă îndărătul unei faţade de autocontrol.

— Tocmai am ars oraşul Kingsbridge…

— Ştiu, îl întrerupse Waleran. N-am auzit vorbindu-se de altceva toată ziua. Ce a fost în mintea ta? Eşti nebun?

Această reacţie îl luă total prin surprindere pe William. Nu discutase dinainte cu Waleran pentru că fusese încredinţat că acesta ar fi fost de acord cu planul său: Waleran ura tot ce avea legătură cu Kingsbridge, şi în special cu stareţul Philip. William se aşteptase să se arate satisfăcut, dacă nu de-a dreptul bucuros. Spuse:

— Tocmai ce ţi-am distrus cel mai mare duşman. Acum am nevoie să-mi mărturisesc păcatele.

— Nici nu mă mir, zise Waleran. Se spune că mai mult de o sută de oameni au ars de vii. Episcopul se cutremură. O moarte groaznică!

— Sunt pregătit să mă spovedesc, spuse William.

Waleran clătină din cap.

— Nu ştiu dacă pot să-ţi iert păcatele.

William lăsă să-i scape un ţipăt de spaimă.

— De ce nu?

— Ştii bine că eu şi episcopul Henric de Winchester ne-am dat din nou de partea regelui Stephen. Nu cred că regele ar privi cu ochi buni ca eu să iert păcatele unui susţinător al reginei Maud.

— Blestemat să fii, Waleran, tu ai fost cel care m-a convins să trec în tabăra lui Maud!

Waleran ridică din umeri.

— Treci înapoi de partea lui Stephen.

William îşi dădu seama că, de fapt, acesta fusese scopul lui Waleran. Voia ca William să treacă de partea lui Stephen. Oroarea sa la adresa incendierii Kingsbridge-ului reprezentase o prefăcătorie: nu făcuse altceva decât să construiască o poziţie de negociere. Lui William, acest lucru îi aducea o imensă uşurare, pentru că însemna că Waleran nu se opunea definitiv iertării păcatelor lui. Dar voia oare să schimbe iarăşi tabăra? Pentru câteva clipe, nu spuse nimic, încercând să cugete cu calm la acest lucru.

— Stephen a câştigat victorie după victorie toată vara, continuă Waleran. Maud îşi imploră soţul să vină din Normandia ca să o ajute, dar el nu vrea. Balanţa înclină în favoarea noastră.

Cu ochii minţii, William întrezări o perspectivă îngrozitoare: Biserica refuza să-i acorde iertarea păcatelor; *sheriff*-ul îl acuza de crimă; regele Stephen, victorios, se ralia deciziei *sheriff*-ului şi a Bisericii – iar el era judecat şi spânzurat…

— Fă ca mine şi urmează-l pe episcopul Henric. El ştie din ce parte bate vântul, îl îndemnă Waleran. Dacă totul merge bine, Winchesterul va fi făcut arhiepiscopie, iar Henric va deveni arhiepiscop de Winchester – pe picior de egalitate cu arhiepiscopul de Canterbury. Iar după ce Henric o să moară, cine ştie? Aş putea ajunge următorul arhiepiscop. După aceea… ei bine, deja există cardinali englezi… într-o zi s-ar putea să fie ales chiar un papă englez…

William se holbă la Waleran, uitând de frica sa, uluit de ambiţia în stare pură care se reflecta pe chipul de obicei împietrit al episcopului. Waleran, papă? Orice era posibil. Dar consecinţele imediate ale aspiraţiilor lui Waleran erau mai importante. William îşi dădea seama că era un pion pe tabla de şah a lui Waleran. Waleran îşi câştigase prestigiul în faţa episcopului Henric prin faptul că putuse să-i aducă de o parte sau de alta pe William şi pe oamenii lui. Acesta era preţul pe care trebuia să-l plătească William pentru ca Biserica să se facă a nu vedea crimele sale.

— Vrei să spui… Vocea îi sună răguşit. Tuşi, după care încercă din nou. Vrei să spui că eşti dispus să mă spovedeşti dacă eu îi jur credinţă lui Stephen şi lupt din nou de partea lui?

De pe chipul lui Waleran se şterse strălucirea ambiţioasă, acesta devenind impenetrabil ca de obicei.

— Exact asta vreau să spun.

William nu avea de ales şi, oricum, nu vedea niciun motiv pentru care să refuze. Se dăduse de partea lui Maud atunci când se părea că aceasta avea să câştige, iar acum, când balanţa înclina înspre Stephen, era cât se poate de pregătit să se întoarcă alături de rege. În fapt, ar fi consimţit la orice, numai să scape de spaima aceea îngrozitoare de chinurile iadului.

— De acord, atunci, spuse el, fără să mai ezite. Numai ascultă-mi spovedania, repede!

— Foarte bine, zise Waleran. Să ne rugăm împreună.

Pe măsură ce slujba se desfăşura cu repeziciune, William îşi simţea sufletul uşurat de povara vinovăţiei şi începu, treptat, să fie mulţumit de victoria sa. Când ieşi din capelă, oamenii săi băgară de seamă că era într-o stare bună de spirit, aşa că se înveseliră şi ei imediat. William le spuse că aveau să lupte din

nou pentru regele Stephen, după cum era voia Domnului exprimată de episcopul Waleran, iar ei transformară această veste într-un pretext de sărbătorire. Waleran ceru să se aducă vin.

Pe când aşteptau să li se servească prânzul, William spuse:

— Acum, Stephen s-ar cuveni să confirme numirea mea drept conte.

— S-ar cuveni, se declară de acord Waleran. Dar asta nu înseamnă că o va şi face.

— Dar sunt din nou de partea lui!

— Richard din Kingsbridge nu l-a părăsit niciodată.

William îşi îngădui un zâmbet îngâmfat.

— Cred că m-am descotorosit de ameninţarea reprezentată de Richard, spuse el.

— Da? Cum?

— Richard n-a avut niciodată pământ. N-a reuşit să se întreţină printre cavaleri decât folosindu-se de banii surorii lui.

— E neobişnuit, dar i-a mers până acum.

— Dar acum soră-sa nu mai are bani. I-am dat eu foc la hambar ieri. E pe drumuri. Şi Richard la fel.

Waleran încuviinţă printr-o mişcare din cap.

— În cazul acesta, nu e decât o chestiune de timp până ce dispare din peisaj. Şi atunci, zic eu, titlul e al tău.

Prânzul era gata. Oştenii lui William stăteau cu servitorii şi flirtau cu spălătoresele de la palat. William stătea în capul mesei, alături de Waleran şi de arhidiaconii săi. Acum că se liniştise, îi invidia pe cei care stăteau pe lângă spălătorese: arhidiaconii erau destul de plicticoşi.

Vicarul Baldwin îi oferi un vas în care se afla mazăre şi spuse:

— Stăpâne William, cum o să-i împiedici pe alţii să facă tocmai ceea ce a încercat stareţul Philip, să-şi deschidă propriul târg de lână?

William fu surprins de o astfel de întrebare.

— N-ar îndrăzni!

— Poate că un alt călugăr nu ar avea curaj; dar un conte, da.

— Ar avea nevoie de o licenţă.

— Dacă a luptat cu Stephen, poate că o să o primească.

— Nu în ţinutul acesta!

— Baldwin are dreptate, William, spuse episcopul Waleran. În jurul domeniului tău sunt mai multe oraşe care ar putea ţine un târg de lână: Wilton, Devizes, Wells, Marlborough, Wallingford…

— Am dat foc Kingsbridge-ului, pot să dau foc oricărei aşezări, spuse iritat William.

Luă o înghiţitură de vin. Se enerva atunci când vedea că victoria îi era criticată.

Waleran luă o chiflă proaspătă şi o rupse, fără să mănânce din ea.

— Kingsbridge e o ţintă uşoară, îşi susţinu el punctul de vedere. Nu are zid de apărare a oraşului, nici castel, nici măcar o biserică mare unde să se refugieze oamenii. Şi e condus de un călugăr care nu are cavaleri sau oşteni. Kingsbridge n-are niciun sistem de apărare, spre deosebire de cele mai multe dintre celelalte oraşe.

Vicarul Baldwin adăugă:

— Şi, după încheierea războiului civil, indiferent de câştigător, n-o să mai poţi incendia nici măcar un oraş cum e Kingsbridge şi să scapi nepedepsit. Un astfel de act ar însemna tulburarea păcii regale. Pe timp de pace, niciun rege nu ar trece cu vederea un astfel de delict.

William înţelegea că aveau dreptate, iar acest lucru îl înfuria.

— Atunci e posibil ca totul să fi fost inutil, spuse el.

Îşi lăsă cuţitul pe masă. Stomacul i se contractase din pricina tensiunii şi nu mai putea mânca.

— Bineînţeles, cu Aliena ruinată, rămâne oarecum un loc liber, zise Waleran.

William nu înţelegea la ce se referea.

— Ce vrei să spui?

— Mare parte din lâna din ţinut i-a fost vândută ei anul acesta. Ce o să se întâmple la anul?

— Nu ştiu.

Waleran continuă, pe acelaşi ton gânditor:

— În afară de stareţul Philip, toţi producătorii de lână cale de kilometri buni sunt fie arendaşi ai contelui, fie arendaşi ai episcopului. Tu eşti contele, practic, deşi nu ai fost numit, iar eu sunt episcopul. Dacă ne obligăm arendaşii să ne vândă nouă lâna, am controla două treimi din comerţul cu lână din ţinut. Am vinde-o la târgul de lână din Shiring. Astfel, nu ar mai exista suficiente tranzacţii care să justifice organizarea unui alt târg, chiar dacă cineva ar avea licenţă.

William îşi dădu seama îndată că era o idee strălucită.

— Şi am face la fel de mulţi bani ca Aliena, observă el.

— Într-adevăr. Waleran muşcă delicat din carnea din faţa lui şi

mestecă meditativ. Aşadar, ai incendiat Kingsbridge-ul, ţi-ai distrus cel mai mare duşman şi ai găsit o nouă sursă de venit. Nu a fost o zi tocmai rea.

William luă o înghiţitură mare de vin şi simţi o căldură plăcută în stomac. Privi de-a lungul mesei şi ochii i se opriră asupra unei fete dolofane cu plete negre care zâmbea cochet către doi dintre oştenii săi. Poate că avea să o posede în seara aceea. Ştia cum se va întâmpla. Când avea să o înghesuie într-un colţ, să o arunce pe podea şi să-i ridice fusta, avea să-şi aducă aminte chipul Alienei şi expresia ei de teroare şi disperare la văzul lânii aprinzându-se; astfel, o să fie în stare să o facă. Zâmbi acestui gând şi luă altă felie din pulpa de căprioară.

Stareţul Philip era zguduit de incendierea Kingsbridge-ului. Mişcarea neaşteptată a lui William, violenţa atacului, scenele îngrozitoare în care mulţimea era cuprinsă de panică, măcelul îngrozitor şi propria neputinţă, toate acestea reunite îl năuciseră.

Cea mai rea dintre toate era moartea lui Tom Constructorul. Un bărbat în deplinătatea puterilor, stăpân pe fiecare aspect al meseriei sale, Tom ar fi putut conduce construcţiile până la încheierea lor. Pe lângă asta, era cel mai apropiat prieten pe care-l avea Philip în afara comunităţii monastice. Vorbeau cel puţin o dată pe zi şi se luptaseră împreună pentru a găsi soluţii la şirul nesfârşit de probleme cu care se confruntau în ridicarea uriaşei construcţii. Tom avea o combinaţie rară de înţelepciune şi de umilinţă, care-l făcea un tovarăş plăcut în orice activitate. Părea de necrezut ca el să fi murit.

Philip simţea că nu mai înţelegea nimic, că nu mai avea nicio putere adevărată şi că nu se arăta îndeajuns de competent încât să i se încredinţeze conducerea unui grajd, cu atât mai puţin cea a unui oraş de mărimea Kingsbridge-ului. Socotise întotdeauna că, dacă făcea tot ce putea şi îşi punea credinţa în Dumnezeu, totul avea să fie bine într-un final. Se părea că incendierea oraşului îi dovedise că se înşelase. Îşi pierduse orice motivaţie, şi stătea cât era ziua de lungă în casa stareţului, privind lumânarea arzând pe micul altar, întorcând în minte gânduri fără legătură, deprimante, fără să facă nimic.

Cel care se ocupă de ce trebuia făcut fu tânărul Jack. El veghe la transportarea cadavrelor în criptă, a răniţilor în dormitorul călugărilor şi organiză hrănirea celor rămaşi în viaţă pe pajiştea aflată de cealaltă parte a râului. Afară era cald, iar toată lumea

dormea sub cerul liber. În ziua de după masacru, Jack îi repartiză pe sătenii năuciţi în echipe de muncitori şi îi puse să cureţe cenuşa şi resturile din curtea stăreţiei, în timp ce Cuthbert Cap-Alb şi Milius Casierul comandaseră să se aducă provizii de la fermele învecinate. A doua zi, îşi îngropară morţii în 193 de morminte noi, în partea de nord a curţii stăreţiei.

Philip dădea pur şi simplu ordinele propuse de Jack. Acesta remarcă faptul că majoritatea cetăţenilor care supravieţuiseră incendiului pierduseră puţine valori materiale – în cele mai multe cazuri, doar câte o colibă şi câteva piese de mobilier. Recoltele erau încă pe câmp, vitele pe păşuni, iar economiile oamenilor tot în locul unde fuseseră îngropate, de obicei sub vetrele din case, neatinse de flăcările care măturaseră oraşul. Cei mai afectaţi erau negustorii ale căror stocuri de marfă arseseră: unii se vedeau ruinaţi, aşa cum era cazul Alienei; alţii păstraseră o parte din avere în monede de argint pe care le avuseseră îngropate şi puteau astfel să o ia de la capăt. Jack propuse reconstruirea imediată a oraşului.

La sugestia lui Jack, Philip dădu permisiunea ca toţi să poată tăia lemne din pădurea stăreţiei cu scopul de a reconstrui casele arse, permisiune valabilă însă numai o săptămână. Drept urmare, Kingsbridge fusese pustiu vreme de şapte zile, timp în care fiecare familie îşi alese şi doborî copacii necesari pentru noile locuinţe. În cuprinsul acelei săptămâni, Jack îl rugă pe Philip să schiţeze planul noului oraş. Această idee aprinse imaginaţia stareţului, smulgându-l din starea de depresie.

Lucră la planul lui fără contenire, timp de patru zile. În jurul zidului stăreţiei aveau să fie case mari, pentru meşteşugarii bogaţi şi pentru negustori. Îşi amintea distribuţia în grilă a străzilor de la Winchester şi planifică noul Kingsbridge după acelaşi model. Străzile drepte, suficient de largi pentru a trece două căruţe, aveau să coboare spre râu, intersectate cu străzi mai înguste. Parcela standard pentru o clădire o făcu lată de opt metri, destul de mare pentru faţada unei case de oraş. Fiecare parcelă avea 40 de metri lungime, loc îndestulător pentru o curte decentă, cu latrină, pentru o grădiniţă de legume şi un grajd pentru cai şi vaci sau o cocină. Podul arsese, iar cel nou avea să fie construit într-un loc mai convenabil, la capătul inferior al noii străzi principale. Drumul principal al oraşului avea să pornească de la pod şi apoi urca direct dealul, trecea pe lângă catedrală şi ieşea pe partea cealaltă, ca în Lincoln. O altă stradă largă avea

să parcurgă distanţa dintre poarta stăreţiei către un nou chei, pe malul râului, în aval de pod şi dincolo de cotul apei. Astfel, materialele masive de construcţie puteau ajunge la stăreţie fără a fi folosită strada principală, rezervată circulaţiei comerciale. În jurul noului chei avea să apară un cartier complet nou, de case mici: săracii vor locui în aval de stăreţie, iar murdăria lor nu va mai afecta apa care ajungea la mănăstire.

Planificarea lucrărilor de reconstrucţie îl scoase pe Philip din transa lui neputincioasă, dar, ori de câte ori îşi ridica ochii din desene, era cuprins de furie şi de durere amintindu-se de oamenii care fuseseră pierduţi. Se întreba dacă, de fapt, William Hamleigh nu era cumva diavolul pe pământ: producea mai multă suferinţă decât părea posibil să o facă vreun om. Pe când se întorceau în oraş cu carele pline de lemne, Philip observă pe chipurile oamenilor aceeaşi alternanţă dintre speranţă şi doliu. Jack şi ceilalţi călugări trasaseră noul plan pe pământ, folosind ţăruşi şi sfori, şi, pe măsură ce oamenii îşi alegeau parcelele, din când în când cineva spunea mohorât:

— Dar ce rost are? Ar putea arde anul viitor.

Dacă s-ar fi putut spera că avea să li se facă dreptate, că răufăcătorii urmau a fi pedepsiţi, poate că oamenii s-ar fi dovedit mai uşor de consolat, dar, deşi Philip îi scrisese lui Stephen, lui Maud, episcopului Henric, arhiepiscopului de Canterbury şi papei, ştia că, în vreme de război, erau slabe speranţe ca un om atât de puternic şi de important ca William să fie adus în faţa justiţiei.

În ciuda chiriilor mai ridicate, parcelele mai mari erau foarte solicitate, aşa că îşi modifică planul pentru a permite trasarea mai multor astfel de loturi de teren. Aproape nimeni nu voia să construiască în cartierul mai sărac, dar Philip hotărî să lase schema aşa cum era, pentru viitor. La zece zile după incendiu, pe majoritatea parcelelor se înălţau case noi de lemn, şi, o săptămână mai târziu, cele mai multe dintre ele erau terminate. Odată ce oamenii terminară de construit, începură din nou lucrările la catedrală. Constructorii îşi primiră salariile şi doriră să-şi cheltuiască banii; aşa că magazinele se deschiseră din nou, iar micii fermieri îşi aduseră din nou ouăle şi ceapa în oraş; bucătăresele şi spălătoresele începură iarăşi lucrul pentru negustori şi meşteri; şi astfel, zi după zi, viaţa se întoarse la normal în Kingsbridge.

Dar muriseră atâţia, încât oraşul părea a fi populat cu stafii. Fiecare familie pierduse cel puţin un membru: un copil, o mamă,

un soţ, o soră. Oamenii nu afişau niciun alt semn de doliu decât cutele adânci care le brăzdau chipurile, arătându-le durerea şi sufletul mohorât ca un copac dezgolit în miez de iarnă. Unul dintre cei mai crunt răniţi era micul Jonathan, în vârstă de şase ani. Acesta umbla trist încolo şi încoace prin curtea stăreţiei ca un suflet rătăcit şi, în cele din urmă, Philip înţelese că îi era dor de Tom, care, se părea, petrecuse mai mult timp cu băiatul decât băgase de seamă oricine. Odată ce pricepuse acest lucru, Philip avu grijă să-şi dedice câte o oră pe zi lui Jonathan, spunându-i poveşti, jucând împreună jocuri de numărat şi ascultându-i vorbăria.

Philip le scrise abaţilor marilor mănăstiri benedictine din Anglia şi din Franţa, întrebându-i dacă-i puteau recomanda un maistru constructor care să-l înlocuiască pe Tom. În mod normal, un stareţ aflat în situaţia lui Philip s-ar fi consultat cu episcopul său, pentru că episcopii călătoreau mult şi era mai probabil ca ei să fie informaţi în legătură cu numele constructorilor pricepuţi, dar episcopul Waleran nu l-ar fi ajutat pe Philip. Conflictul lor permanent însingura în şi mai mare măsură sarcina lui Philip.

În timp ce stareţul aştepta răspunsuri de la abaţi, meşterii căutau instinctiv conducerea lui Alfred. Acesta era fiul lui Tom, era meşter zidar şi îşi condusese ceva vreme echipa semiautonom. Din păcate, nu avea inteligenţa lui Tom, dar ştia să scrie şi era autoritar, aşa că ocupă, treptat, locul lăsat gol de moartea tatălui său.

Acum apăreau mai multe probleme şi dileme legate de construcţie decât pe vremea lui Tom, iar Alfred mereu venea cu câte o întrebare atunci când Jack nu era prin apropiere. Evident, era ceva firesc: toată lumea din Kingsbridge ştia că fraţii vitregi se urau unul pe celălalt. Oricum, rezultatul fu că Philip se pomeni deranjat, încă o dată, cu nesfârşite chestiuni de detaliu.

Dar, pe măsură ce săptămânile se scurgeau, Alfred devenea din ce în ce mai încrezător în sine, până ce, într-o zi, veni la Philip şi spuse:

— Nu ai vrea mai bine să boltim catedrala?

Proiectul lui Tom prevedea un acoperiş de lemn peste partea centrală a bisericii şi tavane boltite de piatră peste navele laterale, care erau mai înguste.

— Ba da, spuse Philip. Dar ne-am hotărât să facem un acoperiş de lemn ca să economisim bani.

Alfred încuviinţă printr-o mişcare din cap.

— Problema este că un tavan de lemn poate să ia foc. O boltă de piatră nu poate fi distrusă de flăcări.

Philip îl cercetă timp de câteva clipe, întrebându-se dacă nu cumva îl subestimase. Philip nu s-ar fi aşteptat ca Alfred să propună o schimbare în proiectul tatălui său: s-ar fi aşteptat la aşa ceva mai degrabă de la Jack. Dar ideea unei biserici invulnerabile la foc era atractivă, mai ales că întregul oraş fusese distrus de incendiu.

Urmând aceeaşi direcţie de gândire, Alfred zise:

— Singura clădire rămasă în picioare în tot oraşul este noua biserică parohială.

„Iar noua biserică parohială – construită de Alfred – are o boltă de piatră”, îşi spuse Philip în gând. Dar îşi dădu seama că exista un impediment.

— Pot prelua zidurile de acum greutatea suplimentară a unui acoperiş de piatră?

— Ar trebui să consolidăm contraforturile. Ar ieşi un pic mai mult în afară, atâta tot.

Philip îşi dădu seama că Alfred chiar se gândise la toate aspectele implicate.

— Dar ce facem cu costurile suplimentare?

— Va costa mai mult, pe termen lung, bineînţeles, iar construcţia bisericii se va prelungi cu alţi trei sau patru ani. Dar nu s-ar simţi la costul anual.

Lui Philip îi plăcea din ce în ce mai mult ideea.

— Dar n-ar însemna că ar trebui să aşteptăm încă un an până să folosim absida pentru slujbe?

— Nu. Indiferent că e din piatră sau din lemn, tot nu am putea să începem lucrările la tavan până primăvara următoare, pentru că zidăria luminatorului trebuie să se întărească înainte de a pune vreo greutate pe ea. Tavanul de lemn se construieşte mai repede cu câteva luni; dar, în oricare din situaţii, absida va fi acoperită până la sfârşitul anului viitor.

Philip cumpăni această idee. Trebuiau puse în balanţă pe de o parte avantajele oferite de un acoperiş ignifug şi, pe de altă parte, dezavantajele reprezentate de prelungirea lucrărilor cu alţi patru ani – şi de costurile pe patru ani. Costurile suplimentare păreau ceva îndepărtat, iar câştigul în privinţa siguranţei era imediat.

— Cred că o să discut despre asta cu fraţii la canon, spuse el. Dar mie mi se pare o idee bună.

Alfred îi mulţumi şi ieşi, iar, după plecarea lui, Philip rămase privind lung spre uşă, întrebându-se dacă, la urma urmelor, era într-adevăr nevoie să caute un alt maistru constructor.

Kingsbridge se prezentă plin de curaj la Sărbătoarea Primelor Roade[12]. De dimineaţă, în fiecare gospodărie se coapse o pâine – tocmai fusese strânsă recolta, aşa că făina era ieftină şi din belşug. Cei care nu aveau propriul cuptor îşi coapseră pâinea la vecini, sau în cuptoarele mari de la stăreţie ori de la cei doi brutari ai oraşului, Peggy Baxter şi Jack-atte-Noven. La amiază, aerul era înmiresmat de aroma pâinii calde, stârnind foamea tuturor. Pâinile fură aşezate pe mesele puse pe pajiştea de peste râu, iar toată lumea se plimba de colo-colo, admirându-le. Nu erau două la fel. Multe aveau fructe sau mirodenii în interior: exista pâine cu prune, pâine cu stafide, pâine cu ghimbir, pâine cu zahăr, pâine cu ceapă, pâine cu usturoi şi multe altele. Altele erau colorate în verde cu pătrunjel, în galben cu gălbenuş de ou, în roşu cu lemn de santal, sau în purpuriu cu turnesol. Multe aveau forme neobişnuite: triunghiuri, conuri, sfere, stele, ovale, piramide, caneluri, suluri şi chiar opturi. Altele erau şi mai ambiţioase: pâini în formă de iepuri, urşi, maimuţe şi balauri. Existau case şi castele de pâine. Dar cea mai grandioasă, se puseră cu toţii de acord, era pâinea făcută de Ellen şi de Martha, care era o reproducere a felului în care urma să arate catedrala când avea să fie terminată, făcută după proiectul răposatului ei soţ, Tom.

Jalea lui Ellen fusese o privelişte groaznică. Bocise ca un suflet chinuit, noapte după noapte, şi nimeni nu o putuse alina. Chiar şi acum, după două luni, era trasă la faţă şi cu ochii duşi în fundul capului; dar se părea că ea şi Martha reuşiseră să se ajute una pe alta, iar modelarea unei catedrale din aluat izbutise să le consoleze într-o oarecare măsură.

Aliena privi îndelung construcţia lui Ellen. Şi-ar fi dorit să existe vreo cale de a se linişti. Nu se mai entuziasma la nimic. Când începu degustarea pâinii, începu să rătăcească de la o

[12] Lammas Day *(loaf-mass day)* – festivalul prin care se sărbătorea prima recoltă de grâu a anului. De obicei, în această zi oamenii aduceau o pâine din grâu nou la biserică. În unele părţi ale Angliei, arendaşii erau obligaţi să ofere grâu proaspăt recoltat seniorilor lor în prima zi din august, sau înainte. În *Cronica anglo-saxonă* este numită „the feast of the first fruits”. (n.tr.)

masă la alta, fără scop şi fără să mănânce. Nu voise nici măcar să-şi construiască o casă până ce stareţul Philip nu-i spusese să iasă imediat din depresie, iar Alfred îi adusese lemne şi îşi însărcinase câţiva oameni să o ajute. Încă mai mânca la mănăstire în fiecare zi, asta atunci când îşi aducea aminte să mănânce. Nu avea nici pic de energie. Dacă o bătea gândul să facă totuşi ceva pentru ea – să construiască o băncuţă pentru bucătărie din lemnul rămas, să-şi termine pereţii casei lipindu-i cu lut de la râu sau să facă o capcană cu care să prindă păsări, astfel încât să aibă ce mânca – îşi amintea cât de mult muncise să-şi dezvolte afacerea cu lână şi cât de repede fusese distrus totul, aşa că-şi pierdea imediat orice urmă de entuziasm. Aşa că trăia de pe o zi pe alta, trezindu-se târziu, ducându-se la mănăstire să mănânce dacă o răzbea foamea, petrecându-şi ceasurile privind curgerea râului şi, la căderea întunericului, dormind pe paiele de pe podeaua noii ei case.

În ciuda moleşelii ce o stăpânea, Aliena ştia că acest festival ce sărbătorea primele roade nu era altceva decât o amăgire. Oraşul fusese reconstruit, iar oamenii îşi vedeau de treburi ca înainte, dar masacrul umbrea chiar şi acum zilele şi putea simţi, dincolo de faţada de bunăstare, un tremur profund de frică. Majoritatea oamenilor se pricepeau mai bine decât Aliena să se poarte de parcă totul ar fi fost bine, dar, de fapt, toţi simţeau acelaşi lucru ca şi ea, că acestea nu puteau dura şi că orice ar construi avea să fie distrus din nou.

În timp ce privea absentă grămezile de pâine, sosi fratele ei, Richard. Acesta traversa podul, călare, venind dinspre oraşul cel pustiu. Fusese plecat, luptând pentru Stephen, încă dinainte de masacru, şi era uluit de ceea ce i se înfăţişă înaintea ochilor.

— Ce dracu' s-a întâmplat aici? o întrebă el. Nu văd casa noastră… tot oraşul s-a schimbat!

— William Hamleigh a venit în ziua târgului de lână cu o armată de oşteni şi a dat foc oraşului, îi răspunse Aliena.

Surprins, Richard păli, iar cicatricea de la urechea sa dreaptă se făcu de-a dreptul lividă.

— William! rosti el în barbă. Diavolul acela…

— Totuşi, avem o casă nouă, spuse Aliena, cu chipul golit de orice expresie. Oamenii lui Alfred mi-au construit-o. Dar e mult mai mică şi e jos, lângă cheiul cel nou.

— Dar tu ce-ai păţit? întrebă el, privind-o fix. Eşti aproape cheală şi nu mai ai sprâncene.

— Mi-a luat foc părul.

— Nu a...

Aliena scutură din cap.

— De data asta nu.

Una dintre fete îi aduse lui Richard nişte pâine sărată. El luă o bucată, dar nu o mâncă. Părea năucit.

— Oricum, mă bucur că eşti teafăr, spuse Aliena.

El dădu din cap, în semn de încuviinţare.

— Stephen mărşăluieşte spre Oxford, unde a încolţit-o pe Maud. Războiul s-ar putea termina în curând. Dar am nevoie de o sabie nouă... am venit să iau nişte bani. Muşcă din pâine. Îşi recăpătă culoarea din obraji. Dumnezeule, ce bună e! Poţi să-mi frigi nişte carne mai târziu.

Dintr-odată, Alienei i se făcu frică de el. Ştia că avea să fie furios la culme şi nu avea puterea necesară pentru a-i ţine piept.

— Nu am carne, spuse ea.

— Păi, ia de la măcelar!

— Nu te enerva, Richard, zise ea.

Începu să tremure.

— Nu m-am enervat, spuse el, iritat. Ce e cu tine?

— Toată lâna mea a ars, zise ea şi îl fixă cu o privire plină de spaimă, aşteptând ca el să izbucnească.

Richard se încruntă, se uită la Aliena, înghiţi dumicatul, şi azvârli coaja bucăţii de pâine.

— Toată?

— Toată.

— Dar trebuie să-ţi fi rămas nişte bani.

— Nimic.

— De ce nu? Întotdeauna aveai un cufăr plin de monede de argint îngropat în casă...

— Nu şi în mai. I-am cheltuit pe toţi pe lână... până la ultimul penny. Şi am împrumutat patruzeci de lire de la săracul Malachi, pe care nu le pot înapoia. În mod clar, nu-ţi pot cumpăra o sabie nouă. Nu pot cumpăra nici măcar o bucată de carne pentru cina ta. Suntem ruinaţi complet.

— Şi atunci, eu cum pot să mai continui? strigă el, furios.

Calul îşi ciuli urechile şi se agită, neliniştit.

— Nu ştiu, spuse Aliena, cu lacrimi în glas. Nu striga, sperii calul!

Începu să plângă.

— William Hamleigh a făcut asta, rosti Richard printre dinţi.

Într-una din zilele astea o să-l hăcuiesc ca pe un porc gras, jur pe toţi sfinţii!

Alfred veni spre ei, având firimituri în barba stufoasă şi ţinând în mână un coltuc de pâine cu prune.

— Ia gustă din asta, îi spuse el lui Richard.

— Nu mi-e foame, zise nepoliticos Richard.

Alfred se uită la Aliena şi întrebă:

— Ce s-a întâmplat?

Richard răspunse în locul ei:

— Tocmai mi-a spus că nu mai avem niciun ban.

Alfred confirmă printr-o mişcare a capului.

— Toată lumea a pierdut câte ceva, dar Aliena a pierdut tot.

— Îţi dai seama ce înseamnă asta pentru mine, spuse Richard, adresându-se lui Alfred, dar privind acuzator spre Aliena. Sunt terminat. Dacă nu-mi pot înnoi armele, nu-mi pot plăti oamenii şi nu pot cumpăra cai, atunci nu mai pot lupta pentru regele Stephen. Cariera mea de cavaler e terminată... şi nu o să mai ajung niciodată conte de Shiring.

Alfred spuse:

— Aliena s-ar putea mărita cu un om bogat.

Richard râse batjocoritor.

— I-a refuzat pe toţi!

— Unul dintre ei ar putea să o ceară din nou.

— Da. Chipul lui Richard se contorsionă într-un zâmbet crud. Am putea trimite scrisori tuturor pretendenţilor refuzaţi pentru a le spune că şi-a pierdut toţi banii, iar acum e dispusă să se răzgândească...

— De ajuns, zise Alfred, punându-şi mâna pe braţul lui Richard.

Acesta tăcu. Alfred se întoarse către Aliena.

— Îţi aminteşti ce ţi-am spus acum un an, la primul ospăţ al ghildei parohiale?

Aliena îşi simţi inima ca de plumb. Nu-i venea să creadă că Alfred avea de gând să o ia de la capăt. Nu avea puterea necesară pentru a înfrunta aşa ceva.

— Îmi aduc aminte, spuse ea. Şi sper că şi tu ţii minte răspunsul meu.

— Eu te iubesc în continuare, zise Alfred.

Richard părea surprins. Alfred îşi urmă vorba:

— Vreau în continuare să mă căsătoresc cu tine. Aliena, vrei să fii nevasta mea?

— Nu! spuse Aliena.

Voia să rostească mai multe, să adauge ceva care să facă din răspunsul ei unul definitiv şi ireversibil, dar se simţea prea obosită. Privea când la Alfred, când la Richard şi, dintr-odată, nu mai putu răbda situaţia. Le întoarse spatele, părăsi grăbită pajiştea şi traversă podul, îndreptându-se către oraş.

Era tristă şi înfuriată pe Alfred pentru că-şi repetase propunerea în faţa lui Richard. Ar fi preferat ca fratele ei să nu fi aflat de ea. Trecuseră trei luni de la incendiu – de ce se trezise Alfred abia acum? Era ca şi cum l-ar fi aşteptat pe Richard şi tocmai de aceea pusese întrebarea imediat ce acesta sosise.

Străbătea străzile noi şi pustii. Toată lumea era la stăreţie, gustând din pâine. Casa Alienei se găsea în noul cartier sărac, jos, lângă chei. Aici, chiriile erau mici, dar, chiar şi aşa, nu avea nici cea mai vagă idee cum avea să plătească.

Venind călare, Richard o prinse din urmă, după care descălecă şi merse alături de ea.

— Întregul oraş miroase a lemn verde, spuse el, ca să încropească o conversaţie. Şi totul e atât de curat!

Aliena se obişnuise cu noua înfăţişare a oraşului, dar el o vedea pentru prima dată. Era nefiresc de curat. Incendiul înlăturase lemnul umed şi putred al clădirilor mai vechi, acoperişurile de stuf înnegrite de fumul ridicat ani şi ani de focurile pentru gătit, grajdurile vechi şi murdare şi vechile grămezi fetide de bălegar. Mirosea a nou: lemn verde, stuf nou, paie noi pe podele, chiar var proaspăt pe zidurile locuinţelor mai bogate. Se părea că focul îmbogăţise solul, astfel că, din cele mai neaşteptate colţuri, se înălţau flori sălbatice. Cineva observase cât de puţini oameni se îmbolnăviseră de la incendiu încoace, iar acest fapt părea să confirme o teorie, susţinută de mulţi filosofi, conform căreia bolile se transmiteau prin vaporii urât mirositori.

Mintea îi rătăcea de la un gând la altul. Richard spusese ceva.

— Poftim? întrebă ea.

— Am spus că nu ştiam că Alfred te-a cerut de nevastă anul trecut.

— Aveai lucruri mai importante pe cap. Era în perioada în care Robert de Gloucester a fost luat prizonier.

— Alfred a dat dovadă de bunătate, construindu-ţi o casă.

— Da, chiar aşa. Uite-o!

Aliena îl fixa cu privirea în timp ce el cerceta casa. Era descumpănit. Aliena îl căina: crescuse într-un castel de conte şi

chiar şi casa mare în care locuiseră înainte fusese sărăcăcioasă pentru el. Acum trebuia să se obişnuiască să trăiască într-o locuinţă ca de muncitori sau de văduve.

Aliena apucă frâul calului său.

— Vino. Avem loc pentru cal în spate.

Conduse animalul imens prin casă, ieşind pe uşa din spate. Curţile erau despărţite de garduri joase. Priponi calul de un stâlp din gard şi începu să-i dezlege şaua grea de lemn. Din pământul ars răsăriseră iarbă şi buruieni. Cei mai mulţi săpaseră o groapă care să le servească drept latrină, plantaseră legume şi construiseră câte o cocină sau un coteţ de găini în ogradă, dar curtea Alienei era încă neatinsă.

Richard zăbovi în casă, dar nu avea mare lucru la care să se uite, aşa că, după câteva minute, o urmă în curte.

— Casa e un pic cam goală... nu sunt mobile, nici oale, nici castroane...

— Nu am niciun ban, spuse Aliena, cu un glas apatic.

— Nici în grădină nu ai făcut nimic, zise el, privind nemulţumit în jur.

— Nu am energia necesară, spuse ea iritată.

Îi dădu şaua masivă şi intră în casă.

Se aşeză pe podea, cu spatele lipit de perete. Era răcoare înăuntru. Îl auzea pe Richard ocupându-se de cal în curte. După ce stătu nemişcată o vreme, văzu un şobolan scoţând nasul printre paiele de pe jos. Probabil că focul omorâse mii de şoareci şi şobolani, dar acum începuseră să apară din nou. Aliena privi în jur, căutând un obiect cu care să-l omoare, dar nu avea nimic la îndemână şi, oricum, animalul se făcu din nou nevăzut.

„Ce o să mă fac? se întrebă ea. Nu pot să trăiesc aşa tot restul vieţii.” Dar simpla idee de a se apuca de ceva o extenua. Cândva, se salvase pe sine şi-şi salvase fratele din sărăcie, dar acest efort îi consumase toate resursele, şi nu se simţea în stare să o ia de la capăt. Trebuia să găsească un mod de trai pasiv, controlat de altcineva, astfel încât să poată supravieţui fără să ia decizii sau să aibă iniţiative. Se gândi la Madam Kate, din Winchester, care o sărutase pe buze, îi strânsese sânul şi îi spusese: „Fată dragă, tu chiar nu trebuie să-ţi faci griji în privinţa banilor, sau în orice altă privinţă. Dacă lucrezi pentru mine, o să fim amândouă bogate.”

„Nu, îşi spuse ea, nu asta. Niciodată.”

Richard intră, ţinând în mână desagii de la şa.

— Dacă nu-ţi poţi purta singură de grijă, ai face bine să găseşti pe cineva care să o facă în locul tău, spuse el.

— Te-am avut pe tine mereu.

— Eu nu pot avea grijă de tine! protestă el.

— De ce nu? În sufletul Alienei se aprinse o mică scânteie de mânie. Eu am avut grijă de tine timp de şase ani!

— Eu am luptat în război… tot ce ai făcut tu a fost să vinzi lână!

„Şi să înjunghii un nelegiuit, continuă ea în gând. Să dobor un preot necinstit la pământ şi să te hrănesc, să te îmbrac şi să te protejez când tu nu erai în stare să faci altceva decât să-ţi muşti pumnii, înfricoşat.” Dar scânteia se stinse, furia dispăru, iar ea se mulţumi să spună:

— Glumeam, bineînţeles.

Richard mârâi ceva, nefiind sigur dacă să se simtă sau nu jignit de cuvintele ei; apoi scutură iritat din cap şi zise:

— Oricum, n-ar trebui să te grăbeşti aşa să-l respingi pe Alfred.

— Of, pentru numele lui Dumnezeu, mai taci, spuse ea.

— Ce nu-ţi convine la el?

— Nu e vorba că nu-mi convine mie Alfred. Nu înţelegi? *Cu mine* e ceva în neregulă!

Richard puse desagii jos şi aţinti un deget către ea.

— Exact, iar eu ştiu foarte bine ce. Eşti total egoistă! Nu te gândeşti decât la tine!

Era o remarcă atât de îngrozitor de nedreaptă, încât Aliena nu putu nici măcar să se enerveze. Ochii i se umplură de lacrimi.

— Cum poţi să spui aşa ceva? protestă ea, copleşită de nefericire.

— Pentru că totul ar fi bine dacă tu te-ai mărita cu Alfred, şi totuşi, tu refuzi.

— Căsătoria mea cu Alfred nu te-ar ajuta.

— Ba da!

— Cum?

— Alfred a spus că, dacă aş fi cumnatul lui, m-ar ajuta să lupt în continuare. Ar trebui să mă limitez un pic – nu-şi poate permite să-mi plătească toţi ostaşii –, dar mi-a promis suficienţi bani pentru a avea un cal de război şi arme noi, ba chiar şi propriul scutier.

— Când? întrebă uluită Aliena. Când a zis asta?

— Chiar acum. La stăreţie.

Aliena se simţea umilită, iar Richard avu bunul-simţ să pară şi el un pic ruşinat. Cei doi bărbaţi negociaseră libertatea ei ca doi negustori de cai. Aliena se ridică în picioare şi, fără să mai rostească vreun cuvânt, ieşi din casă.

Urcă din nou dealul către stăreţie şi intră în curte dinspre sud, sărind peste şanţul de lângă vechea moară de apă. Din moment ce era sărbătoare, moara nu funcţiona. Dacă ar fi fost în funcţiune, Aliena nu ar fi venit pe aici, pentru că bufnetul ciocanelor care îndeseau stofa îi dădea mereu dureri de cap.

După cum se aşteptase, curtea stăreţiei era goală. Şantierul era cufundat în tăcere. Era ora la care călugării studiau sau se odihneau, iar toţi ceilalţi se găseau pe pajişte. Aliena traversă curtea către cimitirul aflat în partea nordică. Mormintele îngrijite, cu rândurile lor ordonate de cruci din lemn şi cu buchetele lor de flori proaspete, spuneau adevărul: oraşul nu-şi revenise încă de pe urma masacrului. Se opri lângă piatra de mormânt a lui Tom, împodobită cu un înger simplu de marmură, sculptat de Jack. „În urmă cu şapte ani, îşi spunea ea în gând, tata mi-a aranjat o căsătorie perfect convenabilă. William Hamleigh nu era bătrân, nu era urât şi nici sărac. În locul meu, orice altă fată l-ar fi acceptat cu un oftat de uşurare. Dar eu l-am refuzat, şi uite ce necazuri am stârnit: castelul nostru a fost atacat, tata a fost aruncat în închisoare, eu şi fratele meu am ajuns pe drumuri... până şi arderea Kingsbridgeului şi uciderea lui Tom sunt consecinţele încăpăţânării mele.”

Cumva, moartea lui Tom părea mai gravă decât toate celelalte dureri, poate pentru că fusese iubit de atâţia oameni, poate pentru că era al doilea tată pe care-l pierdea Jack.

„Iar acum refuz o altă propunere perfect rezonabilă, îşi continuă ea gândul. Ce-mi dă mie dreptul să fiu atât de pretenţioasă? Capriciile mele au stârnit suficiente necazuri. Ar trebui să-l accept pe Alfred şi să mulţumesc lui Dumnezeu că nu sunt nevoită să lucrez pentru Madam Kate.”

Se îndepărtă de mormânt şi începu să străbată la pas şantierul. Se opri în spaţiul care avea să devină întretăierea naosului cu transepturile şi privi absida. Era terminată, cu excepţia acoperişului, iar constructorii se pregăteau pentru etapa următoare, construirea transepturilor: planul fusese deja trasat la sol, de-o parte şi de alta, cu ţăruşi şi sfoară, iar oamenii începuseră să sape la fundaţii. Zidurile înalte din faţa ei aruncau umbre lungi, în soarele pieziş. Era o zi blândă, însă între zidurile

catedralei domnea răcoarea. Aliena privi mult timp rândurile de bolţi rotunde, mari la nivelul solului, micşorându-se mai sus şi ajungând de mărime medie în vârf. Ritmicitatea aceasta – boltă, stâlp, boltă, stâlp – avea ceva profund mulţumitor.

Dacă, într-adevăr, Alfred era dispus să-l finanţeze pe Richard, Aliena încă şi-ar mai fi putut îndeplini jurământul făcut în faţa tatălui ei, cum că avea să aibă grijă de Richard până ce acesta îşi recâştiga titlul de conte. În adâncul sufletului, ştia că trebuia să-l ia în căsătorie pe Alfred. Dar pur şi simplu nu putea admite în sinea ei acest lucru.

Merse de-a lungul navei laterale sudice, plimbându-şi mâna pe zid, simţind textura aspră a pietrelor, trecându-şi unghiile peste şănţuleţele puţin adânci făcute de dălţile zimţate ale cioplitorilor. Aici, în lateralul naosului, sub ferestre, zidul era decorat cu arcade oarbe, un rând de bolţi lipite de perete. Acestea nu serveau altui scop decât acela de a contribui la impresia de armonie pe care o avusese Aliena atunci când privise clădirea. În catedrala lui Tom, totul părea a fi făcut conform unei ordine prestabilite. Poate că şi viaţa ei era aşa, toate fiind prestabilite ca părţi ale unui proiect imens, iar ea nu era decât un constructor nesăbuit care voia să pună o cascadă în spatele altarului.

În colţul sud-estic al catedralei, o uşă scundă făcea legătura cu o scară îngustă în spirală. Fără să stea pe gânduri, Aliena intră pe uşă şi începu să urce treptele. Când ajunse să nu mai vadă uşa, nezărind însă nici partea superioară a scării, începu să se simtă straniu, pentru că treptele păreau a continua la infinit. Apoi zări lumina zilei: în peretele turnuleţului era o fereastră mică, făcută pentru a lumina treptele. În cele din urmă, ajunse în galeria largă aflată deasupra navei laterale. Aceasta nu avea ferestre îndreptate către exterior, ci spre interiorul bisericii lipsite de acoperiş. Se aşeză pe pervazul uneia dintre bolţile interioare, sprijinindu-se de stâlp. Piatra rece îi mângâia obrazul. Se întrebă dacă Jack fusese cel care o sculptase. Îi veni în minte gândul că, dacă ar fi căzut de acolo, era posibil să moară. Dar nu era suficient de sus pentru aşa ceva: putea doar să-şi rupă picioarele şi să zacă suferind îngrozitor până ce aveau să o găsească monahii.

Hotărî să urce la nivelul luminatorului. Se întoarse la scara din turnuleţ şi urcă mai sus. Nu avea de urcat la fel de mult ca prima dată, dar, oricum, i se păru înfricoşător şi, când ajunse în vârf,

inima îi bătea să-i spargă pieptul. Păşi pe coridorul care făcea legătura cu luminatorul, un tunel îngust încastrat în perete. Înaintă încet de-a lungul lui, până ce ajunse pe partea dinspre interior a pervazului unei ferestre a luminatorului. Se prinse de stâlpul care împărţea fereastra în două. Când privi în jos, la golul de douăzeci şi cinci de metri din faţa ei, începu să tremure.

Auzi paşi pe scara din turnuleţ. Aliena se pomeni gâfâind, de parcă ar fi alergat. Nu mai văzuse pe nimeni pe şantier. Se strecurase oare cineva pe urmele ei, încercând să o sperie? Paşii se apropiau, de-a lungul tunelului dinspre luminator. Îşi desprinse mâna de pe stâlp şi rămase în echilibru, pe marginea pervazului. În capătul ferestrei apăru o siluetă. Era Jack. Inima îi bătea atât de tare, încât Aliena o auzea în tâmple.

— Ce faci? întrebă el, precaut.

— Mă… mă uitam cum înaintează lucrul la catedrală.

El îi arătă capitelul de deasupra capului ei.

— Eu l-am făcut pe ăsta.

Aliena ridică privirea. Piatra era sculptată sub forma unui bărbat care părea să susţină greutatea bolţii în spate. Corpul îi era contorsionat, ca şi cum ar fi fost chinuit de durere. Aliena îl privi îndelung. Nu mai văzuse niciodată ceva asemănător. Fără să cugete la ce spunea, rosti:

— Aşa mă simt şi eu.

Când îşi coborî din nou privirea, Jack era lângă ea, ţinând-o de braţ cu blândeţe, dar ferm.

— Ştiu, spuse el.

Aliena privi hăul din faţa ei. Gândul de a se prăbuşi de la înălţimea aceea îi strângea măruntaiele de frică. Jack o trase uşor de braţ. Aliena se lăsă condusă în tunelul dintre luminator şi turn.

Coborâră pe scara din turn până la nivelul solului. Aliena se simţea părăsită de orice putere. Jack se întoarse spre ea şi spuse pe un ton destins, ca într-o conversaţie obişnuită.

— Citeam în claustru, mi-am ridicat privirea şi te-am văzut pe pervazul luminatorului.

Aliena îi privi chipul tânăr, cuprins de îngrijorare şi de tandreţe şi îşi aduse aminte de ce fugise de oricine altcineva, căutând acolo refugiu. Tânjea să-l sărute, şi văzu aceeaşi dorinţă şi în ochii lui. Fiecare fibră a trupului ei îi poruncea să se arunce în braţele lui, dar ştia ce trebuia să facă. Şi-ar fi dorit să-i spună: „Te iubesc cu intensitatea unei furtuni, cu sălbăticia unui leu, cu

disperarea unei furii neajutorate”; dar, în loc de toate acestea, spuse:

— Cred că o să mă mărit cu Alfred.

Jack se holbă la ea. Părea buimăcit. Apoi chipul i se întunecă, cuprins brusc de o tristeţe matură, înţeleaptă, de dincolo de anii lui. Aliena crezu că avea să izbucnească în plâns, dar Jack nu o făcu. În loc de asta, în ochii lui se aprinse o scânteie de mânie. Dădu să spună ceva, se răzgândi, şovăi, după care vorbi.

Cu o voce la fel de rece ca vântul dinspre nord, spuse:

— Ai fi făcut mai bine dacă ai fi sărit de pe fereastra luminatorului.

Îi întoarse spatele şi se întoarse în mănăstire.

„L-am pierdut pentru totdeauna”, îşi zise Aliena şi simţi cum inima i se făcea fărâme.

II

Jack fusese văzut furişându-se din mănăstire de Sărbătoarea Primelor Roade. Nu era un delict grav, dar mai fusese prins şi de alte câteva ori, iar faptul că, de data aceasta, ieşise pentru a vorbi cu o femeie nemăritată agrava lucrurile. Greşeala sa fu discutată a doua zi, la canon, şi se hotărî să fie ţinut în izolare. Acest lucru însemna că nu avea voie să circule decât prin clădirile monastice, prin claustru şi prin criptă şi, ori de câte ori trecea dintr-o clădire în alta, trebuia însoţit.

Abia dacă băgă de seamă pedeapsa. Era atât de distrus de anunţul Alienei, încât nimic altceva nu mai prezenta importanţă. Dacă, în loc să fie în izolare, ar fi fost biciuit, i-ar fi păsat la fel de puţin.

Bineînţeles, nici nu se punea problema de a se mai implica acum în construcţia catedralei; oricum, pierduse mare parte din plăcerea acestei munci de când Alfred preluase conducerea. Acum îşi petrecea după-amiezile libere citind. Făcuse progrese uimitor de mari cu latina, iar acum putea citi orice, cu toate că destul de încet; şi, având în vedere că trebuia să citească pentru a-şi îmbunătăţi cunoaşterea limbii, i se îngăduia să folosească orice carte care-i atrăgea atenţia. Deşi biblioteca stăreţiei era mică, deţinea mai multe opere de filosofie şi matematică, iar Jack se cufundase în studiul lor cu entuziasm.

Multe dintre cele citite îl dezamăgeau. Erau pagini întregi de

genealogii, mărturii repetitive privind miracole făptuite de sfinţi morţi cu mult timp în urmă şi speculaţii teologice fără sfârşit. Prima carte care îi plăcu trata istoria lumii de la Facere până la fondarea stăreţiei Kingsbridge şi, când o termină, avu impresia că ştia tot ce se întâmplase vreodată. După o vreme, îşi dădu seama că pretenţia cărţii de a conţine *toate* evenimentele era puţin credibilă, pentru că, la urma urmei, fapte se petreceau mereu peste tot, nu numai în Kingsbridge şi în Anglia, ci şi în Normandia, Anjou, Paris, Roma, Etiopia şi Ierusalim, aşa că, probabil, autorul omisese o mulţime de lucruri. Cu toate acestea, cartea îi oferea lui Jack senzaţia că trecutul era precum o poveste, în care evenimentele se înlănţuiau, iar lumea nu reprezenta un mister nemărginit, ci un lucru finit care putea fi înţeles.

Cele care-i stârneau şi mai tare curiozitatea erau problemele filosofice. Un filosof întreba de ce un om slab putea ridica o piatră grea cu o pârghie. În trecut, un astfel de lucru nu i se păruse ciudat lui Jack, dar, acum, această întrebare îi muncea mintea. Într-un rând, petrecuse mai multe săptămâni la carieră şi îşi amintea că, atunci când o piatră nu putea fi mutată cu un drug de fier lung de treizeci de centimetri, soluţia era, de obicei, să se folosească un drug de şaizeci de centimetri. De ce un acelaşi om nu putea să mişte piatra cu o pârghie scurtă, dar putea cu una lungă? Această întrebare îl conduse către altele. Constructorii de la catedrală foloseau o roată imensă pentru a ridica blocuri mari de piatră şi bârne până la acoperiş. Încărcătura de la capătul funiei era mult prea grea pentru a fi ridicată de un singur om cu braţele, dar acelaşi om putea învârti roata care trăgea sfoara, înfăşurând-o pe ea, iar încărcătura se ridica. Cum de era posibil aşa ceva?

Astfel de speculaţii îi ocupară mintea ceva vreme, dar gândurile i se întorceau tot mereu la Aliena. Stătea în picioare în claustru, cu o carte grea pe pupitrul din faţa lui, şi îşi amintea dimineaţa aceea, în moara cea veche, când o sărutase. Păstra în minte fiecare clipă a acelui sărut, de la prima atingere catifelată a buzelor până la senzaţia tulburătoare a limbii ei în gura lui. Trupul lui se lipise de al ei de la coapse până la umeri, astfel încât îi simţise conturul sânilor şi al şoldurilor. Amintirea era atât de intensă, încât i se părea a trăi totul încă o dată.

De ce se schimbase ea? El încă mai credea că sărutul ei fusese adevărat, iar răceala de apoi, falsă. O cunoştea. Era

iubitoare, senzuală, romantică, plină de imaginaţie şi de căldură sufletească. Totodată, era nesăbuită şi dominatoare şi, în timp, învăţase să fie dură; dar nu era rece, nu era crudă, nu era lipsită de inimă. Nu-i stătea în fire să se mărite pentru bani cu un bărbat pe care nu-l iubea. Avea să fie nefericită, avea să-şi regrete hotărârea, avea să fie bolnavă de nefericire; el o ştia şi, în sufletul ei, probabil că şi ea o ştia.

Într-o zi, când se afla în scriptoriu, un servitor al stăreţiei care mătura podeaua se opri pentru a se odihni, se sprijini în mătură şi spuse:

— O să fie sărbătoare mare în familia ta.

Jack studia o hartă a lumii desenată pe o foaie mare de pergament. Îşi ridică privirea. Cel care vorbise era un bătrân noduros, prea slab pentru a mai fi pus la munci grele. Probabil că-l confundase pe Jack.

— De ce spui asta, Joseph?

— Nu ştiai? Fratele tău se însoară.

— Nu am niciun frate, spuse automat Jack, dar îşi simţi inima ca de gheaţă.

— Frate vitreg, atunci, zise Joseph.

— Nu, nu ştiam. Jack simţea că trebuia să întrebe. Scrâşni din dinţi şi rosti: Cu cine se însoară?

— Cu Aliena aia.

Aşadar, era hotărâtă să meargă până la capăt. În adâncul sufletului, Jack adăpostise o speranţă secretă cum că Aliena avea să se răzgândească. Îşi feri privirea, astfel încât Joseph să nu vadă disperarea aşternută pe faţa lui.

— Ca să vezi, spuse el, încercând să-şi golească glasul de orice sentiment.

— Da… aia care era numai cu nasul pe sus, până ce a pierdut tot în incendiu.

— Ai… ai zis când?

— Mâine. O să se cunune în noua biserică parohială pe care a construit-o Alfred.

„Mâine!”

Aliena avea să se mărite cu Alfred mâine. Până în acel moment, Jack nu crezuse că vorbele Alienei aveau să se adeverească. Acum, realitatea îl lovi în moalele capului. Aliena avea să se mărite mâine. Viaţa lui Jack avea să se sfârşească mâine.

Privi înspre harta de pe pupitrul din faţa lui. Ce mai conta

dacă centrul lumii era Ierusalimul sau Wallingford-ul? Avea să fie mai fericit dacă ştia cum funcţionau pârghiile? Îi spusese Alienei că ar fi fost mai bine să sară de pe fereastra luminatorului decât să se mărite cu Alfred. Ceea ce ar fi trebuit să spună însă era că el, Jack, putea la fel de bine să fi sărit de la acea fereastră.

Dispreţuia stăreţia. Călugăria era un stil prostesc de viaţă. Dacă nu putea lucra la catedrală şi Aliena se mărita cu altcineva, nu mai avea pentru ce trăi.

Ceea ce înrăutăţea şi mai mult lucrurile era că ştia exact cât de nefericită avea să fie viaţa ei alături de Alfred. Iar asta nu numai pentru că el îl ura pe Alfred. Existau câteva fete care ar fi fost mai mult sau mai puţin mulţumite să se mărite cu Alfred: Edith, de exemplu, cea care chicotise atunci când Jack îi spusese cât de mult îi plăcea să sculpteze piatră. Edith nu s-ar fi aşteptat la multe de la Alfred, şi s-ar fi bucurat să-i facă pe plac şi să-l asculte atâta timp cât el câştiga bine şi îşi iubea copiii. Dar Aliena avea să sufere clipă de clipă în acea căsătorie. Avea să-i repugne grosolănia fizică a lui Alfred, avea să-l dispreţuiască pentru comportamentul său dominator, avea să fie dezgustată de răutatea lui, iar încetineala cu care gândea el avea să o scoată din minţi. Măritişul cu Alfred se va dovedi un adevărat iad pentru ea.

Cum de nu pricepea ea acest lucru? Jack era uluit. Ce se petrecea în mintea ei? Cu siguranţă, *orice* ar fi fost preferabil căsătoriei cu un bărbat pe care nu-l iubea. În urmă cu şapte ani, stârnise vâlvă refuzând să se mărite cu William Hamleigh; şi totuşi, acum, acceptase în mod pasiv o propunere din partea unui bărbat la fel de nepotrivit pentru ea. La ce se gândea?

Jack trebuia să afle.

Trebuia să stea de vorbă cu ea, la naiba cu mănăstirea.

Făcu sul harta, o puse la loc în dulap şi se duse la uşă. Joseph se sprijinea încă în coada măturii.

— Pleci? îl întrebă el pe Jack. Credeam că trebuie să stai aici până vine să te ia circuitorul.

— Circuitorul poate să se ducă la plimbare, spuse Jack şi ieşi.

Când ieşi pe aleea estică a claustrului, întâlni privirea stareţului Philip, care venea dinspre şantierul aflat spre nord. Jack se întoarse rapid pe călcâie, dar Philip strigă:

— Jack! Ce faci? Se presupune că eşti în izolare!

Jack n-avea răbdare acum pentru rigorile disciplinei monastice. Îl ignoră pe Philip şi porni în direcţia opusă,

îndreptându-se către pasajul care continua aleea sudică spre casele mici din jurul noului chei. Dar nu avea noroc. În chiar clipa aceea, fratele Pierre, circuitorul, apăru în calea lui, urmat fiind de cei doi adjuncţi ai săi. Aceştia îl văzură pe Jack şi se opriră instantaneu. Pe chipul rotund ca o lună plină al lui Pierre se instală o expresie de indignare uluită.

Philip strigă:

— Opreşte-l pe novicele acela, frate circuitor!

Pierre întinse mâna cu gândul să-l oprească pe Jack. Acesta îl împinse într-o parte. Pierre se înroşi la faţă şi îl prinse de braţ. Jack îşi eliberă braţul cu o mişcare bruscă şi îl lovi cu pumnul în nas. Pierre lăsă să-i scape un ţipăt, mai degrabă scandalizat decât rănit. Apoi, cei doi adjuncţi săriră asupra lui Jack.

Acesta se zbătu ca un nebun şi aproape că se eliberă, dar, atunci când Pierre îşi reveni de pe urma loviturii la nas şi se alătură eforturilor ajutoarelor sale, cei trei reuşiră să-l doboare la pământ şi să-l imobilizeze. Jack continua să se zbată, furios că prostia aceasta cu călugăria îl împiedica să facă un lucru cu adevărat important, să-i vorbească Alienei. Spunea întruna:

— Daţi-mi drumul, nebuni proşti ce sunteţi!

Cei doi adjuncţi se aşezaseră deasupra lui. Pierre stătea în picioare, ştergându-şi sângele de la nas cu mâneca rasei. Philip apăru şi el lângă el.

În ciuda furiei sale, Jack observă că şi Philip era mânios, mai mânios decât îl văzuse Jack vreodată.

— Nu voi tolera un asemenea comportament din partea nimănui, spuse stareţul, pe un ton la fel de inflexibil precum fierul. Eşti călugăr novice şi mă vei asculta întru totul! Se întoarse către Pierre. Pune-l în camera de ascultare!

— Nu! strigă Jack. Nu poţi!

— Ba sigur că pot! spuse Philip, în culmea furiei.

Camera de ascultare era o celulă mică şi fără ferestre aflată în beciul de sub dormitor, în capătul sudic, lângă latrine. De obicei, era folosită pentru întemniţarea răufăcătorilor care aşteptau fie judecata stareţului, fie transferul la închisoarea *sheriff*-ului din Shiring; dar, uneori, servea şi ca temniţă de pedeapsă pentru călugării care comiteau delicte disciplinare serioase, cum ar fi fost actele de desfrâu cu servitorii stăreţiei.

Pe Jack nu îl înspăimânta însă întemniţarea solitară, ci faptul că nu putea ieşi din mănăstire pentru a o vedea pe Aliena.

— Nu înţelegi! urlă el la Philip. Trebuie să vorbesc cu Aliena!

Era cel mai rău lucru pe care ar fi putut să-l spună. Philip se enervă şi mai tare.

— Tocmai pentru că ai vorbit cu ea ai fost pedepsit şi prima oară, spuse el, furios.

— Dar trebuie!

— Singurele lucruri pe care *trebuie* să le faci sunt să te temi de Dumnezeu şi să-ţi asculţi superiorii!

— Tu nu eşti superiorul meu, măgar prostănac ce eşti! Nu eşti nimic în faţa mea! Lasă-mă să plec, blestemaţi să fiţi cu toţii!

— Luaţi-l de aici, rosti mohorât Philip.

Deja, în jurul lor se adunase o mică mulţime, iar câţiva călugări îl ridicară pe Jack de mâini şi de picioare. Acesta se zbătea ca un peşte prins în cârlig, dar erau prea mulţi. Nu-i venea să creadă că se întâmpla aşa ceva. Călugării îl cărară, zbătându-se şi lovind în stânga şi-n dreapta, de-a lungul culoarului către uşa camerei de ascultare. Cineva o deschise. Se auzi vocea răzbunătoare a fratelui Pierre:

— Aruncaţi-l înăuntru!

Călugării îi balansară trupul înapoi, apoi îl zvârliră prin aer. Jack ateriză ca un sac de cartofi pe pardoseala de piatră. Se ridică degrabă în picioare, fără să simtă vânătăile şi zgârieturile, şi se năpusti la uşă, dar aceasta fu trântită exact în momentul în care el se lovi de ea şi, o clipă mai târziu, se auzi cum, pe exterior, fu pusă de-a curmezişul uşii o bară groasă de fier, iar cheia fu răsucită în broască.

Jack izbi cu pumnii în uşă cu toată puterea.

— Daţi-mi drumul! ţipa el isteric. Trebuie să o opresc, să nu se mărite cu el! Daţi-mi drumul!

De afară nu se auzea niciun sunet. Strigă în continuare, dar cererile sale se transformară în rugăminţi, iar vocea într-un vaiet, apoi într-o şoaptă, şi Jack vărsă lacrimi de furie şi de frustrare.

Într-un final, ochii i se uscară şi nu mai putu să plângă.

Se îndepărtă de uşă. Temniţa nu era cufundată într-un întuneric complet: de pe sub uşă pătrundea o geană de lumină şi putea distinge vag contururile încăperii. Merse de-a lungul pereţilor, pipăindu-i cu palmele. După semnele de daltă din piatră îşi dădu seama că această temniţă fusese construită cu multă vreme în urmă. Încăperea nu avea aproape nicio trăsătură distinctivă. Avea forma unui pătrat cu latura de doi metri, cu o coloană într-un colţ şi cu un tavan boltit: în mod evident, fusese pe timpuri o parte a unei încăperi mai vaste, fiind zidită pentru a

servi drept temniţă. Într-unul dintre pereţi se găsea un spaţiu care semăna cu deschizătura unei ferestre înguste, dar era oblonită bine şi, chiar dacă ar fi fost deschisă, ar fi fost prea mică pentru ca o persoană să se poată strecura prin ea. Pietrele pardoselii păreau un pic umede. Jack desluşi un zgomot constant de curgere şi îşi dădu seama că, probabil, pe sub celulă trecea canalul cu apă care străbătea stăreţia de la iazul morii până la latrine. Acest lucru ar explica de ce podeaua era de piatră în loc să fie din pământ bătătorit.

Se simţea stors de puteri. Se aşeză pe pardoseală, cu spatele lipit de perete, şi privi fix fâşia de lumină ce intra pe sub uşă, chinuitoare amintire a locului unde-şi dorea să fie. Cum de ajunsese în încurcătura aceasta? Nu crezuse niciodată în traiul de la mănăstire, nu intenţionase niciodată să-şi dedice viaţa slujirii lui Dumnezeu – nu credea cu adevărat în Dumnezeu. Intrarea sa la mănăstire, ca novice, fusese o soluţie la o problemă imediată, o cale de a rămâne în Kingsbridge, aproape de lucrurile dragi şi de oamenii pe care îi iubea. Îşi spusese mereu: „Pot oricând să plec, dacă vreau.” Iar acum chiar voia să plece, mai mult decât îşi închipuise vreodată că avea să şi-o dorească, şi iată că nu putea: era prizonier. „Imediat ce ies de aici, o să-l strâng de gât pe stareţul Philip, îşi făgădui el în gând, chiar dacă o să sfârşesc în ştreang pentru asta.”

Acest gând îl făcu să se întrebe când avea să fie eliberat. Auzi clopotul care-i chema pe călugări la cină. În mod clar, aveau de gând să-l lase aici toată noaptea. Probabil că discutau despre el chiar în acele clipe. Cei mai aspri dintre călugări aveau să spună că trebuia să fie redus la tăcere timp de o săptămână – parcă-i vedea cu ochii minţii pe Pierre şi pe Remigius cerând să se ia măsuri drastice. Alţii, care-l plăceau, ar putea spune că o noapte petrecută în temniţă reprezenta o pedeapsă suficientă. Oare Philip ce avea să spună? Îl plăcea pe Jack, dar probabil că acum era groaznic de furios, mai ales după ce Jack îi răcnise: „Tu nu eşti superiorul meu, măgar prostănac ce eşti! Nu eşti nimic în faţa mea!” Mai mult ca sigur, Philip era tentat să le dea câştig de cauză călugărilor care cereau severitate. Nădăjduia ca ei să dorească să-l dea afară din mănăstire imediat, ceea ce, după judecata monahilor, ar fi fost o sentinţă mai dură. Astfel, i-ar fi putut vorbi Alienei înainte de nuntă. Dar era sigur că Philip avea să se împotrivească unei astfel de decizii. În ochii stareţului, excluderea lui Jack ar fi însemnat recunoaşterea faptului că

fusese înfrânt.

Lumina de sub uşă devenea din ce în ce mai slabă. Afară se întuneca. Jack se întreba unde ar fi trebuit să se uşureze prizonierii. În temniţă nu era nicio oală de noapte. După cum îi ştia el pe călugări, nu le stătea în fire să treacă un astfel de detaliu cu vederea: credeau în curăţenie, chiar şi pentru păcătoşi. Cercetă din nou pardoseala, centimetru cu centimetru, şi găsi o gaură mică, în apropierea unuia dintre colţuri. Acolo se auzea mai puternic zgomotul făcut de curgerea apei, iar Jack îşi dădu seama că ducea la un canal subteran. Probabil că aceasta era latrina lui.

La scurt timp după ce făcuse această descoperire, micul oblon se deschise. Jack sări în picioare. Pe pervaz fură aşezate un castron şi o coajă de pâine. Jack nu putu vedea chipul bărbatului care le pusese acolo.

— Cine e acolo? întrebă el.

— Nu am voie să discut cu tine, rosti bărbatul cu un glas monoton.

Cu toate acestea, Jack îi recunoscu vocea: era un călugăr bătrân pe nume Luke.

— Luke, au spus cât trebuie să stau aici? strigă Jack.

Călugărul repetă formula:

— Nu am voie să discut cu tine.

— Te rog, Luke, spune-mi dacă ştii! îl imploră Jack, fără să-i mai pese de cât de patetice ar putea părea vorbele sale.

Luke îi răspunse în şoaptă.

— Pierre a cerut să stai o săptămână, dar Philip a decis să nu stai decât două zile.

Oblonul fu închis cu putere.

— Două zile! spuse disperat Jack. Dar o să fie măritată până atunci!

Nu se auzi niciun răspuns.

Jack rămase nemişcat, privind în gol. Lumina care intrase pe ferestruică păruse puternică în comparaţie cu semiobscuritatea din celulă şi, un răstimp, nu mai văzu nimic, până ce ochii săi se obişnuiră din nou cu întunericimea; apoi i se umplură cu lacrimi proaspete, şi fu orbit din nou.

Se întinse pe pardoseală. Nu se mai putea face nimic. Era încuiat aici până luni, şi până atunci, Aliena va fi devenit deja soţia lui Alfred, avea să se trezească în patul lui Alfred, cu sămânţa lui Alfred în pântecele ei. Acest gând îi făcea greaţă.

În curând, în celulă se înstăpâni un întuneric deplin. Jack se deplasă bâjbâind prin beznă până la pervaz şi bău din castron. Era plin cu apă. Luă o bucată mică de pâine şi o băgă în gură, dar nu îi era foame şi abia dacă reuşi să o înghită. Bău restul de apă şi se întinse din nou pe jos.

Nu adormi, ci alunecă într-un soi de picoteală, aproape ca o stare de transă, în care retrăia, ca într-un vis sau într-o viziune, după-amiezile de duminică pe care le petrecuse vara trecută cu Aliena, atunci când îi spusese povestea scutierului care era îndrăgostit de prinţesă şi plecase în căutarea viţei-de-vie rodind rubine.

Clopotul care anunţa miezul nopţii îl trezi din visare. Se obişnuise cu programul vieţii monastice, şi se simţea cât se poate de treaz la miezul nopţii, deşi de multe ori se întâmplase să aibă nevoie să doarmă după-amiaza, mai ales dacă se servise carne la prânz. Călugării se ridicau din paturi şi se aliniau într-o procesiune care străbătea spaţiul de la dormitor la biserică. Se aflau chiar deasupra lui Jack, dar el nu putea auzi nimic: celula era izolată fonic. Nu i se păruse a fi trecut mult atunci când auzi clopotul care anunţa slujba matinelor, oficiată la o oră după miezul nopţii. Timpul se scurgea repede, prea repede, pentru că mâine Aliena avea să se mărite.

În primele ore ale dimineţii, în ciuda nefericirii sale, adormi.

Se trezi tresărind. În celulă mai era cineva.

Era îngrozit.

În celulă era întuneric complet. Zgomotul curgerii apei părea mai puternic.

— Cine e? întrebă el, cu un glas tremurător.

— Eu sunt… nu-ţi fie frică.

— Mamă! Aproape că-l luă cu leşin de uşurare. Cum de ai ştiut că sunt aici?

— Bătrânul Joseph a venit să-mi spună ce s-a întâmplat, răspunse ea, pe un ton normal al vocii.

— Şşşşt! O să te audă călugării.

— Ba nu. Poţi să cânţi şi să ţipi aici fără să fii auzit de sus. Ştiu bine… eu am făcut-o.

În mintea lui Jack se îngrămădeau atâtea întrebări, încât nici nu ştia pe care să o adreseze mai întâi.

— Cum ai intrat aici? E deschisă uşa? Porni spre ea, cu braţele întinse. Ah… eşti udă!

— Canalul de apă trece chiar pe sub încăpere. E o piatră

desprinsă în pardoseală.

— De unde ai ştiut asta?

— Tatăl tău a petrecut zece luni în celula asta, spuse ea, iar în vocea ei se ghicea amărăciunea anilor trecuţi.

— Tata? În celula *asta?* Zece luni?

— Atunci m-a învăţat toate poveştile acelea.

— Dar de ce a fost închis aici?

— Nu am aflat niciodată, spuse ea, plină de ranchiună. A fost răpit sau arestat – nu a ştiut niciodată ce a fost – în Normandia şi a fost adus aici. Nu vorbea engleză sau latină şi nu avea nici cea mai vagă idee unde se afla. A lucrat la grajduri vreun an – atunci l-am cunoscut eu. Vocea ei avea blândeţea nostalgiei. L-am iubit din momentul în care l-am văzut prima oară. Era atât de blajin, şi părea atât de speriat şi de nefericit… şi, cu toate acestea, cânta ca o pasăre. Nimeni nu vorbise cu el de luni întregi. A fost atât de încântat atunci când i-am adresat câteva cuvinte în franceză, încât cred că s-a îndrăgostit de mine numai pentru asta. Furia înăspri din nou glasul femeii. După o vreme, l-au băgat în temniţa asta. Atunci am descoperit cum să intru aici.

Lui Jack îi veni în minte că, probabil, fusese conceput chiar acolo, pe pardoseala rece de piatră. Acest gând îl făcu să se simtă stânjenit şi fu bucuros că era prea întuneric pentru ca el şi mama lui să se vadă unul pe celălalt. Spuse:

— Dar trebuie să fi făcut el ceva ca să fie arestat aşa.

— Nu-i venea nimic în minte. Şi, în final, au inventat ei o fărădelege. Cineva i-a dat o cupă bătută cu pietre preţioase şi i-a spus că poate să plece. După ce s-a îndepărtat vreo doi, trei kilometri a fost arestat şi acuzat că furase cupa. L-au spânzurat.

Ellen plângea.

— Cine a făcut toate acestea?

— *Sheriff-ul* din Shiring, stareţul de Kingsbridge… nu contează *cine.*

— Dar ce s-a întâmplat cu familia tatălui meu? Trebuie să fi avut părinţi, fraţi şi surori…

— Da, avea o familie mare acasă, în Franţa.

— De ce nu a evadat pentru a se întoarce acolo?

— A încercat, o dată; iar ei l-au prins şi l-au adus înapoi. Tocmai de aceea l-au băgat în temniţă. Ar fi putut încerca din nou, bineînţeles, odată ce am descoperit cum se poate ieşi de aici. Dar nu ştia drumul spre casă, nu ştia nicio boabă englezeşte şi nu avea niciun ban. Avea foarte puţine şanse. Ar fi trebuit

totuşi să o facă, ştim asta acum; dar, la vremea respectivă, nu ne-am gândit niciodată că ar putea să-l spânzure.

Jack o îmbrăţişă, ca să-i aline durerea. Era udă leoarcă şi tremura. Trebuia să iasă de acolo şi să îşi usuce hainele. Îşi dădu seama, profund surprins, că, dacă ea putea ieşi de acolo, şi el putea face acelaşi lucru. Pentru câteva clipe aproape că uitase de Aliena, pe când mama lui îi vorbea despre tatăl său; dar acum pricepu că dorinţa i se împlinise – putea vorbi cu Aliena înainte de nunta ei cu Alfred.

— Arată-mi cum se iese, spuse el brusc.

Ea îşi trase nasul şi îşi înghiţi lacrimile.

— Ţine-mă de braţ, iar eu o să te conduc.

Traversară celula, iar Jack simţi că mama lui cobora.

— Lasă-te în canal, spuse ea. Trage aer adânc în piept şi bagă-ţi capul la fund. Apoi te târăşti pur şi simplu împotriva curentului. Nu te lăsa dus de apă, că o să sfârşeşti în latrina călugărilor. O să simţi că nu mai ai aer când aproape că ai ajuns, dar să stai calm şi să mergi mai departe, că o să reuşeşti.

Mama sa se lăsă şi mai jos, desprinzându-şi braţul de mâna lui Jack.

Jack găsi gaura şi se lăsă şi el în jos. Picioarele îi atinseră apa aproape imediat. Când ajunse cu tălpile pe fund, umerii îi avea deasupra pardoselii. Înainte de a se pleca şi mai mult, găsi piatra desprinsă şi o puse la loc, gândindu-se maliţios că monahii aveau să rămână cu gura căscată atunci când vor descoperi celula goală.

Apa era rece. Trase adânc aer în piept, se lăsă în patru labe şi începu să meargă împotriva curentului. Se deplasa cât putea de repede. Pe măsură ce înainta, îşi închipuia clădirile de deasupra lui. Trecea pe sub pasaj, apoi pe sub sala de mese, bucătărie şi brutărie. Nu era o distanţă mare, dar părea să dureze la nesfârşit. Încercă să se ridice la suprafaţă, dar se lovi cu capul de tavanul tunelului. Se simţi cuprins de panică şi îşi aminti ce îi spusese mama sa. Aproape că ajunsese. Câteva momente mai târziu, văzu o lumină în faţa lui. Probabil că, în răstimpul cât vorbiseră ei în celulă, se crăpase de ziuă. Se târî până ce ajunse sub locul de unde venea lumina, apoi se ridică în picioare şi trase cu nesaţ aer în piept. După ce-şi recăpătă răsuflarea, ieşi din şanţ.

Mama lui îşi schimbase deja hainele. Purta o rochie uscată şi curată, iar acum o storcea pe cea udă. Îi adusese şi lui haine

uscate. Acolo, într-un teanc ordonat, se aflau veşmintele pe care nu le mai purtase de o jumătate de an: o cămaşă de pânză, o tunică verde de lână, ciorapi gri şi cizme de piele. Mama se întoarse cu spatele, iar Jack aruncă deoparte rasa grea, îşi lepădă sandalele şi se îmbrăcă repede cu hainele lui.

Aruncă rasa de călugăr în şanţ. Nu avea să o mai poarte niciodată.

— Ce o să faci acum? întrebă mama lui.

— Mă duc la Aliena.

— Acum? E devreme.

— Nu mai pot aştepta.

Mama încuviinţă cu o mişcare din cap.

— Fii blând. E rănită.

Jack se aplecă să o sărute, apoi îşi petrecu braţele în jurul ei şi o îmbrăţişă.

— M-ai scos din închisoare, spuse el şi izbucni în râs. Ce mamă!

Ellen zâmbi, dar avea ochii umezi.

Jack o mai strânse o dată în braţe de rămas-bun, după care se îndepărtă.

Deşi se luminase de-a binelea, nu se găsea nimeni pe afară, deoarece era duminică, iar oamenii nu aveau de lucru, aşa că profitau de ocazie pentru a dormi şi după răsărit. Jack nu era sigur dacă ar fi trebuit să se teamă să nu fie văzut. Oare stareţul Philip avea dreptul de a porni în urmărirea unui novice şi să-l oblige să se întoarcă? Şi chiar dacă avea dreptul, ar fi vrut să o facă? Jack nu ştia. Oricum, Philip făcea legea în Kingsbridge, iar Jack îl sfidase, aşa că, mai mult ca sigur, aveau să fie necazuri de vreun fel sau altul. Cu toate acestea, pentru Jack nu mai exista nimic în afara următoarelor câteva minute.

Ajunse la casa Alienei. Îi trecu prin gând că Richard s-ar putea găsi acolo. Spera să nu fie aşa. Totuşi, nu ţinea de el. Se duse la uşă şi bătu uşor.

Îşi apropie capul de uşă şi îşi încordă auzul. Dinăuntru nu se simţea nicio mişcare. Bătu din nou, mai tare şi, de data aceasta, fu răsplătit de fâşâitul paielor sub greutatea unor tălpi.

— Aliena! spuse el, într-o şoaptă puternică.

O auzi venind la uşă. O voce speriată rosti:

— Da?

— Deschide uşa!

— Cine e?

— Jack sunt.
— Jack!
Se lăsă tăcerea. Jack aştepta.

Aliena închise ochii, disperată, şi se lăsă moale, sprijinindu-se de uşă, cu obrazul lipit de lemnul aspru. „Nu Jack, îşi spuse ea. Nu azi, nu acum.”
Vocea lui se auzi din nou, o şoaptă puternică, imperioasă.
— Aliena, te rog, deschide uşa, repede! Dacă mă prind mă bagă înapoi în temniţă!
Auzise că fusese închis – tot oraşul vuia. În mod evident, evadase. Şi venise direct la ea. Inima începu să-i bată mai tare. Nu putea să-l alunge.
Ridică zăvorul şi deschise uşa.
Părul lui roşu era ud, lipit de cap, ca şi cum s-ar fi îmbăiat. Purta haine obişnuite, nu rasa de călugăr. El îi zâmbi, de parcă faptul că o vedea era cel mai bun lucru ce i se întâmplase vreodată. Apoi se încruntă şi spuse:
— Ai plâns.
— De ce ai venit aici?
— Trebuia să te văd.
— Mă mărit azi.
— Ştiu. Pot să intru?
Ştia prea bine că ar fi fost greşit să-l primească; dar apoi îşi dădu seama că peste numai o zi avea să fie soţia lui Alfred, aşa că aceasta putea fi ultima dată când vorbea cu Jack între patru ochi. Îşi spuse: „Nu-mi pasă dacă e greşit ce fac.” Deschise uşa mai larg. Jack intră, iar ea o închise din nou şi puse zăvorul la loc.
Rămaseră în picioare, faţă în faţă. Acum, Aliena se simţea stânjenită. El o privea fix, cu o dorinţă disperată în ochi, aşa cum un om aproape mort de sete s-ar uita la o cascadă.
— Nu mă privi aşa, spuse ea şi îi întoarse spatele.
— Nu te mărita cu el, zise Jack.
— Trebuie.
— Vei fi nefericită.
— Sunt nefericită şi acum.
— Uită-te la mine, te rog!
Ea se întoarse cu faţa la el şi îşi ridică privirea.
— Te rog, spune-mi de ce faci asta, zise Jack.
— De ce ţi-aş spune?
— Din pricina felului în care m-ai sărutat la moara cea veche.

Aliena îşi coborî privirea şi simţi cum obrajii prind să-i ardă. În ziua aceea se dezamăgise pe sine şi, de atunci încoace, era copleşită de ruşine. Acum, el folosea acel incident împotriva ei. Nu rosti niciun cuvânt. Nu avea cum să se apere.

— După aceea, te-ai făcut ca de gheaţă, zise Jack.

Aliena îşi ţinea în continuare ochii plecaţi.

— Eram atât de buni prieteni, continuă el, neîndurător. Toată vara aceea, în luminişul tău, lângă cascadă… poveştile mele… eram atât de fericiţi! Te-am sărutat acolo, într-un rând. Îţi aduci aminte?

Îşi amintea, bineînţeles, deşi se prefăcuse chiar faţă de ea însăşi că nu se întâmplase niciodată. Acum, amintirea îi topea inima, iar ea îl privi cu ochii plini de lacrimi.

— Apoi am modificat moara ca să-ţi îndeseşti stofa, spuse el. Eram foarte fericit că te pot ajuta la afaceri. Ai fost încântată atunci când ai văzut-o. Şi ne-am sărutat din nou, dar nu a mai fost un mic sărut, ca primul. De data aceasta a fost un sărut… pasional.

„O, Doamne, da, a fost”, îşi spuse ea în gând, roşi din nou şi începu să respire precipitat; îşi dorea să se poată controla, dar nu reuşea.

— Ne-am îmbrăţişat foarte strâns. Ne-am sărutat mult timp. Tu ai deschis gura…

— Opreşte-te! ţipă ea.

— De ce? întrebă el, pe un ton violent. Care e problema? De ce te-ai răcit aşa apoi?

— Pentru că mi-e frică! îi ţâşniră ei vorbele de pe buze, izbucnind în lacrimi.

Îşi îngropă chipul în palme şi începu să suspine adânc. O clipă mai târziu, simţi palmele lui Jack aşezându-i-se pe umerii care-i tresăltau. Nu schiţă niciun gest, şi, după un timp, el o cuprinse blând în braţe. Aliena îşi desprinse faţa din palme şi îşi lipi obrazul de tunica lui verde.

După o vreme, îşi petrecu braţele pe după talia lui.

Jack îşi lipi obrazul de părul ei – părul acela urât, scurt, fără nicio formă, care nu-şi revenise de pe urma incendiului – şi începu să o mângâie pe spate, ca şi cum ar fi fost un prunc. Aliena şi-ar fi dorit să poată sta astfel pentru totdeauna. Dar el se retrase din îmbrăţişarea ei ca să o privească în ochi şi spuse:

— De ce ţi-e frică?

Aliena ştia prea bine pricina, dar nu-i putea spune. Scutură

din cap şi făcu un pas înapoi; dar el o ţinea de încheieturi, neîngăduindu-i să se îndepărteze.

— Ascultă, Aliena, spuse el. Vreau să ştii cât de îngrozitoare au fost toate acestea pentru mine. M-ai făcut să cred că mă iubeşti, apoi că mă urăşti, iar acum te vei mărita cu fratele meu vitreg. Nu înţeleg. Nu mă pricep deloc la genul ăsta de lucruri, nu am mai fost îndrăgostit până acum. Totul *doare* atât de mult! Nu pot să exprim în cuvinte cât de rău este. Nu crezi că ar trebui cel puţin să-mi explici de ce trebuie să îndur toate astea?

Aliena se simţea copleşită de remuşcări la gândul că îl rănise atât de tare, deşi îl iubea atât de mult. Îi era ruşine că se purtase aşa de rău cu el. Jack nu făcuse altceva decât să se arate bun cu ea, iar ea îi distrusese viaţa. Avea dreptul la o explicaţie. Făcu un efort să-şi stăpânească teama.

— Jack, mie mi s-a întâmplat ceva în urmă cu mult timp, ceva cu adevărat îngrozitor, ceva ce m-am forţat să uit ani de zile. Nu am vrut să mă mai gândesc la ce s-a întâmplat atunci, dar, când m-ai sărutat, totul mi-a revenit în minte şi nu am mai putut suporta.

— Ce a fost? Ce ţi s-a întâmplat?

— După ce tata a fost închis, am locuit la castel, eu, Richard şi un servitor pe nume Matthew; iar, într-o noapte, William Hamleigh a venit şi ne-a alungat.

Jack îşi miji ochii.

— Şi?

— L-au omorât pe bietul Matthew.

Jack îşi dădea seama că nu-i spunea tot adevărul.

— De ce?

— La ce te referi?

— De ce l-au omorât pe servitorul vostru?

— Pentru că a încercat să-i împiedice.

Pe chipul ei curgeau şiroaie de lacrimi, iar gâtul i se contracta dureros ori de câte ori încerca să rostească vreun cuvânt, ca şi cum cuvintele ar fi înecat-o. Aliena clătină din cap neputincioasă şi încercă să se îndepărteze, dar Jack nu voia să-i dea drumul.

Cu un glas la fel de blând ca un sărut, el spuse:

— Să-i împiedice să facă oare ce anume?

Dintr-odată, Aliena simţi că îi putea spune, iar mărturisirea fu rostită dintr-o suflare:

— M-au siluit, zise ea. Servitorul lui m-a ţinut la pământ, William s-a suit pe mine, dar eu tot nu voiam să-l las, aşa că ei

au retezat o bucată din urechea lui Richard, şi au zis că o să-l taie şi mai rău. Acum Aliena suspina de uşurare, simţind o nemărginită recunoştinţă pentru faptul că-şi descărcase sufletul. Îl privi în ochi pe Jack şi spuse: Aşa că mi-am desfăcut picioarele, iar William mi-a făcut-o, în timp ce servitorul l-a forţat pe Richard să privească.

— Îmi pare atât de rău! şopti Jack. Am auzit zvonuri, dar nu am crezut niciodată... Aliena dragă, cum de au fost în stare de aşa ceva?

Aliena simţea nevoia să-i spună totul.

— Apoi, după ce William a terminat, servitorul mi-a făcut-o şi el.

Jack închise ochii. Chipul lui era palid şi încordat. Aliena continuă:

— Şi, vezi tu, când ne-am sărutat, am vrut să fiu cu tine, iar asta m-a dus cu gândul la William şi la servitorul lui; şi m-am simţit atât de îngrozitor, şi de speriată, încât am luat-o la fugă. De aceea am fost atât de rea cu tine şi te-am făcut atât de nefericit. Îmi pare rău!

— Te iert, îi şopti el.

O trase aproape, iar Aliena îl lăsă să-şi petreacă din nou braţele în jurul trupului ei. O linişte a atingerea lui.

Aliena îl simţi cutremurându-se. Neliniştită, îl întrebă:

— Te dezgust?

Jack o privi.

— Te ador, spuse el.

Se aplecă şi o sărută pe gură.

Aliena încremeni. Nu asta voia. Jack se retrase puţin, apoi o sărută din nou. Atingerea buzelor lui era foarte blândă. Simţindu-se recunoscătoare şi copleşită de prietenie, Aliena îşi ţuguie buzele, doar un pic, după care şi le relaxă din nou, ca un răspuns vag la sărutul lui. Încurajat, Jack îşi lipi din nou buzele de ale ei. Aliena îi simţea fierbinţeala răsuflării pe chip. Jack îşi întredeschise gura. Ea se retrase degrabă.

Jack păru jignit.

— E chiar atât de rău?

În fapt, ei nu-i mai era la fel de teamă ca la început. Îi mărturisise groaznicul adevăr legat de ce i se întâmplase, iar el nu se retrăsese, dezgustat; mai mult, se purta la fel de tandru şi blând ca întotdeauna. Ea îşi înălţă un pic faţa, iar el o sărută din nou. Nu era deloc înspăimântător. În sărutul lui nu exista nimic

ameninţător, nimic care să trădeze o violenţă incontrolabilă, nicio urmă de forţare, de ură sau de dorinţă de a domina; ba dimpotrivă. Acest sărut era o plăcere împărtăşită.

Aliena îşi despărţi uşor buzele şi simţi apăsarea blândă a vârfului limbii lui. Tot corpul i se încordă. El îi împinse molcom buzele, deschizându-le mai mult. Aliena se relaxă din nou. El îi supse blând buza de jos. Aliena se simţi cuprinsă de o domoală ameţeală.

— Vrei să faci ce ai făcut data trecută? spuse Jack.

— Ce am făcut?

— Am să-ţi arăt. Deschide gura, doar un pic.

Aliena se conformă, şi îi simţi din nou limba, atingându-i buzele, strecurându-se printre dinţii ei, cercetându-i gura până ce dădu de limba ei. Aliena se retrase.

— Aşa, spuse el. Aşa ai făcut.

— Da?

Era de-a dreptul şocată.

— Da. Jack schiţă un zâmbet, după care, brusc, luă o înfăţişare solemnă. Dacă ai vrea să o faci din nou, aş da uitării toată durerea din aceste ultime nouă luni.

Aliena îşi ridică din nou chipul spre el şi închise ochii. După o clipă, îi simţi gura lipită de a ei. Îşi desfăcu buzele, ezită, apoi, cuprinsă de emoţie, îşi împinse limba în gura lui. În acest timp, îşi amintea cum se simţise data trecută când o făcuse, în moara veche, iar acea senzaţie de extaz îi reveni în suflet. O stăpânea nevoia de a-l îmbrăţişa, de a-i atinge pielea şi părul, de a-i simţi povara muşchilor şi-a oaselor, de a fi înăuntrul lui şi de a-l avea înăuntrul ei. Limba ei o întâlni pe a lui şi, în loc să se simtă jenată şi uşor dezgustată, era încântată că împărtăşea cu el un act atât de intim cum era această împreunare.

Acum, amândoi respirau greu. Jack îi cuprinse capul în palme. Ea îi mângâie braţele, spatele iar, apoi coapsele, simţind muşchii puternici şi încordaţi. Inima îi bubuia în piept. Într-un final, se retrase din sărut, fără răsuflare.

Îşi aţinti privirea asupra lui. Jack era îmbujorat şi gâfâia, iar chipul îi strălucea de dorinţă. După o clipă, se aplecă din nou spre ea, însă, în loc să-i sărute gura, îi ridică bărbia şi îi sărută pielea delicată a gâtului. Aliena se auzi gemând de plăcere. Jack îşi aplecă şi mai mult capul şi îşi trecu buzele peste protuberanţa sânilor ei. Sub materialul grosolan al cămăşii de pânză, sfârcurile i se umflaseră şi erau insuportabil de sensibile. Buzele lui se

strânseră pe unul din sfârcuri. Aliena simţi fierbinţeala respiraţiei lui pe piele.

— Uşor, şopti ea, temătoare.

Jack îi săruta sfârcul prin pânză şi, deşi era cât se poate de blând, ea simţi un fior de plăcere atât de intens, încât avu impresia că o muşcase, şi gemu.

Apoi, el se lăsă în genunchi în faţa ei.

Îşi lipi chipul de poala ei. Până în clipa aceea, toate senzaţiile păreau a veni dinspre sâni, dar acum, brusc, Aliena simţi furnicăturile coborând spre vintre. Jack găsi marginea cămăşii de noapte şi o ridică până la talie. Aliena îl privea, temându-se de reacţia lui: fusese dintotdeauna ruşinată că avea atât de mult păr acolo. Dar el nu era deloc dezgustat; de fapt, se aplecă şi o sărută uşor, chiar acolo, ca şi cum ar fi fost cel mai frumos lucru din lume.

Aliena se lăsă în genunchi în faţa lui. Respira sacadat, ca şi cum ar fi alergat kilometri întregi. Îl dorea cu ardoare. Îşi simţea gâtul uscat de dorinţă. Îşi puse palmele pe genunchii lui, apoi îşi strecură o mână sub tunică. Nu atinsese niciodată penisul unui bărbat. Era fierbinte, uscat şi tare ca lemnul. Jack închise ochii şi scoase un geamăt adânc în timp ce ea îi explora lungimea cu vârfurile degetelor. Îi ridică tunica, se aplecă şi îl sărută, aşa cum o sărutase şi el, o blândă atingere a buzelor. Capătul era foarte umflat şi umezit de un fel de lichid.

Dintr-odată, se trezi copleşită de dorinţa de a-i arăta sânii. Se ridică din nou în picioare. Jack deschise ochii. Privindu-l, Aliena îşi trase rapid cămaşa de noapte peste cap şi o aruncă. Acum era complet goală. Deşi se simţea stânjenită, era un sentiment plăcut, delicios de indecent. Jack se uita ca vrăjit la sânii ei.

— Sunt atât de frumoşi, spuse el.

— Chiar crezi? zise ea. Eu am crezut întotdeauna că sunt prea mari.

— Prea mari!? spuse el, de parcă o astfel de idee ar fi fost scandaloasă.

Întinse braţul şi îi atinse sânul stâng cu mâna dreaptă. Îi mângâie uşor pielea cu buricele degetelor. Aliena îşi coborî privirea, urmărindu-i mişcările. După o vreme, simţi dorinţa ca atingerile lui să fie mai ferme. Îi luă ambele palme şi i le apăsă pe sâni.

— Fă-o mai tare! spuse ea, cu un glas răguşit. Vreau să te simt mai mult!

Cuvintele ei îl aţâţară. Îi strânse sânii în palme, apoi îi prinse sfârcurile între degete, ciupindu-le suficient de tare cât să doară puţin. Această senzaţie o înnebuni pe Aliena. Mintea i se goli de gânduri şi se lăsă complet absorbită de senzaţiile oferite de propriul trup şi de al lui.

— Dezbracă-te, spuse ea. Vreau să te văd!

Jack îşi lepădă tunica şi cămaşa, cizmele şi ciorapii şi îngenunche din nou în faţa ei. Părul lui roşu se usca sub forma unor cârlionţi rebeli. Corpul lui era slab şi alb, cu umeri şi şolduri cu oase proeminente. Părea zvelt şi agil, tânăr şi proaspăt. Penisul i se înălţa ca un copac din tufişul stacojiu al vintrelor. Dintr-odată, Aliena fu cuprinsă de dorinţa de a-i săruta pieptul. Se aplecă şi îşi trecu buzele peste sfârcurile plate, bărbăteşti. Acestea se treziră la viaţă, după cum făcuseră şi ale ei. Le supse uşor, dorind ca Jack să aibă parte de aceeaşi plăcere pe care i-o oferise ei. Îi mângâie părul.

Aliena şi-l dorea înăuntrul ei, cât mai repede.

Băgă însă de seamă că el nu prea ştia ce să facă mai departe.

— Jack, spuse ea. Eşti virgin?

El dădu din cap a încuviinţare, cu o expresie uşor stânjenită.

— Mă bucur, spuse ea cu fervoare. Mă bucur atât de mult! Îi luă mâna şi i-o duse între picioarele ei. Era umflată şi sensibilă acolo, aşa că resimţi atingerea lui ca pe un şoc. Pipăie-mă, spuse ea.

El îşi mişcă degetele, explorând.

— Simte cum e înăuntru, continuă ea.

Nesigur, el împinse un deget înăuntrul ei. Era alunecoasă de dorinţă.

— Aşa, spuse ea cu un oftat de satisfacţie. Acolo trebuie să intre.

Îi îndepărtă mâna şi se întinse pe paiele de pe jos.

El se întinse peste ea, susţinându-şi greutatea pe un cot, şi o sărută pe gură. Aliena îl simţi intrând un pic, după care se opri.

— Ce e? întrebă ea.

— Este prea îngust, spuse el. Mi-e teamă să nu te doară.

— Împinge mai tare, zise ea. Te vreau atât de mult, încât nu-mi pasă dacă doare.

Îl simţi împingând. Duru, mai mult decât se aşteptase, dar numai pentru o clipă, după care se simţi minunat de plină. Îl privi. Jack se retrase puţin, după care împinse din nou, iar ea îi răspunse împingând la rându-i. Îi zâmbi.

— N-am avut idee că e aşa de bine, spuse ea, mirată.

Jack închise ochii, de parcă ar fi simţit o fericire de nesuportat.

Începu să se mişte ritmic. Mişcările lui continue declanşară o pulsaţie plăcută undeva în pântecele ei. Aliena se auzea gemând tulburată ori de câte ori trupurile lor se atingeau. Jack se lăsă în jos, astfel încât pieptul lui îi atingea sfârcurile, iar Aliena îi simţea răsuflarea fierbinte. Îşi împlântă degetele în spatele lui tare. Gemetele ei regulate se transformară în ţipete. Dintr-odată, simţi nevoia de a-l săruta. Îşi îngropă palmele în cârlionţii lui şi îi trase capul spre al ei. Îi sărută buzele cu putere, după care îşi înfipse limba în gura lui şi se mişcă din ce în ce mai repede. Faptul că mădularul lui stătea în ea, limba ei în gura lui o înnebunea de plăcere. Se simţi zguduită de un spasm imens de desfătare, atât de violent, încât era ca şi cum ar fi căzut din şa şi s-ar fi izbit de pământ. O făcu să ţipe cât o ţineau bojocii. Deschise ochii, privi în adâncul ochilor lui şi îi rosti numele, după care se simţi purtată de un alt val de plăcere, apoi de un altul; după aceea îi simţi corpul zguduindu-se, iar Jack ţipă şi el, iar Aliena simţi un jet fierbinte ţâşnind înăuntrul ei, iar această senzaţie o aţâţă cu atât mai mult, aşa că se cutremură de plăcere o dată şi încă o dată, de atâtea ori încât pierdu şirul, până ce, într-un final, senzaţia începu să se estompeze treptat, iar trupul ei se vlăgui şi rămase inert.

Era prea extenuată pentru a vorbi ori a se mişca, dar simţea povara corpului lui Jack, şoldurile lui osoase apăsate de ale ei, pieptul lui plat zdrobindu-i sânii moi, gura aproape de ureche, degetele încurcate în părul ei. Într-un ungher al minţii ei se desluşi un gând: „Aşa trebuie să fie, între bărbaţi şi femei; de aceea dau toţi atâta importanţă acestui lucru; de aceea se iubesc atât de mult soţii şi soţiile.”

Respiraţia lui Jack deveni uşoară şi regulată, iar trupul i se relaxă până ce ajunse să se lase moale. Adormise.

Aliena îşi întoarse capul şi îl sărută pe obraz. Corpul lui nu o apăsa prea tare. Aliena şi-ar fi dorit ca el să rămână acolo, adormit peste ea, pentru totdeauna.

Acest gând o făcu să-şi amintească.

Era ziua nunţii ei.

„Dumnezeule, îşi spuse ea, ce am făcut?”

Începu să plângă.

După câteva clipe, Jack se trezi.

Îi sărută lacrimile de pe obraji cu o tandreţe de nesuportat.

— O, Jack, vreau să mă mărit cu tine, spuse Aliena.

— Atunci exact asta o să facem, rosti el, cu o voce care trăda o mulţumire profundă.

O înţelesese greşit, iar asta îngreuna şi mai tare lucrurile.

— Dar nu putem, zise ea, iar lacrimile începură să-i curgă şi mai năvalnic pe obraji.

— Dar, după ce s-a petrecut între noi…

— Ştiu…

— După asta, trebuie să te măriţi cu mine!

— Nu ne putem căsători, spuse ea. Am pierdut toţi banii, iar tu nu ai nimic.

Jack se ridică, sprijinindu-se pe coate.

— Am două mâini, zise el, înverşunat. Sunt cel mai bun sculptor în piatră cale de mulţi kilometri.

— Ai fost dat afară…

— Nu contează. Pot să primesc de muncă pe orice şantier din lume.

Nefericită, ea clătină din cap.

— Nu e suficient. Trebuie să mă gândesc la Richard.

— De ce? întrebă el, pe un ton indignat. Ce legătură au toate astea cu Richard? Îşi poate purta singur de grijă.

Dintr-odată, Aliena îşi dădu seama că Jack gândea pe potriva vârstei lui şi realiză diferenţa dintre vârstele lor: el era cu cinci ani mai tânăr, şi încă socotea că avea dreptul să fie fericit. Spuse:

— Când tata era pe moarte, am făcut un jurământ în faţa lui. Am jurat că voi avea grijă de Richard până ce va deveni conte de Shiring.

— Dar e posibil ca aşa ceva să nu se întâmple niciodată!

— Dar un jurământ e un jurământ.

Jack părea cu totul descumpănit. Se rostogoli de pe ea. Penisul lui moale alunecă afară din ea, iar Aliena avu o senzaţie de pierdere, ca o durere. „Nu-l voi mai simţi niciodată înăuntrul meu”, îşi spuse ea cu amărăciune.

— Nu ai cum să vorbeşti serios, zise Jack. Un jurământ nu e altceva decât o înşiruire de cuvinte! Nu e nimic în comparaţie cu ce avem noi. Asta-i real, suntem tu şi eu.

Îi privi sânii, după care întinse mâna şi îi mângâie părul cârlionţat dintre picioare. Gestul lui era atât de încărcat de tensiune, încât ea îi resimţi atingerea ca pe o lovitură de bici. Jack o văzu tresărind şi se opri.

Preţ de-o clipă, Aliena fu pe punctul de a spune: „Da, hai să fugim împreună acum”, şi poate, dacă el ar fi continuat să o mângâie aşa, ar fi făcut-o; dar raţiunea se instaură din nou la comandă, iar ea zise:

— Mă voi mărita cu Alfred.

— Nu spune prostii!

— E singura cale.

Jack o aţinti cu privirea.

— Pur şi simplu nu te cred, spuse el.

— E adevărul.

— Nu pot să renunţ la tine. Nu pot, nu pot!

Glasul i se frânse, iar Jack îşi înăbuşi un suspin.

Aliena încercă să-l facă să înţeleagă prin argumente, oferite în egală măsură şi sieşi.

— Ce rost are să-mi calc jurământul faţă de tata, pentru a face un legământ de cununie faţă de tine? Dacă nu-mi respect primul jurământ, cel de-al doilea nu are nicio valoare.

— Nu-mi pasă! Nu vreau jurămintele tale. Eu pur şi simplu vreau să fim împreună mereu şi să facem dragoste ori de câte ori ne dorim.

Aliena îşi dădu seama că aceasta era o perspectivă adolescentină asupra căsătoriei, pe potriva celor optsprezece ani ai lui, dar nu-şi exprimă gândurile. Dacă ar fi fost liberă, ar fi acceptat cu bucurie să vadă astfel viaţa.

— Nu pot să fac ce vreau, spuse ea, tristă. Nu e destinul meu.

— Ce faci tu e greşit, zise el. *Rău*, vreau să spun. Să renunţi la o fericire ca asta e ca şi cum ai arunca pietre preţioase în ocean. E mult mai rău decât orice păcat.

Pe neaşteptate, pe Aliena o bătu gândul că mama ei ar fi fost de acord cu vorbele lui. Nu era deloc sigură pe ce anume se baza un astfel de raţionament. Îşi alungă acest gând din minte.

— Nu aş putea fi niciodată fericită, nici chiar alături de tine, dacă ar trebui să trăiesc cu ideea că mi-am călcat promisiunea făcută tatălui meu.

— Îţi pasă mai mult de tatăl şi de fratele tău decât de mine, spuse Jack adoptând, pentru prima dată, un ton uşor irascibil.

— Ba nu…

— Ce altceva înseamnă asta, atunci?

Jack nu făcea altceva decât să-şi continue împotrivirea, dar ea se gândi serios la întrebarea lui.

— Presupun că înseamnă că jurământul făcut tatălui meu e

mai important decât dragostea ce ţi-o port.

— Şi e? spuse el, pe un ton ce arătă că nu-i venea a crede. Chiar e?

— Da, este, rosti ea cu inima grea, iar propriile cuvinte îi răsunară în urechi ca dangătul unui clopot funerar.

— Atunci nu mai e nimic de spus.

— Numai că… îmi pare rău.

Jack se ridică în picioare. Se întoarse cu spatele la ea şi îşi culese cămaşa de pe jos. Aliena îi privi corpul lung şi zvelt. Pe picioarele lui creştea o pădure de păr cârlionţat, auriu-roşcat. Jack îşi îmbrăcă rapid cămaşa şi tunica, după care îşi trase ciorapii şi se încălţă cu cizmele. Totul se întâmpla mult prea repede.

— O să fii îngrozitor de nefericită, spuse el.

Încerca să fie răutăcios cu ea, dar eşuă lamentabil, pentru că Aliena detectă o undă de compasiune în glasul lui.

— Da, aşa e, zise ea. Vrei măcar… măcar să-mi spui că mă respecţi pentru hotărârea luată?

— Nu, rosti el, fără să ezite. Nu te respect. Te dispreţuiesc pentru ea.

Şezând acolo, goală, Aliena îl privi şi începu să plângă.

— Aş face bine să plec, spuse el, iar vocea i se frânse rostind ultima vorbă.

— Da, du-te, suspină ea.

El se îndreptă către uşă.

— Jack!

Ajuns în faţa uşii, Jack se întoarse.

— Urează-mi noroc, Jack, vrei? spuse Aliena.

El ridică bârna zăvorului.

— Nu… Se opri, incapabil să mai rostească un cuvânt. Îşi pironi privirea în podea, după care se uită iarăşi la ea. De data aceasta, vocea i se reduse la o şoaptă: Noroc, rosti Jack.

Apoi ieşi.

Casa care fusese a lui Tom îi aparţinea acum lui Ellen, dar era şi căminul lui Alfred, aşa că, în dimineaţa aceasta, era plină de oameni care pregăteau ospăţul de nuntă, îndrumaţi de Martha, sora în vârstă de treisprezece ani a lui Alfred, şi asistaţi de privirile nefericite ale mamei lui Jack. Alfred se găsea acolo, cu un prosop în mână, pregătindu-se să se ducă la râu – femeile se spălau o dată pe lună, iar bărbaţii, de Paşti şi de sărbătoarea

Sfântului Mihail, dar obiceiul era ca mirele să se îmbăieze în dimineaţa nunţii. Întreaga casă se cufundă în tăcere atunci când îşi făcu apariţia Jack.

Cel care-l interpelă fu Alfred:

— Ce vrei?

— Vreau ca tu să anulezi nunta, răspunse Jack.

— Du-te şi plimbă ursu', răspunse Alfred.

Jack îşi dădu seama că începuse prost. Ar trebui să încerce să nu transforme discuţia într-o ceartă. Propunerea lui era şi în interesul lui Alfred, asta numai dacă reuşea într-adevăr să-l facă să înţeleagă acest lucru.

— Alfred, ea nu te iubeşte, spuse el, pe cât de blând putu.

— Nu ştii tu nimic, flăcăiaş!

— Ba ştiu, insistă Jack. Nu te iubeşte. Se mărită cu tine de dragul lui Richard. El e singurul care va fi fericit de pe urma acestei căsătorii.

— Du-te înapoi la mănăstire, zise dispreţuitor Alfred. Chiar aşa, unde ţi-e rasa?

Jack trase aer adânc în piept. Nu avea de ales: trebuia să-i spună adevărul.

— Alfred! Mă iubeşte *pe mine.*

Se aşteptase ca Alfred să se înfurie, dar, în loc de asta, pe chipul fratelui său vitreg nu apăru decât umbra unui rânjet viclean. Jack se simţea descumpănit. Ce însemna asta? Treptat, explicaţia i se înfiripă în minte.

— Ştii deja asta, spuse el, nevenindu-i să creadă. Ştii că mă iubeşte pe mine, şi nu-ţi pasă! O vrei oricum, fie că te iubeşte sau nu. Vrei pur şi simplu să fie a ta!

Zâmbetul ascuns al lui Alfred deveni mai vizibil şi mai răutăcios, iar Jack îşi dădu seama că tot ce spunea el era adevărat; dar mai era ceva, pe chipul lui Alfred se mai putea citi şi altceva. În mintea lui Jack încolţi o bănuială greu de închipuit.

— De ce o vrei? întrebă el. Pentru că... Poate că vrei să te însori cu ea numai pentru a o îndepărta de mine? Cuprins de mânie, Jack ridică glasul. Te însori cu ea numai ca să-mi faci mie *în ciudă?*

Pe chipul stupid al lui Alfred se aşternu o expresie vicleană, de triumf, iar Jack înţelese că, o dată în plus, avea dreptate. Era distrus. Ideea că Alfred făcea toate acestea nu dintr-o dorinţă – de înţeles, de altfel – pe care ar fi nutrit-o faţă de Aliena, ci din pură răutate era de nesuportat.

— Blestemat să fii, ai face bine să te porţi frumos cu ea! răcni el.

Alfred izbucni în râs.

Cumplita răutate a planului lui Alfred parcă îl izbi pe Jack cu leuca. Alfred nu avea de gând să se poarte bine cu ea. Aceasta urma să fie răzbunarea sa supremă pe Jack. Alfred avea să se însoare cu Aliena şi avea să se poarte îngrozitor cu ea.

— Gunoi ce eşti, rosti Jack, cu un glas amar. Jeg. Scârnăvie. Târâtoare urâtă, proastă, rea şi oribilă!

Într-un final, dispreţul lui îl smulse din nemişcare pe Alfred, care îşi azvârli prosopul şi se repezi la Jack cu pumnul strâns, gata să lovească. Jack era pregătit să-i ţină piept şi făcu un pas în faţă, cu gând să dea el primul. Însă, mama lui Jack se băgă între ei şi, deşi era mai măruntă la trup decât amândoi, îi opri cu o simplă replică.

— Alfred! Du-te şi te spală!

Alfred se calmă rapid. Îşi dădu seama că victoria era a lui, fără să mai fie nevoie să se lupte cu Jack, iar acest gând se înfăţişă sub forma unei expresii îngâmfate. Ieşi din casă.

— Ce o să faci, Jack? îl întrebă mama sa.

Jack descoperi că tremura de mânie. Respiră adânc de câteva ori înainte de a fi capabil să vorbească. Îşi dădu seama că nu putea opri nunta. Dar nici nu era în stare să asiste la ea.

— Trebuie să plec din Kingsbridge.

Văzu cum chipul mamei fu umbrit de tristeţe, totuşi femeia dădu din cap a încuviinţare.

— Mă temeam că o să zici asta. Dar cred că ai dreptate.

Dinspre stăreţie se auzi dangăt de clopot.

— Dintr-un moment în altul o să-şi dea seama că am evadat, spuse Jack.

Ellen coborî tonul:

— Pleacă repede, dar ascunde-te pe lângă râu, aproape de pod. O să-ţi aduc eu nişte lucruri.

— Bine.

Jack se întoarse pe călcâie.

Între el şi uşă se afla Martha, cu lacrimile şiroindu-i pe chip. Jack o îmbrăţişă. Fata îl strânse în braţe cu putere. Trupul ei de copilă era plat şi osos, precum acela al unui băiat.

— Să te întorci cândva, spuse ea, pe un ton înverşunat.

Jack o sărută fugar pe obraz, şi ieşi.

La ora aceasta, pe străzi se găseau oameni, care aduceau apă

în vase şi se bucurau de dimineaţa blândă de toamnă. Majoritatea ştiau că devenise călugăr novice – oraşul era încă suficient de mic pentru ca toată lumea să cunoască viaţa celorlalţi –, iar hainele lui laice atraseră priviri surprinse, deşi nimeni nu-i adresă nicio întrebare. Jack coborî dealul în grabă, traversă podul şi porni de-a lungul malului până ce ajunse la un pâlc de trestii. Se ghemui lângă acestea şi îşi aţinti ochii spre pod, aşteptându-şi mama.

Nu avea nici cea mai vagă idee încotro s-o apuce. Poate că avea s-o ţină drept înainte, până găsea un oraş unde se construia o catedrală şi urma să se oprească acolo. Vorbise serios atunci când îi spusese Alienei că intenţiona să-şi caute de lucru: ştia că era suficient de bun pentru a găsi de lucru oriunde. Chiar dacă pe şantier echipa era completă, ar fi fost de ajuns să-i arate maistrului constructor cât de bine ştia să sculpteze, şi l-ar fi angajat. Dar, acum, toate acestea păreau să nu mai aibă niciun rost. Nu avea să mai iubească nicio altă femeie după Aliena, şi simţea cam acelaşi lucru şi în privinţa catedralei Kingsbridge. Îşi dorea să construiască *aici*, nu în altă parte.

Poate că ar fi trebuit să se ducă în pădure, să se întindă pe pământ şi să-şi aştepte moartea. I se părea o idee atrăgătoare. Era o vreme blândă, copacii aveau frunzele împodobite în verde şi-n auriu; putea să sfârşească liniştit. Singurul său regret ar fi fost că nu aflase mai multe despre tatăl său înainte de a muri.

Tocmai se închipuia stând întins pe un pat de frunze de toamnă, alunecând uşor înspre moarte, când o văzu pe mama sa traversând podul. Ducea un cal de căpăstru.

Jack se ridică în picioare şi se apropie în fugă de femeie. Calul cu pricina era iapa castanie pe care o călărea ea mereu.

— Vreau să iei iapa mea, spuse Ellen.

Drept mulţumire, Jack îi luă mâna şi i-o strânse uşor. În ochii ei se iviră lacrimi.

— Nu am avut niciodată grijă cum se cuvine de tine, spuse ea. Întâi te-am crescut sălbatic, în pădure. Apoi te-am lăsat să flămânzeşti alături de Tom. Pe urmă te-am obligat să locuieşti cu Alfred.

— Ba ai avut foarte mare grijă de mine, mamă, zise Jack. În dimineaţa asta am făcut dragoste cu Aliena. Acum pot să mor fericit.

— Băiat prostuţ ce eşti, spuse ea. Eşti exact ca mine. Dacă nu poţi avea persoana pe care o doreşti, nu vrei pe nimeni

altcineva.

— Aşa eşti tu? întrebă el.

Mama sa dădu din cap a încuviinţare.

— După moartea tatălui tău, am preferat să trăiesc singură decât să mă mulţumesc cu altcineva. Nu am vrut niciun alt bărbat până nu l-am zărit pe Tom. Asta a fost la unsprezece ani după ce a murit tatăl tău. Femeia îşi desprinse mâna dintr-a lui. Îţi spun lucrurile acestea cu un motiv. S-ar putea să fie nevoie să treacă unsprezece ani, dar, într-o zi, o să iubeşti pe altcineva; îţi promit.

Jack clătină din cap.

— Îmi pare imposibil.

— Ştiu. Ellen privi neliniştită peste umăr, către oraş. Ai face bine să pleci!

Jack se apropie de cal. Acesta era încărcat cu două desagi pline.

— Ce e în desagi? întrebă el.

— Nişte mâncare, bani şi un burduf plin cu vin, în acesta, răspunse ea. În cealaltă se află uneltele lui Tom.

Jack era emoţionat. După moartea lui Tom, mama sa ţinuse cu orice preţ să păstreze uneltele lui, ca amintire. Acum i le dădea lui. O îmbrăţişă.

— Mulţumesc, spuse el.

— Unde o să te duci? îl întrebă ea.

Jack se gândi din nou la tatăl lui.

— Unde-şi spun poveştile menestrelii? întrebă el.

— Pe drumul pelerinilor către Santiago de Compostela.

— Crezi că menestrelii îl mai ţin minte pe Jack Shareburg?

— Posibil. Spune-le că arăta exact ca tine.

— Unde e Compostela?

— În Spania.

— Atunci, mă duc în Spania.

— E departe, Jack!

— Timp am de-ajuns.

Ellen îşi petrecu braţele în jurul lui şi îl strânse cu putere. El se întrebă de câte ori făcuse mama acest lucru în ultimii optsprezece ani, alinându-i durerea provocată de un genunchi julit, de o jucărie pierdută, de o dezamăgire copilărească – iar acum, că crescuse, de pierderea unei persoane dragi. Se gândi la lucrurile pe care le făcuse femeia, de la creşterea lui în pădure până la ajutorul pe care i-l dăduse pentru a evada din temniţă.

Fusese mereu dispusă să se lupte ca o leoaică pentru fiul ei. Îl durea sufletul că trebuia să o părăsească.

Ea îl slobozi din îmbrăţişare, iar el se ridică în şa.

Aruncă o privire peste umăr, înspre Kingsbridge. Atunci când venise prima dată aici, nu era altceva decât un sătuc toropit, cu o catedrală dărăpănată şi veche. El pusese foc vechii catedrale, deşi nimeni nu ştia acest lucru în afară de Jack. Acum Kingsbridge era un târg fremătând de agitaţie şi plin de importanţă. Ei bine, mai existau şi alte târguri pe lume. Îi venea greu să plece, dar în faţa lui se deschidea necunoscutul, aventura, iar acest lucru alina durerea pricinuită de părăsirea tuturor celor dragi.

Mama sa rosti:

— Să te întorci într-o zi, Jack, te rog!

— Mă voi întoarce.

— Promiţi?

— Promit!

— Dacă rămâi fără bani înainte de a găsi de lucru, vinde calul, nu uneltele, spuse ea.

— Te iubesc, mamă, zise el.

Ochii femeii se umplură de lacrimi.

— Ai grijă de tine, fiule!

Jack dădu pinteni calului, iar acesta porni. Se întoarse în şa şi îi făcu semn de rămas-bun cu mâna. Mama îi răspunse în acelaşi fel. Apoi Jack îşi îmboldi calul să pornească la trap şi nu se mai uită înapoi.

Richard veni acasă exact la timp pentru nuntă.

Spuse că, dovedindu-se generos, regele Stephen îi acordase o permisie de două zile. Armata regelui se afla la Oxford, asediind castelul, unde o prinseseră în capcană pe Maud, aşa că luptătorii de talia lui nu prea aveau ce face.

— Nu puteam să lipsesc la nunta surorii mele, spuse Richard.

Aliena însă gândi cu amărăciune: „Voiai să te asiguri că se face, astfel încât să capeţi ceea ce ţi-a promis Alfred."

Şi totuşi, se bucura că fratele ei se găsea aici pentru a o conduce la biserică şi a o duce la altar. Altminteri, nu ar fi avut pe nimeni.

Îşi puse o cămaşă nouă de pânză şi o rochie albă după ultima modă. Nu prea avea cum să-şi aranjeze părul mutilat, dar îşi împleti şuviţele mai lungi şi le legă cu fâşii albe de mătase. O

vecină îi împrumutase o oglindă. Era palidă, iar ochii o trădau că nu pusese geană peste geană toată noaptea. Ei bine, nu avea ce face în privinţa asta. Richard o privea. Avea o expresie uşor sfioasă, ca şi cum s-ar fi simţit vinovat, şi se foia de colo-colo. Poate că-i era teamă ca nu cumva ea să anuleze nunta în ultimul moment.

Existau clipe în care simţea ispita dureroasă de-a o face. Se imagina cu Jack, părăsind Kingsbridge-ul mână-n mână pentru a începe o viaţă nouă în altă parte, o viaţă simplă, cu muncă cinstită, eliberată de lanţurile legămintelor vechi făcute părinţilor duşi de pe lume. Dar era un vis nebunesc. Nu putea fi vreodată fericită dacă-şi abandona fratele.

Când ajunse la această concluzie, se închipui ducându-se la râu şi aruncându-se în acesta; îşi văzu corpul neînsufleţit, îmbrăcat într-o rochie de mireasă albă şi îngreunată de apă, plutind în derivă la vale, cu faţa în sus, cu părul unduindu-se în jurul capului; apoi îşi dădu seama că mariajul cu Alfred era mai bun decât aşa ceva, aşa că se întoarse de unde pornise, privind căsătoria aceasta drept cea mai nimerită soluţie pentru bună parte din problemele ei.

Cât de dispreţuitor ar fi privit Jack astfel de gânduri!

Se auzi clopotul de la biserică.

Aliena se ridică.

Nu-şi închipuise niciodată că ziua nunţii ei avea să fie astfel. Când se gândea la ziua aceasta, pe când nu era decât o fetiţă, se închipuia mergând la braţ cu tatăl ei, ieşind din fortăreaţa de la castel, traversând podul mobil şi intrând în capela din curtea inferioară, alături de cavalerii şi oştenii tatei, cu servitorii de la castel şi arendaşii de pe domeniu înghesuiţi în curte pentru a ovaţiona şi a-i adresa urări de bine. În visele acelea, tânărul care o aştepta în capelă era mai degrabă o imagine neclară, dar ştia că o adora şi că o făcea să râdă, iar ea îl socotea a fi un om minunat. Ei bine… Nimic din viaţa ei nu se desfăşurase după cum se aşteptase Aliena. Richard îi deschise uşa căsuţei, cu o singură încăpere, iar ea ieşi în stradă.

Spre surprinderea sa, câţiva dintre vecini stăteau în faţa uşilor lor, ca să o vadă trecând. Când o văzură ieşind, câţiva strigară:

— Dumnezeu să te binecuvânteze!

— Mult noroc!

Simţi recunoştinţă la adresa lor.

Atunci când prinse a merge pe stradă, oamenii aruncară cu

boabe de grâu înspre ea. Grâul simboliza fertilitatea. Se va bucura de copii, iar ei o vor iubi.

Biserica parohială se găsea de cealaltă parte a oraşului, în cartierul bogat, unde avea să locuiască şi ea din seara aceea. Trecură pe lângă mănăstire. În momentul acela călugării oficiau slujba în criptă, dar stareţul Philip promisese să vină şi el la ospăţul de nuntă şi să binecuvânteze fericitul cuplu. Aliena nădăjduia să vină. El fusese o persoană importantă în viaţa ei, încă din ziua în care, cu şase ani în urmă, îi cumpărase lâna la Winchester.

Ajunseră la biserica nouă, construită de Alfred cu ajutorul lui Tom. În faţa clădirii din piatră se strânsese mult norod. Cununia avea să fie oficiată în portic, în limba engleză; apoi, în biserică, avea să se oficieze o mesă în latină. Erau prezenţi toţi angajaţii lui Alfred, precum şi cea mai mare parte a persoanelor care ţesuseră pentru Aliena în trecut. Atunci când mireasa sosi, toţi cei de faţă izbucniră în urale.

Alfred aştepta împreună cu sora lui, Martha, şi cu unul dintre zidarii săi, Dan pe numele său. Purta o tunică nouă, stacojie şi cizme curate. Avea un păr lung, negru şi lucios, ca al lui Ellen. Aliena îşi dădu seama că Ellen nu era aici. Era dezamăgită. Tocmai se pregătea să o întrebe pe Martha unde era mama ei vitregă, când îşi făcu apariţia preotul şi începu slujba.

Aliena medita la faptul că viaţa ei fusese îndreptată pe un drum nou în urmă cu şase ani, când făcuse legământul acela dinaintea tatălui ei, iar acum începea o epocă nouă, printr-un alt jurământ făcut unui bărbat. Rar se întâmpla să-şi îngăduie lucruri pentru sine. De dimineaţă, cu Jack, făcuse o excepţie uluitoare de la acest obicei. Când îşi amintea ce se întâmplase, aproape că nu-i venea să creadă. Părea a fi un vis, sau una dintre poveştile izvorâte din imaginaţia lui Jack, ceva care nu avea nicio legătură cu viaţa reală. Nu avea să spună nimănui, niciodată. Avea să fie un secret încântător pe care să-l păstreze în suflet şi să-l retrăiască din când în când, ca un avar numărându-şi banii în miez de noapte.

Ajunseseră la jurăminte. La semnul făcut de preot, Aliena spuse:

— Te iau pe tine, Alfred, fiul lui Tom Constructorul, ca soţ şi jur să-ţi fiu mereu credincioasă.

După ce termină de rostit aceste cuvinte, se simţi cuprinsă de nevoia de a plânge.

Alfred îşi rosti şi el jurământul. Pe când vorbea, la hotarul mulţimii se iscă un val de rumoare, iar unul sau doi oameni priviră în spate. Aliena întâlni privirea Marthei, iar aceasta şopti:

— A venit Ellen.

Preotul se încruntă a mustrare şi spuse:

— Alfred şi Aliena sunt acum cununaţi în ochii Domnului, şi fie ca binecuvântarea…

Nu apucă să-şi sfârşească vorbele. Din spatele Alienei răsună o voce puternică:

— Blestem această nuntă!

Era Ellen.

Printre cei adunaţi acolo se răspândi un icnet de oroare.

Preotul încercă să continue.

— Şi fie ca binecuvântarea…

Apoi se opri, palid, şi făcu semnul crucii.

Aliena se întoarse. Ellen stătea în spatele ei. Mulţimea se retrăsese din jurul ei. Ţinea un cocoş viu într-o mână şi un cuţit lung în cealaltă. Lama cuţitului era roşie, iar din gâtul retezat al păsării sângele ţâşnea în şuvoaie.

— Blestem această nuntă ca ea să stea sub semnul durerii, spuse Ellen, iar cuvintele ei îngheţară inima Alienei. O blestem să stea sub semnul infertilităţii, mai zise ea. Să stea sub semnul amărăciunii, al urii, al pierderii şi al regretului. O blestem să stea sub semnul impotenţei!

Iar când rosti cel din urmă cuvânt, aruncă pasărea însângerată în aer. Câţiva oameni ţipară şi se feriră. Aliena rămase împietrită pe loc. Cocoşul zbură prin aer, împroşcând sânge, şi căzu pe Alfred. Acesta făcu un salt înapoi, înspăimântat. Sinistra orătanie căzu la pământ, sângerând în continuare.

Când cei aflaţi acolo îşi ridicară privirea, Ellen dispăruse.

Martha pusese cearşafuri curate şi o pătură nouă de lână pe pat, patul cel mare cu saltea de puf care fusese al lui Ellen şi al lui Tom, iar acum avea să fie al lui Alfred şi al Alienei. De la nuntă, nimeni nu o mai văzuse pe Ellen. Ospăţul fusese o masă lipsită de veselie, ca un picnic într-o zi friguroasă, iar toţi oaspeţii mâncaseră şi băuseră mohorâţi, în lipsă de altă ocupaţie. Lumea plecase la apus, fără a se face niciuna dintre obişnuitele glume vulgare despre prima noapte petrecută împreună de tinerii însurăţei. Martha se băgase în patul ei, din cealaltă cameră.

Richard se întorsese la căsuţa Alienei, care de-acum avea să fie a lui.

Alfred vorbea despre construirea unei case de piatră pentru ei, vara viitoare. Se tot lăudase cu ea în faţa lui Richard pe parcursul ospăţului.

— O să aibă un dormitor, o sală şi un beci, spusese el. Când o să o vadă nevasta lui John Argintarul, o să vrea şi ea una la fel. Destul de curând, toţi oamenii bogaţi din oraş vor dori o casă de piatră.

— Ai făcut un proiect? întrebase Richard, iar Aliena detectase o notă de scepticism în glasul lui, deşi nimeni altcineva nu păruse a observa.

— Am nişte desene vechi de-ale tatălui meu, făcute cu cerneală pe pergament. Unul dintre ele reprezintă casa pe care o construiam pentru Aliena şi William Hamleigh, cu mulţi ani în urmă. O să mă ghidez după acela.

Dezgustată, Aliena le întorsese spatele. Cum putea fi cineva atât de tâmpit încât să aducă vorba de aşa ceva la nunta ei? Toată după-amiaza, Alfred fusese plin de voie bună, turnând vin, spunând glume şi schimbând priviri şirete cu colegii lui. Părea fericit.

Acum stătea la marginea patului, dându-şi jos cizmele. Aliena îşi desfăcea panglicile din păr. Nu ştia ce să creadă despre blestemul lui Ellen. O şocase, şi nu avea nici cea mai vagă idee ce se petrecea în mintea lui Ellen, dar, cumva, nu era speriată de cuvintele ei, aşa cum părea a fi majoritatea.

Nu se putea spune acelaşi lucru şi despre Alfred. Atunci când căzuse pe el cocoşul tăiat, începuse efectiv să se bâlbâie. Ca să-şi revină, Richard îl scuturase puţin, la propriu, prinzându-l de guler şi mişcându-l înainte şi înapoi. Îşi recăpătase însă destul de repede stăpânirea de sine şi, de atunci, singurul semn care indica frica era exagerata sa bună dispoziţie, însoţită de un consum de bere pe măsură.

Aliena se simţea ciudat de calmă. Nu aştepta cu nerăbdare ceea ce avea să facă, dar, cel puţin, nu era forţată şi, chiar dacă se va dovedi cumva neplăcut, nu va fi umilitor. Nu era decât un singur bărbat, şi nu îi privea nimeni.

Îşi dădu jos rochia.

— Hristoase, ce cuţit lung! spuse Alfred.

Aliena desfăcu încet cureluşa care fixa cuţitul cel lung de antebraţul ei stâng, după care se băgă în pat, în cămaşă.

În sfârşit, Alfred reuşi să-şi tragă cizmele. Îşi scoase ciorapii şi se ridică în picioare. Îi aruncă o privire lascivă.

— Scoate-ţi hainele, spuse el. E dreptul meu să văd ţâţele nevesti-mii!

Aliena ezita. Cumva, nu îi venea deloc să se dezgolească, dar ar fi fost o prostie să-i refuze chiar prima cerinţă. Supusă, se ridică în şezut şi îşi trase cămaşa peste cap, străduindu-se aprig să-şi alunge din minte cât de diferit se simţise atunci când făcuse acelaşi lucru, de dimineaţă, cu Jack.

— Ce frumuseţi! zise Alfred.

Se apropie, rămase în picioare lângă pat şi o apucă de sânul drept. Mâinile lui uriaşe aveau pielea aspră, cu negru sub unghii. O strânse prea tare, iar ea tresări. Alfred izbucni în râs şi îi dădu drumul. Făcând un pas înapoi, îşi scoase tunica şi o atârnă în cui. Apoi se întoarse la pat şi trase cearşaful care o acoperea.

Aliena înghiţi nodul ce i se pusese în gât. Se simţea vulnerabilă astfel, goală sub privirile lui.

— Dumnezeule, ce păroasă e, spuse Alfred.

O pipăi între picioare. Ea îşi simţi corpul încordându-se, după care îşi impuse să se relaxeze şi să-şi desfacă picioarele.

— Bravo, spuse el şi îşi înfipse un deget în ea.

O durea: era uscată. Nu înţelegea de ce – de dimineaţă, cu Jack, fusese udă şi alunecoasă. Alfred mormăi ceva şi îşi băgă cu forţa degetul şi mai mult.

Alienei îi venea să plângă. Ştiuse că nu avea să-i placă, dar nu se aşteptase ca el să fie atât de nesimţitor. Nici măcar nu o sărutase până acum. „Nu mă iubeşte, îşi spuse ea. Nici măcar nu mă place. Sunt un cal frumos pe care el se pregăteşte să-l încalece. De fapt, cu un cal s-ar purta mai frumos… l-ar mângâia, l-ar atinge astfel încât să se deprindă cu el, i-ar vorbi uşor ca să-l calmeze.” Îşi înghiţi lacrimile. „Eu am ales asta, îşi spuse. Nimeni nu m-a obligat să mă mărit cu el, aşa că acum trebuie să suport.”

— Uscată ca o mină de cărbune, mormăi Alfred.

— Îmi pare rău, şopti ea.

Alfred îşi îndepărtă mâna, scuipă de două ori în palmă, după care o frecă între picioare cu saliva. Părea un act îngrozitor de degradant. Aliena îşi muşcă buza şi îşi feri privirea.

Alfred îi desfăcu picioarele. Ea închise ochii, după care îi deschise şi se forţă să-l privească, spunându-şi: „Obişnuieşte-te, asta o să faci pentru tot restul vieţii.” Alfred se sui în pat şi

îngenunche între picioarele ei. Pe chipul lui trecu umbra unei încruntări. Îşi puse o mână între coapsele ei, deschizând-o, iar cealaltă dispăru sub cămaşa lui. Aliena văzu cum mâna se mişca pe sub pânză. Alfred se încruntă mai tare.

— Isuse Hristoase, murmură el. Eşti atât de lipsită de viaţă, că îmi tai tot cheful, e ca şi cum aş pipăi un cadavru.

Alienei i se părea nedrept să dea vina pe ea.

— Nu ştiu ce ar trebui să fac! spuse ea, înlăcrimată.

— Unor fete le place, zise el.

„Să-mi placă! îşi spuse ea. Peste putinţă!” Apoi îşi aminti cum, în chiar dimineaţa aceea, gemuse şi ţipase de plăcere. Dar era ca şi cum nu exista nicio legătură între ce făcuse atunci şi ce făcea acum.

Gândurile acestea erau prosteşti. Se ridică în capul oaselor. Alfred se freca pe sub cămaşă.

— Lasă-mă pe mine, spuse Aliena şi îşi strecură mâna între picioarele lui.

Mădularul lui părea moale şi fără viaţă. Nu era sigură ce să facă totuşi cu el. Îl strânse uşor, după care îl mângâie cu vârfurile degetelor. Cercetă chipul lui Alfred, pentru a-i vedea reacţia. Nu văzu altceva decât furie. Continuă, dar fără niciun rezultat.

— Fă-o mai tare, spuse el.

Începu să i-l frece cu putere. Era tot moale, dar Alfred mişca din şolduri, ca şi cum i-ar fi plăcut. Încurajată, Aliena frecă şi mai tare. Dintr-odată, el lăsă să-i scape un strigăt de durere şi se retrase. Îl frecase prea tare.

— Vacă tâmpită! spuse el şi o plesni peste faţă cu dosul palmei, trântind-o în lateral.

Aliena rămase întinsă pe pat, suspinând de durere şi de frică.

— Nu eşti bună, eşti blestemată! spuse el, furios.

— Am făcut tot ce am putut!

— Eşti o pizdă moartă, rosti el printre dinţi.

O prinse de braţe, o ridică în capul oaselor şi o împinse de pe pat. Ea căzu pe paiele de pe podea.

— Vrăjitoarea aia de Ellen a vrut anume să se întâmple aşa, spuse el. Mereu m-a urât!

Aliena se întoarse şi se ridică în genunchi pe podea, privindu-l fix. Nu părea a avea de gând să o mai lovească. Nu mai era înfuriat, ci doar cuprins de amărăciune.

— Poţi să stai acolo, spuse el. Nu-mi eşti de niciun folos ca nevastă, aşa că poţi să nu stai în patul meu. Poţi să fii câine şi să

dormi pe podea. Alfred îşi curmă vorba o clipă. Nu suport să te tot uiţi la mine! spuse apoi, cu un accent de panică în glas.

Aruncă o privire în jur, după lumânare, o zări şi o stinse cu o lovitură, dărâmând-o pe podea.

Aliena rămase nemişcată în întuneric. Îl auzi pe Alfred foindu-se pe patul cu saltea de puf, întinzându-se, trăgând pătura şi aranjându-şi pernele. Aproape că-i era frică şi să respire. Alfred se agită mult timp, întorcându-se mereu în pat, dar nu se sculă şi nici nu-i adresă vreun cuvânt. În cele din urmă, rămase nemişcat, iar respiraţia îi deveni regulată. Când fu încredinţată că adormise, Aliena se târî de cealaltă parte a camerei, încercând să nu facă paiele să foşnească, şi ajunse într-un colţ. Se ghemui şi rămase acolo, cât se poate de trează. În cele din urmă, începu să plângă. Încercă să se abţină, temându-se să nu-l trezească, dar nu putu zăgăzui valul de lacrimi, aşa că prinse a suspina încet. Era posibil ca zgomotul să-l fi trezit, dar el nu dădu niciun semn că ar fi fost aşa. Aliena rămase în aceeaşi poziţie, întinsă pe paiele din colţ, plângând încetişor, până ce, într-un final, adormi.

Capitolul 12

I

Aliena se simţi rău toată iarna.

Dormea prost în fiecare noapte, înfăşurată în pelerina ei, lângă patul lui Alfred, iar în timpul zilei era cuprinsă de o moleşeală continuă. Îi era mereu greaţă, aşa că mânca foarte puţin, dar, în ciuda acestui fapt, părea să se îngraşe: era sigură că sânii şi şoldurile i se măriseră, iar talia i se îngroşase.

Trebuia să conducă gospodăria lui Alfred, deşi Martha era cea care făcea mare parte din muncă. Toţi trei duceau un trai trist. Martha nu-l plăcuse niciodată pe fratele ei, iar Aliena îl ura acum cu înverşunare, aşa că nu era deloc surprinzător faptul că acesta petrecea cât mai mult timp în afara casei, ziua la muncă şi seara la berărie. Martha şi Aliena cumpărau de mâncare şi o găteau fără nicio tragere de inimă, iar seara făceau haine. Aliena de-abia aştepta venirea primăverii, când avea să fie suficient de cald încât să-şi poată vizita luminişul secret în după-amiezile de duminică. Acolo putea sta întinsă, netulburată de nimeni, şi să viseze la Jack.

Între timp, singura ei consolare era Richard. Acesta avea un gonaci negru, temperamental, o sabie nouă şi un scutier cu un căluţ, aşa că lupta în continuare pentru regele Stephen, deşi cu un anturaj redus. Războiul se prelungi şi în noul an: Maud fugise din castelul de la Oxford şi se strecurase iarăşi printre degetele lui Stephen, iar fratele ei, Robert de Gloucester, cucerise din nou oraşul Wareham, aşa că vechiul conflict continua, fiecare tabără ba câştigând, ba pierzând câte ceva. Dar Aliena îşi respecta jurământul, şi se simţea mulţumită măcar de acest lucru.

În prima săptămână a noului an, Martha începu să sângereze pentru prima oară. Aliena îi făcu o băutură caldă din ierburi, îndulcită cu miere, ca să-i mai aline crampele şi îi răspunse la întrebările legate de blestemul femeilor, după care porni să caute cutia cu cârpe pe care le păstra pentru ea. Însă cutia nu se găsea în casă şi, în cele din urmă, îşi dădu seama că nu o adusese aici din fosta sa căsuţă atunci când se măritase.

Dar asta se petrecuse în urmă cu trei luni.

Ceea ce însemna că nu sângerase de trei luni.

Nu mai sângerase din ziua nunţii.

Nu mai sângerase de când făcuse dragoste cu Jack.

O lăsă pe Martha în bucătărie, sorbind din băutura ei cu miere şi încălzindu-şi picioarele, şi se duse în cealaltă parte a oraşului, la vechea ei casă. Richard nu era acolo, dar ea avea oricum o cheie. Găsi cutia fără nicio dificultate, dar nu se întoarse imediat. În loc de asta, se aşeză lângă vatra rece, înfăşurată în pelerină, cufundată în gânduri.

Se căsătorise cu Alfred de sărbătoarea Sfântului Mihail. Iar acum trecuseră zile bune de la Crăciun. Luna se înnoise de trei ori. Ar fi trebuit să sângereze de trei ori. Şi totuşi, cutia ei cu cârpe rămăsese pe raftul de sus, lângă piatra de tocilă pe care o folosea Richard pentru a ascuţi cuţitele de bucătărie. Acum ţinea cutia în poală. Îşi trecu un deget peste lemnul aspru. Acesta se murdări. Cutia era acoperită de praf.

Cel mai grav lucru era că ea nu făcuse *niciodată* dragoste cu Alfred.

După acea îngrozitoare primă noapte, el mai încercase de trei ori: o dată în noaptea următoare, apoi o săptămână mai târziu şi, a treia oară, la o lună, când venise acasă mai beat ca de obicei. Dar, de fiecare dată, se dovedise complet neputincios. La început, Aliena îl încurajase, dintr-un simţ al datoriei; dar, cu fiecare eşec, el devenea mai furios, iar ea se-nspăimânta. Părea a fi mai sigur să se ferească din calea lui, să poarte haine puţin atrăgătoare, să se asigure că nu o vedea niciodată dezbrăcându-se şi să-l lase să uite de aşa ceva. Acum se întreba dacă nu cumva ar fi trebuit să-şi fi dat silinţa mai mult. Dar, de fapt, ştia că nu ar fi fost nicio diferenţă. Era inutil. Nu îşi dădea seama din ce motiv – poate din cauza blestemului lui Ellen, poate fiindcă Alfred era impotent sau poate din pricina amintirii lui Jack –, dar era sigură că Alfred nu avea să facă vreodată dragoste cu ea.

Aşa că avea să ştie sigur că pruncul nu era al lui.

Nefericită, Aliena îşi aţinti privirea în cenuşa veche, rece din căminul lui Richard, întrebându-se de ce avea mereu un ghinion aşa de mare. Iată, încerca să o scoată la capăt cu această căsnicie deplorabilă şi avea ghinionul de a fi rămas grea cu un alt bărbat, după o singură împreunare.

Nu avea însă niciun rost să-şi plângă de milă. Trebuia să se hotărască repede ce să facă.

Îşi odihni palma pe burtă. Acum ştia de ce se tot îngrăşase, de

ce avusese greţuri încontinuu, de ce era mereu atât de obosită. Acolo se afla un copilaş. Îşi zâmbi sieşi. Ce drăguţ ar fi fost să aibă un pruncuşor!

Apoi însă scutură din cap. Ba nu ar fi fost deloc drăguţ. Alfred ar fi văzut negru înaintea ochilor. Nu se putea şti ce avea să facă – să o omoare, să o dea afară, să omoare copilul… Dintr-odată, se trezi copleşită de presimţirea că Alfred avea să încerce să-i facă rău fătului, lovind-o în abdomen cu piciorul. Îşi şterse fruntea: era scăldată într-o sudoare rece.

„N-o să-i spun”, îşi zise în sinea ei.

Îşi putea ţine sarcina secretă? Poate că da. Deja se obişnuise să poarte haine largi, fără nicio formă. Era posibil să nu aibă o burtă prea mare – unele femei nu făceau o burtă prea proeminentă. Alfred nu avea deloc simţ de observaţie. Fără nicio îndoială, femeile mai înţelepte din oraş aveau să-şi dea seama, dar probabil că se putea bizui pe faptul că ele nu vor discuta cu nimeni despre asta sau, cel puţin, că nu vor discuta cu bărbaţii. Da, hotărî ea, era posibil să-şi ascundă sarcina de Alfred până după naşterea copilului.

Şi apoi? Ei bine, cel puţin copilaşul avea să fie adus în siguranţă pe lume. Alfred nu-l mai putea ucide lovind-o cu picioarele pe Aliena. Dar tot ar şti că nu era al lui. Cu siguranţă, avea să-l urască: pruncul acela va reprezenta mereu o jignire adusă bărbăţiei lui. Viaţa ei se va transforma într-un iad.

Aliena nu se putea gândi la viitorul mai îndepărtat. Hotărâse calea cea mai sigură de urmat pe parcursul următoarelor şase luni. Între timp, avea să încerce să-şi dea seama ce era de făcut atunci când avea să se nască micuţul.

„Mă întreb dacă-i băiat sau fată”, îşi spuse ea.

Se ridică, ţinând în mână cutia cu cârpe curate pentru prima menstruaţie a Marthei. „Te plâng, Martha, gândi ea cu amărăciune. Toate aceste lucruri pe tine de-abia de acum te aşteaptă.”

Philip îşi petrecu iarna meditând la necazurile sale.

Fusese îngrozit de blestemul păgân al lui Ellen, rostit în porticul unei biserici, în timpul unei slujbe. Acum nu mai avea nicio îndoială că femeia era o vrăjitoare. Nu regreta decât nesăbuinţa sa de a o fi iertat pentru jignirea adusă Regulii Sfântului Benedict, cu ani în urmă. Ar fi trebuit să ştie că o femeie în stare de aşa ceva nu se putea căi niciodată cu

adevărat. Cu toate acestea, o urmare fericită a întregii tărăşenii era că Ellen părăsise încă o dată Kingsbridge-ul şi nimeni nu o mai văzuse de atunci. Philip spera din tot sufletul că nu avea să se mai întoarcă vreodată.

Căsnicia Alienei cu Alfred nu era una fericită, se vedea asta cu ochiul liber, deşi Philip nu credea că motivul îl reprezenta blestemul proferat la nuntă. Philip nu ştia mai nimic despre viaţa cuplurilor căsătorite, dar îşi dădea seama că o persoană isteaţă, educată şi plină de viaţă ca Aliena nu putea fi fericită trăind cu un bărbat atât de încet la minte şi îngust în gândire ca Alfred, fie ca soţ şi soţie, fie în vreun alt fel.

Bineînţeles, Aliena ar fi trebuit să se mărite cu Jack. Philip înţelegea acest lucru acum, şi se simţea vinovat că fusese atât de absorbit de propriile planuri legate de Jack, încât nu pricepuse ceea ce avea nevoie cu adevărat băiatul. Jack nu era croit pentru viaţa în mănăstire, iar Philip greşise făcând presiuni asupra lui. Acum, Kingsbridge-ul era văduvit de mintea strălucită şi de energia lui Jack.

De la dezastrul petrecut în ziua târgului de lână, părea că totul mersese pe dos. Stăreţia era mai îndatorată ca niciodată. Philip pusese pe liber jumătate din lucrătorii la catedrală pentru că nu mai avea bani pentru a-i plăti. Drept consecinţă, populaţia oraşului se micşorase, ceea ce însemna că târgul duminical devenise mai mic, iar veniturile obţinute de Philip din chirii se reduseseră şi ele. Kingsbridge se afla în declin.

Miezul problemei era starea de spirit a orăşenilor. Deşi îşi reconstruiseră casele şi îşi reluaseră micile afaceri, nu mai priveau cu încredere spre viitor. Orice ar fi plănuit ei, orice ar fi construit ei putea fi şters de pe faţa pământului în decurs de o zi de către William Hamleigh, dacă acesta dorea să-i atace din nou. Acest sentiment tainic de nesiguranţă se regăsea în inimile tuturor şi paraliza orice spirit de iniţiativă.

În cele din urmă, Philip îşi dădu seama că trebuia să facă totuşi ceva pentru a opri lucrurile de pe panta descendentă. Era nevoie de un gest spectaculos, care să transmită lumii, în general, şi orăşenilor, în special, că Kingsbridge riposta. Îşi petrecu multe ore în rugăciune şi în meditaţie pentru a hotărî exact care avea să fie acel gest.

De fapt, avea nevoie de un miracol. Dacă oasele Sfântului Adolphus ar vindeca vreo prinţesă de ciumă sau ar reda apa unei fântâni secate, oamenii ar veni cu miile în pelerinaj la

Kingsbridge. Dar sfântul nu mai făcuse niciun miracol de ani întregi. Uneori, Philip se întreba dacă nu cumva maniera sa practică, perseverentă de a conduce stăreţia nu era pe placul sfântului, pentru că miracolele păreau a se petrece mai des în locurile unde conducerea era mai puţin raţională, iar atmosfera era încărcată cu fervoare religioasă, dacă nu chiar cu isterie pură. Dar Philip urmase o şcoală mai practică. Părintele Peter, abatele de la prima mănăstire unde slujise, obişnuia să spună: „Roagă-te să ai parte de miracole, dar plantează verze.”

Simbolul puterii şi al vitalităţii Kingsbridgeului era catedrala. Ce bine ar fi fost dacă ar putea fi terminată printr-un miracol! Într-un rând, se rugase o noapte întreagă pentru un miracol, dar, în zori, absida încă nu avea acoperiş, iar pereţii ei înalţi erau tot în trepte acolo unde aveau să se unească odată cu zidurile transepturilor.

Philip nu angajase încă un nou maistru constructor. Fusese şocat atunci când aflase ce salarii cereau: nu-şi dăduse niciodată seama cât de ieftine erau serviciile lui Tom. Oricum, Alfred conducea echipa redusă fără prea mare dificultate. De când se căsătorise, Alfred căpătase un aer morocănos, ca un om care învinsese o mulţime de rivali pentru a deveni rege, descoperind apoi că sarcina sa e mai degrabă o povară. Cu toate acestea, era autoritar şi nu ezita să ia decizii, iar ceilalţi oameni îl respectau.

Dar Tom lăsase în urmă un gol care nu putea fi umplut. Philip îi simţea lipsa şi ca prieten, nu numai ca maistru constructor. Tom fusese interesat de pricinile pentru care o biserică trebuia construită într-un fel şi nu în altul, iar lui Philip îi făcuse mare plăcere să împărtăşească opinii cu el în privinţa motivului pentru care o clădire rămânea în picioare, în vreme ce altele se prăbuşeau. Tom nu fusese un om excepţional de credincios, dar uneori îi punea întrebări despre teologie care arătau că investea la fel de multă inteligenţă în credinţă ca şi în construcţie. Mintea lui Tom era mai mult sau mai puţin pe potriva minţii sale. Philip putuse discuta cu el fără să-şi coboare standardele. În viaţa stareţului existau prea puţini astfel de oameni. În ciuda tinereţii sale, Jack fusese o astfel de persoană; Aliena de asemenea, dar se mistuise în căsnicia ei nefericită. Cuthbert Cap-Alb îmbătrânea de-acum, iar Milius Casierul era aproape tot timpul plecat de la stăreţie, pe la fermele de oi, numărând acrii de pământ, mioarele şi sacii de lână. În timp, o stăreţie plină de viaţă şi de activitate, aflată într-un oraş prosper, cu catedrală, avea să atragă

cărturarii după cum o armată cuceritoare atrăgea luptătorii. Philip de-abia aştepta vremurile acelea. Dar, dacă nu găsea o cale de a revitaliza Kingsbridge-ul, o astfel de vreme nu avea să mai sosească vreodată.

— A fost o iarnă blândă, spuse Alfred într-o dimineaţă, după Crăciun. Putem începe mai devreme decât de obicei.

Aceste cuvinte îl puseră pe gânduri pe Philip. În vara aceea urma să fie construită bolta. După ce va fi terminată, absida va putea fi folosită, iar Kingsbridge nu va mai fi un oraş cu catedrală fără de catedrală. Absida era cea mai importantă parte a unei biserici: altarul şi relicvele sfinte se ţineau în capătul estic, numit prezbiteriu, iar multe dintre slujbe erau oficiate în spaţiul corului, unde stăteau călugării. Restul bisericii nu era folosit decât duminicile şi la sărbători. Odată ce absida avea să fie sfinţită, ceea ce cândva fusese un şantier avea să devină o biserică, chiar dacă una incompletă.

Era păcat că erau nevoiţi să aştepte aproape un an înainte să se întâmple acest lucru. Alfred promisese să termine bolta până la sfârşitului sezonului de construit de anul acela, iar sezonul se termina, de obicei, prin noiembrie, în funcţie de vreme. Dar, când Alfred îi spuse că putea începe mai devreme, Philip prinse să se întrebe dacă nu cumva putea şi termina mai devreme. Toată lumea ar rămâne uluită dacă dădeau biserica în folosinţă anul acela. Era genul de gest pe care-l căutase stareţul: ceva care să ia prin surprindere întreg ţinutul şi să transmită mesajul că Kingsbridge-ul nu poate fi ţinut sub dominaţia fricii mult timp.

— Poţi termina până la Rusalii? întrebă Philip, impulsiv.

Alfred trase aer în piept printre dinţi şi arboră o expresie de îndoială.

— Boltirea este operaţiunea cea mai complicată dintre toate, spuse el. Nu trebuie grăbită şi nu poţi lăsa ucenicii să se ocupe de ea.

Iritat, Philip îşi spuse că tatăl lui Alfred i-ar fi răspuns prin da sau nu. Spuse:

— Şi dacă ţi-aş da mai mulţi muncitori… călugări. Cât de mult ne-ar ajuta asta?

— Un pic. De fapt, avem nevoie mai mult de zidari.

— S-ar putea să-ţi pot da unul sau doi în plus, spuse grăbit Philip.

O iarnă blândă însemna că tunsul oilor începea mai devreme, aşa că putea spera să vândă mai devreme decât de obicei.

— Nu ştiu.

Alfred părea în continuare pesimist.

— Şi dacă le ofer zidarilor o primă? întrebă Philip. Plata pe o săptămână dacă termină bolta până la Rusalii.

— Nu am mai auzit de aşa ceva până acum, spuse Alfred.

După figura lui, aveai impresia că tocmai primise o sugestie necuviincioasă.

— Ei bine, e un început pentru toate, spuse Philip cu îndărătnicie. Precauţia lui Alfred începea să-l calce pe nervi. Ce zici?

— Nu pot spune da sau nu la aşa ceva, zise apatic Alfred. O să-i întreb pe oameni.

— Astăzi? întrebă nerăbdător Philip.

— Astăzi.

Philip trebuia să se mulţumească deocamdată cu un astfel de răspuns.

William Hamleigh şi cavalerii săi sosiră la palatul episcopului Waleran în spatele unui car tras de boi, încărcat cu saci de lână. Începuse tunsul oilor. Ca şi William, Waleran cumpăra lână de la fermieri la preţurile de anul trecut şi se aştepta să o vândă cu un preţ mult mai mare. Niciunul dintre ei nu era nevoit să-şi bată prea mult capul în a-i convinge pe arendaşi: cei câţiva ţărani care-i sfidaseră fuseseră evacuaţi, iar fermele le fuseseră incendiate, şi apoi nu se mai ivise niciun rebel.

Când ajunse în dreptul porţii, William aruncă o privire către vârful dealului. Întăriturile neregulate ale castelului pe care episcopul nu-l mai putuse construi se înălţau pe dealul acela de şapte ani, o amintire constantă a felului în care planurile lui Waleran fuseseră dejucate de stareţul Philip. Imediat ce Waleran avea să înceapă să se bucure de rezultatele afacerii cu lână, probabil că urma să reia lucrările de construcţie. Pe vremea bătrânului rege Henric, un episcop nu ar fi avut nevoie de alte întărituri decât de un gard şubred din ţăruşi de lemn înălţat în spatele unui şănţuleţ care să înconjoare palatul. Acum, după cinci ani de război civil, bărbaţi care nu erau nici măcar episcopi sau conţi construiau castele inexpugnabile.

„Îi merge bine lui Waleran”, îşi spuse cu amărăciune William, în vreme ce descăleca în faţa grajdului. Waleran îi rămăsese loial episcopului Henric de Winchester pe parcursul tuturor mutărilor acestuia dintr-o tabără în alta şi, drept urmare, devenise unul

dintre cei mai apropiaţi aliaţi ai săi. În timp, Waleran avusese parte de un flux constant de proprietăţi şi privilegii, şi fusese de două ori la Roma.

William nu fusese la fel de norocos – de aici şi amărăciunea sa. În ciuda faptului că se conformase tuturor mutărilor dintr-o tabără în alta făcute de Waleran, şi în ciuda faptului că oferise armate mari ambilor combatanţi în războiul civil, încă nu fusese confirmat drept conte de Shiring. Pe parcursul unei perioade de acalmie, avusese vreme să cugete la acest lucru şi se înfuriase atât de tare, încât se hotărâse să-l tragă la răspundere pe Waleran.

Urcă treptele care duceau la intrarea în sală, cu Walter şi cu ceilalţi cavaleri în urma sa. Intendentul aflat de pază înăuntru, lângă uşă, era înarmat – o altă pecete a instabilităţii. Ca întotdeauna, episcopul Waleran stătea într-un jilţ mare aflat în mijlocul încăperii, braţele şi picioarele sale osoase dispuse în asemenea unghiuri, încât ai fi crezut că fusese azvârlit acolo de o mână indolentă. Baldwin, care devenise arhidiacon, stătea în picioare lângă el, postura sa arătând că, probabil, aştepta instrucţiuni. Waleran privea fix flăcările din cămin, dus pe gânduri, dar îşi ridică imediat privirea atunci când William se apropie de el.

Pe când îl saluta pe Waleran şi lua loc, William simţi trezindu-se în el familiara silă faţă de episcop. Mâinile moi şi slabe ale lui Waleran, părul lui lins şi negru, pielea palidă ca de mort şi ochii spălăciţi, răutăcioşi ai acestuia îl făceau să se cutremure. Waleran însuma toate atributele pe care le ura William: viclenie, slăbiciune fizică, aroganţă şi inteligenţă.

William îşi putea da seama că Waleran simţea cam acelaşi lucru în privinţa lui. Ori de câte ori William se apropia de el, Waleran nu reuşea pe deplin să-şi ascundă dezgustul pe care acesta i-l inspira. Episcopul se îndreptă de spate şi îşi împreună mâinile, arcuindu-şi vag buzele şi încruntându-se uşor, compunându-şi o mină care sugera că ar fi suferit de crampele date de indigestie.

O vreme, discutară despre război. Era o conversaţie închistată, stângace, iar William se simţi uşurat când aceasta fu întreruptă de venirea unui mesager care aducea o misivă scrisă pe un sul de pergament şi pecetluită cu ceară. Waleran trimise mesagerul la bucătărie să i se dea ceva de mâncare. Nu deschise scrisoarea.

William profită de ocazie pentru a schimba subiectul.

— Nu am venit aici ca să facem schimb de noutăţi în ceea ce priveşte bătăliile recente. Am venit să-ţi spun că am ajuns la capătul răbdării.

Waleran ridică din sprâncene şi nu rosti niciun cuvânt. Tăcerea era răspunsul său tipic la subiectele neplăcute.

William continuă:

— Au trecut aproape trei ani de când a murit tata, dar regele Stephen încă nu mi-a confirmat titlul de conte. E scandalos!

— Sunt întru totul de acord cu tine, rosti apatic Waleran.

Se prefăcea ocupat cu sulul de pergament, examinându-i pecetea şi jucându-se cu panglica.

— Asta-i bine, spuse William, pentru că o să faci ceva în privinţa asta.

— Dragul meu William, eu nu te pot unge conte.

William anticipase că Waleran avea să adopte această atitudine şi era hotărât să nu o accepte.

— Te bucuri de trecere pe lângă fratele regelui.

— Dar ce o să-i spun? Că William Hamleigh l-a slujit bine pe rege? Dacă e adevărat, regele o ştie, iar dacă nu, ştie şi asta.

William nu se putea compara cu Waleran atunci când venea vorba de logică, aşa că ignoră, pur şi simplu, argumentele episcopului.

— Mi-eşti dator, Waleran Bigod!

Waleran arboră o expresie oarecum înfuriată. Aţinti misiva către William.

— Ba nu-ţi datorez nimic! Mereu ţi-ai slujit propriile interese, chiar şi atunci când ai făcut ce am vrut eu. Nu există datorii morale între noi.

— Te previn că nu mai sunt dispus să aştept!

— Şi ce o să faci? întrebă Waleran, cu o urmă de zâmbet batjocoritor pe chip.

— Ei bine, pentru început o să mă duc în audienţă la episcopul Henric.

— Şi?

— O să-i spun că ai fost surd la rugăminţile mele şi, ca atare, mă voi declara credincios împărătesei Maud.

William observă apărând un aer oarecum surprins pe chipul episcopului.

— Schimbi din nou tabăra? întrebă sceptic Waleran.

— O dată în plus faţă de tine, răspunse răspicat William.

Indiferenţa arogantă a lui Waleran era zdruncinată, dar nu în prea mare măsură. Cariera lui Waleran avusese mult de câştigat de pe urma capacităţii sale de a-i aduce după sine pe William şi pe cavalerii acestuia în oricare tabără era preferată la momentul respectiv de episcopul Henric: pentru el, ar fi fost o lovitură ca William să înceapă să decidă dintr-odată de unul singur – dar nu una fatală. William cercetă chipul episcopului pe când acesta medita asupra ameninţării primite. Aproape că-i citea gândurile: Waleran voia să păstreze loialitatea lui William, dar se întreba cât de mult trebuia să investească în acest sens.

Ca să câştige timp, Waleran rupse pecetea şi desfăcu scrisoarea. Pe măsură ce citea, chipul lui alb ca peştele fu aprins uşor de furie.

— Blestemat om, şuieră episcopul.

— Ce e? întrebă William.

Waleran îi întinse sulul.

William îl luă şi descifră literele.

— Către… cel… mai… sfânt… şi… milos… dintre… episcopi…

Waleran îi smulse misiva din mâini, neavând răbdare ca William să o citească atât de lent.

— E de la stareţul Philip, spuse el. Mă informează că absida noii catedrale va fi terminată până la Rusalii şi are tupeul de a mă implora să oficiez slujba de sfinţire.

William era surprins.

— Cum a reuşit? Credeam că dăduse afară jumătate dintre constructorii de pe şantier!

Waleran clătină din cap.

— Indiferent ce se întâmplă, stareţul pare să cadă mereu în picioare. Aruncă o privire gânditoare în direcţia lui William. Te urăşte, bineînţeles! Crede că eşti diavolul pe pământ.

William se întrebă ce plan mai ticluia acum mintea vicleană a lui Waleran.

— Şi ce dacă? întrebă el.

— Pentru Philip, ar fi o lovitură serioasă dacă tu ai fi numit conte chiar de Rusalii.

— Nu ai face-o pentru mine, dar ai face-o ca să te răzbuni pe Philip, rosti morocănos William, dar, de fapt, spera.

— Nu pot să fac eu totul, spuse Waleran. Dar o să vorbesc cu episcopul Henric.

Îşi înălţă privirea către William, aşteptând.

William ezita. Într-un final, fără nicio tragere de inimă,

mormăi:

— Mulţumesc.

În anul acela aveau parte de o primăvară friguroasă şi mohorâtă, iar în dimineaţa de Rusalii ploua. Aliena se trezise în timpul nopţii din pricina unei dureri de şale care încă o mai deranja cu câte un junghi, din când în când. Stătea în bucătăria rece, împletind părul Marthei înainte de a merge la biserică, în vreme ce Alfred se înfrupta dintr-un mic dejun copios format din pâine albă, brânză proaspătă şi bere tare. O durere deosebit de ascuţită în spate o făcu să se oprească din împletit şi să se ridice în picioare o clipă, cu o grimasă pe chip. Martha băgă de seamă şi întrebă:

— Ce s-a întâmplat?

— Mă doare spatele, răspunse scurt Aliena.

Nu voia să lungească vorba pentru că, mai mult ca sigur, pricina ţinea de faptul că dormea pe podea, în camera din spate, unde era curent, şi nimeni nu ştia acest lucru, nici măcar Martha.

Martha se ridică şi luă o piatră încinsă din foc. Aliena se aşeză. Martha înveli piatra într-o bucată veche şi scorojită de piele şi o lipi de spatele Alienei. Îi alină durerea aproape imediat. Martha începu să împletească părul Alienei, care crescuse după ce luase foc în incendiu şi redevenise o grămădeală de cârlionţi indisciplinaţi. Aliena se mai linişti.

De la plecarea lui Ellen, ea şi Martha deveniseră destul de apropiate. Biata Martha: îşi pierduse mama, după care şi mama vitregă. Aliena nu se prea simţea în stare să ţină locul unei mame. În plus, nu avea decât cu zece ani mai mult decât Martha. De fapt, îi era mai degrabă o soră mai mare. Destul de ciudat, Marthei îi lipsea cel mai tare nu mama, ci fratele vitreg, Jack.

Dar, până la urmă, se părea că tuturor le era dor de Jack.

Aliena se întreba unde era oare acesta. Putea fi destul de aproape, lucrând la o catedrală în Gloucester sau în Salisbury. Era mai probabil să fi plecat în Normandia. Dar putea fi mult mai departe de atât: la Paris, la Roma, la Ierusalim sau în Egipt. Amintindu-şi poveştile spuse de pelerini despre aceste locuri îndepărtate, şi-l închipuia pe Jack în deşertul cel plin de nisip, sculptând, în lumina orbitoare a soarelui, pietre pentru vreo fortăreaţă a sarazinilor. Oare se gândea la ea acum?

Gândurile Alienei fură întrerupte de zgomot de copite venind de afară şi, câteva clipe mai târziu, în cadrul uşii apăru Richard,

ducându-şi calul de dârlogi. Atât el, cât şi animalul erau uzi leoarcă şi plini de noroi. Aliena luă nişte apă fierbinte de pe vatră pentru ca el să-şi spele mâinile şi faţa, iar Martha duse calul în curtea din spate. Aliena puse pâine şi friptură rece de vită pe masă şi îi turnă lui Richard o cană de bere.

— Ce se mai întâmplă la război? întrebă Alfred.

Richard îşi şterse faţa cu o cârpă şi se aşeză să mănânce.

— Am fost învinşi la Wilton, spuse el.

— L-au prins pe Stephen?

— Nu, a scăpat, exact aşa cum Maud a scăpat de la Oxford. Acum Stephen e la Winchester, iar Maud e la Bristol. Îşi ling rănile şi îşi consolidează controlul asupra zonelor pe care le deţin.

„Parcă-s mereu aceleaşi veşti”, îşi spuse Aliena. Una dintre părţi câştiga câte o victorie măruntă sau suferea vreo mică pierdere, dar nu se întrevedea deloc sfârşitul războiului.

Richard se uită la ea şi spuse:

— Te-ai îngrăşat.

Aliena dădu din cap în semn de încuviinţare şi nu spuse nimic. Era însărcinată în opt luni, dar nimeni nu ştia. Avusese norocul să fie frig afară, aşa că putuse să poarte în continuare mai multe rânduri de haine de iarnă, care-i ascundeau formele. În câteva săptămâni avea să se nască pruncul, iar adevărul va ieşi la iveală. Încă nu ştia ce avea să facă atunci.

Se auzi clopotul care-i chema pe toţi locuitorii la slujbă. Alfred îşi trase cizmele şi îi aruncă o privire Alienei, semn că o aştepta.

— Nu cred că pot să vin, spuse ea. Mă simt îngrozitor!

Alfred ridică din umeri, nepăsător, şi se întoarse către fratele ei.

— Ar trebui să vii, Richard! Toată lumea o să fie prezentă – e prima slujbă oficiată în noua biserică.

Richard era surprins.

— Aţi terminat deja tavanul? Credeam că o să dureze până la sfârşitul anului!

— Ne-am grăbit. Stareţul Philip le-a promis oamenilor salariul pe o săptămână, pe lângă plata obişnuită, dacă terminau până de Rusalii. E uimitor cât de repede au lucrat! Chiar şi aşa, abia dacă am răzbit… abia azi-dimineaţă am dat jos cofrajul.

— Trebuie să văd asta, spuse Richard.

Îşi îndesă restul de pâine şi de carne în gură şi se ridică.

Martha i se adresă Alienei:

— Vrei să rămân cu tine?

— Nu, mulţumesc! Mi-e bine. Du-te. Eu o să mă întind puţin.

Cei trei îşi puseră pelerinele şi ieşiră. Aliena se duse în camera din spate, luând cu sine piatra fierbinte în învelitoarea ei de piele. Se întinse pe patul lui Alfred, cu piatra sub şale. De când se căsătorise, devenise groaznic de apatică. Înainte vreme, condusese o gospodărie şi avusese grijă de cea mai prosperă afacere cu lână din ţinut; acum, îi venea greu până şi să aibă grijă de casa lui Alfred, deşi nu avea nimic altceva de făcut.

Zăcu acolo un timp, plângându-şi de milă, dorindu-şi să poată adormi. Dintr-odată, simţi un lichid cald scurgându-i-se pe partea interioară a coapsei. Fu extrem de surprinsă. Se simţea de parcă ar fi urinat, dar nu era vorba despre asta, şi, câteva momente mai târziu, firicelul se transformă într-un şuvoi. Se ridică brusc în capul oaselor. Ştia ce însemna asta. I se rupsese apa. Pruncul era pe drum.

Se simţea speriată. Avea nevoie de ajutor. Îşi strigă vecina cât putu de tare:

— Mildred! Mildred, vino aici!

Apoi îşi aminti că nu era nimeni acasă: plecaseră cu toţii la biserică.

Şuvoiul de lichid conteni, dar patul lui Alfred era ud leoarcă. „O să se enerveze la culme”, îşi spuse ea înspăimântată. Apoi îşi aminti că avea să fie oricum extrem de furios, pentru că va şti că bebeluşul nu era al lui. „O, Doamne, ce o să mă fac?” se întrebă Aliena.

O apucă din nou durerea de şale şi înţelese că era vorba, de fapt, de aşa-numitele dureri ale facerii. Îl dădu uitării pe Alfred. Avea să nască. Era prea speriată pentru a putea trece singură prin aşa ceva. Voia să o ajute cineva. Se hotărî să se ducă la biserică.

Îşi coborî picioarele de pe pat. Fu cuprinsă de un alt spasm de durere şi se opri în acea poziţie, cu faţa contorsionată, până ce acesta trecu. Apoi se ridică de pe pat şi ieşi din casă.

Pe când mergea cu paşi nesiguri pe drumul noroios, îşi simţea mintea cuprinsă de un vârtej de gânduri. Odată ajunsă la poarta stăreţiei, o străbătu un nou val de durere şi trebui să se sprijine de zidul stăreţiei şi să scrâşnească din dinţi până ce acesta trecu. Apoi intră în curtea mănăstirii.

Cea mai mare parte din populaţia oraşului era adunată în tunelul înalt al absidei şi în tunelurile mai scunde reprezentate de

cele două nave laterale. Altarul se afla în capăt. Noua biserică arăta ciudat: tavanul rotunjit de piatră urma să fie acoperit, într-un final, de un acoperiş triunghiular de lemn, dar acum părea lipsit de apărare, asemenea capului unui om spân care nu avea pălărie. Credincioşii stăteau cu spatele la Aliena.

Pe când aceasta se împleticea către catedrală, episcopul, Waleran Bigod, se ridică pentru a lua cuvântul. Aliena văzu, ca într-un coşmar, că William Hamleigh se afla lângă el, în picioare. Cuvintele episcopului Waleran pătrunseră prin ceaţa durerii ei:

— … sunt mândru şi bucuros să vă anunţ că Măria Sa, regele Stephen, l-a numit pe stăpânul William conte de Shiring!

În ciuda durerii şi spaimei, Aliena fu îngrozită la auzul acestor vorbe. Timp de şase ani, încă din ziua aceea îngrozitoare când îl vizitaseră pe tatăl lor în temniţă, ea îşi dedicase întreaga existenţă recâştigării domeniului familial. Ea şi Richard supravieţuiseră hoţilor şi violatorilor, conflictelor şi războiului civil. În câteva rânduri, răsplata păruse a fi aproape. Dar acum o pierduseră.

Printre credincioşi se răspândi o rumoare încărcată de furie. Suferiseră cu toţii din cauza lui William şi încă-şi mai duceau traiul temându-se de el. Nu erau deloc fericiţi să-l vadă onorat de regele care ar fi trebuit să-i apere pe ei. Aliena privi în jur, căutându-l pe Richard, dorind să vadă cum suporta el această lovitură fatală, dar nu-l putu localiza.

Stareţul Philip se ridică, cu chipul înnegurat, şi începu să cânte un imn. Credincioşii prinseră a cânta şi ei, fără tragere de inimă. Zguduită de o altă contracţie, Aliena se sprijini de o coloană. Se găsea în spatele mulţimii, aşa că nimeni nu băgă de seamă. În mod ciudat, veştile proaste o calmaseră. „Nu fac altceva decât să nasc, îşi spuse ea. Aşa ceva se întâmplă în fiecare zi. Trebuie doar să-i găsesc pe Martha şi pe Richard, iar ei se vor ocupa de toate cele."

Când durerea se mai estompă, Aliena îşi croi drum printre credincioşi, căutând-o pe Martha. În tunelul scund al navei laterale nordice se afla un grup de femei, iar Aliena se îndreptă către ele. Oamenii o priveau întrebător, dar curând atenţia le fu atrasă de altceva: un zgomot ciudat, ca un duduit. La început, abia se distingea printre acordurile imnului, dar, destul de repede, pe măsură ce duduitul se înteţi, oamenii se opriră din cântat.

Aliena ajunse la grupul de femei. Neliniştite, acestea priveau

în jur, căutând sursa zgomotului. Aliena atinse umărul uneia dintre ele şi întrebă:

— Aţi văzut-o cumva pe Martha, cumnata mea?

Femeia o privi, iar Aliena o recunoscu pe soţia tăbăcarului, Hilda.

— Martha e în partea cealaltă, cred, spuse Hilda.

Apoi, cum duduitul deveni asurzitor, întoarse capul.

Aliena îi urmări privirea. În mijlocul bisericii, toată lumea privea în sus, către culmile zidurilor. Oamenii aflaţi în navele laterale îşi înălţară capetele pentru a vedea printre bolţile arcadei. Cineva ţipă. Aliena văzu cum într-unul dintre ziduri apăru o crăpătură, care se întinse rapid printre două dintre ferestrele luminatorului. Sub privirea ei, mai multe bucăţi uriaşe de zidărie se prăbuşiră din înalt către mulţimea adunată în mijlocul bisericii. Se stârni o cacofonie de ţipete şi strigăte, iar toată lumea se întoarse cu gând să o rupă la fugă.

Pământul de sub tălpile Alienei se cutremură. Pe când încerca să-şi facă loc cu coatele şi să iasă din biserică, îşi dădu seama că zidurile se despărţeau în partea de sus, iar structura rotundă a boltei se fărâmiţa. Hilda, nevasta tăbăcarului, căzu în faţa ei, iar Aliena se împiedică de corpul aflat la pământ şi se prăbuşi. În vreme ce se străduia să se ridice, se trezi lovită de o rafală de pietre mici. Apoi, acoperişul scund al navei laterale se nărui, Aliena fu izbită de ceva în cap, iar totul se cufundă în întuneric.

Philip începuse slujba simţindu-se mândru şi recunoscător. Luptaseră din greu, dar bolta fusese terminată la timp. De fapt, nu fuseseră boltite decât trei dintre cele patru travee ale absidei, a patra neputând fi făcută până ce nu avea să fie construită întretăierea naosului cu transepturile, iar zidurile în trepte ale absidei nu aveau să fie unite cu transepturile. Cu toate acestea, trei travee erau de ajuns. Toate echipamentele constructorilor fuseseră înlăturate fără nicio remuşcare: uneltele, stivele de piatră şi de cherestea, parii schelăriei şi panourile, grămezile de moloz şi gunoaie. Întregul spaţiu fusese măturat bine. Călugării văruiseră pietrăria şi trasaseră linii drepte, roşii pe mortar, făcând îmbinările să pară mai îngrijite decât erau, după cum stătea obiceiul. Altarul şi tronul episcopului fuseseră aduse din criptă. Totuşi, osemintele sfântului, în sicriul lor de piatră, se găseau încă acolo jos: mutarea lor necesita o ceremonie solemnă, numită translaţie, care avea să fie punctul culminant al

liturghiei de azi. Când slujba începuse, cu episcopul pe tronul său, cu călugării în rase noi aliniaţi în spatele altarului şi cu oamenii din oraş adunaţi în naosul bisericii şi în laterale, Philip se simţise împlinit şi îi mulţumise lui Dumnezeu fiindcă-l adusese victorios către sfârşitul primei etape, hotărâtoare, a construirii catedralei.

Atunci când Waleran făcuse anunţul despre William, Philip fusese cuprins de furie. În mod evident, era o manevră atent gândită pentru a-i umbri succesul şi a le aminti orăşenilor că se aflau, în continuare, la mila crudului lor stăpân. Iar când se auzise duduitul, Philip începuse să-şi frământe mintea, încercând să găsească un răspuns pe potriva acelui sunet.

Semăna cu un coşmar pe care Philip îl avea uneori, în care mergea pe schelărie, foarte sus, foarte încrezător că se găsea în siguranţă, şi deodată descoperea o legătură slăbită la funia care unea stâlpii schelăriei – nimic prea grav –, dar, când se apleca să strângă nodul, panoul de sub el se înclina un pic, nu prea mult la început, dar suficient cât să-l facă să se prăvălească, şi apoi, într-o clipită, cădea de la acea înălţime, îngreţoşător de repede, fiind conştient că avea să moară în curând.

La început, duduitul fusese înşelător. Preţ de-o clipă sau două, crezuse că tuna; apoi se auzise mai tare, iar oamenii se opriseră din cântat. Stareţul continuase să creadă că era vorba despre vreun fenomen ciudat, ce avea să fie explicat în scurt timp şi care nu putea decât, cel mult, să întrerupă slujba. Apoi îşi înălţase privirea către tavan.

În cea de-a treia travee, unde cofrajul fusese îndepărtat chiar în dimineaţa aceea, apăreau crăpături în zidărie, spre tavan, la nivelul luminatorului. Acestea se iviră brusc şi se răspândiră ca fulgerul de-a lungul peretelui, de la o fereastră către alta, ca nişte şerpi în plin atac. Prima reacţie a lui Philip fu un sentiment de dezamăgire: fusese bucuros că se terminase construcţia absidei, dar acum trebuia să facă reparaţii, iar toţi oamenii care se arătaseră impresionaţi de munca zidarilor aveau să spună că graba strică treaba. Apoi, partea de sus a zidurilor păru să se încline spre afară, iar el îşi dădu seama, cuprins de groază, că acest incident nu numai că avea să întrerupă slujba, ci că avea să reprezinte o catastrofă.

În bolta curbată apărură crăpături. Din reţeaua de pietrărie se desprinse un bloc de piatră şi se prăvăli, cu încetineală parcă, prin aer. Oamenii începură să ţipe şi încercară să se ferească din

calea lui. Înainte ca Philip să apuce să vadă dacă fusese cineva grav rănit, începură să cadă alte pietre. Credincioşii intrară în panică, împingându-se şi călcându-se în picioare în strădania lor de a se feri de pietrele care cădeau. Lui Philip îi trecu prin minte gândul nebunesc că era vorba de un alt atac din partea lui William Hamleigh; apoi îl zări pe acesta, în faţa congregaţiei, lovindu-i pe cei din jur într-o încercare îngrozită de a scăpa şi îşi dădu seama că William nu s-ar fi supus singur unui astfel de pericol.

Cei mai mulţi oameni încercau să se îndepărteze de altar, pentru a ieşi din catedrală prin capătul deschis dinspre vest. Dar tocmai extremitatea vestică a clădirii se prăbuşea. Problema era în cea de-a treia travee. În a doua travee, unde se afla Philip, bolta părea să reziste; iar în spatele lui, prima travee, unde stăteau rânduiţi călugării, părea solidă. În capătul acela, pereţii opuşi erau uniţi de faţada estică.

Îl zări pe micul Jonathan, alături de Johnny Opt-Penny, ghemuiţi la capătul opus al lateralei nordice. Philip îşi dădu seama că acela era cel mai sigur loc; după care realiză că trebuia să asigure siguranţa celorlalţi membri ai turmei sale.

— Veniţi aici! strigă el. Toată lumea! Veniţi aici!

Fie că îl auziseră sau nu, fapt este că nimeni nu îl luă în seamă.

În cea de-a treia travee, partea de sus a zidurilor se dărâma, căzând în exterior, şi întreaga boltă se nărui, pietre mari şi mici prăbuşindu-se prin aer precum o grindină fatală care se abătea asupra congregaţiei cuprinse de isterie. Philip se repezi şi prinse un orăşean de braţ.

— Înapoi! urlă el, împingându-l către partea estică.

Speriat, bărbatul văzu călugării îngrămădiţi de-a lungul zidului opus şi se grăbi să li se alăture. Philip procedă la fel cu două femei. Cei aflaţi în jurul lor îşi dădură seama ce făcea stareţul şi o apucară spre est fără a mai fi împinşi de la spate. Alţi oameni începură să priceapă despre ce era vorba, iar cei care fuseseră în fruntea congregaţiei începură să se îndrepte cu toţii spre est. Privind în sus preţ de-o clipă, Philip observă îngrozit că şi a doua travee avea să se prăbuşească: de-a lungul luminatorului şerpuiau cu repeziciune aceleaşi crăpături, împânzind bolta aflată deasupra capului său. Continuă să mâne oamenii către zona de siguranţă, ştiind că fiecare persoană mutată putea însemna o viaţă salvată. O ploaie de mortar fărâmiţat se abătu

asupra creştetului său ras, după care începu o ploaie de pietre. Oamenii se împrăştiau. Unii se refugiaseră la adăpostul celor două nave laterale; unii se îngrămădiseră lângă peretele răsăritean, printre care şi episcopul Waleran; alţii încă mai încercau să răzbească, în masă, spre capătul vestic, târându-se peste pietrele şi trupurile prăbuşite în spaţiul celei de-a treia travee. O piatră îl izbi pe Philip în umăr. Nu fusese o lovitură în plin, dar durea cumplit. Îşi duse palmele deasupra capului şi privi înnebunit în jur. Era singur, în mijlocul celei de-a doua travee: toţi ceilalţi se găseau în afara zonei de pericol. Făcuse tot ce îi stătuse în putinţă. O luă la fugă către capătul de est.

Ajuns acolo, se întoarse din nou şi privi în sus. Luminatorul din a doua travee se prăbuşea, iar bolta cădea în absidă, exact aşa cum se întâmplase în a treia travee; dar se înregistrară mai puţine victime, pentru că oamenii apucaseră să se ferească şi întrucât acoperişurile navelor laterale păreau să reziste acolo, în vreme ce în a treia travee se prăbuşiseră. Toate persoanele din mulţimea îngrămădită în capătul estic se retraseră, lipindu-se de zid, toate chipurile fiind îndreptate către tavan, privind bolta, pentru a vedea dacă nu cumva crăpăturile aveau să se extindă şi spre prima travee. Bubuitul zidăriei în cădere părea mai puţin puternic, dar aerul era încărcat de o negură de praf şi de pietre mici şi, pentru câteva clipe, nimeni nu putu zări nimic. Philip îşi ţinu răsuflarea. Praful se aşeză, iar el putu vedea din nou bolta. Se prăbuşise până la marginea primei travee; dar acum părea să reziste.

Aerul se limpezi. Nu se mai auzea nimic. Înspăimântat, Philip privea lung înspre ruinele bisericii. Numai prima travee rămăsese intactă. Zidurile din cea de-a doua travee se înălţau până la nivelul galeriei, dar în cea de-a treia şi de-a patra nu mai rămăseseră decât navele laterale, iar acestea erau grav deteriorate. Pardoseala bisericii se transformase într-un morman de resturi de piatră, împânzit de corpurile inerte ale morţilor şi cele care mişcau slab ale răniţilor. Şapte ani de muncă şi sute de lire se duseseră pe apa sâmbetei, iar zeci de oameni fuseseră ucişi, poate chiar sute, totul în numai câteva minute de groază. Pe Philip îl durea inima atunci când se gândea la munca irosită, la toţi cei ce muriseră, la văduvele şi orfanii care rămăseseră în urmă; iar ochii i se umplură cu lacrimi amare.

În ureche îi răsună un glas aspru:

— Aşa-ţi trebuie pentru aroganţa ta blestemată, Philip!

Se întoarse şi îl văzu pe episcopul Waleran privindu-l triumfător, cu hainele lui negre acoperite de un strat de praf. Philip se simţi ca înjunghiat. I se frângea inima să fie martor la o astfel de tragedie; dar era de nesuportat ca vina să îi fie atribuită lui. Şi-ar fi dorit să spună: „Am făcut tot ce am putut!”, însă cuvintele nu voiau să i se adune pe limbă; parcă o gheară îi cuprinsese gâtul, neîngăduindu-i să vorbească.

Ochii i se opriră asupra lui Johnny Opt-Penny şi a micului Jonathan, care ieşeau din adăpostul oferit de nava laterală, şi îşi aduse aminte dintr-odată de responsabilităţile pe care le avea. Mai târziu, va avea destulă vreme să cugete amar la vinovaţi. Acum, existau zeci de oameni răniţi şi mult mai mulţi prinşi printre bucăţile de piatră. Trebuia să organizeze operaţiunea de salvare. Îi aruncă o privire tăioasă episcopului şi rosti mânios:

— Dă-te din calea mea!

Tresărind, episcopul făcu un pas în lateral, iar Philip sări pe altar.

— Ascultaţi-mă! strigă stareţul cât putu de tare. Trebuie să avem grijă de răniţi, să-i salvăm pe cei blocaţi sub dărâmături, după care să-i îngropăm pe cei morţi şi să ne rugăm pentru sufletele lor. O să numesc trei conducători pentru a organiza aceste activităţi. Privi chipurile din jurul lui, verificând cine era în viaţă şi nevătămat. Îl zări pe Alfred. Spuse: Alfred Constructorul se ocupă de mutarea dărâmăturilor şi de salvarea celor rămaşi blocaţi sub ele, şi vreau ca toţi zidarii şi pietrarii să lucreze cu el. Privindu-i pe călugări, stareţul fu uşurat să-l vadă pe omul său de încredere, Milius, nevătămat. Milius Casierul se ocupă de mutarea celor morţi şi răniţi afară din biserică, şi el o să aibă nevoie de oameni tineri şi puternici care să-l ajute, mai zise Philip. Randolph Infirmierul va avea grijă de răniţi odată ce sunt scoşi din haosul acesta, iar cei mai în vârstă îl pot ajuta, mai ales femeile mai bătrâne. Bine… Haideţi să începem!

Sări de pe altar. Pe măsură ce oamenii începeau să dea ordine sau să pună întrebări, în jur se stârni o zarvă agitată.

Philip se duse la Alfred, care părea zguduit şi înspăimântat. Dacă ar fi fost să se arunce cu acuze, atunci el, ca maistru constructor, era primul vizat, dar nu era timp de reproşuri.

— Formează două echipe din oamenii tăi şi repartizează-le pe zone diferite, spuse Philip.

Pentru o clipă, chipul lui Alfred nu înregistră nicio reacţie; apoi, faţa i se lumină.

— Da. Bine. Vom începe la capătul vestic şi vom transporta resturile afară.

— Bun.

Philip plecă de lângă Alfred şi îşi croi drum prin mulţime către Milius. Îl auzi pe acesta spunând:

— Duceţi-i pe răniţi departe de biserică şi întindeţi-i pe iarbă! Duceţi cadavrele în partea de nord a curţii!

Stareţul se îndepărtă, mulţumit ca întotdeauna că în Milius te puteai încrede că avea să acţioneze eficient. Îl văzu pe Randolph Infirmierul căţărându-se peste grămezile de pietre şi grăbi pasul pentru a-l prinde din urmă. Traversară împreună mormanele de bolovani. În afara bisericii, către capătul de vest, se aflau mai mulţi oameni care reuşiseră să iasă înainte de prăbuşirea boltei şi, astfel, scăpaseră nevătămaţi.

— Ia oamenii aceştia, îi spuse el lui Randolph. Trimite pe cineva la infirmerie să ia leacuri şi bandaje. Pune câţiva să se ducă la bucătărie după nişte apă fierbinte. Cere-i chelarului nişte vin tare pentru cei care au nevoie să-şi revină în simţiri. Asigură-te că răniţii şi morţii sunt aşezaţi în rânduri ordonate, cu intervale între ele, ca nu cumva oamenii tăi să cadă peste ei.

Aruncă o privire în jur. Supravieţuitorii se apucau de treabă. Mulţi dintre cei care fuseseră protejaţi de zidurile rămase intacte din partea de est îl urmaseră peste grămezile de resturi şi începuseră deja să mute corpurile celor loviţi de pietre. Câţiva răniţi, care nu fuseseră decât năuciţi sau speriaţi, se ridicau în picioare fără niciun ajutor. Philip văzu o bătrânică stând în fund pe pardoseală, cu o privire buimacă.

O recunoscu: era Maud Silver, văduva unui argintar. O ajută să se ridice în picioare şi o conduse afară.

— Ce s-a întâmplat? întrebă femeia, fără să îl privească. Nu ştiu ce s-a întâmplat.

— Nici eu, Maud, spuse stareţul.

Pe când se întorcea să ajute pe altcineva, în minte îi răsunară din nou cuvintele episcopului Waleran: „Aşa-ţi trebuie pentru aroganţa ta blestemată, Philip!” Această acuzaţie îl rănea profund, pentru că se gândea că putea fi adevărată. În permanenţă el voia să obţină mai mult, mai bine, mai repede. Insistase pe lângă Alfred să termine bolta, tot astfel cum insistase să ţină târgul de lână, tot astfel cum insistase să obţină cariera contelui de Shiring. De fiecare dată, rezultatul fusese o tragedie: măcelărirea muncitorilor de la carieră, incendierea

Kingsbridge-ului, iar acum, asta. În mod clar, ambiţia era de vină. Călugării făceau bine ducând un trai marcat de renunţare, acceptând obstacolele şi răsturnările de situaţie drept lecţii de răbdare venite din partea Atotputernicului.

În vreme ce ajuta la transportarea răniţilor care gemeau şi a trupurilor lipsite de viaţă de sub dărâmături, luă hotărârea ca, de acum încolo, să lase ambiţia şi insistenţa în seama lui Dumnezeu: el, Philip, va accepte umil tot ce avea să se întâmple. Dacă Dumnezeu voia o catedrală, Dumnezeu avea să le ofere o carieră; dacă oraşul se vedea incendiat, trebuia înţeles ca un semn că Dumnezeu nu voia un târg de lână; iar acum, când biserica se prăbuşise, Philip nu avea să o reconstruiască.

După ce luă această hotărâre, îl văzu pe William Hamleigh.

Noul conte de Shiring stătea pe pardoseala din a treia travee, aproape de nava laterală de nord, cenuşiu la faţă şi tremurând de durere, cu piciorul prins sub o piatră mare. Pe când ajuta la îndepărtarea pietrei, Philip se întrebă de ce alesese Dumnezeu să lase atâţia oameni buni să moară, dar îl cruţase pe un animal ca William.

William făcea zarvă mare din pricina durerii care-i săgeta piciorul, dar, în rest, era nevătămat. Îl ajutară să se ridice. Se sprijini de umărul unui bărbat cam cât el de înalt şi începu să se îndepărteze şchiopătând. Apoi se auzi un ţipăt de nou-născut.

Toată lumea îl auzi. Nu se vedea niciun prunc. Toţi cei prezenţi priviră în jur, uluiţi. Plânsetul se auzi din nou, iar Philip îşi dădu seama că venea de sub o grămadă mare de pietre, în nava laterală.

— Aici! strigă el. Întâlni privirea lui Alfred şi îi făcu semn să vină la el. E un prunc în viaţă sub pietrele astea, spuse el.

Ascultară cu toţii ţipetele. După sunet, părea a fi vorba de un bebeluş foarte mic, de nici o lună.

— Ai dreptate, spuse Alfred. Hai să mutăm unele dintre blocurile astea mari.

El şi ajutoarele sale începură să înlăture pietre din grămada care bloca de tot bolta celei de-a treia travee. Philip li se alătură. Nu-i venea în minte nicio femeie din oraş care să fi născut în ultimele săptămâni. Bineînţeles, exista posibilitatea să fi trecut cu vederea un astfel de eveniment: deşi oraşul se mai micşorase în ultimul an, era totuşi suficient de mare încât stareţul să nu remarce un lucru atât de obişnuit precum o naştere.

Ţipetele se opriră brusc. Toată lumea rămase nemişcată şi

ascultă, dar plânsetele nu se auziră iar. Întunecaţi la faţă, oamenii reîncepură să îndepărteze pietrele. Era o muncă periculoasă, pentru că înlăturarea unei pietre le putea face pe celelalte să se prăbuşească. Tocmai de aceea Philip îl însărcinase pe Alfred să o facă. Însă Alfred nu se arăta atât de precaut pe cât ar fi vrut Philip, şi părea să-i lase pe ceilalţi să elibereze grămada după bunul plac, luând pietre din mai multe locuri, fără niciun plan de ansamblu. La un moment dat, întregul morman se înclină ameninţător, iar Philip strigă:

— Opriţi-vă!

Se opriră cu toţii. Philip îşi dădu seama că Alfred era prea năucit ca să-i organizeze bine pe oameni. Trebuia să o facă el. Spuse:

— Dacă sunt oameni vii acolo, probabil că i-a protejat ceva; iar dacă lăsăm grămada asta să-şi mute greutatea în altă parte, ar putea să nu se mai bucure de aceeaşi protecţie şi să fie ucişi tocmai de eforturile noastre de a-i salva. Haideţi să procedăm cu grijă. Arătă către nişte zidari care stăteau grupaţi: Voi trei, urcaţi-vă în vârf şi luaţi pietre de acolo. În loc să le căraţi chiar voi afară, daţi-ni-le nouă, iar noi le vom duce afară.

Începură din nou munca, după planul lui Philip. Părea să meargă mai repede şi erau în mai mare siguranţă.

Acum că pruncul se oprise din plâns, nu era sigur în ce parte trebuiau concentrate eforturile lor, aşa că lucrau pe o zonă mai întinsă, aproape cât latura traveei. O parte dintre pietre proveneau de la boltă, dar se prăbuşise şi o parte din acoperişul navei laterale, aşa că, pe lângă pietre şi mortar, în grămadă se aflau şi bârne de lemn.

Philip lucra neobosit. Voia ca pruncul să supravieţuiască. Chiar dacă ştia că muriseră zeci de oameni, cumva, copilaşul părea mai important. Simţea că, dacă putea fi salvat, încă mai exista speranţă pentru viitor. În timp ce ridica pietrele, tuşind şi pe jumătate orbit de praf, se ruga cu fervoare ca bebeluşul să fie găsit în viaţă.

În cele din urmă, reuşi să vadă, deasupra resturilor, peretele exterior al navei laterale şi o parte dintr-o fereastră adâncită. În spatele grămezii părea să existe un spaţiu gol. Poate că era cineva viu acolo. Un zidar se căţără cu băgare de seamă pe grămadă şi privi în jos, în deschizătura dintre resturi şi zid.

— Isuse! exclamă el.

De data aceasta, Philip se făcu a nu fi auzit blasfemia luării

numelui Domnului în deşert.

— E teafăr micuţul? întrebă el.

— Nu-mi dau seama, spuse zidarul.

Philip îşi dorea să-l întrebe ce anume văzuse sau, şi mai bine, îşi dorea să vadă cu ochii lui, însă bărbatul reîncepuse să înlăture pietre, cu puteri sporite, aşa că neavând de ales, stareţul continua să ajute, muncit de curiozitate.

Nivelul grămezii cobora rapid. Aproape de nivelul solului se afla un bloc mare de piatră care nu putea fi clintit decât dacă-şi uneau forţele trei oameni. În vreme ce acesta era dat la o parte, Philip zări pruncul.

Era gol şi abia ce se născuse. Pielea lui albă se mânjise cu sânge şi cu praf de construcţie, dar stareţul observă că avea căpşorul acoperit cu păr morcoviu. Privind mai cu luare-aminte, Philip văzu că era băieţel. Stătea întins pe pieptul unei femei şi sugea la sân. Stareţul îşi dădu seama că era viu şi, de bucurie, inima începu să-i bată. O privi pe femeie. Şi aceasta trăia. Mama îi întâlni privirea şi îi adresă un zâmbet obosit, dar fericit.

Era Aliena.

Aliena nu se mai întoarse vreodată acasă la Alfred.

El le spusese tuturor că bebeluşul nu era al lui şi, drept dovadă, le arătase părul roşcat al copilului, de exact aceeaşi culoare cu cel al lui Jack; dar Alfred nu încercase să le facă niciun rău nici ei, nici pruncului, cu excepţia faptului că spusese că nu avea să-i primească în casa lui.

Aliena se mută înapoi în căsuţa ei cu o singură odaie din cartierul sărac, locuind cu fratele ei, Richard. Era uşurată că răzbunarea lui Alfred se dovedise atât de blândă. Era bucuroasă că nu mai trebuia să doarmă pe podea, lângă patul lui Alfred, ca un câine. Însă mai presus de toate era încântată şi mândră de frumosul ei prunc. Avea părul roşcat, ochii albaştri şi pielea albă, amintindu-i de Jack.

Nimeni nu ştia de ce se prăbuşise biserica. Cu toate acestea, circulau o mulţime de teorii. Unii spuneau că Alfred nu era capabil să ocupe funcţia de maistru constructor. Alţii dădeau vina pe Philip, care se grăbise să termine bolta până la Rusalii. Unii dintre zidari ziceau că fusese dat jos cofrajul înainte ca mortarul să fi apucat să se usuce cum se cuvine. Un zidar bătrân spuse că pereţii nu fuseseră proiectaţi ca să susţină greutatea unei bolţi de piatră.

Muriseră şaptezeci şi nouă de oameni, inclusiv cei care pieriseră mai târziu din pricina rănilor. Toată lumea spunea că ar fi murit mai mulţi dacă stareţul Philip nu ar fi îndreptat norodul către partea de est a catedralei. Cimitirul stăreţiei era deja plin de pe urma incendiului de la târgul de lână din anul precedent, aşa că mare parte dintre cei morţi fuseseră îngropaţi lângă biserica parohială. Mulţi spuneau că noua catedrală ducea crucea unui blestem.

Alfred îşi luă toţi zidarii la Shiring, unde construia case de piatră pentru orăşenii bogaţi. Ceilalţi meşteri se risipiră şi ei, plecând de la Kingsbridge. Propriu-zis, nimeni nu fusese pus pe liber, iar Philip continua să plătească salariile, dar oamenii nu aveau altceva de făcut decât să îndepărteze dărâmăturile şi, după câteva săptămâni, plecaseră cu toţii. Niciun voluntar nu mai veni să lucreze duminicile, piaţa se reduse la câteva tarabe aproape goale, iar Malachi îşi strânse familia şi bunurile într-o căruţă uriaşă trasă de patru boi şi părăsi oraşul, căutând orizonturi mai propice.

Richard îşi închirie frumosul armăsar negru unui fermier, iar el şi Aliena trăiau de pe urma lui. Fără susţinerea lui Alfred, nu-şi putea continua traiul de cavaler şi, oricum, nu mai avea niciun rost acum, de vreme ce William fusese numit conte. Aliena se simţea încă legată de jurământul făcut tatălui ei, dar i se părea că în momentul de faţă nu putea face nimic pentru a-l îndeplini. Richard se cufundă într-o stare de apatie. Se trezea târziu, stătea la soare mare parte din zi şi îşi petrecea serile la berărie.

Martha trăia în continuare în casa mare, numai cu o servitoare bătrână, însă îşi petrecea mare parte din timp cu Aliena: îi plăcea să o ajute să vadă de copil, mai ales pentru că acesta semăna atât de mult cu mult iubitul ei Jack. Voia ca Aliena să-i pună numele Jack, dar Aliena se ferea să-i dea un nume încă, din motive pe care nici ea nu le prea înţelegea.

Pentru Aliena, vara trecu învăluită în satisfacţiile vieţii de mamă. Dar când se strânse recolta, când vremea se răci un pic, iar serile deveniră mai scurte, începu să se simtă din ce în ce mai nemulţumită.

Ori de câte ori se gândea la viitor, în mintea ei apărea chipul lui Jack. Habar nu avea unde plecase şi probabil că nu-i era menit să-l mai întâlnească vreodată, dar se găsea în continuare cu ea, ocupându-i gândurile, plin de viaţă şi de energie, la fel de desluşit şi de puternic de parcă l-ar fi văzut cu numai o zi în

urmă. Se gândea să se mute în alt oraş, unde să spună că era văduvă; se gândea să-ncerce să-l convingă pe Richard să-şi câştige cumva traiul; se gândea să se apuce de ţesut, sau să ia rufe la spălat, sau să se angajeze servitoare în casa vreunei familii din Kingsbridge încă suficient de bogate încât să angajeze ajutoare; iar fiecare plan nou era întâmpinat cu hohote batjocoritoare de râs de către un Jack imaginar, aflat în mintea ei, care spunea: „Nimic nu va fi bine fără mine.”

Faptul că făcuse dragoste cu Jack în dimineaţa nunţii sale fusese cel mai mare păcat pe care-l comisese vreodată, şi nu se îndoia câtuşi de puţin că acum îşi primea pedeapsa; şi totuşi, uneori simţea că fusese singurul lucru bun pe care-l făcuse vreodată şi, atunci când îşi privea copilul, nu o încerca regretul. Cu toate acestea, nu mai avea linişte. Nu era suficient să aibă un copil. Se simţea incompletă, neîmplinită. Casa îi părea prea mică, Kingsbridge-ul, aproape mort, viaţa era prea monotonă. Începu să-şi piardă răbdarea cu copilul şi să-i răspundă repezit Marthei.

La sfârşitul verii, fermierul aduse calul înapoi: nu mai avea nevoie de el şi, dintr-odată, Richard şi Aliena se pomeniră fără niciun venit. Într-o zi de pe la începutul toamnei, pe când Richard era plecat la Shiring ca să-şi vândă armura, iar Aliena mânca mere la prânz pentru a economisi bani, mama lui Jack intră în casă.

— Ellen! rosti Aliena.

Era foarte surprinsă. În vocea ei se ghicea o notă de consternare, pentru că Ellen blestemase nunta şi era posibil ca stareţul Philip să vrea în continuare să o pedepsească pentru asta.

— Am venit să-mi văd nepotul, spuse calmă Ellen.

— Dar cum de ştii…?

— Veştile circulă, chiar şi prin pădure.

Femeia se apropie de pătuţul din colţ şi privi copilul adormit. Chipul i se îmblânzi.

— Măi, măi! Nu e nicio îndoială al cui e. E sănătos?

— Nu a avut nicio problemă… e mic, dar rezistent, spuse cu mândrie Aliena. Adăugă: Ca bunica lui.

O măsură pe Ellen cu privirea. Era mai zveltă decât atunci când plecase, avea pielea mai întunecată la culoare şi purta o tunică scurtă de piele care-i lăsa la vedere gambele bronzate. Era desculţă. Părea tânără şi în putere: se părea că-i pria viaţa în pădure. Aliena calculă că trebuia să aibă 35 de ani.

— Se pare că o duci bine, spuse ea.

— Mi-e dor de voi toţi, zise Ellen. Mi-e dor de tine, de Martha, chiar şi de fratele tău, Richard. Mi-e dor de Jack al meu. Şi mi-e dor de Tom.

Părea tristă.

Aliena era încă îngrijorată pentru siguranţa ei.

— Te-a văzut cineva venind aici? E posibil ca monahii să vrea încă să te pedepsească.

— Niciun călugăr din Kingsbridge nu are suficient curaj ca să mă aresteze, spuse ea, cu un zâmbet. Dar, oricum, am fost atentă – nu m-a văzut nimeni.

O vreme, Ellen nu mai rosti niciun cuvânt. O privea fix pe Aliena. Sub căutătura ochilor aceia stranii, de culoarea mierii, Aliena nu se simţea tocmai în apele ei.

— Îţi iroseşti viaţa, zise apoi Ellen.

— Ce vrei să spui? întrebă Aliena, deşi cuvintele lui Ellen atinseseră îndată un punct vulnerabil.

— Ar trebui să te duci în căutarea lui Jack.

Aliena fu străbătută de un fior încântător de speranţă.

— Dar nu-mi stă în putinţă, spuse ea.

— De ce nu?

— În primul rând, pentru că nu ştiu unde este.

— Ştiu eu.

Inima Alienei începu să bată mai cu putere. Crezuse că nu ştia nimeni unde plecase Jack. Era ca şi cum dispăruse de pe faţa pământului. Dar acum putea să şi-l închipuie într-un loc anume, un loc adevărat. Asta schimba totul. Poate că se găsea undeva în apropiere. Ar putea să-i arate copilul.

— Sau, cel puţin ştiu unde voia să ajungă, continuă Ellen.

— Unde? întrebă nerăbdătoare Aliena.

— La Santiago de Compostela.

— O, Doamne!

Inima i se îngreună, de parcă ar fi fost de plumb. Era îngrozitor de dezamăgită. Compostela era oraşul spaniol unde se afla înmormântat Sfântul Iacob. Drumul până acolo dura mai multe luni. Jack ar fi putut, la fel de bine, să se fi găsit la celălalt capăt al lumii.

— Spera să poată vorbi cu menestrelii de pe drum şi să afle câte ceva despre tatăl său, spuse Ellen.

Nefericită, Aliena dădu din cap a încuviinţare. Era normal. Lui Jack nu-i plăcuse niciodată faptul că ştia atât de puţine lucruri

despre tatăl său. Dar era posibil să nu se mai întoarcă niciodată. Pe o distanţă aşa de lungă, mai mult ca sigur că avea să găsească o catedrală la care să vrea să lucreze, iar apoi se putea stabili acolo. Ducându-se în căutarea tatălui său, probabil că-şi pierduse fiul.

— E atât de departe, spuse Aliena. Aş vrea să pot pleca după el.

— De ce nu? întrebă Ellen. Mii de oameni se duc acolo în pelerinaj. De ce nu te-ai duce şi tu?

— Am făcut un legământ în faţa tatălui meu să am grijă de Richard până devine conte, spuse Aliena. Nu aş putea să-l părăsesc.

Ellen arboră un aer sceptic.

— Şi cum îţi închipui tu că-l ajuţi în momentul de faţă? întrebă ea. Nu ai niciun ban, iar William e conte. Richard a pierdut orice şansă pe care ar fi putut-o avea de a câştiga titlul de conte. Îi eşti la fel de fără de folos aici pe cât i-ai fi la Compostela. Ţi-ai închinat toată viaţa nenorocitului ăluia de jurământ. Dar acum nu mai poţi face nimic. Nu văd ce ar avea să-ţi reproşeze tatăl tău. Dacă m-ai întreba pe mine, ţi-aş spune că serviciul cel mai mare pe care i l-ai putea face lui Richard ar fi să-l laşi singur o vreme şi să-i dai ocazia de a învăţa să fie independent.

„E adevărat, îşi spuse Aliena, că nu-i sunt de niciun folos lui Richard, indiferent că rămân în Kingsbridge sau nu.” Era oare posibil să fie de-acum liberă – liberă să plece şi să-l găsească pe Jack? Simplul gând îi făcea inima să bată nebuneşte.

— Dar nu am banii necesari pentru a pleca în pelerinaj, spuse ea.

— Ce s-a întâmplat cu calul acela mare?

— Îl mai avem încă…

— Vinde-l!

— Cum aş putea? E al lui Richard.

— Pentru numele lui Dumnezeu, cine dracu’ l-a cumpărat? întrebă furioasă Ellen. A muncit Richard din greu ani întregi ca să pună pe picioare negustoria cu lână? A negociat Richard cu ţărani lacomi şi cu cumpărători flamanzi încăpăţânaţi? A depozitat Richard lâna şi a ridicat o tarabă ca să o vândă? Nu-mi spune mie că e calul lui Richard!

— S-ar enerva atât de tare…

— Foarte bine. Să sperăm că se înfurie suficient de tare încât să muncească şi el pentru prima oară în viaţa lui.

Aliena dădu să o contrazică, după care se răzgândi. Ellen avea dreptate. Richard se bazase mereu pe ea pentru toate cele. Cât luptase pentru moştenirea sa, Aliena fusese obligată să-l întreţină. Dar acum nu mai lupta pentru nimic. Nu îi mai putea cere nimic.

Îşi închipui cum ar fi fost să se întâlnească din nou cu Jack. Îi văzu chipul, zâmbindu-i. S-ar săruta. Simţi un freamăt de plăcere în vintre. Îşi dădu seama că se umezea acolo numai gândindu-se la Jack. Se simţea stânjenită.

— Bineînţeles, e periculos să călătoreşti, mai spuse Ellen.

Aliena zâmbi.

— Ăsta-i singurul aspect asupra căruia nu-mi fac griji. Călătoresc de la şaptesprezece ani. Pot să am grijă de mine.

— Oricum, vor fi sute de oameni pe drumul spre Compostela. Poţi să te alături unui grup mai mare de pelerini. Nu e necesar să călătoreşti singură.

Aliena oftă.

— Ştii, dacă nu l-aş avea pe bebe, cred că aş face-o.

— Tocmai datorită lui bebe trebuie să o faci, spuse Ellen. Are nevoie de un tată.

Aliena nu privise lucrurile din această perspectivă: se gândise la această călătorie ca la un act de egoism pur. Acum, îşi dădu seama că pruncul avea nevoie de Jack la fel de mult ca ea. Gândindu-se obsesiv la grija de zi cu zi a copilului, nu se gândise la viitorul lui. Dintr-odată, i se părea foarte nedrept ca el să crească fără să-l cunoască pe strălucitul, unicul, adorabilul geniu care era tatăl lui.

Înţelese că încerca să se convingă să meargă şi o străbătu un fior.

Dintr-odată, îi veni în minte un obstacol.

— Nu aş putea să iau pruncul la Compostela.

Ellen ridică din umeri.

— Nu s-ar simţi mai altfel în Spania decât s-ar simţi în Anglia. Dar nu trebuie neapărat să-l iei.

— Ce altceva aş putea face?

— Să-l laşi cu mine. O să-l hrănesc cu lapte de capră şi cu miere sălbatică.

Aliena scutură din cap în semn de refuz.

— Nu aş putea suporta să mă despart de el. Îl iubesc prea mult!

— Dacă-l iubeşti, spuse Ellen, du-te şi găseşte-l pe tatăl lui.

II

Aliena găsi o corabie la Wareham. Când traversase marea înspre Franţa în copilărie, cu tatăl ei, călătoriseră pe una dintre corăbiile normande de război. Acestea erau nişte vase lungi şi înguste ale căror părţi laterale se curbau, unindu-se în câte un pinten ascuţit în faţă şi în spate. Aveau o velă pătrată, din piele, şi, de fiecare parte, câte un rând de vâsle. Vasul cu care urma să ajungă acum în Normandia era similar cu acelea, numai că mai lat la mijloc şi mai adânc, pentru încărcătură. Venise de la Bordeaux, iar Aliena privise cum marinarii desculţi descărcaseră butoaiele mari de vin menite să ajungă în pivniţele oamenilor bogaţi.

Aliena ştia că trebuia să-şi lase pruncul, dar i se rupea inima. Ori de câte ori se uita la el, îşi repeta în minte toate argumentele şi decidea din nou că trebuia să plece; dar nu se schimba nimic: nu îi venea să se despartă de el.

Ellen o însoţise la Wareham. Aici, Aliena se întâlnise cu doi călugări de la abaţia Glastonbury care se duceau să viziteze proprietatea abaţiei din Normandia. Pe navă aveau să se mai afle trei alţi pasageri: un tânăr scutier care petrecuse patru ani la nişte rude din Anglia şi se întorcea la părinţii săi, în Toulouse, şi doi zidari tineri care auziseră că salariile erau mai mari şi fetele erau mai frumoase de cealaltă parte a mării. În dimineaţa în care trebuiau să ridice ancora, aşteptau cu toţii în berărie în timp ce echipajul încărca nava cu lingouri grele de cositor din Cornwall. Zidarii băură mai multe oale de bere, dar nu părură a se fi îmbătat. Aliena strângea la piept pruncul şi plângea în tăcere.

Într-un final, corabia era gata de plecare. Iapa cenuşie şi robustă pe care o cumpărase Aliena de la Shiring nu văzuse niciodată marea şi refuză să urce pe pasarelă. Însă scutierul şi zidarii îşi uniră eforturile şi, în cele din urmă, reuşiră să urce calul la bord.

Când îi întinse copilaşul lui Ellen, Aliena era orbită de lacrimi. Ellen luă în braţe pruncul, dar spuse:

— Nu poţi face asta. Am greşit să-ţi sugerez aşa ceva.

Aliena plângea şi mai tare.

— Dar e vorba de Jack, suspină ea. Nu pot trăi fără Jack, ştiu că nu pot! Trebuie să îl caut!

— O, da, zise Ellen. Nu-ţi spun că ar trebui să renunţi la călătorie. Dar nu poţi să-ţi laşi copilul în urmă. Ia-l cu tine!

Aliena îşi simţi sufletul cuprins de recunoştinţă şi hohotele de plâns se înteţiră.

— Chiar crezi că e bine?

— A fost cât se poate de fericit până aici, pe cal, în braţele tale. Restul călătoriei va fi mai mult sau mai puţin la fel. Şi nu-i prea place laptele de capră.

Căpitanul corabiei interveni în vorba lor:

— Haideţi, doamnelor, se schimbă fluxul!

Aliena luă copilul înapoi şi o sărută pe Ellen.

— Mulţumesc! Sunt atât de fericită!

— Noroc, spuse Ellen.

Aliena se întoarse şi traversă în fugă pasarela, ajungând pe corabie.

Plecară imediat. Aliena făcu semne de bun-rămas cu mâna până ce Ellen nu se mai văzu decât ca un punct pe chei. În timp ce ieşeau vâslind din portul Poole, începu să plouă. Pe punte nu era niciun adăpost, aşa că Aliena se aşeză sub punte, cu caii şi cu încărcătura. Adăpostul parţial pe care stăteau vâslaşii, deasupra capului ei, nu o proteja complet de picăturile de ploaie, dar putea să ferească pruncul de picăturile reci ţinându-l sub pelerină. Mişcarea vasului părea să-i fie pe plac copilaşului, aşa că adormi. Când se lăsă întunericul, iar corabia coborî ancora, Aliena se alătură călugărilor care se rugau. Apoi aţipi în răstimpuri, şezând în capul oaselor, cu pruncul în braţe.

A doua zi, acostară la Barfleur, iar Aliena găsi găzduire în cel mai apropiat oraş, Cherbourg. Petrecu încă o zi colindând prin oraş, vorbind cu hangiii şi cu constructorii, întrebându-i dacă-şi aminteau de un tânăr zidar englez cu părul roşcat aprins. Nimeni nu-şi amintea de el. În Normandia existau mulţi roşcaţi, aşa că era posibil să nu-l fi observat. Sau poate că vasul lui acostase în alt port.

Aliena nu îşi făcuse cine ştie ce speranţe să dea atât de repede de urma trecerii lui Jack, şi totuşi se simţea dezamăgită. A doua zi porni mai departe, îndreptându-se către sud. Călătorea cu un vânzător de cuţite, cu soţia lui grasă şi voioasă şi cu cei patru copii ai lor. Se deplasau destul de încet, iar Aliena se bucura că putea ţine pasul cu ei fără a-şi forţa calul, pentru că acesta trebuia să o ducă în spinare cale lungă. În ciuda faptului că se găsea în relativă siguranţă întrucât călătorea cu o familie, îşi ţinea cuţitul ascuţit, cu lamă lungă, în mâneca stângă. Nu avea înfăţişarea unui om bogat: avea veşminte călduroase, dar

nu elegante, iar calul ei era mai degrabă solid decât temperamental. Avea grijă să ţină numai câteva monede la îndemână, într-o pungă, şi nu arăta nimănui brâul îngreunat de bani pe care-l avea prins în jurul taliei, sub tunică. Îşi hrănea copilul discret, fără să îngăduie bărbaţilor străini să-i vadă sânii.

În seara aceea fu înveselită de un noroc neaşteptat. Se opriră într-un sat micuţ numit Lessay, iar acolo Aliena întâlni un călugăr care îşi amintea bine de un tânăr zidar englez care se arătase fascinat de tehnica revoluţionară a boltirii cu nervuri, folosită în biserica abaţiei. Aliena era extaziată. Călugărul îşi amintea chiar că Jack spusese că acostase la Honfleur, ceea ce explica de ce Aliena nu găsise nicio urmă a trecerii lui prin Cherbourg. Deşi se scursese un an de atunci, bărbatul vorbea volubil despre Jack şi, în mod evident, fusese fermecat de el. Aliena era încântată că putea vorbi cu cineva care-l văzuse. Era o confirmare a faptului că se afla pe calea cea bună.

În cele din urmă, se despărţi de călugăr şi se întinse pe podeaua casei de oaspeţi a abaţiei, să doarmă. Pe când luneca în somn, strânse copilaşul în braţe şi îi şopti în urechea micuţă şi roz:

— O să-l găsim pe tăticul tău!

La Tours, pruncul se îmbolnăvi.

Oraşul era bogat, aglomerat şi murdar. În jurul hambarelor de grâne de lângă râul Loire alergau hoarde de şobolani. Locul gemea de pelerini. Tours era, prin tradiţie, punctul de plecare în pelerinajul către Compostela. În plus, se apropia ziua Sfântului Martin, primul episcop de Tours, aşa că mulţi veniseră la biserica abaţiei pentru a-i vizita mormântul. Martin era renumit pentru că-şi tăiase pelerina în două şi îi dăduse jumătate unui cerşetor gol. Din pricina acelei sărbători, hanurile şi pensiunile din Tours erau plin ochi. Aliena se văzuse nevoită să tragă acolo unde se mai găsea loc, aşa că rămase într-o tavernă dărăpănată de lângă docuri, condusă de două surori bătrâne, care erau prea vârstnice şi fragile pentru a menţine curăţenia.

La început, nu petrecu mult timp acolo unde găsise găzduire. Cu pruncul în braţe, exploră străzile, întrebând de Jack. Destul de curând, îşi dădu seama că oraşul era mereu plin de oaspeţi, iar hangiii nu se dovedeau în stare să-şi ţină minte clienţii nici măcar de pe-o săptămână pe alta, aşa că nu avea niciun rost să-i întrebe despre cineva care s-ar fi putut afla acolo în urmă cu un

an. Totuşi, se opri în dreptul fiecărui şantier întâlnit pentru a întreba dacă nu cumva angajaseră un tânăr zidar englez cu părul roşcat pe nume Jack. Nimeni nu-i răspunse pozitiv.

Era dezamăgită. Nu auzise nimic de el de la Lessay încoace. Dacă se ţinuse de planul lui de a ajunge la Compostela, trebuia să fi trecut prin Tours, mai mult ca sigur. Aliena începu să se teamă ca el să nu se fi răzgândit.

Merse la biserica Sfântul Martin, ca toată lumea; acolo văzu un grup de constructori care munceau la lucrările de reparaţie. Îl căută pe maistrul constructor, un bărbat mărunţel şi irascibil, cu păr rar, şi îl întrebă dacă angajase un zidar englez.

— Nu angajez niciodată englezi, spuse el brutal, înainte ca ea să apuce să-şi termine propoziţia. Zidarii englezi nu sunt buni de nimic!

— Acesta e *foarte* bun, zise ea. Şi vorbeşte bine franţuzeşte, aşa că e posibil să nu fi ştiut că e englez. Are părul roşu…

— Nu, nu l-am văzut niciodată, spuse grosolan maistrul şi îi întoarse spatele.

Aliena se întoarse la gazda ei destul de deprimată. Era descumpănită de faptul că cineva se purtase răutăcios cu ea fără niciun motiv.

În noaptea aceea se deranjă la stomac şi nu reuşi deloc să doarmă. A doua zi, se simţi prea rău ca să iasă şi îşi petrecu toată ziua întinsă pe pat, în tavernă, în aerul plin de duhoarea de la râu, care se strecura pe fereastră, şi în mirosul de vin vărsat şi de unsoare încinsă care venea de jos. În dimineaţa următoarei zile, copilul era bolnav.

O trezi cu plânsetele lui. Nu erau ţipetele sale obişnuite, pline de poftă, imperative, ci nişte vaiete slabe, ascuţite, nefericite. Se deranjase şi el la stomac, numai că avea şi febră. Ochii lui albaştri, de obicei vioi, erau strânşi de suferinţă, iar pumnişorii îi erau încleştaţi. Avea pielea roşie şi plină de pete.

Nu mai fusese bolnav până atunci, iar Aliena nu ştia ce să facă.

Îl puse la sân. El supse însetat o vreme, după care începu din nou să plângă, apoi supse din nou. Laptele înghiţit era eliminat imediat şi părea să nu-l aline deloc.

La tavernă lucra o tânără servitoare cu fire plăcută, iar Aliena o rugă să se ducă la abaţie pentru a cumpăra nişte apă sfinţită. Se gândi să trimită după un doctor, dar aceştia voiau de fiecare dată să le ia sânge pacienţilor, iar ei nu-i venea să creadă că aşa

ceva l-ar fi putut ajuta pe bebe.

Servitoarea se întoarse însoţită de mama ei, care dădu foc unui şomoiog de plante uscate într-un vas de fier. Acestea răspândeau un fum acru mirositor care părea să absoarbă duhorile rele ale localului.

— O să îi fie sete… pune-l la sân ori de câte ori vrea, spuse femeia. Şi tu să bei multe lichide, ca să ai lapte de ajuns. Asta e tot ce poţi face.

— O să se facă bine? întrebă Aliena, cu nelinişte în glas.

Pe chipul femeii se aşternu o expresie de compătimire.

— Nu ştiu, dragă. Când sunt atât de mici, nu poţi să-ţi dai seama. De obicei, supravieţuiesc acestor crize. Uneori, nu. E primul tău copil?

— Da.

— Nu uita că poţi oricând să faci şi alţii.

În sinea ei, Aliena protestă: „Dar acesta este copilul lui Jack, iar eu l-am pierdut pe Jack.” Îşi păstră gândurile numai pentru ea, îi mulţumi femeii şi îi plăti ierburile.

După ce servitoarea şi mama sa plecară, Aliena diluă apa sfinţită cu apă obişnuită, înmuie o cârpă în ea şi răcori fruntea pruncului.

Pe măsură ce orele se scurgeau, acesta părea să se simtă tot mai rău. Când plângea, Aliena îl punea la sân, când era treaz îi cânta, iar atunci când dormea îl răcorea cu apă sfinţită. Copilul sugea mereu, dar în reprize. Din fericire, avea suficient lapte – întotdeauna avusese. Ea însăşi se simţea în continuare rău şi se hrănea cu pâine uscată şi cu vin. Ceas după ceas, începea să urască încăperea în care se afla, cu pereţii goi, şi murdari, cu duşumeaua grosolană de scânduri, cu uşa care nu se închidea bine şi cu fereastra mică, sărăcăcioasă. Avea exact patru piese de mobilier: patul şubred, un scaun cu trei picioare, un cuier-stâlp pentru haine şi un sfeşnic aşezat pe podea, cu trei braţe, dar numai o lumânare.

Când se lăsă întunericul, servitoarea intră şi aprinse lumânarea. Privi copilul, care stătea întins pe pat, agitându-şi braţele şi picioarele şi scâncind.

— Bietul micuţ, spuse ea. Nu înţelege de ce se simte atât de rău.

Aliena se mută de pe scaun pe pat, dar lăsă lumânarea aprinsă, astfel încât să-şi poată vedea copilul. Peste noapte, amândoi dormitară cu intermitenţe. Către ziuă, respiraţia

pruncului deveni superficială, iar copilaşul se opri din plâns şi încetă să se mai mişte.

Aliena începu să plângă în tăcere. Pierduse urma lui Jack, iar bebeluşul ei avea să moară aici, într-o tavernă plină de străini, într-un oraş aflat departe de casă. Nu avea să mai existe vreodată un alt Jack, iar ea nu avea să mai aibă vreodată alt copil. Poate că va muri şi ea. Ar fi fost cel mai bun lucru.

În zori, suflă în lumânare şi alunecă într-un somn extenuat.

Un zgomot puternic, venit de la parter, o trezi brusc. Soarele se înălţase pe cer, iar de-a lungul malului, pe chei, oamenii se agitau încolo şi încoace. Copilul stătea nemişcat, cu chipul în sfârşit senin. Aliena îşi simţi inima cuprinsă într-o strângere de gheaţă. Îi atinse pieptul: nu era nici fierbinte, nici rece. Icni, copleşită de spaimă. Apoi, micuţul oftă adânc, cutremurându-se, şi deschise ochii. Aliena se simţi atât de uşurată, încât aproape că o luă cu leşin.

Îl luă în braţe şi îl strânse la piept, iar el începu să ţipe înfometat. Îşi dădu seama că era din nou bine: avea temperatură normală şi nu părea a simţi vreun disconfort. Îl puse la sân, iar el supse cu poftă. În loc să-şi ferească faţa după câteva guri, continuă să se hrănească, şi când unul din sâni se goli, trecu la celălalt, golindu-l şi pe acesta. Apoi alunecă într-un somn profund, mulţumit.

Aliena îşi dădu seama că şi simptomele ei dispăruseră, deşi se simţea sleită de puteri. Dormi lângă copilaş până la amiază, după care îl hrăni din nou; apoi coborî în sala de mese a tavernei şi mâncă un prânz format din brânză de capră, pâine proaspătă şi un pic de costiţă.

Poate că apa sfântă de la biserica Sfântul Martin îl vindecase pe micuţ. În după-amiaza aceea se întoarse la mormântul Sfântului Martin pentru a-i mulţumi sfântului.

Cât timp stătu în biserica abaţiei, îi privi pe constructori cum lucrau, gândindu-se la Jack, care, la urma urmei, era posibil să vadă totuşi copilul. Se întrebă dacă nu cumva îşi schimbase traseul iniţial. Poate că lucra la Paris, sculptând pietre pentru vreo catedrală nouă de pe acolo. Pe când se gândea la el, ochii i se opriră asupra unei console pe care o montau constructorii. Era sculptată în forma unei siluete umane care părea să susţină în spinare greutatea stâlpului de deasupra. Alienei îi scăpă un icnet puternic. Îşi dădu seama instantaneu, fără nicio umbră de îndoială, că silueta aceea contorsionată, în agonie, fusese

sculptată de Jack. Deci fusese acolo!

Cu inima înteţindu-şi bătăile de încântare, se apropie de bărbaţii care lucrau la instalarea ei.

— Consola aceea, spuse ea cu răsuflarea tăiată. Bărbatul care a sculptat-o era englez, nu-i aşa?

Îi răspunse un muncitor bătrân cu nasul spart:

— Exact. Jack Fitzjack a făcut-o. Nu am mai văzut aşa ceva în viaţa mea.

— Când a fost pe aici? întrebă Aliena.

Îşi ţinu respiraţia în timp ce bătrânul îşi scărpina părul grizonant prin şapca unsuroasă.

— Trebuie să fie un an de atunci. Nu a stat mult, totuşi. Maistrului nu i-a plăcut de el. Continuă pe ton scăzut: Jack era prea bun, dacă vrei să ştii adevărul. Îl făcea de ruşine pe maistru. Aşa că a fost dat afară.

Îşi duse un deget la buze, semn că trebuia păstrat secretul.

Tulburată, Aliena întrebă:

— N-a spus unde merge?

Bătrânul se uită la prunc:

— Dacă e să mă iau după păr, copilul e al lui.

— Da, este.

— Crezi că Jack are să se bucure să te vadă?

Aliena îşi dădu seama că muncitorul credea că era posibil ca Jack să fi fugit de ea. Izbucni în râs.

— O, da! spuse ea. O să fie încântat să mă vadă.

Bărbatul ridică din umeri.

— Zicea că se duce la Compostela, dacă te ajută asta la ceva.

— Mulţumesc! spuse fericită Aliena şi, spre uluirea şi încântarea bătrânului, îl sărută.

Drumurile de pelerinaj care traversau Franţa se întretăiau la Ostabat, la poalele Pirineilor. Acolo, grupul de aproximativ douăzeci de pelerini cu care călători Aliena ajunse să numere aproape şaptezeci de membri. Erau o adunătură ostenită, dar plină de veselie: câţiva cetăţeni bogaţi, câţiva oameni care, probabil, fugeau de justiţie, câţiva beţivani şi mai mulţi călugări şi clerici. Slujitorii Domnului se aflau acolo din motive pioase, dar ceilalţi păreau să fie în căutarea distracţiilor. Se vorbeau mai multe limbi, inclusiv flamanda, un grai germanic, şi un dialect franţuzesc sudic numit oc. Cu toate acestea, comunicau foarte bine între ei şi, pe parcursul traversării Pirineilor, cântară, jucară

diverse jocuri, spuseră poveşti şi – în câteva cazuri – iniţiară legături de dragoste.

Din păcate, după Tours, Aliena nu mai găsise alţi oameni care să şi-l amintească pe Jack. În orice caz, pe drumurile Franţei nu erau atât de mulţi menestreli pe cât îşi închipuise. Unul dintre pelerinii flamanzi, un bărbat care mai făcuse o dată această călătorie, spuse că aveau să întâlnească mai mulţi de partea spaniolă a munţilor.

Avea dreptate. La Pamplona, Aliena fu încântată să găsească un menestrel care-şi amintea să fi vorbit cu un tânăr englez cu părul roşu care întreba de tatăl lui.

Pe măsură ce pelerinii obosiţi traversau încet nordul Spaniei către coastă, Aliena întâlni mai mulţi menestreli, iar majoritatea şi-l aduceau aminte pe Jack. Îşi dădea seama, din ce în ce mai tulburată, că toţi spuneau că se ducea la Compostela: nimeni nu-l întâlnise întorcându-se.

Ceea ce însemna că încă mai era acolo.

Pe măsură ce trupul îi devenea din ce în ce mai istovit, starea ei de spirit se îmbunătăţea din ce în ce mai tare. Pe parcursul ultimelor zile ale călătoriei, cu greu îşi putea stăvili optimismul. Iarna era în toi, dar avea parte de vreme blândă şi însorită. Copilaşul, acum în vârstă de şase luni, se arăta sănătos şi fericit. Era încredinţată că avea să-l găsească pe Jack la Compostela.

Ajunseră acolo în ziua de Crăciun.

Se duseră direct la catedrală şi asistară la mesă. Bineînţeles, biserica era plină de oameni. Aliena merse încoace şi încolo printre credincioşi, privind chipurile celor prezenţi, dar Jack nu se găsea acolo. Ştia însă că Jack nu era foarte pios; de fapt, nu se ducea niciodată la biserică decât pentru a munci. Până când Aliena găsi găzduire, se întunecase deja. Se culcă, dar era atât de tulburată, încât abia dacă putu să pună geană pe geană, conştientă fiind că Jack se găsea, probabil, la numai câţiva paşi de locul unde se afla ea, că a doua zi avea să-l vadă, să-l sărute şi să-i arate pruncul.

Se trezi în zori. Copilaşul îi simţea nerăbdarea şi supse agitat, muşcându-i mameloanele cu gingiile. Îl spălă în grabă, după care ieşi, purtându-l în braţe.

Pe când străbătea străzile prăfoase, se aştepta să-l vadă pe Jack după orice colţ. Cât de uimit avea să fie când o va vedea! Şi cât de încântat! Cu toate acestea, nu-l zări pe străzi, aşa că începu să intre în pensiuni. Imediat ce oamenii îşi începură lucrul,

se duse la diversele şantiere şi vorbi cu constructorii.

Ştia cuvintele care însemnau „zidar” şi „roşcat” în dialectul castilian, iar locuitorii din Compostela erau obişnuiţi cu străinii, aşa că reuşi să comunice cu ei; dar nu găsi nicio urmă a trecerii lui Jack. Începu să se îngrijoreze. Cu siguranţă, oamenii ar fi trebuit să-l cunoască. Nu era genul de persoană care să treacă neobservată şi, după calculele ei, trebuia să se fi stabilit aici de câteva luni bune. Aliena se uită atent şi la sculpturi, căutând siluetele cunoscute, dar nu zări niciuna.

Pe la jumătatea dimineţii întâlni o femeie şleampătă de vârstă mijlocie, o proprietară de tavernă care vorbea franceza şi şi-l amintea pe Jack.

— Chipeş flăcău… e al tău? Oricum, niciuna dintre fetele din preajmă nu a avut succes cu el. A fost aici pe la mijlocul verii, dar nu a stat mult, din păcate. Şi nici nu voia să spună unde se îndrepta. Îmi plăcea de el. Dacă-l găseşti, să-l săruţi cu foc din partea mea.

Aliena se întoarse în cămăruţa ei şi se întinse pe pat, privind tavanul. Copilaşul începu să scâncească, dar, de data aceasta, nu-l luă în seamă. Era extenuată, dezamăgită şi îi era dor de casă. Nu era drept: ea venise după el tocmai până la Compostela, dar Jack plecase în altă parte!

Din moment ce nu se întorsese pe drumul ce traversa Pirineii, iar la vest de Compostela nu se găsea nimic altceva decât o fâşie de coastă şi un ocean care ajungea până la marginea lumii, probabil că Jack plecase spre sud. Aliena trebuia să pornească din nou, călare pe iapa ei gri, cu pruncul în braţe, către inima Spaniei.

Se întreba cât de departe de casă trebuia să ajungă înainte ca pelerinajul ei să ajungă la final.

Jack îşi petrecu ziua de Crăciun cu prietenul lui, Raschid Alharoun, la Toledo. Raschid era un sarazin botezat care făcuse avere din importul de condimente din Orient, în special piper. Se întâlniră la amiază în catedrală, după care, sub razele calde ale soarelui, porniră înapoi, pe străzile înguste şi prin bazarul frumos mirositor, înspre cartierul înstărit.

Casa lui Raschid era făcută din piatră uimitor de albă, fiind construită în jurul unei curţi cu fântână. Bolţile umbroase ale curţii îi aminteau lui Jack de claustrul de la stăreţia Kingsbridge. În Anglia, acele bolţi ofereau protecţie în faţa vântului şi-a ploii,

dar aici scopul lor era să protejeze de fierbinţeala soarelui.

Raschid şi oaspeţii săi stăteau pe podea, pe perne, şi mâncau de pe o masă scundă. Bărbaţii erau serviţi de soţii, de fiice şi de mai multe servitoare al căror loc în gospodărie era oarecum îndoielnic: creştin fiind, Raschid nu putea avea decât o soţie, dar Jack bănuia că ignorase pe ascuns interdicţia Bisericii privind concubinele.

Femeile reprezentau principala atracţie a gospodăriei ospitaliere a lui Raschid. Erau toate frumoase. Soţia lui era o femeie graţioasă, cu forme statuare, cu o piele netedă, închisă la culoare, cu păr negru lucios şi ochi umezi, căprui, iar fiicele sale reprezentau versiuni mai zvelte ale mamei. Erau trei la număr. Cea mai mare era logodită şi avea să se mărite cu un alt oaspete de la masă, fiul unui negustor de mătăsuri din oraş.

— Raya mea este fiica perfectă, spuse Raschid în timp ce fata ocolea masa purtând un vas cu apă parfumată în care să-şi înmoaie degetele oaspeţii. Este atentă, supusă şi frumoasă. Josef e un bărbat norocos.

Logodnicul înclină din cap în semn de încuviinţare.

Cea de-a doua fiică era mândră, chiar arogantă. Părea a nu privi cu ochi buni laudele revărsate asupra surorii ei. Coborî privirea spre Jack în vreme ce-i turna în cupă o băutură dintr-un urcior de cupru.

— Ce este? întrebă el.

— Tonic cu mentă, spuse ea, dispreţuitor.

Nu-i plăcea deloc să-l servească, pentru că ea era fiica unui om important, iar el era un vagabond fără niciun ban.

Cea care-i plăcea cel mai mult lui Jack era Aysha, cea de-a treia fiică. În cele trei luni de când se afla aici, ajunsese să o cunoască destul de bine. Avea cincisprezece sau şaisprezece ani, era mărunţică şi plină de viaţă şi zâmbea mereu. Deşi era cu trei sau patru ani mai mică decât el, nu părea deloc copilăroasă. Avea o inteligenţă vie, marcată de o curiozitate permanentă. Îi punea întrebări fără de sfârşit despre Anglia şi despre felul în care trăiau oamenii acolo. Deseori, făcea haz de felul în care se purtau oamenii din Toledo – snobismul arabilor, capriciile evreilor şi prostul-gust de care dădeau dovadă creştinii nou-îmbogăţiţi – şi uneori îl făcea pe Jack să se prăpădească de râs. Deşi era cea mai tânără, părea cel mai puţin inocentă dintre toate trei: exista ceva în felul în care se uita la Jack, atunci când se apleca pentru a-i pune în faţă un vas cu creveţi condimentaţi, bunăoară, care

trăda o înclinaţie obscenă. Întâlni privirea lui Jack şi rosti:

— Tonic cu mentă, imitând perfect purtarea îngâmfată a surorii sale, iar Jack chicoti.

Când era cu Aysha, reuşea să uite de Aliena ore la rând.

Dar, atunci când pleca din casa aceasta, Aliena îi însoţea gândurile la fel de mult, de parcă n-ar fi părăsit-o decât cu o zi în urmă. Amintirile legate de ea erau dureros de vii, deşi nu o văzuse de mai mult de un an. Îşi putea aminti oricare din expresiile ei, după voie: râzând, gânditoare, bănuitoare, neliniştită, mulţumită, uluită şi – cel mai clar din toate – pasională. Nu uitase niciun detaliu al corpului ei şi încă vedea curbura sânilor ei, încă îşi aducea aminte senzaţia catifelată dată de pielea de pe interiorul coapselor, şi gustul sărutărilor, şi mireasma excitaţiei ei. Tânjea adesea după ea.

Pentru a se vindeca de această dorinţă de neîmplinit, uneori îşi închipuia ce făcea, cel mai probabil, Aliena în momentul acela. Cu ochii minţii o vedea la sfârşitul zilei, trăgându-i cizmele lui Alfred, aşezându-se la masă cu el, sărutându-l, făcând dragoste cu el şi ducând la sân un copil care semăna exact cu Alfred. Asemenea imagini îl torturau, dar nu îi alungau dorul de ea.

Astăzi, în ziua de Crăciun, probabil că Aliena băga la cuptor o lebădă şi apoi o împodobea din nou cu pene, ca să o pună pe masă, iar acolo se vor mai afla *posset*[13] din bere, ouă, lapte şi nucşoară. Mâncarea pe care o avea Jack în faţă era cum nu se poate mai diferită. Erau feluri apetisante pe bază de carne de miel, condimentată exotic, orez cu nuci şi salate cu sos de ulei de măsline şi suc de lămâie. Jack avusese nevoie de ceva timp pentru a se obişnui cu bucătăria spaniolă. Aici nu se mâncau niciodată hălcile de carne de vită, picioarele de porc sau pulpele de căprioară care nu lipseau de la niciun ospăţ din Anglia; şi nici nu mâncau felii groase de pâine. Nu aveau păşuni bogate pe care să pască turme mari de vite sau solul bogat pe care să semene ogoare nesfârşite de grâu unduitor. Cantităţile mici de carne erau compensate de felul în care aceasta se servea, asezonată cu diverse condimente, şi, în loc de obişnuita pâine a englezilor, ei aveau felurite legume şi fructe.

Jack locuia în Toledo cu un grup mic de preoţi englezi. Făceau parte dintr-o comunitate internaţională de cărturari care includea evrei, musulmani şi arabi creştinaţi. Englezii erau ocupaţi cu

[13] Băutură făcută din lapte cald cu vin sau bere şi mirodenii. (n.tr.)

traducerea unor tratate de matematică din arabă în latină, astfel încât să poată fi citite de creştini. Pe măsură ce descopereau comorile ştiinţei arabilor, în rândurile lor se instalase o atmosferă de emulaţie febrilă, aşa că îl primiseră cu dragă inimă pe Jack în mijlocul lor, ca învăţăcel: primeau pe oricine înţelegea ce făceau şi le împărtăşea entuziasmul. Erau ca nişte ţărani care, după ce munciseră ani de zile pentru a cultiva o bucăţică de pământ sărăcăcios, se mutaseră într-o vale aluvionară, plină de bogăţii. Jack abandonase lucrul în construcţii pentru a studia matematica. Încă nu trebuia să muncească pentru bani: învăţaţii îi oferiseră fără nicio problemă un pat şi mâncare după poftă, iar, dacă ar fi avut nevoie, i-ar fi oferit şi veşminte şi încălţări noi.

Raschid era unul dintre susţinătorii lor. În calitate de negustor la nivel internaţional, ştia mai multe limbi şi avea o atitudine cosmopolită. Acasă vorbea mai mult castiliană, limba Spaniei creştine, decât mozarabă. De asemenea, rudele sale vorbeau franceza, limba normanzilor, care erau negustori importanţi. Deşi se ocupa cu comerţul, avea o minte strălucită şi o curiozitate care îmbrăţişa multe domenii. Adora să discute cu cărturarii despre teoriile lor. Îl plăcuse imediat pe Jack, iar acesta lua masa acasă la el de mai multe ori pe săptămână.

Acum, pe când începură să mănânce, Raschid îl întrebă pe Jack:

— Ce ne-au învăţat filosofii săptămâna aceasta?

— Eu am citit Euclid.

Elementele de geometrie a lui Euclid fusese una dintre primele lucrări traduse.

— Euclid e un nume ciudat pentru un arab, spuse Ismail, fratele lui Raschid.

— Era grec, îi explică Jack. A trăit înainte de naşterea lui Hristos. Lucrarea sa a fost distrusă de romani, dar s-a păstrat la egipteni… aşa că ne parvine în arabă.

— Iar acum englezii o traduc în latină, spuse Ismail. Mă amuză lucrul acesta!

— Dar ce ai învăţat citind-o? întrebă Josef, logodnicul Rayei.

Jack şovăi. Era greu de explicat. Încercă să expună problema în termeni practici.

— Tatăl meu vitreg, constructorul, m-a învăţat să fac diverse operaţii geometrice: cum să împart un segment exact la jumătate, cum să trasez un unghi drept şi cum să desenez un pătrat în interiorul altuia astfel încât să aibă jumătate din aria

celui mare.

— La ce-ţi serveşte să ştii astfel de lucruri? îl întrerupse Josef.

În vocea sa se sesiza o notă de dispreţ. Vedea în Jack un fel de parvenit şi era gelos pe atenţia pe care o acorda Raschid cuvintelor lui Jack.

— Aceste operaţii sunt extrem de importante în desenarea planurilor unei clădiri, răspunse Jack agreabil, prefăcându-se a nu observa tonul lui Josef. Priveşte curtea aceasta, continuă el. Aria arcadelor acoperite de pe margini este exact aceeaşi cu aria zonei deschise din mijloc. Majoritatea curţilor interioare sunt construite aşa, inclusiv claustrele mănăstirilor. Asta pentru că e vorba de cea mai plăcută proporţie. Dacă partea de mijloc e mai mare, atunci va arăta ca o piaţă, iar dacă e mai mică, pare a fi o gaură în acoperiş. Dar, pentru a nimeri exact proporţia ideală, constructorul trebuie să ştie să proiecteze partea din mijloc astfel încât să aibă exact jumătate din întreaga suprafaţă.

— N-am ştiut asta! spuse Raschid, pe un ton triumfător.

Nu-i plăcea nimic mai mult decât să înveţe ceva nou.

— Euclid explică de ce sunt bune aceste tehnici, continuă Jack. De exemplu, cele două părţi ale segmentului împărţit în jumătate sunt egale pentru că formează laturi ale unor triunghiuri congruente.

— Congruente? întrebă Raschid.

— Înseamnă că sunt identice.

— Aha… acum înţeleg.

Totuşi, Jack îşi dădea seama că nimeni altcineva nu pricepuse.

— Dar puteai face aceste operaţii geometrice înainte de a-l citi pe Euclid, spuse Josef. Aşa că nu înţeleg cu ce te-ai ales în plus.

Raschid protestă:

— Un om e mereu în câştig atunci când înţelege ceva!

— În plus, interveni Jack, acum că înţeleg principiile geometriei, aş putea găsi soluţii la alte probleme care-l puneau în încurcătură pe tatăl meu.

Se simţea oarecum frustrat de această discuţie. Pentru el, a-l citi pe Euclid fusese ca o revelaţie, dar nu reuşea să comunice importanţa tulburătoare a acestor descoperiri. Schimbă întru câtva zona de interes.

— Cea mai interesantă este totuşi metoda lui Euclid, spuse el. El porneşte de la cinci axiome – adevăruri evidente în sine – şi deduce toate celelalte afirmaţii de la ele, folosind logica.

— Dă-mi un exemplu de axiomă, spuse Raschid.

— O dreaptă poate fi prelungită la infinit.

— Ba nu, nu se poate, spuse Aysha, care punea pe masă un castron plin de smochine.

Oaspeţii se arătară surprinşi să audă o fată intervenind într-o discuţie, dar Raschid izbucni într-un râs indulgent: Aysha era preferata lui.

— De ce nu? întrebă el.

— Trebuie să se oprească undeva, spuse ea.

— Dar, în imaginaţia ta, ar putea continua la infinit, zise Jack.

— În imaginaţia mea, apa ar putea curge la deal şi câinii ar putea vorbi latină, replică Aysha.

Mama ei intră în cameră şi îi auzi răspunsul.

— Aysha! spuse ea, tăios. Afară!

Toţi bărbaţii izbucniră în râs. Aysha se strâmbă şi ieşi.

— Cine se va însura cu ea o să aibă de lucru! spuse tatăl lui Josef.

Râseră din nou. Jack râdea şi el; apoi observă că toţi se uitau la el, ca şi cum gluma îl viza pe el.

După prânz, Raschid le arătă colecţia sa de jucării mecanice. Avea un rezervor în care puteai amesteca apă cu vin, iar acestea curgeau separat; un ceas minunat, cu mecanism propulsat de apă, care marca trecerea orelor cu o precizie fenomenală; o carafă care se umplea singură, dar nu dădea niciodată pe afară, şi o statuie mică de lemn ce înfăţişa o femeie cu ochii făcuţi din nişte cristale care la căldura zilei absorbeau apă, iar noaptea o eliminau, astfel încât părea că plânge. Jack împărtăşea fascinaţia lui Raschid pentru aceste jucării, dar era intrigat în cea mai mare măsură de statuia care plângea, pentru că, dacă la o examinare atentă, mecanismele celorlalte erau simple, nimeni nu înţelegea cu adevărat în ce fel funcţionau cristalele.

Toată după-amiaza rămaseră în arcadele umbrite din jurul curţii, jucând diverse jocuri, moţăind sau discutând alene. Jack şi-ar fi dorit să facă parte dintr-o familie mare ca aceasta, cu surori, unchi şi cuscri, cu o casă mare în care se puteau întâlni cu toţii şi cu un statut respectat într-un orăşel. Dintr-odată, îşi aduse aminte de discuţia pe care o avusese cu mama lui în noaptea în care ea îl salvase din temniţa de la stăreţie. O întrebase despre rudele tatălui său, iar ea spusese: „Da, avea o familie mare în Franţa.” „Am şi eu o familie precum aceasta, undeva, îşi spuse Jack. Fraţii şi surorile tatălui meu sunt unchii şi mătuşile mele. S-

ar putea să am şi eu veri. Oare am să-i găsesc vreodată?”

Se simţea lăsat în voia sorţii. Putea supravieţui oriunde, dar nu-şi afla locul nicăieri. Fusese sculptor, constructor, călugăr şi matematician şi nu ştia care dintre aceste îndeletniciri îl caracteriza pe adevăratul Jack sau dacă nu cumva niciuna dintre ele nu-l definea. Uneori se întreba dacă n-ar fi trebuit să fie menestrel, precum tatăl său, sau nelegiuit, ca mama sa. Avea nouăsprezece ani, nu avea casă, nici rădăcini, nu avea familie şi niciun scop în viaţă.

Jucă şah cu Josef şi câştigă; apoi veni Raschid şi spuse:

— Lasă-mă pe mine să stau acolo, Josef. Vreau să aud mai multe despre Euclid.

Supus, Josef renunţă la locul ocupat în favoarea viitorului său socru, după care se îndepărtă – îi era de ajuns atât cât aflase despre Euclid. Raschid se aşeză şi i se adresă lui Jack:

— Îţi place?

— Ospitalitatea ta n-are pereche, spuse politicos Jack.

Traiul la Toledo îl învăţase să adopte manierele locului.

— Mulţumesc. Dar mă refeream la Euclid.

— Da. Nu cred că am reuşit să explic prea bine importanţa cărţii sale. Vezi tu…

— Cred că înţeleg, spuse Raschid. Ca şi tine, îmi place ştiinţa de dragul ştiinţei.

— Într-adevăr.

— Chiar şi aşa, un bărbat trebuie să-şi câştige existenţa.

Jack nu înţelegea relevanţa acestor cuvinte, aşa că aşteptă ca Raschid să continue. Însă Raschid se lăsă pe spătar, cu ochii pe jumătate închişi, părând a se mulţumi să savureze o tăcere în doi. Jack începu să se întrebe dacă nu cumva Raschid îi reproşa că nu profesa o meserie. În cele din urmă, Jack spuse:

— Cred că o să mă întorc la construit, într-o zi.

— Bine.

Jack zâmbi.

— Când am plecat din Kingsbridge, călare pe calul mamei mele, cu uneltele tatălui meu vitreg într-o trăistuţă, pe umăr, credeam că nu există decât o singură metodă de a construi o biserică: ziduri groase cu bolţi rotunde şi ferestre mici, cu un tavan de lemn sau o boltă de piatră în formă de arcadă rotunjită. Catedralele pe care le-am văzut în drumul de la Kingsbridge la Southampton nu mi-au contrazis această convingere. Dar Normandia mi-a schimbat viaţa.

— Îmi închipui, spuse Raschid, cu glas somnoros.

Nu era foarte interesat, aşa că Jack îşi aminti în tăcere de zilele acelea. La câteva ore de la acostarea la Honfleur, privea biserica abaţiei Jumieges. Era cea mai înaltă biserică pe care o văzuse vreodată, dar avea aceleaşi bolţi rotunde şi acelaşi tavan de lemn – cu excepţia capitulului, unde abatele Urso construise un tavan de piatră, ceva revoluţionar. În loc de o boltă lină, continuă, sau de o cupolă în cruce, acest tavan avea nervuri care ţâşneau din vârfurile coloanelor şi se întâlneau în cel mai înalt punct al acoperişului. Nervurile erau groase şi puternice, iar porţiunile triunghiulare de tavan dintre nervuri erau subţiri şi uşoare. Călugărul care se ocupa cu administrarea clădirii îi explicase lui Jack că era mai lesne să construieşti aşa: la început erau înălţate nervurile, după care se ridicau fără mare efort părţile dintre ele. Acest tip de boltă era, de asemenea, mai uşor. Călugărul spera ca Jack să-i împărtăşească anumite inovaţii tehnice din Anglia, dar Jack se văzuse nevoit să-l dezamăgească. Cu toate acestea, încântarea evidentă a lui Jack faţă de boltirea cu nervuri îi fusese pe plac, aşa că îi spusese că la Lessay, nu prea departe, se afla o biserică al cărui acoperiş fusese construit după aceeaşi tehnică.

A doua zi, Jack se dusese la Lessay şi îşi petrecuse toată după-amiaza în biserică, privind uimit bolta. Îşi dădu seama că cel mai extraordinar aspect al acesteia era felul în care nervurile, care coborau din vârful acoperişului către capitelurile coloanelor, păreau să *accentueze* chipul în care greutatea acoperişului era purtată de cei mai puternici stâlpi. Nervurile făceau vizibilă logica clădirii.

Jack călătorise apoi spre sud, către regiunea Anjou, şi se angajase la lucrările de reparaţie a bisericii abaţiei din Tours. Nu-i fusese deloc greu să-l convingă pe maistrul constructor să-l pună la încercare. Uneltele pe care le avea arătau că era zidar şi, după o zi de muncă, maistrul îşi dăduse seama că era bun. Laudele făcute în faţa Alienei, cum că putea obţine un loc de muncă oriunde în lume, nu fuseseră chiar în van.

Printre uneltele moştenite de la Tom se afla şi rigla de treizeci de centimetri. Numai maiştrii zidari aveau aşa ceva, iar când ceilalţi descoperiseră că Jack avea una, îl întrebaseră cum reuşise să devină maistru la o vârstă atât de fragedă. Primul său impuls fusese să le explice că nu era, de fapt, maistru constructor; dar apoi hotărâse să spună că era. În fond,

condusese efectiv şantierul de la Kingsbridge cât timp fusese călugăr, şi putea trasa planuri la fel de bine ca Tom. Dar maistrul de la Tours fusese iritat de ideea că angajase un posibil rival. Într-o zi, Jack îi sugerase o modificare călugărului care se ocupa de construcţii şi desenase pe pardoseală pentru a-şi ilustra vorbele. Acesta fusese începutul problemelor sale. Maistrul constructor se convinsese că Jack voia să-i ia locul. Începuse să caute defecte în munca lui Jack şi îl trecuse la munca monotonă de a ciopli blocuri simple de piatră.

Curând, Jack pornise din nou la drum. Se dusese la abaţia din Cluny, sediul unui imperiu monastic care se întindea pe toata suprafaţa creştinătăţii. De fapt, Ordinul de la Cluny iniţiase şi întreţinuse pelerinajul, devenit celebru, la mormântul Sfântului Iacob. De-a lungul drumului spre Compostela se înşirau mai multe biserici închinate Sfântului Iacob şi mănăstiri aparţinând ordinului clunisian unde puteau fi găzduiţi pelerinii. Din moment ce tatăl lui Jack fusese menestrel pe drumul de pelerinaj, părea probabil ca el să fi vizitat oraşul Cluny.

Cu toate acestea, nu o făcuse. În Cluny nu erau menestreli. Jack nu află nimic despre tatăl lui acolo.

Însă, călătoria lui nu fusese nicidecum o pierdere de vreme. Până la intrarea în biserica din Cluny, Jack nu văzuse decât bolţi semicirculare; iar tavanele aveau fie formă de tunel, ca un şir lung de bolţi rotunde lipite unele de altele, fie în cruce, ca întretăierea a două tunele. La Cluny, bolţile nu erau semicirculare.

Aveau un vârf.

În arcadele principale, bolţile aveau forma aceea cu vârf; tavanul navelor laterale avea bolţi cu vârf; şi – cel mai surprinzător lucru – deasupra naosului se afla un tavan de piatră care nu putea fi descris decât ca fiind rotunjit, dar ascuţit în centru. Jack fusese învăţat mereu că forma circulară era solidă pentru că era perfectă, iar o boltă rotundă era solidă pentru că era o parte dintr-un cerc. Aşa că el considera a fi slabă o boltă ascuţită. Însă, călugării de acolo îi spuseseră că bolţile ascuţite erau cu mult mai solide decât cele rotunde. Biserica de la Cluny părea a fi o dovadă în acest sens pentru că, în ciuda greutăţii imense a pietrăriei din tavanul său ascuţit, era foarte înaltă.

Jack nu rămăsese mult la Cluny. Îşi continuase călătoria spre sud, urmând drumul de pelerinaj, abătându-se de la el ori de câte ori simţea nevoia. La începutul verii, pe acel drum se aflau

mulţi menestreli, în oraşele mari sau în apropierea mănăstirilor clunisiene. Aceştia îşi recitau naraţiunile în versuri în faţa bisericilor şi a locurilor sfinte, acompaniindu-se uneori la violă, exact aşa cum îi povestise Aliena. Jack îi abordase pe toţi, întrebându-i dacă nu îl cunoscuseră cumva pe Jack Shareburg. Nimeni însă nu îl cunoscuse.

Bisericile pe care le văzuse în drumul său prin sud-vestul Franţei şi prin nordul Spaniei continuaseră să-l uimească. Erau toate cu mult mai înalte decât catedralele englezeşti. Unele aveau bolţi lamelare. Lamelele, care străbăteau spaţiul dintre stâlpi, de-a lungul bolţii bisericii, făceau posibilă construirea pe etape, travee după travee, în loc să fie nevoie să se construiască totul odată. De asemenea, ele schimbau întru totul înfăţişarea bisericii. Accentuând demarcaţia dintre travee, arătau că întreaga construcţie era o serie de unităţi identice, ca o pâine tăiată felii, iar acest lucru impunea o anumită logică şi ordine în spaţiul uriaş din interior.

Ajunsese la Compostela în miezul verii. Nu ştiuse că pe lume existau astfel de locuri, unde era atât de cald. Santiago era o altă biserică ameţitor de înaltă, iar naosul, încă în construcţie, avea şi el o boltă lamelară. De acolo, pornise şi mai spre sud.

Regatele spaniole fuseseră sub dominaţie sarazină până de curând; de fapt, cea mai mare parte a teritoriului aflat la sud de Toledo se afla încă sub dominaţie musulmană. Înfăţişarea clădirilor sarazine îl fascina pe Jack: interioarele lor înalte, răcoroase, arcadele cu bolţi, pietrăria lor de un alb orbitor în lumina soarelui, toate îi păreau minunate. Dar cea mai interesantă dintre toate fusese descoperirea că atât bolta cu nervuri, cât şi arcadele ascuţite existau în arhitectura musulmană. Poate că de aici se inspiraseră francezii.

În vreme ce şedea lângă Raschid, în acea fierbinte după-amiază iberică, ascultând distrat râsetele femeilor ascunse undeva în casa răcoroasă, Jack se gândea că nu avea să mai lucreze la nicio catedrală aşa cum lucrase la cea din Kingsbridge. Îşi dorea în continuare să construiască cea mai frumoasă catedrală din lume, dar aceasta nu avea să fie o structură masivă, solidă, ca o fortăreaţă. Voia să folosească tehnicile noi, boltirea cu nervuri şi arcadele ascuţite. Totuşi, nu avea de gând să le folosească aşa cum fuseseră folosite până atunci. Niciuna dintre bisericile pe care le văzuse nu profitase pe deplin de posibilităţile oferite. În mintea lui se trasau contururile unei

biserici. Detaliile erau oarecum vagi, dar imaginea de ansamblu se prezenta foarte limpede: era o clădire spaţioasă, aerisită, al cărei interior era scăldat de razele soarelui care se strecurau prin ferestrele imense, iar bolta arcuită se înălţa atât de sus, încât părea să atingă Cerurile.

— Josef şi Raya vor avea nevoie de o casă, spuse dintr-odată Raschid. Dacă ai construi-o tu, ar urma şi alte lucrări.

Jack era surprins. Nu se gândise niciodată să ridice case.

— Crezi că vor să le construiesc eu casa? întrebă el.

— Posibil.

Se aşternu o altă tăcere prelungă, timp în care Jack se gândi cum i-ar fi fost viaţa dacă ar fi construit case pentru negustorii bogaţi din Toledo.

În cele din urmă, Raschid păru să se trezească din toropeală. Se îndreptă de spate şi deschise ochii larg.

— Îmi placi, Jack, spuse el. Eşti un bărbat cinstit şi un partener de conversaţie pe cinste, ceea ce nu se poate spune despre majoritatea cunoscuţilor mei. Sper că vom fi mereu prieteni.

— Şi eu, zise Jack, oarecum surprins de aceste laude neaşteptate.

— Sunt creştin, aşa că nu-mi ţin femeile închise, aşa cum fac unii dintre fraţii mei musulmani. Pe de altă parte, sunt arab; ceea ce înseamnă că nu le acord chiar… iartă-mă, libertatea cu care sunt obişnuite alte femei. Le permit să se întâlnească şi să discute cu oaspeţi bărbaţi la mine în casă. Permit dezvoltarea unor prietenii. Dar în momentul în care prietenia începe să evolueze înspre ceva mai mult – după cum e şi firesc în cazul tinerilor –, atunci mă aştept ca bărbatul să înainteze o propunere oficială. Orice altceva ar fi o jignire.

— Bineînţeles, spuse Jack.

— Ştiam că o să înţelegi. Raschid se ridică în picioare şi, cu afecţiune, îşi puse mâna pe umărul lui Jack. Nu am fost niciodată binecuvântat cu un fiu; dar, dacă aş fi fost, cred că mi-aş fi dorit să fie ca tine.

Jack rosti primele vorbe care-i veniră-n minte:

— Dar cu pielea mai închisă, sper.

Raschid păru nedumerit câteva clipe, după care izbucni într-un râs hohotitor, speriindu-i pe ceilalţi oaspeţi din curte.

— Da! spuse el, vesel. Mai închisă!

Apoi intră în casă, râzând în continuare.

Oaspeţii mai în vârstă începură să-şi ia rămas-bun. Pe măsură

ce aerul după-amiezii se răcorea, Jack şedea de unul singur, gândindu-se la ceea ce i se spusese. În mod clar, i se oferea un târg. Dacă se căsătorea cu Aysha, Raschid avea să-l lanseze în calitate de constructor de case pentru bogaţii din Toledo. Totodată, reprezenta un avertisment: dacă nu avea de gând să se însoare cu ea, ar trebui să păstreze distanţa. Oamenii din Spania aveau o purtare mai complexă decât cei din Anglia, dar, când era nevoie, puteau foarte bine să se facă înţeleşi.

Când medita asupra situaţiei, Jack se trezea gândind că aşa ceva era de necrezut. „Eu sunt? îşi spunea el. Sunt eu Jack Jackson, fiul bastard al unui bărbat care a fost spânzurat, crescut în pădure, ucenic zidar, călugăr fugar? Chiar mi se oferă frumoasa fiică a unui negustor arab, plus un trai garantat în calitate de constructor, în acest oraş parfumat? Pare prea frumos ca să fie adevărat. Ba chiar îmi place fata!”

Soarele cobora pe boltă, iar curtea fu învăluită de umbră. Nu mai rămăseseră decât două persoane în arcadă: el şi Josef. Tocmai se gândea dacă nu cumva acea situaţie nu fusese plănuită, când îşi făcură apariţia Raya şi Aysha, dovedind că aşa era. În ciuda stricteţii teoretice privind contactul fizic dintre fete şi tineri, mama lor ştia exact ce se întâmpla, şi probabil că şi Raschid. Aveau să le acorde îndrăgostiţilor câteva clipe de singurătate; apoi, înainte să apuce să facă poate ceva grav, mama avea să vină în curte, să se prefacă scandalizată şi să le poruncească fetelor să se întoarcă în casă.

De cealaltă parte a curţii, Raya şi Josef începură imediat să se sărute. Când o văzu pe Aysha apropiindu-se, Jack se ridică în picioare. Fata purta o rochie albă până la pământ, din bumbac egiptean, un material pe care Jack nu-l mai văzuse niciodată înainte de a veni în Spania. Mai moale decât lâna şi mai fin decât pânza, acesta se lipea de trupul în mişcare al Ayshei, iar culoarea sa albă părea a luci în amurg. Făcea ca ochii ei căprui să pară aproape negri. Aysha se apropie de el, zâmbind ca un drăcuşor.

— Ce ţi-a spus? întrebă ea.

Jack presupuse că se referea la tatăl ei.

— S-a oferit să-mi lanseze cariera de constructor de case.

— Ce mai zestre! spuse ea, batjocoritoare. Nu-mi vine să cred! Ar fi putut, cel puţin, să-ţi ofere bani.

Jack observă, destul de dezorientat, că fata nu avea pic de răbdare atunci când venea vorba de tradiţia sarazină. Găsea că sinceritatea ei era înviorătoare.

— Nu cred că vreau să construiesc case, spuse el.

Dintr-odată, fata abordă o atitudine solemnă.

— Mă placi?

— Ştii bine că da!

Ea făcu un pas înainte, îşi înălţă faţa spre el, închise ochii, se ridică pe vârfuri şi îl sărută. Mirosea a mosc şi a ambră cenuşie. Îşi deschise gura, iar limba i se strecură jucăuşă printre buzele lui. Braţele lui se petrecură pe după trupul fetei aproape fără să-şi dea seama. Şi le lăsă în jurul taliei ei. Bumbacul era foarte subţire: se simţea de parcă i-ar fi atins pielea goală. Ea îi luă mâna şi i-o puse pe sân. Avea un corp zvelt, iar sânul ei era micuţ, o moviliţă obraznică, şi cu un sfârc mic şi tare în vârf. Pieptul fetei urca şi cobora pe măsură ce excitaţia ei creştea. Jack îi simţi mâna mişcându-se între picioarele lui, şi fu şocat de această îndrăzneală. Îi strânse sfârcul între degete. Aysha trase aer adânc în piept şi se desprinse de el, gâfâind. Jack îşi retrase mâinile.

— Te-a durut? întrebă el în şoaptă.

— Nu! spuse ea.

Se gândi la Aliena şi se simţi vinovat; apoi îşi dădu seama cât de prostesc era aşa ceva. De ce să simtă că trăda o femeie care *se măritase* cu un alt bărbat?

Aysha îl privi preţ de câteva clipe. Era aproape întuneric, dar Jack băga de seamă că faţa ei exprima dorinţă. Îi ridică mâna şi o aşeză din nou pe sânul ei.

— Fă-o din nou, dar mai tare, spuse ea, cu un ton imperativ.

Jack îi găsi sfârcul şi se aplecă să o sărute, dar ea îşi dădu capul pe spate, privindu-i chipul în timp ce o mângâia. El îi strânse sfârcul uşor, apoi, supus, îl ciupi tare. Aysha îşi arcui spatele astfel încât sfârcurile i se ghiceau, tari, prin materialul rochiei. Jack îşi coborî capul spre sânul ei. Buzele i se strânseră în jurul sfârcului, prin ţesătură. Apoi, purtat de val, îl prinse între dinţi şi îl muşcă. Îi auzi respiraţia şuierătoare pe când fata trăgea adânc aer în piept.

O simţi cutremurată de un fior. Aysha îi desprinse capul de la sân şi îşi lipi trupul de al său. El îşi apropie faţa de chipul ei. Ea îl sărută nebuneşte, ca şi cum ar fi voit să-i acopere faţa cu gura ei, şi îi trase corpul spre al ei, scoţând mici gemete din gât. Jack era excitat, uluit, ba chiar un pic speriat: nu trăise nimic asemănător vreodată. Îi trecu prin minte că ea mai avea puţin şi ajungea la orgasm. Tocmai atunci, fură întrerupţi.

Din cadrul uşii se auzi vocea mamei lor:
— Raya! Aysha! Veniţi imediat înăuntru!
Aysha îşi ridică ochii spre el, cu pieptul tresăltându-i. După o clipă îl sărută din nou, tare, apăsându-şi buzele de ale lui până aproape de durere. Se desprinse de el.
— Te iubesc, şuieră ea.
Apoi fugi în casă.
Jack o privi îndepărtându-se. Raya o urmă pe Aysha cu paşi mai calmi. Mama lor străfulgeră câte o privire dezaprobatoare în direcţia lui Jack şi a lui Josef şi apoi intră după fete, închizând uşa în urma ei cu un gest hotărât. Jack rămase privind lung la uşa închisă, întrebându-se ce să mai înţeleagă.
Josef traversă curtea şi îi întrerupse visarea.
— Frumoase fete – amândouă! spuse el, făcându-i cu ochiul conspirativ.
Cu o expresie absentă, Jack dădu aprobator din cap şi porni spre poartă.
Josef veni cu el. Pe când treceau pe sub arcadă, din întuneric se ivi o servitoare care închise porţile în urma lor.
— Problema în a fi logodit e că rămâi cu o durere între picioare, spuse Josef.
Jack nu îi răspunse.
— S-ar putea să mă duc jos la Fatima să mă eliberez, mai zise Josef.
Fatima conducea un bordel. În ciuda numelui sarazin, aproape toate fetele aveau pielea deschisă la culoare, iar cele câteva târfe arabe erau foarte scumpe.
— Vrei să vii şi tu? întrebă Josef.
— Nu, răspunse Jack. Eu am alt fel de durere. Noapte bună!
Se îndepărtă cu pas grăbit. Chiar şi atunci când Jack se simţea bine sufleteşte, Josef nu era persoana cu care ar fi preferat să-şi petreacă timpul, iar în seara aceasta, Jack se afla într-o dispoziţie neiertătoare.
Pe măsură ce se apropia de colegiul unde avea un pat tare în dormitor, aerul serii se răcorea. Simţea că se afla într-un moment de răscruce. I se oferea o viaţă uşoară şi prosperă, iar tot ce trebuia să facă era să o dea uitării pe Aliena şi să-şi abandoneze visul de a construi cea mai frumoasă catedrală din lume.
În noaptea aceea visă că Aysha venea la el, cu trupul ei gol alunecos de la uleiurile parfumate, şi se freca de el, dar nu-l lăsa să facă dragoste cu ea.

Dimineaţa, când se trezi, decizia era luată.

Servitorii nu-i permiseră Alienei să intre în casa lui Raschid Alharoun. „Probabil că arăt ca o cerşetoare”, îşi spuse ea în timp ce stătea lângă poartă, îmbrăcată în tunica ei prăfuită şi cu cizmele uzate în picioare, ţinând bebeluşul în braţe.

— Spuneţi-i lui Raschid Alharoun că îl caut pe prietenul său Jack Fitzjack din Anglia, zise ea în franceză, întrebându-se dacă servitorii cu pielea închisă la culoare puteau înţelege vreo boabă din ceea ce spunea.

După o discuţie în şoaptă în vreun dialect arab, unul dintre servitori, un bărbat înalt cu pielea întunecată precum cărbunele şi cu părul precum lâna unei oi negre, intră în casă.

Aliena se foi de pe un picior pe altul, cuprinsă de nelinişte, în timp ce servitorii ceilalţi se holbau la ea fără nicio jenă. Chiar şi după acest pelerinaj interminabil, tot nu învăţase să aibă răbdare. După dezamăgirea suferită la Compostela, urmase drumul către interiorul Spaniei, la Salamanca. Nimeni nu-şi amintea de vreun tânăr roşcat interesat de construcţia catedralelor şi de menestreli, dar un călugăr bun la suflet îi spusese că la Toledo exista o comunitate de cărturari englezi. Părea puţin probabil, dar Toledo nu se găsea la o distanţă prea mare pe drumul înecat în praf, aşa că mersese mai departe.

Aici o aştepta o altă dezamăgire înnebunitoare. Da, Jack fusese aici – ce noroc! – dar, din păcate, plecase deja. Treptat-treptat, îl prindea din urmă: acum nu se afla decât la o lună în urma lui. Dar, o dată în plus, nimeni nu ştia încotro o apucase.

În Compostela putuse să deducă faptul că, probabil, Jack se dusese spre sud, întrucât venise dinspre est, iar la nord şi la vest se afla marea. Din păcate, aici existau mai multe posibilităţi. Era posibil să fi plecat spre nord-est, înapoi spre Franţa; către vest, spre Portugalia, sau către sud, spre Granada; iar de pe coasta spaniolă s-ar fi putut urca pe o corabie către Roma, Tunis, Alexandria sau Beirut.

Aliena se hotărâse că, dacă nu găsea niciun indiciu clar în ceea ce privea direcţia în care plecase Jack, avea să renunţe la căutare. Era extenuată şi departe de casă. Nu mai avea prea multă energie sau voinţă, şi nu se mai simţea în stare să purceadă mai departe fără altceva decât speranţa vagă că avea să răzbească. Era pregătită să se întoarcă din drum, apucând-o înspre Anglia, şi să încerce să uite de Jack pentru totdeauna.

Din casa cea albă ieşi un alt servitor. Acesta era îmbrăcat în haine mai scumpe şi vorbea franceza. O privi iritat pe Aliena, dar i se adresă politicos.

— Sunteţi prietenă cu domnul Jack?

— Da, o prietenă veche din Anglia. Aş dori să vorbesc cu Raschid Alharoun.

Servitorul aruncă o privire la copilaş.

— Sunt rudă cu el, spuse Aliena.

Nu rostea o minciună: era soţia înstrăinată a fratelui lui vitreg, ceea ce reprezenta un grad de rudenie.

Servitorul deschise poarta mai larg şi spuse:

— Vă rog să mă urmaţi!

Cuprinsă de recunoştinţă, Aliena intră. Dacă ar fi fost respinsă aici, acesta ar fi fost capătul drumului ei.

Îl urmă pe servitor de-a curmezişul unei curţi plăcute la vedere, trecând pe lângă o fântână arteziană. Se întreba ce putuse să-l aducă pe Jack în casa acestui negustor înstărit. Părea o prietenie improbabilă. Recitase oare Jack poveşti în versuri la umbra acestor arcade?

Intrară în casă. Era o clădire ca un palat, cu încăperi înalte, răcoroase, cu pardoseli de piatră şi de marmură şi cu mobilă complicat sculptată şi tapiţată luxos. Trecură pe sub două arcade, apoi de o uşă de lemn, după care Aliena avu sentimentul că intraseră în odăile femeilor. Servitorul ridică o mână, semn să se oprească, după care tuşi uşor.

O clipă mai târziu, în încăpere lunecă în straie negre o femeie arabă înaltă, ţinând un colţ al veşmântului în faţa gurii, o poziţie care era insultătoare în orice cultură. O privi pe Aliena şi o întrebă în franceză:

— Cine eşti?

Aliena îşi îndreptă spatele, arătându-şi adevărata înălţime.

— Sunt doamna Aliena, fiica răposatului duce de Shiring, spuse ea, pe un ton cât mai arogant posibil. Înţeleg că am onoarea de a vorbi cu soţia lui Raschid, vânzătorul de piper.

Putea intra în jocul acesta la fel de bine ca oricine altcineva.

— Ce cauţi aici?

— Am venit să vorbesc cu Raschid.

— Nu primeşte femei!

Aliena îşi dădu seama că nu avea nicio şansă de a câştiga cooperarea acestei femei. Totuşi, nu avea unde altundeva să meargă, aşa că încercă în continuare.

— S-ar putea să primească o prietenă de-a lui Jack, insistă ea.

— Jack e soţul tău?

— Nu. Aliena ezită. E cumnatul meu.

Femeia arboră un aer sceptic. Ca majoritatea oamenilor, probabil că se gândea că Jack o lăsase însărcinată pe Aliena, după care o părăsise, iar Aliena îl urmărea cu scopul de a-l obliga să se însoare cu ea şi să-l întreţină pe micuţ.

Femeia se întoarse pe jumătate şi strigă ceva într-o limbă pe care Aliena nu o înţelegea. O clipă mai târziu, în cameră intrară trei femei tinere. După înfăţişare, în mod evident îi erau fiice. Le vorbi în aceeaşi limbă şi ele îşi aţintiră privirile asupra Alienei. Apoi începură o conversaţie zorită în care numele lui Jack apărea des.

Aliena se simţea umilită. Fu tentată să se întoarcă pe călcâie şi să plece; dar acest lucru ar fi însemnat să renunţe cu totul la căutare. Oamenii aceştia îngrozitori reprezentau ultima ei speranţă. Le întrerupse conversaţia, spunând:

— Unde este Jack?

Intenţionase să adopte un ton imperativ, dar, spre necazul ei, glasul ei părea plângător.

Fetele tăcură.

— Nu ştim unde este, spuse mama.

— Când l-aţi văzut ultima oară?

Femeia şovăi. Nu ar fi vrut să răspundă, dar nu avea cum să pretindă că nu-şi amintea când îl văzuse ultima dată.

— A plecat din Toledo a doua zi după Crăciun, spuse ea, fără nicio tragere de inimă.

Aliena se forţă să schiţeze un zâmbet prietenos.

— Îţi aduci aminte să fi spus unde se ducea?

— Ţi-am spus, nu ştiu unde este.

— Poate că i-a spus ceva soţului tău.

— Nu, nu i-a spus nimic.

Aliena se lăsă pradă disperării. Intuiţia îi spunea că femeia ştia totuşi ceva. Cu toate acestea, era evident că nu avea de gând să-i spună nimic. Dintr-odată, Aliena se simţi slăbită şi obosită. Cu lacrimi în ochi, rosti:

— Jack este tatăl copilului meu. Nu credeţi că i-ar plăcea să-şi vadă fiul?

Cea mai tânără dintre cele trei fiice începu să spună ceva, dar mama îi curmă vorba. Între ele avu loc un schimb scurt şi aprig de replici: atât mama, cât şi fiica aveau acelaşi temperament

iute. Dar, în final, fiica tăcu.

Aliena rămase în aşteptare, dar nu se mai rosti niciun cuvânt. Cele patru se mulţumeau să o ţintuiască aspru cu privirea. Fără îndoială, aveau o atitudine ostilă, dar erau atât de curioase, încât nu se grăbeau să o vadă plecată. Oricum, nu avea niciun rost să mai rămână. Ar fi făcut bine să plece, să se întoarcă la locul unde găsise găzduire şi să facă pregătirile necesare pentru drumul îndelungat către Kingsbridge. Trase aer adânc în piept şi adoptă un ton detaşat şi ferm.

— Mulţumesc pentru ospitalitate, spuse ea.

Mama avu bunul-simţ de a părea oarecum ruşinată.

Aliena ieşi din încăpere.

Afară, servitorul aştepta. Porni în pas cu ea şi o însoţi spre ieşirea din casă. Aliena strânse din pleoape pentru a-şi alunga lacrimile. Era insuportabil de frustrant să ştie că întreaga ei călătorie eşuase din pricina răutăţii unei femei.

Servitorul o conduse prin curte. Când ajunseră la poartă, Aliena auzi în spate nişte paşi repezi. Se întoarse şi văzu că venea după ea cea mai mică dintre fiice. Se opri şi aşteptă. Servitorul părea stânjenit.

Fata era scundă, subţirică şi foarte drăguţă, cu piele aurie şi ochi atât de întunecaţi, încât erau aproape negri. Purta o rochie albă, în comparaţie cu care Aliena se simţea plină de praf şi nespălată. Vorbea o franceză stricată.

— Îl iubeşti? izbucni ea.

Aliena ezită. Înţelese însă că nu mai avea cum să-şi ştirbească demnitatea.

— Da, îl iubesc, mărturisi ea.

— El te iubeşte pe tine?

Aliena era pe cale să spună că da; apoi îşi dădu seama că nu-l mai văzuse de mai bine de un an.

— Mă iubea cândva, spuse ea.

— Eu cred că te iubeşte, zise fata.

— Ce te face să spui asta?

Ochii fetei se umplură de lacrimi.

— L-am vrut pentru mine. Şi aproape că l-am avut. Se uită la copilaş. Păr roşcat şi ochi albaştri!

Lacrimile se scurgeau pe obrajii ei netezi şi bronzaţi.

Aliena o privea lung. Asta explica ostilitatea primirii. Mama ar fi vrut ca Jack să se fi însurat cu fata aceasta. Nu avea cum să fi avut mai mult de şaisprezece ani, dar înfăţişarea senzuală o

făcea să pară mai în vârstă. Aliena se întrebă ce anume se întâmplase între ei.

— „Aproape” că l-ai avut? zise ea.

— Da, spuse fata pe un ton sfidător. Ştiam că mă place. Mi-a frânt inima atunci când a plecat. Dar acum înţeleg de ce.

Îşi pierdu stăpânirea de sine, iar faţa i se schimonosi, cuprinsă de suferinţă.

Aliena putea să înţeleagă şi să compătimească o femeie care-l iubise şi-l pierduse pe Jack. Atinse umărul fetei, încercând să o aline. Exista totuşi ceva mai important decât pasiunea.

— Ascultă, spuse ea pe un ton imperios. Ştii unde a plecat?

Fata îşi ridică privirea şi dădu din cap a încuviinţare, suspinând.

— Spune-mi!

— La Paris, zise fata.

La Paris!

Aliena era în culmea fericirii. Îi găsise din nou urma. Parisul era departe, dar drumul se întindea în mare parte prin zone cunoscute. Iar Jack avea un avans de numai o lună. Se simţea reîntinerită. „O să-l găsesc, până la urmă, îşi spuse ea. Ştiu sigur că o să-l găsesc!”

— Pleci la Paris acum? întrebă fata.

— O, da, spuse Aliena. Am ajuns până aici… nu mă voi opri tocmai acum. Mulţumesc că mi-ai spus… mulţumesc!

— Vreau să fie fericit, rosti fata cu simplitate.

Nemulţumit, servitorul începu să se bâţâie de pe un picior pe altul. Chipul lui arăta că ştia că putea avea necazuri din cauza acestei întâmplări. Aliena îi spuse fetei:

— A mai zis şi altceva? Pe ce drum o să plece, sau orice altceva care mi-ar putea fi de ajutor?

— Vrea să se ducă la Paris pentru că cineva i-a spus că acolo se construiesc biserici frumoase.

Aliena dădu din cap în semn de încuviinţare. Ar fi putut ghici şi singură acest lucru.

— Şi a luat şi doamna care plânge.

Aliena nu înţelegea ce voia să spună.

— Doamna care plânge?

— Tata i-a dat doamna care plânge.

— O doamnă?

Fata scutură din cap.

— Nu ştiu exact cum se spune. O doamnă. Plânge. Din ochi.

— Vrei să spui o imagine? O doamnă pictată?

— Nu înţeleg, spuse fata. Privi neliniştită peste umăr. Trebuie să plec!

Indiferent ce era doamna care plângea, nu părea a fi ceva prea important.

— Mulţumesc că m-ai ajutat, spuse Aliena.

Fata se aplecă şi sărută fruntea copilaşului. Lacrimile ei căzură pe obrăjorii lui dolofani. Îşi ridică ochii spre Aliena.

— Aş vrea să fiu în locul tău, spuse ea.

Apoi se întoarse şi o zbughi înapoi în casă.

Jack găsise găzduire în Rue de la Boucherie, într-o suburbie a Parisului aflată pe malul stâng al Senei. La răsărit, îşi înşeuă calul. La capătul străzii o luă spre dreapta şi trecu prin poarta cu turn care păzea Petit Point, podul ce ducea către oraşul-insulă din mijlocul râului.

Casele de lemn aflate de o parte şi de alta a drumului proiectau umbre care se alungeau peste marginile podului. În golurile dintre case se aflau bănci de piatră unde, în orele mai târzii ale dimineţii, profesori celebri ţineau cursuri în aer liber. Traversând podul, Jack ajunse în Juiverie, strada principală a insulei. Brutăriile aflate de-a lungul drumului erau pline cu studenţi care-şi cumpărau gustarea de dimineaţă. Jack îşi luă o plăcintă umplută cu ţipar fript.

O luă la stânga pe lângă sinagogă, apoi la dreapta atunci când ajunse la palatul regelui şi traversă Grand Pont, podul care făcea legătura cu malul drept. Prăvăliile mici, bine construite ale zarafilor şi aurarilor, aflate de o parte şi de alta a străzii, începeau să-şi deschidă obloanele. La capătul podului, trecu printr-o altă poartă şi intră în piaţa de peşte, unde tranzacţiile erau deja în toi. Îşi croi drum prin mulţime şi porni de-a lungul drumului înnoroiat care ducea la oraşul Saint-Denis.

Când se afla încă în Spania auzise, de la un zidar călător, despre abatele Suger şi noua biserică aflată în construcţie la Saint-Denis. În drumul său spre nordul Franţei, lucrând câte două, trei zile atunci când avea nevoie de bani, auzise adeseori vorbindu-se de Saint-Denis. Se părea că zidarii de acolo foloseau ambele tehnici inovatoare, boltirea cu nervuri şi arcadele ascuţite, iar combinaţia era una ce-ţi tăia răsuflarea.

Merse mai bine de un ceas printre câmpuri şi vii. Drumul nu era pavat, dar avea borne kilometrice. Trecu de dealul

Montmartre, care avea în vârf un templu roman în ruină, şi traversă satul Clignancourt. La patru, cinci kilometri după Clignancourt ajunse la micul oraş apărat de ziduri care purta numele Sfântului Denis.

Denis fusese primul episcop al Parisului. Acesta fusese decapitat la Montmartre şi apoi mersese, ţinându-şi capul retezat în mâini, pe câmpuri până în acest loc, unde, într-un final, se prăbuşise. O femeie pioasă îl înmormântase, iar pe locul mormântului său se ridicase o mănăstire. Biserica devenise locul de înmormântare a regilor Franţei. Abatele actual, Suger pe numele lui, era un bărbat puternic şi ambiţios care reformase mănăstirea, iar acum moderniza biserica.

Jack intră în oraş şi îşi struni calul să se oprească în mijlocul pieţei, pentru a privi faţada vestică a bisericii. Nu vedea nimic revoluţionar. Era o faţadă simplă, tradiţională, cu turnuri gemene şi trei uşi încadrate de arcade rotunde. Îi plăcea modul agresiv în care stâlpii ţâşneau din pereţi, dar nu ar fi bătut opt kilometri doar pentru a vedea asta.

Îşi legă calul de o bârnă din faţa bisericii şi se apropie mai mult. Sculptura din jurul celor trei portaluri era destul de reuşită: subiecte pline de viaţă, trasate cu precizie. Jack intră.

Înăuntru, observă imediat o schimbare. Înainte de naosul propriu-zis, se afla un antreu jos, numit nartex. Ridicând privirea spre tavan, Jack simţi un fior de încântare. Constructorii folosiseră boltirea cu nervuri combinată cu arcadele ascuţite, iar Jack îşi dădu seama instantaneu că aceste două tehnici mergeau foarte bine împreună: graţia arcadelor alungite era accentuată de nervurile care le urmau liniile.

Dar mai era ceva. Între nervuri, în locul obişnuitului mortar cu pietriş, acest constructor folosise blocuri cioplite de piatră, ca într-un zid. Jack înţelese că, fiind mai solide, straturile de pietre puteau fi mai subţiri şi, ca atare, mai uşoare.

Tot privind în sus, cu capul lăsat pe spate, până ce gâtul începu să-l doară, înţelese o altă trăsătură spectaculoasă a acestei combinaţii. Două arcade ascuţite de lăţimi diferite puteau fi făcute să ajungă la aceeaşi înălţime prin simpla modificare a gradului de curbare a arcadei. Această trăsătură dădea traveei o înfăţişare regulată. Evident, acelaşi rezultat se obţinea şi cu arcade rotunde: înălţimea unei arcade semicirculare era întotdeauna jumătate din lăţimea sa, aşa că o arcadă lată trebuia să fie mai înaltă decât una îngustă. Acest lucru însemna că, într-o

travee dreptunghiulară, arcadele mai înguste trebuiau să înceapă dintr-un punct mai înalt al zidului decât cele mai late, astfel încât părţile de sus să ajungă la acelaşi nivel, iar tavanul să fie uniform. Rezultatul era întotdeauna disproporţionat. Acum, această problemă dispăruse.

Jack îşi coborî privirea, odihnindu-şi gâtul. Se simţea atât de bucuros, încât ai fi crezut că tocmai fusese încoronat rege al Franţei. „Aşa, îşi spuse el, se construieşte o catedrală.”

Privi spre corpul principal al bisericii. Naosul propriu-zis era, în mod evident, destul de vechi, deşi era relativ lung şi larg: fusese construit cu mulţi ani în urmă, de un alt maistru decât cel actual, şi avea o structură destul de convenţională. Dar, la întretăierea sa cu transepturile păreau să fie nişte trepte care coborau – ducând, evident, către criptă şi mormintele regale – şi urcau spre absidă. Arăta ca şi cum absida ar fi plutit deasupra pardoselii bisericii. Din locul în care stătea Jack, structura era ascunsă de lumina orbitoare a soarelui ce pătrundea prin ferestrele dinspre est, în asemenea măsură, încât el presupuse că pereţii nu erau terminaţi, iar soarele îşi trimitea razele prin goluri de construcţie.

Porni de-a lungul navei laterale sudice, către întretăiere. Pe măsură ce se apropia mai mult de absidă, simţi că avea în faţa ochilor ceva extraordinar. Într-adevăr, razele soarelui pătrundeau într-o proporţie neobişnuit de mare, dar bolta părea să fie terminată, iar în ziduri nu se zărea niciun gol. Când Jack ieşi din spaţiul umbrit al lateralei în spaţiul de întretăiere a naosului cu transepturile, văzu că soarele intra prin mai multe rânduri de ferestre înalte, dintre care unele aveau sticlă colorată, iar toate aceste raze păreau să umple imensul receptacul al bisericii cu căldură şi cu lumină. Jack nu reuşea să înţeleagă cum de reuşiseră să pună atâtea ferestre: părea că suprafaţa ferestrelor era mai mare decât cea a zidului. Era uluit. Cum se făcuse aşa ceva, dacă nu prin vrăjitorie?

Pe când urca treptele care duceau către absidă, îşi simţi trupul străbătut de frisonul fricii superstiţioase. Se opri în capul treptelor şi privi către amestecul confuz de fascicule de lumină colorată şi de piatră din faţa lui. Încet, începu să-şi dea seama că mai văzuse aşa ceva până acum, dar numai în imaginaţia sa. Aceasta era biserica pe care visase să o construiască, cu ferestrele sale multe şi bolţile îndrăzneţe, o structură de aer şi lumină care părea ţinută în picioare de un fel de farmec.

O clipă mai târziu, o văzu în chip diferit. Dintr-odată, totul i se

păru logic şi, fulgerat de lumina revelaţiei, Jack înţelese ce făcuseră abatele Suger şi constructorul său.

Conform principiului boltirii cu nervuri, tavanul era făcut din câteva nervuri solide, golurile dintre ele fiind umplute cu material uşor. *Aplicaseră acest principiu la construcţia întregii clădiri.* Zidul din spatele altarului era alcătuit din câţiva stâlpi puternici uniţi de ferestre. Arcada care separa absida de navele laterale nu era un zid, ci un rând de stâlpi uniţi de arcade ascuţite, lăsând libere spaţii largi, astfel încât lumina care pătrundea prin ferestre să poată cădea în mijlocul bisericii. Chiar şi lateralele erau împărţite în două de câte un şir de coloane subţiri.

Arcadele ascuţite şi boltirea cu nervuri fuseseră combinate aici, aşa cum se întâmplase şi în nartex, dar acum îi era clar că antreul reprezenta o încercare prudentă a noii tehnologii. În comparaţie cu construcţia de aici, nartexul era o structură greoaie, cu nervurile şi ciubucurile prea grosolane, iar arcadele prea mici. În corpul bisericii, totul era zvelt şi uşor, delicat şi luminos. Ciubucurile simple, rotunjite, erau înguste, iar coloanele erau lungi şi subţiri.

Ar fi părut prea fragilă pentru a sta în picioare, numai că nervurile arătau cât se poate de clar cum era distribuită greutatea clădirii către stâlpi şi coloane. Această structură reprezenta o demonstraţie palpabilă a faptului că o clădire mare nu avea nevoie de ziduri groase cu ferestre mititele şi stâlpi masivi. Îndeplinindu-se condiţia ca greutatea să fie distribuită precis pe un schelet solid, restul clădirii putea fi reprezentat de zidărie uşoară, sticlă sau spaţii goale. Jack era năucit. Se simţea de parcă tocmai s-ar fi îndrăgostit. Euclid reprezentase o revelaţie, dar această biserică era mai mult decât atât, pentru că era şi frumoasă. Visase la o astfel de biserică, iar acum chiar o vedea, o atingea şi stătea sub bolta sa înaltă până la cer.

Se plimbă buimac în jurul capătului rotunjit dinspre est, privind fix boltirea dublei nave laterale. Nervurile se arcuiau deasupra capului său ca ramurile dintr-o pădure de copaci perfecţi de piatră. Aici, ca şi în nartex, umplutura dintre nervurile din tavan era din blocuri de piatră cioplită unite cu mortar, în loc de mortarul cu pietriş mai uşor de făcut, dar mai greu. Peretele exterior al navei laterale avea perechi de ferestre mari cu vârfuri ascuţite, care să fie pe potriva arcadelor ascuţite. Arhitectura revoluţionară era pusă perfect în valoare de către ferestrele colorate. Jack nu văzuse niciodată sticlă colorată în Anglia, dar

văzuse în câteva locuri din Franţa: cu toate acestea, pusă în ferestrele mici ale unei biserici tradiţionale, nu şi-ar fi putut atinge întregul potenţial. Aici, efectul razelor soarelui de dimineaţă revărsându-se prin ferestrele multicolore era mai mult decât frumos, era magic.

Pentru că biserica era rotunjită, navele laterale erau curbate, întâlnindu-se în capătul estic, formând o arcadă sau un fel de tunel. Jack parcurse toată această porţiune semicirculară, după care se întoarse, minunându-se necontenit. Reveni în locul din care pornise.

Acolo zări o femeie.

Ea zâmbi.

O recunoscu.

Inima lui Jack îi stătu în loc.

Aliena îşi umbri ochii cu mâna. Lumina care pătrundea prin ferestrele din partea de est a bisericii o ameţea. Ca o nălucă, o siluetă se apropie prin ceaţa de raze colorate. Arăta de parcă părul i-ar fi fost cuprins de flăcări. Veni mai aproape. Era Jack.

Aliena îşi simţi genunchii moi.

El se apropie şi mai mult, oprindu-se în faţa ei. Era slab, teribil de slab, dar ochii îi străluceau cu intensitatea pasiunii. Câteva clipe, se priviră intens, în tăcere.

Atunci când vorbi, Jack avea glasul răguşit.

— Eşti chiar tu?

— Da, spuse ea. Vocea îi era redusă la o şoaptă. Da, Jack. Sunt chiar eu.

Tensiunea era insuportabilă, aşa că izbucni în plâns. Jack îşi petrecu braţele în jurul ei şi o îmbrăţişă, cu pruncul între ei; o mângâie uşor pe spate, spunându-i vorbe liniştitoare precum unui copil. Aliena se sprijinea de el, adulmecându-i mirosul familiar, prăfos, ascultându-i glasul drag care o alina, lăsând lacrimi să cadă pe umărul lui osos.

Într-un final, el o privi în ochi şi spuse:

— Ce cauţi aici?

— Te căutam pe tine, zise ea.

— Mă căutai pe mine? spuse el, nevenindu-i să creadă. Şi… cum m-ai găsit?

Aliena îşi şterse ochii şi îşi trase nasul.

— Te-am urmărit.

— Cum?

— Am întrebat oamenii dacă te-au văzut. Zidari, mai ales, dar şi călugări şi hangii.

Ochii lui se măriră.

— Vrei să spui că… ai fost în Spania?

Aliena dădu din cap în semn de încuviinţare.

— La Compostela, apoi la Salamanca, pe urmă la Toledo.

— Cât timp ai călătorit?

— Trei sferturi de an.

— Dar de ce?

— Pentru că te iubesc!

Jack părea copleşit. Ochii i se umplură de lacrimi. Şopti:

— Şi eu te iubesc!

— Da? Încă mă mai iubeşti?

— O, da!

Aliena îi citea sinceritatea în glas şi în privire. Îşi lăsă puţin capul pe spate. El se aplecă, peste copil, şi o sărută cu blândeţe. Atingerea buzelor lui o ameţea ca vinul tare.

Copilaşul începu să plângă.

Aliena se retrase din sărut, îl legănă un pic, iar micuţul tăcu.

— Cum îl cheamă? întrebă Jack.

— Nu i-am pus încă nume.

— De ce nu? Trebuie să aibă vreun an!

— Voiam să te întreb şi pe tine.

— Pe mine? Jack se încruntă. Dar cum rămâne cu Alfred? E dreptul tatălui… Glasul i se frânse. Ăăă… e al meu?

— Uită-te la el, spuse Aliena.

Jack privi copilul.

— Păr roşcat… A trecut cam un an şi trei sferturi de când…

Aliena dădu din cap a încuviinţare.

— Dumnezeule, spuse Jack. Părea uluit. Fiul meu!

Înghiţi cu greu nodul ce i se pusese în gât.

Aliena îi cercetă neliniştită chipul pe când mintea lui încerca să desluşească pe deplin ceea ce tocmai aflase. Avea oare să vadă acest lucru drept sfârşitul tinereţii şi libertăţii sale? Pe faţa lui Jack se aşternu o expresie solemnă. De obicei, un bărbat avea la dispoziţie nouă luni pentru a se obişnui cu ideea că devenise tată. Se uită din nou la copil şi, în cele din urmă, zâmbi.

— Fiul nostru, spuse el. Mă bucur atât de tare!

Fericită, Aliena răsuflă uşurată. În sfârşit, totul era bine.

În mintea lui Jack se ivi alt gând.

— Dar Alfred? Ştie că…?

— Bineînţeles. A fost suficient să se uite o dată la copil. În plus... Se simţea stânjenită. În plus, mama ta a blestemat căsătoria, iar Alfred nu a fost în stare, ştii tu, să facă nimic.

Jack izbucni într-un râs aspru.

— Asta da, dreptate, zise el.

Alienei nu-i plăcu satisfacţia din glasul lui.

— Mi-a fost foarte greu, spuse ea, pe un ton de uşor reproş.

Expresia lui se schimbă rapid.

— Îmi pare rău, spuse el. Ce a făcut Alfred?

— Când a văzut copilul, m-a dat afară.

Jack păru mânios.

— Ţi-a făcut vreun rău?

— Nu.

— Oricum, e un porc!

— Mă bucur că ne-a dat afară. Aşa, am putut pleca în căutarea ta. Iar acum te-am găsit. Sunt atât de fericită, încât nu ştiu ce să fac.

— Ai fost foarte curajoasă, spuse Jack. Mie tot nu-mi vine să cred. Ai bătut atâta cale după mine!

— Aş face-o din nou, spuse ea cu însufleţire.

El o sărută din nou. Deodată se auzi o voce în franceză:

— Dacă ţineţi cu tot dinadinsul să vă purtaţi indecent în biserică, vă rog să rămâneţi în naos!

Era un călugăr tânăr.

— Îmi pare rău, părinte, spuse Jack.

Luă braţul Alienei. Coborâră treptele şi traversară transeptul sudic.

— Am fost şi eu călugăr o vreme, îi spuse Jack Alienei. Ştiu cât le e de greu să vadă îndrăgostiţi fericiţi sărutându-se.

„Îndrăgostiţi fericiţi, îşi zise Aliena. Asta suntem noi.”

Traversară biserica în lungime şi ieşiră către piaţa aglomerată. Alienei aproape că nu-i venea să creadă că se afla afară, sub razele soarelui, alături de Jack. Se simţea copleşită de o fericire aproape de nesuportat.

— Ei bine, spuse el, ce o să facem?

— Nu ştiu, zise ea, zâmbind.

— Hai să luăm o pâine şi o ploscă de vin şi să mergem pe câmp să mâncăm de prânz.

— Minunat!

Merseră la brutar şi la podgorean, apoi luară şi o bucată de brânză de la lăptăreasa din piaţă. Cât ai bate din palme, deja

ieşiseră din sat, îndreptându-se către câmpuri. Aliena simţea mereu nevoia să-l privească pe Jack, pentru a se asigura că era, într-adevăr, acolo, călărind alături de ea, respirând şi zâmbind.

El o întrebă:

— Cum se descurcă Alfred cu conducerea şantierului?

— O! Nu ţi-am spus! Aliena uitase că Jack plecase din Kingsbridge cu mult înaintea ei. A fost un dezastru îngrozitor. Acoperişul s-a prăbuşit!

— Poftim? Întrebarea rostită cu putere de Jack îi sperie calul, iar acesta făcu o serie de paşi repezi, tremurători. Cum s-a întâmplat aşa ceva?

— Nimeni nu ştie. Au boltit trei travee înainte de Rusalii, iar totul s-a prăbuşit în timpul slujbei. A fost îngrozitor... au murit şaptezeci şi nouă de oameni.

— Groaznic! Jack era puternic afectat. Cum a reacţionat stareţul Philip?

— Nu prea bine. A renunţat la planul de a mai construi. Pare să-şi fi pierdut toată vlaga. Acum nu mai face nimic.

Lui Jack îi venea greu să şi-l închipuie pe Philip într-o astfel de stare: stareţul păruse întotdeauna un om plin de entuziasm şi de hotărâre.

— Şi cu meşterii ce s-a întâmplat?

— S-au risipit cu toţii. Alfred locuieşte în Shiring acum şi construieşte case.

— Înseamnă că Kingsbridge e aproape gol acum.

— Devine din nou sat, aşa cum a fost înainte.

— Mă întreb unde a greşit Alfred... spuse Jack, mai mult pentru sine. Bolta aceea de piatră nu se regăseşte în planurile originale ale lui Tom, dar Alfred a mărit contraforturile pentru a suporta greutatea, aşa că ar fi trebuit să fie bine.

Veştile reuşiseră să-l trezească din starea de extaz, iar cei doi călăriră mai departe în tăcere. Ajunşi cam la un kilometru şi jumătate de Saint-Denis, îşi legară caii la umbra unui ulm şi se aşezară la marginea unui câmp de grâu verde, lângă un pârâiaş, ca să mănânce. Jack luă un gât de vin şi plescăi din buze.

— În Anglia nu e nimic care să se compare cu vinul francezilor, spuse el.

Rupse pâinea şi îi întinse o bucată Alienei.

Cu sfială, Aliena desfăcu şiretul cu care era închisă în faţă rochia sa şi puse copilul la sân. Îl surprinse pe Jack privind-o şi roşi. Îşi drese vocea şi spuse, pentru a-şi masca stânjeneala:

— Te-ai gândit ce nume ai vrea să-i pui? Jack, poate?

— Nu ştiu, rosti el, părând dus pe gânduri. Jack a fost tatăl pe care nu l-am cunoscut niciodată. Ar putea aduce ghinion să-i punem fiului nostru acelaşi nume. Pentru mine, omul care s-a apropiat cel mai mult de rolul de tată a fost Tom Constructorul.

— Ai vrea să-l numeşti Tom?

— Cred că da.

— Tom era un bărbat foarte mare. Ce-ai zice de Tommy?

Jack încuviinţă.

— Tommy să fie!

Fără să realizeze importanţa momentului, Tommy adormise, după ce supsese pe săturate. Aliena îl puse jos, pe pământ, cu o basma împăturită sub cap, drept pernă. Apoi îşi aţinti privirile asupra lui Jack. Se simţea stânjenită. Şi-ar fi dorit să facă dragoste cu el, chiar acolo, pe iarbă, dar era sigură că, dacă i-ar fi cerut-o, Jack ar fi fost şocat, aşa că se mulţumi să-l privească şi să spere.

— Dacă-ţi spun ceva, promiţi să nu-ţi faci o părere proastă despre mine? zise el.

— De acord!

Jack arboră un aer jenat şi rosti:

— De când te-am văzut, nu mă pot gândi la altceva decât la trupul tău gol, aflat sub rochia asta.

Aliena zâmbi.

— Nu mi-ai făcut defel o impresie proastă, spuse ea. Mă bucur!

Jack o privea intens, flămând.

— Îmi place când mă priveşti aşa, spuse Aliena.

Jack înghiţi în sec.

Aliena întinse braţele, iar el se apropie de ea şi o îmbrăţişă.

Trecuseră aproape doi ani de la prima şi singura dată când făcuseră dragoste. În dimineaţa aceea, se lăsaseră amândoi purtaţi de dorinţă şi regret. Acum nu erau decât doi îndrăgostiţi pe un câmp. Dintr-odată, Aliena se simţi cuprinsă de nelinişte. Avea să fie bine? Cât de îngrozitor ar fi fost dacă n-ar fi ieşit bine, după atâta timp!

Se întinseră pe iarbă, unul lângă celălalt, şi se sărutară. Aliena închise ochii şi deschise gura. Îi simţea pe trup mâinile pline de dorinţă, explorând cu înfrigurare. Simţi o pulsaţie în vintre. Jack îi sărută pleoapele şi nasul, apoi spuse:

— Tot timpul acesta, am tânjit după tine, în fiecare zi.

Aliena îl îmbrăţişă strâns.

— Mă bucur atât de tare că te-am găsit! spuse ea.

Făcură dragoste cu tandreţe, fericiţi, sub cerul liber, razele soarelui învăluindu-i, fiind însoţiţi de susurul izvorului; iar Tommy dormise tot timpul, trezindu-se când se terminase totul.

Statuia de lemn nu plânsese de când părăsise teritoriul Spaniei. Jack nu înţelegea cum funcţiona, aşa că nu era sigur de ce nu plângea în afara ţării sale de origine. Oricum, presupunea că lacrimile apărute la căderea serii erau determinate de răcirea bruscă a aerului, şi, cum observase că apusurile erau mai molcome în teritoriile de mai la nord, bănuia că problema ţinea de încetineala cu care se însera. Cu toate acestea, păstra în continuare statuia. Era dificil de cărat peste tot, fiind destul de voluminoasă, dar era un suvenir din Toledo şi îi amintea de Raschid şi (deşi nu îi mărturisi acest lucru şi Alienei) de Aysha. Însă, atunci când un pietrar din Saint-Denis voise un model pentru o statuie a Fecioarei, Jack adusese doamna de lemn în atelierul meşterului şi o lăsase acolo.

Fusese angajat de abaţie pentru a lucra la reconstrucţia bisericii. Noua absidă, care-l impresionase atât de mult, nu era terminată, şi trebuia să fie gata la ceremonia de inaugurare din mijlocul verii; dar energicul abate se pregătea deja pentru reconstruirea naosului în acelaşi stil revoluţionar, iar Jack fu angajat pentru a începe de pe acum să sculpteze blocuri de piatră pentru el.

Abaţia îi închirie o casă în sat, iar el se mută acolo, împreună cu Aliena şi cu Tommy. În prima noapte petrecută în casă, făcuseră dragoste de cinci ori. Traiul comun, ca soţ şi soţie, le părea cel mai firesc lucru din lume. După câteva zile, Jack se simţea de parcă locuiseră dintotdeauna împreună. Nimeni nu îi întrebă dacă uniunea lor primise binecuvântarea Bisericii.

Maistrul constructor de la Saint-Denis era, de departe, cel mai bun zidar pe care-l întâlnise Jack vreodată. În timpul lucrărilor de terminare a absidei, pe când se pregăteau să înceapă reconstrucţia naosului, Jack îi urmărea fiecare mişcare şi îşi însuşea fiecare hotărâre a lui. Progresele tehnice de aici erau meritul lui, nu al abatelui. Suger încuraja ideile noi, la modul general, dar era mai interesat de decoraţiuni decât de structură. Proiectul său preferat era noul mormânt în care aveau să fie aşezate rămăşiţele Sfântului Denis şi ale celor doi tovarăşi ai săi,

Rusticus şi Elefterie. Relicvele erau ţinute în criptă, dar Suger avea de gând să le aducă sus, în noua absidă, pentru a putea fi văzute de toată lumea. Cele trei sicrie aveau să fie puse într-un mormânt de piatră placat cu marmură neagră. Partea de sus a mormântului era reprezentată de o biserică în miniatură făcută din lemn aurit; iar în naosul şi în lateralele miniaturii se aflau trei sicrie goale, câte unul pentru fiecare dintre martiri. Mormântul avea să se afle în mijlocul noii abside, lipit de spatele noului altar. Atât altarul, cât şi baza noului mormânt fuseseră puse deja în locul respectiv, iar biserica în miniatură se afla în atelierul dulgherului, unde un meşter aurea cu grijă lemnul, folosind o vopsea nepreţuită, cu aur. Suger nu era omul care să facă lucrurile pe jumătate.

Pe măsură ce pregătirile pentru ceremonia de inaugurare se înteţeau, Jack observă că abatele era un organizator foarte bun. Suger adresă invitaţii tuturor persoanelor importante, iar majoritatea acceptară, dintre oamenii de vază remarcându-se regele şi regina Franţei şi nouăsprezece arhiepiscopi şi episcopi, inclusiv episcopul de Canterbury. Aceste veşti ajungeau la urechile meşterilor pe parcursul activităţii lor înăuntrul sau în afara bisericii. Jack se întâlnea adesea cu Suger însuşi, care, îmbrăcat în rasa lui din stofă grosolană, se plimba de colo-colo prin mănăstire, dând ordine unei turme de călugări care-l urmau precum un cârd de răţuşte abia ieşite din găoace. Îi aducea aminte de Philip din Kingsbridge. Ca şi Philip, Suger provenea dintr-un mediu sărac şi fusese crescut la mănăstire. Ca şi Philip, reorganizase finanţele şi preluase cu o mână de fier frâiele mănăstirii, astfel încât aceasta producea acum un venit mai mare; şi, ca şi Philip, cheltuia sumele suplimentare pe construit. Precum Philip, era un om veşnic ocupat cu câte ceva, plin de energie şi ferm.

Numai că, după spusele Alienei, Philip nu mai era deloc aşa.

Lui Jack îi venea greu să-şi închipuie una ca asta. Un Philip pasiv era la fel de greu de imaginat precum un Waleran Bigod blajin. Totuşi, Philip suferise o serie de dezamăgiri teribile. Întâi fusese martor la incendierea oraşului. Jack se cutremura atunci când îşi amintea ziua aceea îngrozitoare: fumul, frica, călăreţii aceia îngrozitori cu torţele lor aprinse şi panica oarbă a gloatei cuprinse de isterie. Poate că atunci îşi pierduse Philip curajul. În mod clar, acela fusese momentul care tăiase avântul dezvoltării oraşului. Jack îşi aducea aminte cum nu se putea mai bine:

atmosfera de frică şi de nesiguranţă se strecurase în Kingsbridge precum un miros slab, dar inconfundabil, de mucegai. În mod evident, Philip voise ca ceremonia de inaugurare a noii abside să fie un simbol al speranţei renăscute. Apoi, când aceasta se dovedise a fi un alt dezastru, renunţase pur şi simplu să mai lupte.

Acum că zidarii se risipiseră, piaţa rămăsese aproape pustie, iar populaţia se micşora. Aliena spunea că tinerii începeau să se mute în Shiring. Bineînţeles, era numai o problemă de atitudine: stăreţia avea în continuare proprietăţi, inclusiv turme numeroase de oi care îi aduceau un venit de sute de lire pe an. În mod clar, dacă nu ar fi fost vorba decât de bani, Philip şi-ar fi putut permite să înceapă din nou lucrările de construcţie, într-un fel sau altul. Mai mult ca sigur, nu ar fi fost uşor: zidarii aveau tot felul de superstiţii legate de lucrul la o biserică prăbuşită; şi ar fi fost greu să stârnească din nou entuziasmul localnicilor. Dar, judecând după spusele Alienei, principala problemă o reprezenta faptul că Philip îşi pierduse voinţa de a o lua de la capăt. Iar Jack îşi dorea să poată face ceva pentru a i-o reda.

Între timp, cu două, trei zile înainte de ceremonie, episcopii, arhiepiscopii, ducii şi conţii începură să sosească la Saint-Denis. Toate notabilităţile fură conduse într-un tur al bisericii. Suger însuşi îi însoţea pe oaspeţii cei mai distinşi, iar demnitarii mai mărunţi erau călăuziţi de călugări sau de meşteri. Erau cu toţii uluiţi de luminozitatea noii construcţii şi de efectul creat de razele soarelui filtrate prin sticla colorată din ferestrele imense. Având în vedere că aproape toţi conducătorii ecleziastici din Franţa se aflau acolo, Jack îşi dădu seama că era foarte probabil ca noul stil să fie imitat pe scară largă; iar zidarii care puteau afirma că lucraseră efectiv la Saint-Denis aveau să fie foarte căutaţi.

Venirea aici fusese o mişcare inteligentă; mai inteligentă decât şi-ar fi închipuit: îi sporise simţitor şansele de a proiecta şi de a construi singur o catedrală.

Regele Ludovic sosi sâmbăta, cu soţia şi cu mama sa, iar familia regală se instală în casa abatelui. În noaptea aceea, slujba ţinu de la amurg până la răsărit. Deja, în zori, în faţa bisericii se adunase o mulţime de ţărani şi de cetăţeni parizieni, care aşteptau ceea ce promitea a fi cea mai mare adunare de oameni sfinţi şi puternici pe care aveau să-i vadă cei mai mulţi dintre ei vreodată. Jack şi Aliena se alăturară mulţimii imediat ce

Tommy termină de mâncat. „Într-o zi, îşi zicea Jack, o să-i spun lui Tommy: «Tu nu-ţi aduci aminte, dar, când aveai un an, l-ai văzut pe regele Franţei.»”

Cumpărară pâine şi cidru pentru micul dejun şi le mâncară în timp ce aşteptau să înceapă ceremonia. Publicul nu avea voie să intre în biserică, bineînţeles, iar oştenii regelui îi ţineau pe oameni la distanţă; dar toate uşile erau deschise, iar oamenii se înghesuiau în locurile de unde se putea vedea înăuntru. Naosul era plin ochi cu bărbaţi şi cu femei din rândul nobilimii. Din fericire, absida se afla înălţată cam cu un metru faţă de naos, datorită criptei de dedesubt, aşa că Jack putea totuşi să vadă ceremonia.

La celălalt capăt al naosului se iscă un val de agitaţie şi, dintr-odată, toţi nobilii se înclinară. Pe deasupra capetelor lor plecate, Jack îl zări pe rege intrând în biserică dinspre sud. Nu putea să-i vadă chipul sau să-i distingă trăsăturile, dar tunica sa purpurie reprezenta o pată vie de culoare care-l ajuta să-i urmărească deplasarea către mijlocul întretăierii naosului cu transepturile, pentru a îngenunchea în faţa altarului.

Episcopii şi arhiepiscopii intrară imediat după aceea. Erau îmbrăcaţi cu toţii în robe de un alb orbitor, brodate cu auriu, iar fiecare episcop purta cârja ceremonială. Aceasta trebuia să fie o cârjă simplă de păstor, dar multe dintre ele erau împodobite cu pietre preţioase, aşa că întreaga procesiune strălucea ca un izvor de munte în lumina soarelui.

Păşiră cu toţii încet de-a curmezişul bisericii şi urcară treptele către absidă, apoi îşi ocupară locurile convenite dinainte în jurul baptisteriului în care – Jack ştia asta pentru că fusese prezent la pregătiri – se aflau mai mult de zece litri de apă sfinţită. Urmă o perioadă de calm, în cadrul căreia se cântară imnuri şi se rostiră rugăciuni. Mulţimea începu să-şi piardă răbdarea, iar Tommy se plictisi. Apoi episcopii porniră din nou în procesiune.

Părăsiră biserica prin uşa dinspre sud şi se făcură nevăzuţi în claustru, spre marea dezamăgire a spectatorilor; însă, după aceea, ieşiră din clădirile monastice şi se încolonară în faţa bisericii. Fiecare episcop purta o pensulă mică numită sfeştoc şi un vas cu apă sfinţită şi, în timp ce mergeau, cântând, clericii îşi înmuiară pensulele în apă şi stropiră zidurile bisericii. Mulţimea porni înspre ei, oamenii cerşind câte o binecuvântare şi încercând să atingă straiele albe ca zăpada ale slujitorilor bisericii. Oştenii regelui încercau să-i facă să se retragă lovindu-i

cu nişte beţe. Jack rămase în spatele mulţimii. Nu voia să obţină nicio binecuvântare şi prefera să stea cât mai departe de zona de acţiune a beţelor acelora.

Procesiunea înaintă maiestuos de-a lungul părţii de nord a bisericii, iar mulţimea o urmă, călcând peste mormintele din cimitir. Unii spectatori se postaseră aici dinainte şi rezistau cu greu presiunii exercitate de nou-veniţi. Se iscară vreo câteva încăierări.

Episcopii trecură de portalul de nord şi îşi continuară drumul pe lângă peretele semicircular din capătul de est, partea nou construită. Aici fuseseră ridicate atelierele meşterilor, iar acum mulţimea se distribui printre colibe, ameninţând să facă una cu pământul clădirile şubrede de lemn. În timp ce conducătorii procesiunii începură să se facă nevăzuţi în interiorul abaţiei, credincioşii mai isterici din mulţime deveniră disperaţi şi încercară să înainteze cu mai multă hotărâre. Soldaţii regelui răspunseră cu şi mai multă violenţă.

Jack se simţea cuprins de nelinişte.

— Nu-mi place cum arată lucrurile, îi zise el Alienei.

— Tocmai mă pregăteam să spun acelaşi lucru, răspunse ea. Hai să ieşim de aici!

Înainte de a apuca să facă vreo mişcare, între oştenii regelui şi un grup de tineri din faţă izbucni o încăierare. Soldaţii începură să-i lovească sălbatic cu bâtele, dar tinerii, în loc să se ferească, ripostară. Ultimul dintre episcopi se grăbi să intre în claustru, stropind zidul, pentru o ultimă oară, cu un gest cam de mântuială. Când slujitorii Domnului nu mai putură fi văzuţi, întreaga mulţime îşi concentră atenţia asupra oştenilor. Cineva aruncă o piatră şi îl nimeri pe unul dintre ostaşi direct în frunte. Când acesta se prăbuşi, din rândurile credincioşilor se înălţară ovaţii. Luptele corp la corp se înmulţiră. Alţi oşteni veniră în fugă din partea de vest a bisericii pentru a-şi apăra camarazii.

Totul se transforma într-o răscoală.

Nu era nicio speranţă ca spectacolul religios să continue în următoarele câteva minute. Jack ştia că episcopii şi regele coborau acum în criptă pentru a ridica rămăşiţele Sfântului Denis. Aveau să le poarte prin claustru, dar nu aveau să le scoată afară. Demnitarii nu urmau a se mai arăta decât după sfârşitul mesei. Abatele Suger nu se aşteptase la o mulţime atât de numeroasă şi nici nu făcuse aranjamentele necesare pentru a-i mulţumi pe cei veniţi. Acum, credincioşii erau nemulţumiţi, le

era foarte cald – soarele se înălţase bine pe bolta cerului – şi voiau să-şi verse nervii pe cineva.

Oamenii regelui erau înarmaţi, pe când credincioşii nu, şi, la început, balanţa părea să încline către oşteni; apoi, cineva veni cu ideea strălucită de a forţa intrarea în atelierele meşterilor, în căutare de arme. Doi tineri dărâmară cu lovituri de picior uşa de la atelierul zidarilor şi ieşiră, câteva momente mai târziu, înarmaţi cu nişte ciocane mari. În mulţime se aflau mai mulţi zidari, iar unii dintre ei îşi croiră drum prin gloată către atelier, încercând să-i oprească pe ceilalţi să intre; dar nu reuşiră să se impună şi fură împinşi la o parte.

Jack şi Aliena încercau să se retragă din mulţime, dar oamenii din spatele lor împingeau cu îndărătnicie, iar ei se treziră blocaţi. Jack îl ţinea pe Tommy la piept, apărându-i spatele cu braţele şi căpşorul cu palmele, încercând, în acelaşi timp, să rămână lângă Aliena. Văzu un bărbat mărunţel, cu o privire furişă şi o barbă neagră ieşind din atelierul zidarilor cu statuia de lemn a doamnei care plângea în mâini. „N-am să o mai văd niciodată”, îşi spuse el, străbătut de regret; dar era prea ocupat cu încercarea de a scăpa din acea mulţime care-l zdrobea pentru a-şi mai bate capul cu faptul că era jefuit.

Următorul atelier devastat fu cel al dulgherilor. Meşterii renunţaseră deja la speranţa de a-şi proteja atelierele, aşa că nu mai făcură nicio încercare de a ţine mulţimea în frâu. Fierăria se dovedise a fi prea solidă, dar mulţimea năvăli prin peretele şubred al atelierului meşterului care se ocupa de acoperiş şi luară uneltele grele, diabolic de ascuţite, folosite pentru tăierea şi fixarea foilor de tablă de plumb, iar Jack îşi spuse: „Cineva o să moară înainte să se sfârşească toată tărăşenia aceasta.”

În ciuda tuturor eforturilor sale, se trezi împins înainte, către portalul de nord, unde luptele erau în toi. Observă că acelaşi lucru i se întâmpla şi hoţului cu barbă neagră: bărbatul încerca să-şi ia tălpăşiţa cu prada, ţinând statuia de lemn la piept, în acelaşi fel în care Jack îl ţinea pe Tommy, dar şi el era împins în mijlocul bulucului de oameni de presiunea mulţimii.

Dintr-odată, Jack fu atins de inspiraţie. I-l dădu pe Tommy Alienei, spunându-i:

— Stai aproape de mine.

Apoi îl înşfăcă pe hoţ şi îi smulse statuia din braţe. Bărbatul se opuse preţ de câteva clipe, dar Jack era mai voinic decât el, şi, oricum, de-acum hoţul se arăta mai interesat de a-şi salva

propria piele decât de obţinerea statuii aşa că, în scurt timp, îi dădu drumul.

Jack ridică statuia deasupra capului şi începu să strige:

— Închinaţi-vă în faţa Fecioarei!

La început, nimeni nu-l luă în seamă. Apoi, câţiva oameni îşi întoarseră capul spre el.

— Să nu o atingeţi pe Maica Domnului! striga Jack cât îl ţineau plămânii.

Oamenii de lângă el se dădură înapoi, superstiţioşi, făcând un gol în jurul lui. Jack începu să-şi între din ce în ce mai bine în rol.

— E păcat să necinstiţi imaginea Fecioarei!

Ridică statuia cât mai sus, deasupra capului, şi porni către biserică. „S-ar putea să meargă”, îşi spuse el, cuprins de un val de speranţă. Tot mai mulţi oameni se opreau din luptă pentru a vedea ce se întâmpla.

Aruncă o privire în spate. Aliena îl urma, neputând face nimic altceva din cauza presiunii exercitate de mulţime. Oricum, răscoala se potolea destul de rapid. Mulţimea înainta odată cu Jack, iar oamenii începură să-i repete spusele, murmurând cuprinşi de evlavie:

— E Maica Domnului… Slavă ţie, Marie… Faceţi loc pentru statuia Fecioarei Sfinte…

Nu voiau altceva decât un spectacol, iar acum, că Jack le oferea aşa ceva, luptele se opriră aproape cu totul, mai puţin vreo două încăierări, pe margine. Jack înainta cu un aer solemn. Era destul de surprins de uşurinţa cu care oprise revolta. Mulţimea se dădea la o parte din calea lui, iar el ajunse în portalul nordic al bisericii. Apoi, puse statuia jos, cu o atitudine de adânc respect, în umbra răcoroasă a uşii. Statuia avea cu puţin peste 60 de centimetri şi, aşezată pe pământ, părea mai puţin impresionantă.

Gloata se adună în jurul intrării, în aşteptare. Jack nu avea nici cea mai vagă idee ce să facă în continuare. Probabil că ei voiau să audă o predică. Acţionase ca un cleric, purtând statuia deasupra capului şi scandând avertismente puternice, dar nu se mai simţea în stare să ia asupră-şi alte îndatoriri clericale. Îl încerca spaima: oare de ce erau în stare credincioşii dacă-i dezamăgea acum?

Dintr-odată, din rândurile mulţimii se înălţă un icnet colectiv.

Jack aruncă o privire în spatele său. Unii dintre nobilii din congregaţie se adunaseră în transeptul nordic, privind la ceea ce

se întâmpla afară, dar nu putea vedea nimic care să justifice uimirea mulţimii.

— Miracol! rosti cineva, iar alţii preluară acea vorbă: Miracol! Miracol!

Jack privi statuia şi înţelese. Din ochi i se scurgeau picături de apă. La început, fu la fel de uluit ca şi cei din mulţime, dar, o clipă mai târziu, îşi aminti teoria sa cum că doamna plângea atunci când avea loc o schimbare bruscă de la cald la rece, aşa cum se întâmpla seara, în regiunile din sud. Statuia fusese mutată din fierbinţeala zilei de vară în umbra rece a portalului nordic. Aşa se explica apariţia lacrimilor. Dar, evident, credincioşii adunaţi acolo nu aveau cum să ştie acest lucru. Oamenii vedeau o statuie care plângea, şi se minunau cu toţii.

O femeie din faţă aruncă un denier, moneda de argint care circula în Franţa, la picioarele statuii. Lui Jack îi venea să izbucnească în hohote de râs. Ce rost avea să dai bani unei bucăţi de lemn? Dar oamenii fuseseră îndoctrinaţi de Biserică, astfel că răspunsul lor firesc la ceva sfânt era să arunce cu bani, iar alţi indivizi din mulţime urmară exemplul femeii.

Jack nu se gândise niciodată că jucăria lui Raschid putea aduce bani. Într-adevăr, nu îi putea aduce bani lui Jack – oamenii nu ar fi dat nicio para dacă ar fi crezut că monedele ajungeau în buzunarele lui Jack. Dar ar fi adus o avere oricărei biserici.

Când Jack îşi dădu seama de acest lucru, ştiu, dintr-odată, ce trebuia să facă.

Gândul îi străfulgeră în minte, iar el prinse să vorbească înainte de a desluşi toate implicaţiile: cuvintele se năşteau în acelaşi timp cu gândurile.

— Fecioara Înlăcrimată nu-mi aparţine mie, ci lui Dumnezeu, începu el.

Mulţimea se cufundă în tăcere. Aceasta era predica pe care o aşteptaseră. În spatele lui Jack, episcopii cântau în biserică, dar nimeni nu se mai arăta interesat de ei.

— Timp de sute de ani, a lâncezit în ţara sarazinilor, continuă Jack. Nu avea nici cea mai vagă idee care era istoria statuii, dar nu părea să conteze. Preoţii înşişi nu se interesau prea îndeaproape de adevăr în ceea ce privea poveştile despre miracole şi relicve sfinte. A călătorit mulţi kilometri, dar călătoria ei nu s-a încheiat încă. Destinaţia ei este catedrala Kingsbridge, din Anglia.

Întâlni privirea Alienei. Aceasta îl privea fix, năucită. Trebui să

se opună ispitei de a îi face cu ochiul, semn că inventa tot ce spunea.

— Misiunea mea sfântă e să o duc la Kingsbridge. Acolo îşi va găsi locul. Acolo îşi va găsi pacea. Privind-o pe Aliena, lui Jack îi veni ultima – şi cea mai inspirată – idee şi rosti: Am fost numit maistru constructor al noii catedrale din Kingsbridge.

Aliena rămase cu gura căscată. Jack îi ocoli privirea.

— Fecioara Înlăcrimată a poruncit ca, la Kingsbridge, să fie construită o biserică nouă, mai grandioasă decât cea de dinainte, în cinstea ei, şi, cu ajutorul ei, eu îi voi înălţa un locaş la fel de frumos ca noul altar construit aici pentru relicvele sfinte ale Sfântului Denis. Jack coborî privirea, iar imaginea banilor risipiţi pe jos îi dădu ideea pentru final: Banii voştri vor fi folosiţi pentru biserica cea nouă, spuse el. Fecioara binecuvântează fiecare bărbat, fiecare femeie şi fiecare copil care oferă un dar pentru construcţia noului ei locaş.

Timp de o clipă, mulţimea se adânci în tăcere; apoi, ascultătorii începură să arunce cu monede pe pământ, în jurul statuii. Fiecare persoană striga ceva în vreme ce-şi aducea ofranda. Unii spuneau:

— Aleluia!

Sau:

— Slăvit fie Domnul!

Pe când alţii cereau fie să fie binecuvântaţi, fie lucruri mai precise:

— Fă-l bine pe Robert, Doamne!

— Dă fruct pântecului lui Anne!

— Dă-ne recoltă bună!

Jack le cerceta chipurile: erau tulburaţi, îmbătaţi de har, fericiţi. Se împingeau înainte, înghesuindu-se unii într-alţii în dorinţa lor de a-şi da banii Fecioarei înlăcrimate. Jack privea pământul, minunându-se de felul cum banii se adunau ca zăpada troienită în jurul picioarelor sale.

***

Fecioara Înlăcrimată avu acelaşi efect în fiecare oraş şi sat de pe drumul până la Cherbourg. În procesiunea lor pe strada principală, adunau o mulţime de oameni; iar apoi, după ce se opreau în faţa bisericii pentru a da răgaz întregii populaţii să se adune, aşezau statuia în spaţiul răcoros al clădirii, iar aceasta plângea şi, drept urmare, oamenii se înghesuiau să dea bani pentru construcţia catedralei Kingsbridge.

Chiar la început, aproape că o pierduseră. Episcopii şi arhiepiscopii cercetaseră statuia şi declaraseră că era vorba, într-adevăr, de un miracol, iar abatele Suger îşi exprimase dorinţa de a o păstra pentru Saint-Denis. Îi oferise lui Jack o liră, apoi 10 şi, în cele din urmă, 50 de lire. Când îşi dăduse seama că Jack nu era interesat de bani, îl ameninţase că avea să îi ia statuia cu forţa; dar arhiepiscopul Theobald de Canterbury îl împiedicase. Theobald înţelegea şi el ce potenţial financiar avea statuia şi voia să ajungă la Kingsbridge, care se afla în arhidioceza lui. Suger cedase neelegant, exprimându-şi, cu răutate, rezervele în privinţa naturii adevărate a miracolului.

Jack le spusese meşterilor de la Saint-Denis că avea să-i angajeze pe toţi aceia care doreau să-l urmeze la Kingsbridge. Acesta fusese un alt motiv de nemulţumire din partea lui Suger. De fapt, cei mai mulţi dintre ei aveau de gând să rămână pe loc, după principiul că nu se face să dai vrabia din mână pe cioara de pe gard; dar existau şi câţiva care erau de obârşie din Anglia şi ar fi fost tentaţi să se întoarcă; iar ceilalţi aveau să ducă vestea, pentru că fiecare zidar avea datoria să-şi informeze fraţii în privinţa înfiinţării unor noi şantiere. În câteva săptămâni, meşteri din toată creştinătatea aveau să înceapă călătoria spre Kingsbridge, după cum Jack colindase şase, şapte şantiere în ultimii doi ani. Aliena îl întrebă pe Jack ce avea să facă dacă stăreţia Kingsbridge nu îl numea pe el maistru constructor. Jack nu avea nici cea mai vagă idee în această privinţă. Făcuse anunţul acela sub impulsul momentului şi nu avea niciun plan de rezervă, pentru situaţia în care lucrurile nu ar fi mers aşa cum îşi dorea el.

După ce revendicase Fecioara Înlăcrimată pentru Anglia, arhiepiscopul Theobald nu era dispus să-l lase pe Jack să plece pur şi simplu cu ea. Trimisese doi preoţi din anturajul său, pe Reynold şi Edward, pentru a-i însoţi pe Jack şi pe Aliena în călătoria lor. La început, pe Jack îl deranjase această măsură, dar, destul de repede, ajunsese să-i placă tovărăşia celor doi. Reynold era un tânăr cu chip proaspăt, cu o minte incisivă şi cu o înclinaţie pentru polemici, care se arăta foarte interesat de matematica studiată de Jack la Toledo. Edward era un bărbat mai în vârstă, cu gesturi blânde, destul de lacom la mâncare. Bineînţeles, principala lor misiune consta în a se asigura că niciun ban din donaţii nu intra în punga lui Jack. De fapt, preoţii cheltuiau fără nicio oprelişte din ceea ce strângea din donaţii

pentru a-şi plăti cheltuielile de călătorie, în timp ce Jack şi Aliena şi le plăteau singuri pe ale lor, aşa că arhiepiscopul ar fi făcut mai bine să aibă încredere în Jack.

În drumul spre Barfleur, de unde puteau lua o corabie către Wareham, trecură prin Cherbourg. Cu mult înainte de a ajunge în inima orăşelului de coastă, Jack îşi dădu seama că era ceva în neregulă. Oamenii nu se uitau lung la Fecioară.

Se uitau lung la el.

După o vreme, preoţii observară şi ei acest lucru. Purtau statuia pe o targă de lemn, aşa cum făceau de fiecare dată când intrau într-un oraş. Pe măsură ce oamenii se strângeau în urma lor, Reynold şuieră în urechea lui Jack:

— Ce se întâmplă?

— Nu ştiu.

— Sunt mai interesaţi de tine decât de statuie! Ai mai fost aici vreodată?

— Niciodată.

— Numai cei mai în vârstă se uită la Jack, spuse Aliena. Tinerii se uită la statuie.

Avea dreptate. Copiii şi tinerii reacţionau la vederea statuii cu o curiozitate firească. Doar cei de vârstă mijlocie se holbau la Jack. Acesta încercă să-i fixeze la rându-i cu privirea şi descoperi că se speriau. Unul făcu semnul crucii în direcţia lui.

— Ce au cu mine? întrebă el, cu voce tare.

Cu toate acestea, procesiunea lor atrase credincioşii la fel de repede ca de fiecare dată, aşa că ajunseră în piaţă urmaţi de o mulţime considerabilă. Aşezară Fecioara pe pământ, în faţa bisericii. În aer domnea miros de apă sărată şi de peşte proaspăt. Câţiva orăşeni intrară în biserică. De obicei, în momentul următor preoţii oraşului ieşeau şi discutau cu Reynold şi cu Edward. Aveau loc discuţii şi explicaţii, după care statuia era pusă înăuntru, iar din ochii ei se prelingeau lacrimi. Nu se întâmplase decât într-o ocazie ca Fecioara să nu plângă: într-o zi rece, atunci când Reynold insistase să urmeze procedura normală, deşi Jack îl avertizase că era posibil să nu meargă. Acum îi respectau cu toţii părerea.

Astăzi, vremea se dovedea numai bună, însă altceva era în neregulă. Pe feţele bătute de vânt ale marinarilor şi pescarilor din jurul lor se aşternuse o expresie de frică superstiţioasă. Tinerii simţeau neliniştea celor mai în vârstă, iar întreaga mulţime era suspicioasă şi vag ostilă. Nimeni nu se apropie de

micul grup străin pentru a întreba despre statuie. Se ţineau la distanţă, vorbind şoptit, aşteptând să se întâmple ceva.

Într-un final, preotul îşi făcu apariţia. În alte oraşe, preotul se apropiase de ei cuprins de o curiozitate circumspectă, dar acesta veni precum un exorcist, ţinând un crucifix în faţa sa, ca un scut, şi, în cealaltă mână, un potir cu apă sfinţită.

— Ce crede că o să facă? spuse Reynold. Să alunge vreun demon?

Preotul se apropie, incantând ceva în latină şi i se adresă lui Jack, în franceză:

— Îţi ordon, spirite rău, să te întorci în Castelul Stafiilor! În numele…

— Nu sunt o stafie, nebunule! izbucni Jack.

Era speriat.

Preotul continuă:

— Tatălui, Fiului şi al Sfântului Duh…

— Suntem într-o misiune comandată de arhiepiscopul de Canterbury, protestă Reynold. Am fost binecuvântaţi de Sfinţia Sa.

— Nu e o stafie, zise Aliena. Îl cunosc de când aveam doisprezece ani!

Pe faţa preotului se aşternu o expresie de uşoară incertitudine.

— Eşti stafia unui bărbat din oraşul acesta care a murit în urmă cu douăzeci şi patru de ani, spuse el.

Din mulţime se auziră mai multe glasuri care-şi exprimau acordul, iar preotul îşi începu din nou incantaţia.

— Nu am decât douăzeci de ani, zise Jack. Poate că doar semăn cu omul acela care a murit.

Cineva ieşi din mulţime.

— Nu numai că semeni cu el, spuse respectivul. Eşti chiar el… exact cum era în ziua în care a murit.

Cuprinsă de o spaimă superstiţioasă, mulţimea murmura. Speriat, Jack îl privi pe cel care vorbise. Acesta era un bărbat cu barba grizonantă de patruzeci şi mai bine de ani, îmbrăcat ca un meşter sau ca un negustor prosper. Nu era genul de om care să se lase cuprins de isterie. Jack i se adresă cu un glas oarecum tremurător.

— Tovarăşii mei mă cunosc, spuse el. Doi dintre ei sunt preoţi. Femeia este soaţa mea. Copilaşul este fiul meu. Sunt şi ei stafii?

Pe faţa bărbatului se zugrăvi nesiguranţa.

O femeie cu părul alb, aflată lângă el, interveni:

— Nu mă cunoşti, Jack?

Jack tresări, de parcă ar fi fost înţepat. Acum era de-a dreptul îngrozit.

— De unde-mi ştii numele? întrebă el.

— Pentru că sunt mama ta, spuse ea.

— Ba nu eşti! zise Aliena, iar Jack sesiză un accent de panică în glasul ei. Eu o cunosc pe mama lui, şi nu eşti tu! Ce se întâmplă aici?

— Vrăji diavoleşti! spuse preotul.

— Staţi un moment, zise Reynold. S-ar putea ca Jack să fie înrudit cu bărbatul care a murit. A avut copii?

— Nu, spuse bărbatul cu barba grizonantă.

— Eşti sigur?

— Nu era căsătorit.

— Nu e acelaşi lucru.

Câţiva oameni din mulţime chicotiră, dar preotul îi ţintui cu priviri fioroase.

Bărbatul cu barbă grizonantă spuse:

— Dar a murit acum douăzeci şi patru de ani, iar *acest* Jack spune că nu are decât douăzeci.

— Cum a murit? întrebă Reynold.

— Înecat.

— I-aţi văzut cadavrul?

Peste cei prezenţi se lăsă tăcerea. În cele din urmă, bărbatul cu barba grizonantă spuse:

— Nu, nu i-am văzut niciodată cadavrul.

— L-a văzut *cineva?* întrebă Reynold, ridicând vocea şi simţind deja gustul victoriei.

Nimeni nu răspunse.

Reynold se întoarse către Jack:

— Tatăl tău e în viaţă?

— A murit înainte să mă nasc eu.

— Ce meserie avea?

— Menestrel.

Oamenii strânşi în faţa bisericii traseră cu toţii aer în piept, uimiţi, iar femeia cu părul alb spuse:

— Jack al meu era menestrel.

— Dar *acest* Jack e zidar, zise Reynold. L-am văzut lucrând. Oricum, ar putea fi *fiul* lui Jack menestrelul. Se întoarse către Jack: Cum îl chema pe tatăl tău? Jack Menestrelul, cumva?

— Nu. I se spunea Jack Shareburg.

Preotul repetă numele, pronunţându-l oarecum diferit:

— Jacques Cherbourg?

Jack era uluit. Nu înţelesese niciodată numele tatălui său, dar acum lucrurile se limpezeau. Asemenea multor călători, era numit după locul de obârşie.

— Da, spuse cu mirare Jack. Bineînţeles. Jacques Cherbourg!

În sfârşit, găsise urma tatălui său, cu mult după ce renunţase la căutare. Se dusese tocmai până în Spania, dar ce căuta el fusese aici, pe coasta Normandiei. Îşi atinsese scopul. Simţea o satisfacţie obosită, de parcă ar fi lepădat o povară grea, după ce o purtase în spinare cale lungă.

— Deci e totul clar, spuse Reynold, privind în jur triumfător, la cei adunaţi acolo. Jacques Cherbourg nu s-a înecat, a supravieţuit. A ajuns în Anglia, a trăit acolo o perioadă, a lăsat o fată gravidă, după care a murit. Fata a născut un băiat şi l-a botezat după numele tatălui. Jack, aici de faţă, are douăzeci de ani şi arată exact cum arăta tatăl său în urmă cu douăzeci şi patru de ani. Reynold îşi aţinti privirea asupra preotului. Nu e nevoie de niciun exorcism, părinte! Nu e altceva decât o reuniune de familie.

Aliena îşi trecu braţul într-al lui Jack şi îi strânse mâna. Acesta era stupefiat. Pe limbă îi stăteau zeci de întrebări şi nu ştia de unde să înceapă. Rosti una, la întâmplare:

— De ce eraţi atât de siguri că a murit?

— Toţi cei aflaţi pe *Corabia Albă* au murit, spuse bărbatul cu barba grizonantă.

— *Corabia Albă?*

— Îmi aduc aminte de *Corabia Albă*, zise Edward. A fost un dezastru faimos. Moştenitorul tronului s-a înecat. Apoi, moştenitoare a rămas Maud, şi de aceea a ajuns pe tronul Angliei Stephen.

Jack întrebă:

— Dar de ce se afla el pe un astfel de vas?

Bătrâna care vorbise mai devreme îi răspunse:

— Trebuia să-i distreze pe nobili pe parcursul călătoriei. Îl privea pe Jack. Înseamnă că tu eşti băiatul lui. Nepotul meu. Îmi pare rău că am crezut că eşti o stafie. Semeni foarte mult cu el.

— Tatăl tău era fratele meu, spuse bărbatul cu barba grizonantă. Eu sunt unchiul tău, Guillaume.

Cu o lucire de plăcere în privire, Jack îşi dădu seama că

aceasta era familia după care tânjise, rudele tatălui său. Nu mai era singur pe lume. În sfârşit, îşi găsise rădăcinile.

— Ei bine, acesta este fiul meu, Tommy, spuse el. Uite ce păr roşcat are!

Bătrâna cu păr alb privi cu drag copilaşul, după care rosti, cu un glas uimit:

— O, Doamne, sunt străbunică!

Toţi izbucniră în râs.

— Oare cum a ajuns tata în Anglia? zise Jack.

Capitolul 13

I

— Şi Domnul a zis către Satan: „Uită-te la robul Meu Iov. Uită-te la el: că nu este niciunul ca el pe pământ, un om bun.” Philip se opri, pentru a spori efectul cuvintelor. Bineînţeles, nu era o traducere: era o interpretare liberă a poveştii. Continuă: „Spune-mi dacă nu e, într-adevăr, un om drept, care se teme de Dumnezeu şi nu face niciun rău.” Aşa că Satan a spus: „Bineînţeles că te venerează pe Tine. I-ai dat totul. Priveşte-l numai. Şapte fii şi trei fiice. Şapte mii de oi, trei mii de cămile, cinci sute de perechi de boi şi cinci sute de asini. De aceea este un om bun.” Aşa că Dumnezeu a zis: „Bine. Ia-i-le pe toate, şi o să vezi ce se întâmplă.” Şi tocmai asta a făcut Satan.

În timp ce predica, mintea lui Philip rătăcea către scrisoarea uluitoare pe care o primise de dimineaţă de la arhiepiscopul de Canterbury. Începea prin a-l felicita pentru obţinerea miraculoasei Fecioare Înlăcrimate. Philip nu ştia ce anume reprezenta o astfel de fecioară înlăcrimată, dar era destul de sigur că nu avea aşa ceva. De asemenea, arhiepiscopul se declara încântat de vestea că reîncepea construcţia noii catedrale. Philip nu luase o astfel de hotărâre. Înainte de a face ceva, aştepta un semn de la Dumnezeu şi, cât aştepta, ţinea mesa duminicală în mica biserică parohială. În final, arhiepiscopul Theobald îi lăuda viclenia de a numi un maistru constructor care lucrase la noua absidă de la Saint-Denis. Evident, Philip auzise de abaţia Saint-Denis şi de vestitul abate Suger, cel mai important om al Bisericii din întreaga Franţă; dar nu ştia nimic de noua absidă construită acolo şi nu numise niciun maistru constructor, de niciunde. Philip începuse să creadă că scrisoarea fusese destinată altcuiva, ajungând la el din greşeală.

— Şi, ce a zis Iov, când şi-a pierdut toată averea, iar copiii îi muriseră? L-a blestemat el pe Dumnezeu? S-a închinat el lui Satan? Nu! A spus: „Gol m-am născut şi gol voi muri. Domnul dă şi Domnul ia – binecuvântat fie numele Domnului.” Aşa a spus Iov. Iar apoi Dumnezeu i-a zis lui Satan: „Ce ţi-am spus Eu?” Şi Satan a răspuns: „Bine, dar încă mai are sănătatea, nu-i aşa? Un

om poate rezista la orice cât e sănătos.” Iar Dumnezeu a înţeles că trebuia să-l lase pe Iov să mai sufere pentru a dovedi că avea dreptate: „Ia-i şi sănătatea, atunci, şi o să vezi ce se întâmplă.” Aşa că Satan l-a îmbolnăvit pe Iov, iar trupul acestuia s-a acoperit cu furuncule din cap până în picioare.

Predicile ajungeau să fie rostite mai des în biserici. În vremea copilăriei lui Philip, erau mult mai rare. Abatele Peter se pronunţa împotriva lor, spunând că-l ispiteau pe preot să se pună pe sine în evidenţă. Perspectiva tradiţională era că membrii congregaţiei ar trebui să fie simpli spectatori, urmărind în tăcere ritualurile sfinte oficiate de preot, ascultând cuvintele latineşti fără să le înţeleagă, având o încredere oarbă în intervenţia preotului pe lângă Dumnezeu. Dar ideile se schimbaseră cu timpul. Gânditorii progresişti din ziua de azi nu-i mai vedeau pe credincioşi drept observatori muţi ai unei ceremonii mistice. Biserica trebuia să fie parte integrantă a existenţei lor de zi cu zi. Marca evenimentele importante din vieţile lor, de la botez, la căsătorie şi naşterea copiilor, până la maslu şi îngroparea în pământ sfinţit. Putea fi seniorul, judecătorul, patronul sau clientul lor. Din ce în ce mai mult, oamenilor li se cerea să fie creştini în fiecare zi, nu numai duminicile. Conform părerilor modeme, ei aveau nevoie de ceva mai mult decât simple ritualuri: voiau explicaţii, sentinţe, încurajări, predici.

— Eu cred că Satan a avut o discuţie cu Dumnezeu despre Kingsbridge, spuse Philip. Cred că Dumnezeu i-a zis lui Satan: „Priveşte oamenii mei din Kingsbridge. Nu-i aşa că sunt nişte creştini buni? Uite cât de mult muncesc toată săptămâna pe câmp şi în ateliere, iar duminica şi-o petrec trudind la înălţarea unei catedrale pentru Mine. Spune-mi că nu sunt oameni buni, dacă poţi!” Iar Satan a zis: „Sunt buni pentru că le merge bine. Le-ai dat recolte bune, vreme frumoasă, clienţi în prăvălii şi protecţie în faţa conţilor răi. Dar ia-le toate acestea şi ei vor veni de partea mea!” Aşa că Dumnezeu a spus: „Ce vrei să faci?” Şi Satan i-a răspuns: „Să dau foc oraşului.” Dumnezeu a spus: „Bine, dă-i foc, şi o să vezi ce se întâmplă.” Şi aşa, Satan l-a trimis pe William Hamleigh să dea foc târgului nostru de lână.

Pe Philip îl consola foarte mult povestea lui Iov. Ca şi Iov, Philip lucrase din greu toată viaţa pentru a îndeplini voia Domnului aşa cum putuse; şi, ca şi Iov, fusese răsplătit cu ghinioane, eşecuri şi umiliri. Dar scopul predicii era să-i încurajeze pe localnici, iar Philip îşi dădea seama că nu avea

niciun efect. Totuşi, povestea nu ajunsese la final.

— Iar apoi Dumnezeu i-a spus lui Satan: „Priveşte! Ai ars tot oraşul până-n temelii, iar ei tot îmi construiesc catedrala cea nouă. Spune-mi, dacă poţi, că nu sunt oameni buni!” Dar Satan a zis: „M-am purtat prea blând cu ei. Majoritatea au scăpat din incendiu. Şi şi-au reconstruit repede căsuţele lor de lemn. Lasă-mă să le trimit un dezastru adevărat, şi apoi să vedem ce se întâmplă.” Iar Dumnezeu a oftat şi a spus: „Şi ce vrei să faci acum?” Satan a răspuns: „O să le prăvălesc acoperişul noii biserici în cap.” Şi a făcut-o, după cum ştim cu toţii.

Aruncând o privire printre credincioşi, Philip zări foarte puţine persoane care să nu-şi fi pierdut vreo rudă în dezastrul acela îngrozitor. O văzu pe văduva Meg, care avusese un soţ bun şi trei fii ca brazii, ucişi cu toţii de pietrele prăbuşite; nu mai rostise niciun cuvânt de atunci, iar părul îi albise. Alţii fuseseră mutilaţi. Piciorul drept al lui Peter Pony fusese zdrobit, iar acum şchiopăta: înainte fusese îmblânzitor de cai, dar acum lucra pentru fratele său, la făcut şei. În oraş aproape că nu exista familie care să fi rămas neafectată. Aşezat pe pardoseală, în faţa congregaţiei, se afla un om care nu-şi mai putea folosi picioarele. Philip se încruntă: oare cine era? Nu fusese rănit la prăbuşirea acoperişului – Philip nu-l mai văzuse până atunci. Apoi îşi aminti că i se spusese că s-ar găsi un invalid în oraş, care cerşea şi dormea printre ruinele catedralei. Philip ordonase să i se dea un pat în casa de oaspeţi.

Mintea îi rătăcea din nou către alte chestiuni. Îşi concentră atenţia asupra predicii:

— Şi ce a făcut Iov? Soţia lui i-a spus: „Blesteamă-l pe Dumnezeu şi mori în pace.” Dar a făcut-o? Nu. Şi-a pierdut credinţa? Nu. L-a dezamăgit pe Satan. Şi, vă spun eu… Philip ridică braţul într-un gest dramatic, pentru a-şi sublinia ideea. Vă spun eu, Satan va fi dezamăgit şi de oamenii din Kingsbridge! Pentru că noi continuăm să ne închinăm în faţa adevăratului Dumnezeu, aidoma lui Iov în cuprinsul tuturor încercărilor la care a fost supus.

Se opri din nou, lăsându-i pe ascultători să cugete la vorbele sale, dar îşi putea da seama că nu reuşise să ajungă la sufletele lor. Chipurile înălţate spre el păreau stăpânite de interes, dar nu şi de inspiraţie. Într-adevăr, nu era un predicator care să-şi inspire auditoriul. Era un om realist. Nu putea captiva o mulţime de credincioşi prin forţa personalităţii sale. Într-adevăr, inspira o

loialitate puternică, dar nu imediat: se întâmpla treptat, în timp, pe măsură ce oamenii ajungeau să înţeleagă felul cum trăia şi ce reuşea el să facă. Uneori, munca sa îi inspira pe oameni – sau îi inspirase, odinioară –, dar cuvintele sale, niciodată.

Totuşi, cea mai bună parte a poveştii urma abia acum.

— Ce s-a întâmplat cu Iov, după ce Satan a încercat tot ce i-a stat în putinţă? Ei bine, Dumnezeu i-a dat mai mult decât avusese la început – de două ori mai mult! Avusese şapte mii de oi, acum avea paisprezece mii. Cele trei mii de cămile pierdute au fost înlocuite de şase mii. Şi a mai avut parte de alţi şapte fii şi de încă trei fiice.

Credincioşii adunaţi păreau indiferenţi. Philip vorbi mai departe:

— Iar Kingsbridge va prospera din nou, într-o bună zi. Văduvele se vor mărita din nou, iar cei ai căror copii au murit vor avea alţii; străzile noastre vor fi pline de oameni, magazinele, pline de pâine şi vin, piele şi aramă, catarame şi încălţări: şi, într-o zi, o să ne reconstruim catedrala.

Problema era că nu ştia dacă el însuşi credea în vorbele acestea; şi, ca atare, nu le putea rosti cu convingere. Nici nu era de mirare că membrii congregaţiei nu se arătau emoţionaţi.

Îşi coborî privirile către cartea groasă din faţa lui şi traduse propoziţiile latineşti în engleză.

— Iar Iov a mai trăit alţi o sută şi patruzeci de ani şi şi-a văzut fiii, nepoţii şi strănepoţii. Apoi a murit, bătrân şi mulţumit.

Stareţul închise cartea.

În capătul din spate al micii biserici se iscă agitaţie. Iritat, Philip îşi înălţă privirea. Era conştient că predica sa nu avusese efectul aşteptat, dar, oricum, îşi dorea câteva clipe de tăcere pentru a o încheia. Uşa bisericii era deschisă, iar toţi cei din spate priveau la ceva din afară. Philip băgă de seamă că dincolo de uşă se adunase o mulţime considerabilă – erau, probabil, toţi locuitorii din Kingsbridge care nu veniseră la slujbă, estimă el. Ce se întâmpla?

În minte îi apărură mai multe posibilităţi – se iscase o încăierare, un incendiu, cineva era pe moarte, de oraş se apropiau mulţi călăreţi –, dar ceea ce se întâmplă îl luă total pe nepregătite. Mai întâi, doi preoţi intrară în biserică, purtând o statuie reprezentând o femeie pe o scândură acoperită cu o pânză brodată de altar. Solemnitatea de care dădeau dovadă sugera faptul că statuia reprezenta o figură sfântă, probabil

Fecioara Maria. În spatele preoţilor veneau alte două persoane, iar acestea constituiră o surpriză şi mai mare: una era Aliena, iar cealaltă, Jack.

Philip îndreptă spre Jack o privire în care afecţiunea se împletea cu exasperarea. „Băiatul acesta, îşi spuse el. În ziua în care a sosit aici, vechea catedrală a ars până în temelii şi, de atunci, nimic legat de el nu s-a dovedit a fi normal.” Dar Philip era mai degrabă încântat decât iritat de apariţia lui Jack. În ciuda tuturor problemelor pe care le cauzase, Jack avea darul de a face viaţa interesantă. Băiat? Philip se mai uită o dată la el. Jack nu mai era doar un băiat. Lipsise doi ani, dar se maturizase cât pentru zece, iar ochii săi purtau pecetea ostenelii şi a cunoaşterii. Unde fusese? Şi cum de-l găsise Aliena?

Procesiunea ajunse în mijlocul bisericii. Philip hotărî să nu facă nimic şi să aştepte să vadă ce avea să se întâmple. În rândul mulţimii se stârni un val de tulburare, pe măsură ce credincioşii îi recunoscură pe Jack şi pe Aliena. Apoi se auzi un alt sunet, un murmur de frică şi de uimire, iar cineva spuse:

— Plânge!

Alţii repetară această vorbă, transformând-o într-un fel de incantaţie:

— Plânge! Plânge!

Philip îşi îndreptă privirea către statuie. În mod clar, din ochi îi curgeau picături de apă. Apoi îşi aminti misterioasa epistolă a arhiepiscopului, care făcea referire la Fecioara Înlăcrimată. Deci aceasta era. În privinţa naturii miraculoase a lacrimilor, Philip prefera să se pronunţe mai încolo. Observă că ochii păreau a fi din piatră, sau poate vreun fel de cristal, în timp ce restul statuii era din lemn: acest lucru putea fi cheia întregului mister.

Preoţii se întoarseră şi puseră scândura pe pardoseală, astfel încât Fecioara să se afle cu faţa la congregaţie. Atunci, Jack începu să vorbească:

— Fecioara Înlăcrimată mi-a parvenit într-o ţară îndepărtată, foarte îndepărtată, spuse el.

Philip nu privea cu ochi buni faptul că Jack devia atenţia credincioşilor de la slujbă, dar hotărî să nu acţioneze pripit: avea să-i îngăduie să spună ce avea de spus. Oricum, era curios.

— Mi-a fost dăruită de un sarazin botezat, continuă Jack.

Credincioşii începură să murmure, surprinşi: de obicei, în astfel de istorisiri, sarazinii erau personajele barbare, cu chipul întunecat, iar puţini ştiau că unii dintre ei erau chiar creştini.

— La început, m-am întrebat de ce mi-a fost dată mie. Dar, oricum, am purtat-o cu mine cale lungă.

Jack reuşise să-i vrăjească pe cei adunaţi în biserică. „Se pricepe mai bine decât mine la predici, îşi spuse cu tristeţe Philip. Deja simt cum se acumulează tensiunea în cadrul mulţimii.” Jack vorbea mai departe:

— La un moment dat, am început să-mi dau seama că voia să o duc acasă. Dar unde era casa ei? În cele din urmă, am avut o revelaţie: voia să ajungă la Kingsbridge.

Printre credincioşi se răspândi o zumzăială de cuvinte pline de uimire. Philip privea întreaga scenă cu scepticism. Era o diferenţă între modul în care lucra Dumnezeu şi cel în care acţiona Jack, iar cuvintele auzite purtau mai degrabă amprenta acestuia din urmă. Dar Philip nu rosti niciun cuvânt.

— Însă atunci m-am gândit: La ce să o aduc? Ce altar va avea la Kingsbridge? În ce biserică îşi va găsi odihna? Jack privi în jur, la interiorul simplu, văruit, al bisericii parohiale, ca şi cum ar fi vrut să spună: „În mod clar, acesta nu e locul potrivit.” Continuă: Şi, de parcă mi-ar fi vorbit cu voce tare, am auzit-o spunând: „Tu, Jack Jackson, îmi vei face un altar şi îmi vei construi o biserică.”

Philip începu să înţeleagă ce urmărea Jack. Fecioara era scânteia care trebuia să reaprindă entuziasmul oamenilor pentru construirea unei noi catedrale. Avea să facă exact ce nu reuşise predica lui Philip despre Iov. Dar, indiferent de acest lucru, Philip tot trebuia să se întrebe: era oare voia Domnului sau numai a lui Jack?

— Aşa că am întrebat-o: „Cu ce? Nu am bani.” Iar ea a spus: „Am să aduc eu banii.” Şi astfel am pornit la drum, cu binecuvântarea arhiepiscopului Theobald de Canterbury.

Jack ridică privirea către Philip atunci când pomeni de arhiepiscop. „Îmi transmite ceva, se gândi stareţul. Îmi spune că are proptele sus-puse pentru ceea ce face.”

Jack se uită din nou spre mulţimea de credincioşi.

— Iar pe tot parcursul drumului, de la Paris, prin Normandia, peste mare şi până la Kingsbridge, creştinii pioşi au dat bani pentru construirea altarului Fecioarei Înlăcrimate.

Spunând acestea, Jack făcu semn către o persoană de afară.

Câteva clipe mai târziu, în biserică intrară solemn doi sarazini cu turbane pe cap, care purtau pe umeri un cufăr cu întărituri de fier.

Speriaţi, sătenii se dădură înapoi din calea lor. Chiar şi Philip

era uluit. Ştia, din auzite, că sarazinii aveau pielea maronie, dar nu văzuse niciodată unul în carne şi oase, iar realitatea era de-a dreptul uimitoare. Veşmintele lor bufante, viu colorate, erau la fel de spectaculoase. Cei doi trecură printre credincioşii năuciţi şi îngenunchează în faţa Fecioarei, punând, plini de respect, cufărul pe pardoseală.

Cât timp Jack descuie cufărul cu o cheie uriaşă şi dădu la o parte capacul, peste cei prezenţi se aşternu o tăcere deplină. Oamenii îşi întinseră gâturile pentru a vedea mai bine. Dintr-o mişcare, Jack răsturnă cufărul.

Se auzi un zgomot asemănător cu cel al unei cascade, iar din cufăr se revărsă un şuvoi de monede de argint, sute, mii. Oamenii se înghesuiră în jurul lui pentru a privi mai bine: niciunul dintre ei nu mai văzuse vreodată atâţia bani strânşi laolaltă.

Jack ridică tonul, pentru a le acoperi exclamaţiile şi a se face auzit.

— Am adus-o acasă, iar acum o dăruiesc pentru construirea catedralei.

Apoi se întoarse, îl privi pe Philip în ochi şi îşi înclină capul, ca şi cum ar fi spus: „E rândul tău acum."

Philip nu suporta să fie astfel manipulat, dar, în acelaşi timp, trebuia să recunoască faptul că Jack o făcuse în mod magistral. Totuşi, acest lucru nu însemna că avea să se lase atras în aşa ceva. Poate că oamenii o aclamau pe Fecioara Înlăcrimată, dar numai Philip avea căderea să decidă dacă i se permitea să rămână la catedrala Kingsbridge, alături de osemintele Sfântului Adolphus. Şi stareţul încă nu era convins.

Unii dintre săteni începură să le adreseze întrebări sarazinilor. Philip coborî de la amvon şi se apropie mai mult, pentru a asculta.

— Vin dintr-o ţară îndepărtată, foarte îndepărtată, spunea unul dintre ei.

Philip descoperi cu surprindere că vorbea engleza ca un pescar din Dorset, dar cei mai mulţi dintre săteni nici măcar nu ştiau că sarazinii îşi aveau propria limbă.

— Cum se numeşte ţara ta? întrebă cineva.

— Ţara mea se numeşte Africa, răspunse sarazinul.

Bineînţeles, după cum ştia Philip – deşi mulţi dintre săteni nu cunoşteau acest lucru –, în Africa existau mai multe ţări, iar Philip se întreba din care dintre ele venea acest sarazin. Ce straşnic ar fi fost să fie vorba de un loc menţionat în Biblie, precum Egiptul

sau Etiopia.

O fetiţă întinse un deget şovăielnic şi atinse mâna oacheşă. Sarazinul îi zâmbi. „În afară de culoarea pielii, îşi spuse Philip, nu arată diferit faţă de ceilalţi.” Încurajată, fata spuse:

— Cum e în Africa?

— Sunt deşerturi întinse şi smochini.

— Ce e acela un smochin?

— E un copac care face nişte… fructe care arată ca nişte căpşuni şi au gust ca de pere.

Dintr-odată, Philip fu cuprins de o suspiciune îngrozitoare. Zise:

— Spune-mi, sarazinule, în ce oraş te-ai născut?

— În Damasc, zise bărbatul.

Suspiciunea lui Philip se dovedi a fi fost întemeiată. Era furios. Atinse braţul lui Jack şi îl trase deoparte. Pe un ton scăzut, dar furios, spuse:

— De-a ce te joci aici?

— Ce vrei să spui? întrebă Jack, încercând să facă pe nevinovatul.

— Aia doi nu sunt sarazini. Sunt pescari din Wareham cu părul şi pielea vopsite maro.

Jack nu părea deranjat de faptul că înşelătoria sa fusese descoperită. Zâmbi şi spuse:

— Cum de-ai ghicit?

— Nu cred că bărbatul acela a văzut vreodată o smochină, iar Damascul nu e în Africa. Ce e cu minciunile acestea?

— E o păcăleală nevinovată, spuse Jack şi arboră zâmbetul său fermecător.

— Nu există păcăleli nevinovate, rosti glacial Philip.

— Bine. Jack văzu că Philip era furios. Deveni serios. Serveşte acelaşi scop ca şi un desen inspirat pe o pagină din Biblie. Nu e adevărul, e o ilustraţie. Pescarii mei vopsiţi maro pun în scenă adevărul că Fecioara Înlăcrimată vine dintr-un ţinut al sarazinilor.

Cei doi preoţi şi Aliena se desprinseseră de mulţimea adunată în jurul Fecioarei şi li se alăturară lui Philip şi lui Jack. Stareţul nu-i luă în seamă şi i se adresă lui Jack:

— Un şarpe desenat nu te sperie. O ilustraţie nu e o minciună. Sarazinii tăi nu sunt ilustraţii, sunt nişte impostori.

— Am adunat mult mai mulţi bani după ce i-am cooptat pe sarazini, spuse Jack.

Philip privi grămada de monede de pe pardoseală.

— Probabil că orăşenii cred că-s de ajuns pentru a construi o catedrală, spuse el. Mie mi se pare că sunt în jur de 100 de lire. Tu ştii prea bine că nu au cum să acopere niciun an de lucrări.

— Banii sunt ca şi sarazinii, spuse Jack. Ceva simbolic. Ştii cum nu se poate mai bine că ai banii necesari începerii lucrărilor.

Era adevărat. De-acum, nimic nu-l împiedica pe Philip să construiască. Fecioara era exact genul de lucru necesar pentru a reînsufleţi Kingsbridge-ul. Avea să atragă oameni în oraş – pelerini, cărturari, dar şi pe cei pur şi simplu curioşi. Avea să le dea din nou curaj orăşenilor. Va fi considerată un semn bun. Philip aşteptase un semn de la Dumnezeu, şi voia cu ardoare să creadă că acesta era cel cerut. Dar nu simţea că venea, într-adevăr, de la Dumnezeu. Simţea că era una dintre isprăvile lui Jack.

Cel mai tânăr din cei doi preoţi spuse:

— Eu sunt Reynold, iar acesta este Edward. Lucrăm pentru arhiepiscopul de Canterbury. Ne-a trimis să însoţim Fecioara Înlăcrimată.

— Dacă aveţi binecuvântarea arhiepiscopului, de ce aţi avut nevoie de doi sarazini închipuiţi ca să dea credibilitate Fecioarei? întrebă Philip.

Edward arboră o expresie oarecum ruşinată. Reynold spuse:

— A fost ideea lui Jack, dar mărturisesc că nu am văzut niciun rău în ea. Doar nu ai îndoieli în ceea ce priveşte Fecioara, Philip?

— Poţi să mi te adresezi cu părinte, replică tăios Philip. Faptul că lucraţi pentru arhiepiscop nu vă dă dreptul de a le vorbi de sus superiorilor voştri. Răspunsul la întrebarea ta este „da”. Am îndoieli în ceea ce priveşte Fecioara. Nu am de gând să pun statuia în interiorul catedralei Kingsbridge până ce nu mă conving că e un obiect sfânt.

— O statuie de lemn plânge, spuse Reynold. Ce miracol mai mare vrei?

— Nu ştim de ce plânge. Asta nu înseamnă că e vorba despre un miracol. Preschimbarea apei lichide în gheaţă solidă e şi ea inexplicabilă, dar nu e o minune.

— Arhiepiscopul va fi extrem de dezamăgit dacă refuzi Fecioara. A avut mult de furcă pentru a-l împiedica pe abatele Suger să nu o oprească la Saint-Denis.

Philip îşi dădu seama că era ameninţat. „Tânărul Reynold va trebui să se străduiască mult mai mult pentru a reuşi să mă intimideze pe mine”, îşi spuse el. Rosti, curtenitor:

— Sunt convins că arhiepiscopul nu ar vrea ca eu să accept Fecioara în stăreţie înainte de a face nişte cercetări de rutină în privinţa legitimităţii ei.

Simţiră ceva mişcându-se la picioarele lor. Philip coborî privirea şi îl văzu pe invalidul pe care-l observase mai devreme. Nefericitul se târa pe pardoseală, cu picioarele paralizate în urma sa, încercând să se apropie de statuie. În oricare parte încerca să-şi croiască drum, se vedea împiedicat de mulţime. Philip făcu un pas în lateral pentru a-l lăsa să treacă. Sarazinii îi împiedicau pe oameni să atingă statuia, dar nu-l observară pe infirm. Philip îl văzu întinzând mâna. În condiţii normale, Philip nu ar fi îngăduit nimănui să atingă o relicvă sfântă, dar încă nu acceptase faptul că era un obiect sfânt, aşa că nu schiţă niciun gest. Infirmul atinse marginea veşmântului statuii de lemn. Dintr-odată, din gâtlejul acestuia se înălţă un strigăt victorios:

— Simt! urlă el. Simt!

Toţi îşi aţintiră privirile asupra lui.

— Simt cum îmi revine puterea! strigă el.

Neîncrezător, Philip îşi aţinti privirea asupra bărbatului, ştiind ce avea să se întâmple mai departe. Bărbatul îndoi un picior, apoi şi pe celălalt. Dinspre privitori se auzi un icnet de uimire. Invalidul întinse o mână, iar cineva îl sprijini. Cu un efort, bărbatul se ridică în picioare.

Dinspre mulţime se ridică un sunet asemănător unui geamăt de plăcere.

Cineva strigă:

— Încearcă să mergi!

Ţinând în continuare mâna celui care-l ajuta, bărbatul făcu un pas nesigur, apoi un altul. Oamenii priveau într-o tăcere de moarte. Schiţând al treilea pas, se împletici, iar ei suspinară. Dar bărbatul îşi recăpătă echilibrul şi merse în continuare.

Credincioşii ovaţionară.

Invalidul porni de-a lungul naosului, iar membrii congregaţiei îl urmară. După alţi câţiva paşi, o luă la fugă. Ovaţiile deveniră din ce în ce mai puternice pe când el trecea de uşa bisericii şi ieşea la lumina zilei, urmat de majoritatea enoriaşilor.

Philip îi privi pe cei doi preoţi. Reynold era uluit, iar chipul lui Edward era brăzdat de lacrimi. În mod clar, nu aveau nimic de-a face cu ceea ce tocmai se întâmplase. Philip se întoarse către Jack şi spuse, în culmea furiei:

— Cum îndrăzneşti să pui la cale o astfel de farsă?

— Farsă? zise Jack. Ce farsă?

— Bărbatul acela n-a fost văzut prin ţinut până în urmă cu câteva zile. Într-o zi sau două o să se facă nevăzut, fără să se mai întoarcă vreodată, cu buzunarele pline de bani. Ştiu bine cum se fac lucrurile acestea, Jack! Din păcate, nu eşti prima persoană care să pună la cale un aşa-zis miracol. Nu a avut nimic la picioare, nu-i aşa? Nu e decât un alt pescar din Wareham.

Acuzaţia fu confirmată de expresia vinovată a lui Jack.

— Ţi-am spus că nu ar fi trebuit să încerci aşa ceva, zise Aliena.

Cei doi preoţi păreau loviţi cu leuca. Fuseseră duşi de nas. Reynold era în culmea furiei. Se întoarse către Jack.

— Nu aveai niciun drept! împroşcă el cuvintele.

Pe lângă furie, Philip simţea şi tristeţe. În adâncul sufletului, sperase că Fecioara se va dovedi cu adevărat făcătoare de minuni, pentru că înţelegea cum o putea folosi pentru a readuce la viaţă stăreţia şi oraşul. Dar nu-i era menit asemenea noroc. Aruncă o privire prin biserica parohială. Nu mai rămăseseră decât vreo câţiva enoriaşi, care încă se mai holbau la statuie. Îi spuse lui Jack:

— De data asta, ai mers prea departe.

— Lacrimile sunt adevărate... acolo nu e nicio păcăleală, zise Jack. Dar invalidul a fost o greşeală, recunosc.

— A fost mai mult decât o greşeală, rosti furios Philip. Când oamenii vor afla adevărul, li se va zdruncina toată credinţa în minuni.

— De ce trebuie să afle adevărul?

— Pentru că va trebui să le explic de ce Fecioara nu va fi aşezată în catedrală. Bineînţeles, acum nici nu se mai pune problema ca eu să accept statuia!

— Cred că te pripeşti un pic... zise Reynold.

— Când o să vreau să-ţi ascult părerea, tinere, o să te întreb, replică aspru Philip.

Reynold tăcu, dar Jack insistă:

— Eşti sigur că ai dreptul de a-i priva pe oameni de Fecioară? Priveşte-i!

Arătă către cei câţiva credincioşi care rămăseseră în urmă. Printre ei se afla văduva Meg. Aceasta îngenunchease în faţa statuii, iar chipul îi era brăzdat de lacrimi. Philip îşi dădu seama că Jack nu ştia că femeia îşi pierduse toată familia atunci când se prăbuşise acoperişul lui Alfred. Tulburarea femeii îl impresiona, şi

se întrebă dacă nu cumva Jack avea dreptate, la urma urmelor. De ce să le răpească oamenilor această speranţă? „Pentru că e o minciună, îşi aminti stareţul, sever. Cred în puterea statuii pentru că au fost martori la un miracol fals.” Îşi întări inima.

Jack îngenunche lângă Meg şi i se adresă.

— De ce plângi?

— E mută, îi spuse Philip.

Atunci, Meg vorbi:

— Fecioara a suferit ca şi mine. Ea înţelege.

Philip era uluit.

— Vezi? zise Jack. Fecioara îi alină suferinţa… La ce te holbezi aşa?

— E mută, spuse din nou Philip. Nu a mai rostit vreun cuvânt de mai bine de un an.

— Exact! replică Aliena. Meg a rămas mută după ce soţul şi băieţii ei au murit atunci când s-a prăbuşit acoperişul!

— Femeia aceasta? întrebă Jack. Dar tocmai a…

Reynold părea năucit.

— Vrei să spui că e vorba de un miracol? întrebă el. Unul *adevărat?*

Philip cercetă chipul lui Jack. Acesta era mai şocat decât toţi cei prezenţi.

Nu era nicio păcăleală la mijloc.

Philip era profund emoţionat. Văzuse mâna lui Dumnezeu în acţiune, făcând o minune. Tremura uşor.

— Ei bine, Jack, spuse el cu un glas nesigur, în ciuda strădaniilor tale pentru a discredita Fecioara Înlăcrimată, se pare că, până la urmă, Dumnezeu face minuni prin intermediul ei.

Pentru prima dată, Jack rămăsese fără cuvinte.

Philip se îndepărtă de el şi se duse la Meg. Îi luă mâinile într-ale lui şi o trase uşor, făcând-o să se ridice.

— Dumnezeu te-a făcut din nou bine, Meg, spuse el, cu vocea tremurând de emoţie. Acum poţi începe o nouă viaţă. Îşi aduse aminte că rostise o predică pornind de la povestea lui Iov. Îşi recăpătă capacitatea de a mânui cuvintele: Aşa cum Dumnezeu a binecuvântat mai mult a doua parte a vieţii lui Iov decât pe prima…

Le spusese locuitorilor din Kingsbridge că şi lor avea să li se întâmple la fel. „Mă întreb, îşi spuse el în sinea sa pe când privea expresia vrăjită de pe chipul înlăcrimat al lui Meg, mă întreb dacă nu cumva acesta ar putea fi noul început.”

Când Jack prezentă proiectul noii catedrale, în capitul se iscă zarvă mare.

Philip îl avertizase pe Jack să se aştepte la împotriviri. Bineînţeles, el văzuse desenele înainte. Jack le adusese la casa stareţului în zorii unei zile, o imagine la sol şi una în secţiune, trasate în ghips întărit în cadre de lemn. Le priviseră împreună în lumina crudă a dimineţii, iar Philip spusese:

— Jack, aceasta va fi cea mai frumoasă biserică din Anglia… dar vom avea probleme cu călugării.

Din vremea când fusese novice, Jack ştia că, din obişnuinţă, Remigius şi acoliţii săi se opuneau în continuare oricărui plan drag lui Philip, chiar dacă trecuseră opt ani de când Philip îl învinsese pe Remigius în alegeri. Rar se întâmpla ca ei să găsească prea mulţi susţinători în rândul celorlalţi monahi, dar, acum, Philip avea îndoieli: călugării erau nişte persoane atât de conservatoare, încât se puteau speria de proiectul revoluţionar propus de Jack. Oricum, nu aveau de ales: Jack trebuia să prezinte desenele şi să încerce să-i convingă. În mod clar, Philip nu putea începe construcţia catedralei fără a fi în asentimentul majorităţii călugărilor din subordinea sa.

A doua zi, Jack asistă la canon şi îşi prezentă planurile. Desenele fură puse pe o bancă, rezemate de perete, iar călugării se înghesuiră în jurul lor pentru a le privi. Pe măsură ce studiau detaliile, printre ei se iscă un murmur care se transformă rapid în larmă. Jack se simţea descurajat: tonul era dezaprobator, la limita scandalizării. Pe măsură ce monahii începură să discute în contradictoriu între ei, schimbând argumente pro şi contra, larma se înteţi.

După un timp, Philip ceru să se facă linişte, iar toţi se calmară. Milius Casierul puse o întrebare convenită dinainte.

— De ce sunt arcadele ascuţite?

— E o tehnică nouă, folosită în Franţa, răspunse Jack. Am văzut-o în mai multe biserici. Arcada ascuţită e mai solidă. Tocmai acest lucru îmi va permite să construiesc o biserică atât de înaltă. Probabil că o să fie cel mai înalt naos din toată Anglia.

Jack îşi putea da seama că monahilor le plăcea acest lucru.

Cineva spuse:

— Ferestrele sunt foarte mari.

— Nu e neapărat nevoie să construim ziduri groase, zise Jack. Constructorii din Franţa au dovedit-o. Cei care susţin greutatea

clădirii sunt stâlpii, mai ales dacă folosim boltirea cu nervuri. Iar efectul creat de ferestrele mari este spectaculos. La Saint-Denis, abatele pusese în ferestre sticlă colorată care forma diverse imagini. Aşa, biserica se transformă într-un locaş al luminii şi al aerului, în loc să fie întunecată şi sumbră.

Mai mulţi călugări dădură aprobator din cap. Poate că nu erau atât de conservatori pe cât crezuse el. Dar cel care luă cuvântul în continuare fu Andrew Paracliserul.

— În urmă cu doi ani, erai novice pe lângă noi. Ai fost pedepsit pentru că l-ai lovit pe stareţ, iar tu ai fugit de pedeapsă şi ai părăsit oraşul. Iar acum vii să ne spui cum ar trebui să ne construim catedrala.

Înainte ca Jack să poată răspunde, unul dintre călugării mai tineri protestă:

— N-are nicio legătură! Discutăm despre proiect, nu despre trecutul lui Jack!

Mai mulţi călugări începură să vorbească în acelaşi timp, dintre care unii pe un ton ridicat. Philip îi făcu să tacă şi îl puse pe Jack să răspundă la întrebare. Acesta se aşteptase la aşa ceva şi era pregătit.

— Părinte Andrew, drept penitenţă pentru păcatul acela, am făcut pelerinaj la Santiago de Compostela, şi sper că aducerea Fecioarei Înlăcrimate mă poate absolvi de greşeală, spuse el spăşit. Nu sunt făcut să fiu călugăr, dar sper că-l pot sluji pe Dumnezeu în alt chip: construindu-i locuri de închinăciune.

Monahii părură mulţumiţi de răspuns.

Cu toate acestea, Andrew nu terminase.

— Câţi ani ai? întrebă el, deşi sigur ştia răspunsul.

— Douăzeci.

— Eşti foarte tânăr pentru a fi maistru constructor.

— Toţi cei de aici mă cunosc. Am trăit la stăreţie de când eram un simplu băieţel. „De când v-am incendiat vechea catedrală”, îşi spuse el, simţindu-se vinovat. Mi-am făcut ucenicia pe lângă primul maistru constructor. M-aţi văzut cum lucrez piatra. Cât am fost novice, am lucrat cu stareţul Philip şi cu Tom Constructorul ca secretar de lucrări. Le cer respectuos fraţilor să mă judece după pricepere, nu după vârstă.

Era alt discurs pregătit dinainte. Îl văzu pe unul dintre călugări zâmbind la auzul cuvântului „respectuos”, şi îşi dădu seama că fusese o mică greşeală din partea lui: cu toţii ştiau că, indiferent ce calităţi ar fi avut Jack, respectul nu se număra printre ele.

Andrew profită degrabă.

— N-ai dat prea mare dovadă de respect atunci când i-ai anunţat pe constructorii din Paris că ai fost numit maistru constructor cu trei luni *înainte* de a ni te înfăţişa nouă.

Încă o dată, printre călugări se iscă un freamăt de reacţii indignate. Jack oftă în sinea lui. De unde naiba aflase Andrew fleacul acela? Probabil că pe Reynold şi Edward îi luase gura pe dinainte. Încercă să minimalizeze incidentul.

— Speram să atrag pe unii dintre meşterii aceia la Kingsbridge, spuse el, în timp ce gălăgia se mai potolea. Vor fi de mare folos, indiferent cine va fi numit maistru aici. Nu cred că am făcut vreun rău. Încercă să schiţeze un zâmbet cuceritor. Dar îmi pare rău că nu sunt mai respectuos.

„Nu a mers prea bine”, concluzionă el în gând.

Milius Casierul îl scoase din bucluc punând o altă întrebare convenită dinainte:

— Şi ce propui să faci acum cu absida, deja construită, dar care s-a prăbuşit parţial?

— Am studiat totul cu foarte multă atenţie, spuse Jack. Se poate repara. Dacă voi mă numiţi maistru constructor azi, într-un an puteţi folosi absida. Mai mult, o puteţi folosi în continuare, în vreme ce eu voi construi naosul şi transepturile după noul proiect. În cele din urmă, după terminarea naosului, eu propun demolarea absidei şi construirea alteia, pe potriva restului bisericii.

Andrew spuse:

— Dar de unde ştim noi că zidurile vechi nu se vor prăbuşi din nou?

— Prăbuşirea a fost determinată de bolta de piatră construită de Alfred, care nu se afla în planurile originale. Pereţii nu au fost suficient de puternici pentru a o susţine. Eu propun să ne întoarcem la proiectul lui Tom şi să construim un tavan de lemn.

Printre călugări se auzi un murmur de surprindere. Se iscase o adevărată controversă în privinţa motivelor prăbuşirii boltei.

— Dar Alfred a mărit contraforturile pentru a susţine greutatea în plus, zise Andrew.

Acest aspect îl nedumerise şi pe Jack, dar credea că găsise răspunsul.

— Tot nu au fost suficient de puternice, mai ales în vârf. Dacă vă uitaţi atent la ruine, veţi vedea că partea care a cedat a fost luminatorul. La nivelul acela, contraforturile nu au fost întărite

aproape deloc.

Călugării părură mulţumiţi de explicaţia oferită. Jack era convins că abilitatea sa de a răspunde sigur pe sine la orice întrebare îi mărea şansele de a fi numit maistru constructor.

Remigius se ridică în picioare. Jack chiar se întreba când avea să intervină.

— Aş vrea să vă citesc, fraţilor, un verset din Sfânta Scriptură, spuse el, pe un ton oarecum dramatic.

Îi adresă o privire lui Philip, care încuviinţă printr-o mişcare din cap.

Remigius se îndreptă către pupitru şi deschise Biblia imensă. Jack îl cerceta cu privirea. Buzele sale subţiri se mişcau perpetuu, trădând agitaţie, iar ochii săi de un albastru apos erau puţin ieşiţi din orbite, ceea ce-i conferea o expresie de permanentă indignare. Reprezenta o ilustrare vie a ranchiunei. Cu ani în urmă, se convinsese pe sine că era destinat să-şi conducă semenii, dar, de fapt, avea un caracter prea slab, iar acum era blestemat să-şi ducă zilele dezamăgit, căutându-le pricină celor ce se dovediseră mai buni decât el.

— Cartea Exodului, rosti el în timp ce întorcea filele de pergament. Capitolul 20. Versetul 14.

Jack se întreba ce avea să spună. Remigius citi:

— „Să nu comiţi adulter.”

Închise cartea cu un bufnet şi se întoarse la locul său.

Pe un ton uşor exasperat, Philip zise:

— Poate o să ne spui şi nouă, frate Remigius, de ce ai ales să citeşti versetul acesta în mijlocul discuţiilor noastre despre planurile construcţiei?

Remigius îndreptă un deget acuzator către Jack.

— Pentru că bărbatul care vrea să devină maistrul nostru constructor trăieşte în păcat! tună el.

Lui Jack abia dacă-i venea să creadă că vorbea serios. Indignat, spuse:

— E adevărat că legătura noastră nu a fost binecuvântată de Biserică, din cauză că e vorba de o situaţie specială, dar ne vom căsători cât de repede doriţi.

— Nu puteţi, rosti triumfător Remigius. Aliena e deja căsătorită!

— Dar căsătoria ei nu a fost consumată.

— Indiferent de asta, cei doi au fost cununaţi în biserică.

— Dar dacă nu mă lăsaţi să mă căsătoresc cu ea, cum pot să

nu mai comit adulter? întrebă furios Jack.

— De ajuns!

Vocea care intervenise îi aparţinea lui Philip. Jack îşi îndreptă privirea spre stareţ. Acesta părea în culmea furiei. Spuse:

— Jack, trăieşti în păcat cu nevasta fratelui tău?

Jack era năucit.

— Nu ştiai?

— Bineînţeles că nu ştiam! mugi Philip. Crezi că aş fi tăcut în această privinţă dacă ştiam?

În capitul se aşternu liniştea. Lui Philip nu-i stătea în obicei să strige. Jack înţelese că avea probleme mari. Bineînţeles, greşeala sa era mai mult una de ordin teoretic, dar călugării trebuiau să fie severi în aceste privinţe. Din păcate, faptul că Philip nu ştiuse că el trăia cu Aliena agrava şi mai mult situaţia. Îi permisese lui Remigius să-l ia prin surprindere şi să-l facă de râs. Acum, ca să-şi dovedească severitatea, Philip era nevoit să ia măsuri drastice.

Trist, Jack spuse:

— Dar nu puteţi construi o biserică urâtă doar ca să mă pedepsiţi pe mine.

Cu un glas în care se simţea satisfacţia, Remigius rosti:

— Va trebui să părăseşti femeia.

— Du-te şi plimbă ursu', Remigius, spuse Jack. E mama copilului meu… are un an!

Remigius se lăsă pe spate cu un aer mulţumit.

— Jack, dacă vorbeşti aşa în timpul canonului trebuie să pleci de aici, zise Philip.

Jack ştia că trebuia să-şi păstreze calmul, dar nu se simţea în stare.

— Dar e ridicol! spuse el. Îmi spuneţi să-mi părăsesc femeia şi fiul! Aici nu e vorba de moralitate, ci de împărţirea firului în patru!

Furia lui Philip se mai potoli întru câtva, iar Jack zări o rază mai familiară de compătimire în ochii săi de un albastru senin. Stareţul spuse:

— Jack, poate că tu priveşti mai pragmatic legile lui Dumnezeu, dar noi preferăm să le aplicăm în litera lor… de aceea suntem călugări. Şi nu te putem lăsa să ne fii maistru constructor atâta timp cât trăieşti în adulter.

Jack îşi aminti un verset din Scriptură.

— Isus a spus: „Cel dintre voi care este fără de păcat, acela să arunce prima piatră."

Philip răspunse:

— Da, însă Isus i-a spus femeii adultere: „Du-te şi nu mai păcătui.” Se întoarse către Remigius: Înţeleg că, dacă adulterul ia sfârşit, nu te mai opui.

— Bineînţeles! spuse Remigius.

În ciuda furiei şi a nefericirii sale, Jack observă că Philip reuşise să dejoace planurile lui Remigius. Transformase chestiunea adulterului într-un criteriu hotărâtor, evitând astfel să se pună sub semnul întrebării noul proiect. Dar Jack nu era gata să se supună.

— Nu o s-o părăsesc! zise el.

— S-ar putea să nu fie nevoie să staţi mult timp despărţiţi, spuse Philip.

Jack se opri. Cuvintele lui Philip îl luaseră prin surprindere.

— Ce vrei să spui?

— Ai putea să te însori cu Aliena dacă prima ei căsătorie ar fi anulată.

— S-ar putea face aşa ceva?

— Dacă, aşa cum spui, căsătoria nu a fost consumată, s-ar putea face în mod automat.

— Ce ar trebui să fac?

— Să faci o cerere la tribunalul ecleziastic. În mod normal, tribunalul e prezidat de episcopul Waleran, dar, în situaţia aceasta, ar trebui să apelezi direct la arhiepiscopul de Canterbury.

— Iar arhiepiscopul trebuie să fie de acord?

— În mod normal, da.

Jack observă că nu primise un răspuns tocmai clar.

— Dar, până atunci, ar trebui să trăim separat?

— Dacă vrei să fii numit maistru constructor al catedralei Kingsbridge, da.

— Îmi cereţi să aleg între lucrurile pe care le iubesc cel mai mult pe lume, spuse Jack.

— Nu pentru mult timp, îi răspunse stareţul.

Tonul său îl determină pe Jack să ridice iute privirea către el. Detectase în el o compasiune reală. Jack îşi dădu seama că lui Philip chiar îi părea rău că trebuia să-i facă asta. Această constatare îi diminuă furia, dar îi spori tristeţea.

— Cât timp? întrebă el.

— Ar putea dura cam un an.

— Un an!

— Nu trebuie să locuiţi în oraşe diferite, spuse Philip. Poţi să-i vezi în continuare pe Aliena şi pe băiat.

— Ştiţi că a venit până-n Spania după mine? întrebă Jack. Puteţi să vă închipuiţi aşa ceva?

Dar călugării nu aveau nicio idee despre ce însemna dragostea. Rosti, plin de amărăciune:

— Iar acum eu trebuie să-i spun că nu putem trăi împreună.

Philip se ridică şi puse o mână pe umărul lui Jack.

— O să treacă mai repede decât crezi, îţi promit, spuse el. Şi vei fi ocupat… cu construcţia noii catedrale.

II

În opt ani, pădurea crescuse şi se schimbase. Jack nu ar fi crezut niciodată că se putea rătăci pe un teren pe care-l cunoştea odată ca pe propriile buzunare, dar tocmai asta se-ntâmpla. Potecile vechi nu se mai vedeau, prin vegetaţie apăruseră unele noi, făcute de căprioare, de porci mistreţi şi de caii sălbatici, izvoraşele îşi schimbaseră cursul, copacii bătrâni se prăbuşiseră, iar cei tineri se înălţaseră. Totul părea mai mic: distanţele păreau mai scurte, dealurile, mai puţin abrupte. Încă mai ciudat era faptul că se simţea străin. Atunci când o căprioară speriată îl fixase cu privirea, Jack nu reuşise să ghicească din ce familie de căprioare făcea parte sau unde se adăpa. Când un stol de raţe îşi luase zborul, nu-şi dăduse seama imediat de pe ce curs de apă se înălţaseră şi de ce. Şi era încordat, pentru că nu avea nici cea mai vagă idee unde anume se ascundeau nelegiuiţii.

Parcursese cea mai mare parte a distanţei de la Kingsbridge până aici călare, dar, imediat ce părăsise drumul principal, se văzuse nevoit să descalece, pentru că pe sub coronament nu era loc suficient pentru a rămâne în şa. Întoarcerea în locurile în care-şi petrecuse copilăria îl făcea să se simtă inexplicabil de trist. Nu preţuise niciodată – pentru că nu-şi dăduse seama – cât de simplă era viaţa pe atunci. Pasiunea sa cea mai mare era legată de căpşune, şi ştia că în fiecare vară, timp de câteva zile, avea să găsească pe sub copaci câte poftea. Acum, totul era complicat: prietenia sa dificilă cu stareţul Philip, dragostea interzisă care-l lega de Aliena, ambiţia sa puternică de a construi cea mai frumoasă catedrală din lume, nevoia arzătoare de a afla

adevărul despre tatăl său.

Se întreba cât de mult se schimbase mama sa în cei doi ani de când nu o mai văzuse. De-abia aştepta să o întâlnească din nou. Se descurcase singur, desigur, dar se simţea mereu bine la gândul că exista cineva pe lume gata să lupte pentru el, şi îi fusese dor de această senzaţie liniştitoare.

Îi luase toată ziua să ajungă în partea de pădure unde copilărise. Acum, scurta după-amiază de iarnă se îndrepta vertiginos către înserare. În curând avea să fie nevoit să renunţe la a mai căuta vechea lor peşteră şi să se concentreze asupra găsirii unui loc adăpostit în care să-şi petreacă noaptea. Avea să fie frig. „De ce-mi fac atâtea griji? se întrebă el. Înainte dormeam în fiecare noapte în pădure.”

În cele din urmă, ea fu cea care-l găsi pe el.

Jack era pe punctul de a renunţa. O potecă îngustă, aproape invizibilă, folosită probabil de bursuci şi de vulpi, se pierdea printre tufele dese. Nu avea alternativă – trebuia să o ia îndărăt. Îşi întoarse calul şi aproape că dădu peste ea.

— Ai uitat cum să te mişti prin pădure fără să faci zgomot, spuse femeia. Îţi auzeam paşii de la mai bine de un kilometru.

Jack zâmbi. Nu se schimbase.

— Bine te-am găsit, mamă! O sărută pe obraz, apoi, într-un impuls de afecţiune, o îmbrăţişă.

Ellen îi atinse obrazul.

— Niciodată n-ai mai fost aşa de slab.

Jack o măsură atent, din cap până-n picioare. Era bronzată şi sănătoasă, cu părul încă des şi negru, fără niciun fir alb. Ochii îşi păstraseră culoarea aurie şi păreau în continuare capabili să-i pătrundă în adâncuri.

— Tu nu te-ai schimbat deloc, îi spuse.

— Unde ai fost? întrebă ea.

— Tocmai la Compostela, şi chiar mai departe de atât, la Toledo.

— Aliena a plecat după tine…

— M-a găsit. Mulţumită ţie.

— Mă bucur. Femeia închise ochii, ca şi cum ar fi rostit, în minte, o rugăciune de mulţumire. Mă bucur foarte tare!

Îl conduse prin pădure până la peşteră, care se afla la mai puţin de un kilometru şi jumătate depărtare: se părea totuşi că nu-l înşelase prea tare memoria. În mijloc trosnea un foc puternic de buşteni, iar peştera era luminată de trei opaiţe. Mama îi

întinse o cană de cidru pe care-l făcuse din mere pădureţe şi miere sălbatică; apoi coapseră nişte castane. Jack îşi amintea bine care erau obiectele pe care o persoană care locuia într-o peşteră nu şi le putea face de una singură, aşa că îi adusese cuţite, frânghie, săpun şi sare. Ea începu să jupoaie un iepure sălbatic pentru cină. El o întrebă:

— Cum o mai duci, mamă?

— Bine, spuse femeia. Apoi îl privi şi-şi dădu seama că întrebarea era serioasă. Sufăr după Tom Constructorul, spuse ea. Dar el e mort, iar eu nu vreau să-mi iau alt soţ.

— În afară de asta, eşti fericită aici?

— Da şi nu. Sunt obişnuită să locuiesc în pădure. Îmi place să stau singură. Nu m-am obişnuit niciodată cu preoţii ăia băgăcioşi care-mi tot spuneau cum să trăiesc. Dar mi-e dor de tine, de Martha şi de Aliena; şi aş vrea să-mi văd mai des nepotul. Zâmbi. Dar nu mă pot întoarce să trăiesc în Kingsbridge, nu după ce am blestemat o cununie creştină. Stareţul Philip n-o să mă ierte niciodată pentru asta. Oricum, dacă fapta mea v-a adus, în sfârşit, pe tine şi Aliena împreună, atunci să ştii că a meritat. Îşi ridică privirea, cu un zâmbet mulţumit. Cum ţi se pare viaţa de om căsătorit?

— Păi, spuse el, şovăitor, nu suntem căsătoriţi. În ochii Bisericii, Aliena e căsătorită în continuare cu Alfred.

— Nu fi prost! Ce ştie Biserica?

— Ei bine, călugării ştiu că ei s-au căsătorit, şi nu mă lasă să construiesc noua catedrală atâta timp cât trăiesc cu nevasta altuia.

În ochii ei se ivi o străfulgerare de mânie.

— Şi ai părăsit-o?

— Da. Până obţine anularea cununiei.

Mama puse pielea iepurelui într-o parte. Ţinând un cuţit ascuţit între degetele pline de sânge, începu să tranşeze corpul, aruncând bucăţile în ceaunul care clocotea pe foc.

— Stareţul Philip mi-a făcut şi mie acelaşi lucru o dată, când eram cu Tom, spuse ea, tăind carnea crudă în feliuţe subţiri. Ştiu eu de ce îl înfurie atât de tare faptul că oamenii fac dragoste. Pentru că lui nu îi e îngăduit, aşa că îi e ciudă pe libertatea altora de a se bucura de ceea ce lui îi e interzis. Bineînţeles, dacă sunt cununaţi de Biserică, n-are ce face. Dar, dacă nu sunt, are ocazia de a le strica fericirea, iar prin asta ajunge să se simtă mai bine.

Tăie labele iepurelui şi le aruncă într-o găleată de lemn, plină

cu resturi.

Jack încuviinţă printr-o mişcare din cap. Acceptase inevitabilul, dar, de fiecare dată când îşi lua noapte bună de la Aliena şi se îndepărta de uşa ei, furia faţă de Philip revenea, şi înţelegea ranchiuna pe care încă i-o purta mama sa.

— N-o să dureze la nesfârşit, totuşi, spuse el.

— Aliena ce părere are?

Jack se strâmbă.

— Nu una bună. Dar crede că e vina ei, pentru că s-a cununat cu Alfred.

— Aşa şi e. Însă e şi vina ta, pentru că eşti atât de hotărât să construieşti biserici.

Jack regreta că mama sa nu-i putea înţelege felul în care vedea lucrurile.

— Mamă, nu merită să construieşti altceva. Bisericile sunt mai mari, mai înalte, mai frumoase şi mai greu de construit decât orice altceva, şi au mai multe ornamente şi sculpturi decât orice alt gen de construcţii.

— Şi tu nu te mulţumeşti cu nimic mai puţin.

— Exact.

Ellen clătină din cap, descumpănită.

— N-o să ştiu niciodată de unde ţi-a intrat ţie în cap că eşti destinat să faci lucruri măreţe. Puse restul cărnii de iepure în oală şi începu să cureţe partea din interior a pielii. Avea să folosească blana. În mod clar, nu de la înaintaşi.

Aceasta era ocazia pe care o aşteptase Jack.

— Mamă, în călătoria mea am mai aflat ceva despre înaintaşii mei.

Ea se opri din răzuit pielea şi îl privi.

— Ce vrei să spui?

— Am găsit familia tatei.

— Dumnezeule mare! Femeia scăpă pielea de iepure din mână. Cum ai făcut? Unde sunt? Cum sunt?

— În Normandia există un oraş numit Cherbourg. De acolo a venit.

— Cum poţi fi sigur?

— Semăn atât de tare cu el, încât cei de acolo au crezut că sunt o stafie.

Mama se lăsă să cadă pe un scaun. Jack se simţea vinovat pentru că o luase prin surprindere, dar nu se aşteptase să fie atât de afectată de veştile aduse.

— Cum… cum sunt rudele sale? întrebă ea.

— Tatăl lui a murit, dar mama încă mai trăieşte. Odată ce s-a convins că nu eram stafia tatei, s-a purtat frumos cu mine. Fratele lui mai mare e dulgher, are o nevastă şi trei copii. Verii mei. Jack zâmbi. Nu-i aşa că e frumos? Avem rude.

Acest gând păru să o amărască, iar pe chipul ei se aşternu o expresie tristă.

— O, Jack, îmi pare rău că nu ţi-am oferit o copilărie normală!

— Mie nu, spuse el, vesel. Se simţea stânjenit atunci când mama lui îşi manifesta remuşcările: nu-i stătea deloc în fire. Dar mă bucur că mi-am cunoscut verii. Chiar dacă n-o să-i mai văd niciodată, e bine de ştiut că există.

Ea dădu trist din cap în semn de încuviinţare.

— Înţeleg.

Jack trase adânc aer în piept.

— Au crezut că tata s-a înecat într-un naufragiu, în urmă cu douăzeci şi patru de ani. Era la bordul unui vas numit *Corabia Albă*, care s-a scufundat aproape de Barfleur. Se credea că toţi s-au înecat. Evident, tata a supravieţuit. Dar nu ştiau asta, pentru că nu s-a mai întors la Cherbourg.

— A venit la Kingsbridge, spuse ea.

— Dar *de ce?*

Ellen oftă.

— S-a agăţat de un butoi şi a ajuns la mal în apropierea unui castel, spuse ea. S-a dus la castel pentru a anunţa scufundarea corabiei. La castel se aflau mai mulţi baroni puternici, iar aceştia s-au arătat foarte speriaţi la vederea lui. L-au luat prizonier şi l-au adus în Anglia. După câteva săptămâni sau luni – a pierdut oarecum noţiunea timpului – a ajuns la Kingsbridge.

— A mai spus şi altceva despre naufragiu?

— Numai că vasul s-a scufundat foarte repede, de parcă ar fi avut o gaură în chilă.

— Mie mi se pare că au vrut să scape de el, ca să nu le încurce planurile.

Ellen încuviinţă.

— Iar apoi, când şi-au dat seama că nu-l pot ţine prizonier la infinit, l-au omorât.

Jack îngenunche în faţa ei şi o forţă să-l privească. Cu un glas care tremura de emoţie, spuse:

— Dar cine erau *ei,* mamă?

— M-ai mai întrebat asta şi înainte.

— Iar tu nu mi-ai spus.

— Pentru că nu vreau să-ţi petreci viaţa încercând să răzbuni moartea tatălui tău!

După părerea lui, ea îl trata în continuare de parcă ar fi fost un copil, refuzând să-i spună lucrurile care, după părerea lui, i-ar face rău. Jack încercă să-şi păstreze calmul şi să se poarte ca un adult.

— O să-mi petrec viaţa construind catedrala Kingsbridge şi făcând copii cu Aliena. Dar vreau să ştiu de ce mi-au spânzurat tatăl. Şi singurii oameni care cunosc răspunsul la această întrebare sunt cei care au jurat strâmb împotriva lui. Şi de aceea trebuie să ştiu cine sunt.

— La momentul acela, nu le-am ştiut numele.

Jack îşi dădea seama că ea încerca să evite un răspuns, iar acest lucru îl înfuria.

— *Dar acum le ştii!*

— Da, le ştiu, rosti ea, înlăcrimată, iar Jack înţelese că această discuţie era la fel de dureroasă pentru mama sa, ca şi pentru el. Şi o să-ţi spun, pentru că văd că nu o să te opreşti vreodată din întrebat.

Îşi trase nasul şi se şterse la ochi. Cu trupul încordat, Jack aştepta. Mama sa continuă:

— Erau trei: un călugăr, un preot şi un cavaler.

Jack o ţintuia cu privirea.

— Numele lor!

— O să-i întrebi de ce au jurat strâmb?

— Da.

— Şi te aştepţi să-ţi răspundă?

— Poate că nu. O să-i privesc în ochi atunci când îi voi întreba, şi astfel s-ar putea să aflu tot ce vreau să ştiu.

— Chiar şi asta s-ar putea să nu fie posibil.

— Vreau să încerc, mamă!

Ellen oftă.

— Călugărul era stareţul de Kingsbridge.

— Philip!

— Nu, nu Philip. S-a întâmplat înainte de venirea lui aici. Era predecesorul lui, James.

— Dar a murit.

— Ţi-am spus doar că s-ar putea să nu-i poţi lua la întrebări.

Jack îşi miji ochii.

— Cine au fost ceilalţi?

— Cavalerul era Percy Hamleigh, contele de Shiring.

— Tatăl lui William!

— Da.

— Dar şi el a murit!

— Da.

Jack avu o presimţire îngrozitoare, cum că toţi cei trei aveau să se dovedească a fi murit, ducând secretul în mormânt odată cu oasele lor.

— Şi preotul cine a fost? întrebă el, tulburat.

— Numele lui era Waleran Bigod. Acum este episcop de Kingsbridge.

Jack suspină, profund mulţumit.

— Şi este încă în viaţă, spuse el.

Castelul episcopului Waleran fu gata de Crăciun. Într-o dimineaţă senină, într-una dintre primele zile ale anului următor, William Hamleigh şi mama sa se apropiau, călare, de el. Îl zăriră de la distanţă, peste vale. Era cel mai înalt punct de pe creasta opusă, veghind sumbru peste ogoarele dimprejur.

În drumul lor de-a curmezişul văii, trecură pe lângă vechiul palat. Acesta era folosit acum drept depozit de lână. Venitul obţinut din urma negoţului cu lână acoperea mare parte din cheltuielile prilejuite de construirea noului castel.

Urcară la trap panta lină care mărginea valea şi urmară linia drumului, trecând printr-o spărtură în întăriturile de pământ, peste un şanţ fără apă, şi intrând printr-o poartă construită în cadrul unui zid de piatră. Având întărituri, şanţ de apărare şi un zid de piatră, era un castel deosebit de bine protejat, mai bine decât cel al lui William şi decât multe dintre castele regelui.

Curtea interioară era dominată de o fortăreaţă masivă de piatră cu trei caturi, pe lângă care biserica de piatră de alături părea un pitic. William îşi ajută mama să descalece. Îşi lăsară cavalerii la grajduri, pentru a veghea ca bidiviii să fie îngrijiţi, şi urcară treptele care duceau la intrarea în sală.

Era în jurul amiezii şi, în sală, servitorii lui Waleran puneau masa. Unii dintre arhidiaconii, vicarii şi diverşii indivizi pripăşiţi pe la curtea episcopului stăteau în picioare, ici şi colo, aşteptând servirea prânzului. William şi Regan rămăsese pe loc în timp ce un intendent urcă în apartamentul privat al episcopului pentru a anunţa sosirea lor.

În sufletul lui William clocotea o gelozie feroce, arzătoare.

Aliena era îndrăgostită, iar întregul ţinut o ştia. Născuse un copil din flori, iar soţul ei o alungase din casă. Cu pruncul în braţe, plecase în căutarea bărbatului iubit şi, după ce cutreierase jumătate din creştinătate, îl găsise. Povestea trecea din gură-n gură prin tot sudul Angliei. William se îmbolnăvea de ură ori de câte ori o auzea. Dar se gândise la o cale de a se răzbuna.

Fură conduşi pe scări şi poftiţi în camera lui Waleran. Îl găsiră stând la o masă alături de Baldwin, ajuns între timp arhidiacon. Cei doi clerici numărau monede aşezate pe o pânză cadrilată, ordonând banii de argint în teancuri de câte douăsprezece piese şi mutându-i de pe pătratele negre pe cele albe. Baldwin se ridică şi se înclină în faţa doamnei Regan, după care luă repede pânza şi monedele.

Waleran se ridică de la masă şi se duse la scaunul aflat lângă foc. Se mişca repede, ca un păianjen, iar William resimţi vechiul dezgust pe care i-l inspira episcopul. În ciuda aversiunii sale, era hotărât să se poarte cu diplomaţie. Auzise de curând de îngrozitoarea moarte a contelui de Hereford, care se certase cu episcopul de Hereford şi murise excomunicat. Cadavrul îi fusese înmormântat în afara cimitirului. Când îşi imagina propriul trup zăcând în pământ nesfinţit, William se cutremura de spaimă. Nu avea de gând să se certe vreodată cu episcopul său.

Waleran era la fel de palid şi de slab ca întotdeauna, iar veşmintele sale negre atârnau pe corpul lui ca nişte haine puse la uscat pe crengile unui copac. Nu părea să-şi schimbe vreodată înfăţişarea. William ştia că el însuşi se schimbase. Mâncarea şi vinul erau principalele sale plăceri, şi, cu fiecare an ce trecea, devenea tot mai împlinit la trup, în ciuda stilului său activ de viaţă, astfel că acea cămaşă scumpă de zale care fusese făcută anume pentru el atunci când împlinise 21 de ani fusese înlocuită de două ori în următorii şapte ani.

Waleran tocmai se întorsese de la York. Lipsise aproape o jumătate de an, iar William îl întrebă, politicos:

— Ai avut o călătorie încununată de succes?

— Nu, răspunse Waleran. Episcopul Henric m-a trimis acolo pentru a încerca să pun capăt unui conflict care ţine de patru ani, referitor la persoana care trebuia să ocupe funcţia de arhiepiscop de York. N-am reuşit. Încă se mai ceartă.

„Cu cât discutăm mai puţin despre asta, cu atât mai bine”, îşi spuse William. Rosti:

— Cât ai lipsit, au avut loc o grămadă de schimbări aici. Mai

ales la Kingsbridge.

— La Kingsbridge? Waleran era surprins. Credeam că problema aceea e rezolvată o dată pentru totdeauna.

William scutură din cap a negare.

— Au Fecioara Înlăcrimată.

Waleran părea iritat.

— Despre ce dracu' vorbeşti?

Cea care răspunse fu mama lui William:

— E o statuie de lemn reprezentând-o pe Fecioara Maria, pe care o folosesc la procesiuni. Uneori, din ochi îi curg picături de apă. Oamenii cred că e făcătoare de minuni.

— Chiar *este* făcătoare de minuni! spuse William. O statuie care plânge!

Waleran îi adresă o privire batjocoritoare.

— Făcătoare de minuni sau nu, zise Regan, mii de oameni au venit să o vadă în ultimele câteva luni. Între timp, stareţul Philip a început din nou construcţia. Repară absida şi îi pun un tavan nou de lemn, plus că s-au apucat să reconstruiască şi restul bisericii. Au fost săpate fundaţiile la întretăierea naosului cu transepturile şi au nişte pietrari noi veniţi de la Paris.

— De la Paris? întrebă Waleran.

— Biserica o să fie construită în stilul celei din Saint-Denis, ce-o fi însemnând şi asta, zise Regan.

Waleran încuviinţă cu o mişcare din cap.

— Arcade ascuţite. Am auzit vorbindu-se despre ea la York.

Lui William nu-i păsa în ce stil avea să fie construită catedrala de la Kingsbridge. Spuse:

— Problema e că mulţi tineri de la fermele mele se mută la Kingsbridge pentru a lucra ca muncitori necalificaţi, iar târgul de la Kingsbridge se ţine din nou în fiecare duminică, ceea ce înseamnă că târgul din Shiring pierde clienţi… Aceeaşi poveste veche!

Aruncă o privire neliniştită către ceilalţi doi, întrebându-se dacă nu cumva vreunul din ei bănuia că el avea şi un motiv ascuns; dar niciunul nu părea bănuitor.

— Când l-am ajutat pe Philip să devină stareţ, am făcut cea mai mare greşeală, zise Waleran.

— Trebuie să li se dea o lecţie, să înveţe că nu pot face aşa ceva, spuse William.

Waleran îl privi gânditor.

— Ce vrei să faci?

— Voi ataca din nou oraşul.

„Şi când o s-o fac, o să-i omor pe Aliena şi pe iubitul ei”, îşi spuse, aţintindu-şi privirile asupra flăcărilor, astfel încât mama sa să nu-i întâlnească ochii şi să-i citească gândurile.

— Nu sunt sigur că poţi, replică Waleran.

— Am mai făcut-o o dată… de ce să nu o mai fac din nou?

— Data trecută aveai un motiv întemeiat: târgul de lână.

— De data asta e vorba de târgul duminical. Nici pentru acesta nu au permisiunea regelui Stephen.

— Nu-i chiar acelaşi lucru. Philip întindea coarda organizând un târg de lână, iar tu l-ai atacat imediat. Târgul duminical se ţine la Kingsbridge de şase ani şi, oricum, e la treizeci de kilometri de Shiring, aşa că ar trebui să primească licenţă.

William îşi înfrână mânia. Îi venea să-i spună lui Waleran să nu se mai arate ca o bătrânică fricoasă; dar nu avea cum să o facă.

Pe când îşi înghiţea cuvintele de protest, în încăpere îşi făcu apariţia un intendent şi se opri tăcut lângă uşă. Waleran îl întrebă:

— Ce e?

— A venit un bărbat care insistă să fie primit. Îl cheamă Jack Jackson. Un constructor, de la Kingsbridge. Să-i spun să plece?

Inima lui William începu să bată cu putere. Era iubitul Alienei. Cum se întâmplase ca bărbatul respectiv să vină tocmai când William îi plănuia moartea? Poate că erau implicate nişte forţe supranaturale. William era îngrozit de-a binelea.

— De la Kingsbridge? întrebă plin de interes Waleran.

— E noul maistru constructor de acolo, cel care a adus Fecioara Înlăcrimată din Spania, spuse Regan.

— Interesant, zise Waleran. Hai să-l vedem. I se adresă intendentului: Pofteşte-l înăuntru!

William se holba la uşă, cuprins de o spaimă superstiţioasă. Se aştepta să vadă un bărbat înalt, înfricoşător, cu o pelerină neagră pe umeri, care să intre şi să îndrepte către el un deget acuzator. Dar, când Jack intră în încăpere, William fu şocat de cât de tânăr era. Nu părea să aibă cu mult peste douăzeci de ani. Avea părul roşcat şi nişte ochi albaştri, vioi, care îl cercetară rapid pe William, se aţintiră câteva clipe asupra lui Regan – ale cărei răni îngrozitoare ce-i brăzdau chipul atrăgeau privirile oricărui individ nedeprins cu ele – şi se opriră asupra lui Waleran. Constructorul nu era mai deloc intimidat de faptul că se afla în prezenţa a doi dintre cei mai puternici bărbaţi din ţinut, dar,

dincolo de această nonşalanţă surprinzătoare, nu părea prea înfricoşător.

Ca şi William, Waleran sesiză atitudinea de nesupunere a tânărului şi reacţionă adresându-i-se cu un glas arogant, ca de gheaţă.

— Ei bine, flăcău, ce treabă ai cu mine?

— Vreau adevărul, spuse Jack. Câţi oameni ai văzut atârnând în ştreang?

William îşi ţinu răsuflarea. Era o întrebare şocantă şi insolentă. Îi privi pe ceilalţi. Mama lui stătea uşor aplecată, privind printre gene în direcţia lui Jack, ca şi cum l-ar mai fi văzut înainte şi încerca să-şi dea seama unde anume. Waleran îşi păstra atitudinea rece, uşor amuzată. Îl întrebă pe nou-venit:

— Ce e asta? O ghicitoare? Am văzut în ştreang mai mulţi oameni decât pot număra, şi, dacă nu mi te adresezi cu respect, o să mai văd încă unul!

— Îmi cer iertare, Sfinţia Ta, spuse Jack, dar tot nu părea speriat. Ţi-i aminteşti pe toţi?

— Cred că da, zise Waleran, şi, în ciuda autocontrolului impus, glasul său căpătă un accent intrigat. Presupun că te interesează unul anume.

— În urmă cu douăzeci şi doi de ani, la Shiring, ai asistat la spânzurarea unui bărbat pe nume Jack Shareburg.

William îşi auzi mama înăbuşindu-şi un suspin.

— Era menestrel, continuă Jack. Ţi-l aminteşti?

William simţi cum, dintr-odată, atmosfera din încăpere se umplu de o tensiune insuportabilă. Jack Jackson avea ceva nefiresc de înspăimântător; trebuia să aibă, dacă avea un astfel de efect asupra mamei sale şi a lui Waleran.

— Parcă mi-l amintesc, spuse Waleran.

William sesiză în glasul episcopului efortul cu care se controla. Oare ce se întâmpla?

— Cred şi eu că ţi-l aminteşti, zise Jack, care acum îşi recăpătase tonul insolent. Bărbatul a fost condamnat pe baza mărturiei a trei oameni. Doi dintre ei sunt morţi. Tu ai fost al treilea.

Waleran încuviinţă printr-o mişcare din cap.

— Furase ceva de la stăreţia Kingsbridge... un potir bătut cu pietre preţioase.

În ochii lui Jack se ivi o scânteie sticloasă.

— Nu făcuse aşa ceva.

— Eu însumi l-am prins cu potirul asupra sa.

— Ai minţit!

Timp de câteva clipe, în încăpere se lăsă tăcerea. Când Waleran vorbi din nou, glasul îi era blând, dar avea chipul dur ca piatra.

— Aş putea să poruncesc să ţi se smulgă limba pentru astfel de cuvinte, spuse el.

— Nu vreau decât să ştiu de ce ai făcut-o, zise Jack, de parcă nu ar fi auzit groaznica ameninţare. Poţi să fii sincer aici. William nu reprezintă un pericol, iar mama sa pare să ştie deja totul.

William o fixă pe mama sa cu privirea. Într-adevăr, avea aerul unei persoane care ştia despre ce era vorba. El, unul, era complet uluit. Se părea – abia dacă îndrăznea să spere – că vizita lui Jack nu avea nimic de-a face cu el şi cu planurile sale secrete de a-l ucide pe iubitul Alienei.

Regan îi spuse lui Jack:

— Îl acuzi pe episcop de sperjur!

— N-o să repet acuzaţia în public, rosti Jack cu glas măsurat. N-am nicio dovadă şi, oricum, nu caut să mă răzbun. Vreau doar să înţeleg de ce aţi spânzurat un om nevinovat.

— Ieşi de aici, spuse glacial Waleran.

Jack dădu din cap, ca şi cum nici nu s-ar fi aşteptat la altceva. Deşi nu primise răspunsuri la întrebări, pe chipul lui se instalase o expresie de satisfacţie, de parcă bănuielile îi fuseseră, cumva, confirmate.

William era în continuare nedumerit de întregul schimb de replici. Urmându-şi un impuls, spuse:

— Numai o clipă.

Ajuns la uşă, Jack se întoarse şi îl privi cu ochii lui albaştri, batjocoritori. William continuă:

— De ce… Înghiţi nodul din glas şi reuşi să-şi controleze vocea. De ce te interesează acest caz? De ce ai venit aici să pui întrebări?

— Pentru că bărbatul pe care l-au spânzurat era tatăl meu, spuse Jack şi ieşi.

În cameră se aşternu tăcerea. Aşadar, iubitul Alienei, maistrul constructor de la Kingsbridge, era fiul unui hoţ care fusese spânzurat la Kingsbridge, recapitulă William: „Şi ce dacă?” Dar mama lui părea neliniştită, iar Waleran, zguduit de-a dreptul.

În cele din urmă, Waleran spuse cu amărăciune:

— Femeia aia îmi tot scapă de douăzeci de ani.

Waleran se controla atât de bine de obicei, încât William fu şocat să-l vadă dezvăluindu-şi sentimentele.

— A dispărut după prăbuşirea catedralei, zise Regan. Am crezut că nu se mai întoarce.

— Acum a apărut fiu-său să ne bântuie.

În glasul lui Waleran se ghicea ceva suspect de asemănător cu frica.

William interveni:

— De ce nu-l bagi în temniţă pentru că te-a acuzat de sperjur?

Waleran îi adresă o privire batjocoritoare, după care spuse:

— Băiatul tău e un mare neghiob, Regan!

William îşi dădu seama că, probabil, acuzaţia de sperjur era adevărată. Iar dacă el putuse să priceapă acest lucru, cu siguranţă că şi Jack o făcuse.

— Mai ştie şi altcineva?

Îi răspunse Regan:

— Înainte de a muri, stareţul James şi-a mărturisit sperjurul faţă de stareţul adjunct, Remigius. Dar Remigius a fost mereu de partea noastră, împotriva lui Philip, aşa că nu reprezintă un pericol. Mama lui Jack ştie o parte din adevăr, dar nu totul; altfel, ar fi folosit până acum informaţia. Dar Jack a cutreierat mult: e posibil să fi aflat ceva în plus faţă de mama lui.

William îşi dădu seama că această poveste ciudată din trecut putea fi folosită în avantajul său. De parcă abia atunci i-ar fi venit ideea, spuse:

— Atunci, hai să-i facem felul lui Jack Jackson!

Waleran se mulţumi să dea din cap a negare, cu un dispreţ total.

— Asta nu ar face altceva decât să atragă atenţia asupra lui şi a acuzaţiilor sale, spuse Regan.

William era dezamăgit. Păruse o ocazie aproape providenţială. Medită la respectivul subiect, în timp ce ceilalţi doi lăsară tăcerea să se prelungească. Apoi, îi veni o altă idee şi spuse:

— Nu neapărat.

Cei doi îi adresară priviri sceptice.

— Jack ar putea fi ucis fără să atragem atenţia asupra lui, zise William îndărătnic.

— Bine, spune-ne cum, zise Waleran.

— Ar putea fi ucis într-un atac asupra Kingsbridge-ului, spuse William şi avu satisfacţia de a vedea aceeaşi expresie de respect surprins pe ambele lor chipuri.

După-amiaza târziu, Jack se plimba cu stareţul Philip pe şantier. Ruinele absidei fuseseră curăţate, iar resturile fuseseră stivuite în două grămezi uriaşe, aflate în partea de nord a curţii stăreţiei. Fuseseră înălţate schele noi, iar zidarii reconstruiau zidurile prăbuşite. Lângă infirmerie se afla o stivă mare de lemne.

— Înaintezi repede, spuse Philip.

— Nu atât de repede pe cât mi-ar plăcea, răspunse Jack.

Inspectară fundaţiile transepturilor. Patruzeci, cincizeci de muncitori erau în şanţurile adânci, încărcând pământ în nişte găleţi, în timp ce alţii, la nivelul solului, puneau în mişcare scripeţii care ridicau găleţile din gropi. În apropiere erau grămezi de blocuri de piatră, tăiate brut.

Jack îl aduse pe Philip în propriul atelier. Era mult mai mare decât fusese cel al lui Tom. O parte era complet deschisă, pentru a beneficia de mai multă lumină. Jumătate din podea era ocupată de proiectele lui Jack. Aşezase nişte scânduri pe pământ, pusese margini de lemn înalte cam de cinci centimetri de jur împrejur, apoi turnase ipsos până la buza ramelor. După ce acesta se uscase, se dovedise suficient de tare încât să se poată călca pe el, dar putea fi scrijelit cu o bucată scurtă de sârmă ascuţită la un capăt. Aici proiecta Jack elementele de detaliu. Folosea compasuri, un echer şi un instrument în formă de pătrat. Urmele scrijelite erau iniţial albe şi clare, dar deveneau gri destul de repede, ceea ce însemna că peste ele puteau fi trasate desene noi fără a se produce confuzii. Era o idee pe care o împrumutase de la francezi.

În rest, coliba era ocupată în mare parte de bancul pe care Jack lucra în lemn, făcând matriţe care să le servească zidarilor drept modele pentru felul în care trebuiau sculptate blocurile de piatră. Lumina scădea: nu avea să mai lucreze la matriţe astăzi. Începu să-şi pună uneltele la locul lor.

Philip ridică o matriţă.

— Asta pentru ce e?

— Plinta de la baza unui stâlp.

— Pregăteşti lucrurile cu mult timp înainte.

— Pur şi simplu, de-abia aştept să ne apucăm cu adevărat de construit.

În ultima vreme, toate conversaţiile lor erau încărcate de tensiune şi se limitau la lucruri legate de mersul construcţiei.

Philip lăsă matriţa jos.

— Trebuie să merg la slujba de seară, spuse stareţul, îndreptându-se spre uşă.

— Iar eu o să mă duc să-mi *vizitez* familia, rosti acid Jack.

Philip se opri, se întoarse de parcă ar fi avut de gând să spună ceva, cu o căutătură tristă, după care plecă.

Jack îşi încuie cutia cu scule. Fusese o remarcă prostească. Acceptase slujba după termenii stabiliţi de stareţ, şi nu mai avea niciun rost să se plângă acum. Dar simţea o furie statornică faţă de Philip şi nu reuşea întotdeauna să şi-o păstreze numai în suflet.

Părăsi curtea stăreţiei la amurg şi se îndreptă către căsuţa din cartierul sărac unde Aliena trăia cu fratele ei, Richard. Aceasta zâmbi fericită atunci când Jack intră, dar nu se sărutară: acum nu se mai atingeau niciodată, de teamă ca nu cumva să se aţâţe unul pe celălalt, după care să se despartă frustraţi sau să cedeze în faţa dorinţei, riscând să fie prinşi încălcându-şi promisiunea făcută stareţului.

Tommy se juca pe podea. Avea acum un an şi jumătate, iar momentan era preocupat numai de a pune diverse lucruri în altele. Avea în faţă patru sau cinci castroane de la bucătărie şi le introducea neobosit pe cele mai mici în cele mai mari, încercând apoi să le aşeze pe cele mai mari în cele mai mici. Jack era foarte surprins de faptul că Tommy nu ştia instinctiv că un castron mare nu avea să încapă într-unul mai mic; că reprezenta un lucru pe care fiinţele umane erau nevoite să-l înveţe. Tommy se lupta să înţeleagă proporţiile spaţiale, în aceeaşi măsură ca Jack atunci când încerca să vizualizeze ceva precum forma unei pietre din componenţa unei bolţi curbate.

Copilaşul îl fascina şi îl nelinişte totodată. Până acum, Jack nu-şi făcuse niciodată griji în privinţa capacităţii sale de a găsi de lucru, de a păstra o slujbă şi de a se întreţine. Pornise prin Franţa fără să se gândească nicio clipă la posibilitatea că ar fi putut rămâne fără niciun ban, căzând pradă foamei. Dar acum voia stabilitate. Nevoia de a avea grijă de Tommy era mult mai stringentă decât cea de a avea grijă de el însuşi. Pentru prima dată în viaţă, avea responsabilităţi.

Aliena puse pe masă o carafă cu vin şi o prăjitură aromată şi se aşeză în faţa lui Jack. El îşi turnă o cupă de vin şi sorbi mulţumit. Aliena puse o bucată de prăjitură dinaintea lui Tommy, dar acestuia nu-i era foame, aşa că o fărâmiţă pe podeaua

acoperită cu paie.

— Jack, am nevoie de mai mulţi bani, spuse Aliena.

Jack era surprins.

— Îţi dau doisprezece penny pe săptămână. Nu câştig decât douăzeci şi patru.

— Îmi pare rău, spuse ea. Tu locuieşti singur – nu ai nevoie de atât de multe lucruri.

Lui Jack, acest argument i se păru oarecum nedrept.

— Dar un muncitor nu primeşte decât şase penny pe săptămână… iar unii dintre ei au cinci sau şase copii!

Chipul Alienei trăda supărarea.

— Jack, nu ştiu cum ţin gospodăria soţiile muncitorilor – n-am ştiut niciodată. Şi nu cheltuiesc nimic pentru mine. Dar tu mănânci aici în fiecare zi. Şi mai e şi Richard…

— Păi, ce e cu Richard? întrebă mânios Jack. De ce nu se întreţine singur?

— N-a făcut-o niciodată.

Jack era de părere că Aliena şi Tommy reprezentau o povară suficientă pentru el.

— Nu cred că Richard e responsabilitatea mea!

— Ei bine, e responsabilitatea mea, spuse ea încet. Când m-ai luat pe mine, l-ai luat şi pe el.

— Nu-mi aduc aminte să fi consimţit la aşa ceva! zise el, furios.

— Nu te supăra!

Era prea târziu: Jack se supărase deja.

— Richard are douăzeci şi trei de ani – mai mult cu doi ani decât mine. Cum de-l întreţin eu pe el? De ce să mănânc eu pâine uscată la micul dejun şi să-i plătesc lui costiţa?

— Oricum, sunt însărcinată din nou.

— Ce?

— O să am încă un copil.

Furia lui Jack se risipi. O luă de mână.

— E minunat!

— Te bucuri? întrebă ea. Mă temeam că o să fii furios.

— Furios! Sunt încântat! Nu l-am avut alături de mine pe Tommy când era foarte mic… acum o să aflu cum e.

— Dar cum rămâne cu responsabilităţile suplimentare, plus cheltuielile?

— Ei, la naiba cu banii! Sunt arţăgos pentru că trebuie să trăim separat. Avem bani suficienţi. Dar alt copil! Sper să fie

fetiţă. Jack se gândi la ceva şi se încruntă. Dar când…?

— Probabil chiar înainte ca stareţul Philip să ne oblige să trăim separat.

— Poate că de Halloween. Un zâmbet larg îi înflori pe faţă. Îţi aminteşti noaptea aia? M-ai călărit ca pe un cal…

— Îmi amintesc, spuse ea, roşind.

Jack o privi cu drag.

— Mi-ar plăcea să mă iubesc cu tine acum.

Aliena zâmbi.

— Şi mie.

Peste masă, mâinile lor se uniră.

Deodată, Richard intră în încăpere.

Dădu uşa de perete şi intră, ţinând de dârlogi un cal transpirat.

— Am veşti proaste, spuse el, gâfâind.

Aliena îl luă pe Tommy în braţe, pentru a-l feri din calea copitelor.

— Ce s-a întâmplat? întrebă Jack.

— Mâine trebuie să plecăm cu toţii din Kingsbridge, spuse Richard.

— Dar de ce?

— Duminică, William Hamleigh are de gând să dea foc din nou oraşului.

— Nu! ţipă Aliena.

Jack îşi simţi inima îngheţând. Văzu din nou în faţa ochilor scena din urmă cu trei ani, când oamenii lui William invadaseră târgul de lână, cu torţe aprinse şi agitând bâte. Îşi aminti panica, ţipetele şi mirosul de carne arsă. Văzu din nou cadavrul tatălui său vitreg, cu fruntea zdrobită. O ameţeală îngrozitoare îl cuprinse.

— De unde ştii? îl întrebă el pe Richard.

— Am fost la Shiring şi i-am văzut pe unii dintre oamenii lui William cumpărând arme de la armurier.

— Asta nu înseamnă că…

— Mai e ceva. I-am urmărit până într-o berărie şi le-am ascultat discuţia. Unul dintre ei a întrebat dacă Kingsbridge-ul se poate apăra cumva de vreun atac, iar un altul a spus că nu.

— O, Doamne, e adevărat, rosti Aliena.

Se uită către Tommy, ducând totodată o mână la burtică, unde creştea celălalt prunc. Îşi ridică privirea, întâlnind-o pe a lui Jack. Se gândeau amândoi la acelaşi lucru.

Richard îşi continuă ideea:

— Mai târziu am discutat cu câţiva dintre cei mai tineri, care nu mă cunosc. Le-am povestit despre bătălia de la Lincoln şi aşa mai departe, după care le-am spus că voiam să particip la altă luptă. Mi-au spus să mă duc la Earlscastle, dar că trebuie să o fac azi, pentru că aveau să plece mâine, iar bătălia urma să aibă loc duminică.

— Duminică, şopti speriat Jack.

— M-am dus la Earlscastle, să mă conving.

— Richard, te-ai expus unui mare pericol, spuse Aliena.

— Am văzut toate semnele care să-mi confirme că era adevărat: mesageri venind şi plecând, se ascuţeau arme, caii erau scoşi să facă mişcare, se curăţau şeile… Nu e nicio îndoială. Cu un glas plin de ură, Richard încheie: Demonului ăluia de William nu-i ajung toate fărădelegile din lume… mereu vrea mai mult.

Îşi duse mâna la urechea dreaptă, atingând cicatricea cu un gest nervos, reflex.

Jack îl cercetă pe Richard un moment. Era un leneş şi un pierde-vară, dar te puteai încrede în judecata sa cel puţin într-un domeniu: cel militar. Dacă spunea că William plănuia un atac, atunci probabil că avea dreptate.

— Ce nenorocire, rosti Jack, mai mult pentru sine.

Kingsbridge abia începea să-şi revină după perioada de declin. În urmă cu trei ani arsese târgul de lână, în urmă cu doi ani, se prăbuşise bolta catedralei peste congregaţia adunată la slujbă, iar acum se întâmpla asta. Oamenii aveau să spună că ghinionul Kingsbridge-ului revenise. Chiar dacă reuşeau să evite vărsarea de sânge fugind, oraşul avea să fie distrus. Nimeni n-avea să mai dorească să trăiască, să vină la târg sau să lucreze aici. Se putea chiar să înceteze lucrările de construcţie a catedralei.

— Trebuie să-i dăm de ştire stareţului Philip, spuse Aliena. Imediat!

Jack încuviinţă.

— Probabil că monahii sunt la masă acum. Hai să mergem!

Aliena îl luă în braţe pe Tommy şi porniră grabnic cu toţii către mănăstire, în amurg.

— După ce va fi terminată catedrala, pot să ţină târgul înăuntru, ca să-l apere de atacuri, spuse Richard.

— Dar, între timp, avem nevoie de banii scoşi de pe urma

târgului ca să acoperim cheltuielile de construcţie, zise Jack.

Richard, Aliena şi Tommy rămaseră afară, aşteptând în timp ce Jack intră în sala de mese a călugărilor. Un tânăr monah citea cu voce tare în latină, în vreme ce ceilalţi mâncau în tăcere. Jack recunoscu un pasaj din Apocalipsă. Rămase în cadrul uşii, căutând privirea lui Philip. Acesta fu surprins să-l vadă, dar se ridică imediat de la masă şi veni la el.

— Veşti proaste, spuse sumbru Jack. O să-l las pe Richard să-ţi explice.

Discutară în întunericul ca de cavernă al absidei. Richard îi expuse toate detaliile în câteva propoziţii. După ce termină, Philip spuse:

— Dar nu organizăm un târg de lână – doar un mic târg duminical!

— Cel puţin, avem ocazia să evacuăm oraşul mâine, zise Aliena. Nimeni nu trebuie să aibă de suferit. Şi ne putem reconstrui casele, aşa cum am făcut-o data trecută.

— Asta dacă nu cumva William se hotărăşte să-i vâneze pe fugari, spuse posomorât Richard. L-aş crede în stare.

— Chiar dacă scăpăm cu toţii, cred că ar fi sfârşitul târgului, rosti sumbru Philip. După asta, oamenilor le-ar fi frică să-şi mai expună marfa în Kingsbridge.

— S-ar putea să fie şi sfârşitul lucrărilor la catedrală, zise Jack. În ultimii zece ani, biserica a ars o dată şi în alt rând s-a prăbuşit, iar mulţi zidari au fost ucişi atunci când oraşul a fost incendiat. Cred că un alt dezastru ar fi şi ultimul. Oamenii vor spune că e un loc cu ghinion.

Philip părea năucit. După socoteala lui Jack, nu avea nici patruzeci de ani, dar chipul începea să i se rideze, iar tonsura îi căpătase o culoare mai mult spre cenuşiu decât negru. Cu toate acestea, în ochii săi de un albastru intens se ivi o licărire ameninţătoare atunci când spuse:

— Nu am de gând să accept aşa ceva! Nu cred că e voia lui Dumnezeu.

Jack se întrebă despre ce vorbea stareţul. Cum nu avea el „de gând să accepte”? Şi găinile puteau spune că nu acceptau venirea vulpii, dar soarta lor nu se schimba cu nimic.

— Şi ce ai de gând să faci? întrebă Jack, cu scepticism în glas. Să te rogi ca William să cadă din pat la noapte şi să-şi rupă gâtul?

Richard era întărâtat de ideea de a opune rezistenţă.

— Hai să luptăm, spuse el. De ce nu? Suntem sute! William va veni cu cincizeci de oameni, cel mult o sută – am putea câştiga prin simplul fapt că suntem mai mulţi.

Aliena se împotrivi:

— Şi câţi dintre ai noştri ar fi ucişi?

Philip clătină din cap în semn de dezacord.

— Călugării nu luptă, spuse el cu regret. Iar eu nu le pot cere orăşenilor să-şi dea vieţile când nu sunt pregătit să mi-o risc pe a mea.

— Şi nici să nu te bazezi pe zidarii mei, zise Jack. Nu face parte din atribuţiile lor.

Philip îl privi pe Richard, care era singurul cu experienţă militară.

— Există vreo cale de a apăra oraşul fără a ne angaja într-o luptă?

— Nu fără ziduri de apărare, spuse Richard. În afară de trupuri omeneşti, nu avem nimic cu care să oprim înaintarea duşmanului.

— Ziduri, rosti Jack gânditor.

Richard îşi urmă vorba:

— L-am putea provoca pe William să accept o rezolvare a conflictului printr-o luptă dreaptă – o luptă între cei mai buni războinici din ambele tabere. Dar nu cred că s-ar declara de acord.

— Zidurile de apărare ar rezolva problema? întrebă Jack.

Pierzându-şi răbdarea, Richard spuse:

— Ar putea să ne salveze cu altă ocazie, dar nu şi acum. Nu putem construi ziduri de apărare peste noapte.

— Chiar nu putem?

— Bineînţeles că nu, nu fi…

— Taci, Richard, rosti poruncitor Philip. Aruncă o privire intrigată către Jack: La ce te gândeşti?

— Un zid nu se construieşte chiar atât de greu, spuse Jack.

— Continuă.

Gândurile se învârtejeau în mintea lui Jack. Ceilalţi ascultau cu răsuflarea tăiată. Spuse:

— Nu există arcade, bolţi, ferestre, acoperiş… Un zid *poate* fi construit peste noapte, dacă ai la dispoziţie oameni şi materiale.

— Şi din ce l-am construi? întrebă Philip.

— Priveşte în jur, spuse Jack. Aici avem blocuri de piatră deja tăiate pentru fundaţii. Avem o stivă de lemne mai mare decât o

casă. În cimitir avem un morman de resturi de la prăbuşirea boltei. Pe malul râului se află o altă grămadă uriaşă de piatră de la carieră. Avem o mulţime de materiale.

— Iar oraşul e plin de zidari, spuse Philip.

Jack încuviinţă.

— Călugării se pot ocupa de organizare. Constructorii pot face operaţiile pentru care e nevoie de pricepere. Iar ca muncitori necalificaţi vom folosi întreaga populaţie a oraşului. Jack gândea cu rapiditate. Zidul va trebui construit pe malul acesta al râului. Vom dărâma podul. Apoi vom duce zidul pe deal, de-a lungul cartierului sărac, pentru a-l uni cu zidul estic al stăreţiei… către nord… şi coborâm dealul, întorcându-ne pe malul râului. Nu ştiu dacă avem suficientă piatră pentru asta…

— Nu trebuie neapărat să fie de piatră pentru a fi eficient, zise Richard. Un simplu şanţ, cu un val de pământ provenit de la săparea şanţului va reuşi să-i oprească, mai ales acolo unde duşmanii atacă la deal.

— În mod clar, piatra e mai bună, spuse Jack.

— Mai bună, dar nu indispensabilă. Scopul unui zid e să-l oblige pe duşman să încetinească atâta timp cât e expus, permiţându-le apărătorilor să-l bombardeze de la adăpost.

— Să-l bombardeze? întrebă Aliena. Cu ce?

— Cu pietre, cu ulei încins, cu săgeţi… în aproape fiecare gospodărie există câte un arc…

Aliena se cutremură şi spuse:

— Deci sfârşim prin a ne lupta, de fapt.

— Dar nu corp la corp.

Jack se simţea cuprins de o dilemă. Cel mai probabil, era mai sigur ca toată lumea să se refugieze în pădure, în speranţa că William avea să se mulţumească poate cu incendierea caselor. Dar exista riscul ca el şi oamenii săi să pornească în căutarea orăşenilor. Ar fi mai mare pericolul dacă ar sta aici, în spatele unui zid de apărare? Dacă nu mergea ceva bine, iar William şi oamenii săi găseau o modalitate să creeze o breşă în zid, măcelul avea să capete proporţii îngrozitoare. Jack îi privi pe Aliena şi pe Tommy şi se gândi la copilaşul care creştea în pântecele femeii.

— Nu există şi o cale de mijloc? întrebă el. Am putea evacua femeile şi copiii, iar bărbaţii ar rămâne să apere oraşul.

— Nu, mulţumesc, spuse hotărât Aliena. Am avea astfel parte de ce e mai rău din cele două posibilităţi. Şi fără zid de apărare,

şi fără bărbaţi care să ne apere.

Jack îşi dădu seama că avea dreptate. Zidul de apărare nu avea niciun rost dacă nu erau oameni care să îl apere, iar femeile şi copiii nu puteau fi lăsaţi fără protecţie în pădure. Exista posibilitatea ca William să părăsească oraşul de unul singur şi să ucidă toate femeile.

— Jack, tu eşti constructorul, spuse Philip. Putem înălţa un zid de apărare într-o singură zi?

— Nu am construit niciodată un zid de apărare, zise Jack. Bineînţeles, nici nu se pune problema trasării unor planuri. Va trebui să desemnăm câte un meşter pentru fiecare sector şi să-l lăsăm să-şi folosească mintea. Mortarul abia dacă va avea timp să se întărească până duminică dimineaţa. Va fi cel mai prost construit zid din toată Anglia. Dar răspunsul e da, îl putem face.

Philip se întoarse către Richard.

— Tu ai mai văzut bătălii. Dacă o să construim un zid, îl putem ţine la distanţă pe William?

— Sigur că da, spuse Richard. El va veni pregătit pentru un atac-fulger, nu pentru un asediu. Dacă găseşte un oraş fortificat, nu va putea face nimic.

În cele din urmă, Philip o privi pe Aliena.

— Tu eşti una dintre persoanele vulnerabile, ai un copil de apărat. Tu ce crezi? Ar trebui să fugim în pădure şi să sperăm că William n-o să vină după noi, sau să rămânem aici şi să construim un zid care să-l ţină la distanţă?

Jack îşi ţinu respiraţia.

— Nu se pune numai problema siguranţei, spuse Aliena, după un timp. Philip, tu ţi-ai dedicat toată viaţa acestei stăreţii. Jack, catedrala e visul tău. Dacă fugim, veţi pierde tot ce vă e mai drag. Cât despre mine… Ei bine, eu am un motiv special pentru care vreau să-l văd înfrânt pe William Hamleigh. Eu zic să rămânem.

— Bine, spuse Philip. Construim zidul, atunci!

La căderea nopţii, Jack, Richard şi Philip merseră la hotarele oraşului cu torţe, hotărând pe unde avea să treacă zidul. Oraşul era construit pe un deal puţin înalt, iar râul curgea de-a lungul a două laturi ale acestuia. Malurile râului erau prea noroioase pentru a susţine un zid de piatră fără fundaţii solide, aşa că Jack propuse ca acolo să se înalţe garduri de lemn. Richard nu avu nimic de obiectat. Inamicul nu putea ataca gardul decât dinspre

râu, ceea ce era aproape imposibil.

Pe celelalte două laturi, unele părţi ale zidului nu aveau să fie altceva decât simple întărituri de pământ cu un şanţ. Richard spuse că acestea aveau să fie eficiente acolo unde duşmanii erau nevoiţi să atace la deal. Totuşi, acolo unde terenul era aproape plat, se impunea ridicarea unor ziduri de piatră.

După aceea, Jack plecă prin sat să-şi adune constructorii, scoţându-i din case – uneori, chiar din paturi – şi din berărie. Le explică urgenţa situaţiei şi cum avea să o rezolve oraşul; apoi, merse cu ei de-a lungul hotarelor şi desemnă fiecăruia câte o secţiune: în sarcina dulgherilor cădea zona unde avea să fie gard de lemn, zidarii lucrau în sectoarele de zid de piatră, iar ucenicii şi muncitorii necalificaţi, la porţiunile unde aveau să înalţe întărituri de pământ. Le ceru să-şi marcheze secţiunile cu ţăruşi şi sfoară înainte să se ducă la culcare şi să se gândească, până să adoarmă, la modul în care aveau să se ocupe de construcţie. Destul de curând, perimetrul oraşului fu marcat de o linie punctată de luminiţe care sclipeau în întuneric, în timp ce meşterii îşi marcau sectoarele la lumina torţelor. Fierarul îşi aprinse focul în forjă şi îşi petrecu restul nopţii făcând cazmale. Aceste neobişnuite activităţi pe timp de noapte deranjară obiceiurile nocturne ale celei mai mari părţi a orăşenilor, iar meşterii petrecură o bună bucată de vreme explicându-şi acţiunile unor curioşi somnoroşi. Numai călugării, care se culcaseră la lăsarea serii, dormeau într-o ignoranţă fericită.

Dar la miezul nopţii, când meşterii îşi terminau pregătirile şi cei mai mulţi dintre orăşeni se duseseră la culcare – chiar şi numai pentru a discuta în şoaptă noutăţile, în aşternuturi – călugării fură treziţi. Slujba fu scurtată şi li se dădu pâine şi bere în sala de mese în timp ce Philip îi punea la curent cu noutăţile. În sarcina lor cădea organizarea zilei care avea să vină. Fură împărţiţi în echipe, fiecare echipă lucrând pentru un meşter. Aveau să urmeze ordinele acestuia şi să supravegheze săpăturile, ridicatul materialelor, aprovizionarea şi transportul. Principala lor prioritate, accentuă Philip în discursul său, era să se asigure că lucrătorii aveau mereu la dispoziţie materialele necesare: piatră şi mortar, lemn şi unelte.

Pe când Philip vorbea, Jack se întreba ce făcea în momentul respectiv William Hamleigh. Earlscastle era la o zi călare de Kingsbridge, dar William nu avea să încerce să parcurgă distanţa într-o zi, pentru că, astfel, armata sa ar fi ajuns extenuată.

Probabil că aveau să pornească în dimineaţa aceea, la răsărit. Nu aveau să meargă toţi împreună, ci separat, acoperindu-şi armele şi armurile în timpul călătoriei, pentru a evita răspândirea de zvonuri panicarde. Aveau să se întâlnească discret după-amiaza, undeva la vreo oră sau două distanţă de Kingsbridge, probabil la conacul vreunui arendaş mai înstărit de-al lui William. Seara, aveau să bea bere şi să-şi ascută armele, să spună poveşti cumplite despre precedente victorii, tineri mutilaţi, bătrâni călcaţi sub copitele cailor de război, fete siluite şi femei sodomizate, copii decapitaţi şi prunci străpunşi de vârfurile săbiilor în timp ce mamele lor ţipau deznădăjduite. Apoi, mâine-dimineaţă aveau să pornească la atac. Jack se cutremură de frică. „Dar, de data aceasta, o să-i oprim”, îşi spuse el. Totuşi, spaima nu i se risipi.

Fiecare echipă de călugări îşi găsi sectorul desemnat şi stabili de unde puteau lua materialele necesare. Apoi, pe când primele raze pale ale zorilor se iveau deasupra orizontului, la răsărit, monahii merseră în cartierele repartizate, bătând la uşi şi trezindu-i pe locuitori, în vreme ce clopotul mănăstirii suna îndărătnic.

Când răsări soarele, operaţiunile erau deja în plină desfăşurare. Femeile şi bărbaţii mai tineri se ocupau de munca necalificată, în timp ce bătrânii se ocupau de aprovizionarea cu mâncare şi cu băutură, făceau comisioane şi transmiteau mesaje. Jack cutreiera neobosit şantierul, controlând fără astâmpăr progresele făcute. Îi spuse unui meşter care făcea mortar să folosească mai puţin var, astfel încât pasta să se întărească mai repede. Văzu un dulgher care făcea gardul din stâlpi de schelărie şi le spuse muncitorilor lui să folosească lemn dintr-o altă grămadă. Se asigura că diferitele porţiuni ale zidului se uneau bine. Şi glumea, zâmbea şi îi încuraja permanent pe oameni.

Soarele se ridică pe bolta de un albastru senin. Avea să fie o zi toridă. Bucătăria stăreţiei le furniza butoaie cu bere, dar Philip dădu ordin ca băutura să fie îndoită cu apă, iar Jack se declară de acord, pentru că oamenii care munceau din greu aveau să bea din belşug pe vremea aceea caldă, iar el nu voia să adoarmă pe ici, pe colo, chercheliţi.

În ciuda pericolului îngrozitor cu care se confruntau, printre oameni domnea o atmosferă de stranie veselie. Orăşenii lucrau împreună ca la o sărbătoare, aşa cum făceau pâine de Ziua

Primelor Roade sau puneau lumânările să plutească pe apele râului de Sânziene. Oamenii păreau să fi dat uitării pericolul care reprezenta pricina activităţii lor febrile. Totuşi, Philip zări câţiva locuitori părăsind discret oraşul. Fie aveau să-şi încerce norocul în pădure, fie, mai probabil, aveau rude în satele învecinate care erau dispuse să-i primească. Oricum, în afară de aceştia, toţi ceilalţi rămaseră în oraş.

La amiază, Philip puse să sune din nou clopotul, iar muncitorii se opriră din lucru să ia prânzul. În timp ce oamenii mâncau, Philip făcu un tur al zidului alături de Jack. În ciuda activităţii frenetice, nu păreau a fi realizat mare lucru. Zidurile de piatră nu ajunseseră decât până la nivelul solului, întăriturile de pământ nu erau decât nişte moviliţe scunde, iar gardul de lemn avea locuri pe unde se putea trece.

La sfârşitul turului, Philip întrebă:

— O să terminăm la timp?

Jack îşi impusese toată dimineaţa să fie optimist şi vesel, dar acum se forţă să facă o evaluare realistă.

— În ritmul acesta, nu, răspunse el trist.

— Ce putem face să grăbim lucrurile?

— În mod normal, singura modalitate de a construi mai repede e să construim mai prost.

— Atunci hai să construim mai prost – dar cum?

Jack se gândi câteva clipe.

— În momentul de faţă, avem zidarii la construit zidul de piatră, dulgherii la făcut gardul, muncitorii la înălţarea întăriturilor de pământ şi orăşenii la aprovizionare şi la transport. Dar cei mai mulţi dulgheri se pricep să înalţe un zid drept, iar majoritatea muncitorilor se pricep să construiască un gard de lemn. Aşa că, hai să-i punem pe dulgheri să-i ajute pe zidari cu construitul zidului de piatră, pe muncitori să construiască gardul de lemn, şi să-i lăsăm pe orăşeni să sape şanţul şi să pună pământul scos ca întăritură. Şi, imediat ce lucrurile vor merge ca unse, călugării mai tineri pot lăsa treburile de organizare, dând o mână de ajutor la munca necalificată.

— Bine.

Dădură noile ordine pe când ceilalţi terminau de mâncat. „Nu numai că o să fie zidul cel mai prost construit din Anglia, îşi spuse Jack în sinea sa. Probabil că va fi şi cel care va sta în picioare cel mai puţin timp. Dacă rezistă o săptămână, o să fie un adevărat miracol.”

În cuprinsul după-amiezii, oamenii începură să obosească, mai ales cei care nu dormiseră suficient cu o noapte înainte. Atmosfera de sărbătoare dispăru, iar muncitorii prinseră să fie mânaţi de la spate de o determinare mohorâtă. Zidurile de piatră se înălţară, şanţul se adânci iar spaţiile libere din gardul de lemn începură să se împuţineze. Se opriră din muncă pentru cină; pe când soarele luneca dincolo de orizont, începură din nou lucrul.

La căderea nopţii, zidul nu era terminat.

Philip puse oameni de pază, porunci ca toată lumea, în afară de cei de strajă, să doarmă câteva ore, şi spuse că avea să tragă clopotele la miezul nopţii. Extenuaţi, orăşenii se băgară în paturi.

Jack se duse la casa Alienei. Ea şi Richard nu se culcaseră încă.

— Vreau să-l iei pe Tommy şi să te ascunzi în pădure, îi spuse Jack Alienei.

Toată ziua acest gând îi stăruise în minte. La început, respinsese ideea; dar, pe măsură ce orele se scurgeau, se întorcea la amintirea cruntă a zilei aceleia când William dăduse foc târgului de lână; şi, în final, se hotărâse să o trimită departe de oraş.

— Aş prefera să rămân, spuse ea, pe un ton hotărât.

— Aliena, nu ştiu dacă o să reuşim să terminăm zidul sau dacă-l va opri pe William, şi nu vreau ca tu să fii aici în caz că lucrurile merg prost, zise Jack.

— Dar nu pot eu să plec, în timp ce tu îi organizezi pe toţi să stea şi să lupte, spuse Aliena, pe un ton rezonabil.

Dar Jack trecuse de momentul în care s-ar fi gândit ce era rezonabil şi ce nu.

— Dacă pleci, nimeni n-o să-şi dea seama.

— Ba o să-şi dea seama, în cele din urmă.

— Până atunci, totul se va fi terminat.

— Dar gândeşte-te ce ruşinos o să fie.

— La dracu’ cu ruşinea! strigă el. Era înnebunit de frustrare şi de faptul că nu găsea cuvintele necesare pentru a o convinge. Vreau să fii la adăpost!

Glasul lui furios îl trezi pe Tommy, care începu să plângă. Aliena luă copilaşul în braţe şi îl legănă. Spuse:

— Nici nu sunt sigură că aş fi mai în siguranţă în pădure.

— William n-o să caute prin pădure. Pe el îl interesează oraşul.

— S-ar putea să-l intereseze tocmai persoana mea.

— Ai putea să te ascunzi în luminişul tău. Nimeni nu trece vreodată pe acolo.

— William l-ar putea găsi din întâmplare.

— Ascultă-mă! Vei fi mai în siguranţă acolo decât aici. Ştiu sigur.

— Oricum, eu vreau să rămân aici.

— Dar eu nu vreau să stai aici, spuse el, cu o voce aspră.

— Ei bine, am să rămân oricum, răspunse ea cu un zâmbet, nebăgând în seamă grosolănia lui intenţionată.

Jack îşi stăpâni o sudalmă. Odată ce luase o hotărâre, nu mai avea cum să o întoarcă: era la fel de încăpăţânată ca un catâr. În loc să încerce să-i impună voinţa sa, apelă la rugăminţi.

— Aliena, mi-e frică de ce o să se întâmple mâine.

— Şi mie mi-e frică, spuse ea. Şi cred că ar trebui să ne fie frică împreună.

Jack ştia că ar fi trebuit să renunţe elegant, dar era prea îngrijorat.

— Blestemată să fii, atunci, spuse el furios şi ieşi ca o furtună din casă.

Rămase afară, trăgând adânc în piept aerul răcoros al nopţii. După câteva clipe, se calmă. Era în continuare groaznic de îngrijorat, dar era o prostie să se înfurie pe ea: era posibil să moară amândoi a doua zi dimineaţă.

Intră din nou în casă. Aliena stătea în locul în care o lăsase, cu o expresie tristă.

— Te iubesc, spuse el.

Se îmbrăţişară şi rămaseră aşa o vreme.

Când Jack ieşi din nou din casă, luna era sus pe cer. Se calmă, gândindu-se că era posibil ca Aliena să aibă dreptate: poate că se afla mai în siguranţă în oraş decât în pădure. Aşa, cel puţin, putea şti dacă era în pericol şi ar fi putut să o apere.

Ştia că, chiar dacă s-ar fi băgat în pat, n-avea să izbutească să adoarmă. Se temea prosteşte că toţi aveau să doarmă până după miezul nopţii şi că nimeni nu avea să-i trezească până în zori, când oamenii lui William ar fi năvălit lovind în stânga şi-n dreapta, cu torţe în mâini, gata să incendieze tot. Începu să se plimbe neliniştit pe la marginea oraşului. Era ciudat: Kingsbridge nu avusese efectiv hotare până astăzi. Zidurile de piatră se înălţau până la brâu, ceea ce nu era suficient. Gardurile erau îndeajuns de înalte, dar încă mai aveau locuri goale, astfel încât o sută de călăreţi puteau da buzna înăuntru în numai câteva

clipe. Întăriturile de pământ nu erau suficient de înalte pentru a nu putea fi escaladate de un cal voinic. Mai existau o mulţime de lucruri de făcut.

Se opri în locul în care se aflase până atunci podul. Acesta fusese desfăcut în bucăţi, ce se găseau depozitate la stăreţie. Privi peste apa argintată de lună. Văzu o siluetă întunecată apropiindu-se, de-a lungul gardului de lemn, şi simţi un fior de teamă superstiţioasă, dar nu era decât stareţul Philip, la fel de incapabil să doarmă ca şi Jack.

Momentan, resentimentele lui Jack faţă de Philip fuseseră umbrite de pericolul pe care-l reprezenta William, iar Jack îl abordă aproape prietenos pe stareţ. Spuse:

— Dacă supravieţuim acestui atac, va trebui să reconstruim zidul, bucată cu bucată.

— De acord, zise cu toată inima Philip. Va trebui să ne străduim ca, la anul pe vremea aceasta, să avem un zid de piatră în jurul oraşului.

— Chiar aici, unde podul trece peste râu, aş pune o poartă şi un turn de pază, astfel încât să-i putem împiedica pe alţii să intre fără să fie nevoie să demontăm podul.

— Nu prea ne pricepem noi, călugării, la lucruri din acestea, cum ar fi organizarea întăriturilor unui oraş.

Jack dădu din cap în semn de încuviinţare. Nu se cuvenea ca monahii să fie vreodată implicaţi în acte de violenţă.

— Dar, dacă nu le organizezi tu, atunci cine?

— Ce-ai zice de fratele Alienei, Richard?

Jack fu surprins de această idee, dar, după un moment, îşi dădu seama că era strălucită.

— Ar face-o bine, nu ar mai fi leneş, iar eu nu ar mai trebui să-l întreţin, spuse el entuziasmat. Aruncă o privire de admiraţie reţinută către Philip. Nu te opreşti niciodată, nu-i aşa?

Philip ridică din umeri.

— Aş vrea ca toate problemele noastre să se rezolve la fel de simplu.

Gândurile lui Jack se întoarseră la problema zidului.

— Presupun că, de acum încolo şi pentru totdeauna, Kingsbridge va deveni un oraş fortificat.

— Nu pentru totdeauna, dar, în mod sigur, până la întoarcerea lui Isus pe pământ.

— Nu se ştie niciodată, spuse gânditor Jack. S-ar putea să vină o vreme când sălbaticii ca William Hamleigh să nu mai deţină

puterea; când legile îi vor apăra pe oamenii de rând în loc să-i transforme în sclavi; când regele va face pace, nu război. Gândeşte-te cum ar fi… o vreme în care oraşele din Anglia n-ar mai avea nevoie de ziduri!

Philip clătină sceptic din cap.

— Ce imaginaţie ai, spuse el. Nu o să se întâmple aşa ceva înainte de Judecata de Apoi.

— Presupun că nu.

— Cred că e aproape miezul nopţii. E timpul să începem din nou.

— Philip, înainte să pleci…

— Ce e?

Jack trase adânc aer în piept.

— Încă mai avem timp să ne schimbăm planul. Am putea evacua oraşul chiar acum.

— Ţi-e frică, Jack? întrebă Philip, însă cu glas blajin.

— Da. Dar nu pentru mine. Pentru familia mea.

Philip încuviinţă.

— Gândeşte-te aşa: dacă plecăm acum, probabil că mâine veţi fi în siguranţă. Dar William ar putea veni şi altă dată. Dacă-l lăsăm să-şi facă mendrele mâine, vom trăi *mereu* guvernaţi de frică. Tu, eu, Aliena, ca şi micuţul Tommy: va creşte temându-se de William sau de cineva ca William.

„Are dreptate”, cugetă Jack. Pentru ca micuţii ca Tommy să crească liberi, părinţii lor trebuiau să înceteze a mai fugi din calea lui William.

Jack oftă.

— Bine.

Philip plecă să tragă clopotul. Jack îşi dădu seama că era un conducător care păstra pacea, împărţea dreptatea şi nu-i oprima pe săracii de pe domeniul său. Dar chiar trebuia să respecţi regula celibatului pentru a face aşa ceva?

Se auzi clopotul. În dosul obloanelor trase, se aprinseră lumini, iar meşterii ieşiră împleticindu-se, frecându-se la ochi şi căscând. Începură să muncească încet, iar câţiva lucrători schimbară replici dure; dar Philip poruncise să se facă focul în cuptoarele de la brutărie şi, curând, primiră pâine caldă şi unt proaspăt, iar toată lumea se înveseli.

În zori, Jack făcu un alt tur cu Philip, privind amândoi temători spre orizont, căutând indicii ale apropierii călăreţilor. Gardul de lângă râu era aproape gata, toţii dulgherii lucrând cot la cot

pentru a umple cei câţiva metri rămaşi neterminaţi. De celelalte două laturi, întăriturile de pământ erau cât un stat de om, iar adâncimea şanţului din faţa lor adăuga încă un metru la această înălţime: un bărbat le-ar fi putut escalada, cu dificultate, dar ar fi trebuit să descalece. Zidul, de asemenea, avea înălţimea unui om, dar ultimele trei sau patru straturi de piatră erau foarte slabe, deoarece mortarul nu avusese timp să se întărească. Totuşi, duşmanul nu avea cum să ştie acest lucru decât dacă încerca să escaladeze zidul, şi, astfel, fragilitatea zidului putea funcţiona ca o metodă de întârziere a atacului.

În afară de golurile din gardul de lemn, munca era gata, iar Philip împărţi noi ordine. Cetăţenii mai în vârstă şi copiii trebuiau să se ducă la mănăstire şi să se adăpostească în dormitor. Jack se arătă încântat: Aliena avea să stea cu Tommy, iar ei doi vor fi departe de linia întâi. Meşterii trebuiau să continue construcţia, dar unii dintre muncitorii lor aveau să fie organizaţi în escadroane militare, sub conducerea lui Richard. Fiecare grup era răspunzător de apărarea secţiunii de zid pe care o construise. Acei orăşeni şi acele orăşence care aveau arcuri urmau să stea lângă zid, pregătiţi să tragă în duşman. Cei fără de arme aveau să arunce pietre, şi trebuiau să-şi facă provizii din timp. Apa clocotită reprezenta o altă armă eficientă, aşa că multe ceaune uriaşe fură puse pe foc, gata să fie turnate peste atacatori în punctele strategice. Mai mulţi orăşeni aveau săbii, dar acestea erau cele mai puţin folositoare arme: dacă se ajungea la luptă corp la corp, însemna că duşmanul va fi intrat în oraş, iar construirea zidului va fi fost în van.

Jack era treaz de patruzeci şi opt de ore. Îl durea capul, iar ochii îl usturau. Stătea pe acoperişul unei case aflate în apropierea râului şi privea peste câmpuri, în timp ce dulgherii se grăbeau să termine gardul. Dintr-odată, îşi dădu seama că oamenii lui William puteau trage cu săgeţi aprinse peste zid, încercând să incendieze oraşul fără a trebui să treacă de zid. Obosit, coborî de pe acoperiş şi urcă grăbit dealul către curtea stăreţiei. Acolo află că şi lui Richard îi venise aceeaşi idee, şi îi pusese deja pe unii dintre călugări să adune butoaie cu apă şi găleţi în puncte strategice, aproape de marginile oraşului.

Tocmai pleca de la stăreţie când auzi ceva ce semăna cu nişte strigăte de avertizare.

Cu inima bubuindu-i în piept, se urcă pe acoperişul grajdului şi privi în depărtare peste câmpuri, spre vest. Pe drumul care

ducea către pod, cam la doi kilometri distanţă, un nor de praf trăda apropierea unui grup mare de călăreţi.

Până în acel moment, întreaga situaţie avusese un aer cumva ireal; dar acum, oamenii care voiau să dea foc oraşului erau chiar acolo, pe drum, şi, dintr-odată, pericolul era hidos de real.

Jack se simţi îndemnat să o găsească pe Aliena, dar nu avea timp. Sări de pe acoperiş şi o luă la goană în josul dealului, către malul râului. Un grup mare de bărbaţi se adunase în jurul ultimului spaţiu gol din gard. Sub ochii lui, înfipseră ţăruşii în pământ, umplând locul liber, şi prinseră în grabă în cuie ultimele două lemne de partea din spate, terminând treaba. Majoritatea orăşenilor se aflau acolo, mai puţin cei care se adăpostiseră în sala de mese a călugărilor. La scurt timp după sosirea lui Jack, Richard veni în goană, strigând:

— Nu e nimeni de partea cealaltă a oraşului! Ar putea fi un alt grup, care să se strecoare prin spatele nostru! Înapoi la posturile voastre, repede! Pe când oamenii începură să se mişte, bombăni către Jack: N-au niciun pic de disciplină – niciun pic!

Jack privi cu luare-aminte peste câmpuri la norul de praf ce se apropia; siluetele călăreţilor deveniră vizibile. „Sunt ca nişte demoni scăpaţi din iad, îşi spuse el, mânaţi nebuneşte de setea de moarte şi de distrugere. Există pentru că nobilii şi regii au nevoie de ei. Philip poate fi un nesocotit când vine vorba de dragoste şi de căsătorie, dar, cel puţin, a găsit o cale de a conduce o comunitate fără ajutorul unor sălbatici precum aceştia.”

Părea un moment cu totul nepotrivit pentru astfel de meditaţii. Oare acestea erau lucrurile la care se gândeau oamenii pe cale de a muri?

Călăreţii se apropiară. Erau în număr mai mare decât cei cincizeci pe care-i prevăzuse Richard. Jack estimă că erau în jur de o sută. Se îndreptau către locul unde fusese podul; apoi începură să încetinească. Când îi văzu că se opresc, dezorientaţi, starea de spirit a lui Jack se îmbunătăţi. Luptătorii îşi opriră caii pe pajiştea de lângă râu. Pe când se holbau de cealaltă parte a apei la zidul de apărare apărut peste noapte, cineva din apropierea lui Jack începu să râdă. Altcineva i se alătură, iar apoi râsul se răspândi ca focul purtat de vânt, aşa că, în scurt timp, cincizeci, o sută, două sute de femei şi bărbaţi râdeau în hohote de oştenii făcuţi de ruşine, care se porniseră de cealaltă parte a râului, neavând cu cine se lupta.

Câţiva atacatori descălecară şi se adunară într-un consiliu improvizat. Privind prin ceaţa slabă a zorilor, lui Jack i se păru că vede părul blond şi faţa roşie a lui William Hamleigh în mijlocul grupului, dar nu putea fi sigur.

După un timp, se urcară din nou în şa, se regrupară şi se îndepărtară. Oamenii din Kingsbridge începură să ovaţioneze din toată inima. Dar Jack nu credea că William se dăduse bătut încă. Nu se întorceau pe drumul pe care veniseră. În loc de asta, se îndreptau în amonte, pe lângă râu. Richard veni lângă Jack şi spuse:

— Caută un vad. Vor traversa râul şi se vor împrăştia prin pădure ca să ne atace din cealaltă parte. Zi-le şi celorlalţi!

Jack porni rapid de-a lungul zidului, repetând spusele lui Richard. Către nord şi est, zidul era din pământ şi piatră, dar nu exista niciun râu care să-i ţină la distanţă. Pe partea aceea, zidul era una cu zidul estic al curţii stăreţiei, la numai câţiva paşi de sala de mese unde Aliena şi Tommy se adăpostiseră. Richard îi postase pe Oswald, negustorul de cai, şi pe Dick Richards, fiul tăbăcarului, pe acoperişul infirmeriei, cu arcurile şi săgeţile la îndemână: erau cei mai buni ţintaşi din oraş. Jack se duse către colţul de nord-est şi se urcă pe întăritura de pământ, privind peste câmp, către pădurea de unde aveau să iasă oamenii lui William.

Soarele urca pe boltă. Era o altă zi fierbinte, fără niciun nor. Călugării veniră la zid, aducându-le oamenilor pâine şi bere. Jack se întrebă cât de departe în amonte avea să se ducă William. La circa un kilometru şi jumătate se găsea un loc prin care un cal bun ar fi fost în stare să traverseze râul înot, dar, pentru un străin, putea părea periculos, iar William probabil că avea să mai înainteze alţi câţiva kilometri, până când dădea de un vad unde apa să fie mai puţin adâncă.

Jack se întrebă cum se simţea Aliena. Şi-ar fi dorit să se ducă în sala de mese să o vadă, dar nu prea voia să plece de lângă zid; pentru că, dacă o făcea, şi alţii ar fi dorit să plece, lăsând întăriturile fără apărători.

Pe când se opunea ispitei, auzi un strigăt, iar călăreţii apărură din nou.

Apărură din pădure, către est, aşa că Jack fu nevoit să privească spre soare pentru a-i vedea: fără nicio îndoială, călăreţii anticipaseră acest lucru.

După o clipă, Jack îşi dădu seama că nu numai că se apropiau,

dar că atacau. Probabil că îşi opriseră caii în pădure, ca să nu fie văzuţi, şi cercetaseră terenul, planificându-şi atacul. Jack îşi simţi trupul încordându-se de frică. Nu aveau de gând să se uite la ziduri, după care să se îndepărteze: aveau să încerce să treacă de ele.

Caii galopau peste câmp. Câţiva orăşeni îşi sloboziră săgeţile spre ei. Richard, care stătea lângă Jack, urlă furios:

— Prea devreme! Prea devreme! Aşteptaţi până ajung la şanţ: atunci nu-i puteţi rata!

Puţini fură cei care-l auziră, iar o rafală uşoară de săgeţi irosite căzură pe câmpul de orz verde. „Ca forţă militară, nu avem nicio speranţă, îşi spuse Jack. Numai zidul ne poate salva.”

Într-o mână ţinea o piatră, iar în cealaltă, o praştie, exact ca aceea cu care, în copilărie, dobora raţe pentru cină. Se întreba dacă rămăsese un bun ţintaş. Îşi dădu seama că-şi strângea armele din toate puterile, şi se forţă să-şi slăbească strânsoarea. Pietrele erau eficiente împotriva raţelor, dar păreau îngrozitor de inofensive împotriva unor bărbaţi în armură, călare pe cai masivi care se apropiau tunător cu fiecare secundă care trecea. Înghiţi în sec. Văzu că unii dintre duşmani aveau arcuri şi săgeţi aprinse; o clipă mai târziu, îşi dădu seama că oamenii cu arcuri se îndreptau către zidul de piatră, iar ceilalţi, către întăriturile de pământ. Asta însemna că William hotărâse că nu putea doborî zidul de piatră: nu-şi dăduse seama că mortarul era atât de moale, încât zidul putea fi dărâmat cu mâinile goale. Fusese păcălit. Jack savură micul moment de triumf.

Apoi, atacatorii ajunseră la ziduri.

Orăşenii trăgeau în ei cu sălbăticie, iar o rafală de săgeţi grăbite se abătu asupra călăreţilor. În ciuda faptului că nu erau ţintite prea bine, reuşiră să secere câteva victime. Caii ajunseră la şanţ. Unii se opriră brusc, iar alţii coborâră în şanţ şi urcară de cealaltă parte. Chiar în faţa lui Jack, un bărbat uriaş într-o cămaşă uzată de zale sări cu calul peste şanţ, astfel încât ateriză pe partea mai joasă a întăriturii şi începu să urce. Jack îşi încărcă praştia şi lansă proiectilul. Ţintea la fel de bine ca în copilărie: piatra lovi calul chiar deasupra botului. Împleticindu-se deja în pământul instabil, animalul necheză de durere, se cabră şi se întoarse. Se îndepărtă în galop, dar călăreţul său se lăsă să alunece din şa şi îşi trase spada din teacă.

Majoritatea cailor făcuseră cale întoarsă, fie din proprie iniţiativă, fie pentru că stăpânii lor îi mânaseră înapoi; dar mai

mulţi luptători atacau pedestru, iar alţii îşi înturnau armăsarii, gata să atace din nou. Privind peste umăr, Jack văzu că mai multe acoperişuri de stuf ardeau, în ciuda eforturilor de a le stinge făcute de femeile tinere din oraş. Mintea lui Jack fu străbătută cu viteza fulgerului de gândul îngrozitor că nu aveau să izbândească. În pofida efortului eroic depus în ultimele treizeci şi şase de ore, aceşti sălbatici aveau să treacă de zid, să incendieze oraşul şi să măcelărească oamenii.

Perspectiva unei lupte corp la corp îl îngrozea. Nu îl învăţase nimeni să se lupte, nu folosise niciodată o sabie – nu că ar fi avut vreuna –, iar singura sa experienţă de luptă o reprezentau bătăile încasate de la Alfred. Se simţea neajutorat.

Călăreţii luară din nou zidul cu asalt, iar acei atacatori care-şi pierduseră caii urcară întăriturile în fugă. Asupra lor se abătu o ploaie de pietre şi săgeţi. Jack îşi folosea praştia cu dibăcie, încărcând şi lansând, încărcând şi lansând ca un mecanism bine uns. Mai mulţi atacatori se prăbuşiră sub rafala de proiectile. Chiar în faţa lui Jack, un călăreţ căzu şi îşi pierdu coiful, lăsând la vedere o coamă de păr blond: era chiar William.

Niciunul dintre cai nu reuşi să ajungă până pe culmea întăriturii de pământ, dar unii dintre luptătorii pedeştri o făcură şi, spre spaima lui Jack, orăşenii se văzură obligaţi să îi înfrunte, respingând loviturile de spadă şi de lance ale războinicilor cu pari şi cu topoare. Unii dintre inamici reuşiră să treacă de partea cealaltă, iar Jack văzu trei sau patru orăşeni prăbuşindu-se aproape de el. Inima îi era cuprinsă de oroare: apărătorii oraşului pierdeau.

Dar fiecare atacator care reuşea să răzbească dincolo de zid se trezea înconjurat de nouă, zece orăşeni, care-l loveau cu beţe şi îl hăcuiau fără milă cu topoarele, şi, deşi mai mulţi apărători fură răniţi, toţi atacatorii fură ucişi rapid. Apoi, cetăţenii începură să-i forţeze pe ceilalţi să se retragă de cealaltă parte a întăriturii. Asaltul îşi pierdea din forţă. Acei atacatori care se aflau încă în şa se deplasau nesiguri încolo şi încoace la poalele malului de pământ, în timp ce pe întărituri se desfăşurau câteva încăierări dezordonate. Jack se odihni câteva clipe, gâfâind din greu, profitând de momentul de relativ calm, dar aşteptând cu groază următoarea mişcare a duşmanului.

William îşi ridică sabia deasupra capului şi urlă pentru a atrage atenţia oamenilor săi. Îşi mişcă spada în cerc, pentru a-i aduna, după care arătă spre ziduri. Se regrupară şi se pregătiră

să atace iarăşi zidurile.

Deodată, Jack îşi dădu seama că i se ivise ocazia să acţioneze.

Luă o piatră, îşi încărcă praştia şi ţinti atent capul lui William.

Proiectilul zbură prin aer în linie la fel de dreaptă precum zidul unui maistru constructor şi îl lovi pe William în mijlocul frunţii, aşa de puternic, încât Jack auzi bufnetul pietrei în contact cu osul.

William se prăbuşi la pământ.

Oamenii săi ezitară, neştiind ce să facă, iar atacul nu mai avu loc.

Un bărbat masiv, în straie întunecate, sări de pe cal şi se repezi la William. Lui Jack i se păru că-l recunoaşte pe servitorul lui William, Walter, cel care îl însoţea mereu. Ţinând în continuare frâiele, Walter îngenunche lângă corpul întins al lui William. Preţ de-o clipă, Jack nutri nădejdea ca William să fi murit. Însă, William se mişcă, iar Walter îl ajută să se ridice în picioare. William părea buimăcit. De ambele părţi ale bătăliei, toată lumea îi privea pe cei doi. Ploaia de pietre şi săgeţi conteni o vreme.

Cu mişcări instabile, William urcă pe calul lui Walter, ajutat de acesta, care apoi sări în şa în spatele lui. Urmă un moment de incertitudine, răstimp în care toată lumea se întreba dacă William avea să fie capabil să continue lupta. Walter îşi mişcă sabia în cerc, semnalând adunarea atacatorilor; apoi, spre imensa uşurare a lui Jack, arătă către pădure.

Walter dădu pinteni calului, iar acesta porni în goană.

Ceilalţi călăreţi îi urmară exemplul. Cei care încă se mai luptau pe întărituri renunţară, se retraseră şi o luară la fugă peste câmp după conducătorul lor. Câteva săgeţi şi pietre le urmăriră înaintarea printre spicele de orz.

Orăşenii începură să ovaţioneze.

Jack privi în jur, năucit. Se terminase totul? Abia dacă-i venea să creadă. Focurile se stingeau; femeile reuşiseră să le păstreze sub control. Bărbaţii dansau pe întărituri, îmbrăţişându-se unii pe alţii. Richard veni la el şi îl bătu pe spate.

— Zidul a hotărât soarta bătăliei, Jack, spuse el. Zidul tău!

Orăşenii şi călugării se îngrămădiră în jurul lor, voind cu toţii să-l laude pe Jack şi să se felicite unii pe alţii.

— Au plecat de tot? întrebă Jack.

— O, da, răspunse Richard. Nu se vor întoarce, acum că au descoperit că suntem hotărâţi să ne apărăm zidul. William ştie că

nu poţi cuceri un oraş fortificat dacă oamenii sunt hotărâţi să ţi se opună; nu fără o armată numeroasă şi un asediu care să dureze şase luni.

— Deci s-a terminat, rosti prosteşte Jack.

Aliena îşi croi drum prin mulţime, cu Tommy în braţe. Jack o îmbrăţişă din toată inima. Erau în viaţă şi erau împreună, iar el se simţea cum nu se poate mai recunoscător pentru asta.

Brusc, fu copleşit de osteneala celor două zile în care nu dormise şi vru să se aşeze la pământ. Dar nu i se îngădui. Doi zidari tineri îl înşfăcară şi îl ridicară pe umeri. Din mulţime se înălţă un chiot. Porniră astfel prin oraş, cu oamenii pe urme. Jack ar fi vrut să le spună că nu el îi salvase, ci o făcuseră ei înşişi; dar ei nu voiau să-l asculte, pentru că aveau nevoie de un erou. Pe măsură ce vestea se răspândi iar întreaga populaţie îşi dădu seama că învinseseră, ovaţiile deveniră tunătoare. „Trăiesc cu frica lui William de ani de zile, îşi spuse Jack, dar azi şi-au câştigat libertatea.” Fu purtat pe străzi într-o procesiune triumfală, făcând cu mâna şi zâmbind, tânjind după un moment de răgaz în care să-şi pună capul jos, să închidă ochii şi să alunece într-un somn fără griji.

III

Târgul de lână de la Shiring era mai mare şi mai aglomerat ca oricând. Piaţa din faţa bisericii parohiale, unde se ţinea târgul săptămânal, în care erau duse la îndeplinire execuţiile şi se organiza târgul anual, gemea de tarabe şi de oameni. Se vindea în principal lână, dar întâlneai şi toate celelalte produse care se vindeau şi se cumpărau de obicei în Anglia: săbii noi, strălucitoare, şei de lemn cu incrustaţii, porcuşori graşi, cizme roşii, prăjituri cu ghimbir şi pălării de paie. Pe când se plimba prin piaţă cu episcopul Waleran, William calcula că târgul avea să-i aducă mai mulţi bani decât în toţi anii precedenţi. Şi totuşi, nu simţea nicio satisfacţie.

Era încă turbat de umilirea suferită la Kingsbridge. Se aşteptase să intre în oraş fără să i se opună careva şi să dea foc caselor, dar pierduse oameni şi cai, fiind nevoit să se retragă fără să fi obţinut ceva. Iar furia îi sporea la gândul că zidul fusese construit sub conducerea lui Jack Jackson, iubitul Alienei, chiar omul pe care voise să-l ucidă.

Nu reuşise să-l omoare pe Jack, dar era în continuare hotărât să se răzbune.

Waleran se gândea şi el la Kingsbridge.

— Tot nu-mi dau seama cum de au construit zidul ăla atât de repede, spuse episcopul.

— Probabil că nu era prea solid, zise William.

Waleran dădu din cap a încuviinţare.

— Dar sunt sigur că stareţul Philip deja îşi ia măsuri să-l întărească. Dacă aş fi în locul lui, aş face zidul mai puternic şi mai înalt, aş construi un turn de apărare şi aş numi un paznic de noapte. S-a cam zis cu atacurile tale asupra Kingsbridge-ului.

William era de acord, dar se prefăcu a nu fi.

— Pot totuşi să asediez oraşul.

— Asta e altceva. Un atac rapid poate fi trecut cu vederea de rege. Un asediu prelungit, în care orăşenii pot trimite un mesaj regelui, implorându-l să-i apere… Poate fi delicat.

— Stephen n-o să ia nicio măsură împotriva mea, spuse William. Are nevoie de mine.

Totuşi, nu se contrazicea cu Waleran din convingere. În final, avea de gând să accepte punctul de vedere al episcopului. Dar voia să-l facă pe Waleran să muncească din greu pentru asta, astfel încât să se simtă întru câtva îndatorat faţă de el. Apoi, William avea să formuleze cererea care-i bântuia gândurile.

O femeie slabă şi urâtă ieşi din mulţime, împingând în faţă o fată drăguţă de aproximativ treisprezece ani, probabil fiica ei. Mama dădu la o parte partea de sus a rochiei subţiri a fetei, dezvăluindu-i sânii mici, neîmpliniţi.

— Şaizeci de penny, şuieră femeia.

William simţi un fior în vintre, dar scutură din cap, refuzând, şi trecu mai departe.

Fetiţa-târfă îl făcu să se gândească la Aliena. Fusese cu puţin mai mult decât o copilă atunci când o siluise. Trecuse aproape un deceniu, dar nu şi-o putea scoate din minte. Poate că nu o va avea niciodată pentru sine; dar va avea grijă să nu fie a altcuiva.

Waleran era dus pe gânduri. Părea să nu fie prea atent pe unde mergea, dar oamenii se retrăgeau din calea sa, ca şi cum s-ar fi temut să fie atinşi până şi de poalele veşmintelor sale negre. După o vreme, întrebă:

— Ai auzit că regele a cucerit oraşul Faringdon?

— Am fost acolo.

Fusese cea mai hotărâtoare victorie din întregul război civil.

Stephen capturase sute de cavaleri şi o mulţime de arme, forţându-l pe Robert de Gloucester să se retragă tocmai în vestul ţării. Victoria fusese atât de zdrobitoare, încât Ranulf de Chester, vechiul duşman al lui Stephen din nord, renunţase la luptă şi îi jurase credinţă regelui.

— Acum că poziţia lui Stephen e mai sigură, nu va tolera cu atâta uşurinţă războaiele personale ale nobililor săi, spuse Waleran.

— Poate că aşa e, zise William.

Se întreba dacă nu cumva acesta era momentul în care să se declare de acord cu episcopul şi să-şi formuleze cererea. Ezită: era stânjenit. Rostind această cerere, îşi dezvăluia o parte din suflet, şi nu suporta să facă aşa ceva faţă de un om atât de nemilos precum Waleran Bigod.

— Ar trebui să laşi Kingsbridge-ul în pace, cel puţin pentru o vreme, continuă Waleran. Ai târgul de lână. Ai în continuare târgul săptămânal, chiar dacă e mai mic decât era odată. Ai afacerea cu lână. Şi ai cele mai fertile pământuri din ţinut, fie direct sub controlul tău, fie lucrate de arendaşii tăi. De asemenea, şi eu mă aflu într-o situaţie mai bună decât altădată. Mi-am sporit proprietăţile şi mi-am raţionalizat veniturile. Mi-am construit castelul. Devine din ce în ce mai puţin necesar să mă lupt cu stareţul Philip – mai ales acum, când un astfel de conflict devine periculos din punct de vedere politic.

Peste tot prin piaţă, oamenii pregăteau şi vindeau mâncare, iar aerul era plin de mirosuri îmbietoare: supă condimentată, pâine caldă, dulciuri, şuncă fiartă, costiţă prăjită, plăcintă cu mere. William simţi cum foamea îi dă ghes.

— Hai să mergem la castel, spuse el.

Cei doi bărbaţi părăsiră piaţa şi începură să urce dealul. *Sheriff*-ul avea să le ofere prânzul. La poarta castelului, William se opri.

— Poate că ai dreptate în ceea ce priveşte Kingsbridge-ul.

— Mă bucur că înţelegi.

— Dar eu tot vreau să mă răzbun pe Jack Jackson, iar tu poţi să-mi oferi răzbunarea, dacă doreşti.

Waleran ridică întrebător dintr-o sprânceană. Expresia sa trăda faptul că era dispus să asculte cu interes ce avea de spus William, dar nu se considera legat de vreo obligaţie faţă de acesta.

William îşi urmă vorba:

— Aliena a făcut cerere să i se anuleze căsătoria.
— Da, ştiu.
— Care crezi că va fi verdictul?
— Se pare că uniunea lor nu a fost consumată.
— Asta e tot?
— Probabil. După Graţian – un învăţat pe care l-am cunoscut personal –, esenţa căsătoriei este consimţământul mutual al ambelor părţi; dar, de asemenea, acesta susţine că actul de unire fizică „completează şi duce la perfecţiune” căsătoria. Spune clar că, dacă un bărbat se căsătoreşte cu o femeie şi nu se împreunează cu ea, apoi se căsătoreşte cu o a doua cu care se împreunează, atunci cea validă e cea din urmă, adică tocmai cea consumată. Fără nicio îndoială, dacă a fost bine sfătuită, şi îmi închipui că stareţul Philip a ajutat-o, fascinanta Aliena a menţionat acest lucru în cererea ei.
William nu avea răbdare să asculte toată teoria aceasta.
— Deci îi va fi anulată căsătoria.
— Dacă nu cumva cineva aduce vorba de argumentul ridicat împotriva lui Graţian. De fapt, sunt două: unul teologic şi unul practic. Argumentul teologic spune că definiţia lui Graţian denigrează căsătoria lui Iosef şi a Mariei, din moment ce aceasta nu a fost consumată. Argumentul practic spune că, din motive politice, sau pentru a uni două proprietăţi, există obiceiul ca acest tip de uniuni să fie aranjate între doi copii incapabili din punct de vedere fizic de consumarea acestora. Dacă fie mireasa, fie mirele ar muri înainte de pubertate, căsătoria ar deveni nulă, conform definiţiei lui Graţian, iar asta ar avea consecinţe delicate.
William nu reuşea niciodată să urmărească până la capăt aceste complicate dispute teologice, dar ştia destul de bine încotro duceau ele.
— Adică lucrurile nu sunt clare. Verdictul ar putea fi oricare.
— Da.
— Iar formularea sa depinde de cel care face presiuni.
— Da. În cazul acesta, verdictul nu este legat de altceva – de dreptul de proprietate asupra unor bunuri, de loialitatea faţă de un suveran sau altul, de vreo alianţă militară. Dar dacă s-ar găsi mai multe în joc, iar cineva – un arhidiacon, de exemplu – ar fi să formuleze hotărât argumentele aduse împotriva lui Graţian, probabil că s-ar refuza anularea căsătoriei. Waleran îi adresă lui William o privire care-l făcu pe cel din urmă să se cutremure pe

dinăuntru. Cred că pot ghici ce anume o să-mi ceri acum.

— Vreau să te opui anulării căsătoriei!

Waleran îşi îngustă ochii.

— Nu-mi pot da seama dacă o iubeşti pe nefericita aceea sau o urăşti.

— Nu, spuse William. Nici eu.

Aliena stătea pe iarbă, în umbra cea verde a uriaşului fag. Cascada arunca picături fine ca nişte lacrimi pe stâncile de la picioarele ei. Acesta era luminişul unde Jack îi spusese toate poveştile acelea. Aici îi dăduse primul sărut, atât de firesc şi de rapid, încât ea se prefăcuse a nu se fi întâmplat. Aici se îndrăgostise de el şi refuzase să o recunoască, chiar şi faţă de sine. Acum îşi dorea din toată inima să i se fi dăruit atunci, să se fi căsătorit cu el şi să-i fi făcut copii, astfel încât în clipa prezentă, indiferent de ce s-ar fi întâmplat, să-i fi fost soţie.

Se întinse pentru a-şi odihni spatele şi a scăpa de durere. Era în toiul verii, iar aerul era fierbinte, fără nicio adiere de vânt. Sarcina era grea, şi mai avea alte şase săptămâni până la soroc. Credea că are gemeni, numai că simţea lovituri doar într-un singur loc, şi când Martha, sora vitregă a lui Jack, ascultase cu urechea lipită de burta ei, nu auzise decât o inimă bătând.

În această după-amiază de duminică, Tommy era în grija Marthei, astfel încât Aliena şi Jack să se poată întâlni în pădure şi să stea singuri o vreme, discutând despre viitor. Arhiepiscopul refuzase să anuleze căsătoria ei cu Alfred; se părea că episcopul Waleran obiectase. Philip spusese că puteau face din nou cerere, dar, între timp, erau nevoiţi să trăiască separat. Stareţul fusese de acord că nu era drept, dar mai spusese şi că reprezenta voinţa lui Dumnezeu. Alienei i se părea că era vorba mai degrabă de rea-voinţă.

Purta mereu cu sine amărăciunea regretelor, aşa cum îşi purta sarcina. Uneori era mai conştientă de ea, alteori aproape c-o dădea uitării, dar era veşnic prezentă. De multe ori o durea, dar era o durere familiară. Regreta că-l făcuse pe Jack să sufere, regreta ce-şi făcuse sieşi şi regreta până şi suferinţele lui Alfred cel demn de dispreţ, care trăia acum în Shiring şi nu-şi arăta niciodată chipul prin Kingsbridge. Se căsătorise cu Alfred dintr-un singur motiv, din dorinţa de a-l întreţine pe Richard în încercarea acestuia de a câştiga domeniul şi titlul tatălui lor. Nu reuşise să-şi atingă scopul, şi dragostea ei adevărată pentru Jack avusese

de suferit. Avea 26 de ani, viaţa îi era distrusă şi nimeni nu purta vina decât ea.

Se gândea cu nostalgie la zilele de altădată, de la început. Când îl cunoscuse, Jack nu era decât un băieţel, deşi unul ciudat. După ce crescuse, continuase să-l vadă ca pe un simplu băiat. Tocmai de aceea reuşise el să se strecoare dincolo de zidurile ei de apărare. Refuzase fiecare pretendent, dar nu-l privise niciodată pe Jack ca pe un pretendent, astfel că îl lăsase să se apropie de ea, să o cunoască. Se întreba de ce se împotrivise atât de mult dragostei. Îl adora pe Jack şi nu avea nicio plăcere mai mare în viaţă decât cea de a se culca alături de el; şi totuşi, existase o vreme în care refuzase să accepte această fericire.

Privind în urmă, viaţa ei de dinainte de Jack părea searbădă. Fusese extrem de ocupată, punând bazele negoţului ei cu lână, dar, acum, zilele acelea agitate păreau lipsite de bucurie, ca un palat pustiu, sau ca o masă încărcată cu platouri de argint şi cupe de aur, dar fără de mâncare.

Auzi sunet de paşi şi se ridică grabnic. Era Jack. Era suplu şi graţios, ca o mâţă slăbănoagă. Se aşeză lângă ea şi o sărută uşor pe buze. Mirosea a transpiraţie şi a praf de piatră.

— E atât de cald, spuse el. Hai să ne scăldăm în pârâu!

Tentaţia era prea mare.

Jack îşi scoase hainele. Aliena îl privi, fixându-l cu ochi flămânzi. Nu-l văzuse gol de câteva luni. Avea mult păr roşcat pe picioare, dar niciun fir pe piept. Jack o privea, aşteptând să se dezbrace şi ea. Aliena se simţi cuprinsă de timiditate: nu-i văzuse niciodată trupul când era însărcinată. Îşi desfăcu încet şiretul rochiei de pânză, apoi o trase peste cap. Îi urmări neliniştită expresia, temându-se că nu-i va plăcea corpul ei umflat, dar el nu dădu niciun semn de dezgust: din contră, expresia care se ivi pe chipul lui fu una plină de afecţiune. „După cum îl cunosc, ar fi trebuit să-mi dau seama, îşi spuse ea. Ar fi trebuit să ştiu că mă va iubi la fel de mult."

Cu o mişcare agilă, Jack îngenunche, în faţa Alienei şi sărută pielea întinsă a abdomenului ei umflat. Ea lăsă să-i scape un râset stânjenit. El îi atinse buricul.

— Buricul tău este ieşit în afară, spuse el.

— Ştiam că o să zici asta!

— Înainte era o gropiţă… acum e ca un sfârc.

Aliena se simţea cuprinsă de sfială.

— Hai să ne scăldăm, spuse ea.

Avea să se simtă mai puţin ruşinată în apă.

Ochiul de apă de lângă cascadă avea cam un metru adâncime. Aliena intră uşor în apă. Îi simţi răcoarea delicioasă pe pielea ei fierbinte, şi fu străbătută de un fior de încântare. Jack intră şi el lângă ea. Nu aveau loc să înoate – lăcuşorul nu avea decât vreo doi metri diametru. Jack îşi băgă capul sub cascadă şi îşi spălă praful de piatră din păr. Aliena se simţea bine în apă: îi uşura greutatea sarcinii. Îşi cufundă capul sub apă pentru a-şi spăla părul.

Când ieşi să respire, Jack o sărută.

Ea-l improşcă cu apă şi izbucni în râs, cu respiraţia tăiată, frecându-se la ochi. El o sărută din nou. Aliena întinse braţele pentru a-şi păstra echilibrul, iar palma ei apucă mădularul tare care se ridica între picioarele lui Jack, precum un stindard. Suspină de plăcere.

— Mi-a fost tare dor de asta, îi spuse Jack la ureche, în răguşeala vocii sale simţindu-se dorinţă, dar şi o altă emoţie, poate tristeţe.

Aliena îşi simţi gâtul uscându-i-se de pofta trupului. Spuse:

— O să ne încălcăm promisiunea?

— Acum şi pentru totdeauna.

— Ce vrei să spui?

— Nu o să mai locuim separat. Plecăm din Kingsbridge.

— Dar ce o să faci?

— O să mergem în alt oraş şi o să construiesc o altă catedrală.

— Dar nu vei fi maistru. Nu va fi proiectul tău.

— Într-o zi, s-ar putea să am altă şansă. Sunt tânăr.

Aliena ştia că era posibil, dar puţin probabil; şi Jack o ştia. Sacrificiul pe care-l făcea pentru ea o emoţiona atât de tare, încât îi dădură lacrimile.

Nimeni nu o iubise atât de mult; nimeni altcineva nu avea să o iubească atât de mult. Dar nu era dispusă să-l lase să renunţe la tot.

— Eu nu vreau, zise ea.

— Ce vrei să spui?

— Nu o să plec din Kingsbridge.

Jack se mânie.

— De ce nu? Oriunde altundeva, putem trăi ca soţ şi soţie, iar nimănui nu-i va păsa. Ba chiar am putea să ne cununăm într-o biserică.

Aliena îi atinse chipul.
— Te iubesc prea mult ca să te las să părăseşti catedrala Kingsbridge.
— Asta e decizia mea!
— Jack, te iubesc pentru că te-ai oferit să o faci. Faptul că eşti gata să renunţi la munca ta de o viaţă pentru a trăi cu mine e… Aproape că-mi frânge inima să ştiu că mă iubeşti atât de mult. Dar nu vreau să fiu femeia care te-a îndepărtat de munca pe care o iubeşti. Nu sunt dispusă să plec cu tine astfel. Ne va umbri întreaga viaţă împreună. Poate că tu o să mă ierţi, dar eu nu o să mi-o iert niciodată!
Jack părea trist.
— Te cunosc prea bine ca să încerc să te conving, odată ce tu te-ai hotărât asupra unui lucru. Dar ce o să facem?
— Vom încerca din nou să obţinem anularea. Vom trăi separat.
Chipul lui trăda nefericirea ce-i muncea sufletul. Aliena îşi duse până la capăt vorba ideea:
— Şi vom veni aici în fiecare duminică pentru a ne încălca promisiunea.
Jack se lipi de trupul ei, iar ea îl putea simţi excitându-se din nou.
— În fiecare duminică?
— Da.
— E posibil să rămâi din nou însărcinată.
— Ne vom asuma riscul. Şi o să încep să ţes stofă, aşa cum făceam înainte. Am cumpărat din nou lâna nevândută a lui Philip şi o să adun orăşenii ca să o toarcem şi să o ţesem. Apoi o să o îndesesc la moară.
— Cu ce i-ai plătit lui Philip? întrebă surprins Jack.
— Nu am făcut-o încă. O să-i plătesc în baloturi de stofă, după ce e gata.
Jack dădu din cap a încuviinţare. Spuse, cu un glas amar:
— A fost de acord pentru că vrea să rămâi aici, ca să rămân şi eu.
Aliena făcu un semn de aprobare.
— Dar tot se alege cu stofă ieftină din afacerea asta.
— Blestemat să fie! Mereu obţine ce vrea.
Aliena îşi dădu seama că învinsese. Îl sărută şi spuse:
— Te iubesc!
Jack o sărută la rându-i, plimbându-şi mâinile peste corpul ei,

pipăindu-i lacom toate ascunzişurile. Apoi se opri şi spuse:

— Dar vreau să fiu cu tine în fiecare noapte, nu numai duminicile.

Aliena îi sărută urechea.

— Într-o zi, aşa o să fie, îi şopti ea. Îţi promit!

Jack trecu în spatele ei, plutind prin apă, şi o trase înspre el, astfel încât picioarele lui se aflau sub ea. Aliena îşi desfăcu coapsele şi pluti uşor în poala lui. Jack îi mângâie sânii plini şi se jucă atent cu sfârcurile ei umflate. În cele din urmă, o pătrunse, iar ea se cutremură de plăcere.

Făcură dragoste încet şi tandru în iazul răcoros, cu clipocitul cascadei în urechi. Jack îşi trecu braţele în jurul abdomenului ei proeminent, iar mâinile lui deprinse o atinseră între picioare, apăsând şi mângâind pe când intra şi ieşea din ea. Nu mai făcuseră niciodată asta, nu se mai iubiseră niciodată aşa, astfel încât el să-i poată mângâia toate locurile sensibile în acelaşi timp, şi era cu totul altfel, o plăcere mai intensă, diferită, după cum o durere ascuţită e altfel decât una surdă; dar poate că simţea asta pentru că era atât de tristă. După un timp, Aliena se lăsă în voia senzaţiilor care o asaltau. Intensitatea lor crescu atât de repede, încât orgasmul o luă prin surprindere, speriind-o aproape, iar ea fu devastată de spasme de plăcere atât de puternice, că se trezi ţipând.

El rămase înăuntrul ei, tare, fără să fi atins satisfacţia maximă, în vreme ce ea îşi recăpăta suflul. Stătea nemişcat, fără a o mai pătrunde, dar ea îşi dădu seama că el nu ajunsese la orgasm. După un timp, Aliena începu să se mişte din nou, încurajator, dar Jack nu reacţionă. Îşi întoarse capul şi îl sărută peste umăr. Apa de pe faţa lui era caldă. Plângea.

PARTEA A CINCEA
1152–1155

Capitolul 14

I

După şapte ani, Jack termină transepturile – cele două braţe ale catedralei în formă de cruce –, iar acestea se dovediră a fi exact aşa cum şi le imaginase. Îmbunătăţise ideile de la Saint-Denis, făcând totul mai înalt şi mai îngust – ferestre, arcade, chiar bolta însăşi. Tijele încărcate ale stâlpilor se ridicau graţios până la galerie pentru a deveni nervuri ale bolţii, curbându-se spre a se întâlni în mijlocul tavanului, iar ferestrele înalte scăldau clădirea în lumină. Formele erau fine şi delicate, iar ornamentele sculptate inundau interiorul cu motive vegetale.

Numai că apărură nişte crăpături la nivelul luminatorului.

Într-o dimineaţă însorită de primăvară, Jack stătea în tunelul care făcea legătura între turn şi pervazul luminatorului, privind crăpăturile apărute în transeptul nordic. Era surprins şi uluit. După toată ştiinţa zidarilor, structura era solidă; dar apariţia unei crăpături indica o fragilitate. Bolta sa se înălţa mai sus decât oricare alta văzută de el, dar nu cu atât de mult încât să slăbească rezistenţa pereţilor. Nu făcuse greşeala lui Alfred, aceea de a pune o boltă de piatră pe o structură care nu era gândită pentru o astfel de greutate: pereţii săi fuseseră proiectaţi pentru a susţine o boltă de piatră. Şi totuşi, la nivelul luminatorului apărură crăpături cam în aceleaşi locuri unde se crăpase şi pe vremea bolţii de piatră a lui Alfred. Acesta calculase greşit, dar Jack era sigur că el nu se înşelase. Aici era vorba de un element nou, pe care Jack nu-l putea identifica.

Nu reprezenta un pericol, cel puţin nu în viitorul apropiat. Crăpăturile fuseseră umplute cu mortar şi nu reapăruseră încă. Clădirea era sigură. Dar era fragilă; iar, pentru Jack, această fragilitate îi strica toată frumuseţea. Voia ca biserica lui să rămână în picioare până la Judecata de Apoi.

Părăsi luminatorul şi coborî scara turnuleţului către galerie, unde îşi adusese planşele de proiectat, având lumină bună de la una dintre ferestrele dinspre portalul nordic. Începu să deseneze plinta unui stâlp din naos. Desenă un romb, apoi un pătrat înscris în acesta, şi un cerc înscris în pătrat. Tijele principale ale

stâlpului aveau să ţâşnească din cele patru colţuri ale rombului şi să se ridice drept, ramificându-se sus către nord, sud, est şi vest, pentru a deveni arcade sau nervuri. Tijele secundare, care se înălţau din colţurile pătratului, aveau să devină nervuri de boltă, traversând într-o parte bolta naosului în diagonală, iar în cealaltă, bolta navei laterale. Cercul din mijloc reprezenta miezul stâlpului.

Toate proiectele lui Jack se bazau pe forme geometrice simple şi pe nişte proporţii nu la fel de simple, cum ar fi raportul dintre rădăcina pătrată din doi cu rădăcina pătrată din trei. Jack învăţase cum să calculeze rădăcina pătrată în Toledo, dar cei mai mulţi zidari nu erau capabili să calculeze aşa ceva şi foloseau, în loc de asta, construcţii geometrice simple. Ştiau că, dacă un cerc era trasat în jurul celor patru colţuri ale unui pătrat, atunci diametrul cercului era mai mare decât latura pătratului după proporţia de rădăcină pătrată din doi la unu. Această proporţie, rădăcină pătrată din doi supra unu, era cea mai veche din formulele zidarilor, pentru că, în construcţii, reprezenta proporţia dintre lăţimea exterioară şi cea interioară şi, ca atare, rezultatul ei desemna grosimea zidului.

Sarcina lui Jack era complicată şi mai mult de semnificaţia religioasă a diferitelor numere. Stareţul Philip avea de gând să schimbe hramul bisericii, închinând-o Fecioarei Maria, pentru că Fecioara Înlăcrimată făcea mai multe minuni decât mormântul Sfântului Adolphus; şi, ca atare, voia ca Jack să folosească numerele 9 şi 7, care erau numerele Mariei. Proiectase naosul astfel încât să aibă nouă travee, iar noua absidă, care urma să fie construită atunci când toate celelalte părţi erau gata, să aibă şapte travee. Arcadele oarbe din navele laterale urmau să aibă câte şapte bolţi pentru fiecare travee, iar faţada de vest urma să aibă nouă ferestre cu arc în ogivă. Jack nu avea o convingere anume în ceea ce privea semnificaţia teologică a numerelor, dar simţea instinctiv că, dacă se foloseau cu destulă consecvenţă aceleaşi numere, armonia clădirii sporea.

Înainte de a apuca să termine desenul plintei, fu întrerupt de maistrul care se ocupa de acoperiş; confruntându-se cu o problemă, acesta dorea ca Jack să îl ajute să o rezolve.

Jack îl urmă, pe scara turnuleţului, trecu de luminator şi ieşi la nivelul podului. Păşiră peste domurile rotunjite care reprezentau partea superioară a boltei cu nervuri. Deasupra lor, meşterii însărcinaţi cu construirea acoperişului desfăşurau foi mari de

tablă de plumb şi le prindeau în cuie de grinzi, începând de jos în sus, astfel încât foile dinspre culme să se suprapună peste cele dinspre bază şi să împiedice pătrunderea apei de ploaie.

Jack observă imediat care era problema. Pusese un mic turn ascuţit pe culmea întretăierii a două ape ale acoperişului, cu rol decorativ, dar lăsase proiectarea pe mâna unui maistru zidar, iar acesta nu lăsase loc ca apa de ploaie adunată să treacă prin sau pe sub turnul în miniatură. Zidarul avea să fie nevoit să îl modifice. Îi spuse maistrului care se ocupa de acoperiş să-i transmită ordinul zidarului, apoi se întoarse la planşa sa de proiectat.

Acolo îl descoperi uluit pe Alfred aşteptându-l.

Nu mai vorbise cu fratele său vitreg de zece ani. Îl văzuse de la distanţă, din când în când, la Shiring sau la Winchester. Aliena nici măcar nu-l mai zărise în ultimii nouă ani, chiar dacă erau în continuare căsătoriţi, în ochii Bisericii. Martha se ducea să-l viziteze la casa lui din Shiring cam o dată pe an. Aducea mereu aceleaşi veşti: prospera, construind case pentru orăşenii bogaţi din Shiring, locuia singur, era acelaşi de totdeauna.

Dar acum Alfred nu lăsa deloc impresia unui constructor prosper. Lui Jack i se păru că arăta obosit şi înfrânt. Alfred fusese dintotdeauna masiv şi puternic, dar acum părea slăbit: faţa îi era mai trasă, iar mâna cu care-şi dădea părul din ochi, altădată destul de cărnoasă, era piele şi os.

— Ziua bună, Jack! spuse Alfred.

Avea o căutătură agresivă, dar glasul îi era linguşitor – un amestec deloc atrăgător.

— Bună ziua, Alfred, răspunse Jack, circumspect. Data trecută când te-am văzut, purtai o tunică de mătase şi erai destul de împlinit la trup.

— Asta era acum trei ani… înainte de prima recoltă proastă.

— Chiar aşa.

Trei ani consecutivi cu recoltă slabă făcuseră ca în ţinut să se instaureze foametea. Unii ţărani iobagi muriseră de foame, mulţi fermieri care luau pământ în arendă rămăseseră săraci lipiţi, şi probabil că orăşenii înstăriţi din Shiring nu-şi mai putuseră permite să-şi construiască reşedinţe luxoase de piatră. Afacerile lui Alfred aveau de suferit. Jack întrebă:

— Ce te aduce la Kingsbridge după atâta timp?

— Am auzit de transepturile tale şi am venit să arunc şi eu o privire. Tonul său trăda o admiraţie amestecată cu ranchiună.

Unde ai învăţat să construieşti aşa?

— La Paris, răspunse lapidar Jack.

Nu voia să discute despre perioada aceea din viaţa sa cu Alfred, tocmai omul care-i determinase exilul.

— Ei bine… Alfred păru stânjenit, apoi continuă cu o indiferenţă prefăcută: Aş fi dispus să lucrez şi eu aici, ca să învăţ şi eu unele din tehnicile astea noi.

Jack era cum nu se poate mai uimit. Chiar avea Alfred tupeul să-i ceară de lucru?

— Şi cu echipa ta cum rămâne? îl întrebă.

— Sunt pe cont propriu acum, zise Alfred, încercând să-şi păstreze acelaşi ton destins. Nu mai aveam suficient de lucru pentru a-i mai ţine cu mine.

— Oricum, noi nu facem angajări, spuse Jack, pe un ton la fel de destins. Avem efectiv complet.

— Dar v-ar fi de folos un zidar bun, nu-i aşa?

Jack detectă o uşoară de notă de rugăminte şi îşi dădu seama că Alfred era disperat. Hotărî să fie sincer.

— După ce viaţă am avut noi doi, sunt ultima persoană căreia ar trebui să-i ceri ajutorul.

— Păi, chiar eşti ultima, mărturisi sincer Alfred. Am încercat peste tot. Nimeni nu face angajări. Foametea-i de vină.

Lui Jack îi veniră în minte toate prilejurile în care Alfred se purtase rău cu el, îl chinuise şi îl bătuse. Din pricina lui Alfred, intrase la mănăstire, şi tot din cauza lui plecase de acasă, lăsându-şi în urmă familia. Nu avea niciun motiv să-l ajute pe Alfred: de fapt, avea motive să se bucure de necazurile acestuia. Spuse:

— Nu te-aş angaja nici dacă aş avea nevoie de oameni.

— Mă gândeam c-ai face-o, zise Alfred, perseverând îndărătnic. În fond, tata te-a învăţat tot ce ştii. Datorită lui ai ajuns tu maistru constructor. N-ai vrea să mă ajuţi de dragul lui?

Pentru Tom. Dintr-odată, Jack simţi arsura remuşcării. În felul său, Tom încercase să fie un tată vitreg bun. Nu fusese blând sau înţelegător, dar se purtase şi cu copiii săi aproape la fel cum se purtase cu Jack, plus că avusese răbdarea de a-i transmite cunoştinţele şi priceperea sa. De asemenea, o făcuse pe mama lui fericită, de cele mai multe ori. „Şi, la urma urmelor, îşi spuse Jack, acum eu sunt un maistru constructor prosper şi încununat de succes, iar Alfred e sărac, flămând şi fără slujbă. Oare nu e suficient ca să mă simt răzbunat?”

„Nu, nu e”, îşi răspunse tot în sinea lui. Apoi se îmbună.

— Bine, spuse el. De dragul lui Tom, te angajez.

— Mulţumesc, zise Alfred. Chipul său era impenetrabil. Încep chiar acum?

Jack dădu din cap în semn de încuviinţare.

— Am început fundaţia naosului. Poţi începe acum.

Alfred îi întinse mâna. Jack ezită un moment, după care i-o strânse. Strânsoarea lui Alfred era la fel de puternică.

Alfred plecă. Jack rămase în picioare, privind desenul bazei stâlpului din naos. Acesta respecta dimensiunile din realitate, astfel încât, atunci când era gata, maistrul dulgher să poată face o matriţă de lemn direct de pe desen. Apoi, matriţa avea să fie folosită de zidari pentru a marca blocurile de sculptat.

Luase hotărârea cea bună? Îşi aminti că bolta lui Alfred se prăbuşise. Totuşi, nu avea să-l folosească pe Alfred la operaţiuni dificile, precum construirea boltei sau a arcadelor: fratele lui vitreg avea să se ocupe de specialitatea sa, ziduri drepte şi pardoseli.

Cât timp încă mai medita, se auzi clopotul care anunţa prânzul. Lăsă jos instrumentul său de scrijelit şi coborî scara din turnuleţ.

Zidarii căsătoriţi se duceau acasă pentru a lua masa de prânz, iar cei necăsătoriţi mâncau la atelier. Pe unele şantiere, meşterilor li se dădea de mâncare, pentru a se preveni întârzierile, absenteismul şi beţia; dar hrana oferită de călugări era de multe ori frugală şi cei mai mulţi dintre constructori preferau să-şi aducă singuri de-ale gurii. Jack locuia în vechea casă a lui Tom Constructorul, împreună cu Martha, sora sa vitregă, care ţinea gospodăria. De asemenea, Martha se ocupa de Tommy şi de cel de-al doilea copil al lui Jack, o fetiţă pe nume Sally, cât timp Aliena era ocupată. De obicei, Martha pregătea cina pentru Jack şi pentru copii, şi, uneori, Aliena li se alătura.

Jack ieşi din curtea stăreţiei şi porni cu pas grăbit spre casă. Pe drum, îi încolţi în minte o întrebare. Oare Alfred avea de gând să se mute înapoi în casă, cu Martha? Ea era sora lui de sânge, în fond. Nu se gândise la asta atunci când îl angajase.

O clipă mai târziu, hotărî că era o teamă prostească. Zilele când Alfred îl domina trecuseră de mult. Era maistru constructor la Kingsbridge, iar dacă el spunea că Alfred nu se putea muta înapoi în casă, atunci nu se putea muta.

Aproape că se aşteptase să-l găsească pe Alfred aşezat la

masa din bucătărie, aşa că fu uşurat să vadă că lucrurile nu stăteau aşa. Aliena îi privea pe copii mâncând, în timp ce Martha mesteca într-o oală aflată pe foc. Mirosul de tocană de miel îi lăsa gura apă.

Sărută repede fruntea Alienei. Aceasta avea treizeci şi trei de ani acum, dar arăta la fel ca în urmă cu zece ani: părul îi era în continuare o bogăţie întunecată de cârlionţi şi avea aceeaşi gură generoasă şi ochi frumoşi, negri. Numai când era goală se vedeau efectele timpului şi ale naşterilor: sânii ei minunaţi se lăsaseră, şoldurile i se lăţiseră, iar abdomenul nu-şi mai recăpătase aspectul plat şi zvelt.

Jack aruncă o privire plină de afecţiune către cei doi copii ieşiţi din pântecele Alienei: Tommy, în vârstă de nouă ani, un băiat sănătos, cu părul roşcat, voinic pentru vârsta sa, care înfuleca tocana de miel de parcă nu ar mai fi mâncat de o săptămână întreagă, şi Sally, în vârstă de şapte ani, cu cârlionţi negri precum ai mamei, care zâmbea fericită, lăsând să se vadă lipsa unui dinte din faţă, exact cum avea Martha atunci când Jack o văzuse pentru prima oară, în urmă cu şaptesprezece ani. Tommy mergea în fiecare dimineaţă la şcoala de la stăreţie pentru a învăţa să scrie şi să citească, dar călugării nu primeau fete, aşa că Sally învăţa de la Aliena.

Jack se aşeză, iar Martha luă oala de pe foc şi o puse pe masă. Martha era o fată ciudată. Trecuse de douăzeci de ani, dar nu părea interesată de măritiş. Fusese mereu ataşată de Jack, iar acum părea pe deplin mulţumită să-i ţină gospodăria.

Fără îndoială, Jack era capul celei mai ciudate familii din tot ţinutul. El şi Aliena erau doi dintre cetăţenii de vază din oraş: el era maistrul constructor de la catedrală, iar ea, cel mai mare producător de stofă din regiune, în afara celor din Winchester. Toată lumea se purta cu ei ca şi cum ar fi fost soţ şi soţie; cu toate acestea, le era interzis să-şi petreacă nopţile împreună şi locuiau în case separate, Aliena cu fratele ei, iar Jack cu sora sa vitregă. În fiecare duminică după-amiază şi de fiecare sărbătoare, se făceau nevăzuţi şi toată lumea ştia ce făceau, mai puţin, bineînţeles, stareţul Philip. În acest timp, mama lui Jack trăia într-o peşteră, în pădure, pentru că se spunea că ar fi vrăjitoare.

Din când în când, pe Jack îl apuca furia pentru că nu i se îngăduia să o ia în căsătorie pe Aliena. Stătea treaz, ascultând sforăitul Marthei, care dormea în camera alăturată, şi îşi spunea:

„Am douăzeci şi opt de ani – de ce dorm singur?” A doua zi, era irascibil în discuţiile cu stareţul Philip, respingea toate sugestiile făcute de călugări la canon ca fiind scumpe şi lipsite de spirit practic, refuzând să discute despre variante alternative sau despre compromisuri, de parcă n-ar fi existat decât o singură metodă de a construi o catedrală, şi anume a lui. Atunci, Philip începea să-l evite timp de câteva zile, până ce trecea furtuna.

Aliena, de asemenea, era nefericită şi îşi vărsa nervii pe Jack. Îşi pierdea răbdarea şi îngăduinţa, criticând tot ce făcea, culcând copiii imediat ce venea el, spunând că nu-i era foame când el se aşeza la masă. După o zi sau două de astfel de hachiţe, izbucnea în lacrimi, cerându-şi scuze, iar apoi erau din nou fericiţi, până când, din nou, tensiunea devenea insuportabilă.

Jack luă un polonic de tocană, îşi puse în castron şi începu să mănânce.

— Ghiciţi cine a venit azi pe şantier, spuse el. Alfred.

Martha scăpă un capac de metal pe pardoseala de piatră cu un zgomot teribil. Jack o privi şi văzu că pe chipul ei se citea frica. Se întoarse către Aliena şi văzu că se făcuse albă ca varul.

— Ce caută în Kingsbridge? întrebă Aliena.

— De lucru. Cred că foametea i-a ruinat pe negustorii din Shiring şi nu mai construiesc case de piatră ca altădată. Şi-a concediat echipa şi nu găseşte de lucru.

— Sper că l-ai dat afară cu un şut în dos, spuse Aliena.

— Mi-a cerut să-i dau de lucru de dragul lui Tom, răspunse agitat Jack. Nu anticipase înverşunarea celor două femei. În fond, îi datorez totul lui Tom.

— Rahat de vacă, spuse Aliena.

„A luat vorba asta de la mama”, îşi zise Jack.

— Ei bine, eu l-am angajat, spuse el.

— Jack! ţipă Aliena. Cum ai putut să faci aşa ceva? Nu-l poţi lăsa să se întoarcă în Kingsbridge – e dracul gol!

Sally începu să plângă. Tommy se uita cu ochi mari la mama sa. Jack spuse:

— Alfred nu e niciun drac. E flămând şi nu are niciun ban. L-am salvat, în amintirea lui Tom.

— Nu ţi-ar fi fost milă de el dacă te-ar fi obligat pe tine să dormi la picioarele patului său, ca un câine, timp de nouă luni!

— Mi-a făcut lucruri mai rele… întreab-o pe Martha.

— Şi mie mi-a făcut, spuse Martha.

— Pur şi simplu, am decis că a-l vedea într-o astfel de stare

mă face să mă simt răzbunat, zise Jack.

— Nu şi pe mine! izbucni Aliena. Hristoase, eşti un prost, Jack Jackson! Uneori îi mulţumesc lui Dumnezeu că nu sunt măritată cu tine!

Aceste cuvinte îl răniră. Jack îşi feri privirea. Ştia că nu vorbea serios, dar i se părea destul de grav că era în stare să spună aşa ceva, chiar şi la mânie. Îşi luă lingura şi începu să mănânce. Înghiţea cu noduri.

Aliena o mângâie pe cap pe Sally şi îi băgă o bucată de morcov în gură. Sally se opri din plâns.

Jack se uită la Tommy, care o privea fix în continuare pe Aliena, cu o figură speriată.

— Mănâncă, Tommy, spuse Jack. E bună tocana.

Sfârşiră prânzul în tăcere.

În primăvara anului în care transepturile fură terminate, stareţul Philip făcu un tur al proprietăţilor din sud ale mănăstirii. După trei ani slabi, avea nevoie de o recoltă bună şi voia să verifice în ce stare erau fermele.

Îl luă pe Jonathan cu el. Orfanul de la stăreţie era acum un adolescent de şaisprezece ani, înalt, stângaci şi inteligent. Ca şi Philip la vârsta lui, nu părea să aibă nici cea mai mică îndoială în privinţa a ceea ce voia să facă în viaţă: îşi terminase noviciatul şi depusese jurămintele, iar acum era fratele Jonathan. De asemenea, ca şi Philip, era interesat de aspectele practice ale slujirii lui Dumnezeu şi lucra drept mâna dreaptă a lui Cuthbert Cap-Alb, bătrânul chelar. Philip era mândru de băiat: era credincios, muncitor şi simpatizat.

Însoţitorul lor era Richard, fratele Alienei. Acesta îşi găsise locul în structura Kingsbridge-ului. După ce construiseră zidul de apărare, Philip sugerase ghildei parohiale să-l numească pe Richard şef al gărzii, responsabilul cu siguranţa oraşului. Richard organizase echipe de paznici de noapte şi aranjase întreţinerea şi întărirea zidului de apărare, iar în zilele de târg şi de sărbătoare avea puterea de a aresta scandalagiii şi beţivii. Aceste sarcini, care deveniseră indispensabile pe măsură ce satul se mărise, devenind oraş, nu puteau fi îndeplinite de monahi; aşa că ghilda parohială, pe care, la început, Philip o percepuse drept o ameninţare faţă de autoritatea sa, se dovedise a fi utilă, până la urmă. Iar Richard era fericit. Avea în jur de treizeci de ani acum, dar viaţa activă pe care o ducea îi menţinea aspectul tânăr.

Philip îşi dorea ca şi sora lui Richard să fi fost la fel de liniştită. Dacă existase vreodată vreo persoană dezamăgită de Biserică, aceasta era Aliena. Jack era bărbatul pe care-l iubea şi tatăl copiilor ei, dar Biserica insista că ea era soţia lui Alfred, chiar dacă ei doi nu avuseseră niciodată legături carnale; şi nu putea obţine anularea căsătoriei din cauza opoziţiei răuvoitoare a episcopului. Era ruşinos, iar Philip se simţea vinovat, chiar dacă nu era răspunzător de situaţia în care se găseau.

Către sfârşitul călătoriei, când se întorceau spre casă prin pădure într-o dimineaţă însorită de primăvară, tânărul Jonathan spuse:

— Mă întreb de ce-i face Dumnezeu pe oameni să flămânzească.

Era o întrebare pe care, mai devreme sau mai târziu, o punea fiecare călugăr, iar aceasta avea o mulţime de răspunsuri.

— Nu da vina pe Dumnezeu pentru ce se întâmplă, zise Philip.

— Dar Dumnezeu a făcut vremea care a stricat recolta!

— Foametea nu ţine numai de recolte sărăcăcioase, spuse Philip. Mereu avem parte de recolte slabe, o dată la fiecare câţiva ani, dar oamenii nu flămânzesc. Ceea ce e deosebit în criza aceasta e că recoltele proaste au apărut după atâţia ani de război civil.

— De ce schimbă asta lucrurile? întrebă Jonathan.

Cel care-i răspunse fu Richard, soldatul.

— Războiul dăunează agriculturii, spuse el. Animalele sunt ucise ca să fie hrăniţi soldaţii, ogoarele sunt arse ca să-l facă pe duşman să flămânzească, şi, cât timp cavalerii sunt plecaţi la război, fermele sunt administrate neglijent.

Philip adăugă:

— Şi, când viitorul e nesigur, oamenii nu sunt dispuşi să-şi folosească timpul şi energia defrişând terenuri noi, înmulţind numărul de animale, săpând şanţuri şi construind hambare.

— Dar noi am făcut în continuare toate aceste lucruri, spuse Jonathan.

— E altfel la mănăstiri. Dar fermierii obişnuiţi îşi lasă fermele în paragină în timpul luptelor, aşa că, atunci când a venit vremea rea, nu au avut cum să se mai descurce. Călugării gândesc pe termen mai lung. Dar noi avem altă problemă. Din cauza foametei, preţul lânii a scăzut serios.

— Nu văd legătura, spuse Jonathan.

— Probabil pentru că oamenii flămânzi nu cumpără haine.

Din câte îşi amintea Philip, era primul an în care preţul lânii nu crescuse faţă de anul precedent. Fusese forţat să încetinească ritmul lucrărilor de construcţie la catedrală, să nu mai primească novici şi să elimine vinul şi carnea de pe masa călugărilor.

Stareţul continuă:

— Din păcate, înseamnă că facem economii tocmai când din ce în ce mai mulţi oameni săraci vin la Kingsbridge în căutare de lucru.

— Şi sfârşesc îngrămădindu-se la poarta stăreţiei, să primească pâine de cereale şi ciorbă de pomană, zise Jonathan.

Philip încuviinţă mohorât. Îi frângea inima să vadă bărbaţi în putere nevoiţi să cerşească pâine pentru că nu găseau de muncă.

— Dar, nu uita, situaţia e determinată de război, nu de vremea proastă, spuse el.

Cu pasiunea tinereţii, Jonathan zise:

— Sper că există un loc special în iad pentru conţii şi regii care stârnesc atâta nefericire.

— Şi eu… Doamne apără-ne, ce e aia?

Din tufişuri ţâşnise o siluetă ciudată şi alerga cu toată viteza către Philip. Avea hainele zdrenţuite, părul zburlit, iar faţa îi era mânjită cu noroi. Stareţul crezu că bietul om fugea de vreun mistreţ furios sau chiar de vreun urs.

Deodată, bărbatul făcu un salt şi se aruncă asupra lui Philip.

Acesta fu atât de surprins, încât căzu de pe cal.

Atacatorul său se prăbuşi peste el. Bărbatul mirosea ca un animal şi scotea sunete de aceeaşi natură: mormăieli constante, nearticulate. Philip se zbătea şi-l lovea cu picioarele. Bărbatul părea să încerce să-i ia traista de piele pe care stareţul o avea agăţată de umăr. Philip îşi dădu seama că străinul încerca să-l jefuiască. În traistă nu se găsea nimic altceva decât o carte, *Cântecul lui Solomon*. Philip se zbătea disperat, încercând să se elibereze, nu pentru că ar fi fost prea ataşat de carte, ci pentru că atacatorul său era dezgustător de murdar.

Dar cureaua traistei se încurcase de braţul lui Philip, iar hoţul nu voia cu niciun preţ să-i dea drumul. Se rostogoliră pe pământul tare, Philip încercând să scape, iar hoţul să îi ia traista. Stareţul îşi dădu seama, ca prin ceaţă, că iapa sa o luase la sănătoasa.

Dintr-odată, hoţul fu tras cu putere de către Richard. Philip se rostogoli şi se săltă în şezut, dar nu se ridică imediat în picioare.

Se simţea ameţit şi abia dacă mai putea respira. Trase în piept aerul curat, uşurat să fi scăpat de îmbrăţişarea rău-mirositoare a hoţului. Îşi pipăi locurile dureroase. Nu avea niciun os rupt. Îşi îndreptă atenţia asupra celorlalţi.

Richard îl trântise pe hoţ la pământ şi stătea deasupra lui, ţinând o talpă între omoplaţii omului şi vârful spadei lipit de ceafa acestuia. Cu un aer uluit, Jonathan ţinea de frâie ceilalţi doi cai.

Philip se ridică uşurel în picioare, simţindu-se slăbit. „Când aveam vârsta lui Jonathan, îşi zise el în gând, puteam să cad de pe cal şi să sar imediat în şa.”

— Dacă îl păzeşti tu pe gândacul ăsta, mă duc eu să-ţi prind calul, spuse Richard.

Îi întinse sabia lui Philip.

— Bine, zise stareţul. Făcu un gest către sabie, semn că nu era necesară. Nu o să am nevoie de aşa ceva.

Richard ezită, după care-şi băgă sabia în teacă. Hoţul stătea întins, fără să schiţeze vreo mişcare. Picioarele care îi ieşeau de sub tunică erau slabe ca nişte rămurele şi de aceeaşi culoare cu acestea; în plus, era desculţ. Philip nu fusese expus niciunui pericol grav: bietul om era prea slab pentru a putea strânge de gât până şi un pui de găină. Richard se îndepărtă, pe urmele iepei lui Philip.

Străinul îl văzu pe Richard plecând şi corpul i se încordă. Philip îşi dădu seama că se pregătea să o rupă la fugă. Îl opri spunându-i:

— N-ai vrea ceva de mâncare?

Hoţul îşi ridică privirea, uitându-se de parcă l-ar fi socotit pe Philip cuprins de nebunie.

Stareţul se îndreptă către calul lui Jonathan şi deschise una dintre desagi. Scoase o pâine, o rupse în două şi îi dădu jumătate hoţului. Bărbatul o luă, cu o expresie ce spunea că nu-i venea a crede, şi îşi îndesă imediat mare parte din ea în gură.

Philip se aşeză pe pământ şi îl privi. Bărbatul mânca precum un animal, încercând să înghită cât mai mult posibil înainte ca hrana să-i poată fi smulsă din mână. La început, stareţul crezuse că era bătrân, dar acum, că-l putea studia mai bine, îşi dădu seama că hoţul era destul de tânăr, în jur de douăzeci şi cinci de ani.

Richard se întoarse, ţinând de frâu iapa lui Philip. Când îl văzu pe hoţ mâncând, fu cuprins de indignare.

— De ce i-ai dat mâncarea noastră? îl întrebă el pe Philip.

— Pentru că e aproape mort de foame, zise stareţul.

Richard nu răspunse, dar figura îi trăda părerea că monahii erau de-a dreptul loviţi de dambla.

Când hoţul termină de mâncat pâinea, Philip îl întrebă:

— Cum te cheamă?

Bărbatul îl privi circumspect. Şovăia. Cumva, Philip îşi dădu seama că hoţul nu mai vorbise de ceva vreme cu o altă fiinţă omenească. Într-un final, omul spuse:

— David mă cheamă.

„Oricum, pare că nu şi-a pierdut minţile”, îşi spuse Philip. Îi puse o altă întrebare:

— Ce ţi s-a întâmplat, David?

— După ultima recoltă, mi-am pierdut ferma.

— Cine era seniorul tău?

— Contele de Shiring.

William Hamleigh. Philip nu era deloc surprins.

După trei recolte proaste, mii de fermieri arendaşi nu-şi mai putuseră plăti chiriile. Când arendaşii lui Philip o duceau rău, acesta le ştergea pur şi simplu datoriile legate de chirie, pentru că, dacă i-ar fi lăsat pe drumuri, aceştia ar fi venit tot la el pentru a-i cere de pomană. Alţi seniori, printre care şi William Hamleigh, profitau de criză pentru a-i evacua pe arendaşi şi a pune stăpânire din nou pe ferme. Rezultatul era mărirea exponenţială a numărului de nelegiuiţi care trăiau în pădure şi îi jefuiau pe călători. Tocmai de aceea, Philip trebuia să-l ia pe Richard cu el peste tot, ca gardă de corp.

— Şi ce s-a ales de familia ta? îl întrebă Philip pe hoţ.

— Soţia mea a luat copilaşul şi s-a întors la mama ei. Dar nu aveau loc şi pentru mine.

Era o poveste des întâlnită.

— E un păcat să loveşti un călugăr, David, şi e greşit să-ţi câştigi existenţa din furt, spuse stareţul.

— Dar din ce să trăiesc? strigă bărbatul.

— Dacă ai de gând să trăieşti în pădure, ai face bine să te apuci să prinzi păsări şi să pescuieşti.

— Nu mă pricep!

— Nici ca hoţ nu eşti prea priceput, replică Philip. Ce şanse de succes ai fi avut, fără armă, tu singur şi noi trei, dintre care Richard e înarmat până-n dinţi?

— Eram disperat!

— Ei bine, data viitoare când mai eşti disperat, du-te la o mănăstire. Acolo se găseşte mereu câte ceva de mâncat pentru un om sărman.

Philip se ridică în picioare. Simţea pe limbă gustul acid al ipocriziei. Ştia că mănăstirile nu aveau cum să dea de mâncare tuturor nelegiuiţilor. Pentru mulţi dintre ei, chiar nu exista altă cale de supravieţuire decât furtul. Dar rolul lui în viaţă era să îndemne la un trai cinstit, nu să găsească circumstanţe atenuante pentru păcătoşi.

Nu mai avea ce face pentru nenorocitul acesta. Luă frâiele iepei sale din mâna lui Richard şi urcă în şa. Pricepu îndată că vânătăile căpătate în urma căderii de pe cal aveau să-l chinuiască zile întregi.

— Du-te pe drumul tău şi nu mai păcătui, spuse el, parafrazând cuvintele lui Isus.

Apoi dădu pinteni calului şi porni din nou la drum.

— Eşti prea bun, prea bun, spuse Richard în timp ce se îndepărtau.

Philip clătină din cap în semn de dezacord.

— Adevărata problemă este că nu sunt suficient de bun.

În duminica dinaintea Rusaliilor, William Hamleigh îşi puse pirostriile.

Fusese ideea mamei sale.

Mama îl bătea la cap de ani de zile să-şi găsească o nevastă şi să aibă un moştenitor, dar el tot amânase momentul. Femeile îl plictiseau şi, într-un chip pe care nu-l înţelegea şi la care nu ţinea cu tot dinadinsul să se gândească, îl făceau să nu se simtă în apele lui. Îi spunea mamei sale că avea să se însoare în curând, dar nu făcea nimic în această privinţă.

În cele din urmă, ea îi găsise o mireasă.

O chema Elizabeth. Era fiica lui Harold din Weymouth, un cavaler bogat, susţinător fervent al lui Stephen. După cum mama îi explicase lui William, cu un mic efort ar fi putut pune mâna pe o partidă şi mai bună – s-ar fi putut însura cu fiica unui conte –, dar, din moment ce nu era dispus să se străduiască, trebuia să se declare mulţumit cu Elizabeth.

William o văzuse la curtea regelui, în Winchester, iar mama sa îl observase privind-o fix pe fată. Avea un chip drăguţ, o coroană de cârlionţi şaten-deschis, bust mare şi şolduri înguste – exact genul lui William.

Avea paisprezece ani.

Când o aţintise cu privirea, William îşi imaginase cum ar fi fost să o întâlnească într-o noapte întunecată şi să o posede cu forţa pe una dintre aleile lăturalnice al Winchesterului: nici măcar nu-i trecuse prin gând că s-ar putea căsători cu ea. Cu toate acestea, mama lui obţinuse repede acordul tatălui, iar fata era un copil supus care avea să facă după cum i se spunea. Asigurându-l pe William că nu avea să fie o repetare a umilinţei pe care o suferise familia din partea Alienei, mama sa aranjase o întâlnire.

William se simţise copleşit de emoţii. Data trecută când făcuse aşa ceva, era un tânăr de douăzeci de ani, lipsit de experienţă, fiul unui cavaler care se întâlnea cu o domnişoară arogantă din rândul aristocraţiei. Dar acum era un bărbat de treizeci şi şapte de ani trecut prin multe bătălii şi era conte de Shiring de zece ani. Ar fi fost o prostie să aibă emoţii la întâlnirea cu o fată de paisprezece ani.

Cu toate acestea, ea se arăta încă mai emoţionată decât el. Totodată, era disperată să-i facă pe plac. Vorbise agitată despre casa şi familia, caii şi câinii ei, despre rudele şi prietenii săi. El şezuse cufundat în tăcere, privindu-i chipul, închipuindu-şi cum arăta dezbrăcată.

Episcopul Waleran îi cunună în capela de la Earlscastle, iar apoi se ţinu un ospăţ mare care dură tot restul zilei. După obicei, trebuiau invitate toate persoanele importante din ţinut, iar William s-ar fi făcut de ruşine dacă nu ar fi organizat un banchet fastuos. În curtea castelului fură fripţi trei boi întregi şi zeci de oi şi porci, iar oaspeţii dădură gata proviziile de bere, cidru şi vin din pivniţă. Mama lui William conducea festivităţile cu o expresie de triumf aşternută pe chipul ei desfigurat. Episcopul Waleran găsea aceste sărbători populare oarecum de prost gust, aşa că plecă îndată ce unchiul miresei începu să spună istorioare amuzante despre tinerii însurăţei.

La căderea serii, mireasa şi mirele se retraseră în dormitorul lor, lăsându-i pe oaspeţi să continue petrecerea. William fusese la suficiente nunţi pentru a şti ce gânduri treceau prin minţile oaspeţilor mai tineri, aşa că îl postă pe Walter la intrare şi blocă uşa cu bara de lemn, pentru a nu fi întrerupţi.

Elizabeth îşi dădu jos tunica şi pantofii, rămânând în cămaşa de pânză.

— Nu ştiu ce să fac, spuse ea simplu. Va trebui să-mi arăţi.

Lucrurile nu se desfăşurau chiar cum îşi închipuise William. Se

apropie de fată. Ea îşi înălţă capul, iar el îi sărută buzele moi. Cumva, sărutul nu păru a stârni vreo scânteie de pasiune. Spuse:

— Dă-ţi jos cămaşa şi întinde-te pe pat!

Ea îşi trase cămaşa peste cap. Era destul de plinuţă. Sânii ei mari aveau sfârcuri mici şi ascuţite. Triunghiul dintre picioarele ei era acoperit cu un puf deschis la culoare. Supusă, se îndreptă către pat şi se întinse pe spate.

William îşi dădu jos cizmele fără să se mai aplece. Se aşeză pe pat, lângă ea, şi îi strânse sânii în palme. Avea pielea catifelată. Această fetiţă dulce, zâmbitoare şi supusă nu semăna deloc cu imaginea care-i stârnea simţurile, aceea a unei femei posedate de pasiune, gemând şi transpirând sub el; se simţea tras pe sfoară.

Îşi puse mâna între coapsele ei, iar ea îşi desfăcu imediat picioarele. Îşi împinse degetul înăuntrul ei. Ea icni de durere, după care spuse repede:

— E în regulă, nu mă deranjează!

William se întrebă în treacăt dacă nu cumva proceda complet greşit. Prin minte îi trecu într-o străfulgerare imaginea lor întinşi unul lângă celălalt, atingându-se, vorbind şi ajungând să se cunoască treptat. Cu toate acestea, dorinţa i se trezise atunci când ea icnise de durere, aşa că-şi alungă îndoielile şi împinse degetul în ea mai vârtos. Îi privea chipul, pe când ea încerca să suporte durerea în tăcere.

Se urcă în pat şi îngenunche între picioarele ei. Nu era complet excitat. Se frecă singur, pentru a-şi întări membrul, dar fără prea mari rezultate. Era sigur că zâmbetul ei blestemat îl făcea neputincios. Împinse două degete în ea, obţinând un mic ţipăt de durere. Aşa mai venea de-acasă. Apoi, căţeaua proastă începu să zâmbească din nou. Îşi dădu seama că trebuia să-i şteargă rânjetul de pe figură. O pălmui cu putere. Ea scoase un ţipăt, iar din buză începu să i se scurgă un firicel de sânge. Lucrurile se îmbunătăţeau.

O lovi din nou.

Ea începu să plângă.

Pe urmă treaba merse de minune.

Întâmplător, duminica următoare era ziua de Rusalii, când un număr impresionant de oameni aveau să vină la mesa de la catedrală. Episcopul Waleran urma să oficieze slujba. Aveau să fie prezenţi chiar mai mulţi oameni decât de obicei, pentru că

toată lumea voia să vadă noile transepturi, care fuseseră terminate de curând. Se zvonea că erau uimitoare. Venind la slujbă, William avea să-şi arate mireasa în faţa oamenilor obişnuiţi. Nu se mai apropiase de Kingsbridge de când construiseră zidul, dar Philip nu-l putea împiedica să vină la biserică.

Cu două zile înainte de Rusalii, mama lui William muri.

Avea în jur de şaizeci de ani. Se întâmplă destul de brusc. După prânzul de vineri, femeia simţi că nu mai avea aer şi se duse la culcare devreme. Servitoarea ei îl trezi pe William puţin înaintea zorilor pentru a-i spune că mamei sale îi era rău. El se sculă din pat şi veni împleticindu-se în odaia ei, frecându-se la ochi. O găsi horcăind îngrozitor, chinuindu-se să tragă aer în piept, incapabilă să rostească vreun cuvânt, cu ochii plini de groază.

William se înspăimântă de horcăielile ei puternice şi de ochii ieşiţi din orbite. Ea îl urmărea cu privirea, ca şi cum s-ar fi aşteptat ca el să o ajute cu ceva. William era atât de înfricoşat, încât hotărî să plece din odaie, aşa că-i întoarse spatele; apoi o văzu pe servitoare stând lângă uşă şi îi fu ruşine de teama pe care o simţea. Se forţă să-şi privească din nou mama. Chipul ei părea să-şi schimbe continuu forma în licărul şovăielnic al singurei lumânări aprinse. Respiraţia ei răguşită şi neregulată deveni din ce în ce mai zgomotoasă, reverberând cumplit în capul lui William, de parcă n-ar mai fi existat alt sunet pe lume. Nu înţelegea cum de mai puteau să doarmă ceilalţi ocupanţi ai castelului. Îşi puse mâinile la urechi, ca să-şi alunge zgomotul din minte, dar îl auzea în continuare. Era ca şi cum ea ar fi strigat la el, aşa cum o făcea pe când nu era decât un băieţel, o tiradă furioasă, mustrătoare, iar chipul ei reflecta aceeaşi furie de atunci: gura larg deschisă, ochii bulbucaţi, părul în dezordine. Începu să fie din ce în ce mai convins că-i ordona ceva, şi se simţea din ce mai fraged la vârstă şi la trup, până ce ajunse să fie copleşit de o teroare iraţională pe care nu o mai simţise din copilărie, o teroare ce provenea din conştientizarea faptului că singura persoană pe care o iubea era un monstru. Aşa fusese mereu: îi spunea să vină la ea, sau să plece, sau să se urce pe cal, sau să descalece, iar el reacţiona cu încetineală, aşa că ea ţipa; după care el se speria atât de tare, încât nu mai înţelegea ce i se cerea să facă; urma o criză isterică, în care răcnetele ei deveneau din ce în ce mai puternice, iar el ajungea orb, surd şi

neputincios din pricina spaimei.

Dar, de data aceasta, se-ntâmplă altfel.

De data aceasta ea îşi dădu duhul.

Mai întâi, închise ochii. În acea clipă, William începu să se simtă mai calm. Treptat, respiraţia ei deveni mai superficială. Deşi acoperită cu furuncule, pielea îi căpătă o nuanţă cenuşie. Chiar şi lumânarea părea să ardă mai slab, iar umbrele mişcătoare nu-l mai speriau pe William. Într-un final, respiraţia se opri pur şi simplu.

— Gata, spuse William, e bine acum, nu-i aşa?

Servitoarea izbucni în lacrimi.

William se aşeză pe un scaun de lângă pat, privind chipul mamei sale. Servitoarea îl aduse pe preot, care spuse, furios:

— De ce nu m-aţi chemat mai devreme?

William abia dacă-l auzi. Rămase lângă ea până la răsăritul soarelui; apoi, servitoarele îl rugară să plece ca să o poată pregăti. William coborî în sala mare, unde locuitorii castelului – cavaleri, oşteni, clerici şi servitori – mâncau de dimineaţă într-o tăcere sumbră. Se aşeză la masă lângă tânăra sa soţie şi bău nişte vin. Unul sau doi cavaleri, ca şi intendentul castelului, i se adresară, dar el nu le răspunse. În cele din urmă, în sală veni Walter, care se aşeză lângă el. Walter îl cunoştea de mulţi ani şi ştia când să păstreze tăcerea.

După un timp, William întrebă:

— Sunt gata caii?

Walter păru surprins.

— Pentru ce?

— Pentru călătoria la Kingsbridge. Durează două zile, aşa că trebuie să plecăm în dimineaţa asta.

— Nu am crezut că o să mai mergem… având în vedere situaţia…

Vorbele acestea însă îl înfuriară pe William.

— Am zis eu că nu mergem?

— Nu, stăpâne.

— Atunci, mergem!

— Da, stăpâne! Walter se ridică. Mă ocup imediat de toate cele necesare.

Porniră pe la jumătatea dimineţii, William, Elizabeth şi anturajul lor obişnuit de cavaleri şi servitori. William se simţea ca într-un vis. Peisajul părea a se mişca pe lângă el, în loc ca lucrurile să stea taman pe dos. Elizabeth călărea alături de el,

tăcută şi cu chipul plin de vânătăi. Când făceau popas, Walter se îngrijea de toate. La fiecare masă, William mâncă un pic de pâine şi bău mai multe cupe de vin. În noaptea aceea dormi pe sponci.

Apropiindu-se de Kingsbridge, zăriră catedrala la orizont, peste câmpuri. Vechea catedrală fusese o clădire îndesată şi greoaie, cu ferestre mici, ca nişte ochi mijiţi ce priveau iscoditor pe sub sprâncenele arcadelor rotunde. Noua biserică arăta cum nu se poate mai diferit, chiar dacă nu era terminată încă. Era înaltă şi zveltă, iar ferestrele păreau ireal de mari. Pe măsură ce se apropiară, William văzu că, pe lângă biserică, clădirile stăreţiei păreau nişte pitici în jurul unui uriaş, ceea ce nu fusese cazul cu catedrala cea veche.

Drumul era plin de călăreţi şi pedeştri care se îndreptau cu toţii spre Kingsbridge: mesa de Rusalii atrăgea mereu mulţi credincioşi, pentru că avea loc la începutul verii, când vremea era frumoasă, iar drumurile nu erau noroioase. Anul acesta veniseră mai mulţi oameni decât de obicei, atraşi de perspectiva de a vedea noua catedrală.

William şi anturajul său parcurseră ultimul kilometru şi jumătate la trap, împrăştiind pedeştrii imprudenţi, şi trecură cu zgomot peste podul mobil de lemn care traversa râul. Kingsbridge era acum unul dintre cele mai bine apărate oraşe din Anglia. Avea un zid solid de piatră cu parapet crenelat, iar aici, unde, înainte, podul făcea legătura cu strada principală, calea era blocată de un turn de apărare din piatră cu uşi enorme cu întărituri de fier care acum erau larg deschise, dar care, în mod sigur, noaptea erau ferecate. „Nu cred că o să mai pot incendia vreodată oraşul acesta”, îşi spuse William în treacăt.

În timp ce contele şi soţia sa străbăteau strada principală care urca la stăreţie, toată lumea îi privea fix. Oamenii se holbau mereu la William: doar era stăpânul. Astăzi se arătau interesaţi şi de tânăra mireasă care călărea în stânga lui. În dreapta sa, ca întotdeauna, stătea Walter.

Intrară în curtea stăreţiei şi descălecară în faţa grajdurilor. William îşi lăsă calul în grija lui Walter şi se întoarse pentru a privi biserica. Capătul de est, vârful crucii, se afla de cealaltă parte a curţii şi nu se putea vedea. Partea de vest, baza crucii, nu era construită încă, dar forma sa era marcată pe pământ cu ţăruşi şi sfoară, iar o parte din fundaţie fusese deja săpată. Între cele două se afla partea nou construită, braţele crucii, respectiv transeptul nordic şi cel sudic, cu spaţiul dintre ele, numit

întretăiere. Ferestrele erau, într-adevăr, atât de mari pe cât păruseră de la distanţă. William nu mai văzuse o astfel de clădire în toată viaţa sa.

— E minunată, spuse Elizabeth, întrerupându-şi tăcerea supusă.

William îşi dori să o fi lăsat la castel.

Oarecum uluit de ce vedea, porni încet de-a lungul naosului, între liniile marcate cu ţăruşi şi sfoară, cu Elizabeth pe urme. Prima travee a naosului fusese construită parţial, şi părea să susţină arcada uriaşă în ogivă care forma intrarea de vest către întretăierea cu transepturile. William trecu pe sub această arcadă cu înfăţişare fantastică şi se trezi în mijlocul mulţimii adunate în spaţiul de întretăiere.

Noua clădire avea un aer ireal: era prea înaltă, prea zveltă, prea graţioasă şi fragilă pentru a putea sta în picioare. Părea să nu aibă ziduri, nimic solid care să susţină acoperişul, în afara unui rând de stâlpi complicaţi care ţâşneau spectaculos spre boltă. Ca toţi cei din jurul său, William îşi dădu capul pe spate, ridicând privirea, şi văzu că stâlpii îşi continuau linia de-a curmezişul tavanului rotunjit, precum crengile boltite ale unui pâlc de ulmi înalţi din pădure.

Începu slujba. Altarul fusese aşezat la hotarul apropiat al absidei, călugării fiind postaţi în spatele său, astfel încât spaţiul de întretăiere şi transepturile fuseseră lăsate libere pentru credincioşii adunaţi, dar, chiar şi aşa, mulţimea ajunsese până la naosul în curs de construcţie. William îşi făcu loc în faţă, după cum avea şi dreptul, şi rămase lângă altar, alături de ceilalţi nobili din ţinut, care-l salutară cu mişcări din cap, şoptind între ei.

Tavanul de lemn pictat al vechii abside se alătura inadecvat arcadei înalte din estul întretăierii naosului cu transepturile, şi era clar că maistrul constructor avea de gând ca, în cele din urmă, să demoleze vechea structură pentru a o ridica în noul stil.

Imediat ce îi trecuse acest gând prin minte, ochii lui William se opriră asupra maistrului respectiv, Jack Jackson. Era diabolic de chipeş, cu coama sa de păr roşcat, şi purta o tunică grena, brodată la gât şi la poale, exact ca un aristocrat. Părea destul de mulţumit de sine însuşi, probabil pentru că reuşise să construiască transepturile atât de repede, iar toată lumea era profund impresionată de proiectul său. Ţinea de mână un băiat de aproximativ nouă ani care-i semăna perfect. Surprins, William

își dădu seama că acela era, probabil, fiul Alienei, și simți arsura invidiei. O clipă mai târziu, o zări chiar pe Aliena. Aceasta stătea în spatele lui Jack, puțin în lateral, cu chipul luminat de un zâmbet ușor, plin de mândrie. Inima lui William stătu puțin în loc: era la fel de încântătoare ca întotdeauna. Elizabeth era o copie palidă a adevăratei, pasionalei Aliena. Aceasta ținea în brațe o fetiță de vreo șapte ani, iar William își aminti că făcuse un al doilea copil cu Jack, chiar dacă nu erau căsătoriți.

William o privi mai cu băgare de seamă. De fapt, nu mai era chiar la fel de încântătoare ca întotdeauna: în jurul ochilor îi apăruseră riduri, semne ale grijilor, iar în spatele zâmbetului mândru se afla o doză de tristețe. „Bineînțeles, după toți anii aceștia, tot nu se poate căsători cu Jack”, își spuse satisfăcut William. Episcopul Waleran își ținuse promisiunea și blocase în mod repetat procesul de acordare a anulării. Adeseori, gândul acesta îi oferea lui William o oarecare consolare.

William își dădu seama în momentul acela că preotul care stătea în fața altarului, ridicând ostia deasupra capului, ca să poată fi văzută de întreaga congregație, era tocmai Waleran. Sutele de oameni se lăsară în genunchi. În momentul acela pâinea devenea trupul lui Hristos, o metamorfoză care-l umplea pe William de o spaimă cucernică, deși nu avea nici cea mai vagă idee cum se realiza.

O vreme, se concentră asupra slujbei, privind gesturile mistice ale preoților, ascultând frazele latinești fără niciun înțeles și mormăind fragmentele cunoscute ale răspunsurilor pe care le rosteau credincioșii. Sentimentul buimac care-l însoțise toată ziua continua să-l învăluie ca o ceață, iar biserica aceasta parcă ruptă din basme, inundată de razele soarelui care jucau pe contururile coloanelor sale ireal de înalte nu făcea decât să intensifice senzația de vis.

Mesa se apropia de sfârșit. Episcopul Waleran se întoarse pentru a se adresa congregației:

— Ne vom ruga acum pentru sufletul contesei Regan Hamleigh, mama contelui William de Shiring, răposată vineri noaptea.

La auzul acestei vești, printre oameni se răspândi un val de comentarii murmurate, dar William rămăsese privindu-l îngrozit pe episcop. Își dăduse seama, în sfârșit, ce încercase ea să spună pe patul de moarte. Cerea să fie adus un preot – *dar William nu trimisese după el.* O privise în timp ce o părăseau

puterile, o văzuse închizând ochii, îi auzise respiraţia oprindu-se şi o lăsase să moară nespovedită. Cum de putuse să facă aşa ceva? De vineri noapte încoace, spiritul ei se găsea în iad, suferind chinurile pe care i le descrisese atât de plastic de atâtea ori, fără să se roage cineva pentru liniştea sufletului ei! Inima lui William era atât de plină de vinovăţie, încât o simţi încetinindu-şi ritmul şi crezu, preţ de-o clipă, că şi el avea să moară. Cum de putuse să o lase să se chinuiască în locul acela, cu sufletul mutilat de păcate după cum chipul îi fusese desfigurat de furuncule, tânjind după pacea raiului?

— Ce o să mă fac? rosti el cu voce tare, iar oamenii din jurul său îl priviră surprinşi.

După ce rugăciunile se terminară, iar călugării ieşiră încolonaţi, William rămase în genunchi în faţa altarului. Restul credincioşilor se împrăştiară, fără să-l ia în seamă; toţi, cu excepţia lui Walter, care rămase în apropiere, privind şi aşteptând. William se ruga din toată inima, păstrând în minte chipul mamei sale în timp ce repeta Tatăl Nostru şi toate celelalte fragmente de rugăciuni şi fraze de liturghie pe care şi le putea aminti. După o vreme, îşi dădu seama că putea face şi alte lucruri. Putea aprinde lumânări; ar putea plăti preoţilor şi călugărilor ca să oficieze regulat slujbe pentru sufletul ei; putea construi chiar o capelă specială pentru liniştea sufletului ei. Dar toate aceste idei nu păreau a fi de ajuns. Parcă o avea dinaintea ochilor, clătinând mustrător din cap, cu o expresie îndurerată şi dezamăgită, şi spunând: „Cât ai să-ţi mai laşi mama să sufere?”

Simţi atingerea unei mâini pe umăr şi îşi ridică privirea. În faţa lui stătea episcopul Waleran, îmbrăcat cu superba sutană roşie pe care o purta la slujba de Rusalii. Ochii lui negri scormoneau adânc în ai lui William, iar acesta simţea că nu putea păstra niciun secret în faţa acelei priviri pătrunzătoare.

— De ce plângi? îl întrebă Waleran.

William îşi dădu seama că avea chipul ud de lacrimi. Întrebă:

— Unde e mama acum?

— S-a dus să se purifice în foc.

— Suferă?

— Dureri teribile. Dar noi putem grăbi trecerea sufletelor celor dragi prin locul acela îngrozitor.

— Fac orice! suspină William. Spune-mi numai!

În ochii lui Waleran se ivi o scânteie de lăcomie.

— Construieşte o biserică, spuse el. Exact ca aceasta. Însă la

Shiring.

Ori de câte ori călătorea prin teritoriile care făcuseră cândva parte din domeniul tatălui ei, Aliena simţea o furie îngheţată. Toate şanţurile colmatate, gardurile rupte şi grajdurile dărăpănate pentru vite o mâniau; pajiştile necosite o întristau; iar satele părăsite îi frângeau inima. Nu era vorba numai de seria de recolte proaste. Domeniul ar fi putut să-şi hrănească locuitorii, chiar şi în acest an slab, dacă ar fi fost administrat bine. Dar William nu avea niciun fel de înclinaţie către gospodărirea pământurilor sale. Pentru el, domeniul reprezenta propriul tezaur, nu o proprietate care asigura existenţa a mii de oameni. Când nu aveau de mâncare, şerbii lui nu puteau face altceva decât să flămânzească. Când arendaşii nu reuşeau să-şi plătească chiriile, îi dădea afară. De când William devenise conte, suprafaţa cultivată scăzuse, pentru că pământurile unor arendaşi alungaţi reveniseră la starea lor naturală. Iar William nu avea nici măcar dramul de minte pentru a-şi da seama că, pe termen lung, acest lucru contravenea intereselor sale.

Cel mai rău lucru era că Aliena se simţea parţial responsabilă de ce se întâmpla. Era domeniul tatălui ei, iar ea şi Richard nu reuşiseră să îl recâştige. Renunţaseră atunci când William devenise conte iar Aliena îşi pierduse toţi banii; dar rana nu se vindeca, iar Aliena nu-şi uitase legământul făcut tatălui său.

Pe drumul de la Winchester la Shiring, mânând o căruţă încărcată cu lână toarsă alături de un căruţaş vânjos, cu o spadă la brâu, îşi amintea cum mergea pe acelaşi drum cu tatăl ei. Acesta se străduise mereu să mărească aria cultivabilă, defrişând zone împădurite, drenând mlaştini sau arând coastele dealurilor. În anii cu recoltă slabă, punea de fiecare dată seminţe deoparte pentru cei care erau prea nechibzuiţi sau prea înfometaţi, pentru a-şi face propriile rezerve. Nu-i obliga niciodată pe arendaşi să-şi vândă animalele sau plugurile pentru a-şi plăti chiriile, întrucât ştia că, dacă o făceau, anul următor nu aveau cum să mai lucreze pământul. Exploatase solul cu chibzuinţă, menţinându-i capacitatea de a produce, aşa cum un fermier bun avea grijă de vacile sale de lapte.

Ori de câte ori se gândea la vremurile acelea de demult, când îl avea alături pe tatăl ei cel inteligent, mândru şi sever, se simţea cuprinsă de o nostalgie dureroasă ca o rană. Viaţa ei îşi începuse cursul descendent şi haotic din clipa în care tatăl fusese

răpit de lângă ea. De atunci încoace, tot ceea ce făcuse părea să fi fost lipsit de înţeles şi de substanţă: viaţa la castel cu Matthew, într-o lume iluzorie; călătoria la Winchester în speranţa vană de a se înfăţişa dinaintea regelui; până şi eforturile de a-l întreţine pe Richard pe când acesta lupta în războiul civil. Reuşise un lucru care, în ochii altora, reprezenta succesul: devenise un negustor prosper de lână. Dar acest lucru nu-i adusese decât un simulacru de fericire. Îşi găsise un drum în viaţă şi un loc în societate care-i ofereau siguranţă şi stabilitate, dar, în adâncul sufletului, fusese tot nefericită şi dezorientată – până când Jack intrase în viaţa ei.

De atunci, faptul că nu se putea căsători cu Jack umbrea totul. Ajunsese să-l urască pe stareţul Philip, pe care altădată îl considerase a fi salvatorul şi mentorul ei. Nu mai avusese o discuţie voioasă, amicală cu Philip de ani buni. Bineînţeles, nu era vina lui că ei nu izbuteau să obţină anularea căsătoriei, dar el era cel care insista ca ei să locuiască separat, iar Aliena nu se putea abţine să nu-i poarte ranchiună.

Îşi iubea copiii, dar îşi făcea griji în privinţa lor, pentru că erau crescuţi într-o gospodărie atât de ciudată, cu un tată care pleca seara, înainte de culcare. Din fericire, până acum nu păreau afectaţi: Tommy era un băiat voinic şi arătos căruia îi plăceau jocul cu mingea, întrecerile de alergare şi joaca de-a soldaţii; iar Sally era o fetiţă dulce şi isteaţă care le spunea poveşti păpuşilor şi căreia îi plăcea să-l urmărească pe Jack desenându-şi proiectele. Nevoile lor de zi cu zi şi dragostea simplă pe care i-o arătau reprezentau singurele elemente cu adevărat normale în viaţa excentrică a Alienei.

Avea în continuare afacerea ei, bineînţeles. Se ocupase de negoţ aproape toată viaţa ei adultă. În momentul de faţă, avea zeci de femei din satele din împrejurimi care torceau şi ţeseau pentru ea în casele lor. În urmă cu câţiva ani, fuseseră sute, dar resimţea şi ea, ca toată lumea, efectele foametei, şi nu avea niciun rost să facă mai multă stofă decât putea vinde. Chiar dacă ar fi fost măritată cu Jack, tot ar fi vrut să aibă propria carieră independentă.

Stareţul Philip spunea mereu că anularea putea fi aprobată de la o zi la alta, dar Aliena şi Jack trăiau în modul acesta frustrant de şapte ani, mâncând şi crescându-şi copiii împreună, dar dormind separat.

Resimţea nefericirea lui Jack chiar mai dureros decât pe a sa. Îl adora. Nimeni nu ştia cât de mult îl iubea, cu excepţia, poate, a

mamei lui, Ellen, care înţelegea tot ce se petrecea. Îl iubea pentru că o readusese la viaţă. Fusese ca o omidă închisă într-un cocon, iar el o scosese de acolo şi îi arătase că era un fluture. Dacă el nu ar fi venit în luminişul ei secret, dacă nu şi-ar fi împărtăşit poemele-poveste cu ea, dacă nu ar fi sărutat-o atât de blând, Aliena ar fi trăit toată viaţa imună la bucuriile şi la durerile iubirii. Încet, uşor, Jack trezise dragostea care dormea în sufletul ei. În ciuda vârstei fragede, fusese extraordinar de răbdător şi de tolerant. Pentru toate aceste lucruri, avea să-l iubească pentru totdeauna.

Pe când trecea prin pădure, se întrebă dacă nu cumva avea să se întâlnească, din întâmplare, cu Ellen, mama lui Jack. O vedeau din când în când, la câte un târg organizat în oraşele dimprejur, şi, cam o dată pe an, se strecura în Kingsbridge la amurg şi petrecea o seară cu nepoţii ei. Aliena simţea o simpatie specială pentru Ellen: erau amândouă ciudate, femei care nu se încadrau în tipare. Totuşi, ieşi din pădure fără să o fi văzut pe Ellen.

În drumul printre ogoare, cercetă cu atenţie culturile care se pârguiau sub razele soarelui. „O să fie o recoltă bună”, îşi zise. Nu avuseseră parte de o vară bună, pentru că plouase şi fusese frig. Dar nu se procopsiseră cu inundaţii şi nici cu bolile de plante care afectaseră ultimele trei recolte. Aliena îi mulţumea lui Dumnezeu. Mii de oameni trăiau la limita inaniţiei, iar încă o iarnă fără provizii avea să-i ucidă.

Se opri să-şi adape boii la iazul din mijlocul satului numit Monksfield, care făcea parte din domeniul contelui. Era o aşezare destul de mare, înconjurată de unele dintre cele mai bune terenuri din ţinut, şi îşi avea propriul preot, care oficia într-o biserică de piatră. Cu toate acestea, numai jumătate din terenuri fuseseră semănate anul acesta. Cele arate erau acum acoperite cu spice aurii, iar restul erau pline de buruieni.

Doi alţi călători se opriseră la iazul din mijlocul satului pentru a-şi adăpa caii. Aliena îi privi circumspectă. Uneori era bine să te alături altor oameni la drum, pentru protecţie; dar putea fi şi riscant, pentru o femeie. Aliena descoperise că un bărbat precum căruţaşul ei se arăta mereu dispus să-i îndeplinească ordinele atunci când erau singuri, dar, de faţă cu ceilalţi, era posibil să nu o mai asculte.

Însă, unul din cei doi călători opriţi în Monkspond era o femeie. Aliena privi mai atent şi îşi rectifică prima impresie,

dându-şi seama că era vorba de o fată. Aliena o recunoscu. O văzuse în catedrala din Kingsbridge, de Rusalii. Era contesa Elizabeth, soţia lui William Hamleigh.

Părea nefericită şi speriată. Cu ea se afla un oştean ursuz, care îndeplinea, în mod, evident, rolul de gardă de corp. „Aceasta putea fi soarta mea, îşi spuse Aliena, dacă mă măritam cu William. Mulţumesc lui Dumnezeu că m-am răzvrătit.”

Oşteanul dădu scurt din cap către căruţaş, în semn de salut, şi o ignoră pe Aliena. Aceasta se răzgândi în privinţa intenţiei de a le sugera să plece împreună.

Cât timp se odihneau, cerul se înnegri şi se porni un vânt şfichiuitor.

— Furtună de vară, spuse lapidar căruţaşul Alienei.

Aliena privi neliniştită către cer. Nu o deranja dacă o uda ploaia, dar furtuna avea să le încetinească înaintarea, şi era posibil să-i prindă noaptea pe drum. Căzură câţiva picuri. Fără nicio tragere de inimă, hotărî că trebuia să găsească adăpost.

Tânăra contesă i se adresă oşteanului:

— Am face bine să rămânem aici puţin.

— Nu putem, spuse răstit oşteanul. Aşa a zis stăpânul!

Aliena fu scandalizată să-l audă vorbind aşa cu fata.

— Nu fi nesocotit! spuse ea. Ar trebui să ai grijă de stăpâna ta!

Oşteanul o privi surprins.

— Ce te interesează pe tine? întrebă el, cu mojicie.

— O să fie o rupere de nori, idiotule, spuse Aliena, pe tonul ei cel mai aristocratic. Nu-i poţi cere unei doamne să călătorească pe o astfel de vreme. Stăpânul tău o să te biciuiască pentru o asemenea prostie!

Aliena se întoarse către contesa Elizabeth. Fata o privea cu înflăcărare, evident încântată de faptul că cineva îi ţinea piept gardianului cel dominator. Începu să plouă serios. Aliena luă o decizie rapidă.

— Hai cu mine, îi spuse ea lui Elizabeth.

Înainte ca oşteanul să poată schiţa vreun gest, o luase deja de mână pe fată şi se îndepărta. Contesa Elizabeth o urmă de bunăvoie, zâmbind ca un copil luat de la şcoală. Aliena avea o presimţire cum că gardianul ar fi putut să vină şi să o înşface pe fată din mâna ei, dar, chiar în momentul acela, cerul fu brăzdat de un fulger, iar ploaia se transformă în furtună. Aliena începu să alerge, trăgând-o pe Elizabeth după ea, iar amândouă traversară

cimitirul către o casă de lemn care se afla lângă biserică.

Uşa era deschisă. Intrară în goană. Aliena presupusese că aceasta era casa preotului, şi avusese dreptatea. Un bărbat morocănos, îmbrăcat într-o tunică neagră, având la gât un lanţ pe care stătea prinsă cruce mică, se ridică la intrarea lor. Aliena ştia că datoria de a fi ospitalieri era o povară pentru mulţi preoţi parohi, mai ales în acele vremuri. Anticipându-i împotrivirea, spuse ferm:

— Eu şi tovarăşii mei avem nevoie de adăpost.

— Sunteţi bine-veniţi, rosti preotul, printre dinţi.

Casa preotului avea două odăi, cu un şopron cu acoperiş înclinat într-o parte, pentru animale. Nu era foarte curată, chiar dacă animalele erau ţinute afară. Pe masă se afla un butoi de vin. Pe când se aşezau, un căţel începu să latre agresiv la ei.

Elizabeth îşi puse mâna pe braţul Alienei.

— Mulţumesc foarte mult, spuse ea. Ochii îi erau plini de lacrimi de recunoştinţă. Ranulf m-ar fi obligat să merg mai departe… nu mă ascultă niciodată.

— N-ai pentru ce, zise Aliena. Toţi bărbaţii aceştia mari şi tari sunt, în adâncul sufletului, nişte laşi.

O cercetă pe Elizabeth şi îşi dădu seama, cu oroare, că biata fată îi semăna oarecum. Era suficient de rău să fii soţia lui William; dar să fii abia a doua lui alegere probabil că reprezenta un adevărat calvar.

— Eu sunt Elizabeth de Shiring, spuse fata. Tu cine eşti?

— Numele meu este Aliena. Sunt din Kingsbridge.

Aliena îşi ţinu răsuflarea, întrebându-se dacă Elizabeth avea să recunoască numele şi să-şi dea seama că o avea în faţă pe femeia care-l respinsese pe William Hamleigh.

Dar Elizabeth era prea tânără pentru a-şi aduce aminte de scandalul acela, aşa că nu spuse decât atât:

— Ce nume neobişnuit!

O femeie neîngrijită, cu o faţă banală şi cu braţe goale, cărnoase, apăru din camera din spate, cu o expresie sfidătoare, şi le oferi câte o cupă de vin. Aliena îşi dădu seama că era soţia preotului. Probabil că el o numea menajera lui, pentru că preoţii nu aveau voie să se căsătorească, teoretic. Soţiile preoţilor reprezentau o sursă permanentă de necazuri. Obligarea bărbatului să o alunge era un act de cruzime şi, în general, acoperea Biserica de ruşine. Şi deşi, în general, cei mai mulţi oameni erau de părere că preoţii ar trebui să trăiască în

castitate, de obicei se arătau îngăduitori când venea vorba de cazurile din comunităţile lor, pentru că o cunoşteau pe femeie. Aşa că Biserica încă se mai făcea că nu vede adevărata natură a acestor legături. În gând, Aliena spuse: „Fii recunoscătoare, femeie; tu, cel puţin, trăieşti cu bărbatul tău.”

Oşteanul şi căruţaşul intrară, cu părul ud. Garda de corp, Ranulf, se opri în faţa lui Elizabeth şi spuse:

— Nu ne putem opri aici!

Spre surprinderea Alienei, Elizabeth cedă imediat.

— Bine, spuse ea, ridicându-se.

— Stai jos, spuse Aliena, trăgând-o înapoi. Se ridică în faţa oşteanului şi îşi agită un deget prin dreptul ochilor lui. Dacă mai aud vreun cuvânt din gura ta, îi chem pe săteni să o salveze pe contesa de Shiring. Ei vor şti cum să-şi trateze stăpâna, chiar dacă tu nu pari a şti!

Îl văzu pe Ranulf cântărind şansele ca aşa ceva să se întâmple. La nevoie, putea să le facă faţă lui Elizabeth, Alienei, căruţaşului şi preotului; dar ar fi avut probleme dacă vreunul dintre săteni li s-ar fi alăturat.

În cele din urmă, spuse:

— Poate că doamna *preferă* să plece.

O privi agresiv pe Elizabeth.

Fata părea îngrozită.

— Ei bine, doamnă, spuse Aliena, Ranulf vă roagă respectuos să-i faceţi cunoscute dorinţele dumneavoastră.

Elizabeth îşi aţinti privirea asupra ei.

— Spune-i cum ţi-e voia, rosti încurajator Aliena. E datoria lui să-ţi facă pe plac.

Atitudinea Alienei îi dădu curaj lui Elizabeth. Aceasta trase adânc aer în piept şi spuse:

— Ne vom odihni aici. Du-te şi îngrijeşte de cai, Ranulf!

Oşteanul mormăi o încuviinţare şi ieşi.

Cu un chip uimit, Elizabeth îl privi plecând.

— O să toarne cu găleata, pe toţi dracii! zise căruţaşul.

Preotul se încruntă la auzul cuvintelor vulgare.

— Sunt sigur că o să fie doar o ploaie obişnuită, spuse el cu un glas afectat.

Aliena nu se putu abţine să nu izbucnească în râs, iar Elizabeth i se alătură. Cumva, Aliena avea impresia că fata nu râdea prea des.

Răpăitul ploii se transformă într-un bubuit puternic. Aliena

privi prin cadrul uşii deschise. Biserica se afla la numai câţiva metri distanţă, dar nu se vedea defel din pricina picăturilor dese de ploaie. Avea să fie un adevărat potop.

Aliena se adresă căruţaşului său:

— Ai dus căruţa la adăpost?

Bărbatul încuviinţă.

— Cu animalele.

— Bine. Nu vreau să-mi intre firele la apă.

Ranulf se întoarse, ud până la piele.

Afară se ivi lumina bruscă a unui fulger, urmată de un bubuit prelung.

— N-o să fie deloc bine pentru recoltă, rosti lugubru preotul.

„Are dreptate”, îşi spuse Aliena. De fapt, recoltelor le-ar fi prins foarte bine un interval de trei săptămâni însorite.

Fulgeră din nou, după care tună puternic, iar o pală de vânt zgudui casa de lemn. Aliena simţi picături curgându-i în creştet, ridică privirea şi zări cum apa se scurgea prin acoperişul de stuf. Îşi mută scaunul, ca să nu se mai ude. Picăturile de ploaie pătrundeau şi prin uşă, dar nimeni nu se arăta dornic să o închidă: Aliena prefera să privească furtuna, iar ceilalţi păreau să-i împărtăşească gândul.

Îşi îndreptă privirea spre Elizabeth. Fata era albă ca varul la faţă. Aliena îşi petrecu un braţ pe după umerii ei. Tremura, deşi nu era frig. Aliena o strânse la piept.

— Mi-e frică, şopti Elizabeth.

— Nu e decât o furtună, spuse Aliena.

Afară se întunecă foarte tare. Alienei îi trecu prin minte că era aproape ora cinei; apoi îşi dădu seama că nici nu mâncaseră de prânz: era abia amiază. Se ridică şi se duse la uşă. Cerul era vânăt. Nu mai văzuse niciodată o astfel de furtună în mijlocul verii. Vântul bătea în rafale puternice. La lumina unui fulger, zări diverse lucruri luate de vijelie: o pătură, o tufă mică, un castron de lemn, un butoi gol.

Se întoarse în mijlocul odăii, încruntându-se, şi se aşeză. Începea să se îngrijoreze puţin. Casa se zgudui din nou. Stâlpul central care susţinea bârna superioară a acoperişului vibra. „Aceasta e una dintre casele cele mai solide din sat, medită Aliena. Dacă aceasta se cutremură, probabil că cele mai sărăcăcioase sunt în pericol să se prăbuşească.” Îşi îndreptă privirea către preot.

— Dacă vremea se înrăutăţeşte şi mai tare, s-ar putea să fim

nevoiţi să-i adunăm pe săteni la adăpost, în biserică, spuse ea.

— Eu nu ies în ploaia aia, zise preotul, cu un hohot scurt de râs.

Aliena îl aţinti cu privirea, nevenindu-i a crede.

— Ei sunt turma ta, spuse ea. Tu le eşti păstor.

Preotul îi întoarse o privire insolentă.

— Eu răspund în faţa episcopului de Kingsbridge, nu a ta, şi nu am de gând să-mi pun viaţa în pericol doar pentru că aşa vrei tu.

— Du, cel puţin, animalele de arat la adăpost, zise Aliena.

Cea mai valoroasă posesiune a unui sat precum acesta o reprezentau cei opt boi care trăgeau plugul. Fără aceste animale, ţăranii nu-şi puteau cultiva pământurile. Niciun ţăran nu-şi putea permite să aibă propriul echipaj de arat, aşa că boii erau proprietate comună. În mod clar, preotul trebuia să pună preţ pe aceste animale, pentru că de ele depindea şi prosperitatea sa.

— Nu avem animale de arat, răspunse preotul.

Aliena era uluită.

— De ce?

— A trebuit să vindem patru dintre ele ca să ne plătim chiria; pe celelalte le-am tăiat în iarnă, pentru carne.

„Aşa se explică de ce numai jumătate din terenuri sunt cultivate”, îşi spuse Aliena. Ţăranii reuşiseră să semene solurile mai uşoare, folosind cai sau chiar oameni la trasul plugului. Toate aceste lucruri o umpleau de mânie. Era o prostie şi o cruzime din partea lui William să-i oblige pe oameni să-şi vândă animalele de arat, pentru că asta însemna că avea să le fie greu şi anul acesta să-şi plătească chiria, chiar dacă vremea fusese îngăduitoare. Îi venea să-l ia de gât pe William şi să-l strângă până ce avea să-şi dea duhul.

O altă rafală puternică zgudui casa cu structură de lemn. Dintr-odată, o parte a acoperişului păru să se mişte; apoi se ridică vreo zece centimetri, desprinzându-se de perete, şi, prin spărtură, Aliena zări cerul plumburiu şi fulgere zdrenţuite. Pe când rafala se potolea şi acoperişul cădea la loc pe suportul său de lemn, Aliena sări în picioare. Situaţia devenea periculoasă. Îi strigă preotului, ca să acopere zgomotul făcut de furtuna de afară:

— Măcar du-te şi deschide uşa bisericii!

Preotul îi adresă o privire ranchiunoasă, dar se supuse. Luă o cheie dintr-un cufăr, îşi puse o pelerină pe umeri, ieşi şi se făcu

nevăzut în ploaie. Aliena începu să-i organizeze pe ceilalţi:

— Căruţaş, du căruţa şi boii mei în biserică! Ranulf, tu ia caii! Elizabeth, vino cu mine!

Îşi puseră pelerinele şi ieşiră. Din cauza vântului, era greu să meargă drept, aşa că se prinseră de mâini, pentru mai multă stabilitate. Traversară cu greu cimitirul. Ploaia se transformase într-un potop cu grindină, iar bucăţi mari de gheaţă ricoşau din pietrele de mormânt. Într-un colţ al cimitirului, Aliena văzu un măr rămas la fel de golaş ca în mijlocul iernii: frunzele şi fructele îi fuseseră smulse de pe crengi de grindină. „N-o să fie prea multe mere pe aici toamna aceasta”, îşi spuse ea.

O clipă mai târziu, ajunseră la biserică şi intrară. Liniştea bruscă le dădu senzaţia că ar fi surzit dintr-odată. Vântul urla în continuare, iar ploaia bătea darabana pe acoperiş, tunetele bubuiau la fiecare câteva secunde, dar păreau a fi la distanţă. Unii săteni se aflau deja aici, înveşmântaţi în pelerine. Îşi aduseseră cu ei bunurile de valoare: găinile în saci, porcii legaţi la picioare, vacile de frânghie. În biserică era întuneric, dar interiorul era iluminat în răstimpuri de fulgere. După câteva momente, căruţaşul îşi făcu apariţia cu căruţa Alienei, pe care o băgă în biserică, urmat de Ranulf, care venea cu caii.

Aliena îi spuse preotului:

— Hai să punem animalele către vest şi oamenii către est, înainte ca biserica să înceapă să semene cu un grajd.

Deja, toată lumea părea să fi acceptat faptul că Aliena conducea întreaga situaţie, iar preotul încuviinţă printr-o mişcare din cap. Porniră amândoi printre oameni, preotul discutând cu bărbaţii, iar Aliena cu femeile. Treptat, oamenii se separară de animale. Femeile duseră copiii către mica absidă, iar bărbaţii legară animalele de coloanele naosului. Caii erau speriaţi şi îşi roteau privirile de colo-colo, tropăind pe loc. Vacile se culcară toate pe pardoseală. Sătenii se grupară pe familii şi îşi trecură unii altora mâncare şi băutură. Veniseră pregătiţi pentru o şedere îndelungată.

Furtuna era atât de violentă, încât Aliena crezuse că avea să treacă repede, însă, în loc să înceteze, se agravă. Se duse la o fereastră. Ferestrele nu erau înfundate cu sticlă, bineînţeles, ci cu o pânză fină, translucidă, care atârna acum, zdrenţuită, de margini. Aliena se ridică pe pervaz pentru a privi afară, dar nu putu vedea altceva decât o perdea de ploaie.

Vântul se înteţi, şuierând sinistru pe lângă zidurile bisericii, iar

Aliena începu să se întrebe dacă erau în siguranţă, chiar şi aici, într-o clădire de piatră. Făcu un tur discret al bisericii. Petrecuse suficient de mult timp cu Jack pentru a-şi da seama dacă zidăria fusese ridicată bine sau nu, şi fu uşurată să vadă că biserica fusese construită atent şi cu grijă. Nu erau crăpături în ziduri. Clădirea era făcută din blocuri cioplite de piatră, nu din resturi de piatră, şi părea la fel de solidă ca un munte.

Menajera preotului aprinse o lumânare, şi abia atunci îşi dădu seama Aliena că afară se lăsa noaptea. Ziua fusese atât de neguroasă, încât diferenţa abia de se simţea. Copiii obosiră să tot alerge de-a lungul lateralelor naosului şi se ghemuiră în pelerine pentru a dormi. Găinile îşi băgară capetele sub aripi. Elizabeth şi Aliena se aşezară una lângă cealaltă, cu spatele sprijinit de zid.

Aliena era cum nu se poate mai curioasă în privinţa acestei fete care preluase rolul de soţie a lui William, un rol pe care Aliena îl refuzase în urmă cu şaptesprezece ani. Neputându-se abţine, spuse:

— L-am cunoscut şi eu pe William, când eram fetişcană. Cum e acum?

— Îl urăsc, spuse Elizabeth cu patimă.

Aliena o compătimea din tot sufletul.

— Cum l-ai cunoscut? întrebă Elizabeth.

Aliena îşi dădu seama că şi-o făcuse cu mâna ei.

— Sinceră să fiu, când aveam cam vârsta ta, trebuia să mă mărit cu el.

— Nu mai spune! Şi cum de nu ai făcut-o?

— Am refuzat, iar tata mi-a susţinut hotărârea. Dar a fost un scandal îngrozitor… Am iscat mare vărsare de sânge. Oricum, aparţine totul de trecut acum.

— L-ai refuzat! Elizabeth era încântată. Eşti foarte curajoasă! Mi-aş dori să fiu ca tine! Dintr-odată, pe faţa ei apăru din nou o expresie deprimată. Dar eu nu mă pot impune nici măcar în faţa servitorilor.

— Ai putea, să ştii, spuse Aliena.

— Dar cum? Pur şi simplu nu mă bagă în seamă, pentru că nu am decât paisprezece ani.

Aliena se gândi îndelung la întrebare, după care răspunse pe un ton binevoitor:

— Pentru început, trebuie să devii mesagerul dorinţelor soţului tău. Dimineaţa, întreabă-l ce vrea să mănânce în ziua

aceea, cu cine vrea să se întâlnească el, ce cal ar vrea să încalece şi orice altceva. Apoi te duci la bucătar, la intendent şi la grăjdar, şi le transmiţi ordinele contelui. Soţul tău îţi va fi recunoscător şi se va înfuria pe cei care nu te iau în seamă. Astfel, servitorii se vor obişnui să facă aşa cum le spui tu. Apoi, să fii atentă la cine te ajută cu entuziasm şi cine fără nicio tragere de inimă. Asigură-te că toţi cei care te ajută din toată inima sunt favorizaţi – dă-le treburi care le plac şi asigură-te că slujbaşii care nu ţi se supun pe de-a-ntregul primesc toate sarcinile murdare. Oamenii vor începe să-şi dea seama că merită să se poarte bine cu contesa. De asemenea, te vor iubi mai mult decât pe William, care, oricum, nu inspiră nimănui prea multă iubire. În cele din urmă, vei avea propria putere, aşa cum se întâmplă cu cele mai multe dintre contese.

— Auzindu-te, totul pare foarte uşor, spuse melancolică Elizabeth.

— Nu, nu e uşor, dar, dacă ai răbdare şi nu te laşi descurajată prea uşor, poţi să o faci.

— Cred că pot, zise ea pe un ton hotărât. Chiar cred că pot!

În cele din urmă, aţipiră. Din când în când, vântul urla şi o trezea pe Aliena. Privind în jur în lumina pâlpâitoare aruncată de lumânare, vedea că majoritatea adulţilor făceau acelaşi lucru ca şi ea, şezând rezemaţi şi picotind un răstimp, după care se trezeau brusc.

Cam pe la miezul nopţii, Aliena se trezi tresărind şi îşi dădu seama că, de data aceasta, dormise, probabil, vreo oră şi ceva. Aproape toată lumea din jurul ei dormea dusă. Îşi schimbă poziţia, întinzându-se pe podea, şi îşi înfăşură pelerina strâns în jurul corpului. Furtuna nu încetase, dar nevoia de somn a oamenilor le biruise teama. Sunetul ploii care bătea în zidurile bisericii semăna cu cel făcut de valurile ce se sparg pe o plajă şi, în loc să o ţină trează, acum o adormea.

Încă o dată, se trezi tresărind. Se întrebă din ce pricină se sculase iarăşi. Ascultă: tăcere. Furtuna luase sfârşit. Prin ferestre se strecura o lumină slabă, cenuşie. Toţi sătenii dormeau duşi.

Aliena se ridică în picioare. Mişcarea ei o deranjă pe Elizabeth, care se trezi instantaneu.

Aveau aceleaşi gânduri. Se duseră la uşa bisericii, o deschiseră şi ieşiră.

Ploaia se oprise, iar vântul se redusese la o simplă briză. Soarele nu răsărise încă, dar cerul zorilor era de un cenuşiu-

deschis, ca de perlă. Aliena şi Elizabeth priviră tabloul dezvăluit de lumina curată şi umedă.

Satul dispăruse.

În afară de biserică, nu mai era nicio altă clădire în picioare. Întreaga zonă fusese făcută una cu pământul. Câteva bârne grele ajunseseră să se proptească de pereţii bisericii, dar, în afară de ele, numai pietrele din vetre mai punctau marea de noroi, arătând locurile unde se găsiseră înainte case. La marginile zonei care fusese satul, se aflau cinci sau şase copaci maturi, stejari şi castani, încă în picioare, deşi fiecare părea să fi pierdut mai multe crengi groase. Din copacii mai tineri, nu mai rămăsese niciunul.

Năucite de amploarea distrugerilor, Aliena şi Elizabeth porniră de-a lungul a ceea ce fusese înainte strada. Solul era plin de aşchii de lemn şi de hoituri de păsări. Ajunseră la primul dintre câmpurile cu grâu. Acesta arăta de parcă o turmă mare de vite ar fi stat acolo pe timpul nopţii. Spicele de grâu în pârg fuseseră culcate la pământ, rupte, scoase din rădăcini şi luate de apă. Pământul era răscolit şi înnămolit.

Aliena era îngrozită.

— O, Doamne, murmură ea. Ce vor mânca oamenii aceştia?

Porniră de-a curmezişul lanului. Peste tot, pagubele erau la fel de mari. Urcară un deal scund şi trecură în revistă împrejurimile. În orice direcţie priveau, vedeau recolte distruse, oi moarte, copaci doborâţi, pajişti inundate şi case făcute una cu pământul. Distrugerile erau cumplite şi umpleau sufletul Alienei de o durere sfâşietoare. Ţinutul arăta de parcă mânia lui Dumnezeu s-ar fi pogorât asupra Angliei şi ar fi lovit pământul, distrugând toate cele ridicate de om, cu excepţia bisericilor.

Dezastrul o şocase şi pe Elizabeth.

— E groaznic, spuse ea. Nu-mi vine să cred. Nu a mai rămas nimic…

Cu o expresie sumbră, Aliena încuviinţă.

— Nimic, repetă ea. N-o să fie nicio recoltă anul acesta.

— Ce vor face oamenii?

— Nu ştiu. Cu sufletul cuprins de compasiune şi de teamă totodată, Aliena adăugă: O să fie o iarnă sângeroasă.

II

Într-o dimineaţă, la patru săptămâni după furtuna cea mare, Martha îi ceru lui Jack mai mulţi bani. Jack se arătă surprins. Îi dăduse deja cei şase penny pe săptămână pentru cheltuieli şi ştia că şi Aliena îi dădea tot pe atât. Cu aceşti bani, ea trebuia să asigure de-ale gurii pentru patru adulţi şi doi copii şi să cumpere suficiente lemne şi paie pentru două case; dar în Kingsbridge erau o mulţime de familii care nu dispuneau decât de şase penny pentru tot, mâncare, haine şi chirie. O întrebă de ce avea nevoie de mai mulţi bani.

Martha păru stânjenită.

— Au crescut toate preţurile. Brutarul cere un penny pentru o pâine de două kilograme, iar…

— Un penny! Pentru o pâine de două kilograme? Jack era scandalizat. Ar trebui să ne facem un cuptor şi să ne coacem singuri pâinea.

— Ei bine, uneori eu chiar coc pâinea în casă.

— Exact.

Jack îşi dădu seama că avuseseră la masă pâine făcută în casă de vreo două, trei ori în ultima săptămână.

— Dar a crescut şi preţul făinii, aşa că nu economisim mare lucru, spuse Martha.

— Ar trebui să cumpărăm grâu şi să ni-l măcinăm singuri.

— Nu avem voie. Trebuie să folosim moara stăreţiei. Oricum, şi grâul e scump.

— Bineînţeles că este.

Jack îşi dădu seama că se purta prosteşte. Pâinea era scumpă pentru că făina era şi ea scumpă, aceasta costând atât de mult din cauza preţului mare al grâului, iar acesta din urmă costa aşa mulţi bani din cauză că furtuna nimicise recolta, aşa că nu aveai cum să eviţi problema. Observă că Martha părea tulburată. Mereu se supăra dacă vedea că el nu era mulţumit. Îi zâmbi, ca să-i arate că era în regulă, şi o mângâie pe umăr.

— Nu e vina ta, spuse.

— Pari foarte supărat.

— Nu sunt supărat pe tine.

Se simţea vinovat. Martha şi-ar fi tăiat mai degrabă un braţ decât să-l înşele, ştia prea bine. Nu înţelegea pe de-a-ntregul de ce îi era atât de devotată. „Dacă e vorba de dragoste, îşi spunea el, în mod clar s-ar fi săturat până acum, pentru că ea, ca toată

lumea, ştie că Aliena e iubirea vieţii mele.” La un moment dat, îi trecuse prin gând să o trimită de acasă, să o oblige să iasă din rutina aceea: poate că astfel ar fi găsit un bărbat potrivit. Dar, în adâncul sufletului, ştia că nu ar fi dat niciun rezultat, izbutind doar să o facă îngrozitor de nefericită. Aşa că o lăsase în pace.

Băgă mâna în sân după punga cu bani şi scoase trei penny de argint.

— Ar fi bine să ai doisprezece penny pe săptămână, să vezi dacă te descurci cu atât, spuse el.

Părea foarte mult. Nu era plătit decât cu douăzeci şi patru de penny pe săptămână, deşi mai primea şi ceva pe deasupra, lumânări, haine şi cizme.

Înghiţi restul de bere rămas în cană şi ieşi. Era neobişnuit de rece pentru începutul toamnei. Vremea era în continuare ciudată. Străbătu strada cu pas întins şi intră în curtea stăreţiei. Încă nu răsărise soarele, iar pe şantier nu ajunseseră decât vreo câţiva meşteri. Merse de-a lungul naosului, privind fundaţiile. Erau aproape gata, ceea ce însemna un adevărat noroc, deoarece lucrările cu mortar aveau să fie încheiate mai devreme anul acesta, din cauza vremii reci.

Ridică privirea înspre noile transepturi. Plăcerea de a-şi admira propria creaţie era umbrită de crăpăturile apărute. Acestea se iviseră din nou, a doua zi după furtuna cea mare. Era teribil de dezamăgit. Fusese o furtună cumplită, bineînţeles, dar această biserică era proiectată să reziste la o sută de astfel de furtuni. Clătinând din cap, perplex, începu să urce scările din turnuleţ, către galerie. Îşi dorea să poată sta de vorbă cu cineva care să fi construit o biserică asemănătoare, dar nimeni din Anglia nu făcuse aşa ceva şi nici măcar în Franţa nu-şi avântaseră zidurile atât de sus.

Urmându-şi un impuls, nu se opri la planşa sa de desenat, ci continuă să urce scările către acoperiş. Tabla de plumb fusese bătută şi văzu că micul turn ascuţit ce bloca scurgerea apei de ploaie avea acum un şanţ generos care-i traversa baza. Aici, sus, vântul bătea cu putere şi, ori de câte ori se apropia de margine, încerca să se ţină de câte ceva: n-ar fi fost primul constructor împins în hău de către vânt de pe acoperişul vreunei clădiri. Vântul părea mereu mai puternic aici sus decât la nivelul solului. De fapt, vântul părea să crească în chip disproporţionat pe măsură ce urcai…

Rămase nemişcat, privind în gol. Acesta era răspunsul la

nelămurirea sa. Cauza crăpăturilor nu o reprezenta greutatea bolţii sale – ci înălţimea. În mod sigur, construise biserica suficient de solidă pentru a susţine greutatea tavanului boltit; dar nu luase şi vântul în calcul. Aceşti pereţi erau loviţi în mod constant de vânt şi, pentru că erau atât de înalţi, forţa rafalelor era suficient de mare pentru a-i face să crape. Stând pe acoperiş, simţind puterea vântului, îşi putea imagina ce efect avea asupra structurii atent echilibrate de sub picioarele sale. Cunoştea clădirea atât de bine, încât aproape că simţea efortul la care era supusă, ca şi cum zidurile ar fi fost parte din trupul său. Vântul împingea în lateral biserica, exact aşa cum îl împingea pe el; şi, pentru că biserica nu se putea îndoi, se crăpa.

Era convins că găsise explicaţia; dar ce putea să facă în acest sens? Trebuia să întărească luminatorul, astfel încât să reziste atacurilor din partea vântului. Dar cum? Construirea unor contraforturi masive lângă pereţi ar fi distrus efectul uluitor de graţie şi lipsă de greutate pe care reuşise să-l creeze pe deplin.

Dar, dacă aceasta era măsura necesară pentru a asigura rezistenţa clădirii, trebuia să o facă.

Coborî din nou treptele. Nu se simţea mai voios, chiar dacă, în sfârşit, înţelesese problema; pentru că se părea că soluţia avea să-i distrugă visul. „Poate că am fost arogant, îşi spuse el. Eram atât de sigur că sunt în stare să ridic cea mai frumoasă catedrală din lume! De ce mi-am închipuit că aş putea construi mai bine decât toţi ceilalţi? Ce m-a făcut să cred că sunt special? Ar fi trebuit să copiez proiectele altuia până la ultimul detaliu, şi să mă mulţumesc cu asta.”

Philip îl aştepta în galerie, lângă planşa de desenat. Fruntea stareţului era muncită de îngrijorare, iar bordura de păr grizonant dintre frunte şi tonsură era în dezordine. Arăta de parcă nu ar fi închis un ochi toată noaptea.

— Trebuie să ne reducem cheltuielile, spuse el, fără alt preambul. Nu avem suficienţi bani pentru a continua lucrările în ritmul de acum.

Jack se temuse de aşa ceva. Uraganul distrusese recolta din tot sudul Angliei: în mod sigur, acel dezastru avea să-şi facă simţit efectul asupra finanţelor mănăstirii. Discuţiile despre reducerea numărului de oameni îl nelinişteau întotdeauna. În adâncul sufletului, se temea că, dacă lucrările de construcţie încetineau prea mult, era posibil să nu mai apuce să vadă catedrala terminată. Dar nu-şi lăsă temerile să iasă la iveală.

— Vine iarna, zise el, încercând să abordeze un ton destins. Oricum, lucrările încetinesc cât e frig. Şi o să îngheţe mai devreme anul ăsta.

— Nu suficient de devreme, spuse mohorât Philip. Vreau să reduc cheltuielile la jumătate, imediat.

— La jumătate?

Părea imposibil.

— Concedierile de iarnă încep de azi.

Era mai rău decât anticipase Jack. Muncitorii de pe timpul verii plecau, în mod normal, la începutul lui decembrie. Îşi petreceau lunile de iarnă construind case de lemn sau făcând pluguri şi căruţe, fie pentru familiile lor, fie pentru bani. Anul acesta, familiile lor nu aveau să fie încântate să-i vadă.

— Ştii că îi trimiţi către nişte case unde oamenii deja flămânzesc? întrebă Jack.

Philip se mulţumi să-i răspundă cu o privire furioasă.

— Bineînţeles că ştii, spuse Jack. Îmi pare rău că am întrebat.

Philip rosti, cu amar în glas:

— Dacă nu fac asta acum, va veni o zi de duminică din mijlocul iernii în care toţi muncitorii vor sta la coadă să-şi primească plata, iar eu o să le arăt un cufăr gol.

Neputincios, Jack ridică din umeri.

— Nu am cum să te contrazic aici.

— Şi asta nu e tot, îl avertiză Philip. De acum încolo nu mai facem angajări, nici chiar să-i înlocuim pe cei care pleacă.

— Nu am mai angajat pe nimeni de luni de zile.

— L-ai angajat pe Alfred.

— Acolo a fost vorba de altceva. Jack era stânjenit. Oricum, nu angajăm.

— Şi fără avansări.

Jack încuviinţă. Din când în când, un ucenic sau un muncitor cerea să fie avansat în funcţia de zidar sau de cioplitor de piatră. Dacă şi ceilalţi meşteri considerau că era suficient de priceput, i se aproba solicitarea, iar stăreţia trebuia să-i plătească un salariu mai mare. Jack spuse:

— Avansarea este dreptul breslei zidarilor.

— Nu încerc să schimb asta, zise Philip. Le cer însă zidarilor să amâne toate promovările până după ce trece foametea.

— O să le transmit, spuse Philip pe un ton neutru.

Cumva presimţea că respectiva cerere avea să stârnească probleme.

Philip îşi continua ideea:

— De acum încolo, nu se mai munceşte de zilele sfinţilor.

Existau prea multe zile ale sfinţilor. Teoretic, erau sărbători, dar se negocia dacă muncitorii erau plătiţi sau nu pentru munca prestată. La Kingsbridge, regula era că, în caz că într-o săptămână se nimereau două sau mai multe zile ale sfinţilor, prima era sărbătoare plătită, iar a doua putea fi zi liberă, neplătită. Cei mai mulţi zidari alegeau să lucreze şi în această zi. Acum totuşi nu mai aveau această posibilitate. Cea de-a doua zi de sărbătorire a unui sfânt avea să fie, obligatoriu, o sărbătoare neplătită.

Jack nu se simţea deloc în largul lui la gândul că trebuia să le explice lucrătorilor aceste schimbări.

— Toate acestea ar pica mult mai bine dacă le-aş putea prezenta drept subiecte ce pot fi discutate, nu drept lucruri deja hotărâte.

Philip clătină din cap în semn de dezacord.

— Atunci ar crede că pot fi negociate, şi că unele dintre propuneri ar putea fi îmblânzite. Ar sugera să lucreze în jumătate din zilele sfinţilor şi să li se permită un număr limitat de avansări.

Avea dreptate, bineînţeles.

— Dar nu e rezonabil aşa? întrebă Jack.

— Bineînţeles că e *rezonabil* spuse iritat Philip. Ideea e că nu am cum să fac modificări. Deja îmi fac griji că aceste măsuri nu sunt suficiente… nu pot să fac concesii.

— Bine, spuse Jack.

Era limpede că Philip nu avea dispoziţia necesară pentru a face vreun compromis.

— Altceva? întrebă Jack precaut.

— Da. Nu mai cumperi materiale. Construieşti din stocurile actuale de piatră, fier şi lemn.

— Dar lemnul îl avem gratis! protestă Jack.

— Însă trebuie să plătim transportul cu căruţa până aici.

— Adevărat. Bine. Jack se îndreptă către fereastră şi privi grămezile de pietre şi trunchiurile de copaci stivuiţi din curtea stăreţiei. Era un reflex: ştia oricum ce cantităţi avea pe stoc. Nu e o problemă, spuse el după un moment de gândire. Cu o forţă de muncă redusă, avem suficiente materiale cât să ne ajungă până vara viitoare.

Philip oftă obosit.

— Nu avem nicio garanţie că vom putea angaja muncitori

pentru vara de anul viitor, spuse el. Depinde de preţul lânii. Ai face bine să-i previi.

Jack dădu din cap în semn că pricepuse.

— E chiar atât de rău?

— E mai rău decât am pomenit eu vreodată, zise Philip. Ţara asta are nevoie de trei ani de vreme bună. Şi de un rege nou.

— Amin, rosti Jack.

Philip se întoarse la casa stareţului. Jack îşi petrecu dimineaţa întrebându-se cum să pună în aplicare schimbările. Existau două metode de a construi un naos: travee cu travee, începând de la întretăierea cu transepturile şi mergând spre vest, sau nivel după nivel, zidind baza întregului naos, pornind apoi la înălţarea zidurilor. Cea de-a doua metodă era mai rapidă, dar necesita mai mulţi zidari. Era metoda pe care intenţionase să o folosească. Acum trebuia să reanalizeze situaţia. Construcţia travee cu travee se potrivea mai mult unui efectiv micşorat de muncitori. Mai avea şi un alt avantaj: orice modificări aduse proiectului pentru a contracara forţa vântului puteau fi testate într-una sau mai multe travee, înainte de a fi folosite la întreaga clădire.

De asemenea, medită şi asupra efectelor pe termen lung ale crizei financiare. Cu anii, lucrările puteau încetini din ce în ce mai mult. Mohorât, se vedea îmbătrânind, încărunţind, părăsit de puteri, fără să-şi fi realizat cea mai mare ambiţie a vieţii sale, fiind, în cele din urmă, îngropat în cimitirul aflat în umbra unei catedrale neterminate.

Când se auzi clopotul care anunţa amiaza, se duse în atelierul zidarilor. Oamenii şedeau pe bănci, cu bere şi cu brânză în faţă, iar Jack observă pentru prima dată că mulţi dintre ei nu aveau nicio bucată de pâine la masă. Îi rugă pe zidarii care, în mod normal, se duceau acasă să mănânce de prânz să mai rămână câteva minute.

— Stăreţia o duce rău cu banii, spuse el.

— N-am văzut niciodată o mănăstire care să nu păţească acest lucru, mai devreme sau mai târziu, zise unul dintre meşterii mai în vârstă.

Jack îşi îndreptă privirea asupra lui. I se spunea Edward Două-Nasuri pentru că avea un ditamai negul pe faţă, aproape la fel de mare ca nasul. Era un sculptor bun în piatră, cu un ochi ager în ceea ce privea unghiul exact al curbelor, iar Jack îl folosea mereu când venea vorba de tije şi de timpane.

— Trebuie să recunoşti că aici banii sunt administraţi mai bine

decât în alte părţi, spuse Jack. Dar stareţul Philip nu are cum să se ferească de furtuni şi de recolte slabe, iar acum trebuie să reducă cheltuielile. O să vă spun despre ce-i vorba înainte să luaţi masa. În primul rând, nu mai cumpărăm stocuri noi de piatră sau de lemn.

Meşterii din celelalte ateliere începură să se apropie, să-l asculte. Unul dintre dulgherii vechi, Peter, spuse:

— Lemnul pe care-l avem acum nu ne va ajunge peste iarnă.

— Ba ne va ajunge, zise Jack. Construim mai încet, pentru că vom avea mai puţini meşteri. Concedierile de iarnă încep de azi.

Îşi dădu seama imediat că nu abordase cum trebuie această chestiune. Din toate părţile se auziră proteste, meşterii vorbind toţi odată. „Ar fi trebuit să le-o spun mai pe ocolite”, îşi zise. Dar nu avea niciun pic de experienţă în astfel de probleme. Era maistru constructor de şapte ani, dar, în această perioadă, nu existaseră crize financiare.

Vocea care acoperi hărmălaia fu cea a lui Pierre Paris, unul dintre zidarii care veniseră din Saint-Denis. După şase ani petrecuţi în Kingsbridge, engleza sa era încă imperfectă, iar furia făcea ca accentul să-i fie şi mai puternic, dar nu se lăsă nicicum descurajat de asta.

— Nu poţi să concediezi oameni într-o marţi, spuse el.

— Exact, întări Jack Fierarul. Trebuie să le dai răgaz până la sfârşitul săptămânii, cel puţin.

Fratele vitreg al lui Jack, Alfred, interveni:

— Îmi aduc aminte, pe când tatăl meu construia o casă pentru contele de Shiring, că Will Hamleigh a venit şi a concediat toată echipa. Tata i-a spus că trebuiau să le dea oamenilor salariul pe o săptămână, şi i-a ţinut capul calului până ce a primit banii.

„Mulţumesc pentru ajutor, Alfred”, îşi zise ironic Jack în gând.

— Ar fi bine să auziţi şi restul, le spuse el. De acum înainte, nu mai lucrăm de zilele sfinţilor şi nu mai avem nici avansări.

La auzul acestor cuvinte, meşterii se înfuriară şi mai rău.

— Inacceptabil, spuse unul.

Iar câţiva alţii repetară:

— Inacceptabil, inacceptabil!

Pe Jack, atitudinea lor îl mânie.

— Ce spuneţi voi acolo? Dacă stăreţia nu mai are banii necesari, nu o să mai fiţi plătiţi. Ce rost are să incantaţi „inacceptabil, inacceptabil”, ca o clasă de băieţei care învaţă latina?

Edward Două-Nasuri vorbi din nou:

— Nu suntem o clasă de băieţei, suntem o breaslă de zidari. Breasla are dreptul de a face avansări, iar nimeni nu-i poate lua acest drept.

— Şi dacă nu sunt bani pentru creşterea salariului? întrebă aprins Jack.

Unul dintre zidarii mai tineri spuse:

— Nu cred să fie cazul.

Era Dan Bristol, unul dintre muncitorii angajaţi numai pe timpul verii. Nu era un cioplitor prea priceput, dar putea zidi foarte bine şi repede.

— Cum poţi spune că nu crezi să fie cazul? îi zise Jack. Ce ştii tu despre situaţia financiară a stăreţiei?

— Ştiu ce văd, răspunse Dan. Flămânzesc oare călugării? Nu. Sunt lumânări în biserică? Da. Este vin în magazie? Da. Stareţul umblă desculţ? Nu. Bani sunt. Pur şi simplu nu vrea să ni-i dea nouă.

Mai mulţi zidari îşi exprimară acordul cu tărie. De fapt, Dan se înşela cel puţin într-o privinţă, anume cea a vinului; dar nimeni nu avea să-l creadă pe Jack acum – devenise reprezentantul stăreţiei. Nu era deloc drept: nu era responsabil pentru deciziile lui Philip. Spuse:

— Ascultaţi aici, eu nu vă zic decât ce mi-a spus mie stareţul. Nu pot garanta că e adevărat. Dar dacă el spune că nu sunt bani suficienţi, iar noi nu-l credem, ce putem face?

— Putem să ne oprim *toţi* din lucru, replică Dan. Imediat!

— Chiar aşa, se auzi alt glas.

„Situaţia scapă de sub control”, îşi spuse Jack, panicat.

— Un moment, spuse el. Disperat, căuta să spună ceva pentru a mai răcori spiritele: Hai să ne întoarcem la lucru acum, şi, în după-amiaza asta, voi încerca să-l conving pe stareţul Philip să-şi mai modereze intenţiile.

— Nu cred că ar trebui să ne întoarcem la muncă, spuse Dan.

Lui Jack nu-i venea să creadă că se întâmpla aşa ceva. Anticipase multe ameninţări la adresa construcţiei catedralei sale mult visate, dar nu prevăzuse faptul că meşterii ar vrea să o saboteze.

— De ce să nu mai lucrăm? întrebă el. Care e rostul?

Dan spuse:

— După cum stau lucrurile, jumătate din noi nu suntem siguri nici măcar că o să fim plătiţi pentru restul săptămânii.

— Ceea ce contravine tuturor regulilor şi obiceiurilor, spuse Pierre Paris.

Expresia „reguli şi obiceiuri” era foarte des folosită în litigii.

Disperat, Jack interveni:

— Munciţi cel puţin cât încerc eu să-l fac pe Philip să se răzgândească.

Edward Două-Nasuri întrebă:

— Dacă muncim, poţi să ne garantezi că toţi vom fi plătiţi pentru întreaga săptămână?

Jack ştia că, dată fiind dispoziţia proastă a stareţului, nu putea oferi astfel de garanţii. Îi trecu prin gând să spună oricum da, şi, dacă era necesar, să plătească el însuşi, dar îşi dădu seama imediat că economiile sale de-o viaţă nu ajungeau să acopere salariile pe-o săptămână ale muncitorilor. Aşa că spuse:

— Îmi voi da toată silinţa să-l conving, şi cred că va fi de acord.

— Nu e suficient pentru mine, zise Dan.

— Nici pentru mine, spuse Pierre.

— N-avem garanţii, nu muncim, repetă Dan.

Spre nefericirea lui Jack, toţi ceilalţi îşi exprimară acordul.

Îşi dădu seama că, dacă li se opunea în continuare, urma să piardă şi bruma de autoritate pe care o mai avea.

— Breasla trebuie să acţioneze ca un singur trup, spuse el, citând o formulă foarte des folosită. Suntem cu toţii în favoarea opririi lucrărilor?

Ceilalţi încuviinţară în cor.

— Atunci aşa să fie, rosti el mohorât. O să-l anunţ pe stareţ.

Episcopul Waleran intră în Shiring urmat de o mică armată de slujitori. Contele William îl aştepta în porticul bisericii din piaţă. Văzându-l, William se încruntă nedumerit: se aşteptase la o vizită de lucru pe şantier, nu la una oficială. Ce mai pregătea acum vicleanul episcop?

Alături de Waleran se afla un străin călare pe un cal castaniu. Era un bărbat înalt şi musculos, cu sprâncene groase, negre şi un nas mare, acvilin. Avea o căutătură dispreţuitoare, care părea a nu-i părăsi niciodată chipul. Călărea în rând cu Waleran, de parcă ar fi fost egali, dar nu purta straie de episcop.

După ce descălecară, Waleran îl prezentă pe străin.

— Conte William, acesta este Peter de Wareham, care este arhidiacon în slujba arhiepiscopului de Canterbury.

„Asta nu explică de ce e aici, cugetă William. În mod clar, Waleran pune ceva la cale.”

Arhidiaconul făcu o plecăciune şi spuse:

— Episcopul domniei tale mi-a povestit despre generozitatea de care daţi dovadă faţă de Biserica Mamă, stăpâne William.

Înainte ca William să apuce să răspundă, Waleran arătă către biserica parohială.

— Această clădire va fi dărâmată pentru a face loc noii biserici, arhidiacone, spuse el.

— Aţi numit deja un maistru constructor? întrebă Peter.

William se întreba de ce era chiar atât de interesat arhidiaconul de Canterbury de biserica parohială din Shiring. Dar poate că nu făcea altceva decât să poarte o conversaţie de politeţe.

— Nu, nu am găsit încă un maistru, zise Waleran. Sunt o mulţime de constructori care caută de lucru, dar nu pot să aduc pe nimeni de la Paris. Se pare că toată lumea vrea să construiască biserici precum cea din Saint-Denis, iar zidarii care pot construi în acel stil sunt la mare căutare.

— Ar putea fi important, spuse Peter.

— Avem un constructor care ne-ar putea ajuta. Aşteaptă să discute cu noi mai târziu.

O dată în plus, William se simţi oarecum nedumerit. De ce credea Peter că era atât de important să construiască în stilul de la Saint-Denis?

Waleran spuse:

— Noua biserică va fi mult mai mare, bineînţeles. Va acoperi o suprafaţă mai întinsă din piaţa de aici.

Lui William nu-i plăceau defel aerele de proprietar pe care şi le dădea episcopul. Interveni:

— Nu pot lăsa biserica să ocupe spaţiul de târg.

Waleran păru iritat, ca şi cum William şi-ar fi băgat nasul unde nu-i fierbea oala.

— De ce nu? întrebă el.

— Fiecare bucăţică de teren din piaţă face bani în zilele de târg.

Waleran părea dispus să-l contrazică, dar Peter interveni, zâmbind:

— Nu trebuie să astupăm fântâna de arginţi!

— Exact, spuse William.

El plătea pentru biserică. Din fericire, cea de-a patra recoltă

proastă nu îi afectase prea mult venitul. Ţăranii mai săraci plăteau chiriile în natură, şi mulţi dintre ei îi dăduseră sacul de grăunţe şi perechea de gâşte, chiar dacă ei trăiau de pe o zi pe alta cu supă de ghinde. Mai mult, acel sac de grâne valora de zece ori mai mult decât în urmă cu cinci ani, iar creşterea preţului compensa cu vârf şi îndesat pagubele reprezentate de arendaşii rău-platnici şi de şerbii care muriseră de foame. Tot avea banii necesari să finanţeze construirea noii biserici.

Merseră tustrei în spatele bisericii. Acolo se afla un mic cartier de locuinţe care producea un venit minim.

— Putem să construim în capătul acesta şi să dărâmăm toate aceste case, spuse William.

— Dar cele mai multe dintre ele sunt reşedinţe clericale, obiectă Waleran.

— Clericilor le vom găsi alte locuinţe.

Expresia lui Waleran îi trăda nemulţumirea, dar episcopul nu mai spuse nimic.

Aproape de partea de nord a bisericii, dinaintea lor se plecă un bărbat cu umerii laţi, având în jur de treizeci de ani. După veşminte, William îşi dădu seama că era vorba de un meşter. Arhidiaconul Baldwin, colaboratorul apropiat al episcopului, spuse:

— Acesta este bărbatul despre care ţi-am povestit, Sfinţia Ta. Numele lui e Alfred din Kingsbridge.

La prima vedere, bărbatul nu era prea impresionant: semăna mai degrabă cu un bou, unul mare, puternic şi prost. Dar, la o cercetare mai atentă, observai că figura lui avea un aer de viclenie, ca al unei vulpi sau al unui câine şiret.

Arhidiaconul Baldwin spuse:

— Alfred este fiul lui Tom Constructorul, primul maistru constructor de la Kingsbridge, şi a fost şi el maistru pentru o vreme, până ce i-a luat locul fratele său vitreg.

Fiul lui Tom Constructorul. William îşi dădu seama că acesta era bărbatul cu care se măritase Aliena. Dar căsătoria lor nu fusese consumată. William îl privi cu interes sporit. Nu ar fi ghicit niciodată că bărbatul acesta era impotent. Părea sănătos şi normal. Dar Aliena putea avea un efect ciudat asupra bărbaţilor.

Arhidiaconul Peter spunea:

— Ai lucrat la Paris, unde să fi învăţat stilul de la Saint-Denis?

— Nu…

— Dar nouă ne trebuie o biserică în stilul nou.

— În momentul de faţă lucrez la Kingsbridge, unde fratele meu e maistru. El a adus noul stil de la Paris, iar eu l-am învăţat de la el.

William se întreba cum de reuşise episcopul Waleran să-l corupă pe Alfred fără să trezească bănuieli; apoi îşi aminti că stareţul adjunct de la Kingsbridge, Remigius, era omul lui Waleran. Probabil că Remigius îl abordase.

Îşi mai aminti şi altceva în legătură cu Kingsbridge. Îi spuse lui Alfred:

— Dar bolta construită de tine s-a prăbuşit!

— N-a fost vina mea, zise Alfred. Stareţul Philip a insistat să modificăm proiectul.

— Îl cunosc pe Philip, spuse Peter, iar în vocea sa era o undă de venin. Un bărbat încăpăţânat şi arogant.

— De unde-l cunoşti? întrebă William.

— În urmă cu mulţi ani, eram călugăr la schitul Sfântul Ioan-din-Pădure, unde Philip era stareţ, spuse Peter cu amărăciune în glas. I-am criticat regimul mult prea permisiv, iar el m-a făcut responsabil cu pomenile pentru a mă înlătura.

În mod clar, Peter nutrea puternice resentimente faţă de fostul său superior. Fără nicio îndoială, Waleran ţinea cont de acest lucru în planul său misterios.

— Oricum, nu cred că vreau să angajez un constructor ale cărui bolţi se prăbuşesc, indiferent ce pretexte găseşte, zise William.

— Sunt singurul maistru din Anglia care a lucrat la o biserică în stil nou, în afară de Jack Jackson, îi replică Alfred.

— Nu-mi pasă de Saint-Denis, zise William. Cred că povara sufletului bietei mele mame va fi la fel de bine uşurată de o biserică având arhitectură tradiţională.

Episcopul Waleran şi arhidiaconul Peter se uitară unul la celălalt. După o clipă, Waleran i se adresă lui William pe un ton scăzut.

— Într-o zi, această biserică ar putea fi catedrala din Shiring, spuse el.

Dintr-odată, în mintea lui William totul se limpezi. Cu mulţi ani în urmă, Waleran plănuise să schimbe catedrala episcopală de la Kingsbridge la Shiring, dar stareţul Philip îi dejucase tertipul. Acum, Waleran îşi readucea planul în actualitate. Se părea că, de data aceasta, avea să procedeze cu şi mai multă viclenie. Rândul trecut, îi ceruse pur şi simplu arhiepiscopului de Canterbury să-i

aprobe cererea. De data aceasta, înainte de a-şi formula cererea, avea să înceapă construcţia unei noi biserici, una suficient de mare şi de vestită pentru a deveni catedrală, şi, în acelaşi timp, avea să cultive aliaţi puternici, precum Peter, din cercul de apropiaţi ai arhiepiscopului. Toate bune şi frumoase, numai că William voia să construiască o biserică în memoria mamei sale, pentru a uşura trecerea sufletului ei prin flăcările eterne; şi nu privea cu ochi buni încercarea lui Waleran de a trage propriile foloase. Pe de altă parte, ar fi fost un avantaj imens pentru Shiring să aibă o catedrală, iar William ar fi profitat de pe urma ei.

— Mai e ceva, tocmai spunea Alfred.

— Da? îl îndemnă Waleran.

William îşi aţinti privirea către cei doi bărbaţi. Alfred era mai înalt, mai vânjos şi mai tânăr decât Waleran şi ar fi putut să-l doboare la pământ chiar şi cu o mână legată la spate; şi totuşi, se lăsa dominat în acest schimb de replici. Cu ani în urmă, William s-ar fi înfuriat dacă ar fi văzut un preot pricăjit şi palid dominând un bărbat puternic, dar acum nu-şi mai făcea sânge rău pentru astfel de lucruri: aşa mergeau lucrurile în lume.

Alfred coborî tonul şi spuse:

— Pot să aduc toată forţa de muncă de la Kingsbridge cu mine.

Brusc, cei trei ascultători îşi aţintiră privirile asupra lui.

— Mai zi o dată, spuse Waleran.

— Dacă mă angajaţi ca maistru constructor, o să aduc toţi meşterii de la Kingsbridge cu mine.

Precaut, Waleran întrebă:

— Şi noi de unde ştim că spui adevărul?

— Nu vă cer să aveţi încredere în mine, zise Alfred. Daţi-mi slujba condiţionat. Dacă nu mă ţin de cuvânt, plec fără să cer vreun salariu.

Din felurite motive, toţi cei trei ascultători îl urau pe stareţul Philip, şi fură fascinaţi imediat de perspectiva de a-i da o astfel de lovitură.

— Unii dintre zidari au lucrat la Saint-Denis, adăugă Alfred.

— Dar cum poţi să-i aduci cu tine? zise Waleran.

— Contează? Hai să spunem că, având de ales între mine şi Jack, ei mă preferă pe mine.

William era de părere că Alfred minţea, iar Waleran părea să creadă acelaşi lucru, pentru că îşi înălţă bărbia şi îl privi

condescendent pe Alfred, scoţându-şi în evidenţă nasul ascuţit. Cu toate acestea, Alfred păruse a spune adevărul ceva mai devreme. Indiferent de motivul său real, părea convins că putea aduce meşterii de la Kingsbridge cu el.

— Dacă vin toţi cu tine, lucrările se vor opri de tot la Kingsbridge, spuse William.

— Da, zise Alfred. Aşa va fi.

William îşi îndreptă privirea către Waleran şi Peter.

— Trebuie să mai discutăm despre asta. Ar fi bine să vină să mănânce cu noi.

Waleran îşi exprimă acordul printr-o mişcare a capului şi îi spuse lui Alfred:

— Urmează-ne la casa mea. Este în celălalt capăt al pieţei.

— Ştiu, zise Alfred. Eu am construit-o.

Timp de două zile, stareţul Philip refuză să discute despre grevă. Era atât de furios, încât nu mai avea cuvinte şi, ori de câte ori se întâlnea cu Jack, se întorcea pe călcâie şi se îndepărta.

A doua zi, la mănăstire sosiră trei căruţe pline cu faină, de la una dintre morile îndepărtate ale stăreţiei. Carele erau escortate de oşteni: acum, făina era la fel de preţioasă ca şi aurul. Fu trecută în registru de către fratele Jonathan, care era chelar adjunct, în subordinea bătrânului Cuthbert Cap-Alb. Jack îl privea pe Jonathan numărând sacii. Pentru Jack, chipul lui Jonathan avea ceva ciudat de cunoscut, ca şi cum ar fi semănat cu cineva pe care el îl ştia foarte bine. Jonathan era înalt şi deşirat, cu păr şaten-deschis: nu semăna deloc cu Philip, care era scund, zvelt şi brunet. Dar, în toate celelalte privinţe în afară de aspectul fizic, Jonathan căpătase atributele celui care îi fusese ca un tată: era activ, se conducea după principii înalte, se arăta hotărât şi ambiţios. În ciuda atitudinii sale destul de rigide în privinţa moralităţii, oamenii îl simpatizau – cam aceeaşi atitudine pe care o aveau şi faţă de Philip.

Cât timp stareţul refuza să vorbească, o discuţie cu Jonathan putea fi cea mai bună soluţie.

Jack aşteptă cât timp Jonathan îi plăti pe căruţaşi şi pe oşteni. Era eficient, fără să facă prea multă zarvă şi, atunci când căruţaşii cerură mai mult decât aveau dreptul – aşa cum făceau întotdeauna –, el îi refuză calm, dar ferm. Jack îşi dădu seama că educaţia monastică reprezenta o pregătire foarte bună pentru o poziţie de conducere.

Conducere. Proastele abilităţi ale lui Jack în această privinţă ieşiseră la iveală destul de clar. Prin gestionarea defectuoasă a situaţiei, lăsase ca o problemă să se transforme într-o criză. Ori de câte ori se gândea la întâlnirea aceea, îşi blestema nepriceperea. Era hotărât să găsească o modalitate de a îndrepta lucrurile.

Pe când căruţaşii plecau, mormăind nemulţumiţi, Jack se îndreptă cu un aer voit degajat spre Jonathan şi spuse:

— Philip e grozav de furios în ceea ce priveşte greva.

Preţ de-o clipă, expresia lui Jonathan păru să anunţe o remarcă neplăcută – în mod clar, el însuşi era destul de furios –, dar, într-un final, chipul i se însenină:

— Pare furios, dar, în sufletul său, e rănit, zise el.

Jack dădu din cap în semn de încuviinţare.

— Simte că e îndreptată împotriva lui.

— Da. Crede că meşterii s-au întors împotriva lui când îi e greu.

— Păi, într-un fel, cam asta au şi făcut, confirmă Jack. Dar Philip a judecat greşit încercând să schimbe practicile de muncă prin porunca sa.

— Ce altceva ar fi putut să facă? replică Jonathan.

— Ar fi putut ca, mai întâi, să discute cu ei despre criza în care se află mănăstirea. Poate că meşterii ar fi venit chiar ei cu sugestii legate de economii. Dar eu nu am niciun drept să dau vina pe Philip, din moment ce am făcut şi eu aceeaşi greşeală.

Aceste cuvinte treziră curiozitatea lui Jonathan.

— Cum?

— Le-am spus despre reducerile de personal şi de plată la fel de abrupt şi de fără tact cum le auzisem de la Philip.

Jonathan ar fi vrut să se arate scandalizat, ca şi Philip, şi să dea vina pe perfidia muncitorilor; însă, cumva împotriva voii sale, vedea şi cealaltă faţă a situaţiei. Jack hotărî să nu mai rostească niciun cuvânt. Plantase sămânţa îndoielii.

Îl părăsi pe Jonathan şi se întoarse la planşa sa de desenat. În timp ce-şi lua instrumentele de desenat, Jack se gândi că, în fond, problema ţinea de faptul că Philip era pacificatorul satului. În mod normal, el îi judeca pe cei care călcau strâmb şi arbitra disputele. Era deconcertant să-l vezi pe Philip ca parte a unui conflict, furios, plin de amărăciune şi neîndurător. De data aceasta, altcineva trebuia să facă pace. Iar singura persoană care-i venea în minte era chiar el. În calitate de maistru

constructor, el reprezenta mediatorul care putea vorbi cu ambele tabere, iar motivaţia sa era clară: voia să continue lucrările de construcţie.

Îşi petrecu restul zilei meditând la cum avea să ducă la îndeplinire această sarcină, iar întrebarea pe care şi-o puse în repetate rânduri era următoarea: ce avea să facă Philip?

A doua zi, se simţea pregătit să se înfrunte cu stareţul.

Era o zi rece şi umedă. La începutul după-amiezii, Jack se plimba de colo-colo pe şantierul pustiu, cu gluga pelerinei pe cap, ca să nu se ude, prefăcându-se a studia crăpăturile din luminator (o problemă rămasă încă nesoluţionată) şi aşteptă până ce-l zări pe Philip mergând cu pas grăbit dinspre claustru spre casa stareţului. După ce Philip intră, Jack porni pe urma lui.

Uşa lui Philip era întotdeauna deschisă. Jack bătu uşor în ea şi intră. Stareţul stătea în genunchi, în faţa micului altar din colţ. „Şi ai crede că se roagă suficient, petrecându-şi mare parte din zi şi jumătate de noapte în biserică, fără să mai fie nevoie să o facă şi acasă”, îşi spuse Jack. În vatră nu era aprins focul: Philip făcea economii. Jack aşteptă în tăcere până ce Philip se ridică şi se întoarse. În clipa aceea, Jack spuse:

— Asta trebuie să se termine.

Chipul de obicei prietenos al lui Philip părea sculptat în piatră, brăzdat fiind de linii severe.

— Nu văd nicio dificultate în această privinţă, spuse el, glacial. Pot să se întoarcă la lucru cât de repede vor.

— După termenii dictaţi de tine.

Philip se mulţumi să-l ţintuiască cu privirea. Jack continuă:

— Nu se vor întoarce la muncă respectând condiţiile tale, şi nici nu vor aştepta la nesfârşit, până ce tu o să vezi că au dreptate. Adăugă, în grabă: Sau să înţelegi de ce cred ei că au dreptate.

— Nu vor aştepta la nesfârşit? întrebă Philip. Şi unde se vor duce când se vor sătura de aşteptat? Nu vor găsi de lucru în altă parte. Cred ei cumva că numai mănăstirea suferă de pe urma foametei? Aşa e în toată Anglia. Pe toate şantierele se reduc cheltuielile.

— Aşa că ai de gând să aştepţi până ce ei se întorc în genunchi la tine, cerând iertare, spuse Jack.

Philip îşi feri privirea.

— Nu o să fac pe nimeni să îngenuncheze, zise el. Nu cred că v-am dat vreodată motive să credeţi aşa ceva despre mine.

— Nu, şi tocmai de aceea am venit să-ţi vorbesc, spuse Jack. Ştiu că tu nu vrei să-i umileşti pe oamenii aceştia; nu-ţi stă în fire. Şi, mai mult, dacă ei se întorc simţindu-se înfrânţi şi plini de ranchiună, nu vor lucra bine anii viitori. Deci, atât din punctul meu de vedere, cât şi dintr-al tău, trebuie să-i lăsăm să-şi păstreze mândria. Iar asta înseamnă să facem concesii.

Jack îşi ţinu răsuflarea. Spusese vorbe meşteşugite, dinainte plănuite, iar acesta era momentul decisiv. Dacă Philip nu era mişcat nici acum, atunci viitorul era, într-adevăr, sumbru.

O vreme, Philip îl aţinti cu o privire de o intensitate cutremurătoare. Jack desluşea pe chipul lui felul în care raţiunea se lupta cu sentimentele. Apoi, într-un sfârşit, chipul i se îmblânzi şi stareţul rosti:

— Am face bine să luăm loc.

Pe când se aşeza, Jack îşi înăbuşi un oftat de uşurare. Plănuise şi ce avea să spună mai departe: spre deosebire de discuţia cu constructorii, avea de gând să dea dovadă de tact.

— Nu e nevoie să-ţi modifici decizia în privinţa încetării cumpărării de noi materiale, începu el. De asemenea, decizia privind interdicţia de a angaja poate rămâne; nimeni nu i se opune. Totodată, cred că pot fi convinşi să accepte să nu lucreze de zilele sfinţilor, dacă faci concesii în alte privinţe.

Se opri, pentru a-i îngădui stareţului să cugete la cele spuse. Până acum, Jack ceda tot şi nu cerea nimic.

Philip încuviinţă.

— Bine. Ce concesii?

Jack trase adânc aer în piept.

— Meşterii au fost foarte jigniţi de propunerea de a opri avansările. Ei cred că încerci să anulezi acest drept străvechi al breslei.

— Dar ţi-am explicat că nu asta este intenţia mea, spuse Philip, pe un ton exasperat.

— Ştiu, ştiu, rosti grăbit Jack. Bineînţeles că mi-ai explicat. Şi te-am crezut, dar ei nu au făcut-o.

Pe faţa lui Philip apăru o expresie jignită. Cum putea cineva să nu aibă încredere în ceea ce spunea stareţul? Jack continuă zorit:

— Dar asta ţine de trecut. O să propun un armistiţiu care n-o să te coste nimic.

Philip părea interesat. Jack îşi urmă vorba:

— Lasă-i să aprobe, în continuare, cererile de avansare, dar amânând creşterea de salariu un an.

„Găseşte vreo obiecţie la asta, dacă poţi!” îşi zise el în sinea sa.

— Vor accepta aşa ceva? întrebă sceptic Philip.

— Merită încercat.

— Şi ce se întâmplă dacă nu-mi permit să le măresc salariul nici peste un an?

— O să-ncercăm să traversăm podul acela când vom ajunge la el.

— Adică, vom renegocia anul viitor.

Jack ridică din umeri.

— Dacă e nevoie.

— Înţeleg, spuse Philip pe un ton nici de respingere, dar nici de acceptare. Altceva?

— Cel mai mare obstacol îl reprezintă concedierea imediată a muncitorilor de pe timpul verii. Acum, Jack se arăta pe deplin sincer. Problema nu putea fi îndulcită nicicum. Concedierea imediată nu a fost permisă niciodată, pe niciun şantier din toată creştinătatea. Cel mai devreme, îi poţi concedia la sfârşitul săptămânii. Pentru a-l ajuta pe Philip să se simtă mai puţin prost, Jack adăugă: Trebuia să te fi avertizat în privinţa aceasta.

— Deci, tot ce trebuie să fac e să îi plătesc pentru alte două zile?

— Nu cred că va mai fi de ajuns, acum, spuse Jack. Dacă, de la început, am fi gestionat situaţia altfel, am fi putut scăpa numai cu atât, dar acum vor vrea mai mult.

— Fără îndoială, te gândeşti la ceva anume.

Jack chiar avea aşa ceva în minte, şi era singura concesie adevărată pe care o cerea.

— Suntem la începutul lui octombrie. În mod normal, punem pe liber muncitorii de pe perioada verii la începutul lunii decembrie. Hai să mergem în întâmpinarea muncitorilor până la jumătatea intervalului, şi să o facem la începutul lui noiembrie.

— Asta nu-mi dă decât jumătate din ce am eu nevoie.

— Îţi dă mai mult decât jumătate. Beneficiezi în continuare de oprirea cumpărării de materiale, de amânarea creşterilor de salariu cu un an şi de zilele sfinţilor neplătite.

— Astea nu sunt decât mărunţişuri.

Jack se sprijini de spătar, mohorât. Făcuse tot ce putuse. Nu mai avea alte argumente pe care să i le prezinte lui Philip, nu mai avea alte resurse de convingere, nu mai avea nimic de spus. Îşi slobozise săgeata din arc. Iar Philip încă se mai opunea. Jack

era gata să-şi recunoască înfrângerea. Privea chipul împietrit al stareţului şi aştepta.

Tăcut, Philip îşi aţinti ochii asupra altarului din colţ, preţ de câteva clipe tensionate. Într-un final, îşi îndreptă privirea spre Jack şi spuse:

— Va trebui să prezint propunerea ta la canon.

Jack era atât de uşurat, încât simţi că i se înmoaie tot corpul. Nu reprezenta o victorie, dar era pe aproape. Philip nu le-ar fi cerut monahilor să se gândească la o propunere pe care nu o aproba el însuşi şi, de cele mai multe ori, aceştia făceau după voia stareţului.

— Sper că vor accepta, spuse Jack, cu glas slab.

Philip se ridică şi îşi aşeză mâna pe umărul lui Jack. Pentru prima oară, schiţă un surâs.

— Dacă le prezint faptele la fel de convingător ca tine, în mod sigur o vor face, rosti el.

Jack fu surprins de această schimbare bruscă de dispoziţie.

— Cu cât criza aceasta se va termina mai repede, cu atât mai mici vor fi efectele pe termen lung, spuse el.

— Ştiu. M-a mâniat foarte tare tot ce s-a întâmplat, dar nu vreau să mă cert cu tine.

Pe neaşteptate, îi întinse mâna lui Jack.

Jack i-o strânse, iar asta îl făcu să se simtă bine. Spuse:

— Să le zic meşterilor să vină mâine la atelier ca să audă verdictul călugărilor?

— Da, te rog!

— Asta o să şi fac acum.

Se întoarse cu gând să plece.

Philip însă mai avea ceva de spus.

— Jack!

— Da?

— Îţi mulţumesc!

Jack dădu din cap, în semn că înţelesese, şi ieşi. Porni prin ploaie fără să-şi ridice gluga. Se simţea fericit.

În după-amiaza aceea se duse la casele meşterilor şi le spuse că avea să fie o întâlnire a doua zi dimineaţă. Pe cei care nu erau acasă – în principal holtei şi muncitori pe perioada verii – îi găsi la berărie. Totuşi, nu erau chercheliţi, pentru că preţul berii crescuse şi el odată cu celelalte, iar nimeni nu-şi mai putea permite să se îmbete. Singurul meşter pe care nu reuşi să-l găsească fu Alfred, pe care nu-l văzuse nimeni de câteva zile.

În cele din urmă, Alfred apăru pe la asfinţit. Intră în berărie cu o expresie ciudat de victorioasă întipărită pe chipul său bovin. Nu spuse unde fusese, iar Jack nu-l întrebă. Îl lăsă bând cot la cot cu ceilalţi, iar el se duse să ia cina cu Aliena şi cu copiii.

A doua zi dimineaţă, Jack începu întâlnirea meşterilor înainte ca stareţul Philip să vină în atelier. Voia să aşeze fundaţia problemei. Încă o dată, îşi pregătise foarte atent ce avea să spună, pentru a fi sigur că nu va pune în pericol situaţia prin lipsă de tact. Încă o dată, încerca să gestioneze lucrurile aşa cum ar fi făcut-o Philip.

Toţi meşterii veniră devreme. Era în joc pâinea lor. Câţiva dintre cei mai tineri aveau ochii roşii: Jack presupuse că berăria rămăsese deschisă până târziu în noaptea precedentă, iar unii dintre ei dăduseră uitării sărăcia pentru o vreme. Tinerii şi muncitorii pe vară aveau să fie cel mai dificil de convins. Meşterii mai în vârstă erau interesaţi mai degrabă de viitorul pe termen lung. Puţinele femei-meşter aveau mereu tendinţa de a fi precaute şi conservatoare, aşa că se putea conta pe ele în a susţine orice fel de înţelegere între părţi.

— Stareţul Philip o să ne ceară să ne întoarcem la muncă şi o să ne ofere o soluţie de compromis, începu Jack. Înainte să vină aici, ar trebui să discutăm ce anume suntem pregătiţi să acceptăm, ce vom respinge categoric şi punctele pe care am fi dispuşi să le negociem. Trebuie să fim uniţi în faţa lui Philip. Sper că sunteţi de acord cu toţii. Îi văzu pe câţiva dând afirmativ din cap. Abordă intenţionat un ton uşor furios şi spuse: După părerea mea, ar trebui să nu acceptăm cu niciun chip concedierea imediată a sezonierilor!

Lovi cu pumnul în bancul de lemn pentru a-şi accentua inflexibilitatea în acea privinţă. Câţiva meşteri îşi exprimară acordul prin strigăte puternice. Jack ştia sigur că Philip nu avea să ceară aşa ceva. Voia să-i stârnească pe entuziaşti, în ideea de a apăra practicile şi obiceiurile străvechi în această privinţă, astfel încât, atunci când Philip avea să cedeze, să se simtă satisfăcuţi.

— De asemenea, trebuie să păstrăm dreptul breslei de a face avansări, pentru că numai meşterii pot judeca dacă un lucrător e calificat sau nu.

Din nou, dădea dovadă de viclenie. Le concentra atenţia asupra aspectelor morale ale avansărilor, în speranţa că, atunci când avea să li se acorde acest drept, să fie dispuşi să facă un

compromis în privinţa plăţii. Continuă:

— Cât despre munca în zilele sfinţilor, sunt nehotărât. Sărbătorile sunt, în mod normal, un subiect care se negociază. Nu există obiceiuri şi practici fixe, din câte ştiu eu. Se întoarse către Edward Două-Nasuri şi întrebă: Tu ce părere ai, Edward?

— Practicile diferă de la un şantier la altul, răspunse Edward.

Era încântat că i se cerea părerea. Jack dădu din cap încurajator, îndemnându-l să continue. Edward începu să treacă în revistă diferite atitudini în legătură cu zilele sfinţilor. Întâlnirea mergea exact cum voia Jack. O discuţie amănunţită asupra unui punct care nu stârnea prea multe controverse avea să-i plictisească pe meşteri şi să le consume energia pe care, altfel, ar fi folosit-o în confruntarea cu stareţul.

Însă, monologul lui Edward fu întrerupt de o voce din spate, care spuse:

— Nu contează nimic din toate astea!

Jack privi în direcţia respectivă şi îl văzu pe Dan Bristol, muncitorul pe timp de vară, care la precedenta întâlnire ceruse să nu înceapă lucrul.

— Pe rând, vă rog, zise Jack. Să-l lăsăm pe Edward să spună ce are de spus.

Dan nu se lăsă înfrânt aşa uşor.

— Nu contează ce spune el. De fapt, noi vrem o mărire.

— O mărire?

Jack era iritat de această remarcă ridicolă.

Totuşi, spre surprinderea sa, Dan găsi susţinere printre meşteri.

— Chiar aşa, o mărire! spuse Pierre. Ştiţi şi voi: o pâine de două kilograme costă un penny. O găină, care înainte era opt penny, acum e douăzeci şi patru! Pun prinsoare că nimeni de aici nu a mai băut bere tare de săptămâni bune. Toate preţurile cresc, dar cei mai mulţi dintre noi primim tot salariul cu care am fost angajaţi, adică doişpe penny pe săptămână. Şi avem familii de hrănit cu banii ăştia.

Inima lui Jack părea că se îngreunează cu fiecare clipă. Reuşise să îndrepte lucrurile încotro voia el, dar această întrerupere îi distrusese strategia. Totuşi, îşi înfrână impulsul de a li se opune lui Dan şi lui Pierre, pentru că ştia că ar fi avut mai multă influenţă dacă se arăta deschis oricăror propuneri.

— Sunt de acord cu voi doi, spuse el, spre evidenta lor surprindere. Problema este următoarea: ce şanse avem să-l

convingem pe Philip să ne dea o mărire într-un moment în care stăreţia rămâne fără bani?

Nimeni nu-i răspunse. În loc de asta, Dan spuse:

— Avem nevoie de douăzeci şi patru de penny pe săptămână ca să supravieţuim, şi, chiar şi aşa, tot o s-o ducem mai rău decât altădată.

Jack se simţea cuprins de disperare: cum de pierdea controlul acestei întâlniri?

— Douăzeci şi patru de penny pe săptămână, întări Pierre, întovărăşit de murmurele aprobatoare ale altor meşteri.

În mintea lui Jack încolţi bănuiala că nu era singurul care venise la această întâlnire cu o strategie pregătită. Aţintindu-l pe Dan cu privirea, spuse:

— Aţi mai vorbit despre asta înainte?

— Da, aseară, la berărie, spuse sfidător Dan. Ai ceva împotrivă?

— Sigur că nu. Dar, pentru cei care nu am avut privilegiul de a asista la respectiva întâlnire, ai vrea să ne faci un rezumat al concluziilor la care aţi ajuns?

— Bine.

Bărbaţii care nu fuseseră la berărie îi aruncară căutături încărcare de reproş, dar Dan nu dădea semne că s-ar căi. Exact când lucrătorul deschise gura cu gând să le vorbească, stareţul Philip intră în atelier. Jack aruncă o privire rapidă, cercetătoare în direcţia sa. Stareţul părea fericit. Philip îi întâlni privirea şi dădu aprobator din cap, aproape imperceptibil. Jack jubila: călugării acceptaseră compromisul. Dădu să-l împiedice pe Dan să vorbească, dar o făcu o clipă prea târziu.

— Vrem douăzeci şi patru de penny pe săptămână pentru fiecare meşter, spuse răspicat Dan. Doisprezece penny pentru muncitorii necalificaţi şi patruzeci şi opt pentru maiştri.

Jack se uită din nou la Philip. Expresia mulţumită dispăruse, iar pe chipul său se vedeau din nou cutele dure, ferme ale conflictului.

— Numai puţin, spuse Jack. Asta nu e părerea întregii bresle. Este o cerere nebunească născocită de nişte meşteri beţi, la berărie.

— Ba nu, nu e, se auzi un alt glas. Era Alfred. Cred că vei descoperi că majoritatea meşterilor susţin cererea dublării salariilor.

Furios la culme, Jack îşi aţinti privirea asupra lui.

— În urmă cu câteva luni, mă implorai să-ţi dau de lucru, spuse el. Acum ceri salariu dublu. Ar fi trebuit să te las să mori de foame!

— Şi asta o să se întâmple cu voi toţi dacă vă încăpăţânaţi să nu pricepeţi cum stau lucrurile! zise stareţul.

Jack îşi dorise din adâncul sufletului să evite astfel de replici ameninţătoare, dar acum nu mai vedea nicio altă cale: strategia sa se prăbuşise.

— Nu ne întoarcem la muncă decât pentru douăzeci şi patru de penny şi cu asta, basta, zise Dan.

Stareţul Philip spuse cu mânie:

— Nici nu se pune problema! Este caraghios! Nici măcar nu am de gând să discut aşa ceva.

— Atunci n-o să discutăm despre nimic altceva, zise Dan. Nu vom lucra pentru mai puţin sub nicio formă!

Jack interveni:

— E o prostie! Cum puteţi sta aici şi să spuneţi că nu veţi lucra pentru mai puţin? Nu veţi lucra deloc, nebunilor! Nu aveţi unde altundeva să plecaţi!

— Chiar nu avem? întrebă Dan.

În rândul celor prezenţi se lăsă tăcerea.

„O, Doamne, îşi spuse Jack disperat. Asta este: au altă ofertă.”

— Ba avem unde să plecăm, rosti Dan. Se ridică. Iar eu mă duc acolo chiar acum!

— Despre ce tot vorbeşti? întrebă Jack.

Pe faţa lui Dan se aşternu o expresie de triumf.

— Mi s-a oferit de lucru pe un şantier nou, la Shiring. La construcţia noii biserici. Cu douăzeci şi patru de penny pe săptămână pe cap de meşter.

Jack aruncă o privire în jur.

— I s-a mai oferit şi altcuiva acelaşi lucru?

Pe feţele meşterilor se citea ruşinea.

— Tuturor, spuse Dan.

Jack era distrus. Tot ce se întâmplase fusese dinainte plănuit. Îl trădaseră. Se simţea, în acelaşi timp, naiv şi nedreptăţit. Nu văzuse deloc cum stăteau de fapt lucrurile. Durerea sa se transformă în furie şi Jack făcu privirea roată, căutând un vinovat.

— Care dintre voi? răcni. Care dintre voi e trădătorul?

Trecea cu privirea de la un meşter la altul. Puţini erau în stare

să i se uite în ochi. Ruşinea lor nu-i oferea nici cea mai mică alinare. Se simţea ca un amant respins.

— Cine v-a adus această ofertă din Shiring? ţipă el. Cine este maistrul constructor de la Shiring? Ochii săi cercetau neîndurători mulţimea prezentă şi se opriră asupra lui Alfred. „Bineînţeles!” îşi zise. Se simţea îngreţoşat de dezgust. Alfred? întrebă, pe un ton batjocoritor. Mă părăsiţi ca să munciţi sub conducerea lui *Alfred?*

Ceilalţi nu rostiră niciun cuvânt. Într-un final, Dan spuse:

— Da.

Jack înţelese că fusese înfrânt.

— Fie, zise el cu un glas amar. Mă ştiţi pe mine şi îl ştiţi şi pe fratele meu; iar voi l-aţi ales pe Alfred. Îl ştiţi pe stareţul Philip şi îl ştiţi şi pe contele William; iar voi l-aţi ales pe William. Tot ce vă mai pot spune e că meritaţi cu vârf şi îndesat ceea ce o să primiţi.

Capitolul 15

I

— Spune-mi o poveste, zise Aliena. Acum nu-mi mai spui poveşti. Ţi-aduci aminte cum îmi spuneai altădată?

— Da, îmi amintesc, rosti Jack.

Se aflau în luminişul lor secret din pădure. Era spre sfârşitul toamnei, aşa că, în loc să stea la umbră, lângă izvor, făcuseră focul la adăpostul unor stânci. Era o după-amiază rece, cenuşie şi întunecată, dar se încălziseră făcând dragoste, iar vreascurile pocneau voios în foc. Sub pelerine, erau amândoi goi.

Desfăcându-i pelerina, Jack atinse sânul Alienei. Ea socotea că avea sâni prea mari şi o întrista faptul că nu mai erau la fel de ridicaţi şi de fermi ca înainte de a naşte, dar el părea să-i adore la fel de mult, luându-i Alienei o piatră de pe inimă.

— O poveste despre o prinţesă care trăia în vârful unui castel înalt, zise Jack. Îi atinse uşor sfârcul. Şi un prinţ, care locuia în vârful unui alt castel înalt. Îi atinse şi celălalt sân. În fiecare zi, cei doi se priveau de la ferestrele temniţelor lor şi tânjeau să traverseze valea care-i despărţea. Mâna i se opri în locul dintre sânii ei, după care coborî. Dar în fiecare duminică după-amiaza se întâlneau în pădure!

Aliena chicoti, speriată, după care râse de ea însăşi.

Aceste după-amiezi de duminică erau nestematele unei vieţi ce se năruia văzând cu ochii.

Roadele sărace ale câmpului şi căderea pieţei lânii aduseseră dezastrul. Negustorii erau ruinaţi, orăşenii nu mai aveau de lucru, iar ţăranii mureau de foame. Din fericire, Jack încă mai avea salariu: în fruntea câtorva meşteri, înălţa cu încetineală prima travee a naosului. Dar Aliena îşi închisese aproape de tot afacerea cu ţesutul stofei de lână. Şi, din cauza felului în care William specula foametea, în regiunea lor lucrurile stăteau mai rău decât în tot sudul Angliei.

Pentru Aliena, acesta era cel mai dureros aspect al situaţiei. William strângea cu lăcomie bani pentru finanţarea noii sale biserici din Shiring, închinată amintirii mamei sale malefice, pe jumătate nebune. Evacuase atât de mulţi arendaşi din cauză că

nu-şi plătiseră datoriile la timp, încât, acum, unele dintre cele mai bune terenuri din ţinut se găseau în paragină, ceea ce adâncea sărăcia de grâne. Cu toate acestea, contele stocase cantităţi mari de grâu pentru a determina o şi mai mare creştere a preţului. Avea angajaţi puţini şi nu prea multe guri de hrănit, aşa că, pe termen scurt, el chiar profitase de pe urma foametei. Dar, pe termen lung, provoca daune ireparabile domeniului şi capacităţii acestuia de a-şi hrăni locuitorii. Aliena îşi amintea cum arăta proprietatea pe când trăia tatăl ei: un ţinut bogat, cu câmpuri fertile şi cu oraşe prospere, iar discrepanţa dintre aceste două imagini îi frângea inima.

Timp de câţiva ani, aproape că uitase de legămintele pe care ea şi fratele ei le rostiseră în faţa tatălui lor muribund. De când William Hamleigh fusese uns conte, iar ea îşi întemeiase o familie, ideea ca Richard să recâştige domeniul devenise un fel de vis îndepărtat. Richard însuşi se stabilise în Kingsbridge, ca şef al gărzii. Ba chiar se însurase cu o fată din partea locului, fiica unui dulgher, deşi, din nefericire, biata fată se dovedise a fi bolnavă şi murise în urmă cu un an fără să-i fi dăruit vreun copil.

De la pornirea foametei, Aliena începuse să se gândească din nou la domeniul Shiring. Ştia că, dacă Richard ar fi fost conte, ar fi putut, cu ajutorul ei, să uşureze suferinţele aduse de lipsa de alimente. Dar nu era decât un vis: William se afla în graţiile regelui Stephen, în favoarea căruia părea să încline balanţa războiului civil, şi nu se întrevedea nicio schimbare.

Totuşi, toate aceste dorinţe încărcate de tristeţe erau date uitării în luminişul secret, unde Aliena şi Jack se întindeau pe iarbă să facă dragoste. De la bun început, tânjiseră unul după celălalt – Aliena nu avea să uite niciodată cât de uimită fusese de propriile dorinţe carnale, în primele momente petrecute cu Jack – şi, chiar şi acum, când, la treizeci şi trei de ani, femeii i se lăţiseră şoldurile, iar abdomenul – cândva plat – i se înmuiase din pricina naşterilor, Jack încă se arăta atât de mistuit de dorinţă, încât făceau dragoste de trei sau patru ori în fiecare duminică.

Acum, gluma sa despre pădure începea să se transforme într-o mângâiere delicioasă, iar Aliena îi trase faţa spre a ei, vrând să-l sărute; deodată se auzi un glas.

Încremeniră amândoi. Luminişul lor se afla la o distanţă destul de mare de drum, ascuns de un desiş: nu erau întrerupţi niciodată decât de vreo căprioară sau de vreo vulpe mai vitează. Îşi ţinură respiraţia şi ascultară. Vocea se auzi din nou, urmată

fiind de o alta. Ciulind urechea, auziră şi un fâşâit în fundal, ca şi cum un grup mare de oameni se deplasa prin pădure.

Jack îşi luă cizmele, pe care le lăsase pe pământ. Mişcându-se fără să facă niciun zgomot, se îndreptă cu băgare de seamă către izvor, umplu o cizmă cu apă şi o goli peste foc. Flăcările se stinseră cu un şuierat, înălţând o pală de fum. Într-o tăcere deplină, Jack se afundă în tufişuri, târându-se cât mai aproape de pământ, după care se făcu nevăzut.

Aliena îşi puse cămaşa şi tunica, se încălţă cu cizmele, apoi îşi înfăşură din nou pelerina în jurul corpului.

Jack se întoarse cu mişcări la fel de silenţioase.

— Nelegiuiţi, spuse el.

— Câţi? întrebă ea în şoaptă.

— Mulţi. Nu am reuşit să-i văd pe toţi.

— Unde se duc?

— La Kingsbridge. Jack ridică o palmă. Ascultă!

Aliena îşi înălţă capul. În depărtare, se auzea clopotul de la stăreţia Kingsbridge, bătând repede şi fără contenire, avertizându-i pe locuitori că se aflau în pericol. Preţ de un moment, îşi simţi inima oprindu-se în piept.

— O, Jack – copiii!

— Putem ajunge înainte nelegiuiţilor dacă traversăm mlaştina şi trecem râul prin vad, în pădurea cu castani.

— Hai, repede!

Jack o prinse de braţ, oprind-o, şi ciuli urechea. Mereu putea auzi în pădure lucruri pe care ea nu le putea percepe, abilitate căpătată în vremea copilăriei sale petrecute în codru. Aliena aşteptă. În cele din urmă, Jack spuse:

— Cred că au trecut cu toţii.

Ieşiră din luminiş. În scurt timp, ajunseră la drum. Nu se vedea nici picior de om. Traversară drumul şi o luară pe scurtătură, prin pădure, urmând o potecă abia vizibilă. Aliena îi lăsase pe Tommy şi pe Sally cu Martha, jucând Nouă-Mori în faţa unui foc vesel. Nu ştia sigur în ce consta pericolul, dar era îngrozită că micuţilor ei li s-ar putea întâmpla ceva. Ori de câte ori terenul le îngăduia, începeau să alerge, dar, spre frustrarea Alienei, drumul era prea denivelat, aşa că nu putea decât să meargă foarte iute, în vreme ce Jack făcea paşi mari. Traseul acesta era mai dificil decât cel marcat de drum, şi tocmai de aceea nu prea-l foloseau, dar era mult mai scurt.

Se lăsară să alunece pe panta abruptă care ducea la mlaştină.

Din când în când, străinii imprudenţi îşi găseau sfârşitul în această zonă înşelătoare, dar, pentru cei care ştiau drumul, nu era niciun pericol. Totuşi, nămolul părea să se prindă cu lăcomie de picioarele Alienei, încetinindu-i înaintarea, ţinând-o departe de Tommy şi de Sally. De cealaltă parte a mlaştinii se afla un vad prin care puteau trece râul. Apa rece îi ajungea Alienei până la genunchi şi spălă noroiul care i se agăţase de picioare.

De acolo, trebuiau să traverseze drept. Pe măsură ce se apropiau de oraş, clopotul de alarmă se auzea din ce în ce mai puternic. „Oricare ar fi fost pericolul cu care se confruntă oraşul din pricina nelegiuiţilor, măcar oamenii au fost preveniţi”, îşi spuse Aliena, încercând să-şi păstreze optimismul. În vreme ce ea şi Jack ieşeau din pădure în pajiştea de lângă râu, un grup de douăzeci, treizeci de tineri care jucaseră fotbal în satul învecinat se apropiau şi ei de oraş, strigând răguşit şi transpirând, în ciuda frigului de-afară.

Traversară cu toţii podul în grabă. Poarta era deja închisă, dar oamenii aflaţi în vârful întăriturilor îi văzuseră şi îi recunoscusem, aşa că, pe când se apropiau, o portiţă mică se deschise. Jack profită de funcţia sa şi îi făcu pe băieţi să-i dea prioritate lui şi Alienei. Se aplecară şi intrară prin portiţa joasă. Aliena era cum nu se poate mai uşurată că reuşise să ajungă în oraş înaintea nelegiuiţilor.

Gâfâind din cauza efortului, înaintară grăbiţi pe strada principală. Orăşenii se îndreptau către ziduri înarmaţi cu suliţe, arcuri şi grămezi de pietre pe care să le arunce în atacatori. Unii se ocupau de adunarea copiilor şi de trimiterea lor la stăreţie. Aliena îşi dădu seama că, cel mai probabil, Martha îi dusese deja pe Tommy şi pe Sally acolo. Ea şi Jack se îndreptară direct către curtea mănăstirii.

În preajma bucătăriei, Aliena o văzu – nevenindu-i să-şi creadă ochilor – pe mama lui Jack, Ellen, la fel de zveltă şi de bronzată ca întotdeauna, dar cu fire albe în pletele lungi şi cu riduri în jurul ochilor, semne ale trecerii celor patruzeci şi patru de ani de viaţă. Purta o discuţie animată cu Richard. Stareţul Philip se afla la o oarecare distanţă, îndrumându-i pe copii către capitul. Nu părea să o fi văzut pe Ellen.

În apropiere se afla şi Martha, cu Tommy şi cu Sally lângă ea. Aliena suspină uşurată şi se repezi să îşi îmbrăţişeze copiii.

— Mamă! spuse Jack. De ce ai venit aici?

— Am venit să vă previn că o hoardă de nelegiuiţi se

îndreaptă spre voi. Au de gând să atace şi să jefuiască oraşul.

— I-am văzut în pădure, spuse Jack.

Richard îşi ciuli urechile.

— I-ai văzut? Câţi sunt?

— Nu ştiu sigur, dar, după zgomot, păreau mulţi, cel puţin o sută, poate chiar mai bine.

— Ce fel de arme aveau?

— Bâte. Cuţite. Un topor sau două. Cei mai mulţi, bâte.

— Din ce direcţie vin?

— Dinspre nord.

— Mulţam! Mă duc să arunc o privire de pe ziduri.

Aliena îi spuse Marthei să-i ducă pe copii în capitul, apoi porni după Richard, urmată de Jack şi de Ellen.

În vreme ce străbăteau grăbiţi străzile, oamenii îl tot întrebau pe Richard ce se întâmplă.

— Nelegiuiţi, răspundea el succint, fără să încetinească.

„Richard e în elementul lui, observă Aliena. Cere-i să plece la muncă să-şi câştige pâinea şi nu e în stare de nimic; dar, în situaţii de urgenţă militară, are sânge rece, e detaşat şi priceput."

Ajunseră la zidul nordic de apărare şi urcară pe scara de lemn până în vârf. Acolo găsiră grămezi de pietre, aşezate la intervale regulate pentru a fi aruncate în atacatori. Orăşeni înarmaţi cu arcuri şi săgeţi îşi ocupau deja poziţiile pe întărituri. În urmă cu ceva vreme, Richard convinsese ghilda orăşenească să organizeze, o dată pe an, exerciţii de pregătire pentru situaţii de urgenţă. La început, se ridicaseră o mulţime de voci împotriva ideii sale, dar, între timp, exerciţiile deveniseră un ritual, ca un joc de Ziua Primelor Roade, care-i distra pe toţi. Acum, pe când orăşenii reacţionau rapid şi siguri pe ei la clopotul de alarmă, se vedea adevărata lor utilitate.

Aliena privi înfricoşată peste câmpuri, către pădure. Nu zărea pe nimeni.

— Probabil că aţi ajuns cu mult înaintea lor, spuse Richard.

— Dar de ce ne atacă? întrebă Aliena.

Ellen fu cea care-i răspunse:

— Magaziile stăreţiei. Aici e singurul loc din zonă unde pot găsi mâncare.

— A, da, bineînţeles!

Nelegiuiţii erau oameni înfometaţi, lăsaţi fără pământuri de către William, fără altă cale de supravieţuire în afara furtului. În

satele lipsite de posibilităţi de apărare, se găseau mult prea puţine lucruri de furat, ba chiar în unele nu se găsea nimic: ţăranii nu trăiau mai bine decât nelegiuiţii. Numai în hambarele seniorilor se mai aflau alimente în cantităţi semnificative.

Pe când cugeta la acestea, Aliena îi văzu.

Ieşiră din pădure ca nişte şobolani fugind dintr-o căpiţă cuprinsă de flăcări. Se repeziră în şiruri dezlânate peste câmpuri, către oraş, douăzeci, treizeci, cincizeci, o sută, o mică armată. Probabil că speraseră să prindă oraşul pe nepregătite şi să intre pe poartă, dar, când auziseră clopotul de alarmă, îşi dăduseră seama că locuitorii fuseseră preveniţi. În ciuda acestui fapt, îşi lansaseră atacul, cu disperarea celor înfometaţi. Câţiva arcaşi îşi slobozieră săgeţile prea devreme, iar Richard strigă la ei:

— Aşteptaţi! Nu irosiţi săgeţile!

Data trecută când oraşul fusese atacat, Tommy avea un an şi jumătate, iar Aliena era însărcinată cu Sally. Atunci se refugiase în stăreţie, cu bătrânii şi copiii. De data aceasta, avea să stea pe ziduri, să ajute la apărarea oraşului. Cele mai multe dintre orăşence aveau aceeaşi atitudine: pe ziduri se găseau aproape tot atâtea femei cât numărul bărbaţilor.

Totuşi, în vreme ce nelegiuiţii se apropiau, în sufletul Alienei se purta o luptă. Se afla aproape de stăreţie, dar era posibil ca atacatorii să străpungă zidul printr-un alt punct şi să pătrundă în stăreţie înainte ca ea să ajungă acolo. Sau putea fi rănită în luptă, nemaizbutind astfel să le fie de ajutor copiilor. Jack se afla lângă ea, ca şi Ellen: dacă erau ucişi cu toţii, singura care să poarte grija lui Sally şi a lui Tommy ar fi rămas Martha. Indecisă, Aliena ezita.

Nelegiuiţii aproape că ajunseseră la ziduri. O ploaie de săgeţi se abătu asupra lor, şi, de data aceasta, Richard nu le mai spuse arcaşilor să aştepte. Nelegiuiţii fură decimaţi. Nu aveau niciun fel de armuri care să-i protejeze. Totodată, atacul lor nu era deloc organizat. Nimeni nu-l plănuise. Erau ca nişte animale lovite de streche, gonind înnebunite către ziduri. Când ajunseră la ele, se treziră că nu ştiau ce să facă. Orăşenii îi bombardau cu pietre de pe întărituri. Mai mulţi nelegiuiţi începură să lovească poarta de nord cu bâtele. Aliena ştia prea bine cât de solidă era poarta de stejar cu întărituri de fier: le-ar fi trebuit o noapte întreagă ca să o doboare. Între timp, Alf Măcelarul şi Arthur Şelarul aduceau un cazan cu apă clocotită din bucătăria cuiva, urcându-l pe zid, pentru a-l vărsa peste poartă.

Chiar sub locul în care se afla Aliena, un grup de nelegiuiţi începuse să formeze o piramidă umană. Îndată, Jack şi Richard prinseră să arunce cu pietre în ei. Gândindu-se la copiii ei, Aliena le urmă exemplul, iar Ellen li se alătură şi ea. Pentru o vreme, nelegiuiţii mânaţi de disperare rezistară potopului de pietre, după care unul dintre ei fu nimerit în cap, piramida se prăbuşi, iar ei se lăsară păgubaşi.

O clipă mai târziu, dinspre poarta de nord se auziră ţipete de durere, în timp ce apa clocotită făcea ravagii printre atacatori.

Deodată, unii dintre nelegiuiţi îşi dădură seama că morţii şi răniţii împrăştiaţi la baza zidului reprezentau nişte prăzi uşoare, aşa că începură să dezbrace corpurile, deposedându-le de orice lucru care avea o valoare oarecare. Cei care nu erau răniţi chiar atât de grav se împotriviră, aşa că se declanşară mai multe încăierări, iar hoţii rivali începură să se certe pe diversele obiecte ale celor prădaţi. „E un adevărat măcel, îşi spuse Aliena. Un măcel dezgustător şi degradant.” Văzând că atacul nu-i mai viza pe ei, orăşenii conteniră ploaia de pietre şi îi priviră pe nelegiuiţi luptându-se între ei ca nişte câini pentru un os.

Aliena se întoarse către Richard.

— Sunt prea dezorganizaţi ca să fie o ameninţare serioasă pentru noi, spuse ea.

Richard încuviinţă.

— Cu puţin ajutor, ar putea fi destul de periculoşi, pentru că sunt disperaţi. Dar, deocamdată, nu au niciun conducător.

Alienei îi veni o idee.

— O armată care aşteaptă un conducător, spuse.

Richard nu reacţionă, dar ea era încântată de acest gând. Richard era un conducător bun, dar nu avea o armată. Nelegiuiţii alcătuiau o armată, dar nu aveau conducător. Iar domeniul Shiring se ducea de râpă…

Câţiva dintre orăşeni încă mai aruncau pietre şi lansau săgeţi către atacatori, aşa că mulţi dintre prădători se prăbuşiră. Aceste din urmă pierderi pecetluiră înfrângerea, aşa că nelegiuiţii începură să se retragă, ca o haită de câini cu cozile între picioare, aruncând peste umăr priviri pline de regret. Apoi, cineva deschise poarta nordică, iar o mulţime de tineri se repeziră, agitând săbii şi topoare, pe urmele nelegiuiţilor. Aceştia o luară la goană, dar unii fură prinşi şi măcelăriţi.

Ellen îşi feri privirea, dezgustată, şi îi spuse lui Richard:

— Ar fi trebuit să-i împiedici pe băieţii ăia să-i urmărească.

— Tinerii au nevoie să vadă ceva sânge, după un atac precum acesta, spuse el. În plus, cu cât vom omorî mai mulţi de data asta, cu atât vor fi mai puţini data viitoare.

„Mentalitate de soldat”, îşi spuse Aliena. În perioada în care se temuse zilnic pentru viaţa ei, probabil că şi ea ar fi reacţionat aidoma acelor tineri, alergând dementă după nelegiuiţi cu gând să-i măcelărească. Acum însă Aliena voia să facă să dispară cauzele existenţei unei astfel de categorii de oameni, nu să facă să dispară tâlharii. În plus, găsise o cale prin care să-i folosească pe nelegiuiţii aceştia.

Richard spuse cuiva să tragă clopotul, în semn că totul se terminase, şi dădu instrucţiuni ca peste noapte paza să se dubleze, cu gardieni în patrulare şi cu santinele. Aliena se duse la stăreţie, de unde-i luă pe Martha şi pe copii. Se întâlniră cu toţii acasă la Jack.

Alienei îi plăcea faptul că erau cu toţii împreună: ea, Jack şi copiii lor, mama lui Jack, fratele Alienei şi Martha. Semănau cu o familie obişnuită, şi aproape că nici nu se mai gândea că tatăl ei murise în temniţă şi că ea era măritată, în ochii legii, cu fratele vitreg al lui Jack, iar Ellen era o nelegiuită şi…

Scutură din cap, alungând acea idee. N-avea niciun rost să-şi închipuie că aceasta era o familie ca toate celelalte.

Jack trase o carafă de bere din butoi şi turnă în nişte cupe mari. După înfruntarea cu un astfel de pericol, toţi se simţeau încordaţi şi tulburaţi. Ellen înteţi focul, iar Martha tăie câţiva napi felii într-o oală, punând de ciorbă pentru cină. Altădată, într-o zi ca asta ar fi fript pe foc o jumătate de porc.

Richard îşi bău berea dintr-o singură înghiţitură lungă, se şterse le gură şi spuse:

— O să mai vedem atacuri din astea până la primăvară.

— Ar trebui să atace magaziile contelui William, nu pe cele ale stareţului Philip, spuse Jack. William e cel care i-a lăsat pe drumuri pe majoritatea dintre ei.

— Dacă nu-şi îmbunătăţesc strategia, n-o să aibă mai mare succes împotriva lui decât împotriva noastră. Sunt ca o haită de câini.

Aliena intră în vorbă:

— Au nevoie de un conducător.

— Roagă-te să nu-şi găsească! zise Jack. Atunci chiar că ar fi periculoşi.

Aliena insistă:

— Un conducător i-ar putea pune să atace proprietăţile lui William în loc de ale noastre.

— Nu înţeleg unde vrei să ajungi, spuse Jack. Ar face un conducător aşa ceva?

— Ar face-o, dacă ar fi Richard.

În încăpere se aşternu o tăcere uimită.

Ideea crescuse în mintea Alienei, iar acum era convinsă că putea da roade. Şi-ar putea îndeplini jurămintele, Richard îl putea distruge pe William, devenind conte, iar ţinutul se putea întoarce la pacea şi prosperitatea de altădată… Cu cât se gândea mai mult la asta, cu atât era mai încântată. Spuse:

— În gloata care ne-a atacat azi erau mai mult de o sută de oameni. Se întoarse către Ellen. Câţi mai sunt în pădure?

— Nenumăraţi, spuse Ellen. Sute. Mii.

Aliena se aplecă peste masa de bucătărie şi îl privi fix în ochi pe Richard.

— Fii conducătorul lor, spuse ea, pe un ton impunător. Organizează-i. Învaţă-i cum să lupte. Fă-le planuri de atac. Apoi trimite-i la luptă – împotriva lui William!

Pe când vorbea, îşi dădu seama, tulburată, că îi cerea să-şi pună viaţa în pericol. În loc să recâştige domeniul, putea fi ucis.

Dar el nu avea astfel de griji.

— Doamne, Allie, s-ar putea să ai dreptate, spuse el. Aş putea avea propria mea armată şi să o conduc împotriva lui William.

Aliena văzu cum faţa lui se aprinse din pricina urii îndelung dospite în suflet şi observă din nou cicatricea de la urechea lui stângă, acolo unde lobul fusese tăiat. Împinse înapoi în negura memoriei amintirea care ameninţa să iasă la iveală.

Lui Richard începea să-i placă ideea.

— Aş putea ataca turmele lui William, spuse el, cu patimă în glas. Să-i fur oile, să-i vânez căprioarele, să-i devastez hambarele, să-i jefuiesc morile. Doamne, dacă aş avea o armată, aş putea să-l fac să sufere pe viermele ăla!

„Mereu a fost un războinic, îşi spuse Aliena. Este destinul lui.” În ciuda temerilor privind siguranţa lui, era încântată de ideea că lui Richard i se oferea o altă şansă de a-şi împlini destinul.

Lui Richard îi veni în minte un impediment.

— Dar cum aş putea să-i găsesc pe nelegiuiţi? întrebă. Mereu se ascund.

— În privinţa asta te pot ajuta eu, spuse Ellen. Din drumul către Winchester se desprinde o cărare năpădită de buruieni

care duce la o carieră abandonată. Acolo e ascunzătoarea lor. Locul e cunoscut sub numele de Cariera lui Sally.

Sally, în vârstă de şapte ani, interveni:

— Dar eu nu am nicio carieră!

Toţi izbucniră în râs.

Apoi tăcură din nou.

Richard părea exuberant şi hotărât.

— Foarte bine, spuse el, cu un glas tensionat. Cariera lui Sally.

— Lucrasem din greu toată dimineaţa, scoţând din rădăcini un trunchi gros de copac de pe deal, spuse Philip. Când ne-am întors, fratele meu Francis stătea chiar aici, în ţarcul caprelor, ţinându-te în braţe. Aveai numai o zi.

Pe faţa lui Jonathan era aşternută o expresie gravă. Era un moment solemn pentru el.

Philip cercetă cu privirea schitul Sfântul Ioan-din-Pădure. Acum nu se mai vedeau prea mulţi copaci: în timp, călugării defrişaseră acri buni de teren, iar mănăstirea era înconjurată de ogoare. În jur se înălţau mai multe clădiri de piatră – un capitul, o sală de mese şi un dormitor – plus o mulţime de hambare şi de lăptării de lemn. Abia dacă mai semăna cu aşezământul pe care-l părăsise în urmă cu şaptesprezece ani. Şi oamenii erau alţii, de asemenea. Mai mulţi dintre călugării tineri de altădată ocupau acum funcţii de răspundere la Kingsbridge. William Beauvis, care, cu atâţia ani în urmă, făcuse probleme turnând ceară fierbinte pe chelia călugărului responsabil cu novicii, era acum stareţ aici. Unii plecaseră: scandalagiul Peter din Wareham era la Canterbury, lucrând pentru un arhidiacon tânăr şi ambiţios numit Thomas Becket.

— Mă întreb cum erau, spuse Jonathan. Părinţii mei, vreau să zic.

Philip simţi o undă de compasiune pentru el. Şi el îşi pierduse părinţii, dar abia la vârsta de şase ani, şi şi-i putea aminti pe amândoi destul de bine: mama calmă şi iubitoare, iar tatăl înalt, cu barbă neagră, un bărbat – cel puţin pentru Philip – curajos şi puternic. Jonathan nu avea nici măcar atât. Tot ce ştia despre părinţii săi era faptul că nu-l doriseră.

— Putem ghici o mulţime de lucruri legate de ei, spuse Philip.

— Zău? întrebă entuziasmat Jonathan. Ce?

— Erau săraci, spuse Philip. Oamenii bogaţi nu au niciun motiv să-şi abandoneze copiii. Nu aveau prieteni: prietenii îşi dau

seama când un cuplu aşteaptă un copil, şi pun întrebări dacă un copil dispare. Erau disperaţi. Numai oamenii disperaţi pot suporta să piardă un copil.

Chipul lui Jonathan era încordat, sub povara lacrimilor reţinute. Philip ar fi vrut să poată plânge în locul lui, pentru băiatul acesta care – spunea toată lumea – semăna atât de mult cu el. Ar fi vrut să-l consoleze într-un fel sau altul, să-i spună ceva de bine şi înduioşător despre părinţii săi; dar cum putea pretinde că îl iubiseră, când îl lăsaseră să moară?

Jonathan întrebă:

— Dar de ce face Dumnezeu astfel de lucruri?

Philip îşi dădu seama că se ivise o ocazie.

— Odată ce începi să pui această întrebare, poţi fi descumpănit. Dar, în cazul acesta, cred că răspunsul e evident. Dumnezeu te-a vrut pentru el însuşi.

— Chiar crezi?

— Nu ţi-am mai spus asta şi înainte? Eu întotdeauna am socotit că aşa au stat lucrurile. Le-am spus-o şi călugărilor de aici, în ziua în care ai fost găsit. Le-am spus că Dumnezeu te-a trimis aici pentru propriile sale scopuri, şi că era datoria noastră să te creştem în slujba lui Dumnezeu, astfel încât să poţi să duci la îndeplinire sarcina pe care Domnul ţi-a menit-o.

— Mă întreb dacă mama ştie asta.

— Dacă e printre îngeri, ştie.

— Care crezi că ar putea fi sarcina mea?

— Dumnezeu are nevoie de călugări ca scribi, dascăli, muzicieni sau fermieri. Are nevoie de oameni care să-şi asume slujbe grele, cum ar fi cea de chelar, stareţ şi episcop. Are nevoie de oameni care pot face comerţ de lână, care să-i vindece pe bolnavi, să-i educe pe copii şi să construiască biserici.

— Mi-e greu să-mi închipui că are un rol pentru mine.

— Nu pot concepe să-şi fi bătut atât capul cu tine dacă nu ar fi avut, spuse Philip, zâmbind. Oricum, s-ar putea să nu fie un rol atât de important în termeni lumeşti. S-ar putea să vrea ca tu să devii unul dintre călugării tăcuţi, un om umil care să-şi dedice viaţa rugăciunii şi contemplaţiei.

Chipul lui Jonathan se transformă într-o mască a dezamăgirii.

— Cred că e posibil.

Philip izbucni în râs.

— Dar nu prea cred! Dumnezeu nu ar face un cuţit din lemn, sau o cămaşă de damă din piele de cizme. Nu eşti făcut dintr-un

material potrivit pentru o viaţă în linişte, iar Dumnezeu ştie asta. Eu sunt de părere că vrea să lupţi pentru el, nu să-i cânţi.

— Sper că aşa o să fie.

— Însă în clipa de faţă cred că vrea să te duci la fratele Leo şi să afli câte calupuri de brânză are pentru chelarul de la Kingsbridge.

— Bine.

— Eu mă duc să stau de vorbă cu fratele meu în capitul. Şi, nu uita: dacă vreunul dintre călugări pomeneşte de Francis, spune cât poţi de puţin.

— N-o să spun nimic.

— Hai, du-te!

Jonathan porni cu pas vioi de-a curmezişul curţii. Deja dispoziţia solemnă îi dispăruse, iar exuberanţa sa firească se reinstală chiar înainte de a ajunge la lăptărie. Philip îl urmări cu privirea până ce intră în clădire.

Philip se îndreptă în direcţia opusă, către capitul. Francis trimisese un mesaj cerându-i stareţului Philip ca ei să se întâlnească aici, fără să atragă atenţia. În ce-i privea pe călugării de la Kingsbridge, Philip făcea o vizită de rutină la schit. Întâlnirea nu putea fi ţinută secretă faţă de călugării de aici, dar aceştia erau atât de izolaţi, încât nu aveau cu cine să vorbească. Numai stareţul schitului venea din când în când la Kingsbridge, iar Philip îl pusese să jure că avea să păstreze taina.

El şi Francis sosiseră de dimineaţă şi, deşi nu aveau cum să pretindă că această întâlnire era o întâmplare, spuneau că o organizaseră numai pentru plăcerea de a se vedea unul pe celălalt. Asistaseră amândoi la mesa mare, după care luaseră prânzul cu călugării. Acum aveau, pentru prima dată, şansa de a discuta între patru ochi.

Francis aştepta în capitul, aşezat pe bancheta de piatră de lângă zid. Philip nu-şi vedea aproape niciodată reflectarea chipului – la mănăstire nu aveau oglinzi – aşa că-şi măsura înaintarea în vârstă după schimbările produse în înfăţişarea fratelui său, care era cu doi ani mai tânăr decât el. La 42 de ani, Francis avea câteva şuviţe argintii în păr şi mănunchiuri de riduri în jurul ochilor săi de un albastru intens. Avea gâtul şi talia cu mult mai groase decât ultima dată când îl văzuse Philip. „Probabil că eu am mai mult păr alb şi mai puţină grăsime, îşi spuse Philip. Dar mă întreb care din noi are mai multe riduri de îngrijorare."

Se aşeză lângă Francis şi îşi aţinti privirea către peretele opus al încăperii octogonale, în care nu mai era nimeni altcineva. Francis întrebă:

— Cum vă merge?

— Sălbaticii deţin din nou controlul, spuse Philip. Stăreţia rămâne fără bani, aproape că am sistat lucrările la catedrală, Kingsbridge e în declin, jumătate din ţinut flămânzeşte şi călătoriile sunt foarte periculoase.

Francis încuviinţă.

— Aşa e în toată Anglia.

— Poate că sălbaticii vor deţine mereu controlul, spuse sumbru Philip. Poate că lăcomia va fi mereu mai puternică decât înţelepciunea în consiliile ţinute de cei puternici; poate că, în mintea unui om cu spada în mână, frica va învinge mereu compasiunea.

— Nu-ţi stă în fire să fii atât de pesimist.

— În urmă cu câteva săptămâni, am fost atacaţi de nelegiuiţi. A fost un atac vrednic de milă: îndată ce orăşenii au reuşit să-i omoare pe câţiva, nelegiuiţii au început să se lupte între ei. Dar, când s-au retras, tinerii din oraş au pornit în urmărirea nenorociţilor şi i-au măcelărit pe toţi cei pe care i-au putut prinde. A fost dezgustător!

Francis clătină din cap.

— E greu de înţeles.

— Cred că înţeleg despre ce e vorba. Le-a fost frică, şi nu-şi puteau exorciza frica decât vărsând sângele celor care-i speriaseră. Am văzut acelaşi lucru şi-n ochii celor care ne-au omorât părinţii. Omorau pentru că erau speriaţi. Dar ce îi poate face să nu le mai fie frică?

Francis oftă.

— Pacea, dreptatea, prosperitatea… Lucruri greu de obţinut.

Philip dădu din cap în semn de încuviinţare.

— Bine. Tu ce mai faci?

— Lucrez pentru fiul împărătesei Maud. Numele lui este Henric.

Philip auzise vorbindu-se despre acest Henric.

— Cum e?

— E un tânăr foarte inteligent şi hotărât. Tatăl său a murit, aşa că el este conte de Anjou. De asemenea, este duce de Normandia, pentru că este cel mai mare dintre nepoţii bătrânului Henric, care a fost rege al Angliei şi duce de Normandia. Şi e

căsătorit cu Eleanor de Aquitania, aşa că acum e şi duce al Aquitaniei.

— Domneşte peste un teritoriu mai mare decât cel de care dispune regele Franţei.

— Exact.

— Dar cum *e?*

— Educat, muncitor, iute, neliniştit, voluntar. Are un temperament vulcanic.

— Uneori îmi doresc să fi avut şi eu un temperament vulcanic, spuse Philip. Îi ţine pe ceilalţi în şah. Dar toţi ştiu că sunt mereu de înţeles, aşa că nu mi se supun cu aceeaşi promptitudine cu care s-ar supune unui stareţ care poate exploda în orice clipă.

Francis izbucni în râs.

— Rămâi aşa cum eşti, spuse el. Redeveni serios. Henric m-a făcut să-mi dau seama de importanţa pe care o are personalitatea regelui. Uită-te la Stephen, de exemplu: nu e un judecător bun; are scurte accese de hotărâre, după care se lasă păgubaş; este curajos până la limita nesăbuinţei şi îşi iartă mereu duşmanii. Oamenii care-l trădează nu riscă mare lucru: ştiu că se pot baza pe mila lui. Ca atare, s-a luptat fără succes timp de optsprezece ani să domnească peste un ţinut care era un regat unit atunci când s-a suit el pe tron. Henric controlează deja mai bine suma sa de ducate care, până acum, au fost independente, decât a controlat vreodată Stephen Anglia.

Lui Philip îi veni o idee.

— De ce te-a trimis Henric în Anglia? întrebă.

— Pentru a supraveghea regatul.

— Şi ce ai aflat?

— Că legile nu mai sunt aplicate, că oamenii flămânzesc, loviţi de furtuni şi hărţuiţi de război.

Philip dădu din cap, gânditor. Tânărul Henric era duce de Normandia pentru că era cel mai mare dintre fiii lui Maud, singurul copil legitim al răposatului rege Henric, care fusese duce de Normandia şi rege al Angliei.

Prin această ascendenţă, Henric putea ridica pretenţii şi la tronul Angliei.

Mama lui pretinsese acelaşi lucru şi întâmpinase obiecţii pentru că era femeie, iar soţul ei era un angevin. Dar tânărul Henric nu numai că era de neam bărbătesc, dar avea şi avantajul de a fi atât normand (după mamă), cât şi angevin (după tată).

— Henric are de gând să încerce să obţină coroana Angliei?

întrebă Philip.
— Depinde de raportul meu, spuse Francis.
— Iar tu ce o să-i spui?
— Că nu va exista niciun moment mai potrivit decât aceasta.
— Slavă Domnului, spuse Philip.

II

În drumul său către castelul episcopului Waleran, William se opri la moara Cowford, al cărui proprietar era. Morarul, un bărbat între două vârste numit Wulfric, avea dreptul să macine toate grânele cultivate în unsprezece sate din împrejurimi. Drept taxă, păstra doi saci la fiecare douăzeci măcinaţi: unul pentru el şi unul pentru William.

William venise să-şi ia grânele cuvenite. În mod normal, nu venea personal pentru acest lucru, dar nu erau vremuri normale. În ultimul timp, trebuia să pună escortă militară la fiecare căruţă care transporta faină sau orice alte alimente. Pentru a-şi folosi subalternii cât mai eficient, obişnuia ca, ori de câte ori se deplasa cu anturajul său de cavaleri, să ia o căruţă sau două cu el şi să-şi adune câştigurile din zonele apropiate rutei sale.

Creşterea atacurilor nelegiuiţilor reprezenta un neplăcut efect secundar al strategiei sale ferme în ceea ce-i privea pe arendaşii rău-platnici. Oamenii rămaşi fără pământ recurgeau adesea la furt. În general, nu erau mai eficienţi ca hoţi decât fuseseră ca fermieri, iar William se aşteptase ca mulţi dintre ei să moară pe parcursul iernii. La început, aşteptările sale se confirmaseră: nelegiuiţii atacau fie călători singuratici care aveau prea puţine lucruri pe care ei să le fure, fie porneau atacuri prost organizate asupra unor ţinte bine apărate. Cu toate acestea, în ultima vreme, tactica nelegiuiţilor se îmbunătăţise. Acum atacau în număr cel puţin dublu faţă de cel al apărătorilor. Veneau atunci când hambarele erau pline, semn că făceau muncă de recunoaştere. Atacurile lor erau imprevizibile şi rapide şi aveau curajul disperării. Totuşi, nu se opreau să lupte, ci fiecare atacator o lua la goană de cum punea mâna pe o oaie, pe o bucată de şuncă, pe o roată de brânză, un sac de faină sau o pungă cu monede de argint. Nu avea niciun rost să pleci în urmărirea lor, pentru că se făceau nevăzuţi în pădure, împrăştiindu-se şi fugind în toate direcţiile. Cineva îi conducea, şi

o făcea întocmai cum ar fi făcut-o William însuşi.

Succesul nelegiuiţilor aducea un sentiment de umilinţă în sufletul lui William. Îl transforma într-un bufon care nu putea face legea pe propriul domeniu. Şi mai grav, rar se întâmpla ca nelegiuiţii să fure de la altcineva. Era ca şi cum l-ar fi sfidat intenţionat. Pentru William, nimic nu era mai îngrozitor decât impresia că oamenii râdeau de el pe ascuns. Îşi petrecuse întreaga viaţă obligându-i pe ceilalţi să-i respecte pe el şi pe familia sa, iar această hoardă de nelegiuiţi îi zădărnicea toate eforturile.

Şi mai îngrozitor era gândul la cele pe care le vorbeau oamenii pe la spatele său: că aşa îi trebuia, fiindcă îşi tratase arendaşii cu asprime, iar acum aceştia se răzbunau, că şi-o făcuse cu mâna lui. Asemenea vorbea îl aruncau în pragul apoplexiei, atât de furios era.

Sătenii din Cowford păreau speriaţi de apariţia lui William şi a cavalerilor săi. William privea aspru oamenii cu feţele trase, temătoare, care se uitau la el din cadrul uşilor şi dispăreau cu repeziciune în întunericul caselor. Oamenii aceştia îşi trimiseseră preotul pentru a-l ruga să le acorde dreptul de a-şi măcina singuri grânele anul acesta, spunând că nu-şi permiteau să dea o zecime morarului. William fusese tentat să pună să-i fie smulsă limba preotului, pentru astfel de vorbe insolente.

Era frig, iar în jurul iazului se vedea un inel de gheaţă. Roata de apă era nemişcată, iar piatra de moară, tăcută. O femeie ieşi din casa din spatele morii. Când o privi, William simţi un spasm de dorinţă. Avea în jur de douăzeci de ani, un chip drăguţ şi un nor de cârlionţi negri care-i încadra faţa. În ciuda foametei, avea sâni mari şi coapse puternice. Când îşi făcuse apariţia, pe faţa ei era aşternută o expresie şăgalnică, dar vederea cavalerilor lui William o făcu să-şi schimbe brusc aerul şi să se întoarcă în casă.

— Nu i-a plăcut de noi, spuse Walter. Probabil că l-a văzut pe Gervase.

Era o glumă veche, dar râseră oricum cu toţii.

Îşi legară caii. Nu era chiar acelaşi grup pe care-l adunase William atunci când începuse războiul civil. Walter se găsea tot cu el, bineînţeles, ca şi Gervase cel Urât şi Hugh Secure; dar Gilbert murise în bătălia neaşteptat de sângeroasă cu muncitorii de la carieră şi fusese înlocuit de Guillaume; Miles îşi pierduse un braţ într-o luptă cu spada din pricina unui joc de zaruri, la o berărie din Norwich, în locul lui venind Louis. Nu mai erau nişte

băieţi, dar vorbeau şi se purtau exact ca pe atunci, râzând şi bând, jucând şi prea-curvind. William pierduse şirul berăriilor pe care le devastaseră, al evreilor pe care-i torturaseră şi al virginelor pe care le defloraseră.

Morarul ieşi din casă. Fără îndoială, expresia sa acră se datora faptului că, oriunde, morarii nu erau deloc simpatizaţi. Aerul său morocănos fu completat de o anumită căutătură neliniştită. Era bine: lui William îi plăcea ca oamenii să fie neliniştiţi atunci când apărea el.

— Nu ştiam că ai o fiică, Wulfric, spuse William, rânjind pofticios. Ai ascuns-o de mine.

— E Maggie, nevasta mea, răspunse morarul.

— Rahat de vacă! Nevastă-ta e o babă sulemenită, mi-o aduc bine aminte.

— May a mea a murit anul trecut. M-am însurat din nou.

— Câine libidinos! exclamă William, rânjind. Trebuie să fie cu vreo treizeci de ani mai tânără decât tine!

— Cu douăzeci şi cinci…

— De-ajuns cu vorba. Unde e făina mea? Un sac pentru fiecare douăzeci!

— E aici toată, stăpâne! Dacă doriţi să intraţi…

În moară se intra prin casa lui. William şi cavalerii săi îl urmară pe Wulfric în singura încăpere. Noua soţie a morarului stătea în genunchi lângă foc, punând buşteni peste jar. Pe când se aplecă, tunica i se lipi de trup. William observă că avea coapse cărnoase. Bineînţeles, soţia morarului era ultima persoană dintr-un sat care să sufere pe timp de foamete.

William se opri, privindu-i fundul. Cavalerii rânjiră, iar morarul începu să se frământe agitat de pe un picior pe altul. Fata privi în jur, îşi dădu seama că se holbau la ea, după care se ridică în picioare, fără să înţeleagă ce se petrecea.

William îi făcu cu ochiul şi ceru:

— Adu-ne nişte bere, Maggie! Suntem însetaţi!

Trecură pragul către moară. Făina era pusă în saci stivuiţi în jurul nivelului circular de treierat. Nu era multă. În mod normal, stivele depăşeau un stat de om.

— Asta e toată? întrebă William.

— A fost o recoltă foarte slabă, stăpâne, spuse tulburat Wulfric.

— Şi unde e a mea?

— Aici, stăpâne.

Morarul arătă către o grămadă de opt, nouă saci.

— Ce? William simţi cum i se înroşea chipul. Asta e a mea? Am două căruţe afară, iar tu nu-mi dai decât atât?

Chipul lui Wulfric deveni şi mai trist.

— Îmi pare rău, stăpâne!

William numără sacii.

— Nu sunt decât nouă saci!

— Atâta este, spuse Wulfric. Aproape că plângea. Sunt şi ai mei alături, şi sunt tot aţâţi…

— Câine mincinos! rosti furios William. Ai vândut făina…

— Ba nu, stăpâne, insistă Wulfric. Atât a fost.

Maggie veni în moară cu şase cupe de lut, pline cu bere, aşezate pe o tavă. Întinse tava către fiecare dintre cavaleri. Aceştia luară fiecare câte o cupă şi băură cu sete. William nu o băgă în seamă. Era prea furios ca să mai bea. Fata rămase în aşteptare, cu ultima cupă pe tavă.

— Ce-i cu ăştia? îl întrebă William pe Wulfric, arătând către restul sacilor, douăzeci şi cinci sau treizeci la număr, aliniaţi lângă perete.

— Aşteaptă să fie ridicaţi, stăpâne… vedeţi semnul proprietarului pe saci…

Era adevărat: fiecare sac era marcat cu o literă sau cu un simbol.

Bineînţeles, putea fi o înşelătorie, dar William nu avea cum să descopere adevărul. Simţea că înnebuneşte. Dar nu-i stătea în fire să accepte o situaţie precum aceasta.

— Nu te cred, spuse el. Mă furi!

Deşi îi tremura glasul, Wulfric insista, plin de respect:

— Sunt cinstit, stăpâne!

— N-am văzut vreodată morar cinstit.

— Stăpâne… Wulfric înghiţi cu greu un nod pus în gât. Stăpâne, nu te-am înşelat niciodată nici măcar cu un bob de grâu…

— Pun prinsoare că m-ai furat ca-n codru!

În ciuda vremii reci, pe chipul lui Wulfric curgeau broboane de sudoare. Îşi şterse fruntea cu mâneca.

— Sunt gata să jur pe Isus şi toţi sfinţii…

— Tacă-ţi fleanca!

Wulfric tăcu.

William se lăsa în voia furiei crescânde, dar tot nu se hotărâse ce avea să facă. Voia să-l sperie bine pe Wulfric, poate să-l pună

pe Walter să-l bată cu mănuşile de zale, poate să-i ia o parte sau toată făina… Apoi, privirea i se opri asupra lui Maggie, care ţinea în mână tava pe care se mai afla o singură cupă de bere, cu chipul ei drăguţ împietrit de frică, cu sânii ei mari umflându-se sub tunica murdară de făină; şi găsi pedeapsa perfectă pentru Wulfric.

— Prinde-o pe nevastă, îi spuse lui Walter pe sub mustaţă. Lui Wulfric îi zise: O să-ţi dau o lecţie!

Maggie îl zări pe Walter îndreptându-se spre ea, dar era prea târziu pentru a putea scăpa. Atunci când fata se întoarse să fugă, Walter o prinse de braţ şi o trase. Maggie fu smucită înapoi, iar tava căzu cu un pocnet pe podea, berea vărsându-se pe jos. Walter suci mâna fetei la spate şi o ţinu strâns. Maggie tremura de frică.

Wulfric spuse, cu un glas panicat:

— Nu, daţi-i drumul, vă rog!

Mulţumit, William încuviinţă către sine. Wulfric urma să-şi vadă tânăra soţie siluită de mai mulţi bărbaţi, fără să o poată salva. Altă dată, avea să se asigure că avea suficiente grâne pentru a-şi mulţumi stăpânul.

— Nevastă-ta se îngraşă cu pâine făcută din făină furată, Wulfric, în timp ce noi toţi strângem cureaua, zise William. Hai să vedem cât e de grasă, nu?

Făcu semn din cap în direcţia lui Walter.

Walter apucă gulerul tunicii lui Maggie şi trase tare în jos. Haina se sfâşie şi căzu. Pe sub tunică, fata purta o cămaşă de pânză care-i ajungea până la genunchi. Sânii ei mari săltau şi coborau sub imperiul fricii. William stătea în faţa ei. Walter îi suci braţul şi mai tare, astfel încât Maggie îşi arcui spatele de durere, iar sânii îi ieşiră şi mai mult în afară. William îşi îndreptă privirea spre Wulfric, după care îşi puse mâinile pe sânii ei şi începu să-i frământe. Erau moi şi grei în palmele lui.

Wulfric făcu un pas înainte, zicând:

— Diavol ce eşti…

— Ţine-l, spuse răstit William, iar Louis îl apucă pe morar de ambele braţe şi îl imobiliză.

William sfâşie cămaşa fetei.

Privind trupul ei voluptuos şi alb, simţi cum i se usucă gâtlejul.

— Nu, vă rog… spuse Wulfric.

William îşi simţea dorinţa înteţindu-se.

— Ţine-o la pământ, zise el.

Maggie începu să ţipe.

William îşi dădu jos sabia de la brâu şi o lăsă să cadă pe pământ, în timp ce cavalerii o apucau pe Maggie de mâini şi de picioare. Aceasta nu avea nicio şansă să se poată opune celor patru bărbaţi puternici, însă se zvârcolea şi ţipa ca din gură de şarpe. Lui William îi plăcea acest lucru. Sânii i se zgâlţâiau, urmându-i mişcările, iar coapsele i se deschideau şi i se închideau, ba ascunzând, ba arătându-i sexul. Cei patru cavaleri o ţintuiră pe suprafaţa de treierat.

William îngenunche între picioarele ei şi îşi ridică poalele tunicii. Ridică privirea către soţul ei. Wulfric era disperat. Privea fix, oripilat, şi mormăia rugăminţi de îndurare care nu puteau fi auzite din pricina ţipetelor. William savura momentul: femeia îngrozită, cavalerii care o ţintuiau la pământ, soţul privind totul.

Apoi, ochii lui Wulfric se îndreptară spre altceva.

William simţi pericolul. Toţi cei din încăpere priveau fix la el şi la fată. Atenţia lui Wulfric n-ar fi putut fi abătută decât de posibilitatea unei salvări. William întoarse capul şi privi către uşă.

În momentul acela, ceva tare şi greu îl izbi în cap.

Mugi de durere şi se prăbuşi peste fată. Faţa i se izbi de a ei. Dintr-odată, auzi strigăte de bărbaţi, pe multe voci. Cu coada ochiului, îl zări pe Walter prăbuşindu-se de parcă, şi el, ar fi fost lovit cu o bâtă. Cavalerii sloboziră mâinile şi picioarele lui Maggie. William îi privi chipul şi descoperi uimire şi uşurare. Fata începu să se zvârcolească sub el. El o lăsă să se retragă şi se rostogoli repede într-o parte.

Primul lucru pe care-l văzu fu un bărbat cu înfăţişare sălbatică, înarmat cu o secure de pădurar. „Pentru numele lui Dumnezeu, cine e? Tatăl fetei?” se întrebă. Îl văzu pe Guillaume ridicându-se şi întorcându-se, dar, în clipa următoare, securea izbi în gâtul lui Guillaume, lama ascuţită împlântându-se adânc în carne. Guillaume se prăbuşi peste William, mort. Sângele său ţâşnea pe tunica lui William.

Contele împinse cadavrul de pe el. Când reuşi să privească din nou în sus văzu că moara fusese invadată de o ceată de bărbaţi zdrenţăroşi, cu părul zburlit şi nespălaţi, înarmaţi cu bâte şi cu securi. Erau o mulţime. Îşi dădu seama că avea probleme mari. Veniseră sătenii să o salveze pe Maggie? Ce îndrăzneală! Mulţi aveau să fie spânzuraţi până la sfârşitul zilei! Înfuriat, se ridică în picioare şi întinse mâna după sabie.

Nu o avea la brâu. Îşi lăsase spada pe podea ca să o violeze

pe fată.

Hugh Secure, Gervase cel Urât şi Louis luptau cu sălbăticie cu ceea ce părea a fi o hoardă uriaşă de cerşetori. Pe jos se aflau cadavrele mai multor ţărani; totuşi, cei trei cavaleri fură forţaţi să se retragă încet de-a curmezişul ariei de treierat. William o văzu pe Maggie, goală, ţipând în continuare, croindu-şi drum cu forţa prin buluceala de la uşă şi, chiar şi în toată agitaţia aceea, simţi un spasm de dorinţă încărcată de regret faţă de funduleţul acela rotund. Apoi văzu că Wulfric lupta corp la corp cu unii dintre atacatori. De ce se lupta morarul cu oamenii care-i salvaseră soţia? Ce dracu' se întâmpla?

Uluit, William îşi căută sabia din priviri. Aceasta se afla pe jos, aproape de picioarele sale. O luă şi o scoase din teacă, apoi făcu trei paşi în spate pentru a se mai feri de luptători alte câteva clipe. Privind peste învălmăşeală, văzu că majoritatea atacatorilor nu luptau deloc – luau saci de faină şi fugeau cu ei. William începu să înţeleagă. Nu era vorba de o operaţiune de salvare organizată de sătenii scandalizaţi. Era un atac din afară. Nu îi interesa Maggie şi nu ştiuseră că William şi cavalerii săi se aflau în moară. Ei nu voiau decât să jefuiască moara şi să fure făina lui William.

Era evident cine erau hoţii: nelegiuiţii.

Simţi un val de căldură cuprinzându-i trupul. Aceasta era şansa lui de a lovi haita turbată care teroriza ţinutul şi îi golea hambarele.

Cavalerii erau, în mod evident, depăşiţi numeric. Se găseau acolo cel puţin douăzeci de atacatori. William era uimit de curajul cu care se luptau nelegiuiţii. În mod normal, ţăranii s-ar fi împrăştiat ca potârnichile dinaintea unui grup de cavaleri, indiferent dacă erau doi la unu sau zece la unu. Dar oamenii aceştia luptau cu îndârjire şi nu erau descurajaţi atunci când vreunul dintre ei cădea. Păreau gata să moară, la nevoie. Poate pentru că aveau să moară oricum, de foame, dacă nu reuşeau să fure făina.

Louis lupta cu doi bărbaţi în acelaşi timp când un al treilea veni prin spatele lui şi îl lovi în ţeastă cu un ciocan de dulgher cu cap de fier. Louis se prăbuşi şi nu se mai ridică. Bărbatul lepădă ciocanul şi luă sabia lui Louis. Acum erau doi cavaleri împotriva a douăzeci de nelegiuiţi. Dar Walter îşi revenea de pe urma loviturii la cap, iar acum îşi trase spada şi intră în încăierare. William îşi ridică arma şi se alătură şi el luptei.

Toţi patru formau o echipă formidabilă. Nelegiuiţii fură forţaţi să se retragă, parând disperaţi săbiile necruţătoare cu bâtele şi cu securile lor. William începu să creadă că era posibil să fie descurajaţi şi să o ia la goană, în dezordine. Apoi, unul dintre ei strigă:

— Contele de drept!

Era un fel de strigăt de adunare. Alţi luptători îl preluară, iar nelegiuiţii începură să se bată cu mai multă îndârjire. Strigătul acela repetat – „Contele de drept! Contele de drept!” – îi îngheţa sufletul lui William, pe când se lupta pentru a-şi salva viaţa. Însemna că omul care comanda această armată de nelegiuiţi pusese ochii pe titlul lui William. Contele începu să împartă lovituri cu mai multă înverşunare, ca şi cum de această încăierare ţinea viitorul domeniului său.

William îşi dădu seama că numai jumătate dintre nelegiuiţi luptau efectiv cu cavalerii. Ceilalţi mutau sacii de făină. Lupta deveni un schimb constant de lovituri şi contralovituri, atacuri şi apărări. Precum nişte soldaţi care ştiau că în curând avea să fie sunată retragerea, nelegiuiţii începuseră să lupte prudent, defensiv.

În spatele nelegiuiţilor care luptau, ceilalţi cărau ultimii saci de făină din moară. Nelegiuiţii începură să se retragă, îndreptându-se de-a-ndăratelea către uşa care făcea legătura între aria de treierat şi casa morarului. William înţelese că, indiferent de ce se întâmpla acum, nelegiuiţii plecaseră cu cea mai mare parte din sacii cu făină. În curând, tot ţinutul avea să ştie că o furaseră chiar de sub nasul lui. Avea să fie de râsul lumii. Acest gând îl înfuria aşa de tare, încât porni un atac feroce împotriva adversarului său şi îl înjunghie în inimă cu o lovitură clasică.

Apoi, un nelegiuit îl nimeri pe Hugh cu o împunsătură norocoasă şi îl răni la umărul drept, scoţându-l din luptă. Acum, în cadrul uşii nu mai erau decât doi nelegiuiţi care ţineau piept celor trei cavaleri. Această situaţie era umilitoare în sine; după care, cu o aroganţă monumentală, unul din ei îi făcu semn celuilalt să plece. Bărbatul dispăru, iar ultimul nelegiuit făcu un pas înapoi, retrăgându-se în singura odaie a casei morarului.

Numai unul dintre cavaleri putea să stea în cadrul uşii şi să se lupte cu nelegiuitul. William înaintă, împingându-i la o parte pe Gervase şi pe Walter: voia să se lupte chiar el cu bărbatul acesta. Pe când săbiile li se încrucişau, William îşi dădu seama că nu

avea în faţă un ţăran rămas fără pământ, ci un luptător versat, ca şi el. Pentru prima dată, privi chipul nelegiuitului: fu atât de surprins, încât aproape că scăpă spada din mână.

Oponentul său era Richard din Kingsbridge.

Chipul lui Richard clocotea de ură. William observă cicatricea de pe urechea lui mutilată. Forţa duşmăniei lui Richard îl înspăimânta mai mult pe William decât lama sabiei sale. Crezuse că-l zdrobise pe Richard pentru totdeauna, dar acum acesta se întorsese, în fruntea unei armate zdrenţăroase care-şi bătuse joc de William.

Richard se repezi cu putere înspre William, profitând de surprinderea sa de moment. William făcu un pas lateral, evitând o lovitură, ridică sabia, pară o lovitură orizontală şi făcu un pas înapoi. Richard înaintă, dar acum William era parţial apărat de tocul uşii, ceea ce restrângea atacurile lui Richard la lovituri de înjunghiere. Totuşi, Richard îl forţă pe William să se retragă şi mai mult, până ce William ajunse pe suprafaţa de treierat, iar Richard în uşă. Însă acum Richard se văzu confruntat şi cu Hugh şi cu Gervase. Supus unei presiuni întreite, se retrase din nou. Imediat trecu dincolo de uşă. Walter şi Gervase fură eliminaţi, iar William rămase singurul adversar direct.

William îşi dădu seama că Richard se afla într-o poziţie dificilă. Imediat ce câştiga teren, se trezea confruntat cu trei adversari. Când obosea, William putea să-l lase în locul lui pe Walter. Era aproape imposibil ca Richard să le ţină piept la infinit. Lupta fără nicio şansă de câştig. Poate că, la urma urmei, ziua de azi nu avea să se încheie cu o umilinţă pentru William. Poate că avea să-şi ucidă cel mai vechi duşman.

Probabil că Richard avusese cam acelaşi gânduri şi ajunsese la aceeaşi concluzie. Cu toate acestea, nu părea să-şi fi pierdut deloc din energie şi din hotărâre. Îşi fixă adversarul având pe chip un rânjet sălbatic care îi înmuie picioarele lui William şi sări înainte, lovind cu forţă. William se feri şi se împiedică. Walter făcu un salt în faţă pentru a-şi apăra stăpânul de lovitura de graţie, dar, în loc să înainteze, Richard se întoarse şi o luă la fugă.

William se ridică, iar Walter se lovi de el, în timp ce Gervase încerca să se strecoare printre ei. Avură nevoie de câteva clipe pentru a se descurca, dar, în acest răstimp, Richard traversă mica încăpere a morarului, se strecură afară şi trânti uşa în urma lui. William porni după el şi deschise uşa. Nelegiuiţii se retrăgeau

grăbiţi – şi, ca o ultimă umilire, se îndepărtau călare pe caii cavalerilor lui William. Atunci când William năvăli afară din casă, îşi văzu propriul armăsar, un cal de război superb care-l costase cât răscumpărarea unui rege, avându-l pe Richard în şa. În mod clar, animalul fusese dezlegat şi ţinut pregătit. Prin mintea lui William trecu gândul îngrozitor că aceasta era a doua oară când Richard îi fura calul de război. Richard dădu pinteni armăsarului, iar acesta se ridică în două picioare – nu-i plăceau deloc străinii –, dar Richard era un călăreţ priceput şi rămase în şa. Trase de frâie şi făcu animalul să plece capul. În momentul acela, William ţâşni înspre Richard, atacându-l cu sabia; dar calul se cabră, iar William nu-şi atinse ţinta, înfigând vârful sabiei în lemnul şeii. Apoi, armăsarul porni în galop, tropotind pe strada din sat, pe urmele celorlalţi nelegiuiţi care dădeau bir cu fugiţii.

William îi privea îndepărtându-se, în minte clocotindu-i gânduri ucigaşe.

„Contele de drept, îşi spuse el. Contele de drept.”

Se întoarse. Walter şi Gervase se aflau în spatele lui. Hugh şi Louis erau răniţi, nu ştia cât de grav, iar Guillaume zăcea mort, cu sângele împrăştiat pe tunica lui William. Acesta din urmă era complet umilit. Abia dacă-şi mai putea ţine capul sus.

Din fericire, satul era pustiu: ţăranii fugiseră, fără să mai aştepte să vadă furia lui William. Bineînţeles, morarul şi nevasta lui dispăruseră şi ei. Nelegiuiţii luaseră toţi caii cavalerilor, lăsând numai cele două căruţe şi boii care le trăgeau.

William îşi îndreptă privirea către Walter.

— Ai văzut cine era acela, ultimul?

— Da.

Când stăpânul său era furios, Walter avea obiceiul de a folosi cât mai puţine cuvinte cu putinţă.

— Era Richard din Kingsbridge, zise William.

Walter aprobă printr-o mişcare din cap.

— Iar ei îl numesc contele de drept, încheie William.

Walter nu răspunse.

William trecu prin casă şi intră în moară.

Hugh şedea în capul oaselor, apăsându-şi umărul drept cu mâna stângă. Era palid.

William întrebă:

— Cum te simţi?

— E o nimica toată, spuse Hugh. Cine erau oamenii ăia?

— Nelegiuiţi, răspunse lapidar William.

Aruncă o privire în jur. Pe jos se aflau corpurile a şapte, opt nelegiuiţi, morţi sau răniţi. Îl zări pe Louis, întins pe spate, cu ochii deschişi. La început, crezu că era mort; apoi, acesta clipi.

— Louis, zise William.

Louis îşi înălţă capul, dar părea dezorientat. Nu-şi revenise încă.

— Hugh, ajută-l pe Louis să se urce într-una din căruţe, spuse William. Walter, pune cadavrul lui Guillaume în cealaltă.

Îi lăsă să-şi îndeplinească sarcinile şi ieşi.

Niciunul dintre săteni nu avea cai, dar morarul avea unul, un căluţ bălţat care păştea iarba rară de pe malul râului. William găsi şaua morarului şi o puse pe cal.

Puţin mai târziu, ieşi din Cowford cu Walter şi cu Gervase conducând căruţele cu boi.

În tot cuprinsul drumului până la castelul episcopului Waleran, furia sa nu-şi pierdu deloc din intensitate. De fapt, pe măsură ce medita asupra celor întâmplate, se mânia şi mai tare. Era suficient de grav faptul că nelegiuiţii reuşiseră să-l sfideze; era şi mai rău că la conducerea lor se găsea vechiul său duşman, Richard; şi era intolerabil ca ei să-l numească pe Richard contele de drept. Dacă nu erau puşi la punct cum se cuvine, foarte curând Richard avea să-i folosească pentru a organiza un atac direct împotriva lui William. Bineînţeles, era total ilegal ca Richard să preia domeniul în acest fel; dar William avea o presimţire cum că, venind de la el, plângerile privind ilegalitatea atacului nu aveau să ajungă la urechi prea compătimitoare. Faptul că William fusese prins într-o ambuscadă, copleşit de nelegiuiţi şi jefuit, şi că întregul ţinut avea să râdă de umilirea lui nu reprezenta cea mai gravă dintre problemele sale. Dintr-odată, îşi vedea ameninţat însuşi controlul asupra domeniului său.

Trebuia să-l ucidă pe Richard, evident. Întrebarea era cum să-l găsească. Întoarse problema pe toate părţile în minte până ajunse la castel; deja, la sosire, îşi dăduse seama că, probabil, episcopul Waleran avea soluţia.

Pătrunseră în castelul lui Waleran ca o procesiune comică la un bâlci, contele pe un căluţ bălţat, iar cavalerii conducând căruţele trase de boi. William strigă ordine categorice către oamenii episcopului, trimiţându-l pe unul să aducă un infirmier pentru Hugh şi pentru Louis, iar pe un altul să aducă un preot care să se roage pentru sufletul lui Guillaume. Gervase şi Walter se duseră la bucătărie ca să ceară nişte bere, iar William intră în

fortăreaţă şi fu primit în odăile personale ale lui Waleran. William nu suporta să fie nevoit să-i ceară ceva episcopului, dar avea nevoie de ajutorul lui pentru a da de urma lui Richard.

Waleran citea un sul de pergament pe care erau notate diverse cheltuieli şi venituri, o listă nesfârşită de numere. Îşi ridică privirea şi observă furia de pe chipul lui William.

— Ce s-a întâmplat? întrebă el, pe tonul uşor amuzat care-l enerva mereu pe William.

William scrâşni din dinţi.

— Am descoperit cine îi organizează şi îi conduce pe blestemaţii ăia de nelegiuiţi!

Waleran ridică dintr-o sprânceană.

— Richard de Kingsbridge!

— Aha. Waleran dădea din cap, semn că înţelegea. Bineînţeles. E logic.

— Ba e periculos, spuse furios William. Nu putea suporta să-l vadă pe Waleran detaşat şi gândindu-se relaxat la ceea ce se întâmpla. Continuă: Îi spun „contele de drept”. Îndreptă un deget către Waleran. În mod clar, tu nu vrei ca familia aceea să preia din nou controlul domeniului – te urăsc şi sunt prieteni cu stareţul Philip, vechiul tău duşman.

— Bine, bine, calmează-te, zise condescendent Waleran. Ai dreptate, nu-l pot lăsa pe Richard din Kingsbridge să preia controlul domeniului.

William se aşeză. Începea să-l doară corpul. În ultima vreme, simţea efectele unei lupte într-un fel cu care nu era obişnuit. Îl dureau mâinile, avea muşchii întinşi şi vânătăi acolo unde fusese lovit sau din cauza căderilor. „N-am decât treizeci şi şapte de ani, îşi spuse el. De-acum începe omul să îmbătrânească?” Spuse:

— Trebuie să-l omor pe Richard. Odată ce el dispare, nelegiuiţii vor deveni o simplă gloată neajutorată.

— De acord.

— O să fie uşor să-l omor. Problema e să-l găsesc. Dar tu poţi să mă ajuţi în privinţa asta.

Waleran îşi freca nasul ascuţit cu degetul mare.

— Nu prea văd cum.

— Ascultă-mă… Dacă sunt organizaţi, înseamnă că se ascund undeva toţi.

— Nu înţeleg ce vrei să spui. Se ascund în pădure.

— În mod normal, nu-i poţi găsi pe nelegiuiţi în pădure pentru că sunt împrăştiaţi care încotro. Cei mai mulţi dintre ei nu petrec

două nopţi la rând în acelaşi loc. Fac un foc pe undeva şi dorm în copaci. Dar, dacă vrei să organizezi o astfel de mulţime, trebuie să-i aduni pe toţi într-un singur loc. Trebuie să ai o ascunzătoare permanentă.

— Aşa că trebuie să descoperim ascunzătoarea lui Richard.

— Exact.

— Şi cum propui să facem aşa ceva?

— Aici intervii tu.

Waleran îi aruncă o privire neîncrezătoare. William spuse:

— Pun prinsoare că jumătate din oamenii din Kingsbridge ştiu unde este.

— Dar nu ne vor spune nouă. Toată lumea din Kingsbridge ne urăşte pe noi doi.

— Nu toată lumea, spuse William. Nu chiar toată lumea.

Pentru Sally, Crăciunul era ceva minunat.

Mâncarea specială de Crăciun era în mare parte dulce: păpuşi din turtă dulce; grâu fiert, cu ouă şi cu miere; cidru de pere, vinul dulce de pere care o făcea teribil de veselă, şi măruntaie fierte ore întregi, după care erau coapte într-o plăcintă dulce. Anul acesta, din cauza foametei, erau mai puţine, dar lui Sally îi plăcea la fel de mult.

Îi plăcea să împodobească întreaga casă cu ilice şi să atârne vâscul sub care trebuia să te săruţi, deşi sărutatul o făcea să chicotească şi mai mult decât vinul. Primul bărbat care păşea peste prag aducea noroc, atâta timp cât avea părul negru: tatăl lui Sally trebuia să stea în casă toată dimineaţa de Crăciun, pentru că părul lui roşcat le aducea ghinion oamenilor. Îi plăcea la nebunie piesa cu Naşterea Domnului de la biserică. Îi plăcea să-i vadă pe călugări îmbrăcaţi ca magi, îngeri şi păstori şi râdea cu lacrimi când toţi idolii falşi se prăbuşeau atunci când Sfânta Familie ajungea în Egipt.

Dar cel mai frumos dintre toate era băiatul-episcop. În cea de-a treia zi de Crăciun, călugării îl îmbrăcau pe cel mai tânăr dintre novici în straie de episcop, iar toată lumea trebuia să-i asculte ordinele.

Majoritatea locuitorilor din Kingsbridge aşteptau în curtea stăreţiei ieşirea băiatului-episcop. Ca de obicei, acesta avea să le ordone celor mai bătrâni şi mai respectaţi dintre cetăţeni să îndeplinească cele mai umile sarcini, cum ar fi să aducă lemne şi să cureţe cocinile. De asemenea, băiatul-episcop trebuia să-şi

dea aere, să facă gesturi exagerate şi să-i insulte pe cei aflaţi în funcţii de autoritate. Anul trecut, îi ordonase paracliserului să jumulească un pui: rezultatul fusese de un haz extrem, pentru că paracliserul nu avea nici cea mai vagă idee ce anume trebuia făcut, iar penele zburau peste tot.

Ieşi cu un aer extrem de solemn, un băiat de vreo doisprezece ani cu un rânjet poznaş, îmbrăcat într-o robă purpurie şi ţinând o cârjă de lemn, cocoţat pe umerii a doi călugări, cu restul monahilor pe urme. Toată lumea bătea din palme şi ovaţiona. Primul lucru pe care-l făcu băiatul fu să îndrepte un deget către stareţul Philip şi să spună:

— Tu, flăcău! Du-te la grajduri şi ţesală măgarul!

Toţi râdeau în hohote. Măgarul, un animal de o vârstă venerabilă, era bine-cunoscut pentru temperamentul său dificil şi, tocmai de aceea, nu era ţesălat niciodată. Cu un zâmbet voios, stareţul Philip spuse:

— Da, Sfinţia Ta.

Apoi plecă să-şi ducă sarcina la îndeplinire.

— Înainte! ordonă băiatul-episcop.

Procesiunea ieşi din curtea stăreţiei, cu orăşenii pe urme. Unii oameni se ascunseseră şi îşi încuiaseră uşile, de frică să nu fie aleşi pentru vreo sarcină neplăcută; dar, astfel, pierdeau toată distracţia. Toată familia lui Sally era prezentă: mama şi tatăl, fratele ei, Tommy, mătuşa Martha, ba chiar şi unchiul Richard, care se întorsese pe nepusă masă cu o seară înainte.

După cum spunea tradiţia, băiatul-episcop îi conduse mai întâi la berărie. Acolo ceru bere gratis pentru el şi pentru toţi novicii. Berarul le-o dădu cu zâmbetul pe buze.

Sally se trezi că stătea pe una dintre băncile de lemn alături de fratele Remigius, unul dintre călugării bătrâni. Acesta era un bărbat înalt şi neprietenos, iar ea nu vorbise niciodată cu el, dar acum acesta îi zâmbi şi spuse:

— E drăguţ că unchiul tău Richard a venit acasă de Crăciun!

Sally spuse:

— Mi-a dat o pisicuţă de lemn pe care a sculptat-o chiar el cu un cuţit.

— Ce drăguţ! Ce crezi, o să stea mult?

Sally se încruntă.

— Nu ştiu.

— Cred că trebuie să se întoarcă în curând.

— Da. Acum trăieşte în pădure.

— Ştii unde?

— Da. Se numeşte Cariera lui Sally. E numele meu!

Fetiţa izbucni în râs.

— Da, chiar aşa, spuse fratele Remigius. Ce interesant!

După ce băură, băiatul-episcop spuse:

— Iar acum… Andrew paracliserul şi fratele Remigius vor spăla rufele văduvei Poll.

Sally chiţăi de râs şi începu să bată din palme. Văduva Poll era o femeie rotundă la trup şi roşie în obraji care spăla rufele orăşenilor. Celor doi călugări mofturoşi n-avea să le placă prea mult să spele cămăşile şi şosetele urât mirositoare pe care orăşenii le purtau jumătate de an la rând.

Mulţimea părăsi berăria şi îl purtă pe băiatul-episcop către casa cu o singură odaie a văduvei Poll, aflată lângă chei. Când i se spuse cine avea să-i spele rufele, Poll avu parte de o criză de râs şi se înroşi şi mai tare la faţă.

Andrew şi Remigius cărară un coş greu plin cu haine murdare din casă până la malul râului. Andrew deschise coşul, iar Remigius, cu o expresie de dezgust deplin, scoase prima piesă de îmbrăcăminte. O tânără strigă, cu impertinenţă:

— Ai grijă cu aia, frate Remigius, e cămaşa mea!

Remigius roşi, iar toată lumea izbucni în râs. Cei doi călugări arborară expresii curajoase şi începură să spele hainele în apa râului, în vreme ce orăşenii îi tot încurajau şi-i sfătuiau cu voce tare. Sally îşi putea da seama că Andrew se săturase până peste cap de această sarcină, dar Remigius purta pe chip o expresie ciudată, de satisfacţie.

O imensă bilă de fier atârna de un lanţ de un cadru de lemn, ca laţul de o spânzurătoare. De ea era legată o sfoară. Aceasta trecea printr-un scripete de-a lungul stâlpului vertical al cadrului şi ajungea la nivelul solului, unde era ţinută de doi muncitori. Când aceştia trăgeau de funie, bila era dată în spate până atingea scripetele, iar lanţul ajungea să stea orizontal, de-a lungul părţii de sus a cadrului de lemn.

Cea mai mare parte a locuitorilor din Shiring priveau.

Muncitorii dădură drumul funiei. Bila de fier căzu, balansându-se şi lovindu-se de zidul bisericii. Se auzi un bufnet formidabil, peretele se cutremură, iar William simţi impactul în vibraţia solului de sub picioarele sale. Se gândea la cât de mult i-ar fi plăcut să-l aibă pe Richard legat de perete, exact în locul în care

lovise bila. Ar fi fost strivit ca o muscă.

Muncitorii traseră din nou de funie. Când bila se opri în cel mai înalt punct, William îşi dădu seama că-şi ţinea răsuflarea. Muncitorii dădură drumul funiei; bila căzu şi, de data aceasta, făcu o gaură în zid. Mulţimea începu să aplaude.

Era un mecanism ingenios.

William era fericit să vadă cum înaintau lucrările pe locul unde avea să construiască noua biserică, dar azi avea pe cap treburi mai urgente. Aruncă o privire în jur, uitându-se după episcopul Waleran, şi îl zări, stând în picioare alături de Alfred Constructorul. William se apropie de ei şi îl trase deoparte pe episcop.

— A ajuns omul nostru?

— S-ar putea, spuse Waleran. Vino în casa mea.

Traversară piaţa.

— Ţi-ai adus trupele? întrebă Waleran.

— Bineînţeles! Două sute. Aşteaptă în pădure, chiar la ieşirea din oraş.

Intrară în casă. William simţi miros de şuncă fiartă şi îi veni apă în gură, în ciuda grabei sale. Majoritatea oamenilor duceau lipsă de mâncare, dar, pentru Waleran, părea a fi o chestiune de principiu să nu lase foametea să-i schimbe obiceiurile. Episcopul nu mânca niciodată mult, dar îi plăcea ca lumea să ştie că era mult prea bogat şi puternic pentru a fi afectat de ceva atât de puţin important ca nişte recolte slabe.

Locuinţa lui Waleran era o casă de oraş tipică, cu o faţadă îngustă, o sală în partea din faţă şi o bucătărie în spate şi, îndărătul acesteia, o curte cu hazna, un stup şi o cocină. William fu uşurat să vadă că în sală aştepta un călugăr.

— Ziua bună, frate Remigius, zise Waleran.

— Ziua bună, Sfinţia Ta, spuse Remigius. Ziua bună, conte William!

William îl cercetă nerăbdător de călugăr. Era un om nervos, cu un chip arogant şi cu ochi albaştri, bulbucaţi. Figura lui îi părea vag cunoscută, drept una dintre multele feţe încadrate de tonsură prezente la slujbele de la Kingsbridge. William tot auzise de el de ani buni, ca fiind spionul lui Waleran în tabăra lui Philip, dar aceasta era prima ocazie în care vorbea cu el.

— Ai ceva informaţii pentru mine? întrebă el.

— Posibil, răspunse Remigius.

Waleran îşi aruncă pelerina tivită cu blană de pe umeri şi se

duse lângă foc, să-şi încălzească mâinile. Un servitor aduse nişte vin cald de soc în cupe de argint. William luă o cupă şi bău din ea, aşteptând nerăbdător ca servitorul să părăsească încăperea.

Waleran sorbi din cupa sa şi îi adresă o privire intensă lui Remigius. Pe când servitorul ieşea, Waleran îi spuse călugărului:

— Ce pretext ai găsit ca să părăseşti stăreţia?

— Niciunul, răspunse Remigius.

Waleran ridică întrebător dintr-o sprânceană.

— Nu mă mai întorc, zise sfidător Remigius.

— Cum adică?

Remigius trase aer adânc în piept.

— Construiţi o catedrală aici.

— Nu e decât o biserică.

— O să fie foarte mare. Aveţi de gând ca, într-un final, să o faceţi reşedinţa catedralei episcopale.

Waleran ezită, după care spuse:

— Să presupunem, prin absurd, că ai avea dreptate.

— Catedrala va trebui să fie condusă de un consiliu, fie de călugări, fie de canonici.

— Şi?

— Vreau să fiu stareţ!

„Bineînţeles că asta vrea”, îşi spuse William.

Waleran rosti, pe un ton caustic:

— Şi eşti atât de încrezător că o să primeşti slujba, încât ai părăsit Kingsbridge-ul fără permisiunea lui Philip şi fără să oferi nicio justificare.

Remigius părea stânjenit. William îl înţelegea: când îşi arăta dispreţul, Waleran putea face pe oricine să dea din colţ în colţ.

— Sper că nu dau dovadă de vanitate, spuse Remigius.

— Presupun că ne poţi duce la ascunzătoarea lui Richard.

— Da.

Încântat, William le întrerupse discuţia:

— Bravo! Unde e?

Remigius nu scoase niciun cuvânt, fixându-l pe Waleran.

— Hai, Waleran, promite-i că-l faci stareţ, pentru numele lui Dumnezeu! spuse William.

Şi totuşi, Waleran ezita. William ştia că nu suporta să i se forţeze mâna. Într-un final, episcopul zise:

— Bine. O să fii stareţ.

William spuse:

— Şi acum… Unde se ascunde Richard?

Remigius îl privea în continuare pe Waleran.

— Începând de azi?

— De azi.

Remigius se întoarse către William.

— O mănăstire nu e numai o biserică sau numai un dormitor. Are nevoie de ferme, de pământuri, de biserici care să-i plătească dijme…

— Spune-mi unde e Richard, iar eu o să-ţi dau cinci sate cu bisericile lor parohiale, doar aşa, pentru început, zise William.

— Fondarea necesită întocmirea unui hrisov cum se cuvine.

— O să-l ai, nu te teme, spuse Waleran.

William zise:

— Hai, omule, am o armată care aşteaptă în afara oraşului. Unde e ascunzătoarea lui Richard?

— Într-un loc numit Cariera lui Sally, aproape de drumul către Winchester.

— Ştiu unde! William trebui să-şi reprime un chiot triumfător. E o carieră părăsită. Nimeni nu se mai duce pe-acolo.

— Îmi amintesc, rosti Waleran. Nu s-a mai lucrat acolo de ani buni. E o ascunzătoare bună: nu ai şti că e cineva pe acolo decât dacă intri efectiv în carieră.

— Dar e şi o capcană, spuse William, cu o veselie sălbatică în glas. Pereţii săpaţi sunt verticali pe trei laturi. Nimeni nu va scăpa! Şi nici nu voi lua prizonieri. Imaginându-şi scena, deveni şi mai încântat. O să-i măcelăresc pe toţi! O să fie ca şi cum aş omorî nişte pui în propriul coteţ!

Cei doi slujitori ai Domnului îl priveau ciudat.

— Ţi-e puţin greaţă, frate Remigius? întrebă batjocoritor William. Oare gândul la masacru îi întoarce stomacul pe dos Sfinţiei Tale? îi spuse episcopului.

Privindu-le feţele, îşi dădu seama că avea dreptate în ambele cazuri. Erau nişte intriganţi pe cinste, aceşti bărbaţi care-şi închinaseră viaţa religiei, dar, când venea vorba de vărsare de sânge, aveau nevoie totuşi de oameni de acţiune.

— Ştiu că vă veţi ruga pentru mine, rosti el sarcastic, după care ieşi pe uşă.

Calul său, un armăsar negru care luase locul – deşi nu era la fel de valoros – calului de război pe care i-l furase Richard, se afla afară, legat. William urcă în şa şi ieşi din oraş. Îşi reprimă încântarea şi încercă să se gândească cu calm la strategia pe care urma să o abordeze.

Se întreba cam câţi tâlhari avea să găsească la Cariera lui Sally. Organizaseră atacuri în care fuseseră mai mult de o sută. Aveau să fie cel puţin două sute, dacă nu chiar cinci sute. Era posibil ca armata lui William să fie depăşită numeric, aşa că trebuia să-şi folosească la maximum atuurile. Unul era faptul că îi lua pe neaşteptate. Un altul era armamentul: majoritatea nelegiuiţilor aveau bâte, ciocane sau, în cel mai bun caz, securi, şi niciunul nu avea armură. Dar cel mai important atu ţinea de faptul că oamenii lui William erau călare. Nelegiuiţii aveau doar câţiva cai şi era improbabil ca aceştia să fie înşeuaţi şi pregătiţi în momentul atacului lui William. Pentru a-şi mări avantajul, se hotărî să trimită câţiva arcaşi pe versanţii dealului, ca să poată trage, spre carieră, timp de câteva minute, înaintea atacului principal.

Cel mai important lucru era să se asigure că niciunul dintre nelegiuiţi nu scăpa, cel puţin până nu avea certitudinea că Richard era fie prins, fie mort. Se decise să numească vreo câţiva oameni de încredere care să rămână în spatele forţei principale, şi să prindă orice nelegiuiţi vicleni care ar fi încercat să se strecoare neobservaţi.

Walter aştepta cu cavalerii şi cu oştenii exact în locul în care William îi lăsase cu câteva ore în urmă. Erau dornici de luptă şi aveau moralul ridicat: se aşteptau să aibă parte de o victorie uşoară. La scurtă vreme, străbăteau la trap drumul care ducea la Winchester.

Walter mergea alături de William, fără să rostească vreun cuvânt. Una dintre cele mai mari calităţi ale lui Walter era capacitatea lui de a tăcea. William observase că oamenii vorbeau mereu cu el, chiar şi atunci când nu aveau nimic de spuse, probabil pentru că nu se simţeau în largul lor. Walter îl respecta pe William, dar nu era stânjenit în prezenţa lui: erau împreună de prea multă vreme pentru aşa ceva.

William simţea un amestec familiar de nerăbdare şi frică de moarte. Era unul dintre lucrurile pe care le făcea bine pe lumea aceasta, şi, de fiecare dată, îşi punea viaţa în pericol. Dar acest atac era deosebit. Astăzi avea şansa de a-l distruge pe bărbatul care-i stătuse ca un ghimpe în coastă timp de cincisprezece ani.

Către prânz, se opriră într-un sat suficient de mare ca să aibă o berărie. William le cumpără luptătorilor săi bere şi pâine, iar aceştia adăpară caii. Înainte de a porni mai departe, îi puse la curent cu misiunea care îi aştepta.

Câţiva kilometri mai încolo, ieşiră de pe drumul care ducea la Winchester. O apucară pe o cărare aproape imposibil de distins, iar William n-ar fi observat-o dacă nu ar fi căutat-o anume. Odată ajuns pe ea, o putea urma privind cu atenţie vegetaţia: prin pădure se vedea o fâşie lată de vreo cinci metri pe care nu creşteau copaci maturi.

Trimise arcaşii înainte şi, ca să le dea timp să ajungă, încetini ritmul de înaintare a restului oamenilor săi vreme de câteva minute. Era o zi senină de ianuarie, iar copacii lipsiţi de frunze îngăduiau trecerea în voie a luminii rece a soarelui. William nu mai fusese la carieră de mulţi ani şi acum nu mai era sigur cât de departe putea fi. Cu toate acestea, odată ce ajunseră cam la un kilometru jumătate de drum, începu să vadă semne cum că poteca era folosită: vegetaţie călcată în picioare, puieţi de copaci rupţi şi noroi răscolit. Spre bucuria sa, spusele lui Remigius se confirmau.

Se simţea încordat precum un arc. Semnele deveniră din ce în ce mai evidente: iarbă bătătorită de paşi, excremente de cai şi de oameni. Aici, în inima pădurii, nelegiuiţii nu făcuseră niciun efort să-şi ascundă prezenţa. Nu mai încăpea îndoială. Nelegiuiţii erau aici. Bătălia avea să înceapă în curând.

Probabil că ascunzătoarea era foarte aproape. William îşi încordă auzul. Dintr-un moment în altul, arcaşii săi aveau să înceapă atacul şi urmau să se audă strigăte şi blesteme, ţipete de durere şi nechezatul cailor speriaţi.

Cărarea ducea către un luminiş mare, iar William zări, la câteva sute de metri în faţă, intrarea în Cariera lui Sally. Nu se auzea niciun zgomot. Ceva nu era în regulă. Arcaşii săi nu trăgeau. William simţi un fior de teamă. Ce se întâmplase? Era posibil ca arcaşii săi să fi fost prinşi într-o ambuscadă şi omorâţi în tăcere de către santinele? Mai mult ca sigur, nu puteau fi ucişi toţi fără să se stârnească larmă.

Dar nu era timp de gândire: aproape că ajunsese la ascunzătoarea nelegiuiţilor. Dădu pinteni calului, iar acesta porni la galop. Oamenii săi îi urmară exemplul şi porniră cu toţii, în tropot de copite, către carieră. În exaltarea atacului, frica lui William se evaporă.

Intrarea în carieră se făcea printr-un mic defileu întortocheat, şi, pe când se apropia, William nu putea vedea ce se găsea acolo. Ridicând privirea, îi văzu pe câţiva dintre arcaşii săi aflaţi pe dealuri, uitându-se în jos. De ce nu trăgeau? Avu o presimţire

cum că avea să se petreacă un dezastru şi s-ar fi oprit, ordonând retragerea, numai că bidiviii, odată porniţi la atac, nu mai puteau fi opriţi. Cu sabia în mâna dreaptă, cu scutul atârnându-i de gât, intră în galop în cariera părăsită.

Iar acolo nu se afla nimeni.

Dezamăgirea îl izbi cu atâta forţă, încât resimţi suferinţă trupească. Aproape că izbucni în lacrimi. Toate semnele se găsiseră acolo: fusese atât de sigur! Acum, frustrarea îi strângea măruntaiele ca o cumplită durere lăuntrică.

În vreme ce caii încetineau, observă că aici fusese ascunzătoarea nelegiuiţilor până nu demult. Văzu în jur adăposturi improvizate din crengi şi din răchită, rămăşiţele focurilor unde-şi găteau mâncarea şi o grămadă de bălegar. Un colţ al zonei fusese îngrădit cu câţiva pari şi folosit pentru priponirea cailor. Ici şi colo, vedea semne ale traiului oamenilor: oase de pui, saci goi, un pantof uzat, un ceaun spart. Unul dintre focuri părea să mai fumege încă. Simţi un val brusc de speranţă: poate că abia plecaseră şi încă mai puteau fi prinşi! Apoi zări o siluetă ghemuită pe pământ, lângă foc. Se apropie de ea. Silueta se ridică. Era o femeie.

— Ei, ei, William Hamleigh, rosti ea. Prea târziu, ca de obicei.

— Vacă obraznică, o să-ţi smulg limba pentru vorbele astea, spuse el.

— Ba n-o să mă atingi nici cu un deget, răspunse ea calmă. Am blestemat bărbaţi mai vajnici decât tine.

Îşi puse palma în dreptul chipului, arătând trei degete, un gest de vrăjitoare. Cavalerii se dădură înapoi, iar William se închină, pentru a se apăra. Femeia îl privi fără teamă cu ochii ei de un auriu surprinzător.

— Nu mă recunoşti, William? întrebă ea. Ai încercat odată să mă cumperi pe o liră. Femeia izbucni în râs. Norocul tău că nu ai reuşit!

William îşi aminti ochii aceia. Aceasta era văduva lui Tom Constructorul, mama lui Jack Jackson, vrăjitoarea care trăia în pădure. Într-adevăr, se bucura că nu reuşise să o cumpere. Voia să se îndepărteze de ea cât putea de repede, dar trebuia să-i pună nişte întrebări mai întâi.

— Bine, vrăjitoareo, spuse el. Richard din Kingsbridge a fost aici?

— Până acum două zile.

— Şi unde s-a dus, poţi să-mi spui?

— O, da, pot, zise ea. El şi nelegiuiţii săi au plecat să lupte pentru Henric.

— Henric? întrebă William. Avea presimţirea îngrozitoare că ştia la care Henric se referea femeia. Fiul lui Maud?

— Exact, spuse ea.

William simţi cum îi îngheaţă inima în piept. Era posibil ca tânărul şi energicul duce de Normandia să reuşească acolo unde mama sa eşuase – şi, dacă Stephen era învins acum, William putea cădea odată cu el.

— Ce s-a întâmplat? întrebă el. Ce a făcut Henric?

— A traversat marea cu treizeci şi şase de corăbii şi a acostat la Wareham, răspunse vrăjitoarea. A adus o armată de trei mii de oameni, aşa se spune. Am fost invadaţi!

III

Winchester era aglomerat, plin de tensiune şi de pericole. Ambele armate se aflau acolo: forţele regale ale lui Stephen erau încartiruite în castel, iar rebelii ducelui Henric – printre care şi Richard cu nelegiuiţii săi – îşi stabiliseră tabăra în interiorul zidurilor oraşului, pe Dealul Sfântului Giles, unde se ţinea târgul anual. Soldaţii din ambele tabere nu aveau voie să intre în oraşul propriu-zis, dar mulţi dintre ei ignorau interdicţia şi îşi petreceau serile în berării, în ospătării şi în bordeluri, unde se îmbătau, violau femei, se băteau şi se omorau unii pe alţii din cauza jocurilor de zaruri sau Nouă-Mori.

Stephen îşi pierduse orice spirit combativ în vară, când fiul său cel mai mare murise. Acum, Stephen stătea în castelul regal, ducele Henric în palatul episcopului, iar cele două tabere purtau discuţii de pace prin reprezentanţii lor, arhiepiscopul Theobald de Canterbury pentru rege şi vechiul element de putere, episcopul Henric de Winchester, pentru ducele Henric. În fiecare dimineaţă, arhiepiscopul Theobald şi episcopul Henric se întâlneau la palatul episcopului. La prânz, ducele Henric se plimba pe străzile Winchesterului, cu locotenenţii săi – printre care şi Richard – în urmă, şi se ducea la castel să ia prânzul.

Prima dată când Aliena îl zărise pe ducele Henric, nu-i venise să creadă că era vorba chiar de bărbatul care conducea un imperiu de mărimea Angliei. Nu avea decât vreo douăzeci de ani şi avea tenul bronzat, plin de pistrui al unui ţăran. Era îmbrăcat

într-o tunică simplă, de culoare închisă, fără niciun fel de broderie, iar părul său cu tente roşcate şi-l purta tuns scurt. Arăta ca fiul harnic al unui prosper ţăran liber. Cu toate acestea, după o vreme Aliena îşi dădu seama că avea o oarecare aură de putere. Era îndesat şi musculos, lat în umeri şi cu un cap mare; dar impresia de putere fizică în stare brută era schimbată de expresia ochilor săi cenuşii, vioi şi cercetători; iar oamenii din jurul lui nu se apropiau niciodată prea mult de el, ci îl tratau cu o familiaritate circumspectă, de parcă se temeau să nu se repeadă la ei într-o clipită.

Aliena îşi închipuia că prânzurile de la castel erau neplăcut de tensionate, cu liderii ambelor tabere adunaţi în jurul aceleiaşi mese. Se întreba cum de putea suporta Richard să stea la aceeaşi masă cu contele William. Ea ar fi înfipt cuţitul mai degrabă în William decât în friptura de căprioară. Personal, ea nu-l vedea pe William decât de la distanţă, fugitiv. Părea neliniştit şi irascibil, ceea ce reprezenta un semn bun.

În vreme ce conţii, episcopii şi abaţii se întâlneau în fortăreaţă, nobilii mai puţin importanţi se adunau în curtea castelului: cavalerii şi *sheriff*-ii, baronii mai mărunţi, funcţionarii judecătoreşti şi castelanii – oameni care nu puteau sta departe de capitală cât timp se discuta viitorul lor şi al regatului. Aliena îl întâlnea pe stareţul Philip acolo în mai toate dimineţile. În fiecare zi, apăreau alte zece zvonuri. Într-o zi, se auzise că toţi conţii care-l susţineau pe Stephen aveau să-şi piardă titlurile (ceea ce ar fi însemnat că William şi-ar fi găsit sfârşitul); a doua zi, că toţi aveau să-şi păstreze statutul, ceea ce ar fi spulberat speranţele lui Richard. Umblase vestea că toate castelele lui Stephen aveau să fie dărâmate, apoi că cele ale rebelilor, după care că toate castelele aveau să fie distruse, iar în final că nu avea să se dărâme niciunul. La un moment dat se auzi zvonul că fiecare dintre susţinătorii lui Henric avea să primească titlul de cavaler şi o sută de acri de pământ. Richard nu voia asta, el voia titlul de conte.

Richard nu avea nici cea mai vagă idee care dintre zvonuri erau adevărate, asta dacă se găsea vreo fărâmă de adevăr în vreunele. Deşi, pe câmpul de bătălie, era unul dintre locotenenţii de încredere ai lui Henric, nu era consultat în ceea ce privea detaliile negocierilor politice. Totuşi, Philip părea să ştie ce se petrecea. Nu spunea de unde-şi primea informaţiile, dar Aliena îşi amintea că avea un frate, care-l vizita la Kingsbridge din când

în când şi care lucrase pentru Robert de Gloucester şi pentru împărăteasa Maud: poate că acum se afla în serviciul ducelui Henric.

Philip le spusese că negocierile se apropiau de încheierea unui acord. Înţelegerea era ca Stephen să rămână rege până la moarte, dar că Henric avea să fie numit succesorul său. Aceste veşti o umpleau de nelinişte pe Aliena. Stephen putea să mai trăiască alţi zece ani. Ce avea să se întâmple în acest interval? În mod clar, conţii lui Stephen nu aveau să-şi piardă titlurile cât timp el continua să domnească. Şi atunci, în ce fel aveau să fie răsplătiţi susţinătorii lui Henric – printre care şi Richard? Oare erau nevoiţi să aştepte?

Philip află răspunsul într-o după-amiază târzie, la o săptămână după sosirea lor la Winchester. Trimise un novice să-i aducă pe Aliena şi pe Richard la el. Pe când mergeau pe străzile aglomerate către curtea catedralei, Richard era copleşit de o nerăbdare sălbatică, iar Aliena, de tulburare.

Philip îi aştepta în cimitir şi, pe când soarele cobora către orizont, cei trei începură să discute printre pietrele funerare.

— Au ajuns la un acord, spuse Philip, fără vreun preambul. Dar lucrurile sunt un pic cam încâlcite.

Aliena nu mai suporta tensiunea.

— Richard o să ajungă conte? întrebă ea, pe un ton imperios.

Philip îşi mişcă mâna dintr-o parte în alta, într-un gest care însemna poate că da, poate că nu.

— E complicat. Au făcut un compromis. Pământurile care au fost luate de către uzurpatori vor fi înapoiate celor care le stăpâniseră în timpul domniei lui Henric cel bătrân.

— E tot ce-mi trebuie! spuse imediat Richard. Tata a fost conte în timpul regelui Henric!

— Taci, Richard, se răsti la el Aliena. Se întoarse către Philip: Şi unde e încurcătura?

— Înţelegerea nu stipulează nimic care să-l forţeze pe Stephen să o pună în aplicare, spuse Philip. Probabil că nu vor fi schimbări până când Henric nu ajunge rege.

Richard era descumpănit.

— Dar asta o anulează!

— Nu chiar, spuse Philip. Înseamnă că tu eşti contele de drept.

— Dar trebuie să trăiesc ca un proscris până la moartea lui Stephen, în timp ce animalul de William stă în castelul meu, rosti

furios Richard.

— Nu vorbi atât de tare, protestă Philip, văzând un preot care trecea pe lângă ei. Toate aceste informaţii sunt secrete.

Aliena clocotea.

— Eu nu accept aşa ceva, interveni ea. Nu am de gând să aştept ca Stephen să moară. Aştept de şaptesprezece ani şi m-am săturat de aşteptare.

Philip întrebă:

— Dar ce poţi face?

Aliena i se adresă lui Richard:

— Majoritatea celor din ţinut te consideră conte de drept. Stephen şi Henric au recunoscut acum că eşti contele de drept. Ar trebui să pui stăpânire pe castel şi să preiei puterea care ţi se cuvine de drept.

— Nu pot pune stăpânire pe castel. Mai mult ca sigur, William îl păzeşte cum nu se poate mai bine.

— Ai o armată, nu? spuse ea, lăsându-se purtată de forţa propriei furii şi frustrări. Castelul e al tău de drept şi ai puterea să-l cucereşti!

Richard clătină din cap exprimându-şi dezacordul.

— În cincisprezece ani de război civil, ştii de câte ori am văzut un castel cucerit prin atac frontal? Nici măcar o dată! Ca de obicei, părea să devină mai matur şi mai autoritar de cum începea să discute chestiuni militare. Nu se întâmplă aproape niciodată. Un oraş, poate, uneori, dar nu şi un castel. Poate că oamenii dinăuntru s-ar preda după un asediu, sau poate că ar primi întăriri; dar am văzut castele cucerite prin laşitate, vicleşug ori trădare, nu prin forţă.

Aliena tot nu era pregătită să accepte aşa ceva. I se părea că ajunseseră într-o situaţie disperată. Nu se putea resemna cu gândul de a mai petrece alţi ani aşteptând şi sperând. Spuse:

— Şi ce s-ar întâmpla dacă ţi-ai lua armata şi ai asalta castelul lui William?

— Apărătorii ar ridica podul mobil şi ar închide porţile înainte ca noi să apucăm să intrăm. Am putea să ne stabilim tabăra în afara zidurilor. Apoi, William ar veni să-i salveze pe cei din interior, atacându-ne tabăra. Dar, chiar dacă-i respingem atacul, tot n-am putea cuceri castelul. Castelele sunt greu de atacat şi uşor de apărat – tocmai de aceea sunt construite.

În timp ce vorbea, în mintea agitată a Alienei încolţea sămânţa unei idei.

— Laşitate, vicleşug sau trădare, spuse ea.

— Poftim?

— Ai văzut castele cucerite prin laşitate, vicleşug sau trădare.

— Aha. Da.

— Care dintre aceste metode a fost folosită de William, atunci când ne-a luat castelul, cu atâţia ani în urmă?

Philip o întrerupse:

— Erau alte vremuri. În ţară era pace, sub conducerea regelui Henric, de treizeci şi cinci de ani. William l-a luat pe tatăl vostru prin surprindere.

— A folosit un vicleşug, spuse Richard. A intrat în castel neobservat, cu câţiva oameni, înainte să se dea alarma. Dar stareţul Philip are dreptate: acum nu ai mai putea să procedezi la fel. Oamenii sunt mult prea circumspecţi.

— Eu aş putea intra, zise Aliena, pe un ton încrezător, deşi, pe când rostea aceste cuvinte, inima începu să-i bată mai repede de frică.

— Bineînţeles că ai putea… doar eşti femeie, spuse Richard. Dar, odată ajunsă înăuntru, n-ai putea face nimic. Tocmai de aceea te-ar lăsa să intri. Eşti inofensivă.

— Nu fi atât de blestemat de arogant, replică ea, mânioasă. Am ucis ca să te apăr pe tine, iar asta e mai mult decât ai făcut tu vreodată pentru mine, porc nerecunoscător ce eşti, aşa că, să nu îndrăzneşti să spui că sunt inofensivă!

— Bine, bine, nu eşti inofensivă, spuse el, enervat. Ce ai face, odată ajunsă înăuntru?

Alienei îi pieri furia. „Ce aş face? se întrebă ea temătoare. La dracu’ cu toate, am cel puţin la fel de mult curaj şi inventivitate ca porcul ăla de William!”

— William ce a făcut?

— A făcut în aşa fel încât să nu poată fi ridicat podul mobil şi a ţinut poarta deschisă suficient de mult timp ca să poată intra principalul contingent de atacatori.

— Atunci asta o să fac şi eu, spuse Aliena, cu un nod în gât.

— Dar cum? întrebă Richard, pe un ton sceptic.

Aliena îşi aminti cum alinase teama de furtună a unei fete de paisprezece ani.

— Contesa îmi e datoare, spuse ea. Şi îşi urăşte soţul.

Porniră în noapte, Aliena, Richard şi cincizeci dintre cei mai buni oameni ai lui şi ajunseră în apropiere de Earlscastle în zori.

Se opriră în pădurea despărţită de câteva ogoare de castel. Aliena descălecă, îşi scoase pelerina de lână flamandă şi cizmele din piele moale, acoperindu-se cu o pătură grosolană, ţărănească, şi încălţându-se cu o pereche de saboţi. Unul dintre bărbaţi îi dădu un coş cu ouă proaspete pe un aşternut de paie, pe care şi-l puse peste braţ.

Richard o măsură din cap până în picioare şi spuse:

— Perfect! O ţărăncuţă care aduce provizii pentru bucătăria castelului.

Aliena înghiţi cu greu. Ieri fusese plină de furie şi de îndrăzneală, dar acum, când se pregătea să-şi ducă planul la îndeplinire, era speriată.

Richard o sărută pe obraz.

— Când aud clopotul, o să spun o dată Tatăl Nostru încet, apoi grupul de avangardă va porni, îi zise el. Tu trebuie să-i faci pe gardieni să creadă că totul e în regulă, astfel ca zece dintre oamenii mei să traverseze câmpul şi să intre în castel fără să se dea alarma.

Aliena dădu din cap în semn de încuviinţare.

— Asigură-te numai că grosul oştenilor nu este zărit până ce grupul de avangardă nu trece de podul mobil.

Richard zâmbi.

— O să conduc chiar eu forţa principală. Nu-ţi face griji. Noroc!

— Şi ţie!

Aliena plecă.

Ieşi din pădure şi porni peste ogoare, către castelul pe care-l părăsise în ziua aceea îngrozitoare, cu şaisprezece ani în urmă. Văzând din nou castelul, în gând îi reveniră amintiri vii, îngrozitoare, legate de dimineaţa aceea, aerul umed de după furtună şi cei doi cai galopând peste câmpurile pline de apă; Richard călare pe calul de război, iar ea pe calul mai mic, amândoi speriaţi de moarte. Negase ce se întâmplase, forţându-se să uite, repetându-şi în ritmul loviturilor de copite: „Nu-mi pot aminti, nu-mi pot aminti, nu pot, nu pot, nu pot.”

Funcţionase: multă vreme după aceea, nu reuşise să-şi aducă aminte violul, ştiind numai că i se întâmplase ceva îngrozitor, dar nu şi detalii. Nu-şi amintise până ce nu se îndrăgostise de Jack; iar atunci, amintirea o îngrozise atât de tare, încât nu fusese capabilă să-i accepte dragostea. Slavă Domnului că el se dovedise atât de răbdător! Astfel, ştia că dragostea lui era

puternică; pentru că suportase atâtea greutăţi şi tot o iubea.

Pe când se apropia de castel, invocă nişte amintiri mai vesele, pentru a-şi potoli bătăile inimii. Locuise aici toată copilăria ei, cu tatăl ei şi cu Richard. Fuseseră bogaţi şi trăiseră în siguranţă. Se jucase pe zidurile castelului cu Richard, pierduse vremea prin bucătărie, de unde fura bucăţele de aluat dulce, şi stătuse la masă alături de tatăl ei, în sala mare.

„Nu ştiam că eram fericită, cugetă ea. Nu ştiam cât de norocoasă eram că nu mă temeam de nimic.

Aceste timpuri bune se vor întoarce astăzi, îşi promise ea, totul e să reuşesc.”

Plină de încredere în sine, spusese că îi era datoare contesa şi că aceasta îşi ura soţul, dar, pe când călăreau în noapte, apropiindu-se de castel, se gândise la tot soiul de lucruri care puteau merge prost. În primul rând, era posibil să nici nu poată intra în castel: să se fi întâmplat ceva care să-i aducă pe oşteni în stare de alertă, sau să fie suficient de ghinionistă încât să dea peste un gardian neîndurător. În al doilea rând, odată ajunsă înăuntru, era posibil să nu reuşească să o convingă pe Elizabeth să-şi trădeze soţul. Trecuse un an şi jumătate de când Aliena o întâlnise pe Elizabeth, în ziua furtunii: cu vremea, femeile se puteau deprinde cu bărbaţii răi, şi era posibil ca Elizabeth să-şi fi acceptat soarta între timp. În al treilea rând, chiar dacă Elizabeth ar fi fost dispusă s-o ajute, exista posibilitatea ca ea să nu dispună de autoritatea sau de curajul necesare pentru a face ce-i cerea Aliena. Data trecută când se văzuseră, nu era decât o fetiţă speriată, şi se prea putea ca gardienii din castel să refuze să-i urmeze ordinele.

Pe când traversa podul, Aliena era straniu de conştientă de cele din jur: vedea şi auzea totul nefiresc de clar. Soldaţii abia se trezeau. Câţiva gardieni cu ochii împăienjeniţi de somn stăteau pe ziduri, căscând şi tuşind, iar în poartă şedea un câine bătrân care se scărpina. Aliena îşi trase gluga pentru a-şi acoperi chipul, ca nu cumva cineva s-o recunoască, şi trecu pe sub arcadă.

La poartă era de serviciu un paznic indolent, care stătea pe o bancă înfulecând dintr-o bucată uriaşă de pâine. Avea hainele în neorânduială, iar spada îi atârna de un cui bătut în perete. Simţindu-şi inima cât un purice şi zâmbind pentru a-şi ascunde frica, Aliena îi arătă coşul cu ouă.

Santinela îi făcu semn să treacă, fără să o privească de două ori.

Trecuse de primul obstacol.

Nu exista prea multă disciplină la castel. Era de înţeles: aici rămăsese numai o mică parte din armată, lăsată acasă în timp ce soldaţii cei mai buni plecaseră la război. Toată agitaţia era în altă parte.

Asta până astăzi.

Până aici, toate bune şi frumoase.

Aliena traversă curtea inferioară cu nervii întinşi la maximum. Era ciudat să intre ca o străină în locul care fusese casa ei, să fie o intrusă acolo unde, altădată, avea dreptul să umble pe unde ar fi poftit. Privi în jur, atentă ca nu cumva curiozitatea ei să bată la ochi. Cele mai multe dintre clădirile de lemn se schimbaseră: grajdurile erau mai mari, bucătăria fusese mutată şi se construise un nou depozit de armament, din piatră. Curtea părea mai murdară ca altădată. Dar capela era în continuare acolo unde o ştia ea, capela în care ea şi Richard stătuseră în timpul acelei furtuni îngrozitoare, şocaţi, năuci şi îngheţaţi. Câţiva servitori îşi începeau treburile de dimineaţă. Vreo doi oşteni se plimbau de colo-colo prin curte. Aveau o înfăţişare ameninţătoare, sau poate că numai i se părea ei, conştientă fiind că, dacă ar fi ştiut ce avea de gând să facă, ar fi ucis-o.

Dacă planul lor dădea roade, înainte de căderea serii avea să fie din nou stăpâna castelului. Acest gând o umplea de încântare, dar părea ireal, ca un vis minunat şi totuşi imposibil.

Se duse la bucătărie. Un băiat înteţea focul, iar o fată felia morcovi. Aliena le zâmbi voioasă şi spuse:

— Douăzeci şi patru de ouă proaspete!

Îşi puse coşul pe masă.

— Bucătarul nu s-a trezit încă, zise băiatul. Va trebui să aştepţi ca să-ţi primeşti banii.

— Îmi puteţi da o bucăţică de pâine ca gustare de dimineaţă?

— În sala mare.

— Mulţumesc!

Aliena lăsă coşul şi ieşi din bucătărie.

Traversă cel de-al doilea pod mobil pentru a ajunge în curtea superioară, îi zâmbi gardianului de la a doua poartă. Acesta avea părul nepieptănat şi ochii injectaţi. O cercetă din cap până-n picioare şi spuse:

— Şi unde te duci dumneata?

Tonul său era jucăuş şi provocator.

— Să iau ceva în gură, zise ea, fără să se oprească.

El zâmbi lasciv.

— Am eu aici ceva de luat în gură, strigă după ea.

— S-ar putea să ţi-o muşc, totuşi, spuse ea, peste umăr.

N-o suspectaseră nici măcar pentru o clipă. Nu le trecea prin cap că o femeie ar putea fi periculoasă. Cât de proşti erau! Femeile puteau face aproape toate lucrurile pe care le făceau bărbaţii. Cine oare se ocupa de toate cele când bărbaţii plecau la război sau în cruciade? Existau femei care se ocupau cu dulgheria, cu vopsitul lânii, cu tăbăcăria, cu brutăria şi cu fabricarea berii. Aliena însăşi era unul dintre cei mai importanţi negustori din ţinut. Sarcinile unei maici superioare, care conducea o mănăstire de măicuţe, erau identice cu cele ale unui abate. Ce să mai spunem, tocmai o femeie, împărăteasa Maud, stârnise războiul civil care dura de cincisprezece ani! Şi totuşi, acestor oşteni cu capete seci nici prin gând nu le trecea că o femeie putea fi un agent al duşmanului, pentru că nu era ceva obişnuit!

Urcă în fugă treptele care duceau la sala mare şi intră. La uşă nu se afla niciun intendent, probabil pentru că stăpânul era plecat. „În viitor, o să mă asigur ca întotdeauna să fie un intendent la uşă, îşi spuse Aliena, indiferent dacă stăpânul e acasă sau nu.”

Cincisprezece, douăzeci de oameni mâncau micul dejun în jurul unei mese mici. Vreo doi ridicară privirea către ea, dar nimeni nu o băgă efectiv în seamă. Observă că sala era destul de curată şi, ici şi colo, se vedea preocuparea unei femei: pereţii erau proaspăt văruiţi, iar paiele de pe jos erau amestecate cu ierburi frumos mirositoare. Într-un chip sau altul, Elizabeth îşi pusese amprenta asupra acestui loc. Era un semn bun.

Fără să adreseze vreo vorbă celor aflaţi în jurul mesei, Aliena traversă sala pentru a ajunge la scara din colţ, încercând să dea impresia că avea tot dreptul să se afle acolo, dar aşteptându-se în orice moment să fie oprită. Ajunse la trepte fără să tragă atenţia cuiva. Apoi, pe când urca în fugă către apartamentul personal aflat la etajul superior, auzi o voce în urmă:

— N-ai voie să te duci acolo... hei, tu!

Nu luă în seamă aceste cuvinte. Auzi paşii cuiva care venea după ea.

Ajunse sus, gâfâind. Oare Elizabeth dormea în dormitorul principal, cel care, odinioară, fusese al tatălui Alienei? Sau îşi avea propriul pat, în fostul dormitor al Alienei? Ezită preţ de-o

clipă, cu inima bubuindu-i în piept. Presupuse că William deja se săturase să o aibă pe Elizabeth alături în fiecare noapte şi că, probabil, îi îngăduise să aibă propria cameră. Aliena ciocăni în uşa mai mică şi o deschise.

Avusese dreptate. Elizabeth şedea lângă foc, îmbrăcată într-o cămaşă de noapte şi-şi pieptăna părul. Ridică privirea, se încruntă, după care o recunoscu pe Aliena.

— Tu eşti! spuse ea. Ce surpriză!

Părea încântată.

Aliena auzi paşi grei pe scări, în spatele ei.

— Pot intra? întrebă ea.

— Bineînţeles… şi bine ai venit!

Aliena intră şi închise iute uşa. Traversă încăperea, îndreptându-se spre Elizabeth. Un bărbat dădu buzna în încăpere, spunând:

— Hei, tu, cine te crezi?

Se repezi pe urmele Alienei, gata să o ia de braţ.

— Rămâi pe loc! spuse ea, pe tonul cel mai impunător.

Bărbatul ezită. Aliena continuă:

— Am venit să o văd pe contesă, cu un mesaj de la contele William, iar tu ai fi aflat asta mai devreme, dacă ai fi păzit uşa, în loc să te îndopi cu pâine.

Pe faţa bărbatului apăru o expresie vinovată.

Elizabeth spuse:

— E în regulă, Edgar, o cunosc pe doamna aceasta.

— Foarte bine, contesă, zise el.

Omul ieşi din încăpere şi închise uşa.

„Am reuşit, îşi spuse Aliena. Am intrat.”

În timp ce pulsul îi revenea la normal, aruncă o privire în jur. Camera nu părea cu mult schimbată faţă de cum arătase pe când era a ei. Văzu un bol cu petale uscate, o tapiserie drăguţă pe perete, câteva cărţi şi un cufăr cu haine. Patul se găsea în acelaşi loc – de fapt, era acelaşi pat –, iar pe pernă se afla o păpuşă de cârpe, aidoma celei pe care o avusese Aliena. Văzând toate acestea, se simţea bătrână.

— Aceasta era cândva camera mea, spuse Aliena.

— Ştiu, zise Elizabeth.

Aliena fu surprinsă. Nu-i povestise fetei despre trecutul ei.

— Am aflat tot ce se poate despre tine de când cu furtuna aceea îngrozitoare, îi explică Elizabeth. Adăugă: Te admir foarte mult!

În ochii ei licărea o scânteie de preţuire, de parcă Aliena ar fi fost o eroină pentru ea.

Era un semn bun.

— Iar William? întrebă Aliena. Eşti mai fericită, trăind cu el?

Elizabeth îşi feri privirea.

— Ei bine, spuse ea, acum am camera mea, iar el a tot lipsit de-acasă. De fapt, totul e mult mai bine.

Apoi începu să plângă.

Aliena se aşeză pe pat şi-şi petrecu braţele pe după trupul fetei. Elizabeth plângea zguduindu-se de suspine, iar lacrimile îi curgeau şiroaie pe obraji. Între sughiţurile de plâns, gemea:

— Îl… urăsc! Aş… vrea… să… mor!

Suferinţa ei era atât de profundă şi ea era atât de tânără, încât Alienei aproape că-i dădeau lacrimile. Conştientiza cu durere faptul că soarta lui Elizabeth ar fi putut fi chiar a ei. O mângâia pe spate, aşa cum ar fi mângâiat-o pe Sally.

În cele din urmă, Elizabeth se mai calmă. Îşi şterse faţa udă cu mâneca.

— Mi-e tare frică să nu care cumva să fac un copil, spuse ea, în culmea nefericirii. Sunt îngrozită, pentru că ştiu că s-ar purta urât şi cu el.

— Înţeleg, zise Aliena.

Şi ea fusese odată îngrozită de gândul că ar putea purta în pântece copilul lui William.

Elizabeth o privi cu ochii mari.

— E adevărat ce se spune despre… despre ce ţi-a făcut?

— Da, e adevărat. Eram de vârsta ta când s-a întâmplat.

O vreme, se priviră în ochi una pe cealaltă, apropiate de ura pentru aceeaşi persoană. Dintr-odată, Elizabeth nu mai arăta deloc ca un copil.

— Ai putea scăpa de el, dacă vrei, spuse Aliena. Chiar azi.

Elizabeth o fixa cu privirea.

— Adevărat? zise ea, cu o înflăcărare demnă de milă. Chiar aşa?

Aliena îi confirmă cu o mişcare din cap.

— De aceea am venit.

— M-aş putea întoarce acasă? întrebă Elizabeth, cu ochii iarăşi plini de lacrimi. M-aş putea întoarce la Weymouth, la mama mea? *Azi?*

— Da. Dar trebuie să fii curajoasă.

— Fac orice, spuse ea. Orice! Spune-mi numai!

Aliena îşi aminti cum îi explicase în ce fel putea căpăta autoritate în faţa angajaţilor soţului ei şi se întrebă dacă Elizabeth reuşise să-i pună sfaturile în aplicare.

— Servitorii se mai poartă urât cu tine? întrebă ea, direct.

— Încearcă.

— Dar tu nu le permiţi.

Elizabeth arboră o expresie stânjenită.

— Păi, uneori le permit. Dar am şaisprezece ani acum şi sunt contesă de aproape doi ani… şi am încercat să-ţi urmez sfaturile, şi chiar merge!

— Stai să-ţi explic, începu Aliena. Regele Stephen a încheiat o înţelegere cu ducele Henric. Toate pământurile confiscate urmează să fie înapoiate oamenilor care le stăpâneau pe vremea fostului rege Henric. Asta înseamnă că fratele meu, Richard, o să devină conte de Shiring… cândva. Dar el vrea totul înapoi acum.

Elizabeth o asculta privind-o cu ochi mari.

— Richard o să se bată cu William?

— Richard e foarte aproape acum, cu un grup mic de oameni. Dacă poate cuceri castelul azi, va fi recunoscut drept conte, iar William va fi terminat.

— Nu-mi vine să cred, spuse Elizabeth. Nu-mi vine să cred că e chiar adevărat!

Optimismul ei apărut dintr-odată era şi mai sfâşietor decât fusese adânca ei nefericire.

— Tot ce trebuie să faci e să-l laşi pe Richard să intre în castel fără luptă, zise Aliena. Apoi, când se termină totul, te ducem acasă.

Elizabeth părea din nou speriată.

— Nu sunt sigură că oamenii vor face ce le spun eu.

De asta se temea şi Aliena.

— Cine e căpitanul gărzilor?

— Michael Armstrong. Nu-mi place deloc de el.

— Trimite după el.

— Bine. Elizabeth îşi şterse nasul, se ridică şi se duse la uşă. Madge! strigă cu un glas ascuţit.

Aliena auzi un răspuns în depărtare.

— Du-te şi cheamă-l pe Michael! Spune-i să vină aici imediat – vreau să-l văd cât mai repede. Grăbeşte-te, te rog!

Se întoarse şi începu să se îmbrace cu rapiditate, aruncându-şi o tunică peste cămaşa de noapte şi încheindu-şi şireturile de la ghete. Aliena o puse la curent grăbită:

— Spune-i lui Michael să tragă clopotul cel mare pentru a-i chema pe toţi în curte. Spune-i că ai primit un mesaj de la contele William şi că vrei să vorbeşti cu toţi gardienii, oştenii şi servitorii. Că vrei ca trei, patru oameni să stea de pază în timp ce toţi ceilalţi se adună în curtea inferioară. De asemenea, spune-i că aştepţi sosirea unui grup de vreo zece bărbaţi călare, care vin cu un alt mesaj, şi că aceştia trebuie aduşi la tine imediat ce sosesc.

— Sper că o să ţin minte tot, spuse emoţionată Elizabeth.

— Nu-ţi face griji: dacă uiţi ceva, o să intervin eu.

— Asta mă face să mă simt mai bine.

— Cum e Michael Armstrong?

— Urât mirositor, ursuz şi puternic ca un taur.

— E inteligent?

— Nu.

— Cu atât mai bine.

Câteva clipe mai târziu, Michael Armstrong intră în încăpere. Avea o figură morocănoasă, gât scurt, umeri masivi şi odată cu el pătrunse în odaie un miros de cocină. O privi întrebător pe Elizabeth, cu aerul unui om căruia nu-i picase bine faptul că fusese deranjat.

— Am primit un mesaj de la conte, începu Elizabeth.

Michael întinse mâna.

Îngrozită, Aliena îşi dădu seama că nu-şi luase precauţia de a-i oferi lui Elizabeth o scrisoare. Întregul plan avea să se prăbuşească acum, din cauza unei greşeli prosteşti. Elizabeth îi aruncă o privire deznădăjduită. Aliena îşi frământa mintea, disperată, căutând să spună ceva. În cele din urmă, fu atinsă de inspiraţie.

— Ştii să citeşti, Michael?

Bărbatul o privi cu o expresie ranchiunoasă.

— O să-mi citească preotul.

— Stăpâna ta ştie să citească.

Elizabeth părea speriată, dar spuse:

— Voi transmite chiar eu mesajul întregii garnizoane, Michael! Trage clopotul şi adună-i pe toţi în curte. Dar asigură-te că vor rămâne trei, patru oameni de pază pe ziduri.

După cum se temuse Aliena, lui Michael nu-i plăcea defel faptul că Elizabeth preluase comanda. Părea gata să se revolte.

— De ce nu mă lăsaţi pe mine să le vorbesc?

Cuprinsă de nelinişte, Aliena îşi dădu seama că era posibil să

nu reuşească să-l convingă pe bărbatul acesta: era posibil ca omul să fie prea prost pentru a înţelege argumentele logice. Spuse:

— I-am adus contesei ultimele veşti de la Winchester. Vrea să-şi anunţe chiar ea oamenii.

— Şi, care *este* veştile? întrebă el.

Aliena nu mai rosti niciun cuvânt, privind-o pe Elizabeth. O dată în plus, aceasta părea speriată. Aliena nu-i spusese ce anume conţinea respectivul mesaj fictiv, aşa că tânăra contesă nu avea cum să-i răspundă lui Michael. În cele din urmă, Elizabeth îşi urmă vorba, de parcă Michael n-ar fi spus nimic.

— Spune-le paznicilor să fie atenţi la un grup de vreo zece călăreţi. Conducătorul lor vine cu veşti proaspete de la contele William şi trebuie adus în faţa mea îndată ce soseşte. Acum du-te şi pune să fie tras clopotul!

În chip limpede, Michael era tentat să se opună. Rămase nemişcat, încruntându-se, în timp ce Aliena îşi ţinea răsuflarea.

— Alţi mesageri, spuse el, ca şi cum ar fi fost ceva foarte greu de înţeles. Doamna aceasta aduce un mesaj, după care zece călăreţi aduc un altul.

— Da... acum te duci, te rog, să-i aduni pe ceilalţi? zise Elizabeth.

Aliena sesiză tremurul din vocea ei.

Michael păru învins. Nu înţelegea ce se întâmpla, dar nici nu vedea vreun lucru la adresa căruia să obiecteze. În cele din urmă, rosti, în silă:

— Prea bine, doamnă.

Apoi ieşi.

Aliena răsuflă uşurată.

— Ce o să se întâmple? întrebă Elizabeth.

— Când vor fi adunaţi cu toţii în curte, o să le spui de pacea încheiată între regele Stephen şi ducele Henric, spuse Aliena. Această veste o să le distragă tuturor atenţia. Cât le vorbeşti tu, Richard va trimite o avangardă de zece oameni. Însă, gărzile vor crede că sunt mesagerii trimişi de contele William, aşa că nu vor intra imediat în panică şi nici nu vor ridica podul mobil. Cât timp primul grup se apropie de castel, tu trebuie să-i ţii pe toţi captivaţi de ce spui. Ai înţeles?

Elizabeth părea înfricoşată.

— Şi apoi? întrebă ea.

— Când îţi fac semn, le spui că ai predat castelul în mâinile

contelui de drept, Richard. Apoi, armata lui Richard va ieşi din ascunzătoare şi va porni spre castel. În momentul acela, Michael îşi va da seama ce se întâmplă. Dar oamenii săi vor avea îndoieli în ceea ce priveşte persoana căreia să îi fie loiali – pentru că tu le-ai spus să se predea şi l-ai numit pe Richard conte de drept –, iar grupul de avangardă va fi deja înăuntru, împiedicându-i să închidă porţile.

Se auzi dangătul clopotului. Stomacul Alienei se contractă de spaimă.

— Gata, nu mai avem timp. Cum te simţi?

— Mi-e frică!

— Şi mie. Hai să mergem!

Coborâră treptele. Clopotul din turnul de la poartă suna aşa cum o făcea în vremea în care Aliena nu era decât o fată fără griji. „Acelaşi clopot, acelaşi sunet, altă Aliena”, îşi spuse ea. Ştia că se auzea peste câmpuri, până la marginea pădurii. Acum Richard deja rostea încet Tatăl Nostru, pentru a măsura cât avea de aşteptat până trimitea grupul de avangardă.

Aliena şi Elizabeth ieşiră din fortăreaţă şi traversară podul mobil care lega cele două curţi. Elizabeth avea obraji palizi de frică, dar gura îi era încleştată într-o expresie hotărâtă. Aliena îi zâmbi pentru a o încuraja şi îşi puse din nou gluga. Nu văzuse nicio figură familiară până acum, dar chipul ei era binecunoscut în întreg ţinutul, şi era sigur că, mai devreme sau mai târziu, cineva avea să o recunoască. Dacă Michael Armstrong afla cine era, îşi putea da seama că se petreceau lucruri dubioase, oricât de greu de cap ar fi fost. Mai mulţi oameni îi aruncară priviri curioase, dar nimeni nu i se adresă.

Ea şi Elizabeth ajunseră în mijlocul curţii inferioare. Datorită înclinării terenului, Aliena putea vedea peste capetele celor adunaţi, prin poarta principală, până la câmpurile de dincolo de ziduri. Primul grup de călăreţi ar fi trebuit să iasă de la adăpostul copacilor, dar Aliena nu vedea niciun semn care să le trădeze prezenţa. „O, Doamne, sper că nu s-a întâmplat nimic”, îşi spuse ea în gând, îngrozită.

Elizabeth avea nevoie de ceva pe care să stea cât timp le vorbea oamenilor. Aliena îi spuse unui servitor să aducă o scară pentru încălecat de la grajduri. Cât aşteptau, o femeie în vârstă o privi pe Aliena şi spuse:

— Hei, e doamna Aliena! Ce mă bucur să vă văd!

Aliena îşi simţi inima îngreunându-se, de parcă ar fi fost de

plumb. O recunoscu pe femeie drept o bucătăreasă care lucrase la castel înainte de venirea celor din familia Hamleigh. Se forţă să zâmbească şi zise:

— Bună, Tilly, ce mai faci?

Tilly îi dădu un ghiont celui aflat lângă ea.

— E doamna Aliena! S-a întors după atâta timp! O să ne fiţi stăpână din nou, doamnă?

Aliena nu voia ca şi lui Michael Armstrong să-i vină aceeaşi idee. Neliniştită, aruncă o privire în jur. Din fericire, Michael nu se găsea suficient de aproape încât să fi auzit ce spunea bucătăreasa. Totuşi, schimbul de replici ajunsese la urechile unuia dintre oştenii săi, iar acesta se uita încruntat la Aliena. Femeia îi susţinu privirea, prefăcându-se pe deplin în largul ei. Bărbatul nu avea decât un ochi – motiv pentru care, mai mult ca sigur, fusese lăsat acasă, în loc să plece la război cu William –, iar Alienei i se păru dintr-odată caraghios să fie ţintuită cu privirea de un om cu un singur ochi, aşa că trebui să-şi reprime un hohot de râs. Îşi dădu seama că era uşor isterică.

Servitorul se întoarse cu scara pentru încălecat. Clopotul încetă să mai bată. Aliena se forţă să se calmeze, în timp ce Elizabeth se urcă pe scara pentru încălecat, iar mulţimea amuţi.

Elizabeth se adresă oamenilor:

— Regele Stephen şi ducele Henric au încheiat pacea.

Se opri din vorbit, iar din mulţime se înălţară ovaţii. Aliena privea prin spaţiul deschis al porţii. „Acum, Richard, rostea ea în gând, acum e momentul, nu mai aştepta!” Elizabeth zâmbi şi îi lăsă pe oameni să ovaţioneze o bucată de timp, după care continuă:

— Stephen va rămâne rege până la moarte, apoi succesorul său va fi Henric.

Aliena aruncă priviri scrutătoare către gărzile din turnuri şi de la poartă. Păreau relaxaţi. Unde era Richard?

Elizabeth spunea:

— Tratatul de pace va aduce multe schimbări în vieţile noastre.

Aliena văzu gărzile abordând posturi încordate. Unul dintre oşteni ridică mâna pentru a-şi umbri ochii şi privi peste câmpuri, în timp ce un altul se întoarse şi privi către curte, ca şi cum ar fi încercat să întâlnească privirea căpitanului. Dar Michael Armstrong o asculta atent pe Elizabeth.

— Actualul şi viitorul rege au hotărât ca toate pământurile să

fie înapoiate celor care le-au stăpânit în timpul domniei fostului rege Henric.

Aceste cuvinte stârniră o hărmălaie de comentarii în mulţime, cei de faţă întrebându-se dacă această decizie avea să afecteze şi domeniul Shiring. Aliena îl observă pe Michael Armstrong, pe a cărui faţă se aşternuse o expresie gânditoare. Aliena văzu, în sfârşit, avangarda lui Richard prin spaţiul liber reprezentat de poartă. „Repede, le spuse ea în gând, grăbiţi-vă!” Dar ei veneau la trap, ca să nu alarmeze gărzile.

Elizabeth spunea:

— Trebuie să mulţumim cu toţii Domnului pentru acest tratat de pace. Ar trebui să ne rugăm ca regele Stephen să domnească cu înţelepciune în anii ce se vor scurge până la sfârşitul vieţii sale şi ca tânărul duce să menţină pacea până când Dumnezeu va hotărî să-l ia pe Stephen la el…

Se descurca de minune, deşi începea să dea semne de îngrijorare, ca şi cum era pe cale să rămână fără idei.

Toţi oştenii de pe ziduri priveau spre câmp, cercetând grupul care se apropia. Li se spusese să aştepte un astfel de contingent şi să-l ducă pe conducător imediat la contesă, aşa că nu era nevoie să întreprindă ceva, dar se arătau curioşi.

Bărbatul cu un singur ochi se întoarse şi privi prin spaţiul porţii, după care se înturnă şi o privi fix încă o dată pe Aliena, iar ea presupuse că omul medita asupra însemnătăţii prezenţei ei aici şi a faptului că de castel se apropia un grup de călăreţi.

Unul dintre oştenii de pe ziduri păru să ia o hotărâre şi se făcu nevăzut, pe când cobora treptele care duceau la nivelul solului.

Mulţimea devenea uşor neliniştită. Elizabeth le vorbea meşteşugit, dar ei erau nerăbdători să primească veşti concrete.

Elizabeth spuse:

— Acest război a început în anul naşterii mele şi, ca mulţi alţi tineri din regatul acesta, aştept cu nerăbdare să văd cum este pacea.

Oşteanul din turn apăru la baza acestuia, traversă iute curtea şi prinse a-i vorbi lui Michael Armstrong.

Prin poartă, Aliena vedea că grupul de călăreţi se afla încă la câteva sute de metri distanţă. Nu erau suficient de aproape. Îi venea să ţipe de frustrare. Nu avea să mai poată ţine situaţia în frâu pentru mult timp.

Michael Armstrong se întoarse şi privi prin cadrul porţii, încruntându-se. Bărbatul cu un singur ochi îl trase de mânecă şi îi

spuse ceva, arătând cu degetul înspre Aliena.

Aliena se temea că Michael avea să închidă porţile şi să ridice podul mobil înainte ca Richard să apuce să intre, dar nu ştia ce putea face pentru a-l împiedica. Se întreba dacă avea cumva curajul de a se arunca asupra lui înainte de a da ordinul. Încă mai purta pumnalul legat de antebraţul stâng: ar fi putut chiar să-l omoare. Michael se întoarse înspre porţi, decis. Aliena ridică braţul şi atinse cotul lui Elizabeth.

— Opreşte-l pe Michael! şuieră ea.

Elizabeth dădu să spună ceva, dar de pe buzele sale nu ieşi niciun sunet. Părea împietrită de frică. Apoi, expresia i se schimbă. Trase aer adânc în piept, îşi înălţă capul şi rosti, pe un ton plin de autoritate:

— Michael Armstrong!

Michael se întoarse pe călcâie şi o privi.

Aliena îşi dădu seama că nu mai exista cale de întoarcere. Richard nu se găsea suficient de aproape, dar ea nu mai avea vreme. Îi spuse lui Elizabeth:

— Acum! Spune-le acum!

Elizabeth rosti:

— Am predat castelul contelui de drept, Richard din Kingsbridge!

Michael se holba la ea, nevenindu-i să-şi creadă urechilor.

— Nu poţi face aşa ceva! strigă el.

— Vă ordon să lăsaţi armele deoparte, spuse Elizabeth. N-o să fie nicio vărsare de sânge!

Michael se întoarse şi urlă:

— Ridicaţi podul mobil! Închideţi porţile!

Oştenii se grăbiră să-i execute ordinul, dar căpitanul gărzilor şovăise cu o clipă prea mult. În timp ce oamenii săi ajungeau la uşile masive, cu întărituri de fier, care ar fi blocat arcada de la intrare, grupul de avangardă al lui Richard trecu podul în tropot de copite şi intră în curte. Cei mai mulţi dintre oamenii lui Michael nu purtau armură şi unii dintre ei nu aveau nici măcar săbiile la brâu, aşa că se împrăştiară din faţa călăreţilor.

Elizabeth strigă:

— Toată lumea să rămână calmă! Aceşti mesageri îmi vor confirma ordinele!

De pe întărituri se auzi un răcnet: unul dintre gardieni îşi făcuse palmele căuş în dreptul gurii şi ţipa spre cei din curte:

— Michael! Atac! Suntem atacaţi! Sunt o mulţime!

— Trădare! mugi Michael şi îşi trase sabia.

Dar doi dintre oamenii lui Richard se aruncară imediat asupra lui, cu lamele lucind. Loviră, sângele ţâşni, iar Michael se prăbuşi. Aliena îşi feri privirea.

Unii dintre oamenii lui Richard puseseră stăpânire pe poartă şi pe camera unde se găsea roata cu care se ridica podul. Doi dintre ei ajunse pe întărituri, iar gărzile lui Michael li se predară.

Prin poartă, Aliena zări grosul atacatorilor galopând peste câmpuri, către castel, iar inima îi săltă în piept de bucurie.

Elizabeth striga cât o ţineau plămânii:

— E vorba de o predare paşnică! Nimeni n-o să fie rănit, vă promit! Rămâneţi pe loc!

Toţi cei prezenţi rămăseseră ca împietriţi, ascultând cum tunetul copitelor cailor lui Richard se apropia. Oştenii lui Michael păreau dezorientaţi şi nesiguri, dar niciunul dintre ei nu schiţă vreo o mişcare: conducătorul lor căzuse, iar contesa le spusese să se predea. Servitorii de la castel erau ca paralizaţi de rapiditatea cu care se succedau evenimentele.

Apoi Richard intră pe poartă, pe calul său de război.

Era un moment măreţ, iar sufletul Alienei fu cuprins de mândrie. Richard era chipeş, zâmbitor şi victorios. Aliena strigă:

— Contele de drept!

Bărbaţii care intrau în curte în urma lui Richard preluară strigătul, iar acesta fu repetat chiar şi de câţiva oameni din mulţime – cei mai mulţi nu-l aveau deloc la inimă pe William. Lăsându-şi calul la pas, Richard făcu un tur al curţii, fluturând din mână şi mulţumind pentru ovaţii.

Aliena se gândea la toate prin câte trecuse de dragul acestui moment. Avea treizeci şi patru de ani şi îşi petrecuse jumătate din viaţă luptând pentru ceea ce tocmai se împlinise. „Toată viaţa mea de adult, îşi spuse ea. Asta am dăruit acestei cauze.” Îşi amintea cum îndesa lână în saci până ce mâinile i se înroşeau, se umflau şi sângerau. Îşi amintea chipurile pe care le văzuse pe drum, feţe lacome, crude şi lascive de bărbaţi care ar fi ucis-o dacă ar fi arătat cel mai mic semn de slăbiciune. Se gândea cum îşi împietrise inima împotriva dragului ei Jack, măritându-se cu Alfred; şi se gândea la lunile în care dormise pe podea la picioarele patului lui, ca un câine; iar toate acestea pentru că Alfred promisese că avea să plătească armele şi armura necesare pentru ca Richard să poată lupta ca să-şi recâştige castelul.

— Iacătă, Tată, rosti ea cu putere.

Nimeni nu o auzi: ovaţionau prea tare.

— Asta ai voit, i se adresă ea dragului şi regretatului ei tată, iar inima îi era cuprinsă de amărăciune şi de triumf totodată. Ţi-am promis-o şi m-am ţinut de cuvânt. Am avut grijă de Richard, iar el a luptat toţi anii aceştia, iar acum ne întoarcem în sfârşit acasă, cu Richard conte. Acum… Tonul i se transformă într-un strigăt, dar, cum toţi strigau, nimeni nu observă lacrimile care i se rostogoleau pe obraji. Acum, tată, mi-am încheiat socotelile cu tine, aşa că te poţi odihni în mormânt, lăsându-mă să trăiesc în pace!

Capitolul 16

I

Chiar şi în sărăcie, Remigius era arogant. Intră în conacul de lemn din satul Hamleigh cu capul sus şi privi dispreţuitor la bârnele uriaşe, grosolan cioplite care susţineau acoperişul, la pereţii din lut amestecat cu nuiele şi la vatra deschisă, fără horn, din mijlocul podelei din pământ bătătorit.

William îl privea. „Poate că nu-mi surâde mie norocul în ultima vreme, dar n-am ajuns atât de jos ca tine", zise el în gând, observând sandalele drese de mai multe ori ale călugărului, roba murdară, barba lui nerasă şi părul neîngrijit. Remigius nu fusese niciodată un om prea gras, dar acum era mai slab ca oricând. Expresia arogantă aşternută pe chipul său nu reuşea să ascundă ridurile de oboseală sau pungile vineţii de înfrângere de sub ochi. Remigius nu se arăta încă zdrobit, dar era grav lovit.

— Dumnezeu să te binecuvânteze, fiule, îi spuse el lui William.

Acesta nu era dispus să intre în jocul lui.

— Ce vrei, Remigius? întrebă el, insultându-l intenţionat pe călugăr, refuzând să i se adreseze cu „părinte" sau cu „frate".

Remigius tresări de parcă ar fi fost lovit. William îşi dădu seama că omul mai primise astfel de tratamente de când coborâse vertiginos pe scara socială. Remigius spuse:

— Pământurile pe care mi le-ai dat în calitate de vicar al canonicilor au fost luate înapoi de către contele Richard.

— Nici nu mă mir, răspunse William. Totul trebuie redat stăpânilor din vremea bătrânului rege Henric.

— Dar asta înseamnă că eu nu mai am niciun venit.

— Tu şi o groază de alţi oameni, spuse nepăsător William. Va trebui să te întorci la Kingsbridge.

Chipul lui Remigius păli de mânie.

— Nu pot face asta, rosti el, încet.

— De ce nu? întrebă William, punând sare pe rană.

— Ştii bine de ce!

— Pentru că Philip ţi-ar zice să nu pui preţ pe secretele smulse de la fetiţe? Crede că l-ai trădat, spunându-mi mie unde era ascunzătoarea nelegiuiţilor? E furios pe tine pentru că ai devenit

vicarul unei biserici care trebuia să ia locul catedralei sale? Ei bine, atunci cred şi eu că nu te poţi întoarce!

— Dă-mi ceva, imploră Remigius. Un sat. O fermă. O biserică mică.

— Nu se primeşte răsplată pentru înfrângere, călugăre, spuse William, pe un ton aspru. Îi plăcea situaţia. În lumea din afara mănăstirii, nimeni nu are grijă de tine. Raţa înghite viermii, şi vulpile omoară raţele, oamenii trag cu arcul în vulpi, iar diavolii îi vânează pe oameni.

Vocea lui Remigius se reduse la o şoaptă.

— Ce o să mă fac?

William zâmbi şi spuse:

— Să cerşeşti!

Remigius se întoarse pe călcâie şi ieşi din casă.

„Tot mândru te ţii, îşi spuse William, dar nu pentru mult timp. O să cerşeşti."

Îi făcea plăcere să vadă pe cineva care se prăbuşise mai tare decât el însuşi. Nu avea să uite niciodată agonia înnebunitoare pe care o simţise stând în faţa porţii propriului castel, fără să fie primit înăuntru. Intrase la bănuieli atunci când auzise că Richard şi o parte din oamenii săi părăsiseră Winchesterul; apoi, când pactul de pace fusese anunţat, neliniştea sa se transformase în alarmă şi îşi luase cavalerii şi oştenii şi pornise spre Earlscastle. Lăsase în urmă un contingent armat care avea ordine să apere castelul, aşa că se aştepta să-l găsească pe Richard pe câmp, asediind întăriturile. Când văzuse că locul părea paşnic, răsuflase uşurat, şi se certase în gând pentru că reacţionase atât de înspăimântat la dispariţia lui Richard.

Însă, când se apropiase mai mult, văzuse că podul mobil era ridicat. Îşi oprise calul la marginea şanţului de apărare şi strigase:

— Deschideţi poarta contelui!

Iar atunci, Richard apăruse pe întărituri şi spusese:

— Contele e înăuntru!

Simţise cum îi fuge pământul de sub picioare. Se temuse mereu de Richard, fusese mereu conştient că reprezenta un rival periculos, dar nu îşi dăduse seama de marea sa vulnerabilitate. Crezuse că adevăratul pericol urma să vină după moartea lui Stephen, când Henric avea să devină rege, ceea ce se putea întâmpla şi peste zece ani. Acum, pe când stătea într-un conac sărăcăcios, meditând la greşelile făcute, îşi dădea seama că, de

fapt, Richard fusese foarte inteligent. Îşi croise drum foarte dibaci. Nu putea fi acuzat că tulburase pacea regelui, din moment ce războiul nu se încheiase în mod oficial. Pretenţia sa la domeniu era legitimată de termenii tratatului de pace. Iar Stephen, bătrân, obosit şi înfrânt, nu mai avea energia necesară pentru a purta şi alte bătălii.

Dovedind generozitate, Richard îi eliberase pe oştenii lui William care voiau să continue lupta alături de acesta. Waldo Un-Ochi îi povestise cum fusese cucerit castelul. Trădarea lui Elizabeth îl înnebunea, dar, pentru William, cel mai umilitor lucru îl reprezenta rolul pe care-l jucase Aliena. Fata neajutorată pe care el o violase, o chinuise şi o dăduse afară din casă cu atâţia ani în urmă se întorsese şi se răzbunase.

De câte ori se gândea la acest lucru, stomacul îl ustura, cuprins de amăreală, de parcă ar fi băut oţet.

Primul său impuls fusese să se lupte cu Richard. William ar fi putut să-şi păstreze armate, să trăiască de pe urma recoltelor din împrejurimi, să ia cu forţa impozite şi alimente de la ţărani, purtând o bătălie continuă cu rivalul său. Dar Richard deţinea controlul castelului şi avea timpul de partea sa, pentru că susţinătorul lui William, Stephen, era bătrân şi înfrânt, iar Richard se afla în graţiile ducelui Henric, care avea să devină, în cele din urmă, regele Henric.

Aşa că William hotărâse să-şi reducă pierderile pe cât de mult cu putinţă. Se retrăsese în satul Hamleigh şi se mutase înapoi în conacul unde crescuse. Hamleigh şi satele din vecinătate îi fuseseră acordate tatălui său în urmă cu treizeci de ani. Era o proprietate care nu făcuse niciodată parte din domeniul de conte, aşa că Richard nu putea ridica nicio pretenţie asupra ei.

William spera că, dacă nu ieşea cu nimic în evidenţă, Richard se va mulţumi cu răzbunarea de până acum şi avea să-l lase în pace. Deocamdată, această tactică dăduse rezultate. Cu toate acestea, William ura satul Hamleigh. Ura casele mici, îngrijite, raţele gălăgioase de pe iaz, biserica de piatră cenuşie, copiii rumeni în obraji, femeile cu şolduri late şi bărbaţii puternici, plini de ranchiună. Îl ura pentru că era umil, simplu şi sărac, îl ura pentru că simboliza prăbuşirea familiei sale din poziţia de putere obţinută atât de greu. Îi privea pe ţăranii truditori începând aratul de primăvară şi estima cât avea să fie partea sa din recoltă, dându-şi seama că reprezenta o cantitate mizeră. Se dusese la vânătoare pe cei câţiva acri de pădure şi nu reuşise să

găsească nicio căprioară, iar pădurarul îi spusese:

— Acum nu mai puteţi să vânaţi decât mistreţi, stăpâne... nelegiuiţii au mâncat toate căprioarele pe timpul foametei.

Organizase o şedinţă de tribunal în sala mare a conacului, cu vântul vuind prin găurile pereţilor de nuiele şi lut, dictase sentinţe aspre şi impusese amenzi mari, lăsându-se condus de capricii; dar nu avusese parte de prea mare satisfacţie.

Bineînţeles, renunţase la construirea noii biserici din Shiring. Nu-şi putea permite să-şi construiască o casă de piatră pentru el, cu atât mai puţin o biserică. Constructorii încetaseră lucrul când nu mai fuseseră plătiţi, iar William nu avea habar ce se întâmplase cu ei: poate că se întorseseră cu toţii la Kingsbridge, în slujba stareţului Philip.

Dar acum avea coşmaruri.

Se desfăşurau toate la fel. O vedea pe mama sa în lumea morţilor. Îi curgea sânge din urechi şi din ochi, iar când îşi deschidea gura să vorbească, şi de acolo îi curgea sânge. Această imagine îl umplea de o spaimă îngrozitoare. La lumina zilei, nu putea spune exact ce anume îl speria, pentru că ea nu-l ameninţa în niciun fel. Dar noaptea, când mama sa îi apărea în vis, se simţea cuprins de un val de frică pură, o panică iraţională, isterică, oarbă. Odată, pe când era doar un băieţel, intrase într-un iaz care se adâncea brusc şi se trezise sub apă, incapabil să respire; iar nevoia aceea copleşitoare de a trage aer în piept reprezenta una dintre amintirile din copilărie pe care trecerea timpului nu le putea şterge; dar teama aceasta era de zece ori mai rea. Încercarea de a se îndepărta de chipul însângerat al mamei sale era precum strădania de a alerga prin nisipuri mişcătoare. Se trezea atât de zguduit, încât parcă ar fi fost zvârlit de cealaltă parte a odăii, cum nu se poate mai şocat, transpirând şi gemând, cu toate fibrele trupului încordate din pricina tensiunii acumulate. Walter venea lângă patul lui cu o lumânare – William dormea în sala mare, separat de ceilalţi printr-un paravan, pentru că aici nu exista dormitor.

— Aţi strigat în somn, stăpâne, murmura Walter.

William gâfâia, privind buimac la patul cel real, la peretele real şi la Walter cel real, până ce puterea coşmarului se estompa încet, până în punctul dincolo de care nu-i mai era deloc frică; atunci, spunea:

— N-a fost nimic, un simplu vis, du-te de aici!

Dar îi era teamă să adoarmă din nou. Şi, a doua zi, oamenii

săi îl priveau de parcă ar fi fost vrăjit.

La câteva zile după discuţia cu Remigius, stătea pe acelaşi jilţ tare, lângă acelaşi foc care umplea camera de fum, când în încăpere intră episcopul Waleran.

William tresări, speriat. Auzise tropotul cailor, dar presupusese că era Walter, care se întorcea de la moară. Când îl văzu pe episcop, se pomeni că nu ştia ce să facă. Waleran fusese mereu arogant şi avusese mereu aere de superioritate, şi, în repetate rânduri, îl făcuse pe William să se simtă prost, stângaci şi necioplit. Era umilitor ca Waleran să vadă condiţiile modeste în care trăia William acum.

William nu se ridică pentru a-şi întâmpina oaspetele.

— Ce vrei? i se adresă el, tăios.

Nu avea niciun motiv să fie politicos: voia ca Waleran să plece cât mai curând posibil.

Episcopul îi ignoră lipsa de politeţe.

— *Sheriff*-ul a murit, spuse el.

La început, William nu pricepu încotro bătea.

— Şi ce mă interesează pe mine?

— Va fi numit un *sheriff* nou.

William se pregătea să spună „Şi ce dacă?”, dar se opri. Waleran îşi făcea griji în legătură cu identitatea noului *sheriff.* Şi venise la William ca să discute despre aceasta. Ceea ce nu putea însemna decât un singur lucru, nu-i aşa? În inima sa se ivi o rază de speranţă, dar el o suprimă, îndârjit: când venea vorba de Waleran, speranţele se transformau de cele mai multe ori în frustrare şi în dezamăgire. Întrebă:

— La cine te-ai gândit?

— La tine.

Era răspunsul la care William nu îndrăznise nici măcar să spere. Ar fi vrut să poată crede în el. Un *sheriff* viclean şi nemilos putea fi aproape la fel de important şi de influent ca un conte sau ca un episcop. Aceasta ar fi constituit întoarcerea lui la bogăţie şi la putere. Se forţă să se gândească la eventualele obstacole.

— De ce m-ar numi pe mine regele Stephen?

— L-ai susţinut împotriva ducelui Henric şi, drept urmare, ţi-ai pierdut domeniul şi titlul de conte. Îmi închipui că ar vrea să te recompenseze cumva.

— Nimeni nu face vreodată ceva doar din recunoştinţă, spuse William, repetând una dintre zicalele mamei sale.

— Lui Stephen n-are cum să-i placă faptul că noul conte de Shiring e un bărbat care a luptat împotriva lui, zise Waleran. S-ar putea să vrea ca *sheriff*-ul să fie o forţă care să contracareze acţiunile lui Richard.

Ei bine, aceste vorbe erau cum nu se poate mai logice. Fără de voie, William resimţea încântare. Începu chiar să creadă că era posibil să plece din fundătura aceea numită satul Hamleigh. Ar fi dispus din nou o forţă respectabilă de cavaleri şi de oşteni, în loc de grupul jalnic pe care-l avea acum pe lângă el. Avea să prezideze tribunalul ţinutului de la Shiring şi să se opună dorinţelor lui Richard.

— *Sheriff*-ul locuieşte la castelul din Shiring, rosti el, cu un glas în care se desluşea dorinţa.

— Ai fi bogat din nou, adăugă Waleran.

— Da.

Exploatate cum se cuvine, posturile de *sheriff* puteau aduce profituri imense. William avea să câştige aproape la fel de mulţi bani ca atunci când era conte. Dar se întreba de ce adusese Waleran acest lucru în discuţie.

O clipă mai târziu, episcopul dădu răspunsul la această întrebare.

— Ai putea să finanţezi biserica nouă, până la urmă.

Deci asta era. Waleran nu făcea nimic fără să aibă un motiv ascuns. Voia ca William să ajungă *sheriff* astfel încât acesta să-l ajute să-şi construiască biserica. Iar William era dispus să îi facă pe plac. Dacă ar putea termina biserica închinată memoriei mamei sale, poate că toate acele coşmaruri ar înceta.

— Chiar crezi că se poate? întrebă el, fierbând de nerăbdare.

Waleran încuviinţă.

— Va costa, bineînţeles, dar cred că se poate face.

— Va costa? întrebă William, cuprins de o nelinişte bruscă. Cât?

— E greu de spus. În Lincoln sau la Bristol, titlul de *sheriff* te-ar costa cinci, şase sute de lire; dar *sheriff*-ii acelor oraşe sunt mai bogaţi decât cardinalii. Pentru un oraş mic cum e Shiring, dacă tu eşti candidatul dorit de rege – lucru de care mă pot ocupa eu –, probabil că poţi obţine numirea pentru o sută de lire.

— O sută de lire! Speranţele lui William se spulberară. De la bun început, se temuse de o astfel de dezamăgire. Dacă aş fi avut o sută de lire, n-aş mai fi trăit în condiţiile astea! spuse el, plin de amărăciune.

— Dar poţi obţine această sumă, zise Waleran, pe un ton destins.

— De la cine? Lui William îi veni o idee. O să-mi dai tu?

— Nu fi prost, spuse Waleran, cu o condescendenţă enervantă. Tocmai de asta există cămătarii evrei!

Având în suflet un amestec familiar de speranţă şi de ranchiună, William îşi dădu seama că, şi de data aceasta, episcopul avea dreptate.

Trecuseră doi ani de când apăruseră primele crăpături, iar Jack nu găsise încă o soluţie pentru această problemă. Ba, mai rău, crăpături identice apăruseră şi în prima travee a naosului. Proiectul lui avea ceva fundamental greşit. Structura era suficient de puternică pentru a susţine greutatea boltei, dar nu şi pentru a rezista la vânturile care loveau cu putere zidurile înalte.

Stătea pe schelă, foarte sus, holbându-se de la mică distanţă la crăpăturile nou apărute, care se lărgeau. Trebuia să se gândească la o modalitate de a întări partea superioară a zidului, astfel încât să nu se mişte odată cu vântul.

Medita asupra felului în care era întărită partea inferioară a pereţilor. În peretele exterior al navei laterale se aflau stâlpi puternici, groşi, legaţi de naos prin jumătăţi de arcade ascunse în acoperişul lateralei. Jumătăţile de arcadă susţineau zidul pe o suprafaţă mare, ca nişte contraforturi distanţate. Deoarece aceste instrumente de susţinere erau ascunse, naosul îşi păstra înfăţişarea luminoasă şi graţioasă.

Trebuia să inventeze un sistem similar şi pentru partea de sus a zidurilor. Putea prelungi navele laterale cu încă un cat şi să repete pur şi simplu această tehnică a contraforturilor distanţate; dar asta ar bloca lumina care intra pe ferestrele luminatorului – iar noul stil de construcţie se baza tocmai pe luminarea mai puternică a interiorului clădirii.

Bineînţeles, nu laterala propriu-zisă oferea susţinere: efectul era obţinut datorită stâlpilor grei din peretele lateral şi din jumătăţile de arcadă. Nava laterală ascundea aceste elemente structurale. Dacă ar fi reuşit să construiască stâlpi şi jumătăţi de arcadă care să susţină luminatorul *fără* să-i mai încorporeze într-un cat al navei laterale, problema ar fi putut fi rezolvată imediat.

Auzi o voce de jos care-l striga.

Se încruntă. Simţea că se afla pe cale să descopere o soluţie atunci când fusese întrerupt, dar, acum, ideea dispăruse. Coborî

privirea. Îl striga stareţul Philip.

Intră în turnuleţ şi coborî scara în spirală. Philip îl aştepta jos. Stareţul fierbea de furie.

— Richard m-a trădat! spuse el, fără alt preambul.

Jack se arătă surprins.

— În ce fel?

La început, Philip nu răspunse la întrebare.

— După câte am făcut pentru el, vorbea el mai departe. Am cumpărat lâna Alienei atunci când toţi ceilalţi voiau cu tot dinadinsul să o înşele – dacă nu aş fi fost eu, poate că nici nu ar fi reuşit să-şi înceapă afacerea. Apoi, când totul s-a prăbuşit, i-am făcut rost de slujba de şef al gărzii. Iar în noiembrie, anul trecut, l-am avertizat în privinţa tratatului de pace, şi aşa a reuşit să pună stăpânire pe Earlscastle. Iar acum că a recâştigat domeniul şi conduce după voia inimii, mi-a întors spatele.

Jack nu-l mai văzuse niciodată pe Philip atât de vânăt la faţă. Creştetul ras al călugărului era purpuriu de indignare şi stareţul împroşca în timp ce vorbea.

— În ce fel te-a trădat Richard? întrebă Jack.

Încă o dată, Philip nu luă în seamă întrebarea.

— Am ştiut întotdeauna că are un caracter slab. A susţinut-o prea puţin pe Aliena, de-a lungul anilor – s-a mulţumit să ia de la ea tot ce şi-a dorit, fără să se gândească la nevoile ei. Dar n-am crezut că e chiar un ticălos!

— Ce a făcut, mai precis?

În sfârşit, stareţul îi spuse:

— A refuzat să-mi permită accesul în carieră!

Jack fu şocat. Era o lipsă crasă de recunoştinţă.

— Şi prin ce şi-a justificat hotărârea?

— Spune că toate terenurile trebuie să revină celor care le stăpâneau pe vremea primului rege Henric. Iar cariera ne-a fost dată de regele Stephen.

Lăcomia lui Richard era revoltătoare, dar Jack nu se putea înfuria atât de tare precum Philip. Construiseră deja jumătate din catedrală, folosind în mare parte piatră pe care fuseseră nevoiţi să o plătească, şi, într-un fel sau altul, aveau să se descurce şi de acum încolo.

— Păi, teoretic vorbind, cred că Richard are dreptate, spuse el, analizând logic lucrurile.

Philip era scandalizat.

— Cum poţi spune aşa ceva?

— Seamănă oarecum cu ce mi-ai făcut tu mie, zise Jack. După ce ţi-am adus Fecioara Înlăcrimată, ţi-am făcut un proiect frumos pentru catedrală şi ţi-am construit un zid de apărare în jurul oraşului ca să te feresc de William, tu mi-ai spus că nu am voie să trăiesc cu mama copiilor mei. Asta e nerecunoştinţă.

Philip era şocat de o astfel de paralelă.

— E cu totul altceva! protestă el. Eu nu vreau ca voi să trăiţi separat. Waleran e cel care a blocat acordarea anulării. După legea lui Dumnezeu, nu trebuie să comiteţi adulter.

— Sunt sigur că şi Richard ar spune ceva asemănător, insistă Jack. Cel care a ordonat retrocedarea proprietăţilor nu este Richard. El nu face altceva decât să aplice legea.

Se auzi clopotul de amiază.

— E o diferenţă între legile lui Dumnezeu şi cele ale oamenilor, spuse Philip.

— Dar trebuie să trăim ţinând cont şi de unele, şi de altele, replică Jack. Iar acum eu mă duc să iau prânzul cu mama copiilor mei.

Se îndepărtă şi-l lăsă pe Philip acolo, cu o expresie supărată. Nu credea cu adevărat că stareţul era la fel de nerecunoscător ca Richard, dar îşi eliberase frustrarea spunând că era. Se hotărî să o întrebe pe Aliena cum stăteau lucrurile cu cariera. Era posibil ca, la urma urmelor, Richard să poată fi convins să o cedeze. Ea ştia cel mai bine.

Părăsi curtea stăreţiei şi porni pe străzi către casa unde trăia cu Martha. Ca de obicei, Aliena şi copiii se aflau în bucătărie. Odată cu recolta bună din anul precedent, foametea luase sfârşit, iar mâncarea nu mai reprezenta un lux: pe masă aveau pâine de grâu şi carne friptă de berbec.

Jack îi sărută pe copii. Sally îi dădu un sărut uşor, copilăresc, dar Tommy, care avea unsprezece ani acum şi de-abia aştepta să crească, îi oferi obrazul, cu o expresie stânjenită. Jack zâmbi, dar nu spuse nimic: îşi amintea prea bine o vreme în care şi lui i se păruse că săruturile sunt prosteşti.

Aliena părea îngrijorată. Jack se aşeză lângă ea pe banca de lemn şi spuse:

— Philip e furios pentru că Richard nu vrea să-i dea cariera.

— E îngrozitor, spuse Aliena, cu un glas blând. Ce nerecunoscător e Richard!

— Crezi că poate fi convins să se răzgândească?

— Chiar nu ştiu, răspunse ea.

Avea un aer absent.

— Nu pari prea interesată de această problemă, zise Jack.

Ea îi adresă o privire provocatoare.

— Nu, nu sunt.

Jack cunoştea prea bine această stare de spirit.

— Ai face bine să-mi spui ce ai pe suflet.

Aliena se ridică în picioare.

— Hai să mergem în camera din spate.

Aruncând o privire plină de regrete la pulpa de berbec de pe masă, Jack se ridică şi o urmă în dormitor. Lăsară uşa deschisă, ca de obicei, pentru a evita suspiciunile, dacă intra altcineva în casă. Aliena se aşeză pe pat şi îşi încrucişă braţele la piept.

— Am luat o hotărâre importantă, începu ea. Avea o expresie atât de solemnă, încât Jack se întrebă ce putea fi. Mi-am trăit cea mai mare parte a vieţii adulte sub două umbre, continuă Aliena. Una a fost legământul făcut în faţa tatălui meu, când acesta era pe moarte. Cealaltă este relaţia mea cu tine.

— Dar acum ţi-ai împlinit jurământul făcut tatălui tău, spuse Jack.

— Da. Şi vreau să scap şi de cealaltă povară. Am hotărât să te părăsesc.

Lui Jack i se păru că inima îi stătu în loc. Ştia că Aliena nu glumea în privinţa unui asemenea subiect: vorbea cât se poate de serios. O privea fix, mut de uimire. Anunţul ei îl lăsase pradă unei stări de totală dezorientare: nu-i trecuse niciodată prin gând că ea l-ar putea părăsi. Cum de i se întâmplase dintr-odată o astfel de nenorocire? Spuse primul lucru care-i veni în minte:

— Ai pe altcineva?

— Nu fi prost!

— Atunci de ce?

— Pentru că nu mai suport, spuse ea, iar ochii i se umplură de lacrimi. Aşteptăm anularea căsătoriei mele de zece ani. N-o să se întâmple niciodată, Jack! Suntem blestemaţi să trăim aşa pentru totdeauna… asta dacă nu ne despărţim.

— Dar… Îşi frământa mintea, încercând să găsească totuşi ceva de spus. Anunţul ei îi distrusese orice urmă de stăpânire a gândurilor, aşa că ideea de a o contrazice părea fără sens, precum strădania de a fugi de un uragan. Cu toate acestea, încercă. Nu e mai bine decât nimic, mai bine decât să trăim despărţiţi?

— La urma urmei, nu.

— Dar cum se va schimba ceva dacă pleci?

— S-ar putea să întâlnesc pe altcineva, să mă îndrăgostesc din nou şi să duc o viaţă normală, rosti ea, plângând.

— Însă vei fi, în continuare, măritată cu Alfred.

— Dar nimeni nu va şti şi nimănui nu-i va păsa. Aş putea fi cununată de un preot paroh care n-a auzit niciodată de Alfred Constructorul sau care, chiar dacă ar şti de ea, n-ar considera valabilă căsătoria mea cu el.

— Nu-mi vine să cred că spui aşa ceva! Nu pot pricepe.

— Zece ani, Jack! Am aşteptat zece ani ca să am un trai normal cu tine. Nu sunt dispusă să mai aştept.

Cuvintele cădeau asupra lui ca nişte bolovani. Aliena continuă să vorbească, dar el nu o mai înţelegea. Nu se putea gândi decât la viaţa fără ea. O întrerupse:

— Vezi tu, eu nu am mai iubit pe nimeni altcineva.

Ea se cutremură, de parcă trupul i-ar fi fost străbătut de durere, dar îşi continuă vorbele.

— Am nevoie de câteva săptămâni pentru a aranja totul. Voi lua o casă în Winchester. Vreau ca ăştia mici să se obişnuiască treptat cu ideea, înainte ca noua lor viaţă să înceapă…

— O să-mi iei copiii, rosti el, prosteşte.

Aliena confirmă printr-o mişcare din cap.

— Îmi pare rău, spuse ea. Pentru prima dată, hotărârea ei părea să se clatine. Ştiu că o să-ţi ducă dorul. Dar şi ei au nevoie de o viaţă normală.

Jack nu mai putea suporta. Se întoarse cu spatele.

— Nu pleca, îi spuse Aliena. Ar trebui să mai discutăm. Jack…

El ieşi fără să-i răspundă.

O auzi strigând după el:

— Jack!

Trecu prin camera de zi, fără să arunce vreo privire către copii, şi ieşi din casă. Năuc, se întoarse la catedrală, fără să ştie unde altundeva s-ar fi putut duce. Constructorii nu se întorseseră încă din pauza de prânz. Nu putea plânge: era ceva mult prea grav ca să poată vărsa lacrimi. Cu mintea golită de gânduri, urcă scara din peretele transeptului nordic până în vârf şi păşi pe acoperiş.

Acolo sus bătea un vânt puternic, deşi, la nivelul solului, acesta de-abia dacă se făcea simţit. Privi în jos. Dacă era să cadă de acolo, ar fi aterizat pe acoperişul oblic al navei laterale, de lângă transept. Probabil că ar fi murit, dar nu era sigur. Se

îndreptă către întretăierea naosului cu transepturile şi rămase în locul în care acoperişul se termina brusc, la un pas de golul din faţa lui. Dacă această catedrală construită în stilul nou nu avea o structură solidă şi dacă Aliena îl părăsea, atunci nu mai avea pentru ce mai trăi.

Bineînţeles, hotărârea ei nu era atât de bruscă pe cât părea. Purta nemulţumirea în suflet de ani buni – amândoi o purtau. Dar se obişnuiseră cu nefericirea lor. Recâştigarea castelului de la Earlscastle zguduise torpoarea în care trăia Aliena şi îi amintise că îşi putea hotărî singură viaţa. Destabilizase o situaţie care era oricum fragilă; cam aşa cum furtuna determinase apariţia crăpăturilor în zidul catedralei.

Aruncă o privire către zidul transeptului şi acoperişul navei laterale. Vedea contraforturile grele care ieşeau din peretele lateralei şi putea vizualiza jumătăţile de arcadă, prelungindu-se sub acoperişul lateralei, făcând legătura între contrafort şi baza luminatorului. Soluţia problemei, îi trecuse lui prin minte chiar înainte de a fi fost întrerupt de Philip, în dimineaţa aceea, era un contrafort mai înalt, poate cu încă şase metri, cu o a doua jumătate de arcadă care să se întindă de-a lungul peretelui, până la locul unde apăreau crăpăturile. Arcada şi contrafortul înalt aveau să susţină jumătatea superioară a bisericii şi să confere rigiditate zidului confruntat cu presiunea vântului.

Probabil că aceasta reprezenta soluţia. Numai că, dacă înălţa un al doilea cat al navei laterale pentru a ascunde contrafortul prelungit şi cel de-al doilea şir de jumătăţi de arcade, avea să piardă din luminozitate; iar dacă nu o făcea…

„Şi dacă nu o fac, se întrebă el, ce o să se întâmple?”

Era cuprins de sentimentul că nimic nu conta prea mult, din moment ce viaţa lui se năruia; şi, în această stare de spirit, nu i se părea ceva deplasat în a lăsa contraforturile la vedere. Stând acolo, pe acoperiş, îşi putea lesne închipui cum avea să arate. Un rând de coloane solide aveau să se înalţe din peretele navei laterale. Din vârful fiecărei coloane avea să ţâşnească o jumătate de arcadă, până la luminator. Poate că avea să pună câte un turnuleţ decorativ în vârful fiecărei coloane, deasupra locului de pornire a fiecărei arcade. Da, aşa ar arăta mai bine.

Era o idee revoluţionară, să construieşti elemente de susţinere într-un loc unde s-ar fi văzut cum nu se poate mai bine. Dar o parte a noului stil o reprezenta tocmai dezvăluirea felului în care clădirea era susţinută.

Oricum, instinctele sale îi spuneau că era bine.

Cu cât se gândea mai mult, cu atât îi plăcea mai tare ideea. Îşi închipuia biserica, aşa cum avea să se vadă din vest. Jumătăţile de arcade aveau să apară precum aripile unui stol de păsări, aliniate, gata să-şi ia zborul. Nu era nevoie să fie masive. Atâta timp cât erau bine făcute, puteau fi suple şi elegante, uşoare şi totuşi puternice, exact ca aripile unei păsări.

„Contraforturi înaripate, gândi el, pentru o biserică atât de uşoară, încât ar putea să îşi ia zborul. Mă întreb, îşi spuse. Mă întreb dacă ar merge."

Pe neaşteptate, o rafală de vânt îl făcu să-şi piardă echilibrul. Se clătină pe marginea acoperişului. Pentru o clipă, crezu că avea să cadă şi să moară. Apoi îşi recăpătă echilibrul şi se îndepărtă de margine, cu inima bătându-i nebuneşte în piept.

Încet, cu grijă, traversă acoperişul către uşa turnuleţului şi coborî.

II

Lucrările se opriseră cu totul la biserica din Shiring. Stareţul Philip se surprinse bucurându-se la auzul acestei veşti. După toate acele ocazii în care privise cuprins de deprimare şantierul său părăsit, nu se putea abţine să nu se bucure că acelaşi lucru li se întâmplase acum şi duşmanilor săi. Alfred Constructorul nu apucase decât să demoleze vechea biserică şi să facă fundaţia noii abside înainte ca William să fie înlăturat şi să nu mai primească bani. Philip îşi spuse că reprezenta un păcat să se arate fericit de oprirea lucrărilor la un locaş de închinăciune. Cu toate acestea, era evident că Dumnezeu voia ca noua catedrală să fie construită la Kingsbridge, nu la Shiring – ghinionul constant care urmărise proiectul lui Waleran părea un semn destul de limpede al intenţiilor divine.

Acum că cea mai mare biserică din oraş fusese dărâmată, tribunalul ţinutului se ţinea în sala mare de la castel. Philip urca dealul călare, cu Jonathan alături. În agitaţia de după plecarea lui Remigius, îl numise pe acesta asistentul său personal. Philip fusese şocat de perfidia lui Remigius, dar se bucurase să-l vadă plecat. De când îl învinsese în alegeri, Remigius îi stătuse ca un spin în coastă. Odată dus de acolo, stăreţia devenise un loc mai plăcut.

Noul stareţ adjunct era Milius. Cu toate acestea, el continua să-şi îndeplinească îndatoririle de casier şi avea trei subordonaţi care lucrau în trezorerie. De la plecarea lui Remigius, nimeni nu reuşise să-şi dea seama ce anume făcea el toată ziua ca stareţ adjunct.

Philip era extrem de mulţumit să muncească alături de Jonathan. Îi plăcea să-i explice cum era administrată mănăstirea, să-l educe în cele privitoare la lume şi să-i arate cum să se poarte cu oamenii. În general, flăcăul era simpatizat de ceilalţi, dar uneori putea fi incomod, iritându-i cu uşurinţă pe cei care nu aveau suficientă încredere în propriile puteri. Trebuia să înţeleagă că oamenii care aveau un comportament ostil se purtau aşa din slăbiciune. Jonathan sesiza ostilitatea şi reacţiona cu mânie, în loc să vadă slăbiciunea şi să liniştească persoana respectivă.

Băiatul avea o minte vioaie, şi îl surprindea uneori pe Philip prin rapiditatea cu care observa şi învăţa diverse lucruri. Uneori, stareţul se surprindea comiţând păcatul mândriei, gândindu-se cât de mult îi semăna Jonathan.

Îl adusese pe Jonathan cu sine pentru a-l învăţa cum funcţiona tribunalul ţinutului. Philip avea să-i ceară *sheriff*-ului să-i ordone lui Richard să acorde stăreţiei dreptul de acces în carieră. Era destul de sigur că, din punct de vedere legal, Richard nu avea dreptate. Noua lege care prevedea retrocedarea proprietăţilor către cei care le stăpâniseră pe vremea bătrânului rege Henric nu afecta drepturile stăreţiei. Scopul său era să-i permită ducelui Henric să înlocuiască nobilii lui Stephen cu ai săi şi să-i răsplătească astfel pe cei care-l susţinuseră. Era evident că legea nu se aplica în ceea ce privea mănăstirile. Philip se arăta încrezător în victorie, dar exista şi un factor necunoscut: vechiul *sheriff* murise, iar înlocuitorul său avea să fie anunţat chiar în acea zi. Nimeni nu ştia cine avea să fie, dar toată lumea credea că funcţia avea să fie acordată vreunui cetăţean de vază din Shiring: David Negustorul, care se ocupa cu vânzarea mătăsii; Rees Galezul, un preot care lucrase la curtea regelui; Giles Inimă-de-Leu, un cavaler cu pământuri aflate chiar la ieşirea din oraş; sau Hugh Bastardul, fiul ilegitim al episcopului de Salisbury. Philip nădăjduia ca alesul să fie Rees, nu pentru că era un compatriot de-al lui, ci pentru că, cel mai probabil, avea să dea câştig de cauză Bisericii. Dar nu îşi făcea prea multe griji: era de părere că oricare dintre aceştia patru avea să-i dea un verdict

favorabil.

Intrară în castel. Nu era foarte fortificat. Deoarece contele de Shiring îşi avea propriul castel, în afara oraşului, Shiring fusese ferit de bătălii timp de mai multe generaţii. Castelul reprezenta mai degrabă un centru administrativ, cu birouri şi apartamente pentru *sheriff* şi oamenii săi, dar şi cu temniţe pentru infractori. Philip şi Jonathan îşi lăsară caii la grajduri şi intrară în cea mai mare dintre clădiri, în sala mare.

Mesele pe suporţi de lemn care, în mod normal, erau aşezate în formă de T fuseseră aranjate altfel. Partea de sus a T-ului rămăsese ridicată pe un podium; celelalte mese fuseseră aranjate pe lateralele sălii, astfel încât părţile implicate în proces să poată sta cât mai departe, ferite de tentaţia de a recurge la violenţă fizică.

Sala era deja plină. Episcopul Waleran se găsea acolo, pe podium, cu o expresie răutăcioasă pe figură. Spre surprinderea lui Philip, William Hamleigh stătea lângă el, vorbindu-i încet pe când priveau cum intrau ceilalţi oameni. Ce căuta William aici? Timp de nouă luni, rămăsese în satul său, fără să călătorească prea des în afara acestuia, iar Philip – ca şi alţi oameni din ţinut – păstrase în suflet speranţa că avea să rămână acolo pentru totdeauna. Dar iată-l, aşezat pe bancă, de parcă ar mai fi fost conte. Philip se întreba ce intrigă malefică, crudă şi lacomă îl adusese astăzi la tribunalul ţinutului.

Philip şi Jonathan se aşezară într-o parte a încăperii şi aşteptară începerea şedinţei. În sală domnea o atmosferă de agitaţie şi optimism. Acum că războiul se sfârşise, elita ţării îşi îndreptase din nou atenţia asupra modalităţilor de îmbogăţire. Pământul era fertil şi le răsplătise curând eforturile: anul acela se aşteptau la o recoltă foarte bună. Preţul lânii crescuse. Philip angajase aproape toţi constructorii care plecaseră în momentele de cumpănă ale foametei. Peste tot, cei care supravieţuiseră erau tocmai indivizii cei mai tineri, mai puternici şi mai sănătoşi, iar acum în sufletele lor încolţise speranţa, iar acest lucru se vedea aici, în sala mare de la castelul Shiring, în felul în care-şi ţineau capetele sus, în modulaţiile glasurilor, în straie – cizmele noi ale bărbaţilor, bonetele elegante ale femeilor – şi în simplul fapt că erau suficient de prosperi încât deţineau proprietăţi care să merite să fie disputate în tribunal.

Când ajutorul de *sheriff* intră alături de contele Richard, toţi cei prezenţi se ridicară în picioare. Cei doi bărbaţi urcară pe

podium şi apoi, rămânând în picioare, ajutorul de *sheriff* începu să citească actul regal de numire a *sheriff*-ului. Pe când parcurgea formulele introductive, Philip aruncă o privire celor patru presupuşi candidaţi. Spera ca omul care avea să câştige să fie curajos: avea nevoie de curaj, pentru a apăra legea în prezenţa unor bărbaţi cu atâta putere ca episcopul Waleran, contele Richard şi William Hamleigh. Cel mai probabil, candidatul victorios ştia că fusese numit – nu exista niciun motiv pentru păstrarea secretului –, dar niciunul dintre cei patru nu părea prea vesel. În mod normal, cel ales stătea lângă ajutorul de *sheriff* cât timp acesta citea numirea, dar singurele persoane aflate acolo erau Richard, Waleran şi William. Prin mintea lui Philip trecu îngrozitorul gând că Waleran fusese numit *sheriff.* Apoi fu şi mai îngrozit când auzi:

— … numim ca *sheriff* de Shiring pe supusul nostru William de Hamleigh şi le ordonăm tuturor cetăţenilor să îi dea ascultare…

Philip îl privi pe Jonathan şi spuse:

— William!

Dinspre orăşeni se auziră murmure de surpriză şi dezaprobare.

— Cum a reuşit? întrebă Jonathan.

— Probabil că a plătit.

— Dar de unde a luat banii?

— I-a împrumutat, socot.

William înaintă către tronul de lemn din mijlocul mesei de pe podium, zâmbind. Philip îşi amintea că, pe vremuri, fusese un tânăr chipeş. Nu împlinise încă patruzeci de ani, dar părea mai bătrân. Avea trupul prea greoi, obrajii îi erau aprinşi din pricina consumului exagerat de vin, iar puterea vioaie şi optimismul care-i făceau atrăgători pe tineri dispăruseră, în locul lor apărând un aer de risipire.

Pe când William se aşeza, Philip se ridică.

Jonathan se ridică la rândul său şi întrebă în şoaptă:

— Plecăm?

— Hai cu mine, şuieră Philip.

Încăperea se cufundă în tăcere. Pe când traversau sala de tribunal, toţi ochii erau aţintiţi asupra lor. Oamenii din public le făcură loc să treacă. Ajunseră la uşă şi ieşiră. Pe când uşa se închidea în urma lor, în sală se stârni rumoare.

— Nu aveam nicio şansă cu William ca judecător, spuse Jonathan.

— Ba chiar mai rău, zise Philip. Dacă ne-am fi prezentat cazul, am fi putut pierde şi alte drepturi.

— Pe sufletul meu, la asta nu m-am gândit!

Cu o expresie mohorâtă, Philip încuviinţă.

— Cu William ca *sheriff,* Waleran episcop şi trădătorul de Richard conte, acum e complet imposibil ca stăreţiei Kingsbridge să i se facă dreptate în ţinutul acesta. Pot să ne facă tot ce vor.

În timp ce un grăjdar le înşeua caii, Philip spuse:

— Voi scrie o jalbă către rege ca să facă din Kingsbridge un burg. Aşa, am avea propriul tribunal şi ne-am plăti impozitele direct către rege. De fapt, în felul ăsta am ieşi de sub jurisdicţia *sheriff*-ului.

— Mereu te-ai împotrivit acestei idei, până acum, spuse Jonathan.

— M-am împotrivit pentru că, astfel, oraşul devine la fel de puternic ca stăreţia. Dar acum cred că trebuie să acceptăm acest lucru ca fiind preţul pe care trebuie să-l plătim pentru independenţă. Alternativa este William.

— Ne va acorda regele Stephen statutul de burg?

— S-ar putea, cu preţul potrivit. Dar, dacă nu o face, poate că o va face Henric, când va urca pe tron.

Încălecară şi traversară deprimaţi oraşul.

Ieşiră pe poartă şi trecură de grămada de gunoi aflată pe terenul viran de lângă zidurile exterioare. Câţiva oameni ramoliţi scotoceau prin gunoaie, căutând câte ceva de mâncat, de purtat sau de pus pe foc. Philip îi privi scurt, fără nicio urmă de interes, dar unul dintre ei îi atrase atenţia. O siluetă familiară se apleca peste o grămadă de zdrenţe, căutând printre ele. Philip îşi opri calul. Jonathan şi-l opri şi el pe al lui.

— Ia uite, spuse Philip.

Jonathan îi urmări privirea. După o clipă, rosti încet:

— Remigius!

Philip îl măsură cu privirea pe fostul stareţ adjunct. Era limpede că Waleran şi William îl dăduseră afară în urmă cu ceva vreme, când rămăseseră fără fonduri pentru biserica cea nouă. Nu mai aveau nevoie de el. Remigius îl trădase pe Philip, trădase stăreţia, trădase Kingsbridge-ul; toate în speranţa de a deveni vicar de Shiring; dar de răsplata sa se alesese praful.

Philip îşi îndemnă calul să iasă de pe drum şi traversă terenul viran, îndreptându-se către Remigius. Jonathan îl urmă. În aer plutea un miros urât, care părea să se ridice din pământ, ca o

ceaţă. Pe măsură ce se apropia, stareţul observă că Remigius era îngrozitor de slab, ca un schelet. Avea rasa murdară şi era desculţ. Avea şaizeci de ani şi trăise la stăreţia Kingsbridge pe tot cuprinsul vieţii sale adulte: nimeni nu-l învăţase cum să se descurce în sărăcie. Philip îl văzu trăgând o pereche de încălţări de piele din gunoi. Aveau nişte găuri imense în tălpi, dar Remigius le privea cu expresia unui om care găsise o comoară. Pe când se pregătea să le probeze, îl văzu pe Philip.

Îşi îndreptă spatele. Chipul său era oglinda luptei dintre ruşine şi sfidare care se purta în sufletul lui. După o clipă de ezitare, spuse:

— Ei bine, ai veni să te bucuri?

— Nu, rosti blând Philip.

Vechiul său duşman arăta atât de rău, încât Philip nu putea simţi altceva decât compasiune pentru el. Coborî de pe cal şi scoase o ploscă din desagii şeii.

— Am venit să-ţi ofer o gură de vin.

Remigius nu ar fi vrut să o accepte, dar era prea lihnit pentru a rezista tentaţiei. Şovăi o clipă, după care înşfăcă plosca. Mirosi suspicios vinul, după care duse plosca la gură. Odată ce începu să bea, nu se mai putu opri. În ploscă nu mai era decât un sfert de litru, iar el îl bău pe tot dintr-o răsuflare. Lăsă plosca în jos şi se clătină un pic.

Philip i-o luă din mână şi o puse înapoi în desagă.

— Ai face bine să şi mănânci ceva, zise stareţul.

Scoase o pâine mică.

Remigius luă pâinea întinsă şi începu să şi-o îndese în gură. În mod clar, nu mai mâncase de câteva zile, şi probabil că nu mai avusese parte de o masă decentă de câteva săptămâni. „Poate muri în curând, îşi spuse trist Philip. Dacă nu de foame, atunci de ruşine.”

Pâinea se termină repede.

— Vrei să te întorci? întrebă Philip.

Îl auzi pe Jonathan trăgând cu zgomot aer în piept. Ca mulţi dintre călugări, Jonathan sperase să nu-l mai vadă vreodată pe Remigius. Probabil că era de părere că Philip îşi pierduse minţile, dacă se oferea să-l primească înapoi.

În Remigius se aprinse o scânteie din vechea sa aroganţă.

— Să mă întorc? spuse el. În ce funcţie?

Philip clătină din cap, cu tristeţe.

— N-o să mai ocupi nicio funcţie în stăreţia mea, Remigius!

Întoarce-te în calitate de simplu călugăr, umil. Cere-i lui Dumnezeu să-ţi ierte păcatele şi trăieşte-ţi restul zilelor în rugăciune şi-n contemplaţie, pregătindu-ţi sufletul pentru ridicarea la Ceruri.

Remigius îşi lăsă capul un pic pe spate, iar Philip se aşteptă să primească un refuz dispreţuitor; dar acesta nu mai fu rostit. Remigius deschise gura cu gând să vorbească, după care o închise la loc şi coborî privirea. Philip stătea nemişcat şi tăcut, uitându-se la el, întrebându-se ce avea să se întâmple. O vreme, nu fu rostit niciun cuvânt. Philip îşi ţinea respiraţia. Când Remigius îşi ridică din nou privirea, chipul îi era ud de lacrimi.

— Da, te rog, părinte, spuse el. Vreau să mă întorc acasă!

Philip simţi mângâierea bucuriei.

— Hai, atunci, spuse el. Urcă pe calul meu!

Remigius părea uluit.

— Părinte! Ce faci? zise Jonathan.

Philip îi ceru lui Remigius:

— Hai, fă cum zic!

Jonathan era îngrozit.

— Dar, părinte, tu cum o să călătoreşti?

— Voi merge pe jos, spuse fericit Philip. Unul dintre noi trebuie să o facă.

— Atunci lasă-l pe Remigius să meargă pe jos! zise Jonathan, pe un ton scandalizat.

— Lasă-l să meargă călare, spuse Philip. Astăzi i-a făcut pe plac lui Dumnezeu.

— Dar cum rămâne cu tine? Nu l-ai făcut pe plac Domnului mai mult decât Remigius?

— Isus spune că e mai multă bucurie în rai pentru un păcătos care se căieşte decât pentru nouăzeci şi nouă de oameni drepţi, răspunse Philip. Nu-ţi aduci aminte pilda fiului rătăcitor? Când s-a întors acasă, tatăl său a tăiat viţelul cel gras. Îngerii se bucură de lacrimile lui Remigius. Măcar atât pot face eu, să-i ofer calul meu!

Luă hăţurile şi conduse calul peste terenul unde se depozitau gunoaiele, până la drum. Jonathan îl urmă. Când ajunseră la drum, Jonathan descălecă şi spuse:

— Te rog, părinte, măcar ia calul meu, şi lasă-mă pe mine să merg pe jos!

Philip se întoarse către el şi i se adresă pe un ton uşor sever.

— Urcă-te înapoi în şa, nu mă mai contrazice şi *gândeşte-te* la

ce se făptuieşte şi de ce.

Pe chipul lui Jonathan apăru o expresie de nedumerire, dar încălecă din nou şi nu mai spuse nimic.

Porniră către Kingsbridge. Acesta se găsea la treizeci de kilometri distanţă. Philip începu să meargă. Se simţea minunat. Întoarcerea lui Remigius compensa cu vârf şi îndesat pierderea carierei.

„Am pierdut în tribunal, îşi spunea el, dar acolo nu era vorba decât de nişte pietre. Am câştigat însă ceva infinit mai valoros.

Astăzi am câştigat sufletul unui om."

III

În butoi pluteau mere noi, coapte, roşii şi galbene, sub razele soarelui care se reflectau în apă. Sally, în vârstă de nouă ani şi uşor impresionabilă, se aplecă peste marginea butoiului cu mâinile prinse la spate şi încercă să ia un măr cu dinţii. Mărul se mişcă înapoi, iar ea se trezi cu faţa în apă, apoi se ridică împroşcând stropi şi chiţăind de râs. Aliena zâmbi uşor şi şterse chipul fetiţei.

Era o după-amiază caldă de vară târzie, zi de sfânt şi sărbătoare, iar majoritatea locuitorilor oraşului se adunaseră pe pajiştea de peste râu, la concursul de prins mere cu dinţii. Astfel de momente îi plăcuseră mereu Alienei, dar faptul că era ultima ei sărbătoare petrecută în Kingsbridge îi împovăra gândurile, umbrindu-i starea de spirit. Era în continuare hotărâtă să-l părăsească pe Jack, dar, din clipa în care luase decizia, începuse deja să resimtă durerea pierderii.

Tommy îşi făcea de lucru pe lângă butoi, iar Jack strigă:

— Hai, Tommy, încearcă!

— Nu încă, răspunse acesta.

Având unsprezece ani, Tommy ştia că era mai inteligent decât sora sa şi credea că îi depăşea chiar şi pe mulţi dintre ceilalţi oameni. Privi o vreme, studiind tehnica acelora care reuşeau să pescuiască merele cu gura. Aliena îl privea cum îi urmărea. Îl iubea într-un fel aparte. Jack avusese cam vârsta lui atunci când îl întâlnise pentru prima oară, iar Tommy semăna foarte mult cu Jack, pe când nu era decât un băieţel. Privindu-l, Aliena îşi simţea sufletul invadat de nostalgie, amintindu-şi de copilărie. Jack voia ca Tommy să devină constructor, dar Tommy nu arătase vreun

interes deosebit pentru această meserie. Avea însă tot timpul din lume pentru aşa ceva.

Într-un final, băiatul se apropie de butoi. Se aplecă deasupra lui şi îşi coborî capul încet, cu gura larg deschisă. Împinse mărul pe care pusese ochii sub apă, scufundându-şi toată faţa, după care ieşi victorios, cu fructul între dinţi.

Tommy avea să reuşească în orice privinţă şi-ar fi dorit neapărat să aibă succes. În el se vedea şi o fărâmă din bunicul lui, contele Bartholomew. Avea o voinţă foarte puternică şi păreri inflexibile în privinţa binelui şi răului.

Cea care moştenise natura voioasă a lui Jack şi dispreţul pentru regulile făcute de om era Sally. Când Jack le spunea poveşti copiilor, Sally se afla mereu de partea personajului asuprit, în timp ce Tommy era înclinat mai degrabă să-l judece. Fiecare copil avea personalitatea unuia din părinţi şi înfăţişarea celuilalt: optimista Sally avea trăsăturile armonioase ale Alienei şi cârlionţi întunecaţi, încâlciţi, iar hotărâtul Tommy avea părul morcoviu al lui Jack, pielea albă şi ochi albaştri.

Deodată, Tommy strigă:

— Vine unchiul Richard!

Aliena se întoarse şi îi urmări privirea. Într-adevăr, fratele ei, contele, se apropia de pajişte însoţit de câţiva cavaleri şi scutieri. Aliena era îngrozită. Cum de avea îndrăzneala să se arate aici, după tot ce-i făcuse lui Philip cu cariera?

Richard se apropie de butoi, zâmbindu-le tuturor şi dând mâna cu oamenii.

— Încearcă să prinzi un măr, unchiule Richard, spuse Tommy. Înainte puteai!

Richard îşi scufundă capul în butoi şi şi-l înălţă ţinând un măr în dinţii săi albi şi puternici, cu barba blondă udă leoarcă. „Mereu a fost mai priceput la jocuri decât la cele ale vieţii”, îşi spuse Aliena.

Nu avea să-i îngăduie să se poarte de parcă nu ar fi făcut nimic rău. Poate că alţii se temeau să spună ceva pentru că era conte, dar, pentru ea, nu era decât prostuţul de frate mai mic. Richard se apropie de ea cu gând să o sărute, dar Aliena îl respinse şi spuse:

— Cum ai putut să furi cariera de la stăreţie?

Jack, care îşi dădu seama că urma o ceartă, luă copiii de mână şi se îndepărtă.

Richard părea jignit.

— Toate proprietăţile au fost retrocedate celor care le stăpâneau…

— Nu mă lua pe mine cu asta, îl întrerupse Aliena. După câte a făcut Philip pentru tine!

— Cariera face parte din moştenirea mea, spuse el. O luă pe sora sa deoparte şi începu să vorbească pe un ton coborât, astfel încât să nu mai audă şi altcineva. În plus, am nevoie de banii pe care-i obţin din vânzarea pietrei, Allie.

— Asta pentru că tu eşti tot timpul plecat la vânătoare, singur sau cu şoimii!

— Dar ce pot face?

— Ar trebui să exploatezi pământul, astfel încât să îţi aducă bogăţie! Sunt atâtea lucruri de făcut: să repari pagubele produse de război şi de foamete, să introduci noi metode de cultivat ogorul, să defrişezi suprafeţe de pădure şi să asanezi mlaştini – aşa îţi sporeşti averea! Nu furând cariera pe care regele Stephen i-a dat-o stăreţiei Kingsbridge.

— Nu am luat niciodată ceva care să nu fie al meu.

— Nu ai făcut nimic altceva! izbucni Aliena. Era îndeajuns de furioasă încât să spună acum toate lucrurile care ar fi fost bine să rămână nerostite. Nu ai muncit niciodată pentru nimic! Ai luat bani de la mine pentru armele tale idioate, ai primit slujba pe care ţi-a dat-o Philip, ai luat titlul de conte şi domeniul când ţi-au fost înmânate pe tavă de mine. Acum nu eşti în stare nici măcar să-ţi administrezi domeniul fără *să iei* lucruri care nu-ţi aparţin!

Îi întoarse spatele şi se îndepărtă furioasă.

Richard porni după ea, dar cineva îl opri, făcând o plecăciune şi întrebându-l cum o mai ducea. Aliena îl auzi răspunzând politicos, după care Richard fu prins într-o discuţie. Cu atât mai bine: îi spusese ce avea pe suflet şi nu mai voia sfadă cu el. Ajunse la pod şi privi în urmă. Altcineva vorbea acum cu Richard. Acesta îi făcu semn cu mâna, cum că tot mai voia să-i vorbească, dar că nu putea pleca. Îi văzu pe Jack, pe Tommy şi pe Sally începând un joc cu o minge şi cu un băţ. Îi privi jucându-se împreună sub razele soarelui, şi simţi că nu era în stare să-i despartă. „Dar cum altfel, se întrebă ea, pot duce o viaţă normală?”

Traversă podul şi intră în oraş. Voia să fie singură o vreme.

Îşi luase o casă în Winchester, o clădire mare cu un magazin la parter, cu o cameră de zi şi un dormitor la etaj şi cu o magazie mare în capătul curţii, pentru depozitarea stofei. Dar, cu cât se

apropia mai mult ziua mutării, cu atât mai puţin îşi dorea să o facă.

Străzile din Kingsbridge erau pline de praf, iar în aerul fierbinte se agitau muştele ce se înmulţeau în nenumăratele grămezi de bălegar. Toate prăvăliile erau închise, iar casele, încuiate. Oraşul era pustiu. Toţi oamenii se aflau pe pajişte.

Se duse la casa lui Jack. Acolo aveau să vină ceilalţi atunci când se termina concursul de pescuit mere. Uşa era deschisă. Iritată, se încruntă. Cine o lăsase aşa? Erau prea mulţi cei care aveau chei: ea, Jack, Richard şi Martha. E drept că nu se găsea prea mare lucru de furat. În ce-o privea, Aliena nu-şi păstra acolo banii: de ani buni, Philip o lăsa să-i ţină în tezaurul mănăstirii. Dar, mai mult ca sigur, casa se umpluse de muşte.

Intră. Era întunecat şi răcoare. Muştele dansau prin încăpere, pe cuvertură se târau insecte, două viespi se luptau, furioase, în jurul capacului vasului cu miere.

Iar Alfred stătea la masă.

Aliena scoase un ţipăt uşor de spaimă, după care îşi recăpătă stăpânirea de sine şi spuse:

— Cum ai intrat?

— Am cheie.

„A păstrat-o ceva vreme”, îşi spuse Aliena. Îl privi cu atenţie. Umerii lui largi păreau numai piele şi os; obrajii supţi. Îl întrebă:

— Ce cauţi aici?

— Am venit să te văd.

Aliena se pomeni tremurând, nu de frică, ci de mânie.

— Eu nu vreau să te văd, nici acum, nici altă dată, împroşcă ea cuvintele. Te-ai purtat cu mine de parcă aş fi fost un câine, iar când Jack şi-a făcut milă de tine şi te-a angajat, tu i-ai trădat încrederea şi i-ai luat toţi meşterii să lucreze la Shiring!

— Am nevoie de bani, spuse el, pe un ton în care ruga şi sfidarea se împleteau.

— Du-te şi munceşte!

— La Shiring s-au oprit lucrările. Nu mă angajează nimeni în Kingsbridge.

— Atunci du-te la Londra… du-te la Paris!

Alfred insista, cu încăpăţânarea unui catâr.

— M-am gândit că o să mă ajuţi tu.

— Nu e nimic pentru tine aici. Ai face bine să pleci!

— Nu ai pic de milă? întrebă el.

Sfidarea dispăruse din tonul său, rămânând doar ruga.

Aliena se sprijini de masă.

— Alfred, tu nu înţelegi că *te urăsc?*

— De ce? întrebă el.

Părea rănit, ca şi cum astfel de vorbe l-ar fi luat prin surprindere.

„Doamne, chiar că e prost, îşi spuse ea. E singurul lucru care-l scuză oarecum."

— Dacă vrei pomană, du-te la mănăstire, spuse ea, cu un aer ostenit. Stareţul Philip are o capacitate supraomenească de iertare. Eu nu.

— Dar eşti *nevasta* mea, zise Alfred.

Era chiar bună gluma.

— Nu sunt nevasta ta, şuieră ea. Tu nu eşti soţul meu! Nu ai fost niciodată. Acum, ieşi din casa asta!

Pe neaşteptate, Alfred o apucă de păr.

— Ba eşti nevasta mea, spuse el.

O trase spre el peste masă, iar cu cealaltă mână o prinse de sân şi strânse tare.

Aliena era luată total prin surprindere. Acesta era ultimul lucru la care s-ar fi aşteptat de la un bărbat care dormise vreme de nouă luni în aceeaşi cameră cu ea fără să se poată culca firesc cu Aliena. Imediat, Aliena ţipă şi încercă să i se smulgă din mâini, dar el o ţinea bine de păr şi o trase înapoi.

— Nu te aude nimeni ţipând, spuse el. Sunt toţi pe celălalt mal al râului.

Dintr-odată, i se făcu groaznic de frică. Erau singuri, iar el era foarte puternic. După ce bătuse atâta amar de drum, umblând prin lume, după toţi anii în care-şi riscase viaţa călătorind, era atacată acasă, tocmai de bărbatul cu care se căsătorise!

El zări spaima din ochii ei şi întrebă:

— Ţi-e frică, nu-i aşa? Poate că ai face bine să te porţi frumos.

Apoi o sărută pe gură. Ea îi muşcă buza cât de tare putu. Alfred mugi de durere.

Aliena nu văzu pumnul îndreptându-se către ea. Acesta îi izbi obrazul cu atâta forţă, încât ei îi trecu rapid prin minte gândul că, probabil, îi zdrobise oasele. Timp de câteva clipe, nu mai văzu nimic şi îşi pierdu echilibrul. Se clătină în direcţia opusă mesei, apoi căzu. Paiele de pe podea atenuară impactul. Îşi scutură capul încercând să-şi revină şi întinse mâna după cuţitul legat de antebraţul stâng. Înainte de a-l putea trage din teacă, Alfred o prinse de ambele încheieturi.

— Ştiu despre pumnalul acela mic, îl auzi Aliena spunând. Te-am văzut dezbrăcându-te, ai uitat?

Îi slobozi mâinile, o lovi iarăşi cu pumnul în faţă şi îi luă pumnalul.

Aliena începu să se zbată, vrând să scape. El se aşeză pe picioarele ei şi îi cuprinse gâtul cu mâna stângă. Ea îşi agita braţele nebuneşte, încercând să se salveze. Dintr-odată, vârful pumnalului apăru la doi centimetri de ochiul ei.

— Nu te mai mişca sau îţi scot ochii, spuse el.

Aliena încremeni. O îngrozea ideea de a fi oarbă. Văzuse oameni care fuseseră orbiţi drept pedeapsă pentru diverse delicte. Aceştia mergeau pe străzi cerşind, cu orbitele goale, îndreptându-şi hidoasele chipuri către trecători. Băieţeii îi chinuiau, ciupindu-i şi punându-le piedici până ce sărmanii oameni se lăsau pradă furiei şi încercau zadarnic să-şi prindă torţionarii, ceea ce făcea ca jocul să fie şi mai distractiv pentru aceştia. În general, mureau la un an sau doi după orbire.

— Mă gândeam eu că o să te potoleşti, spuse Alfred.

De ce făcea asta? Nu o dorise niciodată. Oare doar pentru că era învins şi furios, iar ea era vulnerabilă? Oare ea reprezenta, pentru el, chiar lumea care-l respinsese?

Alfred se aplecă, încălecând-o, cu genunchii aflaţi de-o parte şi de alta a şoldurilor ei, ţinând în continuare cuţitul îndreptat către ochiul ei. Din nou, îşi apropie faţa de a femeii.

— Acum, fii cuminte, spuse el.

O sărută din nou.

Obrajii lui nebărbieriţi îi zgâriau pielea. Respiraţia îi duhnea a bere şi a ceapă. Aliena îşi încleştă gura.

— Nu eşti cuminte, spuse el. Sărută-mă şi tu!

O sărută iarăşi, apoi apropie şi mai mult vârful cuţitului. Când îi atinse pleoapa, Aliena îşi mişcă buzele. Gustul gurii lui o umplea de greaţă. El îşi împinse limba printre buzele ei. Alienei îi venea să verse şi încerca, disperată, să-şi reprime această senzaţie, de teamă ca el să nu o ucidă.

El se îndepărtă din nou de ea, ţinând însă în continuare cuţitul îndreptat către chipul ei.

— Acum… zise el. Pune mâna aici.

Îi luă mâna şi o trase sub poala tunicii sale. Ea îi atinse mădularul.

— Ţine-l, spuse el.

Ea îl apucă în mână.

— Acum freacă-l uşor.

Ea i se supuse. Se gândea că, dacă reuşea să-l satisfacă astfel, putea evita ca el să o penetreze. Îi privi temătoare chipul. Era roşu la faţă, şi îşi ţinea ochii închişi. Ea îl mângâia până la rădăcina penisului, amintindu-şi că Jack era extaziat atunci când o făcea.

Se temea că nu avea să mai poată simţi niciodată plăcere făcând aşa ceva, iar ochii i se umplură de lacrimi.

Alfred îşi mişcă ameninţător cuţitul.

— Nu atât de tare! spuse el.

Ea se concentră, încercând să-i facă pe plac.

Deodată se deschise uşa.

Inima femeii începu să bată cu putere, cuprinsă de speranţă. O rază de lumină străbătu încăperea şi se reflectă în lacrimile ei. Alfred încremeni. Ea îşi retrase mâna.

Priviră amândoi către uşă. Cine era oare? Aliena nu putea să vadă. „Nu unul din copii, te rog, Doamne, se ruga. Aş fi copleşită de ruşine.” Auzi un urlet de furie. Era o voce de bărbat. Clipi de câteva ori pentru a-şi alunga lacrimile din ochi şi îl recunoscu pe fratele ei, Richard.

Bietul Richard: era aproape mai rău decât dacă ar fi fost Tommy. Richard, care avea o cicatrice în locul lobului urechii stângi, amintire a unei scene îngrozitoare la care fusese martor pe când avea paisprezece ani. Iar acum era martor la o alta. Cum să poată suporta?

Alfred dădu să se ridice, dar Richard se mişcă mai iute decât el. Aliena îl zări ca prin ceaţă pe Richard traversând încăperea şi lovind cu cizma, nimerindu-l pe Alfred drept în falcă. Acesta se prăbuşi pe spate, peste masă. Richard se repezi după el, călcând-o pe Aliena, fără să observe, năpustindu-se asupra lui Alfred cu picioarele şi cu pumnii. Chipul i se transformase într-o mască a furiei scăpată de sub control. Nu-i aruncă nicio privire Alienei. Ea îşi dădu seama că lui nu-i păsa de ea. Era furios, dar nu din cauza a ceea ce-i făcuse Alfred ei azi, ci din cauza a ceea ce William şi Walter îi făcuseră lui însuşi, în urmă cu optsprezece ani. Fusese tânăr, slab şi neajutorat pe atunci, dar acum era un bărbat mare şi puternic, un luptător versat, şi găsise, în sfârşit, o ţintă asupra căreia să abată furia nebunească pe care o adăpostise în suflet atâţia ani. Îl lovi pe Alfred iar şi iar, cu amândoi pumnii. Alfred se împleticea, trecând de cealaltă parte a mesei, încercând firav să se apere cu braţele ridicate. Richard îl

lovi puternic în bărbie, iar Alfred căzu pe spate.

Rămase întins pe paie, privind în sus, îngrozit. Înspăimântată de violenţa fratelui său, Aliena spuse:

— Gata, Richard! Ajunge!

Richard nu o luă în seamă şi făcu un pas înainte pentru a-l lovi cu piciorul pe Alfred. Acesta îşi dădu seama, dintr-odată, că încă mai avea cuţitul Alienei în mână. Se feri, se ridică rapid în picioare şi se năpusti către Richard, cu cuţitul. Luat prin surprindere, Richard făcu un pas înapoi. Alfred atacă din nou, forţându-l să se retragă de cealaltă parte a încăperii. Aliena observă că ambii bărbaţi aveau cam aceeaşi înălţime şi constituţie. Richard era un războinic, dar Alfred era înarmat: acum lupta devenise neliniştitor de echilibrată. Brusc, Alienei începu să-i fie frică pentru viaţa fratelui ei. Ce s-ar fi întâmplat dacă Alfred se dovedea mai puternic? Atunci ar fi fost nevoită să se lupte chiar ea cu el.

Aruncă o privire în jur, căutând o armă. Ochii i se opriră asupra unei grămezi de lemne de foc, aflată lângă vatră. Luă un buştean greu.

Alfred îl atacă din nou pe Richard. Acesta se feri; apoi, cât timp braţul lui Alfred era întins la maximum, Richard îl apucă de încheietură şi trase. Alfred înaintă clătinându-se, dezechilibrat. Richard îl lovi de mai multe ori, foarte rapid, cu ambii pumni, ţintindu-i atât faţa, cât şi trunchiul. Pe chipul lui Richard se vedea un rânjet sălbatic, zâmbetul aprig al unui om care se răzbuna. Alfred începu să se vaite şi îşi ridică din nou braţele pentru a se apăra.

Richard ezită, răsuflând din greu. Aliena crezu că lupta avea să se sfârşească. Dar, brusc, Alfred lovi din nou, cu o iuţeală surprinzătoare, şi, de data aceasta, vârful cuţitului zgârie obrazul lui Richard. Acesta făcu un salt în spate. Alfred înaintă ţinând cuţitul ridicat. Aliena văzu că Alfred avea să-l ucidă pe Richard. Se repezi către Alfred, lovind cu buşteanul din toate puterile. Nu-i nimeri capul, dar îl lovi în cotul drept. Auzi bufnetul cu care lemnul izbi osul. Lovitura îi amorţi braţul lui Alfred, iar acesta scăpă cuţitul din mână.

Finalul înfruntării fu groaznic de rapid.

Richard se aplecă, luă cuţitul Alienei şi, într-o aceeaşi mişcare, străpunse garda lui Alfred şi îl înjunghie în piept cu o forţă teribilă.

Pumnalul se împlântă până la plăsele.

Aliena se holba, îngrozită. Era o lovitură cumplită. Alfred ţipă precum un porc înjunghiat. Richard scoase cuţitul, iar sângele lui Alfred ţâşni din rana din piept. Alfred dădu să ţipe din nou, dar din gâtlej nu ieşi niciun sunet. Chipul i se făcu alb, apoi cenuşiu, ochii i se închiseră şi se prăbuşi la pământ. Paiele fură inundate de sânge.

Aliena îngenunche lângă el. Pleoapele lui Alfred se zbăteau. Respira încă, dar viaţa i se scurgea din corp. Aliena îşi ridică privirea către Richard, care stătea deasupra lor, gâfâind.

— Moare, spuse ea.

Richard aprobă printr-o mişcare din cap. Nu era prea impresionat.

— Am văzut oameni mai buni murind, rosti. Am ucis bărbaţi care meritau să moară mai puţin decât merita el.

Aliena era şocată de cruzimea fratelui său, dar nu spuse nimic. Tocmai îşi amintise momentul în care Richard omorâse pentru prima dată un om. Se întâmplase după ce William pusese stăpânire pe castel, iar ea şi Richard merseseră pe drumul către Winchester şi fuseseră atacaţi de doi hoţi. Aliena îl înjunghiase pe unul dintre tâlhari, dar îl obligase pe Richard, care nu avea decât cincisprezece ani, să-i dea lovitura de graţie. „Dacă el este nemilos, îşi spuse ea, cu vinovăţie, cine e de vină?"

Se uită din nou la Alfred. Acesta deschise ochii şi o privi la rându-i. Aproape că îi era ruşine de cât de puţină compasiune simţea pentru acest muribund. În timp ce-l privea în ochi, se gândea că nici el nu simţise vreodată compasiune ori milă, şi nici nu dăduse dovadă de generozitate. Îşi cultivase ranchiuna şi ura întreaga viaţă, şi savurase actele de răutate şi de răzbunare. „Viaţa ta ar fi putut fi altfel, Alfred, spuse ea în gând. Ai fi putut să te porţi frumos cu sora ta şi să-l ierţi pe fratele tău vitreg pentru că e mai inteligent decât tine. Ai fi putut să te însori din dragoste în loc să o faci din răzbunare. Ai fi putut să-i fii credincios stareţului Philip. Ai fi putut fi fericit."

Alfred făcu dintr-odată ochii mari şi spuse:

— O, Doamne, *ce doare!*

Aliena îşi dorea să moară mai repede.

Ochii lui se închiseră.

— Gata, spuse Richard.

Alfred nu mai respira.

Aliena se ridică.

— Sunt văduvă, rosti ea.

Alfred fu înmormântat în cimitirul de la stăreţia Kingsbridge. Aceasta fusese dorinţa surorii sale Martha, iar ea era singura lui rudă de sânge în viaţă. De asemenea, era şi singura persoană întristată de moartea lui. Alfred nu se purtase niciodată bine cu ea, Martha apelând mereu la Jack, fratele ei vitreg, pentru a primi dragoste şi protecţie; dar, în ciuda acestor lucruri, voia ca el să fie îngropat undeva aproape, astfel încât ea să poată veni din când în când la mormântul lui. Când sicriul fu coborât în pământ, Martha era singura care plângea.

Expresia lui Jack trăda uşurarea mohorâtă că Alfred nu mai trăia. Tommy, care stătea lângă Aliena, privea foarte atent la tot ce se întâmpla – era prima înmormântare din familie la care asista, iar ritualurile morţii erau cu totul noi pentru el. Sally, palidă şi speriată, stătea agăţată de mâna Marthei.

Richard era şi el acolo. Îi spusese Alienei, în timpul slujbei, că venise să ceară iertare lui Dumnezeu pentru că îşi omorâse cumnatul. Nu că ar fi crezut că greşise, se grăbise el să adauge: nu voia decât ca sufletul său să fie în siguranţă.

Aliena, a cărei faţă mai era încă vânătă şi umflată în urma loviturilor primite de la Alfred, şi-l amintea pe mort aşa cum era pe când îl cunoscuse. Venise la Earlscastle cu tatăl său, Tom Constructorul, cu Martha, cu Ellen şi cu Jack. Deja de pe-atunci, Alfred era bătăuşul familiei, mare, puternic şi bovin, cu o viclenie perfidă şi cu o tentă de răutate în suflet. Dacă Aliena ar fi ştiut pe atunci că avea să se mărite cu el, ar fi fost tentată să se arunce de pe zidurile castelului. După ce plecaseră de la castel, Aliena nu-şi închipuise că avea să-i mai vadă vreodată pe Tom Constructorul şi pe rudele sale; dar atât ei, cât şi ea, ajunseseră să locuiască la Kingsbridge. Ea şi Alfred puseseră bazele breslei parohiale, care era acum o instituţie extrem de importantă în viaţa oraşului. Atunci, Alfred o ceruse de nevastă. Nici nu-i trecuse prin cap că în spatele acelei cereri se afla mai degrabă rivalitatea faţă de fratele său vitreg decât dorinţa pentru ea. Îl refuzase atunci, dar, mai târziu, Alfred descoperise cum să o manipuleze şi o convinsese să se mărite cu el promiţându-i că avea să-i susţină fratele cu bani. Privind retrospectiv, simţea că Alfred meritase cu vârf şi îndesat frustrarea şi umilirea de care nu dusese lipsă căsnicia lor. Motivele sale fuseseră lipsite de inimă, iar răsplata sa o reprezentase absenţa oricărei afecţiuni.

Aliena nu putea să nu se simtă fericită. Bineînţeles, acum nici

nu se mai punea problema ca ea să plece şi să locuiască la Winchester: ea şi Jack aveau să se căsătorească imediat. Îşi compusese o expresie solemnă pentru înmormântare şi chiar invoca gânduri solemne, dar inima îi dansa în piept de bucurie.

Philip, care avea, se pare, o capacitate nelimitată de a-i ierta pe cei care-l trădaseră, consimţise să-l îngroape pe Alfred.

Pe când cei cinci adulţi şi doi copii stăteau în jurul mormântului deschis, sosi Ellen.

Apariţia ei nu-i pică prea bine stareţului. Ellen blestemase o nuntă creştinească şi nu era bine-venită în curtea stăreţiei; dar nici nu putea să o alunge de la înmormântarea fiului ei vitreg. Oricum, ritualurile se terminaseră, aşa că Philip se mulţumi să se îndepărteze.

Alienei îi părea rău că lucrurile stăteau aşa. Atât Philip, cât şi Ellen erau oameni buni, şi era păcat că-şi purtau vrăjmăşie. Dar erau buni în feluri diferite, şi niciunul din ei nu tolera valorile celuilalt.

Ellen părea mai bătrână, cu chipul brăzdat de mai multe riduri şi cu mai multe fire cărunte în plete, dar ochii ei aurii erau tot frumoşi. Purta numai o tunică de piele cusută grosolan, nimic altceva, nici măcar încălţări. Braţele şi picioarele îi erau bronzate şi musculoase. Tommy şi Sally alergară în întâmpinarea ei, să o sărute. Jack veni în urma copiilor şi o îmbrăţişă cu putere.

Ellen îşi ridică obrazul pentru ca Richard să o sărute şi spuse:

— Ai procedat bine. Să nu te simţi vinovat. Se opri la marginea gropii, privind înăuntru, şi spuse: Eu i-am fost mamă vitregă. Aş vrea să fi ştiut cum să-l fac fericit.

Când se îndepărtă de mormânt, Aliena o îmbrăţişă.

Plecară cu toţii de acolo, cu pas încet. Aliena îi spuse lui Ellen:

— Mai stai o vreme, să iei prânzul cu noi?

— Bucuroasă! Ellen ciufuli părul roşcat al lui Tommy. Aş vrea să vorbesc cu nepoţii mei. Cresc atât de repede! Când l-am cunoscut pe Tom Constructorul, Jack avea exact vârsta pe care o are Tommy acum.

Se apropiau de poarta stăreţiei.

— Pe măsură ce îmbătrâneşti, anii par să treacă mai repede, continuă Ellen. Cred că…

Se opri în mijlocul propoziţiei şi rămase ţintuită pe loc.

— Ce este? întrebă Aliena.

Ellen privea fix în direcţia ieşirii din curtea stăreţiei. Porţile de lemn erau deschise. Strada de dincolo de ele era pustie, cu

excepţia câtorva copilaşi aflaţi pe latura îndepărtată, adunaţi grămadă şi uitându-se cu atenţie la ceva, dincolo de zid.

— Richard! strigă Ellen. Nu ieşi!

Se opriră cu toţii. Aliena vedea ceea ce o alarmase pe Ellen. Copiii păreau a privi ceva sau pe cineva care aştepta chiar dincolo de poartă, în umbra zidului.

Richard reacţionă rapid.

— E o capcană! spuse el şi, fără să mai adauge ceva, se întoarse pe călcâie şi o luă la fugă.

O clipă mai târziu, un cap acoperit de coif se ivi pe după stâlpul porţii. Aparţinea unui oştean masiv. Acesta îl văzu pe Richard alergând către biserică, dădu alarma şi ţâşni în curte. Fu urmat de alţi trei, patru, cinci bărbaţi.

Cei care asistaseră la înmormântare se împrăştiară prin curte. Oştenii îi ignorară şi porniră pe urmele lui Richard. Aliena era speriată şi năucită: cine ar îndrăzni să-l atace în văzul tuturor pe contele de Shiring, într-o stăreţie? Pe când îi privea pe oşteni fugărindu-l pe Richard de-a lungul curţii, nu îndrăznea nici măcar să respire. Richard sări peste zidul scund la care lucrau zidarii. Urmăritorii săi săriră la rândul lor peste el, fără să ia în seamă faptul că intrau într-o biserică. Meşterii încremeniră, cu mistriile şi cu ciocanele ridicate, în timp ce Richard, urmat de atacatorii săi, trecu în goană pe lângă ei. Unul dintre cei mai tineri şi mai ageri la minte ucenici împinse o lopată, făcându-l pe un oştean să se împiedice şi să cadă lat; dar niciun alt lucrător nu mai interveni, iar Richard ajunse la uşa care făcea legătura cu claustrul. Bărbatul aflat cel mai aproape de el ridică sabia deasupra capului. Preţ de o clipă îngrozitoare, Aliena crezu că uşa era încuiată şi că Richard nu putea intra. Oşteanul lovi cu sabia în direcţia lui Richard. Acesta însă deschise uşa şi se strecură în claustru, sabia înfigându-se în lemnul uşii care se închidea în urma lui.

Aliena putu în sfârşit să răsufle.

Oştenii se adunară în jurul uşii de la claustru, după care începură să arunce priviri nesigure în jur. Păreau să-şi fi dat seama, dintr-odată, unde se găseau. Meşterii îi priveau cu ostilitate, cumpănindu-şi ciocanele şi securile în mâini. Erau aproape o sută de constructori şi numai cinci oşteni.

Furios, Jack spuse:

— Cine naiba sunt oamenii ăştia?

Răspunsul veni de la o voce din spatele său:

— Sunt oamenii *sheriff*-ului.

Înfricoşată, Aliena se întoarse. Cunoştea bine vocea aceea îngrozitoare. Acolo, la poartă, călare pe un armăsar negru agitat, înarmat şi îmbrăcat în zale, stătea William Hamleigh. Vederea lui o făcea să simtă fiori pe şira spinării.

— Pleacă de aici, insectă scârboasă, zise Jack.

Insultat, William roşi, dar nu se mişcă din loc.

— Am venit să fac o arestare!

— N-ai decât! Oamenii lui Richard o să te facă bucăţele.

— N-o să aibă niciun om, în închisoare.

— Dar cine te crezi? Un *sheriff* nu poate băga în închisoare un conte!

— Ba, pentru crimă, poate!

Aliena icni. Înţelese imediat ce cale urmase mintea vicleană a lui William.

— N-a avut loc nicio crimă! izbucni ea.

— Ba da, spuse William. Contele Richard l-a asasinat pe Alfred Constructorul. Iar acum trebuie să-i explic stareţului Philip că nu are voie să adăpostească un criminal.

William dădu pinteni calului şi trecu pe lângă ei, prin capătul vestic al naosului în construcţie, către curtea bucătăriei, unde erau primiţi mirenii. Aliena îl privea fără a-şi crede ochilor. Era atât de rău, încât cu greu îţi puteai închipui că exista un astfel de om. Bietul Alfred, pe care tocmai îl îngropaseră, făcuse mult rău din meschinărie şi din slăbiciunea firii: răutatea lui era mai degrabă una tragică. Dar William se dovedea un slujitor al diavolului. „Când o să scăpăm de monstrul acesta?” se întrebă Aliena.

Oştenii i se alăturară lui William, iar unul dintre ei bătu în uşa bucătăriei cu mânerul sabiei. Constructorii părăsiseră şantierul şi stăteau adunaţi, privindu-i crunt pe intruşi, ţinând ameninţători în mâini ciocanele grele şi dălţile ascuţite. Aliena îi spuse Marthei să-i ducă pe copii acasă; apoi, ea şi Jack li se alăturară constructorilor.

Stareţul Philip deschise uşa bucătăriei. Era mai scund decât William, şi, îmbrăcat în rasa lui subţire de vară, părea mărunt în comparaţie cu bărbatul masiv în cămaşă de zale, aflat pe cal; dar pe chipul lui Philip era zugrăvită o furie indignată care-l făcea să pară mai de temut decât William.

— Adăposteşti un fugar… spuse William.

Philip îl întrerupse cu un strigăt:

— Pleacă de aici!

William încercă din nou:

— A avut loc o crimă…

— Ieşi din stăreţia mea! ţipă Philip.

— Sunt *sheriff…*

— Nici măcar regele nu poate aduce oameni cu intenţii violente într-o mănăstire! Ieşi! Ieşi, îţi spun!

Constructorii începură să murmure furioşi între ei. Oştenii îi priveau agitaţi.

— Chiar şi stareţul de Kingsbridge trebuie să dea socoteală în faţa *sheriff*-ului, spuse William.

— Nu în aceste condiţii! Ia-ţi oamenii din mănăstire. Lasă-ţi armele în grajd. Când vei fi pregătit să te porţi ca un păcătos umil aflat în casa Domnului, poţi să intri; şi abia atunci îţi va răspunde stareţul la întrebări.

Din prag, Philip făcu un pas în spate şi trânti uşa.

Constructorii ovaţionară.

Aliena se trezi că şi ea ovaţiona. Toată viaţa ei, William fusese un om care-i stârnise frica, iar acum se bucura enorm să-l vadă sfidat de stareţul Philip.

Dar William nu era încă gata să se recunoască învins. Coborî de pe cal. Cu mişcări încete, îşi desfăcu sabia de la brâu şi i-o dădu unuia dintre oamenii săi. Rosti pe un ton scăzut câteva cuvinte către oşteni, iar aceştia se retraseră, luându-i sabia cu ei. William îi privi îndepărtându-se până ajunseră la poartă; apoi se întoarse din nou cu faţa la uşa bucătăriei.

Strigă:

— Deschideţi-i *sheriff*-ului!

După un timp, uşa bucătăriei se deschise, iar Philip ieşi din nou. Îl privi de sus pe William, care stătea neînarmat în curte; apoi aruncă o privire către oştenii adunaţi în jurul porţii, şi, într-un final, se uită din nou la William.

— Da? spuse stareţul.

— Adăposteşti un criminal în stăreţie. Predă-mi-l!

— Nu a avut loc nicio crimă în Kingsbridge, zise Philip.

— Contele de Shiring l-a ucis pe Alfred Constructorul în urmă cu patru zile.

— Greşit, spuse Philip. Richard l-a omorât pe Alfred, dar nu a fost crimă. Alfred a fost prins în timpul unei tentative de viol.

Aliena se cutremură.

— Viol? întrebă William. Pe cine încerca să violeze?

— Pe Aliena.

— Dar ea e nevasta lui! rosti victorios William. Cum poate un bărbat *să-şi violeze* propria soţie?

Aliena înţelese unde bătea William, iar sufletul ei începu să clocotească de mânie.

Philip spuse:

— Căsătoria nu a fost consumată, iar ea a făcut cerere pentru a fi anulată.

— Cerere care nu a fost aprobată. Au fost cununaţi la biserică. Conform legii, sunt în continuare căsătoriţi. Nu a fost niciun viol. Ba din contră. William se întoarse brusc şi îndreptă un deget către Aliena: Ea vrea de ani buni să scape de soţ şi, într-un final, şi-a convins fratele s-o ajute să-l elimine din calea ei – înjunghiindu-l cu pumnalul *ei!*

Aliena îşi simţi inima strânsă de gheara îngheţată a fricii. Vorbele rostite de William reprezentau o minciună sfruntată, dar cineva care nu văzuse efectiv ce se întâmplase le putea crede adevărate. Richard avea necazuri mari.

— *Sheriff*-ul nu-l poate aresta pe conte, spuse Philip.

„Adevărat”, îşi dădu seama Aliena. Uitase asta.

William scoase un sul de pergament.

— Am aici un act de la rege. Îl arestez în numele regelui!

Aliena era distrusă. William se gândise la toate.

— Cum a reuşit William aşa ceva? murmură ea.

— S-a mişcat foarte repede, răspunse Jack. Probabil c-a plecat la Winchester pentru a vorbi cu regele îndată ce a auzit ce s-a întâmplat.

Philip întinse braţul.

— Arată-mi şi mie actul!

William i-l întinse. Se găseau la câţiva metri unul de celălalt. Avu loc o scurtă înfruntare, niciunul dintre ei nevoind să se mişte; apoi, William cedă şi urcă treptele pentru a-i da actul lui Philip.

Stareţul îl citi şi i-l dădu înapoi.

— Acest act nu-ţi dă dreptul să ataci o mănăstire!

— Îmi dă dreptul să-l arestez pe Richard.

— A cerut adăpost aici.

— Aha. William nu părea surprins. Dădu din cap, de parcă ar fi auzit confirmarea unui lucru căruia nu i se putea împotrivi şi făcu doi, trei paşi înapoi. Când vorbi din nou, vocea sa era puternică, astfel încât îl auziră toţi: Anunţă-l că va fi arestat în momentul în

care părăseşte stăreţia! Ajutoarele mele vor rămâne în oraş şi în apropierea castelului său. Nu uitaţi... William aruncă o privire în jur, la cei adunaţi. Nu uitaţi că cine se atinge de un ajutor de *sheriff* se atinge de un slujitor al regelui! Se întoarse către Philip. Spune-i că se poate adăposti aici cât pofteşte, dar, dacă vrea să plece, va trebui să răspundă în faţa justiţiei!

Se făcu linişte. William coborî încet treptele şi traversă curtea bucătăriei. Cuvintele sale îi păruseră Alienei ca o sentinţă de întemniţare. Mulţimea se desfăcu dinaintea lui. Pe când trecea pe lângă ea, William îi aruncă Alienei o privire îngâmfată. Îl priviră cu toţii ajungând la poartă şi urcând pe cal.

Dădu un ordin şi se îndepărtă la trap, lăsându-şi doi oameni la poartă, privind în curte.

Când Aliena se întoarse, văzu că Philip stătea lângă ea şi Jack.

Aliena avea impresia că, în adâncul sufletului, stareţul era încântat de ceva.

Agitaţia luase sfârşit. Constructorii se întoarseră la muncă, vorbind cu însufleţire. Ellen se duse la casa lui Jack pentru a sta cu nepoţii ei. Aliena şi Jack traversară cimitirul, ocolind şantierul, şi intrară în casa stareţului. Philip nu ajunsese încă acolo. Se aşezară pe o băncuţă, în aşteptare. Jack simţea tulburarea Alienei în privinţa sorţii fratelui ei şi o îmbrăţişă, pentru a o mai linişti.

Privind în jur, Aliena îşi dădu seama că, de la an la an, casa lui Philip devenea, încet-încet, mai confortabilă. După standardele odăilor personale ale unui conte, părea tot golaşă, dar nu mai era la fel de austeră ca altădată. În faţa micului altar din colţ se afla acum un mic covor, pentru a-i menaja genunchii stareţului în timpul nopţilor lungi de rugăciune; iar pe peretele din spatele altarului era atârnat un crucifix din argint bătut cu pietre preţioase care, probabil, reprezenta un dar scump. „N-are cum să-i facă rău lui Philip să fie mai îngăduitor cu sine, pe măsură ce îmbătrâneşte, îşi spuse Aliena. Poate că o să fie mai îngăduitor şi cu alţii."

Philip intră şi el câteva minute mai târziu, cu un Richard roşu ca racul în urma sa. Contele începu să vorbească imediat:

— William nu poate face aşa ceva, e nebun! L-am găsit pe Alfred încercând să o violeze pe soră-mea... avea un cuţit în mână... aproape că m-a ucis el pe mine!

— Linişteşte-te, spuse Philip. Hai să vorbim cu calm şi să încercăm, la rece, să ne dăm seama care sunt pericolele, asta

dacă există vreunele. Să ne aşezăm, în primul rând!

Richard se aşeză, dar nu se opri din vorbit:

— Pericole? Nu e niciun pericol! Un *sheriff* nu poate arunca un conte în închisoare pentru nimic, nici măcar pentru crimă!

— O să încerce, spuse Philip. O să-şi ţină oamenii la poarta stăreţiei.

Richard schiţă un gest de nepăsare, de parcă acest lucru nu ar fi contat.

— Pot să trec de oamenii lui William şi legat la ochi. Nu reprezintă o problemă. Jack mă poate aştepta în afara oraşului cu un cal.

— Şi când vei ajunge la Earlscastle? întrebă Philip.

— La fel. Pot să trec neobservat de oamenii lui William. Sau îmi pun propriii oameni să vină în întâmpinarea mea.

— Da, acceptabil, zise Philip. Şi apoi?

— Apoi nimic, spuse Richard. Ce poate face William?

— Păi, ar avea în continuare actul regal care te somează să dai socoteală pentru acuzaţia de crimă. Va încerca să te aresteze ori de câte ori ieşi din castel.

— N-o să plec nicăieri fără escortă armată.

— Şi când prezidezi în tribunal, la Shiring sau în alte locuri?

— La fel!

— Dar îţi va respecta cineva sentinţele, ştiind că tu însuţi fugi de lege?

— Ar face bine s-o facă, rosti sumbru Richard. Ar trebui să-şi aducă aminte cum îşi impunea William sentinţele pe când era conte.

— S-ar putea să nu se teamă la fel de mult de tine ca de William. S-ar putea să creadă că nu eşti la fel de însetat de sânge şi de crud. Şi sper că ar avea dreptate.

— Nu te baza pe asta!

Aliena se încruntă. Lui Philip nu-i stătea în fire să fie atât de pesimist – dacă nu cumva avea un motiv anume. Bănuia că, de fapt, stareţul aşeza fundamentul pentru un plan care-i venise în minte. „Pun prinsoare, pe o sumă bună, îşi spuse ea în gând, că, într-un fel sau altul, o să vină vorba de carieră.”

— Principala mea grijă o reprezintă regele, spunea Philip. Refuzând să dai curs acuzaţiei, sfidezi coroana. În urmă cu un an, ţi-aş fi spus să o sfidezi fără nicio reţinere. Dar acum, întrucât războiul s-a terminat, nu va mai fi aşa de lesne ca deţinătorii titlurilor nobiliare să facă tot ce vor.

— Se pare că va trebui să dai curs acuzaţiei, Richard, zise Jack.

— Nu poate face aşa ceva, spuse Aliena. Nu are nicio speranţă la o judecată corect.

— Aliena are dreptate, zise Philip. Cazul ar fi audiat în tribunalul regal. Faptele sunt deja cunoscute: Alfred a încercat să o violeze pe Aliena, Richard a intrat, s-au luptat, iar Richard l-a ucis pe Alfred. Totul depinde de interpretarea celor petrecute. Şi având în vedere că William, un susţinător loial regelui Stephen, e cel care face acuzaţia, iar Richard este unul dintre cei mai puternici aliaţi ai ducelui Henric, probabil că verdictul va fi „vinovat”. De ce a semnat regele Stephen actul de acuzare? Probabil pentru că vrea să se răzbune pentru faptul că Richard a luptat împotriva lui. Moartea lui Alfred îi oferă pretextul perfect.

— Trebuie să-i cerem ducelui Henric să intervină, spuse Aliena.

De data aceasta, Richard fu cel care părea să aibă îndoieli.

— Nu mi-aş pune nădejdea în el. E în Normandia. Poate că ar trimite o scrisoare de protest, dar ce altceva poate face? E, într-adevăr, posibil să traverseze marea cu o armată, dar, astfel, ar încălca prevederile tratatului de pace şi nu cred că ar risca atât pentru mine.

Aliena era nefericită şi speriată.

— O, Richard, eşti prins într-o cumplită capcană, şi totul numai pentru că m-ai salvat pe mine!

Fratele său îi adresă cel mai fermecător zâmbet posibil.

— Aş face-o din nou, fără să mă gândesc, Allie!

— Ştiu.

Richard era cum nu se poate mai sincer. În ciuda tuturor defectelor sale, era totuşi un bărbat curajos. Părea nedrept că se confrunta cu o problemă atât de dificilă la aşa de puţin timp după ce reuşise să-şi câştige domeniul şi titlul. În calitate de conte, o dezamăgise pe Aliena – o dezamăgise teribil –, dar nu merita ceea ce i se întâmpla.

— Of, ce alegere, spuse el. Fie stau aici, în stăreţie, până ce ducele Henric ajunge rege, fie mă las spânzurat pentru crimă. Dacă voi, călugării, n-aţi mânca atât de mult peşte, m-aş face şi eu călugăr.

— S-ar putea să mai existe o cale, zise Philip.

Aliena îşi aţinti ochii asupra, cuprinsă de speranţă. Bănuise de la început că avea un plan în minte, şi i-ar fi fost extrem de

recunoscătoare dacă ar fi putut rezolva dilema lui Richard.

— Ai putea face penitenţă pentru crimă, continuă Philip.

— Asta ar însemna să mănânc peşte? întrebă în glumă Richard.

— Mă gândesc la Ţara Sfântă, spuse Philip.

Tăcură cu toţii. Palestina era condusă de regele Ierusalimului, Baldwin al III-lea, un creştin de origine franceză. Era atacată constant de ţările vecine, de religie musulmană, mai ales de Egipt, dinspre sud, şi de Damasc, dinspre est. Plecarea acolo, însemnând o călătorie care dura între şase luni şi un an, şi înrolarea în armatele implicate în apărarea regatului creştin reprezenta, într-adevăr, genul de penitenţă pe care un credincios ar face-o pentru a-şi uşura sufletul de povara crimei. Aliena simţi un fior de nelinişte: nu toţi cei care plecau în Ţara Sfântă se mai şi întorceau. Dar îşi făcea griji pentru soarta în luptă a lui Richard de ani de zile, şi probabil că în Ţara Sfântă nu se găsea cu nimic mai în pericol decât în Anglia. Avea să se frământe gândindu-se la el. Era obişnuită cu asta.

— Regele Ierusalimului are mereu nevoie de oameni, spuse Richard.

La fiecare doi, trei ani, emisarii papali traversau ţinutul, povestind isprăvi din bătălii, exemple de glorie întru apărarea creştinătăţii, încercând să le inspire tinerilor dorinţa de a pleca să lupte şi ei în Ţara Sfântă.

— Dar abia mi-am recăpătat domeniul, continuă Richard. Şi cine se va ocupa de pământurile mele cât aş lipsi?

— Aliena, spuse Philip.

Brusc, Aliena simţi că nu mai avea aer. Philip propunea ca ea să ia locul contelui şi să conducă aşa cum o făcuse tatăl ei... Preţ de o clipă, propunerea o năuci, dar, imediat ce-şi reveni din şoc, îşi dădu seama că aşa se cuvenea. Când un bărbat pleca în Ţara Sfântă, de obicei pământurile îi erau administrate de soţie. Nu exista niciun motiv pentru care sora să nu poată face acelaşi lucru, în cazul în care contele nu era însurat. Şi avea să conducă domeniul aşa cum ştiuse întotdeauna că trebuia condus, cu dreptate, cu înţelepciune şi cu imaginaţie. Avea să facă toate lucrurile pe care, din păcate, Richard nu reuşise să le realizeze. Pe când întorcea acel gând pe toate feţele, inima începu să-i bată din ce în ce mai repede. Avea să experimenteze idei noi, arând cu cai în loc de boi, semănând recolte de primăvară, cum erau ovăzul şi mazărea, pe terenurile rămase necultivate. Avea

să defrişeze suprafeţe noi pe care să le transforme în ogoare, să înfiinţeze pieţe noi şi să-i acorde lui Philip, după tot acest timp, acces liber la carieră...

Bineînţeles, stareţul se gândise deja la acest lucru. Dintre toate planurile inteligente pe care le imaginase Philip în decursul anilor, probabil că acesta era cel mai ingenios. Dintr-o singură lovitură, rezolva trei probleme: îl scăpa pe Richard din încurcătură, punea un conducător competent în fruntea domeniului şi recăpăta, în sfârşit, controlul asupra carierei.

— Nu am nici cea mai mică îndoială că regele Baldwin te va primi cu braţele deschise, spuse Philip. Mai ales dacă ai fi însoţit de acei cavaleri şi luptători ai tăi care simt dorinţa de a te urma. O să fie mica ta cruciadă, continuă stareţul. Şi te-ai întoarce ca un erou. Nimeni n-ar mai îndrăzni să te spânzure atunci.

— Ţara Sfântă, rosti Richard, iar în ochii lui lucea o scânteie de eroism, care parcă ar fi spus că voia gloria sau moartea.

„Este cel mai potrivit lucru pentru el”, îşi zise Aliena. Nu i se potrivea conducerea unui domeniu. Era războinic şi voia să se lupte. Aliena desluşea prea bine expresia de pe chipul lui. În mintea lui, Richard era deja acolo, apărând o redută din nisip, cu sabia în mână, cu o cruce roşie pe scut, luptându-se cu o hoardă păgână sub arsura nemiloasă a soarelui.

Era fericit.

IV

Tot oraşul fu prezent la nuntă.

Aliena era surprinsă. Majoritatea cetăţenilor se purtau cu ea şi cu Jack de parcă ei ar fi fost deja – mai mult sau mai puţin – căsătoriţi, aşa că avusese impresia că vedeau nunta ca fiind o simplă formalitate. Se aşteptase la un grup mic de prieteni, în principal oameni de vârsta lor şi meşterii din subordinea lui Jack. Dar la nuntă îşi făcură apariţia toţi cei din Kingsbridge, bărbaţi, femei şi copii. Venirea lor o emoţionă profund. Iar ei păreau cu toţii extrem de fericiţi pentru ea. Îşi dădu seama că, în toţi aceşti ani, orăşenii fuseseră de partea ei şi a lui Jack, chiar dacă, plini de tact, se abţinuseră să i-o mărturisească; iar acum îi împărtăşeau bucuria de a se mărita, în sfârşit, cu bărbatul pe care-l iubea de atâta vreme. Aliena străbătea străzile la braţul fratelui ei, Richard, uimită de zâmbetele care o urmau, beată de

fericire.

Richard trebuia să plece în Ţara Sfântă chiar a doua zi. Regele Stephen acceptase această soluţie – de fapt, fusese uşurat că putea scăpa atât de uşor de Richard. *Sheriff*-ul William era în culmea furiei, bineînţeles, pentru că scopul lui fusese să-l deposedeze pe Richard de titlu şi de domeniu, iar acum pierduse aproape orice şansă de a face acest lucru. Richard purta pe chip aceeaşi expresie care-i arăta nerăbdarea de a pleca.

Pe când intra în curtea stăreţiei, Aliena îşi dădu seama că lucrurile nu decurseseră chiar după cum voise tatăl ei: Richard avea să lupte într-un ţinut îndepărtat, iar Aliena urma să îndeplinească rolul de conte. Cu toate acestea, nu se mai simţea obligată să-şi trăiască viaţa conform dorinţelor tatălui ei. Acesta era mort de şaptesprezece ani şi, oricum, ea ştia ceva ce el nu înţelesese: că avea să fie un conte mult mai bun decât Richard.

Preluase deja frâiele domeniului. După ani de conducere prea îngăduitoare, servitorii de la castel erau leneşi, dar ea îi pusese la muncă. Reorganizase magaziile, poruncise să se zugrăvească sala mare şi să se facă iute curat în brutărie şi în berărie. Găsise bucătăria atât de murdară, încât pusese să fie arsă şi construită una nouă. Începuse să plătească ea însăşi salariile săptămânale, semn că ea se afla la conducere; şi concediase trei oşteni pentru beţii repetate.

De asemenea, dăduse ordin să se înceapă construcţia unui castel nou, la distanţă de un ceas călare de Kingsbridge. Earlscastle era prea departe de catedrală. Jack făcuse un proiect pentru noua clădire. Aveau să se mute acolo imediat ce se termina construcţia fortăreţei. Deocamdată, îşi împărţeau timpul între Earlscastle şi Kingsbridge.

Petrecuseră deja mai multe nopţi împreună, în fostul dormitor al Alienei de la Earlscastle, departe de privirile dezaprobatoare ale lui Philip. Fuseseră ca nişte îndrăgostiţi în luna de miere, cuprinşi de o pasiune fizică de neostoit. Poate pentru că era prima dată când aveau un dormitor a cărei uşă putea fi încuiată. Intimitatea reprezenta o extravaganţă proprie clasei conducătoare: toţi ceilalţi dormeau şi făceau dragoste jos, în sala comună. Chiar şi cuplurile care locuiau într-o casă puteau fi văzute de copiii lor, de rude sau de vecinii care veneau în vizită: oamenii îşi încuiau uşile atunci când plecau, nu când se aflau în casă. Pe Aliena nu o nemulţumise niciodată acest lucru, dar acum descoperise emoţia specială dată de conştiinţa că putea

face tot ce dorea fără riscul de a fi văzută. Se gândi la lucrurile pe care ea şi Jack le făcuseră în ultimele două săptămâni şi roşi.

Jack o aştepta în naosul parţial terminat al catedralei, alături de Martha, de Tommy şi de Sally. De obicei, la o nuntă, cei doi miri îşi rosteau jurămintele în portalul bisericii, după care intrau să asiste la mesă. Astăzi, prima travee a naosului avea să servească drept portal. Alienei îi părea bine că se cununau în biserica pe care o construia Jack. Era o parte din el, precum hainele pe care le purta sau felul în care făcea dragoste. Catedrala lui avea să-i semene: graţioasă, inventivă, veselă şi neaducând deloc cu cele din trecut.

Îl privi cu drag. Jack avea treizeci de ani. Era un bărbat foarte chipeş, cu coama lui de păr roşcat şi cu ochii albaştri, scânteietori. Îşi amintea că fusese un băiat foarte urât: la vremea aceea, i se păruse că nu merita ca ea să-l ia în seamă. Dar, spunea el, se îndrăgostise de ea de cum o văzuse prima oară; şi încă se mai cutremura de neplăcere atunci când îşi aducea aminte cum râseseră toţi copiii de el pentru că spusese că el nu avusese niciodată un tată. Trecuseră aproape douăzeci de ani. Douăzeci de ani…

Dacă nu ar fi fost stareţul Philip, care intra acum în biserică dinspre claustru şi se apropia zâmbitor de naos, poate că nu l-ar mai fi văzut vreodată pe Jack. Philip părea să fie într-adevăr încântat că putea, în sfârşit, să-i căsătorească. Aliena îşi aminti cum îl cunoscuse. Îşi aminti cum nu se poate mai limpede disperarea pe care o simţise atunci când negustorul de lână încercase să o înşele, după toate eforturile şi suferinţele cu care reuşise să adune acel sac de lână; şi îşi aminti recunoştinţa copleşitoare faţă de acel călugăr tânăr, cu părul negru, care o salvase şi îi spusese: „Îţi voi cumpăra lâna oricând…”

Acum avea părul grizonant.

O salvase, după care aproape că o distrusese, obligându-l pe Jack să aleagă între ea şi catedrală. Stareţul era un om inflexibil când venea vorba de bine şi de rău; semăna oarecum cu tatăl ei. Cu toate acestea, se declarase de acord să oficieze el slujba de cununie.

Ellen blestemase prima nuntă a Alienei, iar blestemul se împlinise. Aliena se bucura că lucrurile se petrecuseră astfel. Dacă mariajul ei cu Alfred nu ar fi fost întru totul insuportabil, poate că şi acum ar mai fi trăit cu el. Era ciudat să se gândească la ce ar fi putut să fie: îi dădea fiori reci, ca visele urâte şi

închipuirile înspăimântătoare. Îşi aminti de fata arabă din Toledo, copila drăguţă şi atrăgătoare care se îndrăgostise de Jack: ce s-ar fi întâmplat dacă el s-ar fi însurat cu ea? Aliena ar fi ajuns la Toledo, cu pruncul în braţe, pentru a-l găsi pe Jack la casa lui, împărţindu-şi trupul şi mintea cu altcineva. Gândul acela o îngrozea.

Îl ascultă cum murmura Tatăl Nostru. Acum părea uimitor că, atunci când se mutase la Kingsbridge, ea nu-i acordase mai multă atenţie decât, bunăoară, pisicii negustorului de grâne. Dar el o observase: o iubise în secret toţi anii aceia. Cât de răbdător fusese! Privise cum fiii nobililor din ţinut veniseră să o curteze, unul câte unul, şi plecaseră fără să fi obţinut nimic, arătându-se dezamăgiţi, jigniţi sau sfidători. Văzuse – băiat inteligent cum era – că ea nu putea fi sedusă prin declaraţii sforăitoare şi prin promisiuni oficiale; şi se apropiase de ea pe nesimţite, mai degrabă ca prieten decât ca iubit, întâlnindu-se cu ea în pădure şi spunându-i poveşti, făcând-o să-l iubească fără să-şi dea seama. Îşi amintea acel prim sărut, atât de blând şi de firesc, totuşi arzându-i buzele săptămâni la rând. Îşi amintea al doilea sărut chiar mai intens. Ori de câte ori auzea scârţâitul şi bufnetele de la moara de îndesit stofa, îşi amintea valul întunecat, necunoscut şi nepoftit de dorinţă a trupului care o năpădise.

Unul dintre regretele pe care le păstra în suflet era că, apoi, îşi îngheţase inima faţă de el. Jack o iubea cu toată fiinţa, iar ea fusese atât de îngrozită, încât îl îndepărtase, prefăcându-se că nu îi păsa de el. Îl rănise profund, şi, deşi continuase să o iubească, iar rana se vindecase, în urma ei rămăsese totuşi o cicatrice, aşa cum se întâmplă cu vătămările adânci; şi, uneori, Aliena vedea cicatricea aceea, în felul în care Jack o privea atunci când se certau, iar ea îi vorbea cu răceală; ochii lui păreau a spune: „Da, ştiu, poţi fi rece, poţi să mă răneşti, trebuie să mă păzesc mereu.”

Oare era şi acum o scânteie circumspectă în ochii lui, pe când jura să o iubească şi să-i fie credincios tot restul vieţii? „Ar avea destule motive să se îndoiască de mine, îşi spuse ea. M-am măritat cu Alfred, şi ce altă trădare mai mare poate exista? Dar apoi am răzbunat tot răul, căutându-l jumătate din creştinătate.”

Din astfel de dezamăgiri, de trădări şi de împăcări se împletea viaţa unor oameni căsătoriţi, dar ea şi Jack trecuseră prin toate înainte de nuntă. Acum, cel puţin, ştia că îl cunoştea. Nimic nu o

mai putea surprinde. Un mod ciudat de a făptui lucrurile, dar poate că era mai bine decât să rosteşti întâi jurămintele, după care să ajungi să-ţi cunoşti partenerul. Bineînţeles, preoţii nu ar fi de acord cu aşa ceva; de fapt, Philip ar face un atac de apoplexie dacă ar şti ce-i trecea prin minte; dar, să nu uităm, preoţii se pricep la dragoste mai puţin decât oricine.

Aliena îşi rosti jurământul, repetând cuvintele după Philip, gândindu-se cât de frumoasă era promisiunea pe care o făcea: „Cu trupul meu te venerez pe tine.” Philip nu ar înţelege niciodată asemenea cuvinte.

Jack îi puse un inel pe deget. „Am aşteptat toată viaţa acest moment”, îşi spuse ea. Se priviră în ochi. Aliena îşi dădu seama că se schimbase ceva în el. Înţelese că, până în momentul acesta, Jack nu fusese niciodată sigur de ea. Acum părea pe deplin mulţumit.

— Te iubesc, spuse el. Te voi iubi mereu!

Acesta era jurământul lui. Restul era religie, dar acum el îşi rostise propria sa promisiune; iar Aliena înţelese că, până în acel moment, nici ea nu fusese pe deplin sigură de el. În scurt timp, aveau să înainteze în spaţiul de întretăiere a naosului cu transepturile, pentru mesă; şi după ce aveau să accepte urările de bine şi felicitările orăşenilor, urmau să-i invite la casa lor, unde să le dea mâncare şi bere şi prilej de veselire; dar clipa prezentă era numai a lor. Ochii lui Jack spuneau: „Tu şi cu mine, împreună, mereu”, iar Aliena rosti în gând: „În sfârşit.”

Seninătatea se pogorâse asupra ei.

PARTEA A ŞASEA
1170–1174

Capitolul 17

I

Kingsbridge se dezvolta în continuare. Se întinsese de mult peste zidurile care reprezentaseră, iniţial, hotarele sale, între care se afla acum mai puţin de jumătate din numărul de case. În urmă cu aproape cinci ani, breasla construise un zid nou, care înconjura suburbiile ce apăruseră în afara oraşului vechi; iar acum, dincolo de acest zid, se aflau alte suburbii. Pajiştea de pe celălalt mal al râului, unde orăşenii sărbătoreau, prin tradiţie, Ziua Primelor Roade şi Sânzienele era ocupată acum de un sătuc numit Newport.

Într-o duminică rece de Paşti, *sheriff*-ul William Hamleigh traversă Newport-ul şi trecu pe podul de piatră care ducea în ceea ce acum se numea oraşul vechi. Astăzi avea să fie sfinţită catedrala Kingsbridge, care tocmai fusese terminată. Trecu prin poarta înaltă a oraşului şi urcă pe scara principală, pavată recent. De o parte şi de alta, erau case de piatră cu prăvălii în beciurile boltite de la parter şi cu odăi de locuit deasupra. „Kingsbridge e mai mare, mai agitat şi mai bogat decât a fost vreodată Shiringul”, îşi spuse William cu amar în suflet.

Ajunse în capătul de sus al străzii şi intră în curtea stăreţiei. Acolo, în faţa ochilor săi, se afla motivul pentru care Kingsbridge-ul prosperase şi Shiringul intrase în declin: catedrala.

Era atât de frumoasă, încât îţi tăia răsuflarea.

Naosul imens de înalt era susţinut de un rând de contraforturi suspendate. Partea de vest avea trei porticuri uriaşe, ca nişte praguri de intrare pentru uriaşi, deasupra cărora se înşirau rânduri de ferestre înalte, zvelte, ascuţite, flancate de turnuri subţiri. Conceptul se anunţase încă de la construirea transepturilor, terminate în urmă cu optsprezece ani, dar aceasta era expresia uluitoare a întregii idei. Nu mai existase niciodată o astfel de clădire în toată Anglia.

Târgul se ţinea şi acum, în fiecare duminică, iar pajiştea din faţa uşii bisericii era înţesată de tarabe. William descălecă şi îl lăsă pe Walter să se ocupe de cai. Traversă şchiopătând pajiştea: avea 54 de ani, era greoi şi picioarele îl dureau mereu, din cauza

gutei. Din cauza durerii era mai mereu furios.

Văzută din interior, biserica era şi mai impresionantă. Naosul continua stilul transepturilor, dar maistrul constructor îşi rafinase proiectul, făcând coloanele şi mai zvelte, iar ferestrele mai mari. Dar mai era şi altă inovaţie. William auzise oamenii vorbind despre sticla colorată făcută de meşterii aduşi de Jack Jackson de la Paris. Se tot întrebase de ce se agitau atâta pentru ea, pentru că, îşi închipuia el, o fereastră colorată era la fel ca o tapiserie sau ca un tablou. Dar acum îi înţelese. Lumina din afară bătea în sticla colorată, făcând-o să strălucească, iar efectul era de-a dreptul magic. Biserica era plină de oameni care stăteau cu capul dat pe spate, privind ferestrele. Imaginile înfăţişau scene din Biblie, raiul şi iadul, sfinţii şi profeţii, discipolii şi câţiva dintre cetăţenii din Kingsbridge care, probabil, plătiseră pentru ferestrele în cadrul cărora apăreau portretele lor – un brutar cu tava sa plină de pâini, un tăbăcar cu pieile sale, un zidar cu compasurile şi nivela sa. „Pun prinsoare că Philip a ieşit în câştig de pe urma acestor ferestre”, îşi spuse acid William.

Catedrala era plină ochi de credincioşi veniţi să asiste la mesa de Paşti. Târgul se întinsese şi în interiorul bisericii, aşa cum se întâmpla mereu, aşa că, în timp ce mergea de-a lungul naosului, lui William i se oferi bere, turtă dulce fierbinte şi o împreunare rapidă rezemaţi de zid, pentru trei penny. Preoţii încercau mereu să interzică accesul vânzătorilor ambulanţi în biserică, dar era o sarcină imposibil de dus la îndeplinire. William se salută cu cei mai importanţi cetăţeni ai ţinutului. Dar, în ciuda îndatoririlor sociale şi a atracţiilor comerciale, ochii lui William fugeau tot mereu către contururile rotunjite ale arcadelor. Bolţile ferestrelor, stâlpii cu tijele lor conglomerate, nervurile şi segmentele tavanului boltit, toate păreau să arate către ceruri, într-o amintire perpetuă a scopului acestei construcţii.

Pardoseala era pavată, stâlpii erau zugrăviţi, iar fiecare fereastră era înfundată cu geam: oraşul Kingsbridge şi stăreţia de aici respirau prosperitate, iar catedrala le proclama bogăţia. În capelele mici din transepturi se aflau sfeşnice de aur şi crucifixe bătute cu pietre preţioase. Cetăţenii, de asemenea, îşi arătau bunăstarea prin tunicile bogat colorate, broşele şi cataramele de argint şi inelele de aur.

Ochii *sheriff*-ului căzură asupra Alienei.

Ca întotdeauna, la vederea ei inima îi stătu puţin în loc. Era la fel de frumoasă, deşi trebuia să aibă peste 50 de ani. Avea şi

acum cârlionţi bogaţi, dar îşi purta părul tuns mai scurt, şi părea să aibă o nuanţă oarecum mai deschisă de castaniu, ca şi cum s-ar fi decolorat puţin. În colţurile ochilor avea riduri care îi dădeau totuşi un aer atrăgător. Trupul i se lăţise cu vremea, dar nu era mai puţin dezirabilă. Purta o pelerină albastră cu marginile tivite cu mătase roşie şi încălţări din piele roşie. În jurul ei se aflau o mulţime de oameni care i se adresau cu respect. Deşi nu era nici măcar contesă, ci doar sora contelui, fratele ei se stabilise în Ţara Sfântă, iar toată lumea o trata ca pe un stăpân de domeniu. Se purta ca o regină.

Atunci când o văzu, în stomacul lui William ura se adună precum fierea. Îi ruinase tatăl, o violase, îi luase castelul, îi arsese lâna şi îi exilase fratele, dar, ori de câte ori crezuse că o zdrobise, ea îşi revenise, ridicându-se după fiecare înfrângere către noi culmi de putere şi de bogăţie. Acum, William – bătrân, suferind de gută şi gras – înţelese că-şi petrecuse viaţa dominat de o vrajă teribilă.

Lângă ea se afla un bărbat înalt cu părul roşu despre care, la început, William crezuse că era Jack. Cu toate acestea, la o privire mai atentă, bărbatul era, în mod evident, prea tânăr, iar William îşi dădu seama că era fiul lui Jack. Băiatul era îmbrăcat în straie de cavaler şi avea o sabie la brâu. Jack însuşi stătea lângă fiul său, mai scund cu vreo cinci centimetri decât acesta, părul său roşcat fiind rărit pe la tâmple. Era mai tânăr decât Aliena, bineînţeles, cu vreo cinci ani, dacă nu-l înşela memoria pe William, dar avea şi el riduri în jurul ochilor. Vorbea cu însufleţire cu o tânără care, cu siguranţă, era fiica lui. Semăna cu Aliena şi era la fel de drăguţă, dar părul ei des era strâns cu severitate la spate şi împletit, iar hainele pe care le purta erau destul de simple. Dacă, sub tunica aceea maro-pământie, se afla un corp voluptuos, nu voia ca nimeni altcineva să ştie.

Pe când privea familia prosperă, demnă şi fericită a Alienei, William îşi simţea ciuda bolborosindu-i în stomac. Tot ce aveau ei ar fi trebuit să-i aparţină. Dar nu renunţase încă la speranţa că avea să se răzbune.

Vocile a mai multor sute de călugări se avântară pe acordurile unui cântec, înecând discuţiile credincioşilor şi strigătele şoimarilor, iar stareţul Philip intră în biserică în fruntea procesiunii de monahi. „Nu erau atât de mulţi călugări pe vremuri”, observă William. Stăreţia crescuse odată cu oraşul. Philip, care avea acum peste 60 de ani, era aproape chel şi

destul de voinic, astfel încât chipul său, odată slab, devenise destul de rotofei. După cum era de aşteptat, părea mulţumit de sine: sfinţirea catedralei reprezenta ţelul pe care şi-l fixase atunci când sosise la Kingsbridge, în urmă cu 34 de ani.

În mulţime se iscă un murmur de comentarii la apariţia episcopului Waleran, îmbrăcat în cele mai splendide straie ale sale. Chipul său palid şi ascuţit era îngheţat într-o expresie neutră, rigidă, dar William ştia că clocotea pe dinăuntru. Această catedrală era simbolul triumfător al victoriei lui Philip în faţa lui Waleran. William îl ura şi el pe Philip, însă se bucura în adâncul sufletului să-l vadă umilit, măcar acum, pe trufaşul episcop Waleran.

Rar se întâmpla ca Waleran să fie văzut pe aici. În Shiring fusese, în sfârşit, construită o biserică nouă – cu o capelă specială dedicată memoriei mamei lui William – şi, deşi nu era nici pe departe la fel de impresionantă ca această catedrală, Waleran o transformase în sediul său.

Totuşi, Kingsbridge reprezenta în continuare reşedinţa episcopală, în ciuda tuturor eforturilor lui Waleran. Într-un război care se prelungise pe trei decenii, Waleran făcuse tot ce putuse pentru a-l distruge pe Philip, dar, în final, acesta ieşise victorios. Erau, într-un fel, precum William şi Aliena. În ambele cazuri, slăbiciunea şi scrupulele învinseseră forţa şi cruzimea. William simţea că nu avea să înţeleagă niciodată cum de fusese posibil aşa ceva.

Episcopul fusese obligat să vină astăzi, la ceremonia de sfinţire: ar fi fost foarte delicat dacă n-ar fi fost prezent, întâmpinându-i pe toţi oaspeţii importanţi. Veniseră mai mulţi episcopi din diocezele vecine, ca şi o serie de distinşi abaţi şi de stareţi.

Arhiepiscopul de Canterbury, Thomas Becket, nu avea să fie prezent. Se afla în plin conflict cu vechiul său prieten, regele Henric; un conflict atât de feroce şi de amar, încât arhiepiscopul se văzuse nevoit să fugă din ţară şi se refugiase în Franţa. Conflictul se iscase de la o întreagă listă de chestiuni legale, dar, în fond, disputa era simplă: putea regele să facă tot ce dorea sau existau restricţii? Era tocmai disputa pe care o avusese William cu stareţul Philip. William fusese de părere că un conte putea face tot ce voia – asta însemna să fie conte. Henric vedea la fel lucrurile în privinţa instituţiei regalităţii. Stareţul Philip şi Thomas Becket erau amândoi hotărâţi să limiteze puterea suveranilor.

Episcopul Waleran era un cleric care se situa în tabăra suveranilor. Pentru el, puterea era făcută pentru a fi folosită. Înfrângerile suferite pe parcursul celor trei decenii nu-i înfrânseseră credinţa că el reprezenta instrumentul voii lui Dumnezeu, şi nici hotărârea sa crudă de a-şi face datoria sfântă. William era sigur că, în clipele în care oficia mesa de sfinţire a catedralei Kingsbridge, episcopul se gândea la vreo modalitate de a-i strica lui Philip momentul de glorie.

Pe tot parcursul mesei, William se plimbă de colo-colo. Pentru picioarele lui, era mai rău să stea pe loc decât să se mişte. Când mergea la biserica din Shiring, Walter îi aducea un scaun. Astfel, putea aţipi câteva minute în timpul slujbei. Aici totuşi, trebuia să vorbească şi cu diverşi oameni, iar mulţi dintre credincioşii adunaţi acolo foloseau acest timp pentru a încheia afaceri. William trecea de la unul la altul, încercând să intre în graţiile celor puternici, intimidându-i pe cei slabi şi adunând informaţii despre toţi şi toate. Nu mai trezea teroare în inimile oamenilor, aşa cum o făcea în vremurile bune de odinioară, dar, ca *sheriff,* era în continuare temut şi respectat.

Slujba se prelungea la nesfârşit. Avură parte de un lung răstimp în care călugării ieşiră din biserică pentru a-i stropi zidurile cu apă sfinţită. Către final, stareţul Philip anunţă numirea unui nou stareţ adjunct: acesta avea să fie fratele Jonathan, orfanul stăreţiei. Jonathan, care avea acum în jur de 35 de ani, era neobişnuit de înalt şi îi amintea lui William de Tom Constructorul: şi el fusese un fel de uriaş.

Când, în sfârşit, slujba se încheie, oaspeţii distinşi rămaseră în transeptul sudic, iar nobilimea măruntă din ţinut se înghesui în jurul lor. William porni şi el şchiopătând spre ei. Odinioară, vorbea de la egal la egal cu episcopii, dar acum trebuia să se încline şi să se înghesuie printre cavaleri şi printre micii proprietari de pământ. Episcopul Waleran îl trase pe William deoparte şi spuse:

— Cine este noul stareţ adjunct?

— Orfanul stăreţiei, răspunse William. Mereu a fost favoritul lui Philip.

— Pare prea tânăr pentru a fi numit stareţ adjunct.

— E mai vârstnic decât era Philip când a fost numit stareţ.

Waleran părea gânditor.

— Orfanul stăreţiei. Adu-mi aminte detaliile.

— Când Philip a venit aici, a adus un copilaş cu el.

Amintindu-şi, chipul lui Waleran se însenină.

— Pe toţi sfinţii, da! Uitasem de copilaşul lui Philip! Cum de am putut să uit aşa ceva?

— Au trecut treizeci de ani. Şi cui îi pasă?

Waleran îi adresă lui William acea privire dispreţuitoare pe care acesta din urmă o ura atât de mult, privirea care spunea: „Bou prost ce eşti, nu poţi să-ţi dai seama de ceva atât de simplu?” Simţi un junghi de durere în picior, aşa că îşi schimbă poziţia, într-o zadarnică încercare de a o alina. Waleran spuse:

— Ei bine, de unde a apărut copilaşul?

William îşi înghiţi resentimentele.

— L-a găsit abandonat lângă fostul lui schit din pădure, dacă-mi aduc aminte bine.

— Din ce în ce mai bine, spuse Waleran.

William tot nu înţelegea unde bătea.

— Şi ce dacă? întrebă el, ursuz.

— Ai spune că Philip l-a crescut pe copil ca şi cum ar fi fost fiul lui?

— Da.

— Iar acum l-a numit stareţ adjunct.

— Presupun că a fost ales de călugări. Cred că e foarte popular printre monahi.

— Oricine e numit stareţ adjunct la treizeci şi cinci de ani probabil că, în cele din urmă, are să primească postul de stareţ.

William nu avea de gând să spună „Şi ce dacă?” din nou, aşa că se mulţumi să aştepte – simţindu-se ca un şcolar prostuţ – ca Waleran să explice.

În cele din urmă, episcopul spuse:

— În mod clar, Jonathan e copilul lui Philip.

William izbucni în râs. Se aşteptase la un gând profund, iar Waleran venise cu o idee care era total ridicolă. Spre satisfacţia lui William, dispreţul său aduse un val de roşeaţă pe tenul ca de ceară al lui Waleran.

— Nimeni, din cei care-l cunosc pe Philip, n-ar crede un astfel de lucru, zise William. S-a născut să fie un băţ uscat. Ce idee!

Izbucni din nou în râs. Poate că Waleran se credea deştept, dar, de data aceasta, chiar îşi pierduse simţul realităţii.

Aroganţa lui Waleran era de-a dreptul glacială.

— Zic că Philip a avut o amantă, când conducea mănăstirea aceea mică din pădure. Apoi a devenit stareţ la Kingsbridge şi a trebuit să o părăsească pe femeie. Aceasta nu voia copilul dacă

nu-l putea avea pe tată, aşa că i-a lăsat pruncul în braţe. Philip, om sentimental, s-a simţit obligat să aibă grijă de el, aşa că le-a spus tuturor că era un orfan găsit.

William scutură din cap.

— Nu e de crezut. Dacă era vorba de altcineva, da. Philip, nu.

Waleran insistă:

— Dacă pruncul a fost abandonat, cum poate dovedi provenienţa lui?

— Nu poate, admise William. Aruncă o privire către transeptul sudic, unde Jonathan şi Philip stăteau unul lângă celălalt, vorbind cu episcopul de Hereford. Dar nici măcar nu seamănă!

— Nici tu nu semeni cu mama ta, spuse Waleran. Slavă Domnului!

— Ce rost are să vorbim despre lucrurile astea? întrebă William. Ce o să faci?

— O să-l acuz în faţa tribunalului ecleziastic, răspunse Waleran.

Asta era altceva. Niciunul dintre oamenii care-l cunoşteau pe Philip nu ar fi luat în consideraţie acuzaţia lui Waleran nici măcar o clipă, dar un judecător străin de Kingsbridge putea să o considere plauzibilă. Fără voia sa, William îşi dădu seama că, la urma urmelor, ideea lui Waleran nu era chiar atât de stupidă. Ca de obicei, episcopul se dovedea mai viclean decât William. Bineînţeles, acum Waleran arbora o expresie iritant de îngâmfată. Dar William era entuziasmat de perspectiva doborârii lui Philip.

— Dumnezeule, spuse el, cu aprindere. Chiar crezi că se poate?

— Depinde de judecător. Dar e posibil să fiu în măsură să aranjez ceva. Mă întreb…

William privi peste spaţiul transeptului la Philip, triumfător şi zâmbitor, având-l alături pe protejatul său înalt. Ferestrele mari cu geam colorat proiectau o lumină vrăjită asupra lor, făcându-i să pară nişte siluete desprinse dintr-un vis.

— Păcat trupesc şi nepotism, rosti vesel William. Dumnezeule!

— Dacă reuşim, spuse Waleran, savurând perspectiva, ar putea fi sfârşitul blestematului ăstuia de stareţ.

Niciun judecător de bună-credinţă nu l-ar fi găsit vinovat pe Philip.

Adevărul era că nu trebuise niciodată să se străduiască prea

tare pentru a rezista ispitei de a păcătui cu trupul. Ştia, din confesiunile călugărilor, că unii monahi se luptau cu disperare cu poftele carnale, dar el nu era astfel croit. Existase o vreme, pe când avea în jur de optsprezece ani, când avusese vise impure chinuitoare, dar faza aceea nu durase mult. Majoritatea timpului, castitatea nu reprezentase o povară pentru el. Nu avusese niciodată relaţii sexuale şi probabil că acum era prea bătrân pentru aşa ceva.

Cu toate acestea, Biserica lua acuzaţia cât se poate de în serios. Philip urma să fie judecat la tribunalul ecleziastic. Un arhidiacon de la Canterbury avea să fie de faţă. Waleran voise ca procesul să se ţină la Shiring, dar Philip se opusese, cu succes, iar acum se hotărâse că avea să fie ţinut la Kingsbridge, care era, în fond, oraşul catedrei episcopale. Acum, Philip îşi lua lucrurile personale din casa stareţului pentru a-i face loc arhidiaconului, care avea să stea aici.

Philip ştia că era nevinovat de păcat trupesc şi asta aducea, logic, concluzia că nu putea fi vinovat de nepotism, pentru că un om nu-şi poate favoriza fiii dacă nu are niciunul. Oricum, îşi frământa sufletul încercând să-şi dea seama dacă procedase greşit promovându-l pe Jonathan. Exact aşa cum gândurile impure erau umbra unui păcat mai mare, poate că favorizarea unui orfan iubit era umbra nepotismului. În mod normal, călugării nu aveau cum să aibă parte de plăcerile vieţii de familie, şi totuşi Jonathan îi era ca un fiu lui Philip. Acesta îl numise pe Jonathan chelar la o vârstă fragedă, iar acum îl promovase în funcţia de stareţ adjunct. „Am făcut-o pentru propria-mi mândrie, pentru propria-mi plăcere?” se întreba.

„Ei bine, da”, îşi răspunse.

Simţise o satisfacţie enormă educându-l pe Jonathan, privindu-l cum creştea şi văzându-l cum învaţă să conducă afacerile stăreţiei. Dar, chiar dacă aceste lucruri nu ar fi stârnit mulţumire în inima lui Philip, Jonathan tot ar fi fost cel mai priceput administrator din întreaga stăreţie. Era inteligent, credincios, conştiincios şi plin de imaginaţie. Crescut în mănăstire, nu cunoştea niciun alt fel de viaţă şi nu tânjise niciodată după libertate. Philip însuşi fusese crescut într-o abaţie. „Noi, orfanii crescuţi la mănăstire, devenim cei mai buni călugări”, îşi spuse el în gând.

Puse o carte într-o desagă: *Evanghelia după Luca*, o scriere plină de înţelepciune. Îl tratase pe Jonathan ca pe un fiu, dar nu

comisese niciun păcat demn de menţionat într-un tribunal ecleziastic. Acuzaţia era absurdă.

Din nefericire, simplul fapt că fusese acuzat îi crea probleme. Îi ştirbea autoritatea morală. Aveau să se găsească oameni care să-şi amintească doar acuza, nu şi verdictul. Data viitoare când Philip avea să se ridice şi să spună: „Porunca Domnului interzice ca un bărbat să poftească la nevasta vecinului său”, unii dintre credincioşi aveau să-şi spună în minte: „Dar tu te-ai distrat cât ai fost tânăr.”

Jonathan dădu buzna în casă, gâfâind. Philip se încruntă. Stareţul adjunct n-ar trebui să dea buzna în încăperi respirând din greu. Philip tocmai se pregătea să se lanseze într-o omilie despre purtarea demnitarilor monastici, când Jonathan spuse:

— Arhidiaconul Peter a ajuns deja!

— Bine, bine, îl linişti Philip. Tocmai terminam, oricum. Îi dădu desaga lui Jonathan. Du asta în dormitor şi nu te mai grăbi: mănăstirea este un loc al liniştii şi seninătăţii.

Jonathan acceptă desaga şi observaţia, dar spuse:

— Nu-mi place căutătura arhidiaconului.

— Sunt sigur că va fi un judecător corect, iar noi tocmai asta vrem, zise Philip.

Uşa se deschise din nou, iar arhidiaconul intră. Era un bărbat înalt şi zvelt, cam de vârsta lui Philip, cu păr grizonant rărit şi cu o expresie oarecum condescendentă pe chip. Părea vag cunoscut.

Philip îi întinse mâna, spunând:

— Eu sunt stareţul Philip.

— Te cunosc, rosti acru arhidiaconul. Nu-ţi aduci aminte de mine?

Vocea lui gravă reuşi să-i împrospăteze stareţului memoria. Philip îşi simţi inima îngreunându-se. Acesta era cel mai vechi duşman al său.

— Arhidiaconul Peter, spuse el mohorât. Peter din Wareham.

— Era un scandalagiu, îi explică Philip lui Jonathan câteva minute mai târziu, după ce-l lăsaseră pe arhidiacon să se instaleze în casa stareţului. Se plângea că nu munceam destul de mult, că mâncam prea bine sau că slujbele erau prea scurte. Spunea că eram indulgent. Voia să fie chiar el stareţ, sunt sigur. Bineînţeles, ar fi fost un dezastru. L-am numit responsabil cu pomenile, aşa că trebuia să petreacă jumătate din timp în afara

mănăstirii. Am făcut-o numai ca să mă descotorosesc de el. A fost cel mai bun lucru pentru stăreţie şi pentru el, dar sunt sigur că încă mă urăşte pentru asta, chiar şi după treizeci şi cinci de ani. Oftă. Când am vizitat împreună Sfântul Ioan-din-Pădure după marea foamete, am auzit că Peter a plecat la Canterbury. Iar acum o să mă judece.

Se aflau în claustru. Vremea era blândă, iar soarele trimitea raze calde. Pe aleea dinspre nord, cincizeci de băieţi din trei clase diferite învăţau să scrie şi să citească, iar murmurul estompat al lecţiilor lor plutea peste curtea interioară. Philip îşi aminti de vremurile în care şcoala mănăstirii era reprezentată de cinci băieţei şi de un călugăr senil, responsabil de educaţia lor. Se gândea la tot ce făcuse aici: construcţia catedralei, transformarea stăreţiei sărace şi în ruină într-o instituţie bogată, forfotind de agitaţie şi influentă, mărirea oraşului Kingsbridge. În biserică, mai bine de o sută de călugări cântau imnurile din cadrul slujbei. Din locul în care stătea, stareţul putea vedea vitraliile uimitor de frumoase de la nivelul luminatorului. În spatele său, lângă aleea de est, se afla o bibliotecă de piatră care conţinea sute de volume de teologie, de astronomie, de etică, de matematică, din toate ramurile cunoaşterii, de fapt. În lumea din afara zidurilor stăreţiei, pământurile acesteia, administrate în mod luminat de către demnitarii monastici, asigurau nu numai hrana călugărilor, dar şi a sute de ţărani. Oare aveau să i se răpească toate acestea printr-o minciună? Oare o stăreţie prosperă precum aceasta avea să fie dată pe mâna altcuiva, un pion de-al episcopului Waleran, ca de pildă alunecosul arhidiacon Baldwin, sau un nebun prezumţios ca Peter din Wareham, pentru a fi sărăcită şi aruncată în depravare la fel de repede cum fusese consolidată? Oare turmele mari de oi aveau să fie reduse la câteva animale costelive, oare fermele aveau să cadă iar în paragină, oare biblioteca urma să se umple de praf din cauza nefolosirii, iar frumoasa catedrală avea să ajungă pradă ruinei din cauza proastei gospodăriri? „Dumnezeu m-a ajutat să realizez toate acestea, îşi spuse el. Nu pot să cred că e voia Lui să se aleagă praful de tot.”

Jonathan spuse:

— Oricum, arhidiaconul Peter nu are cum să te găsească vinovat.

— Ba eu cred că o să o facă, zise Philip, cu inima grea.

— Cum ar putea, dacă are conştiinţă?

— Cred că a purtat mereu în suflet o nemulţumire legată de mine, iar aceasta e şansa lui de a dovedi că, tot timpul, eu am fost păcătosul, iar el, cel drept-credincios. Cumva, Waleran a aflat de asta şi s-a asigurat că Peter o să fie numit judecător în acest caz.

— Dar nu există dovezi!

— Nu are nevoie de dovezi. Va audia acuzarea şi apărarea; apoi se va ruga pentru îndrumare, după care îşi va anunţa verdictul.

— Fie ca Dumnezeu să-i arate calea cea bună!

— Peter n-o să-l asculte pe Dumnezeu. Nu a fost niciodată un bun ascultător.

— Şi ce o să se întâmple?

— Voi fi demis, spuse mohorât Philip. S-ar putea să mă lase să continui să trăiesc aici ca un călugăr de rând, să fac penitenţă pentru păcatul meu, dar e destul de greu de crezut. Cel mai probabil, mă vor exclude din ordin, ca să fie siguri că nu voi mai avea nicio influenţă aici.

— Şi atunci ce s-ar întâmpla?

— Bineînţeles, se vor organiza alegeri. Din păcate, acum intră în scenă loialităţile politice. Regele Henric este în conflict cu arhiepiscopul de Canterbury, Thomas Becket, iar arhiepiscopul Thomas e în exil în Franţa. Jumătate din arhidiaconii săi sunt cu el. Cealaltă jumătate, cei care au rămas, s-au dat de partea regelui, împotriva arhiepiscopului lor. În mod evident, Peter face parte din aceştia din urmă. Episcopul Waleran, de asemenea, a trecut de partea regelui. Waleran îşi va recomanda propriul candidat, susţinut de arhidiaconii de Canterbury şi de rege. Călugărilor de aici le va fi foarte greu să-i ţină piept.

— Cine crezi că va fi acest candidat?

— Stai liniştit, Waleran s-a gândit deja la cineva. Ar putea fi arhidiaconul Baldwin. Ar putea fi chiar Peter de Wareham.

— *Trebuie* să facem ceva să împiedicăm toate aceste lucruri! spuse Jonathan.

Philip încuviinţă.

— Dar totul e împotriva noastră. Nu avem cum să schimbăm situaţia politică. Singura posibilitate…

— Care ar fi? întrebă nerăbdător Jonathan.

Situaţia părea atât de fără speranţă, încât Philip considera că nu avea niciun rost să se joace cu idei disperate: n-ar face altceva decât să stimuleze optimismul lui Jonathan pentru ca, în

final, să-l dezamăgească.

— Ce voiai să spui?

Philip încă se mai gândea.

— Dacă ar exista o cale de a-mi dovedi nevinovăţia dincolo de orice urmă de îndoială, atunci lui Peter i-ar fi imposibil să mă declare vinovat.

— Dar despre ce dovezi ar fi vorba?

— Exact. Nu poţi dovedi că *nu* ai făcut ceva. Ar trebui să-l găsim pe adevăratul tău tată.

Instantaneu, Jonathan fu cuprins de entuziasm.

— Da! Exact! Asta o să facem!

— Ia-o uşurel! îl domoli Philip. Am încercat să o fac, la momentul respectiv. N-are cum să fie mai lesne după atâţia ani.

Dar Jonathan nu era dispus să se lase descurajat.

— Nu existau niciun fel de indicii privind provenienţa mea?

— Nimic, din păcate.

Acum, Philip îşi făcea griji pentru că trezise în sufletul lui Jonathan speranţe care nu-şi puteau găsi îndeplinirea. Deşi băiatul n-avea niciun fel de amintiri legate de părinţii lui, faptul că ei îl abandonaseră îl tulburase mereu. Acum credea că putea să rezolve misterul şi să găsească o explicaţie care să dovedească faptul că, în fond, aceştia îl iubiseră. Philip însă era sigur că asemenea încercări nu aveau cum să ducă decât la dezamăgire.

— I-ai întrebat pe cei care locuiau în apropiere? întrebă Jonathan.

— Nu locuia nimeni în apropiere. Schitul e în mijlocul pădurii. Probabil că părinţii tăi veniseră de la zeci de kilometri distanţă, poate chiar de la Winchester. M-am gândit la toate aceste lucruri.

Jonathan insista.

— N-ai văzut pe nimeni călătorind prin pădure cam în timpul acela?

— Nu.

Philip se încruntă. Era oare adevărat? Un gând rătăcit încerca să răzbată către suprafaţă, dintr-un ungher al minţii sale. În ziua în care fusese găsit copilaşul, Philip plecase de la schit pentru a merge la palatul episcopului, şi, pe drum, vorbise cu nişte oameni. Dintr-odată, îşi aminti.

— Ei bine, da, dacă vrei să ştii, Tom Constructorul şi familia sa treceau pe acolo.

Jonathan era uluit.

— Nu mi-ai spus niciodată asta!

— Niciodată nu mi s-a părut important. Şi nici acum nu mi se pare. I-am întâlnit la o zi sau două după ce ai fost găsit. I-am întrebat, iar ei au spus că nu văzuseră pe nimeni care să fi putut fi mama sau tatăl unui prunc abandonat.

Jonathan era de-a dreptul năucit. Philip se temea că acest întreg şir de întrebări avea să se dovedească profund dezamăgitor pentru el: nu avea să afle nimic despre părinţii săi şi nici nu avea să reuşească să dovedească nevinovăţia stareţului. Dar acum nu mai putea fi oprit.

— Şi, oricum, ce căutau în pădure? îşi continuă el întrebările, cu încăpăţânare.

— Tom se îndrepta către palatul episcopului. Căuta de lucru. Aşa au ajuns aici.

— Vreau să le pun şi eu nişte întrebări.

— Ei bine, Tom şi Alfred sunt morţi. Ellen trăieşte în pădure, şi numai Dumnezeu ştie când va apărea din nou. Dar ai putea vorbi cu Jack sau cu Martha.

— Merită încercat.

Poate că Jonathan avea dreptate. Avea energia proprie tinereţii. Philip se arătase tot timpul acesta pesimist şi încercase să-l descurajeze.

— Poţi să o faci, îi spuse el lui Jonathan. Eu îmbătrânesc şi mă simt din ce în ce mai obosit; altfel m-aş fi gândit să o fac chiar eu. Vorbeşte cu Jack. Ne agăţăm de-un fir de pai. Dar e singura noastră speranţă.

Proiectul ferestrelor fusese desenat în mărime naturală şi pictat pe o masă uriaşă de lemn care fusese spălată cu bere pentru a preveni curgerea vopselelor. Pictura înfăţişa Copacul lui Isaia, o genealogie a lui Isus în formă de desene. Sally luă o bucată groasă de sticlă rubinie şi o puse peste desen, într-o parte în care era înfăţişat corpul unuia dintre regii Israelului – Jack nu era sigur care dintre ei: nu reuşise niciodată să ţină minte simbolismul complex al imaginilor religioase. Sally înmuie o pensulă subţire într-un castron cu cretă măcinată amestecată cu apă şi trasă forma trupului pe sticlă: umerii, braţele şi poala robei.

În focul de lângă masă se afla o tijă de fier cu mâner de lemn. Sally scoase tija din flăcări şi apoi, rapid, dar cu grijă, trecu vârful roşu incandescent peste conturul pe care-l trasase. Sticla crăpă

exact pe conturul respectiv. Ucenicul ei luă bucata tăiată de sticlă şi începu să-i netezească marginile cu o pilă de fier.

Lui Jack îi plăcea la nebunie să-şi privească fiica la lucru. Schiţa mişcări rapide şi precise, fără să facă niciun gest de prisos. Pe când era doar o fetiţă, fusese fascinată de activitatea geamgiilor aduşi de la Paris şi mereu spusese că exact asta voia să facă în viaţă. Şi se ţinuse de această alegere. „Când oamenii vin pentru prima dată la catedrala Kingsbridge, sunt mai impresionaţi de vitraliile lui Sally decât de arhitectura tatălui ei", îşi spunea cu mâhnire Jack.

Ucenicul îi înapoie lui Sally sticla şlefuită, iar ea începu să picteze faldurile robei pe suprafaţă, folosind o vopsea făcută din minereu de fier, urină şi gumă arabică pentru aderenţă. Sticla plată căpătă, dintr-odată, aspectul unor falduri fine de stofă în neorânduială. Era foarte pricepută. Termină rapid, apoi puse bucata pictată lângă altele într-o tavă de fier, al cărei fund era acoperit cu var. Când tava se umplea, era băgată într-un cuptor. Căldura avea rolul de a fixa vopseaua în structura sticlei.

Sally îşi ridică privirea către Jack, îi adresă un zâmbet scurt, cuceritor, apoi luă o altă bucată de sticlă.

Jack plecă. Şi-ar fi putut petrece toată ziua privind-o, dar avea treabă de făcut. Era, după cum spunea Aliena, nebun după fiica sa. Când o privea, simţea un soi de uimire că el era răspunzător pentru existenţa acestei tinere inteligente, independente şi mature. Era încântat că ea se dovedea atât de pricepută la acest meşteşug.

Ca o ironie, Jack mereu făcuse presiuni asupra lui Tommy să devină constructor. De fapt, chiar îl obligase să lucreze pe şantier timp de câţiva ani. Dar Tommy era mai interesat de agricultură, de îngrijirea cailor, de vânătoare şi de scrimă, toate lucrurile care îl lăsau rece pe Jack. În cele din urmă, Jack îşi recunoscuse înfrângerea. Tommy servise ca scutier în subordinea unuia dintre nobilii din ţinut şi, într-un final, fusese făcut cavaler. Aliena îi dăruise o mică proprietate, constând în cinci sate. Iar cea talentată se dovedise a fi Sally. Acum, Tommy era căsătorit cu una dintre fiicele contelui de Bedford şi aveau trei copii. Jack era bunic. Dar Sally nu se măritase deşi ajunsese la vârsta de 25 de ani. Moştenise multe dintre trăsăturile de caracter ale bunicii sale, Ellen. Era agresiv de independentă.

Jack merse până la capătul vestic al catedralei şi ridică privirea către turnurile gemene. Erau aproape gata, iar clopotul

uriaş de bronz fusese trimis deja de la fonderia din Londra, şi trebuia să sosească în curând. În ultima vreme, Jack nu mai avea mare lucru de făcut. Dacă altădată conducea o armată de cioplitori de piatră şi dulgheri, care aşezau rânduri de blocuri cubice de piatră şi construiau schele, acum avea numai câţiva sculptori şi pictori care executau lucrări precise şi minuţioase la scară mică, făcând statui pentru nişele catedralei, construind turnuleţe ornamentale şi aurind aripile îngerilor de piatră. În afară de câte o clădire nouă care se ridica la stăreţie – o bibliotecă, un capitul, case pentru pelerini, spălătorii sau lăptării –, nu prea mai avea ce proiecta. Între două astfel de lucrări mărunte, Jack sculpta şi el, pentru prima oară, după mulţi ani. De-abia aştepta să dărâme vechea absidă înălţată de Tom Constructorul şi să construiască partea de est care i-ar desăvârşi proiectul catedralei, dar stareţul Philip voise să se bucure de clădire timp de un an înainte de a începe o altă campanie de construcţie. Philip îşi resimţea vârsta. Jack se temea că stareţul nu avea să mai apuce să vadă absida reconstruită.

„Cu toate acestea, lucrările vor fi continuate şi după moartea lui Philip”, îşi spuse Jack, zărind silueta enorm de înaltă a fratelui Jonathan care înainta spre el venind dinspre curtea bucătăriei. Jonathan avea să fie un stareţ bun, poate la fel de bun ca însuşi Philip. Jack era bucuros că se asigurase succesiunea: îi permitea să facă planuri de viitor.

— Îmi fac griji în privinţa tribunalului ecleziastic, Jack, începu Jonathan, fără niciun alt preambul.

— Credeam că e vorba de multă agitaţie pentru nimic, zise Jack.

— Şi eu… dar arhidiaconul s-a dovedit a fi un vechi duşman de-al stareţului Philip.

— La naiba! Dar, chiar şi aşa, n-are cum să-l găsească vinovat.

— Poate să facă tot ce doreşte.

Jack dădu dezgustat din cap. Uneori se întreba cum oamenii ca Jonathan puteau crede în continuare în Biserică, deşi vedeau că era atât de neruşinat de coruptă.

— Şi ce o să faci?

— Singura cale de a-i dovedi nevinovăţia este să aflu cine sunt părinţii mei.

— E un pic cam târziu pentru aşa ceva!

— E singura noastră speranţă.

Jack era zguduit. Păreau destul de disperaţi.

— Şi de unde ai de gând să începi?

— De la tine. Tu erai în zona schitului Sfântul Ioan-din-Pădure în timpul în care m-am născut eu.

— Da? Jack nu înţelegea unde voia să ajungă Jonathan. Am locuit acolo până la unsprezece ani şi probabil că sunt cu unsprezece ani mai bătrân decât tine…

— Părintele Philip spune că te-a întâlnit, cu mama ta, Tom Constructorul şi copiii lui Tom, chiar a doua zi după găsirea mea.

— Îmi aduc aminte. Am mâncat toate merindele lui Philip. Eram rupţi de foame.

— Gândeşte-te bine! Ai văzut pe cineva cu un prunc, sau o femeie care să fi fost gravidă, undeva în apropiere?

— Stai un moment. Jack era nedumerit. Vrei să spui că tu ai fost găsit în apropierea schitului Sfântul Ioan-din-Pădure?

— Da… n-ai ştiut asta?

Lui Jack nu-i vedea să-şi creadă urechilor.

— Nu… n-am ştiut, rosti el încet. Mintea sa lucra febril, analizând implicaţiile acestei revelaţii. Când am ajuns la Kingsbridge, tu erai deja acolo, aşa că am presupus, normal, că ai fost găsit în pădurea de pe aici.

Dintr-odată, Jack simţi nevoia să se aşeze. În apropiere se afla o grămadă de resturi de piatră, aşa că se aşeză pe ea.

Nerăbdător, Jonathan spuse:

— Lasă asta. Cumva ai văzut pe cineva în pădure?

— O, da, zise Jack. Nu ştiu cum să-ţi spun asta, Jonathan!

Călugărul păli.

— Ştii ceva, nu-i aşa? Ce ai văzut?

— Te-am văzut pe tine, Jonathan. Asta am văzut.

Jonathan rămase cu gura căscată.

— Ce… cum?

— Era în zori. Plecasem la vânătoare de raţe. Am auzit ţipete. Şi am găsit un copilaş nou-născut, înfăşurat într-o bucată de pelerină, lângă cenuşa unui foc care se stingea.

Jonathan se uita lung la el.

— Altceva?

Jack dădu încet din cap.

— Bebeluşul fusese pus pe un mormânt proaspăt.

Jonathan înghiţi un nod ce i se pusese în gât.

— Mama mea?

Jack încuviinţă.

Jonathan începu să plângă, dar continuă să pună întrebări.

— Şi ce ai făcut?

— M-am dus după mama. Dar, când ne întorceam la locul respectiv, am văzut un preot, călare pe un buiestraş, cu pruncul în braţe.

— Francis, spuse Jonathan pe un ton gâtuit.

— Ce?

Jonathan înghiţi cu greu.

— Am fost găsit de fratele părintelui Philip, Francis, preotul.

— Ce căuta el acolo?

— Venea să se vadă cu Philip la Sfântul Ioan-din-Pădure. Acolo m-a dus.

— Dumnezeule!

Jack se uita lung la călugărul cu chipul brăzdat de lacrimi. „Şi încă nu ai aflat tot, Jonathan”, spuse el în gând.

— Ai văzut pe cineva care putea să-mi fie tată? zise Jonathan.

— Da, rosti Jack, pe un ton solemn. Ştiu cine era.

— Spune-mi! spuse în şoaptă Jonathan.

— Tom Constructorul.

— Tom Constructorul? Jonathan se lăsă să cadă pe pământ. *Tom Constructorul era tatăl meu?*

— Da. Jack clătină din cap, uimit. Acum ştiu de cine îmi aduci aminte. Tu şi cu el sunteţi cei mai înalţi oameni pe care i-am văzut vreodată.

— S-a purtat mereu frumos cu mine când eram mic, spuse Jonathan, pe un ton buimac. Se juca mereu cu mine. Mă iubea. Îl vedeam la fel de des ca şi pe stareţul Philip. Lacrimile i se scurgeau în voie pe obraji. Era tatăl meu. Tatăl meu. Jonathan îşi ridică privirea către Jack. De ce m-a abandonat?

— Au crezut că o să mori oricum. Nu aveau lapte să-ţi dea. Erau şi ei aproape morţi de foame, ştiu prea bine. Se găseau în mijlocul pustietăţii. Nu ştiau că schitul se afla aproape. Nu aveau niciun fel de mâncare, în afară de nişte napi, iar, dacă ţi-ar fi dat şi ţie, ai fi murit.

— Deci mă iubeau, la urma urmei.

Jack vedea scena ca şi cum ar fi fost ieri: focul care se stingea, pământul proaspăt săpat al mormântului şi copilaşul micuţ, cu piele rozalie, care dădea din mâini şi din picioare sub stofa pelerinei. Puiuţul acela de om ajunsese bărbatul înalt care stătea pe pământ în faţa lui, plângând.

— O, da, te iubeau!

— Şi cum de nu a spus nimeni nimic despre toate acestea?

— Lui Tom îi era ruşine, evident, zise Jack. Probabil că mama ştia, iar noi, copiii, cred că ne dădusem seama. Oricum, era un subiect despre care nu discutam. Şi, bineînţeles, nici nu am făcut legătura între pruncul acela şi tine.

— Tom trebuie să fi făcut legătura, spuse Jonathan.

— Da.

— Mă întreb de ce nu m-a luat înapoi?

— Mama l-a părăsit la scurt timp după ce am venit aici, spuse Jack. Zâmbi trist. Mama era greu de mulţumit, ca Sally. Oricum, asta însemna că Tom ar fi trebuit să angajeze o doică pentru a avea grijă de tine. Aşa că presupun că s-a gândit: „De ce să nu-l las la mănăstire?” Erai foarte bine îngrijit acolo.

Jonathan dădu din cap în semn de încuviinţare.

— De dragul de Johnny Opt-Penny, Dumnezeu să-l odihnească!

— Oricum, probabil că, astfel, Tom a petrecut mai mult timp cu tine. Alergai toată ziua prin curtea stăreţiei, iar el lucra acolo. Dacă te lua de la stăreţie şi te lăsa acasă cu doica, te-ar fi văzut mai puţin. Şi îmi închipui că, pe măsură ce anii treceau, iar tu creşteai ca orfanul stăreţiei şi păreai fericit aşa, i s-a părut din ce în ce mai firesc să te lase acolo. Oricum, mulţi oameni îşi dăruiesc câte un copil lui Dumnezeu.

— Toţi anii aceştia, mi-am pus întrebări privind părinţii mei, spuse Jonathan.

Pe Jack îl durea sufletul, gândindu-se cât suferise.

— Am încercat să-mi închipui cum erau, l-am cerut lui Dumnezeu să mă lase să-i întâlnesc, L-am întrebat de ce m-au părăsit. Acum ştiu că mama a murit născându-mă pe mine, iar tata mi-a fost aproape tot restul vieţii. Jonathan zâmbi printre lacrimi. Nu-ţi pot spune cât de fericit sunt!

Jack se simţea şi el pe cale să izbucnească în plâns. Pentru a-şi ascunde stinghereala, spuse:

— Semeni cu Tom.

— Da?

Jonathan era încântat.

— Nu-ţi aduci aminte cât de înalt era?

— Pe atunci, toţi adulţii mi se păreau înalţi.

— Avea trăsături frumoase, ca tine. Bine definite. Dacă ţi-ai fi lăsat barbă, oamenii şi-ar fi dat seama că eşti fiul lui.

— Îmi aduc aminte ziua în care a murit, spuse Jonathan. M-a

plimbat prin târg. Ne-am uitat la lupta ursului cu câinii. Apoi m-am urcat pe zidul absidei. Mi-era prea frică să cobor, aşa că a trebuit să vină după mine şi să mă aducă jos ţinându-mă în braţe. Pe urmă i-a văzut pe oamenii lui William apropiindu-se. M-a dus în claustru. Atunci l-am văzut pentru ultima oară în viaţă.

— Îmi aduc aminte, spuse Jack. L-am văzut coborând cu tine în braţe.

— S-a asigurat că eram la adăpost, zise gânditor Jonathan.

— Apoi a avut grijă de ceilalţi, spuse Jack.

— Chiar m-a iubit!

Jack fu bătut de un gând.

— Asta va schimba cursul procesului lui Philip, nu-i aşa?

— Uitasem, spuse Jonathan. Da, va schimba tot. Dumnezeule!

— Dar avem oare dovezi de necontestat? întrebă Jack. Am văzut pruncul, apoi preotul, dar nu am văzut efectiv cum preotul duce copilaşul la mănăstirea din pădure.

— Francis ar putea depune mărturie. Însă el e fratele lui Philip şi se vor îndoi de spusele lui.

— Mama şi cu Tom au plecat împreună în dimineaţa aceea, spuse Jack, făcând un efort de memorie. Au spus că pleacă în căutarea preotului. Pun prinsoare că au fost la schit ca să se asigure că pruncul era în siguranţă.

— Dacă Ellen ar putea depune mărturie în faţa tribunalului, ar rezolva problema, spuse încrezător Jonathan.

— Philip o socotea vrăjitoare, zise Jack. Crezi că ar lăsa-o să depună mărturie?

— Am putea să-l luăm prin surprindere. Dar şi ea îl urăşte pe el. Ar fi dispusă să ia cuvântul dinaintea judecătorului?

— Nu ştiu, spuse Jack. Hai să o întrebăm!

— Păcat trupesc şi nepotism? strigă mama lui Jack. Philip? Femeia izbucni în râs. E prea absurd!

— Mamă, noi vorbim serios, spuse Jack.

— Philip n-ar putea păcătui cu trupul nici dacă l-ai băga într-un butoi cu trei târfe, spuse ea. N-ar şti ce să facă!

Jonathan părea stânjenit.

— Chiar dacă acuzaţia este absurdă, stareţul Philip are probleme serioase, spuse el.

— Şi de ce l-aş ajuta eu pe Philip? întrebă ea. Nu mi-a făcut decât necazuri.

Jack se temuse că aşa aveau să decurgă lucrurile. Mama sa

nu-l iertase niciodată pe Philip pentru că îi despărţise pe ea şi pe Tom.

— Philip mi-a făcut şi mie exact ce ţi-a făcut ţie… dacă eu pot să-l iert, atunci poţi şi tu.

— Eu nu sunt prea iertătoare din fire, replică ea.

— N-o face pentru Philip, atunci. Fă-o pentru mine. Vreau să continui construcţia catedralei.

— De ce? Biserica e gata.

— Aş vrea să dărâm absida înălţată de Tom şi să o reconstruiesc în stilul nou.

— Of, pentru numele lui Dumnezeu…

— Mamă! Philip e un stareţ bun, şi, după moartea lui, Jonathan îi va urma… dacă tu vii la Kingsbridge şi spui adevărul la proces.

— Nu-mi plac tribunalele, zise ea. Din procese nu iese niciodată nimic bun.

Era înnebunitor. Ea deţinea cheia procesului lui Philip: ar fi putut asigura respingerea acuzaţiilor. Dar era o bătrână încăpăţânată. Jack se temea că nu avea să reuşească să o convingă.

Hotărî să încerce cu tachinăria.

— Presupun că e destul de departe, pentru cineva de vârsta ta, spuse el, cu viclenie. Câţi ani ai? Şaizeci şi opt?

— Ba şaizeci şi doi şi nu încerca să mă provoci, replică ea, tăios. Şi sunt mai în formă decât tine, băiatule!

„Poate că aşa e”, îşi spuse Jack. Ellen avea părul la fel de alb ca zăpada, iar chipul îi era brăzdat de riduri adânci, dar ochii ei uimitori, aurii, vedeau la fel de multe ca pe vremuri: de cum îl zărise pe Jonathan, îşi dăduse seama cine era, şi spusese: „Ei bine, nu e nevoie să te întreb de ce ai venit aici. Ai aflat cine-ţi sunt părinţii, nu-i aşa? Dumnezeule, eşti la fel de înalt ca tatăl tău şi aproape la fel de lat în umeri!” Totodată, Ellen era în continuare la fel de independentă şi de încăpăţânată ca pe vremuri.

— Sally e exact ca tine, spuse Jack.

Ellen era încântată să audă aşa ceva.

— Da? Zâmbi. În ce privinţă?

— E încăpăţânată ca un catâr!

— Aha. Femeia păru supărată. Înseamnă că o să-i fie bine.

Jack hotărî că, de vreme ce nu mai avea nimic de pierdut, putea recurge la rugăminţi.

— Mamă, te rog… vino la Kingsbridge cu noi şi spune adevărul.

— Nu ştiu, zise ea.

Jonathan spuse:

— Eu am şi o altă rugăminte.

Jack se întrebă ce avea de gând. Se temea ca Jonathan să nu spună ceva care să o enerveze pe mama lui: lucru lesne de făcut, mai ales că era un slujitor al Bisericii. Îşi ţinu răsuflarea.

Jonathan continuă:

— Ai putea să-mi arăţi unde e îngropată mama?

Uşurel, Jack îşi îngădui să răsufle. Nu era nimic rău în ce spusese Jonathan. De fapt, cu greu ar fi putut găsi ceva mai potrivit pentru a-i înmuia inima mamei sale.

Ellen renunţă imediat la aerul ei duşmănos.

— Bineînţeles, îţi arăt, spuse ea. Sunt destul de sigură că ştiu exact locul.

Jack nu era prea dornic să-şi folosească astfel timpul rămas. Procesul avea să înceapă dimineaţă, şi până la stăreţie îi aştepta drum lung. Dar simţea că trebuia să lase destinul să-şi urmeze cursul.

Mama sa îi spuse lui Jonathan:

— Vrei să mergem acolo chiar acum?

— Da, te rog, dacă se poate!

— Bine.

Femeia se ridică. Luă o pelerină scurtă din blană de iepure şi şi-o aruncă peste umeri. Jack tocmai se pregătea să-i spună că avea să-i fie prea cald cu ea, dar îşi înghiţi cuvintele: îşi aminti că oamenii bătrâni sunt mai friguroşi de felul lor.

Ieşiră din peşteră, lăsând în urmă atmosfera acesteia mirosind a mere şi a fum de lemn, şi îşi croiră drum prin vegetaţia care ascundea intrarea, până întâlniră razele soarelui de primăvară. Ellen porni fără să ezite vreo clipă. Jack şi Jonathan îşi dezlegară caii şi o urmară. Erau nevoiţi să-şi ducă bidiviii de frâu, pentru că terenul era prea înecat de vegetaţie pentru a putea călări. Jack observă că mama sa mergea mai încet ca altădată. Nu era chiar atât de în formă pe cât spunea.

Jack nu ar fi putut să găsească locul de unul singur. Pe vremuri, reuşea să se orienteze în pădure la fel de uşor pe cât se putea deplasa prin Kingsbridge. Dar, acum, toate luminişurile păreau să semene între ele, aşa cum casele din Kingsbridge i-ar părea identice unui străin. Mama sa urma o înlănţuire de poteci

făcute de animale prin pădure. Din când în când, Jack recunoştea câte un reper legat de vreo amintire din copilărie: un stejar enorm unde se adăpostise odată de atacul unui mistreţ; o vizuină de iepuri în care captura animale pentru cină; un pârâu cu păstrăvi unde, după cum îşi amintea acum, putea prinde peşti grăsuni în doi timpi şi trei mişcări. Un timp, îşi dădea seama exact unde se găseau, după care se rătăcea din nou. Gândul că existase o vreme în care se simţise ca acasă în acest loc, acum în bună măsură necunoscut, îl umplea de uimire. Izvoarele şi desişurile sale îi păreau la fel de nefamiliare pe cum erau matriţele şi pietrele sale de boltă pentru un ţăran. Dacă s-ar fi gândit pe atunci la felul în care avea să decurgă viaţa sa, chiar şi cele mai inspirate presupuneri nu s-ar fi apropiat nici pe departe de adevăr.

Merseră mai mulţi kilometri. Era o zi caldă de primăvară, iar Jack se pomeni transpirat, dar mama sa nu-şi dădea jos pelerina de blană. Către mijlocul după-amiezii, Ellen se opri într-un luminiş umbros. Jack observă că femeia gâfâia, iar chipul îi căpătase o uşoară nuanţă cenuşie. În mod clar, era timpul să părăsească pădurea şi să vină să stea cu el şi cu Aliena. Se hotărî să încerce să o convingă din toate puterile.

— Te simţi bine? o întrebă.

— Bineînţeles că mă simt bine, replică ea, pe un ton tăios. Am ajuns!

Jack privi în jur. Nu recunoştea locul.

— Aici e? întrebă Jonathan.

— Da, spuse Ellen.

Jack întrebă:

— Dar unde e drumul?

— În partea aia.

Orientându-se după poziţia drumului, luminişul începu să i se pară cunoscut lui Jack, şi îşi simţi sufletul inundat de amintiri. Se găsea acolo un castan porcesc uriaş: pe atunci nu avea frunze, iar pe jos se aflau multe castane; acum era în floare, cu ciorchini mari, albi, în care florile semănau cu nişte lumânări într-un candelabru. Florile începuseră deja să se scuture şi, în răstimpuri, un nor de petale plutea încet către pământ.

— Martha mi-a spus cum s-au petrecut lucrurile, zise Jack. Se opriseră pentru că mama ta nu mai putea merge. Tom a făcut focul şi a fiert nişte napi pentru cină: nu aveau carne. Mama ta te-a născut chiar aici, pe pământ. Erai perfect sănătos, dar ceva

n-a mai fost în regulă cu mama ta, iar ea a murit.

La câţiva metri de baza copacului, solul prezenta o uşoară ridicătură.

— Uite, spuse Jack. Vezi moviliţa aceea?

Jonathan dădu afirmativ din cap, cu chipul încordat din cauza emoţiilor reprimate.

— Acela e mormântul.

Pe când Jack rostea aceste cuvinte, un val de flori căzu din copac, aşternându-se pe moviliţă ca un covor de petale.

Jonathan îngenunche lângă mormânt şi începu să se roage.

Jack rămase nemişcat, fără să mai rostească niciun cuvânt. Îşi amintea momentul în care îşi descoperise rudele din Cherbourg: fusese o experienţă sfâşietoare. Probabil că acelaşi lucru îl simţea şi Jonathan, însă mult mai intens.

Într-un final, Jonathan se ridică.

— Când o să devin stareţ, spuse el, cu o expresie solemnă, voi construi o mică mănăstire chiar aici, cu o capelă şi cu un cămin pentru oaspeţi, astfel încât niciun călător care trece pe aici să nu mai fie nevoit să-şi petreacă nopţile de iarnă dormind sub cerul liber. Voi închina căminul amintirii mamei mele. Îşi îndreptă privirea către Jack. Nu-i ştii numele, nu-i aşa?

— O chema Agnes, spuse Ellen cu o voce blândă. Numele mamei tale era Agnes.

***

Episcopul Waleran îşi expunea cazul cât se poate de convingător.

Începu prin a relata în faţa tribunalului ascensiunea precoce a lui Philip: chelar al mănăstirii unde crescuse la numai 21 de ani, stareţ al schitului Sfântul Ioan-din-Pădure la 23; stareţ la Kingsbridge la numai 28 de ani. Accentua mereu tinereţea lui Philip şi reuşi să insinueze că orice persoană care accepta asemenea responsabilităţi la o vârstă atât de fragedă avea o anumită aroganţă. Apoi descrise schitul Sfântul Ioan-din-Pădure, faptul că era un locaş îndepărtat şi izolat, şi vorbi despre libertatea de care se bucura oricine se vedea numit stareţ acolo.

— Pe cine poate surprinde, spunea el, că, după cinci ani în care a condus efectiv independent, fără să fie aproape deloc supravegheat, acest tânăr neexperimentat şi pasional a avut un copil?

Ascultându-l pe episcop, părea aproape inevitabil ca lucrurile să se fi petrecut astfel. Waleran era înnebunitor de credibil. Lui

Philip îi venea să-l strângă de gât.

Waleran continuă prin a povesti cum Philip îi adusese pe Jonathan şi pe Johnny Opt-Penny cu sine atunci când fusese ales stareţ la Kingsbridge. Accentuă că monahii fuseseră surprinşi să vadă cum noul lor stareţ aducea cu el un prunc şi pe cel care-l îngrijea. Aici episcopul spunea adevărul. Pentru o clipă, Philip uită de încordarea procesului şi trebui să îşi înăbuşe un zâmbet nostalgic.

Waleran continuă spunând că, în tinereţe, Philip se jucase cu Jonathan, îl învăţase diverse lecţii şi, mai târziu, îl numise asistentul său personal, exact aşa cum ar face oricine cu fiul lui, numai că slujitorilor Domnului nu li se îngăduia să aibă fii.

— Jonathan era un tânăr precoce, exact ca Philip, spuse Waleran. După moartea lui Cuthbert Cap-Alb, Philip l-a numit pe Jonathan chelar, chiar dacă acesta nu avea decât douăzeci şi unu de ani. Chiar nu mai era altcineva potrivit pentru această funcţie, în această mănăstire cu mai mult de o sută de călugări? Nimeni în afară de acest băiat de douăzeci şi unu de ani? Sau Philip nu făcea altceva decât să-şi favorizeze fiul? Când Milius a plecat să îndeplinească funcţia de stareţ la Glastonbury, Philip l-a numit pe Jonathan casier. Are treizeci şi patru de ani. Este el chiar cel mai înţelept şi credincios dintre toţi călugării de aici? Sau e, pur şi simplu, favoritul lui Philip?

Philip aruncă o privire în jur. Şedinţa de judecată se ţinea în transeptul sudic al catedralei Kingsbridge. Arhidiaconul Peter stătea pe un jilţ mare, sculptat, aducând cu un tron. Erau prezenţi toţi oamenii lui Waleran, precum şi cei mai mulţi dintre călugării de la Kingsbridge. În mănăstire nu se muncea aproape deloc cât timp stareţul era judecat. Fiecare cleric important din ţinut era prezent, chiar şi unii dintre mai mărunţii preoţi parohi. De asemenea, se găseau de faţă şi reprezentanţi din diocezele vecine. Întreaga comunitate ecleziastică din sudul Angliei aştepta verdictul acestui tribunal. Bineînţeles, nu erau prea interesaţi de virtutea lui Philip, sau de lipsa ei: urmăreau înfruntarea finală de forţe dintre stareţul Philip şi episcopul Waleran.

După ce Waleran luă loc, Philip depuse jurământul şi prinse să povestească liniştit ce se întâmplase în dimineaţa aceea de iarnă, cu atâţia ani în urmă. Începu cu cearta stârnită de Peter de Wareham: voia ca toţi să ştie că Peter îi purta duşmănie. Apoi îl chemă pe Francis să istorisească felul în care fusese găsit

pruncul.

Jonathan plecase, lăsându-i stareţului un mesaj că găsise informaţii noi despre părinţii lui. Jack dispăruse şi el, de unde Philip trăsese concluzia că plecarea lui Jonathan era cumva legată de mama lui Jack, Ellen vrăjitoarea, iar Jonathan se temuse că, dacă ar fi stat să-i explice, stareţul i-ar fi interzis să plece. Ar fi trebuit să se întoarcă de dimineaţă, dar nu ajunseseră încă. Philip nu credea că Ellen ar avea ceva de adăugat la povestea pe care o spunea acum Francis.

După ce Francis termină, Philip începu să vorbească.

— Copilaşul acela nu era al meu, spuse el, simplu. Jur că nu era al meu, jur pe sufletul meu etern! Nu am avut niciodată legături carnale cu vreo femeie, şi mi-am păstrat până în ziua de astăzi castitatea pe care ne-o impune Apostolul Pavel. Şi atunci de ce, întreabă Sfinţia Sa episcopul, de ce l-am tratat pe copilaş ca şi cum ar fi fost al meu?

Stareţul aruncă o privire înspre cei care-l ascultau. Hotărâse că singura sa şansă era să rostească adevărul şi să spere că Dumnezeu îi va grăi suficient de tare arhidiaconului Peter încât să se facă auzit, în pofida voinţei acestuia.

— Când aveam şase ani, mama şi tatăl meu au murit. Au fost ucişi de soldaţii bătrânului rege Henric, în Ţara Galilor. Eu şi fratele meu am fost salvaţi de abatele unei mănăstiri din apropiere şi, din ziua aceea, am fost îngrijiţi de călugări. Am fost un orfan crescut la mănăstire. Ştiu cum e. Înţeleg că orfanul tânjeşte după atingerea unei mame, chiar dacă-şi iubeşte fraţii care-l îngrijesc. Ştiam că Jonathan avea să se simtă ciudat, anormal, ilegitim. Am simţit şi eu aceeaşi izolare, am trăit sentimentul că sunt diferit faţă de toţi ceilalţi, pentru că toţi aveau o mamă şi un tată, pe când eu nu. Ca şi el, m-am simţit ruşinat pentru că eram o povară, pentru că trăiam din mila altora; m-am întrebat ce anume era în neregulă cu mine, astfel încât să fiu privat de lucruri pe care alţii le considerau fireşti. Ştiam că Jonathan avea să viseze, în miez de noapte, la sânul cald, parfumat, şi la vocea blândă a mamei pe care nu a cunoscut-o niciodată, acea făptură care să-l iubească pe deplin şi necondiţionat.

Chipul arhidiaconului părea săpat în piatră. Philip îşi dădu seama că Peter era, de fapt, cel mai rău soi de creştin: accepta toate interdicţiile, aplica fiecare îndemn, insista asupra tuturor formelor de refuz şi cerea pedepse stricte pentru fiecare abatere;

dar ignora compasiunea creştină, refuza mila pe care creştinismul o promova, încălca flagrant această etică a iubirii şi nesocotea în văzul tuturor legile blânde ale lui Isus. „Aşa erau fariseii, îşi spuse Philip. Nici nu e de mirare că Domnul prefera să mănânce cu vameşii şi cu păcătoşii.”

Vorbi mai departe, deşi înţelegea, cu inima grea, că nimic din ce ar fi putut spune nu avea să treacă de armura convingerilor excesive ale lui Peter.

— Nimeni nu-l putea iubi pe băiatul acela ca mine, cu excepţia părinţilor lui; iar pe aceştia nu am reuşit să-i găsim. Ce semn mai clar al voinţei lui Dumnezeu…

Se opri. Jonathan tocmai intrase în biserică, alături de Jack; iar între ei se afla vrăjitoarea, mama lui Jack.

Îmbătrânise: avea părul alb ca zăpada, iar chipul îi era ridat. Dar îşi făcu intrarea precum o regină, cu capul sus, cu ochii ei stranii, aurii, aruncând săgeţi de sfidare. Philip era prea surprins pentru a mai protesta la adresa venirii ei.

Odată ajunsă în transept, postându-se în faţa arhidiaconului Peter, Ellen reuşi să-i amuţească pe toţi. Vorbi cu un glas care răsuna ca o trâmbiţă, amplificat de ecourile bisericii fiului ei.

— Jur pe tot ce e sfânt că Jonathan este fiul lui Tom Constructorul, răposatul meu soţ, cu prima sa soţie!

În mulţimea de clerici se iscă o zarvă uluitoare. O vreme, nimeni nu se putu face auzit. Philip era complet năucit. Se holba cu gura căscată la Ellen. Tom Constructorul? Jonathan era fiul lui Tom Constructorul? Când îl privi pe Jonathan, îşi dădu seama imediat că era adevărat: semănau, nu numai la înălţime, ci şi la trăsături. Dacă Jonathan ar fi avut barbă, ar fi fost evident.

Prima sa reacţie fu un sentiment de pierdere. Până acum, el reprezentase pentru Jonathan bărbatul cel mai apropiat de figura paternă. Dar adevăratul lui tată era Tom şi, deşi acesta răposase, descoperirea respectivă schimba totul. Philip nu se mai putea gândi tainic la sine ca fiind tatăl lui Jonathan. Jonathan însuşi nu avea să se mai simtă ca fiul lui. Acum, Jonathan era fiul lui Tom. Philip îl pierduse.

Stareţul se lăsă să cadă pe scaun. Când mulţimea începu să se liniştească, Ellen le povesti cum Jack auzise un plânset şi găsise un nou-născut. Philip asculta, năucit, cum ea şi Tom se ascunseseră în tufişuri, privind, în vreme ce stareţul şi ceilalţi călugări, întorcându-se de la muncă, îl găsiseră pe Francis aşteptându-i cu un copilaş nou-născut pe care Johnny Opt-Penny

încerca să-l hrănească folosind un ştergar înmuiat într-o găleată cu lapte de capră.

Philip îşi amintea cât se poate de clar cât de interesat fusese Tom, tânăr pe atunci, în momentul în care se întâlniseră a doua zi şi Philip îi povestise despre pruncul abandonat. Philip presupusese că interesul lui venea din compasiunea pe care ar simţi-o orice om pentru o astfel de poveste emoţionantă, dar, de fapt, Tom afla ce se întâmplase cu propriul fiu.

Apoi îşi aduse aminte cum, în decursul anilor, pe când Jonathan învăţa să meargă şi să vorbească şi începea să alerge zburdalnic prin curtea stăreţiei, Tom fusese foarte ataşat de el. Nimănui nu i se păruse ceva ciudat: pe atunci, toţi oamenii de la mănăstire îl tratau pe Jonathan ca pe un animăluţ răsfăţat, aşa că purtarea constructorului nu era cu nimic ieşită din comun; dar acum, privind retrospectiv, Philip înţelegea că atenţia pe care Tom i-o acorda lui Jonathan era una specială.

Pe când Ellen se aşeza, stareţul îşi dădu seama că i se dovedise nevinovăţia. Dezvăluirile lui Ellen îl impresionaseră atât de mult, încât aproape că uitase că era acuzat într-un proces. Povestea ei despre naştere şi moarte, despre disperare şi speranţă, despre secrete vechi şi dragoste eternă, făcea ca problema castităţii lui Philip să pară una de rând. Bineînţeles, nu era deloc banală; întregul viitor al stăreţiei depindea de ea; iar Ellen dăduse un răspuns atât de zguduitor, încât părea imposibil ca procesul să continue. „Nici măcar Peter din Wareham nu mă poate declara vinovat după o mărturie ca asta”, îşi spuse Philip. Waleran pierduse din nou.

Însă episcopul nu era pregătit să-şi recunoască înfrângerea. Îndreptă un deget acuzator către Ellen.

— Spui că Tom Constructorul ţi-a mărturisit că pruncul adus la schit era al lui.

— Da, spuse Ellen, pe un ton precaut.

— Dar celelalte două persoane care ar fi putut confirma acest lucru – copiii Alfred şi Martha – nu v-au însoţit la mănăstire.

— Nu.

— Iar Tom este mort, aşa că nu avem decât cuvântul tău că Tom ţi-ar fi mărturisit aşa ceva. Povestea ta nu poate fi confirmată.

— Ce altă confirmare vrei? întrebă ea, aprig. Jack a văzut copilul abandonat. Francis l-a luat. Eu şi Jack ne-am întâlnit cu Tom, Alfred şi Martha. Francis a dus pruncul la schit. Eu şi Tom

am privit de la adăpostul pădurii ce se întâmpla la schit. Câţi martori îţi trebuie?

— Nu te cred, spuse Waleran.

— Nu mă crezi? zise Ellen şi dintr-odată, Philip îşi dădu seama că era furioasă, o furie profundă şi intensă. *Tu* nu mă crezi pe mine? Tu, Waleran Bigod, pe care te ştiu de sperjur?

Ce Dumnezeu se mai întâmpla acum? Philip presimţi apropierea unui dezastru. Waleran pălise. „Mai e ceva aici, îşi spuse Philip. Ceva de care se teme Waleran.” Simţi un fior de tulburare în stomac. Brusc, episcopul căpătase un aer vulnerabil.

Philip o întrebă pe Ellen:

— De unde ştii că episcopul a comis sperjur?

— În urmă cu patruzeci şi şapte de ani, chiar în această stăreţie, exista un prizonier pe nume Jack Shareburg, spuse Ellen.

Waleran o întrerupse:

— Acest tribunal nu e interesat de evenimente care au avut loc cu atâta timp în urmă!

— Ba da, este, spuse Philip. Acuzaţia adusă împotriva mea se referă la un presupus act de păcat trupesc petrecut acum treizeci şi cinci de ani, Sfinţia Ta! Mi-aţi cerut să-mi demonstrez nevinovăţia. Acum, tribunalul nu are cum să nu se aştepte la acelaşi lucru şi de la Sfinţia Ta. Se întoarse către Ellen: Continuă!

— Nimeni nu ştia pentru ce era ţinut prizonier, cu atât mai puţin el însuşi; dar a venit vremea în care a fost eliberat, dându-i-se o cupă bătută cu pietre preţioase, poate ca recompensă pentru anii în care fusese închis pe nedrept. Bineînţeles, el nu voia cupa cu pietre scumpe: nu-i trebuia la nimic şi era prea scumpă pentru a putea fi vândută la târg. Aşa că a lăsat-o aici, în vechea catedrală de la Kingsbridge. La scurt timp după aceea, a fost arestat – de Waleran Bigod, care nu era pe atunci decât un simplu preot de ţară, umil, dar ambiţios –, iar cupa a apărut din nou, în mod misterios, în traista lui Jack. Jack Shareburg a fost acuzat pe nedrept că furase cupa. A fost condamnat pe baza jurămintelor a trei persoane: Waleran Bigod, Percy Hamleigh şi stareţul James de la Kingsbridge. Şi a fost spânzurat.

Pentru o clipă, printre cei prezenţi se lăsă o tăcere înmărmurită, după care Philip spuse:

— De unde ştii toate aceste lucruri?

— Am fost singura prietenă a lui Jack Shareburg, iar el este tatăl fiului meu, Jack Jackson, maistrul constructor de la această

catedrală!

Se iscă o hărmălaie de glasuri. Waleran şi Peter încercau să vorbească în acelaşi timp, dar niciunul nu putea acoperi gălăgia uluită a clericilor adunaţi în transeptul catedralei. „Au venit să vadă o înfruntare de forţe, îşi spuse Philip, dar nu s-au aşteptat la aşa ceva.”

În cele din urmă, Peter reuşi să se facă auzit.

— De ce l-ar acuza pe nedrept trei cetăţeni onorabili pe un străin nevinovat? întrebă el, pe un ton sceptic.

— Pentru un câştig sau altul, spuse Ellen. Waleran Bigod a fost numit arhidiacon. Lui Percy i s-au dat conacul de la Hamleigh şi alte câteva sate şi a devenit un om bogat. Nu ştiu care a fost răsplata primită de stareţul James.

— Aici pot să vă răspund eu, se auzi un glas nou.

Philip aruncă o privire în jur, surprins: cel care vorbise era Remigius. Monahul trecuse pragul a şapte decenii de viaţă, avea părul alb şi o tendinţă de a vorbi fără şir; dar acum, pe când se ridica sprijinindu-se în baston, avea ochii vioi şi o expresie cât se poate de ageră. Rar se întâmpla să fie auzit vorbind în public: de la eşecul suferit şi întoarcerea la mănăstire, dusese un trai tăcut şi umil. Philip se întreba ce avea să urmeze. Cărei tabere avea să i se alăture Remigius? Avea să profite de ocazie pentru a-şi înjunghia vechiul duşman, stareţul Philip, pe la spate?

— Pot să vă spun care a fost răsplata stareţului James, zise Remigius. Stăreţia a primit satele Northwold, Southwold şi Hundredacre, plus pădurea Oldean.

Philip era uluit. Putea fi oare adevărat că vechiul stareţ mărturisise fals, sub jurământ, pentru câteva sătuce?

— Stareţul James nu a fost niciodată un conducător bun, continuă Remigius. Stăreţia era la ananghie, iar el a crezut că un venit suplimentar ne-ar ajuta să ne revenim. Remigius se opri, după care spuse, aspru: A făcut puţin bine, dar mult rău. Pentru o vreme, venitul obţinut ne-a folosit, dar stareţul James nu şi-a mai recăpătat respectul de sine niciodată.

Ascultându-l pe Remigius, Philip îşi aduse aminte de aerul înfrânt, moale al vechiului stareţ şi, în sfârşit, înţelese.

Remigius continuă:

— James nu a comis efectiv sperjur, pentru că nu a făcut altceva decât să jure că respectiva cupă aparţinea stăreţiei; dar, deşi ştia că Jack Shareburg era nevinovat, nu a spus nimic. Şi a regretat acest lucru pentru tot restul vieţii sale.

„Fireşte c-a regretat”, îşi spuse Philip; era un păcat grav pentru un călugăr. Mărturia lui Remigius confirma povestea lui Ellen – şi îl condamna pe Waleran.

Dar Remigius încă nu sfârşise ce avea de spus.

— Câţiva dintre cei mai vârstnici călugări de aici încă-şi mai aduc aminte cum era stăreţia în urmă cu patruzeci de ani: ziduri dărâmate, sărăcie, un aer ponosit, demoralizat. Iar toate acestea din pricina vinovăţiei care apăsa sufletul stareţului. Când era pe moarte, mi-a mărturisit păcatul comis. Am vrut…

Remigius se opri. În biserică era linişte deplină – cu toţii aşteptau cu sufletul la gură. Bătrânul oftă şi începu din nou să vorbească:

— Am vrut să-i iau eu funcţia şi să repar pagubele. Dar Dumnezeu a ales un alt om pentru această sarcină. Îşi curmă iarăşi vorba, iar chipul său bătrân se contractă dureros atunci când Remigius făcu un efort să încheie. Ar trebui să spun: Dumnezeu a ales un om mai bun.

Se aşeză cu o mişcare bruscă.

Philip era şocat, năucit şi recunoscător în faţa celor ce se petreceau. Doi vechi duşmani, Ellen şi Remigius, îl salvaseră. Dezvăluirea acestor vechi secrete îl făcea să se simtă ca şi cum până atunci trăise cu ochii pe jumătate închişi. Episcopul Waleran era livid de furie. Probabil că trăise cu certitudinea că, după atâta amar de vreme, se găsea la adăpost. Episcopul stătea aplecat către Peter, vorbindu-i la ureche, în timp ce din public se auzea un zvon de comentarii.

Peter se ridică şi strigă:

— Tăcere!

În biserică se lăsă liniştea.

— Tribunalul e suspendat! spuse el.

— Staţi un moment! Cel care vorbea era Jack Jackson. Nu e suficient! spuse el, înflăcărat. Vreau să ştiu *de ce!*

Fără să-l ia în seamă pe Jack, Peter se îndreptă către uşa care făcea legătura cu claustrul, iar Waleran îl urmă.

Jack porni după ei.

— De ce ai făcut-o? strigă el înspre Waleran. Ai minţit sub jurământ, iar un om a murit: ai de gând să pleci de aici fără să mai spui nimic?

Waleran privea ţintă înaintea sa, alb ca varul, cu buzele strânse, cu chipul transformat într-o mască a furiei reprimate. Pe când episcopul ieşea pe uşă, Jack urlă:

— Răspunde-mi, laş corupt şi mincinos! De ce mi-ai omorât tatăl?

Waleran ieşi din biserică, iar uşa se trânti în urma lui.

Capitolul 18

I

Scrisoarea de la regele Henric sosi cât timp călugării erau la canon.

Jack construise un capitul nou, încăpător, care să-i cuprindă pe toţi cei o sută cincizeci de monahi – nicio altă mănăstire din Anglia nu mai avea atâţia călugări. Clădirea rotundă avea o boltă de piatră şi rânduri de trepte pe care să stea călugării. Demnitarii monastici stăteau pe bănci de piatră aflate de-a lungul zidurilor, un pic deasupra celorlalţi; iar Philip şi Jonathan aveau două tronuri sculptate, aflate lângă perete, faţă în faţă cu uşa.

Un călugăr tânăr citea cel de-al şaptelea capitol al *Regulii Sfântului Benedict:*

— „Cea de-a şasea treaptă a umilinţei este atunci când un călugăr acceptă tot ce este rău şi josnic…"

Philip îşi dădu deodată seama că nu ştia numele călugărului care citea. Asta pentru că îmbătrânea sau pentru că mănăstirea era atât de mare?

— „Cea de-a şaptea treaptă a umilinţei este nu numai când un om mărturiseşte cu gura lui că este josnic şi inferior celorlalţi, ci atunci când crede în adâncul sufletului acest lucru."

Philip ştia că nu ajunsese încă în această etapă a umilinţei. Reuşise o mulţime de lucruri în şaizeci şi doi de ani de viaţă, şi o făcuse prin curaj, hotărâre şi folosirea minţii; dar trebuia să-şi aducă mereu aminte că adevăratul motiv al izbânzilor sale fusese acela că se bucurase de ajutorul lui Dumnezeu, fără de care toate eforturile i-ar fi fost în van.

Lângă el, Jonathan se tot foia, cuprins de nelinişte. Jonathan avea probleme chiar mai mari decât Philip atunci când venea vorba de virtutea umilinţei. Aroganţa era viciul conducătorilor buni. Jonathan era pregătit să preia conducerea stăreţiei şi nu mai avea răbdare. Vorbise cu Aliena şi de-abia aştepta să încerce tehnicile ei de cultivare a pământului, cum ar fi aratul cu cai şi plantarea unor recolte de primăvară, precum ovăzul şi mazărea, pe o parte din terenurile necultivate. Philip îşi dădea seama că

era la fel ca în urmă cu treizeci şi cinci de ani, când lui îi venise ideea de a creşte cât mai multe oi pentru lână.

Ştia că trebuia să se retragă şi să-l lase pe Jonathan să preia funcţia de stareţ. Se cuvenea ca el să-şi petreacă ultimii ani în rugăciune şi în meditaţie. Era o cale pe care le-o recomandase adesea altora. Dar acum, când era suficient de bătrân ca să se retragă, această perspectivă îl îngrozea. Corpul îi era perfect sănătos, iar mintea o avea la fel de ageră ca întotdeauna. O viaţă închinată rugăciunii şi meditaţiei l-ar fi făcut să înnebunească.

Şi totuşi, Jonathan n-avea să aştepte la nesfârşit. Dumnezeu îi dăruise calităţile necesare pentru a conduce o mănăstire mare, şi nu avea de gând să-şi irosească talentele. În decursul anilor, vizitase o mulţime de abaţii şi făcuse o impresie bună peste tot. Într-una din zilele acestea, după trecerea la cele sfinte a vreunui abate, poate că monahii din subordinea răposatului aveau să-i ceară lui Jonathan să se înscrie la alegeri, iar lui Philip i-ar fi venit greu să-i refuze asta.

Tânărul al cărui nume Philip nu reuşea să şi-l aducă aminte tocmai termina capitolul când se auzi un ciocănit la uşă, iar portarul intră. Fratele Steven, circuitorul, se încruntă la el: nu avea voie să-i deranjeze pe călugări în timpul canonului. Circuitorul era responsabil cu disciplina şi, ca toţi oamenii făcuţi pentru asemenea îndatoriri, Steven ţinea foarte mult ca regulile să fie respectate.

Portarul spuse, într-o şoaptă ceva mai puternică:

— A sosit un mesager din partea regelui!

Philip i se adresă lui Jonathan:

— Te ocupi tu, te rog?

Probabil că mesagerul avea să insiste să înmâneze scrisoarea numai unui demnitar important în structura stăreţiei. Jonathan ieşi. Călugării vorbeau între ei în şoaptă. Cu un glas ferm, Philip spuse:

— Vom continua cu necrologul.

Pe când începeau rugăciunile pentru cei morţi, Philip se întrebă ce avea de transmis regele Henric al II-lea stăreţiei. Probabil că nu erau veşti bune. Henric era la cuţite cu Biserica de şase ani încoace. Cearta începuse de la jurisdicţia tribunalelor ecleziastice, dar inflexibilitatea regelui şi zelul arhiepiscopului de Canterbury, Thomas Becket, făcuseră imposibil să se ajungă la un compromis, iar disputa devenise o adevărată criză. Becket fusese obligat să plece în exil.

Din păcate, Biserica Angliei nu era un front unit care să-l susţină pe arhiepiscop. Unii episcopi, printre care şi Waleran Bigod, se dăduseră de partea regelui spre a-i intra în graţii. Totuşi, papa exercita presiuni asupra lui Henric pentru a face pace cu Becket. Poate consecinţa cea mai gravă a întregului conflict o reprezenta faptul că nevoia lui Henric de a avea susţinători în cadrul sistemului bisericesc le dăduse ocazia unor episcopi însetaţi de putere, cum era şi Waleran, să aibă o influenţă mai mare la curte. Tocmai de aceea, pentru Philip, o scrisoare de la rege reprezenta o veste mai sumbră decât de obicei.

Jonathan se întoarse şi îi înmână lui Philip un sul de pergament sigilat cu ceară, pe care se vedea urma unui enorm sigiliu regal. Toţi călugării se uitau la ei. Philip hotărî că era exagerat să le ceară să se concentreze asupra rugăciunilor pentru morţi cât timp el avea o astfel de scrisoare în mână.

— Bine, spuse el. Vom continua rugăciunile mai târziu. Rupse sigiliul şi deschise scrisoarea. Aruncă o privire la formulele de salut, după care îi dădu epistola lui Jonathan, ai cărui ochi tineri erau mai ageri. Citeşte-ne, te rog!

După formulele obişnuite de introducere, regele spunea:

— „În calitate de episcop de Lincoln l-am numit pe Waleran Bigod, care este în momentul de faţă episcop de Kingsbridge…”

Vocea lui Jonathan fu acoperită de zumzăitul comentariilor. Philip clătină din cap, cuprins de dezgust. De când cu dezvăluirile făcute la procesul lui Philip, Waleran pierduse orice credibilitate pe plan local: nu avea cum să mai continue în funcţia de episcop. Aşa că îl convinsese pe rege să-l numească episcop de Lincoln – una dintre cele mai bogate episcopii din lume. Ca importanţă, Lincoln era a treia dioceză din ţară, după Canterbury şi York. De aici, nu mai era decât un mic pas până la funcţia de arhiepiscop. Poate că Henric îl pregătea pe Waleran să-i ia locul lui Thomas Becket. Gândul că Waleran putea deveni arhiepiscop de Canterbury, conducătorul Bisericii Angliei, era atât de îngrozitor, încât Philip simţi greaţă.

După ce călugării se mai calmară, Jonathan continuă:

— „… şi am recomandat Vicarului şi Canonului din Lincoln să-l aleagă.”

„Ei bine, uşor de zis, mai greu de făcut”, îşi spuse Philip. O recomandare regală era aproape ca un ordin, dar nu tocmai: în situaţia în care canonicii din Lincoln luau poziţie împotriva lui

Waleran, sau dacă îşi aveau propriul candidat, i-ar fi făcut probleme regelui. Probabil că, în final, regele avea să obţină ce voia, dar nu era ceva bătut în cuie.

Jonathan citea mai departe:

— „Vă ordon vouă, membrii Canonului din Kingsbridge, să organizaţi alegerea noului episcop de Kingsbridge; iar eu vă recomand să-l alegeţi ca episcop pe slujitorul meu Peter din Wareham, arhidiacon de Canterbury."

Din rândul călugărilor adunaţi în capitul se ridică un strigăt colectiv de protest. Philip îngheţă de oroare. Arogantul, ranchiunosul, ipocritul de arhidiacon Peter constituia alegerea regelui pentru funcţia de episcop de Kingsbridge! Peter reprezenta exact acelaşi tip de om ca şi Waleran. Amândoi erau cu adevărat pioşi şi cu frica lui Dumnezeu, dar nu se puteau socoti oameni supuşi greşelii, aşa că vedeau voinţa lui Dumnezeu în propriile dorinţe şi, ca atare, îşi urmăreau scopurile cu o îndârjire feroce. Cu Peter ca episcop, Jonathan avea să-şi petreacă viaţa de stareţ luptându-se pentru dreptate şi decenţă într-un ţinut condus cu o mână de fier de un om nemilos. Iar dacă Waleran devenea arhiepiscop nu se mai întrevedea nicio putinţă de scăpare.

Philip vedea cum înaintea lor se deschidea o epocă întunecată, precum perioada cea mai grea din timpul războiului civil, când conţii de genul lui William aveau să facă tot ce voiau, în timp ce preoţii aroganţi îşi neglijau credincioşii, iar stăreţia avea să dea iarăşi înapoi, rămânând o umbră sărăcită şi slăbită a celei de altădată. Acest gând îl umplea de mânie.

Nu era singurul călugăr furios. Steven circuitorul se ridică, roşu la faţă, şi strigă:

— Nu va fi aşa!

Strigă cât putu de tare, în ciuda regulii impuse de Philip care spunea că, în timpul canonului, toţi monahii trebuiau să vorbească pe un ton calm şi încet.

Călugării ovaţionară, dar Jonathan îşi dovedi înţelepciunea punând întrebarea hotărâtoare:

— Ce putem face?

La fel de gras ca întotdeauna, Bernard, călugărul care se ocupa de bucătărie, spuse:

— Trebuie să refuzăm cererea regelui!

Mai mulţi călugări rostiră comentarii aprobatoare.

— Ar trebui să scriem o scrisoare către rege în care să-i

spunem că vom alege pe cine credem noi de cuviinţă! zise Steven. După câteva momente, adăugă spăşit: Sub îndrumarea lui Dumnezeu, bineînţeles!

— Nu cred că ar trebui să refuzăm categoric, spuse Jonathan. Cu cât ne vom grăbi să îl sfidăm pe rege, cu atât acesta îşi va vărsa mânia peste capetele noastre mai curând.

Philip interveni:

— Jonathan are dreptate. Un om care pierde în faţa regelui poate fi iertat, dar unul care câştigă o astfel de bătălie e condamnat.

Steven izbucni:

— Dar tu, de fapt, cedezi în faţa lui!

Philip era la fel de îngrijorat şi de temător ca şi ceilalţi, dar trebuia să pară calm.

— Steven, stăpâneşte-te, te rog, spuse el. Trebuie să luptăm împotriva acestei numiri îngrozitoare, evident. Dar o vom face cu grijă şi înţelepciune, evitând mereu confruntarea directă.

— Dar ce ai de gând *să faci?* întrebă Steven.

— Nu sunt sigur, răspunse Philip.

La început fusese descurajat, dar acum începea să se simtă cuprins de agresivitate. Dusese această bătălie în repetate rânduri, pe tot parcursul vieţii sale. Luptase aici, în cadrul stăreţiei, atunci când îl învinsese pe Remigius şi devenise stareţ; purtase lupta la nivelul ţinutului, împotriva lui William Hamleigh şi a lui Waleran Bigod; iar acum avea să se lupte la rang de ţară. Avea să se înfrunte cu regele.

— Cred că va trebui să plec în Franţa, spuse el. Pentru a mă întâlni cu arhiepiscopul Thomas Becket.

În orice altă criză, de-a lungul întregii sale vieţi, Philip reuşise să găsească un plan de acţiune. Ori de câte ori nori ameninţători plutiseră asupra stăreţiei, a oraşului sau asupra lui însuşi, găsise o formă de apărare sau de contraatac. Nu fusese mereu sigur de succes, dar nu i se întâmplase niciodată să nu ştie ce să facă – până acum.

Această stare de dezorientare persista şi când stareţul ajunse în oraşul Sens, la sud-est de Paris, în Regatul Franţei.

Catedrala de la Sens era clădirea cu suprafaţa cea mai mare pe care o văzuse el vreodată. Naosul avea probabil cincisprezece metri lăţime. În comparaţie cu catedrala Kingsbridge, Sens crea mai degrabă impresia de largheţe decât de luminozitate.

Călătorind prin Franţa, Philip îşi dădu seama, pentru prima dată în viaţa lui, că existau mai multe tipuri de biserici decât îşi închipuise vreodată şi înţelese efectul revoluţionar pe care-l avusese călătoria în Europa asupra gândirii lui Jack Jackson. Când trecu prin Paris, Philip avu grijă să viziteze biserica abaţiei din Saint-Denis şi pricepu de unde se inspirase Jack pentru unele dintre ideile sale. De asemenea, văzu două biserici cu contraforturi suspendate de susţinere a luminatorului, precum cele de la Kingsbridge: în mod evident, şi alţi maiştri zidari se confruntaseră cu aceeaşi problemă ca şi Jack, şi găsiseră aceeaşi soluţie.

Philip îi făcu o vizită de curtoazie arhiepiscopului de Sens, William Mâini-Albe, un cleric tânăr, extraordinar de inteligent, care era nepotul răposatului rege Stephen. Arhiepiscopul William îl invită la cină. Philip se simţi flatat, dar refuză invitaţia: bătuse cale lungă pentru a-l întâlni pe Thomas Becket, iar acum, văzându-se ajuns atât de aproape, nu mai avea răbdarea necesară amânării acestui moment. După ce asistase la mesă în catedrală, porni de-a lungul râului Yonne, către nord, spre ieşirea din oraş.

Având în vedere că era stareţul uneia dintre cele mai bogate mănăstiri din Anglia, anturajul cu care călătorea părea unul prea modest: nu avea cu sine decât doi oşteni pentru protecţie, un călugăr tânăr pe nume Michael din Bristol ca asistent şi un cal de povară încărcat cu cărţi sfinte, copiate şi frumos ilustrate în scriptoriul din Kingsbridge, pe care să le ofere în dar abaţilor şi episcopilor pe care-i vizita în timpul călătoriei sale. Aceste cărţi scumpe reprezentau cadouri impresionante şi contrastau puternic cu simplitatea anturajului lui Philip. Iar acest lucru nu era întâmplător: Philip voia ca ei să respecte stăreţia, nu pe stareţ.

Chiar după ce trecură de poarta de nord a oraşului Sens, pe o pajişte frumoasă de lângă râu, Philip şi însoţitorii săi găsiră respectata abaţie Saint-Colombe, unde arhiepiscopul Thomas locuia de trei ani încoace. Unul dintre preoţii lui Thomas îl întâmpină pe stareţ cu căldură, chemă câţiva servitori pentru a se îngriji de caii echipajului său şi de bagaje, după care îl pofti în casa de oaspeţi unde stătea arhiepiscopul. Lui Philip îi veni în minte gândul că, cel mai probabil, exilaţii se bucurau atunci când primeau oaspeţi de acasă, nu numai din motive sentimentale, ci şi pentru că era o dovadă de susţinere.

Philip şi asistentul său primiră mâncare şi vin, fiind prezentaţi subalternilor lui Thomas. Aceştia erau cu toţii preoţi, cei mai mulţi tineri şi – observă Philip – destul de inteligenţi. În scurt timp, Michael era deja prins într-o controversă cu unul dintre ei în ceea ce privea transsubstanţierea. Philip sorbea dintr-o cupă de vin şi îi asculta, fără să ia parte la discuţie. În cele din urmă, unul dintre preoţi i se adresă:

— Care e părerea dumneavoastră, părinte Philip? Nu aţi spus nimic până acum.

Philip zâmbi.

— Pentru mine, problemele încurcate ale teologiei sunt ultimul subiect pentru care mi-aş face griji.

— De ce?

— Pentru că vor fi rezolvate toate în Viaţa de Apoi şi, până atunci, pot fi păstrate ca atare.

— Bine spus! se auzi un glas nou, iar Philip, ridicând ochii, întâlni privirea arhiepiscopului Thomas de Canterbury.

Îşi dădu seama, imediat, că se afla în compania unui bărbat remarcabil. Thomas era înalt, zvelt şi excepţional de chipeş, cu o frunte lată, ochi strălucitori, piele albă şi păr negru. Era cu aproximativ zece ani mai tânăr decât Philip, având în jur de 50–51 de ani. În ciuda problemelor sale, avea o expresie vioaie, veselă. Philip observă imediat că era un bărbat foarte *atrăgător:* iar această calitate explica, în parte, ascensiunea sa dintr-un mediu umil.

Philip îngenunche şi îi sărută mâna.

— Mă bucur nespus să te cunosc! zise Thomas. Mereu am vrut să vizitez Kingsbridge-ul – am auzit o mulţime de lucruri despre stăreţia ta şi despre minunata catedrală nouă.

Philip era fermecat şi flatat. Spuse:

— Am venit să vă văd pentru că tot ce am reuşit să facem acolo a fost pus în pericol de către rege.

— Vreau să aflu tot ce ai de spus legat de asta, chiar acum, zise Thomas. Vino în camera mea.

Se întoarse şi părăsi încăperea.

Philip îl urmă, simţindu-se mulţumit şi temător în acelaşi timp.

Thomas îl conduse într-o odaie mai mică. Se găsea un pat somptuos de lemn şi piele, acoperit cu cearşafuri de pânză fină şi cu o pătură brodată, dar stareţul văzu şi o saltea subţire rulată într-un colţ, şi îşi aduse aminte de poveştile conform cărora Thomas nu folosea niciodată mobilierul luxos oferit de gazdele

sale. Amintindu-şi propriul pat confortabil de la Kingsbridge, Philip simţi un junghi de vinovăţie la gândul că el sforăia înconjurat de tot confortul, în timp ce liderul Bisericii Angliei dormea pe podea.

— Că tot veni vorba de catedrale, spuse Thomas, ce impresie ţi-a făcut cea de la Sens?

— E uimitoare, zise Philip. Cum se numeşte maistrul constructor care a înălţat-o?

— William de Sens. Sper să-l atrag la Canterbury într-o zi. Ia loc. Spune-mi ce se întâmplă la Kingsbridge.

Philip îi povesti despre episcopul Waleran şi despre arhidiaconul Peter. Thomas părea profund interesat de spusele lui Philip şi puse mai multe întrebări care trădau un fin simţ de observaţie. Pe lângă farmec, avea şi o minte remarcabilă. Îşi folosise ambele calităţi pentru a se ridica într-o poziţie din care să-şi permită să se opună dorinţelor unuia dintre cei mai puternici regi pe care îi avusese vreodată Anglia. Se zvonea că, pe sub roba de arhiepiscop, Thomas purta o cămaşă aspră; iar Philip îşi aminti că sub înfăţişarea aceea fermecătoare se ascundea o voinţă de fier.

Când Philip îşi termină relatarea, observă mina gravă a arhiepiscopului.

— Aşa ceva nu poate fi permis, spuse el.

— Într-adevăr, răspunse Philip.

Tonul ferm al lui Thomas era încurajator.

— Îi puteţi împiedica? întrebă stareţul.

— Numai dacă sunt repus în drepturi la Canterbury.

Acesta nu era răspunsul pe care sperase Philip să-l audă.

— Dar, chiar şi în situaţia de faţă, nu puteţi scrie o epistolă către papă?

— O voi face, spuse Thomas. Chiar azi. Papa nu-l va recunoaşte pe Peter ca episcop de Kingsbridge, îţi promit. Dar nu-l putem împiedica să se instaleze în palatul episcopal. Şi nu putem numi un alt om.

Philip era şocat şi demoralizat de tonul categoric cu care Thomas scotea în evidenţă ceea ce nu puteau făptui. În cuprinsul drumului până aici, Philip trăise cu speranţa că Thomas avea să facă tot ceea ce el nu putea şi că avea să găsească o cale de a-i dejuca planurile lui Waleran. Dar şi strălucitul Thomas se afla în impas. Nu-i putea oferi decât speranţa că avea să fie repus în drepturi la Canterbury. Astfel, bineînţeles, ar avea drept de veto

în ce privea numirea episcopilor. Trist, Philip întrebă:

— Există vreo speranţă că vă veţi întoarce în curând?

— Dacă eşti optimist, se poate spune că da, există speranţă, răspunse Thomas. Papa a întocmit un tratat de pace pe care vrea ca eu şi Henric să îl semnăm. Din punctul meu de vedere, termenii acestuia îmi sunt favorabili: tratatul îmi acordă tot ce doream. Henric spune că e şi el dispus să-l accepte. Am insistat să-mi demonstreze sinceritatea sa prin sărutul păcii. Dar el refuză.

În timp ce vorbea, vocea lui Thomas se schimbă. Oscilaţiile de ton, normale într-o conversaţie, se reduseră, glasul devenindu-i de o monotonie insistentă. Toată vioiciunea îi dispăru de pe chip, iar el arboră expresia unui preot care rostea o predică privind refuzarea plăcerilor personale dinaintea unei congregaţii nepăsătoare. Philip vedea pe faţa lui încăpăţânarea şi mândria care-l făcuseră să lupte continuu toţi aceşti ani. Thomas continuă:

— Refuzul sărutului păcii e un semn că are de gând să mă ademenească înapoi în Anglia, după care să renege termenii înţelegerii.

Philip încuviinţă printr-o mişcare din cap. Sărutul păcii, care făcea parte din ritualul liturghiei, reprezenta simbolul încrederii şi niciun contract, de la cel de cununie până la un armistiţiu, nu era deplin fără el.

— Ce pot face? întrebă Philip, adresându-se în egală măsură lui Thomas şi sieşi.

— Du-te înapoi în Anglia şi fă campanie pentru cauza mea, spuse Thomas. Trimite scrisori stareţilor şi abaţilor. Trimite o delegaţie de la Kingsbridge care să se înfăţişeze dinaintea papei. Redactează o petiţie către rege. Rosteşte predici în faimoasa ta catedrală, în care să le spui oamenilor că preotul cel mai puternic al ţării a fost alungat de către rege.

Philip dădu gânditor din cap. Nu intenţiona să facă nimic din toate acestea. Thomas îi spunea să se ralieze cu forţele de opoziţie. Poate că o astfel de acţiune i-ar mai ridica moralul arhiepiscopului, dar nu ar servi cu nimic interesele stăreţiei Kingsbridge.

Lui Philip îi veni o idee mai bună. Dacă Henric şi Thomas se găseau atât de aproape, poate că nu era nevoie de prea mult efort pentru a fi aduşi împreună. „Poate – îşi spuse plin de speranţă Philip – îmi stă-n putinţă să fac şi eu ceva.” Această

idee îi stârnea optimismul. Era puţin probabil, dar nu avea nimic de pierdut.

În fond, nu se certau decât din pricina unui sărut.

Philip avu un şoc atunci când văzu cât de tare îmbătrânise fratele său.

Francis avea părul grizonant şi pungi întunecate sub ochi, iar pielea de pe faţă arăta neobişnuit de uscată. Totuşi, avea 60 de ani, aşa că nu era deloc surprinzător. Iar privirea îi era în continuare ageră şi veselă.

Philip îşi dădu seama că, de fapt, pe el îl tulbura propria vârstă. Ca întotdeauna, vederea fratelui său îl făcea să conştientizeze felul în care îmbătrânise şi el. Nu se mai privise într-o oglindă de ani întregi. Se întreba dacă avea şi el pungi sub ochi. Îşi atinse chipul. Era greu de spus.

— Cum e Henric ca stăpân? întrebă Philip, curios, ca toată lumea, să ştie cum erau regii de aproape.

— Mai bun decât Maud, spuse Francis. Ea era mai inteligentă, dar prea vicleană. Henric e foarte deschis. Ştii mereu la ce se gândeşte.

Stăteau în claustrul mănăstirii din Bayeux, unde era găzduit Philip. Curtea regelui Henric era încartiruită în apropiere. Francis lucra în continuare pentru Henric, aşa cum o făcuse în ultimii douăzeci de ani. Ajunsese şef al cancelariei, instituţia care întocmea scrisorile şi hrisoavele regale. Era un post important, care-i conferea o poziţie de putere.

— Deschis? spuse Philip. Henric? Arhiepiscopul Thomas nu e de aceeaşi părere.

— Încă o greşeală crucială de judecată din partea lui Thomas, spuse dispreţuitor Francis.

Philip era de părere că nu se cuvenea ca Francis să vorbească totuşi cu aşa dispreţ despre arhiepiscop.

— Thomas e un om excepţional, spuse el.

— Thomas vrea să fie rege, replică tăios Francis.

— Şi se pare că Henric vrea să devină arhiepiscop, ripostă Philip.

Un timp, îşi adresară priviri furioase. „Dacă şi noi ne certăm, îşi spuse Philip, atunci nici nu e de mirare că Henric şi Thomas se înfruntă cu atâta înverşunare.” Zâmbi şi spuse:

— Oricum, noi n-ar trebui să ne certăm pentru astfel de probleme.

Chipul lui Francis se îmblânzi.

— Nu, bineînţeles că nu. Nu uita, această dispută îmi otrăveşte zilele de şase ani încoace. Nu pot să o privesc cu aceeaşi detaşare ca tine.

Philip încuviinţă.

— Dar de ce nu vrea Henric să accepte planul de pace al papei?

— O va face, spuse Francis. Suntem la un pas de împăcare. Însă Thomas vrea mai mult. Insistă ca înţelegerea să fie consfinţită cu sărutul păcii.

— Păi, dacă regele e sincer, de ce nu vrea să ofere sărutul păcii ca garanţie?

Francis ridică tonul.

— Nu e prevăzut în pact! spuse el, pe un ton exasperat.

— Dar de ce nu e de acord, chiar dacă nu e prevăzut? întrebă Philip.

Francis oftă.

— Ar face-o, cu dragă inimă. Dar a jurat o dată, în public, că nu-i va da niciodată lui Thomas sărutul păcii.

— Mulţi regi şi-au încălcat jurămintele, argumentă Philip.

— Regi slabi. Henric nu e dispus să-şi calce un jurământ făcut în public. Acesta e genul de lucru care-l deosebeşte de nefericitul rege Stephen.

— Atunci Biserica n-ar trebui să încerce să-l convingă să o facă, admise Philip fără tragere de inimă.

— Şi atunci de ce insistă Thomas atât de mult asupra sărutului? întrebă Francis, pe un ton exasperat.

— Pentru că nu are încredere în Henric. Ce l-ar opri pe acesta să renege pactul încheiat? Ce ar putea face Thomas atunci? Să plece din nou în exil? Susţinătorii săi au fost fermi, dar au obosit. Thomas nu mai poate trece din nou prin asta. Tocmai de aceea, înainte de a ceda, trebuie să aibă garanţii cât se poate de solide.

Francis clătină din cap, plin de tristeţe.

— Totuşi, acum a devenit o chestiune de orgoliu, spuse el. Eu ştiu sigur că Henric nu are nici cea mai mică intenţie de a-l înşela pe Thomas. Dar nu se va lăsa constrâns. Nu suportă să se simtă obligat să întreprindă ceva.

— Acelaşi lucru e valabil, cred, şi pentru Thomas, zise Philip. A cerut acest semn public şi nu mai poate da înapoi.

Stareţul dădu obosit din cap. Crezuse că Francis avea să poată sugera o cale de a-i reconcilia pe cei doi bărbaţi, dar

această sarcină părea imposibilă.

— Ironia este că Henric l-ar săruta bucuros pe Thomas *după* ce s-ar împăca, spuse Francis. Numai că nu e dispus să accepte acest sărut drept condiţie preliminară.

— A spus el aşa ceva? întrebă Philip.

— Da.

— Dar asta schimbă tot! rosti încântat Philip. Ce a zis, mai exact?

— A zis: „Îi voi săruta gura, îi voi săruta tălpile şi îl voi asculta în biserică; dar după ce se întoarce.” L-am auzit chiar eu.

— Îi voi spune lucrul acesta lui Thomas.

— Crezi că ar fi dispus să accepte în condiţiile astea? întrebă Francis cu însufleţire.

— Nu ştiu. Philip abia dacă îndrăznea să spere. Pare un compromis foarte mic. Primeşte sărutul – numai că un pic mai târziu decât îl voia el.

— Iar, pentru Henric, o concesie la fel de mică, spuse Francis, din ce în ce mai tulburat. Dă sărutul, dar de bunăvoie, nicidecum forţat. Dumnezeule, ar putea să meargă!

— Ar putea să se împace la Canterbury. Întreaga înţelegere ar putea fi anunţată dinainte, astfel încât niciunul din ei să nu aibă posibilitatea de a se răzgândi în ultimul moment. Thomas ar putea oficia mesa, iar Henric să-l sărute chiar acolo, în catedrală.

„Iar apoi, îşi spuse stareţul în sinea lui, Thomas ar putea să zădărnicească planurile malefice ale lui Waleran.”

— O să-i propun regelui acest pact, spuse Francis.

— Iar eu lui Thomas.

Se auzi clopotul mănăstirii. Cei doi fraţi se ridicară.

— Fii convingător, spuse Philip. Dacă reuşim, Thomas se poate întoarce la Canterbury… Şi, dacă Thomas vine înapoi, s-a sfârşit cu Waleran Bigod.

Se întâlniră pe o pajişte frumoasă, pe malul unui râu situat la frontiera dintre Normandia şi Regatul Franţei, în apropierea oraşelor Freteval şi Vievy-le-Raye. Regele Henric era deja acolo, cu anturajul său, când Thomas sosi cu arhiepiscopul William de Sens. Philip, aflat în suita lui Thomas, îl zări pe fratele său, Francis, alături de rege, de cealaltă parte a câmpului.

Henric şi Thomas căzuseră de acord – teoretic.

Acceptaseră amândoi compromisul, prin care sărutul păcii avea să fie dat la o mesă de împăcare, după ce Becket se

întorcea în Anglia. Cu toate acestea, înţelegerea nu era valabilă până când nu se întâlneau faţă în faţă.

Thomas veni călare până la jumătatea câmpului, lăsându-şi însoţitorii în urmă, iar Henric făcu acelaşi lucru, în vreme ce toţi priveau cu răsuflarea tăiată.

Discutară câteva ore bune.

Nimeni altcineva nu auzea ce îşi spuneau, dar se putea lesne presupune. Vorbeau despre sfidările lui Henric la adresa Bisericii, despre felul în care episcopii englezi nu se supuseseră ordinelor lui Henric, despre controversata Constituţie de la Clarendon, exilul lui Thomas, rolul jucat de papă… Iniţial, Philip se temuse că aveau să se certe şi să se despartă şi mai învrăjbiţi ca înainte. Mai fuseseră o dată pe cale să se înţeleagă: se întâlniseră, după care intervenise ceva, un subiect care rănise mândria unuia sau chiar a amândurora, aşa că avusese loc un schimb de cuvinte grele şi plecaseră vijelios, fiecare acuzând intransigenţa celuilalt. Dar, cu cât vorbeau mai mult, cu atât creştea şi optimismul lui Philip. Îşi spunea că, dacă vreunul din ei ar fi avut de gând să plece supărat, atunci acest lucru s-ar fi întâmplat la început.

După-amiaza fierbinte de vară începu să se răcorească, iar umbrele ulmilor începură să se alungească peste panglica râului. Tensiunea era de nesuportat.

Apoi, în sfârşit, se întâmplă ceva.

Thomas schiţă o mişcare.

Avea de gând să se îndepărteze? Nu. Descăleca. Ce însemna asta? Philip privea, cu răsuflarea tăiată. Thomas coborî de pe cal, se apropie de Henric şi îngenunche la picioarele regelui.

Regele descălecă şi îl îmbrăţişă pe Thomas.

Curtenii din ambele tabere începură să ovaţioneze şi îşi aruncară pălăriile în aer.

Philip îşi simţea ochii umplându-se de lacrimi. Conflictul fusese rezolvat, prin raţiune şi bunăvoinţă. Aşa se cuvenea să fie făptuite toate.

Poate că era un semn pentru viitor.

II

Era Crăciunul, iar regele era furios.

William Hamleigh era înspăimântat. În toată viaţa lui, nu mai întâlnise decât o singură persoană cu un temperament atât de

coleric precum cel al regelui Henric, iar acea persoană fusese mama sa. Henric era aproape la fel de înfricoşător ca şi ea. Avea, oricum, darul de a-i intimida pe ceilalţi, cu umerii lui largi, pieptul puternic şi capul uriaş; însă, când se înfuria, ochii săi albaştri deveneau injectaţi, pielea pistruiată se înroşea, iar agitaţia sa obişnuită se transforma în mişcările furioase ale unui urs în cuşcă.

Se aflau la Bur-le-Roi, o reşedinţă de vânătoare de-a lui Henric, într-un parc aflat în apropierea coastei normande. Henric ar fi trebuit să fie fericit. Îi plăcea vânătoarea mai mult decât orice pe lume, iar acesta era unul dintre locurile sale preferate. Dar era furios. Iar motivul acestei furii îl reprezenta arhiepiscopul Thomas de Canterbury.

— Thomas, Thomas, Thomas! Asta e tot ce aud de la voi, prelaţi împuţiţi! Thomas face asta… Thomas face aia… Thomas v-a insultat… Thomas s-a purtat nedrept cu voi. M-am săturat de Thomas!

William cercetă pe ascuns chipurile conţilor, episcopilor şi ale celorlalţi demnitari aflaţi în jurul mesei de Crăciun, în sala mare. Cei mai mulţi dintre ei păreau tulburaţi. Numai unul avea o expresie de satisfacţie: Waleran Bigod.

Waleran prezisese că, în curând, Henric avea să se certe din nou cu Thomas. Spusese că Thomas câştigase prea detaşat; planul de pace al papei îl obligase pe Henric să cedeze prea multe şi, pe măsură ce Thomas încerca să beneficieze de drepturile din pact, aveau să se ivească alte conflicte. Dar Waleran nu se mulţumise să stea deoparte şi să vadă ce avea să se întâmple: muncise din greu pentru a-şi transforma predicţiile în realitate. Cu ajutorul lui William, Waleran formula mereu plângeri în faţa lui Henric despre acţiunile lui Thomas, de când acesta se întorsese în Anglia: ba că pornise prin ţară cu o armată de cavaleri, ba că-şi vizita aliaţii punând la cale nenumărate intrigi trădătoare, ba că-i pedepsea pe clericii care îl susţinuseră pe rege în timpul exilului său. Waleran înflorea toate aceste rapoarte înainte de a le prezenta în faţa regelui, dar exista o sămânţă de adevăr în tot ce spunea. Oricum, nu făcea altceva decât să împrăştie flăcările unui foc care deja ardea bine. Toţi cei care-l părăsiseră pe Thomas în cei şase ani cât durase conflictul, şi care trăiau acum cu frica răzbunării, se arătau mai mult decât dispuşi să-i înfăţişeze acţiunile în culori cât mai sumbre.

Aşa că, văzându-l pe Henric furios, Waleran era cât se poate

de fericit. Şi pe bună dreptate. Dintre toţi, avea cel mai mult de suferit de pe urma întoarcerii lui Thomas. Arhiepiscopul refuzase să susţină numirea sa ca episcop de Lincoln. Mai mult, Thomas venise cu o altă propunere pentru respectiva funcţie: stareţul Philip. Dacă Thomas avea câştig de cauză, Waleran pierdea Kingsbridge-ul fără a câştiga în schimb Lincolnul. Ar fi fost distrus.

De asemenea, şi poziţia lui William avea de suferit. Cu Aliena ca mandatar al contelui şi avându-l pe Waleran departe, William ar fi rămas izolat, fără niciun aliat în tot ţinutul. Tocmai de aceea i se alăturase lui Waleran la curtea regală, pentru a-şi aduce contribuţia la subminarea înţelegerii şubrede dintre regele Henric şi arhiepiscopul Thomas.

Nimeni nu mâncase prea mult din lebedele, gâştele, păunii şi raţele de pe masă. William, care, de obicei, mânca şi bea din belşug, ronţăia bucăţele de pâine şi sorbea dintr-o licoare făcută cu lapte, bere, ouă şi nucşoară, pentru a-şi calma crampele de stomac.

Actuala criză de furie a lui Henric fusese cauzată de vestea că Thomas trimisese o delegaţie la Tours – unde se afla papa Alexandru – pentru a se plânge că regele nu-şi respectase angajamentele menţionate în tratatul de pace. Unul dintre cei mai bătrâni consilieri ai regelui, Enjuger de Bohun, spuse:

— Nu vom avea parte de linişte până ce nu veţi da ordin ca Thomas să fie executat.

William era de-a dreptul şocat.

Henric mugi:

— Exact!

Pentru William, era cât se poate de limpede că Henric înţelesese remarca sfătuitorului său mai degrabă ca o expresie a pesimismului decât ca o propunere serioasă. Cu toate acestea, William avea o presimţire că Enjuger nu se jucase cu cuvintele.

William Malvoisin zise, pe un ton lenevos:

— Când am trecut prin Roma, în drumul de întoarcere de la Ierusalim, am auzit vorbindu-se despre un papă care fusese executat, pentru obrăznicie crasă. Totuşi, al naibii să fiu dacă-mi mai aduc aminte acum cum îl chema.

Arhiepiscopul de York spuse:

— Se pare că nu se poate face altceva cu Thomas. Cât timp e în viaţă, va instiga mereu la rebeliune, acasă sau în străinătate.

Lui William, aceste trei afirmaţii îi păreau regizate. Aruncă o

privire în direcţia lui Waleran. În momentul acela, Waleran luă cuvântul.

— În mod clar, nu are rost să apelăm la decenţa lui Thomas…

— Tăceţi, toţi! mugi regele. Am auzit destul! Nu faceţi altceva decât să vă plângeţi. Când o să vă ridicaţi dosurile şi o să luaţi măsuri? Luă o înghiţitură mare de bere din cupa sa. Berea asta are gust de pişat! strigă furios.

Îşi împinse scaunul în spate şi, în timp ce toţi ceilalţi se grăbeau să se ridice, ieşi valvârtej din încăpere.

În tăcerea neliniştită care urmă, Waleran spuse:

— Mesajul n-are cum să fie mai clar de atât, domnii mei! Trebuie să ne ridicăm cu toţii din jilţuri şi să luăm măsuri în ceea ce-l priveşte pe Thomas.

William Mandeville, contele de Essex, spuse:

— Cred că o delegaţie formată din câţiva dintre noi ar trebui să se ducă la Thomas şi să-l pună la punct.

— Şi ce veţi face dacă nu vrea să înţeleagă de vorbă bună? întrebă Waleran.

— Cred că ar trebui să-l arestăm în numele regelui.

Mai mulţi bărbaţi începură să vorbească în acelaşi timp. Adunarea se fragmentă în grupuri mai mici. Cei aflaţi în jurul contelui de Essex începură să planifice delegaţia la Canterbury. William îl văzu pe Waleran discutând cu doi, trei cavaleri mai tineri. Waleran îi întâlni privirea şi îi făcu semn să li se alăture.

— Delegaţia lui William Mandeville n-o să facă nimic, spuse Waleran. Thomas poate să-i învingă cu o singură mână.

Reginald Fitzurse îi adresă lui William o privire cruntă şi spuse:

— Unii dintre noi sunt de părere că a venit momentul să luăm măsuri mai drastice.

— Ce vrei să spui? întrebă William.

— Ai auzit ce a spus Enjuger.

Richard le Bret, un băiat în jur de optsprezece ani, rosti repezit:

— Execuţie!

Acest cuvânt îi îngheţă inima lui William. Deci era ceva serios. Se uită insistent la Waleran.

— Vei cere binecuvântarea regelui?

Cel care răspunse fu Reginald:

— Imposibil! El nu poate aproba aşa ceva dinainte. Rânji malefic. Dar îşi poate răsplăti slujitorii loiali după aceea.

Tânărul Richard spuse:

— Ei bine, William… eşti cu noi?

— Nu sunt sigur, zise William. Se simţea pe de-o parte încântat, pe de alta speriat. Va trebui să mă mai gândesc.

— Nu avem timp pentru aşa ceva, spuse Reginald. Va trebui să pornim acum. Trebuie să ajungem la Canterbury înaintea lui William Mandeville, altfel o să ne încurcăm de ceilalţi.

Waleran i se adresă lui William:

— Vor avea nevoie de un bărbat mai experimentat cu ei, pentru a-i conduce şi a plănui operaţiunea.

William îşi dorea cu disperare să se declare de acord. Nu numai că această expediţie îi putea rezolva toate problemele: dar probabil că regele avea să-i confere din nou titlul de conte.

— Dar cred că omorârea unui arhiepiscop e un păcat îngrozitor! spuse el.

— Nu-ţi face griji pentru asta, spuse Waleran. O să ţi-l iert eu.

***

Pe când grupul de asasini traversa marea către Anglia, grozăvia a ceea ce aveau să facă plutea deasupra lui William ca un nor de furtună. Nu se putea gândi la nimic altceva; nu putea mânca, nu putea dormi; acţiona dezorientat şi vorbea distrat. În momentul în care corabia ajunse la Dover, era gata să abandoneze proiectul.

Ajunseră la castelul Saltwood, din Kent, la trei zile după Crăciun, într-o luni seara. Castelul îi aparţinea arhiepiscopului de Canterbury, dar în timpul exilului fusese ocupat de Ranulf de Broc, care refuzase să i-l înapoieze. De fapt, una dintre plângerile lui Thomas în mesajul său către papă era aceea că regele Henric nu îi asigurase retrocedarea castelului.

Ranulf fu cel care-i dădu curaj lui William.

În absenţa arhiepiscopului, Ranulf făcuse ravagii în Kent, bucurându-se, cam în acelaşi mod ca şi William, de lipsa de autoritate de acolo, şi era dispus să facă orice pentru a-şi păstra libertatea de a acţiona după bunul plac. Se arăta entuziasmat de acel plan de asasinare, fiind foarte bucuros că i se dădea ocazia de a participa, şi începu imediat să discute detaliile cu avânt. Perspectiva sa practică asupra situaţiei împrăştie ceaţa de spaimă superstiţioasă care obturase gândirea lui William. Acesta din urmă începu din nou să-şi închipuie cum ar fi fost în postura de conte, fără a mai exista cineva care să-i spună ce să facă.

Rămaseră treji aproape toată noaptea, plănuind operaţiunea.

Ranulf trasă un plan al curţii catedralei şi al palatului arhiepiscopului, scrijelindu-l pe masă cu un cuţit. Clădirile monastice se aflau la nord de biserică, lucru neobişnuit – în mod normal se aflau la sud, ca la Kingsbridge. Palatul arhiepiscopului era lipit de colţul nord-vestic al bisericii. Intrarea sa dădea în curtea bucătăriei. Cât timp ei lucrau la plan, Ranulf trimise câţiva călăreţi către garnizoanele sale de la Dover, Rochester şi Bletchingley, cu ordin către cavalerii săi să-l aştepte a doua zi dimineaţă pe drumul către Canterbury. Către ziuă, conspiratorii se duseră la culcare, să se odihnească o oră sau două.

După această călătorie lungă, pe William îl dureau foarte tare picioarele, de parcă i-ar fi luat foc. Spera că aceasta era ultima operaţiune militară la care avea să participe vreodată. Dacă nu cumva greşise cu calculele, în curând avea să împlinească 52 de ani; şi începea să fie prea bătrân pentru astfel de treburi.

În ciuda oboselii şi a influenţei îmbărbătătoare a lui Ranulf, William tot nu reuşea să doarmă. Ideea de a-l ucide pe arhiepiscop era prea terifiantă, chiar dacă fusese deja iertat de acest păcat. Se temea că, dacă adormea, urma să aibă coşmaruri.

Întocmiseră un plan bun de atac. Avea să meargă prost, bineînţeles: întotdeauna mergea *ceva* prost. Cel mai important lucru era ca ei să fie îndeajuns de flexibili cât să se adapteze situaţiilor neprevăzute. Dar, indiferent ce se întâmpla, un grup de războinici profesionişti nu aveau cum să nu treacă de câţiva călugări efeminaţi.

Lumina slabă a unei dimineţi cenuşii de iarnă se scurgea în încăpere prin ferestrele înguste. După un timp, William se sculă. Încercă să-şi spună rugăciunile, dar nu reuşi.

Ceilalţi se treziseră şi ei devreme. Luară micul dejun împreună, în sală. Pe lângă William şi Ranulf, în grupul de asasini se mai găseau Reginald Fitzurse, pe care William îl numise conducătorul grupului de atac, Richard le Bret, cel mai tânăr dintre ei, William Tracy, cel mai vârstnic, şi Hugh Morville, care avea rangul cel mai înalt.

Îşi îmbrăcară armurile şi porniră, călare pe caii lui Ranulf. Era o zi extrem de rece, cerul fiind întunecat de nori joşi, cenuşii, dând impresia că avea să înceapă să ningă. Urmară vechiul drum numit Stone Street. Pe parcursul celor două ore şi jumătate care se scurseră până ajunseră la destinaţie, grupului lor li se alăturară mai mulţi cavaleri.

Principalul loc de întâlnire era abaţia Sfântul Augustin, în afara oraşului. Abatele era, după cum îl asigurase Ranulf pe William, un vechi duşman de-al lui Thomas, dar, prevăzător, William hotărî să-i spună că veniseră să-l aresteze pe arhiepiscop, nu să-l ucidă. Era o aparenţă pe care aveau să o păstreze până în ultimul moment: nimeni nu trebuia să cunoască adevăratul scop al expediţiei în afară de William, de Ranulf şi de ceilalţi patru cavaleri care veniseră din Franţa.

Ajunseră la abaţie la amiază. Oamenii pe care-i convocase Ranulf îi aşteptau. Abatele îi invită la masă. Avea un vin foarte bun şi băură toţi pe săturate. Ranulf le vorbi despre ce aveau de făcut oştenilor care trebuiau să înconjoare curtea catedralei şi să-i împiedice pe cei dinăuntru să scape.

William nu se putea opri din tremurat, chiar şi atunci când se aşeză lângă focul din casa de oaspeţi. Trebuia să fie o operaţiune simplă, dar pedeapsa pentru eşec avea să fie, cel mai probabil, moartea. Regele avea să găsească o cale de a justifica asasinarea lui Thomas, dar n-ar fi putut să explice *tentativa* de crimă: s-ar fi văzut nevoit să nege că ar fi ştiut ceva şi să-i spânzure pe atacatori. În calitate de *sheriff* de Shiring, William trimisese la spânzurătoare mulţi oameni, dar imaginea propriului corp bălăngănindu-se de o sfoară îl făcea să se cutremure.

Îşi concentră gândurile asupra titlului de conte la care se putea aştepta ca răsplată a succesului. Ar fi fost plăcut să fie din nou conte, la vârsta lui, să fie respectat, temut şi ascultat fără crâcnire. Poate că fratele Alienei, Richard, avea să moară în Ţara Sfântă, iar regele Henric avea să-i dăruiască din nou fostul său domeniu. Acest gând îl încălzea mai mult decât focul care trosnea lângă el.

Când părăsiră abaţia, erau deja o mică armată. Cu toate acestea, nu avură nicio problemă să intre în Canterbury. Ranulf controlase această parte a ţării vreme de şase ani şi nu-şi pierduse încă autoritatea. Avea mai mare influenţă decât Thomas, ceea ce şi explica de ce arhiepiscopul se plânsese atât de amarnic papei. Imediat ce intrară, oştenii se împrăştiară în jurul curţii catedralei şi blocară toate ieşirile.

Operaţiunea începuse. Până în acel moment, ar fi fost posibil, teoretic, să anuleze întregul atac, fără nicio pierdere; dar acum, îşi dădu seama William, cu un fior de spaimă, zarurile fuseseră aruncate.

Îl lăsă pe Ranulf să se ocupe de blocadă, păstrându-şi câţiva

cavaleri şi oşteni pe lângă el. Postă majoritatea cavalerilor într-o casă aflată faţă în faţă cu principala poartă a curţii catedralei. Apoi intră în curte cu restul oamenilor. Reginald Fitzurse şi ceilalţi trei conspiratori merseră în curtea bucătăriei, ca şi cum ar fi fost nişte vizitatori având o misiune oficială, nu intruşi înarmaţi. Dar William pătrunse în goană în camera portarului, pe care-l imobiliză ameninţându-l cu spada.

Atacul începuse.

Cu inima cât un purice, William îi ordonă unui oştean să-l lege pe portar, după care îşi chemă restul oamenilor şi aceştia închiseră poarta. Acum, nimeni nu mai putea intra sau ieşi. Preluase, prin forţă, controlul unei mănăstiri.

Îi urmă pe ceilalţi patru conspiratori în curtea bucătăriei. În partea de nord se aflau nişte grajduri, dar cei patru îşi legaseră caii de un dud aflat în mijlocul curţii. Îşi dădură jos spadele şi coifurile: o vreme, încă trebuiau să menţină aparenţa unei vizite paşnice.

William îi prinse din urmă pe cei patru şi îşi lăsă armele sub copac. Reginald îi adresă o privire întrebătoare.

— Totul e bine, spuse William. Am izolat mănăstirea.

Traversară curtea, către palat, şi intrară în portal. William îl desemnă pe un cavaler din partea locului numit Richard să stea de pază în portal. Ceilalţi intrară în sala mare.

Servitorii erau la masă. Asta însemna că le serviseră deja prânzul lui Thomas şi clericilor – călugări şi preoţi – din anturajul său. Unul dintre servitori se ridică.

— Suntem trimişii regelui, spuse Reginald.

Încăperea se cufundă în tăcere, dar servitorul care se ridicase spuse:

— Fiţi bine-veniţi, domnilor! Eu sunt intendentul sălii, William Fitzneal. Vă rog să intraţi! Vă putem oferi ceva de mâncare?

„E remarcabil de prietenos, îşi spuse William, având în vedere că stăpânul lui e la cuţite cu regele. Probabil că poate fi convins să treacă de partea noastră.”

— Nu, mulţumim, spuse Reginald.

— O cupă de vin, ca să vă reveniţi după călătorie?

— Avem un mesaj din partea regelui pentru stăpânul vostru, zise Reginald pierzându-şi răbdarea. Te rog să-l anunţi imediat de sosirea noastră!

— Prea bine.

Intendentul făcu o plecăciune. Nu erau înarmaţi, aşa că nu

avea niciun motiv să îi refuze. Plecă de la masă şi porni către celălalt capăt al sălii.

William şi cei patru cavaleri îl însoţiră. Privirile servitorilor tăcuţi îi urmăreau. William tremura aşa cum i se întâmpla înainte de o bătălie şi îşi dorea să înceapă odată lupta, pentru că ştia că, din momentul acela, avea să se simtă în largul lui.

Urcară cu toţii scara care ducea către etajul superior.

Ajunseră într-o antecameră spaţioasă, cu bănci de lemn de o parte şi de alta. La mijlocul unui perete se afla un tron mare, încastrat în zid. Pe bănci stăteau aşezaţi mai mulţi preoţi şi călugări, dar tronul era gol.

Intendentul traversă încăperea, îndreptându-se către o uşă deschisă.

— Mesageri de la rege, Sfinţia Ta, spuse el, tare.

Nu se auzi niciun răspuns, dar probabil că arhiepiscopul încuviinţase printr-o mişcare din cap, pentru că intendentul le făcu semn să intre.

Călugării şi preoţii se uitau cu ochii mari la cavalerii care traversară la rându-le încăperea şi intrară în cealaltă cameră.

Thomas Becket stătea pe marginea patului, îmbrăcat într-o robă arhiepiscopală. În afară de el, în odaie se mai afla o singură persoană: un călugăr, aşezat la picioarele lui Thomas, care-l asculta. William întâlni privirea călugărului şi îl recunoscu surprins pe stareţul Philip de Kingsbridge. Ce căuta aici? Se băga pe sub pielea arhiepiscopului, fără nicio îndoială! Philip fusese ales episcop de Kingsbridge, dar numirea sa nu fusese confirmată încă. „Acum, îşi spuse William cu o bucurie sălbatică, nici că va fi vreodată.”

Philip fu la fel de surprins să-l vadă pe William. Cu toate acestea, Thomas vorbea în continuare, prefăcându-se a nu-i fi observat pe cavaleri. „E vorba de o lipsă de politeţe bine calculată”, îşi spuse William. Cavalerii se aşezară pe scăunelele şi băncile joase aflate în jurul patului. William îşi dorea să nu o fi făcut: astfel, vizita lor căpăta un aer social şi, simţea el, grupul lor pierdea din avânt. Poate că tocmai asta şi voise Thomas.

În cele din urmă, arhiepiscopul îşi îndreptă privirea către ei. Nu se ridică să îi salute. Îi cunoştea pe toţi, cu excepţia lui William, iar ochii i se opriră asupra lui Hugh Morville, cel cu rangul cel mai înalt.

— A, Hugh! spuse el.

William îl însărcinase pe Reginald cu această parte a

operaţiunii şi tocmai de aceea cel care vorbi nu fu Hugh, ci Reginald.

— Venim din Normandia, din partea regelui. Vrei să-ţi comunicăm mesajul Domniei Sale în public sau între patru ochi?

Thomas privi iritat de la Reginald la Hugh, după care înapoi, ca şi cum nu i-ar fi plăcut să trateze cu un membru mai puţin important al delegaţiei. Oftă, după care spuse:

— Lasă-ne singuri, Philip!

Cu o expresie îngrijorată, Philip se ridică şi trecu pe lângă cavaleri.

Arhiepiscopul strigă în urma lui:

— Dar nu închide uşa!

După ieşirea lui Philip, Reginald spuse:

— Îţi cer în numele regelui să ne însoţeşti la Winchester şi să răspunzi la acuzaţiile aduse împotriva ta!

William avu satisfacţia de a-l vedea pe Thomas pălind.

— Deci aşa stau lucrurile, rosti molcom arhiepiscopul.

Ridică privirea. Intendentul stătea în cadrul uşii. Thomas îi spuse:

— Cheamă-i pe toţi înăuntru! Vreau să audă asta.

Călugării şi preoţii intrară, unul câte unul, printre care şi stareţul Philip. Unii se aşezară, pe când alţii rămaseră în picioare, pe lângă pereţi. William nu avea nicio obiecţie: din contră, cu cât erau mai mulţi oameni prezenţi, cu atât mai bine; pentru că scopul acestei întâlniri paşnice era să stabilească, de faţă cu martori, că Thomas refuza să se supună ordinului regal.

Când se instalară cu toţii, Thomas îi aruncă o privire lui Reginald.

— Poţi să repeţi? îi spuse el.

— Îţi cer în numele regelui să ne însoţeşti la Winchester şi să răspunzi la acuzaţiile aduse împotriva ta, repetă Reginald.

— Ce acuzaţii? întrebă Thomas cu un glas domol.

— Trădare!

Thomas clătină din cap, exprimându-şi refuzul.

— Nu mă voi lăsa judecat de Henric, spuse el calm. Dumnezeu ştie că nu am comis nicio nelegiuire.

— Ai excomunicat slujitori ai Coroanei!

— Nu eu, ci papa a făcut acest lucru.

— Ai suspendat din funcţie episcopi!

— Le-am oferit posibilitatea de a-i repune în funcţie în condiţii mărinimoase. Au refuzat. Oferta mea rămâne valabilă.

— Ai ameninţat succesiunea la tron prin discreditarea încoronării fiului regelui!

— Nu am făcut aşa ceva. Arhiepiscopul de York nu are niciun drept să încoroneze pe cineva, iar papa l-a mustrat pentru insolenţă. Dar nimeni nu a insinuat că încoronarea nu ar fi valabilă.

Exasperat, Reginald spuse:

— Un lucru decurge din celălalt, nebun blestemat ce eşti!

— Ajunge! M-am săturat de astfel de vorbe! spuse Thomas.

— Iar noi ne-am săturat de tine, Thomas Becket, strigă Reginald. Pe rănile lui Hristos, ne-am săturat de tine, de aroganţa, de obrăznicia şi de trădarea ta!

Thomas se ridică.

— Castelele arhiepiscopiei sunt ocupate de slujitorii regelui, strigă el. Chiriile care se cuvin arhiepiscopului au fost adunate de rege! Arhiepiscopului i s-a ordonat să nu părăsească oraşul Canterbury! Iar *voi* îmi spuneţi că v-aţi săturat?

Unul dintre preoţi încercă să intervină, spunându-i lui Thomas:

— Sfinţia Ta, haideţi să discutăm aceste chestiuni în particular…

— La ce bun? izbucni Thomas. Ei cer ca eu să fac ceva ce-mi este interzis şi pe care eu nu-l voi face!

Strigătele atrăseseră către camera arhiepiscopului pe toţi ocupanţii castelului, iar William observă că în cadrul uşii se adunase o mulţime de ascultători uimiţi. Disputa durase suficient: nimeni nu mai putea nega acum că Thomas refuzase să se supună poruncii regale. William făcu semnul convenit cu Reginald. Era un gest discret, dar stareţul Philip îl observă şi ridică, surprins, din sprâncene, dându-şi seama că liderul grupului nu era Reginald, ci William.

Folosind registrul formal, Reginald spuse:

— Arhiepiscope Thomas, nu te mai afli sub pacea şi protecţia regală. Se întoarse şi se adresă privitorilor. Ieşiţi din încăpere, ordonă el.

Nimeni nu schiţă nicio mişcare.

Reginald spuse:

— Călugărilor, vă ordon în numele regelui să-l păziţi pe arhiepiscop şi să împiedicaţi orice încercare de evadare!

Bineînţeles, nu avea să fie aşa. Iar William nici măcar nu-şi dorea ca lucrurile să decurgă astfel: din contră, voia ca Thomas să încerce să evadeze, pentru că, aşa, ar fi fost mai uşor să-l

ucidă.

Reginald se întoarse către intendent, William Fitzneal, care era, teoretic, garda de corp a arhiepiscopului.

— Te arestez! spuse.

Îl înşfăcă de braţ şi îl scoase din cameră. Bărbatul nu opuse nicio rezistenţă. William şi ceilalţi cavaleri îi urmară.

Coborâră treptele în fugă şi traversară grăbiţi sala mare. Cavalerul originar din zonă, Richard, stătea în continuare de pază în portal. William se întreba ce să facă în privinţa intendentului. Îl întrebă:

— Eşti de partea noastră?

Bărbatul era îngrozit. Spuse:

— Da, dacă sunteţi emisarii regelui!

William îşi dădu seama că, indiferent de ce parte se situa, intendentul era prea speriat pentru a reprezenta vreun pericol. Îi spuse lui Richard:

— Fii cu ochii pe el! Şi să nu laşi pe nimeni să iasă din clădire. Ţine uşa portalului închisă!

Alergă împreună cu ceilalţi până la dudul din curte. Grăbiţi, cei cinci începură să-şi pună coifurile şi săbiile. „O să o facem, îşi spuse îngrozit William. O, Doamne, o să intrăm iar în palat şi o să-l ucidem pe arhiepiscopul de Canterbury!” Trecuse o bucată bună de vreme de când William purtase ultima dată coif, şi nu reuşea să-şi aşeze bine marginea zalelor care îi protejau gâtul şi umerii. Îşi blestemă mâinile neîndemânatice. Nu avea timp de mişcări şovăielnice. Zări un băiat care îl privea cu gura căscată şi strigă la el:

— Hei! Tu! Cum te cheamă?

Băiatul privi înapoi, către bucătărie, neştiind dacă să-i răspundă lui William sau să o rupă la fugă.

— Robert, stăpâne, spuse el după câteva clipe. Mi se spune Robert Pipe.

— Vino-ncoace, Robert Pipe, şi ajută-mă cu asta!

Băiatul ezită din nou.

William îşi pierdu răbdarea.

— Vino aici sau jur pe sângele lui Hristos că-ţi voi reteza mâinile cu sabia!

Fără nicio tragere de inimă, băiatul înaintă către el. William îi arătă cum să ţină zalele în timp ce el îşi punea coiful. Reuşi, în sfârşit, iar Robert Pipe se îndepărtă în fugă. „Cândva, o să le povestească nepoţilor săi întâmplarea aceasta”, îşi spuse în

treacăt William.

Coiful avea o răsuflătoare, o parte care putea fi trecută peste gură şi închisă cu o cataramă. Ceilalţi şi le închiseseră pe ale lor, astfel că aveau chipurile ascunse şi nu mai puteau fi recunoscuţi. William şi-o mai lăsă o vreme deschisă pe a sa. Fiecare dintre ei avea o sabie într-o mână şi o secure în cealaltă.

— Gata? întrebă William.

Încuviinţară cu toţii dând din cap.

De acum încolo nu aveau să se mai spună multe. Nu mai era nevoie de niciun ordin, de nicio altă decizie. Aveau să se întoarcă pur şi simplu în palat şi să-l ucidă pe Thomas.

William băgă două degete în gură şi scoase un fluierat ascuţit.

Apoi îşi închise răsuflătoarea.

Un oştean ieşi în fugă din camera portarului şi deschise larg poarta principală.

Cavalerii pe care William îi postase în casa aflată peste drum ieşiră şi năvăliră în curte, strigând, după cum fuseseră instruiţi:

— Oamenii regelui! Oamenii regelui!

William porni în fugă înspre palat.

Cavalerul Richard şi intendentul William Fitzneal îi deschiseră larg uşa portalului.

Pe când intra, doi dintre servitorii arhiepiscopului profitară de faptul că Richard şi William Fitzneal nu erau atenţi şi trântiră uşa dintre portal şi sală.

William se repezi cu toată greutatea în uşă, dar era prea târziu: o zăvorâseră cu o bară transversală. William mormăi o înjurătură. Un obstacol, atât de curând! Cavalerii începură să lovească uşa cu securile, dar nu progresau prea mult: uşa fusese făcută să reziste la astfel de atacuri. William simţea cum situaţia îi scăpa de sub control. Alungându-şi primele semne ale unei stări de panică, ieşi din portal şi căută o altă uşă. Reginald îl însoţi.

Nu era nimic de partea aceea a clădirii. Alergară către capătul vestic al palatului, trecând pe lângă bucătăria separată şi ajungând în livada aflată la sud. William murmură satisfăcut: acolo, lipită de zidul sudic al palatului, se afla o scară care ducea la etajul de sus. Părea a fi o intrare privată în odăile arhiepiscopului. Senzaţia de panică dispăru.

William şi Reginald alergară către baza scării. Era stricată pe la jumătate, iar în apropiere se vedeau o scară mobilă şi nişte unelte, ca şi cum treptele erau în reparaţie. Reginald sprijini

scara mobilă de partea laterală a celei fixe şi urcă, ocolind treptele stricate. Ajunse în vârf. Acolo se afla o uşă care făcea legătura cu un mic balcon închis. William îl privi încercând uşa. Era încuiată. Lângă ea se afla o fereastră acoperită cu un oblon. Reginald zdrobi oblonul cu o singură lovitură de secure. Băgă mâna înăuntru, căutând pe dibuite, după care deschise uşa şi porni mai departe.

William începu să urce şi el scara mobilă.

Philip se speriase din momentul în care-l zărise pe William Hamleigh, dar, la început, preoţii şi călugării din anturajul lui Thomas se supuseră pasivi întorsăturii de situaţie. Apoi, când auziră bufniturile venite dinspre uşa sălii mari, se speriară, iar câţiva dintre ei propuseră să se refugieze în catedrală.

Thomas îi privi cu dispreţ.

— Să ne refugiem? spuse el. De cine? De cavalerii ăia? Un arhiepiscop nu poate să fugă de câţiva războinici înfierbântaţi!

Philip era de părere că, până la un punct, Thomas avea dreptate: titlul de arhiepiscop îşi pierdea orice semnificaţie dacă te lăsai intimidat de o mână de cavaleri. Slujitorul lui Dumnezeu, sigur că păcatele sale sunt iertate, priveşte moartea ca fiind o trecere fericită către un tărâm mai bun şi nu se teme de sabie. Cu toate acestea, nici măcar un arhiepiscop n-ar fi trebuit să fie atât de nepăsător în privinţa propriei siguranţe încât să se lase atacat. Mai mult, Philip ştia din proprie experienţă până unde mergea răutatea şi cruzimea lui William Hamleigh. Tocmai de aceea, când se auzi scrâşnetul provocat de spargerea oblonului de la balconul închis, Philip hotărî să preia conducerea.

Privind pe ferestre, înţelese că palatul era înconjurat de cavaleri. Vederea acestora îl speria şi mai tare. În mod clar, se confruntau cu un atac plănuit cu meticulozitate, iar intruşii erau pregătiţi să comită acte de violenţă. Grăbit, închise uşa dormitorului şi o blocă folosind bara transversală. Ceilalţi îl priveau, mulţumiţi să lase pe altcineva să preia controlul situaţiei. Arhiepiscopul Thomas îşi păstra expresia dispreţuitoare, dar nu încercă să-l oprească pe Philip.

Stareţul rămase lângă uşă şi ascultă cu atenţie. Auzi un bărbat venind dinspre balconul închis şi intrând în antecamera unde se ţineau audienţele. Se întrebă cât de rezistentă era uşa dormitorului. Însă bărbatul nu atacă uşa, ci străbătu antecamera şi începu să coboare treptele. Philip presupuse că avea de gând

să deschidă uşa de la sala mare, pentru a permite accesul celorlalţi cavaleri.

Această manevră îi acorda lui Thomas un răgaz de câteva minute.

În celălalt colţ al dormitorului se afla o altă uşă, ascunsă parţial de pat. Philip arătă cu un deget către ea şi spuse pe un ton imperios:

— Unde duce?

— În claustru, spuse cineva. Dar e încuiată.

Philip traversă încăperea şi încercă uşa. Într-adevăr era încuiată.

— Aveţi cheia? îl întrebă el pe Thomas, adăugând apoi: Sfinţia Ta.

Thomas dădu din cap în semn că nu.

— Acest pasaj nu a fost folosit de când mă ştiu eu, spuse arhiepiscopul, cu un calm enervant.

Uşa nu părea a fi foarte solidă, dar Philip avea 62 de ani şi forţa brută nu fusese niciodată punctul lui forte. Făcu un pas înapoi şi lovi cu piciorul în uşă. Simţi o durere intensă. Uşa se zgudui din balamale. Philip strânse din dinţi şi o lovi şi mai tare. Se deschise.

Philip îi aruncă o privire lui Thomas. Acesta nu părea încă prea dispus să fugă. Poate că nu-şi dăduse seama, după cum făcuse Philip, că numărul de cavaleri prezenţi şi natura organizată a atacului indica o intenţie serioasă de a-i face rău. Dar Philip ştia, instinctiv, că nu ar fi avut niciun rost să încerce să-l sperie pe Thomas, ca să-l convingă să fugă. În loc de asta, spuse:

— E timpul pentru vespere. N-ar trebui să lăsăm nişte războinici înfierbântaţi să întrerupă programul slăvirii Domnului.

Văzând că propriul argument fusese folosit împotriva lui, Thomas zâmbi.

— Foarte bine, spuse el şi se ridică.

Philip porni primul, simţindu-se uşurat că izbutise să-l urnească pe Thomas şi totodată speriat că totuşi era posibil ca arhiepiscopul să nu se deplaseze suficient de repede. Pasajul ducea către un şir lung de trepte. Nu exista nicio altă lumină decât cea care venea dinspre camera arhiepiscopului. În capătul pasajului se afla o altă uşă. Philip procedă cu aceasta la fel cum făcuse şi cu prima, dar cea de-a doua se dovedi mai solidă, aşa că nu se deschise. Începu să bată în ea, strigând:

— Ajutor! Deschideţi uşa! Grăbiţi-vă, grăbiţi-vă!

Sesiză nota de panică din propriul glas şi făcu un efort să-şi păstreze calmul, dar inima îi bătea nebuneşte şi ştia că oamenii lui William erau aproape.

Ceilalţi îl ajunseră din urmă. El continua să bată în uşă şi să strige.

Îl auzi pe Thomas spunând:

— Demnitate, Philip, te rog!

Nu-l luă în seamă. Îşi dorea să păstreze demnitatea arhiepiscopului – a sa nu mai avea nicio importanţă.

Înainte ca Thomas să-şi exprime încă o dată dezacordul, se auzi cum bara transversală era ridicată, iar în încuietoare era sucită o cheie; uşa se deschise. Philip gemu de uşurare. În cadrul uşii se aflau doi chelari speriaţi.

— Nu ştiam că uşa asta chiar duce undeva, spuse unul dintre ei.

Nerăbdător, Philip îşi croi loc printre ei. Se trezi în magazia chelarului.

Ocoli diverse butoaie şi stive de saci pentru a ajunge la o altă uşă, o deschise şi ajunse afară.

Se întuneca. Se afla pe aleea sudică a claustrului. În celălalt capăt al aleii văzu, spre uşurarea sa, uşa care făcea legătura cu catedrala Canterbury.

Încă puţin şi se găseau la adăpost.

Trebuia să-l ducă pe Thomas în catedrală înainte ca William şi cavalerii săi să-i prindă din urmă. Restul călugărilor ieşiră din magazie.

— În biserică, repede! le spuse Philip.

— Nu, Philip, nu repede, zise Thomas. Vom intra în catedrala mea cu demnitate.

Lui Philip îi venea să urle de frustrare, dar spuse:

— Bineînţeles, Sfinţia Ta!

Auzea zgomotul rău-prevestitor al paşilor grei din interiorul pasajului părăsit: cavalerii intraseră cu forţa în dormitor şi descoperiseră pe unde fugiseră clericii. Ştia că demnitatea reprezenta cea mai bună armă de apărare a unui arhiepiscop, dar nu vedea niciun rău în a-l feri din calea pericolului.

— Unde e crucea arhiepiscopală? întrebă Thomas. Nu pot intra în biserică fără crucea mea.

Disperat, Philip gemu din rărunchi.

Apoi, unul dintre preoţi interveni:

— E aici. Am luat-o eu!

Thomas ceru:
— Poart-o în faţa mea ca de obicei, te rog!
Preotul ridică crucea şi intră cu o grabă reţinută în biserică.
Thomas îl urmă.
Anturajul arhiepiscopului intră înaintea lui în catedrală, după cum cerea eticheta. Philip intră ultimul şi îi ţinu uşa marelui prelat. Exact când Thomas pătrunse în biserică, doi cavaleri ieşiră în fugă din magazia chelarului şi porniră de-a lungul aleii sudice a claustrului.
Philip închise uşa transeptului. Găsi o bară aflată într-o nişă a peretelui, lângă uşă. O luă şi o puse de-a latul uşii.
Se întoarse, simţind cum i se înmoaie genunchii de uşurare, şi se sprijini cu spatele de uşă.
Thomas traversa transeptul îngust către treptele care duceau către laterala nordică a absidei, dar, când auzi bara trântită de-a curmezişul uşii, se opri brusc şi se întoarse.
— Nu, Philip!
Acesta îşi simţi inima îngreunându-se.
— Sfinţia Ta…
— Aceasta este o biserică, nu un castel. Ia bara din uşă!
Uşa se zgudui violent atunci când cavalerii încercară să o deschidă.
— Mă tem că vor să vă ucidă! spuse Philip.
— Atunci înseamnă că, cel mai probabil, vor reuşi, indiferent dacă tu blochezi uşa sau nu. Ştii câte alte uşi are biserica aceasta? Deschide-o!
Se auzi o serie de bufnituri puternice, semn că atacatorii loveau uşa cu securile.
— V-aţi putea ascunde, spuse disperat Philip. Sunt zeci de locuri… intrarea în criptă e chiar aici… se întunecă…
— Să mă ascund, Philip? În propria biserică? Tu ai face-o?
Un lung răstimp, Philip îl fixă pe Thomas cu privirea. Într-un final, răspunse:
— Nu, n-aş face-o.
— Deschide uşa!
Cu inima ca de plumb, Philip înlătură bara.
Cavalerii năvăliră înăuntru. Erau cinci la număr. Aveau chipurile ascunse de coifuri. În mâini ţineau săbii şi securi. Semănau cu nişte mesageri din iad.
Philip ştia că n-ar fi trebuit să-i fie frică, dar muchiile ascuţite ale armelor lor îl făceau să tremure de spaimă.

Unul dintre ei strigă:

— Unde e Thomas Becket, trădător al regelui şi al regatului?

Ceilalţi i se alăturară:

— Unde e trădătorul? Unde e arhiepiscopul?

Se făcuse destul de întuneric, iar biserica nu era luminată decât de câteva lumânări. Toţi călugării purtau straie negre, iar vederea cavalerilor era limitată momentan de vizierele coifurilor. Dintr-odată, Philip întrevăzu o rază de speranţă: poate că, din cauza întunericului, n-aveau să-l descopere pe Thomas. Dar arhiepiscopul îi spulberă degrabă această palidă nădejde coborând cele câteva trepte, către cavaleri, şi spunând:

— Aici sunt: nu trădător al regelui, ci preot al lui Dumnezeu! Ce vreţi?

Pe când arhiepiscopul stătea drept, înfruntându-i pe acei războinici cu săbiile scoase din teacă, Philip înţelese cum nu se poate mai limpede că Thomas n-avea să iasă viu din catedrală.

Probabil că persoanele din anturajul arhiepiscopului avuseseră acelaşi sentiment, pentru că, dintr-odată, mulţi dintre ei o luară la fugă. Unii se făcură nevăzuţi în întunericul absidei, câţiva se împrăştiară prin naos, printre orăşenii care aşteptau să-nceapă mesa, iar unul deschise o uşă mică, urcând în grabă pe o scară în spirală. Philip era dezgustat.

— Ar trebui să vă rugaţi, nu să fugiţi! strigă el în urma lor.

Îi trecu prin minte că, dacă nu fugea, era posibil ca şi el să fie ucis. Dar nu era în stare să-l părăsească pe arhiepiscop.

Unul dintre cavaleri îi spuse lui Thomas:

— Mărturiseşte-ţi trădarea!

Philip recunoscu glasul lui Reginald Fitzurse, care vorbise şi în dormitorul prelatului.

— Nu am nimic de mărturisit, răspunse Thomas. Nu am comis niciun act de trădare.

Era perfect calm, dar chipul îi era alb ca varul, iar Philip îşi dădu seama că arhiepiscopul, precum toţi ceilalţi, pricepuse că avea să moară.

Reginald strigă către Thomas:

— Ia-o la fugă, eşti ca şi mort!

Thomas nu se clinti.

„Vor să o ia la fugă, îşi spuse Philip. Nu sunt în stare să-l asasineze cu sânge rece.”

Poate că şi Thomas înţelesese acest lucru, pentru că rămânea nemişcat în faţa lor, provocându-i să-l atace. O vreme, rămaseră

cu toţii încremeniţi ca într-un tablou sumbru, cavalerii nevrând să facă prima mişcare, preotul prea mândru pentru a fugi.

Cel care rupse această vrajă fu Thomas. Spuse:

— Sunt gata să mor, dar voi să nu vă atingeţi de niciunul dintre oamenii mei, preoţi, călugări sau mireni!

Reginald fu primul care se urni. Îşi împinse spada în direcţia lui Thomas, ducând vârful din ce în ce mai aproape de faţa lui, de parcă s-ar fi provocat pe sine să-l atingă pe preot cu lama. Thomas stătea drept ca o statuie, cu ochii aţintiţi asupra cavalerului, nu asupra spadei. Dintr-odată, cu o răsucire rapidă din încheietură, Reginald dădu jos mitra lui Thomas.

Din nou, speranţa încolţi în sufletul lui Philip. „Nu sunt în stare să o facă, îşi spuse el. Le e frică să-l atingă.”

Dar se înşela. Voinţa cavalerilor păru întărită de gestul copilăresc de a dărâma mitra arhiepiscopului; ca şi cum ei aproape că se aşteptaseră să fie trăsniţi de Dumnezeu pentru asta, iar faptul că scăpaseră nepedepsiţi le dădea curaj să facă lucruri şi mai grave.

— Duceţi-l afară de aici, spuse Reginald.

Ceilalţi cavaleri îşi băgară săbiile în teacă şi se apropiară de arhiepiscop.

Unul dintre ei îl prinse pe Thomas de talie şi încercă să-l ridice.

Philip era în culmea disperării. Iată că ridicaseră mâna asupra lui. Erau, până la urmă, dispuşi să se atingă de un slujitor de-al lui Dumnezeu. Philip avu, dintr-odată, conştiinţa profunzimii răutăţii din sufletele lor şi îşi simţi stomacul contractându-se, de parcă ar fi privit peste marginea unui hău fără fund. Probabil că, în adâncul inimii, ştiau că aveau să ajungă în iad pentru ceea ce făceau; şi totuşi, mergeau mai departe.

Thomas îşi pierdu echilibrul, dădu din mâini şi începu să se zbată. Ceilalţi cavaleri se alăturară efortului de a-l ridica şi de a-l duce afară. Din anturajul lui Thomas nu mai rămăseseră decât Philip şi un preot pe nume Edward Grim. Se repeziră amândoi către episcop, încercând să-l ajute. Edward înşfăcă mantia lui Thomas şi ţinu strâns de ea. Unul dintre cavaleri se întoarse şi izbi înspre Philip cu pumnul îmbrăcat în zale. Îl nimeri într-o parte a capului, iar Philip se prăbuşi, năucit.

Când îşi reveni, văzu că războinicii îi dăduseră drumul lui Thomas, care stătea cu capul plecat şi cu mâinile împreunate, într-o postură de rugăciune. Unul dintre cavaleri îşi ridică spada.

Philip, care se aflat încă pe pardoseală, scoase un ţipăt de protest, prelung şi neajutorat:

— Nuuuu!

Edward Grim întinse braţul pentru a para lovitura.

Thomas rosti:

— Mă încredinţez în mâinile Dom…

Sabia se abătu asupra lui.

Atât Thomas, cât şi pe Edward fură loviţi. Din gâtlejul lui Philip ţâşni un urlet. Sabia se înfipse în craniul arhiepiscopului şi reteză braţul preotului. Pe când din braţul lui Edward ţâşnea un şuvoi de sânge, Thomas se prăbuşi în genunchi.

Uluit, Philip se holba la rana îngrozitoare pe care Thomas o avea la cap.

Arhiepiscopul se prăbuşi încet în mâini, îşi susţinu greutatea numai pentru o clipă, după care căzu cu faţa în jos pe pardoseala de piatră.

Un alt cavaler îşi ridică spada şi lovi. Philip lăsă să-i scape un urlet de jale. A doua lovitură căzu în acelaşi loc ca şi prima şi reteză partea de sus a craniului lui Thomas. Fu o lovitură atât de puternică, încât, izbindu-se de pardoseală, sabia se frânse în două. Cavalerul lepădă ciotul armei.

Un al treilea cavaler făcu un gest care avea să rămână săpat cu slove de foc în memoria lui Philip: înfipse vârful spadei în craniul arhiepiscopului şi îi scoase creierul, care se împrăştie pe pardoseală.

Copleşit de oroare, Philip îşi simţi picioarele înmuindu-se şi se lăsă în genunchi.

Cavalerul spuse:

— N-o să se mai ridice… haideţi să plecăm!

Se întoarseră cu toţii şi o luară la fugă înspre ieşire.

Philip îi privi străbătând naosul, lovind în stânga şi-n dreapta cu săbiile, pentru a-i împrăştia pe orăşeni.

După plecarea ucigaşilor, se lăsă un moment de tăcere îngheţată. Cadavrul arhiepiscopului zăcea cu faţa în jos pe pardoseala bisericii, iar bucata retezată de craniu, cu o parte din scalp, stătea lângă corp, precum capacul unei oale. Philip îşi îngropă chipul în mâini. Murise orice speranţă. Îşi spunea întruna: „Au câştigat sălbaticii; au câştigat sălbaticii.” Se simţea ameţit, lipsit de greutate, ca şi cum s-ar fi cufundat încet-încet într-un lac adânc, înecându-se în disperare. Nu mai avea de ce să se ţină; toate elementele care păruseră fixe deveniseră dintr-odată

instabile.

Îşi petrecuse întreaga viaţă luptându-se cu puterea samavolnică a oamenilor răi, iar acum, în înfruntarea finală, fusese înfrânt. Îşi amintea de ziua în care William Hamleigh venise să dea foc Kingsbridge-ului pentru a doua oară, iar cetăţenii oraşului construiseră zidul într-o zi. Ce victorie repurtaseră atunci! Puterea paşnică a sute de oameni obişnuiţi învinsese cruzimea contelui William. Îşi aducea aminte de vremea în care Waleran Bigod voise să mute catedrala la Shiring, pentru a o putea controla după propriul interes. Philip mobilizase locuitorii din întregul ţinut. Sute, ba chiar mai bine de o mie de oameni se adunaseră la Kingsbridge în acea minunată duminică de Rusalii, în urmă cu 33 de ani, şi îl învinseseră pe Waleran prin forţa simplă a zelului lor. Dar acum nu mai era nicio speranţă. Nici întreg norodul din Canterbury, nici chiar toată suflarea creştinătăţii, n-ar mai fi putut să-l învie acum pe Thomas.

Îngenuncheat pe lespezile din transeptul nordic al catedralei Canterbury, Philip îi văzu din nou cu ochii minţii pe bărbaţii care năvăliseră în casa lui şi îi măcelăriseră mama şi tatăl în faţa lui, în urmă cu 56 de ani. Sentimentul care-i inunda sufletul acum, dinspre copilul de şase ani care era pe atunci, nu era frică, nici chiar durere. Era *furie.* Neputincios să-i oprească pe bărbaţii aceia uriaşi, roşii la faţă şi însetaţi de sânge, în sufletul lui se născuse ambiţia de a învinge toţi războinicii de felul lor, de a le reteza armele, de a le schilodi caii de război şi de a-i forţa să se supună unei alte autorităţi, una superioară monarhiei violenţei. Şi, câteva minute mai târziu, pe când părinţii lui zăceau fără suflare pe podea, în încăpere intrase abatele Peter, pentru a-i arăta calea de urmat. Neînarmat şi lipsit de apărare, abatele oprise imediat vărsarea de sânge, fără alt instrument decât autoritatea Bisericii lui şi puterea bunătăţii sale. Această scenă îl inspirase pe Philip toată viaţa lui.

Până în momentul acesta, crezuse că el şi oamenii ca el câştigau. Reuşiseră să obţină nişte victorii importante în ultima jumătate de secol. Dar acum, la sfârşitul vieţii sale, duşmanii săi dovediseră că nu se schimbase nimic. Triumfurile sale fuseseră temporare, progresul înregistrat – nimic mai mult decât o iluzie. Câştigase câteva bătălii, dar cauza pe care o susţinea nu avea, de fapt, nicio şansă. Nişte bărbaţi precum aceia care-i asasinaseră mama şi tatăl uciseseră acum un arhiepiscop într-o catedrală, ca şi cum ar fi vrut să dovedească, dincolo de orice

putinţă de tăgadă, că nu exista o autoritate mai mare decât cea a unui bărbat înarmat cu o sabie.

N-ar fi crezut niciodată că aveau să îndrăznească să-l ucidă pe arhiepiscopul Thomas, cu atât mai puţin într-o biserică. Dar, în acelaşi chip, nu crezuse nici că ar fi putut cineva să-i ucidă tatăl, iar aceiaşi bărbaţi înarmaţi şi însetaţi de sânge îi demonstraseră, în ambele ocazii, că se înşelase. Iar acum, la vârsta de 62 de ani, pe când privea cadavrul groaznic mutilat al lui Thomas Becket, se simţea posedat de întreaga furie atotcuprinzătoare, infantilă, iraţională a unui băieţel de şase ani al cărui tată murise.

Se ridică. În biserică domnea o atmosferă tensionată, în vreme ce oamenii se adunau în jurul cadavrului arhiepiscopului. Preoţii, călugării şi cetăţenii oraşului se apropiau încet-încet, năuciţi şi plini de spaimă. Philip simţea că în spatele expresiilor lor şocate se afla o furie asemănătoare cu cea pe care o simţea el însuşi. Câţiva murmurau rugăciuni, sau poate că doar gemeau. O femeie se aplecă şi atinse cadavrul, ca şi cum aşa ceva i-ar fi adus noroc. Câţiva alţi oameni îi urmară exemplul. Apoi, Philip o văzu pe aceeaşi femeie adunând pe ascuns nişte sânge într-o ploscă mititică, de parcă Thomas ar fi fost un martir.

Clericii începeau, încet-încet, să-şi revină. Şambelanul arhiepiscopului, Osbert pe numele lui, cu chipul brăzdat de şiruri de lacrimi, scoase un cuţit şi tăie o fâşie din cămaşa pe care o purta, după care se aplecă deasupra cadavrului şi legă stângaci bucata retezată de restul craniului lui Thomas, într-o jalnică încercare de a-i reda un minim de demnitate arhiepiscopului oribil mutilat. În timpul acesta, din rândurile mulţimii adunate în jur se ridică un geamăt prelung, colectiv.

Nişte călugări veniră cu o targă. Ridicară cu grijă trupul lui Thomas şi îl aşezară pe ea. Multe mâini se întinseră ca să-i ajute. Philip observă că faţa cu trăsături frumoase a arhiepiscopului avea o expresie senină, singurul semn de violenţă fiind un firicel de sânge care îi traversa tâmpla dreaptă şi trecea peste nas, oprindu-se pe obrazul stâng.

În timp ce călugării ridicau targa, Philip luă de jos ciotul sabiei care-l ucisese pe Thomas. Se tot gândea la femeia care adunase sângele arhiepiscopului într-o sticluţă, ca şi cum acesta ar fi fost un sfânt. Această faptă măruntă avea o adâncă semnificaţie, dar Philip încă nu se dumirise care era aceasta.

Oamenii urmară targa, ca purtaţi de o forţă invizibilă. Philip porni împreună cu ei, simţind şi el aceeaşi dorinţă stranie care-i

mâna pe toţi. Călugării purtară trupul prin absidă şi îl lăsară jos, cu băgare de seamă, în faţa altarului. Oamenii din mulţime, dintre care mulţi se rugau cu voce tare, priviră cum un preot aduse o pânză curată şi bandajă cum se cuvine capul, după care acoperi mare parte din bandaj cu o mitră nouă.

Un călugăr tăie mantia neagră a arhiepiscopului, care era murdară de sânge, şi o îndepărtă. Bărbatul părea că nu ştia sigur ce să facă de fapt cu straiul însângerat şi se întoarse, ca şi cum ar fi vrut să o arunce într-o parte. Un cetăţean înaintă spre el şi i-o luă din mâini, de parcă ar fi fost un obiect preţios.

Gândul care se formase şovăielnic într-un ungher al minţii lui Philip ieşi la lumină într-o străfulgerare de inspiraţie. Cetăţenii îl tratau pe Thomas ca pe un martir, adunându-i plini de veneraţie sângere şi hainele, de parcă ar fi avut puterile supranaturale ale relicvelor unui sfânt. Philip privise crima în tot acest timp ca pe o înfrângere politică a Bisericii, dar oamenii nu o vedeau aşa: ei vedeau un martiriu. Iar moartea unui martir, deşi părea o înfrângere, oferea de fiecare dată, într-un final, putere şi inspiraţie Bisericii.

Philip se gândi din nou la sutele de oameni care se adunaseră la Kingsbridge pentru a construi biserica şi la bărbaţii, femeile şi copiii care lucraseră împreună jumătate de noapte ca să ridice zidul oraşului. „Dacă astfel de oameni ar putea fi mobilizaţi acum, îşi spuse el, cu un sentiment crescând de încântare, ar înălţa un strigăt de mânie atât de puternic, încât s-ar auzi în întreaga lume.”

Privind bărbaţii şi femeile care se adunaseră în jurul cadavrului, cu chipurile pline de durere şi de oroare, Philip îşi dădu seama că nu aveau nevoie decât de un conducător.

Oare era posibil?

Îşi dădu seama că această situaţie avea un aer familiar. Un cadavru mutilat, o mulţime de privitori şi nişte soldaţi în depărtare: unde mai văzuse toate aceste lucruri? Simţea că urmarea avea să o reprezinte ridicarea unui grup restrâns dintre discipolii răposatului împotriva întregii autorităţi a unui imperiu puternic.

Bineînţeles! Exact aşa luase naştere creştinismul.

Şi când înţelese acest lucru, îşi dădu seama ce trebuia să facă mai departe.

Se duse în faţa altarului şi se întoarse cu faţa la mulţime. Încă ţinea în mână spada ruptă. Toată lumea îl privea. Preţ de o clipă,

fu cuprins de îndoială la adresa propriilor acţiuni. „Pot să o fac? se întrebă el. Pot să pun, aici şi acum, bazele unei mişcări care să zguduie tronul Angliei?” Privi chipurile celor din faţa sa. Pe lângă durere şi furie, zări, în expresiile lor, o rază de speranţă.

Ridică sabia deasupra capului.

— Această spadă a ucis un sfânt, rosti el.

Din mulţime se auzi un murmur de aprobare.

Încurajat, Philip spuse:

— Aici, în seara aceasta, am fost martorii unui martiriu.

Preoţii şi călugări aţintiră priviri surprinse asupra lui. Ca şi Philip, nu sesizaseră imediat adevărata importanţă a crimei la care fuseseră martori. Dar orăşenii o făcuseră şi îşi exprimară aprobarea la auzul acelor vorbe.

— Fiecare dintre noi trebuie să plecăm din locul acesta şi să povestim ce am văzut.

Mai mulţi oameni dădură hotărâţi din cap. Ascultau – dar Philip voia mai mult de atât. Voia să-i inspire. Predicile nu fuseseră niciodată punctul lui forte. Nu era unul dintre acei oameni care să poată fascina mulţimile, care să facă norodul să râdă şi să plângă, să-i convingă pe oameni să-l urmeze oriunde. Nu ştia cum să-şi facă glasul să tremure şi să-şi pună în priviri strălucirea gloriei. Era un om practic, mai degrabă legat de faptă decât de spusă; dar acum avea nevoie să vorbească precum un arhanghel.

— În curând, fiecare bărbat, femeie şi copil din Canterbury va şti că oamenii regelui l-au omorât pe arhiepiscopul Thomas în catedrală. Însă acesta nu este decât începutul. Vestea se va răspândi în toată Anglia, apoi în toată lumea creştină.

Îşi putea da seama că îi pierdea. Pe unele chipuri se vedea dezamăgire şi insatisfacţie. Un bărbat strigă:

— Dar noi ce o să facem?

Philip înţelese că oamenii aveau nevoie de ceva concret, imediat. Nu era posibil să proclami o cruciadă, după care să-i trimiţi la culcare.

„O cruciadă, îi răsună în minte. Asta da, idee!”

Spuse:

— Mâine, voi duce această sabie la Rochester. Poimâine, la Londra. O să veniţi cu mine?

Mulţi dintre ei îi adresară priviri absente, dar cineva din spate strigă:

— Da!

Apoi, alte câteva voci îşi exprimară acordul.

Philip ridică un pic tonul.

— Ne vom spune povestea în fiecare oraş şi sat din Anglia. Le vom arăta oamenilor sabia care l-a ucis pe Sfântul Thomas. Le vom arăta petele de sânge de pe veşmintele sale preoţeşti. Începu să se lase în voia spuselor sale şi să îngăduie puţin furiei din sufletul său să iasă la iveală. Vom stârni un ţipăt care va răsuna peste toată lumea creştină, tocmai până la Roma! Vom întoarce toată lumea civilizată împotriva sălbaticilor care au comis această crimă oribilă, blasfemiatoare!

De data aceasta, cei mai mulţi dintre ei îşi strigară consimţământul. Căutaseră o cale de a-şi exprima sentimentele, iar acum, el le-o oferea.

— Această crimă, rosti el rar, cu glasul ridicându-se la intensitatea unui strigăt, nu va – fi – uitată – niciodată – niciodată!

Credincioşii prezenţi strigară din toate puterile pentru a-şi exprima acordul.

Dintr-odată, Philip îşi dădu seama unde trebuia să se ducă.

— Haideţi să ne începem cruciada chiar acum! spuse el.

— Da!

— Vom purta această spadă pe fiecare stradă din Canterbury!

— Da!

— Şi vom spune fiecărui cetăţean dintre aceste ziduri la ce am fost noi martori astăzi!

— Da!

— Aduceţi lumânări şi urmaţi-mă!

Ţinând sabia sus, porni prin mijlocul catedralei.

Orăşenii îl urmară.

Triumfător, Philip străbătu absida, apoi întretăierea cu transepturile, după care o luă de-a lungul naosului. Unii dintre călugări şi preoţi mergeau alături de ei. Nu avea nevoie să privească înapoi: auzea paşii a o sută de oameni care mărşăluiau în spatele lui. Ieşi pe uşa principală.

Acolo, avu parte de un moment de tulburare. De cealaltă parte a livezii cufundate în beznă, zări mai mulţi oşteni care jefuiau palatul arhiepiscopului. Dacă oamenii care-l urmau îi înfruntau pe aceştia, cruciada se putea transforma într-o încăierare când abia dacă începuse. Simţindu-se înspăimântat deodată, se întoarse şi conduse mulţimea către cea mai apropiată poartă, ieşind în stradă.

Unul dintre călugări începu să cânte un imn. În spatele obloanelor caselor se aprinseseră lămpi şi lumânări, dar, la trecerea procesiunii, oamenii îşi deschiseră uşile pentru a vedea ce se întâmplă. Unii le puseră întrebări celor care mărşăluiau. Dintre aceştia, o parte li se alăturară.

Philip îşi continua drumul şi, după un colţ, îl văzu pe William Hamleigh.

Acesta stătea lângă un grajd şi părea că tocmai îşi dezbrăcase cămaşa de zale, pregătindu-se să se urce pe cal şi să părăsească oraşul. Avea câţiva oameni cu el. Aceştia priveau în lungul străzii, în aşteptare, probabil pentru că auziseră vocile cântând şi se întrebau ce se petrecea.

La apropierea procesiunii luminate de lumânări, William păru, la început, nedumerit. Apoi văzu spada ruptă din mâna lui Philip şi înţelese. Într-o tăcere uluită, o privi fix alte câteva clipe, după care începu să vorbească:

— Opriţi-vă! strigă el. Vă ordon să vă împrăştiaţi!

Nimeni nu-l luă în seamă. Bărbaţii care-l însoţeau pe William păreau neliniştiţi: chiar şi înarmaţi cu săbii, erau vulnerabili în faţa unei mulţimi de mai bine de o sută de credincioşi îndoliaţi.

William i se adresă direct lui Philip.

— În numele regelui, îţi ordon să opreşti această manifestare!

Philip trecu pe lângă el, împins de presiunea mulţimii.

— Prea târziu, William! strigă el peste umăr. Prea târziu!

III

Băieţii veniseră devreme să vadă execuţia.

Erau deja acolo, în piaţa din Shiring, aruncând cu pietre în pisici, necăjindu-i pe cerşetori şi bătându-se între ei când sosi Aliena, neînsoţită şi pe jos, îmbrăcată cu o pelerină ieftină cu glugă, pentru a-şi ascunde identitatea.

Femeia rămase la distanţă, privind lung la spânzurătoare. Nu intenţionase să vină. Asistase la prea multe execuţii în anii în care jucase rolul de conte. Acum, când nu mai avea această responsabilitate, crezuse că avea să fie fericită dacă nu mai vedea niciun spânzurat pentru tot restul vieţii. Dar acesta era un caz special.

Nu mai îndeplinea rolul de conte pentru că fratele ei, Richard, murise în Siria – în mod paradoxal, nu în luptă, ci din cauza unui

cutremur. Trecuse jumătate de an până ce vestea ajunsese la urechile ei. Nu îl mai văzuse de cincisprezece ani, iar acum ştia că nici nu avea să-l mai vadă vreodată.

În vârful dealului, porţile castelului se deschiseră, iar prizonierul ieşi odată cu cei care-l păzeau, urmaţi de noul conte de Shiring, fiul Alienei, Tommy.

Richard nu avusese niciun copil, aşa că moştenirea îi revenea nepotului său. Regele, năucit de scandalul Becket, adoptase calea minimei rezistenţe şi îl confirmase grăbit pe Tommy în postura de conte. Aliena îşi lăsase cu dragă inimă îndatoririle pe seama tinerei generaţii. Reuşise tot ce-şi propusese să facă în privinţa domeniului. Acesta era din nou o proprietate bogată, înfloritoare, un ţinut al oilor grase, al câmpurilor verzi şi al morilor solide. Câţiva dintre cei mai mari şi mai progresişti latifundiari îi urmaseră iniţiativa de a ara cu cai, hrănind caii cu ovăzul obţinut din sistemul de asolament cu trei culturi pe an. Drept urmare, pământul reuşea să hrănească mai mulţi oameni decât o făcuse sub conducerea luminată a tatălui ei.

Tommy avea să fie un conte bun. Era născut pentru aşa ceva. Jack refuzase mult timp să înţeleagă acest lucru, dorind să-şi vadă fiul devenind constructor; dar, într-un final, fusese forţat să accepte realitatea. Tommy nu reuşise niciodată să cioplească drept un bloc de piatră, dar era un conducător înnăscut şi, la cei 28 de ani ai săi, se dovedea hotărât, ferm, inteligent şi deschis la mine. De obicei, acum i se spunea Thomas.

Când preluase domeniul, oamenii se aşteptaseră ca Aliena să rămână la castel, să-şi cicălească nora şi să se joace cu nepoţii. Le râsese în nas. O plăcea pe soţia lui Tommy – o fată drăguţă, una dintre fiicele mai mici ale contelui de Bedford – şi îşi adora cei trei nepoţi, dar nu era pregătită să se retragă la vârsta de 52 de ani. Ea şi Jack luaseră o casă mare de piatră lângă stăreţia Kingsbridge – unde fusese pe vremuri cartierul sărac, deşi acum nu mai era aşa – şi Aliena se întorsese la negoţul cu lână, cumpărând şi vânzând, negociind cu toată energia ei de altădată şi făcând bani rapid.

Grupul implicat în execuţie intră în piaţă, iar Aliena îşi reveni din visare. Îl privi atent pe prizonier, care se împleticea la capătul unei sfori, legat cu o sfoară, cu mâinile legate la spate. Era William Hamleigh.

Cineva din faţă îl scuipă. Se adunaseră foarte mulţi oameni în piaţă, pentru că nu puţini erau aceia care se bucurau să-l vadă

pe William executat şi, chiar şi pentru cei care nu-i purtau ranchiună, reprezenta un lucru aparte să vadă un *sheriff* dus la ştreang. Dar William fusese implicat în cea mai cunoscută crimă din istoria recentă.

Aliena nu mai văzuse şi nici nu-şi imaginase nimic asemănător cu reacţia populaţiei la uciderea arhiepiscopului Thomas. Vestea se întinsese ca focul purtat de vânt prin toată lumea creştină, de la Dublin la Ierusalim şi de la Toledo la Oslo. Papa intrase în doliu. Jumătatea continentală a imperiului regelui Henric intrase sub interdicţie, ceea ce însemna că bisericile se închiseseră şi nu se mai oficia nicio slujbă cu excepţia celei de botez. În Anglia, oamenii începuseră să meargă în pelerinaj la Canterbury, ca şi cum s-ar fi găsit acolo mormântul unui sfânt, precum la Santiago de Compostela. Şi avuseseră loc minuni. Apa în care se picuraseră câteva picături din sângele martirului şi petice din mantia pe care o purta atunci când fusese ucis vindecaseră bolnavi nu numai în Canterbury, ci în toată Anglia.

Oamenii lui William încercaseră să fure cadavrul din catedrală, dar călugării fuseseră preveniţi şi îl ascunseseră; iar acum se afla în siguranţă, într-un cavou boltit de piatră, iar pelerinii erau nevoiţi să-şi bage capetele printr-o gaură din zid pentru a putea săruta coşciugul de marmură.

Fusese ultima crimă a lui William. Acesta venise grăbit la Shiring, dar Tommy îl arestase şi îl acuzase de sacrilegiu, iar William fusese găsit vinovat de tribunalul prezidat de episcopul Philip. În mod normal, nimeni nu ar fi îndrăznit să condamne un *sheriff,* care era un ofiţer al Coroanei, dar, în cazul acesta, lucrurile stăteau tocmai invers: nimeni, nici măcar regele, n-ar fi îndrăznit să-l apere pe unul dintre ucigaşii lui Thomas Becket.

William avea să o sfârşească rău.

Avea ochii holbaţi, cu o expresie nebunească, din gura deschisă i se scurgeau bale şi gemea incoerent; în partea din faţă a tunicii sale se vedea o pată, semn că făcuse pe el.

Aliena îşi privi vechiul duşman cum se împleticea orbeşte către spânzurătoare. Îşi aduse aminte de flăcăul tânăr, arogant şi nemilos care o siluise în urmă cu 35 de ani. Era greu de crezut că acesta se transformase în fiinţa subumană, gemând de teroare, pe care o vedea acum. Chiar şi bătrânul cavaler gras, dezamăgit şi atins de gută – aşa cum fusese William în ultimii ani – nu mai semăna deloc cu fiinţa pe care Aliena o avea în faţa ochilor. Pe când se apropia de spânzurătoare, condamnatul începu să se

zbată şi să ţipe. Oştenii traseră de funie, ducându-l ca pe un porc la tăiere. Aliena nu simţi niciun pic de milă: tot ce putea simţi era uşurare. William n-avea să mai terorizeze pe nimeni, niciodată.

În timp ce era ridicat în căruţa cu boi, William ţipa şi lovea cu picioarele. Arăta ca un animal, cu faţa roşie, sălbatic şi murdar; dar sunetele pe care le scotea – gângăveli, gemete şi plânsete – semănau cu cele scoase de un copil. Fu nevoie să fie ţinut de patru oameni, în vreme ce un al cincilea îi punea laţul în jurul gâtului. Se zbătu atât de tare, încât nodul se strânse înainte să cadă, iar el începu să se sufoce din cauza propriilor mişcări. Oştenii se dădură înapoi. William se zvârcolea, lipsit de aer, chipul lui gras învineţindu-se.

Aliena îl privea împietrită. Nu-i dorise o astfel de moarte, nici măcar în clipele de deplină furie şi ură.

Acum, când William se sufoca, nu se mai auzea niciun zgomot; iar mulţimea rămăsese în nemişcare. Chiar şi băieţii fuseseră reduşi la tăcere de această imagine oribilă.

Cineva lovi crupa boului cu un bici, iar animalul porni înainte. În sfârşit, William căzu, dar nu-şi rupse gâtul, aşa că se bălăngănea la capătul frânghiei, sufocându-se încet. Ţinea ochii larg deschişi. Aliena avea impresia că se uita la ea. Rictusul de pe chipul lui, în timp ce atârna acolo, îi era cunoscut Alienei, iar aceasta îşi dădu seama că era aceeaşi expresie pe care o avusese în vreme ce o viola, chiar înainte de a ajunge la orgasm. Această amintire îi străbătu fiinţa ca lama unui cuţit, dar nu îşi îngădui să-şi ferească privirea.

Dură mult, dar mulţimea nu scoase niciun sunet în tot acest interval. Faţa condamnatului se întuneca din ce în ce mai mult. Zbaterile sale agonice se reduseră la simple zvâcniri. Într-un final, îşi dădu ochii peste cap, pleoapele i se închiseră, iar apoi, într-o imagine grotescă, îi ieşi limba din gură, neagră şi umflată, printre dinţi.

Murise.

Aliena se simţea sfârşită. William îi schimbase viaţa – altădată, ar fi spus că-i distrusese viaţa –, iar acum era mort, neputincios să mai facă vreun rău, ei sau oricui altcuiva.

Mulţimea începu să se împrăştie. Băieţii imitară o vreme zbaterile condamnatului, dându-şi ochii peste cap şi scoţând limba. Un oştean urcă pe eşafod şi tăie funia care-l susţinea pe William.

Aliena întâlni privirea fiului ei. Acesta păru surprins să o vadă.

Veni imediat la ea şi se aplecă să o sărute. „Fiul meu, îşi spuse ea. Fiul meu cel mare. Fiul lui Jack.” Îşi aminti cât de îngrozită fusese atunci când îi trecuse prin minte că ar fi putut purta în pântece copilul lui William. „Ei bine, unele lucruri au ieşit bine.”

— Am crezut că nu vrei să vii astăzi aici, spuse Tommy.

— A trebuit, zise ea. Trebuia să-l văd mort.

Tommy păru uimit. Nu înţelegea. Alienei îi părea bine că se-ntâmpla aşa. Spera ca el să nu ajungă niciodată să înţeleagă asemenea lucruri.

Îşi trecu braţul pe după umerii ei şi părăsiră piaţa împreună.

Aliena nu aruncă nicio privire înapoi.

Într-o zi fierbinte din mijlocul verii, Jack mânca de prânz cu Aliena şi cu Sally în atmosfera răcoroasă a transeptului nordic, în galerie, aşezaţi pe bucăţile scrijelite de ipsos care reprezentau planşele sale de proiectare.

Sunetul făcut de călugării care, în absidă, incantau imnurile din cadrul slujbei orei a şasea era precum clipocitul unei cascade aflate în depărtare. Aveau la masă cotlete reci de miel cu pâine proaspătă de grâu şi o carafă de bere blondă. Jack îşi petrecuse dimineaţa schiţând proiectul noii abside, pe care avea să înceapă să o construiască anul următor. Sally îi privea desenul în timp ce muşca dintr-un cotlet cu dinţişorii ei albi şi frumoşi. Jack ştia că, din clipă în clipă, avea să-i aducă o critică. Îi aruncă o privire Alienei. Şi aceasta observase expresia fiicei lor şi ştia ce urma. Schimbară o privire cunoscătoare, părintească şi îşi zâmbiră.

— De ce vrei ca extremitatea de est să fie rotunjită? întrebă Sally.

— Pentru că m-am inspirat din proiectul catedralei de la Saint-Denis.

— Dar e vreun avantaj care să decurgă de aici?

— Da. Îi faci pe pelerini să nu rămână în loc.

— Şi nu ai decât acest şir de ferestruici.

Jack ştiuse că, destul de curând, avea să vină vorba şi despre ferestre, pentru că Sally se ocupa cu vitraliile.

— *Ferestruici?* spuse el, prefăcându-se indignat. Ferestrele acelea sunt uriaşe! Când i-am proiectat bisericii pentru prima dată ferestre de o asemenea mărime, oamenii au crezut că întreaga clădire avea să se prăbuşească din cauza unei susţineri structurale insuficiente.

— Dacă absida s-ar termina drept, ai avea un perete plat

enorm, insistă Sally. Ai putea pune ferestre cu adevărat mari.

„Are dreptate”, îşi spuse Jack. Dacă respecta modelul rotunjit, întreaga structură a absidei trebuia să aibă aceeaşi înălţime, împărţită în cele trei niveluri tradiţionale: arcadă, galerie şi luminator, de jur împrejur. Un capăt plat îi oferea şansa de a schimba această structură.

— S-ar putea să existe şi altă cale de a-i face pe pelerini să nu rămână în loc, spuse el, gânditor.

— Şi, dimineaţa, soarele ar străluci prin ferestrele cele mari, spuse Sally.

Jack parcă vedea totul cu ochii minţii.

— Ar putea fi un şir de ogive înalte, ca nişte suliţe puse în rastel.

— Sau o singură fereastră rotundă, ca un trandafir, spuse Sally.

Era o idee uluitoare. Pentru cineva care stătea în naos, privind de-a lungul bisericii către est, fereastra uriaşă ar fi arătat ca un soare care exploda în fascicule nenumărate de raze superb colorate. Jack îşi dădu seama ce imagine minunată s-ar fi creat.

— Mă întreb ce tematică şi-ar dori călugării.

— Legea şi Profeţii, spuse Sally.

Jack ridică din sprâncene, privind spre ea.

— Vulpiţă vicleană, deja ai discutat despre asta cu stareţul Jonathan, nu-i aşa?

Ea îi aruncă o privire vinovată, dar fu salvată de la a mai răspunde de sosirea lui Peter Daltă, un cioplitor tânăr. Acesta era un bărbat timid şi stângaci, cu un păr blond care-i intra în ochi, dar sculpturile sale impresionau prin frumuseţe, iar Jack era bucuros că îl avea în echipă.

— Cu ce te pot ajuta, Peter? întrebă el.

— De fapt, venisem să o văd pe Sally, spuse Peter.

— Ei bine, ai găsit-o!

Sally se ridică în picioare, scuturându-şi firimiturile de pâine de pe poalele tunicii.

— Ne vedem mai târziu, spuse ea, după care începu să coboare alături de Peter scara în spirală.

Jack şi Aliena se uitau unul la celălalt.

— Mi s-a părut mie sau s-a înroşit? spuse Jack.

— Sper că nu ţi s-a părut, zise Aliena. Dumnezeule, era şi timpul să se îndrăgostească de cineva. Are douăzeci şi şase de ani!

— Ei, ei. Renunţasem să mai sper. Mă gândeam că are de gând să rămână fată bătrână.

Aliena scutură din cap.

— Nu Sally. Ca toată lumea, are şi ea dorinţe. Numai că e pretenţioasă.

— Da? spuse Jack. Nu cred că fetele din ţinut se înghesuie să se mărite cu Peter Daltă.

— Fetele din ţinut se îndrăgostesc de bărbaţi masivi şi chipeşi, ca Tommy, care se poate lupta de pe cal şi le poate oferi pelerine tivite cu mătase roşie. Sally e altfel. Vrea un bărbat inteligent şi sensibil. Peter e numai bun pentru ea.

Jack dădu din cap în semn de aprobare. Nu se gândise niciodată la aceste aspecte ale problemei, dar simţea, intuitiv, că Aliena avea dreptate.

— Seamănă cu bunica ei, spuse el. Şi mama mea s-a îndrăgostit de un ciudat.

— Sally seamănă cu mama ta, iar Tommy cu tatăl meu, spuse Aliena.

Jack îi zâmbi. Era mai frumoasă ca niciodată. Avea părul brăzdat de fire albe, iar pielea de pe gât nu mai era la fel de netedă ca marmura, ca pe vremuri, dar, pe măsură ce îmbătrânea şi-şi pierdea rotunjimea maternă, oasele fine ale chipului ei încântător deveneau mai proeminente şi dobândea o frumuseţe clasică, aproape structurală. Jack întinse mâna şi îi mângâie linia maxilarului.

— Ca arcadele mele suspendate, spuse el.

Aliena zâmbi.

Jack îşi trecu mâna peste gâtul ei şi peste piept. Şi sânii i se schimbaseră. Îşi amintea vremea când i se înălţau de pe piept de parcă nu ar fi avut greutate, cu sfârcurile îndreptate în sus. Apoi, când era gravidă, se măriseră şi mai mult, iar sfârcurile se măriseră la rândul lor. Acum erau mai moi şi mai joşi, balansându-se încântător în ritmul paşilor. Îi iubise pe tot parcursul acestor schimbări. Se întreba cum aveau să arate când Aliena avea să îmbătrânească. Aveau să fie zbârciţi şi ridaţi? „Probabil că o să-i iubesc chiar şi atunci”, îşi spuse el. Îi simţi sfârcul întărindu-se sub atingerea lui. Se aplecă pentru a o săruta pe buze.

— Jack, eşti în biserică, murmură ea.

— Nu contează, spuse el, şi îşi trecu mâna peste abdomenul ei, către vintre.

Se auziră paşi pe scară.

Jack se trase un pas în spate, vinovat.

Aliena rânji văzându-i stânjeneala.

— Te-a pedepsit Dumnezeu, zise ea, pe un ton glumeţ.

— Ne vedem noi mai târziu, spuse el, pe un ton prefăcut ameninţător.

Paşii ajunseră în capătul treptelor, iar în galerie îşi făcu apariţia stareţul Jonathan. Îi salută pe amândoi cu solemnitate. Avea un aer grav.

— Jack, vreau să auzi ceva, spuse el. Vrei să vii în claustru?

— Bineînţeles.

Jack se ridică în picioare.

Jonathan coborî scara în spirală.

Jack se opri în cadrul uşii şi întinse un deget ameninţător către Aliena.

— Mai târziu, spuse el.

— Promiţi? rosti ea, cu un zâmbet.

Jack îl urmă pe Jonathan la parter şi traversară împreună biserica, către uşa din transeptul sudic care ducea în claustru. Merseră de-a lungul aleii nordice, trecând pe lângă şcolarii care scriau pe tăbliţele lor de ceară, şi se opriră în colţ. Cu o înclinare a capului, Jonathan îndreptă atenţia lui Jack către un călugăr care stătea singur pe un prag de piatră, la jumătatea aleii vestice. Călugărul avea gluga pe cap, ceea ce-i ascundea chipul, dar, în timp ce ei zăboveau privindu-l, bărbatul se întoarse, ridică ochii, după care îşi feri rapid chipul.

Fără să vrea, Jack făcu un pas înapoi.

Călugărul era Waleran Bigod.

Furios, Jack spuse:

— Ce dracu’ caută el aici?

— Se pregăteşte să-şi întâlnească Creatorul, zise Jonathan.

Jack se încruntă.

— Nu înţeleg.

— E un om distrus, spuse Jonathan. Nu mai are funcţie, nici putere sau prieteni. Şi-a dat seama că Dumnezeu nu vrea ca el să fie un episcop mare şi puternic. A înţeles că a greşit. A venit aici, pe jos, şi a implorat să fie primit ca un călugăr umil, pentru a-şi petrece restul zilelor cerându-i iertare lui Dumnezeu pentru păcatele comise.

— Mi-e greu să cred aşa ceva, spuse Jack.

— Şi mie mi-a fost, la început, zise Jonathan. Dar, în final, mi-

am dat seama că a fost mereu un om cu frica lui Dumnezeu.

Jack arboră o expresie sceptică.

— Cred cu adevărat că era credincios. A făcut însă o greşeală crucială: considera că, în slujba lui Dumnezeu, scopul justifică mijloacele. Iar acest principiu îi permitea să facă orice.

— Inclusiv să organizeze o conspiraţie pentru asasinarea arhiepiscopului!

Jonathan îşi ridică mâinile, într-un gest de apărare.

— Cel care trebuie să-l pedepsească pentru asta e Dumnezeu – nu eu!

Jack înălţă din umeri. Nu era genul de lucru pe care l-ar fi spus stareţul Philip. Jack nu găsea niciun motiv pentru care Waleran să fie lăsat să trăiască în cadrul stăreţiei. Totuşi, acestea erau regulile călugărilor.

— Şi de ce m-ai chemat pe mine să-l văd?

— Vrea să-ţi spună de ce l-a trimis pe tatăl tău la spânzurătoare.

Dintr-odată, Jack simţi că îngheaţă.

Waleran stătea în continuare nemişcat ca o stană de piatră, privind în gol. Era desculţ. Sub tivul rasei grosolane se zăreau gleznele albe, fragile, ale unui bătrân. Jack îşi dădu seama că Waleran nu-l mai înspăimânta. Era slab, înfrânt şi trist.

Jack se apropie încet de el şi se aşeză pe o bancă aflată la un metru de Waleran.

— Bătrânul rege Henric era prea puternic, începu Waleran, fără vreun alt preambul. Unora dintre baroni nu le plăcea acest lucru – nu aveau suficientă libertate. Voiau ca, după moartea lui Henric, ţara să aibă un rege mai slab. Dar Henric avea un fiu, pe William.

Toate acestea se petrecuseră în trecutul îndepărtat.

— Asta se întâmpla înainte de naşterea mea, zise Jack.

— Tatăl tău a murit înainte ca tu să te naşti, spuse Waleran, cu un glas care amintea oarecum de trufia sa de altădată.

Jack încuviinţă.

— Continuă, atunci!

— Un grup de baroni a hotărât să-l ucidă pe fiul lui Henric, William. Se gândeau că, dacă problema succesiunii era neclară, vor avea mai multă influenţă în alegerea unui nou rege.

Jack cercetă chipul palid şi slab al lui Waleran, căutând indicii de prefăcătorie. Bătrânul nu dădea altă impresie decât de oboseală, înfrângere şi remuşcare. Dacă avea cumva vreun plan

ascuns, Jack nu vedea niciun semn în acest sens.

— Dar William a murit în naufragiul *Corabiei Albe*, spuse Jack.

— Acel naufragiu nu a fost un accident, zise Waleran.

Jack tresări puternic. Oare chiar era posibil? Moştenitorul tronului fusese asasinat doar pentru că un grup de baroni voia un rege slab? Dar nu era o imagine mai şocantă decât asasinarea unui arhiepiscop.

— Continuă, spuse el.

— Oamenii baronilor au găurit nava, după care au plecat cu o barcă. Toţi cei de pe vas s-au înecat, cu excepţia unui singur bărbat, care s-a ţinut de o bârnă şi a plutit la mal.

— Tatăl meu, spuse Jack.

Începea să vadă încotro ducea această relatare.

Faţa lui Waleran era albă ca varul, iar buzele îi păreau lipsite de sânge. Vorbea fără nicio emoţie, evitând privirile lui Jack.

— A fost aruncat pe mal lângă un castel care aparţinea unuia dintre conspiratori şi a fost prins. Bărbatul nu avea niciun interes să-i dea în vileag. De fapt, nici nu-şi dăduse seama că nava fusese găurită. Dar văzuse lucruri care, dacă i se permitea să circule liber şi să vorbească despre experienţa sa, i-ar fi făcut pe alţii să deducă adevărul. Aşa că l-au răpit, l-au adus în Anglia şi l-au dat în grija unor persoane în care puteau avea încredere.

Jack era cum nu se poate mai trist. Mama sa spunea că tatăl lui nu-şi dorise decât să-i distreze pe ceilalţi. Dar povestea lui Waleran avea ceva ciudat.

— De ce nu l-au omorât imediat? întrebă Jack.

— Ar fi trebuit să o facă, spuse pe un ton glacial Waleran. Dar era un om nevinovat, un menestrel, o persoană care-i înveselea pe ceilalţi. N-au fost în stare să o facă. Waleran schiţă un zâmbet lipsit de orice bucurie. La urma urmelor, chiar şi cei mai nemiloşi dintre oameni au scrupulele lor.

— Şi atunci, de ce s-au răzgândit?

— Pentru că, în cele din urmă, a devenit periculos, chiar şi aici. La început nu era o ameninţare la adresa nimănui – nici măcar nu ştia englezeşte. Dar, bineînţeles, a învăţat limba şi a început să-şi facă prieteni. Aşa că l-au încuiat în celula de sub dormitorul călugărilor. Apoi, oamenii au început să se intereseze de ce era închis. Devenise prilej de întrebări incomode. Baronii şi-au dat seama că nu aveau să poată răsufla uşuraţi atâta timp cât era în viaţă. Aşa că, într-un final, ne-au spus să îl ucidem.

„Cu atâta uşurinţă”, îşi spuse Jack.

— Dar de ce i-aţi ascultat?

— Eram ambiţioşi, toţi trei, spuse Waleran şi, pentru prima dată, pe chipul său se oglindi un sentiment, în timp ce gura i se contractă într-un rictus de remuşcare. Eu, Percy Hamleigh şi stareţul James. Mama ta a spus adevărul: am fost răsplătiţi. Eu am devenit arhidiacon, iar cariera mea ecleziastică începea strălucit. Percy Hamleigh a devenit un latifundiar important. Stareţul James a primit nişte proprietăţi care să sporească averea mănăstirii.

— Iar baronii?

— După naufragiu, Henric a fost atacat, în următorii trei ani, de Fulk de Anjou, de William Clito de Normandia şi de regele Franţei. O vreme, a părut a fi într-o poziţie foarte vulnerabilă. Dar şi-a înfrânt duşmanii şi a mai domnit alţi zece ani. Cu toate acestea, anarhia dorită de baroni a venit, în cele din urmă, atunci când Henric a murit fără să aibă vreun urmaş de parte bărbătească şi Stephen a urcat pe tron. Vreme de două decenii, cât timp războiul civil a făcut ravagii în ţară, baronii au condus ca nişte mici regi pe domeniile lor, fără nicio autoritate centrală care să-i tulbure.

— Iar tatăl meu a murit pentru asta.

— Dar chiar şi această situaţie a dat roade amare. Cei mai mulţi dintre baroni au murit în luptele din război, ca şi unii dintre fiii lor. Iar micile minciuni pe care le-am spus pe aici, ca să determinăm executarea tatălui tău, s-au întors împotriva noastră. Mama ta ne-a blestemat, după execuţie, şi ne-a blestemat bine. După cum a zis şi Remigius la procesul de nepotism, stareţul James a fost distrus de conştiinţa a ceea ce făcuse. Percy Hamleigh a murit înainte ca adevărul să iasă la iveală, dar fiul său a sfârşit în ştreang. Şi uită-te la mine: sperjurul mi-a fost aruncat în faţă aproape cincizeci de ani mai târziu, şi mi-a curmat cariera. Chipul lui Waleran căpătase o nuanţă cenuşie, trădând extenuare, ca şi cum autocontrolul său strict cerea un efort teribil. Continuă: Ne era tuturor frică de mama ta, pentru că nu eram siguri ce anume ştia. În final, am aflat că nu ştia mare lucru, dar că ştia suficient.

Jack se simţea la fel de sfârşit pe cât părea Waleran. Aflase, în sfârşit, adevărul în privinţa tatălui său, ceva ce dorise toată viaţa. Acum nu se mai putea simţi mânios sau răzbunător. Nu-şi cunoscuse niciodată adevăratul tată, dar îl avusese pe Tom, care-i dăruise pasiunea de a construi, a doua ca importanţă în

viaţa sa.

Jack se ridică. Evenimentele se petrecuseră cu prea mult timp în urmă ca să-l mai facă să plângă. De atunci se întâmplaseră atâtea lucruri, iar cele mai multe fuseseră bune.

Îşi fixă privirea asupra bătrânului învins care stătea pe bancă. În mod ironic, cel care suferea amarul regretelor era Waleran. Lui Jack îi era milă de el. „Ce îngrozitor trebuie să fie, îşi spuse Jack, să fii bătrân şi să ştii că ţi-ai irosit viaţa.” Waleran îşi ridică privirea şi, pentru prima dată, ochii lor se întâlniră. Waleran tresări şi-şi feri chipul, de parcă ar fi fost pălmuit. Într-o clipită, Jack îşi dădu seama ce se petrecea în mintea bătrânului şi înţelese că Waleran văzuse mila din ochii lui.

Iar, pentru Waleran, mila duşmanilor săi era cea mai mare umilinţă dintre toate.

IV

Philip stătea la Poarta de Vest a vechiului oraş creştin Canterbury, purtând veşmintele bogate, splendid colorate ale unui episcop englez, şi o cârjă episcopală care valora cât răscumpărarea unui rege. Afară turna cu găleata.

Avea 66 de ani, iar ploaia îi îngheţase oasele bătrâne. Aceasta era ultima dată când avea să se aventureze atât de departe de casă. Dar nu ar fi pierdut această zi pentru nimic în lume. Într-un fel, ceremonia de astăzi avea să fie încoronarea muncii sale de o viaţă.

Trecuseră trei ani şi jumătate de la asasinarea istorică a arhiepiscopului Thomas. În acest interval scurt de timp, cultul lui Thomas Becket se răspândise prin toată lumea. Când pornise în fruntea procesiunii luminate de lumânări pe străzile din Canterbury, Philip nu ştiuse care avea să fie amploarea mişcării iniţiate. Papa îl sanctificase pe Thomas aproape indecent de repede. Ba chiar, în Ţara Sfântă, se înfiinţase un ordin nou de cavaleri-călugări numiţi Cavalerii Sfântului Thomas de Acre. Regele Henric nu avusese cum să se opună unei mişcări populare atât de puternice. Era copleşitoare pentru orice muritor.

Pentru Philip, importanţa întregului fenomen era reprezentată de faptul că demonstrase puterea statului. Moartea lui Thomas arătase că, într-un conflict între Biserică şi Coroană, monarhul putea învinge întotdeauna apelând la forţă brută. Dar cultul

Sfântului Thomas arăta că o astfel de victorie avea să fie mereu una deşartă. Puterea regelui nu era absolută, la urma urmelor: putea fi îngrădită de voinţa poporului. Această schimbare se produsese în timpul vieţii lui Philip. Nu numai că fusese martor la ea, ci ajutase la înfăptuirea ei. Iar ceremonia de azi avea să consfinţească acest lucru.

Un bărbat îndesat, cu un cap mare, mergea către oraş, prin ploaie. Nu purta cizme sau pălărie. Era urmat, la ceva distanţă, de un grup numeros de persoane călare.

Bărbatul respectiv era regele Henric.

Mulţimea era tăcută ca la o înmormântare, în vreme ce regele, udat până la piele mergea prin noroi către poarta oraşului.

Philip ieşi în drum, conform planului dinainte vreme convenit, şi păşi în faţa regelui desculţ, conducându-l către catedrală. Henric îl urma cu capul plecat, cu mişcări stăpânite, total schimbate faţă de obişnuitul său mers vioi, cu o postură de penitent. Orăşenii priveau în tăcere cum regele Angliei se umilea în faţa ochilor lor. Anturajul regal îl urma pe Henric de la distanţă.

Mergând încet, Philip îl conduse către poarta catedralei. Măreţele uşi ale splendidei biserici erau larg deschise. Intrară, o procesiune solemnă formată din două persoane – reprezentând apogeul crizei politice a secolului. Naosul gemea de oameni. Mulţimea le făcu loc să treacă. Cetăţenii vorbeau în şoaptă, năuciţi de vederea celui mai mândru rege al creştinătăţii, ud leoarcă, intrând în biserică precum un cerşetor.

Străbătură încet naosul şi coborâră treptele care duceau în criptă. Acolo, lângă mormântul cel nou al martirului, aşteptau călugării de la Canterbury, alături de cei mai mari şi mai puternici episcopi şi abaţi ai ţării.

Regele îngenunche pe pardoseală.

Curtenii săi intrară şi ei în criptă. În faţa tuturor, Henric al Angliei, al doilea rege cu numele acesta, îşi mărturisi păcatele şi spuse că fusese cauza neştiutoare a uciderii Sfântului Thomas.

După ce mărturisi, se ridică în picioare şi îşi scoase pelerina. Pe sub aceasta purta o tunică verde şi o cămaşă aspră. Îngenunche din nou, încovoindu-şi spatele.

Episcopul Londrei luă o vargă.

Regele avea să fie flagelat.

Avea să primească cinci lovituri de la fiecare preot şi trei de la

fiecare călugăr prezent. Bineînţeles, loviturile aveau să fie simbolice: din moment ce erau prezenţi optzeci de călugări, o bătaie adevărată de la fiecare dintre ei l-ar fi omorât.

Episcopul Londrei atinse uşor spatele regelui cu varga, de cinci ori.

Apoi se îndepărtă şi îi întinse varga lui Philip, episcop de Kingsbridge.

Philip înaintă pentru a-l biciui pe rege. Era bucuros că apucase să vadă aşa ceva. „După ziua de azi, îşi spuse el, lumea n-o să mai fie niciodată la fel.”

Mulţumiri

Mă simt dator să le mulţumesc în mod special lui Jean Gimpel, Geoffrey Hindley, Warren Hollister şi Margaret Wade Labarge, pentru că mi-au oferit cunoştinţele lor enciclopedice despre Evul Mediu.

De asemenea, vreau să le mulţumesc lui Ian şi lui Marjory Chapman pentru răbdarea, încurajările şi inspiraţia pe care mi le-au dăruit.

KEN FOLLETT s-a născut la Cardiff, în Țara Galilor. Licențiat în filosofie la University College din Londra, a lucrat ca ziarist la *Evening News,* în Londra, precum și ca director de editură la Everest Books. Primul său bestseller, *Prin urechile acului,* a obținut premiul Edgar pentru cel mai bun roman din partea Mystery Writers of America.

Într-o epocă a războiului civil, a foametei și a luptelor religioase se înalță uluitoarea catedrală din Kingsbridge. Pe acest fundal, vieți se împletesc – cea a lui Philip, starețul devotat și inventiv, care își dorește să înalțe cea mai mare catedrală gotică din lume... a lui Tom, zidarul devenit arhitect – un bărbat cu sufletul sfâșiat... a frumoasei și misterioasei Lady Aliena, urmărită de un secret rușinos... și a luptei dintre bine și rău, care va întoarce biserica împotriva statului și frate împotriva fratelui.

Uluitoare epopee a amibițiilor, anarhiei și puterii absolute, desfășurată pe fundalul evenimentelor tulburi din Anglia secolului al XII-lea, romanul reprezintă capodopera istorică a lui Ken Follett.

Enormă și strălucită... o poveste minunată... plină de personaje incredibil de verosimile, care dincolo de bariera secolelor, atinge toate sentimentele umane – iubire și ură, loialitate și trădare, speranță și disperare. – COSMOPOLITAN

www.ken-follett.com

ISBN 978-973-54-0042-2

rao international
publishing company

www.rao.ro
www.raobooks.com